ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚೊ
ತಿಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್
ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್
KONKANI FOLKLORE (ಪಯ್ಲೊ ವಾಂಟೊ)
ಲೋಕ್-ನಾಚ್ ಆನಿ ಲೋಕ್-ಸಂಗೀತ್
(FOLK-DANCE & FOLK-MUSIC)
ವೆಳಾ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಸುರ್ವೆರ್ ...
'ಮೊಗ್ರೆಂ' ಮಾತ್ರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ...
ಅಶೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಮಾನ್ಯತಾಯೆಕ್ -
ಆನ್ಯೇಕ್ ಕಾರಣ್ -
ಮೊಗ್ರೆಂ-ಕಾರಣ್
ಪಾವ್ಲು ಮೊರಾಸ್

ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳೆಚೊ

ತಿಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್

ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್

(ಪಯ್ಲೊ ವಾಂಟೊ)

ಲೋಕ್-ನಾಚ್ ಆನಿ ಲೋಕ್-ಸಂಗೀತ್

ವೆಳಾ ಕಾಳಾಚಾ ಸುರ್ವೆರ್ ಸೊಭಿತ್, ಸುಂದರ್ ಮೊಗ್ರೆ ಕಳ್ಯಾಬರಿಂ ಪರ್ಮಳಿಕ್ 'ಮೊಗ್ರೆಂ' ಮಾತ್ರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಹೆಂ ಕೊಲ್ವಂತ್ ನಾಚ್ಪಿಣ್ ಗೊಯಾಂತ್ಲೊ ದಿವಾರ್ ಕುದ್ರೊ ಉತರ್ತಾನಾ ಉದೆಲೆಂ ಲೋಕ್-ನಾಚಾಚೆಂ ಪದ್ **'ಹಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಾ ಪೊಲ್ತೊಡಿ ವೆತಾಂ'**. ಹ್ಯಾ ಲೋಕ್-ನಾಚಾಚಾ ಆಕರ್ ಥಾವ್ನ್ ವಿಕಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಉದೆಲೊ **'ಮಾಂಡೊ'** ಪ್ರಕಾರ್. ಹೊ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಜ್ ಮಾಜ್ವಾಲಾ ತರಿ, ಹಾಚಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತಾಚಿ ವಾಡಾವಳ್ ಜಾಲಿ ಆನಿ ಹಾಚೊ ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳಿಕ್ ಆಧಾರ್ ಜಾಲೊ. ಅಶೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಮಾನ್ಯತಾಯೆಕ್ -

ಆನ್ಯೇಕ್ ಕಾರಾಣ್-

'ಮೊಗ್ರೆಂ-ಕಾರಾಣ್'

✍ ಪಾವ್ಲ ಮೊರಾಸ್

2008

ಪ್ರಕಾಶಕ್

ಪಾವ್ಲ ಮೊರಾಸ್

ಪಡ್ವಳ್ ಪ್ರಕಾಶನ್

'ಪ್ರದೀಪ್', ಕೊಟ್ಟಾರ್ ಕ್ರಾಸ್ ಜಂಕ್ಷನ್

ಬಿಜೈ ಕಾಪಿಕಾಡ್, ಮಂಗಳೂರು – 575 004.

ಮೊಬೈಲ್ : 9880749790

'Mogrem-Karann'

- Konkani Challvoll Volume - III
- Konkani Folklore (Portion one)
  (Konkani Folk - Dance & Konkani Folk-Music)
- A research and studay on Konkani Movement
  in Konkani (Kannada Seript) by Paul Moras.

Copyright © Paul Moras 2008

All right reserved. Re-production in any form, without prior permission from the Author will constitute a breach of copyright.

Published by :**PAUL MORAS**
Padvol Prakashan
`Pradeep', Kottaracross Junction
Bejai, Kapikad, Mangalore - 575 004.
Mobile : 9880749790

Pages :

Cover Design
& DTP by :Stella - Manu 9844856895

Printed at :Assisi Press, Bejai
Mangalore - 575 003.
Phone : 2492816

First Edition :16th November 2008.
Price :**Rs. 1500/-**

ಮಾಂಡಾವಳ್

ಪಯ್ಲೊ ವಾಂಟೊ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಚಿಂ ಪಾನಾಂ
(Preliminary Pages)

	ಪಾನಾಂ
೧. ಪ್ರಸ್ತಾವನ್	XIII
– ಮಾ। ದೊ। ರೊನಾಲ್ಡ್ ಸೆರಾವೊ ದೇವ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗಾಚೊ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ್ ಸಾಂ. ಜುಜೆಚಿ ಸೆಮಿನರಿ, ಜೆಪ್ಪು, ಮಂಗ್ಳುರ್ – 575 002.	
೨. ಖಳ್ಮಿತ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ವಾವ್ರ್	XXII
– ಮಾ। ಬಾ। ಎರಿಕ್ ಕ್ರಾಸ್ತಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ಕರ್ನಾಟಕ (ರಿ.), ಮಂಗ್ಳುರ್	
೩. ಬರಯ್ಣಾರಾಚಿ ಬೊಗ್ಣಾಂ	XXV
– ಪಾವ್ಲು ಮೊರಾಸ್ ಗ್ರಂಥ್ ಕರ್ತ್	
೪. ಬರಯ್ಣಾರಾಚಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರಿಚಯ್	LVI
೫. ಬರಯ್ಣಾರಾಚೆ ಹೆರ್ ಗ್ರಂಥ್	LXIV
1. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳ್ ೧. ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ – 2002 ೨. ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ – 2003 2. ಜಾಗರಣ್ ೧. ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ – 2005 ೨. ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ – 2007	
೬. ಆಭಾರ್ ಆನಿ ಉಪ್ಕಾರ್	LXV

ಮಾಂಡಾವಳ್

ದುಸ್ರೊ ವಾಂಟೊ
ಪಾಠ್-ಪಾನಾಂ
ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ಮಾಂಡಾವಳ್

ಪಾನ್

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಏಕ್:
– ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್-ಸಂಗೀತಾಚೊ ಆಕರ್ 1

ಅಧ್ಯಾಯ್ ದೋನ್:
– ಲೋಕ್-ಉತ್ಸವಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ 46

ಅಧ್ಯಾಯ್ ತೀನ್:
– ಲೋಕ್ - ನಾಚಾಂಚಾ ಪಂಗ್ತಿರ್ 'ಮಾಂಡೊ' ನಕ್ತಿರ್ 91

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಚಾರ್:
– ಅತ್ರೆಗಿ, ಏಕ್ವೊಟಿ ಆನಿ ವಿಳಾಪಿ ಮಾಂಡೊ 133

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಪಾಂಚ್:
– "ಪಾರಾರ್ ಫಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ರಾನಾಂತು" 169

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಸ :
– ಮಾಂಡೊ ಘಡ್ಣಾರ್, ಸಾಕ್ಷಿ ಬಾಸ್ಪುಟ್ ನೇಮ್ ಆನಿ ಪುನರ್ ಸ್ಥಾಪನೆಚಿ ಚಳ್ವಳ್ 197

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಸಾತ್:
– ಗೊಂಯ್ಜ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚೊ ವಿಕಾಸ್ 277

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಆಟ್:
– ವೊವಿಯೊ ಆನಿ ದೊತಿಯೊ 256

ಅಧ್ಯಾಯ್ ನೋವ್:
– ಲೋಕ್-ವಾದ್ಯಾಂತ್ 'ಗುಮಟ್' ರಾಯ್. 321

ದುಸ್ರೊ ವಾಂಟೊ

ಪಾತ್-ಪಾನಾಂ

ತಪ್ಶೀಲ್ ಮಾಂಡಾವಳ್

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಏಕ್

I ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್-ಸಂಗೀತಾಚೊ ಆಕರ್

ಪಾನಾಂ

1.1 ಸಂಗೀತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ?
1.2 ಸಂಗೀತಾಚೆಂ ಆನಿ ರಚ್ಣಾರಾಚೆಂ ನಾತೆಂ
1.3 ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಶಾಸ್ತಿರ್
1.3.1 ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ವಾಡೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ರೀತ್
1.3.2 ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ?
1.4 ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಮುಳಾಂವಿಶಿಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
1.4.1 ಪುರಾಣ್ ಮುಳಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
1.4.2 ಭಾರತೀಯ್ ಮುಳಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
1.4.3 ಮನ್ಶ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
1.5 ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್
1.5.1 ವೊಗ್ರೆಂ, ದುಲ್ಗೆಂ, ಸುಬೆಂ ಆನಿ ಸುಂದರೆಂ
1.6 ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಗೀತಾಚಿ ಪಾಟ್-ಭುಂಯ್
1.7.1 ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರೆಚೊ ಆಪ್ರೊಸ್
1.8 ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಗೀತಾಚೊ ಉದ್ಭವ್ ಆನಿ ಪ್ರಭಾವ್
1.9 ಲೋಕ್‌ವೆದಾಂತ್ ಸಂಗೀತಾಚೊ ಒಸೊ
1.9.1 ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಆಸ್ಮಿತಾಯ್
1.9.2 ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಪಾಟ್-ಭುಂಯ್

ಅಧ್ಯಾಯ್ ದೋನ್

II ಲೋಕ್-ಉತ್ಸವಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್

2.1 ನಾಚ್-ಪ್ರಕಾರಾಚೆಂ ಅವಲೋಕನ್
2.2 ನಿರ್ನಿರಾಳ್ ನೃತ್ಯಾಂಚೊ ಅವಿಷ್ಕಾರ್
2.2.1 ಧನ್‌ಗರ್ ನೃತ್ಯ್
2.2.2 ಕುಣ್ಬಿ ನೃತ್ಯ್
2.2.3 ಗೊಡೆಮೊಡ್ನಿ ನಾಚ್
2.2.4 ಗೋಪ್ ಆನಿ ತೋಣಿಯೊಂ

2.2.5 ತಲಗಾಡಿ ನಾಚ್ 50
2.2.6 ಮೊರುಲೆ ನಾಚ್ 50
2.2.7 ಸೊಮುಯ್ ನೃತ್ಯ್ 51
2.3 ಲೋಕ್ ನಾಚಾಂತ್ ಖೆಳ್ ಆನಿ ಫೆಳ್ 51
2.3.1 ಖೆಳ್ (ಹಿಂದು ವಿಧಿ) 51
2.3.2 'ದಶವತಾರಿ ಖೆಳ್' 53
2.3.3 'ದಾಂಡಲಾಂ ಖೆಳ್' 55
2.3.4 ಪೊದೆರಾಂಚೊ ಫೆಳ್ 55
2.3.5 ಮುಸಳಾಂ ಫೆಳ್ 56
2.4 'ದಾಲೊ' ಆನಿ 'ಪುಗಡಿ' 58
2.4.1 ದಾಲೊ ನಾಚಾಚಿಂ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಗಿತಾಂ 61
2.4.2 ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಚಿಂ ದಾಲೊ–ಗಿತಾಂ 62
2.4.3 ದಾಲೋತ್ಸವಾಂತ್ 'ಪುಗಡಿ' 63
2.4.3.1 'ಧನ್‌ಗರಿ ಪುಗಡಿ' 64
2.4.3.2 'ದಾಲೊ ಪುಗಡಿ' 64
2.4.3.3 'ಕಳ್‌ಶಿ ಪುಗ್ಡಿ' 64
2.4.3.4 'ನಾಗ್ಡಿ ಪುಗ್ಡಿ' 64
2.4.4 ಪುಗಡೇಚಿಂ ಗೀತಾಂ 65
2.5 'ಶಿಗ್ಮೊ' ಪರಬ್ ಆನಿ 'ಕಾರ್ನಿವಾಲ್' ದಬಾಜೊ 68
2.5.1 'ಶಿಗ್ಮೊ' ಪರಬ್ 68
2.5.2 ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ದಬಾಜೊ 73
2.6 ಲೋಕ್ ನಾಚಾಚಿ ಉಂಡಿ 'ದೆಖ್ಣಿ' ಪೆಂಡಿ 75
2.7 ದೇಶಿ ಲೋಕ್ ಸಂಗೀತ್–ನಾಚಾಕ್ ಆಸ್ತಮ್ತಿ ಪ್ರಭಾವ್ 80

ಅಧ್ಯಾಯ್ ತೀನ್

III ಲೋಕ್–ನಾಚಾಂಚಾ ಪಂಗ್ತಿರ್ 'ಮಾಂಡೊ' ನಕ್ತಿರ್

3.1 ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರಾಚೆ ವರ್ಗ್ 92
3.1.1 ದುಲ್ಪೊದಾಂ/ ದುರ್ಪೊದಾಂ 93
3.2 ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚಿ ಪಾಟ್–ಭುಂಯ್ 95
3.3 ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪದಾಂಚೊ ವಿಕಾಸ್ 101
3.4 ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೊ ಉದ್ಭವ್ 108
3.5 ಮಾಂಡ್ಯಾಕ್ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚೊ ಆಧಾರ್ 109

3.6 ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೆಂ ಸಂಗೀತ್ 112
3.6.1 ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೆಂ ರೂಪ್ 113
3.6.2 ಸಂಗೀತಾಚಿ ಬಾಂದಾವಳ್ ಆನಿ ತಾಳ್ 115
3.6.3 ವೇಗಾಂತ್ ಫರಕ್ ಆನಿ ತಾಳ್ಯಾಚೊ ಥರ್ 118
3.7 ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂತ್-ಕವಿತೆಚೆಂ ಲಕ್ಷಣ್ 118
3.8 ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ 119
3.9 ಮಾಂಡೊ ನಾಚಾಚೆಂ ನ್ಹೆಸಾಣ್ ಆನಿ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ 122

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಚಾರ್

IV ಅತ್ರೆಗಿ, ಎಕ್ಮೊಟಿ ಆನಿ ವಿಳಾಪಿ ಮಾಂಡೊ

4.0. ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೆ ಥರ್ 133
4.1. ಮೊಗಾ ದ್ವಾರಿಂ ಎಕ್ಮೊಟ್ 134
4.2. ಎಕ್ಮೊಟ್ ಆನಿ ವೆಗ್ಳಾಚಾರ್ 138
4.3. ಅಂತಿಮ್ ವೆಗ್ಳಾಚಾರ್ ಆನಿ ಪರಿಣಾಮ್ 140
4.4. ಅತ್ರೆಗಿ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ 141
4.5. ಎಕ್ಮೊಟಿ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ 147
4.6 ವಿಳಾಪಿ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ 154

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಪಾಂಚ್

V. "ಪಾರಾರ್ ಫಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ರಾನಾಂತು"

5.1. ರಾಜಕೀಯಾಚೊ ಖಿಬ್ರಾಳಿ ಮಾಂಡೊ 169
5.2. ಪಾಕ್ಷಪಾತ್ ದೋರಣೆಕ್ ಪ್ರತಿಭಟನ್ 171
5.3. 'ಉಂದಿರ್ ಮ್ಹುಜಾ ಮಾಮಾ' 175
5.4. ''ಪಾರಾರ್ ಫಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ರಾನಾಂತು" 179
5.4.1 'ಕಸ್ತೊಬಾ ಅಕಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಕೊ' 184

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಸ

VI. ಮಾಂಡೊ ಫುಡ್ನಾರ್, ಸಾಕ್ಷಿ ಬಾಸ್ಪುಟ್ ನೇಮ್ ಆನಿ ಪುನರ್ ಸ್ಥಾಪನೆಚಿ ಚಳ್ವಳ್

6.1 ಮಾಂಡೊ ಫುಡ್ನಾರ್ 197
6.2. ತೀನ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಣಾರಾಂಚಿ ಜಿಣ್ಯೆ ಚರಿತ್ರಾ 199
6.2.1 ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ ದೆ ಮಿನೇಜಸ್ (1863-1917) 199

6.2.2 ಗಿಜೆಲಿನೊ ರೆಬೆಲ್ಲೊ (1875-1931) 207
6.2.3 ತೊರ್ಖಾತೊ ದೆ ಪಿಗ್ವೆರೆದೊ (1876-1948) 211
6.3 ಸಾಕ್ಶಿ ಬಾಸ್ಬುಟ್ ನೇಮ್ 215
6.4 ಮಾಂಡೊ – ಪುನರ್ ಸ್ಥಾಪನೆಚಿ ಚಳ್ವಳ್ 217

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಸಾತ್

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚೊ ವಿಕಾಸ್

7.1 'ವೊವಿ' ಚರಣಾಚೆಂ ಅಸ್ಥಿತ್ವ್ ಆನಿ ಮಹತ್ವ್ 277
7.2 ಚಿಲ್ಲಯ ಬಾಳ್ ಆನಿ ಇಜಾಕ್ ಬಾಳ್ 277
7.3 'ವೊವಿ' ಛಂದಾಸ್ಸರ್ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ ಗ್ರಂಥ್ 232
7.4 'ಕ್ರಿಸ್ತಾ-ಪುರಾಣ್' ವೊವಿ ರುಪಾರ್ 233
7.4.1 ಪುರಾಣ್ ರಚ್ನುಕೆಚಿ ಪಾಟ್ ಭುಂಯ್ 234
7.4.2 ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ 'ಪುರಾಣಾ'ಕ್ ಪುನರ್ ಜೀವ್ 236
7.4.3 ಕವೇಶ್ವರ್ ಜುಜೆ ಸಲ್ದಾಞ (1869-1928) 238
7.4.4 ಕ್ರಿಸ್ತಾ - ಪುರಾಣ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ 239
7.5 ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ 'ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊ' 247
7.5.1 ವೊವಿ ರುಪಾರ್ ಕಂತಿಗೊ 248
7.5.2 ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊ 'ಸೊಲ್ಬಾಂನಿ' 252

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಆಟ್

ವೊವಿಯೊ ಆನಿ ದೊತಿಯೊ

8.1 ವೊವಿಯೆಚೆಂ ಮೂಳ್ ಆನಿ ಥಳ್ 256
8.2 ಗೊಯಾಂತ್ ವೊವಿಯಾಂಚಿ ಪರಿಗತ್ 258
8.3 ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ವೊವಿಯಾಂಚಿ ಪಂಗತ್ 264
8.3.1. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸಂಭ್ರಮಾಂತ್-ರೀತ್-ರಿವಾಜ್ 266
8.3.2. ರೋಸ್, ಕಾಜಾರ್ ಆನಿ ಪರ್ತೆಂಪಣ್ 267
8.3.3. ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚಿಂ ಗಾನಾಂ - ಜಾಂಬೊಯೊ 282
8.4. ಕರ್ನಾಟಕಾಚಾ ಇತರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪಂಗ್ಡಾಂತ್ ಲೋಕ್-ಸಂಗೀತ್ 285
8.4.1 ಕೆನರಾಚಾ ಹಿಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ವೊವಿಯೊ 285
8.4.2 ಕುಡ್ಮಿ ಜನಾಂಗಾಚಿ ದೇಣ್ಗಿ 291
8.4.2.1 'ತೊಣಿಯೊ ನಾಚ್' ಪದಾಂತ್ 'ವೊವಿ' ಪ್ರಕಾರ್ 291
8.4.2.2 ಕುಡ್ಮ್ಯಾಲಿ ವ್ಹಾಡಿಗ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ 293

8.4.3. ಖಾರ್ವಿ, ಸಿದ್ದಿ ಆನಿ ಭಟ್ಕಳ್ಚೆ ನವಾಯತ್ 295
8.4.3.1 ಖಾರ್ವಿ, ಜನಾಂಗ್ 295
8.4.3.2 ಸಿದ್ದಿ ಲೋಕ್ 297
8.4.3.3 ಭಟ್ಕಳ್ಚೆ ನಾವಾಯತ್ 301
8.5. ಕೇರಳಾಂತ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚಿ ಕುರು 302
8.5.1 ವೈಪಿ ಛಂದಾಸರ್ ಲೋಕ್-ಗಿತಾಂ 303
8.5.2. ಕೇರಳಾಚಾ ಲಗ್ನಾ ಗಿತಾಂತ್ ಫರಕ್ 309
8.5.3. ಘಟನಾ ಪ್ರಧಾನ್ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ 312
8.5.4. ಕೇರಳಾಂತ್ಲಿ ಪಾಳಣೆ ಗಿತಾಂ 314

ಅಧ್ಯಾಯ್ ನೋವ್

ಲೋಕ್- ವಾದ್ಯಾಂತ್ 'ಗುಮಟ್' ರಾಯ್

9.1 ಗುಮಟ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ? 322
9.2 ಗುಮಟ್ ವಾಜಂತ್ರಾಚೆಂ ವೃತ್ತಾಂತ್ 323
9.2.1 ಗುಮ್ಮಟಿಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಆನಿ 'ಗಾರ್' 325
9.2.2 ಗುಮಟ್ ವಾಜಂವ್ಚಿ ರೀತ್ 326
9.3 ಗುಮಟ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಏಕ್ ಪ್ರತೀಕ 327
9.4 ಕುಡ್ಮಿ ಲೊಕಾಂ ಮಧೆಂ ಗುಮಟ್ 327
9.4.1 ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆಚರಣೆಂತ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚೊ ಪ್ರಯೋಗ್ 328
9.4.2 ಕುಡ್ಮಿ - ವಾಡೊ ಆನಿ ಮಾಂಡ್ 328
9.4.3 ಥಾಗ್ ಮಾರ್ಚೆಂ ಆನಿ ತಳಿ ಕರ್ಚೆಂ 331
9.4.4 ನಾಚಾಂತ್ ಪದನ್ಯಾಸ್ ಆನಿ ಪದಾಂ-ತುಪೆಂ 332
9.4.5 ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ವಾದನಾಂತ್ ವಿವಿಧ್ ಪ್ರಕಾರ್ 333
9.4.6 ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಕಲಾ ಉರಯ್ಲೇಲೆ ಕುಡ್ಮಿ ವಾದಿ ಆನಿ ಮುಖೆಲಿ 337
9.5 ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಲೋಕ್-ನಾಚ್ ಆನಿ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ 338
9.5.1 ತೋಣಿಯಾಂಚೊ ಲೋಕ್-ನಾಚ್ 339
9.5.2 ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂತ್ ಚಾರ್ ಥಾಪಿ 342
9.5.3 ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಪದಾಂನಿ ಚಾರ್ ಥರ್ 345
9.5.4 ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಕಲಾಚಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಪ್ರೊಸ್ಕಾರ್ 350
9.6 ಸಿದ್ದಿ ಲೊಕಾ ಮಧೆಂ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ 353
9.7 ಕೊಂಕ್ಣಿ ಖಾರ್ವಿ ಲೊಕಾ ಮಧೆಂ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ 355
9.8 ಲೋಕ್‌ವೇದಾಂತ್ ವಿಕಾಸ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ವಾಜಂತ್ರಾಂ 358

ಮಾಂಡಾವಳ್

ತಿಸ್ರೊ ವಾಂಟೊ

ಪರ್ತೊರ್ವಿಣ್ಚಿಂ-ಪಾನಾಂ

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ಮಾಂಡಾವಳ್

೧. ತುಲಾನಾತ್ಮಾಕ್ ಅಧ್ಯಾಯನ್ 371
(Compartive Study)

೨. ಅಧ್ಯಾಯಾಂಚ್ಯಾ ರಚ್ಣುಕೆಚಿ ಆಟವ್ಣಿ 395
(Concise features of the chapters)

೩. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ವರೊವ್ಣಿ 406
(Brief evaluation)

೪. ಗ್ರಂಥಾಚಿ ಸಂಪಣ್ಣಿ 409
(Conclusion)

ತಿಸ್ರೊ ವಾಂಟೊ

ಪರ್ತೊರ್ವ್ಣೆಚಿಂ ಪಾನಾಂ

ತುಲಾನಾತ್ಮಕ್ ಅಧ್ಯಾಯನ್

ತಪ್ಶೀಲ್ ಮಾಂಡಾವಳ್

೧.೧ ಹಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬ್ಯಾ ಪೊಲ್ತಡಿ ವೊಯ್ತಾಂ: 371
೧.೨ 'ಶಿಗ್ಮೊ' ಪರಬ್ ಆನಿ 'ಕಾರ್ನಿವಾಲ್' ದುಬಾಜೊ 373
೧.೩ ಲೋಕ್'- ನಾಚಾಚಿ ಉಂಡಿ - 'ದೆಖ್ಣಿ' ಪೆಂಡಿ 375
೧.೪ ಲೋಕ್ ನಾಚಾಂಚಾ ಪಂಗ್ತಿರ್ 'ಮಾಂಡೊ' ಸಕ್ತಿರ್ 376
೧.೪.೧ ದುರ್ಲ್ಪೊದಾಂ, ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಆನಿ ಪದ್ ಶಿವ 377
೧.೪.೨ 'ಪಾರಾರ್ ಪಾರ್ ಜಾತಯ್ ರಾಸಾಂತು' 378
೧.೪.೩ ಲಿಯ ಲಿಯ ಸಂಬಾ ಲಿಯ ಲೊ 379
೧.೪.೪ ದರ್ಯಾರಾಂತ್ಲೊ ಅಪೊರ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣೆಚೊ ಮೋಗ್ 379
೧.೫ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ 'ವೊವಿ' ಪ್ರೊಳೆರಿಚಿ ಪೊಷ್ಪಿ 381
೧.೫.೧ ವೊವಿ ರುಪಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಾಪಾವಳ್ 381
೧.೫.೨ 'ವೊವಿ' ರುಪಾಂತ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ರೂಪಾಂತರ್ 382

೧.೫.೩	'ವ್ಹೊವಿ' ರೊಸಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚೊ ಪ್ರೇಸ್	385
೧.೫.೪	'ವ್ಹೊವಿ' ಧರ್ಮ್ ಆನಿ ಮನೋರಂಜನ್	385
೧.೬	ಘುಗ್ರ್ಯಾಂಚಿ ಗಾಣಾಂ - ಮ್ಹ್ವಾರಿ, ಶೆಳಿಯೊ ಆನಿ ತಾಂಬಿಯೊ	386
೧.೬.೧	ಕುರು ಕುರು ಕಾಣಾ	387
೧.೬.೨	ಮ್ಹ್ವಾರಿ ಬದ್ಲ್ಯಾರ್ ಶೆಳಿಯೊ	387
೧.೬.೩	ತಾಂಬಿಯೊ ಆನಿ ಚೆಂಬು	389
೧.೬.೪	ಸುವರ್ಣಾಚೊ ದೊರಿಯೊ	390
೧.೬.೫	ಪದೆರ್ ಆನಿ ಜೊಲ್	392
೧.೬.೬	ಬೊಬಿ ಬಾಬ್ ಒಟ್ಟೆ, ಕಯ್ಲ್ಯಾರ್	393
೧.೭	ಲೋಕ್ ಪಾದ್ಯಾಂತ್ 'ಗುಮಟ್' ರಾಯಾಚಿ ಕಾಣಿ	395
೧.೭.೧	ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಪ್ರತೀಕ ಏಕ್ ಉಗ್ಡಾಸ್	395
೨.	**ಆಧ್ಯಾಯಾಂಚ್ಯಾ ರಚ್ನುಕೆಚಿ ಆಟವ್ನಿ**	395
೨.೧	ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆರಂಭ್ ಆನಿ ಲಾಯಿಕ್ ಪ್ರಾರಂಭ್	395
೨.೨	ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರಾಚೆಂ ಅವಲೋಕನ್	395
೨.೩	ಕಾಸ್ತಿಕೋಸ್, ಮೆಸ್ತಿಕೋಸ್ ಆನಿ ಮುಲಾಟೋಸ್	396
೨.೪	ಮೋಗ್ ಕರ್ನಾರಾಂಚೆ ಪ್ರಣಯ್ ಪ್ರಕರಣ್	397
೨.೫	ಪಾಕ್ಟ್ಯಾಂಚಾ ಪಿತುಳೆಕ್ 'ಮಾಂಡೊ' ಪದಾಂಚೊ ಪಿಲೊವ್	398
೨.೬	ನಿಸರ್ಗಾಚ್ಯಾ ಸೊಭಾಯೆಂತ್ ಮಾಂಡೊ ಘಡ್ಯಾರಾಂಚಿ ನಿಸಣ್	399
೨.೭	ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ಪ್ರೇರಣ್ ಏಕ್ ಕಾರಣ್	401
೨.೮	ತುಟಿಲ್ಲೆ ಧಾಗೆ ಜೊಡಿಲ್ಲೆ ದಿಸ್ತಾತ್	402
೨.೯	ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ದಿರ್ವೆಂ	403
೩.	**ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ವರೊವ್ನಿ**	406
೩.೧	ಸುವ್ಯಾಸಾ ಥಾವ್ನ್ ಸರಾಂರಾಕ್	406
೩.೨	ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಕಾಲ್ಪನಿಕ್ ಚಿಂತಾಪ್	406
೩.೩	ಸಂಗೀತಾಚಾ ಕೊಪ್ಷ್ಯಾಂತ್ ವ್ಹೊವ್ಯಾಂಚಿ ವ್ಹೊಷ್ನಿ	407
೩.೪	ಘಟಿಕ್ ರಾಜ್ಯಾಕ್ ಮಾಂಡೊ ಜಣತೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್	408
೪.	**ಗ್ರಂಥಾಚಿ ಸಂಪಪ್ನಿ**	409
೪.೧	ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಂತ್ ಪಿಂಚೊಂವ್ಣಿ	409
೪.೨	ಲೋಕ್- ಸಂಗೀತಾಂತ್ ವ್ಹೊವಿ ಪ್ರಕಾರ್	410
೪.೩	ವ್ಹೊವಿಯೊ ವೇಸ್ರ್ಯಾಚೆಂ ಜ್ಞಾನ್ ಆನಿ ವಿಜ್ಞಾನ್	410
೪.೪	ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಲೋಕ್ ಪದಾಂಚಿ ವರಷ್ನಿ	411
೪.೫	ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂಚಿ ವಾಚಾಂತ್ರಾಂ	411
೪.೬	ಸಂಪಪ್ಣೆಂತ್ ಏಕ್ ಚಿಂತಾಪ್	412

ಮಾಂಡಾವಳ್

ಚವ್ತೊ ವಾಂಟೊ
ಪುಸ್ತಕ್-ಖುಣ್ ಪಾನಾಂ
(Bibliography)

I. ಕೃತಜ್ಞತಾ (Acknowledgements) 413
II. ಗ್ರಂಥ್-ಖುಣ್ 423
III. ಆದಾರಾಪೊಳ್ 436
IV. ಅರ್ಥಾಪೊಳ್ 443

ಗ್ರಂಥ್ - ಖುಣ್

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ಮಾಂಡಾವಳ್

I ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚೆ ಗ್ರಂಥ್
1. ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ಲೆ ಗ್ರಂಥ್ 423
i. ಕಂತರಾಂ, ಗೀತಾಂ, ಪದಾಂ ಆನಿ ಕವಿತಾ
ii. ವೊವಿಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್
iii. ನೆಮಾಳಿಂ ಆನಿ ಸ್ಮರಣಿಕಾ
iv. ಲೋಕ್ - ಸಾಹಿತ್ಯ್
2. ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲೆ ಗ್ರಂಥ್ 428
1. ಗೊಯಾಂತ್ಲೆಂ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್
i. ಲೋಕ್-ಸಾಹಿತ್ಯ್
ii. ಲೋಕ್ - ಗಿತಾಂ
2. ಕೇರಳಾಂತ್ಲಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್-ಗಿತಾಂ
3. ರೊಮಿ ಲಿಪಿ : ಮಾಂಡೊ ಆನಿ ದುಲ್ಪೊದಾಂ
II ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಚೆ ಗ್ರಂಥ್ 432
1. Folk Dance & Folk Songs
2. Historical Books
III ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಚೆ ಗ್ರಂಥ್ 434
IV ತುಳು ಭಾಷೆಚೆ ಗ್ರಂಥ್ 435
V ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಚೆ ಗ್ರಂಥ್ 435
VI ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಭಾಷೆಚೆ ಗ್ರಂಥ್ 435

ಪಯ್ಲೊ ವಾಂಟೊ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಚಿಂ ಪಾನಾಂ

ಪ್ರಸ್ತಾವನ್

1. ದೆವಾನ್ ಹೊ ಸೊಭಿತ್ ಆನಿ ಸುಂದರ್ ಸಂಸಾರ್ ರಚ್ಲೊ. ತೆಂ ಅಪ್ಲ್ಯಾ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಆನಿ ರುಪಾಚೆಂ ತಾಣೆಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ರಚ್ಲೊ (ಉತ್ಪತ್ತಿ 1.27). ದಾದ್ಲೊ ಆನಿ ಸ್ತ್ರೀ ಜಾವ್ನ್ ತಾಣೆಂ ತಾಂಕಾಂ ರಚ್ಲಿಂ. ಮನಿಸ್ ದೆವಾಚಿ ವಿಶೇಷ್ ಆನಿ ವಿಶೇಷಾ ಕಲಾಕೃತಿ. ಮನಿಸ್ ಸರ್ವ್ ರಚ್ನಾಂ ಪಯ್ಕಿಂ ಉಂಚ್ ಆನಿ ಉತ್ತಮ್. ದೆಕುನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರಯ್ಣಾರ್ ವಿಲಿಯಮ್ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ "ಮನಿಸ್ ದೆವಾಚೆ ಸೃಷ್ಟಿಚೆಂ ಕುರೊವ್" ಮ್ಹಣ್ತಾ!

ದೆವಾನ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ರಚ್ಲೊ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್. ಬಗಾರ್ ತಾಣೆಂ ತಾಕಾ ದೆಣ್ಯಾಂನಿ ಸೊಭಾಯ್ಲೊ ಆನಿ ಹೊ ಸಂಸಾರ್ ಸೊಭಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಉಲೊ ದಿಲಾ. ದೆಕುನ್ ಮನಿಸ್ ದೆವಾನ್ ತಾಕಾ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಂ ದೆಣ್ಯಾಂ ಆನಿ ಬುದ್ವಂತ್ಕಾಯ್ ವಾಪಾರುನ್. ಹೊ ಸಂಸಾರ್ ಸೊಭಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಪೆಟಾತಾ.ಹೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಂತ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಲ್ಮತಾ, ವಾಡ್ಟಾ ಆನಿ ಜಿವಿತ್ ಸುಫಳ್ ಜಾತಾ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಮನಿಸ್ ಸಾಂಗಾತಾ ವೆತಾತ್. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮನ್ಶ್ಯಾ ತಿತ್ಲಿಚ್ ಪುರಾತನ್; ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಚೆ ರಚ್ನಾಂ ಆನಿ ಜಿವಿತಾಚೆಂ ವಾಂಟೆಂ. ಮನ್ಶ್ಯಾ ಉತ್ರಾನ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ತರ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಣೆಂ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಜಿವಿತ್ ಅಸಂಪೂರ್ಣ್. ದೆಕುನ್ ಮನಿಸ್ ಶಿಕ್ತಾ, ನವೆಂ ಸಂಶೋಧನ್ ಕರ್ತಾ, ನವೆಸಾಂವ್ ಆಶೆತಾ ಆನಿ ಆನಿ ಅಪ್ಲೆಂ ಜಿವಿತ್ ಅರ್ಥಭರಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಯೋಜನ್ ಕರ್ತಾ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಏಕ್ ಸಂಕೀರ್ಣ್. ತಾಂತು ಕಿತೆಂ ಆಸಾ ಆನಿ ಕಿತೆಂ ನಾ ಮ್ಹಳೆಂ ಸಾಂಗುಂಕ್ ನಾ ಜಿಂತುಕ್ ಕಷ್ಟ್. ಏಕಾ ಉತ್ರಾನ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ತರ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂತ್ ಸಗ್ಳೆಂ ಆಟಾಪ್ತಾ. ಜೆಂ ಕಿತೆಂ ಮನಿಸ್ ಚಿಂತ್ತಾ ಆನಿ ಕರ್ತಾ, ತೆಂಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್. ದೆಕುನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಿತ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ್, ತಿತ್ಲಿ ನವಿ; ಕಿತ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ತಿತ್ಲಿಚ್ ನವೆಸಾಂವ್ ಆಟಾಪ್ತಾ.

2. ಕಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಏಕ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ವಾಂಟೆಂ. ಕಲಾ ಜಿವಿತಾಚೆಂ ಘಾಟ್, ಅತ್ರೆಗ್, ಅಕಾಂತ್, ಸಂತೊಸ್, ದುಖ್, ಕಷ್ಟ್, ಅನ್ಯಾರಾಂ, ವಿಶ್ವಾಸ್, ಭರ್ವಸೊ, ಮೋಗ್, ಪಾರಿಕ್ಪಣ್, ನಿರಾಶಾ, ಸಲೊಸ್ಣೆ, ಇಷ್ಟಾಗತ್, ದುಸ್ವಾಸಾಯ್, ರಾಜಕೀಯ್, ಸಂಗೀತ್, ಸಾಹಿತ್, ನಾಟಕ್, ನಾಚ್ ಆನಿ ಪಿಂತುರಾಂನಿ ಪಿಂತ್ರಾಯ್ತಾ. ದೆಕುನ್ "ಜೆಂ ಕಿತೆಂ ರವಿ ಪಳೆಯ್ನಾ, ತೆಂ ಕವಿ ದೆಖ್ತಾ!" ಕಲೆಕ್ ಗಾಂವ್ ನಾ, ಜಾಸ್ ನಾ, ಧರ್ಮ್ ನಾ, ಜಾತ್ ನಾ, ಭೇದ್‌ಭಾವ್ ನಾ ಆನಿ ಫಟ್‌ಯ್ ನಾ! ಕಲಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಕ್ ಆಕರ್ಷಿತ್ ಕರ್ತಾ, ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಕ್ ಲಾಗಿಂ ಹಾಡ್ತಾ, ಮನಾಂ ದಾದೊಶಿ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ಕಾಳ್ಜಾಂ ಬಾಂದ್ತಾ. ಕಲಾ ಜಿವಿತಾಚಿ ಮಧುರಾತಾ ಚಾಕುಂಕ್ ಆನಿ ದೆವಾಚಿ ಸೊಭಾಯ್ ಭೊಗುಂಕ್ ಆಧಾರ್ ಆನಿ ಪ್ರೇರಣ್. ದೆಕುನ್ ಕಲೆಕ್ ಆನಿ ಕಲಾಕಾರಾಂಕ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಮಾಜಾಂತ್ ಮಾನಾಚೊ ಆನಿ ಗೌರವಾಚೊ ಜಾಗೊ ಆಸಾ. ಜಿಂಯ್ಸ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂತ್ ಕಲಾಕಾರಾಂಚೆಂ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಆಸಾ, ತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದುಬಾವ್‌ನಾಸ್ತಾಂ ಉಂಚ್.

ಸಂಸಾರಾಚಿ ಚರಿತ್ರಾ ಆಧ್ಯಯನ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಕಲಾ ಪ್ರಾಚೀನ್ "ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಥಿರ್" ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಎಜಿಪ್ತ್, ಮೊಹಾಂಜೆದಾರೊ ಹರಪ್ಪ, ಚೀನಿ, ರೊಮಿ, ಮೆಸಾಪೊಟೆಮಿಯಾ, ಗ್ರೀಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂನಿ ಕಲಾ ವಾಡ್ಲ್ಯಾ ಅನಿ ಸಂಸಾರಾಕ್ ನವೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಸಕ್ಲ್ಯಾ. ತೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ವಡ್ಪಣ್ ಆಜೂನ್‌ಯಿ ಜಿವಾಳ್ ಆಸಾ. ಎಜಿಪ್ತಾಚಿ ಪಿರಮಿಡಾಂ, ಗ್ರೀಕಾಚಿಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಅನಿ ಹೆರ್ ಕಲಾಕೃತಿ, ರೊಮಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಿಂ ಬಾಂದ್ಪಾಂ ಅನಿ ಕಲಾಕೃತಿ, ಮೆಸಾಪೊಟಮಿಯಾಚಿಂ ಸಂಗೀತ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ಆಮ್ಕಾಂ ವಿಜ್ಮಿತ್ ಕರ್ತಾತ್!

3. ಆಮ್ಚ್ಯಾಚ್ ಗಾಂವ್ಚೆ ವಿಶಿಂ ಆಮಿ ಚಿಂತ್ಯಾಂ. ಭಾರತ್‌ಯಿ ಎಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೊ ಗಾಂವ್. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕಲಾ ಆನಿ ಕಲಾಕಾರಾ ವಿಶಿಂ ಉಲೊಂವ್ಕ್ ಅನಿ ಬರಂವ್ಕ್ ಗ್ರಂಥಾಂ ಪಾಂವ್ಚಿನಾಂತ್. ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ಕಲೆಕ್ ಆನಿ ಕಲಾಕಾರಾಂಕ್ ಮಾರ್ಯಾದ್ ಅನಿ ಉಂಚ್ಲೊ ಮಾನ್ ಅಸ್‌ಲ್ಲೊ. ರಾಯಾಂಚಾ ಅಸ್ಥಾನಾಂತ್ ಕವಿ, ಶಿಲ್ಪಿ, ಸಾಹಿತಿ, ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರ್, ನಾಚ್ಚಿ ಅನಿ ಬುದ್ವೊಂತ್ ಅಸ್‌ಲ್ಲೆ. ರಾಯ್ ತಾಂಕಾ ಅಭಿಮಾನಾನ್ ದೆಖ್ತಲೊ, ತಾಂಚಾ ವಾವ್ರಕ್ ಪ್ರತಿಫೊಳ್ ಅನಿ ಇನಾಮ್ ದಿತಾಲೆ. ಹ್ಯಾಚ್ ಕಾರಣಾ ವರ್ವಿಂ ಅಚ್ ಆಮ್ಚಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ಸೊಭಿತ್ ದಿವ್ಯಾಂ, ದೇವ್ ಮಂದಿರಾಂ, ಕಲಾಕೃತಿಚಿಂ ಬಾಂದ್ಪಾಂ, ತಾಜ್ ಮಹಲ್, ಕುತುಬ್ ಮಿನಾರ್, ಕೊಟಿಂ, ಗೋಮಟೇಶ್ವರ್, ಅಜಾಂತಾ ಆನಿ ಎಲ್ಲೊರಾಚಿಂ ಪಿಂತುರಾಂ, ನಾಟಕಿಸ್ತ್, ಗಾಪ್ಪಿ, ನಾಚ್ಪಿ, ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರ್, ಸಾಹಿತಿ ಅನಿ ಕವಿ ಉದೆಲ್ಯಾತ್; ಅಜೂನ್‌ಯಿ ಅಸಾತ್! ಸಂಗೀತ್‌ನಾಸ್ತಾಂ ಜಿವಿತ್ ಸೊಭಾನಾ, ಭುರ್ಗಿಂ ಪಾಳ್ಯಾಂತ್ ನಿದಾನಾ; ನಾಚ್‌ನಾಸ್ತಾಂ ಆಮ್ಚಿಂ ಕಾರ್ಯಿಂ ಅಸಂಪೂರ್ಣ್, ಸಂಭ್ರಮ್ ರಿತೆ; ಪದಾಂ ನಾಸ್ತಾಂ ಜಿವಿತಾಚಾ ಮೊಳ್ಬಾರ್ ಮೊಡಾಂ ದಿಸ್ತಾತ್, ಅನಿ ನಾಚ್ ನಾಸ್ತಾಂ ಆಮ್ಚಿಂ ಧಾಮಿಂಕ್ ರಿತಿ-ವಿಧಿ, ಸಂಗೀತ್ ನಾಸ್ತಾಂ ಆಮ್ಚಿಂ ಫೆಸ್ತಾಂ ಆನಿ ಪರಬ್ ಫುಲಾಂನಾಸಲ್ಲೆ ಬಾಗೆ ಪರಿಂ ವಾ ಉದಕ್‌ನಾಸ್ಲೆ ನ್ಹಂಯ್ ಪರಿಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಕಲಾಕಾರ್ ಕಲೆಕ್ ಜೀವ್ ದಿತಾತ್ ಅನಿ ಮನ್ಶಾ ಜಿವಿತಾಕ್‌ಯಿ ಜೀವ್ ದಿತಾತ್. ಕಲಾಕಾರಾಂಕ್ ತಾಂಚಿಂ ದೆಣಿಂ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಅನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಚೊ ಶೆವಟ್ ಸಮ್ಜುಂಕ್ ಕಲಾ ಏಕ್ ವಾಟ್. ಪುಣ್ ಕಲಾ ವಾಡುಂಕ್ ಅನಿ ಜಿವಾಳ್ ಉರೊಂಕ್ ಉರ್ಬಾ, ಸಾಧನ್, ಪುರಸ್ಕಾರ್, ಕುಮಕ್ ಅನಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾವ್ ಗರ್ಜ್. ಮನ್ಶಾಕ್ ತಾಚ್ಯೊ ಮುಳಾವೊ ಗರ್ಜೊ ಸ್ಪಂದನ್ ಕರುಂಕ್ ಕಷ್ಟ್ ಜಾತಾನಾ, ಕಲಾ ವಾಡಾನಾ. ದೆಕುನ್ ಕಲಾ ಪ್ರೇಮಿ ಆನಿ ಪೊದರ್ನ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾತ್. ಬರೆಂ ಮನ್, ಬರೆಂ ಉತರ್ ಆನಿ ಪಾಟಿಂಬೊ ಅಸ್ಲ್ಯಾರ್, ಕಲಾಕರ್ ಉದೆತಾತ್ ಅನಿ ತಾಂಚಾ ಕಲೆ ವರ್ವಿಂ ಸಮಾಜ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಜಾತಾ. ದೆಕುನ್ ಕಲೆಕ್ ಆನಿ ಕಲಾಕಾರಾಂಕ್ ಅಭಿಮಾನಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾತ್.

4. ಕಲಾ ದೆವಾಚೆಂ ದೆಣೆಂ. ಪುಣ್ ತೆಂ ದೆವಾದೆಣೆಂ ಉಜ್ವಾಡಾಂವ್ಕ್ ಮನ್ಶಾನ್ ಸಾಧನ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಸಂಯ್ಬಿರ್ ದೆಣೆಂ ಘುಲಾಚೆ ತರ್ ತಾಕಾ ಫಾವೊ ತೆಂ ವಾತಾವರಣ್

ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ವೇಳ್ ಆನಿ ಸಾಧನ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳ್ನಾ. ಕಲಾ ಜಿವಾಳ್ ಜಾತಾ. ದೆಕುನ್ ದೆವಾಚೆಂ ದೆಣೆಂ ಆನಿ ಬರ್ಯಾ ಮನಾಚ್ಯಾ ಮನ್ಶಾಂಚೊ ಆಧಾರ್ ನಾಸ್ತಾಂ, ಕಲಾ ಪಾವಾನಾ ವಾ ಕಲಾಕಾರ್ ಜಾಳ್ಯಾಂತ್.

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮಾಜಾಕ್ ಚಡುಣೆ ವಾ ಶತಮಾನಾಚಿ ಚರಿತ್ರ ಆಸಾ. ದೆಕುನ್ ಆಮಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಶಿಂ ಅಭಿಮಾನ್ ಪಾಜ್ವೊಂಕ್ ಜಾಯ್ ಆನಿ ತಿಚಿ ಪ್ರೊತ್ಸಾಹಾಯ್ ವಾಡಯಿಂಕ್ ಜಾಯ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮುಳಾವಿ ಭಾರತೀಯ್ ವಾ ಸ್ಥಳೀಯ್. ಪುಣ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಕಾರಣಾಂ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪ್ರಭಾವಾ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಏಕ್ ಮಿಶ್ರಿತ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಅಶಿಂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಆನಿ ಚಿಂತ್ಪಾನ್ ರೂಪಿತ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಆಮ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಸನ್ನಿವೇಶಾಂ ವರ್ವಿಂ ಪರ್ಕಿ ಲೋಕಾಚಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಿ ಗುಲಾಮ್ ಜಾಲ್ಲಿ. ಪುರ್ತುಗೆಜಾ ವರ್ವಿಂ ಯುರೋಪಾಚಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ರೊಂಬ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂಚಾ ರಾಜಕೀಯಾ ವರ್ವಿಂ ಆಮ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೊಸ್ಳ್ಯಾರ್ ಪಡ್ಲಿ. ಪರ್ಕಿ ಆನಿ ಭಾಯ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಮ್ಚಾಂ ರುಚ್ಲಿ ಆನಿ ಆಮ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಮ್ಚಾಂ ಕಿರ್ಕೊಳ್ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ಲಿ. ಜೆಂ ಕಿತೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ-ಪದಾಂ, ನಾಚ್, ಸಾಹಿತ್, ನಾಟಕ್ ಆನಿ ಕವನಾಂ-ಆಸಲ್ಲಿಂ ಆಮ್ಚಾಂ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ಕಷ್ಟ ಮಾಲ್ಲೆ. ಅಶೆಂ ಆಮ್ಚಿಂ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಪದಾಂ, ಗುಮ್ಟಾ ನಾಚ್, ಮಾಂಡೊ-ದುಲ್ಪದಾಂ, ವೊವಿಯೊ ವೇರ್ಸ್, ತಿಯಾತ್ರ್ ಆನಿ ಖೆಳ್ ಲಿಪ್ಲೆ.

ಗೊಂಯಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಕುಳಾರ್ ತರಿ, ತೆಂ ಪರ್ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಹಾತಿಂ ವೆತಾನಾ, ತಾಂಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಮಿ ಘೆತ್ಲಿ ಆನಿ ಆಮ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಮಿ ಹೊಗ್ಡಾಯ್ಲಿ ಪಡ್ಲಿ. ಸ್ಥಳೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಕಲಾ ಪರ್ದೇಶಾಂಚಾ ಬಳಿತ್ಕಾರಾನ್ ನಾಸ್ ಜಾತಾನಾ, ತಾಂಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಮ್ಚಾಂ ಆಕರ್ಷಿತ್ ದಿಸ್ಲೆನಾ. ಸೊಣ್ ಪಾಟ್ ನಾಸ್ತಾಂ ಆಮ್ಚಿ ಕರಿಜೆ ಪಡ್ಲಿ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾರ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್, ಸಮಾಜಿಕ್, ಅರ್ಥಿಕ್ ಆನಿ ಪಾದ್ರ್ಯಾಚಾ ಸೊದ್ವೆರ್ ಪಶ್ಚಿಮ್ ಕರಾವಳಿಂತ್ ಜಿವಾರ್ ಕರ್ತಾನಾ, ಆಮ್ಚಿ ಪಶ್ಚಿಮ್ ಕರಾವಳಿ "ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕರಾವಳಿ" ಜಾಲಿ. ಗೊಂಯ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಪಶ್ಚಿಮ್ ಕರಾವಳಿಚಾ ಪ್ರಮುಖ್ ಭಾಗಾಂಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭರ್ಸಲಿ. ಅಶೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ವಿವಿಧ್ ರುಪಾಂ ಉದೆಲಿಂ ಆನಿ ಎಕ್ವಟಿತ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯಾಕಿ ಮಿಶ್ರಿತ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಾಲಿ.

5. ಮನ್ಶ್ಯಾ ಜಿವಿತ್ ಘಡಿತಾಂನಿ ಭರ್ಲಾಂ. ಜಿವಿತಾಚೆಂ ಸುಖ್-ದುಖ್, ಚಿಂತಾಪ್ ಆನಿ ಸ್ವಪ್ನಾಂ, ಆಶಾ ಆನಿ ನಿರಾಶಾ, ಅತ್ರೆಗ್ ಆನಿ ಅಕ್ಮಾಸ್ ಕಲೆಕ್ ಬುನ್ಯಾದ್. ದೆಕುನ್ ಏಕ್ ಕವಿತಾ ವಾ ಪದಾಂ ಘುಡ್ಕಾರ್, ತಾಚೆಂ ಜೊಗ್ಣಾಂ ಆನಿ ಚಿಂತಿಮೆತಾಂ ಲಿಖ್ತಾ. ಕೊಣ್ ಎಕ್ಲೊ ತಾಕಾ ಸಂಗೀತ್ ದಿತಾ. ತಿಸ್ರೊ ತೆಂ ನಾಚಾನ್ ಜಿವಾಳ್ ಕರ್ತಾ. ಕೊಣ್ ಎಕ್ಲೊ ಪದ್ ಗಾಯ್ತಾ, ಕೊಣ್ ಎಕ್ಲೊ ಸಂಗೀತ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾನ್ ಸೊಬಯ್ತಾ. ಅಶೆಂ ಹರೇಕ್ ಕಲಾಕಾರ್ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಜಿವಿತ್, ಸಂತೋಸ್‌ಭರಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ಅಪ್ಲಿಂ ದೆಣಿಂ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಹಾಡ್ತಾ. ಕಲಾ ಸಮಾಜಾಚೊ

ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಪ್ರದ್ವ್ಯಾ ಜನಾಂಗಾಕ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಏಕ್ ಬಳ್ವೊಂತ್ ಹಾತೆರ್. ದೆಕುನ್ ಜಾಂವ್ ಪದ್ ವಾ ನಾಚ್. ಆಮ್ಚ್ಯಾಂ ಕೇವಲ್ ಮನೋರಂಜನ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಬಗಾರ್ ಜಿವಿತಾಚಿಂ ಶಿಕ್ಷಾಂವಾಂ ಶಿಕೊಂವ್ಚ್ಯಾಂ ಮಧ್ಯಮಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಆಮಿ ವಿಸರ್ಚ್ಯೆಂ ನ್ಹಯ್.

6. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕ್ರುತೆಚಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಚರಿತ್ರೆಂತ್ ಲಿಪೊನ್ ಆಸಾ! ತಿ ಸೊದೊಂಕ್ ಸಾಧನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಸಾಹಸಿ ಮನೋಭಾವಾಚೆ ಸಾಹಿತಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ವಿರಳ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಆಸಲೆಂ ಸಾಧನ್ ``ದರ್ಯಾಂತ್ ಮೊತಿಯಾಂ ಸೊದ್ಚೆಂ ತಸಲೆಂ'' ಧೈರ್ಯಾಧಿಕ್ ಕಾಮ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಆಸಲ್ಯಾ ಸಂಶೋದನಾಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಕ್ ಆನಿ ಪ್ರಯತ್ನಾಕ್ ವಿಶೇಷ್ ಪುರಸ್ಕಾರ್‌ಯ್ ಮೆಳ್ನಾ ಜಾವ್ಯೆತ್. ಪೂಣ್ ಶ್ರೀ ಪಾವ್ಲ್ ಮೊರಾಸಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕ್ರುತೆಚ್ಯಾ ಮೊಗಾನ್ ಆನಿ ಕಲೆಚೆರ್ ತಾಕಾ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಅಭಿಮಾನಾನ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕ್ರುತೆಚ್ಯಾ ಕಲೆಚಿ ಚರಿತ್ರಾ ಆನಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಜಾಣಾ ಜಾಂವ್ಕ್ ವ್ಹಡ್ ಸಾದನ್ ಕೆಲಾಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪದಾಂ, ಮಾಂಡೊ, ವೊವಿಯೊ ವೇರ್ಸ್, ಆನಿ ಹೆ ವಿಶೆನ್ ವಾವುರ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಲಾಕರಾಂಚಿ ಮಾಹೆತ್ ಆಮ್ಚೆಲಾಗಿಂ ಉಣಿ ಆಸಾ. ಪುಣ್ ಶ್ರೀ ಮೊರಾಸಾನ್ ಹೆಂ ಉಣೆಪಣ್ ಭರ್ತಿ ಕರುಂಕ್ ವಾವ್ರ್ ಕೆಲಾ. ತಾಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಸಾದನಾಕ್ ಆಮಿ ಮಾನ್ ಬಾಗೊಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕ್ರುತಿ ವಿಶಿಂ ಆಮಿ ಅಭಿಮಾನ್ ಪಾವುಂಕ್ ಜಾಯ್.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕ್ರುತೆಚಿ ಕಲಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರೆತಾ ಥಾವ್ನ್ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಚೂಕ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಿ ನಾ. ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಚಿಂತಾಪ್ ಆನಿ ವಿಶ್ವಾಸ್, ಧರಾವಳ್ ಕಲಾಕರಾಂಕ್ ತಾಂಚಿಂ ಭೊಗ್ನಾಂ ಉತ್ರಾಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಚಿತ್ರಾಂವ್ಕ್ ಪ್ರೇರಕ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್. ತಶೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಲೌಕಿಕ್ ಸಂಗ್ತಿಂ ಕಲಾ ಥಾವ್ನ್ ಪಯ್ಸ್ ಉರ್ಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಅರ್ಥ್ ನ್ಹಯ್. ಕಲೆಕ್ ವಿಷಯ್ ಸೊದುನ್ ವಚಾಜೆ ಮ್ಹಣ್ ನಾ: ಕಲಾಚ್ ವಿಷಯ್ ಜಿವಾಳ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ಜಿವಿತ್ ಸೊಭಯ್ತಾ!

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ತಿಚಿಚ್ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಯ್ ಆಸಾ ತರಿ, ಖಂಯ್ಚಿಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತಟಸ್ಥ್ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಜೆರಾಲ್ ಚಿಂತ್ಪಾಚೆರ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆರ್ ಹೆರ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ದಾರಾಳ್ ಆಸಾ. ತಶೆಂ ಜಾವ್ನ್ ಮುಳಾವಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಪುಟ್ ಉರೊಂಕ್‌ನಾ, ಹೆರ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಥಾವ್ನ್ ತಿಣೆ ಸಬಾರ್ ಬರ್ಯಾ ಸಂಗ್ತಿಂ ತಿಚೆ ಧಂಯ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್. ಏಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಏಕಾ ಜನಾಂಗಾಕ್ ಅರ್ಥಾಭರಿತ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ತರ್, ``ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಧೆಂ ವಿನಿಮಯ್ ಗರ್ಜೆಚೊ'' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸಮಾಜ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆ ಜಾಣಾರಿ ಸಾಂಗ್ತಾತ್.

7. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪದಾಂಚಿಂ ಚರಿತ್ರಾ ಜಾಣಾ ಜಾತಾನಾ `ಮಾಂಡೊ` ಪದಾಂಕ್ ಕುಶಿನ್ ದವರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. `ಮಾಂಡೊ` ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಹಳ್ಳೆಂತ್ ಪದಾಂ ಗಾಂವ್ಕ್ ವಾ ಹೆರ್ ಮನೋರಂಜನಾಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲೊ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಜಾಗೊ. ಅತಾಂಚ್ಯಾ ಪರಿಗತೆಂತ್ `ರಂಗ್ ಮಾಂಚ್` ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಹ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಕಲಾಕರ್ ಪದಾಂ ಗಾತಲೆ. ಲೋಕ್ ತಾಂಕಾ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಜಮ್ತಾಲೊ. ಸಮಾಜಾಚಿಂ ಘಡಿತಾಂ ಹ್ಯಾ

ಪದಾಂನಿ ಪರ್ಗಟ್ ಜಾತಲಿಂ. ಮಾಂಡ್ಯಾಂತ್ ಮೋಗ್, ವಿಳಾಪ್, ಡಾಕಿಯಾಯ್ ಆನಿ ಸಮಾಜಿಕ್ ಗಜಾಲಿಂ ಕವಿ ಉತ್ರಾಂನಿ ಪಿಸ್ತಾಲೆ . ಆನಿ ಗಾವ್ಪಿ ತೆ ಗಾತಲೆ. ಮಾಂಡೊ ಸಂಗೀತ್ ಚೆರಾಲ್ ಫರಾಸ್ ಸಾಂಗ್ತಾಂ ತರ್, ಸುರ್ವೆರ್ ಸಮ್ಯಾಸ್ ಆರಂಭ್ ಜಾತಲೆಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸರಾರಾಂ ವೆತಲೆಂ. ದೋನ್ ತೀನ್ ತಾಳ್ಯಾಂನಿ ಗಾಯಾಪ್ತಂ ಮಾಂಡೊ ಗಾಯಾನ್ ಕಾನಾಂತ್ ಫೆಸ್ತ್ ದಿತಲೆಂ. ತಶೆಂ ಜಾವ್ನ್ ಭಾರತೀಯ್ ಏಕಾ ತಾಳ್ಯಾನ್ ಗಾಂವ್ಪ್ಯಾಂ ಗಿತಾಂ-ಗಾಯಾನಾಂ. ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂನಿ ಶಿಪಯ್ಯಾಂ. ಮಾಂಡೊ ಸಂಗೀತ್ ಗಾಯ್ತಾನಾ ತಾಕಾ ಸಾಂಗಾತ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಸಂಗೀತ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ (ವಾಯಾಲಿನ್ ಆನಿ ಗುಮ್ಟಾಂ) ತಶೆಂಚ್ ರಂಗಾಳ್ ನ್ಹೆಸಣ್ ಆನಿ ಆಕರ್ಷಿತ್ ನಾಚ್ ಲೋಕಾಚೆಂ ಕಾಳ್ಜಾಂ-ಮನಾಂ ವಶೀಂವ್ಕ್ ಸಕ್ತಾಂ. ಅಶೆಂ ಮಾಂಡೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತಾಚೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ಜಾಲೆಂ. ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಮಾಂಡೊ ಗೊಂಯ್ಚಾ ಇತ್ಲೊ ಪರಿಚಿತ್ ನ್ಹಯ್ ತರಿ, ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಮಂಗ್ಳುರ್‍ಗಾರಾಂಕ್ ಮಾಯ್ಸ್ ಅಸಾತ್! ಅರ್ಶಿಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಗೊಂಯಾಂತ್ 'ಮಾಂಡೊ ಉತ್ಸವ್' ಜಾಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಹೆ ವರ್ಸಾಂ ಮಾಂಡೊ ಗೊಂಯಾಂತ್ ನವ್ಯಾನ್ ಲೋಕಾಮೋಗಾಳ್ ಜಾಲಾ. ಹೆಂ ಸರ್ವ್ ವಿವರಣ್ ಘೆವ್ ಸಂಕ್ಷೆಪ್ ರೀತಿನ್ ಶ್ರೀ ಪಾವ್ಲ್ ಮೊರಾಸಾನ್ ಹ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಆಟಾಪ್ಲ್ಯಾಂ. ಮಾಂಡ್ಯಾಚೆ ಫರಾವಳ್ (ಆತ್ರೆಗ್, ವಿಳಾಪ್ ಆನಿ ಪಶ್ಚಾತ್) ಆಮ್ಕಾಂ ತಾಚೆಂ ವಿವರಾಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಘಾಮಾದ್ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಣಾ-ಅರ್ಥಾಲ್ಲೊ ದೆ ಮಿನೆಜಸ್, ಗುಲಿರ್ಮೊ ರೆಬೆಲ್ಲೊ ಆನಿ ತೊರ್ಕ್ವಾತೊ ದೆ ಫಿಗ್ರೆದೊಚಿ-ಜಿಣಿಯೆ ಕಥಾ ವಿವರಾಯ್ಲ್ಯಾ. ಕವಿಂಚಿ ಜಿಣಿಯೆ ಕಥಾ ಕರಾಳ್ ತರೀ, ತಾಂಚೆಂ ರಚಿಲ್ಲಿಂ ಕವನಾಂ ಮಾತ್ರ್ ಮೋಲಾಧಿಕ್ ಆನಿ ಶಿಸ್ತಾಂವ್ಭರಿತ್!

8. ಗುಮ್ಟಾಂ ಪದಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮಾಜಾಚೆಂ ದಿರ್ಶಿಂ. ಆಜ್‍ಕಾಲ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಆದ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಮೊಳ್ಕ್ ಅಪ್ರೂಪ್. ಅತಾಂಚಾ ಪಿಳ್ಗಾಂಕ್ ಗುಮ್ಟಾಂಚೆಂ ಮಾಹೆಮಾ ಕಳಿತ್ ನಾ. ಅಮ್ಚೆಪಾರ್ ಜುಜ್ಯೆಯ್‍ಚೊ ಮಾನೆಸ್ತ್ ಶ್ರೀ ಜೊಕಿಮ್ ಪಿರೇರಾ ಆನಿ ಪಂಗ್ಡಾನ್ "ಸೊಮಿಯಾಚೆಂ ಸಿಮಾಗೆ ಜಾರಾಂ ವ್ಹರಾಂ" ಆನಿ "ಫಾ ಉಪದೆಸ್" ನಾಟಕಾಂನಿ ಆಮ್ಕಾಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ಪರಿಚಿತ್ ಕೆಲ್ಯಾಂತ್. ಅಧುನಿಕ್ ಸಂಗೀತ್ ಆಯ್ಕ್ಯಾಂಪ್ಯಾಂಕ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ರುಚ್ಚಿನಾಂತ್! ತರಿ, ಗುಮ್ಟಾಂ ಆಜೂನ್‍ಯ್ ಥೊಡ್ಯಾಂ ಲೋಕಾಂ ಮಧೆಂ ಚಾಲು ಅಸಾತ್.

ಕುಡ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ಚಾಲ್ ಅಸಾತ್. ತಾಂಚೆ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆನಿ ಸಮಾಜಿಕ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ಪದಾಂ ಸವೆಂ ನಾಚ್ ನಾಂ ತರ್, ಅಸಂಪೂರ್ಣ್. ತಶೆಂ ಜಾವ್ನ್ ಕುಡ್ಯಾಂನಿ ಗುಮ್ಟಾಂ ಅಜೂನಿಯಿ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ದವರ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಹೆ ವಿಶಿಂ ಶ್ರೀ ಪಾವ್ಲ್ ಮೊರಾಸಾನ್ ಸಂಶೋಧನ್ ಕೆಲಾಂ ಆನಿ ಕುಡ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್‌ಚ್ ಪ್ರಥಮ್ ಸಮ್ಜಣಿ ಆಮ್ಕಾಂ ದಿಲ್ಯಾ.

ಸಿದ್ದಿ ಆನಿ ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕಾ ಮಧೆಂಯ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಅಸಾತ್. ಹೆ ವಿಶಿಂ ಶ್ರೀ ಮೊರಾಸಾನ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಮಾಹೆತ್ ದಿಲ್ಯಾ ಆನಿ ಗುಮ್ಟಾಂಚೆಂ ಮಾಹೆಮಾ ವಿವರಿಲ್ಯಾ.

9. ಸಂಗೀತ್ ವಾಜಾಂತ್ರ್ಯಾ ಗಾಯನಾ ಸವೆಂ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾನಾ, ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಬರೆಂ ಲಾಗ್ತಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮಾಜಾಚ್ಯಾ ಸಂಗೀತ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ವಿಶಿಂ ಆಮ್ಕಾಂ ಆಸ್ಚಿ ಮಾಹೆತ್ ಆನಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಥೋಡಿ ಥೊಡಿ. ಪೂಣ್ ಶ್ರೀ ಮೊರಾಸಾನ್ ಹ್ಯಾ ತಾಚ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಕ್ ಲಾಗು ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಂ 31 ಸಂಗೀತ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂಚಿ ಆಮ್ಕಾಂ ಪರಿಚಯ್ ಕರ್ನ್ ದಿಲ್ಯಾ. ಹೆಂ ತಾಚೆಂ ನಿಚಾಯ್ನಿ ವರ್ತೆಂ ಸಾಧನ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್!

10. ವ್ರೊವಿಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲಗ್ನಾ ಸಂಭ್ರಮಾಚೆಂ ಭೋವ್ ಸ್ವಾಧಿಕ್ ವಾಂಟೊ. ಅಜ್‌ಕಾಲ್ ವ್ರೊವಿಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್ ಉಣ್ಯೊ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ಸಾಲಾಂನಿ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಂ ಅಯ್ನಿವಾರ್ ಕಾಯಾಮ್ ಜಾಲಾಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಸಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ್ ಕಾಜಾರಾಂಚಿ ರೀತ್-ರಿವಾಜ್ ಅಸ್ಕತ್ ಜಾಲ್ಯಾ ತರಿ, ವ್ರೊವಿಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಸಾ ಕರುಂಕ್ ಸಾಧನ್ ಚಾಲು ಆಸಾ. ವ್ರೊವಿಯಾಂಚೆ ಪುಸ್ತಕ್ ಆನಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ್ ಥಂಯ್ ಹಾಂಗಾ ಅಸಾತ್. ತಶೆಂ ಆಸ್ತಾಂ, ವ್ರೊವಿಯಾಂ ವಿಶಿಂ ನವೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ಉದೆಲಾಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತಾ! ವ್ರೊವಿಯೊ ಗಾಂವ್ಚ್ಯೊ ವಾ ತ್ಯೊ ಘಡ್ಚ್ಯೊ ಎಕ್ ಕಲಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪಾವ್ಲ್ ಮೊರಾಸಾನ್ ಹ್ಯಾ ಶೆತಾಂತ್ ಜಾಯ್ತೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕೆಲಾಂ ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಉಗಮಾವಿಶಿಂ ಮಾಹೆತ್ ದಿಲ್ಯಾ. ತಶೆಂಚ್ ಘರಾವಳ್ ವ್ರೊವಿಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್ ದೀವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮಾಜಾಚೊ ರೋಸ್, ಕಾಜಾರ್ ಆನಿ ವ್ರೊತ್ತಪಣಾ ವಿಶಿಂ ಗೂಂಡ್ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ದಿಲ್ಯಾ. ವ್ರೊವಿಯೊ ಪ್ರಾರ್ಥನ್ ಕಶೆಂ ಆರಂಭ್ ಕರ್ನ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕುಟ್ಮಾಕ್ ಆನಿ ಜಿವಿತಾಕ್ ಲಾಗು ಕರ್ಚ್ಯೊ ಎಕ್ ಸಂಪ್ರಾದಯ್ ಹ್ಯಾ ತಾಚ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ತಾಣೆಂ ವಿವರ್ ದಿಲಾ. ಅಜ್‌ಕಾಲ್ ವ್ರೊವಿಯೊ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಸ್ತ್ರೀಯೊ ಲಜೆತಾತ್ ವಾ ತ್ಯೊ ಘಡೊಂಕ್ ಕಳಿತ್ ಅಸ್ಚಿ ಉಣಿ ಅಸಾತ್. ವೆಳಾಚ್ಯಾ ಅಭಾವಾನ್ ತ್ಯೊ ಸೊಡ್ನ್ಯೆಯ್ ಸೊಡ್ತಾತ್. ಪೂಣ್ ಶ್ರೀ ಮೊರಾಸಾಚೆಂ ಸಂಶೋದನ್ ವ್ರೊವಿಯಾ ಥಂಯ್ ಧನಾತ್ಮಕ್ ಚಿಂತಾಪ್ ಆಸಾ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ದಿತಾ.

11. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪದಾಂ ಆನಿ ಸಂಗೀತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ, ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಗಾಣಾಂಕ್ ದೊಳೆ ಧಾಂಪುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾಂತ್. ಹರೇಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂತ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಖೆಳಾಂವ್ಕ್ ಆನಿ ನಿದಾಂವ್ಕ್ ಗಾಣಾಂ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಿ ಆಸಾತ್. ಅಜ್‌ಕಾಲ್ ಹಿಂ ಗಾಣಾಂ ಆಮಿ ವಿಸರ್ಲ್ಯಾಂವ್ ಜಾವ್ಯೆತ್ ವಾ ತಿಂ ಗಾಂವ್ಕ್ ಅಮಿ ಸಕಾನಾಂವ್. ಪುಣ್ ಶ್ರೀ ಮಾಸ್ ಮೊರಾಸಾನ್ ಹೆ ವಿಶಿಂ ಆಮ್ಕಾಂ ಅಪುರ್ಬಾಯೆಚಿ ಮಾಹೆತ್ ದಿಲ್ಯಾ ಆನಿ ತಾಂಚೊ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕೆಲಾ.

'ಕ್ರಿಸ್ತಾ ಪುರಣ್' ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಮಾ| ತೊಮಾಸ್ ಎಸ್ತೆವಾನಾನ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ವ್ಹಡ್ ದೆಣೆಂ. ವ್ರೊವಿಯೊ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾ ಪುರಣಾಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ಜಾಲಾಂ. ಮಾ| ತೊಮಾಸಾನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾ ಪುರಾಣ್ ಮಾರಾಟೆಂತ್ ಲಿಕಲ್ಲೆಂ ತರಿ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲೊವ್ಪಾಂಕ್

ತೆಂ ಏಕ್ ಪರ್ತೆಂ ಪಿರ್ದೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಪುರಾಣಾಂತ್ ಆದಾಂವ್ ಥಾವ್ನ್ ಆರಂಭ್ ಕರ್ನ್ ಸೊಮಿಯಾಚ್ಯಾ ಸ್ವರ್ಗರೋಹಣಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸಾಂ ಸಮ್ಗೆಂ ಮೆಳ್ತಾ. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಭಾವಾರ್ಥ್ ವಾ ಪವಿತ್ರ್ ಪುಸ್ತಕಾಚೆ ಸಮ್ಗ್ರ್ ಜ್ಞಾನಾಮುಳ್ ಹೆಂ ಪುರಾಣ್ ಪ್ರಚಲಿತ್. ಕೆನರಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಬಂದರೆಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತ್ ಪುರಾಣ್ ವಾಚ್ಚೆಂ ಆನಿ ಗಾಯ್ಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಚರಿತ್ರ್ ರುಜ್ವಾತ್ ದಿತಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಭಾವಾರ್ಥ್ ಪಿಳ್ಗೆ ಪವಡಾಂಕ್ ಕಸ್ತ್ ಮಾಂದಾಕ್ ಆದಾರ್ ಜಾಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಆಜ್ ಹೆಂ ಪುರಾಣ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ತರ್ಜುಮೊ ಕೆಲಾಂ ಆನಿ ರೋಮಿ ತಶೆಂ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಆಸಾ.

12. ಧರ್ಮ್ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಚೆಂ ಏಕ್ ಪಾಂಗ್ಡೆಂ. ಭಾರತೀಯ ಲೊಕಾಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಚಿಂತ್ಪಾಂಚಿ ಭರ್ತಿ. ಧರ್ಮಾಚೆ ಪರ್ಗಿಂ ಅರಾಧನ್ ಆನಿ ಆರಾಧನಾ ಪರ್ಗಿಂ ದೇವ್‌ಸ್ತುತಿಚೆಂ ರೀತ್ ಉದೆಲ್ಯಾತ್. ದೇವ್‌ಸ್ತುತೆಕ್ ಗಿತಾಂ ಗರ್ಜೆಚಿಂ ಆಸಾತ್. ವೆದಾಂತ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಗಾಯನಾಂತ್ ಭಕ್ತಿ ಗಿತಾಂ, ಕಂತಾರಾಂ, ಕಂತಿಗೊ ಆನಿ ಕೀರ್ತನಾಂ ಆಸಾತ್. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾಂಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲೊಂವ್ಯಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ತಶೆಂಚ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾಂಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಗಿತಾಂ, ಕೀರ್ತನಾಂ ಆನಿ ಭಕ್ತಿ ಗಿತಾಂ ಮಾಲಾಳ್ ಆಸಾತ್. ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ಪಯ್ಲೆಂ ಭಾರತೀಯ್ ಮುಳಾವ್ಯಾ ಸಂಗೀತಾನ್ ಪಕೊಳ್ಯಾ ತಾಳಾಚೆಂ ಗಾಯನ್ ಆಮ್ಚೆಂ ಮುಖೆಂ ಆಸ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ಲೊಕಾನ್, ಆನ್ ತಾಳ್ಯಾಂಚಿ ಸಂಯುಕ್ತಿಂ "ಮುಧಾರ್ ಸಂಗೀತ್" ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಮುಧೆಂ ಲೋಕಾ ಮೆಗಾಸ್ ಗಾವಿಂ. ಅಶೆಂ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಂ ರಾಜ್ ಚಲಲ್ಲೆಂ. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಭಾವಾರ್ಥಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಗಿತಾಂ ಉದೆಲಿಂ. ಥೊಡಿಂ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಲಾತಿನ್ ಭಾಶೆಂತ್ ಥಾವ್ನ್ ತರ್ಜುಮೊ ಕೆಲಿಂ. ಥೊಡಿಂ ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಗಿತಾಂ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ತರ್ಜುಮೊ ಕೆಲಿಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಶೆಂತ್ಲ್ಯಾಂಯ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಕ್ ರುಪಾಂತರ್ ಕೆಲಿಂ. ಪುಣ್ ಥೊಡಿಂ ಹಿಂದು ಧರ್ಮಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಧರ್ಮಾಕ್ ಸಾರಿ ಜಾವ್ನ್ ಬದ್ಲಿಂ. ಅಶೆಂ ದೇವ್ ಆನಿ ಧರ್ಮ್ ಬದಲ್ಯಾನಾ ಗಿತಾಂಚೆಂ ರುಪ್ಯಾಂಯ್ ಬದ್ಲೆಂ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಗೀತಾಂತ್ 'ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊ' ಏಕ್ ಪಾಯ್ಸ್. ಸುರ್ವೆರ್ ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊ ತಾಂತು ಆಸ್ಲ್ಯಾರೀಯ್, ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಆವ್ರತೆಂನಿ ತಾಂಚೊ ಸಂಕೊ ಚಡ್ಲೊ. ದೇವ್‌ಸ್ತುತಿಚಾ ವಿವಿಧ್ ಕಾಳಾಂಕ್ ಆನಿ ದೆವಾಸ್ಥಾಂವಾಂಕ್ ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಗಿತಾಂಚೊ ಅಪ್ರೂಪ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಆಸಲ್ಲೊ. ಅಶೆಂ ನತಲಾಂ ಫೆಸ್ತಾಕ್, ಕರೆಜ್ಮಾಕ್ ಆನಿ ಪಾಸ್ಕಾ ಫೆಸ್ತಾಕ್, ತಶೆಂಚ್ ಜೆಜುಚ್ಯಾ ಪವಿತ್ರ್ ಕಾಳ್ಜಾ ಅಂಕ್ವಾರ್ ಮರಿಯೆಕ್, ಸಾಂತಾ ಭಕ್ತಾಂಕ್, ಪವಿತ್ರ್ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತಾಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ದೆವಾಸ್ಥಾಂವಾಂಕ್ 'ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊ' ಪುಸ್ತಕ್ ಏಕ್ ವ್ಹಡ್ ಆದಾರ್ ಜಾಲೊ. ಆಜ್ ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊಂತ್ಲಿ ಜಾಯ್ತಿಂ ಕಂತಾರಾಂ ಆಮಿ ವಾಪಾರ್ತಾಂವ್. ಪುಣ್ ವಾತಿಕಾನ್ ದುಸ್ರೆ ವಿಶ್ವಸಭೆಚ್ಯಾ ಸುದ್ರಾಪಾ ಪರ್ಗಿಂ ಆನಿ ಅಯ್ಲಿವಾರ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ಭಕ್ತಿಕ್

ತಶೆಂಚ್ ದೇವ್‌ಸ್ತುತಿಚ್ಯಾ ಗಿತಾಂ ವರ್ವಿಂ. ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊಂತ್ಲಿ ಜಾಯ್ತಿಂ ಕಂತಾರಾಂ ಚರಿತ್ರೆಂತ್ ಲಿಪ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಶ್ರೀ ಮೊರಾಸಾನ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಗಿತಾಂ ವಿಶಿಂ ಘುಂಡಾಯೆಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕೆಲಾಂ ಆನಿ ಧರ್ಮ್ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೊ ಗಾಂಠ್ ಉಕೊಲ್ನ್ ದರ್‍ಲ್ಯಾ.

ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಗಿತಾಂ ಬರಾಬರ್ ಸಮಾಜಿಕ್ ಗಿತಾಂ ವಾ ಪದಾಂ ಅಸಾತ್. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಬರಾಬರ್ ಹಿಂದೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್, ಕುಡ್ಮಿ, ಗೌಡ ಸರಸ್ವತ್, ಖಾರ್ವಿ ಆನಿ ಸಿದ್ದಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲೆಂವ್ಚ್ಯಾತ್. ದೆಕುನ್ ತಾಂಚೆಂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ತಶೆಂಚ್ ಸಮಾಜಿಕ್ ಗಿತಾಂ ಆಮಿ ಉಲ್ಲೇಕ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಶಿವಾಯ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಲಾ ಸಂಸಾರಾಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ದೆಕುನ್ ಶ್ರೀ ಮಾನ್ ಮೊರಾಸಾನ್ ಹೆ ದಿಶೆನ್ ವಾವ್ರ್ ಕೆಲಾ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ ಲಿಪಲ್ಲಿಂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಗಿತಾಂಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಪರಿಚಿತ್ ಕೆಲ್ಯಾ.

13. ಸಾಹಿತ್ಯಾವಿಶಿಂ ಉಲಯ್ತಾನಾ ಆನಿ ವಿಮರ್ಸೊ ಕರ್ತಾಸ್ತಾನಾ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾವಿಶಿಂ ಆಮಿ ಗುಮಾನ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ಸಾದೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ರಚುಂಕ್ ವಾ ವಿಮರ್ಸೊ ಕರುಂಕ್ ಸುಲಭ್. ಪುಣ್ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಘಡುಂಕ್ ಆನಿ ವಿಮರ್ಸೊ ಕರುಂಕ್, ವಿವಿಧ್ ಶೆತಾಂಚಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಆನಿ ತಸಲ್ಯಾ ಶೆತಾಂನಿ ಉಂಚ್ಲೆಂ ಶಿಕಾಪ್ ಅಸುಂಕ್ ಜಾಯ್. ದೆಕುನ್ ಅಸಲಿ ಮಾಹೆತ್ ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಚಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ವಾ ತಾಚೆವಿಶಿಂ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಮರ್ಸಾಕ್ ಮೋಲ್ ಆಸಾನಾ. ಜರ್ಮನ್ ವಿಮರ್ಶಕ್ ಹೆಲ್ಮುಟ್ ಲೀಬ್ ಸಾಂಗ್ತಾ "ಆಯ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಚರಿತ್ರೆವಿಶಿಂ ಸಂಶೋಧನ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ವಾವ್ರಾ ವರ್ವಿಂ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ವಿವರ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಮೆಳೊಂಕ್ ಜಾಯ್. ಅಶೆಂ ಅಸ್ಪಷ್ಟ್ ಚಿಂತಪ್ ಆನಿ ಬುನ್ಯಾದ್ ನಾಸ್ಲೊ ವಿವರ್ ಆಕೇರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ಪೂಣ್ ಖಿಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ಶೆತಾಂತ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಸಂಶೋಧನ್ ಏಕ್ ಸಾಹಸ್ ಆನಿ ಕಾಳೊಕಾಂತ್ ಪಯ್ಣ್. ದೆಕುನ್ ಸಂಶೋಧಕ್ ಭೋವ್ ಉಣೆಂ ಆನಿ ವಿರಳ್".

ಸಂಶೋಧಕ್ ನವೆ ವಿಷಯ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಹಾಡ್ತಾ ಆನಿ ಎದೊಳ್ ಕಾಳೊಕಾಂತ್ ಅಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂಗ್ತಿಚೆರ್ ನವೊ ಉಜ್ವಾಡ್ ಪ್ರಕಾಸ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ತಾಣೆಂ ನವೆ ವಿಷಯ್ ನವ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂನಿ ಆಟಾವುಂಕ್ ಜಾಯ್. ತಶೆಂ ಅಸ್ತಾಂ ನವೆಚ್ ಸಬ್ದ್ ಆನಿ ತಾಂತ್ರಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ರಚ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ಹೆ ಸಬ್ದ್ ಆನಿ ವಿಚಾರ್ ಎದೊಳ್ ಅಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ನಾ ಜಾಲ್ಲೆ ವರ್ವಿಂ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವಾಚುಂಕ್ ಆನಿ ಸಂಭ್ರಮುಂಕ್ ಸುಲಭ್ ನ್ಹಂಯ್. ದೆಕುನ್ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂನಿ ಸೊಸ್ನಿಕಾಯ್ ಆನಿ ಬರೆಂ ಮಾನ್ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ತವಳ್ ಮಾತ್ರ್ ಬಾಸ್ ವಾಡ್ತಾ, ನವ್ಯಾ ಚಿಂತ್ಪಾನ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ಬರೆ ವಿಷಯ್ ವಿನಿಮಯ್ ಜಾತಾತ್. ಅಸಲೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವಾಚುಂಕ್ ಆನಿ ಸಂಭ್ರಮುಂಕ್ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್‌ಯೀ ಸಾದೆಂ ಶಿಕಾಪ್ ಪಾವಾನಾ. ತವಳ್ ತಾಣೆಂ ಅಸಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾವಿಶಿಂ ಅಶೀರ್ ಮನೋಭಾವ್ ದಾಕೊಂವ್ಚೊ ನ್ಹಂಯ್, ಬಗಾರ್ ಹೆಂ ಸರ್ವ್ ವಾಯ್ಟಾಚೆಂ ನ್ಹಂಯ್ ಮ್ಹಣ್ ವಾದ್

ಚಲೊಂವ್ಚ್ಯಾ ನ್ಯಾಯ್. ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾಚೆ ವಿಷಯ್ ಸಾದ್ಯಾ ಲೋಕಾಕ್ ಸಮ್ಜಾನಾ. ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾಚೆ ಶಿಕಾಪ್ ಹಾಕಾ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ತಸಲ್ಯಾಂಕ್ ತೆಂ ಸಮ್ಜತಾ ಆನಿ ತಾಂಕಾ ತೆಂ ಉಪ್ಕಾರ್ತಾ. ಪೂಣ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಮ್ಜಾನಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಅಶೀರ್ ವಾದ್. ಅಸಲೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ಉತ್ರೊನ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ರ್ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ್ ವಾವ್ರ್ ಘಡ್ಯಾಂವ್ಚೆಂ ಜಾತಾ. ಶ್ರೀ ಪೌಲ್ ಮೊರಾಸಾನ್ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ವಾವ್ರ್ ಕರ್ನ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೆ ಚರಿತ್ರ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಭ್ರಮುಂಕ್ ಆನಿ ತಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮಾಜೆಕ್ ಪರ್ಗಟುಂಕ್ ಸಾಧನ್ ಕೆಲಾಂ. ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ವಿರಳ್. ಅಸಲೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ಆನಿ ಫಾಯ್ದ್ಯಾಚೆಂ. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಆಮ್ಕಾಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಮಾಜೆಚಿ ಚರಿತ್ರ್ ಜಾಣಾ ಜಾಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಕಾಯ್ ಸಂಭ್ರಮುಂಕ್ ಅಪಾರ್ ಜಾತಾ. ದೆಕುನ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತಿಕ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪಾಟಿಂಬ್ಯಾಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆನಿ ಅಸಲಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಮಾಜೆಕ್ ಅಪಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಟೆತ್.

14. ಗೊಂಯ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಕಾಳಾರ್. ಗೊಂಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಶ್ಚಿಮ್ ಕರಾವಳೆಕ್ ವಿಸ್ತಾರ್ಲಿ ಆನಿ ಪಶ್ಚಿಮ್ ಕರಾವಳ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾ ಕೊಂಕಣ್ ಕರಾವಳ್ ಜಾಲಿ. ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಕಾರಣಾಂ, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಚಿಂತಾಪ್, ರಾಜಕೀಯ್ ಪರಿಗತ್ ಆನಿ ಆರ್ಥಿಕ್ ಸುದ್ರಾಪಾ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆ ಮುಳಾವೆಂ ರೂಪ್ ಆಜ್ ಮುಕ್ರೊಯ್ ಜಾಲಾಂ. ತರೀ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಳ್ವೊಂಕ್ ನಾ, ತಿಚೆ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಘೊಡೆಚ್ಯಾ ಸಗ್ಳಿಂ ಅಜುನ್‌ಯೀ ಜಿವಾಳ್ ಆಸಾತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜಿಣಿಯೆಂತ್ಲ್ಯಾ ವಿಶೇಸ್ ನಾ ತರಿ, ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಯ್ ಆಮಿ ವಿಸ್ರೊಂಕ್ ನಾ ಶಿಕೊಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಜಾಗತಿಕ್ ಮುಖ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಕಾಂಯ್ ಉಣೊ ನಾ. ವಿಂಚ್ಯಾರ್ 'ಕೊಂಕ್ಣಿ' ಆಸಾತ್, ಥಂಯ್ಸರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ್ ಆಸಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಭವಿಷ್ಯ್ ಆಜ್ ಆಮ್ಚೆರ್ ಆಸಾ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಲಾ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಕರ್ಚೆಂ ಆನಿ ಕಲಾಕಾರಾಂಕ್ ರಾಕೊನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಆಮ್ಚೆರ್ ಆಸಾ. ಶ್ರಿ ಮೊರಾಸಾನ್ ಹೆ ವಿಶೀಂ ಮೊಟೊ ವಾವ್ರ್ ಕೆಲಾ. ಕೊಂಕ್ಣೆ ಪಾಸುತ್ ಸಾಧನ್ ಕೆಲಾಂ ಆನಿ ಅಶೆಂ ಅಪ್ಣಾಕ್ 'ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ಸುಪುತ್ರ್' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪಾಕೊಳ್ ದಿಲಾಂ. ತಾಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಾಹಿತಿಕ್ ವಾವ್ರಾಕ್ ಆಮಿ ಜಿವೆಂ ಉಲ್ಲಾಸ್ತಾಂವ್, ಶಾಬಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್ ಆನಿ ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಕ್ ಬರೆಂ ಮಾಗ್ತಾಂವ್.

ಲಾಂಬ್ ಜಿಯೊಂ ಕೊಂಕಣ್ ಮಾತಾ.

ಮಾ| ದೊ| ರೊನಾಲ್ಡ್ ಸೆರಾವೊ

ದೇವ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗಾಚೊ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ್

ಸಾಂ ಜುಜೆಚಿ ಸೆಮಿನರಿ, ಜೆಪ್ಪು

ಮಂಗ್ಳುರ್-575002

ಖಳ್ಮಿತ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ವಾವ್ರ್

ಮನ್ ಅಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ವಾಟೊ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಉಗ್ತ್ಯಾ ಅಸಾತ್ ತಶೆಂಚ್ ಸೆವೆಚೊ ಸ್ಪಿರಿತ್ ಆನಿ ಮನೋಭಾವ್ ಅಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಸೆವೆಚಾ ಶೆತಾಕ್ ಬರ್‍ಗಾಲ್ ನಾಂ. ಸೆವೆಚೆಂ ಆನಿ ವಾವ್ರಾಚೆಂ ಶೆತ್ ಗಡ್ ನಾ ತಸಲೆಂ. ತಾಚಿ ಗಡ್ ಆಮಿಂಚ್ ಘರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಆನಿ ಕಾಳಿತ ಘರ್‍ಯಾಣೆಂ, ರುಚಿ ಘರ್‍ಯಾಣೆಂ ಆನಿ ಶಿಪ್ರೋಟಾ ಘರ್‍ಯಾಣೆಂ. ಸೊದ್ತೆಲ್ಯಾಕ್ ಲಾಬ್ತಾಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳಾಂ ಸೊಮ್ಯಾನ್, ತಶೆಂಚ್ ಸೊದ್ನಾ ಕರ್‍ತೆಲ್ಯಾಕ್ ವಿಶಯ್ ಥರಾವಳ್ ಆನಿ ತೆಂ ಶೆತ್ ವಿಸ್ತಾರ್. ಪ್ರಾಣ್ ಉರ್‍ತ್ಯಾ, ಅಸಕ್ತ್ ಆನಿ ಸೊದ್ನೆರ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಸಂಗ್ತಿಚೊ ಮೋಗ್ ಭೋವ್ ಚಡ್ ಗರ್‍ಜೆಚೊ.

ಹ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಚೊ ಕರ್ತ್ ಶ್ರೀ ಪಾವ್ಲ್ ಮೊರಾಸ್, ಹಾಣೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಅಪ್ಲ್ಯಾಚ್ ಪಿಂಗಡ್‌ಚ್ ಘರಾಚಾ ಸೊದ್ನೆಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಸಂಸೊದ್ ವಾವ್ರಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಏಕ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಜಾಗೊ ಅಪ್ಣಾಯ್ಲಾ. ತಾಚೆಲಾಗಿಂ ಸೊದ್ನಾ ಕರ್‍ಚಿ ಉರ್‍ಬಾ ಅಸಾ, ದೆಕುನ್ ಸಂಸೊದ್ ಕೆಲೊ ಆನಿ ಹೊ ತಿಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯ್ಲೊ. ಸಾದನ್ ಕರ್‍ಚೆಂ ಹಟ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಎದೊಳ್ ಕೊಣೆಂಚ್ ಹಾತ್ ಲಾಂವ್ಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಶೆತಾಕ್ ಚಳ್ವಳ್. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ್ ಆನಿ ಆತಾಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಸಂಸೊದ್ ಶೆತಾಂತ್ ಗಿನ್ಯಾನಾಂಚೊ ನವ್ರೊ ಉಜ್ವಾಡ್ ಘಾಂಕಯ್ಲೊ. ತಾಕಾ ಮಾಂಯ್ ಭಾಶೆಚೊ ಮೋಗ್ ಅಸಾ ದೆಕುನ್ ಮಾಂಯ್ ಭಾಸೆಚ್ಯಾ ಸಂಸೊದ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಕೃಷಿ ಕರುನ್ ಜೆಳೆಂ ಕಾಡುಂಕ್ ತೊ ಮುಕಾರ್ ಸರ್‍ಲಾ. ಸೆವೆಚೊ ಮನೋಭಾವ್ ತಾಚೆ ಕಡೆನ್ ಅಸ್‌ಲ್ಲೊ ದೆಕುನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸಾರ್ ತಾಚ್ಯಾ ಸೆವೆಚೆಂ ಶೆತ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ವಾವ್ರ್ ತಾಚೊ ವಾವ್ರ್ ಜಾವ್ನ್ ತಾಣೆಂ ವಿಂಚುನ್ ಕಾಡ್ಲೊ.

ಶ್ರೀ ಪಾವ್ಲ್ ಮೊರಾಸ್ ಹ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಚೊ ಕರ್ತ್, ಕೊಂಕ್ಣಚಾ ಶೆತಾಂತ್ ಆನಿ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ ನವ್ರೊ ನ್ಹಂಯ್. ಜಲ್ಮಾನ್ಂಚ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕುಟ್ಮಾಂತ್. ಜಲ್ಮಾಲ್ಲೊ ತೊ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆವಯ್ಚ್ಯಾ ಉಸ್ವಾರ್ ಖೆಳೊನ್, ನಾಚೊನ್, ಶಿಕೊನ್ ವಾಡ್‌ಲ್ಲೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವಾಚುನ್ ತಾಚಿ ರೂಚ್ ಚಾಕ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ತಾಣೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಚ್ಯಾ ಸೆವೆಕ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಸಮರ್‍ಪುನ್ ದಿಂವ್ಕ್ ನಿರ್‍ಧಾರ್ ಘೆತ್ಲೊ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ಕಾರ್‍ಯಕರ್ತ್ ವಾ ವಾವ್ರಾಡಿ ಜಾವ್ನ್ ತಾಚಿ ಸೆವಾ ಸುರು ಕೆಲಿ.

ಮಾಂಯ್ ಭಾಷೆಚೊ ಮೋಗ್, ಕೊಂಕ್ಣೆಚಾ ವಾವ್ರಾ ಥಂಯ್ ವೋಡ್ ಆನಿ ಸೆವಾ ದಿಂವ್ಚಿ ಬರೆ ಮನ್ ತಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಬಳ್ವಂತ್ ಹಾತೆರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲಿಂ. ಮೆಳ್‌ಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಸೊಪ್ಯಾರ್ ಪರತ್ ಮೆಳನಾಂತ್ ತ್ಯಾಚ್ ಪರಿಂ ತಾಚ್ಯಾ ವಾಟೆಕ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ್ ತಾಣೆಂ ಗಳ್ಳಿಲಿ. ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ಅಪ್ರೊಲ್ಲ ಮೋಗ್ ವ್ಯಕ್ತ್ ಕರುಂಕ್ ತಾಕಾ ಲಾಬ್‌ಲ್ಲೊ ಪಯ್ಲೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ 1989ಂತ್ ತಾಚಿ ವಿಂಚವ್ಣ್. ಹಿ ವಿಂಚವ್ಣ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲಿ ತಾಚಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಾವ್ರಾಚಿ ಥಳ್ ಆನಿ ಕೃಷೆಚೆ ಸುರ್‍ವಾತ್. ಹ್ಯಾ ತಾಚ್ಯಾ ಕೃಷೆಕ್ ಲಾಗೊನ್, ಆನಿ ತಾಕಾ ಲಾಬ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ

ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಾಕ್ ಲಾಗೊನ್ ವ್ಹಡ್ ಕಾಮಾಂ ತೆಂ ಕರುಂಕ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ತಾಚ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿಂ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪಣ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಜಾಂಗ್ರ್ಯಾಳ್ಯಾ ಕಾಣಾಚೆಂ ಬಿಯೆಂ ವ್ಹರ್ ಪಡ್ಲಾಂ.

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರುಂಕ್ ಸುರ್ವಿಲೆಂ ಮೊಟ್ವೆಂ ಕಾರ್ಯೆಂ ಜಾಗ್ ತಾಚ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ. 1990 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಫೆಬ್ರೆರ್ 17-18ವೆರ್ ಗೊಂಯ್ ಪೆಡ್ನೆಂತ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಿಷದೆಚೆಂ ಸಮ್ಮೇಳನ್ ಜಾಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಸಮ್ಮೇಳನಾಂತ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಠರಾವ್ ಮಾಂಡುನ್ ಕೆಲೊ, ಪಾಸ್ ಸ್ವಾಂಯ್ ತೆಂ ಮಾನುನ್ ಘೆತ್ಲೊ. ಹಾಕಾ ಲಾಗೊನ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆ ಲೋಕ್ ಜಾಗೆ ಆನಿ ಸಾಮ್ಯಾರ್ ಏಕ್ ಜಾಲೆ.

1991 ಅಗೋಸ್ತ್ 11ವೆರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮುದ್ಧಾಂಚಿ ಜಮಾತ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಘಾಟಿಮಾ ರೆತಿರ್ ಮಂದಿರಾಂತ್ ಜಾಲಿ. ತಾಚೆ ಮುಖೇಲ್ಪಣ್ ಶ್ರೀ ಬಾಸ್ತ್ ಮೆಂಡೊನ್ಸಾನ್ ಘೆತ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಸಹಮೆಳಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿಚಿ ಗರ್ಜ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂಚಿಂ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಚಿ ಸೆವಾ ಅಪ್ಣ್ಯಾ ದೆಂವ್ಕ್ ಪಯ್ಚೆ ಆಶೆನ್ ಲಾಯ್ಕ್ ಹ್ಯಾ ಪಿಂ ಲೋಕಾಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಮಾಹೆತ್ ಎಕ್ಸಾಂಯ್ ಕೆಲಿ.

1992 ಫೆಬ್ರೆರ್ 8ವೆರ್ ಕಾರ್ವಾರಾಂತ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಸಾಹಿತ್ ಸಮ್ಮೇಳನ್ ಆಸಾ ಕರುನ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಸಾ ಕರುಂಕ್ ಕರ್ನಾಟಕಾ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಆನಿ ಭಾರತೀಯ್ ಸಂವಿಧಾನಾಚೆ ಆಟ್ವೆ ವ್ಹಳೆರಿಂತ್ ಕೂಡುನ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಭಾಶೆಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್‌ಮಾನ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಮಾಗ್ಣೆಂ ದಿಲೆಂ. ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಫಾದರ್ ಸಾಂ. ಲುಯಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ವಿಭಾಗ್ ಸುರು ಕರ್ಚ್ಯಾ ತವಳ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಬಾಪ್ ಜೊಸೆಫ್ ಲೋಬೊ ಸಂಗಿಂ ವಾವ್ರ್ ಕೆಲೊ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ವಿಭಾಗ್ ಸುರು ಜಾಲೊ ಆನಿ ಆಜ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾ ವ್ಹಡ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ವಾವ್ರ್ ಕರುನ್ ಆಸಾ.

ಕೊಂಕ್ಣೆಚಾ ಮೊಗಾನ್ ಭರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜಾಸತ್ ಕಿತೆಂ ತರಿ ಸಾಧುನ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಹಟ್ಟಾಕ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಶ್ರೀ ಬಾಸ್ತ್ ಮೆಂಡೊನ್ಸಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆಂ ಆಂದೊಲನ್ ಉಟಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಜಾಗೃತಿ ಹಾಡುಂಕ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಚೆಂ ಮಾಗ್ಣೆಂ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಪಾವ್ವೊನ್ ತಾಚೆಂ ಕಾನ್ ಆನಿ ದೊಳೆ ಉಗಡ್ಚ್ಯಾಖಾತಿರ್ ಕರುಂಕ್ 1992ವೆರ್ ಅಖಿಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಟ್ಟಾರ್ ಏಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜಾಥಾ ಆಸಾ ಕೆಲಿ. ಹ್ಯಾ ಸರ್ವಾಂಚೆಂ ಫಳ್ ಜಾವ್ನ್ 1992 ಅಗೋಸ್ತ್ 20 ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಕ್ ಸಂವಿಧಾನಾಚೆ ಆಟ್ವೆ ವ್ಹಳೆರಿಂತ್ ಸ್ಥಾನ್ ದೀವ್ನ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಗದ್ಯಾಕ್ ಉಬಾರ್ಲಿ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಚೆಂ ಮಾನ್ ವಾಡಯ್ಲೆಂ. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಸಾ ಕರ್ಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಸುರ್ವೆರ್ ಮೆಳ್ಳಿ. ತಾಚೊ ವಾವ್ರ್, ತಾಚಿ ಸೆವಾ ಆನಿ ಉರ್ಬಾ ಮಾನುನ್ ಘೆವ್ನ್ 1993 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಿನ್ 'ಮಹಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕಾರ್ಯ್ಕರಿ' ಬಿರುದ್ ದೀವ್ನ್ ಮಾನ್ ಕೆಲೊ.

ಪದ್ವಿ ಆನಿ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸೊಂ ವಾ ನಾ ಆಸೊಂ, ತಾಚೊ ವಾವ್ರ್ ರಾವೊಂಕ್ ನಾಂ, ಉರ್ಬಾ ದೆಂವೊಂಕ್ ನಾಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಿಚೆ ಕಾರ್ಯ್ಕಾರಿ ಸಮಿತಿಚೊ ಸಾಂದೊ

ಜಾವ್ನ್ ಅಜೂನ್ ವಾವ್ರ್ ಏತಾ. ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದೆಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ 2006 ಥಾವ್ನ್ 2008 ಮ್ಹಣಸರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಮೆಳಯ್ಲಾ.

ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ವಾವ್ರಾಡಿ, ಸಂಘಟನ್ ಆನಿ ಚಳ್ವಳೆಗಾರ್ ಶ್ರೀ ಪಾವ್ಲ್ ಮೊರಾಸ್ ಏಕ್ ಸಂಶೋಧಕ್ ಸಯ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳೆಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳ್' ಆನಿ 'ಜಾಗರಣ್' ತಾಚೆ ದೋನ್ ಗ್ರಂಥ್ ತಾಕಾ ಕೊಂಕ್ಣೆಚಾ ಪ್ರಚಾರಾವಿಶಿಂ ಅಸ್ಚ್ಯಾ ಹುಸ್ಕ್ಯಾ ರುಜು ಕರ್ತಾತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆಜ್ ಹ್ಯಾ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಹಂತಾಕ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾತರ್ ಹಾಚಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಕಿತ್ಲೊ ವಾವ್ರ್ ಚಲ್ಲಾ, ಕೋಣ್ ತಾಂತುಂ ಮೆತೆರ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಕಸಲ್ಯೊ ಪುರಾ ಅವಸ್ಥೆ ಉತ್ರೊನ್ ತಿ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ವಿಶಿಂ ಉಜ್ವಾಡ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಸಗ್ಳಿ ಚರಿತ್ರಾ ಸ್ಪುಯ್ ತರಿ. ಗರ್ಜೆಚಿ ಮಾಹೆತ್ ತಾಚ್ಯಾ ಸಂಸೊದಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಆಜ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮಾಜೆಕ್ ಲಾಬ್ಲ್ಯಾ. ಆತಾಂ ಹ್ಯಾಚ್ ವಿರೆನ್ ತಾಂಚೊ ತಿಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯ್ಲಾ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆಪಯ್ಲ್ಯಾ ಗರ್ಭಾಂತ್ ಜಲ್ಮೊನ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆಪಯ್ಲ್ಯಾ ಉಸ್ವಾರ್ ಖೆಳೊನ್, ವಾಡೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಶ್ರೀ ಪಾವ್ಲ್ ಮೊರಾಸ್, ಕೊಂಕ್ಣೆಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಕ್ ಆಪ್ಲಾಕ್‌ಚ್ ಸಮರ್ಪುನ್ ದೀವ್ನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಖಿಳ್ಮಿತ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವಾವ್ರಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾ ರಚ್ನಾ ಮಾರಿಫಾತ್ ತಿಚೆಂ ರೂಣ್ ಫಾರಿಕ್ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರೇತನ್ ಕೆಲಾಂ. Encouragement is the oxygen of the soul ಮ್ಹಣ್ತಾ George Adam. ತೆಂಚ್ ತಾಕಾ ಲಾಬ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ತೇಜನಾ ವರ್ವಿಂ ತಾಚ್ಯಾ ಆತ್ಮ್ಯಾಕ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆಂ ಒಕ್ಸಿಜನ್ ಭರ್ಲೆಂ ಆನಿ ಹಾಕಾ ಲಾಗೊನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಂಚ್ ಉಬಾರ್ಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಆನಿ ಮಾನಾಚೊ, ಗವ್ರವಾಚೊ ಜಾಗೊ ತಿಕಾ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ತಾಚೊ ವಾವ್ರ್ ಆಮಿ ವಾಖಣುಂಕ್ ಫಾವೊ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ಕರ್ನಾಟಕಾ ಹಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ತಾಣೆಂ ದಿಲ್ಲಿ ಸೆವಾ, ಆತಾಂ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಚೊ ಸಾಂದೊ ಜಾವ್ನ್ ತಾಚೊ ವಾವ್ರ್ ಹೆಂ ಸರ್ವ್ ಆಮಿಂ ಮಾಂದುನ್ ಘೆತಾಂವ್. ಆತಾಂ ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಹಾಡ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳೆಕ್ ಹೊ ಏಕ್ ಅಭಿಮಾನಾಚೊ ವಿಶಯ್. ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಸಂಸೊಧ್ ಕರುನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಹಾಡ್ಚೊ ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸಾರಾಕ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ಫಾಂಕೊಂ ತಶೆಂಚ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ವಾವ್ರ್ ಆನಿ ಸಂಸೊದ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂಕ್ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಜನಾಂಗಾಕ್ ಏಕ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಗ್ರಂಥ್ ಜಾಂವ್ ಆನಿ ಜಾಣ್ವಾಯೆಚೆಂ ಬಂಡಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಲಾಬೊಂವ್. ತಾಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾ ಖಾತಿರ್ ಶ್ರೀ ಪಾವ್ಲ್ ಮೊರಾಸಾಕ್ ಶಾಬಾಸ್ಕಿ ಪಾಟಯ್ತಾಂವ್. ಅಸಿಕೀ ಚಡಿತ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚಾ ಸೆವೆಂತ್ ಆಪ್ಲಾಕ್‌ಚ್ ಸಮರ್ಪುನ್ ದೀವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಂಚಾಯೆಕ್ ಹಾಡ್ಚೊ ವಾವ್ರ್ ತಾಚೆ ಥಾವ್ನ್ ಸಮಾಜೆಕ್ ಲಾಬೊಂ, ತಾಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ತಾಕಾ ಉತ್ತೇಜನ್ ಸಹಕಾರ್ ಮೆಳೊಂ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳೆ ತರ್ಫೆನ್ ತಾಕಾ ಬರೆ ಮಾಗ್ತಾಂ.

ಫಾ। ಎರಿಕ್ ಕ್ರಾಸ್ತಾ
ಅಧ್ಯಕ್ಷ್
ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್, ಕರ್ನಾಟಕ (ರಿ), ಮಂಗ್ಳುರ್

ಬರಯ್ಣಾರಾಚೆಂ ಭೊಗ್ಣಾಂ

ಹಾಂವ್ ಜಲ್ಮಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸಿಕ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲಯ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮ್ಹಜಿ ಮಾಂಯ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಉಗ್ಡಾನ್ ಸಾಂಗಾಲ್ಲಿ. ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ತುಜೆ ಮಾಂಯ್ ಭಾಸ್ ಖಾತಿರ್ ತುಮೆಂ ಕಿತೆಂ ಕೆಲಾಂಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಕೊಣೆಂಯ್ ಪಯ್ಲಾನ್ ವಿಚಾರ್ಲ್ಯಾಂ ನಾಂ. ಪುಣ್ ಆತಾಂ ಹಾಂವೆಂ ಕಾಂಯ್ಂಚ್ ಕುಸ್ವಡೆ ಮ್ಹಣ್ ಗರ್ಜ್ಚ್ ನಾ. ಮ್ಹಜೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳೆಚೊ ತಿಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್ ಆತುರಾಯೆನ್ ಆನಿ ಚಾತುರಾಯೆನ್ ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಮುಖಾರ್ ಮಾಂಡುಂಕ್ ಸಂತೋಸ್ ಪಾವ್ತಾಂ.

2002 ಇಸ್ವೆಂತ್, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಚಿ ಅಸ್ಮಿತಾಯ್ ಉರಯಿಲ್ಲಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಘಟನಾವಳೆಚಿ ಸಂಶೋಧಿತ್ ಕೃತಿ 'ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳ್' ಗ್ರಂಥಾಚಿ ಪ್ರತಿ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ ಹಾತಾಂತರ್ ಕರ್ತಾನಾ, ಥೊಡೆ ವಿಸ್ಮಿತ್ ಜಾಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಥೊಡ್ಯಾಂಚಿಂ ಭೊಗ್ಣಾಂ ಸಬಾರ್ ನಮೂನ್ಯಾಚಿಂ ಮ್ಹಣ್ಸರ್ ನಕಾರಾತ್ಮಕ್ ತಶೆಂಚ್ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿಂ. ಹ್ಯಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳೆಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಸಂಶೋಧಿತ್ ಗ್ರಂಥಾಕ್ 2003 ಇಸ್ವೆಂತ್ ದೆಂ| ಟಿ.ಎಂ.ಎ. ಪೈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಾಚೊ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪುಸ್ತಕ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ಲಾಬ್ತಾನಾ, ಬರಯ್ಣಾರಾಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾದ್ ಪುಸ್ತಕಾಕ್ಚ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮೆಳ್ಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ಏಕ್ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಮ್ಹಣ್ ಬರ್ಯಾ ಮನಾಚ್ಯಾಂನಿ ಯಶೆಚೊ ಉದ್ಗಾರ್ ಕಾಡ್ಲೊ. ಪುಣ್ ಥೊಡ್ಯಾಂನಿ ಸಾರ್ಕೆಂ ಸಮ್ಜೊನ್ ವಾಚುನ್ ನಿಯಾಳ್ನಾಸ್ತಾನಾ, ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಅಪೂರ್ಣ್ ಮ್ಹಳೆಂ. ಪುಣ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾಂನಿ ಸಂಶೋಧನಾಚ್ಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ ವಾವ್ರ್ ಕೆಲೊ ಜಾಂವ್, ವಿಶ್ಲೇಷಣ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಜಾಂವ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ವ್ಹೊಳಿಂತ್ ರಾಖ್ಣ್ಯಾನಾತ್ಲ್ಯಾನ್ ಹಾಂವೆಂ ತೆಂ ಗಂಭೀರಾಯೆನ್ ಘೆತ್ಲೆಂ ನಾ.

ಮನ್ಶ್ಯಾ ಸ್ವಭಾವ್ ಏಕ್ ವಿಚಿತ್ರ್ ರೀತಿಚೆಂ. ತಾಕಾ ಭಳ್ವಣ್ ತಶೆಂ ಕರ್ ರಾಯಾ, ಅಶೆಂ ಕರ್ ರಾಯಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಫುಲ್ತಾನಾ. ಆನಿಕೀ ಉಚಿತ್ ಆನಿ ಕುರ್ಪಾತ್. ತಾಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್, ಕೆಲ್ಲೆಂ ಕಾಮ್ ಅಪೂರ್ಣ್ ಮ್ಹಣ್ ತುಕ್ಯಾಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತಕ್ಷಣ್ ಉಟೊನ್ ಚಾಲಿಕ್ ರಾವ್ತಾ, ಮನ್ಶ್ಯಾ ಸ್ವಭಾವಾಚೆಂ ಬಳ್ ಆನಿ ಹಟ್ ದಾಕೊವ್ನ್ ಕಾರ್ಯಾಕ್ ದೆಂವ್ತಾ. ಅಶೆಂಚ್ ಜಾಲೆಂ. ಪಯ್ಲೊ ಗ್ರಂಥ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಸಬಾರ್ ಜಣಾಂನಿ ಶಾಬಾಸ್ಕಿ ಪಾಟಯ್ಲ್ಯಾರ್, ಥೊಡ್ಯಾಚ್ ಜಣಾಂನಿ ತುಕ್ಕಾಂವ್ನ್ಯೀ ಧೈರ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾನ್, ಹಾಂವೆಂ ತ್ಯೊಳಿಚ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಕ್ ಬುನ್ಯಾದ್ ಘಾಲ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಸಾಂಗ್ಲೆಕ್ ದಾಯ್ಜೊ ದಿಂವ್ಚ್ಯೊ ತರ್, ಮ್ಹಜೆಚ್ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಮುಖಾರ್ ಪತ್ಯಾರ್ನ್ ಉಗ್ತಾಪ್ಲೆತ್. ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದೆಚೊ ಹಾಂವ್ 25ವೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಮ್ಹಣ್ 2006 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾತಾನಾ ದೇವ್ನಾಗರಿ ಆನಿ ಕನಡಿ ಲಿಪಿ ವಾದಾ ಮಧೆಂ ಘರ್ಷಣ್ ಉಬ್ಜಾಲೆಂ. ಪರಿಷದೆಚೊ 'ಏಕ್ ಭಾಸ್ ಏಕ್ ಲಿಪಿ ಆನಿ ಏಕ್ ಸಮಾಜ್' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಧ್ಯೇಯ್ ಹಾಂವೆಂ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾನ್, ಕನಡಿ ಲಿಪಿವಾದಿಂಕ್ ಹಾಂವೆಂ ಧೈರ್ಯಾನ್ ಫುಡ್ ಕರಿಜೆ ಪಡ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ವಗ್ತಾ ದೋನಿ

ಸಂಗಾಂ ಮುಖೆಂ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಪರಿಷದೆಚಾ ಅಧಿವೇಶನಾಕ್ ಬರ್ಪೂರ್ ಪ್ರಚಾರ್ ಲಾಬ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಸಂಧರ್ಭಾನೆಂಚಿ ಅಪ್ರೂಪ್ ಪ್ರಚಾರಾ ಪರ್ವಾಂ, ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಿಷದೆಚಾ 67 ವರ್ಸಾಂಚಾ ಚಾರಿತ್ರ್ಯಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾ 25ವ್ಯಾ ಅಧಿವೇಶನಾಕ್ ಲೋಕ್ ಹಜಾರಾಂನಿ ಜಮ್ಲ್ಯಾನ್ ಪಣ್ಜ್ಯಾ ಕಲಾ ಅಕಾದೆಮಿಚ್ಯಾ ಸಂಕುಲಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮರ್ಥಕಾಂಚಿ ಪಟ್ಪಟ್ ಜಾಲ್ಲಿ. ಅಶೆಂ ಹ್ಯಾ 25ವೆಂ ಅಧಿವೇಶನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಂನಿ ಪರಿಷದೆಕ್ ಪಾತ್ರ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಇತ್ಯಾಂತ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ.

ಶಾಚ್ ಪಮಾರ್ಣೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚೊ ಮುಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್, (ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಾಚೊ ಪಯ್ಲೊ ಪಾಂಚೊ) 'ಜಾಗರಣ್' 2005 ಇಸ್ವೆಚಾ ಅಗಸ್ಟ್ 14 ತಾರಿಕೆರ್ ಪ್ರೊಕಿಕ್ ಜಾಲ್ಯಾ ನಂತರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಲಿಪಿ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಗೊಂದೊಳ್ ಉಬ್ಜಾಲೊ. ಕಾರಣಾಂತರ್ ಸಬಾರ್ ಘಟನಾ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲಿಂ. ಹ್ಯಾ ಘಟನಾ ಪ್ರೋಕಿಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ ರಹಣಾಚ್ಯೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮರ್ಥಕಾ ಮಧೆಂ ವಾಂಟೆ-ವಾಂಟೆ ಜಾಲೆ, ಏಕಾಮೇಕಾಚಿಂ ಮನಾಂ ದುಸ್ಪಾಲಿಂ ಆನಿ ಏಕವ್ಟಾಂತ್ ಪುಟ್ ಆಯ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ಕಾರಣಾಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚೆ ಗ್ರಂಥ್ ಆನಿಕೀಯಿ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಕಶಿ ಉಮೇದ್ ಆಯ್ಲಿ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚಿ ಸಳಾವಳ್ ಕಶಿ ಜಾಲಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಪೊಂಗ್ಡ್ಯಾಂಚಾ ಅಂಗ್ಯಾಂತ್ ವಿಲ್ಯಾ ಲಿಖಾಯ್ ನಿರ್ಪೆಣಗ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತುನ್. ಚಳ್ವಳಿಚಾ ಸಳಾವಳಿ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಸವಿಸ್ತರ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಯುತಿ ವಜ್ರಾಂ ಆನಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತಾಂ.

1. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚಿ ಸಳಾವಳ್

1978 ಇಸ್ವೆಚಾ ನವೆಂಬರ್ 6 ತಾರಿಕೆರ್, ಜ್ಯುಲಿಯಟ್ ಓಟಿಲಾಗಿಂ ಹಾಂವ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾತಾನಾ ಬಂಟ್ವಾಳ್ ಮೊಡಂಕಾಪ್ ರಾವ್ತಾಲೊಂ, ಆನಿ ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕಂದಾಯ್ ಇಲಾಖೆಂತ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಹುದ್ದ್ಯಾಂತ್ ನೌಕರಿ ಕರ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊಂ. ತವಳ್ ಥಾವ್ನ್ ವಿವಿಧ್ ಸಂಘ್- ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ ಮುಜೊ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವಾವ್ರ್ ಚಲ್ತಾಲೊ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಜೇಸಿಸ್ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚಾ ಬಂಟ್ವಾಳ್ ಶಾಖ್ಯಾಂತ್ ವಿವಿದ್ ಹುದ್ದ್ಯಾನಿ ಹಾಂವ್ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊಂ.

ಚಡುಣೆ 1985 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಹಾಂವೆ ಮ್ಹಜೆಂ ಘರ್ ಬಂಟ್ವಾಳ್‌ಚ್ಯಾ ಮೊಡಂಕಾಪ್ ಥಾವ್ನ್ ಬಜ್ಜೋಡಿಚ್ಯಾ ಪ್ರೇಮ್ ನಗರಾಂತ್ ಸ್ಥಳಾಂತರ್ ಕೆಲೆಂ. ವಯ್ಲಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಸಂಘ್-ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ ವಾವ್ರ್ ಕರ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಯಾನ್, ಬಜ್ಜೋಡಿಚ್ಯಾ ಪರಿಸರಾಂತ್‌ಯೀ ಏಕ್ ಸಂಘಟನ್ ಆಸಾ ಕರುಂಕ್ ಯೆವ್ಜಿಲೆಂ. ತಶೆಂ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಕ್ ಶಾಂತಿಚೆಂ ಆನಿ ಸಮಾಧಾನೆಚೆಂ ವರಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಪಾಚಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 1986 ಇಸ್ವೆಂತ್ 'ಶಾಂತಿ ಕ್ಲಬ್' ಘಡೊನ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಕ್ಲಬ್ಬಾಚೆಂ ಸುಂಕಾಣ್ ಘಂಯ್ತ್ಯಾ ಯುವಕ್ ಯುವತಿನಿ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಹಾತಿಂತ್ ದೀವ್ನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಕೆಲೊ. ತ್ಯಾ ನಂತರ್ ಸಬಾರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಂವೆ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲಿಂ. 1987 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮರ್ಯಾಳ್ ವರ್ಸಾ ಮೊಂತಿ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚ್ಯಾ ಜಲ್ಮಾ ಫೆಸ್ತಾ ದಿಸಾ ಪ್ರೇಮ್‌ನಗರಾ ಥಾವ್ನ್ ಬೆಂದೂರ್ ಇಗರ್ಜೆಕ್ ಪಯ್ಲೆ ಪಾವ್ಲಾಂ

ಪ್ರೋಚ್, ಪಿಟ್ರೆಸ್ ತಾಕೊಡೆ ಆನಿ ಇತರಾಂನಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಿಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಕೆಲೊ.

ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಂಚ್ ಹಾಂವ್ ಕಾರ್ಯಾಪ್ರವೃತ್ತ್ ಜಾಲೊಂ. ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚಾ ಜೆರಾಲ್ ಸಭೆಂತ್ ತವಳ್ ಸಂವಿಧಾನ ಪರ್ಮಾಣೆ ಪಂದ್ರಾ ಜಣ್ ಸಮಿತಿ ಸಾಂದೆ ಏಕಾಚ್ ಜಮಾತೆಕ್ ವಿಂಚೊವ್ನ್ಕ್ ಮೆಳ್ನಾತ್ಲ್ಲೆ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಹಾಂವೆ ಮಂಡಳಿಚಿ ವಿಶೇಷ್ ಜಮಾತ್ ತಪಪ್ನ್ ವರ್ಸಾಕ್ ಪಾಂಚ್ ಜಣ್ ಸಮಿತಿ ಸಾಂದೆ ವಿಂಚೊವ್ನ್ಕ್ ಆನಿ ಮಂಡಳಿಚೆ ಸದಸ್ಯಾಂಚೆ ಬಳ್ ಚಡೊಂವ್ಕ್ ಮಂಡಳಿಚಾ ಸಂವಿದಾನಾಚಿ ತಿದ್ವಣ್ ಕರಯ್ಲಿ, ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತಿ ವಿಜೆವಿ ಸಲ್ಡಾನ್ಹಾ, ಚಾ.ಪ್ರಾ. ಹಾಂಕಾಂ ಮಂಡಳಿಚ್ಯಾ ಸಮಿತಿಂತ್ ಘೆತ್ಲೆಂ. ಹಾಂಚಾ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಾ ಖಾಲ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಾ ಮಾನ್ಯತಾಯೆಕ್ ವಿವಿಧ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾ ರೂಪಿತ್ ಕೆಲಿಂ.

ತವಳ್ ಏಕ್ ಗಜಾಲ್ ಘಡ್ಲಿ. ತೆದ್ನಾಂ ಹಾಂವ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ದಫ್ತರಾಂತ್ ವರ್ಗಾವಣ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯೊಂ ಆನಿ ಚಾ.ಪ್ರಾ. ಜೆಪ್ಪು ಮಾರ್ನೆಮಿಕಾಟ್ಟ್ಯಾ ಲಾಗ್ಸಾರ್ ಏಕ್ ಛಾಪ್ಖಾನೊ ದವರ್ನ್ ತಾಚೆಂಚ್ 'ಜಿವಿತ್' ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪತ್ರ್ ಛಾಪುನ್ ಆಸ್ಲ್ಲೊ. ಚಾಪ್ರಾಕ್ ತವಳ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮರ್ಥಕಾಂಚಿ, ಮ್ಹಣ್ಜೆ, ರವೀಂದ್ರ ಕೇಳೆಕಾರ್, ಗುರುನಾಥ್ ಕೇಳೇಕಾರ್, ನಾಗೇಶ್ ಕರ್ಮಾಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಹಿತಿಂಚಿ ಬರೀ ವಳಕ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿ. ಚಡುನ್ ತ್ಯಾಚ್ ವರ್ಸಾಚಾ ದಸೆಂಬ್ರ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ಚಾಪ್ರಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಮೆಳ್ಳೊ, ಆನಿ ಮ್ಹಣಾಲೊ *"1990 ಇಸ್ವೆಚಾ ಫೆಬ್ರುವರಿ 17-18 ತಾರಿಕೆರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪೆಡ್ಣೆಂತ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಲೇಖಿಕ್ ಸಮ್ಮೇಳನಾಚಿ ಥಾವಿ ಬಸ್ಕಾ ಆಸಾ. ತುವೆಂ ಕೊಡ್ಯಾಳ್ ಥಾವ್ನ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಆಪವ್ನ್ ವ್ಹರಿಜೆ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ನಾಗೇಶ್ ಕರ್ಮಾಲಿನ್ ಉದಯ್ ಭೆಂಬ್ರೆ ಪುಂಡಲೀಕ್ ನಾಯ್ಕ್ ಸಗ್ಳಿ ತಯಾರಾಯ್ ಕರ್ತಾಂ ಮ್ಹಳಾಂ, ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದೆಮಿನ್ ದಿಂವ್ಚೊ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಆಸಾ ದೆಕುನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಯೇಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ"* ಕಾರಾಣ್ ಚಾಪ್ರಾಕ್ ತ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಥಾವ್ನ್ 'ಸೊಂಶಾಚೆ ಕಾನ್' ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹಾಕ್ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲ್ಲೊ.

ಚಾ.ಪ್ರಾ.ಚಾ ಉತ್ರಾಕ್ ಪಾಳೊ ದೀವ್ನ್, ಹಾಂವ್ ರಾಕ್ಣ್ಯಾಚೊ ಚಾರ್ಲಿ ಸೋಜ್, ಜೆಜ್ವಿತ್ ಬಾಪ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರಪ್ಪಿ ಉರ್ಬನ್ ಸೋಜ್, ಆನಿ ಇನ್ನಿತರ್ ತೇಗ್ ಸಂಘಟಕ್ ಅಶೆಂ ಪಾಂಚ್ ಜಣ್ ಬಾಡ್ಯಾಚಾ ಕಾರಾಚೆರ್ ಸಮ್ಮೇಳನ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಫೆಬ್ರುವರಿಚ್ಯಾ 16 ತಾರಿಕೆರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪೆಡ್ಣೆಕ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾಂವ್.

1.1 ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನಾಚಾ ಸುರ್ವಾತೆಚೊ ವಾವ್ರ್ - 1990

ತ್ಯಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ದೀಸ್ ಸಾಂಜೆರ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕವಿ ನಾಗೇಶ್ ಕರ್ಮಾಲಿನ್, ಆಮ್ಕಾಂ ಮಂಗ್ಳುರ್ಗಾರಾಂಕ್. ಕಾರ್ವಾರ್ಚಾ ದೀಪಕ್ ಗಾಂವ್ಕಾರಾಚಾ ವಂಗ್ಡಾಕ್ ಆನಿ

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ ನಿಸ್ವಾರಾಂತ್ ಏಕಾಯ್ ಮೊಟೇರಾಯಾ ಏಕಾಯ್ ಉಗ್ತ್ಯಾ ಸಾಲಾಂತ್ (ತೆಂ ಹೊಟೆಲಾಚೆಂ ಬಾಂದಾಪ್ ಪ್ರತೆಂ ಜಾಯ್ನಾತ್ಲ್ಯಾಂ) ರಾವೊಂಕ್ ಏಲೆಮಾರಿ ಕೆಲ್ಲಿ. ರಾತಿಂ ತಾಂಚಿ ಸ್ಲೀಪ್-ಪಾರ್ಕ್ ಜಾತಾನಾ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಅಕಾದೆಮಿ ಸಾಸ್ವಾರಾಂನಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಅಕಾದೆಮಿ ಏಕ್ಯಾಂತ್ ಘೆಂವ್ಚಿ ಮಾಹೆತ್ ಏಲಿ. ತೆಂ ಆಯ್ಕೊನ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್‌ಯೀ ಆಮಿ ಸರ್ಕಾರಾಲಾಗಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮಾಗುಂಕ್ ನಜೊ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಜಾ ಮತಿಕ್ ಗೆಲೆಂ.

ತಶೆಂಚ್ ಹಾಂವೆಂ ಘರಾಯ್ ಏಮರ್ಜ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮುದಾಯಾಲಾಗಿಂ ಮ್ಹಜೆಂ ಮಾಗ್ಣೆಂ ಉತ್ರಾಯ್ಲೆಂ. ತಶ್ಶೆಂ ಕಾರ್ಯಾಚೆಂ ಏಟರ್ ಗಾಂವ್ಕಾರ್ ಮ್ಹಣಾಲೆಂ "ಏಮ್ರೆಕ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಲೆಖಕ್ ಸಮ್ಮೇಳನ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ಜಾತಾತ್. ಮುಖಿಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮೇಳನ್ ಗೊಂಯಾಂ ಭಾಯ್ರ್ ಕಾರ್ವಾರಾಂತ್ ಜಾಂವ್ಕ್. ಹಾಂವ್ ತರಾವ್ ಮಾಂಡುನ್ ಕಶಾಂ, ತುಮಿ ಮಸ್ತ್ ಕಾ ಪಾಟಿಂಬೊ ದಿಯಾ. ತಶೆಂ ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್, ತರಾವಾಕ್ ಆಮಿ ಪಾಟಿಂಬೊ ದಿತಾಂವ್" ಮ್ಹಣ್ ಉತರ್ ದಿಲಾಗಿಲ್ಲೆಂ. ತಶೆಂಚ್ ಸಮ್ಮೇಳನಾಚ್ಯಾ ಮುಸ್ತ್ಯಾ ದಿಸಾ ಹಾಂವೆ ಅಶೆಂ ತರಾವ್ ಮಾಂಡ್ಲೊ. "ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ವಿಕಾಸಾ ಖಾತಿರ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ ಆನಿ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯಾಂತ್, ರಾಜ್ಯ ಅಕಾದೆಮಿ ರಚನ್ ಕರುನ್ ತ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ರಾವ್ಲ್ಯಾ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಿಕಾಂಕ್ ನ್ಯಾಯ್ ದಿಂವ್ಚೊ." - (ಮಾಂಡ್ಲಿ - ಪಾವ್ಲು ಮೊರಾಸ್, ತೆಂಕೊ ದಿಲ್ಲಿ-ಏಟರ್ ಗಾಂವ್ಕಾರ್ ಕಾರ್ವಾರ್) ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಸಮ್ಮೇಳನಾಂತ್ ಭಾಸಾಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ನಿಮಾಣೆ ಸಮ್ಮೇಳನಾಚೆಂ ಬಾರಾವ್ಯೊ ತರಾವ್ಯೊ ಜಾವ್ನ್ ಪಾಸ ರಾಕೃತ್ ಜಾಲೆ. - ***"In Karnataka there is kannada Sahitya Akademi and also urdu Sahitya Akademi. There is no Konkani Sahitya Akademi. This all India Konkani Writers' Conference earnestly requests the Government of Karnataka that in deference to the wishes of the Konkani speaking people of karnataka it establishes a Konkani Sahitya Akademi"***

ಹ್ಯಾ ತರಾವಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ 'ಡೆಕ್ಕನ್ ಹೆರಾಲ್ಡ್' ಇಸಾಳ್ಯಾ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಾರ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಖಬಾರ್ ಅಶಿ ಆಸಾ - *Deccan Herald, Tuesday February, 1990......." By another resolution the writess meet appealed to the Karnataka Goverment to open a 'Konkani Sahitya Academy'for the benefit of the considerable number of Konkani in that state..."* ಹೊ ತರಾವ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಆಮಿ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಪಾಟಿಂ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾಂಚ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತಿ ಉರ್ಬನ್ ಡಿ'ಸೋಜಾನ್ ಉದೆವ್ ಪತ್ರಾರ್ ಬರ್ಲ್ಲಿ ಖಬ್ರ್ ಅಶಿ ಆಸಾ: 'ಉದೆವ್' ಕೊಂಕ್ಣಿ ಹಪ್ತ್ಯಾಳೆಂ 15 ಮಾರ್ಚ್ 1990

ಸಾಂಗಾತಾಕ್. 'ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದೆಮಿ ಜಾಯ್- ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಮಾನ್ ದಿಯಾ. ತಿಕಾ ಸ್ಥಾನ್ ದಿಯಾ' - ಠರಾವ್ ಮಾಂಡ್ಲ್ಯಾ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾ ವೆಳಾರ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿನ 'ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದೆಮಿ' ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಠರಾವ್ ಮಾಂಡ್ಲೊ ಆನಿ ಸರ್ವಾನುಮತೆನ್ ಮಂಜೂರು ಜಾಲೊ"

ಆಮಿ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಧಾಪೆ ಪಸ್ಲೆಚ್ಯಾ ಲೇಖಕ್ ಸಮ್ಮೇಳನಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಗುರುನಾಥ್ ಕಳೆಕಾರಾನ್, ಹ್ಯಾ ಸಮ್ಮೇಳನಾಚಾ ಠರಾವಾಚೊ ಹಾತ್ - ಪುಸ್ತಕ್ ಪ್ರಕಟ್ ಕರ್ನ್ ಏಕಾ ಪತ್ರಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಆಮ್ಕಾಂ ದಾಡುನ್ ದಿಲೊ. ತ್ಯಾ ಪತ್ರಾರ್ ಆಮ್ಚಿ ಅನುಸರಣ್ ತಯಾರಾಯ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ತಾಚ್ಯಾ ಒಕ್ಯಣೆಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತೆಂ ಘೆವ್ನ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿಚಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಘೆವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಚಾ. ಫ್ರಾ. ಮ್ಹಜೆಲಾಗಿಂ ಆಯ್ಲೊ ಆನಿ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ತಯಾರಾಯೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಚರ್ಚಾ ಕರಿಲಾಗ್ಲೊ. ತವಳ್ ಹಾಂವೆಂ ತಾಕಾ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ ಅಕಾದೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಏಕ್ ಜಮಾತ್ ಆಪವ್ಯಾಂ ಆನಿ ಗುರುನಾಥ್ ಕೇಳೆಕಾರಾಕ್ ಭಾಷಣ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಸಾಂಗ್ಯಾಂ. ಮ್ಹಣ್ ತಾಕಾ ಮ್ಹಜಿ ಆಲೋಚನ್ ಕಳಯ್ಲಿ.

ತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ **1990** ಅಗಸ್ಟ್ **18** ತಾರಿಕೆರ್ ಸನ್ವಾರಾ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಡೊನ್ ಬೊಸ್ಕೊ ಮಿನಿ ಹೊಲಾಂತ್ ಸಂಜೆಚಾ 6 ವೊರಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಾಶಾ ಮಂಡಳೆಚ್ಯಾ ಮ್ಹಜಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣಾರ್ - ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾದಮಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್? ಮ್ಹಳ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಭಾಸಾಭಾಸ್ ಕರುಂಕ್ ಏಕ್ ಸಭಾ ಆಪಯ್ಲಿ ಆನಿ ಸಭೆಕ್, ಸಮ್ಮೇಳನಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಶ್ರೀ ಗುರುನಾಥ್ ಕೇಳೆಕಾರ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ ಭಾಷಣ್ ಕರುಂಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ. ಹಿ ಸಭೆಚೊ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ್ ಚಾಪ್ರಾ ಬಾಬ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಸಭೆಂತ್ ಸರ್ಕಾರಾ ಕಡೆನ್ ಆಮ್ಚಿ ಮಾಗ್ಣಿಂ ಮಾಂಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ರಚ್ಣುಕೆಚಿ ಉಪ ಸಮಿತಿ ಘಡುಂಕ್ ಏಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ನಿರ್ಣಯ್ ಜಾಲೊ.

ನಿರ್ಣಯ್ ಜಾಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಹ್ಯಾ ಉಪ ಸಮಿತೆಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೋಣ್ ಜಾಯ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಮಿ ಸೊಧ್ನೆರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಯಾಂವ್. ತವಳ್ ಕೊಡ್ಯಾಳ್‌ಚೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ವಕೀಲ್ ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಕುಡ್ವಾ ಹ್ಯಾ ಕಾಮಾಕ್ ಸೂಕ್ತ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮ್ಹಣ್ ಕಳ್‌ಲ್ಲೆಂಚ್ ಹಾಂವ್

ಆನಿ ಉಪಸಮಿತಿ ಸಂಚಾಲಕ್ ಆನಿ ಉದೆವ್ ಪತ್ರಾಚೊ ಸಂಪಾದಕ್ ಸಿಲ್ವೆಸ್ತರ್ ಸೋಜ್. ತಾಚಾ ದಪ್ತರಾಕ್ ಪಾವೊನ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಂ ವಾವ್ರಾಚಾ ಉಪ ಸಮಿತಿಕ್ ತುಮಿ ಗೌರವ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ವಿನಂತಿ ಕೆಲಿ. ತಾಣೆಂ ತಕ್ಷಣ್‌ಂಚ್ "ಹಾಂವ್ ಮ್ಹಜಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಸಗ್ಳೊ ವೇಳ್ ಮಗ್ನ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾರಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಮಾಂಯ್ ಭಾಸೆಕ್ ಸೇವಾ ದೀಂವ್ಕ್ ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ತಯಾರ್" ಮ್ಹಣ್ ಸಯ್ ಘಾಲಿ. ತ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆ **1991 ಇಸ್ವೆಚಾ ಮಾರ್ಚ್ 2 ತಾರಿಕೆರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ ರಚ್ನುಕೆಚಿ ಉಪ ಸಮಿತಿ ರಚನ್ ಜಾಲಿ.** ಹ್ಯಾ ಉಪ ಸಮಿತಿಂತ್ 15 ಜಣ್ ಸಾಂದೆ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ಹ್ಯಾ ಉಪ ಸಮಿತಿಚೊ ಜಮಾತ್ಯೊ ಸಾಂ. ಲುಯಿಸ್ ಕೊಲೇಜಿಚ್ಯಾ ಸಭಾಗೃಹಾಂತ್ ಜಾವ್ನ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಜಾಲ್ಯೊ. ಹ್ಯಾ ಜಮಾತೆಂನಿ ಆಮಿ ನಿರ್ಣಯ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ - ಕರ್ನಾಟಕಾಚಾ ಸರ್ಕಾರಾಕಡೆನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರುಂಕ್ ಮನವಿ ತಯಾರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಂನಿ ರಾಜ್ಯಾಕ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಂ ಸೆವೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ - ರಾಜಕೀಯ್, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ್, ಭಾಲಾಯ್ಕಿ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವಿದ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂನಿ **'ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಿಕಾಂಲಿ ದೇಣಗಿ'** ಮ್ಹಳ್ಯಾ ವಿಶಯಾಂತ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಮನವಿ (Case file) ತಯಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಯೆವ್ಜಣ್ ಘಾಲಿ. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾ ತರ್ಫೆನ್ ಮ್ಹಜಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣಾರ್ 1991 ಇಸ್ವೆಚಾ ಜೂನ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ಚೊವ್ಗ್ ಜಣ್ - ಕುಮ್ಟಾ, ಕಾರ್‌ವಾರ್ ಹೊನ್ನಾವರ್ - ಸಿರ್ಸಿ, ಸಾಗರ್, ಮೈಸೂರ್ ಆನಿ ಬೆಂಗ್ಳುರ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರದೇಶಾನಿ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚಾ ಮುಖೇಲ್ಯಾಂಕ್ ಮೆಳೊನ್ - ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ರಚನ್ ಕರ್ಚ್ಯೊ ಇರಾದೊ ತಾಂಕಾಂ ಕಳಯ್ಲೊ ಆನಿ 'ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಿಕಾಂಲಿ ದೇಣಗಿ' ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಮನವಿ ತಯಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ಆನಿ ಹುಮೆದ್ ಉಟಯ್ಲಿ. ಅಶೆಂ 15 ಕ್ಷೇತ್ರಾಂನಿ 15 ಪ್ರಬಂಧ್ ಮಂಡನ್ ಕರುಂಕ್ ಅಖಿಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಟ್ಟಾರ್ 15 ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮುಖೆಲ್ಯಾಂಕ್ ವಿಂಚುನ್ ಕಾಡ್ಲೆಂ.

1.2 ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದಮಿ ಘಡುಂಕ್ ಸಹ-ಮಿಲನ್ 1991

ಅಖಿಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಟ್ಟಾರ್ ಜೇಷ್ಟ್ ಸಾಹಿತಿಂಕ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮರ್ಥಕಾಂಕ್ ಘೆವ್ನ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರುಂಕ್ ಸಹ- ಮಿಲನ್ ಕರ್ಚೆಂ ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಬಾರೀ ಪ್ರಿಷ್ಲೆಂ ಕಾಮ್. ಹ್ಯಾ ಕಾಮಾಕ್ ಜೇಷ್ಟ್ ಸಾಹಿತಿಚಿಂ ಸಳಾವಳ್ ಆನಿ ಸಸಾಯ್ ಗರ್ಜೆಚಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಹಾಂವೆ ತವಳ್‌ಚ್ಯಾ ಪ್ರಮುಖ್ ಸಾಹಿತಿಚಿಂ ಒಳಕ್ ಕರ್ನ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲಿ. 1990 ಇಸ್ವೆಚಾ ಅಗಸ್ಟ್ 19 ತಾರಿಕೆರ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾದಮಿಚೊ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ಲಾಭ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಶ್ರೀ ಚಾ. ಫ್ರಾ. ದೆಕೊಸ್ತಾಕ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ತವಳ್ಚ್ಯಾ ಉಪ ಮುಖೆಲ್ ಮಂತ್ರಿ ಚರ್ಚಿಲ್ ಅಲೆಮಾಂವ್, ಹಾಂಕಾಂ ಹಾಡವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜೆ

ತರ್ಫೆನ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಾ ಟೌನ್ ಹೊಲಾಂತ್, ಚಾ.ಪ್ರಾ.ಕ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುಲರತ್ನ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಬಿರುದ್ ದೀವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳೆ ತರ್ಫೆನ್ ಸನ್ಮಾನ್ ಕರುಂಕ್ ಹಾಂವೆಂ ಮುಖೆಲ್ಪಣ್ ಘೆತ್ಲೆಂ. ತಶೆಂಚ್ ವಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ಡಾನ್ಹ್, ಜಿ.ಪಿ. ಬಾಳಿಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮುಖೆಲ್ಯಾಂಚೆಂ ಮಾರ್ಗ್‌ದರ್ಶನ್ ತವಳ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ರಾಜ್ಯ್ ಮಟ್ಟಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಹ ಮಿಲನಾಂತ್ ಹಾಂವೆಂ ತಾಂಕಾಂ ಪ್ರಮುಖ್ ಪಾತ್ರ್ ದಿಲ್ಲೊ. ತವಳ್ ವಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ಡಾನ್ಹ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದೆಚೊ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಹಾಂವ್ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳೆಚಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷಾಚಾ ಹಕ್ಕಾನ್ ಪರಿಷದೆಚೊ ಸಮಿತಿ ಸಾಂದೊ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಮಂಗ್ಳುರ್ ಥಾವ್ನ್ ಮಾಡ್ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಪರಿಷದೆಚಾ ಜಮಾತೆಕ್ ಆಮಿ ದೊಗಾಂಯ್ ಸಾಂಗಾತಾ ವೆತೆಲ್ಯಾಂವ್ ಥಾಂತ್ಯಾಚ್ಯಾ 5.30 ವೊರಾರ್ ಮಾಡ್ಗಾಂವ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾರಿ, ಧಾ ವೊರಾರ್ ಜಮಾತ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಮಾಡ್ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಾರ್ಕಾಂತ್ ಬಸೊನ್ ಜಮಾತೆಚಾ ಸುರ್ವಾತೆಕ್ ರಾಕ್ತೆಲ್ಯಾಂವ್. ಅಶೆಂ ಹ್ಯಾ ಸಾಹಿತಿಚಾಂ ಸಳವಳೆನ್ ಆನಿ ಸಸಾಯೆನ್ 1991 ಇಸ್ವೆಚಾ ಅಗಸ್ತ್ 11 ತಾರಿಕೆರ್ ಜೆಪ್ಪು ಫಾತಿಮಾ ರೆತಿರ್ ಮಂದಿರಾಂತ್ ಭರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಚಾರ್ಶ್ಯಾಂ ವಯ್ರ್ (400+) ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪ್ರೇಮಿ ಸಾಂಗಾತಾ, ಅಖಿಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಟ್ಟಾಚಾ ಸಹ - ಮಿಲನಾಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮುಖೆಲಿ, ಸಮರ್ಥಕ್ ಆನಿ ಸಾಹಿತಿ ಯೇವ್ನ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಯಶಸ್ವಿ ಜಾಲೆಂ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಾರಿತ್ರೆಚಾ ಪಾನಾಂನಿ ಶಾಶ್ವಿತ್ ದಾಖಿಲ್ ಜಾಲೆಂ. ಪೂಣ್ ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಥೊಡ್ಯೊ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ್ ಆನಿ ನಕಾರಾತ್ಮಕ್ ಗಜಾಲಿ ಘಡ್ಲ್ಯೊ. ತೊ ಹಾಂಗಾ ವಿವರ್ಸಿಲ್ಯಾ ಬಗಾರ್ ನಿರ್ವಾಗ್ ನಾ ಮ್ಹುಣ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಭೊಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಚೊ ವಿವರ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಹಾಂವ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್ತಾಂ.

ಸಕಾರಾತ್ಮಕ್ ಗಜಾಲಿಂ ಪಯ್ಕಿಂ ಥೊಡ್ಯೊ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾತ್. ಪಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಸಹ-ಮಿಲನಾಚೆಂ ಕಾರ್ಯೆಂ ಸುರ್ವಾತ್ ಕರ್ತಾನಾ ಹಾತಾಂತ್ ಎಕ್ ರುಪಿ ನಾಸ್ತಾನಾ ಕಾರ್ಯಾಕ್ರಮಾಚೆಂ ಆಪವ್ಣೆಂ ಪತ್ರ್ ಛಾಪ್ಚಾ ತಯಾರಾಂಯೆರ್ ಆಸ್ತಾನಾ, ಹಾಂವ್ ಸಕಾಳಿಂ ಫುದೆಂ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಸೋಜ್ ಪುತುರ್ಚ್ಯಾ ಬಾವಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಮೈಕಲ್ ಸೋಜಾಕ್ ಮೆಳೊನ್ 'ಹಾಂವೆಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಕ್ ಹಾತ್ ಘಾಲಾ ಆಪವ್ಣೆ ಪತ್ರ್ ಛಾಪುಂಕ್ ಪಯ್ಶೆ ನಾಂತ್, ತುಮ್ಚಿ ಸಸಾಯ್ ಮಾಗೊಂಕ್ ಹಾಂವ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂ ಮ್ಹಳೆಂ. ತಾಣೆಂ ತಕ್ಷಣ್ 'ತುಮಿ ಸಮಾಜ್ ಸೆವಾ ಕರ್ತಾತ್, ಆಮಿ ವ್ಯಾಪಾರ್ ವಹಿವಾಟಾಂತ್ ಮಗ್ನ್ ಆಸಾಂವ್, ಆಮ್ಕಾಂ ಸಮಾಜೆಚೆ ಸೆವಾ ಕರುಂಕ್ ಆಶಾ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ ವೇಳ್ ಮೆಳಾನಾ, ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಕ್ ಮ್ಹುಜೊ ಪಾಟಿಂಬೊ ಆಸಾ, ಮ್ಹುಣೊನ್ ಆಪವ್ಣೆಂ ಪತ್ರ್ ಛಾಪ್ಚೊ ಐವಜ್ ತಕ್ಷಣ್ ಕಾಡ್ನ್ ದಿಲೊ.' ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಕ್ ಸ್ವಯಂ ಸೆವಾಕಾಂಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ದೆಕುನ್ ತವ್ಳೊಳ್ ಸಂದೇಶಾಚೊ ದಿರೆಕ್ತೊರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪಾ| ಹೆನ್ರಿ ಡಿ'ಸೋಜಾ ಕಡೆನ್ ಹಾಂವೆಂ ಆಧ್ಲೊಸ್ ಮಾಗ್ಲೊ. ತವಳ್ ಸಂದೇಶಾಚೆಂ ದಫ್ತರ್ ನಂತೂರ್ ಎಕ್ಲ್ಯಾಚಾ ಘರ್ಚ್ಯಾ ನೆಲ-ಮಾಳ್ಯೆರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ, ಆನಿ ತಾಂಚೆಂ ಕಡೆನ್ ಎಕ್ ಸಂಘಟನ್ ಪಂಗಡ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಆನಿ ಹಾಂವ್ ತಾಂತು ಎಕ್ಲೊ ಸದಸ್ಯ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊಂ.

ಮ್ಹಜಿ ವಿನಂತಿ ಆಯ್ಕೊನ್ ಡಾ| ಹೆನ್ರಿ ಡಿ'ಸೋಜಾ ಮಿಶೆನ್ ಒಪ್ಲೊ, ಆನಿ ತ್ಯಾ ಸಹಮಿಲನಾಚಾ ಸಕಾಳಿಂ 8.30 ವೊರಾರ್ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚೆ ಹುದ್ದೆದಾರ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ತಾಚೊ ಸಂಘಟನಾಚೊ ಪಂಗಡ್ ಘೆವ್ನ್ ಸ್ವಯಂ - ಸೆವಕಾಚಾ ಕಾರ್ಯಾಂತ್ ಮಗ್ನ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಹಾಂವ್ ಆಜೂನಿಯೀ ವಿಸ್ರೊಂಕ್ನಾ.

ಸಹಮಿಲನಾಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಕ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಕೋಣ್ ಮ್ಹಣ್ ಏಕಾ ಮಹಿನ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚ್ಯಾ ಜಮಾತೆರ್ ನಿರ್ಣಯ್ ಜಾಂವ್ ಆಲೋಚನ್ ಜಾಂವ್ ನಾತ್ಲ್ಲಿ. ತವಳ್ ಶ್ರೀ ಬ್ಲೆಸಿಯಸ್ ಸೋಜ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ ಮಂತ್ರಿ ಪದ್ವಿ ತಾಕಾ ಮೆಳೊಂಕ್ ಪುರೊ ಮ್ಹಣ್ ಲೋಕ್ ಉಲಯ್ತಾಲೊ. ಚಡುಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಚಾ ತೀನ್ ಹಪ್ತ್ಯಾಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಹಾಂವ್ ಶ್ರೀ ಬ್ಲೆಸಿಯಸ್ ಸೋಜಾಕ್ ಮೆಳ್ಳೊಂ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ಯೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ತಾಂಕಾಂ ವಿನಂತಿ ಕೆಲ್ಲಿ, ಕಾರಾಣ್ ಸಹಮಿಲನ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ತೋ ಮಂತ್ರಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಜಾ ಮತಿಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತಾಕಾ ಆಪವ್ನ್ ದೀವ್ನ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಹಪ್ತ್ಯಾಂತ್ ಪತ್ರಿಕಾ ಗೋಷ್ಠಿ ಆಪಯ್ತಾನಾ, ಪ್ರಮುಖ್ ವಿಸಾಳ್ಯಾ ಪತ್ರಾಚೊ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಬಾತ್ಮಿದಾರಾನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ದೊ| ಟಿ. ಎಂ.ಎ. ಪೈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಆನಿ ಶ್ರೀ ಟಿ. ರಮೇಶ್ ಯು. ಪೈ ಯೆತಾಗಿ? ಮ್ಹಣ್ ಸವಾಲ್ ವಿಚಾರ್ಲೆಲೆಂ. ಹಾಂವ್ ಏಕಾಘಡೆ ಘಡ್ಪಡ್ಲೊಂ. ತರಿ ದೈರ್ಯಾನ್ ನಾ, ಬ್ಲೇಸಿಯಸ್ ಡಿಸೋಜಾ ಎಂ. ಎಲ್.ಎ. ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ಶ್ರೀ ಟಿ. ರಮೇಶ್ ಯು. ಪೈ ಮುಖೆಲ್ ಸಯ್ರೊ ಮ್ಹಣ್ ಜಾಪ್ ದಿಲಿ. ಮ್ಹಜ್ಯಾ ನಶೀಬಾಕ್ ಸಹಮಿಲನಾಚಾ ಏಕಾ ಹಪ್ತ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಬ್ಲೆಸಿಯಾಚ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ್ ಸರ್ಕಾರಾಂತ್ ಕಾನೂನ್ ಮಂತ್ರಿ ಜಾಲ್ಲೊ.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಚಾ ಅಧ್ಯಾ ವಿಸಾ ಮಂತ್ರಿಚಾ ವೇಳಾ ಪಟ್ಟಿ ಪರ್ಮಾಣೆ ಸಹಮಿಲನಾಕ್ ಮಂತ್ರಿ ಯೆತಾ ಮ್ಹಣ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ನಿಮಾಣ್ಯಾ ಘಡ್ಯೆ ತೋ ಯೆಂವ್ಚೊ ನಾ, ತೊ ಅನ್ಯೇಕ್ ಅಧಿಕೃತ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಕ್ ವೆತಾ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಏಕ್ 'ಗೆ' ಖಬಾರ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ. ಹಾಂವ್ ತಕ್ಷಣ್ ತಾಚೊ ಆನಿ ಮ್ಹಜೊ ಆಪ್ತ್ ಮಿತ್ರ್ ಜುಗಲಾಚ್ಯಾ ಶ್ರೀ ಜೋನ್ ಸಲ್ಡಾಣ್ಯಾಚಾ ಘರಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಚಾ ಸಕಾಳಿಂ ಆಟ್ ವೊರಾರ್ ಪಾವ್ಲೊಂ ಆನಿ ಮ್ಹಜಿ ಖಂತ್ ಉಚಾರ್ಲಿ. ತೊ ತಕ್ಷಣ್ - ತುಂ ಕಾಂಯ್ ಬಿಯೆನಾಕಾ, ಮಂತ್ರಿ ಖಂಯ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರಿ ಹಾಂವ್ ತಾಕಾ, ಪಯ್ಲೆಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂಕ್ ಆಪವ್ನ್ ಹಾಡ್ತಾಂ ಮ್ಹಣಾಲೊ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ತಾಣೆ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಕ್ ಪಾಳೊ ದೀವ್ನ್ ಮಂತ್ರಿಕ್ ವೆಳಾರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಕ್ ಆಪೊವ್ನ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ. ಅಶೆಂ ಬ್ಲೇಸಿಯಸ್ ಸೋಜ್ ಮಂತ್ರಿ ಆನಿ ಮುಖೆಲ್ ಸಯ್ರೊ ಜಾವ್ನ್ ಶ್ರೀ ಟಿ. ರಮೇಶ್ ಯು. ಪೈ ವೆಳಾರ್ ಆಯಿಲ್ಯಾನ್ ಕಾರ್ಯಾಕ್ರಮ್ ಬೆಂಡಾ ತೊಂಬೊರಾಚಾ ನಾದಾನ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಜಾಲೆಂ. ಬೆಂಡಾ ತೊಂಬೊರಾನ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಏಕಾ ಮಹಿನ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಬೆಂಡ್ಯಾರ್ ಹೆರಿಯಾಬಾಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾನಾ ಸಿಜ್ಕೆಸ್ ತಾಕೊಡೆಯೀ ಥಂಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. "ಕೊಂಕ್ಣಿ

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್ 10-15 ಜಣ್ ಯೆತಿತ್ ಮ್ಹಣ್ ತೊ ಮ್ಹಣಾಲೊ. ತಾಣೆ ಮ್ಹಣ್ಚೊಂಕ್ ಕಾರಣ್ ತವ್ಳೊಳ್ಚಿಂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಶಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಹಾಂವೆಂ ತಕ್ಷಣ್ ಜಾಪ್ ದೀವ್ನ್ ಅಖಿಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಟ್ಟಾರ್ ಹಾಂವ್ ಗುಂವ್ಲೊಂಸ್ ಸಹಮಿಲನಾಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮುರ್ಥಕಾಂಕ್ ಆಪವ್ಣೆಂ ದೀವ್ನ್ ಆಯ್ಲಾಂ. ಚಡುಣೆಂ 400 ಲೋಕ್ ಹಾಜರ್ ಆಸ್ತೊಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಜಾಪ್ ದಿಲ್ಲಿ, ಆನಿ ತಶೆಂಚ್ ಜಾಲೆಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂಕ್ 400 ಜಣ್ ಹಾಜರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ.

ಹಾಂವೆ ಆಪವ್ಣಿಂ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಕ್, ಕಾರ್‌ವಾರ್ ಕುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಶಿರ್ಸಿ ಥಾವ್ನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಚ್ಯಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾಚ್ 10-15 ಜಣ್ ಯೇವ್ನ್ ಫಾತಿಮಾ ರೆತಿರ್ ಮಂದಿರಾಚಾ ಕುಡಾಂನಿ ವಸ್ತಿ ಜಾಲ್ಲೆ ಆನಿ ಸಾಂಜೆಚಾ ಜೆವ್ಣಾಕ್ ತಯಾರಾಯ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ವಿಚಾರ್‍ತಾಲೆ. ಹಾಂವ್ ಘಡ್ಲೊಡ್ಲೊ ಮ್ಹಜಾ ಹಾತಾಂತ್ ಪಯ್ಶೆಯೀ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆ ಆನಿ ಹಾಣಿಂ ಆದ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾ ಯೆಂವ್ಚೆಂ ಹಾಂವೆಂ ಅಂದಾಜ್‌ಯೀ ಕರುಂಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಸಾಂಜೆಚಿಂ ಸಾತ್ ಜಾತಾನಾ ಶ್ರೀ ಕೊಲಿನ್ ಡಿ'ಸಿಲ್ವ ಆಯ್ಲೊ ಆನಿ ಮ್ಹಜಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪಳೆವ್ನ್ ಥೊಡೆ ಗರ್ಜೆಚೆ ಪಯ್ಶೆ ಜೊಲ್ಯಾಂತ್ ಘಾಲ್ನ್ ಗೆಲೊ. ಹೆಂಯೀ ಏಕ್ ಅಜಾಪ್‌ಚ್ ಸಯ್.

ಆಪವ್ಣಿಂ ಪತ್ರಾಚಾ ಕಾರ್ಯಾವೊಳೆರಿರ್ ಸಕಾಳಿಂಚಿ ಕಾಫಿ- ಫಳ್ಹಾರ್, ದೊನ್ಪಾರಾಂಚೆಂ ಜೆವಾಣ್ ಮ್ಹಣ್ ದುಡ್ವಾಚಿ ವಿಲೆವಾರಿ ಕರಿನಾಸ್ತಾನಾ ಕಸೆಂ ಹಾಂವೆಂ ಛಾಪ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಾಕಾಚ್ ಕಳಿತ್ ನಾ. ತವಳ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಮುಂಗ್ಳುರ‍್ಚ್ಯಾ ಹೊಟೆಲ್ ಹನುಮಾನ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚೊ ಮ್ಹಾಲಕ್ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಜಿ. ನಾಯಕಾಚಿ. ಶ್ರೀ ಸುಂದರ್‌ರಾಯ್ ಶೆಣೈ ಸಿನೇಮಾ ಮಂದಿರಾಚೊ ಮ್ಹಾಲಕ್ ಹಾಣೆಂ ವಳಕ್ ಕರುನ್ ದಿಲ್ಲಿ. ತಾಕಾ ಮೆಳೊನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಕ್ ಸಕಾಳಿಂಚಿ ಕಾಫಿ -ಫಳ್ಹಾರ್ ಧರ್ಮಾರ್ಥ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ವಿನಂತಿ ಕರ್ತಾನಾ ತೊ ಖುಶೆನ್ ಒಪ್ಲೊ ಆನಿ ದೊನ್ಪಾರಾಂಚಾ ಜೆವ್ಣಾಕ್ ಹೊಟೆಲ್ ತಾಜ್ ಮಹಾಲ್ ಮ್ಹಾಲಕ್ ಶ್ರೀ ಕುಡ್ವಿ ಜಗದೀಶ್ ಶೆಣೈ ಹಾಚಿ ವ್ಹಳಕ್ ಕರುನ್ ದಿತಾ ಮ್ಹಣಾಲೊ. ಕುಡ್ವಿ ಜಗದೀಶ್ ಶೆಣೈ ಮಾಮಾಚಿ ಒಳಕ್ ಜಾಲ್ಲೆಂಚ್ ಹಾಂವೆಂ ಇತ್ಲೆಂಚ್ ಮ್ಹಳೆಂ - ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂತ್ ಸುಮಾರ್ 400 ಲೋಕ್ ದೊನ್ಪಾರಾಂಚಾ ಜೆವ್ಣಾಕ್ ಆಸ್ತಲೊ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಬರೀ ಶಿತ್, ಸಾರ್ ಲೊಣ್ಚೆಂ ಅಶೆಂ ಸಾದೆಂ ಜೆವಾಣ್ ಧರ್ಮಾರ್ಥ್ ತುಮಿ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಪುರೊ, ಪಯ್ಶೆ ದೀಂವ್ಕ್ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾ ಕಡೆನ್ ನಾಂತ್ ಮ್ಹಳೆಂ. ತಕ್ಷಣ್ ತೊ ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಕ್ರಮಾಕ್ ಜೆವಾಣ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಾಷೆಚಾ ಮೊಗಾನ್ ಖುಶೆನ್ ಒಪ್ಲೊ. ಹೊ ದೊಗಿ ಹೊಟೆಲಾಚ್ಯಾ ಮ್ಹಾಲಕಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಸಹ ಮಿಲಾನಾಕ್ ಕಾಫಿ ಫಳ್ಹಾರ್ ಆನಿ ದಾಧೊಶಿ ಜೆವಾಣ್ ದಿಲೆಂ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಚಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮೋಗಿಂಕ್ ಜೆವಾಣ್ ವಾಡುಂಕ್ ಸ್ವತಃ ಜೊಶಿ ದೀವ್ನ್ ಸಹಾಯ್ ಕರ್‍ತಾಲೆ. ಹ್ಯಾ ಮ್ಹಾಲಕಾಂನಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥ್ ಜೆವಾಣ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಆನಿ ಸ್ವತಃ ರಾವೊನ್ ಜೆವಾಣ್ ವಾಡ್ಚೆಂ ಪಳೆವ್ನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಅಜಾಪ್ ಜಾಲೆಂ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣೆಚಿ ಸೆವಾ ಕರುಂಕ್ ಆನಿಕಿಯೀ ಮ್ಹಾಕಾ ಪ್ರೇರಣ್ ಲಾಬ್ಲೆಂ.

ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾ ಬರಾಬರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತಿ ಫಾವ್ಸ್ ಥೊಡ್ಯೊ ನಕಾರಾತ್ಮಕ್ ಗಜಾಲಿಯಿ ಘಡ್ಲ್ಯೊ. ಹ್ಯಾ ಸಹಮಿಲನಾಂತ್ ಥೊಡ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ ಪಾತ್ರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಿಸೊನ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಥೊಡೆ ಫುಗೊನ್ ಬಸ್ಲೆ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಕ್ ಆಯ್ಲೆನಾಂತ್. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಚಿ ವರ್ದಿಯೀ ಘಾಡ್ಲಿನಾ. ಆಯಿಲ್ಲೆ ಥೊಡೆ ಸಾಹಿತಿ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಬಗ್ಲಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಚುಕಾರಿ ಮಾರ್ನ್ ಉಸ್ಕೊಂಕ್ ಪಳಯ್ತಾನಾ ತಾಂಕಾಂ ಸಮ್ಜೊವ್ನ್ ಪಾಟಿಂ ಹಾಡಯ್‌ಜಾಯ್ ಪಡ್ಲೆಂ. ಅಶೆಂ ಸಬಾರ್ ನಕಾರಾತ್ಮಕ್ ಘಟಿತಾಂ ಜಾಲಿಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಚಿಂತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಪ್ರಾಸೀಂ ಚಡ್ ಯಶಸ್ವಿ ಜಾವ್ನ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಭರ್ಪೂರ್ ಪ್ರಚಾರ್ ಆನಿ ಪಾಟಿಂಬೊ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಸಹಮಿಲನಾಚಾ ಕಾರ್ಯ ವರ್ದಿಂ ಚಡಾವತ್ ಬರೊ ಪ್ರತಿಫಳ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಥೊಡ್ಯಾಂಚಾ ಪುಗಾಸಾಂವಾ ವರ್ದಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚಿಂ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪಣಾರ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಿಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಖಾತಿರ್ ಜಾಲ್ಲೊ ನಿರಂತರ್ ವಾವ್ರ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪತ್ರಾಂನಿ ಛಾಪುನ್ ಆಯ್ಲೊನಾ ತರಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಉಪ ಸಮಿತಿಚೊ ಸಂಚಾಲಕ್ ಸಿಲ್ವೆಸ್ಟರ್ ಸೋಜ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಣೆ ಚಲಂವ್ಚ್ಯಾ 'ಉದೆವ್' ಪತ್ರಾರ್ ವರ್ದ್ಯೊ ತಪಳ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾತಾಲ್ಯೊ. ತರೀ ಹ್ಯಾ ಸಹ-ಮಿಲನಾಚಿ ವರ್ದಿ ಏಕಾ ಪತ್ರಾರ್ ಮುಖ್ಲ್ಯಾ ಪಾನಾರ್ ಛಾಪುಂಕ್ ತಯಾರಾಯೆನ್ ಆಸ್ತಾನಾ, ಏಕ್ಲೊ ಆದಾರಿ ಗುಸ್ಲೊ ಆನಿ ಏಕಾ ಪೆಳ್ಯಾತ್ಲ್ಯಾಚಿ ವರ್ದಿ ಮುಖ್ಲ್ಯಾ ಪಾನಾರ್ ಛಾಪುಂಕ್ ದಿವ್ನ್ ಹಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟಾಚಿ ವರ್ದಿ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಪಾನಾರ್ ಛಾಪುಂಕ್ ತಾಣೆ ಧೇಳ್ ಮಾಂಡ್ಲೊ. ಅಶೆಂ ಕನ್ನಡ ಆನಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ದಿಸಾಳ್ಯಾ ಪತ್ರಾರ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಸುವಾತೆರ್ ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಚಿ ಖಾತ್ರಿ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪತ್ರಾಂನಿ ತಶೆಂ ಜಾಲೆಂ ನಾ ತರೀ, ಹಾಂವೆಂ ಹುಮೆದ್ ಸಾಂಡ್ಲಿನಾ.

1.3 ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಖಾತಿರ್

ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟಾಚೊ ಸಮ್ಮೇಳ್ - 1991

1990 ಇಸ್ವೆಚಾ ದಸೆಂಬ್ರ್ 14, 15, ಆನಿ 16 ತಾರಿಕೆರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪೊಂಡಾ ರಾಮ್‌ನಾಥಿಂತ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷದೆಚೆಂ 18ವೆಂ ಅಧಿವೇಶನ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಳ್‌ಲ್ಲೆಂಚ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಪಣಾರ್, ಹಾಂವೆಂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ತಯಾರಾಯ್ ಕರುಂಕ್ ಯೆವ್ಜಣ್ ಘಾಲಿ. ಏಕ್ ಹಾತ್ - ಪತ್ರ್ ಛಾಪುನ್ ಘರ್ಗಜ್ - ಘರ್ಗಜೆಕ್ ವಚೊನ್ ಅಧಿವೇಶನಾಕ್ ವಾಂಗ್ಡಿ ಸೊಧುಂಕ್ ಗೆಲೊಂ. ಅಶೆಂ ಮ್ಯಾಕಾ ಶೆಂಭೊರಾ ವಯ್ರ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಅಧಿವೇಶನಾಕ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ಆಯ್ತೆ ಜಾಲೆ. ಹಾಂಕಾಂ ಆಪವ್ನ್ ವರುಂಕ್ ದೋನ್ ಬಸ್ಸಾಂಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಪತ್ಯಾನ್ ಪುತ್ತೂರ್ ಸೋಜಾ ಬಾಪಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಗ್ಲೋರಿಬಾಚಾ ಶ್ರೀ ವಿಲ್ಲಿಯಂ ಸೋಜಾಕ್ ಮೆಳ್ಳೊಂ ಆನಿ ತಾಣೆಂಯೀ ತಕ್ಷಣ್ ಬಸ್ಸಾಚೊ ಅರ್ಧೊ ಖರ್ಚ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಒಪ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾನ್,

ಹ್ಯಾ ಅಧಿವೇಶನಾಕ್ ಹಾಂವೆಂ ಕೊಡ್ಯಾಳ್ ಥಾವ್ನ್ ಶೆಂಬೊರಾ ವಯ್ರ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಂಕ್ ರಾಮ್‌ನಾಥಾಚ್ಯಾ ಅಧಿವೇಶನಾಕ್ ವರುನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳೆಚಿ ಬುನ್ಯಾದ್ ಘಟ್ ಕೆಲ್ಲಿ.

ಹ್ಯಾ ಅಧಿವೇಶನಾಕ್, ಕಾರ್‌ವಾರ್‌ಚೆ ಆನಿ ಕುಮ್ಟ್ಯಾಚೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೀ ಸಬಾರ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ. ಹಾಚ್ಯಾಕೀ ಪಯ್ಲೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಕುಮ್ಟ್ಯಾಚಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚ್ಯಾ ಹುದ್ದೆದಾರಾಂಚಿ ಪರಿಚಯ್ ಜಾಂವ್ ಪತ್ರ್-ವ್ಯವಹಾರ್ ಜಾಂವ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ತಾಂಕಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚಾ ಹುದ್ದೆದಾರಾಂಚೆಯೀ ವಳಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ. ಕುಮ್ಟ್ಯಾಂತ್ ತವೊಳ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪರಿಷದ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ತಾಣೆಂ ಏಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ ಬಾಂದುನ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲೊ. ಶ್ರೀ ಅರುಣ್ ಎಸ್ ಉಭಯಕರ್ ಹ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಆನಿ ದೊ| ಶಿವರಾಮ್ ಪಿ. ಕಾಮತ್ ತಾಚೊ ಗೌರವ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಜಾವ್ನ್ ತವಳ್ ವಾವ್ರ್ ಕರ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ಹಾಣೆಂ ತವಳ್ ಏಕ್ ರಾಜ್ಯ್ ಮಟ್ಟ್ಯಾಚೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮ್ಮೇಳ್ ಕರುಂಕ್ ಯೆವ್ಜಣ್ ಘಾಲ್ಲಿ ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ಸಮ್ಮೇಳನಾಕ್ ಧ್ಯೇಯ್ ಖಂಯ್ಚೊ ಮ್ಹಣ್ ತವಳ್ ನಿರ್ಣಯ್ ಜಾವ್ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ರಾಮ್‌ನಾಥಿ ಸಮ್ಮೇಳನಾ ವೆಳಾರ್ ಕುಮ್ಟ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಿಷದೆಚೆ ಹುದ್ದೆದಾರ್, ಪಂಚ್ಯಾದಾಯಿ ಸಂಪಾದಕ್ ಬಿ.ವಿ. ಬಾಳಿಗಾಕ್ ಮೆಳೊನ್ ರಾಜ್ಯ್ ಮಟ್ಟ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸಮ್ಮೇಳನಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ವಿನಂತಿ ಕರ್ತಾನಾ, ತೊ ಮ್ಹಣಾಲೊ, ಕೊಡ್ಯಾಳಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ನೊಂದಯಿತ್ ಸಂಸ್ಥೊ ಆಸಾ, ಆನಿ ತಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಪಾವ್ಲು ಮೊರಾಸ್ ಹಾಂಗಾಚ್ ಆಸಾ. ತಾಕಾ ಮೆಳಾ ಆನಿ ತಾಕಾ ಸಮ್ಮೇಳನಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಕರಾ ಮ್ಹಣ್ ಅಂತಸ್ಕರ್ನಿ ಸತ್ ಉಲಯ್‌ಲಾಗ್ಲೊ. ತ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಅರುಣ್ ಉಭಯಕರ್ ಆನಿ ಶಿವರಾಮ್ ಕಾಮತ್ ಮ್ಹಜೆಲಾಗಿಂ ಆಯ್ಲೆ ಆನಿ ರಾಜ್ಯ್ ಮಟ್ಟ್ಯಾಚಾ ಸಮ್ಮೇಳನಾಚಿ ಆಲೋಚನ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಮುಖಾರ್ ದವರಿಲಾಗ್ಲೆ. ಹಾಂವ್ ತವಳ್‌ಚ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನೆಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಬುಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಹಾಂವೆಂ ತಾಂಕಾಂ ಹಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನೆಚಿ ಆಲೋಚನ್ ದಿಲಿ. ತಾಣಿ ಮ್ಹಳೆಂ ತರ್ ಹೆಂ ರಾಮ್‌ನಾಥಿಚೆಂ ಅಧಿವೇಶನ್ ಜಾಲ್ಲೆಂಚ್ ತುಂ ಕುಮ್ಟ್ಯಾಕ್ ಯೆ ತುಜಿ ಅಕಾಡೆಮಿಚಿ ಆಲೋಚನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕುಮ್ಟ್ಯಾಚಾ ಪರಿಷದೆಚಾ ಜಮಾತೆರ್ ದವರ್ ಆನಿ ಆಮ್ಕಾಂ ತುಮ್ಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಚೊ ವಿವರ್ ದಿ' ಮ್ಹಣಾಲೆ.

ಹ್ಯಾ ಮಿಲಾಗತೆ ವರ್ಸಿಂ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಥಾವ್ನ್ ಕುಮ್ಟ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಜಿಂ ಸಬಾರ್ ಪಯ್ಣಾಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಕುಮ್ಟ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪರಿಷದೆಚ್ಯಾ ಜಮಾತೆಚೆಂ ಮುಖೆಲ್‌ಪಣ್ ಹಾಂವೆಂ ಘೆತ್ಲೆಂ ಆನಿ ತಾಣಿ ಆಲೋಚನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ರಾಜ್ಯ್ ಮಟ್ಟ್ಯಾಚಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮ್ಮೇಳನಾಕ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನೆಚೊ ಧ್ಯೇಯ್ ದವರ್ಲೊ. ತವಳ್ ತ್ಯಾ ಜಮಾತೆರ್ ತಾಣೆಂ ಮ್ಹಜೆಕಡೆ 'ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ತುವೆಂ ನಿಬಂಧ್ ತಯಾರ್ ಕರುನ್ ಭಾಷಣ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್, ಆನಿ ತ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂತ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಕ್ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಹೆತ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಮಾತ್ಯಾರ್ ಘಾಲಿ. ಹಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹಾಂವೆಂ ಖುಶೆನ್ ಒಪುನ್ ಘೆತ್ಲಿ ಆನಿ ಕೊಡ್ಯಾಳಾಕ್

ಹಾಡುಂ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಪ್ರಮುಖ್ ಸಾಹಿತಿಂಕ್ - ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ಡಾನ್ಹಾ, ಪ್ರೊ ಅಲ್ಫೊನ್ಸ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನ್, ಚಿಚ್ರಿಸ್ ತಾಕೊಡೆ, ಜೆ.ವಿ. ಬಾಳಿಗಾ ಆನಿ ಇತರ್ ಜಣಾಂಕ್ ಮೆಳೊವ್ನ್ ಆನಿ ಹೊ ನಿಬಂಧ್ ತಯಾರ್ ಕರುಂಕ್ ತಾಂಚಿಂ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಆನಿ ಸಹಾಯ್ ಮಾಗ್ಲಿ. ತಾಂಚ್ಯಾ ಜಾಣ್ವಾಯೆನ್ ಆನಿ ಪ್ರಮುಖ್ ಪತ್ರಾಂಚೆ ಸ್ಮಾರಕ್ ಅಂಕೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಘೆವ್ನ್ ಲಾಂಬ್-ದೀಗ್ ಭಾಷಣ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲೆಂ. ಕುಮ್ಟ್ಯಾಗಾರಾಂಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆರ್ ಆಪುಲ್ಯಾಂ ಆನಿ ಮುಕ್ಯಾವಾರಾಂಕ್ ಬಳ್ ಕರ್ನ್ ದೀವ್ನ್ ಸಮ್ಮೇಳನಾಕ್ ಮುಖ ಜಮೊವ್ನ್ ದಿಲೆಂ. ಅಶೆಂ 1991 ಜನೆರ್ 27ವೆರ್ ಆಯ್ತಾರಾ ಕುಮ್ಟ್ಯಾ ಚಾ ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿ ಸಭಾ ಸಾಲಾಂತ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾಚೊ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟಾಚೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮ್ಮೇಳ್ ಘಡೊನ್ ಆಯ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಸಮ್ಮೇಳನಾಕ್ ಮಾಜಿ ರೈಲ್ವೆ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಜೋರ್ಜ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ ಯೆಮ್ಯಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ, ಅಪೆಕ್ಷಿನಾ. ಪುಣ್ ತಾಣ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ತವಳಾಚೊ ಕೆಪಿಸಿಸಿ (ಐ) ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಶ್ರೀ ಅಸ್ಕರ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ. ಕೇರಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಪ್ರೊ| ಆರ್. ಕೆ. ರಾವ್ ಆನಿ ಮಣಿಪಾಲ್ ಥಾವ್ನ್ ಕೆ. ಕೆ. ಪೈ ಆಯಿಲ್ಲೆ. ಮಂಗ್ಳುರ್ ಥಾವ್ನ್ ಶ್ರೀ ರಘುನಾಥ್ ಶೆಟ್, ಶ್ರೀ ಜೆ.ವಿ. ಬಾಳಿಗ ಮುಖೆಲ್ ಸೈರೆ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ತಶೆಂಚ್ ಗೋಂಯಾಂ ಥಾವ್ಯೀ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮುಖಾರಿ ಆಯಿಲ್ಲೆ.

ಹ್ಯಾ ಅಖಿಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮ್ಮೇಳನಾಕ್, ಮ್ಹಾಕಾ ಏಕ್ಲ್ಯಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಪಮ್ಸಾಣೆ. '***ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್***' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೊ ನಿಬಂಧ್ ವಾಚ್ಲೊ ಆನಿ ಲೋಕಾಂಕ್ ತೊ ರುಚ್ಲೊ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಜಾಲ್ಯಾ ನಂತರ್ ಸಬಾರ್ ಜಣ್ ಪತ್ರಕರ್ತಾಂನಿ, ಹ್ಯಾ ನಿಬಂದಾಚಿ ಪ್ರತಿ ಮಾಗೊನ್ ಘೆತ್ಲಿ. ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನೆಮಾಳ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಪದಾಕಾನಿಯೀ ಏಕೇಕ್ ಪ್ರತಿ ಮಾಗೊನ್ ಘೆತ್ಲಿ. ತ್ಯಾ ಪಮ್ಸಾಣೆ ಏಕಾ ಪತ್ರಾನ್ ಸೊಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಇತರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ನೆಮಾಳ್ಯಾಂನಿ ಹೊ ನಿಬಂಧ್ ಛಾಪುನ್ ಆಯ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ನೆಮಾಳ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಏಕಾ ಸಂಪಾದಕಾನ್ 'ತುಮ್ಚ್ಯಾ ನಿಬಂಧಾಂತ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಸಾಹಿತಿಂಚಿ ನಾಂವಾಂ ಸೊಡ್ನ್ ಗೆಲ್ಯಾಂತ್, ತಿಂ ಹಾಂವ್ ಘುಸೈತಾಂ' ಮ್ಹಣಾಲೊ. ಹಾಂವೆಂ ಜಾಯ್ತ್ ಮ್ಹಳೆಂ, ಅಶೆಂ ತಾಚ್ಯಾ ಕುಡ್ಕುಣೆನ್ ಆನಿ ಕಳ್ವಣೆನ್ ಹೊ ನಿಬಂಧ್ ತ್ಯಾ ನೆಮಾಳ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲೊ.

ಥೊಡ್ಯಾ ತೆಂಪಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಏಕ್ಲ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾ ಸಾಹಿತಿನ್ ತ್ಯಾ ನಿಬಂಧಾ ವಯ್ರ್ ಏಕ್ ಕುಮ್ಟ್ಯಾತ್ ಲೇಖನ್ ಬರಯ್ಲೆಂ ಆನಿ ಹ್ಯಾಚ್ ಪತ್ರಾಚಾ ಸಂಪಾದಕಾನ್ 'ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಕ್ ಕಾಳೊಕಾಂತ್ ದವರ್ಲ್ಯಾಂ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಪ್ರಧಾನ್ ಮಾತಾಳ್ಯಾ ಖಾಲ್ ಪರ್ಗಟ್ ಕೆಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಲೇಖನಾಚೊ ಗಿರೊಪ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ತ್ಯಾ ನಿಬಂಧಾಂತ್ ದಾದ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತಿಂಚಿ ಮಾತ್ರ್ ನಾಂವಾಂ ಆಸಾತ್, ಸ್ತ್ರೀ ಸಾಹಿತಿಂಚಿ ನಾಂವಾಂ ನಾಂತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ತಾಚೊ ಉಲ್ಲೇಖ್. ಮ್ಹಜ್ಯಾ ನಿಬಂಧಾಚೊ ಪ್ರದಾನ್ ಉದ್ದೇಶ್ 'ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ವಿವಿಗಾಂಡ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಂನಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಾಕ್ ದಿಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಉದ್ದೇಶ್. ತ್ಯಾ ಬಾಬ್ತಿನ್ ವಿವಿದ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂನಿ ಥೊಡ್ಯಾ ರಾಜಕಾರಣಿಚಿಂ, ಖೆಳ್ಗಡ್ಯಾಂಚಿಂ, ಸಾಹಿತಿಕಾರಾಂಚಿ ಇತ್ಯಾದಿ

ನಾಂವಾಂ ಹಾಂವೆಂ ದೆಖಿಕ್ ದಿಲ್ಲಿಂ ಶಿವಾಯ್ ಸಕ್ಕಾಂಚಿ ನಾಂವಾಂ ಕಾಡುಂಕ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ವಾಚುಂಕ್ ಸಗ್ಳೊ ದೀಸ್ ಪಾಂವ್ಚೊ ನಾ. ಹ್ಯಾ ಮ್ಹಜಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸೆವೆಚ್ಯಾ ಖಿರ್‍ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾಕ್ ಎಕ್ ಕರಿ ಪುಸ್ತಿ ದಿಲೆವಾರಿ ಮ್ಹಣ್ ಕಳ್ಳ್ಲೆಂಚ್, ತ್ಯಾ ಸಂಪಾದಕ ಕಡೆನ್ ಆನಿ ಪತ್ರಾಚಾ ಮ್ಹಾಲಕಾ ಕಡೆನ್ ಹಾಂವೆಂ ವಿಚಾರ್ ಕೆಲೊ. ತಾಂಚೆ ಕಡೆನ್ ಸಾರ್ಕಿ ಜಾಪ್ ನಾತ್ಲಿ. ಪುಣ್ ಹಿ ತುಕ್ಲಾಂವ್ಚಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸೊಸುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾಶೆಂ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಸಾಹಿತಿ ಆನಿ ಪತ್ರ್‌ಕರ್ತ್ ಜೊ. ಸಾ. ಅಲ್ವಾರಿಸಾನ್ ತ್ಯಾ ಉತರ್ ಪ್ರಾಯೆರಿ ಹ್ಯಾ ಕುಖ್ಯಾತ್ ಲೇಖನಾಕ್ ಜವಾಬ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಧ್ಯೆರ್ ಘೆತ್ಲ್ಲೆಂ. ತಾಚಾ ಲೇಖನಾಂತ್ 'ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ಸೆವಾ ಕರ್ತೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಹಲ್ಕ್ಯ ಕರಿನಾಕಾತ್ ಬಗಾರ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್ ದಿಯಾ' ಮ್ಹಣ್ ತಾಣಿ ಬೂದ್‌ಬಾಳ್ ಸಾಂಗ್ಲ್ಲಿ.

1.4 ಅಕಾಡೆಮಿ ಖಾತಿರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂಚೊ ಏಕತ್ರ್ ವಾವ್ರ್ 1991

ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಅಖ್ಖ್ಯಾ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ಕರ್ನಾಟಕ (ರಿ.) ಸಂಸ್ಥೊ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆ ಖಾತಿರ್ ವಾವುರ್ಚೊ ಎಕ್ ಮಾತ್ರ್ ನೋಂದಾಯಿತ್ ಸಂಸ್ಥೊ ಆಸ್ಲ್ಲೊ. 1991ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜನೆರಾಂತ್ ಕುಮ್ಟ್ಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ರಾಜ್ಯ್ ಮಟ್ಟಾಚಾ ಸಮ್ಮೇಳನಾಂತ್, ಕೊಡ್ಯಾಳ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಕ್ ರಾಜ್ ಮಟ್ಟಾಚೊ ಸ್ಥಾನ್‌ಮಾನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ, ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣಾರ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಫುಡುನ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಚಾ ಸಂಬಂದ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂಕ್ ಎಕಾ ಸತ್ರೆ ಖಾಲ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಸುಲಭ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ, ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ತವಳ್ ಕುಮ್ಟ್ಯಾಂತ್, ಕಾರವಾರಾಂತ್, ಸಿರ್ಸಿಂತ್, ಬೆಳ್ಗಾಂವಾಂತ್ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಚಾ ಇತರ್ ಕಡೆನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಾ ಉದರ್ಗತೆಕ್ ವಾವ್ರ್ ಕರ್ಚೆ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಚೆ ಹುದ್ದೆದಾರ್ ಉರ್ಬೆನ್ ಭರ್‌ಲ್ಲೆ. ಅಶೆಂ ಕೊಡ್ಯಾಳ್‌ಚಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳೆಚಾ ಮ್ಹಜಾ ಮುಖೇಲ್ಪಣಾರ್ ಆನಿ ಕುಮ್ಟ್ಯಾಚಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪರಿಷದೆಚಾ ಆಶ್ರಯಖಾಲ್ 1991 ಇಸ್ವಿ ನವೆಂಬರ್ 10ತಾರಿಕೆರ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಬಂದ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆ ಖಾತಿರ್ ವಾವುರ್ಚ್ಯಾ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂಕ್ ಎಕತ್ರ್ ಕರ್ಚಿ ಘಟನಾವಳ್ ಫುಡೊನ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಪಯ್ಲೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಎಕ್ ಜಮಾತ್ ಆಪಯ್ಲಿ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ವಿಚಾರಾಚೆರ್ ಸಬಾರ್ ಜಮತ್ಯೊ ಕುಮ್ಟ್ಯಾಂತ್, ಸಿರ್ಸಿಂತ್ ಆನಿ ಕಾರಾವಾರಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯೊ. ತವಳ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಜಮಾತ್ಯಾಂನಿ ಥೊಡ್ಯಾಂಚಾ ವಿಜಿನ್ನ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯೆಚಾ ಪ್ರಭಾವ ವರ್ವಿಂ, ಅಖಿಲ್ ಕರ್ನಾಟಕಾ ಮಟ್ಟಾರ್ ವೆಗ್ಳೆಂಚ್ ಎಕ್ ಸಂಘಟನ್ ಉಬೆಂ ಜಾಲೆಂ. ತಾಂಚಾ ಚಿಂತ್ಪಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಬರ್ಕಾಸ್ತ್ ಕರ್ನ್, ರಾಜ್ಯ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ವೆಗ್ಳೆಂಚ್ ಸಂಘಟನ್ ಆಸಾ ಕರ್ಚೆಂ, ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಶೆಂಚ್ ಜಾಲೆಂ, ರಾಜ್ಯ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ಸಂಘಟನ್ ಫುಡೊನ್ ಆಯ್ಲೆಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ಎಕ್ ನೋಂದಾಯಿತ್ ಸಂಸ್ಥೊ ಆನಿ ತಾಕಾ ತಾಚಿಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಚಾರಿತ್ರಾ ಆಸಾ

ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಸವ್ಯಾ ಆಲೋಚನೆಕ್ ಹಾಂವ್ ಕಬೂಲ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾ. ಪುಣ್ ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಹೊ ಏಕತ್ರ್ ಪಾವ್ರ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಂ ಚಳ್ವಳೆಂತ್ ಯಶಸ್ವಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಸಹಕಾರ್ ಜಾಲಾ.

1.5 ಸಾಂ.ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕಾಪ್-1992

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಪಾವ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಮುಖೆಲ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ಮುಖಾಲಿಂ ಫುಡೊನ್ ಯೆವ್ನ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ರಚ್ನುಕೆಚ್ಯಾ ಉಪ ಸಮಿತಿಚೊ ಜಮಾತ್ಯೊ ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಸಭಾಗ್ರಾಂತ್ ಜಾತಾಲ್ಯೊ. ತವಳ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಏಕ್ ಪಿಸ್. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ಪಾವ್ಲ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಇಸ್ಕೊಲಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕಂವ್ಚೆ ಪ್ರಯತ್ನ್‌ಯೀ ಹ್ಯಾಚ್ ವೆಳಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಕಶೆಂ ಜಾಯ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಟ್ಟ್ ಕರ್ನ್ ಆಲೋಚನ್ ಆಯ್ಲಿ. ಕಾರಣ್, ಇಸ್ಕೊಲಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ರಚ್ನುಕೆಚ್ಯಾ ಪಾವ್ಲಾಕ್ ಮೋಲ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಭೊಗ್ತಾಲೆಂ. ತಶೆಂ ಹ್ಯಾ ಆಲೋಚನೆ ಬರಾಬರ್, ಹಾಂವ್ ಹ್ಯಾ ಉಪಸಮಿತಿಚ್ಯಾ ಸದಸ್ಯಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ತವಳ್ಚ್ಯಾ ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯ್ ಮಾ| ಬಾ| ಜುಜೆ ನೆಲ್ಪತಿ ಚೆಪ್ಪಿತ್, ಹಾಂಕಾಂ ಮೆಳೊನ್ ಮ್ಹಜಿ ಆಲೋಚನ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಮುಖಾರ್ ದವರ್ಲಿ. ಹೆಂ ಆಯ್ಕೊನ್ ತಾಂಕಾಯಿ ಖುಶಿ ಜಾಲಿ, ಆನಿ ತಾಣೆಂ ಮ್ಹಜೆಕಡೆ, ಇಸ್ಕೊಲಾಂತ್ ಶಿಕಂವ್ಚ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಯೋಜನಾ ವರ್ದಿ ತಯಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ.

ತಾಂಕಾಯಿ ಖುಶಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಕಾರಣ್, ಹ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರ ಪಳೆಲ್ಯಾನ್ ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭುಗೋಲ್ ಘೊಂವ್ತಾಲಿ. 1980 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತ್ನಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್, ಮಾ| ಬಾ| ಮಾಥಾಯಸಾಚ್ಯಾ ಉಗ್ಡಾಸಾಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕೆಲ್ಲೊ, ಹ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ ಪ್ರಥಮ್ ಮೆಟ್ ಜಾವ್ನ್ 'ಅಮರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸಂಶೋಧಕ್ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ್ ಷಣ್ಮಾಸಿಕ್ ಪತ್ರ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ್ ಆನಿ ವಾಚ್ಪಾ ಘರ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚ್ಯಾ ಧ್ಯೇಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆ 1986 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪಾಕ್ಸ್ರಿಚೆಂಯೀ ಉಗ್ತಾವಣ್ ಜಾಲೆಂ. ತಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಬರೆಂ ಚಲ್ತಾಲೆಂ, ಕ್ರಮೇಣ್ ಥೊಡ್ಯಾಂ ಕಾರಣಾಂ ನಿಮಿತ್ತಿಂ ತ್ಯಾಚ್ ವೆಳಾರ್, ಆನಿ ಹ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯಾಚಾ ಮುದ್ದ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆವ್ದೆ ಕಾಳಾರ್, ಹ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪಾಕ್ಸ್ರಿಚೆಂ ಕಾಮ್ ಬಂದ್ ಪಡೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಆಡಳ್ತೆದಾರಾಂಚೆರ್ ಏಕ್ ಉದ್ವೆಗಾಚೆಂ ವಾತಾವರಣ್ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾಚ್ ಆಯಿನ್ಸ್ ವೆಳಾರ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕೊಂವ್ಚಿ ಮ್ಹಜಿ ಆಲೋಚನ್ ತಾಂಕಾಂ ವಾತಾವರಣ್ ನಿತಳ್ ಕರುಂಕ್ ಏಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತುನ್, ತಕ್ಷಣ್ ತೆ ಕಾರ್ಯಾಕ್ ದೆಂವ್ಲೆ. **1991ಇಸ್ವಿ ನವೆಂಬ್ರಾಚಾ 6 ತಾರಿಕೆರ್ ಹಾಂವೆಂ ಕೊಲೆಜಿಚಾ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯಾಕ್ ಹಸ್ತಾಂತರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಯೊಜನಾ ವರ್ದಿ ಪರ್ಮಾಣೆ, ಸಂವಾದ್ ಚಲೊಂವ್ಕ್ ಸಬಾರ್ ಬಸ್ಕ್ಯಾ**

ಆನಿ ಆಟವ್ರ್ಯಾಂ ಜಾಲ್ಯ್ಯಾ ಆನಿ ಹಾಚೊ ಪ್ರತಿಫಳ್ ಜಾವ್ನ್, 1992 ಇಸ್ವಿ ಜನೆರ್ 4 ತಾರಿಕೆರ್ ಕೊಲೆಜಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ವಿಭಾಗ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲೊ. ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಕ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಾಚೊ ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಬ್ಲೆಸಿಯಸ್ ಸೋಜ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಾಚೊ ಉಪಕುಲಪತಿ ಪ್ರೊ| ಎಮ್. ಐ. ಸವದತ್ತಿ ಮುಖೆಲ್ ಸಯ್ರೊ ಜಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ. ಹಾಂಚೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯ ನೆಲಪತಿನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳೆಚಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷಾಚಾ ಹುದ್ದ್ಯಾರ್ ಆಸ್ತಾನಾ, ಮ್ಹಾಕಾಯಿ ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಕ್ರಮಾಂತ್ ವೆದಿರ್ ಮುಖೆಲ್ ಸಯ್ರ್ಯಾಂಚೆ ಸ್ವಾಸ್‌ಮಾಸ್ ದೀವ್ನ್ ಗೌರವ್ ಕೆಲ್ಲೊ.

ಹ್ಯಾ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಕಾರ್ಯ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಜನವರಿ 22 ತಾರಿಕೆರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪದವಿಕಾ ಪಾಠ್‌ಕ್ರಮ್ (konkani Diploma course) ಪಯ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾಚಾ ಸುರ್ವಾತೆಚಾ ಕ್ರಾರ್ಯಕ್ರಮಾಕ್ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯಾನ್ ಮ್ಹಾಕಾಯಿ ಆಪಯಿಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ದೀಸ್ ಸುವಾರ್ತೆಚೆಂ ಉಲೊವ್ಪ್ ಜಾಲ್ಲೆಂಚ್ ಹಾಂವೆಂಯಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಹ್ಯಾ ಪಾಠ್‌ಕ್ರಮಾಂತ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜಾವ್ನಾಜೆ ಆನಿ ಶಿಕೊನ್ ಪದವಿಕಾ ಜೊಡ್ನ್ಯೊಜೆ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಜೊಗ್ಲೆಂ, ಆನಿ ತಶೆಂ ಜೊಗ್‌ಲ್ಲೆಂಚ್ ತಕ್ಷಣ್ ಹಾಂವ್ ಕ್ಲಾಸಿಂತ್ ಬೊಸ್ಲೊಂ. ಹಾಂವ್ ಬೊಸ್‌ಲ್ಲೆಂಚ್ ಕೊಲೆಜಿಚೊ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ್ ಜೆನೆಟ್ ಪಿಂತ್‌ಯೀ ಬೊಸ್ಲೊ ಆನಿ ಮ್ಹಜೊ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಾಂಗೊಡಿ ಜಾಲೊ. ಆಮ್ಚೊ ಸುರ್ವೆಚೊ ಪಾಠ್ ವಿ. ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ಡಾಞಾನ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೊ. ತವಳ್ ಹ್ಯಾ ಶಿಕ್ಷ್ಯಾ ಪಾಠ್‌ಕ್ರಮಾಕ್ ಕೊಲೆಜಿಚೊ ಅನ್ಯೇಕ್ಲೊ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಾಕ್ ಎರಿಕ್ ಪಾತ್ರಾವ್ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯಾಕ್ ಸಹಾಯ್ ಕರ್ತಾಲೊ. ಹೊ ಎಕಾ ವರ್ಸಾಚೊ ಸಾಂಜೆಚೊ ಕೊಂಕಣಿ ಪದವಿಕಾ ಪಾಠ್‌ಕ್ರಮ್ ಬೊಸ್ಕೆಂತ್ 22 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂ ಪಯ್ಕಿ 17 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂ ಉತ್ತೀರ್ಣ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, (ಹಾಂತುನ್ ಹಾಂವ್‌ಯಿ ಏಕ್ಲೊ) 1993 ಇಸ್ವಿ ಫೆಬ್ರೆರ್ 19 ತಾರಿಕ್ ಸುಕ್ರಾರಾ ಥಾವ್ನ್ 21 ತಾರಿಕ್ ಆಯ್ತಾರ್ ಪರ್ಯಾಂತ್, ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕಾಲೇಜಿಚಾ ಸಭಾಸಾಲಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ತೀನ್ ದಿಸಾಂಚಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಾಚಾ (workshop) ನಿಮಾಣ್ಯಾ ದಿಸಾ, ಕರ್ನಾಟಕ್ ಸರ್ಕಾರಾಚೊ ಕಾರ್ಮಿಕ್ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಬ್ಲೆಸಿಯಸ್ ಸೋಜಾನ್ ಪದವಿಕಾ ಪತ್ರಿಕಾ ವಿತರಣ್ ಕೆಲಿ. ಹ್ಯಾ ಪದವಿಕಾ ಪತ್ರಿಕಾ ವಿತರಣ್ ಕಾರ್ಯಾವೆಳಾರ್, ಉತ್ತೀರ್ಣ್ ಜಾವ್ನ್ ಪದವಿಕಾ ಜೊಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನಿ ಪಯ್ಲಿ ದರ್ಜೆಚೊ ದಗ್ಲೊ ಘಾಲುನ್ ಬೆಂಡಾಚಾ ನಾದಾರ್ ಪುರ್ಶಾಂವ್ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೊ. ಹೊ ಸಂಭ್ರಮ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಚಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಾರಿತ್ರಾಂತ್ ಪಯಿಲ್ಲೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಂತ್ ಮ್ಹುಜ್ಯಾ ಮೆತೆರ್‌ಪಣಾನ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ವಿಭಾಗಾಚ್ಯಾ ಸುರ್ವಾತೆ ಥಾವ್ನ್, ಹಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪದವಿಕಾ ಜೋಡ್ನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಎಕಾ ವರ್ಸಾಚ್ಯಾ ಅವ್ದೆಂತ್ ಥೊಡಿಂ ವಿಶೇಷ್ ಘಡಿತಾಂ ಘಡ್‌ಲ್ಲಿಂ.

1992 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಹಾಂವ್, ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್ ಎಸ್.ಸಿ.ಡಿ.ಸಿ.ಸಿ ಬ್ಯಾಂಕಾಚಾ ಮಾಳ್ಯೆರ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ವಿಶೇಷ್ ಜಿಲ್ಲಾದಿಕಾರಿ ದಫ್ತರಾಂತ್ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ ಥಾವ್ನ್ ನಿಯೋಜಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಾಲೊಂ. ತವ್ಳಾ ತ್ಯಾ ದಫ್ತರಾಚೊ ವಿಶೇಷ್

ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ ಐ.ಎ.ಎಸ್ ಜಾವ್ನಸ್‌ಲ್ಲೊ. ತೊ ನಿವೃತ್ತಾಚಾ ಹಂತಾರ್ ಆಸೊನ್. ಸಾದೊ ಆನಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯಾಂತ್‌ಲೊ ವಿಸ್ವಾಲೊ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ವಿಭಾಗಾಚಾ ಉಗ್ತಾವಣಾ ಕಾರ್ಯಾಚಾ ಸಂಭ್ರಮಾ ವೆಳಾರ್ ಹಾಂವ್ ವೆದಿರ್ ಮುಖೆಲ್ ಸಯ್ರೊ ಜಾವ್ನ್ ಬಸೊನ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಹೊ ವಿಶೇಷ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ, ಹ್ಯಾಂಚಾ ಸಾಲಿಂತ್ ಕೊಣಾಯ್ಚ್ಯಾ ಗಮನಾಕ್ ಯೆನಾಸ್ತಾನಾ ಏಕಾ ಕೊನ್ಯಾಂತ್ ಬಸೊನ್ ಮ್ಹಜಾಚ್ ಗಮನ್ ದಿವ್ನ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಜಾವ್ನ್ ದುಸ್ರ್ಯಾದಿಸಾ ಹಾಂವ್ ದಪ್ತರಾಕ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾಚ್ ತಾಣೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಆಪವ್ನ್ ಏಕ್ ಕಾಫಿ ಹಾಡವ್ನ್ "ತುಂವ್ ಸರ್ಕಾರಾಚಿ ಸೆವಾ ಕರ್ತಾಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್. ತುಂ ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂಚಿ ಸೆವಾ ಕರ್ತಾಯ್, ತುಕಾ ಹ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಬರೆಂ ಫುಡಾರ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ತುಜ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಮುಖಾರ್ ಸರ್. ಪಾಟಿಂ ಪಳೆಯ್‌ನಾಕಾ" ಮ್ಹಣೊನ್ ಸಾಲ್ತ್‌ಪಣಿಂ ಬರೆಂ ಮಾಗಾಲಾಗ್ಲೊ. ಅಶೆಂ ಬರೆಂ ಮಾಗ್ತ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಆಯ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಭಾರೀ ಅಪ್ರೂಪ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಅನ್ಯೇಕ್ ಘಡಿತ್ ಘಡ್‌ಲ್ಲೆಂಯಿ ಹ್ಯಾಚ್ ಕಾಳಾರ್ ಪುಣ್ ತಾಕಾ ಅಪ್ಲಿ ಚಾರಿತ್ರ ಇಲ್ಲಿಶಿ ಅಭಾವ್ನ್ ಆಸಾ. ಕೇಂದ್ರ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ಲಾಬ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಚಾ.ಫ್ರಾಕ್ ಸನ್ಮಾನ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪಣಾರ್ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಂತ್ ತೀರ್ಮಾನ್. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಚಾ ತೀನ್-ಚಾರ್ ಮಹಿನ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾ ಕಡೆನ್ ದುಡ್ವಾ ಥೈಲಿ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್. ವ್ಹಡ್ಲಿಂ ವ್ಹಡ್ಲಿಂ ಕಾರ್ಯಿಂ ಆಯೋಜನ್ ಕರ್ಚೆಂ ತಿತ್ಲ್ಯಾ ಸುಲಭಾಯೆಚೆಂ ಕಾಮ್ ಜಿಂವಿತ್ ನ್ಹಯ್. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ತವಳ್ ನಾಮಾಧ್ಕಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಉಗ್ಡಾ ವ್ಯಾಪಾರಿಸ್ತ್ ಕೊಲಿನ್ ಡಿ'ಸಿಲ್ವ, ಹಾಂಚಿ ವಳಕ್ ಕರುನ್ ದುಡು ಜಮಂವ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ತಾಕಾ ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಯೆದ್ವಣೆಚೊ ಗೌರವ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಮ್ಹಣ್ ಕೆಲೊ. ಹಾಚೊ ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಕಾರ್ಯಾಕ್ರಮಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಏಕಾ ಸಂಘಟನೆಚಾ ಜಮಾತೆ ವೆಳಾರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾ ದಿಸ್ ವೆದಿರ್ ಬಸ್ಚೆಂ ಕೊಣೆ? ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷಾನ್‌ಗೀ ವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಚಾ ಗೌರವ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷಾನ್ ಮ್ಹಳೆಂ ಅಶ್ಶಿ ಸವಾಲ್ ಘೊಡ್ಪ ಸಂಘಟಕಾಂನಿ ಉಡೈಲೆಂ. ಏಕಾ ತುದಿಯೆರ್ ಚಾಪ್ರಾಯ್ ಬಸೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚಾ ಸ್ಥಾಪನ್, ಯೆದ್ವಣೆ ಸಮಿತಿ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ, ಭಾಷಾ ಮಂಡಳೆಚಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಬದ್ಲಾಕ್ ಗೌರವ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷಾನ್‌ಚ್ ವೆದಿರ್ ಆಸಾಜೆ ಮ್ಹಣ್ ಘೊಡ್ಪ ಸಮರ್ಥಕಾಂನಿ ಹಟ್ಟ್ ದರ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾ ಖಾತಿರ್ ತೀನ್ ಮಹಿನೆ ಪಯ್ಲೆಂ ಜಮಂವ್ನ್ ಆನಿ ಇತ್ಸರ್ ಸಂಘಟನಾತ್ಮಕ್ ವಾವ್ರ್ ಹಾಂವೆಂ ನಿರಂತರ್ ಕೆಲ್ಯಾರಿ, ಹಾಂವೆಂ ಖಾಲ್ತ್ಯಾಪಣಾನ್ ತಕ್ಲಿ ಬಾಗಾಂವ್ಚಿ. ತ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂ 1990.ಅಗಸ್ಟಾಚಾ 19ತಾರಿಕೆರ್ ಟೌನ್ ಹೊಲಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸನ್ಮಾನ್ ಕರ್ಯಾಕ್, ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ಯಿ ಹಾಂವ್ ವೆದಿರ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊಂ, ಆನಿ ವೆದಿರ್ ಯೆದ್ವಣೆಚ್ಯಾ ಗೌರವ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷಾಚೆಂಯೀ ಭಾಷಣ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಕಾರಣ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಜಾಗ್ಯಾರ್. ಭಾಷಣ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಸವಯ್ ತಾಕಾ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ. ತಶೆಂ ತಾಣೆ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರುನ್ ದವರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆದಿ ತಸ್ವಿರೆಂತ್ ಮಜಿ ತಸ್ವಿರ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ ಗಜಾಲ್ ಚಾಪ್ಯಾಚಾ ಗಮನಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಜಾಯ್ತ್.

ತ್ಯಾ ಪಾಯ್ರ್ 1992 ನವೆಂಬರ್ 8 ತಾರಿಕೆರ್ ಆಯ್ತಾರಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚ್ಯಾ ಜೆರಾಲ್ ಸಭೆಂತ್ ಏಕ್ ವ್ಹಡ್ಲೊ ಗಲಾಟೊ ಜಾಲ್ಲೊ. ಏಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ತಾಚ್ಯಾ ಪತ್ರಾರ್ ಕೊ.ಭಾ ಮಂಡಳಾಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಹುದ್ದ್ಯಾಕ್ ಅಕ್ಮಾನ್ ಕರ್ನ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಮಂಡಳೆಚ್ಯಾ ಏಕಾ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯಾನ್ ಕೋಡ್ತಿಕ್ ವಚೊನ್ ತ್ಯಾ ಸದಸ್ಯಾಚೆಂ ಸದಸ್ತ್ವ್ಪಣ್ ರದ್ದ್ ಕರುಂಕ್ ಅರ್ಜಿ ಘಾಲ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ಕಾಮಾಕ್ ಹಾಂವ್ ಆನಿ ಪಿ.ಪಿ. ಪಾಳಿಗಾ ವಿರೋದ್ ಅಸ್ಲ್ಯಾಂವ್ ತರಿ ಬಹುಮತಾನ್ ನಿರ್ಣಯ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಕೊಡ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ಏಕ್ ಆದೇಶ್ ಹಾಡ್ನ್ , ಹಾತ್-ಪತ್ರ್ ಛಾಪುನ್ ಜೆರಾಲ್ ಸಭೆ ದೀಸ್ ತೊ ಆನಿ ತಾಚೆ ಮನಿಸ್ ವಾಂಟ್ತಾಲೆ. ಹೆಂ ಪಳೆವ್ನ್ ಥೊಡೆ ಕಾಯಿಂಚ್ ಉಲಯ್ನಸ್ತಾನಾ ಜೆರಾಲ್ ಸಭೆ ಥಾವ್ನ್ ಉಟೊನ್ ಚಲ್ತೆಚ್ ರಾವ್ಲೆ. ತವಳ್ ಬಸ್ತಿ ವಾಮನ್ ಶೆಣ್ಯೆ ಹೊ ಮಾನೆಸ್ತ್ ಮುಖಾರ್ ಆಯ್ಲೊ, ಹೊ ಗೊಟಾಳೊ ಸಗ್ಳೊ ರಾವ್ಯೆಲೊ ಆನಿ ಜೆರಾಲ್ ಸಭಾ ಮುಖಾರ್ಸುನ್ ವರುಂಕ್ ಸಹಾಯ್ ಕರಿಲಾಗ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಘಡಿತಾಂಚೆಂ ಸನ್ನಿವೇಶಾಂ ಚಾ.ಪ್ರಾ.ಚ್ಯಾ ಮತಿಂತ್ ಅಸ್ಲ್ಲಿಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ. ತ್ಯಾ ವರ್ಸಿಂ ಕೊಣ್ಣಾ ತೊ ದೆವಾಧೀನ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಚಡುಣೆ ಪಂದ್ರಾ ದಿಸಾ ಪಯ್ಲಿಂ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 1992 ನವೆಂಬರ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಹಪ್ತಾಂತ್ ಹಾಂವ್ ಕಾಮ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಎಸ್.ಸಿ.ಡಿ.ಸಿ.ಸಿ. ಬ್ಯಾಂಕಾಚ್ಯಾ ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ಮಾಳಿಯೆರ್ ಮ್ಹಕಾ ಯೇವ್ನ್ ಮೆಳ್ಳೊ ಆನಿ ಮ್ಹಾಕಾ ತುಜೆಲಾಗಿಂ ಖಾಸ್ಗೆನ್ ಇಲ್ಲೆಶೆಂ ಉಲಂವ್ಕ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣಾಲೊ. ತಕ್ಷಣ್ ಹಾಂವ್ ಉಟ್ಲೊಂ, ಆನಿ ಆಮಿ ದೊಗಿ ಪ್ರೊರೆಪಿಂಗಡ್ ಬೊಸ್ಲ್ಯಾಂವ್. ತವಳ್ ಚಾ.ಪ್ರಾ. *'ಮಜೆ ಕಾಂಯ್ ಚೂಕ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಪೊಗ್ಗಿ'* ಮ್ಹಣಾಲೊ. ಹೆಂ ಆಯ್ಕೊನ್ ಹಾಂವ್ ಥಟಾಕ್ಲ್ಯೊ. ಏಕಾ ಘಡ್ಯೆ ಮ್ಹಕಾ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊಂವ್ಕ್ ನಾ, ಜಾಲ್ಯಾರಿ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಘಡ್ಯೆ ಸನಿಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಹಾಂವೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ, ತುಂ ಏದೊ ವ್ಹಡ್ಲೊ ಸಾಹಿತಿ, ಹಾಂವ್ ತುಜೊ ಶಿಸ್ ಆಸ್ಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ ಮ್ಹಳೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಥೊಡ್ಯೊ ಗಜಾಲಿ ಉಲೊಂವ್ನ್ ತೊ ಗೆಲ್ಲೊ. ಚಡುಣೆ ಮೆಜುನ್ ಪಾದ್ರಾ ದಿಸಾಂನಿ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್, ಮ್ಹಣ್ಜೆ 1992 ದಸೆಂಬರ್ 3 ತಾರಿಕೆರ್ ಚಾ.ಪ್ರಾ. ಸರ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಖಬಾರ್ ಆಯ್ಕಲಿ. ಹ್ಯೊ ಗಜಾಲಿ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಮತಿ-ಪಡ್ದ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಜೂನ್‌ಯೀ ಮಾಜ್ಚ್ಯೊಂಕ್ನಾಂತ್.

1.6 ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಮ್ಮೇಳನ್ ಕಾರ್‌ವಾರ್ 1992

1961ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಗೊಂಯ್ಚಿ ಸುಟ್ಕ್ಯಾಜಾಲಿ ಆನಿ ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಸೊತ್ತಾ ಸಂಪ್ಲಿ. 1962ವರ್ಸಾ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದೆಚೆಂ ಆಟ್ವೆಂ ಆಧಿವೇಶನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮಡ್ಗಾಂವ್ ಶ್ಹೆರಾಂತ್ ಜಾಲೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳಿಕ್ ಬರೊಚ್ ನೇಟ್ ಆಯ್ಲೊ.ಗೊಂಯ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ಹ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚೆಂ ಸ್ಥಾಪನ್ ಹ್ಯಾ ವೆಳಾ ಜಾಲೆಂ, ಆನಿ ಹೊ ಸಂಸ್ಥೊ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚೆಂ ಕೇಂದ್ರ್ ಸ್ಥಾನ್ ಜಾಲೆಂ. ಗೊಯಾಂತ್ ಸಗ್ಳೆ

ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಯ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಘುಗ್ರ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಶಿಕ್ಷಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಧ್ಯಮಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ದಿವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್. ಅಶೆಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ ಮಾಗ್ಣಿಂ ಕೆಲ್ಯಾನ್ ಗೊಂಯ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಪರ್ವಣ್ಗಿ ದಿಲಿ. ತೆದ್ನಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾನ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಶಾಳೆಚಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ತಯಾರ್ ಕೆಲಿಂ. ಅಶೆಂ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಶಿಕಂವ್ಚಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಜಾಲಿ.

ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಕಾಂಕ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳ್ಚ್ಯಾಕ್ ನಿರ್ಣಯ್ ಘೆಲ್ಯಾನ್. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚೊ ತವಳ್ಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಮನೋಹರ್ ಸರ್ದೇಸಾಯಿನ್ 1965 ಇಸ್ವಿ ಜೂನ್ 23 ತಾರಿಕೆರ್ ಭಾರತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂಕ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೆಚ್ಯಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಾಸುನ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ರಾಜ್ಯ ಮಾನ್ಯತಾ ಮೆಳ್ಚ್ಯಾ ಪಾಸುನ್, ಇತ್ಯಾದಿ ಧ್ಯೇಯ್ ಮತಿಂತ್ ದವರುನ್ ಏಕ್ವಟೆಂತ್ ಉಲೊ ದಿಲೊ. ಹ್ಯಾ ಉಲ್ಯಾಚೆರ್ ಪಾವ್ನ್ ಚಲೊನ್ 1968 ಇಸ್ವಿ ಜುಲಾಯ್‌ಚಾ 2 ತಾರಿಕೆರ್ 'ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಮ್ಚಿ ಮಾಂಯ್, ಅಮ್ಚಿ ಮಾಸ್ ಅಮ್ಕಾಂ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಧ್ಯೇಯ್ ವಾಕ್ಯಾಖಾಲ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮಾಡ್ಗಾಂವಾಂತ್ ಬರಂವ್ಪ್ಯಾರಾಂಚೊ ಪಯ್ಲೊ ಸಮ್ಮೇಳ್ ಜಾಲೊ. 1969 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಏಕ್‌ಚ್ ಲಿಪಿ ಜಾಯ್, ಏಕ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಧ್ಯೇಯ್ ವಾಕ್ಯಾಖಾಲ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪಣ್ಜೆಂತ್ ದುಸ್ರಿ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂಚಿ ಪರಿಶದ್ ಜಮ್ಲಿ. ಅಶೆಂ 1990ಇಸ್ವೆಚಾ ಫೆಬ್ರುವರಿ 17-18ತಾರಿಕೆರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪಣ್ಜೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಧಾವ್ಯಾ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಲೇಖಿಕ್ ಸಮ್ಮೇಳನಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹುಜ್ಯಾ ಆನಿ ಕಾರ್‌ವಾರ್‌ಚ್ಯಾ ದೀಪಕ್ ಗಾಂವ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಸೊಳ್ಳ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆ, ಪಯ್ಲೆ ಪಾವ್ಪಿಂ ಹೊ ಲೇಖಿಕ್ ಸಮ್ಮೇಳ್ ಗೊಂಯಾಂ ಭಾಯ್ರ್ ಕಾರ್‌ವಾರಾಂತ್ ಜಮಾಯ್ಲೊ. ಅಶೆಂ ಕಾರಾವಾರಾಂತ್ಲೊ 11ವೊ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ (ಲೇಖಿಕ್ ಸಮ್ಮೇಳ್) ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಜಾಲೊ.

ತವಳ್ ಮುಂಗ್ಳುರ್ಚೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ಏಕ್ ಮಾತ್ರ್ ನೊಂದಾಯಿತ್ ಸಂಸ್ಥೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಮ್ಹಾಕಾ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷಾಕ್, ಕಾರ್‌ವಾರಾಂತ್‌ಯೀ 11ವೊ ಸಮ್ಮೇಳ್ ಆಸಾ ಕರುಂಕ್ ಮುಖೇಲ್ಪಣ್ ದಿಲ್ಲೆಂ. ತಶೆಂ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚೆಂ ಮುಖೇಲ್ಪಣ್ ದೀಪಕ್ ಗಾಂವ್ಕಾರಾನ್ ವಯ್ಲ್ಲ್ಯಾರೀ, ಅಧಿಕೃತ್ ಥರಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚಾ ವಯ್ರ್ ವ್ಹೊಜೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ 11 ವೊ ಸಮ್ಮೇಳ್ ಆಸಾ ಕರುಂಕ್ ಮುಂಗ್ಳುರ್ ಥಾವ್ನ್ ಹಾಂವ್ ಕಾರವಾರಾಕ್, ಕಾಂಯ್ ಚಡುಣೆ 17 ಪಾವ್ಪಿಂ ಪ್ರಯಾಣ್ ಕೆಲಾಂ ಜಾವ್ಯೆತ್. ಮುಂಗ್ಳುರ್ ಥಾವ್ನ್ ಬಸ್ಸ್ ಕಾರ್‌ವಾರಾಕ್ ಸಕಾಳಿಂಚೆಂ ಪಾಂಚ್ ವರಾಂ ಭಿತರ್ ಪಾವ್ತಾಲೆಂ. ಕಾರ್‌ವಾರಾಂತ್ ಪಾವ್‌ಲ್ಲೆಂಚ್, ಹಾಂವ್ ತಾಂಕಾಂ ಫೊನಾಂ ಕರುನ್ ಉಟಯ್ತಾಲೊಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ದೀಪಕ್ ಗಾಂವ್ಕಾರ್ ಕೆದಾಳಾರಿ '*ಪಾವ್ಲ್ ಮೊರಾಸ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಥಾವ್ನ್ ಯೇವ್ನ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಕಾರ್‌ವಾರ್‌ಗಾರಾಂಕ್ ಉಟಯ್ತಾಲೊ ಆನಿ ಸಮ್ಮೇಳಾ ಖಾತ್ತಿರ್ ಜಾಗಯ್ತಾಲೊ*' ಮ್ಹುಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾಲೊ.

ಕಾರ್ಪಾರಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಲೇಖಿಕ್ ಸಮ್ಮೇಳನಾಚ್ಯಾ ತಯಾರಾಯೆರ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಎಕ್ ಗಜಾಲ್ ಘಡ್ಲಿ. ಥಂಯ್ಸರ್ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚಾ ಸಂಘಟಕಾಂಕ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತಿಂಚಿ ವಳಕ್ ನಾತ್ಲ್ಲಿ, ಕಾರಾಣ್ ತಾಣಿ ವಾಚ್ಚಿಂ ದೇವ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲಿಂ ಪತ್ರಾಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಚಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪತ್ರಾಂ ತಿಂ ವಾಚಿನಾತ್ಲ್ಲಿಂ. ತಶೆಂ ಹಾಂವೆಂ ಎಕಾ ಜಮಾತೆರ್ ಸಮ್ಮೇಳನಾಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಹುದ್ದ್ಯಾಕ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತಿಚೆಂ ನಾಂವ್ ಪಿಂಚ್ಲುಕೆಕ್ ಸೂಚನ್ ದಿಲೆಂ. ತವಳ್ ಜಮಾತೆರ್ ಆಸ್ಲ್ಲ್ಯಾನಿ ಕೋಣ್ ಜಾಯ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ ತುಂಚ್ ಸೂಚನ್ ಕರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾಹಿತಿ ಎಡ್ವಿನಾಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಆಯ್ಲೊ ಆನಿ ಹಾಂವೆ ಸಾಹಿತಿ ಶ್ರೀ ಎಡ್ವಿನ್ ಜೆ. ಎಫ್ ಡಿ'ಸೋಜ ಹಾಂಚೆಂ ನಾಂವ್ ಸುಚಯ್ಲೆಂ. ಹಾಂಕಾಂ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಕಾರಾಣ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಚಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಸಮ್ಮೇಳನಾಕ್ ಚಡಾವತ್ ಜಾಯ್ಲ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಚಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷಾಂಕ್ ವಿಂಚುನ್ ಕಾಡ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರಿ, ಕೊಂಕಣಿ, ಅಕಾಡೆಮಿಚಿ ಚಳ್ವಳ್ ತೀವ್ರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾನ್ ಹೆಂ ಮೇಟ್ ಘೆತ್ಲ್ಲೆಂ. ಸಾಹಿತಿ ಎಡ್ವಿನಾಚೆಂ ನಾಂವ್ ಸುಚಂವ್ಕ ಕಾರಾಣ್ ಹಾಂವ್ ಲ್ಹಾನ್ ಆಸ್ತಾನಾ. ಹಾಂವ್ ಆನಿ ಮ್ಹಜೊ ವ್ಹಡ್ಲೊ ಭಾವ್ ಪೆಟ್ರಿಕ್ ತಾಂಗೆರ್ ವ್ಹೊಚೊನ್ 'ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾಂ' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ತಾಚೊ ಕಾಣಿಯೆ ಪುಸ್ತಕ್ ವಿಕ್ರಪಾಕ್ ಮಾತ್ಯಾರ್ ದವರ್ನ್ ಹಾಡ್ಲ್ಲೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಆಸ್ಲ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ಬಾಯ್ರ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಥಾವ್ನ್ ಸಬಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂಕ್ ಹ್ಯಾ ಸಮ್ಮೇಳನಾಕ್ ಅಪವ್ನ್ ವರ್ಚಿ ವಿಲೆವಾರಿಯೀ ಕೆಲ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ಸಮ್ಮೇಳನಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಿಚಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣಾಚಾ ಹುದ್ದ್ಯಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಹಾಂವೆಂ ವೆದಿರ್ ಭಾಷಣ್ ಕರುನ್ "ದೇಶಾಚಾ ಹರ್ಯೆಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಆನಿ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಮುಖಾರ್ ಆಸ್ತಾನಾ, ತಾಂಚೇ ಭಾಷೆಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಹಕ್ಕಾಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್‌ಮಾನ್ ಆನಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಲಾಭಾಜಾಯ್" ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗೊನ್ ಸರ್ಕಾರಾಚೆರ್ ಒತ್ತಡ್ ಘಾಲ್ಲೊ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್‌ಚ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಆಟಾಪುನ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿ, ವಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ಡಾಞಾಚಾ ಮಾರ್ಗ್‌ದರ್ಶನಾ ಖಾಲ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲಿ ದಸ್ತಾವೆಜ್ ಮನವಿ ಮುಖೆಲ್ ಸಯ್ರೊ ಜಾವ್ನ್ ವೆದಿರ್ ಹಾಜರ್ ಆಸ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಾಚಾ ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಬ್ಲೆಸಿಯಸ್ ಎಂ. ಡಿ'ಸೋಜಾಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂಚಾ ತರ್ಫೆನ್ ಸಮ್ಮೆಳಾನಾಚಾ ಮ್ಹ್ವ-ಸಬೆರ್ ಆರ್ಪಿಲ್ಲಿ. ಹಿ ಖಾತ್ಮಿ ರಾಕ್ಣೊ ಸಾತೊಳ್ಯಾಚಾ 1992 ಇಸ್ವೆಚಾ ಪೆಬ್ರೆರ್ 20 ತಾರಿಕೆಚ್ಯಾ ಅಂಕ್ಯಾರ್ ವಾಚ್ಯೆತ್.

1.7 ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜಾಥಾ:

'ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಿಕಾಂಲಿ ದೇಣಿಗಾ' ಮ್ಹಣೊನ್ 15 ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮರ್ಥಕಾಂನಿ 15 ವಿವಿಧ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂನಿ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲಿ, 1991 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜೆಪ್ಪು ಫಾತಿಮಾ ರೆತಿರ್ ಮಂದಿರಾಂತ್, ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಸಹ-ಮಿಲನಾ ವೆಳಾರ್ ಸಹಮಿಲನಾಚೊ ಗೌರವ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಕುಡ್ವ ಹಾಂಚಾ ತರ್ಫೆನ್ ಮಾಲ್ಘಡೊ ಪತ್ರ್‌ಕರ್ತ್ ಶ್ರೀ ಜಿ.ಪಿ. ಬಾಳಿಗಾ ಹಾಂಚಾ ಹಾತಾಂತ್ ಹಸ್ತಾಂತರ್ ಕೆಲ್ಲಿ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ರುಪಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿ ಮನವಿ, ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಪಾವಿತ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾನ್ ಸಾಕ್ಯಾರ್ ಮಂಡಾವಳಿನ್

ಸಾಂಪುನ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ರಚ್ಣುಕೆಚ್ಯಾ ಉಪ ಸಮಿತಿಚ್ಯಾ ಅಧೀನ್ ಏಕ್ ಸಂಪಾದಕೀಯ್ ಮಂಡಳ್ ರಚುಂಕ್ ರಚ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ಮಂಡಳೆಂತ್ ಶ್ರೀ ವಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ಡಾನ್ಹಾಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಸಂಪಾದಕ್ ಆನಿ ಪ್ರೊ ಆಲ್ಬನ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನೊಕ್ ಸಹಾಯಕ್ ಸಂಪಾದಕ್ ಜಾವ್ನ್ ನೇಮ್ಲೆ. ಹೆಂ ಕಾಮ್ ಚಾಲು ಆಸ್ತಾನಾ, ಹಿ ಮಾಗ್ಣಿ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಕಶಿ ಆನಿ ಕೆದಾಳಾ ಪಾವಿತ್ ಕರ್ಚಿ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಸುಮಾರ್ ಚರ್ಚಾ ಆನಿ ಸಂವಾದ್ ಚಲ್ತಾನಾ, ಹಿ ಮಾಗ್ಣಿ ಬೃಹತ್ ಜಾಥಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಪಾವಿತ್ ಕರ್ಚಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಆಲೋಚನ್ ಝಳ್ಕಾಲಿ ಆನಿ ಅಶೆಂ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜಾಥಾಚೊ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ವಾವ್ರ್.

1.7.1 ಕೊಂಕಣಿ ಜಾಥಾಚಿ ಅಟ್ಟ್ಯಾ ಸಮಿತಿ ಆನಿ ರಟ್ಟ್ಯಾ ಸಮಿತಿ

ಅಖಿಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಟ್ಟಾರ್, ಬೃಹತ್ ಜಾಥಾ ಸಂಘಟನ್ ಕರಿಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ ಏಕ್ ಸಮಿತಿ ಜಾಯ್, ಏಕ್ ಪ್ರಧಾನ್ ದಫ್ತರ್ ಜಾಯ್. ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಜಾಥಾ ನಿಯಂತ್ರಣ್ ಕರುಂಕ್ ಕಷ್ಟ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಗೊಮ್ಲೆಂ. ತವಳ್ ಸಮಿತಿಕ್ ನಾಂವ್ ಕಿತೆಂ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಚಿಂತಾನಾ ವಿಜೆಪಿ ಮ್ಹಣಾಲೊ. ಇಂಗ್ಲಿಷಾನ್ ಹಾಕಾ 'Steering Committee' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಇಂಗ್ಲಿಷಾನ್ ಕಾರಾಚೆಂ ಸ್ಟೇರಿಂಗ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆಮಿ ಕೊಂಕ್ಣೆನ್ ಕಾರಾಚೆಂ ಅಟ್ಟೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್. ದೆಕುನ್ ಆಮಿ ಅಟ್ಟ್ಯಾ ಸಮಿತಿ ಮ್ಹಣ್ಯಾಂ ಮ್ಹಣಾಲೊ. ಆಮ್ಕಾಂ ತಕ್ಷಣ್ ತೆಂ ಸಮಾ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ಲೆಂ ಆನಿ ಜಾಥ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸಮಿತಿಚ್ಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣ್ ಸಮಿತಿಕ್ **'ಅಟ್ಟ್ಯಾ ಸಮಿತಿ'** ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ದವರ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಅಟ್ಟ್ಯಾ ಸಮಿತಿಂತ್ ಚಡ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಧಾ-ಬಾರಾ ಜಣ್ ಆಸ್ಲೆತ್. ಪುಣ್ ಅಖಿಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಟ್ಟಾರ್ ಹರ್ಯೆಕ್ಯಾಂಕ್ ಮೆತೆರ್ ಕರ್ಚಿ ಏಕ್ ಪ್ರಾಧಾನ್ ಸಮಿತಿ ಆಸಾ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಹಾಕಾ ಕಿತೆಂ ನಾಂವ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಆಲೋಚನ್ ಕರ್ತಾನಾ ವಿಜೆಪಿ ಹಾತಾಚೊ ಬಾವ್ಲೊ ಉಕಲ್ನ್ ರಟ್ಟೊ ಧಾಪಡ್ನ್ ಮ್ಹಣಾಲೊ. ರಟ್ಟ್ಯಾ ಸಮಿತಿ (Action Communittee) ಹೆಂ ನಾಂವ್‌ಯೀ ಆಮ್ಕಾಂ ಪಸಂದ್ ಜಾಲೆಂ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ದೋನಿ ಸಮಿತಿಂಕ್ ಸಂಚಾಲಕಾಚೊ ಹುದ್ದೊ ಘೆಂವ್ಕ್ ಬಳ್ವಂತ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಕ್ ಸೊಧ್ಚೆರ್ ಆಸ್ತಾನಾ, ಹಾಂವೆಂ ಶ್ರೀಮತಿ ಯುನಿಸ್ ಬ್ರಿಟ್ಟೊ ಹಿಚೆಲಾಗಿಂ ವಿಚಾರ್ಲೆಂ. ತಿಣೆಂ ತಕ್ಷಣ್ ಜಾಯ್ತ್ ಮ್ಹಳೆಂ ಕಾರಣ್ ತಿ ತವಳ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಚಿ ಉಪ ಮೇಯರ್ ಜಾವ್ನ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಜಾಲ್ಲಿ. ತಿಕಾ ಸಂಚಾಲಕ್ ಹುದ್ದೊ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಂಚಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಉಲೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಪರಿವಾರಾಚಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಕ್ ತಿ ಹುಮೆದಿನ್ ಭರ್ಲಿ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳೆಚ್ಯಾ ಅಧೀನ್ ವಕೀಲ್ ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಕುಡ್ವ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸಂಚಾಲಕ್‌ಪಣಾಖಾಲ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ರಚ್ಣುಕೆಚಿ ಉಪಸಮಿತಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಆನಿ ಉಪ ಸಮಿತಿಚ್ಯಾ ಅಧೀನ್ ಶ್ರೀಮತಿ ಯುನಿಸ್ ಬ್ರಿಟ್ಟೊಚಾ ಸಂಚಾಲಕ್‌ಪಣಾಖಾಲ್ ಜಾಥಾಚಿ ರಟ್ಟ್ಯಾ ಸಮಿತಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜಾಥ್ಯಾಚ್ಯಾ ಅಟ್ಟ್ಯಾ ಸಮಿತಿಚಿ ಪಯ್ಲಿ ಜಮಾತ್ 1992 ಇಸ್ವಿ ಎಪ್ರಿಲಾಚೆ 29 ತಾರಿಕೆರ್ ಬುದ್ವಾರಾ ಸಾಂಜೆರ್ 6 ವೊರಾಂಚೆರ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಕಥೊಲಿಕ್ ಕ್ಲಬ್ಬಾಂತ್

ಸೆರ್ಲಾಲಿ. ಹ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಜಮಾತೆಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯವೊಳೆರಿಂತ್ ಆಮಿ ದೋನ್ ಉದ್ದೇಶ್ ದವರ್‍ಲ್ಲೆ. ಪಯ್ಲೆಂ - ಭಾರಾತಾಚ್ಯಾ ಸಂವಿಧಾನಾಚ್ಯಾ ಆಟ್ವ್ಯಾ ವೊಳೆರಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ಆನಿ ದುಸ್ರೆಂ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿಚೆಂ ಸ್ಥಾಪನ್. ಹೆ ದೋನಿ ಧ್ಯೇಯ್ ಸಾಂಬಾಳುನ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ರಚುನ್ ಬೆಂಗ್ಳುರ್ ವಚೊನ್ ರಾಜ್ಯಪಾಲಾಕ್ ಮನವಿ ದೀಂವ್ಕ್ ಅಖಿಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಟ್ಟಾರ್ ರಟ್ವ್ಯಾ ಸಮಿತಿ ಘಡುನ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್, ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣಾರ್, 1992 ಜೂನ್ ಮಹಿನ್ಯಾಚಾ ಎಕಾ ತಾರಿಕೆ ಥಾವ್ನ್ ಜಾಥಾಚೆ ಸಂಚಾಲಕಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಯುನಿಸ್ ಬ್ರಿಟ್ಟೊ ಆನಿ ಥೊಡ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮರ್ಥಕಾಂಕ್ ಘೆವ್ನ್ ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರ್, ಭಟ್ಕಳ್, ಹೊನ್ನಾವರ್, ಕುಮ್ಟಾ, ಕಾರ್‌ವಾರ್, ಸಿರ್ಸಿ, ಬೆಳ್ಗಾಂವ್, ಹುಬ್ಳಿ - ದಾರವಾಡ್, ಸಾಗರ್, ಮೈಸೂರ್ ಬೆಂಗ್ಳುರ್ ಇತ್ಯಾದಿ ವಠಾರಾಂಕ್ ಭೊಂವ್ಡಿ ಮಾರ್‍ಲಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂಕ್ ಜಾಗಯ್ಲೆಂ ಜಾಥಾಚೊ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಸಮಿತಿ ಘಡ್ಲ್ಯೊ ಆನಿ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಸಮಿತಿಚ್ಯಾ ಸಂಚಾಲಕಾಕ್ ರಟ್ವ್ಯಾ ಸಮಿತಿಚ್ಯಾ ಸಾಂದೆಪಣ್ ದಿಲೆಂ.

ಹ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಜಾಥಾಕ್ ಎಕ್ ಪ್ರಧಾನ್ ದಪ್ತರ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತವಳ್ ತಕ್ಷಣ್ ಯುನಿಸ್ ಬ್ರಿಟ್ಟೊ ಮ್ಹಣಾಲಿ, ಮ್ಹಜಿ ಭಯ್ಣ್ ಶ್ರೀಮತಿ ರೋಜ್ ಮೇರಿ ಆನಿ ತಿಚೊ ಘರ್ಕಾರ್ ಶ್ರೀ ಎಲೋಶಿಯಸ್ ಅಲ್ಬುಕರ್ಕ್ ಹಾಂಚಾ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಹಂಪನ್‌ಕಟ್ಟ್ಯಾರ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಸಿರಿಲ್ ಅಲ್ಬುಕರ್ಕ್, ಮಹಲಾಂತ್. ಎಕ್ ದಪ್ತರ್ ಖಾಲಿ ಆಸಾ ತೆಂ ಹ್ಯಾ ಜಾಥಾಚ್ಯಾ ವಾಪ್ರಾಕ್ ದಿತಾಂವ್ ಮ್ಹಣಾಲಿ. ತೆಂವಿ ಆಮ್ಕಾಂ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್‌ಚ್ ಪಡ್ಲೆಂ ಅಶೆಂ ಜಾಥಾಚೆಂ ಪ್ರಧಾನ್ ದಪ್ತರ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಶಹರಾಚ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರ್ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಹಂಪಾನ್‌ಕಟ್ಟ್ಯಾರ್‌ಚ್ ಉಬೆಂ ಜಾಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಧಾನ್ ದಫ್ತಾರಾಚ್ಯಾ ಉದ್ಘಾಟನೆಕ್ ತವಳ್ಚೊ ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಬ್ಲೇಸಿಯಸ್ ಎಂ. ಡಿ'ಸೋಜಾ ಆನಿ ಕಾರ್ಯಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ಶ್ರೀ ಆಸ್ಕಾರ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ ಎಂ. ಪಿ. (ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ್ ಕಾಂಗ್ರೆ ಅಧ.ಕ್ಷ್) ಹಾಜರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಜಾಥಾಚಾ ಕಾಮಾಂಕ್ ಪ್ರೋತ್ಸವ್‌ಯೀ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲೊ ಪ್ರಚಾರ್‌ಯೀ ಲಾಬ್‌ಲ್ಲೊ.

ಅಖಿಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಟ್ಟಾರ್ ಸಬಾರ್ ವಠಾರಾಂಚ್ಯೊ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಜಾಥಾ ಸಮಿತ್ಯೊ ರಚ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ 1992 ಇಸ್ವಿ ಜೂನಾಚಾ 28 ತಾರಿಕೆರ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಹಂಪನ್‌ಕಟ್ಟಾ ತಾಜ್‌ಮಹಲ್ ಹೊಟೆಲಾಚಾ ಸಭಾಂಗ್ಣಾಂತ್ ರಟ್ವ್ಯಾ ಸಮಿತಿ (ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಿತಿ) ಉದ್ಘಾಟನ್ ಜಾಲಿ.

1.7.2 ಬೆಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಜಾಥಾಚೆಂ ಘಟಕ್

'ಭಾರತಾಚಾ ಸಂವಿಧಾನಾಚ್ಯಾ ಆಟ್ವ್ಯಾ ವೊಳೆರಿಂತ್ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್' - ಹ್ಯಾ ದೋನ್ ಹಕ್ಕಾಂಚಾ ಮಾಗ್ಣ್ಯಾ ಖಾತಿರ್, ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪಣಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ಕರ್ನಾಟಕ (ರಿ.) ಹ್ಯಾ

ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ ಆಪಿಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಟ್ಟಾರ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಯಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಪಂಗಡಾಂಚೊ ಸ್ವೇಚ್ಛಯ್ ಸಮಿತ್ಯೊ ರಚ್ಯ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್. ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ರಾಜ್ ಶ್ರೆರ್ ಬೆಂಗ್ಳುರಾಂತ್ 1992 ಇಸ್ವಿ ಜುಲಾಯ್ 26 ತಾರಿಕೆರ್ ಬೆಂಗ್ಳುರ್ ಭಾಷಾ ಸಮಿತಿಚೆಂ ಘಟಕ್ ಉದ್ಘಾಟನ್ ಕೆಲೆಂ.

ಹ್ಯಾ ಜಮಾತೆಂತ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಾಚಾ ರಾಜ್ಯಪಾಲಾನ್ ಆನಿ ಮುಖೆಲ್ ಮಂತ್ರಿನ್ 1992 ಇಸ್ವಿ ಸಪ್ಟೆಂಬರಾಚಾ 12 ತಾರಿಕೆರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಮನವಿ ದಿಲ್ಲೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಆನಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಗ್ಲಿ ಸುಫಳ್ ಜಾಂವ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಸರ್ಕಾರಾಚೆರ್ ಒತ್ತಡ್ ಘಾಲ್ಚೆಂ ಅಸೊ ನಿರ್ಣಯ್ ಜಾಲೊ.

1.7.3 ಕೊಂಕ್ಣೆಕ್ ಸಂವಿಧಾನಾಚ್ಯಾ ಆಟ್ವ್ಯಾ ವೊಳೆರಿಂತ್ ಸ್ಥಾನ್

ಹ್ಯಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚೊ ವಾಪ್ರ ಭರಾನ್ ಚಲಾತ್ ಆಸ್ತಾನಾ, ಭಾರತಾಚಾ ಸಂವಿಧಾನಾಚ್ಯಾ ಆಟ್ವ್ಯಾ ವೊಳೆರಿಂತ್, ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಂಗಾತಾ ನೇಪಾಲಿ ಆನಿ ಮಣಿಪುರಿ ಭಾಸಾಂಕ್‌ಯೀ ಸ್ಥಾನ್ ಮೆಳೊಂಕ್ 'ಸಿಕ್ಕಿಂ' ಆನಿ 'ಮಣಿಪುರಿ' ಗಾಂವಾನಿಯ್ ತಾಂಚಿ ಚಳ್ವಳ್ ಚಲ್ವ್ಯಾಲಿ. ಅಶೆಂ ಏಕಾಚ್ ವೆಳಾರ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣೆಕ್, ಸಿಕ್ಕಿಂ ಗಾಂವಾಂತ್ ನೇಪಾಲಿಕ್ ಆನಿ ಮಣಿಪುರಾಂತ್ ಮಣಿಪುರಿ ಭಾಸಾಂ ಖಾತಿರ್ ಚಳ್ವಳ್ ಚಲ್ವ್ಯಾಲಿ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಹ್ಯಾ ತೀನ್‌ಯೀ ಭಾಸಾಂಕ್ ಸಂವಿಧಾನಾಚ್ಯಾ ಆಟ್ವ್ಯಾ ವೊಳೆರಿಂತ್ ಅಧಿಕೃತ್ ಸ್ಥಾನ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಂವಿಧಾನಾಂತ್ ಗರ್ಜೆಚಿ ತಿದ್ವಣಿ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ 1992 ಇಸ್ವಿ ಅಗಸ್ಟ್ 20ವೆರ್ ಲೋಕ್‌ಸಭೆಂತ್ ವಿಧೇಯಕ್ ಸರ್ವಾನುಮತೆನ್ ಮಾನುನ್ ಘೆತ್ಲೆಂ. ಅಶೆಂ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪಣಾಚಾ ಆವ್ದೆಂತ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಮುಖೇಲ್ಪಣಾಚಾ ಮಧ್ಯಾತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆಟ್ವ್ಯಾ ವೊಳೆರಿಂತ್ ಆಯ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾನ್. ಹೆಂ ಘಡಿತ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಜೀವಿತಾವಧೆಂತ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಅಮರ್ ಉರ್ಲಾಂ.

ಹ್ಯಾ ಆಟ್ವ್ಯಾ ವೊಳೆರಿಚ್ಯಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ವಾವ್ರಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಏಕ್ ಘಡಿತಾ ಘಡ್‌ಲ್ಲೆಂ, ವಾಚ್ಯಾ ಮುಖಾರ್ ದವರುಂಕ್ ಅಪೇಕ್ಷಿತಾಂ. ಹಾಂವ್ ತವ್ಳ್ ಸಂತೂರ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರೇಮ್‌ನಗರ್ ಬಿಲ್ಡಿಂಗಿಂತ್ ರಾವ್ತಾಲೊಂ. ಥಂಯ್‌ಚ್ ಲಾಗಿಂ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ತಾರೆತೋಟಾಚ್ಯಾ ರಸ್ತ್ಯಾ ಬಗ್ಲೆನ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾಚಾ ಗುಪ್ತದಳಾಚೆಂ (Intelligence Bureau) ದಪ್ತರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ದಪ್ತರಾಚೊ ಅಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುನಾಯ್ಕ್, ಹೊ ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಚೊ ಜಾಲ್ಯಾವರ್ವಿಂ ತಾಕಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ವಾಚುಂಕ್ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಸುಲಭ್ ಯೆತಾಲಿ. ಹಾಚಿ ವ್ಹಳಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಶ್ರೀ ಕೊಲಿನ್ ಡಿ'ಸಿಲ್ವಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ತೆಂಪಾ ಆದಿಂ ಜಾಲ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ಭಾಷೆಚಾ ವೆಳಾರ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಚಾರಾ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆಟ್ವ್ಯಾ ವೊಳೆರಿಂತ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಹ್ಯಾ ಗುಪ್ತ್ ದಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಗುಟಾಚಿ ವರ್ದಿ ವಿಚಾರ್‌ಲ್ಲಿ. ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ವರ್ದಿ ತಯಾರ್ ಕರ್ನ್ ದಾಡುಂಕ್, ತಾಕಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರೆಚಿ ಪುಸ್ತಕ್ ಆನಿ ಪತ್ರಾಂಚಿ ಪುರ್ಯಿಲೆ ಸ್ಮಾರಕ್ ಅಂಕೆ, ವಿಷಯ್ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ತಾಣೆ ಮ್ಹಾಕಾ ಆಪಂವ್ಕ್ ದಾಡ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ

ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರ್ಯಾಚೆ ಆನಿ ಪತ್ರಾಂಚಾ ಪುರ್ವಿಲೆ ಸ್ಮಾರಕ್ ಅಂಕ, ಕಿತ್ಲೆ ಮೆಳ್ಳಾತ್, ತಿತ್ಲೆ ಹಾಡುನ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಖಾತಿರ್ ತವಳ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂ ಲಾಗಿಂ ವಿಚಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾರ್, ತಾಚೆಂ ಮೋಲ್ ದೀಜೆ ಮ್ಹಣಾಲೆ. ಹಾಂವೆಂ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ, ಹಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆಟ್ವ್ಯಾ ವ್ಹೊಳೆರಿಂತ್ ಹಾಡಂವ್ಯಾ ವಿದೇಯಾಚಾ ಆಧಾರಾಕ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ವರ್ಸಿ ದಾಖಂವ್ಕ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ - "ತೆಂ ಸಗ್ಳೆಂ ಆಮ್ಕಾಂ ಪಳೊವ್ನ್ ಪಡೊಂಕ್ ನಾ. ತುಕಾ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮೋಲ್ ದೀವ್ನ್ ವರ್" ಮ್ಹಣ್ ಕಡಕ್ ಉಲಯ್ ಲಾಗ್ಲೆ. ಕೊಂಕ್ಣೆಚಾ ಪರಿಸರಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂನಿ, ಅಸಲೆಂ ಉತಾರ್ ಉಚಾಂವ್ಚೆಂ ತವಳ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಪಾತ್ಯೆಂವ್ಕ್‌ಚ್ ಕಷ್ಟ್ ಪಡ್ಲೆ, ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಮಾಂಯ್‌ಭಾಸೆಚಾ ಸೆವೆ ಖಾತಿರ್ ಗರ್ಜೆಚೆ ಗ್ರಂಥ್ ಮ್ಹಜಾ ಖಾಸ್ಗಿ ದುಡ್ವಾನ್ ಮೋಲಾಕ್ ಘೆತ್ಲೆ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಿಕ್ ಪಾವಿತ್ ಕೆಲೆ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆಟ್ವ್ಯಾ ವ್ಹೊಳೆರಿಂತ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಸಂತ್ರೊಸಾಚೆಂ ಘಡಿತ್, ಕಸೆಂ ಮ್ಹಜಾ ಜಿವಿತಾಚಾ ಸೆವಾ ಆಪ್ಡೊಂತ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂವ್ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಕಾಡ್ತಾಂಗಿ, ತರೆಂಚ್ ಹೆಂ ಕೊಡು ಘಡಿತ್‌ಯೀ ಅಜೂನ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ಜಿರ್ಲ್ಲೊನ್ ರಾವ್ಲಾಂ.

1.7.4 ಉಡುಪಿಂತ್, ಬಂಟ್ವಾಳಾಂತ್ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಬೃಹತ್ ಜಾಥಾ

ಸಂವಿಧಾನಾಚಾ ಆಟ್ವ್ಯಾ ವ್ಹೊಳೆರಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆಯಿಲ್ಲಿಚ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜಾಥಾಚಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂಕ್ ಭರವ್ ಚಡ್ಲೊ, ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಚಾ ಕುಡಿಂತ್ ಹುಮೇದ್ ಭರ್ಲಿ.

ಪುಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆಟ್ವ್ಯಾ ವ್ಹೊಳೆರಿಂತ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಗಾಂವಾಂ ಗಾಂವಾಂನಿ ವಚೊನ್ ಲೊಕಾಂಕ್ ಜಾಗೊಂವ್ಕ್ ಕಷ್ಟ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ಸಾಂಗ್ಚ್ಯಾ ತಿತ್ಲ್ಯಾ ಸುಲಭಾಯೆನ್ ಲೋಕ್ ಜಮಾನಾತ್‌ಲ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಎಕೇಕಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ಜಾಥಾಚಾ ಮುಖೇಲ್ಪಣಾ ಖಾತಿರ್ ಎಕೆಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ವಿಂಚುನ್ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಬಂಟ್ವಾಳಾಂತ್ ಶ್ರೀ ಬಸ್ತಿ ವಾಮನ್ ಶೆಣೈ, ಪುತ್ತೂರಾಂತ್ ಪುತ್ತೂರ್ಚೆ ಸೋಜಾ ಬಾಬಾಪ್, ಉಡುಪಿಂತ್ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಜಿ. ನಾಯಕ್, ಕುಂದಾಪುರಾಂತ್ ಶ್ರೀ ಯು.ಎಸ್. ಶೆಣೈ ಕುಮ್ಟ್ಯಾಂತ್ ಶ್ರೀ ಅರುಣ್ ಉಭಯಕರ್ ಆನಿ ಶ್ರೀ ಶಿವರಾಮು ಕಾಮತ್, ಕಾರ್‌ವಾರಾಂತ್ ಶ್ರೀ ದೀಪಕ್ ಗಾಂವ್ಕರ್ ಬೆಳ್ಗಾಂವಾಂತ್ ಶ್ರೀ ವಿ.ವಿ. ಶೆಣೈ, ಸಾಗರಾಂತ್ ಶ್ರೀ ನಾ. ಡಿ'ಸೋಜ, ಬೆಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಶ್ರೀ ಹೆನ್ರಿ ಪಿಂಟೊ ಇತ್ಯಾದಿ ವ್ಹಡಾರ್ಯಾಂನಿ ತಾಂಚಾ ಗಾಂವ್ಚಿ ಜಾಥಾಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಆನಿ ಮುಖೇಲ್ಪಣ್ ವಹ್ಯಿಲ್ಲೆಂ. ಗಾಂವಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ವೊಚೊನ್ ಮುಖೇಲಿಕ್ ಸೊದುನ್ ಕಾಡ್ಚೆಂ ಕಾಮ್ ಬಾರಿ ಕಷ್ಟಾಂಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಅಸಲ್ಯಾ ಜಾಥಾಚ್ಯಾ ಜೊಂವ್ಡೆ ವೆಳಾರ್ ಆಮ್ಕಾಂ ನಮುನ್ಯಾವಾರ್ ಉಲೊವ್ಪೆ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ಳಾಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಕುಂದಾಪುರಾಂತ್ ಘಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಎಕ್ ಘಡಿತ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಅಜೂನಿ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಆಸಾ. ಹಾಂವೆಂ ಥೊಡ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಲಾಗಿಂ ವಿಚಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ತಾಣೆಂ ಮ್ಹಳೆಂ - "ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಕಾಮತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಸಮಾಜ್

ಸೆವೆಕ್ ಏಕ್ಲೊ ಆಸಾ. ಮುಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಆತಾಂ ತೊ ಕುಂದಾಪುರಾಂತ್ ಆಸಾ. ತಾಕಾ ಪೊಟೊನ್ ಮೆಳ್ಳಾ" ತಕ್ಷಣ್ ಆಮಿ ಕುಂದಾಪುರಾಕ್ ತಾಚೆಂ ಘರ್ ಸೊಧುನ್ ಗೆಲ್ಯಾಂವ್. ತವಳ್‌ಚ್ ತೊ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಪ್ರಾಯ್ಸ್ತಾಂತ್. ಮಾಗಿರ್ ವೆಗಿರ್‌ಚ್ ತಾಚೆಂ ಘರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತಾಕಾ ಮೆಳೊನ್ ಆಮಿ ಆಮ್ಚೊ ಉದ್ದೇಶ್ ಪಯ್ಸಿಲೊ. ಹೆಂ ಆಯ್ಕೊನ್ ತಾಚಾ ಇತ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂಚೊ ತಾಚೊ ಅನ್ಭೋಗ್ ತಾಣೆಂ ಆಮ್ಕಾಂ ಮುಖಾರ್ ದವರ್ಲೊ. - "ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಪಳ್ಯಾನ್ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನ್ ಆಶೆಂವ್ಚೆ. ಘರಾ ಭಿತರ್‌ಚ್ ಉರ್ತಾತ್. ಬಾಹಯೆರ್ ಯೇಂವ್. ಮೆರವಣ್ಯೆರ್ ಯೇಂವ್ ಮಾಗ್ಣೆಕ್ ದೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಸ್ಥಯ್ ಆನಿ ತುಮಿ ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾ ತಸಲ್ಯಾ ಜಾಘಾಕ್. ತುಮಿ ಹಾತ್ - ಪಾಯ್ ಬಡಯ್ಲ್ಯಾರಯಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಕ್ ಮಾಗ್ಣೆಕ್ ದೆಂವ್ಪೊಂವ್ಕ್ ತುಮ್ಕಾಂ ಜಾಯ್ನಾ ನಾ" ಅಶೆಂ ಭವಿಷ್ಯ್ ಉಚಾರಿಲಾಗ್ಲೊ. ಹೆಂ ಉತ್ತಾರ್ ತವಳಾಚಾ ಕಾಳಾರ್ ಸತ್ ಜಾಲ್ಯಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ.

1992 ಇಸ್ವೆಚಾ ಅಗಸ್ಟ್ 20 ತಾರಿಕೆರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾರತಾಚಾ ಸಂವಿಧಾನಾಚಾ ಆಟ್ವ್ಯಾ ವೊಳೆರಿಂತ್ ಆಯಿಲಿ ಮ್ಹಣೊನ್ ಪತ್ರಾಂನಿ ಪ್ರಚಾರ್ ಜಾಲ್ಲೆಂಚ್. ಗಾಂವಾಂನ್ ಗಾಂವ್ ಹುಮೆದ್‌ವಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಂಚಾ ಕಾಳ್ಜಾ - ಮನಾಂನಿ ಪಿಯೆವ್ ಸಕತ್ ಚರ್ಲಿ ತಿ ಮೊರ್ತ್ಯಾಕ್‌ಚ್ ಪಡ್ಲಿ ಕಾರಣ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜಾಘಾಚ್ಯಾ ದೋನ್ ಧ್ಯೆಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಪಯ್ಲೊ ಧ್ಯೇಯ್ ಲಾಯೊಂಕ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಸಫಲ್ ಜಾಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರಿ. ಆಮ್ಚೊ ದುಸ್ರೊ ಧ್ಯೇಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನೆಚೆಂ ಕಾಮ್ ಬಾಕಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ತಶೆಂ 1992 ಅಗಸ್ಟ್ ಮಹಿನ್ಯಾಚ್ಯಾ 25 ತಾರಿಕೆರ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಉಡುಪಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಜೂನಿಯರ್ ಕಾಲೇಜಿಚಾ ವಠಾರಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜಾಘಾಚೆ ಸರ್ವ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಮೆರವಣ್ಯೆರ್ ತಯಾರಾ ವರ್ತುಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಾಕ್ ವಚೊನ್ ತವಳ್ಯಾ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕತಿಮ್ಮಯ್ಯಾಕ್ ಜಾಘಾಚ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾಚಿ ಮನವಿ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಪಾವಿತ್ ಕರುಂಕ್ ದಿವ್ನ್ ಜಾಘಾಚ್ಯಾ ಶಿವ್ರೊಟಾಚೊ ಹುದ್ದೊ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕೆಲೊ.

ತಶೆಂಚ್ 1992 ಇಸ್ವಿ ಅಗಸ್ಟ್ 29 ತಾರಿಕೆರ್ ಮುಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಬ್ರಹತ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜಾಘಾಚಿ ಮೆರವಣಿಕ್, ಮುಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಬಾವ್ಟ್ಯಾ ಗುಡ್ಡ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಕಛೇರಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಮೆರವಣಿಕ್ ಚಲವ್ನ್ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಕ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರುಂಕ್ ಸರ್ಕಾರಾಚೆರ್ ಒತ್ತಡ್ ಘಾಲ್ಚ್ಯಾಕ್ ಮನವಿ ಸಮರ್ಪಿಲಿ. ಹಿ ಜಾಥಾ ಕಾಡ್ತಾನಾ ಪಾವ್ಸ್ ಯೆತಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಲೋಕ್ ಹುಮೆದಿನ್ ಭರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಪಾವ್ಸಾಕ್ ಬಿಜೊನ್‌ಚ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ತರಿ ಪಾವ್ಸಾಕ್ ಪರ್ವಾ ಕರಿನಾತ್‌ಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಜಾಥಾಚಾ ವೆಳಾರ್ ಶ್ರೀ ಕುಡ್ಪಿ ಜಗದೀಶ್ ಶೆಣೈನ್ ಆನಿ ಇತರಾಂನಿ ತ್ಯಾ ಪೊರ್ಚ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಪಾವ್ಸಾಕ್‌ಯೀ ಮ್ಹಾಕಾ ಆನಿ ಇತರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಹುದ್ದೆದಾರಾಂಕ್ ಫುಲಾಂಚೆ ಝೆಲೆ ಹಾಡ್ನ್ ಘಾಲ್ಲೆಂ ದೃಶ್ಯ್ ಆಜೂನ್‌ಯೀ ಮ್ಹಾಜಾ ದೊಳ್ಯಾಂ ಮುಖಾರ್ ರೂಪ್ ರೂಪ್ ಉಗ್ಡಾಸಾಕ್ ಹಾಡ್ತಾ.

ತ್ಯಾಚ್ ಪರಿಂ 1992 ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ 16 ತಾರಿಕೆರ್ ಬಂಟ್ವಾಳ್ ಪೆಂಟೆಕ್ ವೆಚಾ ಸಂದಿ ಸ್ವಾಗಾರ್ ಬ್ರಹತ್ ಮೆರವಣ್ಗೆರ್ ಜಿ.ಸಿ. ರೋಜಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ಬಂಟ್ವಾಳ್ ತಾಲೂಕಾಚ್ಯಾ ತವಳ್ಚ್ಯಾ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಶ್ರೀ ಜಿ.ಎ. ರಾಮು ಹಾಂಕಾಂ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಮನವಿ ಹಾತಾಂತರ್ ಕೆಲಿ. ಹ್ಯಾಚ್ ರಿತಿನ್ ಇತರ್ ತಾಲೂಕಾಂನಿ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಜಾಥಾಚ್ಯಾ ಸಮಿತಿನಿ ಮೆರವಣೆಕ್ಯೊ ಕಾಡುನ್ ಮನವಿ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಅಧಿಕಾರಿಂಕ್ ಪಾಪಿತ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್.

1.7.5 ಬೆಂಗ್ಳುರ್ ಚಲ್ಯಾಂ - ಕೊಂಕಣಿ ಜಾಥಾ

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜಾಥಾ ಸಮಿತಿನಿ ತಾಂಚಾ ತಾಂಚಾ ಗಾಂವಾಂನಿ, ಜಾಥಾಚಿ ಮನವಿ. ಸಂಬಂಧಿತ್ ಅಧಿಕಾರಿಂಕ್ ಪಾವಿತ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತೆವ್ರೊಚಾಚಾ ನಿಮಾಣ್ಯಾ ಹಂತಾರ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಚಾ ರಾಜಧಾನಿ ಬೆಂಗ್ಳುರ್ ಶ್ಹೆರಾಂತ್ ಸಕ್ಡಾಂನಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳ್ಚೆಂ, ಮುಖೆಲ್ ಮಂತ್ರಿಕ್ ಆನಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲಾಕ್ ಮನವಿ ದಿಂವ್ಚಿ ಮ್ಹಣ್ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ನಿರ್ಣಯ್ಸಿಲ್ಲೆಂ. ತವಳ್ ಹಾಂವ್ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಜಾಥಾಚಾ ವೆಳಾರ್ ಕಾಮಾಕ್ ರಜಾ ಘಾಲ್ಲಿ. ಜಾಥಾಚಾ ವೆಳಾರ್ ಹಾಂವ್ ತವಳ್ಚ್ಯಾವಳ್ ಕಾಮಾಕ್ ರಜಾ ಘಾಲ್ತಾಲೊಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್. ಮ್ಹಾಕಾ ಸಬಾರ್ ಪಾಪ್ಟಿಂ ಜಾಗ್ರೊಣೆಚೆಂ (Warning) ಪತ್ರ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ.

ಅಶೆಂ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ನಿರ್ಣಯ್ಸಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜಾಥಾಚಿ ರಟ್ಟ್ಯಾ ಸಮಿತಿಚಿ ಜಮಾತ್ 1992 ಇಸ್ವೆಚಾ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ 19 ತಾರಿಕೆರ್ ಬೆಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಜಮ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ಜಮಾತೆಂತ್ ಠರಾವ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ 1992 ಇಸ್ವೆಚಾ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ 28 ತಾರಿಕೆರ್ ಬೆಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಕಬ್ಬನ್ ಪಾರ್ಕಾಂತ್ ಸಂಘಟನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಚಾ ಜಮ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಾಚಾ ರಾಜ್ಯ್‌ಪಾಲಾಕ್ ಆನಿ ಮುಖೆಲ್ ಮಂತ್ರಿಕ್ ಮನವಿ ಅರ್ಪುಂಕ್ ತಯಾರಾಯ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಪಿಲ್ಯಾಂತ್, ಹ್ಯಾ ಜಮಾತೆಚೊ ಉದ್ದೇಶ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೊ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆ ಮಂಡಳೆಚಾ ಮ್ಹಜಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪಣಾಚಾ ಮುಖೇಲ್ಪಣಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜಾಥಾಚ್ಯಾ ರಟ್ಟ್ಯಾ ಸಮಿತಿನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಉಲ್ಯಾಕ್ ಪಾಳೊ ದೀವ್ನ್ 1992 ಇಸ್ವೆಚಾ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ 28 ತಾರಿಕೆರ್ ಬೆಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಕಬ್ಬನ್ ಪಾರ್ಕಾಂತ್ ಬ್ರಹತ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಚಾ ಪಿಪಿಧ್ ಪಠಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉತ್ಸಾಹಿ ಲೋಕ್ ಜಮ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ದೀಸ್ ಥಂಯ್ ಲೊಕಾಂಚಿ ಎಕ್ ಖೆಟ್‌ಚ್ ಜಾಲ್ಲಿ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಾಚಾ ರಾಜ್ಯಪಾಲ್ ಅಧಿಕ್ ಮಾನಾಧಿಕ್ ಖುರ್ಷಿದ್ ಆಲಂ ಖಾನ್ ಹಾಂಕಾಂ ಮನವಿ ದೀಂವ್ಕ್ ಎಕ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ, ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಾಚಾ ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿ ಬ್ಲೇಸಿಯಸ್ ಎಂ. ಡಿ. ಸೋಜಾನ್, ರಾಜ್ಯಪಾಲಾಕ್ ಮನವಿ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ನಿಯೋಜಿತ್ ಭೆಟೆಕ್ (Prior appointment) ಪರ್ವಣ್ಗಿ ಘೆತ್‌ಲ್ಲಿ.

ಬೆಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಕಬ್ಬನ್ ಪಾರ್ಕಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ವಿಧಾನ್ ಸೌಧಾಚ್ಯಾ ಮುಕ್ಯಾನ್ ಮೆರವಣೆಕ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಮ್ಹಣ್ ತಯಾರಾಯೆರ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾನ್. ವ್ಹತ್ಯಾ ಹುದ್ದ್ಯಾಚೆ ಪೊಲಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಜೆಪಾರ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ "ತುಮಿ ವಿಧಾನ್ ಸೌಧಾ ಮುಕ್ಯಾನ್ ಬಾಧಾ ಕಾಡುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ ತಾಕಾ ಪರ್ವಾನ್ಗಿ ಆಮಿ ದೀನಾಂಯ್ ವ್ಹಯ್" ಮ್ಹಣಾಲೆ. ತವಳ್ ಆಮಿ "ಆಮ್ಕಾಂ ರಾಜ್ಯಪಾಲಾಕ್ ಮೆಳೊನ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರುಂಕ್ ಸರ್ಕಾರಾಲಾಗಿಂ ಆಮ್ಚಿ ಮಾಗಣಿ ದೀಂವ್ಚಿ ಆಸಾ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಬಾಬ್ತಿನ್ ಶ್ರೀ ಪೈಸಿಯಸ್ ಎಂ. ಪಿ ಸೋಜಾನ್ ಪರ್ವಾನ್ಗಿ ಘೆತ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗಿಲ್ಲೆಂ. "ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತುಮಿ ಪಾಂಚ್ ಜಣ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪೊಲಿಸ್ ಜೆಪಾರ್ ಯೆಯಾ. ಆಮಿ ತುಮ್ಕಾಂ ರಾಜ್ಯಪಾಲಾ ಸರ್ಶಿನ್ ಆಪ್ವೊನ್ ವ್ಹರ್ತಾಂವ್" ಮ್ಹಣಾಲೆ. ತಶೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಿಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಪಾಪ್ಲ್ ಪೆರಾಸ್ (ಹಾಂವ್) ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ಸಂಚಾಲಿಕಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಮೋನಿಕ್ ಪ್ರಿಟೊ, ಮಾಲ್ಘಡೊ ಸಾಹಿತಿ ವಿ.ಜೆ. ಸಲ್ಡಾನ್ಹಾ, ಪಂಚ್ಯಾಯ್ತ್ ಸಂಪಾದಕ್ ಬಿ.ವಿ. ಬಾಳಿಗ, ಭಾಷೆಚೊ ಮಿಸ್ತ್ರ್ಯಾರ್ ಶ್ರೀ ಎಂ. ರಘುನಾಥ್ ಶೇಟ್ ಆನಿ ಕುಮ್ಟಾ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೊ ಸಂಚಾಲಕ್ ಅರುಣ್ ಉಭಯಕರ್. ಹ್ಯಾ ಪಾಂಚ್ ಜಣಾಂನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕಾಂಚ್ಯಾ ತರ್ಫೆನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಮನವ್ರಿ ದಸ್ಕತ್ ಘಾಲ್ನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಾಚಾ ರಾಜ್ಯಪಾಲಾಕ್ ಅಧಿಕ್ ಮಾನಾಧಿಕ್ ಮಿರ್ಧೆವ್ ಅಲಿಂ ಖಾನ್ ಹಾಂಕಾಂ ಸಮರ್ಪಿಲಿ. ತಾಣೆಂ ತಿ ತಕ್ಷಣ್ ಸ್ವೀಕರುನ್, ಹ್ಯಾ ಬಾಬ್ತಿನ್ ಮ್ಹಜೊ ಸಹಕಾರ್ ಆಸ್ತೆಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಭಾಸಯ್ಲೆಂ. ಮಾಗಣಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲಾಕ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಚ್ ಪೊಲಿಸಾಂನಿ ತಶೆಂಚ್ ಪಾಟಿಂ ಹಾಡ್ನ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಕಬ್ಬನ್ ಪಾರ್ಕಾಕ್ ಹಾಡ್ನ್ ಸೊಡ್ಲೆಂ. ಆಮಿಂ ಪಾಟಿಂ ಯೆಮ್ಚ್ಯಾಕ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾಂಚ್ ರಾಜ್ಯಪಾಲಾಕ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಗ್ಣೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಖಬರ್ ದಿಲಿ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪಾಟಿಂ ಗಾಂವಾಕ್ ಪರ್ತಾತಾನಾ. "ಆಮ್ಕಾಂ ಭುಕ್ ಲಾಗ್ಲ್ಯಾ, ಭುಕೆಚೊ ಏಕಿ ಯೆತಾತ್. ಕಾಂಯ್ ತರಿ ಖಾಂವ್ಕ್ ಹೊಟೆಲಾಕ್ ಯಾ" ಮ್ಹಣ್ ಥಂಯ್ ಜಮ್ಲೆಲ್ಲೆ ಸಗ್ಳೆ ಮ್ಹಣಾಲೆ. ಚಲ್ತಾಂ ಚಲ್ತಾಂ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ ಏಕಾ ಹೊಟೆಲಾಕ್ ಭುರ್ಸ್ಯಾ ಕರ್ನ್ ರಿಗ್ಲೆ. ಆನಿ ಹೊಟೆಲಾಂತ್ ಕಿತೆಂ ಆಸಾ ತೆಂ ಹಾಡವ್ನ್ ಖಾಯ್ಲಾಗ್ಲೆ. ಹಾಂವ್ ತೆಂ ಪಳೆವ್ನ್ ಏಕ್ ಪಾವ್ಟ್ಯಾಕ್ ಖುಷೆಲೊಂ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಸಗ್ಳೆಂ ಖಾವ್ನ್ ಹೊಟೆಲಾಚೆಂ ದೆವೆಂ (Bill) ಫರಿಕ್ ಕರುಂಕ್ ರಘುನಾಥ್ ಶೇಟ್ ಮಾಮಾಲಾಗಿಂ ಹಾಂವೆಂ ಆಡ್ವೆಸ್ ಮಾಗ್ಲೊ. ಶೇಟ್ ಮಾಮ್ ವಹ್ರ್ಯಾ ಆನಿ ಭಂಗಾರ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಸ್ಟ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಉಲೊವ್ಪ್ಯಾಂತ್ ಬೋವ್ ಪೆಂಪಾಳ್ ಆನಿ ಮೋಗಾಳ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತೊ ತಕ್ಷಣ್ ಮ್ಹಣಾಲೊ, "ಹೊಟೆಲಾಚೆಂ ದೆವೆಂ ಹಾಂವ್ ಫಳೆಯ್ತಾಂ" ಮ್ಹಣ್ ಶಾಂತ್ ರಿತಿನ್ ಮ್ಹಣಾಲೊ. ತಶೆಂ ಹ್ಯಾ ಭಾಷಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಸಭಾರ್ ಪಾವ್ಟಿಂ, ಸಭಾರ್ ಜಣಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಂಯ್ ಭಾಸೆ ಖಾತಿರ್ ಏಕಾಮೆಕಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಅಖಿಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಯಶಸ್ವಿ ಜಾಲೆಂ. ಭಾಷಾ ಯಶಸ್ವಿ ಜಾಲೆಂ. ಪುಣ್ ಮ್ಹಜಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಮಾಕ್ ಕುತ್ಲೊ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಭಾಷಾ ಬಾಪ್ನ್ ಪಾಟಿಂ ಆಯಿಲ್ಲೆಂಚ್, ಭಾಷಾ ವರ್ಸಾಂ ತವಳ್ತವಳ್ ಕಾಮಾಕ್ ರಜಾ ಘಾಲ್ಲ್ಯಾರ್. ಜಾಗ್ತ್ಯಾಕ್ ಪತ್ರಾಂ ಪಟ್ಯಾನ್ ಕಾಮಾ ಥಾವ್ನ್ ಸ್ವಯಂ ನಿವೃತ್ತಿ ಘೆಂವ್ನ್

ಬರ್ತಾಪ್ ಆಸಾಲ್ಲೊ. ಅಶೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ಬರೆಂಪಣ್ ಜಾಲೆಂ. ಪುಣ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕಾಮಾ ಥಾವ್ನ್ ಸ್ವಯಂ ನಿವೃತ್ತಿ ಘೆತ್ಲ್ಯಾನ್. ಮ್ಹಜಾ ಬಾಕಿ ಜಿಣೆಯೆಂತ್ ಏಕ್ ಕಾಳೊಕ್ ಪಡ್ಲ್ಲೊ. ಹೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮ್ಹಜಾ ಮಾಂಯ್ ಭಾಸೆ ಖಾತಿರ್ ಕೆಲ್ಲೊ ತ್ಯಾಗ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ.

1.8 ಸ್ಥಾಪನಾ ದೀಸ್, ಪದಗ್ರಹಣ ಆನಿ ಸನ್ಮಾನ್

1989 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ 1992 ಇಸ್ವೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಚಡುಣೆಂ ತೀನ್ ವರ್ಸಾಂ ನಿರಂತರ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾಬರಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ವಾವ್ರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಮ್ಹಾಕಾ ಥೊಡೊ ತೇಂಪ್ ವಿಶ್ರಾಂತೆಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ತ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್, ಹಾಂವೆಂ ಮಾತ್ಯಾ ವಯ್ರ್ ಪೆಂಕಾಂಚೆಂ ರೀಣ್ ಕಾಡ್ನ್ ಘರ್-ಜಾಗೊ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ವಸ್ತಿ ಕರ್‍ತ್ಯಾ ಘರಾಚೆಂ ಪುರ್ತೆಂ ರೀಣ್ ಪಾರಿಕ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್, ಸಮಾಜ್ ಸೇವಾ ಮ್ಹುಣೊನ್ ಜೊಂಪ್ಪಿ ಮಾರುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತಶೆಂ 1992ಇಸ್ವಿ ನವೆಂಬ್ರಾಚಾ 18 ತಾರಿಕೆರ್ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚಿ ಜೆರಾಲ್ ಸಭಾ ಆಪವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿಚ್ಯಾ ಸ್ಥಾಪನೆಚೊ ವಾವ್ರ್ ಮುಂದರ್‍ಸುನ್ ವ್ಹರುಂಕ್ ಫಾವೊ ತೊ ಮನಿಸ್ ಶ್ರೀ ಬಸ್ತಿ ವಾಮನ್ ಶೆಣ್ಯೆ ಜಾಯ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ ಜೊಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಕಾ ಮುಕ್ಲೊ ಮಂಡಳೆಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ಚುನಾಯಿತ್ ಕೆಲೊ. ಜೆಪ್ಪು ಫಾತಿಮಾ ರೆತಿರ್ ಮಂದಿರಾಂತ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನೆಕ್ ಹಾಂವ್ ಸಹ-ಮಿಲನ್ ಸಂಘಟನ್ ಕರ್‍ತಾನಾ ತೊ ಮುಖಾರ್ ಬಸೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಹಾಂವೆಂ ಪಳೆಯಿಲ್ಲೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮಂಡಳೆಚ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂಕ್ ಯೇವ್ನ್ ತಾಣೆ ತಾಚೆಂ ತಾಲೆಂತ್ ಪಾಜ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತೊ ಏಕ್ ಸಮರ್ಥಿವಂತ್ ಫುಡಾರಿ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಲಕ್ಷಣ್ ತಾಚೆ ಥೈಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಕಳೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜಾಥಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ತೊ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಾಂತ್ ಕಾಮಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ತೊ ಬ್ಯಾಂಕಾಂತ್ಲೊ ನಿವೃತ್ತ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಳ್‌ಲ್ಲೆಂಚ್, ಹಾಂವ್ ವಚೊನ್ ತಾಕಾ ಮೆಳೊಂಕ್ ಗೆಲೊಂ. ತೊ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಪಳೆವ್ನ್ ಏಕ್ ಚೀಟ್ ದವರುನ್ ಆಯಿಲ್ಲೊಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ತೊ ಮೆಳ್ಳೊ, ಆನಿ ಆಪ್ಲೆಂ ಮಂಡಳೆಚೆಂ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣ್ ಘೆತಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಒಪ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಮುಕ್ಲಿಂ ಫುಡಿತಾಂ ಜಂ ಕಿತೆಂ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್ ತೆಂ ತುಮಿ ಆತಾಂ ಪಳೆಯೆತ್ತಿ ಆಸಾತ್.

ಜೆರಾಲ್ ಸಭೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಸಮಿತಿ ಸಭೆಂತ್ ಶ್ರೀ ಬಸ್ತಿ ವಾಮನ್ ಶೆಣ್ಯೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾಲೆಂಚ್ ತೊ ವಾವ್ರಾಕ್ ದೆಂವ್ಲೊ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳೆಚೊ ಸ್ಥಾಪನಾ ದಿವಸ್ ಜನವರಿ ಏಕ್ ತಾರೀಕ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ತೊ ದೀಸ್ ತಾಣೆ ನವ್ಯಾ ಹುದ್ದೆದಾರಾಂಚಾ ಪದಗ್ರಹಣಾಕ್ ವೆಂಚುನ್ ಕಾಡ್ಲೊ. ಅಶೆಂ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳೆಚೊ ಸ್ಥಾಪನಾ ದೀಸ್, ಪದಗ್ರಹಣ್ ಆನಿ ಸನ್ಮಾನಾಚೆಂ ಕಾರ್ಯೆಂ 1993 ಇಸ್ವೆಚಾ ಜನವರಿ 1 ತಾರಿಕೆರ್ ಸುಕ್ರಾರಾ ಸಾಂಜೆರ್ 5.00 ವೊರಾಂಚೆರ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಹೋಟೆಲ್ ತಾಜ್ ಮಹಾಲ್‌ಚಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಮಾಳ್ಯೆರ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂ.

ಹಾಂವೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳೆಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ಪಯ್ಲೆಂ ನಿರಂತರ್ ವಾವ್ರ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮುರ್ಧನಾಂ ವಯ್ರ್, ಕೆ.ಪಿ. ನಾಯಕ್, ಶಾಂತಿ ಜಗದೀಶ್ ಶೆಣೈ, ರಘುನಾಥ್ ಶೇಟ್, ಬಸ್ತಿ ವಾಮನ್ ಶೆಣೈ, ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮುಖಾಂಚಿ ಲಾಗ್ಶಿಲ್ಯಾನ್ ಬಳ್ವಂತ್ಯಾನ್ ವಾಪ್ರ ಹುದ್ದ್ಯಾಧಾರಾಂಚಾ ಪದಗ್ರಹಣ ದಿಸಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳೆನ್ ವಾಪ್ರತಾ ಏಕ್ *ಭಾಂಗಾರಾಚಿ ಸರ್ಪೋಳಿ* ಆನಿ *'ಮುಯಾಣ್ ಕೊಂಕಣ್ ಕಾರ್ಯಾರಿ'* ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಬಿರುದು ದಿವ್ನ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕಾಂ ಮುಖಾರ್ ಸನ್ಮಾನ್ ಕೆಲೊ. ಹ್ಯಾ ಸನ್ಮಾನ್ ಕಾರ್ಯೆಳಾರ್ ರಘುನಾಥ್ ಶೇಟಾನ್ ಬೊಲ್ಯಾಂತ್ ಭಾಂಗಾರಾಚಿ ಸರ್ಪೋಳಿ ಘೆವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಗಜಾಲ್ ಕೊಣಾಯ್ಕ್ ಕಳಿತ್ ನಾತ್'ಲ್ಲಿ. ತ್ಯಾ ಆಯಿನ್ ಫಟ್ ತೆ ತಾಣೆ ಬಾಯ್ಲ್ ಕಾಡ್ಲಿ ಆನಿ ಸನ್ಮಾನ್ ಕರ್ತಲ್ಯಾಂಕ್ ಹಸ್ತಾಂತರ್ ಕೆಲಿ. ಹ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಘಡಿತಾಕ್ ಹಾಜರ್ ಜಾಲೆಲ್ಲ್ಯಾ. ತವಳ್ಚ್ಯಾ ಮ್ಹಜೆಂ ಶೆಜಾರಿ ಬೊರೆನ್ ಬೋಲ್ಯಾಂನಿ ಮ್ಹಾಕಾ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳೆಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಪ್ರತಿಫಳ್ ಜಾವ್ನ್ ತೀನ್ ವರ್ಸಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹಾಂವೆಂ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಕ್ ಸನ್ಮಾನ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಳೆವ್ನ್ ತೊ ಖುಶಿ ಜಾಲ್ಲೊ ಆನಿ ಹಾಂವೆಂ ದೀವ್ನ್ ತಾಣೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಂತೊಸಾನ್ ಪ್ರೊತ್ಸಾಹ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಹೆಂ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಘಡಿತ್ ಹಾಂವ್ ಆಜೂನ್ಯೀ ವಿಸ್ರೊಂಕ್ನಾ.

ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯೆಕ್ರಮಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಮಿ ಬೊರ್ತಲ್ಯಾ ಬಸ್ತಿ ವಾಮನ್ ಶೆಣೈ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚಾ ಕಾಮಾಕ್ ಭರಾನ್ ದಿಲ್ಲೊ. ತವಳ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಾಚ್ಯಾ ರಾಜಕೀಯಾಂತ್ ಏಕ್ ಮಹತ್ವಾಚೆ ಬದ್ಲಾವಣ ಘಡ್ಲಿ. ಮುಖೆಲ್ ಮಂತ್ರಿ ಬಂಗಾರಪ್ಪ ಬದ್ಲೊನ್ ಪಕ್ಷ್ಚ್ಯಾ ಕನ್ಯಾಚೊ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಾಚೊ ಮುಖೆಲ್ ಮಂತ್ರಿ ಜಾಲೊ. ಹೊ ಅವ್ಕಾಸ್ ಫಳ್ಪುಂಚೊ ಸಮ್ಜೊನ್ ಬೊರಾಯ್ತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊ. ಭಾ. ಮಂಡಳೆಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಬಸ್ತಿ ವಾಮನ್ ಶೆಣೈಚಾ ಮುಖೆಲ್ಪಣಾರ್, ಏಕ್ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ನಿಯೋಗ್ ಬೆಂಗ್ಳುರ್ ವಚೊನ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 1993 ಇಸ್ವೆಚಾ ಫೆಬ್ರುವರಿಚಾ 16 ತಾರಿಕೆರ್ ಮುಖೆಲ್ ಮಂತ್ರಿ ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯ್ಲಿಕ್ ಮೆಳೊನ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಮನವಿ ಸಮರ್ಪಿಲಿ. ಹ್ಯಾ ನಿಯೋಗಾಂತ್ ಹಾಂವ್ಯೀ ಆಸ್'ಲ್ಲೊಂ. ಆಮಿ ಮನವಿ ದಿಲ್ಲೆಂಚ್, ತಾಣೆ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ್ ಭಾಸಾವ್ಣೆಚೆ ಉಗ್ಡಾಸ್ ದವರುನ್ ತ್ಯಾಚ್ ವರ್ಸಾಚಾ ಮಾರ್ಚ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರಕಟ್ಲ್ಯಾ ಮುಂಗಡ ಪತ್ರಾಂತ್ (1994-95 Budget) ಮುಖೆಲ್ ಮಂತ್ರಿ ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯ್ಲಿನ್ ಕೊಂಕಣಿ, ತುಳು ಆನಿ ಕೊಡವ ಭಾಷೆಂಕ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರುಂಕ್ ಅನುದಾನಾಕ್ ದುಡು ದಿಂಗಡ್ಸಿಲ್ಲೊ. ಅಶೆಂ ತವಳ್ಚ್ಯಾ ಪತ್ರಾಂನಿ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 1993 ಇಸ್ವಿ ಮಾರ್ಚ್ 21 ತಾರಿಕೆರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿಚ್ಯಾ ಸ್ಥಾಪನೆಚೆಂ ಪ್ರಕಟಣ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ನಿರಂತರ್ ವಾವ್ರಾಚೊ ಪ್ರತಿಫಳ್ ಜಾವ್ನ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಬರಿ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳೆಚೆ ದೋನಿ ಧ್ಯೇಯ್ ಸಕಾರ್ ಜಾಲ್ಲೆ, ಮ್ಹಣ್ಜೆ 1992 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಆವ್ದೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಸಂವಿಧಾನಾಂತ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ಆನಿ ಮ್ಹಜೆಂ ಅಕಾಡೆಮಿಚೆಂ ಸ್ವಪ್ನಾಕ್ ಜ್ಯಾರಿಯೆಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ

ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾಲಿ. ಹಿಂ ದೋನಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಘಡಿತಾಂ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಜಿಣಿಯೆಂತ್ ಅಮರ್ ಉರ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಉತ್ರಲ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಲೊಕಾಂಕ್ ಹ್ಯಾ ಮ್ಹಜಾ ವಾವ್ರಾಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಪಿಸ್ರಾಲೊ. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾತಾನಾ ಹಾಂವ್, ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹಾಂವ್, ಮ್ಹಜಾ ವಾವ್ರಾಕ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಥಾವ್ನ್ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ಮೆಳೊಂಕ್ನಾ ಆನಿ ಹಾಂವ್ ಹ್ಯಾ ಅಕಾಡೆಮಿಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಯೀ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾ. ಹ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಚಿಂತ್ತಾನಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಎಕಾ ಘಡಿತಾಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಯೆತಾ.

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಬುನ್ಯಾದಿ ಜಮಾತಿಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 1990 ಅಗಸ್ಟ್ 18 ತಾರಿಕೆರ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಡೊನ್ ಬೊಸ್ಕೊ ಮಿನಿ ಹೊಲಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಿಚಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣಾರ್ - ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್, ಮ್ಹಳ್ಳೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ತರ್ಕ್ ಜಾತಾನಾ, ಜಮಾತೆಕ್ ಹಾಜರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಎಕ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮರ್ಥಕಾನ್ ಅಶೆಂ ಲಟ್ಪಟ್ ಕರ್ನ್ ಸವಾಲ್ ಉಡಯಿಲ್ಲೆಂ - *"ತುಮಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಆತಾಂ ಒದ್ದಾವ್ತಾತ್, ಅಕಾಡೆಮಿ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ಪದ್ವ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಝುಗಡ್ತೆಲ್ಯಾತ್"* ಹ್ಯಾ ಸವಾಲಾಕ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಣ್ಜೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂವ್ ವೆದಿರ್ ಥಾವ್ನ್ ಚಿಂತಾನಾಂಚ್ ಚಾ.ಪ್ರಾ. ಬಾಬಾನ್ ಸಟ್ಟ್ ಕರ್ನ್ ಜಾಪ್ ದಿಲ್ಲಿ - *"ವಾಟೆರ್ ಎಕ್ ಗಾಯ್ ಯೆತಾ ವೆತಾನಾ ಶೆಣ್ ಘಾಲ್ತಾ. ಥೊಡ್ಯಾ ದಿಸಾಂನಿ ತಾಂತುಂ ಕಿಡೆ ಜಾತಾತ್. ತೆ ಕಿಡೆ ವ್ಹಡ್ ಜಾತಾನಾ ತೆ ಎಕಾಮೆಕಾ ಝುಗಡ್ತೆಲೆ ಮ್ಹಣೊನ್ ಗಾಯ್ನ್ ಶೆಣ್ ಘಾಲುಂಕ್ ನಾಂಗಿ?"* ಆತಾಂ ತಶೆಂಚ್ ಜಾಲಾಂ. ಕಾಮ್ ಕರುಂಕ್ ಲೊಸುರ್ ಪೊಟ್ ಭರುಂಕ್ ಪೊಸುರ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಬರಿ, ಆತಾಂ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಗಾದೆಕ್ ಝುಗಡ್ತೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಮಿತ್ ಮೇರ್ ನಾ. ವಾವ್ರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಂಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್‌ಯೀ ನಾ.

1.9 ಸಂಘಟಕಾ ಥಾವ್ನ್ ಬರಯ್ಣಾರಾಂಚಾ ವ್ಹೊಳಿಂತ್

ಹಾಂವ್ ಚಡುಣೆಂ 1974 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸಂಘಟಕಾಚಾ ವಾವ್ರಾಕ್ ದೆಂವ್‌ಲ್ಲೊಂ. 1974 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಪಾವ್ಟಿಂ ಬಿಜೈಚಾ ಸ್ಯಾರೋಡಾರ್ ಸಬಾರ್ ಘರ್ಚ್ಯಾ ನಿವಾಸಿಂಕ್ ವಚೊಂಕ್ ಸಾರ್ಕೊ ರಸ್ತೊ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ. ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಎಕ್ ಓಣ್ ಎಕ್ಲ್ಯಾನ್ ಅಕ್ರಮಣ್ ಕೆಲ್ಲಿ. ಲೊಕ್ ಸೆಜಾರಾಂಚಾ ಗಾದ್ಯಾ ಮೆರಿಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ವೆಚೆಂ ಆಡಯ್ತಾನಾ ತೆಂ ವಠಾರ್ ಕುದ್ರ್ಯಾ ಪರಿಂ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಹಾಂವ್ ತವಳ್ ತ್ಯಾ ಕುದ್ರ್ಯಾ ವಠಾರಾಂತ್ಲೊ ಎಕ್ಲೊ ಜಾಲ್ಲೆ ವರ್ಪಿಂ, ಹಾಂವೆಂ ಮುಖೇಲ್ಪಣ್ ವಹ್ಲೆಂ. ತವಳ್ಚ್ಯಾ ನಗರ್ ಸಭೆಚಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜ್ಲೇಸಿಯಸ್ ಡಿ'ಸೋಜಾಕ್ ಆಪವ್ನ್ ಹಾಡ್ನ್ ಅಕ್ರಮಣ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಓಣ್ ಸೊಡವ್ನ್ ವಾಟ್ ಕರುನ್ ದಿಲ್ಲಿ. ಹೆಂ ಮ್ಹಜೆಂ ಪಯಿಲ್ಲೆಂ ಸಂಘಟನಾಚೆಂ ಮುಖೇಲ್ಪಣ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹಾಂವೆಂ ಪಾಟಿಂ ವಳೆಯಿಲ್ಲೆಂ ನಾ. 1974 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ ಆಜ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 34 ವರ್ಸಾಂ, ವಿವಿದ್ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಹಂತಾರ್ ಆನಿ ಹುದ್ದ್ಯಾಂನಿ ನಿರಂತರ್ ಸಮಾಜೆಕ್ ವಾವ್ರ್ ದಿಲ್ಯಾರಿ, ಸಂಘಟಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಮಾಜೆಂತ್ ವಳ್ಖೊಂಚೆಂ ಉಣೆಂ. ಸಂಘಟಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನಿ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ದಿಂವ್ಚೆಂಯೀ ಅಪ್ರುಬ್, ಉಣೆಂಚ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

1995 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಿ ತರ್ಫೆನ್ ಪಯ್ಲೆಂ ವಿಶ್ವ ಸಮ್ಮೆಳನ್ ಜಾತಾನಾ, ಹಾಂವ್‌ಯೀ ಮಂಡಳಿಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊಂ. ವಿಶ್ವ ಸಮ್ಮೆಳನಾಚೊ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಚೆಂ ಕಾಮ್ ಮ್ಹಜಾ ಮಾತ್ಯಾರ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಹಾಂವ್ ತವಳ್ ಪಸ್ತೆ-ಫುರಾಚ್ಯಾ ಮಾತ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾ ರಿಗಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಫುಡೆಂ ಹಾಂವೆಂ ನಿರಂತರ್ ತೀನ್ ವರ್ಸಾಂ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಿಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ವಾವ್ರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಏಕಾ ವ್ಯಾಪ್ತ್ಯಾ ಪಾಟ್ಟೆರೆಕ್ ಪಾಂಯ್ ಮಾರುಂಕ್ ಮನ್ ಬಪ್ಸನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಹಾಂವೆಂ ಹ್ಯಾ ವಿಶ್ವ ಸಮ್ಮೆಳನಾಚಾ ವಾವ್ರಾಂತ್, ಬಿ.ವಿ. ಬಾಳಿಗಾಚಾ ನೇತ್ರುತ್ವಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಮ್ಮೆಳ್ ಸಮಿತಿಂತ್ (Confernce Committee) ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಸಮಿತಿಂತ್ ಸಾಂದೊ ಜಾವ್ನ್ ವಾವ್ರ್ ಕೆಲಾ. ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ವಿಶ್ವ ಸಮ್ಮೆಳನಾಂತ್, ಹಾಂವೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಕ್ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ಸೊಡ್ ಉಗ್ಡಾಸ್‌ಯೀ ಕೊಣೆಂಯಿ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೊನಾ. ಮ್ಹಣ್ಟಾಚ್ ಹಾಂವೆಂ ಚಿಂತ್ಲೆಂ ಸಂಘಟಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಮ್ಹಜೊ ವೇಳ್ ವಿಬಾಡ್ತ್ಯಾಕೀಯ್. ಲೇಖನಾಂ ಬರಯ್ಯಾರ್, ಗ್ರಂಥ್ ರಚ್ಯ್ಯಾರ್, ಹಾಂವ್ ಜೀವ್ ಆಸ್ತಾನಾ ನ್ಹಯ್ ತರೀಯ್ ಮೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್‌ಯೀ ಮ್ಹಜೆ ಗ್ರಂಥ್ ಅಜೀವ್ ಉರ್ತೆಲೆ ಮ್ಹಳೆಂ ಮಜ್ಯಾ ಚಿತಾಂತ್ ರಿಗ್ಲೆಂ. ಅಶೆಂ ಹಾಂವ್ ಹಾತಾಂತ್ ಲಿಪ್ಸಿ ದರ್ನ್ ತ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಚಪ್ನ್ ಚಪ್ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕೆಲೆಂ. (ಹ್ಯಾ ವಿಶಯಾಂತ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂಚ್ಯಾ ಬರಯ್ಪಾರಾಂಚಾ ಜೊಗ್ಯಾಂತ್ ಸವಿಸ್ತಾರ್ ವಿವರ್ ದಿಲಾ) ಬರಯ್ತಾಂ, ಬರಯ್ತಾಂ, ಸಂಶೋಧನ್ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ಲಾಬ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಆನಿ ಗ್ರಂಥ್ ರಚುಂಕ್ ಆಸಕ್ತ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ದೀಸ್ ವೆತಾಂ ವೆತಾಂ ಆನಿ ವರ್ಸಾಂ ಉಸರ್ತಾಂ ಹಾಂವ್ ಹವ್ಯಾಸಾರ್ ಪಡ್ಲೊಂ. ಅಶೆಂ 1997 ಥಾವ್ನ್ ಆಜ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ತೆ 2008 ಪರ್ಯಾಂತ್ 12 ವರ್ಸಾಂ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ್ ಗ್ರಂಥ್ ರಚ್ಚೆಚೊ ವಾವ್ರ್ ಜಾಲಾ. ಅಶೆಂ ಮ್ಹಜಾ 56 ವರ್ಸಾಂಚಾ ಜಿಣ್ಯೆಂತ್ 34 ವರ್ಸಾಂ ಸಮಾಜೆ ಖಾತಿರ್ ಹಾಂವೆಂ ಖರ್ಚಿಲ್ಯಾಂತ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ತೃಪ್ತಿ ಮ್ಹಾಕಾ ಆಸಾ.

ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ್ ಗ್ರಂಥ್ ರಚ್ತಾನಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಕ್ ಡೊ| ಟಿ. ಎಂ. ಎ. ಪೈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಾಚಿ ಪುಸ್ತಕ್ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ಲಾಭ್ತಾನಾ ಆನಿಕಿಯೀ ಗ್ರಂಥ್ ರಚುಂಕ್ ಆಸಕ್ತ್ ಆಯ್ಲಿ ಆನಿ ತಶೆಂ ದುಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್ 'ಜಾಗರಣ್' ಆಯ್ಲೊ. 'ಜಾಗರಣ್' ಆಯಿಲ್ಲಿ ವೇಳ್ ಘಡಿ ಕಿತೆಂಗಿ ಬರಿ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ ಕೊಣ್ಯಾ. ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಭಾಯ್ರ್ ಆಯಿಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಲಿಪಿ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ದರಬಸ್ತ್ ಗೊಟಾಳೊ ಜಾಲಾ. ಹೊ ಗೊಟಾಳೊಚೊ ವಿವರ್ ಆನಿ ಹಾಂವ್ ಸಂಶೋಧನೆಚ್ಯಾ ಸೊದ್ನೆರ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಜಾಲ್ಲಿ ಆಟಪಟಿ, ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂಚ್ಯಾ ಬರಯ್ಪಾರಾಂಚಾ ಜೊಗ್ಯಾಂಕ್ ಅಮಾನತ್ ಕರ್ನ್ ದವರ್‌ಲ್ಯಾತ್. ಇತ್ಲ್ಯಾರ್ ಮ್ಹಜಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಕ್ ಉಚರಿಲ್ಲೆಂ ಜೊಗ್ಯಾಂ ಎದೊಳ್‌ಚ್ ದಾರಾಳ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಹಾಂವ್ ಥಾಂಬ್ತಾಂ.

ದೇವ್ ಬರೆಂ ಕರುಂ

ಬರಯ್ಣಾರಾಚಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರಿಚಯ್

ನಾಂವ್ : ಪಾವ್ಲು ಮೊರಾಸ್

ಜನನ್ /ಪ್ರಾಯ್ : 1952 ಎಪ್ರಿಲ್ 28 ವೆರ್ / 56 ವರ್ಸಾಂ

ವಿಳಾಸ್ : "ಪ್ರದೀಪ್", ಕೊಟ್ಟಾರ ಕ್ರಾಸ್ ಜಂಕ್ಷನ್
ಬಿಜೈ ಕಾಪಿಕಾಡ್, ಮಂಗಳೂರು – 4.
ಮೊಬೈಲ್ ನಂ. 9880749790

ಶಿಕಾಪ್ : ಬಿ.ಎ. ಪದಪಿ, ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಪದಪಿಕಾ, ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಅಧ್ಯಯನಾಂತ್ ಪದ್ಯುತ್ತರ್ ಪದಪಿಕಾ, ಆನಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ್ ಪದವಿಕಾ.

1. **ಪ್ರಮುಖ್ ಹುದ್ದ್ಯಾನಿ ಸೆವಾ:**

1) **ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ಆರ್ಪಿಲ್ಲಿ ಸೆವಾ:**

2006-2008 – ಅಧ್ಯಕ್ಷ್, ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದ್.

1989-1993 – ಅಧ್ಯಕ್ಷ್, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ಕರ್ನಾಟಕ (ರಿ) ಮಂಗ್ಳುರ್.

1994-1995 – ಅಧ್ಯಕ್ಷ್, ಲಯನ್ಸ್ ಕ್ಲಬ್ ಕುಲಶೇಖರ, ಮಂಗಳೂರು.

2000-2001 – ಸ್ಥಾಪಕಾಧ್ಯಕ್ಷ್, ಪದುವಾ ಕಾಲೇಜು ಎಲುಮ್ನಿ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್, ನಂತೂರು, ಮಂಗಳೂರು.

1996-2002 – ಗೌರವ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್, ಮಿತ್ರ ವೃಂದ ಕಾಪಿಕಾಡ್, ಮಂಗ್ಳುರ್.

1987-1990 – ಅಧ್ಯಕ್ಷ್, ಶಾಂತಿ ಕ್ಲಬ್. ಪ್ರೇಮ್‌ನಗರ್, ಬಜ್ಜೋಡಿ.

2000-2001 – ಸ್ಥಾಪಕಾಧ್ಯಕ್ಷ್, ಕಥೊಲಿಕ್ ಸಭಾ ದೇರೆಬೈಲ್ ಘಟಕ್.

2) **ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನಿ ಸಮಿತಿ ಸಾಂದೊ ಜಾವ್ನ್ ದಿಲ್ಲಿ ಸೆವಾ:**

- ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದ್
- ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ಕರ್ನಾಟಕ (ರಿ), ಮಂಗ್ಳುರ್.
- ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೇಸಿಸ್ ಸಂಸ್ಥೊ, ಬಂಟ್ವಾಳ್ ಘಟಕ್.
- ಲಯನ್ಸ್ ಕ್ಲಬ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಕುಲಶೇಖರ್ ಘಟಕ್.
- ಕಥೊಲಿಕ್ ಸಭಾ ಮಂಗ್ಳುರ್, ದೇರೆಬೈಲ್ ಘಟಕ್.
- ಸಾಂ. ವಿಶೆಂತ್ ದೆ ಪಾವ್ಲ್ ದೇರೆಬೈಲ್ ಘಟಕ್.
- ಸಾಂ. ಎಲೋಶಿಯಸ್ ಕೊಲೇಜ್ ಎಲುಮ್ನಿ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್, ಮಂಗ್ಳುರ್.
- ಪದುವಾ ಕಾಲೇಜ್ ಎಲುಮ್ನಿ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್, ಮಂಗ್ಳುರ್.
- ಸಂದೇಶ ಕಲಾ ಸಂಸ್ಥೊ, ನಂತೂರ್, ಮಂಗ್ಳುರ್.
- `ರಚನಾ` ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಥೊಲಿಕ್ ಉದ್ಯಮಿಂಚೊ ಸಂಸ್ಥೊ ಮಂಗ್ಳುರ್.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ವಿವರ್

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ಸೆವಾ 1989-2008 – 20 ವರ್ಸಾಂ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತಿ ಆನಿ ಸಂಶೋಧಕ್ ಜಾವ್ನ್ 1997-2008 – 12 ವರ್ಸಾಂ.

ಸಮಾಜ್ ಸೆವೆಂತ್ ಸಾಧನ್ 1978-2008 – 30 ವರ್ಸಾಂ.

ತಪ್ಶೀಲ್ ವಿವರ್:

II. **ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ಸೇವಾ:**

1989-1993 ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ಕರ್ನಾಟಕ (ರಿ) ಮಂಗ್ಳುರ್ - ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣ್.

1. 1990- ಇಸ್ವಿ 17-18 ಫೆಬ್ರವರಿಂತ್ ಪೆಡ್ನೆ-ಗೊಂಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಭಾಷಾ ಸಮ್ಮೇಳನಾಂತ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕೊ.ಭಾ. ಮಂಡಳಿಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ಮ್ಹಜಾ ಮುಖೇಲ್ಪಣಾರ್ ಮಾಂಡ್ಲೆಲೊ ಠರಾವ್. ಸಮ್ಮೇಳನಾಂತ್ ಸ್ವೀಕಾರ್.

2. 1990 - ಇಸ್ವಿ ಅಗೋಸ್ತ್ 18 ತಾರ್ಕೆರ್. ಸನ್ಮಾನ ಡೊನ್ ಬೊಸ್ಕೊ ಸಾಲಾಂತ್ 'ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್' ಮ್ಹಳ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೇಖಕ್ ಸಮ್ಮೇಳನಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಶ್ರೀ ಗುರುನಾಥ್ ಕೇಳೇಕಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಉಲೊವ್ನ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡುನ್ ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ಘಾಂಕೊಂವ್ಚ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿಚ್ಯಾ ರಚ್ನುಕೆಚೊ ವಾವ್ರ್ ಸುರ್ವಾತ್.

3. 1990 - ಇಸ್ವಿ ಅಗಸ್ಟ್ 19 ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿಚೊ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ಜೊಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಶ್ರೀ ಜಾ.ಫ್ರಾ. ಡಿಕೊಸ್ತಾಕ್. 'ಜಾ.ಫ್ರಾ. ಸನ್ಮಾನ್ ಸಮಿತಿ'ಚೊ ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜೆ ತರ್ಫೆನ್ **'ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುಲರತ್ನ'** ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಬಿರುದ್ ದೀವ್ನ್ ಜಾ.ಫ್ರಾ.ಕ್ ಸನ್ಮಾನ್.

4. 1990 - ಇಸ್ವಿ ದಸೆಂಬ್ರ್ 14, 15, 16 ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪೊಂಡಾ ರಾಮ್ನಾಥಿಂತ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪರಿಷದೆಚೆಂ 18 ವೆಂ ಅಧಿವೇಶನಾಕ್ ಕೊಡ್ಯಾಳ್ ಥಾವ್ನ್ ಶೆಂಭರ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಂಕ್ ಆಪವ್ನ್ ವೆಲ್ಲಿ ಯಾತ್ರಿ.

5. 1991 - ಇಸ್ವಿ ಜನವರಿ 27 – ಅಖಿಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮ್ಮೇಳ್ ಕುಮಟಾ – ಸಮ್ಮೇಳನಾಚೆಂ ಮುಖೇಲ್ಪಣ್. **'ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡಮಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್'** - ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಪ್ರಬಂಧ್ ಮಾಂಡುನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡಮಿಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಕ್ ಕರಾವಳಿಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕಾಂಕ್ ಮುಮೋದ್ ಆನಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್.

6. 1991 - ಇಸ್ವಿ ಮಾರ್ಚ್ 2 ತಾರ್ಕೆರ್, **ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿಚ್ಯಾ ರಚ್ನುಕೆಚಿ ಉಪ ಸಮಿತಿ ರಚನ್** – ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ವಿಕಾಸಾ ಖಾತಿರ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ಮಹತ್ವ್ ಉಕಲ್ನ್ ದಾಖಿ ಏಕ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಮಿಸಲ್ (case file) ತಯಾರ್ ಕರುನ್ ಸಾಬಿತ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ 2-3-1991 ತಾರ್ಕೆರ್ ಹಂಪನ್‌ಕಟ್ಟ್ಯಾ ಕಥೊಲಿಕ್ ಕ್ಲಬ್ಬಾಚ್ಯಾ ಹೊಲಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮರ್ಥಕಾಂಚಿ ಏಕ್ ಜಮಾತ್. ಹ್ಯಾ ಜಮಾತಿಕ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ರಚ್ನುಕೆಚಿ ಉಪಸಮಿತಿ ರಚನ್. ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಮಿಸಲ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ಚೆಂ ಏಕ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ವಾವ್ರ್ ಜಾಲ್ಲೆ ವರ್ಷಿಂ ತೆಂ ಸಮಿತಿ ಜಾವ್ನ್ ಜವಾಬ್ದಾರೆನ್ ರುಜಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ರಚ್ನುಕೆಚ್ಯಾ ಉಪಸಮಿತಿಚೊ ಸಬಾರ್ ಜಮಾತ್ಯೊ ಸ್ಯಾಂಟ್ ಎಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಸಭಾಂಗ್ಣಾಂತ್. ಅಶೆಂ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ರಚ್ನುಕೆಕ್ ನಿರಂತರ್ ವಾವ್ರ್.

7. 1991 – ಇಸ್ವಿ ಆಗಸ್ಟ್ 11 ತಾರ್ಕೆರ್ ಜೆಪ್ಪು ಫಾತಿಮಾ ರೆತಿರ್ ಮಂದಿರಾಂತ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಘಡುಂಕ್ ವಿಚಾರ್ ವಿನಿಮಯ್ ಕರ್ಚೆ ಖಾತಿರ್

ಅಖಿಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚಿ ಜಾತ್ ಮತ್ ರಹಿತ್ '**ಸಹಮಿಲನ್**' ಯಶಸ್ವಿ ಕರ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ **ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳೆಚಾ ಮ್ಹಜಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣಾರ್ ಮುಕೆಲ್ಪಣ್**. ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ ಘಡುನ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ತಯಾರಾಯ್ ಜಾವ್ನ್ ವಿವಿಂಗಡ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ '**ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಿಕಾಲಿಂ ದೇಣಗಾ**'' – ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ದಸ್ತಾವೆಜ್ ತಯಾರಾಯೆಕ್ ವಿವಿಂಗಡ್ ಹಂತಾರ್ ವಾವ್ರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಅಖ್ಯಾ ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಠಾರಾಂನಿ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಕಾರ್ವಾರ್, ಕುಮ್ಟಾ, ಸಿರ್ಸಿ, ಬೆಳ್ಗಾಂ, ಬೆಂಗಳೂರು ಆನಿ ವಿವಿಧ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚಾ ಮುಕೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಸ್ವತಃ ಭೆಟ್ ಆನಿ ದಸ್ತಾವೆಜ್ ತಯಾರ್ ಕರುಂಕ್ ನಿರಂತರ್ ವಾವ್ರ್ ಚಾಲು ದವರ್ಲೊ.

8. 1991 – ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕುಮ್ಟ್ಯಾಂತ್ **ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂಚೊ ಏಕತ್ರ್ ವಾವ್ರ್** – ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾದೆಮಿಚ್ಯಾ ರಚ್ನೆಕೆಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಕ್, ಬಳ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ಕರಾವಳೆಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಹಾಡ್ಚೊ ವಾವ್ರ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕೆಲೊ.

9. 1992 –ಇಸ್ವಿ ಜನವರಿ 4 - ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಂತ್ **ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಿಭಾಗ್** ಉಗ್ತೊಂ ಕರುಂಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳೆಚಾ ಮ್ಹಜಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣಾರ್ ಪ್ರೇರಣಾತ್ಮಕ್ ವಾವ್ರ್.

10. 1992 – ಇಸ್ವಿ ಫೆಬ್ರವರಿ 8 ಆನಿ 9. ಕಾರ್ವಾರಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಪ್ರಥಮ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಾಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳೆಚಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣಾರ್ ಮುಖೇಲ್ಪಣ್ ಆನಿ '**ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡಮಿ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್**' ಮ್ಹಳ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಪ್ರಬಂಧ್ ಮಾಂಡುನ್ ಕರುನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕಾ ತರ್ಫೆನ್ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಪರ್ಗಟ್ ಮನವಿ ಅರ್ಪಿಲಿ.

11. 1992 – ಅಖ್ಯಾ ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕಾಕ್, ಮುಡಾರ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಸರ್ವ್ ಸಂಘ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಪದಾಧಿಕಾರಿಂಕ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಎಕ್ಟಾವ್ನ್ ಅಖಿಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಟ್ಟಾರ್ – '**ಕೊಂಕ್ಣೆಕ್ ಆಟ್ವೆ ವೊಳೆರಿಂತ್ ಸ್ಥಾನ್ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನ್**' ಹೆ ಧ್ಯೇಯ್ ದವ್ರುನ್ ವಾವ್ರ್. ಅಖಿಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಟ್ಟಾರ್, ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್, ಬಂಟ್ವಾಳಾಂತ್, ಉಡುಪಿಂತ್, ಕುಮ್ಟ್ಯಾಂತ್, ಕಾರ್ವಾರಾಂತ್ **ಬೃಹತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜಾಥಾ** ಕಾಡುನ್ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಮನವಿ ದೀವ್ನ್ ಅಂತಿಮ್ ಹಂತಾರ್ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ 28 ತಾರಿಕೆರ್, ಕರ್ನಾಟಕಾಚಾ ರಾಜ್ಯಪಾಲಾಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಂಚಾ ತರ್ಫೆನ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ **ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ** ಘಡುಂಕ್ ಮನವಿ.

12. **2006–2008 ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಿಷದೆಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ –**

1) 2007 ಇಸ್ವಿ ಅಗಸ್ಟ್ 19 ತಾರಿಕೆರ್ ಕುಂದಾಪುರಾಂತ್ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟಾಚೆಂ ಬೃಹತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮ್ಮೇಳನಾಕ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್.

2) ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಚಾ ಆನಿ ಕೊಲೆಜಿಚಾ ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಕ್ 'ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ವಿಜ್' ಆನಿ 'ವಿಶ್ವ ಕೊಂಕಣಿ ದಿವಸ್ ಆಚರಣೆಕ್ ಮುಖೆಲ್ಪಣ್ ಆನಿ ವಾವ್ರ್.

3) 2007 ಜುಲ್ಯಾ 8 ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದೆಚೊ 68 ವೊ ಸ್ಥಾಪನಾ ದಿವಸ ಮಣಿಪಾಲಾಂತ್ ಆಚರಣ್ ಕರುನ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತಿ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ಲಾಬ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಸನ್ಮಾನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಬೃಹತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಯಶಸ್ವಿ ರಿತಿನ್ ಸಂಘಟನ್.

4) ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಕಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೇಂದ್ರಾಚ್ಯಾ ಸಂಯೋಗಾನ್ 2007 ಮೇಯಾಚ್ಯಾ 4-5 ತಾರಿಕೆರ್ 18 ವೆಂ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ್ ಸಂಘಟನ್.

5) ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಿಷದೆಚೆಂ 26ವೆಂ. ಅಧಿವೇಶನ್ ಕೇರಳಾಚ್ಯಾ ಎರ್ನಾಕುಳಾಂ ಶ್ಹಾರಾಂತ್ 2008 ಇಸ್ವಿ ಫೆಬ್ರುವರಿ 1-3 ತಾರಿಕೆರ್ ಸಂಘಟನ್.

III. **ಸಾಹಿತಿ ಆನಿ ಸಂಶೋಧಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಸಾಧನ್:**

1) **ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳ್ ಗ್ರಂಥ್:** 1997-2002 ಇಸ್ವಿ ಥಾವ್ನ್ ಕರ್ನಾಟಕ, ಗೋವಾ ಆನಿ ಮುಂಬೈ ವಠಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚೆ ಸಂಬಂಧಿತ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡುನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮರ್ಥಕಾಂಚ್ಯಾ ಸಮಕ್ಷತ್. ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚೊ ಪಯ್ಲೊ ಗ್ರಂಥ್ 2002 ಇಸ್ವಿ ಜೂನಾಚ್ಯಾ ತೀಸ್ ತಾರ್ಕೆರ್ ಸಾಂ. ಎಲೋಶಿಯುಸ್ ಕಾಲೇಜಿಚ್ಯಾ ಸಭಾಂಗಣಾಂತ್ ಉಗ್ತಾವಣ್. ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮರಾಠಿ ವಾದ್-ವಿವಾದಾಚೊ ವಿಷಯ್ ಜಾಲ್ಯಾ. **ಹ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳ್ ಗ್ರಂಥಾಕ್ ಡಾ: ಟಿ.ಎಂ.ಎ.ಪೈ ಪೌಂಡೇಶನ್ ಮಣಿಪಾಲ್ ಹಾಂಚೆ ಥಾವ್ನ್ 2003 ವರ್ಷಾಚೊ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕ್ ಪುರಸ್ಕಾರ್ ಲಾಬ್ಲಾ.**

2) ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳ್ ಗ್ರಂಥ್ ದೇವ್ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ 2003 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪಣಜಿಂತ್ ಮೊಕ್ಳಿಕ್.

3) 2002-2005: "**ಜಾಗರಣ್**" ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚೊ ದುಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್ ಮೊಕ್ಳಿಕ್. ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಾಚೊ ಸುರ್ವೆಲೊ ವಾಂಟೊ ಜಾಲ್ಯಾ.

4) '**ಜಾಗರಣ್**' ಗ್ರಂಥ್ ದೇವ್ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ 2007 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪಣಜಿಂತ್ ಮೊಕ್ಳಿಕ್.

5) ತಿಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್ **ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್** - ಲೋಕ್-ನಾಚ್ ಆನಿ ಲೋಕ್-ಸಂಗೀತ್ ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಧಾರಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

6) **ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರಾಂನಿ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ್ ಲೇಖನಾಂ.**

ದಿವ್ಯೊ ಪತ್ರಾಚ್ಯಾ **100 ವರ್ಸಾಂಚೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ರಂಗ್ ಮಂಚ್ ವಿಶೇಷ್ ಅಂಕ್ಯಾರ್** ***'ನಾಟಕಾಂಚಾ ತಳ್ವೆರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚಿ ಝುರ್'*** ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ್ **ಲೇಖನಾಕ್ ದುಸ್ರೆಂ ಬಹುಮಾನ್.**

7) ರಾಕ್ಣೊ, ಕಾಣಿಕ್, ಮಿತ್ರ್ ಆನಿ ಪಯ್ಣಾರಿ ಪತ್ರಾಂನಿ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ್ ಲೇಖನಾಂ.

IV. **ಸಮಾಜ್ ಸೆವೆಂತ್ ಸಾಧನ್:**

1) 1978-1982 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬಿಂಟ್ವಾಳ್ ಮೊಡಂಕಾಪಾಂತ್ ಯುವಜಣಾಂಚೆಂ ಸಂಘಟನ್ ಆನಿ ತಾಚೊ ಜೆರಾಲ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ - ಪಯ್ಲೆಂ ಭ್ರಿಹತ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಮೊಡಂಕಾಪ್ ಫಿರ್ಗಜೆಂತ್ ಸಂಘಟನ್.

2) 1980-1983 ಇಸ್ವಿ ಬಿಂಟ್ವಾಳ್ ಜೇಸಿಸ್ ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂತ್ ವಾವ್ರ್ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ್ ಆನಿ ವಿವಿಧ್ ಹುದ್ದ್ಯಾಂನಿ ಸಮಾಜ್ ಸೇವಾ.

3) **1987-1990 ಇಸ್ವಿ ಕೊಡ್ಯಾಳ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರೇಮ್‌ನಗರ್ ಬಜ್ಜೋಡಿ ಶಾಂತಿ ಕ್ಲಬ್ಬಾಚೆಂ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣ್–**

(i) ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಕ್ರಿಸ್ಮಸ್ ಆಚರಣಾ ವೆಳಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಿವಾಳ್ ದವರುಂಕ್ ವಿವಿಧ್ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಆನಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾವ್.

(ii) 1988 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಫೆಬ್ರುವರಿ 7 ತಾರ್ಕೆರ್ **'ಹೆನ್ರಿ ನೈಟ್'** ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಟೌನ್ ಹೊಲಾಂತ್ ಆಸಾ ಕರುನ್ **ಬೊಂಬಂಯ್ಚ್ಯಾ ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ ಕಲಾಕಾರ್ ಹೆನ್ರಿ ಡಿ'ಸೋಜಾಕ್** ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕಾಚಾ ತರ್ಫೆನ್ **'ಸಂಗೀತ್ ಸಮ್ರಾಟ್'** ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಬಿರುದ್ ದೀವ್ನ್ ಸನ್ಮಾನ್.

(iii) 1988-1990 ಪ್ರೇಮ್‌ನಗರ್ ಬಜ್ಜೋಡಿಂತ್ ಲೂರ್ದ್ಸ್ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಕ್ ಗ್ರೋಟ್ಟೊ ಬಾಂದುನ್ ಪ್ರೇಮ್‌ನಗರ್ ಥಾವ್ನ್ ಬೆಂದೂರ್ ಇಗರ್ಜೆಕ್ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ 8 ತಾರ್ಕೆರ್ ಸಂಭ್ರಮಿಕ್ ರಿತಿನ್ ಮುಯ್ಯಾಳ್ ಪುರ್ಶಾಂವ್ ಆನಿ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚೆಂ ಭಕ್ತಿಪಣ್ ಆಸಾ ಕರುನ್ ಭಕ್ತಿವಂತಾಂಕ್ ಮಾಗ್ಣಿಂ ನೊವೆನಾಂ ಕರುಂಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್.

(iv) 1989 – ಇಸ್ವೆಂತ್ ಏಪ್ರಿಲ್ 4 ಥಾವ್ನ್ 15 ತಾರಿಕೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ 150 ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಂ ಸವೆಂ **ಶ್ರೀ ವಿ.ಎಲ್. ರೇಗೊಚೆಂ ಯೋಗ ತರ್ಬೆತಿ ಶಿಬಿರ್** ಫಾತಿಮಾ ರೆತಿರ್ ಮಂದಿರಾಂತ್ ಆಸಾ ಕರುನ್ ಸಮಜೆಚಾ ತರ್ಫೆನ್ ***'ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ'*** ಮ್ಹಳೆಂ ಬಿರುದ್ ದೀವ್ನ್ ಸನ್ಮಾನ್.

4. **1994-95 ಇಸ್ವಿ ಅಧ್ಯಕ್ಸ್ ಲಯನ್ಸ್ ಕ್ಲಬ್ ಕುಲಶೇಖರ್, ಮಂಗಳೂರು –**

(i) ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಚಾ ಸಂಯೋಗಾನ್, ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಕದ್ರಿ ಉದ್ಯಾನವನಾಂತ್ **ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಪ್ತಾಹ** ಆಚರಣ್ ಕರುನ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಅಪಾಂಗ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ವಿವಿಧ್ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಆನಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾವ್.

(ii) ಪದುವಾ ಇಸ್ಕೊಲಾಚಾ ಸಂಯೋಗಾನ್ **ಭಾರತಾಚಾ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯೋವಾಚಾ ಸ್ವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವ ವೆಳಾರ್ ವಿಶ್ವ ಪರಿಸರ ದಿನಾಚರಣೆ ದಿಸಾ ದಶಲಕ್ಷ ರುಖಾಂ ಲಾಂವ್ಚೆಂ ಬೃಹತ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ನಂತೂರ್ಚ್ಯಾ ಪದ್ವಾ ಮೈದಾನಾರ್.**

5. **ಸಂದೇಶ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂತ್ ವಾವ್ರ್:** ಸಂದೇಶ ಸಂತೂರ್ 1991 ಇಸ್ವಿ ನವೆಂಬರ್ 3 ತಾರಿಕೆರ್ **'ವಿಲ್ಫಿ – ಹೆನ್ರಿ ನೈಟ್'**, ಹ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಚೊ **ಪ್ರಧಾನ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ** ಜಾವ್ನ್ ಆನಿ ದುಸ್ರ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ತ್ಯಾಚ್ ಸಂದೇಶಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಖಾತಿರ್ **'ರೆವೊ–ಲೈವ್'** ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಬೃಹತ್ ಸಂಗೀತ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಸಂಘಟನ್.

6. 1996-2002 – ಮಿತ್ರ ವೃಂದ ಕಾಪಿಕಾಡ್ ಹ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚೊ ಗೌರವ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್– ವರ್ಸ್ಯಾಕಾ ವರ್ಸಾ ಬಿಜೈ ಕಾಪಿಕಾಡ್ ವಠಾರಾಚಾ ದುಬ್ಳ್ಯಾ ಆನಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಲೋಕಾಂಕ್ ಉಗ್ತ್ಯಾ ಮೈದಾನಾರ್ ಧರ್ಮಾರ್ಥ್ ನಾಟಕ್, ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ವಿವಿಧ್ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಆನಿ ಅಪಾಂಗ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಸ್ವ–ಉದ್ಯೋಗ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ದುಬ್ಳ್ಯಾಂಕ್ ಸಹಾಯ್.

7. 1993-2008 - ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಕಾಲೇಜಿಚ್ಯಾ ಎಲುಮ್ನಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚೊ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಸ್ ಆನಿ ಸಮಿತಿ ಸಾಂದೊ ಜಾವ್ನ್ ಸಬಾರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂತ್ ಸಂಘಟನಾತ್ಮಕ್ ವಾವ್ರ್.

8. 2001 ಇಸ್ವಿ ದೇರೆಬೈಲಾಂತ್ ಕಥೊಲಿಕ್ ಸಭೆಚೊ ಸ್ಥಾಪಕ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ವಿವಿಧ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾ ಸಂಘಟನ್ ಆನಿ ಮುಖೆಲ್ಪಣ್.

V. ಪುರಸ್ಕಾರ್, ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಬಿರುದ್ ಆನಿ ಮಾನ್ಯತಾಯ್:

1. **1989 – ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್1992 ಇಸ್ವೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ಕರ್ನಾಟಕ (ರಿ) ಹ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್** – ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಮಾನ್ಯತಾಯೆ ಖಾತಿರ್ ನಿರಂತರ್ ವಾವ್ರ್ ದಿಲ್ಯಾಕ್ 1993 ಇಸ್ವಿ ಜನವರಿ 1 ತಾರಿಕೆರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾ ತರ್ಫೆನ್ **ಬಂಗಾರಾಚಿ ಸರ್ಪೋಳಿ** ಆನಿ **'ಮಹಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಕಾರ್ಭಾರಿ'** ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಬಿರುದು ದೀವ್ನ್ ಪರ್ಗಟ್ ಸನ್ಮಾನ್.

2. 1994 ಇಸ್ವಿ ಆಗೋಸ್ತಾಚ್ಯಾ ಏಕ್ ತಾರ್ಕೆರ್ ಲಾಯನ್ಸ್ ಕ್ಲಬ್ ಕುಲಶೇಖರ್ ಘಟಕಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾನಾ, ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಚ್ಯಾ ಆನಿ ನಂತೂರ್ ಪದ್ವಾ ಹೈಸ್ಕೂಲಾಚ್ಯಾ ಸಹಯೋಗಾಂತ್ ಮಂಗಳೂರು ನಗರ ಹಸುರೀಕರಣ ಬೃಹತ್ ವನಮಹೋತ್ಸವ ಆಚರಣ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಥಾವ್ನ್ **'ಗೌರವ ವೃಕ್ಷ ರಕ್ಷಕರು'** ಮ್ಹಳ್ಳೊ **ಗೌರವ್, ಆನಿ ಪ್ರಶಂಸಾ ಪತ್ರ್.**

3. 1994-95 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಲಾಯನ್ಸ್ ಕ್ಲಬ್ ಕುಲಶೇಖರ – ಮಂಗ್ಳುರ್ ಘಟಕಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ಸಮಾಜೆಚಿ ಸೆವಾ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಸಹಯೋಗಾಂತ್ ಕದ್ರಿ ಉದ್ಯಾನವನಾಂತ್, 1994 ಇಸ್ವಿ ಅಕ್ಟೋಬರಾಂತ್ ಏಕ್ ಹಪ್ತ್ಯಾಭರ್ ಚಾಲ್ನಾಸಲೆಂ **'ವನ್ಯ ಜೀವಿ ಸಪ್ತಾಹ'** ಆಚರಣ್ ಸಂಘಟನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಲಾಯನ್ಸ್ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಥಾವ್ನ್ **"ಲಯನ್ಸ್ ಕ್ಲಬ್ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ಸ್ ಎಕ್ಸಲೆನ್ಸ್ ಎವಾರ್ಡ್ 1994-95"** ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಆನಿ ಪುರಸ್ಕಾರ್.

4. 1994 ಇಸ್ವಿ ಮೇ 11 ತಾರ್ಕೆರ್ ಮಿತ್ರ್ ವೃಂದ ಕಾಟಿಪಳ್ಳ ಹ್ಯಾ ಸಂಘಟನ್ಯಾ ಸಾತ್ವ್ಯಾ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ್ ಸಮಾರಂಭಾ ವೆಳಾರ್ ತಾಣಿಂ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಸುಮಾರ್ 25 **ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾ ಸಾರ್ಥಕ್ ಸಮಾಜ್ ಸೆವೆ ಖಾತಿರ್** ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನಾಸಲ್ಲ್ಯಾ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚೊ ಶ್ರೀ ಯೋಗೀಶ್ ಭಟ್ ಹಾಂಚೆ ಥಾವ್ನ್ ಪರ್ಗಟ್ ಮಾನ – ಸನ್ಮಾನ್.

5. 2000 ಇಸ್ವಿ ಫೆಬ್ರುವರಿ 20 ತಾರ್ಕೆರ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಡೊನ್ ಬೊಸ್ಕೊ ಹಾಲಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾಚ್ಯಾ **ರುಪ್ಯಾಳ್ಯಾ ಉತ್ಸಾವಾಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷ್ ಗೊಂಯ್ಚೆ ಆದ್ಲೊ ಮುಖೆಲ್ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಲುಯಿಜಿನೊ ಫೆಲೆರೊ** ಹಾಂಚೆ **ಥಾವ್ನ್ ಪರ್ಗಟ್ ಮಾನ್ – ಸನ್ಮಾನ್.**

6. 2000 ಇಸ್ವಿ ಜುಲ್ಯಾಚ್ಯಾ 15 ತಾರ್ಕೆರ್ ದೇರೆಬೈಲ್ ಕೊಟ್ಟಾರ್ ಕ್ರಾಸ್ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸರ್ ಹಿತಳ್ಯಾಯ್ ಆನಿ ಲೋಕಾಂಚ್ಯಾ ಗರ್ಜೆ ಖಾತಿರ್ ವಾವ್ರಲ್ಯಾಕ್ **ಮಂಗ್ಳೂರ್ ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕಾ ಮೇಯರ್ ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಂದರಿ ಹಾಂಚೆ ಥಾವ್ನ್ ಸನ್ಮಾನ್.**

7. 2001 ಇಸ್ವಿ ಎಪ್ರಿಲ್ 29 ತಾರ್ಕೆರ್ **'ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಲೇಖಕಾಂಚೊ ಎಕ್ವೊಟ್'** ಆನಿ **'ಕಾಣಿಕ್'** ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರಾಚ್ಯಾ ಸಹಯೋಗಾಂತ್ ಸಾಂ ಎಲೋಶಿಯಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಸಭಾಂಗಣಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ **ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟಾಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮ್ಮೇಳಾನಾಂತ್ ಸಮ್ಮೇಳಾಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೌರವ್ ಆನಿ ಸನ್ಮಾನ್.**

8. 2001 ಇಸ್ವಿ ಆಗಸ್ಟ್ 20 ತಾರ್ಕೆರ್ **'ಕೊಂಕಣಿ ಮಾನ್ಯತಾ ದಿಸಾ'** ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳಿ ಖಾತಿರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸೆವೆಕ್ ಬಿಸ್ಪ್ ಸಾಂಯ್ಬ್ ಅ.ಮಾ.ದೊ. ಎಲೋಶಿಯಸ್ ಪಾವ್ಲ್ **ಸೋಜಾ ಥಾವ್ನ್ ಪರ್ಗಟ್ ಸನ್ಮಾನ್.**

9. 2002 ಇಸ್ವಿ ಮಾರ್ಚ್ 9 ತಾರಿಕೆರ್ ಸಂತೂರ್ಕ್ಯಾ ಐ.ಎಸ್.ಡಿ. ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚಾ ಸಭಾಂಗಣಾಂತ್ 'ಕಾಣಿಕ್' ಪತ್ರಾ ಥಾವ್ನ್ – ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ದಿಲ್ಯಾ ಅಮೂಲ್ಯ್ ಸೆವೆ ಖಾತಿರ್ **ಜಲ್ಮಾ ಬಂಗಾರೋತ್ಸವ್ ಆಚರಣ್** ಕರ್ನ್ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷ್ ಶ್ರೀ ಐವನ್ ಡಿ'ಸೋಜಾ ಥಾವ್ನ್ ಸನ್ಮಾನ್.

10. 2002 ಇಸ್ವಿ ಜೂನ್ 30 ತಾರ್ಕೆರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚಾ ಚಳ್ವಳಿ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಪಾಂಚ್ ವರ್ಸಾಂ ವಿಸ್ತ್ರುತ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಸಂಶೋಧನ್ ಕರುನ್ **'ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳ್'** ಸಂಶೋಧಿತ್ ಗ್ರಂಥ ಬರೊವ್ನ್ ಸಾಂ ಎಲೋಸಿಯುಸ್ ಕೊಲೆಜಿಕ್ ಸಮರ್ಪಿಲ್ಲ್ಯಾಕ್, ಸಾಂ ಎಲೋಸಿಯುಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚೊ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲ್ ಜಾವ್ನ್‌ಸ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾ.ಬಾ. ಪ್ರಶಾಂತ್ ಮಾಡ್ತಾ ಜೆ.ಸ. ಹಾಂಚೆ ಥಾವ್ನ್ ಸನ್ಮಾನ್.

11. 2002 ಇಸ್ವಿ ನವೆಂಬರ್ 1 ತಾರ್ಕೆರ್ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾಚಾ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಸಮಾರಂಭಾಂತ್ ಸಮಾಜ್ ಸೆವಾ ಖಾತಿರ್ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾಚಿ ಸರ್ಕಾರಾಚಿ **'ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'**.

12. **'ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳ್'** ಗ್ರಂಥಾಕ್ **ದೊ। ಟಿ.ಎಂ.ಎ. ಪೈ ಪೌಂಡೇಶನ್** ಹ್ಯಾಂಚೆ ಥಾವ್ನ್ **2003 ವರ್ಸಾಚೊ ಅತ್ಯುತ್ತಮ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಪುರಸ್ಕಾರ್ – ರೂ. 25,000/– ನಗ್ದೆನ್** ಆನಿ **ಪ್ರಶಂಸಾ ಪತ್ರ್ –** 2004 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 16 ತಾರಿಕೆರ್ ಮಣಿಪಾಲಾಂತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಕೆ.ಕೆ. ಪೈಥಾವ್ನ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಆನಿ ಪರ್ಗಟ್ ಸನ್ಮಾನ್.

13. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೇಖಕಾಂಚೊ ಎಕ್ವೊಟ್ ಕರ್ನಾಟಕ (ರಿ) ಹಾಣಿ 2004 ನವೆಂಬರ್ 28 ತಾರಿಕೆರ್ ಆಚರಣ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ **'ದಶಮಾನೋತ್ಸವ್'** ಸಂಭ್ರಮಾ ವೆಳಿಂ, ಸನ್ಮಾನ್.

14. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ಕರ್ನಾಟಕ (ರಿ) ಮಂಗ್ಳೂರ್ ಹಾಣಿಂ 'ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳ್' ಗ್ರಂಥಾಕ್ ದೊ। ಟಿ.ಎಂ.ಎ. ಪೈ ಪೌಂಡೇಶನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಾಬ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಮಂಗ್ಳೂರ್ ಸಾಂ ಎಲೋಸಿಯುಸ್ ಕೊಲೇಜಿಚ್ಯಾ ಸಭಾಂಗಣಾಂತ್ 2004 ಡಿಸೆಂಬರ್ 11 ತಾರಿಕೆರ್ ಪರ್ಗಟ್ **ಅಭಿನಂದನ್** ಆನಿ ಸನ್ಮಾನ್.

15. 2005 ಇಸ್ವಿ ಅಗಸ್ಟಾಚಾ 14 ತಾರಿಕೆರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚೊ ದುಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್ **'ಜಾಗರಣ್'** ವೊಕ್ಳಿಕ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ದೆರೆಬೈಲ್ ಇಗರ್ಜೆಚಾ ಪಿರ್ಗಜೆ ಗಾರಾಂನಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಲೊಕಾಂ ಮುಖಾರ್ ಪಿರ್ಗಜೆಚೊ ವಿಗಾರ್ ಮಾ।ಬಾ। ಗೋವ್‌ಪ್ರಿ ಸಲ್ಡಾನ್ ಹಾಂಚೆ ಥಾವ್ನ್ ಗೌರವಾಚೊ ಉರ್ಮಾಲ್ ದವರುನ್ ಸನ್ಮಾನ್.

16. 2005 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 18 ವೆರ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಿಕಾನಿ ಒಂದ್ವಾನಿ ಚಲಂವ್ಚ್ಯಾ ಶಿಕ್ಷಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥ್ಯಾ ಉತ್ಸವಾಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚೊ ಶಾಸಕ್ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಯೋಗಿಶ್ ಭಟ್ ಹಾಂಚೆ ಥಾವ್ನೆ ಸನ್ಮಾನ್.

17. 2006 ಇಸ್ವಿ ಮಾರ್ಚ್ 22ವೆರ್ ಲೇಡಿಸ್ ಸೋಶಿಯಲ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಲೀಗ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂಭ್ರಮಾ ವೆಳಿಂ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಿಷದೆಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಪದ್ವಿ ಲಾಬ್‌ಲ್ಯಾಕ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ ದಿಯೆಸಿಜಿಚೊ ಭಿಸ್ಪ್ ಅ।ಮಾ।ದೊ। ಅಲೋಸಿಯುಸ್ ಪಾವ್ಲ್ ಸೋಜ್ ಹಾಂಚೆ ಥಾವ್ನ್ ಪರ್ಗಟ್ ಸನ್ಮಾನ್.

18. 2006 ಇಸ್ವಿ ಎಪ್ರಿಲ್ 30 ವೆರ್ 'ಅಮ್ಚಿ ಬಳಗ' ಹಾಂಣಿ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಲೆಲ್ಯಾ ಸಂಭ್ರಮಾ ವೆಳಿಂ ದ.ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಡಾ।ಹೆಚ್.ಪಿ. ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ್ ಹಾಂಚೆ ಥಾವ್ನ್ ಪರ್ಗಟ್ ಸನ್ಮಾನ್.

19. ಅ.ಭಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷತ್ ಆನಿ ಮಣಿಪಾಲಚ್ಯಾ ಡಾ| ಟಿ.ಎಂ.ಎ. ಪೈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಾಚ್ಯಾ ಆಶ್ರಯಾಖಾಲ್ 2007 ಇಸ್ವಿ ಜುಲಾಯ್‌ಚಾ 8 ತಾರಿಕೆರ್ ಉಡುಪಿಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಪರಿಷದೆಚ್ಯಾ 68 ವ್ಯಾ ಸ್ಥಾಪನಾ ದಿವಸಾಚಾ ಸಂಭ್ರಮಾರ್ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ.ಕೆ.ಪೈ ಥಾವ್ನ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಿಷದೆಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಹುದ್ದೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿಲ್ಲ್ಯಾರ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಪರ್ಗಟ್ ಸನ್ಮಾನ್.

20. 'ರಚನಾ' ಕಥೊಲಿಕ್ ಉದ್ಯಮಿಚಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ 2007 ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಎಪ್ರಿಲ್ 28 ವೆರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ದಿಲ್ಯಾ ಸೆವೆ ಖಾತಿರ್ ಆನಿ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಿಷದೆಚೋ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಮಾರ್ಸೆಲ್ ಮೊಂತೆರೊ ಥಾವ್ನ್ ಸಾಂ. ಎಲೋಶಿಯಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚಾ ಸಭಾಂಗ್ಣಾಂತ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಸನ್ಮಾನ್.

21. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂತ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ (ಸಾಂ. ಎಲೋಶಿಯಸ್ ಕೊಲೆಜಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ವಿಭಾಗ್) 2007 ಇಸ್ವಿ ಎಪ್ರಿಲ್ 21 ತಾರಿಕೆರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳಾನ್ ಆಯೋಜಿತ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಸಂಭ್ರಮಾಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ ದಿಯೆಸಿಜಿಚ್ಯಾ ವಿಗಾರ್ ಜೆರಾಲ್ ಮೊ| ಫ್ರೆಡ್ ಪಿರೇರ್ ಹಾಂಚೆ ಥಾವ್ನ್ ಪ್ರರ್ಗಟ್ ಮಾನ್ ಸನ್ಮಾನ್.

22. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪಣಜಿಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ 25 ವ್ಯಾ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಿಷದೆಂತ್ 2006 ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮುಖೆಲ್ ಮಂತ್ರಿ ಗೌರವಾಸ್ಪಿತ್ ಪ್ರತಾಪ್ ಸಿಂಗ್ ರಾಣೆ ಹಾಂಚೆ ಥಾವ್ನ್ ಆನಿ 2008 ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಕೇರಳಾಚಾ ಎರ್ನಾಕುಲಂ ಹಾಂಗಾ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಿಷದೆಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಹುದ್ದೊ ನಿರ್ವಹಿಸಿಲ್ಲ್ಯಾರ್ ಕೇರಳಾಚಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಪರ್ಗಟ್ ಸನ್ಮಾನ್.

****

ಬರಯ್ಣಾರಾಚೆ ಹೆರ್ ಗ್ರಂಥ್

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಳ್ವಳೆಚೊ
ಪಯ್ಲೊ ಗ್ರಂಥ್
ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ

[illegible]

20 + 320

[illegible]

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಳ್ವಳೆಚೊ
ಪಯ್ಲೊ ಗ್ರಂಥ್
ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಳ್ವಳೆಚೊ
ದುಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್
ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ

[illegible]

25 + 416

[illegible]

[illegible]

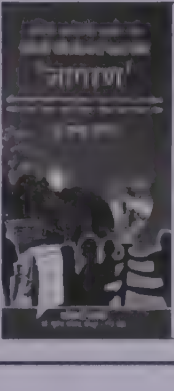

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಳ್ವಳೆಚೊ
ದುಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್
ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ

ಆಭಾರ್ ಆನಿ ಉಪ್ಕಾರ್

ಹಾಂವ್ ಆಭಾರ್ ಮಾಂದ್ತಾ ಆನಿ ಉಪ್ಕಾರ್ ಬಾವುಡ್ತಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ, ಹಾಂತುನ್ ದೋನ್ ವಿಶಯ್ ಆಟಾಪ್ತಾತ್. ಗ್ರಂಥ್ ಛಾಪುಂಕ್ ಆಧಾರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಂಚೊ ಹಾಂವ್ ಆಭಾರ್ ಮಾಂದ್ತಾ. ತಶೆಂಚಂ ಮ್ಹಜೆ ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ಹಿತಚಿಂತಕ್ ಆಸಾತ್, ಪ್ರಾಮುಖ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಫುಡಿತಾಂನಿ ತಿಂ ಮ್ಹಜಿ ಪಾಟ್ ಥಾಪುಡ್ತಾತ್ ಆನಿ ಧೈರ್ ಆನಿ ಬಳ್ ದೀವ್ನ್ ಭುಜಾಕ್ ಭುಜ್ ದಿತಾತ್. ತಾಂಚೊಯ್ ಹಾಂವ್ ಕಾಳ್ಜಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಪ್ಕಾರ್ ಬಾವುಡ್ತಾಂ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಮ್ಹಜೆಂ ಪ್ರಥಮ್ ಕರ್ತವ್ಯ್.

ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದೆಚ್ಯಾ ರುಪ್ಯಾಳ್ಯಾ ಸಂಭ್ರಮಾಕ್, ಹಾಂವ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ವಿಂಚುನ್ ಆಯ್ಲೊಂ ಮ್ಹಣ್ ಖಬಾರ್ ಯೆತಾನಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಂತೊಸಾಚೆ ಉಮಾಳೆ ಆಯ್ಲೆ. ಖಬಾರ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ತೀಸ್ ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾ ಸಮಾಜ್ ಸೆವೆಕ್ ಆನಿ ವೀಸ್ ವರ್ಸಾಂಚಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಸೆವೆಕ್ ನಿಮಾಣೆ ತರೀ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ಮೆಳ್ಳಿ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಖುಶಿ ಜಾಲ್ಲಿ. 2006 ಇಸ್ವೆಚಾ ಫೆಬ್ರವರಿ 10 ತಾರಿಕೆ ಥಾವ್ನ್ ಪಣಜಿಚ್ಯಾ ಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿಚ್ಯಾ ಸಂಕುಲಾಂತ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ 25ವ್ಯಾ ಅ.ಭಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದೆಚಿ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಗಟ್ಣಿ 2005ಇಸ್ವೆಚಾ ಡಿಸೆಂಬರ್ 22 ತಾರಿಕೆರ್ ಪರ್ಗಟ್ ಜಾಲ್ಲಿ.

ಅ.ಬಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಿಷದೆಚಿ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಗಟ್ಣಿ ಭಾಯ್ರ್ ಪಡ್ತಾನಾ, ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂತ್ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲಿಪಿನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕೊಂವ್ಚಿ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ವಾದ್ ಬಳಾಧಿಕ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ಹೊ ವಾದ್ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳೆಚೊ ದುಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್ 'ಜಾಗರಣ್' ಬರಯ್ತಾನಾ, ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಫುಡಾರ್ಯಾಂನಿ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ತಿರ್ಮಾನಾಚೆರ್ ಹೊಂದುನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಕ್ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಚ್ ಸೂಕ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂವೆಂಯೀ ನಿರ್ಣಯ್ ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ 'ಎಕ್ ಬಾಸ್, ಎಕ್ ಲಿಪಿ ಆನಿ ಎಕ್ ಸಮಾಜ್' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಪರಿಷದೆಚ್ಯಾ ಧ್ಯೇಯಾಕ್ ಹಾಂವೆಂ ಪಾಟಿಂಬೊ ದೀಜೆಚ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಅಶೆಂ ಹ್ಯಾ ಲಿಪಿಚ್ಯಾ ವಾದಾ ವರ್ವಿಂ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಗೊಟಾಳೊ ತಾರಕಾಕ್ ಪಾವ್‌ಲ್ಲೊ.

ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಗಾರ್ ವಾಸ್ಲುಕ್‌ದಾರಾಂ ಪಯ್ಕಿಂ 1940 ಇಸ್ವೆಂತ್ ನಿತಿದಾರ್ ಜೆರೊಮ್ ಸಲ್ಡಾಞ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದೆಚೊ ಪಯ್ಲೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, 42 ವರ್ಸಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 1982 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸಾಹಿತಿ ವಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ಡಾಞ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ತಶೆಂ 1993 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಗಾರ್ ಮುಂಬೈಂತ್ ವಸ್ತಿ ಜಾಲ್ಲೊ ಜೆ.ಬಿ. ಮೊರಾಯಸ್ ಆನಿ 1997 ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಗಾರ್ ಧಾರ್‌ವಾಡ್ ವಸ್ತಿ ಜಾಲ್ಲೊ ದೊ| ವಿಲ್ಲಿಯಂ ಮಾಡ್ತಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಗಾರ್ ವಾಸ್ಲುಕ್‌ದಾರಾಂ ಪಯ್ಕಿಂ 24ವರ್ಸಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ (ಮ್ಹಣ್ಜೆ1982 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ 2006 ವರ್ಸಾಂ ಪರ್ಯಾಂತ್) ಹಾಂವ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪರಿಷದೆಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾಲ್ಲೊಂ. ಹೆಂ ಘುಡಿತ್ ವರ್ತೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ಲಿಪಿ ವಾದಿಂನಿ ಪ್ರತಿರೋದಾಚೊ ತಾಳೊ ಉಟಯಿಲ್ಲೊ.

ಹೆಂ ಸಗ್ಳೆಂ ತಳ್ಮಳ್ಯಾಚೆಂ ವಾತಾವರಣ್ ಫುಟ್ ಕರ್ತ್ಯಾರ್, ಏಕಾ ಮ್ಹಾಲ್ಗಡ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಫುಡಾರಿಚಿ ಮ್ಹಾಕಾ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಲಿ. ತವಳ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಸರ್ಟ್ ಕರ್ನ್ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಶ್ರೀಮತಿ ಒಕ್ಟೋಪಿಯಾ ಆಲ್ಬುಕರ್ಕ್ ಆನಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಸಿಸಿಲಿಯಾ ಗೋಪಿಯಸ್ ಹಾಂಚೊ. ಶ್ರೀಮತಿ ಒಕ್ಟೋಪಿಯಾ ಆಲ್ಬುಕರ್ಕ್ ಗಾಂವಾರ್ 'ಒಟ್ಟಿಬಾಯ್' ಮ್ಹಣ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಕಾರಾಣ್ ಕೊಣಾಯ್ಚ್ಯಾ ಕಷ್ಟಾ-ಸುಖಾಕ್ ಪಾಂವ್ಚೆ ತಿತ್ಲಿ ಏಕ್ ಧೈರಾವಂತ್ ಸ್ತ್ರೀ ಮುಖೆಲಿ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಲಿ. ತಶೆಂ ಹಾಂವ್ ಒಟ್ಟಿ ಬಾಯೆಕ್ ವ್ಹೊಚೊನ್ ಮೆಳ್ಳೊಂ ಆನಿ ವಿಷಯ್ ತಿಕಾ ಸಮ್ಜಾಯ್ಲೊ. ತಿಣೆ ಏಕಾ ಆವಯ್ ಭಾಶೆನ್ ಹೆಂ ಸವಾಲ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮಾತ್ಯಾರ್ ಘೆತ್ಲೆಂ ಆನಿ ಖಟ್ಲ್ಯಾರ್ ನಿದ್ಲ್ಲೆ ಕಡೆ ಥಾವ್ನ್ಂಚ್ ಪೈಸಾಂ ಘುಂವ್ನಾವ್ನ್ ತಿಣೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಕ್ ಪರಿಷದೆಚೆ ವಾಂಗ್ಡಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲೆಂ. ತಿಚ್ಯಾ ಘರಾ ಏಕ್ ಜಮಾತ್ ಆಪಯ್ಲಿ ಆನಿ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಪಣಾಚಾ ಹುದ್ಯಾರ್ ಮಾನ್, ಗೌರವ್ ಹಾಡುನ್ ದಿಲ್ಲೊ ತಶೆಂಚ್ ಸಿಸಿಲ್ ಬಾಯೆನ್ ತಿಚಾ ಘರಾ ಆಮ್ಕಾಂ ಆಪವ್ನ್ ಪರಿಷದ್ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಥರಾನ್ ಫುಡೊನ್ ಯೆವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ವಾತಿ ಪೆಟೊವ್ನ್ ಮಾಗ್ಣೆಂ ಕೆಲೆಂ. ತಿಕಾ ತವಳ್ 82 ವರ್ಸಾಂ ಪ್ರಾಯ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಯಾನ್ ಉತರ್ ಪ್ರಾಯೆ ವರ್ಸಾಂ ಆನಿ ಭಲಾಯ್ಕಿ ನಿಮ್ತಿಂ ತವಳ್ ತಿ ಖಟ್ಲ್ಯಾರ್ ವಿಶೆವ್ ಘೆತಾಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಧೈರಾನ್ ಆನಿ ಹುಮೆದಿನ್ ಪರಿಷದೆಚೆ ವಾಂಗ್ಡಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಆತುರಾಯ್ ದಾಕಯ್ಲ್ಯಾಂಚಿ ತಿಣೆಂ ಹ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂ ಪರಿಷದೆಚ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರಾಂತ್ ಪಯಿಲ್ಲೆ ಪಾವ್ಲಾಂ. 2006 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪಣ್ಜೆಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಪರಿಷದೆಚ್ಯಾ ರುಪ್ಯಾಳ್ಯಾ ಅಧಿವೇಶನಾಕ್ ಮುಂಗ್ಳುರ್ ಥಾವ್ನ್ ತಾಂಚಾ ದೊಗಾಂಚಾ ಮುಖೇಲ್ಪಣಾ ಸಾಂಗಾತಾ ತಿಸ್ಯಾಂ ವಯ್ರ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಹಾಜರ್ ಜಾಲ್ಲೆ. ಒಟ್ಟಿ ಬಾಯೆನ್ ಪಣ್ಜೆಚ್ಯಾ ಕಲಾ ಅಕಾದೆಮಿಚ್ಯಾ ಸಂಕುಲಾಂತ್ ಪರಿಷದೆಚ್ಯಾ ಉಗ್ತಾವಣ್ ಸಮಾರಂಭಾಕ್ ಯೇವ್ನ್ ಪರಿಷದೆಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಹುದ್ದೊ ಸ್ವೀಕಾರ್ಲ್ಲ್ಯಾರ್ ಮ್ಹಾಕಾ ವೇದಿರ್ ಯೇವ್ನ್ ಮುಂಗ್ಳುರ್ಗಾರಾಂ ತರ್ಫೆನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಝುಲೊ ಘಾಲ್ತಾನಾ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯೊ ಗೌರವ್ಸ್ಥಿತ್ ರಾಜ್ಯ್‌ಪಾಲ್ ಮಾನಾಧಿಕ್ ಎಸ್. ಸಿ. ಜಮೀರ್ ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯೊ ಮುಖೆಲ್ ಮಂತ್ರಿ ಮಾನಾಧಿಕ್ ಪ್ರತಾಪ್ ಸಿಂಘ್ ರಾಣೆ ಉಬೆ ರಾವೊನ್ ತಿಕಾ ಗೌರವಾನ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಘಡಿತ್ ಚಾರಿತ್ರಾಂತ್ ದಾಖಿಲ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ತಸಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಘಡಿತಾ ಥಾವ್ನ್ ಹಾಂವ್ ಶಿಕ್ಲೊಂ ಕಿತೆಂಗೀ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮ್ಹಜಾ ಮಾಂಯ್ ಭಾಷೆಚಿ ಸೆವಾ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಏಕ್ ನ್ಹಯ್ ಏಕ್ ದೀಸ್ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ಸೊಧುನ್ ಯೆತಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಖಾತ್ರಿ ಜಾಲೆಂ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳೆಚ್ಯಾ ಸಂಶೋಧನಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ರಾವೊಂವ್ಚೆಂ ನಹಿಂ, ಮುಂದರ್ಸುಂಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಮತಿಂತ್ ತವಳ್ಚ್ ಖಿಂಚ್ಲ್ಲೆಂ ಆನಿ ಹೊ ವಾವ್ರ್ ಮುಖಾರ್ಸುನ್ ವೆಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಜ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳೆಚೊ ತಿಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್ ತುಮ್ಕಾಂ ಮುಖಾರ್ ದವ್ರುಂಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಜೋರ್ ಖುಶಿ ಜಾತಾ, ವರ್ತೊ ಸಂತೊಸ್ ಜಾತಾ.

ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಬಾಪಯ್ ಸರ್ಕ್ಯಾ ಉಮೆದಿನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ನಿಯ್ತಿರ್ ಧಯ್ರ್ ಬಳ್ ಆನಿ ಆರ್ಥಿಕ್ ಆಧಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಲೊ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೊ ಶ್ರೇಷ್ಟ್

ಮುಖೆಲಿ ಮಣಿಪಾಲ್‌ಚೊ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ.ಕೆ. ಪೈ ತಾಂಚಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ದೊ| ಟಿ.ಎಂ.ಎ.ಪೈ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಾಚೊ ಸಂಸ್ಥೊ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಾಚೊ ಗೌರವ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹೆಚ್. ವಿ. ಕಾಮತ್. ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಾ ಸೆವೆ ಖಾತಿರ್ ಹಾಂವ್ ಕೆ.ಕೆ. ಪೈ ಮಾಮಾಕ್ ಕೆದಾಳಾರಿ ತಾಂಚಾ ಘರಾ ಮೆಳ್ತಾನಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಆತ್ಮೀಯ್ ಸ್ವಾಗತ್ ಆಸ್ತಲೊ, ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಾ ಗರ್ಜಾಂಕ್ ತೊ ತಕ್ಷಣ್ ಅರ್ಥಿಕ್ ಅಧಾರ್ ದಿತಾಲೊ. ಹಾಂಚಾ ಅರ್ಥಿಕ್ ಆದಾರಾನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ನಿರಂತರ್ ಸೆವಾ ಕರುಂಕ್ ಧೈರ್ಯ್ ಆನಿ ಬಳ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ತಾಂಕಾಂ ಹಾಂವ್ ಕಾಳ್ಜಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಪ್ಕಾರ್ ಬಾವುಡ್ತಾಂ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಹಿಂದು ಮುಖೆಲ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಶ್ರೀ ಬಸ್ತಿ ವಾಮನ್ ಶೆಣೈ ಮ್ಹಾಜಾ ಹರ್ಯೆಕಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾಂಗಾತ್ ದಿತಾಲೊ ಆನಿ ತಾಂಚಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣಾರ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಾ ಥಾವ್ನ್ ತಾಣಿ ಮ್ಹಾಕಾ ಅರ್ಥಿಕ್ ಅಧಾರ್ ದಿಲಾ. ತ್ಯಾಚ್ ಪರ್ಮಾಣೆ ಶ್ರೀ ರಘುನಾಥ್ ಶೇಟ್, ಕುಡ್ಪಿ ಜಗದೀಶ್ ಶೆಣೈ, ಗೋಕುಲ್‌ದಾಸ್ ಪ್ರಭು ಶ್ರೀ ವಿಠೋಭಾ ಭಂಡಾರ್‌ಕಾರ್, ಗಣೇಶ್ ಪೈ, ವೆಂಕಟೇಶ ಬಾಳಿಗಾ, ಗೀತಾ ಕಿಣಿ, ಹುಂಡಿ ಪ್ರಭಾ ಕಾಮತ್ ಹಾಣಿಂಯೀ ಮ್ಹಜಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಾ ವಾವ್ರಾಕ್ ಸಹಕಾರ್ ದಿಲಾ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಮುಖೆಲ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಮಂಗ್ಳುರ್ ದಿಯೆಸೆಜಿಚೊ ಮಾನಾಧಿಕ್ ಬಿಸ್ಪ್ ದೊ| ಎಲೋಶಿಯಸ್ ಪಾವ್ಲ್ ಸೋಜ್ ಹಾಂಚೆಂ ಆರ್ಶಿವಾದ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಕೆದ್ನಾಂಯೀ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಯಾಜಾಕಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಮ್ಹಾಜಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಾ ಸೆವೆಕ್ ಆತ್ಮೀಕ್ ಬಳ್ ಆನಿ ಆಧಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಲ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿಂ ಪಾ| ಎರಿಕ್ ಕ್ರಾಸ್ತಾ, ಮೊ| ಡೆನಿಸ್ ಮೊರಾಸ್ ಪ್ರಭು, ಪಾ| ವಾಲ್ಟರ್ ಡಿ'ಮೆಲ್ಲೊ, ಪಾ| ಮಾರ್ಕ್ ವಾಲ್ಡರ್, ಪಾ| ಗೊಡ್‌ಪ್ರಿ ಸಲ್ಡಾ಼ಞ, ಫಾ। ಲೊರೆನ್ಸ್ ಆರ್.ಡಿ'ಸೋಜಾ, ಪಾ| ಜೆ.ಪಿ. ತಾವ್ರೊ, ಪ್ರಾ| ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ರೊಡ್ರಿಗಸ್, ದೊ| ರೊನಿ ಸೆರಾವೊ, ಫಾ| ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಡಿಸೋಜಾ, ಪ್ರಾ| ಆಂಡ್ರು ಲೂವಿಸ್, ಫಾ। ಮೈಕಲ್ ಎಲ್. ಸಾಂತುಮಯೊರ್, ಕಾಪುಚಿನ್ ಪ್ರಾದ್ ಪಯ್ಕಿಂ ಫಾ। ಸಂತೋಶ್ ಆನಿ ಕಾರ್ಮೆಲಿತ್ ಪ್ರಾದ್ ಪಯ್ಕಿಂ ಫಾ। ಗ್ರೇಗರಿ ಆನಿ ಜಾರ್ಜ್ ಸಾಂತುಮಯೊರ್ ಪ್ರಮುಖ್. ಹಾಣಿಂ ತಶೆಂಚ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಭಯ್ಣಿಂ ಪಯ್ಕಿಂ ಬೆಥನಿ ಮೆಳಾಚಿ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ವ್ಹಡಿಲ್ನ್ ಬೊ। ಮಾ। ಭಯ್ಣ್ ಎಂ. ಜ್ಯೋತಿ, ಅರ್ಸುಲಾಯ್ನ್ ಮೆಳಾಚಿ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ವ್ಹಡಿಲ್ನ್ ಬೊ। ಮಾ। ಭಯ್ಣ್ ಡೊರಿನ್ ಡಿ'ಸೋಜ್, ಅಪೊಸ್ತಲಿಕ್ ಮೆಳಾಚಿ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ವ್ಹಡಿಲ್ನ್ ಬೊ। ಮಾ। ಭಯ್ಣ್ ಅಗಾತ ಮೇರಿ ಹಾಣಿಂಯೀ ಮ್ಹಾಕಾ ಆತ್ಮಿಕ್ ಧೈರ್ಯ್ ಆನಿ ಅರ್ಥಿಕ್ ಅಧಾರ್ ದೀವ್ನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ಸೆವಾ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾವ್ ದಿಲಾ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಹಾಂವ್ ಸಂತೊಸ್ ಪಾವ್ತಾಂ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲಾಯಿಕ್ ಮುಖೆಲ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿಂ ಶ್ರೀ ಜೆರಾಲ್ಡ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ಜೆರ್ಯಾಬ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಸಬಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಹಾಂವ್ ಒಳ್ಕೊಂಚೊ ಮಾನೆಸ್ತಾನ್

ತಾಚಾ ಜಿವಿತಾವ್ಧೆಂತ್ ಸಬಾರ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಆತ್ಮಿಕ್ ಬಳ್, ಆನಿ ಆರ್ಥಿಕ್ ಆಧಾರ್ ದಿಲಾ. ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಹರ್ಯೆಕಾ ಮ್ಹಾಜಾ ಕಷ್ಟಾಂ - ಸುಖಾಕ್ ಸಾಂಗಾತ್ ದಿಲಾ. ಆಜ್ ತೋ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಧೆಂ ನಾ ದೆವಾಧಿನ್ ಜಾಲಾ. ಹಾಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಆಜೂನ್‌ಯೀ ಹಾಂವ್ ವಿಸ್ರೊಂಕ್ ನಾ.

ಹ್ಯಾಚ್ ಪರಿಂ ಪುತ್ತುರ್ಚೆ ಸೊಜಾ ಬಾಬಾವ್, ಶ್ರಿ ಗಿಲ್ಬರ್ಟ್ ಸೋಜ್, ಶ್ರೀ ವಾಲ್ಟರ್ ಸೋಜ್, ಶ್ರೀ ಮೈಕಲ್ ಸೋಜ್ ಆನಿ ಶ್ರೀ ವಿಲಿಯಂ ಸೋಜ್ ಹಾಣಿಂ ಹರ್ಯೆಕ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಹಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಸೆವೆಚೆ ಕಾಮಾಕ್ ತಾಂಚೆಲಾಗಿಂ ವೆತಾನಾ ತಾಣಿಂ ಆರ್ಥಿಕ್ ಆದಾರ್ ದೀವ್ನ್ ಧೈರ್ ದಿಲಾಂ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಕಾಮ್ ಮುಂದರುನ್ ವ್ಹರುಂಕ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್ ದಿಲಾ.

ತಶೆಂಚ್ ಶ್ರೀ ಒಸ್ವಾಲ್ಡ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ಒಸ್ನ್ಯಾಬ್ ಪ್ಯಾಗ್ ಸಬಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಒಳ್ಖೆಂಚೊ, ಜೆರ್ಮ್ಯಾನಿಚೊ ಬಾವ್. ಜೆರ್ಮ್ಯಾನಿ ಭಾಶೆಂತ್ ಮ್ಹಾಜಾ ಕಷ್ಟಾಂ - ಸುಖಾಕ್ ಪಾವ್ಲಾ, ಮ್ಹಾಕಾ ಆರ್ಥಿಕ್ ಆಧಾರ್ ದಿಲಾ.

ಆರ್ಥಿಕ್ ಆಧಾರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿಂ ಪ್ರಮುಖ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಇತರ್ ಫುಡಾರಿ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್, ದುಬಾಯ್‌ಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನಾಟಕಿಸ್ತ್ ಶ್ರೀ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ ಕಾಸ್ಸಿಯಾ, ಶ್ರೀ ರೊಯ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನೊ, ಶ್ರೀ ಲುವಿ ಪಿಂಟೊ, ಶ್ರೀ ಮೆಲ್ವಿನ್ ರೊಡ್ರಿಗಸ್, ಶ್ರೀ ಟೈಟಸ್ ನೊರೊನ್ಹಾ, ಶ್ರೀ ರೋಹನ್ ಮೊಂತೇರ್, ಶ್ರೀ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಶ್ರೀ ಜೋನ್ ಪ್ರಸಾದ್ ಮಿನೇಜಸ್ ರಚನಾಚೊ ಆದ್ಲೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಶ್ರೀ ಮಾರ್ಸೆಲ್ ಮೊಂತೇರೊ ಆನಿ ಆತಾಂಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಶ್ರೀ ರೊನಿ ಗೋಮ್ಸ್. ಅಶೆಂ ಸಬಾರ್ ಜಣಾಂನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಉದಾರ್ ಮನಾನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಆದಾರ್ಲ್ಯಾಂ ಆನಿ ಸುದಾರ್ಲ್ಯಾಂ. ತಾಂಕಾಂ ಸರ್ವಾಂಕೀ ಹಾಂವ್ ಏಕಾ ಉತ್ರಾನ್ ದೇವ್ ಬರೆಂ ಕರುಂ ಮ್ಹಣ್ತಾಂ.

ದೇವ್ ಬರೆಂ ಕರುಂ

ದುಸ್ರೊ ವಾಂಟೊ

ಪಾಠ್–ಪಾನಾಂ

ಅಧ್ಯಾಯ್ - ಏಕ್

ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ - ಸಂಗೀತಾಚೊ ಆಕರ್

1.1. ಸಂಗೀತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ?

ಸಂಗೀತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಹರ್ಯೆಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಉಲ್ಲಾಸಿತ್ ಕರ್ಚೆಂ ಆನಿ ಖುಶಿ ಕರ್ಚೆಂ ಧ್ವನಿ ವಿಶೇಸ್ ತಶೆಂಚ್ ಏಕ್ ವಿದ್ಯಾ ಕಲಾ. ಸಂಗೀತ್ ಕಲಾ, ಮತಿಕ್ ಆನಿ ಆತ್ಮ್ಯಾಕ್ ಸಂತೋಸ್ ದಿತಾ. ಹಿ ಕಲಾ ಸರ್ವ್ ದೇಶ್, ಸರ್ವ್‌ಕಾಳಾಂತ್ ಸರ್ವಾಂಕ್ ಒಂಬೊಂವ್ಚಿ ಏಕ್ ಲಲಿತ್‌ಕಲಾ. ಹಿ ಕಲಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ವಂಶ್ ಪರಂಪರಾ ಥಾವ್ನ್ ದೆಂವೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ಏಕ್ ಉದ್ಯಾ-ಝರ್. ಹ್ಯಾ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಸರ್ವಾಂಕ್ ಅಭಿರುಚ್ ಆಸ್ತಾ. ಗಾಯನ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಭಾರ್ ಜಣಾಂಕ್ ಅತ್ರೆಗ್ಯಿೀ ಆಸ್ತಾ. ಸಂಗೀತ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ವಿಶೇಷ್ ರಿತಿನ್ ಆಕರ್ಷಿತಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ವಿವಿದ್ ಜನಾಂಗಾಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಏಕ್ ವಿಶೇಷ್ ಅಂಗ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಭಾರತ್ ದೇಶಾಂತ್ ಸಂಗೀತ್ ಏಕ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಕಲಾ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್, ಪುರಾತನ್ ಕಾಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಜೂನ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ವಿಕಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಸುದೀರ್ಘ ಇತಿಹಾಸ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಏಕ್ ಕಲಾ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸಂಗೀತ್ ಏಕ್ ಲಲಿತ್ ಕಲಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ ಅನ್ಯೇಕಾ ರಿತಿನ್ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ್, ಶಿಲ್ಪ್ ಆನಿ ಚಿತ್ರ್‌ಕಲಾ ಥಾವ್ನ್‌ಯೀ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಲಯ್ ಆನಿ ತಾಳ್ ಆಸಾ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಬರಾಬರ್ ನಾಚ್‌ಯಿ ಆಸಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಸಂಗೀತ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾಚ್ಯಾ ಗೂಂಡಾಯೆಕ್ ಲಾಗ್ತಾ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಆತ್ಮ್ಯಾಕ್ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನ್ ಆನಿ ತೃಪ್ತೆಚೊ ಅನುಭವ್ ಹಾಡುನ್ ದಿತಾ.

ಆಪ್ಲ್ಯಾಂ ಜೊಗ್ಯಾಂ, ಉಮಾಳೆ ಹೆರಾಂಕ್ ಅರ್ಥ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ಬರಿ ಕಳಂವ್ಚೆಂ ಭಾಷೆಚೆಂ ಕಾಮ್. ಹಾಕಾ ತಾಳ್ಯಾ-ಭಾಸ್, ಸಿಯೊಲ್-ಭಾಸ್ ಆನಿ ಶಬ್ದ್ ಮ್ಹಣ್ ವರ್ಗೀಕರಣ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹಾಂತುತ್ಲ್ಯಾನ್ ಶಬ್ದಾಚಿ ಭಾಸ್ ಪ್ರಕೃತಿ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜೊನ್ ಕ್ರಮೇಣ್ ಸಂಗೀತ್ ಕಲಾ ಜಾವ್ನ್ ವಿಕಾಸ್ ಜಾಲಿ. ಪಿಸೊಳ್ಯಾಂಚೊ ಝೆಂಕಾರ್; ಚಾಣಿಯೆಚ್ಯಾ ಉಡ್ಕಣಾಚಿ ತಾಳ್; ಮೊರಾಚೊ ಸುಮಧುರ್ ನಾಚ್; ದರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಲಾರಾಂಚಿ ಗಾಜ್; ಶೀತಳ್ ಜಡ್-ವಾರ್ಯಾಕ್ ಧಲ್ಚ್ಯಾ ರೂಕ್-ಝಡಾಂಚ್ಯಾ ಪಾಲ್ಯಾ-ಪಾನಾಂಚೊ, ತಳ್ಯಾ-ಮಾಡಾಂಚ್ಯಾ ಶಿತ್ಯಾಂಚೊ, ಮಾಡಾಚ್ಯಾ ಮೊಡ್ಯಾಂಚೊ, ಮಾಡಿಯೆಚ್ಯಾ ಸೊಗ್ಯಾಂಚೊ ಸುರ್ಸುರೊ; ಬಾತಾಂ-ಕಣ್ಸಾಂಚೊ ಶಿರ್ಶಿರೊ-ವಾಜೆ -ತೋಳ್ವಿಂ ಮಧ್ಯಾನ್ ವೊಳ್ಚ್ಯಾ ಉದ್ಯಾ-ಝರಿಂಚೊ ಬುಳ್ಬುಳೊ, ಪಾಲ್-ಪಾಲ್ಯಾರ್ ಗೊಂಟೆರಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಬೊನ್ ವೆಚ್ಯಾ ಸಂಕ್ಣಿಂ-ಸಾವ್ಳ್ಯಾಂಚೊ ಚಿಲಿ-ಪಿಲಿ ಕಿರ್ಕಿರೊ, ಆವಾಜ್, ಬುದ್ವಂತ್ ಮನ್ಶ್ಯಾನ್ ಜಿಕುನ್ ಧರುನ್ ತ್ಯಾಚ್ ಆಕಾರಾಚೆರ್ ವಿವಿದ್ ಪ್ರಕಾರಾಂಚೆ ಸಂಗೀತ್ ಘಡೊನ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಜಾಂಟ್ಯಾ ಜಾಣಾರ್ಯಾಂನಿ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲೆಂ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

1.2 ಸಂಗೀತಾಚೆಂ ಆನಿ ರಚ್ನಾರಾಚೆಂ ನಾತೆಂ

ಸಂಗೀತಾಚೊ ಮದುರ್ ಸ್ವರ್ ಆಯ್ಕೊಂಚಾ ಆತುರಿತ್ ಕಾನಾಂಕ್ ಆನಂದ್ ದಿತಾ, ಖುಶಿ ದಿತಾ ಆನಿ ಕರ್ಕಶ್ ಸಬ್ದ್ ನಾ-ಖುಶಿ ಆನಿ ಕರಂದಾಯ್ ಕರ್ತಾ, ಹಾಕಾ ಕಾರಣ್ ಸಂಗೀತಾಚಾ ಸ್ವರಕ್ ಆನಿ ಕರ್ಕಶ ಶಬ್ದಾಕ್ ಎಕ್ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಆಸಾ. ಸ್ವರ್ ಕ್ರಮಬದ್ದ್ ಲಾರಾಂನಿ ಉಬ್ಜಾತಾ. ಪ್ರಕೃತಿಚೆಂ ಮುಳಾವೆಂ ಕ್ರಮ್‌ಚ್ ಕ್ರಮಬದ್ದ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಸ್ವರ ಆನಂದ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಕಾರಣ್. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್‌ಂಚ್ ದೆವಾನ್ ರಚ್‌ಲ್ಲಿ ಹಿ ಸುಂದರ್ ಪ್ರಕೃತಿ ಮನ್ಶಾಂಕ್ ಸಂಗೀತ್ ಶಿಕಯಿಲ್ಲಿ ಆನಿ ಶಿಕಂಪ್ಚಿ ಶಿಕ್ಷಕಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ದೀಸ್ ಆನಿ ರಾತ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ಭುಮಿಚಿ ದಿಸಾಂ-ದಿಸಾಚಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ, ಪಾವ್ಸ್, ಹಿಂವ್, ವಸಂತ್ ಆನಿ ಗೀಮ್ ಅಸೆಂ ಎಕಾ ಪಾಟಾಪಾಟ್ ಉತ್ರೊಂಚೊ ರುತು ಕಾಳ್, ದರ್ಯಾಚಿ ಸುಕ್ತಿ-ಭರ್ತಿ, ಸುರ್ಯೊ ಉದೆತಾನಾ ಉದೆಂವ್ಚಿಂ ಪ್ರಕಾಶಿತ್ ಕಿರ್ಣಾಂ, ಬುಡ್ತಾನಾ ತಾಂಬ್ಡ್ಯಾಣೆಚಿಂ ವರ್ಣಾಂ, ರಾತಿಚೆಂ ಚಂದ್ರೆಮಾಚೊ ಥಂಡ್ ಉಜ್ವಾಡಾಂಚಿ ನವಲಾಂ, ರಾನಾಂ-ವನಾಂ, ರುಕಾರ್ ಫಳಾಂ, ಭಾಗಿಂತ್ ಪುಲಾಂ, ದೊಂಗ್ರಾರ್ ಪಾಚ್ವ್ಯಾ ಚರೊವಾಂಚಿ ಕಲ್ರಾಂ, ಅಶೆಂ ಪ್ರಕೃತಿಂತ್ ಹರ್ಯೆಕ್‌ಯಿ ಕ್ರಮಬದ್ದ್ ಜಾವ್ನ್, ಲಯಬದ್ದ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ. ಕ್ರಮಬದ್ದ್ ವಿಧೇಯತಾ, ಸುಖ್, ಸಂತೋಸ್ ದಿಲ್ಯಾರ್, ಅವಿಧೇಯತಾ ದೂಖ್ ಉಬ್ಜಯ್ತಾ. ಮನ್ಶಾಚಾ ಜಿಣಿಯೆಂತ್ ಉಸ್ವಾಸಾಚಿ, ನಾಡಿಚಿ ಕ್ರಮಬದ್ದತಾಚ್ ಪ್ರಕೃತಿನ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಮೂಳ್ ಸಂಗೀತ್.

ಸಂಸಾರ್ ಶಬ್ದಾಚಾ ಸಬಾರ್ ಕಾಳಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ, ಆನಿ ತಾಕಾಚ್ ಹೊಂದೊನ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಬೈಬಲ್ ಆನಿ ವೇದ ಸಾಂಗ್ತಾ- '*ಶಬ್ದನಿಷ್ಠ ಜಗತ್*' '*ಸುರ್ವಿಲೊ ಶಬ್ದ್*' (ಜುವಾಂವ್ 1:1) ಸರ್ವೆಸ್ಪರ್ ದೆವಾ ಕಡೆನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ತಾ ಬೈಬಲ್. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಸಂಗೀತ್ ಸರ್ವ್ ಕಲೆಚ್ಯಾಕೀ ಅತ್ಯಂತ್ ಪುರಾತನ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಮನ್ಶಾಚೆಂ ಸದಾಂಚೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ್ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ, ಭೆಂ-ಭಿರಾಂತ್, ಅಜಾಪ್, ಸುಖ್-ದುಃಖ್ ಸಂತೊಸ್ ಉಬ್ಜಾತಾನಾ, ತಾಕಾ ಕಳಿತ್ ನಾಸ್ತಾನಾಂಚ್ ತಾಚಾ ನಡ್ಯಾಂತ್ ಮಿಸ್ಳೊನ್ ವೆತಾ. ಪುಣ್ ಚಿಂತುನ್, ಜಾಣ್ವಾಯೆನ್ ಉಲಂವ್ಚೆಂ ವಾ ನಾಚ್‌ಚೆಂ ಎಕ್ ಕಲಾ. ತಾಳ್ಯಾಚಿ ಹರ್ಯೆಕೀ ಚಡ್ಣಿ ಆನಿ ದೆಪ್ಣಿ ಮನ್ಶಾಕ್ ಬಾಳ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್‌ಂಚ್ ಪ್ರಕೃತಿ ಥಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ. ವಿವಿಂಗಡ್ ಉದ್ವೇಗಾಕ್ ಸಾಂಪಡ್ತಾನಾ, ಜಾಲ್ಲೆ ಅನುಭವ್ ತಾಳ್ಯಾಚಾ ಅವಾಜ್ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ್ ಥರಾನ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಅನುಭವಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜೊಂಚಾ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಆನಿ ಬೊಗ್ಣಾಂಕ್ ತುಟಾ ನಾತ್ಲೆಲೊ ಸಂಬಂದ್ ಆಸಾ. ಅಪ್ಲೆಬರಿಚ್ ಪೆಲ್ಯಾ ಥಂಯ್‌ಯೀ ಬೊಗ್ಣಾಂ ಉಬ್ಜಾಲ್ಯಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜೊಂಯೆತಾ. ಹ್ಯಾ ತಾಳ್ಯಾಚೊ ಉಚ್ಚಾರ್ ಭಾಸ್ ಜಾತಾನಾ ಹೆರಾಂಚಿ ಬೊಗ್ಣಾಂ ಅರ್ಥ್ ಕರುಂಕ್ ಸಕ್ತಾಂವ್, ಆನಿ ಪೆಲ್ಯಾ ಥಂಯ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಎಕಾಮೆಕಾ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಸಕ್ತಾಂವ್. ತಶೆಂಚ್ ಅಧಿಕ್ ಸಂತೋಷ್ ಆನಿ ದುಃಖ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಕಳಾನಾಸ್ತಾನಾಂಚ್ ಗಾಂವ್ಕ್ ಲಾಯ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಅಪ್ಣಾಚಾ

ಜೊಗ್ಡಾಂಚೊ ಭರ್ ದಿವ್ಪೊಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಹೆರಾ ಥಂಯ್ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಉಬ್ಜೊಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಂಗೀತ್ ಜಲ್ಮಾಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ಸುಖ್ ಆಮ್ಚೆಂ ಜಲ್ಮ-ಹಕ್ಕ್ ಆನಿ ಸಂತೋಷ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಆತ್ಮ್ಯಾಚೊ ಜೀವ್. ಆನಂದ್ ಆತ್ಮ್ಯಾಚೊ ಅಖಂಡ್ ಗುಣ್. ಶಬ್ದಾಕ್ ನಾದ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್. ಅನಾಹತ್ ನಾದ್ ಮನ್ಸಾಕುಡಿಚ್ಯಾ ಗುಂಡಾಯೆ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜೊಂವ್ಚೊ ಶಬ್ದ್. ಹೊ ಯೋಗಿಂಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಯ್ಕಾತಾ. ಅಹತನಾದ ಮನ್ಶಾಚಾ ಪ್ರಯತ್ನಾನ್ ಪರ್ಗಟ್ ಜಾಂವ್ಚೊ ಶಬ್ದ್. ಎಕ್ ಕಾರಾಣ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಆನ್ಯೇಕ್ ಪರಿಣಾಮ್. ಅನಾಹತ್ ನಾದ್ಚೊ ಆನಂದ್ ಜೊಗಿಂಕ್ ದೆವಾನ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಮಜತ್ ಕೆಲ್ಯಾ. ಹೆಂ ಸಂಗೀತ್ ಆಮ್ಕಾಂ ದೆವಾಕ್ ಆನ್ಭೊವ್ಪಾಂಕ್ ಸಹಾಯ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ದೆವಾಕ್ ಉಪ್ಕಾರಿ ಮನಾನ್ ಗಾಂವ್ಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ದಿತಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಸಂಗೀತಾಚೊ ಮುಳಾವೊ ಉದ್ದೇಶ್ ದೆವಾಲಾಗಿಂ ಸಂಪರ್ಕ್ ಕರ್ಚೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಭಾರತಾಂತ್ ಸಂಗೀತ್, ಧರ್ಮಾಚೆಂ ಎಕ್ ಅಖಂಡ್ ಅಂಗ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ವೀಣೆ ನಾತ್ಲೆಲಿ ಸರಸ್ವತಿ ಜಾಂವ್, ವೇಣುನಾತ್ಲೆಲೊ ಕೃಷ್ಣ ಜಾಂವ್, ಡಮರು ನಾತ್ಲೆಲೊ ಶಿವ ಜಾಂವ್ ನಾ. ಹಿಂದು ದೇವ್ ಆನಿ ದೇವಿ ಲಲಿತಕಲೆಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಆಸಾತ್. ನಟರಾಜ ನಾಟ್ಯದೇವ್. ಕೃಷ್ಣ, ವೇಣುವಾದಕ್ ಆನಿ ನಟವರ.

ಲಲಿತ್ ಕಲೆಂತ್ಲೆಂ ಸಂಗೀತ್ ಜೀವ್ ಶ್ರೇಷ್ಠ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆತ್ಲಾಂ. ಹೆಂ ಕಾಳ್ಜಾಕ್ ಶೀದಾ ನಟ್ಟಂಚ್ಚಿ ಕಲಾ. ಮನ್ಶ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಆಶೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಸಂತೋಸ ಪೈಕಿ ಮನಶ್ಯಾಂತಿ ಪ್ರಮುಖ್ ಸ್ಥಾನ್ ಘೆತಾ. ಸಂಗೀತಾಚೆ ಮದುರ್ ಶಬ್ದ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಪ್ರಕೃತಿಚೆ ಸೊಭಾಯ್ ಜೊಗ್ತಿ ಸಕತ್ ದಿತಾ. ಎಕ್ ಗೀತ್ ಶುದ್ಧ್ ಜಾವ್ನ್ ಭಕ್ತಿನ್ ಗಾಯನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಎಕ್ ಕೊರೊಡ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಮಾಗ್ಣೆಂ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಮ ಮ್ಹಣ್ ಹಿಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾಂಗ್ತಾ. *(ಜಪಕೋಟಿ ಗುಣಂ ಧ್ಯಾನಂ ಧ್ಯಾನ ಕೋಟಿ ಗುಣೋಲಯಃ ಲಯಕೋಟಿ ಗುಣಂಗಾನಂ ಗಾನಾತ್ ಪರತರಂನಹಿ|)'*

ಬೈಬಲ್ ಪವಿತ್ರ್ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಆಟಾಪಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆ - ದೆವಾಚಿಂ ಪವಿತ್ರಾಂ ನಿಯಾಳ್ನ್ ಮನ್ಶ್ಯಾನ್ ದೆವಾಕ್ ಗಾಯನಾಂನಿ ದಿಲ್ಲಿ ಜಾಪ್ ದಾರಾಳ್ ಆಸಾ. ದೃಶ್ಟಾಂತಾಕ್ ಪವ್ಲ್ಯಾ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ವಿವರಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆ -ದೆವಾನ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ತಾಚ್ಯಾ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಆನಿ ರುಪಾನ್ ರಚ್ಲೊ. ಪೂಣ್ ಆದಾಂವ್ ಎಕ್ಸುರೊ ಜಾವ್ನ್ ನಿರಾಶಿ ಜಾಲೊ. ತವಳ್ ದೆವಾನ್ ತಾಚಿ ದಯಾ ಕೆಲಿ ಆನಿ ತಾಕಾ ಸಾಂಗಾತಿಣ್ ಜಾವ್ನ್ ಎವೆಕ್ ರಚ್ಲೆಂ. ಎವೆಕ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಆದಾಂವ್ ಸಂತೊಸ್ಲೊ ಆನಿ ದೆವಾಕ್ ಅರ್ಗ್ಯಾಂ ದೀಂವ್ಕ್ ಕಾವ್ಯಾಳ್ ಉತ್ರಾಂನಿ ಉದ್ಗಾರ್ಲೊ:

"ಹಿ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಹಾಡಾಚೆಂ ಹಾಡ್ ಆನಿ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಮಾಸಾಚೆಂ ಮಾಸ್|
ನಾಂವ್ ತಿಚೆಂ ನಾರಿ, ಕಿತ್ಯಾಕ್ ನರಾ ಥಾವ್ನ್ ತಿಕಾ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾ"

(ಉತ್ಪತ್ತಿ 2:23)

ಹೆಂ ಸಂಸಾರಾಚೆಂ ಸುರ್ವೆಚೆಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಮೊಗಾಗೀತ್! ದೆವಾಚೆಂ ವಿಚಿತ್ರಾಂ ವರ್ಣುಂಚೆಂ ಸುಪ್ರಿಲೆಂ ಪ್ರೇತನ್! ದೆವಾಚೆ ದಯಾ ಭೊಗ್ಲ್ಯಾರ್ ಮನಿಸ್ ಭಾವಾಡ್ತಿ ಜಾತಾ, ಕವಿ ಜಾತಾ ಸಾಂಗಾತಾಚ್ ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರ್‌ಯಿ ಜಾತಾ.

ಸಂಗೀತ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಗಿರೆಸ್ತ್‌ಕಾಯ್. ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ ಸಂಗೀತಾಕ್ ಮಾನ್ ಆನಿ ಗವ್ರವ್ ಅಸಾ, ಆನಿ ತಿಚೆಂಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸಂಗೀತಾಚೆಂ ರೂಪ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಮಾಲ್ಘಡಿ ಆನಿ ಉಂಚ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನುನ್ ಘೆವ್ಯೆತಾ.

1.3 ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಶಾಸ್ತಿರ್

ದೆ| ಪ್ರೊ| ಜೆನೆಟ್ ಪಿಂಟೊನ್ 'ಅಮುರ್ ಕೊಂಕಣಿ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ 'ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಆನಿ ಸಂಸೊದಾಚೆಂ ಶಣ್ಮಾಳಿಕ್' ಪ್ರಕಟನೆಚಾ ಪತ್ರಾರ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಶಾಸ್ತಿರಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ವಿವರಾತ್ಮಕ್ ಲೇಖನ್ ಬರಯ್ಲಾಂ. ತ್ಯಾ ಲೇಖನಾಚೊ ಸುರ್ವಿಲೊ ಎಕ್ ವಾಂಟೊ ಹಾಂಗಾಸರ್ ದಿಲಾ:

"ಮನ್ಶಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ (culture) ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ತಾನಾ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಮುಕ್ ಜಾತಾ. 1865 ವರ್ಸಾ ಸರ್ ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಟೈಲರ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾನ್ 'Culture' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಸಬ್ದ್ ರಚುನ್, ತಾಕಾ ಫಾವೊ ಜಾಲ್ಲೆಂ ವಿವರಣ್ ದಿಲೆಂ. ವಿಶಾಲ್ ಅರ್ತಾಂತ್ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಮನ್ಶಾನ್ ಜೊಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಮೆಸ್ತ್ ವಿಶಯಾಂಕ್ ಆಟಪ್ತಾ. ಶಿಕ್ಪಾಚ್ಯಾ ವಿವಿದ್ ಮುಳಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಧರ್ನ್ ತಕ್ಲೆ ಥಾವ್ನ್ ತಕ್ಲೆಕ್ ಬದ್ಲೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ವಿಶಿಶ್ಟ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ವಿಚಾರ್ ಹಾಂಗಾ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಜಾತಾತ್. ಎಕಾ ವೆಕ್ತಿಚ್ಯಾ ಮನಾ ಭಿತರ್ಲ್ಯಾ ಗರ್ಜಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರೇರಣಾನ್ ಕತಾ, ಕವನ್, ತತ್ವ್, ಧರ್ಮ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ್ ರಿತಿನ್ ಸೃಶ್ಟಿ ಜಾತಾತ್. ಪುಣ್ ತಾಚ್ಯಾ ವಿಸ್ಪಡ್ತ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಚ್ಯೊ ರೀತಿ-ನೀತಿ-ನಿಯಮಾಂ, ಆಚಾರ್-ವಿಚಾರ್, ಕಲಾ-ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮನಾರಂಜನ್ ಇತ್ಯಾದಿಂನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಝುರ್ ಪಳವ್ಯೆತ್. ಅಶೆಂ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಶಾ ಥಾವ್ನ್ ಆದುನಿಕ್ ಮನ್ಶಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಜಿಣ್ಯೆ ವಿಶಾಂತ್ ವಿಶ್ಲೇಶಣ್ ಕರ್ತಾನಾ ಝುಳ್ಕೊಂಚ್ಯೊ ಸರ್ವ್ ಝುರಿ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಅಧ್ಯಯನಾಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಭಿತರ್ ಯೆತಾತ್.

ಮನ್ಶಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಬರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಣ್ ವಿಂಗಡ್ ಕರ್ನ್ ಘೆತ್ಲಿ. ಕವಿಂಥಾವ್ನ್ ಸಾಹಿತಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಕಲಾವಿದಾಂ ಥಾವ್ನ್ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಥಾವ್ನ್ ಧರ್ಮಿಕಾಂ ಥಾವ್ನ್ ರಾಜ್ ನಿತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಂ ಥಾವ್ನ್ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಸರ್ವ್ ಬರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಾತಾ. ಹಜಾರಾಂನಿ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ದೆಂವೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ವಿಶಯ್ ಆಟಪ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಶಾ ಜಿವಿತಾಚೊ ವಿವರ್ ತೊಂಡಾ ಉತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ತಕ್ಲೆಥಾವ್ನ್ ತಕ್ಲೆರ್ ವ್ಹಾಳೊನ್ ಆಯ್ಲೊ. ಅಶೆಂ ಎಕಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭಿತರ್ಲಿ ಪರಂಪರಾಗತ್ ಪಾತ್ಯೆಣಿ, ಆಚರಣ್, ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ಪದಾಂ, ಕತಾ, ನಾಚ್, ಘರ್‌ಕಯ್ಲಾರಿಕೊ ಇತ್ಯಾದಿಂಚ್ಯಾ ಪ್ರದರ್ಶನಾತ್ಮಕ್ ವಿವರಾತ್ ಜಾನ್‌ಪದ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್."

1.3.1 ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪಾಡೋನ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ರೀತ್:

"1846 ವರ್ಸಾ W.J. Thoms ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾನ್ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಂ ಆನಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಪವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ವಿಶಯಾಂಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾವ್ನ್ 'Folklore' (ಲೋಕ್‌ವೇದ್) ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸಬ್ದ್ ಘಾತ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಪೊಯ್ವ್ ಅಪ್ಲೆ ವಾರ್ಸಿ ತಶೀ ಜಾನ್‌ಪದ್ ಮನ್ಶಾಚಿ ಸೃಷ್ಟಿ ತಿತ್ಲೆಂಚ್ ಪರ್ಣೆಂ. ತಾಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನಾಕ್‌ಯಿ ತೀನ್ ಚಾರ್ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂಚೊ ಏಕ್ ಇತಿಹಾಸ್ ಆಸಾ. W.J. Thoms ಹ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್‌ಚ್ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಾಂತ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಸಂಗ್ರಹಾಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣಾರ್ ಚಲೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. 1812 ವರ್ಸಾ ಜರ್ಮನಿಚ್ಯಾ ಗ್ರಿಮ್ ಭಾವಾಂನಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಕಾಣ್ಯಾಂಚೆಂ ವೆಗ್ಳ್ಯಾನಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಚಲಯ್ಲೆಂ. 1702 ಥಾವ್ನ್ 1831 ಪರ್ಯಾಂತ್ ಫಿನ್ಲೆಂಡಾಂತ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾಲ್ಲಿ 'ಫಿನ್ನಿಶ್ ಲಿಟರರಿ ಸೊಸಾಯ್ಟಿ' ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂತ್ಲಿ ಪಯ್ಲಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪರಿಶತ್ ಜಾಂವ್ನ್ ಪಾವ್ಲಿ. 16, 17ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಾಂತ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂಚ್ಯಾ ಆಚರಣಾಂಚೆಂ ವರ್ಣನ್ ದಿಸೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆಂ. 1725 ಇತ್ಲ್ಯಾಕ್ ಹೆನ್ರಿ ಬೋರ್ನೆಚಿ 'Antiquities of the common people' ಕೃತಿ ಫಾಯ್ಸ್ ಜಾಲಿ. 1600 ಥಾವ್ನ್ 1686 ಪರ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಅವ್ದೆಂತ್ ಗಾದಿಂಚೊ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಸಂಗ್ರಹ್ 'Books of Mercy Riddles' (1575) ಆಟ್ ಆವೃತ್ತ್ಯಾಂ ದೆಖೊಂಕ್ ಸಕ್ಲಿ.

ಯುರೋಪಾಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಕಡೆನ್‌ಯಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಕಾಣಿಯಾಂ ತೆದ್ನಾ ವಿಶೇಸ್ ಗಮನ್ ಮ್ಹಾಳೆಂ. 1828 ಇಸ್ವೆಂತ್ 'Thomas Keightlyb 'The Fairy Mythology' ಕೃತಿ ಫಾಯ್ಸ್ ಜಾಲಿ. Folk ಆನಿ Lore ಸಬ್ದಾಂ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಚರ್ಚ್ಯಾ ಚಲ್ಲ್ಯಾಂ. 'Folk' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಕ್ ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಸಬ್ದ ಕೋಶಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಅರ್ತ್ ಆನಿ ವಿವರ್ ದಿಲ್ಯಾತ್. 1967 ವರ್ಸಾ ಡಾ| ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕಾನ್ 'ಲೋಕ್‌ವೇದ್' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಸಬ್ದ್ ಪಯ್ಲೊ ವಾಪರಾಕ್ ಹಾಡ್ಲೊ. ತಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ 'Folk' ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಲೋಕ್, ಜನಾಂಗ್, ಕುಳಿ, ಸಾದೊ ಲೋಕ್, ಏಕ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚೊ ಲೋಕ್. ಸಂಕೀರ್ಣ್ ಸ್ವಭಾವಾಚ್ಯಾ ನಾಗರಿಕ್ ಸಮಾಜಾಂತ್ ಪರ್ಲ್ಯಾ ಪಂಗಡ್, ಮೂಳ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವ್ಹರ್ಲ್ಯಾ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವರ್ಗ್, ವಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಸವೆಂ ವ್ಹೊಳ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಮಾಜ್, ಪರ್ಲೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಉರವ್ನ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾದ್ಯಾ ಲೋಕಾಚೊ ಏಕ್ ಸಮೂಹ್ ಜಾತಾ."

1.3.2 ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ?

"ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಏಕಾ ವಿಶಯಾಚೆರ್ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂ ಮದೆಂ ಜಾಯ್ತಿ ಚರ್ಚ್ಯಾಂ ಚಲತ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂ. ಜೋನಾಸ್ ಬೇಲಿಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಚ್ಯಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯೆ ಪರ್ಮಾಣೆ 'Folklore is not a science about a folk but,

the traditional folk science and folk poetry' ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಏಕಾ ಲೋಕ್‌ವೆದಾ ವಿಶಾಂತ್ ವಿಜ್ಞಾನ್ ನ್ಹಯ್, ತೆಂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ವಿಜ್ಞಾನ್ ಆನಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾವ್ಯೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸ್ಪಶ್ಟ್ ಜಾತಾ. ತಶೆಂ ಜಾವ್ನ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಭೌತಿಕ್ ಮನ್ಶಾಶಾಸ್ತ್ರ ಥಾವ್ನ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ವಿಜ್ಞಾನಾ ಥಾವ್ನ್ ಕಶೆಂ ವೆಗ್ಳೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸ್ಪಶ್ಟ್ ಕರ್ನ್ ಘೆವ್ಯೆತ್. ಪಯ್ಲೆಂ ಪಾಸ್ಪಿಂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಮನ್ಶಾಶಾಸ್ತ್ರಾಚೊ ಭಾಗ್‌ಚ್ 'ಲೋಕ್‌ವೆದ್' ಮ್ಹಣ್ ವಾಪರ್ ಚಲ್ಲೊ. ಅಧ್ಯಯನ್ ವಾಡತ್ ವೆತಾಂ 'ಲೋಕ್‌ವೆದ್' ಏಕ್ ವೆಗ್ಳೆಂಚ್ ವಿಜ್ಞಾನ್ ಜಾವ್ನ್ ರೂಪ್ ಜಾಲೆಂ. ಆಜ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಆದಿವಾಸಿಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ನಾಗರಿಕ್ ಸಮಾಜೆಂಚ್ಯಾ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ರಚ್ನಾಂಚೊ ಜಮೊ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕ್ತಾತ್.

ಮೇರಿಯಸ್ ಬಾರ್ಬೆ ಪ್ರಕಾರ್ 'ಪರ್ಮ್ಯಾ ತಕ್ಲೆ ಥಾವ್ನ್ ನವ್ಯಾ ತಕ್ಲೆಕ್ ಸಮ್ಜಣಿ, ಅನ್ಭೋಗ್, ಬುದ್ವಂತ್‌ಕಾಯ್, ಹವ್ಯಾಸ್ ಆನಿ ಆಚರಣಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರದರ್ಶನಾ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ವ್ಹಾಳೊನ್ ಯೆಂವ್ಚೆಂಚ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಮ್ಹಣ್ ವಿವರಿಲಾಂ. ತಶೆಂ ತರ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್- 'ತೊಂಡ್ಪಾಟ್ ಪರಂಪರಾ ನವ್ಯಾ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾರ್ ಸಜೀವ್ ಜಾವ್ನ್ ನವ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ರುಪಾ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ಪ್ರದರ್ಶಿತ್ ಜಾತಾ' ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಎಕ್ಲಿ ಆವಯ್ ಘರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಗಾಣಾಂ ಗಾಯ್ತಾನಾ, ವ್ಹಡಿಲ್ಮಾಂಯ್ನ್ಯೊ ಕಾಣ್ಯೊ ಸಾಂಗ್ತಾನಾ, ಚಿಂತ್ಪಾಕ್ ಗ್ರಾಸ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯೊ ಗಾವಿ-ಹುಮಿಣ್ಯೊ ವಿವರಿತಾನಾ ಪರತ್ ಪರತ್ ಅಬ್ಯಾಸಾಚಾ ಬಳಾನ್, ಉಡಾಸಾಚೆ ಕೊಪ್ಪೆ ಥಾವ್ನ್ ಪರ್ನೆ ವಿಚಾರ್ ನವ್ಯಾ ತಕ್ಲೆಂಕ್ ಪಾಶಾರ್ ಜಾತಾತ್. ಮೆಳೊಂತ್ ಗಾಯ್ತಾನಾ, ನಾಚ್ತಾನಾ, ಉಲಯ್ತಾನಾ ಪರಂಪರಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ವಿವರ್ ಪರತ್ ಪರತ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ಜಾಂವ್, ಎಕಾ ರಯ್ತಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪುತಾಕ್ ಪರ್ಮ್ಯಾ ರಿವಾಜೆಚಿ ಬೆಸಾಯೆ ರೀತ್ ದಿತಾನಾ ಜಾಂವ್, ಕಾಮಾರ್, ಕುಂಬಾರ್, ಚಾಮ್ಗಾರ್ ತಸಲೆ ಕಾಮೆಲಿ ಆಪ್ಲಿ ಆದ್ಲೆ ರಿತಿಚಿ ಕುಳ್‌ಯೆಚಿ ಕಸಬ್ ಫುಡ್ಲೆ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ಸಾಂಗೊನ್ ದಿತಾನಾ ಜಾಂವ್, ಫಳಾಧಿಕ್ ಭುಂಯ್ತ್ ಲೊಕ್‌ವೆದಾಕ್ ಪಾಳಾಂ ಫುಟ್‌ಲ್ಲಿಂ ಪಳವ್ಯೆತ್.

ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ವಿದ್ವಾಂಸ್ ಮಾರ್ಕ್ ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಲೀಚಾನ್ '**ಸಂಗ್ರಹ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಅನ್ಭೊಗಾಚೆಂ ಭಂಡಾರ್‌ಚ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್,**' ಮ್ಹಣ್ ಆಪಯ್ಲೆಂ. ತೆಂ ನಾಗರಿಕತೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಬಾವಾಕ್ ಶಿರ್ಕಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸಮಾನ್ ಧರ್ಮಾಚ್ಯಾ, ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಸಂಬಂದ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಆಚಾರ್ ವಿಚಾರಾಂನಿ ಎಕಾ ರಿತಿಚಿಂ ಗುಣಾ ಲಕ್ಷಣಾಂ ಆಸ್ಚ್ಯಾ, ವಾ ಭೌತಿಕ್ ಆನಿ ಭಾವನಾಂನಿ ಸಮಾನತಾಯ್ ಒಳ್ಕಾಲ್ಲೊ ಏಕ್ ಜಮೊ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ (Folk) ಜಾತಾ. ತಸಲೆಂ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಮುಳಾನ್ ಏಕಕೃತ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್, ಲೊಕ್‌ವೆದಾನ್ ಸ್ಥಿರ್ ಜಾವ್ನ್, ಪರತ್ ಸೃಶ್ಟೆಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಮೆಳೊನ್ ತೆಂ ಸಮಗ್ರ್ ರುಪ್ಣೆಂ ಜೊಡ್ತಾ. **ತೊಂಡಾ ಥಾವ್ನ್ ತೊಂಡಾಕ್ ವ್ಹಾಳೊನ್, ಸಬಾರ್ ಬದ್ಲಾವಣೆಂನಿ ಘುಸೊನ್, ನಿರಂತರ್ ವೆವೆಗ್ಳಿಂ ರುಪಾಂ ಸೃಶ್ಟಿ ಕರ್ನ್ ನವಿ ಸೃಶ್ಟಿಚ್ ಸವ್ಯಾಸ್ ಜೋಡ್ನ್ ಘೆತಾ. ಹಾಕಾಚ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್** ಮ್ಹಣ್ಟೆಂ.

ಆರ್ಚರ್ ಟೈಲರ್ 'ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾಂತ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾವಿಶಿಂ ವಿವರಿತ್. 'Folk lore Consists of Materials that are handed on traditionally from generation to generation without a reliable ascription to an inventor or author'- ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಕಶೆಂ ಪರಂಪರ್ ರಿತಿನ್ ಯೆತಾ. ಏಕೆ ತರ್ನೆ ಥಾವ್ನ್ ದುಸ್ರೆ ತರ್ನೆಕ್ ವೆತಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕರ್ತಾ. ಮುಖಾರ್ ಏಕಾ ವೆಕ್ತಿಚೆ ಚರಿತ್ರ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ಯಿ ಮುಖಾರ್ ತಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಪ್ರಸಾರ್ ಸ್ವೀಕೃತ್ ತಯಾರ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಾರ್ಕೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ದಿತಾ.

ಟೈಲರಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಪರಂಪರಾಗತ್ ವಸ್ತು ವಿಶಯ್ ತೀನ್ ಭಾಗಾಂನಿ ವಾಂಟೆ ಕರ್ಯೆತ್.

1. ಭೌತಿಕ್ ವಸ್ತು (Folklore of Physical Objects)

2. ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ (Folklore of Ideas)

3. ಸಬ್ದ್ **(Verbal Folklore)**

ಭೌತಿಕ್ ವಸ್ತು ಲೋಕ್‌ವೇದಾಂತ್ ಆಕೃತ್ಯೊ, ವಾಪರ್ತೆಲ್ಯೊ ವಸ್ತು, ವೈಸಣ್, ಗ್ರಾಮಾಚಿಂ ರುಪ್ಣಿಂ, ಘರಾಚಿಂ ರುಪ್ಣಿಂ ಅಸಲೆ ವಿಶಯ್ ಯೆತಾತ್. ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪುರು ಆನಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪಿಳ್ ಭೌತಿಕ್ ವಸ್ತುಂಚ್ಯಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯೆಂಚ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೇದಾ ಮದೆಂ ಯೆತಾತ್. ಥೊಡ್ಯೊ ವಿಶೇಸ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ಘಾಲೊನ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂನಿ. ಜಲ್ಮ್, ಕಾಜಾರ್, ಮರಣ್, ಫೆಸ್ತಾಂ, ವ್ಯಾಪಾರ್, ವಿಸಾಯ್, ಧರ್ಮಿಕ್ ಜಿವಿತ್ ಅಸಲ್ಯಾಂನಿ ಪರಂಪರಾಗತ್ ಜಾವ್ನ್ ಮ್ಹಳ್ತಾತ್. ಹೆಂಚ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯೆಚೆಂ ಜಾನ್‌ಪದ್ ಮ್ಹಣ್ತೆಂ. ಸಬ್ದಾಂಚ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಂತ್ ದೋನ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಭೆದ್ ಆಸಾತ್.

1. ಆಪ್ಣಾ ಇತ್ಲ್ಯಾಕ್ ಆಮಿ ಪರಿಶೀಲನ್ ಕರ್ತೆ ಸಬ್ದ್

2. ಫಾವೊತ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾವಾಶಿರ್ ಏಕಾಮೆಕಾ ಮೆಳೊನ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ಸಬ್ದ್

ಪಯ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಜಾಗ್ಯಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ, ಆಡ್ ನಾಂವಾಂ, ವೆಕ್ತಿನಾಂವಾಂ ಪರಿಶೀಲನ್ ಜಾತಾತ್. ದುಸ್ರ್ಯಾಂತ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚೆ ಪ್ರಮುಖ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ತೆ ಗದ್ಯಕತಸ್, ಲಾವಣೆ, ಪದಾಂ, ಬಾಳ್‌ಗಿತಾಂ, ಗಾದಿ, ಹುಮಿಣ್ಯೊ ಇತ್ಯಾದಿ ಯೆತಾತ್.

ಜಾನ್‌ಪದಾಚ್ಯೊ 'ಭಾಶಿಕ್ ಆನಿ 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ರಿತಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಘಾಲ್ನ್ ಸಬ್ದಾಂಚೆಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಪಯಿಲ್ಲೆಂ ಬರ್ಡ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ದಿಸ್ತಾ."

1.4 ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚ್ಯಾ ಮುಳಾಂವಿಶಿಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್:

"ಸುರ್ವೆರ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ? ತಾಚೆಂ ಸ್ವರೂಪ್ ಕಿತೆಂ? ಮ್ಹಣ್ ವಿವರುಂಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಲ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿಂಚ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾವಿಶಿಂ ಜಾಯ್ತೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ಭೆದ್ ವೆಕ್ತ್ ಕೆಲೊ. ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ದೇಶಾಂಚ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ

ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ದಿಲ್ಯೊ. ಹಾಚೆ ವರ್ವಿಂ ಎಕಾ ಘಾವ್ರೊತ್ಯಾ ನಿರ್ಧಾರಾಕ್ ಯೆಂವ್ಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ ಸಬಾರ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಆಜ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಜಲ್ಮತಚ್ ಆಸಾತ್.

ಆದ್ಲ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸುರ್ವೆಚ್ಯಾ ಭಾಗಾಂತ್ ಜರ್ಮನಿಚ್ಯಾ ವಿಲ್‌ಹೆಲ್ಮ್ ಗ್ರಿಮ್ ಆನಿ ಜೇಕಬ್ ಗ್ರಿಮ್ ಭಾವಾಂನಿ ಧಂಯ್ಯ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾಣಿಯಾಂಚೊ ಸಂಗ್ರಹ್ ಘಾಯ್ಸ್ ಕರ್ನ್ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚ್ಯಾ ವೆಗ್ನ್ಯಾನಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನಾಕ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಘಾಲಿ. ಯುರೋಪ್‌ಭರ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಸಂಗ್ರಹಾಕ್ ಏಕ್ ನವ್ಲೆ ಹುರುಪ್ ಹ್ಯಾ ಭಾವಾಂನಿ ಜೋಡ್ನ್ ದಿಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ಯೆತ್. ಹಾಂಚೆ ಹಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ರೀತ್ ಭಾರತಾಂತ್‌ಯಿ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯ್ಲಿ. ಗ್ರಿಮ್ ಭಾವ್ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚ್ಯಾ ವೆಗ್ನ್ಯಾನಿಕ್ ಸಂಗ್ರಹಾಕ್ ಪ್ರೇರಕ್ ಜಾಲೆ. ತಶೆಚ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಭಂಡಾರ್ ವಾಡೊಂಕ್‌ಯಿ ಕಾರಣ್ ಜಾಲೆ. ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಮುಳಾವಿಶಿಂ ತಾಂಚ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಚ್ಯಾ ಕಾಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಸಂಪುಟಾಂತ್ ಉಕಲ್ಲೆಲೆಂ ಸವಾಲ್ ಮುಕಾರ್ ಸಬಾರ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಜಲ್ಮೊಂಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲೆಂ. ಹಿಂ ಸಿದ್ಧಾಂತಾಂ ಸರ್ವ್ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚ್ಯಾ ಸುರ್ವಾತೆವಿಶಿಂ ಸಬಾರ್ ರಿತಿಚಂ ವಿವರಣ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲಿಂ. ತಿಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್"

1. ಪುರಾಣ್ ಮುಳಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
2. ಭಾರತೀಯ್ ಮುಳಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
3. ಮನ್ಶಾಶಾಸ್ತ್ರಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
4. ಚಾರಿತ್ರಿಕ್-ಭೌಗೋಳಿಕ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
5. ಮನಾವಿಶ್ಲೇಶಣಾತ್ಮಕ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
6. ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
7. ರಚ್ನೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
8. ಮೌಕಿಕ್ ಸೂತ್ರಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
9. ಸಂದರ್ಭಿಕ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ್
10. ಪ್ರದರ್ಶನಾತ್ಮಕ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ್

1.4.1 ಪುರಾಣ್ ಮುಳಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್:

ಸಂಸಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಕಡ್ಚ್ಯಾ ಕಾಣಿಯೊ ಉಜ್ವಾಡ್ ದೆಕ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾಣಿಯಾಂನಿ ದಿಸೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ಸ್ವರೂಪ್ ಗ್ರಿಮ್ ಭಾವಾಂಕ್ ಅಜಾಪಾಚೆಂ ಜಾಲಂ. ವಿಲ್‌ಹೆಲ್ಮ್ ಗ್ರಿಮ್ ಹಾಣೆಂ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಮುಳಾವ್ಯಾ ಗುಣಾವಿಶಿಂ ವಿಸ್ತಾರ್ ರಿತಿನ್ ಚರ್ಚಾ ಕೆಲಿ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಭಾಶಾ ಶಾಸ್ತ್ರಾಂತ್ ಜಾಯ್ತೆಂ ಸಂಶೋಧನ್ ಚಲೊನ್ ಇಂಡೊ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಭಾಶೆ ವರ್ಗಾಚೊ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಆಧಾರಾರ್ ವಿಲ್‌ಹೆಲ್ಮಾನ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾಣಿಯೊ ಆರ್ಯನ್ ಮುಳಾಕ್ ವ್ಹರ್ಚೆಂ ಸಾಹಸ್ ಕೆಲೆಂ. ಕಾಣಿಯಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್ ಸೊದುಂಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್‌ಲ್ಲೆ ತೆ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ತಿರ್ಮಾನಾಕ್ ಆಯ್ಲೆ.

1. ಎಕಾಮೆಕಾ ತಾಳ್ ಪಡ್ಚ್ಯಾಬರಿಂ ದಿಸ್ಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಕಾಣಿಯೊ ಎಕ್‌ಚ್ ಇಂಡೊ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಭಾಶೆ ಮುಳಾಥಾವ್ನ್ ವಿಸ್ತಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ.
2. ಸರ್ವ್ ಕಾಣಿಯೊ ಪುರಾಣಾ ಥಾವ್ನ್ ಫುಟ್‌ಲ್ಲೆ ಕುಡ್ಕೆ. ತ್ಯೊ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮುಳಾಚೆಂ ಪುರಾಣ್ ಅರ್ತ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಕಾಣಿಯೊ ಅರ್ತ್ ಕರ್ಚೆಂ ಕಶ್ಟ್.

ಹಾಟೆಸವೆಂ ಗ್ರಿಮ್ ಆನ್ನೆರ್ ವಿಚಾರ್ ಪ್ರಸ್ತಾವ್ ಕರುಂಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಲೆ. ಕಾ ಸನ್ನಿವೇಶ್ ಸಾದೊ ಆನಿ ಸುಟಾಳ್ ಆಸೊನ್, ಹ್ಯಾ ಗುಣಾನ್ ತ್ಯೊ ಪರತ್ ಪರತ್ ದುಸ್ರೆ ಕಡಯಿ ದಿಸೊಂಕ್ ಸಕ್ತಾತ್- ಪೂಣ್ ಹೊ ವಿಚಾರ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚ್ಯಾ ಜಲ್ಮಾ ಆನಿ ವಿಕಾಸಾ ವಿಶಿಂ ಚರ್ಚ್ಯಾ ಕರುಂಕ್ ವಾಪರ್ಲೆ.

ಅಟ್ರಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚೆ ಅಕೇರಿಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾ ಥಂಯ್ ಯುರೋಪಾಚ್ಯಾಂಕ್ ಆಸಕ್ತ್ ವಾಡ್ಲಿ. ಸಂಸ್ಕೃತಾಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನಾವರ್ವಿಂ ಹ್ಯಾ ಶೆತಾಂತ್ ನವ್ಯಾ ವಿಚಾರಾಚಿ ಕ್ರಾಂತಿಚ್ ಚಲ್ಲಿ. ಸಂಸ್ಕೃತಾಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ವಿದೇಶಿ ಭಾಶೆಂಕ್ ಲಾಗ್ಸಿಲೊ ಸಂಬಂದ್ ಆಸ್ಚೆಂ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ಬೋವ್ ವೆಗಿಂ ಪಾರ್ಕಿಲೆಂ. ಕಾಣಿಯೊ ಸರ್ವ್ ಇಂಡೊ ಯುರೊಪಿಯನ್ ಭಾಶೆ ಮುಳಾಚ್ಯೊ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯೆಕ್ ತೆ ಆಯ್ಲೆ. ಹ್ಯಾ ಮುಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಭಾರತ್ ಯುರೋಪ್ ತಸಲ್ಯಾ ದೇಶಾಂಕ್ ಲೋಕ್ ಜಾಗ್ಯಾಂತರ್ ಜಾಲೊ ಮ್ಹಣ್ ತಾಂಣಿಂ ಕಳಯ್ಲೆಂ. ಭಾರತಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಯರ್ಲೆಂಡಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ವಿಸ್ತಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಭಾಸಾಂಕ್ ಮುಳಾವಿ ಎಂಚೆಗಿ ಏಕ್ ಭಾಸ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ತಿ ಪರತ್ ರಚುಂಕ್ ಪ್ರೇತನ್ ಕೆಲೆಂ. ನವ್ಯಾನ್ ಸೊದ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾಚೆರ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಇಂಡೊ ಯುರೋಪಿಯನಾಂಚೆಂ ಭಾಶೆ ಸ್ವರೂಪ್ ಪಾಳ್ಯನ್ ಇಂಡೊ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಪುರಾಣಾಂ, ಕಾಣಿಯೊ, ತೆ ಭಾಶೆಥಾವ್ನ್ ಜಲ್ಮಲ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ ತಾಂಣಿಂ ಅಂದಾಜ್ ಕೆಲೊ.

ಯುರೋಪಿಯನ್ ಭಾಶೆಂಚ್ಯಾ ಮೂಳ್ ರುಪಾನ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾಣಿಯಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್ ರೂಪ್ ಅಂದಾಜ್ ಕರ್ನ್ ಏಕ್‌ಚ್ ಭಾಸ್ ಉಲಯ್ವ್ಯಾ ಲೊಕಾ ಥಾವ್ನ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾಣಿಯೊ ಜಲ್ಮಲ್ಯಾತ್ ಜಾಯ್ಜೆ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಗ್ರಿಮಾಚೊ ಸಿದ್ದಾಂತ್ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಭಾಶಾ ಶಾಸ್ತ್ರಾಚೊ ಫಳ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಖಂಡಿತ್. ಜನಾಂಗ್ ಆನಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ಮೂಳ್- ದೋನ್‌ಯಿ ಸೊದುನ್ ಕಾಡ್ಯಾರ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾಣಿಯಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್ ಸೊದುನ್ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ ಜಾತಾ.

ಹ್ಯಾ ವಾದಾವರ್ವಿಂ ಜನಾಂಗಾಚೆಂ ಆನಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ಮೂಳ್ ಸೊದುಂಕ್ ಸುಮಾರ್ ಜಾಲೆಂ. ಪೂಣ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಂಶೋಧಕ್ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಶಿಸಾಂನಿ ಹೊ ವಾದ್ ಒಪ್ಪುನ್ ಘೆತ್ಲೊ ನಾ. ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕತಾ ಆನಿ ಪುರಾಣಾಂತ್ಲೆಂ ಏಕ್ ಸ್ವರೂಪ್ ಸ್ವಿಕಾರ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ನ್ಹಯ್. ತೆಂ ಏಕಾ ಇಂಡೊ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮುಳಾಥಾವ್ನ್ ಅನುವಂಶೀಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಗ್ರಿಮಾನ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ವಿಧಾನ್ ಅನುಕರಣ್ ಕರ್ನ್ ಪುರಾಣಾಂಚೆಂ ಉಗಮ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಆನಿ ಪುರಾಣಾಂಕ್ ಸಂಬಂದ್ ಜೊಡುಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲೆಂ. ಚೂಕ್ ಉಚ್ಚಾರಣ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ನಾಂವಾಂಕ್ ವ್ಯಾಕ್ಯಾನ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಕಾಣಿಯೊ ಜಲ್ಮಲ್ಯೊ. ಅಶ್ಯೊ ಜಲ್ಮಲ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾಣಿಯಾಂಕ್ ಇಂಡೊ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಪುರಾಣಾಂನಿ ಮೂಳ್ ಪಳಯೆತ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ಲೆ. ತ್ಯೊ ಸರ್ವ್ ಪುರಾಣಾ ಥಾವ್ನ್ ಫುಟ್‌ಲ್ಲೆ ಕುಡ್ಕೆ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರಾನ್ ಪ್ರತಿಪಾದನ್ ಕೆಲೆಂ. ಹೊ ವಾದ್ ಸಂದಿಗ್ದತಾಯ್ ಉಬ್ಜಾಯ್ನಾಗ್ಲೊ. ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಫಾವೊತೆಂ ಸಮರ್ತನ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಪಡೊನ್ ಗೆಲೊ.

ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾಣಿಯೊ ಸ್ವೀಕರಣಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯೊ, ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಪುರಾಣಾಂ ಒಪ್ಪನಾಂತ್. ಆದ್ಲ್ಯಾ ಇಂಡೊ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮುಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಆರ್ಯಾಂನಿ ಘಾಸ್ಕೊನ್ ವೆಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ಇಟಲಿ, ನೊರ್ವೆ, ಭಾರತಾಂನಿ ಪ್ರಚಲಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ತಾಂಚೆ ಥಂಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ ವಾದ್ ಮಾಂಡ್ಲಾ. ಅಶೆಂ ಏಕ್ ಶೆತ್ಕೊ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಉಸ್ವಾಸ್ ಕಾಡ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಹೊ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಎಕ್ಣಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚೆ ಆಕೇರಿ ಇತ್ಲ್ಯಾಕ್ ಪಾಟಿಂ ಸರ್ಲೊ."

1.4.2 ಭಾರತೀಯ್ ಮುಳಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್:

"19ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮದ್ಲ್ಯಾ ಭಾಗಾಂತ್ ಪುರಾಣ್ ಮುಳಾಚೊ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಅಸ್ತಿತ್ವ್ ಸೊಡ್ಕ್ಯಾ ಹಂತಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ತ್ಯಾಚ್ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ ವಿಚಾರಾಂಚಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಜೋಡ್ನ್ ಥಿಯೋಡರ್ ಬೆನ್ಫೆ 'ಪಂಚ ತಂತ್ರ'ಚ್ಯಾ ಅನುವಾದಾಚ್ಯಾ ಕಾಮಾಂತ್ ಮೆತೆರ್ ಜಾಲೊ. 1858 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬೆನ್ಫೆನ್ 'ಪಂಚ ತಂತ್ರ'ಕ್ ಪ್ರಸ್ತಾವನ್ ಬರಯ್ತಾನಾ ಎಲ್.ಡಿ. ಛಾಂಪ್ಸ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾಚೆ ಏಕೆ ಸಾಂಗ್ಣೆಕ್ ಗಮನ್ ದಿಲೆಂ. 'ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕಾಣಿಯಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್ ಭಾರತಾಂತ್ ಆಸೈತ್ ಬೆನ್ಫೆನ್ ಪಂಚತಂತ್ರಾಕ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಸ್ತಾವನಾಂತ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಆನಿ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕಾಣ್ಯಾಂಕ್ ತಾಳ್ ಪಡ್ಟೊ ವಿಶಯ್ ಉಗ್ತಾಡಾಕ್ ಹಾಡ್ಲೊ. ತಿತ್ಲೆಂಚ್ ನ್ಹಯ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಐತಿಹಾಸಿಕ್ ಸಂಬಂದಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಕಾಣಿಯಾಂಚೆಂ 'ಸ್ವೀಕರಣ್' ಚಲ್ಲಾಂ ಜಾಯ್ಜೆ ಮ್ಹಣ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ದಿಲಿ. ಝುಜಾಂ ಆನಿ ಜಯ್ತಾ ಸಂಭ್ರಮಾಂ ವರ್ವಿಂ ಜಾಗ್ಯಾಂತರ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ದಿಂವ್ಕ್ಯಾ ಘೆಂವ್ಕ್ಯಾಕ್ ವಾಟ್ ಉಗ್ತಿ ಜಾಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಉತರ್ ಸಮರ್ತನ್ ಕೆಲೆಂ. ಸತ್ತಾ ಪ್ರಾಸ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಯುರೋಪಿಯನಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸೃಜನ್‌ಶೀಲ್ ಚಟುವಟಿಕೆಂಕ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಭಾರತಾ ಥಾವ್ನ್ ಗ್ರಾಸ್ ಜೊಡ್ಲೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾಕ್ ಬೆನ್ಫೆನ್ ಗುಮಾನ್ ದಿಲೆಂನಾ. ತಾಂಚೆಂ ಭೌಗೋಳಿಕ್ ಪಯ್ಣ್ ಆನಿ ಥೊಡ್ಯಾ ಮಾಪಾನ್ ಕಾಣಿಯಾಂಚೊ ಇತಿಹಾಸ್ ಆನಿ ಹೇತು ಏಕ್ ಸಾರ್ಕೊ ಆಸ್ತೆಂ ತಾಣೆಂ ಪಾರ್ಕಿಲೆಂ. ಬೆನ್ಫೆ ಪ್ರಕಾರ್, ತಸಲ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ಭಾರತಾ ಥಾವ್ನ್ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ದರ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆನಿಕೀ ಅಸ್ತಮ್ತೆಕ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಸ್ಪೇನ್, ಗ್ರೀಸ್ ಆನಿ ಯುರೋಪಾಕ್ ಪ್ರವಾಸಾರ್ ಗೆಲ್ಯಾತ್. ಬೆನ್ಫೆಚ್ಯಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯೆ ಪರ್ಮಾಣೆ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಾಣಿಯೊ ತೀನ್ ಮುಳಾಥಾವ್ನ್ ಪ್ರಸಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್.

1. *ಧಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾ ಪ್ರಾಸ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಮೌಕಿಕ್ ಪರಂಪರೆಚ್ಯಾ ಮುಳಾ ಥಾವ್ನ್*
2. *ಧಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲೆವಾರ್ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಪ್ರಭಾವಾ ಥಾವ್ನ್*
3. *ಬಾವ್ದ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮುಳಾಥಾವ್ನ್ ಟಿಬೆಟ್, ಚೀನ್ ಮುಳಾಥಾವ್ನ್ ವಾ ಮಂಗೋಲಿಯನ್ ಮುಳಾಥಾವ್ನ್*

ಅಶೆಂ ಪ್ರವಾಸಿ, ವೆಪಾರಿ, ಧರ್ಮ್ ಪ್ರಸಾರಕ್ ತಶೆಂ ದಂಡ್‌ಯಾತ್ರಾಂನಿ ಭಾರತಾಚ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಕಡೆ ಪಾವ್ಲ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ ಬೆನ್ಫೆನ್ ಪ್ರತಿಪಾದನ್ ಕೆಲೆಂ. ಯುರೋಪಾಚಿಂ

ಸರ್ವ್ ಕತಾಯಿಪಾಂ ಮೂಳ್‌ಭುಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾಸ್ಲ್ಯಾ, ಏಕಾ ಆಂಬು ಯಿಪಾರ್ ಸೀಮಿತ್ ಕರ್ನ್ ಥಂಯ್ ಥಾವ್ನ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ದೇಶಾಂಕ್, ವಿಂಗ್ಡಾಂಕ್ ಕತಾ ಪ್ರಸಾರ್ ಜಾಲ್ಯೊ. ಹ್ಯಾ ಅಂಬುಚೊ ಆಕಾರ್, ಬೆನ್ಫೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಭಾರತ್.

ಬೆನ್ಫೆಚೊ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಪಿಳ್ಗಾಥಿರ್ ರಿತಿನ್ ಸುಮರ್ತನ್ ಕೆಲ್ಲೊ ರೀನ್ ಹೋಲ್ಡ್ ಕೋಹ್ಲರ್ 'ಭಾರತ್‌ಚ್ ಸರ್ವ್ ಕಾಣಿಯಾಂಕ್ ಉಗಮ್ ಸ್ಥಾನ್ ನ್ಹಯ್' ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಉಚಾರಿಲಾಗ್ಲೊ. ಬೆನ್ಫೆಚ್ಯಾ ವಾದಾಚೊ ಸುಮರ್ತಕ್ ಜಾಲ್ಯಾಸ್ಲ್ಲೊ ಏಮ್ಮಾನುಯೆಲ್ ಕಾಸ್ಕ್ವಿನ್ ಕಾಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಅಭ್ಯಾಸಾಕ್ ದೋನ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ವ್ಯಕ್ತ್ ಕೆಲ್ಯೊ.

1. ಯುರೋಪಾಚ್ಯಾ ಕಾಣಿಯಾಂಕ್ ಮಂಗೋಲಿಯನ್ ಪ್ರೇರಕ್
2. ಈಜಿಪ್ತಾಚ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಕಾಣಿಯಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಪರ್ಣ್ಯೊ

ಜೋಸೆಫ್ ಬೇಡಿಯರ್ ಆನಿ ಆಂಡ್ರ್ಯೂ ಲ್ಯಾಂಗ್ ಬೆನ್ಫೆಚೊ ವಾದ್ ಪಾತ್ಯೆಲೆನಾಂತ್. ತಾಂಚೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಈಜಿಪ್ತಾಚ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ, ಹಿರಡೋಟಸ್ ಆನಿ ಹೋಮರಾಂತ್ ಪ್ರಸ್ತಾಪ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊಚ್ ಆಧಾರಾ ಕಾಣಿಯೊ.

ಸಲ್ಪಿಕರ್ ಕಾರಣ್: ಇಂಡೋ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಪಂಗ್ಡಾಚ್ಯಾಂಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಅಡ್ಕಳಿ ಬೆನ್ಫೆಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್‌ಯಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ. ಬೆನ್ಫೆಕ್‌ಯಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಕಾಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಸ್ವರೂಪಾಚಿ ಸ್ಪಶ್ಟ್ ಸಮ್ಜಣ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ. ತಾಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್‌ಯಿ ಕಾಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ ವರ್ಗಿಕರಣಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಸುಮರ್ಥಕ್ ರಿತಿನ್ ಚಲೊಂಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಹಾಚೆ ವರ್ವಿಂ ಯುರೋಪಾಚ್ಯಾ ವಾಕ್ ಪರಂಪರೆಚಿ ಪರಿಚಯ್ ಬೆನ್ಫೆಕ್ ಸಾರ್ಕಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ. ತಾಚ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಾ ವರ್ವಿಂ ಪಂಚತಂತ್ರ ತಸಲ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಚ್ಯಾ ಮುಳಾಚ್ಯಾ ಕಾಣಿಯಾಂಚಿ ಪುರಾಣ್ ವಾಟ್ ಸುಮ್ಜೊಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾಲೆಂ. ಪುಣ್ ಗ್ರಂಥಾಚೆಂ ಮೂಳ್ ಮೌಖಿಕ್ ಪ್ರಸರಣಾ ಪ್ರಾಸ್ ದುಸ್ರೆ ರಿತಿಚೆಂ.

ಬಿಟ್ಟಿರ್ ಹೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ 19ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ನಿಮಾಣ್ಯಾ ದಶಕಾಂನಿ ಆನಿ 20ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸುರ್ವಿಲ್ಯಾ ದಶಕಾಂನಿ ಚಡ್ ಲೋಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲ್ಯಾಸ್ಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತೆಂ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್-ಭೌಗೋಳಿಕ್ ಪಿಧಾನಾಚ್ಯಾ ಜಲ್ಮಾಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಬೆನ್ಫೆಚ್ಯಾ ವಾದಾಚೆರ್ ಸಬಾರಾಂನಿ ಕಾಣಿಯಾಂಚೆಂ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಚಲಯ್ಲೆಂ. ಹಾಚೆ ವರ್ವಿಂ ಚ್ಹಡ್ ಸಂಖ್ಯಾನ್ ಪರ್ ಲೆಕಾಚ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕೆಲ್ಯಾಬರಿ ಜಾಲೆಂ."

1.4.3 ಮನ್ಶಾಶಾಸ್ತ್ರಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್:

"ಪುರಾಣ್ ಮುಳಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಆನಿ ಭಾರತ್ ಮುಳಾಚೆಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಲೊಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲ್ಯಾಸ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಯುರೋಪ್ ವ್ಯವಹಾರಿಕ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ಕೆರ್ ಶಿರ್ಕಾಲ್ಲೆಂ. ಹಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಚಿಂತ್ಪಾಚೆರ್‌ಯಿ ಸಮ್ಯಾಸ್ ಪರಿಣಾಮ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಸಕ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ಬದ್ಲಾವಣೆ ಥಾವ್ನ್ ಪ್ರೇರಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಮನ್ಶಾಶಾಸ್ತ್ರಾಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್

ಕರ್ನ್ಯಾಂನಿ ಸರ್ಸಿಲ್ಯಾ ಆನಿ ಪಯ್ಸಿಲ್ಯಾ ಗಾಂವಾ ಥಾವ್ನ್ ಜಾಗ್ಯಾಂತರ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯೊ ಲೋಕ್, ತಾಂಚಿ ಪರಿಗತ್, ತಾಂಚೆಂ ಜಿವಿತಾ ವಿಧಾನ್ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರವಾಸ್ ಹಾತಿಂ ಘೆತ್ಲ್ಲಿ. ಹಾಚೊ ಫಳ್ ಜಾವ್ನ್ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಘುಂಯ್ಯ್ಯಾ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಪರಂಪರೆಂನಿ ಉಟೊನ್ ದಿಸ್ತೆಂ ಏಕ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ರೂಪ್ ಸೊದುನ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾಲೆಂ.

ವಾಸ್ತವ್ ಜಾವ್ನ್ ಹಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಸಂಬಂದಾಂಚೆರ್ ವಿವರ್ನ್ಯಾಂಚೆಂ ಜಾಂವ್, ಸೊದುನ್ ಕಾಡ್ಚೆಂ ಜಾಂವ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಏಕಾಚ್ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಚಿಂತ್ಪಾಚೊ ಫಳ್ ಹೊ. ಇ.ಬಿ. ಟೈಲರ್ ಆನಿ ಆಂಡ್ರ್ಯೂ ಲೊಂಗ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾಂನಿ ಹಿ ವಿಚಿತ್ರ್ ಗಜಾಲ್ ಬೋವ್ ಮುಳಾಚ್ಯಾ ಥಳಾಥಾವ್ನ್ ವಿವರುಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲೆಂ. ಏಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಕಲಾ ದೊನಾ ಪ್ರಾಸ್ ಚಡ್ ಸಂಭವ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ರಿತಿನ್ ಉಬ್ಜವ್ಯೆತ್ ಆನಿ ತ್ಯಾಚ್ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ತಾಚ್ಯಾ ಸಾದೃಶ್ ಸನ್ನಿವೇಶಾರ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಜಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜವ್ಯೆತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ತಾಂಚೆಂ ಚಿಂತಪ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಮನ್ಶಾಚೆಂ ಮನ್ ಆನಿ ಮನ್ಶಾ ಚಾಲಿಚ್ಯಾ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕತೆಚೆಂ ಅಸ್ತಿತ್ವ್ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾಚೆ ವಿದ್ವಾಂಸ್ ಜಾಣಾ ಜಾಲ್ಲೆ. ಹಿಚ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ತಾಂಣಿಂ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಸ್ತುಂ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ಮನ್ಶಾ ಸ್ವಭಾವ್, ಮನ್, ಚಿಂತ್ನಾಂ ಆನಿ ಮನ್ಶಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂಚ್ಯಾ ವಿಕಾಸಾಚ್ಯಾ ವಾಟೆಂನಿ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲೆಂ.

ಆಂಡ್ರ್ಯೂ ಲೊಂಗ್ ಮನ್ಶಾಶಾಸ್ತ್ರಾಚ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾಚೊ ಮುಖೆಲಿ. ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಕಾಣಿಯಾಂನಿ ಉಟೊನ್ ದಿಸ್ತೆಂ ಏಕ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ರೂಪ್ ಆನಿ ಲಾಗು ಜಾಯ್ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವಿಶಯಾಂಕ್ ಕಾರಣ್ ಸೊದುನ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಹೊ ಪಂಗಡ್ ಪ್ರಭಾವಿಕ್ ಜಾಲೊ. ಟೇಲರಾಚ್ಯಾ ಮೂಳ್ ಮನ್ಶಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯಾ ಪುನರ್ ರಚ್ನೆವಿಶಿಂ ಕಳಯಿಲ್ಲೊ ವಾದ್ ಆಧಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಂಡ್ರ್ಯೂನ್ ಕತಾ, ಪುರಾಣಾಂಚೆಂ ವಿಶ್ಲೇಶಣ್ ಚಲಯ್ಲೆಂ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಂಡ್ರ್ಯೂನ್ ಕಾಣಿಯಾಂ ವಿಶಿಂ ಪ್ರಸಾರಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಇಂಡೊ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಆನಿ ಭಾರತೀಯ್ ಮುಳಾಚೊ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಬಳಾನ್ ವಿರೋದ್ ಕೆಲೊ. ಆಂಡ್ರ್ಯೂ ಲೊಂಗಾ ಪ್ರಕಾರ್, 'ಕಾಣಿಯೊ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಕಾಳಾಚ್ಯೊ ಉರವ್ಣ್ಯೊ. ಕಾಣಿಯಾಂನಿ ಆಸ್ಚ್ಯೊ ಸಬಾರ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಕಾಳಾಚ್ಯೊ ಪಾತ್ಯೆಣ್ಯೊ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯೊ, ಮನ್ಶಾನ್ ಮನ್ಶಾಕ್ ಖಾಂವ್ಚೆಂ, ಕುಳ್‌ಯೆಚ್ಯಾ ದೆವಾಚಿ ರೀತ್, ರುಪಾಂತರ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಹ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ಆಟಾಪ್ತಾತ್. ಹ್ಯೊ ಗಜಾಲಿ ಆಯ್ಚ್ಯಾ ಆದಿವಾಸಿ ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ಆಸಾತಸ್ಯೊ ಉರ್ಲ್ಯಾತ್. ನಾಗರಿಕ್... ದಿಸ್ತಾತ್. ಆದಿವಾಸಿ ಜಿವಿತಾಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನಾ ವರ್ವಿಂ ಕಾಣಿಯಾಂತ್ಲೆಂ ಹೆಂ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ್‌ಪಣ್ ಅರ್ಥ್ ಕರುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್. ಸರ್ವ್ ಮನಿಸ್ ಕಶೆ ಏಕ್ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ವಿಕಾಸಾಂನಿ ಪಾಶಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪ್ರತಿಪಾದನ್ ಕರುಂಕ್ ಆಂಡ್ರ್ಯೂನ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಸಮರ್ತನ್ ಗಮನಾರ್ಹ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ತಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕಾಣಿಯೊ ಪುರಾಣಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಪರ್ನ್ಯೊ.

ಪುರಾಣ್ ಆಯ್ಲೆವಾರ್‌ಚಿ ಸೃಷ್ಟಿ. ಪುರಾಣಾಂನಿ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಸಬಾರ್ ಅನಾಗರಿಕ್ ಗಜಾಲಿ ಕಾಣಿಯಾಂನಿ ಆಸಾತ್. ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾನಾ ನಾಗರಿಕತಾ ಸವೆಂ ಕಾಣಿಯಾಂನಿ

ವ್ಹರ್ಸ್. ವಾಂಚ್ಪಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿ ಬದಲ್ತಾ. ಯುರೋಪಾಚ್ಯಾ ಘಡ್‌ಲ್ಯಾಂ ಕಾಣಿಯಾಂನಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಾಸ್ ಚಡ್ ಮನ್ಶಾತಿಂಚೆ ಪಾತ್ರ್ ಅನಾಗರಿಕ್‌ಪಣಾ ಥಾವ್ನ್ ನಾಗರಿಕ್‌ಪಣಾ ತೆಮ್ಕಂ ವಧ್ಲಿ ಜಾಯಿತ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣೋಂಕ್ ಆಧಾರ್.

ಆಂಡ್ರ್ಯೂಚೊ ವಾದ್ ಜೆ. ಜೆ. ಫ್ರೇಜರ್, ಜೆ. ಎ. ಮ್ಯಾಕಲರ್ ಆನಿ ಜಿ. ಎಲ್. ಗೊಮ್ಮೆ ಹಾಣಿಂ ಸಮರ್ತನ್ ಕೆಲೊ. ಪೂಣ್ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನ್ ಆದಿವಾಸಿಂಚ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ವಿಶ್ಲೇಶಣ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೊ ಅರ್ನಲ್ಡ್ ವಾನ್ ಗಿನ್ನೆಸ್ ತಾಂಚ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ಕಶೊ ಉಬ್ಜಲ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾನಾ, ಕಾಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಸುರ್ವಾತೆರ್ ಖೆಳ್‌ಯೆಚ್ಯಾ ದೆವಾಕ್ ಆರಾಧನ್ ಕರ್ಚಿ ರೀತ್ ಪಾರ್ಖಿತಾ. ಹ್ಯಾ ವಿಶಯಾಚೆರ್ ಆಂಡ್ರ್ಯೂಚೊ ವಾದ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣ್ ಕರ್ತಾನಾ, ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಏಕ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ವಾಸ್ತವ್ ಸ್ಥಿತಿ ಶಿವಾಯ್ ಕಾಲ್ಪನಿಕ್ ನ್ಹಯ್. ಕಾಣಿಯಾಂನಿ ಅವಾಸ್ತವಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ದಿಸ್ತೆಂ ಸರ್ವ್ ಚೂಕ್ ಸಮ್ಜಣೆ. ನಾಗರಿಕಾಂಕ್ ಅತಾರ್ಕಿಕ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಸರ್ವ್ ಆದಿಮನ್ಶಾಕ್ ತಾರ್ಕಿಕ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ದೆಕುನ್‌ಚ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚ್ಯಾ ಗುಂಡಾಯೆಂತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಸಂಗ್ತಿ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡುನ್ ಮನ್ಶಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆ ಚರಿತ್ರ ಪರತ್ ರಚ್ಚೆ ತಾಚೊ ಶೆವೊಟ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ.

ತಾಕಾ ದಿಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಚುಕಿ

1. ಆದಿವಾಸಿ ಜಿವಿತಾಚೊ ಖಿಂಚೆಗಿ ಏಕ್ ವಾಂಟೊ ಆಧಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೆವ್ನ್ ತೊಚ್ ಆದಿಮನ್ಶಾಚ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಂತ್ ಜೀವ್ ಗರ್ಜೆಚೊ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಅತಿರೇಕ್ ವಾದ್ ವಾಡ್‌ಲ್ಲೊ.
2. ಆದಿ ಮನ್ಶಾ ಥಂಯ್ ಜಾಯಿತ್ಶ್ಯಾ ವಿಶಯಾಂನಿ ಸಮಾನತಾ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಪಾತ್ಯೆಲ್ಲೆಂ.
3. ಕಾಣಿಯಾಂನಿ ಆಸ್ಚ್ಯೊ ಗಜಾಲಿ ಸರ್ವ್ ವಾಸ್ತವ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಚ್ಯೊ, ಚಲ್ಚ್ಯೊ ಗಜಾಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜೊನ್ ತೊ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್‌ಚ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣ್ ಕೆಲ್ಯೊ.
4. ಖಿಂಚ್ಯಾಗಿ ಏಕಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಪರಿಸರಾಂತ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲೆ ಆಧಾರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಮನ್ಶಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಲಗ್ತಿ ಕೆಲ್ಲೆ.

ಅಶೆಂ ಹ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾಂನಿ ಸಾಂಗ್ಚ್ಯಾ ಕಾರಣಾಂ ವರ್ವಿಂ ಥೊಡ್ಯೊ ಕಾಣಿಯೊ ಜಲ್ಮಲ್ಲ್ಯೊ ಜಾವ್ಯೆತ್ ತರೀ ಸರ್ವ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಕಾಣಿಯೊ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲೆ ವಿದ್ವಾಂಸ್ ಸಮ್ಜಾಲೆ. ಹಾಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾರ್‌ಚ್ ಕಾಣಿಯೊ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಪರಿಸರ್ ಗಮಾನಾಂತ್ ದವರ್ನ್‌ಚ್ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರಿಜೆ ಮ್ಹಣ್ ತಾಣೆಂ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ."

"ಖಿಂಚೇಯ್ ಏಕೆ ಭಾಶೆಂತ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಜಗವ್ನ್ ಪುಂಜಾವ್ನ್ ವಾ ಲಿಖುನ್ ದವರ್‌ಲ್ಲೆಂ ನಾ. ಬಗಾರ್, ಬಾಪಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಪುತಾಕ್ ಆನಿ ತಕ್ಲೆ ಥಾವ್ನ್ ತಕ್ಲೆರ್ ತೊಂಡ್ವಾಶಿಂ ದೆಂವ್ರೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ತಸಲೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚೆರ್ ಎದೊಳ್ ಚಲಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಅಧ್ಯಯನಾ ವಯ್ರ್ ದೀಷ್ಟ್ ಘಾಲ್ಯಾರ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚೆ ಜಿಣೆ, ತಾಂಚೆ ಪರಂಪರಾ, ತಾಂಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿ ತಾಂಚೆ ಕಲಾ ಉಟೊನ್ ದಿಸ್ತಾ.

'ಎನ್ಸಾಯ್‌ಕ್ಲೊಪಿಡಿಯಾ ಅಮೇರಿಕಾನಾ' ಲೋಕ್‌ವೆದಾ ವಿಶಿಂ ಅಶೆಂ ಸಾಂಗ್ತಾ 'ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಯಾ ಜಾನ್‌ಪದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಾದ್ಯಾ ಲೊಕಾಚ್ಯೊ ಪುರ್ಬಿಲ್ಯೊ ರಿತಿ-ನಿತಿ, ಆಚಾರ್-ವಿಚಾರ್, ಪಾತ್ಯೆಣಿ-ಮರಾಚಾರ್, ಬರ್ಪಿ-ನಾಬರ್ಪಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್: ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಕ್ ವೆಂಗ್ಟ್ಯಾ ವಿಜ್ಞಾನಾಕ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಯಾ ಜಾನ್‌ಪದ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹೆರ್ ಸಬ್ದಾಂನಿ ಸಾಂಗ್ತೆಂ ತರ್ 'ಸಾಮೂಹಿಕ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಜಾವ್ನ್ ತೊಂಡ್ಯಾಶಿಂ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂ ಮಾರಿಫಾತ್ ಬಾಪಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಪುತಾಕ್, ಆವಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಧುವೆಕ್ ಆನಿ ಪಿಳ್ಗೆ ಥಾವ್ನ್ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ದೆಂವೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹೆತಿಕ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.'''

"ಪುರ್ಬಿಲ್ಯಾ ಕಾಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಾಚ್ಯಾ ಅಸ್ತಮ್ತಿ ದರ್ಯಾವೆಳೆ ಆನಿ ಘಾಟಾ ಮಧೆಂ ಆಸ್ತೆ ಘುಂಯ್ತ್ ಥರಾವಳ್ ಕುಳ್ಯೆಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಥರಾವಳ್ ಸಮಡ್ತಿಂಚ್ಯಾ ಲೊಕಾ ಜಮ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ವ್ಹಾಳೊನ್ ಫುಲೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ದೂದ್ ಭಾಸೆ ಕೊಂಕ್ಣೆ ಥಂಯ್ ಬರ್ವ್ಪ್ರ್ ಲಿಕಿತ್ ತಶೆಂ ಅಲಿಕಿತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ದಿಸೊನ್ ಆಯ್ಲಾಂ. ಮನ್ಶಾಚೆ ಜಿಣೆಯೆಕ್ ಕಾಣೆಯೆ ರುಪಾರ್ ಬಂಧಿತ್ ಕರ್ನ್, ಕಲ್ಪನೆಚ್ಯಾ ಧಾರಿಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ರಿಗವ್ನ್, ಸಂಪ್ಯಾ ಚಾಲಿಚ್ಯಾ ಚಾಲ್ತ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ, ಗೂಂಡ್ ಆಲೋಚನ್ಯಾಂಕ್, ರಿತಿ ರಿತಿಂಚ್ಯಾ ಸಬ್ದಾ ಮೆಳಿಂನಿ, ಪದಾಂ ನಾಚಾಂನಿ ಗುಂತುನ್ ಆಮ್ಚೆ ಮಾಲ್ಘಡೆ ವಳ್ಸಲ್ಲೆ. ಹೆಂ ಸರ್ವ್ ಆತಾಂ ಬೆಳ್ಕೆತಚ್ ಆಸಾ. ಆರ್ಬಿಲ್ಯಾ ಉಡ್ತ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಚ್ಯಾ ಅಮಾಲಾ ಮಧೆಂ ಪುರ್ಬಿಲ್ಯಾ ನಡ್ತ್ಯಾ ಕಾಣ್ಯೆಂಚೆ ಪ್ರಭಾವ್ ಕಿತ್ಲೊ ಥಾರ್ತಾ. ಕಿತ್ಲೊ ಜಿರ್ತಾ ತೆಂ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಅಸಂಗತ್. ಪ್ರಣ್, ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್, ಬೊವ್‌ಶಾ ಬಡ್ಗಾಂತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಸರಸ್ವತೀ ನ್ಹಂಯ್ ತಡಿರ್ ಥಾವ್ನ್ ಕಾರಣಾಂತರ್ ಪಯ್ಣ್ ಧರ್ನ್, ಪರಶುರಾಮಾಚಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಸಪ್ತ್ ಕೊಂಕಣಾಚ್ಯಾ ದರ್ಯಾ ವೆಳೆರ್ ತಕ್ಲೆರ್ ಥಾವ್ನ್ ಮೂಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಥಿರ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಚ್ಯಾ ಗೋಡ್ ಆನಿ ಕೊಡು ಘಡಿತಾಂಕ್ ಆಂಗಾಂತ್ ಜಿರವ್ನ್ ಮತಿಂತ್ ವ್ಹರವ್ನ್, ಕಾಳ್ಜಾಚ್ಯಾ ಗುಂಡಾಯೆಚ್ಯಾ ಉಮಾಳ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ವ್ಹಯ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಫಿಂರ್ಗಿ ಕಲಂಬ್ ಮಾಂಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ- ಪ್ರಣ್ ಪರ್ಜ್ಯಾಚ್ ರಗ್ತಾಚ್ಯಾ- ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಉಡಾಸಾಕ್ ಹಾಡ್ಚೆಂ ಲ್ಹಾನ್ ಪ್ರಯತನ್ ಆಮಿ ಕರ್ತಾಂವ್.

ಪುರ್ಬಿಲೆ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ಲಿಖ್ಪಾ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಸರಿಸುಮಾರ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಶತಕಾಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲೊ ತಸಲೊ ಮೆಳ್ಟಾ. ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಗೊಂಯಾಂತ್ ತಶೆಂ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ವಾಡ್ಲಿ ಆನಿ ತಿಚಿ ಸಬ್ಳಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಂಪತ್ತಿ ಚಡ್ಲಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ದುಭಾವ್ ನಾ. ಕೊಂಕ್ಣೆಚೊ ವೈಭವ್ ವರ್ತೊ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್‌ಚ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪುರ್ತುಗೆಜ್ ಲೊಕಾನ್ ಮೇಟ್ ದವರ್‌ಲ್ಲೆಂ ಕೊಂಕ್ಣ್ಯಾಂಚೆಂ ದುರಾದೃಷ್ಟ್. 1541 ಇಸ್ವೆಚ್ಯಾ ಜೂನ್ 30 ತಾರಿಕೆರ್, ಕೊಂಕ್ಣೆ ವಯ್ರ್ ಪುರ್ತುಗೆಜಾಂನಿ 'ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವ್ ಘಾಲ್ಚ್ಯಾ ಮಾರಿಫಾತ್ ಝುಜ್ ಮಾಂಡ್ಲೆಂ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕನ್ ಫಾದ್ರಿಂಚ್ಯಾ ಉರ್ಬೆವಂತ್ ಕಾಮಾವರ್ವಿಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಬಾರ್ಯಾನ್ ಕೊಂದೆ ದೆ ಆಲ್ವಾರಾನ್ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಉಲಯ್ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಕ್ರ ದಿಲಿ. ಹೆಂ ಘಡ್ಲೆಂ ಕ್ರಿ.ಶ. 1684 ಇಸ್ವೆಂತ್. 1745

ವರ್ಸಾ ಆರ್ಟ್ ಜಿಸ್ ಲೊರೆನ್ಸೊ ದೆ ಸಾಂತಾ ಮಾರಿಯಾನ್ ಹಿ ಶಿಕವ್ಣ್ ಚಡಯ್ಲಿ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆರ್ಟ್ ಜಿಸ್ ಅಪೊಂಸಾವ್ ದೆ ಬ್ರಿಟೊ, ಮನ್ವೆಲ್ ದೆ ಸಾಂತಾ ಕೆತರಿನಾ, ಮನ್ವೆಲ್ ದೆ ಗಾಲ್ವಿಸ್, ಪ್ಯೇಸ್ ಮಾರಿಯಾ ದೆ ಸಿಲ್ವಾ ಫೊಂತ್ರೆಸ್- ಅಸಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾನ್ ಪೊರ್ಸ್ಲಿಚೆಂ ಸತ್ರಾವಾಸ್ ಜಾಲೆಂ. ಪುಣ್ ಹಿಂದ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೆಂದ್ರಾಬಿರಿ ಭಾಸ್ ಜಿವಿತ್ ಉರ್ಲಿ ಆನಿ ಆಜುನ್ಯಿ ಉರ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ವಾಡ್ಲ್ಯಾ."

ಗೋಮ್ಸ್ ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವಿಜ್ಞಾನಾಚೆ ಚಾರ್ ವಾಂಟೆ ಕರ್ತಾ:

1. ಪುರ್ವಿಲಿಂ ವಿವರಣಾ: ಕಾಣಿಯೊ, ರಾಯಾ-ಸರ್ದಾರಾಂಚೊ ಕತಾ, ಪದಾಂ, ಗಾಣಾಂ, ಸ್ಥಾನಿಕ್ ಮಹತ್ವಾಚಿಂ ಘಡಿತಾಂ ಇತ್ಯಾದಿ.
2. ಪುರ್ವಿಲ್ಯೊ ರಿವಾಜಿ ರಿತಿ. ಖೆಳ್, ಫೆಸ್ತ್-ಪರಬ್, ಕಾಜಾರ್-ವೊರಾಡ್, ಜಲ್ಮ್ ಮರಣ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಂ ವೆಳಾರ್ ವಾಪರ್ಲ್ಯೊ ರಿತಿ-ನಿತಿ.
3. ಆಚಾರ್-ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಮಾಟ್-ಮಂತ್ರಾಂ, ಗ್ರಹಾಂ-ನೆಕೆತ್ರಾಂಚೆಂ ಶಾಸ್ತ್ರ್, ಕುರ್ಡೆ ಆಚಾರ್.
4. ಲೋಕಾ ಉತ್ರಾಂ: ಮ್ಹಣ್ಣಿ, ಹುಮಿಣ್ಯೊ, ಘಡ್ಪಾಂ, ಉತ್ರಾಂ ಮೇಳ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಹಾಚಾಕೀ ರಾಲ್ಫ್ ಸ್ಟೀಲ್ ಬಾಗ್ಲಾಚೆಂ ವರ್ಗೀಕರಣ್ ಚಡ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ತಶೆಂ ದಿಸ್ತಾ. ತೊ ಸಗ್ಳೆಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ 4 ವರ್ಗಾಂನಿ ಆಟಾಪಿತಾ:

1. **ಸಾಹಿತಿಕ್ ವರ್ಗ್** : ಕಾಣಿಯೊ, ರಾಯಾ-ಸರ್ದಾರಾಂಚ್ಯೊ ಕತಾ, ಗಿತಾಂ, ಪದಾಂ, ಗಾಣಾಂ, ಐತಿಹ್ಯಾಂ, ಪುರಾಣಾಂ, ಕಾವ್ಯಾಂ, ಚರಮ್ ಕಾವ್ಯಾಂ (ಸಮಾದಿ ವಯ್ರ್ ಬರಂವ್ಚೆ ತಸಲಿಂ) ಸ್ಥಾನಿಕ್ ಮಹತ್ವಾಚಿಂ ಘಡಿತಾಂ ಹಾಸ್ಯ ಪದಾಂ ಆನಿ ಹೆರ್
2. **ಭಾಶಿಕ್ ವರ್ಗ್** : ಮ್ಹಣ್ಣಿ, ಹುಮಿಣ್ಯೊ, ಲೋಕ್ ಉತ್ರಾಂ, ಬೆಸಾಂವಾಂ, ಶಿರಾಪ್, ಫರ್ಮಾಣ್, ನಿಂದಾ, ಅಪ್ಮಾನಾಂ, ಉಚ್ಚಾರ್, ಉತ್ರಾಂ, ಉಪಮಾನ್, ಅಲಂಕಾರ್, ನಾಂವಾ, ಘಡ್ಪಾಂ, ಉತ್ರಾಂ ಮೇಳ್ ಆನಿ ಹೆರ್
3. **ವೆಗ್ಯಾನಿಕ್ ವರ್ಗ್** : ಪಾತ್ಯೆಣಿ, ಕುರ್ಡೆ ಆಚಾರ್, ರಿತಿ-ನಿತಿ, ಭವಿಶ್ಯ, ಮಾಟ್-ಮಂತ್ರಾಂ, ಗ್ರಹಾಂ-ನೆಕೆತ್ರಾಂಚೆಂ ಶಾಸ್ತ್ರ್, ವಯ್ಜಾಪಣಾಚಿ ವಿದ್ಯಾ, ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ಸಂಜ್ಞಾ, ಸಂಕೇತ್ ಇತ್ಯಾದಿ.
4. **ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ್ ವರ್ಗ್** : ಖೆಳ್, ಫೆಸ್ತ್-ಪರಬ್, ಕಾಜಾರ್-ವೊರಾಡ್, ಜನನ್-ಮರಣ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಂ ವೆಳಾರ್ ವಾಪಾರ್ಲ್ಯೊ ರಿತಿ-ನಿತಿ, ಹಾತ್‌ಕಾಮಾಂ, ನಾಚ್, ನಾಟಕ್, ಕಲಾ, ವಾದ್ಯ-ಸಂಗೀತ್, ಖಾಣ್-ಜೆವಾಣ್ ಇತ್ಯಾದಿ"

"ಅಶೆಂ ಏಕಾ ಉತ್ರಾನ್ ಪುರ್ವಿಲಿ ಸಗ್ಳಿ ಜಿಣಿಂಚ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚ್ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಂತ್ ಸಾಂಪಡ್ತಾ. ಆತಾಂ ಹೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಂತ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿಕ್ ಗಿರೆಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಆಮಿ ಪಳೆಯಾಂ:"

"ಏಕುಣಿಸಾವ್ಯಾ ಆನಿ ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶತಕಾಂನಿ ಸಂಸಾರಾಂತ್ಲಿಂ ಸಬಾರ್ ರಾಷ್ಟ್ರಾಂ ಸ್ವತಂತ್ರಾಯೆಚಿ ಆನಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಾಚಿ ರೂಚ್ ಚಾಕೊಂಕ್ ಲಾಗ್ತಾಂ, ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ಮಾಂಯ್ ಭಾಸಾಂಚಿಂ ತಶೆಂ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿಂ ಪಾಳಾಂ-ಮುಳಾಂ ಉಸ್ತುನ್ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಆಪಾಪ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉದರ್ಗತ್ ಕರ್ಚೆ ವಿಶಿಂ ಏಕ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಜಾಗ್ರತಿ ದಾಕಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲಿಂ. ಹಾಚೊ ಫಳ್ ಜಾವ್ನ್ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚಿ ಅಭಿರೂಚ್ ವಾಡ್ಲಿ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಅಧ್ಯಯನಾ ಖಾತಿರ್ ಸಬಾರ್ ಶಿಕ್ಲಿ ಮಾನೆಸ್ತ್ ಮುಕಾರ್ ಸರ್ಲೆ."

ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ತಸಲ್ಯಾ ಭಾಶೆಂತ್‌ಯಿ ಹಾಚೊ ಪರಿಣಾಮ್ ಆಯ್ಲೆವಾರ್‌ಚೊ 'ಫೋಕ್‌ಲೋರ್ (FOLKLORE) ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಸಬ್ದ್ ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಭಾಶೆಂತ್ ಪ್ರಥಮ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ವಾಪರ್‌ಲ್ಲೊ 1846 ಇಸ್ವೆಂತ್ - ವಿಲಿಯಮ್ ಜೋಸ್ ಥೊಮ್ಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ವಿದ್ವಾಂಸಾನ್ - ಆಂಬ್ರೊಸ್ ಮರ್ಟನ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಗುಪಿತ್ ನಾಂವಾಖಾಲ್ ಏಕ್ ಲೇಖನ್ ಬರವ್ನ್ ಹ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಕ್ ರೂಪಿತ್ ಕೆಲೊ ಆನಿ ತಾಚಿ ವಾಖ್ಯಾ ಆನಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಪ್ರಯತನ್ ಕೆಲೆಂ." [3]

1.5 ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್

1.5.1. ಮೊಗ್ರೆಂ, ದುಲ್ಗೆಂ, ಸುಬೆಂ ಆನಿ ಸುಂದರೆಂ

ವೆಳಾ ಕಾಳಾಚಾ ಸುರ್ವೆರ್ 'ಗೊವಾ' ಮ್ಹಣ್ ನಾತ್ಲ್ಲೆಂ. 'ಮೊಗ್ರೆಂ' ಮಾತ್ರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಆನಿ ತ್ಯಾ ನಾಂವ್ ನಾತ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ತೆಂ ಆನಿ ತಿಚೆ ಪೆಲೆ ಗೋಪಾಲಕ್ ಗೊರ್ವಾಂ ಚರಯ್ತಾಲಿಂ. ತಿಂ ತಾಂಚಾ ಅಸ್ಪಷ್ಟ್ ಆವ್ತಾರಾಂತ್ ದೊಂಗೊರ್ ಚಡ್ತಾಲಿಂ, ರಾನಾಂತ್ ಬೊಂಟೆರ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ವಾಗಾ ಮದೆಂ, ಸುಕ್ಣ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಮಾಸ್ಳೆಂಕ್ ದರ್ನ್ ನಿಸರ್ಗಾಚಿ ಕುರು ಪಾರ್ಕುಂಕ್ ಶಿಕ್ಲಿಂ.

ತವೊಳ್ಳ್ಯಾ ಚೆಡ್ವಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಮೊಗ್ರೆಂ ಎಕ್ ಸೊಬಿತ್ ಸುಂದರ್ ತರ್ನಾಟೆಂ, ಪರ್ಮಳಿಕ್ ಮೊಗ್ರೆ ಕಳೆಚಾ ನಾಂವಾನ್ ತ್ಯಾ ರಿತ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂತ್ಲ್ಯಾ ರಾನಾಂನಿ ಎಕ್ ನೀಜ್ ವನವಾಸಿ ಜಾವ್ನ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರಾಯೆನ್ ಜಿಯೆತಾಲೆಂ. 'ತ್ಯಾ ದಿಸಾಚಿ ಪೊಡ್ ತ್ಯಾ ದಿಸಾ' ಮ್ಹಳೆಬರಿ ಆತ್ತಾಂ ಎಕ್ ಶೆತ್ಕಾರ್ನ್, ಆತ್ತಾಂ ಎಕ್ ದೈವಿಕ್ ಭಾಗಿದಾರ್ನ್, ಎಕ್ ಕುಳ್ವೊಂತಿಣ್, ಪುಣ್ ಗರ್ಜ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾರ್ ರಾಯಾಳ್ ನಾಯ್ಕಿಣ್ ಜಾವ್ನ್ ತಿ ಎಕ್ ಹಜಾರ್ ರುಪಾಂನಿ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಪೆಚಾಡ್ತಾಲಿ.

ಮೊಗ್ರೆಂ ಹಾಲಿಂಚಾ ಆವ್ತಾರಾಂತ್, ಪೊರ್ತುಗಿಸಾಂಚಾ ಉದೆಂತಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಚಾ ರಾಜ್ ಶ್ವೆರಾಚಾ ಲಾಗ್ಗಿಲ್ಯಾನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ 'ಕರಂಬೊಲಿಂ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಕಡೆನ್ ಜಿಯೆತಾಲೆಂ, ತಶೆಂಚ್ ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಪಂಗ್ಡಾಚಾ ಬಹಿಷ್ಕಾರಾ ಥಾವ್ನ್, ಸಮಾಜೆಚಾ ದಸ್ತುರಾ ವಿರೋದ್ ಝುಜೊನ್ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಕಷ್ಟಾತಾಲೆಂ. ತಿಣೆ ಜಿಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ, ಬೆಳೆಂ ಬೊರೊನ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಭಾಂಗಾರ್ ಗಾಂವಾಕ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಡ್ರಾವಿಡ್ ಕುಳಿಯೆನ್ ಆರಾಯ್ಲೆಂ, ಥೊಡ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆರ್ಯಾನ್ ಕುಳಿಯನ್ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲೆಂ. ಬೊರ್ಯಾ ವಯ್ರ್, ಬೊರ್ಕುಟಿ

ಮ್ಹಳ್ಳೆಬರಿ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ತಿಚ್ಯಾ ನಶೀಬಾಕ್ ಕುತ್ತು ಆಯ್ಲೊ. ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಚೊ ರಾಯ್ ಪ್ರತಿನಿದಿ ದೊಮ್ ಜುವಾವ್ವೊ ದೆ ಕಾಸ್ತ್ರೊ ಹಾಚೊ ಮಾಲ್ಗಡೊ ರುಪೆಸ್ತ್ ಪೂತ್ ದೊಮ್ ಫೆರ್ನಾಂಡೊ ಹಾಚಾ ಮೋಗಾರ್ ಪಡ್ಲ್ಯೊ. ಹ್ಯಾ ಅವ್ದೆಂತ್ ತಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಜಾಲಿ ಆನಿ *'juras de amor'* ಕರುಂಕ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಮೋಗ್ ಕರುಂಕ್ ಶಿಕ್ಲಿ, ಪುಣ್ ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿ ತಿಚಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾಂಚಾ ಪಂಗ್ಡಾಚಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಾ ನಾಚಾಕ್ ಗುಟಾನ್ ತಿ ಪಾಟಿಂ ಯೆತಾಲಿ.

ಫೆರ್ನಾಂದೊಕ್ ರಾಯಾನ್, 'ಬೇ ಒಫ್ ಕಛ್' ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಧರ್ಮಾಚಾಂಕ್ ಸೊಲ್ಡ್ವಾಂಚಾ ಝುಜಾ ಥಳಾಕ್ ದಾಡ್ಲ್ಯೊ. ಮೊಗಾಕ್ ಸೊಡ್ನ್ ವೆತಾನಾ ಜಿಕೊನ್ ಪಾಟಿಂ ಯೆತಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಹಜಾರ್ ಬಾಸಾಪ್ಣಿಂ ದಿಲ್ಲಿಂ. ತ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಜಿಕೊನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರಿ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲ್ಯೊ.[4]

ಸಬಾರ್ ಅವ್ತಾರಾಂ ಆದಿಂ, ಮೊಗ್ರೊ ಥೊಡ್ಯಾ ನೊವ್ಯಾ ವಂಶಾಚಾ ಮನ್ಸ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ರಾಯಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ದೆವಾಂಚ್ಯಾ ಒಳ್ಕಿಚಿ ಜಲ್ಲಿ, ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಆರ್ಯಾನ್ ಕುಳಿಯಾಚ್ಯಾಂನಿ ತಿಚಿ ಭುಂಯ್ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲಿ. ತವ್ಳ್ ತಿ, ಕುತ್ತಾಲೆ, ಕೆಲೊಶಿಂ ಲಾಗ್ಯಾರ್ ಅಘನಾಶಿನಿ ನ್ಹಂಯ್ (ಆತಾಂಚಿ ಜುವಾರಿ ನ್ಹಂಯ್) ತಡಿರ್ ಜಿಯೆತಾಲಿ. ಆರ್ಯಾ ಜನಾಂಗ್ ಲಾಂಬ್ ದೀಗ್, ದಡುಂಗ್, ಗೊರ್ರೆ, ದೆವಾಚೆ ದೂತ್ ಮ್ಹಣೊನ್, ಆರ್ಯಾವರ್ತಾ ಥಾವ್ನ್, ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಸುಕ್ಲ್ಯಾ ಸರಸ್ವತಿ ನ್ಹಂಯ್ ತಡಿರ್ ಥಾವ್ನ್ ಹ್ಯಾ ಬಾಂಗ್ರಾಳ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂಕ್ ದೆಂವ್ಲ್ಲೆ. ಹಾಂಚಾ ಉಲೊವ್ಯಾಕ್ ಭುಲೊನ್, ಮೊಗಾಳ್ ಮೊಗ್ರೆಂ ಹಾಂಚೆಂ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಉಂಚ್ಯಾ ಕುಳಿಯೆಚಾಂನಿ ಥೊಡ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಂಚಾ ಗೊಪಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಪರ್ಕಿ ಅಸ್ತ್ರಿಯಾಂಕ್ ಘೆತ್ಲೆಂ. ಅಸೆಂ ತಿಂ ನವೆ ಮದುರ್ ತಾಳ್ ಆನಿ ಸುಮದುರ್ ತಾಳೆ ಶಿಕ್ಲಿಂ. ಗೊಂಯಾಕ್ ದೆಂವ್ಲ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ಆರ್ಯಾ ನಿವಾಸಾಂತರಿನಿ, ತಾಂಚೆ ಬರಿಚ್ ತಾಂಚೆ ಸಂಗೀತ್‌ಯಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಪ್ರೇರಣೆಚೊ ಉಗಮ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಲ್ಯಾ 'ಬ್ರಹ್ಮ' ಥಾವ್ನ್ ದೆಂವ್ಲೊನ್ ಆಯಿಲ್ಯಾನ್, ಆನಿ ತೆಂ ಸಂಗೀತ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಆನಿ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಲ್ಯಾನ್ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಪ್ರವೀಣ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಲ್ಯಾ ನಾಯ್ಕಾಂನಿ ಮಾತ್ರ್ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಕರ್ಯೆತ್ ಆಸ್ಲ್ಲೆಂ. ಪುಡಾಂ, ಸಂಗೀತಾಂತ್, ಆನಿ ನಾಚಾಂತ್ ಪ್ರವೀಣ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ನಾಯ್ಕಿಣಿಂನಿ, ಹ್ಯಾ ಸಂಗೀತಾಚಾ ನಾಚಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಎಕ್ಸುರೆಂ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ದಾದ್ಲ್ಯಾಕ್‌ಯಿ ಸಂಸಾರಿ ಖುಶಾಲ್ಕಾಯ್ ದೀಂವ್ಕ್‌ಯಿ ಚತುರಾಯ್ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿ. ಸುರ್ವೆರ್ ನಾ ಖುಶೆನ್ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ವೇಳ್ ಪಾಶಾರ್ ಜಾಯಿತ್ತ್ ಚುರ್ಚುರೆ ನಾಸ್ತಾನಾ ಹೊ ಕುಲವಂತ್ ನಾಯ್ಕಿಣ್ಯೊ, ನಾಚೈತಲ್ಯಾಂಚೊ ಖೆಳಾಚೊ ಬಾವ್ಲ್ಯೊ ಆನಿ ದದ್ಲ್ಯಾಂಚೊ ಧವಲೊರ್ಲ್ಯೊ ಬಾಯ್ಲೊ ಜಾವ್ನ್ 'ಅಪಪ್ರಚಾರಚ್ಯೊ ಕೊಲ್ವಂತ್' ಜಾಲ್ಯೊ. ಅಶೆಂ ಹ್ಯಾ ಮೊಗ್ರೆಂ ನಾಯ್ಕಿಣಿಚಿ ಕಾಣಿ, ಜಿಣಿ ಆನಿ ಪುನರ್-ರುಪಿ ಜಿಣಿ ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಕಾಣಿಯೊ ಪ್ರಚಲಿತ್ ಆಸಾತ್.

ಗೊಯಾಂತ್ಯಾ ಎಕಾ ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಘಡಿತಾಂತ್ ರಾವುಲು ಕಾಮೊತಿಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾಚೆಂ ಅಸ್ತಿತ್ವ್, ಚತುರಾಯ್ ಆನಿ ರಾಜ್ ನೀತಿಚ್ಯಾ ವಿವರಣಾಚಿ ಕಾಣಿ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ತೊ ದಿವಾರ್ ಕುದ್ರ್ಯಾಂತ್ಲೊ (Island) ಎಕ್ ಗಿರೆಸ್ತ್ ನಿವಾಸಿ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ತಾಚಾ ಸಮುದಾಯೆಚಾ ಅದೃಷ್ಟಾಚಿ ಗುಪಿತ್ ತೀರ್ಮಾಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಮೆತೆರ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ಪೊರ್ತುಗೀಸಾನಿ ತವೊಳ್ ಗೊಯಾಂತ್ ರಾಜ್ವಟ್ ಚಲಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಬಿಜಾಪುರಿ ಸುಲ್ತಾನಾಚೆಂ ಪ್ರದಾನ್ ಶ್ಹೆರ್ ಇಲಾ (ELA) ಅಧಿಕಾರಾಂತ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಿ, ಕರಂಬೊಲಿಂ, ಗಾಂದಾಪ್ಲಿ, ಎಕಾ ಉತ್ರಾನ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಸಾಂಗ್ಚೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತೀಸ್‌ವಾಡಿ ಕುದ್ರ್ಯಾಚೊ ಚಡಾವತ್ ವಾಂಟೊ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಗೊಮತಿ ನ್ಹಂಯ್ಯಾ (ಆತಾಂ ಮಾಂಡೊವಿ) ಬನಸ್ತರಿ ಗಡಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ಪ್ರತಿರೋದ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲೆಂ. ಚಡಾವತ್ ಹರ್ಯೆಕಾ ಜೈತೆವಂತಾನಿ ಘರ್ಮಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಬರಿ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ 'ಸ್ಥಳೀಯ್' ನಿವಾಸಿಂಚೆರ್ ಥೊಡೆ ಕಠಿಣ್ ಕಾಯ್ದೆ ಜ್ಯಾರಿಯೆಕ್ ಹಾಡ್ಲೆ. ತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ದಿವಾರ್ ಜುವಿಕಾರಾನಿ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ತಿರ್ಮಾಣ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಬರಿ, ತ್ಯಾ ಪರಿಕಲ್ಪನಿಕ್ ನ್ಹಂಯ್ಚಿ ಗಡ್ ಉತ್ರೊನ್ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ಗೊವಾಚಾ ವಠಾರಾಕ್ (Larger Island of Old Goa) ವೊಚೊಂಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ, ಮ್ಹಣ್ಜೆ ವ್ಹಡ್ಲೊ ಜುವೊಂ ಆನಿ ದಿವಾರ್ ಕುದ್ರ್ಯಾ ಮದೆಂ ಗಡ್ ಘಾಲ್ನ್, ವಾಂಟೆ-ಪಾಂಟೆ ಕೆಲ್ಲೆ.

ಪುಣ್ ಎಕಾ ಗಿಮೆಚ್ಯಾ ದಿಸಾ ದಿವಾರ್‌ಚೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ತರ್ನಾಟೆ ವ್ಹೊಡ್ಯಾಚೆರ್ ಬಸೊನ್ ನ್ಹಂಯ್ ಉತ್ರೊಂಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಲೆ. ತಕ್ಷಣ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ತಾಂಚಿ ವ್ಹೊಡಿಂ, ಝೂಂಪಯ್ ಮಾರ್ನ್ ಧರ್ಲಿಂ ಆನಿ ತಾಣಿ ನಮಿರ್ಯೆಲಿಲಿ ನಿಯಂತ್ರಣ್ ಗಡ್ ಉತ್ರೊನ್ ಕಾನೂನ್-ಕಾಯ್ದೊ ಮೊಡ್ಲಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ತಾಂಕಾ ಜಯ್ಲಾಕ್ ಆಂಬೊಡ್ಲೆಂ. ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಚೆಂ ಹೆಂ ಹಿಕ್ಮಾತಾಚೆಂ ನಿಬಾಚೆಂ ನಿವ್ಣೆಂ, ದಿವಾರ್‌ಚಾ ಬುದ್ವಂತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಕ್ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ಚಡ್ ವೇಳ್ ಗೆಲೊನಾ. ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಕ್ ನೀಜ್ ಜಾವ್ನ್ ತಾಂಕಾ ದಿವಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಮೆಕ್ಳೆಂ ಕರ್ನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಥೊಡ್ಯಾ ಆಲೋಚನೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ದಿವಾರ್‌ಚ್ಯಾ ನಿವಾಸಿಂನಿ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಂಕ್ ಕಳೊವ್ನಿ ದಾಡುನ್ ದಿಲಿ, ಕೀ ಜರಿತರಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕರ್ಚಿ ಸಗ್ಳಿ ಆಲೋಚನ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಮುಖಾರ್ ಸರಾ, ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಘುಳಾಯ್ ಆನಿ ಕರಂದಾಯ್?. ಅಶೆಂ ತೀರ್ಮಾಣ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ತಾಂಚೆ ಥಾವ್ನ್ ಹಾಂಣಿಂ ಸೊಸ್ಚಿ ದೈಹಿಕ್ ಹಿಂಸಾ ಆನಿ ತಾಂಚಾ ಅಸ್ತ್ರಿಯಾಂಚಿ ಮಾನ್-ಮಾಣ್ಸುಗಿ ತರೀ ಸಾಂಬಾಳ್ಯೆತ್ ಮ್ಹಣ್ ತಾಂಕಾಂ ಭೊಗ್ಲೆಂ ಆಸ್ತೆಲೆಂ. ಧರ್ಮ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಚ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ತಾಣಿಂ ಅಶೆಂ ಚಿಂತ್ಲೆಂ. ಖಂಚಾ ದೆದೆಸ್ಬೊರ್ ಪರಿಸ್ಥಿತೆಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಕುದ್ರ್ಯಾಚ್ಯಾ ನಿವಾಸಿಂನಿ ನಿಶ್ಚಯ್ಸಿಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ದೆವಾಕ್ ಖಂಡಿತ್ ಸಮ್ಜಾತೆಲೆಂ, ಕಿತ್ಯಾಕ್ ದೇವ್ ಸರ್ವ್ ಜಾಣಾರ್. ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಕುದ್ರೊ ಪೋರ್ತುಗೀಸ್ ವಾಸ್ಚುಕ್‌ದಾರಾಂಚಾ ತಕ್ಷಣ್ ಸರ್ವೆಕ್ಷಣ್ ಥಾವ್ನ್ ಪಯ್ಸ್ ಅಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಮದ್ಯಾನೆ ರಾತಿಚಾ ಭರಾರ್‌ಯೀ ಹಿಂದು ದೆವಾಚಿ ಪುಜಾ ಗುಟಾನ್ ಕರ್ಯೆತ್ ಮ್ಹಣ್ ತಾಂಕಾಂ ಭರ್ವಸೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ದಿವಾರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ದೇವಾ-ದ್ವೀಪ, ದೆವಾಚೊ ಕುದ್ರೊ, ದೆಕುನ್ ಥೈಂ ದೆವಾಚಿ ಪುಜಾ ಚಡ್ ಮಪಾನ್ ಚಲ್ತಾಲಿ. ತ್ಯಾ ಕುದ್ರ್ಯಾಚಾ ರಾವುಲು ಕಾಮೊತಿಂ

ಹಾಕಾ ಪೊರ್ಚುಗೀಸಾಂಚಿ 'ಸೆವಾ' ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಖಿಜಾರ್ ದಿಂವ್ಚೆ ಕಾಮ್ ಕರುಂಕ್ ಒಪ್ಪಿಗೆ ದಿಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ ಮಾತ್ರ್ ಹಿಂದು ಸಮೊಡ್ತ್ ಸಾಂಬಾಳಾಂಕ್ ಆನಿ ಹಿಂದು ರಿತಿ ರಿವಾಜಿ ಪಾಳುಂಕ್ ಪರ್ವಣ್ಗಿ ದಿಲ್ಲಿ.[43]

ಹ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರಾಂತ್ ಪ್ರಮುಖ್ ವಿಷಯ್ ಹರ್ಯೆಕ್ಯಾಂಕ್ ಉಗ್ಡಾಸಾಕ್ ಯೆಂವ್ಚೊ ಜಾಮ್ನಾಸಾ ದಿವಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ನ್ಹಂಯ್ ಉತ್ರೊಂವ್ಚೊ, ಆನಿ ಹ್ಯಾ ನ್ಹಂಯ್ ಉತ್ರಾಂವ್ಚ್ಯಾಂ ಖಿಪ್ರೆ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಾಲೆಂ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಪದ್- "***ಹಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಾ, ಪೊಲ್ತೊಡಿ ವೆತಾಂ***" ಹ್ಯಾ ಪದಾಂತ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಪಾತ್ರ್‌ದಾರಿ ಜಾಮ್ನಾಸಾ ಎಕ್ ಕೊಲ್ಯೊಂತ್ ದೇವ್‌ದಾಸಿ ನಾಚ್ಪಿಣ್.

ತ್ಯಾ ಕುಡ್ಯಾಂತ್ಲೊ ಎಕ್ಲೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಸಾವ್ಕಾರ್ ದಾಮು, ಪಿಂಗ್ರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕರಂದಾಯೆಕ್ ಲಾಗೊನ್ ನ್ಹಂಯ್ ಉತ್ರೊನ್ ಪೊಲ್ತೊಡಿ ಪಾವ್ಲೊ. ತಾಣೆ ಪೊಲ್ತೊಡಿ ಉರ್ತತಾನಾ ದುಡು, ಭಾಂಗಾರ್ ಆನಿ ಸರ್ವ್ ವಸ್ತು ವ್ಹೆಲ್ಯಾರಿ ತಾಚಾ ಮೊಗಾಚ್ಯಾ ಕೊಲ್ಯೊಂತಿಣಿಕ್ ಸೊಡ್ನ್ ಗೆಲ್ಲೊ. ತ್ಯಾದೆಕುನ್ ದಾಮುಚ್ಯಾ ಲಗ್ನಾಕ್ ತಾಚಾ ಮಾಟ್ಯಾಂತ್ ನಾಚೊನ್ ತಾಚಾ ಧನಿಯಾಕ್ ಪತ್ಯಾನ್ ಖುಶಿ ಕರುಂಕ್ ಆನಿ ದಿಲ್ಲೆಂ ಉತಾರ್ ಪಾಳುಂಕ್ ನಂಯ್ತ್ ಜಣಾಂಕ್ ಉತ್ರೊಂವ್ಚ್ಯಾ ತಾರಿಯಾ (Boat man) ಮಾಮಾಕಡೆನ್ ವಿವಿದ್ ಥರಾಂನಿ ತೆಂ ಆಡ್ವೊಸ್ ಮಾಗ್ತಾ. ತೆಂ ಪದ್ ಅಶೆಂ ಆಸಾ.

ಹಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಾ, ಪೊಲ್ತಡಿ ವ್ಹೊಯ್ತಾಂ
ದಾಮುಲ್ಯಾ ಲಗ್ನಾಕ್ ವ್ಹೊಯ್ತಾಂ
ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾಯ್ಬಾ, ವಾಟ್ ದಾಕಯ್
ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾಯ್ಬಾ, ವಾಟ್ ಕಳಾನಾ
ದಾಮುಲ್ಯಾ ಮಾಟ್ಯಾಂತ್
ಧಾಕ್ಟುಲ್ಯಾಂಚೊ ಫೆಳ್
ದಾಕ್ಟ್ಯಾಂಚೊ ಫೆಳ್
ದಾಮುಲ್ಯಾ ಮಾಟ್ಯಾಂತ್
ಆಗಾ ಮ್ಹಜಾ ತಾರಿಯಾ ಮಾಮಾ
ಪಾರ್ವತಿಚಾ ದೊಂಗ್ರಾರ್
ಮುಜ್ಲೊ ವ್ಹಾಜೊತಾ
ಆನಿ ಮುಜ್ಲ್ಯಾಚಾ ಸಾದಾರ್,
ಮೊಗ್ರೆಂ ನಾಚೊತಾ
ಫೆ ಫೆ ಫೆ ಫೆ ಫೆ
ಫುರೆ ಸಾಯ್ಬಾ
ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಕಾಗೊ,
ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಕಾಗೊ
ಹ್ಯಾ ಮೊಜಾ ನಾಕಾಚಿ ನೊತಿಂ
ಫುರೆ ಸಾಯ್ಬಾ, ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಕಾಗೊ
ಹಿಂ ಮೊಜಿಂ ಪಾಯಾಂಚಿಂ ಪಾಂಯ್ಜಣಾ
ಫುರೆ ಸಾಯ್ಬಾ, ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಕಾಗೊ

ವಯ್ಲ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾ ದೊಂಗ್ರಾರ್
ಉದಾಕ್ ಕೊಂಗ್ರೆಂ
ಉದಾಕ್ ಕೊಂಗ್ರೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್
ನಾಂವ್ ಮೊಜೆಂ ಮೊಗ್ರೆಂ

ಹ್ಯಾ ಪದಾಂತ್ ಕೊಲ್ವಂತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ- **'ನಾಂವ್ ಮೊಜೆಂ ಮೊಗ್ರೆಂ,'** ಗೊಯಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಕೊಲ್ವಂತಾಂಕ್- ದೇವ್‌ದಾಸಿ ದಿವ್ಯಾಂ-ನಾಚ್ಪಿಣಿಂಕ್ **ಬೊಯ್ರು, ದುಲ್ಗಿಂ, ಮೊಗ್ರೆಂ, ಸುಚೆಂ** ಆನಿ **ಸುಂದರೆಂ** ಅಶೆಂ ವಿವಿದ್ ನಾಂವಾಂನಿ, ಪದಾಂನಿ ಆಪಂವ್ಚೆಂ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ಹೆಂ ಪದ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ದೆಖ್ಣಿ ಪದ್ ಮ್ಹಣ್ ಫಾಮಾದ್ ಜಾಲೆಂ. ಹೆಂ ಪದ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಕರುನ್ ನಾಂವಾಡ್ಲೊಲೊ **'*ನೆಶಿಯೊನಲ್ ದೆ ಸಾಲ್ಸೆಟ್* ಬೇಂಡಾಚೊ ಮುಖೆಲ್ ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಲೊರೆನ್ಸೊ ಹೆನ್ರಿಕ್ ಎಲ್ ಡಾಯಸ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ**[9] (Mestre Lourenco (Lourencinho) Henrique L. Dias, Leader of the Band Nacional de Salcete) ಹೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರ್ 1930 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರಾಚೆಂ ಬೇಂಡ್ ವಯ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚಾ ಕಾಜಾರಾಜಾ ಸಂಭ್ರಮಾಂಕ್ ವಿಶೇಸ್ ಜಾವ್ನ್ 'Contredances'de Honra' ನಾಚಾಚಾ ವೆಳಾರ್ ''ಹಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಾ....'' ಪೊದ್ ಪರಿಚಯ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ. 20 ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಚಾ ಸುರ್ವಿಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಬಹುಶಃ ಗೊಯಾಂತ್, ಮುಜಾಂಬಿಕಾರ್ ಪ್ರೆಜರೆಸ್ ದೆ ಕೋಸ್ತ ಹಾಚಾ ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸಂಭ್ರಮ ವೆಳಾರ್ ಕೊಂಕಣಾಚೊ ನಾಚ್ **('Bailados do Concao')** ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಮಾತಾಳ್ಯಾಖಾಲ್ ಹೆಂ ಪದ್ ಪಯಿಲ್ಲೆಂ ಗಾಯಿಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕಾರ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ಉಪ್ರಾಂತ್ **1926 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬಸ್ತೊರಾಚೊ ಪದಾಂ ಘುಡ್ಣಾರ್ ಕಾರ್ಲೊಸ್ ಯುವ್ಜಿನಿಯೊ ಫೆರೇರಾ ಹಾಣೆಂ ಹೆಂ ಪದ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲೆಂ.** ತ್ಯಾ ವರ್ಸಿಂ ದೆಖ್ಣಿಚಿ ಸುರ್ವಾತ್ 19 ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ನಿಮಾಣ್ಯಾ ದಾಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಜಾಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್.''[5]

ಕೊಂಕಣಾಚೊ ನಾಚ್. ***(Bailados do Concao - 'Dances of the Konkan)*** ಮ್ಹಣ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ನಾಚಾ ಥಾವ್ನ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಬಾಯ್ಲಾ ನಾಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಅಸ್ಪಾದ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ಕೊಲ್ವತಾಂಚಾ ವಿವಿಂಗಡ್ ನಾಂವಾಂಚಿ ಪದಾಂ[6]

(i) ಆಜ್ ಸೊಮಾರಾಚೊ ದೀಸ್

1. *ಆಜ್ ಸೊಮಾರಾಚೊ ದೀಸು*
ದೆವಾ ಯೆ ಹಾತ್-ಪಾಯಾಂ ಪಟ್ಟಿಯ್
ಪಾರೊ ಮುರ್ದೊಂಗಿ ವಾಜ್ತಾಯ್ ಪಾರೊ
ಪಾಮ್ ಶೆಟಂಗೆ ' ಲಗ್ನಾಕ್

2. ಅಗಾ ದೆಸ್ಸಾ ಮ್ಹಜಾ ಮಾಮಾಂ
ತುಕಾ ಕೊಲ್ವಂತ್ ಘುಂಯ್ತೆ ಜಾಯ್
ಮಜೆಂ ನಾಂವ್ ಸುಂದರೆಂ ಬಾಯ್ ಗಾ
ಮಜೆಂ ನಾಂವ್ ಸುಂದರೆಂ ಬಾಯ್.

3. ಯ ಆಮಿಂ ಶಾಕ-ಬಾಜಿ ಹಾತಾಯಿ
ಬೊರ್ಶಿಕ್ ತೆಂಡುಲಿಂ ಆನಿ ತೊಪ್ಪಿಂ
ಯ ಆಮಿಂ ಗಾಂವಾನ್ ಶಿರ್ವೊಡೆಚಿಂ ಗಾ
ಯ ಆಮಿಂ ಗಾಂವಾನ್ ಶಿರ್ವೊಡೆಚಿಂ

ವಿವರಣ್:

1. ಆಜ್ ಸೊಮೊರಾಚೊ ದೀಸ್, ದೆವಾ ತುಕಾ ಹಾತ್-ಪಾಂಯ್ ಪೊಡ್ತಾಂ ಮ್ಹದಂಗಾಚೆರ್ ಥಾಪ್ ಮಾರ್. ಸೊಣಾರ್ ಶೆಟಿಚಾ ಲಗ್ನಾಚಿ ಸಿಸೊಲ್ ಗಾ ಸೊಣಾರ್ ಶೆಟಿಚಾ ಲಗ್ನಾಚಿ ಸಿಸೊಲ್
2. ಅಗಾ ದೆಸಾಯ್ ಮ್ಹಜಾ ಮಾಮ್ಹಾ, ತುಕಾ ಕೊಲ್ವಂತ್ ಖಂಯ್ಸ್ತೆ ಜಾಯ್ ಮಜೆಂ ನಾಂವ್ ಸುಂದರೆಂ ಬಾಯ್‌ಗಾ, ಮ್ಹಜೆಂ ನಾಂವ್ ಸುಂದರೆಂ ಬಾಯ್
3. ಆಮಿ ರಾಂದ್ವಯ್ ಬಾಜಿ ಖಾತಾಯ್, ಭರ್ಶಿಕ್ ತೆಂಡ್ಲಿಂ ಆನಿ ತೊಪ್ಪಿಂ ಆಮಿ ಗಾಂವಾನ್ ಶಿರ್ವೊಡೆಚಿಂ ಗಾ, ಆಮಿಂ ಗಾಂವಾನ್ ಶಿರ್ವೊಡೆಚಿಂ

(ii) ವಯ್ರಿ ವಯ್ರಿ ವಯ್ರಿ ದೊಗ್ರಾ

1. ವಯ್ರಿ ವಯ್ರಿ ವಯ್ರಿ ದೊಗ್ರಾ
ಉದಾಕು ಕೊಂಗ್ರೆಂ
ಕೊಲ್ವಂತ್ ನಾಂವ್ ಮೊಗ್ರೆಂ ದಾದಾ
ಕೊಲ್ವಂತ್ ನಾಂವ್ ಮೊಗ್ರೆಂ

2. ವಯ್ರಿ ವಯ್ರಿ ವಯ್ರಿ ದೊಗ್ರಾ'
ಉದಾಕ್ ಉಬೆಂ
ಕೊಲ್ವಂತ್ ನಾಂವ್ ಸುಬೆಂ ದಾದಾ
ಕೊಲ್ವಂತ್ ನಾಂವ್ ಸುಬೆಂ

3. ವಯ್ರಿ ವಯ್ರಿ ವಯ್ರಿ ದೊಗ್ರಾ
ಆಸ್‌ಯ್ ಎಕಿ ವ್ಹೊಡಿಕಾಲ್
ತಿಕಾಯ್ ಎಕ್ ಸೆಗ್ರೆದ್‌ಯ್ ಆಸ್‌ರೆ
ಬೊಂಬ್ಲೆ ಸಕಯ್ಲ್ಲ

4. ವಯ್ರಿ ವಯ್ರಿ ದೊಗ್ರಾಂ
ಯೆತಾಯ್ ಮುಖಾರಿ
ರಾಂಡಂಲೆ ಕುಂಪಾರಿ ದಾದಾ
ರಾಂಡಂಲಿ' ಕುಂಪಾರಿ

ವಿವರಣ್:

1. ವಯ್ರ್‍ಯಾ ವಯ್ರ್‍ಯಾ ದೊಂಗ್ರ್‍ಯಾರ್ ಉದಾಕ್ ಮುದಿಯಾಳೆಂ
   ನಾಚ್ಪಿಣಿಚೆಂ ನಾಂವ್ ಮೊಗ್ರೆಂ ದಾದಾ, ತಾಚೆಂ ನಾಂವ್ ಮೊಗ್ರೆಂ
2. ವಯ್ರ್‍ಯಾ ವಯ್ರ್‍ಯಾ ದೊಂಗ್ರ್‍ಯಾರ್ ಉದಾಕ್ ಉಬೆಂ ಉಸಳ್ತಾ
   ನಾಚ್ಪಿಣಿಚೆಂ ನಾಂವ್ ಸುಬೆಂ, ನಾಂವ್ ತಿಚೆಂ ಸುಬೆಂ
3. ವಯ್ರ್‍ಯಾ ವಯ್ರ್‍ಯಾ ದೊಂಗ್ರ್‍ಯಾರ್ ಆಸಾ ಎಕ್ ಹೊಕಾಲ್
   ತಿಚೆಕಡೆನ್ ಆಸಾ ಎಕ್ ಘುಟ್ ಬೊಂಬ್ಲೆ ಸಕಯ್ಲ್
4. ವಯ್ರ್‍ಯಾ ವಯ್ರ್‍ಯಾ ವಯ್ರ್‍ಯಾ ದೊಂಗ್ರ್‍ಯಾರ್, ವಿದ್ವಿಚಿಂ ಪ್ರೇಮಿ
   ಯೆತಾತ್ ಮುಖಾರ್, ವಿದ್ವಿಂಚಿ ಇಷ್ಟ್ ಯೆತಾತ್

(iii) ಸಾಟಿ ಹಜರಾಂಚಿ ಬೆಸ್ಸ್ ಮ್ಹಜೆ ಆದೀನುಂ

1. ಸಾಟಿ ಹಜಾರಾಂ'ಚಿ ಬೆಸ್ಸ್ ಮ್ಹಜೆ ಆದೀನುಂ
ಸೊಣಂ, ಸೊಣಂ, ಸೊಣಂ, ಸೊಣಂ ಸ !
ತಾಜೊ ತಿವಾಂಟೊ ತುಕಾ ಗೊ ದೀನುಂ
ಸೊಣಂ ಸೊಣಂ ಸೊಣಂ ಸೊಣಂ ಸ !

ಆಗೊ ಬೊಯ್ರು ತುಜೆ ವಿಶೆಂ
ಸುಖ್ ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಂ

*2. *ಬಟ್ಪಾಂತು ಬಾಬ್ ಮಾಕಾ ಮಣಿಕ್ಯಾಂತುಂ ಒತಾ*
ಸೊಣಂ ಸೊಣಂ ಸೊಣಂ ಸೊಣಂ ಸ !
ತುಂ ಹುಂಯ್ ಸಾನ್ ತಾಳಾಂತುಂ ಪಾವ್ತಾ
ನಕ್ ಜಾಲೊಲಿ' ವಿಸಿ ಬಾಬಾ ತುಕಾ ಕೊಶೆಂ ರೆ ಶಿಕೊಯ್ತಾ?

ಆಗೊ ಬೊಯ್ರು ತುಜೆ ವಿಶೆಂ
ಸುಕ್ ಮಾಕಾ ನಾಂ

3. ಮಾಂಯ್ ಮಣ್ಪಾ ಮಾಕಾ ಸುನ್ ಗೆ ಮಜೆ
ಸೊಣಂ, ಸೊಣಂ, ಸೊಣಂ, ಸೊಣಂ ಸ !
ತೊಂಡಾ ಪಾಲವ್ ದೊರಿ ಗೆ ಲಜೆ
ಸೊಣಂ ಸೊಣಂ ಸೊಣಂ ಸೊಣಂ ಸ !

ಅಬಾ ರೆ ಅಬಾ ರೆ
ಬೊಯ್ ಬೊಯ್ ಬೊಯ್ ಬೊಯಾಯ್ ಮಜೆ ದೊಳೆ
ತುಜಾ ಮೊಗಾನ್ ರಡೊನ್ ಸುಜಯ್ಲೆ
ಅಗೊ ಬೊಯ್ರು ತುಜೆ ವಿಶೆಂ ಸುಖ್ ಮಾಕಾ ನಾಂ

4. ಮಾಂಯ್ ಮಣ್ಟಾ ಮಾಕಾ ಲಗ್ನಾ ಸರು
ಸೊಣಂ, ಸೊಣಂ, ಸೊಣಂ, ಸೊಣಂ, ಸ !
ಭಂಗ್ರಾಬಿ ವಿಶೆಂ ಘುರ್ ಜಾ ತೊರು
**ಪಾತೊ-ಕುಮಾಂವ್ ನಾಶ್ಯಾರಿ ಕವ್ಚಿ ಪಾಕೊಳಿ
ಅಬಾ ರೆ ಅಬಾ ರೆ
ಬೊಯ್ ಬೊಯ್ ಬೊಯಾಯ್ ಮಜೆ ದೊಳೆ
ತುಜಾ ಮೊಗಾನ್ ರಡೊನ್ ಸುಜೊಯ್ಲೆ
ಅಗೊ ಬೊಯ್ರು ತುಜೆ ವಿಶೆಂ ಸುಖ್ ಮಾಕಾ ನಾಂ

ವಿವರಣ್:

1. ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾಟ್ ಹಜಾರಾಂಚಿ ಭುಂಯ್ ಆಸಾ. ತಾಂತ್ಲಿ ತೀನಾಂತ್ಲೊ ಎಕ್ ವಾಂಟೊ ತುಕಾ ದಿತಾ, ಆನಿ ತುಕಾ ಪಾಟಿಂಬೊ ದಿತಾಂ.
2. ಬಟ್ಟಾಂತ್ಲೊ ಬಾಬ್ ಮಣ್ಕೆಂ (ನ್ಹಂಯ್ ಪೊಲ್ತಡಿ ತಡ್) ವೆತಾ. ಥ್ಯಂ ಥಾವ್ನ್ ತೊ ತಾಳಾಕ್ (ಶಿಂದಾಳ್ಯ ಬಾಯ್ಲೊ ಮೆಳ್ಚೊ ಜಾಗೊ) ವೆತಾ. ಕೊಣೆ ತುಕಾ ಹ್ಯೊ ನಾಕಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ ವಾಯ್ಟ್ ಸವಯ್ಯೊ ಶಿಕಯಿಲ್ಲ್ಯೊ ಬಾಬಾ?
3. ಮಾಂಯ್ ಮ್ಹಣ್ಟಾ, ಮ್ಹಾಕಾ, ಸುನ್ಗೆ ಮ್ಹಜೆ, ಲಜ್ ದಾಂಪುಂಕ್ ಕಾಪ್ಡಾಚೆಂ ಪೊಂತ್ ತುಜಾ ತೊಂಡಾಕ್ ಧರ್.
4. ಮಾಂಯ್ ಮ್ಹಣ್ಟಾ ಮ್ಹಾಕಾ, ಲಗ್ನಾಸರ್ ಬಾಂಗ್ರಾಪಣೆ ಘುರ್ ಸೊಭಾನಾ. *ಪಾತೊ-ಕುಮಾಂವ್ ನೆಸ್ಕ್ಯಾರ್ ಕವ್ಚಿ ಪಾಕೊಳಿ ಬರಿ ಸೊಬ್ತಾ.

   *(ಜುವಾರಿ ನ್ಹಂಯ್ ತಡಿ ಲಾಗ್ಸಾರ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಕುಡ್ತೊರಿಚಾ ಕೊನ್ಜೆಂತ್ಲೊ ಎಕ್ ವಾಡೊ. ದುಲ್ಪೊದಾಂಸಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತ್ ಜಾಂವ್ಚೊ ಜಾಗೊ.

   ** (ಪಾತೊ-ಕುಮಾಂವ್-ಬಾಜು ತೊಡೊಪ್)

(iv) ವಾಂಯ್ಗಿ ಕಾಜಾರ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್

(I) 1. ವಾಂಯ್ಗಿ ಕಾಜಾರ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್
ವಾಂಯ್ಗಿ ಕಾಜಾರ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್
ಮಿಸ್ರಾಂಗೆನ್ ತಾಂಬ್ಡೆ ಕೆಲಾಂ ತೊಂಡ್
ಮಿಸ್ರಾಂಗೆನ್ ತಾಂಬ್ಡೆ ಕೆಲಾಂ ತೊಂಡ್

2. *ಪ್ರೊಡ್ಪೊಳ್ಯಾನ್ ಒರ್ಶೆಂ ಕೆಲಾಂ ಸೊಂಡ್*
ಪ್ರೊಡ್ಪೊಳ್ಯಾನ್ ಒರ್ಶೆಂ ಕೆಲಾಂ ಸೊಂಡ್
ಬೊಬ್ಯಾನ್ ಘೆತಿಲಾಂ ಬೊಳೆಂಪಣ್
ಬೊಬ್ಯಾನ್ ಘೆತಿಲಾಂ ಬೊಳೆಂಪಣ್

(II) 3. *ವೆರ್ನೆಚಾ ತೊಳ್ಯಾಂತ್*
ಪುಲೊಲಂ ಎಕ್ ಸಾಳೊಕ್
ದುಲ್ಗಾಲ್ಯಾ ಕಾಜ್ರಾ
ಕೆವ್ಲ್ಯಾನ್ ಘೆವ್ನ್ ಯೆತಾಂ ಮ್ಹುಳಾಂ ಬಾಳೊಕ್

4. *ಆತಾಂ ತುಂ ಆತಾಂ ತುಂ*
ಆತಾಂ ತುಂ ಆತಾಂ ತುಂ
ಆತಾಂ ತುಂ ನಾಚ್ ಗೊ ದುಲ್ಸ್ಯಾ
ಕೆವ್ಲ್ಯಾಚಾ ಬರಾಬರಿ

ನಾಚಾಂತ್ ಆನಿ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಪ್ರವೀಣ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ಕುಲ-ವಂತ್ ಕುಟ್ಮಾಂಚ್ಯೊ ಸೊಬಿತ್ ಸುಂದರ್ 'ಮೊಗ್ರೆಂ' ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವಾಡ್ಲ್ಯೊಲ್ಯೊ ನಾಯ್ಕಿಣ್ಯೊ, ದೆವಾಚಿ ಚಾಕ್ರಿ ಕರ್ಚೊ ದೇವ್‌ದಾಸಿ, ದೀಸ್ ವೆತಾಂ, ವೆತಾಂ ಸಮಾಜೆಂತ್ ತಾಂಚೆರ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವಿವಿದ್ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿಮ್ತಿಂ ತಿಂ ಅಪ-ಪ್ರಚಾರಾಚಿಂ ಕೊಲ್ವಂತ್ ಜಾಲಿಂ. ತಾಂಚಾ ಸಾಂಗಾತಾ ತಾಂಚಾ ಸಂಗೀತಾಕ್ ಆನಿ ನಾಚಾಕ್‌ಯೀ ವಾಯ್ಟ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಪಡ್ಲಿ. ಹಾಂಚಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಕವಿ ಚಾಪ್ರಾ ದೆ ಕೊಸ್ತಾನ್ ಎಕ್ ಕವಿತಾ ರಚ್ಲ್ಯಾ.

ತಾಂತ್ಲಿ ಏಕ್ ವೋಳ್ ಅಶಿ ಆಸಾ:

'ಕಲ್ವಂತಾಚ್ಯಾ ಕಮ್ರಾವರೀ
ಭಾಂಗಾರಾಚೆಂ ನೆವಾಳೆಂ
ನಾಕಾ ನೊತೀಂ ಗಳ್ಯಾಂ ಆಸಾತ್
ಸುವರ್ನಾಚೆಂ ಫೊಸಾಳೆಂ
ತರ್‌ಯೀ ಬಾಬಾ
ಆಯ್ಯಾತ್ ಮ್ಹುಕಾ
ಸಂಸಾರಾಕ್ ಹಾಚೆಂ ಭಾಸ್ ನಾ
ಚಾರ್ ಚವ್ಗಾಂ ಮಾನ್ ನಾ.[7]

ಕಲ್ವಂತಾನ್ ಪೆಂಕ್ಯಾಚೇರ್ ಭಾಂಗಾರಾಚೆಂ ನೆವಾಳೆಂ ಬಾಂದ್ಯ್ಲ್ಯಾರೀ, ಗಳ್ಯಾಂತ್ ಫೊಸಾಳೊ ತೆದೊ ನೆಕ್ಲೆಸ್ ಉಮ್ಯಾಳ್ಯೆಲ್ಯಾರೀ, ಧಾ ಜಣಾಂ ಮದೆಂ ಹಾಂಕಾಂ ಮರ್ಯಾದ್ ನಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸತ್, ಕವಿ ಚಾಪ್ರಾ ಕವಿತಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.

1.6 ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಗೀತಾಚೆ ವಿವಿದ್ ಪ್ರಕಾರ್

ಗೊಂಯ್ಚೆಂ ಸಂಗೀತ್ ಚಡುಣೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಉದ್ಗಮಾ ಥಾವ್ನ್ ಂಚ್. ಪೃಗ್ಣೆ 10ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಆಸಾ. ಗೋಂಯ್ಚ್ಯಾಂ ಪದಾಂಚಿ ಪರಂಪರಿಕ್ ಕಥಾ, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾಂ ಆನಿ ಪಶ್ಚಿಮ್ ಕೆನರಾ ಕೊಂಕಣೆಚ್ಯಾ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರ್ಯೆಚೆರ್ ಹೊಂದುನ್ ಆಸಾ. ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಸಂಶೋದಕ್ ಜುಜೆ ಪಿರೇರಾ ಆನಿ ಮ್ಹೆಕಲ್ ಮಾರ್ಟಿನ್ಸ್ ಹಾಂಚಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಗೋಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪದಾಂಚ್ಯಾ ಮುಳಾವ್ಯಾ ಕಥಾ ವಸ್ತು ವಯ್ರ್ ತೀನ್ ವಿಭಾಗ್ ಕರ್ತ್ಯೆತ್.

ಪಯ್ಲೆಂ - ಜೀವನಾಚ್ಯಾ ಅರ್ಥಾಚೊ ಅಂತಿಮ್ ಇರಾದೊ - ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕಂತಾರಾಂ

ದುಸ್ರೆಂ - ಜೀವನಾಚ್ಯಾ ಮಹತ್ವಾಚೊ ಘಡಿಯೊ - ಭುರ್ಗೆಂಪಣ್, ಕಾಜಾರ್ ಆನಿ ಮೊರ್ನ್.

ತಿಸ್ರೆಂ - ಜೀವನಾಚ್ಯಾ ಫೆಸ್ತ್ - ಪರ್ಬೆಚೊ ಸಂದರ್ಭ್ - ಜಾನಪದ್ ಆನಿ ಕಲಾ ಸಂಬಂದಿತ್ ಪದಾಂ; ಗೌಡಿ ಆನಿ ಕೊಣ್ಬಿ ಹಾಂಚಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪದಾಂ, ತ್ರಿಯಾತ್ರಾಚಿಂ, ನಾಚಾಚಿಂ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಇತ್ಯಾದಿ'

ಜುಜೆ ಪಿರೇರಾ, ಮೈಕಲ್ ಮಾರ್ಟಿನ್ಸ್ ಆನಿ ಆಂಟೋನಿಯೊ ದ ಕೊಸ್ತಾ ಹಾಣೆಂ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಫೋಕ್ ಸೊಂಗ್ಸ್ ಒಫ್ ಗೋವಾ (**Folk Songs of Goa**) ಗ್ರಂಥಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂ ಪದಾಂಚೆ ಧಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾತಾತ್.[9]

1. ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪದಾಂ
2. ಭುರ್ಗ್ಯಾಪಣಾಚಿಂ ಪದಾಂ
3. ಲಗ್ನಾಚಿಂ ಪದಾಂ
4. ಮರ್ಣಾ ಸಂಬಂದಿತ್ ಪದಾಂ
5. ವಿಂಚ್ಣಾರ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪದಾಂ
6. ವಾವ್ರಾ ಸಂಬಂದಿತ್ ಪದಾಂ
7. ಗೌಡಿ ಆನಿ ಕೊಣ್ಬಿ ಜಾತಿಂಚಿ ಪದಾಂ
8. ತಿಯಾತ್ರಾಚಿಂ ಪದಾಂ
9. ಮಾಂಡೊ ಆನಿ ನಾಚಾ ಸಂಬಂದಿತ್ ಪದಾಂ
10. ಲೊಕಾ ಮೊಗಾಳ್ ಕಳಿಚಿಂ ಪದಾಂ

ಹ್ಯಾ ಧಾ ಪ್ರಕಾರಾಂನಿ ಚಡುಣೆಂ 35 ಉಪ-ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸಾತ್[10]

I. ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪದಾಂ:

ಜೀವನಾಚಾ ಅರ್ಥಾಚ್ಯಾ ಅಂತಿಮ್ ಇರಾದ್ಯಾಚಿಂ ಪದಾಂ.

1. ಫುಗ್ಡಿ: ಹಿಂದು ನಾಚ್ ಪದಾಂ, ಚಡವಾತ್ ಜಾವ್ನ್ ಗಣೇಶ್/ಗಣಪತಿ ಪರ್ಬೆ-ಉತ್ಸವಾಚಾ ವೆಳಾರ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಪದಾಂ.

2. ಗೊಡ್ವೆ: ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ರಾಮಾಯಣ - 13 ಜೊಸ್ಯಾಂನಿ ಕೇರಳಾಂತ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಪದಾಂ

3. ಲಾಂವ್ನಿ: ಲೋಕಪ್ರಿಯ ಹಿಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆನಿ ಪುರಾಣಾಂತ್ಲಿಂ ಪದಾಂ

4. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ದವೊಸ್ಯೊನಾಂಚಿಂ ಪದಾಂ: ಗೊಂಯ್ಚಿ ಕಂತಾರಾಂ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ 16ವ್ಯಾ ಆನಿ 19ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾ ಮಧೆಂ ರಚ್‌ಲ್ಲಿಂ ಕಂತಾರಾಂ.

5. ಹಿಂದು ಪವಿತ್ರ್ ವಿದ್ಯೆಚಿಂ ಪದಾಂ: ಭಕ್ತಿಪಣಾಚಿಂ ಭಜನಾಂ ಕೇರಳಾಂತ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ-ಅಮಲಕ್ಕ ಶೆಣ್ಯೆನ್ ರಚ್‌ಲ್ಲಿಂ.

6. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪವಿತ್ರ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚಿಂ ಪದಾಂ.

7. ಹಿಂದೂ ಪವಿತ್ರ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚಿಂ ಪದಾಂ.

8. ಜೊಟಿ: ಹಿಂದ್ವಾಂನಿ ಶಿಗ್ಮೊ ಉತ್ಸವಾಚಾ ವೆಳಾರ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಪದಾಂ. ಪಂಗಡ್ ಕರ್ನ್ ಘರಾಂನಿ ವಚೊನ್ ಪುರಣಾಚೆರ್ ಆನಿ ಇತರ್ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಪದಾಂ.

II. ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಪಣಾಚಿಂ ಪದಾಂ:

9. ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಚಿ ಪದಾಂ: ಭುಗ್ರ್ಯಾಂ ಖಾತಿರ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಪದಾಂ

10. ಭುಗ್ರ್ಯಾಂನಿ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಪದಾಂ: ಭುಗ್ರ್ಯಾಂನಿ ಖೆಳ್ತಾನಾ ತಾಣಿಂಚ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಪದಾಂ.

11. ದುವಾಳೊ: ಗುರ್ವಾರಿಚಿಂ ಪದಾಂ

12. ಪಾಳ್ಣಿಂ: ಬಾಳ್ಕ್ಯಾಂಚಿಂ ಪದಾಂ.

III. ಲಗ್ನಾಚಿಂ ಪದಾಂ: ಜೀವನಾಚ್ಯಾ ಶಿಖರಾಚಿ ಪದಾಂ.

13. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಲಗ್ನಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ: ಲಗ್ನಾಚಾ ಸಂಭ್ರಮಾಚಿಂ, ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಒಪ್ಸುನ್ ದಿತಾನಾ, ಹೊಕ್ಲೆ- ನೊವ್ರ್ಯಾಕ್ ಆಶಿರ್ವಾದ್ ದಿತಾನಾ, ಹೊಕ್ಲೆಚ್ಯಾ ಸೊಭಾಯೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

14. ಕುಣ್ಬಿ ಲಗ್ನಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ: ಕೊಣ್ಬ್ಯೆ ಲಗ್ನಾ- ಸಂಭ್ರಮ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಧಿ ಬಾಯ್ಲಿಂ ಗಿತಾಂ.

15. ಒವಿ/ವೇರ್ಸ್/ಜೊಟಿ: ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಕಾಜಾರಾ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಪದಾಂ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಭಾಷೆನ್ ಹಾಕಾ ವೇರ್ಸೊಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

16. ಸುದೀರ್ ಲಗ್ನಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ: ಲಗ್ನಾಚಾ ಸಂಭ್ರಮಾಚಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗಾಂವ್ಚಿ ಗಿತಾಂ.

17. ಶೋಬಾನೆ: ಹಿಂದು ಲಗ್ನಾಚಿಂ ಪದಾಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಆನಿ ಕೇರಳಾಂತ್ ವಿಷ್ಣು ದೇವಾಚಾ ಆನಿ ಕೃಷ್ಣ ದೆವಾಚಾ ಅವ್ತಾರಾಂನಿ ಸಜ್‌ಲ್ಲಿಂ ಪದಾಂ.

IV. ಮರ್ಣಾ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಪದಾಂ: ಜೀವನಾಚ್ಯಾ ಅಂತ್ಯಾಚಿಂ ಪದಾಂ

18. ಬನ್ನಾಸ್: ಮೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಸಾಂನಿ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಹಿಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪದಾಂ.
19. ದಿಗಿಸ್: ಮೊರ್ಣಾವಿಂತ್ ದುಃಖೆಸ್ತಾಂನಿ ಮ್ಹಣ್ಚಿಂ ಪದಾಂ.

V. ವಿಂಚ್ಣಾರ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪದಾಂ: ಪರ್ಬೆಚ್ಯಾ ಸಂಭ್ರಮಾಸಿ ಗಾಂವ್ಚಿಂ

20. ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಸಂಕೀರ್ಣ ಪದಾಂ.

VI. ವಾವ್ರಾ-ಸಂಬಂಧಿತ್ ಪದಾಂ:

21. ನಾವಿಕ್ ಪದಾಂ: ಕೇರಳಾಂತ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಪದಾಂ.
22. ರಸ್ತ್ಯಾ ವಿಕ್ರ್ಯಾಚೊ ಬೊಬೊ - ರಸ್ತ್ಯಾ ವಿಕ್ರಾಪಾಚ್ಯಾ ಜೊಪೆ ಪಟ್ಯಾನ್ ವಿಕ್ತ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಕ್ ಗಮಾನ್ ಹಾಡಂವ್ಚೆಂ.
23. ವಾವ್ರಾಚಿಂ ಪದಾಂ: ಶೆತ್ಕಾರ್ಯಾಂನಿ ತಾಂಚಾ ವಾವ್ರಾ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಮ್ಹಣ್ಚಿಂ ಪದಾಂ.

VII. ಗೌಡಿ ಖಾರ್ವಿ ಆನಿ ಕುಣ್ಬಿ ಜಾತಿಚಿಂ ಪದಾಂ:

24. ದಾಲೊ: ಗೌಡಿ ಆನಿ ಖಾರ್ವಿ ಪಂಗ್ಡಾಚಾ ಖಾಸ್ ಪದ್ಧತಿಚೆಂ ನೃತ್ಯ ಪದಾಂ. ಹ್ಯಾ ಪದಾಂತ್ ಹಿಂದು ದಾಲೊ ಗಿತಾಂ ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ದಾಲೊ ಗಿತಾಂ ಆಸಾತ್
25. ಕುಣ್ಬಿ ಪದಾಂ: ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕುಣ್ಬ್ಯಾಂನಿ ವಿವಿದ್ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಪದಾಂ - ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಪುಗ್ಡಿ ಶೈಲಿಚೆರ್.
26. ತಾಲ್ಗಾಡಿ: ಹಿಂದು ಗೌಡ್ಯಾಂಚಿಂ ಪದಾಂ.

VII. ತ್ರಿಯಾತ್ರ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಪದಾಂ.

27. ಫೆಳ್ ಪದಾಂ: ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ನಾಟಕ್ ಫೆಳ್/ಖೆಳ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಜೊಂಪ್ತಿ ಖೆಳ್ಗಡ್ಯಾಂನಿ ತಾಂಚಾ ಜಾತಿಚಾ ಜೀವನಾಚೆರ್ ಮ್ಹಣ್ಕೆ ಬಾಪ್ಟುಸ್ ಚಾರ್ಡೆ, ಸುದೀರ್, ಕುಣ್ಬಿ, ಹಾರ್ವಿ, ಹಿಂದೂ ಆನಿ ನಿಗ್ರೊಂಚೆರ್ ರಚ್‌ಲ್ಲಿಂ ಪದಾಂ ಚಡಾವತ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪದಾಂ ಅನಾಮಿಕ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾತ್.
28. ತಿಯಾತ್ರ್ ಪದಾಂ: ತಿಯಾತ್ರಾಚಿಂ ಪದಾಂ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ತ್ರಿಯಾತ್ರ್ ಬರಯ್ಣಾರ್ ಜುವಾಂವ್ ಅಗಸ್ತಿನ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ (1871-1947) ಹಾಣೆಂ ರಚ್‌ಲ್ಲಿಂ ಇತ್ಯಾದಿ.
29. ಜಾಗೊರ್ ಪದಾಂ: ಕುಣ್ಬಿ ಜಾತಿಚ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಚೆರ್ ಕುಣ್ಬಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪದಾಂ, ಚಡಾವತ್ ರಾತಿಂಚಾ ಫರಾರ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲೊ ನಾಚ್-ನಾಟಕ್ ಫಂತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಫರಾರ್ ಆಖೇರ್ ಜಾಂವ್ಪೊ.
30. ಕಾಣ್ಯೆ ಪದಾಂ: ಮಾಚಿ ನಾಸ್ತಾಂ ಸಂಭಾಷಣಾಂತ್ ಮಿಸ್ಳೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಪದಾಂ.

IX. ನಾಚ್ ಪದಾಂ:

31. ದಖ್ಣಿಂ: ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಹಿಂದು ಜೀವನಾಚೆರ್ ಹೊಂದುನ್ ಹಿಂದು ಸಂಗೀತಾಚೆರ್ ತೇಂಪ್ಲ್ ನಾಚ್ಪಿಣಿಚೆರ್ ಗಮುನ್ ದವ್ರುನ್ ರಚ್‌ಲ್ಲಿಂ ಪದಾಂ. ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಮಾಂಡೊ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಪದಾಂ.

32. ದುಲ್ಪೊದ್: ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಚುರುಕ್ ಲಯಾಚೆರ್, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಾ ದಿಸ್ಪೊಡ್ಯಾ ಜೀವನಾಚಾ ವಿಧಾನಾಚೆರ್ ಗೊಂತುಲ್ಲಿಂ ಪದಾಂ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ್ ಕುಳಿಯೆಚೆಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್.

33. ಮಾಂಡೊ: ಸವ್ಯಾಸ್ ನಾಚ್ಚ್ಯಾಚೆಂ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಸ-ಚಾರ್ ವೇಳಾಚೆರ್ ಗೊಂತುಲ್ಲೊ ನಾಚ್, ಮೊಗ್ ಆನಿ ಸುಖ್-ದುಃಖ್ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಗೊಂತುಲ್ಲಿಂ ಪದಾಂ-ನಾಚ್

34. ಮಾಂಡೊ-ದುಲ್ಪೊದ್: ಮಾಂಡೊ-ದುಲ್ಪೊದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸವ್ಯಾಸ್ ವಿಧಾನಾ ಥಾವ್ನ್ ಸರಾರಾಂ ನಾಚ್ಪಾಂ ಮೆಟಾಂ ಕಾಡ್ಚೊ ಪ್ರಕಾರ್.

X. 35. ಲೊಕಾ ಮೊಗಾಳ್ ಕಲೆಚಿಂ ಪದಾಂ:

ಉರ್ಬಾ-ಪರ್ಬೆಚಾ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಆನಿ ಸಂಭ್ರಮಾಂನಿ ಮ್ಹಣ್ಜೆಂ ತಾರೇಕ್‌ವಾರ್ ಕಲೆಚಿಂ ಪದಾಂ.

ಹ್ಯಾ ಇತ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಂ ಪೈಕಿ ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪದಾಂ-ಸಂಗೀತಾಚಾ ಶಿಖರಾಕ್ ಪರ್ನ್ ಪಾಯ್ತಾ. ಮಾಂಡೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ ಸಬಾರ್ ಅರ್ಥ್ ಆಸಾತ್. ಮಾಂಡ್, ಮಾಂಡುಂಕ್ ಉಬಾರ್ ಜಾಗೊ, ವೇದಿ ಜಾಗೊ, ಮುಖೆಲ್ ಜಾಗೊ ಇತ್ಯಾದಿ. ತ್ಯಾ ಮಾಂಡ್‌ಲ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ಪದಾಂಕ್ ಮಾಂಡೊ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ನಾಂವ್ ಪಡ್ಲೆಂ ಜಾವ್ನೈತ್. ಹಾಚೆ ದುಸ್ರೆ ಥೊಡೆ ಮಾಂಡೊ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಅರ್ಥ್‌ಯ್ ಆಸುಂವ್ಕೈತಾ. ದೆಖಿಕ್-ಮಾಂಡೊವಾ (ಆಫ್ರಿಕಾನ್ ಟೆಟೆ ನಾಚ್) ಮಂಡಲ ನೃತ್ಯ (ಕೃಷ್ಣದೆವಾಚೊ ವೃತ್ತಾಕಾರ್ ನಾಚ್) ಮಾಂಡ-ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಸಬ್ದಾರ್ಥ್ ಸವ್ಯಾಸ್; ಸರಾರಾಂತ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಶಬ್ದ್- ದೃತ; ದೃತ-ಪಾಡ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸರಾರಾಂ ಪದ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ದುಲ್ಪೊದ್ ಆಸೆಂಯಿ ಅರ್ಥ್ ಆಯ್ಲೊ ಜಾವ್ನೈತಾ[12]

1.7. ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಗೀತಾಚಿ ಪಾಟ್-ಭುಂಯ್

1.7.1 ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರೆಚೊ ಆಪ್ರೊಸ್

ಕೊಂಕಣಿ ಪದಾಂಚಿ ಸಾರ್ಕಿ ಮಾಹೆತ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರೆಚೊ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ವಿವರ್ ಗರ್ಜೆಚೊ. ಕೊಂಕಣಿ ಪದ್ ಚಡುಣೆ 10 ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಉಪ್ಪಾಪಾಕ್ ಆಯ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ತೈತ್. ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂನಿ ತಾಚೆಂ ಆದ್ವೆಂತ್ ಜಾಲೆಂ ಆನಿ ಉತ್ರಾಲ್ಲ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂನಿ ತಾಚೊ ಪುರ್ರೊ ಪ್ರಕಾಶ್ ಸಾಕಾರ್ ಜಾಲೊ. ತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರಾ ತೀನ್ ಯುಗ್ ಕರ್ನ್ ವಾಂಟೆ ಕರ್ತಾತ್. ಚಾರಿತ್ರ ಪಯ್ಲೆಂಚೊ ಗೋವಾ: ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಗೋವಾ - ಭಾರತೀಯ್ ಆನಿ ಇಂಡೊ - ಮುಸ್ಲಿಮ್ ರಾಜ್‌ವಂಶೆಚ್ಯಾಂನಿ ರಾಜ್ವಟ್ ಚಲಯಿಲ್ಲಿ ಅಪ್ಲಿ: ಆನಿ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಗೋವಾ.

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾಂ ಆತಾಂಚೆ ಜನಾಂಗ್ ಉಣ್ಯಾರ್ ಉಣೆ ಚಾರ್ ಸಂತತಿಚೆ ಮಿಶ್ರಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾ. ■ ನಿಗ್ರೊ ಜನಾಂಗ್ ■ ಪ್ರೊಟೊ-ಆಸ್ಟ್ರೊಲೈಡ್ ■ ದ್ರಾವಿಡಿಯನ್ ■ ಆರ್ಯಾನ್. ಭಾರತಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಜನಾಂಗ ಪೈಕಿ ಹೆ ನಿಗ್ರೊ ಜನಾಂಗ್ ಸುರ್ವೆಚೆ ಪರ್ದೇಶಿ. ತೆ ಪಶ್ಚಿಮ್ ಆಫ್ರಿಕಾಚಾ ಕರಾವಳಿ ಥಾವ್ನ್ ಪಾಯ್ ವಾಟೆನ್ ಆರೆಬಿಯ, ಪರ್ಶಿಯ, ಬಾಲುಚಿಸ್ತಾನ್ ಜಾವ್ನ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಭಾರತ್ ಉಪ-ಖಂಡಾಂತ್ ಭರ್ಸೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾತ್. ತೆ ಕಾಳೆ ಕಾತಿಚೆ ಆನಿ ಮಟ್ವ್ಯಾ ಜಾತಿಚೆ. ತಾಣಿ ಭಾರತ್ ಉಪ-ಖಂಡಾತ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ಅಪ್ಲಿ ಚಡುಣೆ ಕ್ರಿ.ಪೂ. ಆಟ್ ಮಿಲಿಯಾ ವರ್ಸಾಂ ಆಸಿಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ತೆ ಆತಾಂ ಚಡುಣೆ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಜನಾಂಗ ಸಾಂಗಾತಾ ಭರ್ಸೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾತ್''.

ಪ್ರೊಟೊ-ಆಸ್ಟ್ರೋಲೈಡ್ ಜನಾಂಗ್ ತಿಕ್ಶೆ ಲಾಂಬ್ ಜಿನೊಸಾಚೆ. ತೆ ಪೂರ್ವ್ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ವಠಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ಭಾರತಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ತೆ ಪಂಗಡ್ ಪಂಗಡ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ. ತ್ಯಾ ಪೈಕಿ ಮುಖ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಲ್ಸ್, ಗೌಡ, ಕುಣ್ಬಿ ಆನಿ ಮ್ಹಾರ್. ಕೊಲ್ಸ್ ಸೊಡ್ನ್ ಉರ್‌ಲ್ಲೆ ಪಂಗಡ್ ಆಜ್ ಗೋವಾಂತ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ತಾಣಿಂ ಯೇವ್ನ್ ಭುಂಯ್ ಕೊಸುನ್ ಬೆಸಾಯ್ ಕೆಲಿ. ತಾಣಿಂ ಶೆತ್-ಕಾಮಾಚೆ ಗಾಂವ್‌ಪಣ್ ರಚ್ಲೆ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ತಾಕಾ ಕಮ್ಯುನಿದಾದೆಸ್ ಮ್ಹಣ್ ವೊಲಾಯ್ಲೆಂ.

ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ದ್ರಾವಿಡ್ ಕುಳಿಯೆಚೆ. ತೆ ಎಜಿಯನ್ ಕುದ್ರ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಪಾಂಯ್ ವಾಟೆನ್ ಇರಾನ್, ಬಲೂಚಿಸ್ತಾನ್ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಭಾರತಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ. ತಾಂಚಿ ಏಕ್ ಭಾಸ್ ಬ್ರಾಹುಯಿ (Brahui), ಆತಾಂಯ್ ಬ್ರಾಹುಯಿ ಕುದ್ರ್ಯಾಂತ್ ಜಿವಾಳ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ತಾಂಚ್ಯಾ ಉಲವ್ಣ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಚಾರ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಭಾಸೊ ಉಬ್ಜಾಲ್ಯೊ. ತ್ಯೊ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ತಮಿಳ್, ಮಲೆಯಾಳಮ್, ತೆಲುಗು ಆನಿ ಕನ್ನಡ. ಹ್ಯಾ ಕುಳಿಯೆಚಾ ಭಾಸೆಂತ್ ತುಳುಯಿ ಸೆರ್ವಾತಾ.

ಕನ್ನಡ ಗೋವಾಚಿ ಸುಮಾರ್ ತೆಂಪಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಅಧಿಕೃತ್ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಆಜೂನಿ 'ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸೆಂತ್ ತಾಚೊ ಛಾಪ್ ಉರ್ಲ್ಲಾ. ತೆ ಚಡಾವತ್ ನಗರ್‌ವಾಸಿ, ತಾಂಕಾಂ ತಾಂಚಿಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಲಿಪಿ ಆಸೊನ್ ತಾಲ್ಯಾ ಮಾಡಾಚೊ ಶಿತ್ಯಾಂ ಸುಕೊವ್ನ್ ತಾಚೆರ್ ಬರಯ್ತಾಲೆ. ತಾಣಿಂ ಮಾತಾ-ದೇವಿಚಿ ಪುಜಾ ಸುರು ಕೆಲಿ ಆನಿ ತೆಂಪ್ಲಾಂ ಬಾಂದುಂಕ್ ಸುರು ಕೆಲಿಂ.

ನಿಮಾಣೆ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಆರ್ಯಾನ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಇಂಡೊ-ಯುರೋಪಿಯನ್ಸ್ ಮ್ಹಣೊನ್‌ಯೀ ತಾಂಕಾಂ ಆಪಯ್ತಾತ್. ತೆ ಲಾಂಬ್-ದೀಗ್ ಜಿವಾಚೆ, ಚಡುಣೆ ಗೊರೆ ಕಾತಿಚೆ, ಹಳ್ಟಿ

ಕೆಸಾಂಚೆ ಆನಿ ನಿಳ್ಯಾ ದೊಳ್ಯಾಂಚೆ. ತೆ ರಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ಡ್ನಿಪಿಯರ್ (Dnieper) ಕರಾವಳಿ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ತೆ ಝುಜಾಂತ್ ಹುಶಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಣಿಂ ಹೆರಾಂ ಕುಳಿಯೆಚ್ಯಾಂಕ್ ಸಲ್ವೊವ್ನ್ ರಾಜ್ವೊಟ್ ಚಲಯ್ಲೆಂ. ತಾಂಚೆಕಡೆನ್ ಎಕ್ ಸಮಾಜಿಕ್ ಬಾಂದವಳ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಪಯ್ಲೆಂ ತಾಂಚೆ ಥೈಂ ತೀನ್ ವರ್ಗ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ತೆ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಯಾಜಕ್ (Priest), ರಣವೀರ್ (Worriors), ವಾವುರ್ಪಿ (Workers). ಹ್ಯಾ ವರ್ಗಾಂಕ್ ತಾಣಿಂ ಭಾರತಾಂತ್ ಚವ್ತೊ ವರ್ಗ್ ಕುಡ್ಸಿಲೊ. ತೆ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಸೆವಕ್ (Servents) ವ ದಾಸಿ (Slaves) ಮುಖಾರಿಂ ಹ್ಯೊಚ್ ಚಾರ್ ಜಾತಿ ಜಾಲ್ಯೊ. ತ್ಯೊ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ (ಬಾಮುಣ್), ಕ್ಷತ್ರಿಯ (ಚಾರ್ಡೆ- ಆದಿಂ ರಣವೀರ್), ವೈಶ್ಯ (ವಾವುರ್ಪಿ ವ ಯಾರ್ರ್ಯಾರ್), ಸುದೀರ್ (ಸೆವಕ್ ವ ದಾಸಿ ವ ಗುಲಾಮ್). ಆರ್ಯಾನ್ ಲೊಕಾಂಚಿ ಉಲೊಂವ್ಪಿ ಭಾಸ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಸಂಬಂದಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಹೆ ಆರ್ಯಾನ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಇಂಡೊ - ಯುರೋಯಪಿನ್ ಕುಳಿಯೆಚೆ ಲೋಕ್ ರಾಜಕೀಯ್ ಪದ್ದತಿಚೆರ್ ರಾಜ್ವೊಟ್ ಚಲಂವ್ಕ್ ಪ್ರವೀಣ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ. ತಾಣಿಂ ಪರ್ಶಿಯ, ರೋಮ್, ರಶ್ಶಿಯ, ಬ್ರಿಟನ್, ಪೊರ್ಚುಗಲ್, ಸ್ಪೈನ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಆನಿ ಅಮೇರಿಕಾಚೆಂ ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಬಾಂದುನ್ ರಾಜ್ವಟ್ಕಿ ಚಲಯಿಲ್ಲೆ ಹುಶಾರ್ ಜನಾಂಗ್. ಇಂಡೊ - ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಲಾತೀನ್ ಆನಿ ಜರ್ಮನ್ ಜನಾಂಗಚೆ ರಚ್ನಾರ್. ಹಿ ಪಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪಯ್ಲೆಂ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲೊ ಲೋಕ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.[14]

ಭಾರತೀಯ್ ಮಾದರಿಚೆರ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಭಾರತ್ ರಾಜ್ವೊಟ್ಕಿ ಚಲಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪೈಕಿ ಸತವಾಹನ ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಹಾಚೆಂ (C.231 B.C. - A.D. 225) ಪಯ್ಲೆಂ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಹ್ಯಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಚೊ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ರಾಯ್ ಗೌತಮಿ ಪುತ್ರ ಸತಕಾರ್ನಿ (ಅಧಿಕಾರ್ ಅವ್ಧಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 86-110) ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಶತವಾಹನಾಚಿ ಅಧಿಕೃತ್ ಭಾಸ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರೀ ಪ್ರಾಕೃತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಭಾಷೆಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಮರಾಠಿ ಬಾಸೊ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಉಬ್ಜಾಲ್ಯೊ. ಹ್ಯಾ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಿ ಪ್ರಾಕೃತಾಚಿ ಸೊಭಾಯ್, ಕಾವ್ಯಮಯ್ ಆನಿ ಶಬ್ದಾವೊಳಿಂಚಿ ಅಲಂಕಾರಿಕ್ ರೂಪ್ ಕಿತ್ಲೆಂ ಸುಂದರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಶತವಾಹನ ಸಾಮ್ರಾಟ್ 'ಹಲ"ವ ಪುಲಮಾಯಿ II (ಅಧಿಕಾರಾಚಿ ಅವ್ಧಿ ಕ್ರಿ.ಸ. 130-C. 160) ಹಾಕಾ ಹ್ಯಾ ಭಾಷೆಂತ್ಲೆಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪದಾಂ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ. ತಾಣೆಂ ಸಾತ್‌ಶಿಂ (700) ಪದಾಂ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರುನ್ ತಾಕಾ 'ಗಹಸಟ್ಟಾಸಯಿ" / 'ಗತಸಪ್ತಸತಿ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ದಿಲೆಂ. ಹೆಂ ಅತ್ಯುತ್ತಮ್ ಆನಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಸಂಗ್ರಹ್. ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯಾ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ಪರಾಕ್ರಮ್ 'ಮಾಂಡೊ" ಪದಾಂಕ್ ತಾಳ್ ಪಡ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ದೋನಿ ಪದಾಂ ಭಂಡಾರಾಂತ್ ಮೋಗ್ ಸಂಗೀತಾಚ್ಯಾ ಸುವಾಳ್ಯಾಂನಿ ವೊಳ್‌ಲ್ಲೆ ವೇರ್ಸ್ ಆನಿ ಲೋಕ್ ವೇದಾಚಿ ಉಂಚಾಯ್ ಚಾಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಶತವಾಹನಾಚಿ ರಾಜ್ವೊಟ್ಕಿ ಕೊಸಾಳ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಚಡುಣೆಂ ಪಾಂಚ್ ಶೆಕ್ಡೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ರಾಜ್ವೊಟ್ಕೆಚಿ ಚರಿತ್ರಾ ಲಾಭಾನಾ. ಗೊಂಯ್ಚೆಂ

ಆರ್ಯೀಕರಣ್ ಮೌರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್. ಬಾದಾಮಿಚೊ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಯಾಂಚ್ಯಾ (ಕ್ರಿ.ಶ. 535-757) ಕಾಳಾರ್ ನೆಟಾನ್ ಜಾಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಚೊ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ರಾಯ್ ಪುಲಕೇಶಿನ್ (ಅಧಿಕಾರಾಚಿ ಆಪ್ಸ್ 610-642) ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಆರ್ಯಾನ್ ಕುಟ್ಮಾ ಥಾವ್ನ್ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಯಾಂಚೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಜಾವ್ನ್ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ರಾಯ್ ಗೊಯಾಂತ್ ರಾಜ್ವಟ್ ಚಲಯ್ತಾಲೆ. ಹಾಣಿಂ ದುಸ್ರೆಕಡೆ ರಾಜ್ವೊಟ್ ಚಲಯಿಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರಾ ಲಾಭಾನಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ತೆ ಗೊಂಯ್ಚೆ ಮೂಳ್ ನಿವಾಸಿ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜೊನ್ಯೆತಾ. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ತೆ ಲಟ್ಟಲ (ಲಟ್ಟಲುರ) ಮ್ಹಳ್ಯಾ ವಠಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ ತೆ ಸಾಂಗ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ತೊ ಗಾಂವ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಾಷ್ಟಿಂತ್ಲಿ ಲೊಟ್ಲಿ (ಲೊಟ್ಲಿಂ) ಹಳ್ಳಿ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಾಧ್ಯತಾಯ್ ಆಸಾ.

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ರಾಜ್ವೊಟ್ಯೆ ಕಲ್ಯಾಣಚ್ಯಾ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಯಾಂನಿ ಕಾಡ್ನ್ ಉಡಯ್ಲೆಂ. (973-1165) ಹ್ಯಾ ರಾಯಾಂ ಪೈಕಿ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ ಸೊವ್ಹೊ ಹಾಚೊ ಪೂತ್ ಸೋಮೇಶ್ವರ ತಿಸ್ರೊ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1126-1138) ತೊ ಝುಜಾಚ್ಯಾ ಕೌಶಲ್ಯಾಂತ್ ಕಸೊ ಪರಾಕ್ರಮ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊಗೀ, ಕಲೆಚ್ಯಾ ಅಭಿರೂಚಿಂತಿಯಿ ತಿತ್ಲೊಚ್ ಹುಶಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಹಾಚ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರ್ ಆವ್ದೆಂತ್ ಹಾಣೆ ಭಾರತೀಯ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್‌ಚೊ (ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್‌ಯಿ ಕುಡ್ವೊನ್) ಏಕ್ ಬೃಹತ್ ಜ್ಞಾನ್‌ಕೋಶ್ (Monumental Encyclopedia) ರಚ್ಲೆಲೊ.[15]

ಚಾಲುಕ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಉತ್ತರಾಂತ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ರಾಯ್ ರಿಗ್‌ಲ್ಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ 1310 ಇಸ್ವೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಹಾಂಚಿ ರಾಜ್ವಟ್ಕಿ ಉರ್‍ಲಿ. ತ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ನೊಡ್ತೆರ್‌ಚ್ಯಾ ಕಿಲ್ಜಿ (1290-1320) ಇಂಡೊ-ಮುಸ್ಲಿಮ್ ರಾಜ್ ವಂಶಾಚ್ಯಾನಿ ದೆಕ್ಯಾನಾಕ್ ಧಾಡ್ ಘಾಲಿ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಂಚೆ ಯೆರ್‌ದೆರ್ ತುಗ್ಲಾಕ್ (1320-1414) ಆಯ್ಲೆ. 1347 ಇಸ್ವೆಂತ್ ದೆಕ್ಕನಾಂತ್ ಬಾಮಿನಿ ಸುಲ್ತಾನಾಂಚಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾವ್ನ್ ತಾಂಚೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಚೆ ಪಾಂಚ್ ವಾಂಟೆ ಜಾಲೆ. ತ್ಯಾ ಪೈಕಿ ಬಿಜಾಪುರಾಚಿ ಅದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆ. ಹ್ಯಾ ದೊನೀ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಚ್ಯಾ ರಾಯಾಂನಿ ಗೊಂಯಾಂತ್ 1248 ಥಾವ್ನ್ 1369 ಇಸ್ವೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ 1472 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ 1498 ಇಸ್ವೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಪಯ್ಲಿ ರಾಜ್ವಟ್ಕಿ ಚಲಯ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಅದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ರಾಜಾಂನಿ 1498 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ ಪೊರ್ಚುಗೀಸಾನಿ 1510 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜೈತ್ ಜೊಡ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಗೋವಾಂತ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ರಾಜ್ವೊಟ್ಕಿ ಚಲಯ್ಲಿ.

ಮುಸ್ಲಿಮಾಂನಿ ಗೋವಾಂತ್ ರಾಜ್ವೊಟ್ಕಿ ಚಲಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಗೊಂಯ್ ರಾಜ್ಯ್ ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಶಾಹಿಂಚ್ಯಾ ಶೀದಾ ಆಡಳ್ಯಾರ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಬಗಾರ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಜಹಾಗೀರ್‌ದಾರಿಂಚ್ಯಾ (feudatories) ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಆಡಳ್ತೆಂ ಚಲಯ್ತಾಲೆ. ತ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯಚೆ ಆನಿ ಯಾದವಾಂಚೆ ಜಾಹಗೀರ್‌ದಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಯಾ ಕದಂಬಾಚ್ಯಾ (C. 980 - C. 1350) ಕಾಳಾರ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಾಕೃತಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಉಬ್ಜೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಚಾರಿತ್ರಕಾರ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್.[16]

ಪೊರ್ತುಗೀಸ್-ಗೋವಾ - ಸುರ್ವಿಲೊ ಹಂತ್:

ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ರಾಯ ಕುಂವರ್ ನಾವಿಕ್ ಹೆನ್ರಿ (Henry the Navigator) ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕುಂವರ್ ದೋಮ್ ಹೆನ್ರಿಕ್ (1394-1460) ಹಾಚಾ ಆಲೋಚನೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಏಶ್ಯಾ ಖಂಡಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ವ್ಯಾಪಾರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಯುರೋಪಾಚೆಂ ರಾಜ್ಯ್ ವಾಡೊಂಕ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಕೆಲಿ. ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ವಾಸ್ಕೊ ದೆ ಗಾಮ (c. 1460-c. 1524) ಹಾಚಾ ಮುಖೇಲ್‌ಪಣಾರ್ ಭಾರತಾಕ್ ಯೆಂವ್ಚಿ ವಾಟ್ ಸೊದುನ್ ಕಾಡುನ್ 1498 ಇಸ್ವೆಂತ್ ತೊ ಭಾರತಾಕ್ ಯೇವ್ನ್ ಪಾವ್ಲೊ. 1509 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಹಿಂದು ಮಹಾಸಾಗರಾಂತ್ (Indian Ocean) ಮುಸ್ಲಿಮ್ ರಾಯಾಂಚಾ ತಾರ್ವಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ದೆ ಅಲ್ಮೈದಾ (c. 1450-c. 1510) ಹಾಣೆಂ ಝುಜ್ ಮಾಂಡುನ್ ದಿವು ಕುದ್ರೊ (Diu) ಆಪ್ಣಾವ್ನ್ ವಾಸ್ಣುಕೆಚಿ ವಾಟ್ ಸುಗಮ್ ಕೆಲಿ. ತ್ಯಾ ನಂತರ್ ಅಫೊನ್ಸೊ ದೆ ಆಲ್ಬುಕರ್ಕ್ ಹಾಣೆಂ ಏಶ್ಯಾ ಕರಾವಳಿಚಾ ತೀನ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಶೆರ್ಯಾಂನಿ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಪರ್ಶಿಯಾಚೊ ಹೊರ್ಮುಜ್ (1507), ಭಾರತಾಚೊ ಗೋವಾ (1510) ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಉದೆಂತಿಚ್ಯಾ ಏಶ್ಯಾಚೊ ಮಲಕ್ಕ (1511) ಮುಸ್ಲಿಮಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಝುಜಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಆಪ್ಣಾವ್ನ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ರಾಜ್ಯ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲೆಂ. ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಎಕ್ ದೇಡ್ ಮಿಲಿಯಾ ಲೊಕಾಂಚೊ ಲ್ಹಾನ್ ಗಾಂವ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಉದೆಂತಿಚಾ ಸಾಮ್ರಾಟಾಂಲಾಗಿಂ ಝುಜೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾಶೆಂ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಚೆಂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ್ ಚಡ್ ವಿಸ್ತಾರ್ ಜಾಲೆಂ ನಾ. ಬ್ರಿಟಿಶ್ ವೈರಿ ನ್ಹಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಒರ್ಮುಜ್ ಕುದ್ರೊ ಪಾಟಿಂ ಘೆಂವ್ಕ್ ಪರ್ಶಿಯಾಕ್ ಬ್ರಿಟಿಶಾಂನಿ ಆದಾರ್ ದಿಲೊ (1622). ಪುಣ್ ಚಾಳಿಸ್ ವರ್ಸಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಬ್ರಿಟನಾಚೊ ರಾಯ್ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ದುಸ್ರೊ (ಅಧಿಕಾರಚಿ ಆವ್ದಿ 1660-1685) ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ರಾಣಿ ಕ್ಯಾಥರಿನ್ ಒಫ್-ಬ್ರಗಂಜಾ ಹಿಚೆಲಾಗಿಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾತಾನಾ (1662) ಬೊಂಬೈಚೊ ಕುದ್ರೊ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ದೋತ್ (dowri) ಜಾವ್ನ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೊ.[17] ತ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಭಾರತಾಚೆಂ ಏಕ್ ಶ್ಹೆರ್ ವಾಡಾವಳ್ ಜಾವ್ನ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಸಾಮ್ರಾಟಾಚೆ ತೀನ್ ಕಾಳ್ ಕರ್ನ್ ವಿಭಜನ್ ಕರ್ಯೆತ್. ಪಯ್ಲೊ ಕಾಳ್- ಸೊಳಾವೊ ಶೆಕ್ಡೊ, ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ಎಶ್ಯಾಂತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ ಬಾಂದುಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ, ಪುಣ್ ತಿತ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿ ಲಾಂಬೊಂವ್ಕ್ ನಾ. ಮದ್ಲೊ ಕಾಳ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್. ಸತ್ರಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚೊ ಉತ್ತರಾರ್ದ್, ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಆಮೇರಿಕಾ ಖಂಡಾಚ್ಯಾ ಬ್ರೆಜಿಲಾಂತ್ ಜೀಕ್ ಆಪ್ಣಾವ್ನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ್ ಬಾಂದ್ಲೆಂ. ನಿಮಾಣ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ- ಎಕ್ಣಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮದ್ಯಾಂತ್ ಆಫ್ರಿಕಾಚಾ ಆಂಗೊಲಾ ಆನಿ ಮೊಂಜಬಿಕ್ ಗಾಂವಾಂನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ್ ಬಾಂದ್ಲೆಂ ಪುಣ್ ತಿ ಭರ್ಶಿಕ್ ಜೀಕ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ. ತ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಚರಿತ್ರೆಂತ್‌ಯಿ ಹೆ ತೀನ್ ಕಾಳ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲ್ತಾತ್.

ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಚಾ ಪಯ್ಲೆಂಚಾ ಕಾಳಾಂತ್ ಹಿಂದು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಥಾವ್ನ್

ಬಳ್ಗಾವಿಕ್ ಸಾತೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂ ತಾಂಕಾಂ ಘುಂಯ್ಸೂರ್ ಆನಿ ದರ್ಯಾಂತ್ ವಿರೋದ್ ಸಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ. ಪೂಣ್ 1560 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಕ್ ಏಕಾ ಪಾಟಾಪಟ್ ಏಕ್ ಸಂಕಷ್ಟ್ ಸಾಂಕ್ಳಿ ರುಪಾರ್ ಯೇವ್ನ್ ಉಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ಸುರು ಜಾಲೆಂ. ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವ್ (1560) ಹಾಡ್‌ಲ್ಯಾನ್ ಸುಮಾರ್ ಹಿಂದು ಲೋಕ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಪ್ರದೇಶ್ ಸೊಡ್ನ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಪಾಘಾಟಿ ವಾಟ್ ದರ್ನ್ ಕೇರಳಾಕ್ ಪಾವ್ಲೆ. ತಾಚಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ 1565 ಇಸ್ವೆಂತ್ 'ರಕ್ಕಸ ತಂಗಡಿ" ವ ತಾಲಿಕೋಟ ಝುಜಾ ಜಾವ್ನ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಚೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ವಿಜಯನಗರಚೆಂ ರಾಜಧಾನಿ ಶ್ಹೆರ್ ಮುಸ್ಡುನ್ ಉಡೈಲೆಂ. ತ್ಯಾ ನಂತರ್ ಏಕ್ ಶೆಕ್ಡೊ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಬಿಜಾಪುರ್‌ಚಾ ಅದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ತಾಂಚೆ ಸಾಮ್ರಾಟ್ 1686 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮುಗಲ್ ರಾಯಾಂನಿ ಆಪ್ಣಾಯ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ತೆ ಗೊಂಯಾಂಕ್ ಪಿಡಾಪಿಡ್ ದಿವ್ನ್ಂಚ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ.[18]

ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಚೆಂ ಪ್ರಮುಖ್ ವೈರಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮಾರಾಟಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ್. ತೆ 1674 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ 1818 ಇಸ್ವೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಅಧಿಕಾರಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ತಾಣೆಂ ಶಿವಾಜಿಚ್ಯಾ ನೇತೃತ್ವಾಖಾಲ್ (1627-1680) ಪ್ರತಾರಿಂಚೊ ಏಕ್ವಟ್ ರಚ್ಲೊ ಆನಿ ಏಕಾ ಕುಶಿನ್ ಮುಗಲ್ ರಾಯಾಂಕ್ ದೊಳಿ ದಿತಾನಾ ಅನ್ಯೇಕಾ ಕುಶಿನ್ ಗೊಂಯಾಂಕ್ ಸ ಶೆಕ್ಡೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಧಾಕ್ ಘಾಲಿತ್ ರಾವ್ಲೆ. ಹಿ ಧಾಕ್ ಸೊಸುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾಶೆಂ ಸುಮಾರ್ ಲೋಕ್ ಗೊಂಯ್ ಸೊಡ್ನ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ ಯೇವ್ನ್ ನಿವಾಸಾಂತರ್ ಜಾಲೆ.

ಪೂಣ್ ಇತ್ಲೆಸಂಕಷ್ಟ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರೀ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಚೊ ಪಯ್ಲೊಂಚೊ ಕಾಳ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯಾ ಸಾದನಾಚೊ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ಕಾಳ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತಾ. ತಾಣಿಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಸೆಮಿನರಿಯೊ ದೆ ಸಂತ ಫೆ (the seminario de Santa fe) ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಪಶ್ಚಿಮ್ ಶೈಲಿಚಿ ವಿದ್ಯಾಪೀಠ್ ಉಗ್ತಾಯ್ಲಿ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕೊಲಿಜಿಯೊ ದೆ ಸ. ಪಾವ್ಲೊ (1541) (colegio de s. Paulo) ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರುನ್ ಲುಸೊ - ಇಂಡಿಯನ್ (Luso Indian) ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಿ ಧರ್ ಒತ್ಲಿ.[19]

1.8 ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಗೀತಾಚೊ ಉದ್ಭವ್ ಆನಿ ಪ್ರಭಾವ್

ಭಾಸ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಸಂವಾದ್ ಆನಿ ಸಂಬಂಧ್ ರೂಪಿತ್ ಕರ್ತಾ. ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ದೆವಾಲಾಗಿಂ ಉಲಂವ್ಕ್, ಆನಿ ತ್ಯಾ ದೆವಾಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಕ್ ಮಗ್ಣ್ಯಾನ್ ಆನಿ ಗಿತಾಂ ಮಾರಿಫಾತ್ ಜಾಪ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಮನಿಸ್ ಪ್ರೇತನ್ ಕರ್ತಾ. ಹಾಚೊ ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಧರ್ಮಿಕ್ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ರೂಪಿತ್ ಜಾತಾ, ಆನಿ ಅಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಭಾಸೆಚೆ ವಾಡಾವಳಿಂತ್ ಮಹತ್ವಾಚೊ ಪಾತ್ರ್ ಘೆತಾ.

ಸಂಗೀತ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆರಾಧಾನ್, ಫೆಸ್ತಾಚೆಂ ವಾತಾವರಣ್ ಸಂಭ್ರಮುಂಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ದಿತಾ, ದೆಕುನ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕಾರ್ಯಾಂ ಸಂಗೀತಾವಿಣೆ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ನ್ಹಯ್. ಸುರ್ವಿಲಿಂ ಗಿತಾಂ, ಕಂತಾರಾಂ ವ ಭಜನಾಂ ದೆವಾಚಿ ಭಕ್ತಿ ಉಚಾರುಂಕ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿಂ. ಧಾರ್ಮಿಕ್

ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಂಗೀತಾ ಮಧೆಂ ಆಸಿಂ ತಫಾವತ್ ಆಸ್ಲ್ಲೊ. ಜುದೆವಾಂನಿ ತಾಂಚಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕಾರ್ಯಾಂಕ್ ರಚ್‌ಲ್ಲಿಂ ಕೀರ್ತನಾಂ, ಭಾರತೀಯ್ ಕವಿಂನಿ ಆನಿ ಭಕ್ತಾಂನಿ ರಚ್‌ಲ್ಲಿಂ ವಚನಾಂ, ಕೀರ್ತನಾಂ ಆನಿ ಭಕ್ತಿಕ್ ಗಿತಾಂ ದೆವಾಕ್ ಹರ್ಸುಂಕ್ ರಚ್‌ಲ್ಲಿಂ. ಅಶೆಂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಗೀತ್ ಪಂಗಡ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಾರ್ಕಿಯೆತ್.

ದೆವಾನ್ ಮನ್ಶಾಕ್ ತಾಚಾಚ್ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಆನಿ ಅಪುರ್ಬಾಯೆಚಾ ರುಪಾನ್ ರಚ್ಲಾ, ದೆಕುನ್ ದೇವ್ ಮನ್ಶಾಚೊ ರಚ್ನಾರ್, ಪುಣ್ ಸಂಗೀತಾಕ್ ಮನ್ಶ್ಯಾನ್ ತಾಚಾ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಆನಿ ದೆವಾಸ್ಪರಿತ್ ರುಪಾನ್ ರಚ್ಲಾಂ ದೆಕುನ್ ಮನಿಸ್ ಸಂಗೀತಾಚೊ ರಚ್ನಾರ್. ಧರಾವಳ್ ಮನ್ಶಾಂನಿ ತಾಂಚೆ ಸಮ್ಜಣೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರ್ಮಾಣೆ ಸಂಗೀತ್ ರಚ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಧರಾವಳ್ ರೂಪಾಂ ಉದೆಲ್ಯಾಂತ್. ಹೆಂ ಸಂಗೀತ್ ಚಡುಣೆ ಏಕ್ ಶೆಂಬೊರ್ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾ ಆಸಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಚಾರಿತ್ರೆಕಾರ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್.

ಪಿಂಚಾಯ್ ಪೇರಾಚಾ ಸಾದ್ಯಾ ಶೆತ್ಕಾರಾಚಾ ಸ್ಪೂರ್ತೆ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲಿಂ ಸಂಗೀತಾಚಿಂ ಘೊಗ್ಲಾಂ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ್ ಜಾವ್ನ್ ತೊಂಡ್ಯಾಶಿಂ ಪರಂಪರೆಚಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಪಿಳ್ಗಿ ಥಾವ್ನ್ ಪಿಳ್ಗಿಕ್ ದೆಂವ್ಲೊನ್ ಯೇವ್ನ್ ತವೊಳ್ಳೊವಳ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಜಾಯಿತ್ತ್ ಆಯ್ಲಿಂ.

ಸರ್ವ್ ಧರಾಚ್ಯಾ ಕಲಾ ಧರ್ಮಾಣೆಂಚ್ ಸಂಗೀತ್ ಕಲಾಯೀ ಸಪ್ಯಾಸ್ ಪುಲೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ಕಲಾ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಚಡುಣೆ 1615 ಇಸ್ವೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಪಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತಾಚ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಚಿ ವಳೆರಿ (Bibliography) ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ನಾ.[20] ಚಡುಣೆ ದೋನ್ ಶೆಕ್ಡೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತ್ ಪಂಡಿತಾಂನಿ ಸಂಗೀತಾಚಾ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಸುರ್ವಾತೆಚಿ ಮಾಹೆತ್ ಸೊದುನ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲೆಂ. ವಿವಿದ್ ಮುಳಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಸಾಹಿತಿಕ್ ಉಲ್ಲೇಖ್, ಪುರಾತನ್ ಕಾಳಾಚೊ ಸ್ಮಾರಕ್ ವಸ್ತು, ಉದೆಂತಿ ನಾಗರಿಕತಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಚೆನಾಚಿ ಆನಿ ಹಿಂದು ನಾಗರಿಕತೆಂತ್ ವಾಪ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂಗೀತಾಚಾ ಕ್ರಮಾಂಚೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರುನ್ ಸಂಗೀತ್ ಏಕ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಕಲಾ ಮ್ಹಣ್ ಪಾಚಾರ್ಲೆಂ. ತಶೆಂಚ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಇಗರ್ಜ್ ಮಾತಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಶ್ರೇಷ್ಠ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ಯೀ ಸಂಗೀತಾಚಾ ವಯ್ರ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಕಾಳಾಚಾ ಸಂಗೀತಾಚಿ ಮಾಹೆತ್ ಲಾಭೊಂವ್ಕ್ ರುಜ್ವಾತಿ ಲಾಬ್ಲ್ಯಾ.

ಸುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಚಾರ್ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂನಿ ಇಗರ್ಜ್‌ಮಾತೆಂತ್ ವೆವಸ್ತಿತ್ ರಿತಿನ್ ದೇವ್ ಸ್ತುತಿ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಗಾಯಾನ್ ಮಂಡಳಿ, ಕೀರ್ತನ್‌ಕಾರ್, ಗಾವ್ಪಿ ವಾ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂಗಾರಾಂಚೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳಾನಾಂತ್. ತ್ಯಾಪರ್ವಿಂ ದೇವ್‌ಸ್ತುತೆಚ್ಯಾ ಗಾಯಾನಾಂತ್ ಸಂಗೀತ್ ವ್ಹಾಜಾಂತ್ರಾಕ್ ಚಡಿತ್ ಮಹತ್ವ್ ದೀಂವ್ಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ಕಾರಾನ್ ಜಾತಾ. 150-216 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡ್ರಿಯಾಚಾ ಕ್ಲೆಮೆಂತಾನ್ ದೇವ್‌ಸಭೆಂತ್ ಕೊಂಬ್, ವಿಣೆಂ ಆನಿ ಪಿರ್ಲುಕೆ ತಸಲಿಂ ವ್ಹಾಜಾಂತ್ರಾಂ

ವ್ಹಾಜಂವ್ಚಿ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ತಾಕೀದ್ ದಿಲಿ. ತಸಲಿಂ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚೆರ್ ಸಂತೋಸ್ ಕರುಂಕ್ ಆಸ್ಟ್ ತಸಲಿಂ ಶಿವಾಯ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಸಹಜ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ತಾಣೆಂ ಸಾಂಗ್ಲ್ಲೆಂ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಸುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾ ಮಧೆಂ ಸಂಗೀತ್ ವ್ಹಾಜಾಂತ್ರಾಂಕ್ ವಿಶೇಷ್ ಮಹತ್ವ್ ನಾತ್ಲ್ಲೆಂ.[21]

ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚೆ ಸುರ್ವೆರ್ ಕೊನ್ಸ್ಟಂಟಾಯ್ನ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಚ್ಯಾ ಬರೆಪಣಾನ್ ಪವಿತ್ರ್ ಸಭೆಕ್ ದಗ್ದೊಪ್ಲಿ ರಾವ್ಲಿ ಆನಿ ದೇವ್‌ಸ್ತುತೆಂತ್ ವೆವಸ್ಥಿತ್ ರೀತ್‌ಯಿ ಆಯ್ಲಿ. ಹಾಚೊ ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾವ್ನ್ ದೇವ್‌ಸ್ತುತಿ ಸಂಭ್ರಮಿಕ್ ಆನಿ ಫೆಸ್ತಾಚ್ಯಾ ವಾತಾವರಣಾಂತ್ ಬದಲ್ಲಿ. ದೇವ್‌ಸ್ತುತೆಂತ್ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯಾಂವ್ ಆಯ್ಲೆ ಆನಿ ವೆವಸ್ಥಿತ್ ರಿತಿನ್ ಗಾಯನಾಂ ಗಾಂವ್ಕ್ ಗಾಯನ್ ಮಂಡಳಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಕ್ ಆಯ್ಲಿ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ರೊಮಾಚಿ ಪವಿತ್ರ್ ಸಭೆನ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂನಿ ತಿಚೆಂಚ್ ಸಂಗೀತ್ ರೂಪ್ ರಚ್ಲೆಂ ಆನಿ ತೆಂ ರೊಮಿ ದೇವ್‌ಸ್ತುತೆಂತ್ ಕಾಯಮ್ ಜಾಲೆಂ. ಹೆಂ ಸಂಗೀತ್ ರೂಪ್ ಪಾಪಾ ಗ್ರೆಗೊರಿ ವ್ಹಡ್ಲೊ **(590-604)** ಹಾಚ್ಯಾ ಪ್ರೇರಣಾನ್ ಆನಿ ಉತ್ತೇಜನಾನ್ ಲೋಕಾಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲೆಂ. ದೆಕುನ್ ಹ್ಯಾ ರುಪಾಕ್ 'ಗ್ರೆಗೊರಿಯನ್ ಸಂಗೀತ್' ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ದಿಲೆಂ. ಫುಡೆಂ ಗ್ರೆಗೊರಿಯನ್ ಸಂಗೀತ್ ರುಪಾಂತ್‌ಯಿ ಆಲಾಪನ್ ಆನಿ ಸವಿಸ್ತ್ ಉದೆಲಿ ಆನಿ ಏಕೊಡೆಂ ಆನಿ ಜಮೊ ಗಾಯನ್ ಜಲ್ಮಲೆಂ.[22]

ಹ್ಯಾ ಸಂಗೀತ್ ವಾಟ್-ಘುಂವ್ಟ್ಯಾಂಚೆರ್, ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ಭಾರತಾಕ್ ಪ್ರವೇಶ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೊಂಯ್ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ಉದೆಂತೆಚೊ 'ಅಪೊಸ್ತಲಿಕ್ ನುನ್ಸಿಯೊ' ಜಾವ್ನ್ ಫಾ| ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸಾವೆರ್ ಜೆಜುಯಿತ್ 1542 ಇಸ್ವೆಂತ್, ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ರಾಜ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಮಾರ್ಟಿನ್ ಅಫೊನ್ಸೊ ದೆ ಸೋಜಾ ಹಾಚ್ಯಾ ವಂಗ್ಡಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಗೋವಾ ಆಯ್ಲೊ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ವ್ಹಡಾಂಕ್ ದೊತೊರ್ನ್, ಕಂತಾರಾಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಶಿಕಯ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಫಾ| ಸಾವೆರಾನ್ ಉತ್ತೇಜನ್ ದಿಲ್ಯಾನ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ರುಜಾರ್ ಮಾಂಯ್ಚಿ ಇಗರ್ಜೆ ಸಂಕುಲಾಂತ್ ಸಂಗೀತ್ ಶಿಕಪಾಚ್ಯಾ ಸುರ್ವಾತೆಕ್ ಫಾ| ಸಾವೆರ್‌ಚ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಕಾರಣ್ ಮ್ಹಣ್ ಚರಿತ್ರಕಾರ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್.[23] ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಕ್ ಸಂಗೀತಾಚಿ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪಯ್ಲೆಚ್ ಆಸ್‌ಲ್ಯಾನ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಗೀತ್ ಶಿಕೊಂಕ್ ತಾಂಕಾಂ ತ್ರಾಸ್ ಜಾಲೆನಾಂತ್. ತೆಂ ಪಳೆವ್ನ್ ಮಿಶನರಿಂನಿ ಗ್ರೆಗೋರಿಯನ್ ಗಾಯನ್ ಮ್ಹಣ್ಸೆ ತಪೊಳ್ ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಗೀತ್ ಶ್ರೇಣಿಬರಿ ಏಕೊಡೆಂ ಗಾಯನ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಮಾಗ್ಣ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ದೊತೊರ್ನಾಚ್ಯಾ ಕಂತಾರಾಂನಿ ಸುವಾತ್ ಕೆಲ್ಯಾನ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಗೀತ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂನಿ ಫುಲಂವ್ಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಲಾಭ್ಲೊ. ತಶೆಂಚ್ ಉದೆಂತೆಚಿ ಪಯ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಪೀಠ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವಾಡ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾಂ. ಪಾವ್ಲ್ ಕೊಲೆಜಿಂತ್ ಇತರ್ ವಿಷಯಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಗ್ರೆಗೊರಿಯನ್ ಗಾಯನಾಚೆಂ ಸಂಗೀತ್‌ಯಿ ಶಿಕೊಂವ್ಕ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕೆಲೆಂ.[24]

ಫಿಲಿಪ್ ನೆರಿ ಸಾವೆರ್ ಹಾಣೆಂ ಸಾಂಗ್ತೆ ಪರ್ಮಾಣೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಗೀತ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಯಾತ್ ಕೆಲ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಡಚ್ಯಾಚೊ **(Dutchman)** ಗಸ್ಪಾರ್ ಬಾರ್ಜೆವ್ **(Gasper**

Barzeu) ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹೊ ಸಾಂ. ಪಾವ್ಲು ಕೊಲೆಜಿಚೊ ರೆಕ್ಟರ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ 1553 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲೊ. ಹಾಣೆಂ ಇಗರ್ಜೆಂತ್ ಮಿಸಾ ವೆಳಾರ್ ಒರ್ಗನ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಗಾಯಾನ್ ಕರುಂಕ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಕರ್ನ್ 'ದೆವೊತೊಸ್'' **(Devotas)** ಮ್ಹಳ್ಳಿ ನವಿ ಪದ್ದತ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕೆಲಿ. ಪುಣ್ ಹಿ ಪದ್ದತ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಇಗರ್ಜ್‌ಮಾತೆನ್ ರದ್ದ್ ಕೆಲಿ. ಪುಣ್ ಮುಂಬಯ್ ಆದಿಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮಿಶಂವಾಚ್ಯಾ ಆದೀನ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಶಿಕ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಏಕ್ ಪರಂಪರಾ ಜಾವ್ನ್ ಉರಯಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಜೂನ್‌ಯೀ ಕರೆಜ್ಮಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ರಸ್ತೆ ದೆಗೆರ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಖುರ್ಸಾ ಮುಳಿಂ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾನ್ ಗಾಯಾನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.[25]

ಪೊರ್ತುಗಲ್ ರಾಯ್ ಜುವಾಂವ್ ತಿಸ್ರೊ ಹಾಣೆಂ ತಾಚ್ಯಾ ಜುವಾವೊ ದೆ ಕಾಸ್ತ್ರೊ ರಾಜ್ ಪ್ರತಿನಿದಿಕ್ 1545 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಆಖ್ಖ್ಯಾ ಗೊಯಾಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಕಡೆನ್ ದೊತೊರ್ನಿಚಿಂ ಇಸ್ಕೊಲಾಂ ಉಗ್ತಾಂವ್ಕ್ ಹುಕುಮ್ ದಿಲಿ. ಹ್ಯಾ ದೊತೊರ್ನಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಸಂಗೀತ್‌ಯೀ ಶಿಕಯಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೊಕಾ ಥೈಂ ಶಿಕಾಪ್ ಆನಿ ಸಂಗೀತಾ ಥೈಂ ಅಭಿರೂಚ್ ವಾಡುನ್ ಆಯ್ಲಿ.[26]

ಚಡುಣೆಂ ತ್ಯಾಚ್ ಕಾಳಾರ್ ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚಾ ಮದ್ಯಾರ್ದಾಚಾ ಸುರ್ವೆರ್ ಸಂಗೀತಾಕ್ ಸೊಲ್ಫಾಂ ಬಸೊಂಪ್ಚಿಂ ರೀತ್ ಕೊಣಾಕ್‌ಚ್ ಕಳಿತ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ. ತವಳ್ ಸಂಗೀತಾಚಿ ರಚ್ನುಕ್ ತೊಂಡ್ಪಾಶಿಂ ಪಂಗ್ಡಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಪಂಗ್ಡಾಕ್ ಉತ್ರಯ್ತಾಲೆ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಥೊಡೆ ಹವ್ಯಾಸಿ ಕಲಾಕಾರ್ ಉಬ್ಜೊನ್ ಸಂಗೀತಾಚಿಂ ಸೊಲ್ಫಾಂ ಶಿಕೊನ್ ಪರಿಣತ್ ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರ್ ಜಾಲೆ. ಸಂಗೀತಾಚಿ ಆನಿ ಪಿಂಗಡ್ ಕಲೆಚ್ಯಾ ಶೆತಾಚಿ ವಾಡಾವಳ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಗೊಯಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ರಾವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಯಾಜಕಾಂನಿ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲಿ ಮ್ಹೆನತ್ ಆನಿ ಪಾಂವ್ಡ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಕಾರಾಣ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ತಾಣಿಂ ಯುರೋಪಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಕಲಾಕರಾಂಚೆ ತೇಲಾ ಪಿಂತುರ್ (oil painting) ಇಮಾಜ್ಯೊ, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕಂತಾರಾಂ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಾಡುನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಇಗರ್ಜಾನಿ ಪರಿಚಯ್ ಕರುನ್ ದಿತಾಲೆ. ತಶೆಂಚ್ ಪೊರ್ತುಗಲಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂತ್ರಿ ಮಾರ್ಕ್ವಿಜ್ ದೆ ಪೊಂಬಲ್ ಹಾಣೆಂ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರೇರಣೆನ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಗೀತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾ ಥೈಂ ಒಂಪೊವ್ನ್ ಗೆಲೆಂ.

ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಶಿಕ್ಷಣ್ ನಿತಿಚ್ಯಾ ಧೋರಣಾ ಫರ್ಮಾಣೆ ರಾಜ್ ಪ್ರತಿನಿದಿ ಡಿ ಮಾನುವೆಲ್ ದೆ ಕಾಸ್ತ್ರೊ ಹಾಣೆಂ 1831 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂ ಉಗ್ತಾಯ್ಲಿಂ ಆನಿ ಆದ್ಲಿಂ ಇಗರ್ಜೆಕ್ ಲಗ್ತಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ದೊತೊರ್ನಿಚಿಂ ಇಸ್ಕೊಲಾಂ, ಫಿರ್ಗಜ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂ (Parish Schools) ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವಾಡ್ಲಿಕ್ ಜಾಲಿಂ.

ಹಿಂ ಇಸ್ಕೊಲಾಂ ಸಕಾಳಿಂಚಿಂ ಆನಿ ಸಾಂಜೆಚಿಂ ಆಸ್ತಾಲಿಂ ಆನಿ ತಾಂಚೆ ಪಾಠ್‌ಕ್ರಮಾಂತ್ ಅಕ್ಷರಾಂವೊಳ್, ವರ್ಣರಚನ್ (spelling) ವಾಚಾಪ್, ಬರಾಪ್, ಅಂಕಗಣಿತ (arithmatic), ಗ್ರೆಗೊರಿಯನ್ ಗಾಯಾನ್, ಲಾತೀನ್ ಬಾಷೆಂತ್ ಮಿಸಾಚಿಂ ರೀತ್, ಮಾಗ್ಣ್ಯಾ ಕಂತಾರಾಂ ಲಾತೀನಾಂತ್, ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂತ್, ಆನಿ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಆಸ್ತಾಲಿಂ. ಬಾರಾ ಮಿಸಾಂಕ್

ಗಾಂವ್ಯ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂಕ್ ವಾಯೊಲಿನ್ ಕ್ಲಾಸಿಂಕ್ ಧಾಡ್ತಾಲೆ. 1890 ಇಸ್ವಿ, ಜೂನಾಚ್ಯಾ 28 ತಾರಿಕೆಚ್ಯಾ ಇಗರ್ಜ್ಮಾತೆಚ್ಯಾ ನಿರ್ದೇಶನಾಖಾಲ್ ಹ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂಕ್ ದರ್ಯೆಕಾ ವರ್ಸಾ ಪರೀಕ್ಷಾ ಆಸ್ತಲಿ. ಹ್ಯಾ ಪರಿಕ್ಷೆರ್ ಏಕ್ ಫಿರ್ಗಜ್ ಪಾದ್ರಿ, ಏಕ್ ಗ್ರಾಮಾಚೊ ದೊತೊರ್ ವ, ಏಕ್ ಗಾಂವ್ಪೊಣಾಚೊ ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ ಪುಜಾರಿ, ಆನಿ ಏಕ್ ಇಸ್ಕೊಲ್ ಮೆಸ್ತ್ರಿ ಪರಯ್ಕ್ಷಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ತಾಲೆ. ಚಡುಣೆಂ 1886 ಇಸ್ವೆಂತ್ 89 ಫಿರ್ಗಜೆ ಇಸ್ಕೊಲಾಂ ಆಸ್ಲಿಂ.[27] ತೀಸ್ವಾಡಿಂತ್ 21, ಬಾರ್ದೆಜಾಂತ್ 29, ಸಾಷ್ಟಾಂತ್ 34, ಆನಿ 5 ನವ್ಯಾ ಸೊವಾಸ್ ಕೊಂಕ್ವಿಸ್ತಾಸ್-ಂತ್ ಆಸ್ಲಿಂ. ಅಶೆಂ ಸಂಗೀತ್ ಕ್ಷೇತ್ರ್ ವಾಡಾವಳ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ದರ್ಯೆಕ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಗೀತಾಚ್ಯಾ ಜ್ಞಾನಾಕ್ ಆನಿ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ್ ವಾಡಾವಳಿಕ್ ತಾಂಚೆ ಫಿರ್ಗಜೆ ಇಸ್ಕೊಲ್ ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸಮರ್ಥ್ ಟೀಚರಾಂಕ್ ಋಣಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಂಗೀತ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಚ್ಯಾ ವಿಕಾಸಾಕ್ ತೀನ್ ಸಂಗ್ತಿ ಲೇಕಾಕ್ ಧರ್ಯೆತ್.

(1) ಟೀಚರಾಂ ಆನಿ ಫಿರ್ಗಜ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಚೆ ಕೊಯರ್ ಮೆಸ್ತ್ರಿ, ಆನಿ 19 ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ಲೆ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆನಿ ಲಾಯಿಕಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಗೀತಾಚೆ ವಾಡಾವಳ್

(2) ಸಂಗೀತಾಚ್ಯಾ ವಿವಿದ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾಚೆ ಆಯಾತ್ ಆನಿ ಸ್ಥಳೀಯ್ ನಿರ್ಮಾಣ್

(3) ಸ್ಥಳೀಯ್ ಸಂಗೀತಾಚೊ ಛಾಪ್ಖಾನೊ[28].

ಗೊಯಾಂತ್ ಛಾಪ್ಖಾನೊ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಸೊಲ್ಫಾಂ ಸಮೇತ್ 2, 3, 4, ತಾಳ್ಯಾಂನಿ ಗಾಂವ್ಪೆಂ. ಯುರೋಪಾಚ್ಯಾ ಸಂಗೀತ್ ಘಡ್ಣಾರ್ಯಾಂನಿ ಘಡ್ಲೆಲಿಂ ಸಂಗೀತ್ ಹಾಂಗಾಚಾ ಕೊಯರ್ ಮೆಸ್ತ್ರಾಂನಿ ಶಿಕೊಂವ್ಕ್ ಸುರು ಕೆಲೆಂ. ಮಾತ್ರ್ ಸ್ಥಯ್ ತಾಣಿಂಯೀ ತಾಳೊ ರಚುನ್ ಕರೆಪ್ಯಾಚೊ ಕಂತಿಗೊ ರಚ್ಲ್ಯಾ. ತವಳ್ ರಚ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಂತಿಗೊ ಶೆಂಬೊರಾ ವಯ್ರ್ ಆಸ್ತಿತ್ ಪೂಣ್ ತವಳ್ ಛಾಪುಂಕ್ ಸವ್ಲತ್ಯೊ ನಾತ್‌ಲ್ಯಾ, ವರ್ವಿಂ ಹಾತ್ ಬರ್ಪಾಂತ್ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಮೈಕಲ್ ಮಾರ್ಟಿನ್ಸ್ ಲೇಖಿಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಪೂಣ್ ಚಡುಣೆ ತ್ಯಾಚ್ ವೆಳಾರ್ ಮುಂಗ್ಳುರಾಂತ್ 1890 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಶೆಂಬೊರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಂತಿಗೊ ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಜೈಲ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಾಂತ್ ಛಾಪುಲ್ಲೊ ದಾಖ್ಲೊ ಮೆಳ್ತಾ.

ಎಕ್ಲಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚಾ ದುಸ್ರ್ಯಾರ್ದಾಂತ್ ಯುರೋಪಾಚೆ ನಾಚ್ ಗೊಂಯ್ ಪ್ರವೇಶ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಲಾಯಿಕ್ ಸಂಗೀತ್ ಫುಲೊಂವ್ಕ್ ಏಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಲಾಭ್ಲೊ.

1871 ಇಸ್ವೆಚಾ ಶಾಸನಾ ಫರ್ಮಾಣಾ ಮಿಲಿಟರಿ ಫೊವ್ಜ್ ಕಾಡ್ನ್ ಘಾಲ್ಯಾನ್, ಮಿಲಿಟರಿ ಫೊವ್ಜೆಚಿಂ ಬೇಂಡಾಂ, ಆಡಳ್ತೆದಾರಾಂನಿ ರಾವಯ್ಲಿಂ, ತ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರಾಂನಿ, ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಆಸಕಯಿ ಚಡ್ ಪರಿಣತಾ ಜೊಡುನ್ ದಾಕ್ಟಿ, ದಾಕ್ಟಿ ಸಂಗೀತಾಚೆ ಬೇಂಡಾ ಪಂಗಡ್ ರಚ್ಲೆ. ತಾಂತುನ್ 1893 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮನೋರ ಆನಿ ಪೊಂಡಾ ಹ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಬೇಂಡಾಂ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾವ್ನ್ ಬಾರೀ ಖಾಯ್ಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲ್ಲಿಂ.[29]

ಯುರೋಪಿಯನ್ ಗಾಂವ್ಪಿಂ ನಾಚಾಂ ಗೊಯಾಂತ್ ಪರಿಚಯ್ ಜಾಲ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಕ್ವಾಡ್ರಿಲ್ (Quadrille), ಪೊಲ್ಕಾ (Polka) ಉಪ್ರಾಂತ್ ವಾಲ್ಸ್ (Valse) ಆನಿ ಇತರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿಂ. ತಶೆಂಚ್, ಗೊಯಾಂತ್ ಸಂಗೀತ್ ಶಿಕಾಪ್ ಚಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಬರಿಂಚ್, ಸಂಗೀತಾಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಛಾಪುನ್ ಆಯ್ಲಿಂ ಆನಿ ಸಂಗೀತಾಚಿ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ಚಡ್ಲಿಂ.

ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಮಹಾ-ಝುಜಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಯಾತ್ ಕರಯಿಲ್ಲಿಂ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ಬಾರಿ ಉಣ್ಯಾ ದರಿರ್ ಮೆಳ್ತಾಲಿಂ. ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ವಾರ್ಕಾಂತ್ ಜುಜೆ ಕೈತಾನ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ತಾಚೊ ಪೂತ್ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ನಾತು ವಾಯೊಲಿನ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾಲೆ. ಪೂಣ್ ಆಯಾತ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ ವಾಯೊಲಿನಾ ಉಣ್ಯಾ ದರಿರ್ ಮೆಳ್ತಾಲಿಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಂಚೊ ಧಂದೊ 1925 ಇಸ್ವೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಬಂದ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ತಾಚಾ ಕುಟ್ಮಾಚಾ ವಾರೆಸ್ದಾರಾಂಕ್, 'ವಾರ್ಕಾಚಾ ರೆಬೆಕೆಸ್ತಾಲೆ ನಾತು' ಮ್ಹಣ್ ಆಪಯ್ತಾಲೆ.[30] ಅಶೆಂಚ್ ಸಬಾರ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ತಯಾರಕ್ (Manufacturers) ಗೊಯಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಚಡುಣೆ ಪರ್ಯೆಕಾ ಘರಾಂತ್ ಏಕ್ ವಾಯೊಲಿನ್ ಆಸ್ತಾಲೆಂ.

ಹ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಕಾರಾಣಾಂ ನಿಮ್ತಿಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕಾಥೊಲಿಕ್ ಸಮಾಜೆ ಥೈಂ ಸಂಗೀತಾಚೆಂ ಶಿಕಾಪ್ ವಾಡ್ಲೆಂ. ಗೊಂಯ್ಚೆ ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರ್ ಭಾರಾತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ತಶೆಂಚ್ ಸಂಸಾರಾಚಾ ವಿವಿದ್ ಗಾಂವಾಂನಿ, ಸಂಗೀತ್ ಮೆಸ್ತ್ರಿ ಜಾವ್ನ್, ನಿರ್ವಾಹಕ್ ಮುಖೆಲಿ ಜಾವ್ನ್, ಕೊಯರ್ ಮೆಸ್ತ್ರಿ ಜಾವ್ನ್, ಬೇಂಡ್ ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಜಾವ್ನ್ ಉಂಚಾಯೆಕ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಅಶೆಂ ಕೊಂಕಣ ಲೋಕ್, ತಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿಂ ಪದಾಂ ಸಂಸಾರ್‌ಭರ್ ಪ್ರಾಖ್ಯಾತ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲೆಂ.

ಅನ್ಯೇಕ್ ವಿಶೇಷ್ ಬಾಸಾಬಾಸ್ ಕರ್ಚೊ ವಿಷಯ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಗೀತಾಚ್ಯಾ ಶೈಲಿಕ್ ಮುಖಾಮುಖಿ ಜಾಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ್ ಶೈಲಿಚೆಂ ಸಂಗೀತ್. ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಗೀತಾಕ್ ದೋನ್ ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾಂಚಿ ಚರಿತ್ರಾ ಆಸೊನ್ ಕಡಕ್ ಏಕೊಡೆಂ ಗಾಯನಾಚೆಂ (monophonic) ಸಂಗೀತ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ 'ರಾಗ'ಚ್ಯಾ ನಿಯಮ ಪರ್ಮಾಣೆ ಲಯಬದ್ದ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಮಿಶನರಿ ಮ್ಹನತೆ ವರ್ವಿಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಹಿಂದು ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾ ಥಾವ್ನ್ ಆನಿ ಪರಂಪಾರಿಕ್ ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಗೀತಾ ಥಾವ್ನ್ ಪಯ್ಸ್ ದವರ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಿಶನರಿಂಕ್ ದಿಸ್ಲೆಂ.

ಹಾಚೊ ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾವ್ನ್ 1585 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪ್ರೊವಿನ್ಸಿಯಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲಾನ್, ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ನಾಚ್ ಶಿಕೊಂಕ್ ನಜೊ, ದೆಖ್ಣಿ ಖೆಳೊಂಕ್ ವ ಗಾಂವ್ಕ್ ನಜೊ, ವ ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಫೆಸ್ತಾಂ - ನಾಚ್ ವ ಪದಾಂ ಗಾಂವ್ಕ್ ನಜೊ ಮ್ಹಣ್ ಪರ್ಮಾಣ್ ದಿಲೆಂ. (The third provincial council of Goa held in 1585, decread that women were not to learn to dance, play or sing deqhanins (evidently the predecessors of the modern Dekni) or other festive dances and courtly songs of native origin.)[31]

ಹ್ಯಾ ಫರ್ಮಾಣಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ನವೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತ್ ಶಿಕೊಂಕ್ ಆತುರಿತ್ ಜಾಲೆ. ತಾಂಕಾಂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತಾಚೆ ವಾಜಾಂತ್ರ್, ನವೆ ಸಂಗೀತಾಚೆ ಪಾಠ್‌ಕ್ರಮ್. ನವೆ ಸಂಗೀತಾಚೆ ತಾಳೆ ಆತುರಾಯ್ ಹಾಡಿಲಾಗ್ಲೆ.

ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಸುವಾತೆರ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶೈಲೆಚಿಂ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪ್ರಹಾರಾಚಿಂ (Percussion) ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ - ಡ್ರಮ್ಸ್, ಶಿಂಬಾಲ್ಸ್, ಟ್ರಯಾಂಗಲ್ ಆನಿ ಟಂಬೊರಿನ್ಸ್; ಸರ್ಯಾಂಚಿಂ (string) ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ - ಗಿಟಾರ್ಸ್, ಕ್ಲಾವಿಕೊರ್ಡ್, ಡುಲ್ಸಿಮಾರ್, ಹಾರ್ಪ್, ಹಾರ್ಪ್ಸಿಕೊರ್ಡ್, ಲ್ಯೂಟ್, ವಿಯುಲ (large guitar) ವಾಯೊಲ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ವಾಯೊಲಿನ್ ಆನಿ ಪಿಯಾನೊ; ವಾರ್ಯಾ (wind) ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ-ಫಿಲ್ಯುಕ್ (flute) ಶಾವ್ಮ್, ಟ್ರಂಪೆಟ್ ಆನಿ ಒರ್ಗನ್. ಹಿಂ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಇಗರ್ಜೆಂನಿ ವಾಪಾರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಚ್ಯಾ ಆವಾಜಾಕ್ ಆನಿ ಸಂಗೀತಾಚ್ಯಾ ಉಪಾಳ್ಯಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಆಸಿಕಾಯ್ ಚಡ್ಲೆಂ.[32]

ಒರ್ಗನ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ಭಾರತಾಂತ್ 1500 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪರಿಚಯ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಚಡುಣೆ 1540 ಇಸ್ವೆ ಭಿತರ್ ಇಗರ್ಜೆಂನಿ ಸರ್ವ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ಜಾಂವ್ನ್ ಪಾವ್ಲಿಂ. ಹ್ಯಾ ಯುರೋಪಿಯನ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ಸವೆಂ ಸ್ಥಳೀಯ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂಯಿ ಉಪಯೋಗ್ ಕರ್ತಾಲಿಂ. ತ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಗುಮಾಟ್ ಏಕ್ ಖ್ಯಾತ್ ವಾಜಾಂತ್ರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಲೆಂ. ಹೆಂ ವಾಜಾಂತ್ರ್ ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಮೂಳ್ ವಾಜಾಂತ್ರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಲೆಂ.

ಚಡುಣೆಂ 18 ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಇಗರ್ಜೆಂನಿ ಹೆಂ ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ವಾಜಾಂತ್ರ್, 'ಗುಮಾಟ್' ವಾಜೊಂವ್ಕ್ ಆಡಾಯ್ಲೆಂ. ತಶೆಂಚ್ ಇತರ್ ಭಾರತೀಯ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ಫಿಲ್ಯುಕ್ ಲಿಗುನ್ ಕಾಜಾರಾಚ್ಯಾ ಸಂಭ್ರಮಾಂನಿ ವಾಪಾರುಂಕ್ ಆಡಾಯ್ಲೆಂ. ಹೆಂ 1736 ಇಸ್ವೆಚ್ಯಾ ಎಪ್ರಿಲ್ 14 ತಾರಿಕೆರ್ ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವ್ ಅಧಿಕಾರಿಂನಿ ದಿಲ್ಲೆಂ ಫರ್ಮಾಣ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಲೆಂ. (By a decree of the Inquisition dated 14 April 1736)[33]

ಹ್ಯಾ ಫರ್ಮಾಣಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕಥೊಲಿಕಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಜಾರಾಂಕ್ ಆದ್ಲಿಂ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ, ಫುಲಾಂಚೊ ಉಪ್ಯೋಗ್, ಪಾನ್-ಪಡ್, ಪೊವ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಚೆಂ, ಕಾಜಾರಾಂಚೊ ವೇಸ್ತ್, ಮೊಕ್ಳೆ-ಸೊವ್ಯಾಕ್ ಹಳದ್ ಪುಸ್ಚೆಂ, ದೂದ್, ತೇಲ್, ರೋಸ್ ಪುಸ್ಚೊ, ತಾಂದ್ಳ್ಯಾ ಪಿಟೊ, ಆಬೊಲಿ ಇತ್ಯಾದಿಂಚೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಆಡಾಯ್ಲೊಲೊ.

ದುಸ್ರೆಂ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ನವ್ಯಾ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತಾಚಿ ರಚ್ನಾಕ್. ತಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಮಧುರ್ ಸಂಗೀತ್ (harmony). ಹೊ ಸ್ವರಾಂಚೊ ಮೇಳ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಬಾರ್ ತಾಳ್ಯಾಂಚೆಂ ಮಿಲನ್. ಜಮೊ ಗಾಯನ್ ಹಾಂತುನ್ ದೋನ್ ಥರ್. ಏಕ್‌ಚ್ ಥರಾಚೆಂ ಜಮೊ ಗಾಯನ್ (polyphony) ಆನಿ ಮುಖೆಲ್ ತಾಳ್ಯಾಚೆಂ ಜಮೊ ಗಾಯನ್ (homophony). ಜಮೊ ಗಾಯಾನ್ 1540 ಇಸ್ವೆಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪರಿಚಯ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮುಖೆಲ್

ತಾಳ್ಯಾಂಚೆಂ ಜಮೊ ಗಾಯಾಸ್ 1650 ಇಸ್ವೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪರಿಚಯ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಗ್ರೆಗೊರಿಯನ್ ಶೈಲಿಚೆಂ ಎಕೊಡೆಂ ಗಾಯನ್ 1650 ಇಸ್ವೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಉಪ್ಯೋಗಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ.

ತಿಸ್ರೆಂ ನವ್ಯಾ ಪದ್ಧತಿಚೆಂ ಸಂಗೀತ್ (new form of vocal music) ಹಾಕಾ ಆಮಿ ಸಂಗೀತಾಚೆಂ ಕೊಯರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್. ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಎಕಾ ಪಂಗ್ಡಾನ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಗಾಯಾನ್ ಕರ್ಚೆಂ (choir). ಹೆಂ ಸಂಗೀತಾಚೆಂ ಕೊಯರ್ ದೋನ್ ಥರಾಚೆಂ ಆಸಾ. ಏಕ್ ಸಕ್ಡಾಂನಿ ಎಕಾಚ್ ತಾಳ್ಯಾನ್ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ವ ವಿವಿಂಗಡ್ ಸ್ವರಾನಿ ತಾಳ್ ಪದ್ಧೆಬರಿ ಗಾಯನ್ ಕರ್ಚೆಂ.

ಚವ್ತೆಂ ಕಲಾತ್ಮಕ್ ಸಂಗೀತ್ (new generes of music) ಹೆಂ ತೀನ್ ಥರ್. ಪಯ್ಲೆಂ, ಸ್ತೋತ್ರಂ ಆನಿ ಲದಿನ್. ದುಸ್ರೆಂ, ಕಂತಿಗೊ ಆನಿ ತಿಸ್ರೆಂ ಒಪೆರಾ ಆನಿ ಮಿಸಾಚೆಂ ಸಂಗೀತ್. ಪಯ್ಲೆಂ ಸ್ತೋತ್ರಂ, ತಿಂ ಪರ್ನ್ಯಾ ತೆಸ್ತಾಮೆಂತಾಂತ್ಲಿಂ ಪವಿತ್ರ್ ಗಿತಾಂ (Psalms) ಲದಿನ್ (litany) ಗಾವ್ನ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಮಾಗ್ಣೆಂ, ಎಕ್ಲೊ ಶಿಕಯ್ತಾ ಆನಿ ಕೊಯರ್ ಗಾವ್ನ್ ಜಾಪ್ ದಿತಾ. ದುಸ್ರೆಂ ಕಂತಿಗೊ, ಪವಿತ್ರ್ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಬರಯ್ಲೊಲೊ ಕವಿತಾ. ತಿಸ್ರೆಂ ಒಪೆರಾ ವೆದಿ ನಾಟಕ್. ಹಾಂತುನ್ ಸಂಗೀತ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಪಾತ್ರ್ ಘೆತಾ. ನಿಮಾಣೆಂ ಮೀಸ್. ಹ್ಯಾ ಮಿಸಾಂತ್ ಪಾಂಚ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಗಾಂವ್ಪಿಂ ಮಾಗ್ಣಿಂ ಆಸಾತ್ - 'ಕೀರಿಯೆ'', 'ಗ್ಲೋರಿಯ'', 'ಕ್ರೆದೊ'' 'ದಿ ಸಾಂಕ್ತುಸ್'' ಆನಿ ಆಜುಸ್ ದೇಇ.''[34]

1551 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜೆಜ್ವಿತ್ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ್ ಇಗ್ನೇಶಿಯುಸ್ ಒಫ್ ಲೊಯೊಲಾ.(c-1491-1556) ಹಾಂಚಾ ಭಾರತಾಂತ್ ಸಂಘಟನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ಲೆನರಿ ಜುಬ್ಲೆವಾಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಬಾರ್ಜೆವಾನ್ ಪರಿಚಯ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಪ್ಲೆಗ್‌ಲೆಂಟ್ಸ್ (Flagellants), ದೆವೊತಾಸ್ (Devotas) ಆನಿ ಫುಲಾಂಚಾ ಫೆಸ್ತಾಚೆ (Festival of Flowers) ಪುರ್ಶಾಂವ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕರುನ್ ಲಾತೀನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಲೊಕಾ ಥೈಂ ರೊಂಬೈಶಿ ಕೆಲಿ. ಪ್ಲೆಗ್‌ಲೆಂಟ್ಸ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಆಂಗಾಕ್ ಚಾಟಿಯೆಂನಿ ಮಾರ್ನ್, ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ ಕರ್ಚೆಂ; ದೆವೊತಾಸ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಫುಲ್ಗತ್ರಿಂಚ್ಯಾ ಆತ್ಮ್ಯಾ ಪಾಸೊನ್ ಫುಲ್ಗತ್ರಿಂತ್ ಲಾಸ್ಚ್ಯಾ ಅತ್ಮ್ಯಾಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಕೊಣಾ ಎಕ್ಲ್ಯಾನ್ ಉಜ್ಯಾಚೊ ಕೊಲ್‌ಸೊ (Coal) ಮಾತ್ಯಾರ್ ದವರ್ನ್ ಆನಿ ಥೊಡ್ಯಾಂನಿ ರುಕಾಡಾಚೊ ಜಿಜೊ ಘೆವ್ನ್ ರಾತಿಚೆಂ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾನ್ ಕಂತಾರಾಂ ಗಾವ್ನ್ ಪುರ್ಶಾಂವ್ ಕಾಡ್ಚೊ; ಫುಲಾಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ದೆವಾಚಿ ಮಾಂಯ್ ಮರಿಯೆಚ್ಯಾ ಜಲ್ಮಾಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಕಾಡ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ 8 ತಾರಿಕೆರ್, ಭುರ್ಗ್ಯಾಂನಿ ಆಂಜಾಬರಿ ನ್ಹೆಸೊನ್ ಮರಿಯೆಚ್ಯಾ ಇಮಾಜಿಚ್ಯಾ ಪಾಯಾಂ ಮುಳಾಂತ್ ಬಾಸ್ಕೆಟಿಂತ್ಲಿಂ ಫುಲಾಂ ಉಡವ್ನ್ ಖಾಲಿ ಕರ್ಚೆಂ. ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂತ್ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ಗಾಯನ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಪಾತ್ರ್ ಆಸ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಬಾರ್ಜೆವಾನ್, ಮಿಸಾ ವೆಳಾರ್ 'ಒರ್ಗನ್'' ಉಪಯೋಗ್ ಕರುನ್ ಗಾಯಾನಾ ಸವೆಂ ಮೀಸ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಕೊಯರ್

ಮಾಸ್ತ್ರಾಂಚೊ (Mastre Capela) ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ನಿಮಾಣ್ ಕೆಲೊ. ಹ್ಯಾ ಆನಿ ಸಂಗೀತ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಫಾಲ್ಯಾ ಜೆಯುಜ್ವಿ ಪಾದ್ರಿಂಚಿ ಪೆಳ್ ಇವಾನ್ ವಾವರ್ ಉದ್ದೆ ಕೆಲೆ. ಅಶೆಂ ಕರುನ್ ಗೋಂಯ್ಚ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಪೂರ್ತುಗೀಜಾಂಚಿ ಕಾಳ್ ಭಾರತೀಯ್ ಸಾಂತ್ರೆಂತ್ ತಾಳ್ ಆಯಿಲೆ. ಅಶೆಂ ಹೆಂ ಸಂಸ್ಕೃ ಆನಿ ಹೆ ಸಂಘ್ರಪ್ ವೆಳ್ಯಾ ಗೋಂಯಾಂತ್ ಚಿಪ್ಪ್ರಾಲಿ. ಬಾಯ್ಲಾಂ ಸಾಂ. ಪಾವ್ಲೊ ಯೆಸ್ ಆತಾಂಕ್ ಪ್ರೆಸ್ ಅಯ್ತ್ ಇಗರ್ಜೆಂತ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲೆ.[35]

ಹ್ಯಾಚ್ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ರಚ್ನಾಕ್ ಜಾಲಿ. ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಣ್ ಕರುನ್ ಇಂಡೊ-ಆರ್ಯನ್ ಭಾಸಾಂ ಪೈಕಿ ಪಯ್ಲೆಂ 1526 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕೃಷ್ಣದಾಸ್ ಶಾಮಾ ಹಾಣೆಂ ಬರಯಿಲ್ಲೆಂ ಪುರ್ಣೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಗದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚುನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ. ಅಶೆಂ ಸಂಗೀತಾಚೆಂ ದೆಣೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ಕೊಂಕಣ್ ಲೋಕಾಂಕ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತಾಚೆಂ ದೆಣೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚಾ ಪಾವಾವಳಿಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲೆಂ.

1.9 ಲೋಕ್‌ವೇದಾಂತ್ ಸಂಗೀತಾಚೊ ಒಸೊ

ಗೋಂಯ ಏಕ್ ಸುಂದರ್ ಪ್ರಕೃತಿಚೆ ರಚ್ನಾಕ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್. ಥಂಯ್ ಪರ್ತೂಗಾಲಾಚಾ ಪ್ರಕೃತಿಕ್ ಸಂಪನ್ಮೂಳಾನ್ ಏಕ್ ಬಾರಾಳ್ ಆನಿ ಶಿಯಾರ್ಳ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಂಬಾಳ್ಯಾ ಪಾವಲ್ಯಾ. ನೈಸರ್ಗಿಕ್ ಘಾಟಾಂಚ್ಯಾ ಪಂಚ ಮಾಯಾಭೂಮಿಚಾ. ಅತೀಯಾರ್ವಾನ್ ಹ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಯಾ ಭುಂಯ್ ಚತುರ್ದಿಶೆಕ್ ಪಿಪಲ್ ಪರ್ಗಾಚಿ ಸೊಭಾಯ್ ದಿಸ್ತಾ. ಗೋಂಯ್ಚ್ಯಾ ನಿಮಾ, ಶಿಖಾರಳ್ ಉದೆಂತಿಚಾ ಸುಯಾರ್ನಿಕ್, ಅಂತ್ಸ್ತ್ ಮಳ್ಯಾಕ್, ಶಿರಾಂದಿವಿಯಾ ಪಾಲ್ಯಾಚಾ ಶಿಂವ್ಟ್ಯಾರಾಕ್ ಆನಿ ರಂಗಾಳ್ ಅಸ್ತಮಿತ್ ಸುಯಾರ್ನಿಕ್ ಪಳೆವ್ನ್, ಭಗೀಣ್, ಪೃಥಿವಿತ್ ಜಾತಾತ್. ಗೋಂಯ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಗೋಂಯ್ಚ್ಯಾ ನಿಮಾಣ್ಯಾ ಅನ್ಯತಾಯೆಚೆಂ ಆಸೋನ್. ಚಾರಿತ್ರ್ಯಾ ಪಾನಾಂನಿ ರಾಯಾಂಚಿ ರಾಯಾಂನಿ ಗೋಂಯ್ ಆಪ್ಣಾವ್ನ್, ಉತ್ಸ್ವಾಂತಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ಯಿ. ಗೋಂಯ್ಚ್ಯಾ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸೊಭಾಯ್ ಆಯಾನ್ ಕಗೋಣ್ಯಾ. ಹೆಂ ದಾಕ್ಷಿಣ್ ಗಾಂವ್. ಭಾರತಾಚಾ ಪಶ್ಚಿಮ್ ಕರಾವಳಿಚ್ಯಾ ಅರೇಬಿಯನ್ ದರ್ಯಾ ಆನಿ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಘಾಟಾಚಾ ಪಂಗ್ತಿ ಮಧೆಂ ರಾವ್ತ್ ಜಾತಾ. ಹ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ವಿಸ್ತಾರಾಯ್ 3702 ಚವ್ಕೋನಿ ಕಿಲೊ ಮೀಟರ್ ಆಸೋನ್, ಹಳ್ಳ್ಯಾಂನಿ, ಗಾಂವಾಂನಿ, ವಿಸ್ತಾರ್ ರೆವೆಚಾ ದರ್ಯಾ ತಡಿಂನಿ ಭಾತ ಶೆತಾಂನಿ ಆನಿ ತಳ್ಯಾ ಮಾಡಾಚಾ ಭಾಟಿಂನಿ, ಹಾಲಾತ್-ವರಾತ್ ಸರ್ಗಾಚಿ ಗೇಣ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಗೋಂಯ್ಚ್ಯಾ ಉತ್ತರಾಕ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್, ಪಶ್ಚಿಮಾಕ್ ಆನಿ ಉದೆಂತಿಕ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ ಆಸೋನ್ ಮುಂಬಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಗೋಂಯ್ ಫಕತ್ 600 ಕಿಲೊ ಮೀಟರ್ ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ ಆಸಾ. ಗೋಂಯ್ಚ್ಯಾ ಹವಾಗುಣ್ ಉಬಾಳ್ ಆನಿ ಮಧುರ್ ಜಾವ್ನ್ಸೋನ್, ವಿಸೋಲ್ ಕರ್ಚ್ಯ ಆಪಯ್ತಾಲೆಂ ಪೊಂವ್ಯಗಾರಾಂಕ್ ಭೊಗ್ತಾ. ಗೋಂಯ ಏಕ್ ಥಂಯ್ ಪರ್ತೂಲ್ ವಿಶ್ವ ವಿಖ್ಯಾತ್ ದರ್ಯಾ ಕಿನಾರೆಚೆಂ ರಾಷ್ಟ್ರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ 100 ಕಿಲೊ ಮೀಟರ್ 25 ಅಲಂಕೃತ್ ದರ್ಯಾ ತಟ್ ಭೊಂವ್ಚಿ ಜಾಗೊ ಜಾವ್ನ್ ವಿಭಾಜಿತ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಓಂಪ್ ಓಂಪ್ ಪೊಂವ್ಸ್ಕಾರಾಂಕ್ ಆಕರ್ಷಿತ್

ಕರ್ತಾ. ಘಾಂಗ್ರಾಳಿ ರೇಂವ್, ದೊಂಗ್ರಾರ್ ಪಾಚ್ವಿ ಹಾಂತುಳ್ಳ್, ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ನಿಳ್ಯೆಂ ಮಳಾಬ್, ಹಾಳ್ವಾಯಿಸ್ ಪ್ರೊಳ್ಶಿ ಸ್ಪಾಂಯೊ, ತಾಂಚೆ ಘಾಂಟೆ ಆನಿ ಆಳ್ವೆಂ, ಇಟಾಳ್ ಪಾಲ್ಮಿಂ, ಅಸಲಿಂ ದ್ರುಶ್ಯಾಂ, ಗೊಂಯಾಂ ಎಕ್ ಅದ್ಭುತ್ ಗಾಂವ್ ಜಾವ್ನ್ ಪಿಂತ್ರಾಯ್ತಾತ್. ಅಸಲ್ಯಾ ಪಾಟ್-ಘುಂಯ್ಟೆರ್ ಗೊಂಯ್ಕ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರಿಜೆ ಪಡ್ತಾ.[16]

1.9.1 ಗೊಂಯ್ಕ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಆಸ್ಮಿತಾಯ್:

ಗೊಂಯ್ಕ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಿ ಆಸ್ಮಿತಾಯ್ ಖಂಚಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಸಂಶೋಧಕಾಂ ಮದೆಂ ವಿವಿದ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಆಸಾ. ಥೊಡ್ಯಾ ವಿದ್ವಾನಾಂಚಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಗೊಂಯ್ಚಿ ಆಸ್ಮಿತಾಯ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ವಾಸ್ಲುಕೆಚ್ಯಾ ಆಡಳ್ತ್ಯಾಚೆಂ ಪ್ರತಿಫಳ್ ಮ್ಹಣ್ ಪಾತ್ಯೆತಾತ್ ಆನಿ ಥೊಡ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಪೂರ್ವ್-ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಕಾಳಾಚಿ **'ಮಾಂಡ್'** ಆನಿ **'ಗಾಂವ್ಕಾರಿ'** ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ವಿವಿಧ್ ಶಿಸ್ತೆಚ್ಯಾ ದೃಷ್ಟಿ ಕೋನಾ ಥಾವ್ನ್ ಗೊಂಯ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ್ ಕರ್ಚಿ ತರ್, ಎಕ್ ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾಂಚಾ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಕುಳ್ಯೆಚಿ ವಸ್ತಿ, ಪಶ್ಚಿಮ್ ಕರಾವಳಿರ್ ತಾಂಚಿ ವಿಕಾಸಿತ್ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ್, ಚಾರ್ ಕುಳಿಯೆಚೊ ನಮುನೊ, ಕನಿಷ್ಟ್ 41 ಗೋತ್ರಾಚೆ ಪಂಗಡ್, ಪರಿಸರ್ ಸಂಬಂದಿತ್ ಜೀವ್ ಮಂಡಳಿಚೆಂ ಆರಾಧನ್, ಪರಿಸರ್ ಸ್ತ್ರಿವಾದಿ ಆಚಾರ್, ನೈಸರ್ಗಿಕ್ ಸಂಪತ್ತಿಚೆರ್ ಪೋಷಣ್, 'ಗಾಂವ್ಕರಿ' ಸಂಸ್ಥ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಸಹಕಾರಿ ಆನಿ ಸ್ವ-ಸಹಾಯ್ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ನಿರ್ವಹಣ್, ದಕ್ಷಿಣ್ ಭಾರತಾಚಾ ಆನಿ ಉಪ-ಖಂಡಾಚಾ ಸಾಮಾಜಿಕ್, ಭಾಷಿಕ್ ಆನಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಚಿ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಣ್ ಜಾವ್ನ್ ಉದಾರ್‌ವಾದಿ, ಶಾಂತ್‌ವಾದಿ, ಸ್ವೀಕಾರ್‌ವಾದಿ, ಅನಾಕ್ರಮ್‌ವಾದಿ ಚಿಂತ್ನಾಚೆರ್ ಜಾಗತಿಕ್ ಕಲ್ಪನಾಚೆಂ, ಆನಿ ನವೆ ನವೆ ವಿಚಾರಾಚೆರ್ ಹೊಂದ್ವೊನ್ ವಾಡಾವಳಿ ಜಾಲ್ಲಿ ಜಿವಾಳ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜ್.[37]

ಹೆಂ ನವೆಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಹೆತಿಚೆರ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಭೂ-ವಿಜ್ಞಾನ್, ಅನುವಂಶಿಕತಾ, ಸಮಾಜ್ ಶಾಸ್ತಿರ್, ಪರಿಸರ್ ಶಾಸ್ತಿರ್ ಆನಿ ಧರ್ಮ್ ಶಾಸ್ತಿರಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಗೊಂಯ್ಚೆಂ ಲೋಕ್‌ವೆದ್, ಸಾಮಾಜಿಕ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್, ರಾಜಕೀಯ್ ಆನಿ ಆರ್ಥಿಕ್ ಗೊಂಯ್ಕ್ಯಾ ಆನಿ ಶೆಜಾರ್ಚ್ಯಾ ಪಶ್ಚಿಮ್ ಕರಾವಳಿಚ್ಯಾ ಚರಿತ್ರಾಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ಆಸಾ. ಹೆಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾಚೊ ಧ್ಯೇಯ್ ಗೊಂಯ್ಕ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆರ್ ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಕ್ಯಾ ಆಸ್ಮಿತಾಯೆಚೆರ್ ಸಂವಾದ್ ರೂಪಿತ್ ಕರ್ಚೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಕೊಣೀ ಹ್ಯಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾಕ್ ಪಳ್ಯೊಂಚೊ, ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಕ್ ಒಳ್ಕೊಂಚೆಂ ತಾಂಚಾ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಉಪ ನಾಂವಾನ್ ಆನಿ ಅಭಿದಾನಾನ್, ಕಮ್ಯುನಾದಾದೆಚೆಂ ಸಾಂದೆಪಣಾನ್ ಕುಟ್ಮಾಚ್ಯಾ ಕುಲದೇವತೆಚಾ ನಾಂವಾನ್, ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಚಾ ವಳ್ಕಿನ್, ಪಾತ್ರೊನ್ ಸಾಂತ್, ಫಿರ್ಗಜೆಚೆಂ ವ ತೆಂಪ್ಲಾಚೆಂ ಸಾಂದೆಪಣಾನ್, ಮಠಾಚಾ ಸಂಲಗ್ನಾತೆನ್, ಗೊಂಯ್ಕ್ಯಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಖಾಣ್-ಜೆವ್ಣಾನ್, **'ದಾಲೊ ಆನಿ ಶಿಗ್ಮೊ'** ಉತ್ಸವಾಂತ್ ಭಾಗಿದಾರ್ ಜಾವ್ನ್, **'ತಿಯಾತ್ರ್**

ಆನಿ ಮಾಂಡೊ' ಮ್ಹಳ್ಯಾ ವಿಶೇಸ್ ರೂಪ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಮನೋರಂಜನಾಕ್ ಪಾಟಿಂಬೊ ದಿಲ್ವ್ಯಾ ಕಲಾತ್ಮಕ್ ಲೋಕ್ ಮ್ಹಣ್ ತೀರ್ಮಾನ್ ಕರ್ತಾತ್. ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಬಿಂಯ್ ಗೆಲ್ಯಾರಿ ತಾಂಚೆಂ ಗಾಂವ್‌ಪಣ್ ಪರ್ತಾತ್. ಸಾಂಗಾತಾ ಕುಣಬಿ ರಾಂಪ್ಯೊಂ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಚಿ ನಿರ್ಮಳ್ಸ್ ಪದ್ಧತ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ಮುಂಬಂಯ್ತ್ ತಿ ಆಜೂನ್‌ಯಿ ಚಾಲ್ತೆರ್ ಆಸಾ.

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ನೈಸರ್ಗಿಕ್ ಸಂಪನ್ಮೂಳಾಂಚ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಗೊಯಾಂತ್ 11 ಬಳಾಯಿಕ್ ನ್ಹಂಯ್ಯೊ, ತಾಚ್ಯೊ 42 ಪ್ರಮುಖ್ ಫಾಂಟೆ ಆಸ್‌ಲ್ಯಾನ್, ಆನಿ ಪಶ್ಚಿಮ್ ಘಾಟಾಚ್ಯೊ ಉದ್ಕಾ ಝರಿ 'ಮಾಂಡೊವಿ' ಆನಿ 'ಜುವಾರಿ' ನ್ಹಂಯಾಂಕ್ ಆಧಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಯಾನ್ ಉದ್ಕಾಚಿ ಶೆಳ್ ಧಾರಾಳ್ ಆಸಾ. ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಉದ್ಕಾ-ಝರಿ ಆನಿ ಉದ್ಕಾ-ಶಿಂವರ್ ತಶೆಂಚ್ ಮನ್ಶಾನ್ ರಚ್‌ಲ್ಲಿ ಉದ್ಕಾ-ಸಂಗ್ರಹಕಾಂ, ತಳಿಂ ಆನಿ ಸರೋವರಾಂ ಆಮ್ಕಾಂ ಗೊಯಾಂತ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್[38]

1.9.2 ಕೊಂಕಣ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಪಾಟ್‌-ಭುಂಯ್:

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಏಕ್ ಜಿವ್ಯಾಸೆಚಿ ಸಕತ್. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರ್ಯಾಂತ್ ಥೊಡಿಂ ವಿಶೇಸ್ ಘಡಿತಾಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆರ್ ಪರಿಣಾಮ್‌ಕಾರಿ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್. ತಾಚೊ ಛಾಪ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರ್ಯಾಚೊ ಏಕ್ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲಾ. ಭೂಗರ್ಭ್ ಶಾಸ್ತ್ರಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಗೊಯಾಂತ್ 3400 ಮಿಲಿಯ ವರ್ಸಾ ಆದ್ಲೆಂ ಖಡಾಪ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಯಾನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಕಾಳಾಚಿ ಆಪ್ಲಿ ಕಿತ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಪಾರ್ಕಿಯೆತ್.

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕರಣಾಚಾ ಪ್ರಮುಖ್ ಘಡಿತಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಗೊಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾ-ವರ್ಗಾಚೆಂ (Homo-sapiens) ಆಗಮನ್ ಗಮನಾಕ್ ಹಾಡಿಜೆ ಪಡ್ತಾ. ಗೊಯಾಂತ್ 100 ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ ಪಯಿಲ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾ-ಕುಳಾಚೆಂ ಆಗಮನ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಕೊಲಾಂಬ್, ಕಾಜುರ್ ಆನಿ ಪೌಕ್ಷಿ ಹ್ಯಾ ವಠಾರಾಂನಿ ಮೆಳ್‌ಲ್ಯಾ ಖಡಾಪಾಚೆರ್ ಕಾಂತಯಿಲ್ಲಿ ಕಲಾ ಗೊಯಾಂಕ್ ಭಾರತಾಚಾ ಆನಿ ಸಂಸಾರಾಚ್ಯಾ ನಕ್ಷೆರ್ ಘಾಲ್ತಾ.[39]

ಮನ್ಶ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಉಣ್ಯಾರ್ ಉಣೆಂ ಪಾಂಚ್ ಜನಾಂಗ್ ಯೇವ್ನ್ ನಿವಾಸಾಂತರ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ನಿಗ್ರೊ ಆನಿ ಆಸ್ಟ್ರಿಕ್ಸ್ ಜನಾಂಗ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ನಂತರ್ ದ್ರಾವಿಡ್ ಆನಿ ಇಂಡೊ ಯುರೋಪಿಯನ್ಸ್ ಆಯ್ಲೆ. ತ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಹಾಂಚೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಏಕಾಮೆಕಾ ಮಿಸ್ಳೊನ್ ಚಡುಣೆ ಏಕ್‌ಚ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ವಿಶ್ಲೇಷಣ್ ಕರ್ತಾನಾ ಏಕ್‌ಚ್ ಗೂಣ್ ದಾಕಯ್ತಾ. ಬರ್ಯಾಂತ್ಲಿ ಬರಿ ದೇಖಿ ಘೆಂವ್ಚಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂಚೊ ಓಂವಾ ದಿಸಾಂಚೊ 'ದಾಲೊ' ಲೋಕ್‌ನಾಚ್ ಆನಿ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಚಾ ಪ್ರಭಾವಾಂಚೊ ವಸಂತ್ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಉತ್ಸವಾಚೊ 'ಶಿಗ್ಮೊ' ನಾಚ್ ಗೊಂಯ್ಚೆಂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ವೆಗ್ಳೆಂಪಣ್ 'ಗಾಂವ್ಕಾರಿ' ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಾಚೀನಾತಯಾಂತ್ ಆಸಾ. ತಾಂಚಾ ಗಾಂವ್ಕಾರಾಂನಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಸ್ವ-ಆಡಳ್ತ್ಯಾಚಿಂ 'ಗಾಂವ್‌ಪಣ್' ರೀತ್, ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಚ್ಯಾ ಫುಡೆಂಚ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ತಾಚ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ರಾಯ್-ಘರಾಣ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಅದೀನ್ ರಾಯಾಂನಿ ಗೊಂಯ್ಚೆಂ ಆಡಳ್ತೆಂ ಚಲಯ್ಲಾಂ.

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಆನಿ ಪಾತ್ಯೆಣೆ ಪ್ರಕಾರ್ ತಾಂಚಿಂ ದೇವಾರ್ಪಿತ್ ತಳೀಂ. ದೇವಾಲಿ ರೂಕ್. ಪವಿತ್ರ್ ರೋಳ್ಳ್, ಉದ್ಕಾ-ಆರಾಧನ್, ಶಿಶ್ರಿ ಆರಾಧನ್, ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ, ದಾಲ್ಕೊ ಉತ್ಸವ್ ಆನಿ ಗಜಲಕ್ಷ್ಮಿ ಆರಾಧನ್ ವಿಧಿ, ಉಲ್ಲೇಕಿತ್ ಜಾತಾ. ವಿವಿಂಗಡ್ ಧರ್ಮಾಂಚೆ ಆಚಾರ್-ವಿಚಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಆದಿವಾಸಿಚೆಂ ಮನ್ಸ್ಕಾತಿಚೆಂ ಆರಾಧನ್, ವೈದಿಕ್ ಆನಿ ಅವೈದಿಕ್ ಹಿಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ಜೈನ್, ಬುದ್ಧಿಸ್ಟ್, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಆನಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ಯಿ ಆಸಾ.[40]

ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆದಿವಾಸಿಂಚಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ದಾಯ್ಜ್ಯಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವ್ ಕರ್ಚೆ ಗಾವ್ಡಾ, ಕುಣ್ಬಿ, ವೆಲಿಪ್ ಆನಿ ಗವಲಿಸ್ ಆಸಾತ್. ಗವಲಿಸಾಂಕ್ ದಂಗಾರ್ಸ್ಯಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಆದಿವಾಸಿ ಜನಾಂಗ್ ಆಸ್ಟ್ರಿಕ್ ಆನಿ ದ್ರಾವಿಡಿಯನ್ ಕುಳಿಯೆಂಚೆಂ ಮಿಲನ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಗಾವ್ಡೆ ಆನಿ ಕುಣ್ಬಿ, ರೆತಾಂ-ಘಾಟಾಂ ರೂಪಿತ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಇಜ್ನೆರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ವೆಲಿಪ್ಸ್ ರಾನಾಂತ್ಲೆ ನಿವಾಸಿ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ `ಕುಮೆರಿ`ಚೆ ಕೃಷಿ ಕರ್ತೆ, ಆನಿ ಗವಾಲಿ ಗೊಫ್ಲಿಕ್ ಪಂಗ್ಡಾಚೆ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.[41]

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಚಾರಿತ್ರ್ಯಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಭಾಷೆಂನಿಯಿ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲಾ. ಪ್ರಾಚೀನ್ ಗೋಂವಾಚಿ ಭಾಸ್ ಅಸ್ಟ್ರಿಕ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ. ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಮುಂಡಾರಿ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಭಾಷೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್‌ಯಿ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂನಿ ಸಬಾರ್ ಬೊಲಿ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್. ವಿವಿದ್ ಕಾಳಾಂನಿ ಆಡಳ್ತ್ಯಾಚೊ ಭಾಸೊ–ಸಂಸ್ಕೃತ್, ಬ್ರಾಹ್ಮಿ, ಹಳೆ ಕನ್ನಡ, ಪ್ರಾಕೃತ್, ಪರ್ಶಿಯನ್, ಅರಾಬಿಕ್, ಮರಾಟಿ, ಕೊಂಕಣಿ, ಪೊರ್ಜುಗೀಸ್ ಆನಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಯೋಗಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ. ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ವಿವಿಂಗಡ್ ಕಾಳಾರ್ ನಿರ್ನಿರಾಳ್ ಲಿಪಿ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಿ, ದೇವ್‌ನಾಗರಿ, ಅರಾಬಿಕ್, ಕನ್ನಡ ಆನಿ ರೊಮನ್ ಲಿಪಿ ಉಪ್ಯೋಗಾರ್‌ಯಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ.[42]

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕಲಾ, ವೃತ್ತಿ, ನ್ಹೆಸಾಣ್, ಖಾಣ್-ಜೆವಾಣ್, ನಾಚ್, ಸಂಗೀತ್ ಸಬಾರ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಮುಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲೆಂ, ಜಿರಯಿಲ್ಲೆಂ, ಆನಿ ವಾಡಾವಳ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಕಾಲ್ಪನಿಕ್ ಚಿಂತ್ಪಾಚೆಂ ಆಕಾರ್ ಆನಿ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಚಡುಣೆ 2000 ವರ್ಸಾಂಚಾ ಆವ್ಧಿಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಮೂಳ್ ನಿರಂತರ್ ಸುದ್ರೊವ್ನ್ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಚಿಂತ್ಪಾಂನಿ ರೂಪಾಂತರ್ ಜಾವ್ನ್ ತಾಂಚೆಂ ಜಾತ್ಯಾತೀತ್, ಶಾಂತ್, ಉದಾರ್ ಆನಿ ಉಪಚಾರ್ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಮಜಾ ಆನಿ ಸಂತುಷ್ಟಿತ್ ಸ್ವಭಾವಾಂತ್ ವರ್ಗಾಲ್ಲಿ ಆಜ್ ತಾಂಚಿ ಆಸ್ಮಿತಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾ.

ಪೊರ್ಜುಗೀಸ್, ಬ್ರಿಟಿಷ್, ಡಚ್ಚ್, ಫ್ರೆಂಚ್ ಹ್ಯಾ ವರಾರಾಂತ್ಲೊ ವಿದೇಶಿ ಪ್ರಭಾವ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕ್ರಿ. ಶ. 1498 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ ಜಾಲಾ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1510 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ ಪೊರ್ಜುಗೀಸಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವಾ ವರ್ವಿಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ವಾವಾವಳಿಕ್ ಜಿವ್ನಾಣ್ ಭರ್ಲ್ಯಾ. ಸುರ್ವೆರ್ ಪೊರ್ಜುಗೀಸಾಂಚೊ ತಿಸ್ವಾಡಿ ಬಾರ್ದೆಜ್ ಸಾಲ್ಸೆಟ್, ಮುರ್ಮಾಗೋವಾ (old conquests) ಗಾಂವಾಚೆರ್ ವಾಸ್ಲುಕೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಥೊಂಚೆಂ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಚಡಾವತ್ ಕಿರೊನ್ ಗೆಲೆಂ, ಪುಣ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ

ನಾಸ್ತಿಕಾ ಕಾಬಿಜಾದಿ (new conquests) ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಪೆರ್ಣೆಂ, ಡಿಚೋಲಿಂ, ಫೊಂಡಾ, ಸತ್ತರಿ, ಸಾಂಗ್ವೆಂ, ಕೆಪೆಂ ಆನಿ ಕಾಣಕೋಣ್ ಪಾದ್ರ್ಯಾಂ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡೊಂಕ್ ಪಾವೊಂಕ್‌ನಾತ್ಲ್ಯಾ ಪರಿಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಚಡುಣೆ ತಶೆಂಚ್ ಉರ್ಲಾಂ.

ಘುಗೆಣ್ಯಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ ಏಕ್ ಲ್ಹಾನ್ ಪ್ರದೇಶ್ ಆನಿ ಘಟಾಂ ಲಾಗಾಂಚೊ ಗಾಂವ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ. ಹ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂತ್ 50 ಪಾಶಿಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಆಸಾ ಆಸ್ಲ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಗಿರೆಸ್ತ್ ಕಾಲ್ಸಿಕ್ ವಿಕಾಸಿತ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಕಾಂಯ್ ಸ್ವಸ್ತ್ ನಾಂಗ್ರೂ. ತ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್, ವಿಶೇಷ್ ಮುಖಾವಿಂ ಮಾಪ್ನ್ ಕರೆಸ್ತ ನಾಚ್ ನಾಟಕ್ 'ಪೆರ್ಣಿ ಜಾಗೊರ್' ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಉಪ್ರಾಂತ್ಲೆ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಖಿಣ್ ರಾಯ್-ಘುರಾಂಖ್ಯಾಂಚಾ ಕಾಳಾರ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ಜಾವ್ನಾತ್.

ಹ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ಯ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರ ಪಯ್ಕಿ ಥೊಡೆ ಕಲಾಪ್ರಕಾರ್ ಕೆಂದ್ರಿ ನಾಚ್. ಆನಿ ಸಂಗೀತಾಚಾ ಚಳ್ವಳೆಕ್ ಪ್ರೇರಕ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಸಾಂಗಾತಾರ್ ಪಿಪಲ್ಯಾತ್.

ಅಧ್ಯಾಯ್ ದೋನ್

ಲೋಕ್-ಉತ್ಸವಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್

2.1 ನಾಚ್-ಪ್ರಕಾರಾಂಚೆಂ ಅವಲೋಕನ್

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೋಕ್ ಜಿವನಾಂತ್ ನೃತ್ಯ್ ಏಕ್ ಪಿಥ ಪ್ಯುಗ್ ಮಾನ್ತಾತ್. ಏಕ್ ದೋನ್ ಅಪವಾದ್ ಸೋಡ್ಲೆ ತರ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ನೃತ್ಯ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಪ್ರಸಂಗಾ ಸವೆಂ ಏಕ್ ಪ್ಯುಗ್ ಮಾನುನ್ ಘೆತಾತ್. ಹ್ಯಾಚ್ ಪ್ಮುಣೆಂ ಕ್ರಿಸ್ತಿಯಾನ್ ಕುಳ್ ಸಯ್ತ್ ನಾಚ್ತಾ. ಹಿಂದೂಂಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ವಿಭಿನ್ನ್ ನೃತ್ಯ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಆವಳ್ತಾತ್. ಗೋಮಂತಕೀಯ್ ಲೋಕ್‌ನೃತ್ಯ್ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಪದಾಂಕ್ ಮಹತ್ವಾಚೆಂ ಆಸ್ತಾ. ಹಸ್ತಮುದ್ರ ಘೊಡ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣಾರ್ ಥಂಗರ್ ಚಮಾತಿಂತ್ ದಿಸ್ತಾತ್. ಪಾವ್ಮುದ್ರ ಚಳ್ವಳ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಸಂಪೂರ್ಣ್ ನೃತ್ಯ್ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಖಾಸ್ ಗೋಮಂತಕೀಯ್ ರೂಪ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಕಥಾಕಳಿ, ಮಣಿಪುರಿ ನೃತ್ಯಾಂ ಬರಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ನೃತ್ಯ್‌ಶೈಲಿ ಆಸ್ತ್ಯಾಂತ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಚರಿತ್ರಕಾರ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್.

ಗೊಂಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ನೃತ್ಯ್ ಪ್ರಕಾರಾಂಚೆ ಅವಲೋಕನ್ ಕರ್ತಾನಾ ಏಕ್ ಗೋಷ್ಟ್ ಜಾಣ್ವತಾ. ನಾಚ್ಪಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ತ್ರೀ ಆಸೊಂ ವ ಪುರುಷ್ ಆಸೊಂ, ಸರ್ವ್ ಶರೀರಾಚೆ ಸಕತ್ ಏಕ್ಚ್ಯಾಕ್ ನಾಚತ್ ಆಸ್ತಾತ್. ನೃತ್ಯಾಚಾ ತ್ಯಾ ಕ್ಷಣಾರ್ ತ್ಯಾ ಶರೀರಾಂತ್ ನೃತ್ಯ್ ಭಿನ್ಲ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಾಣ್ಯ್ ದಿಸ್ತಾ. 'ಸರ್ವಾಂಗೀಣ್ ನಾಚ್ಚೆಂ' ಹಿ ಕ್ರಿಯಾ ತವ್ಳ್ ರುಜ್ವಾತಾ. ಗೋಮಂತಕೀಯ್ ಲೋಕ್‌ನೃತ್ಯ್ ಹೆರಾಂಚ್ಯಾ ಮನೋರಂಜನಾ ಖಾತಿರ್ ನಾಸ್ತಾನಾ, ವಿಧಿಚೆಂ ಭಾಗ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹೆಂ ಕಾರಣ್ ಆಸ್ತಾ. ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷಾಂಚೆಂ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ್ ನೃತ್ಯ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆವಳ್ತಾಂತ್. ಸ್ತ್ರೀ ವ ಪುರುಷ್ ದಿಸ್ತಾತ್ ತೆಂ ಸ್ತ್ರೀವೇಶ್ ಘಾಲ್ಲೆಲಿ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಏಕ್ ದೋನ್ ಅಪವಾದ್ ಸೋಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಸ್ತ್ರೀಯೊ ಕೋಣ್ ತರಿ ವಾದ್ಯ್ ಹಾತಿ ಧರಿತ್‌ನಾಂತ್. ತಾಂಚೆಂ ನಾಚ್, ವಾದ್ಯ್ ಹಾಂಚೆ ಶಿವಾಯ್ ಜಾತಾತ್. ತಾಂಚೆ ವಾದ್ಯ್ ಪುರುಷ್ ವರ್ಗ್ ಕರ್ತಾತ್. ಕಾಂಯ್ ಖಾಸ್ ಕಾರಣಾಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂನಿ ವಾದ್ಯ್ ಹಾತಿಂ ದರ್ಚೆಂ ಚುಕಿಚೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನ್ತಾತ್. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ದೇವಾಕ್ ರಾಗ ಯೆತಾ, ಅಶಿ ಸಮ್ಜೂತ್ ಆಸಾ. ವಾದ್ಯ್ ವಿಷಯಾ ಸಂಬಂಧಿ ವಿಧಿಂ ಮದೆಂ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂನಿ ಪೂರ್ಣ್ ದಿಸೊನ್ಂಕ್ ಆಸಾ. ಪೂಣ್ ನೃತ್ಯ್ ವೆಳಿಂ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂನಿ ವಾಜಂತ್ರ್ಯಾಚಾ ಲಯಾಕ್ ಅಂಗವಿಕ್ಷೇಪ್ ಕರುಂಕ್ ಲೋಕ್ ಜಿವನಾಂತ್ ಮಾನ್ಯ್ ಆಸಾ.[41]

ಲೋಕ್ ನೃತ್ಯಾಚೆಂ ಶಿಕ್ಷಣ್ ದಿಂಯ್ಚಿ ವಿಶ್ಯಾರ್ ಜಾಯ್ತಾ. ಪ್ರತಿಭೆಂಚಾ ಆಧಾರಾನ್ ವ ಸಂಪ್ರದಾಯಿನ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಮನ್ಶಾನ್ ನಾಚೊಂಕ್ ಜಾಯ್. ಗೋವ್, ತೋಣಯಾಂ ಮೇಳ್, ಸೊಮಯ್ ನೃತ್ಯ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಂನಿ ಮಾತ್ರ್ ಗಾಂವಾಂತ್ಲ್ಯಾ ತಜ್ಞಾಂಚಾ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಾಖಾಲ್ ತಾಲಿಮ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾರ್ ಜಾತಾ. ಶರೀರಾಚೆ ವಿಶಿಷ್ಟ್

ಪಾಲ್ಟಾಲಿಚಿ ಸವಯ್ ಅಶಿಚ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ತಾಲಿಮಾಂತ್ ಅಸಾ. ಜಾಗರ್ ಹ್ಯಾ ನೃತ್ಯ್-ನಾಟ್ಯಾಂತ್ "ದಾಂಡಲಾ" ಹ್ಯಾ ಕಸ್ರತೆಚೊ ನೃತ್ಯ್ ಗಾವ್ಡಾ ಸಮಾಜಾಂತ್ ಲ್ಹಾನ್ ಘುರ್ಗೆ ಸಯ್ತ್ ನಾಚ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಪಾರ್ಶ್ವಭೂಮಿವೆರ್ ಗೋಮಂತಕೀಯ್ ಲೋಕ್‌ನೃತ್ಯ್ ಪ್ರಕಾರಾಚೆಂ ವಿವೇಚನ್ ಕರ್ಚೆಂ.

2.2 ನಿರ್ನಿರಾಳ್ ನೃತ್ಯಾಂಚೊ ಆವಿಷ್ಕಾರ್

ಗೊಯಾಂತ್ ಗಿರೆಸ್ತ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ವಾತಾವರಣ್ ಅಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸತ್ ಇತರ್ ಭಾರತೀಯ್ ನಾಗರಿಕ್‌ಯಿ ಒಪ್ತಾತ್. ಸಬಾರ್ ಜಾತಿ, ಒಳ-ಜಾತಿ, ಆದಿವಾಸಿ ಪಂಗಡ್ ಎಕಾಮೆಕಾ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವರ್ತುಲಾಂತ್ ಭರ್ಸೊನ್, ವಿವಿದ್ ಸಮೂನಾಚೆಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪದನ್ಯಾಸ್ ಉಬ್ಜೊಂಕ್ ಕಾರಣ್, ತಾಂಚಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ರಿವಾಜ್, ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.

ಆತಾಂಚೆ ಬರಿ ಅಶ್ಶೊ ಗೋವಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಎಕ್ಯಾಚಾಚ್ ಆಡಳ್ಯಾಖಾಲ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ. ಗೊಂಯ್ಚೊ ವಿವಿದ್ ಗಾಂವ್ ವಿವಿದ್ ರಾಯ್ ಆಡಳ್ಯಾಖಾಲ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ಆತಾಂಚೆಂ ಗೋವಾ 1788 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ನಿಮಾಣೆ ಚಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಕುಳ್ಯೊ ಆನಿ ಆಡಳ್ತೆದಾರ್ ಸಹಿಂ ಆಸ್ತಾಂ, ವಿವಿದ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯಾ ಮುಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಪೌಷ್ಟಿಚೆ ಪಾಕೆ, ವ್ಯಾಪಾರಾ ಖಾತಿರ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂನಿ, ಥೊಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಯಾತ್ ಕೆಲಿ ಆನಿ ಹಾಂಗಾಚಿ ಥೊಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ಯಾತ್ ಕೆಲಿ. ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಚಿ ವಾಸ್ತುಕ್ ಚಡ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲ್ಲಿ ಆರ್ವಾಚೀನ್ ಜನಾಂಗ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಕಾರಾಣ್ ತಾಣಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಡ್ಲಿ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ನವೊ ಧರ್ಮ್, ದೇವ್-ದೆವಾತೆಂಚಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಆನಿ ವಿದೇಶಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹ್ಯಾ ದೇಶಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಸಂಲಗ್ನ್ ಕೆಲಿ. ತಾಂಚಾ 450 ವರ್ಸಾಂಚಾ ವಾಸ್ತುಕೆಂತ್, ನವೆ ಜಿಲ್ಲೆ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂತ್‌ಯಿ 173 ವರ್ಸಾಂಚಿ ವಾಸ್ತುಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಹಿಂದು ಧರ್ಮಾಂತ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಮಾನ್ ಆನಿ ಮಾನ್ಯತಾ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಕಾಳಾರ್ ಮೆಳಾನಾ ಜಾಲೊ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಥೊಡ್ಯಾ ಕಾರಾಣಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚೆ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ನಿಷೇದಾಕ್‌ಯಿ ಒಳಗ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ನವೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ದೇವ್-ದೇವಾತೆಂಚಿ ಥೊಡಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಕರುನ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಉರಯ್ಲೊ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಗಾವ್ಡ್ಯಾಂಚೊ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಶೆತ್ಕಾರ್ನಿ ಬಾಯ್ಲೊ, ಕೆಪೆಂ-ಅವದೆಂ 'ದಾಲೊ' ಸಂಭ್ರಮ್ನಾನಾ, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ಆನಿ ಹಿಂದ್ವಾಂಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ ಆಜೂನ್ ಗಾಯ್ತಾತ್. ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ಎಕಾ ಕಾಳಾರ್ ಪ್ರಹಾರಾಚಿ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ನಿಷೇದ್ ಕೆಲ್ಯಾರಿ, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಾ ಲೋಕ್-ಸಂಸ್ಕೃತಿಂತ್ ಗುಮಟ್, ಮ್ಹದಳೆಂ ಆನಿ ಕಂಸಳೆಂ, ಬನ್ಸಾರಿ ಆನಿ ಘಿರ್ಲಿಕ್ ಹ್ಯಾ ವಾಜಾಂತ್ರಾಚೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಮುಂದರುನ್ ಗೆಲೊ.

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಆಟ್ಪ್ಯಾಳ್ ಭಾರತೀಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂತ್ ಮಿಸ್ಳ್‌ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚೆ 15% ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಆಜ್ ಲೋಕ್-ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜಿ, ಆಮಿ ಉಗ್ಡ್ಯಾಸಾಕ್ ಹಾಡ್ತಾಂವ್ 85% ಲೋಕಾಂಚಿ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜೊಂವ್ಚೆಂ.

2.2.1 ಧನ್‌ಗರ್ ನೃತ್ಯ್

ಧನಗರ್ ಜಮಾತಿಂತ್ (Shepherd Community) ತೀನ್ ಪ್ರಕಾರಾಂಚಿ ನೃತ್ಯಾಂ ಆಸಾತ್. ಪಯ್ಲಾಂತ್ "ಹೋರ್ಬಾಲಾ" ನೃತ್ಯ್ ಜಾತಾ. ಹ್ಯಾ ವೆಳಿಂ ಧನ್‌ಗರಾಚ್ಯಾ ತರ್ಲ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಪಾಯಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ದೊವ್ರೊ ಝಗೊ (ಲಾಂಬ್ ದಗ್ಲೊ) ನ್ಹೆಸಾಣ್ ಆನಿ ತ್ಯಾ ತೆಕಿತ್ ಅಲಂಕೃತ್ ವೇಷ್-ಭೂಷಣ್ ಆಸ್ತಾ. ಹೊರ್‌ಬಾಲಾ ನೃತ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಡೋಲ್, ಗುಮಟ್ ಥಾಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ ವಾದ್ಯ ಆಸ್ತಾತ್. ತೊಂಡಾಂತ್ "**ಹೊಡರ್ ಹೊಡರ್ ಹೋರ್‌ಬಾಲಾ**" ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ದನ್‌ಗರ್ ಮುಖಾರ್ ಪಾಟಿಂ, ಉಬೆಂ ಅಡ್ವೆಂ ನಾಚಾತ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಏಕಾ ಹಾತಾನ್ ರಂಗಾಚೊ ರುಮಾಲ್ ಉಬಾರ್ನ್, ದುಸ್ರ್ಯಾ ಹಾತಾನ್ ಕಾಂಯ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಪದ್ಧತಿಚೆಂ ಹಸ್ತ್‌ಮುದ್ರ ಕರ್ತಾತ್. ರುಮಾಲ್ ಉಜ್ವ್ಯಾ, ದಾವ್ಯಾ ಹಾತಾಕ್ ಘುವಾತ್ ಉರ್ತಾ.

ದನ್‌ಗರ್ ಜಮಾತಿಂತ್ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ "ಚಪಯ್" ಹೊ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸ್ತಾ. ವಾದ್ಯ ತಿಂಚ್ ಆಸ್ತಾತ್. ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ್ ಮಾತ್ರ್ ಥೊಡೊ ವೆಗ್ಳೊ ಆಸ್ತಾ. ಹಾತಿಂ ರುಮಾಲ್ ಆಸಾನಾ. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾ ವೆಳಾರ್ ತಾಚೆಂಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪೋಷಖ್ ಆಸ್ತಾ. ಚಪಯ ನೃತ್ಯಾಚಾ ವೆಳಿಂ ಪದನ್ಯಾಸಪೇಕ್ಷ್ಯಾ ಹಸ್ತಮುದ್ರ ಅಧಿಕ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಧನ್‌ಗಾರಾಂಚಾ ಹ್ಯಾ ದೊನೀ ನೃತ್ಯಾಂತ್ ಗಾನಿಂ ಆಸನಾಂತ್.[44]

2.2.2 ಕುಣ್ಬಿ ನೃತ್ಯ್:

ಪ್ರ್ಯಾಯೆಕ್ ಭರ್ನೆಲ್ಯಾ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಕುಣ್ಬಿ ಗಾವ್ಡ್ಯಾಂಚಿ ಬಾಯ್ಲ್ಯಾಂ ಏಕ್ ನೃತ್ಯ್ ಕರ್ತಾತ್. ಲಗ್ನಾ ಸಂಬಂಧ್ ವ ಶೆತಾಂತ್ಲಿ ಲುಣ್ಣಿ ಜಾಲ್ಯಾ ನಂತರ್ ಘರಾ ಲಾಗ್ಲಿಲ್ಯಾ ಅಂಗ್ಣಾಂತ್ ವ ಉಗ್ತ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಬಾಯ್ಲೊ ಏಕತ್ರ್ ಜಮೊನ್ ಹೊ ನೃತ್ಯ್ ಕರ್ತಾತ್. ನೇಮಾಚಿ ನ್ಹೆಸಾಣ್ ನ್ಹೆಸೊನ್, ಮಾತ್ಯಾರ್ ಫುಲಾಂ ಮಾಳುನ್, ಪೆಂಕ್ಯಾರ್ ಬಾಂಧ್ಲೆಲೆಂ ದೊವ್ಯಾ ಶಾಲಾಚೆಂ ದೊನೀ ದಗೊ ದೊನೀ ಹಾತಾಂನಿ ಧರುನ್, ದೋವ್ ಫಂಕ್ತಿಂನಿ ಸ್ತ್ರೀಯೊ ಉಬ್ಯೊ ರಾವ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ನೃತ್ಯಾಚಿ ವೆಳಿಂ ಪುರುಷಾಚೆಂ ಏಕ್ ಡೋಲ್ ವಾಜಂತ್ರ್ ಗಾಯನಾಕ್ ಸಾಂಗಾತ್ ದಿತಾ. ವಾದ್ಯಾಂತ್ ದೋನ್ ತೀನ್ ಗುಮ್ಟಾಂ, ಮ್ಹದಳೆಂ ಝುಂಜ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಆಸ್ತಾತ್. ಗಾಯ್ತ್ರಿಲಿಂ ಏಕೇಕ್ ಚರಣ್ ಗಾಯ್ತ್ಯಾನಾ, ವಾಜಾಂತ್ರಾಚಾ ಲಯಾರ್ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ನಾಚೊನ್‌ಚ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಗಾಯನಾಂತ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವಿಷಯ್ ಅಡಳ್ತಾತ್ ಆನಿ ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಗಾಯನಾವಿಣೆಂಚ್ ಹೆಂ ನೃತ್ಯ್ ಜಾತಾ. ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಪುರುಷ್‌ಯಿ

ಖಾಯ್ನಾಂ ಬರಾಬರ್ ಗಾಯ್ತಾತ್. ಹೆಂ ನೃತ್ಯ್ ವಿಧಿ ಬದ್ಲ್ ನಾಸ್ತಾಂ ಸ್ವತಚಾ ಮನೋರಂಜನಾ ಖಾತಿರ್ ನಾಚ್‌ಚೆಂ ನಾಚ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.[45]

2.2.3 ಗೊಡೆಮೊಡ್ನಿ ನಾಚ್

ಗೊಡೆಮೊಡ್ನಿ ಎಕ್ ಲೋಕ್ ನಾಚ್. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಬಿಚೊಲಿಂ ಆನಿ ಪೆಡ್ನ್ಯಾಚಾ ಘೊಡ್ಯಾ ವರಾರಾಂನಿ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಂತ್ ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಖೆಳ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ವಿಧಿಚೆಂ ಸ್ವರೂಪ್ ಆಸಾ. ಹೊ ನಾಚ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಘೊಡ್ಯಾ ಸವಾರಿರ್ ಬಸೊನ್ ಝುಜಾಕ್ ಖಾಯ್ಸ್ ಸರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ ದಿಸ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಚೆಂ ಪೋಷಖ್ ರಾಜ್‌ಪುತ್ ಸರ್ದಾರಾಚೆಂ ಪುಣ್ ಮಾತ್ಯಾಕ್ ಪೆಶಾವಿ ಪಗ್ಡಿ ಘಾಲ್ತಾತ್. ದೋನ್ ಥಾವ್ನ್ ಆಟ್ ನಾಚ್ಪಿ ಪೆಂಕ್ಡಾಕ್ ನಕ್ಲಿ ಘೊಡೊ ಬಾಂದುನ್ ಝುಜಾ ದೆಂವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ ದೊಲಾಕ್ ಆನಿ ತಾಶಾ, ಕಂಸಳೆ ಹ್ಯಾ ವಾಜಂತ್ರಾಚಾ ತಾಳಾಕ್ ತಲ್ವಾರಿ ಬಿಜಾಯ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಂತ್ ಪದಾಂ ನಾಂತ್. ನಾಚ್ಪಿ ತಾಂಚಾ ಅಖ್ಯ್ಯಾ ಹಳ್ಳೆಚಾ ಪೊಂತಾನ್ ಪೊಂತಾಕ್ ವಚೊನ್ ನಾಚೊನ್ ಪಾಟಿಂ ಪರ್ತಾತಾತ್. ಹೊ ನಾಚ್ ಉತ್ತರ್ ಭಾರತಾಚಾ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರಾಚೊ ಪ್ರಭಾವಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್.[46]

2.2.4 ಗೋಪ್ ಆನಿ ತೋಣಿಯೊಂ

ಹ್ಯೊ ದೋನಿ ಲೋಕ್ ನೃತ್ಯಾಂ ಕಾಲಾ ಉತ್ಸವಾಕ್ ಸಂಬಂದಿತ್ ಆಸೊನ್ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಕ್ ಆಧಾರಿ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಹಿಂ ನೃತ್ಯಾಂ ಗುಜರಾತಿ ಯಾರ್ಶ್ಯಾರಾಂನಿ ಗೊಂಯಾಕ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲಿಂ ಮ್ಹಣ್ ಚಾರಿತ್ರಕಾರ್ ಅಂದಾಜ್ ಉಚಾರ್ತಾತ್. ಕಾರಾಣ್ ಹ್ಯಾ ಲೋಕ್-ನಾಚಾಚೆಂ ಪೋಷಖ್ ಗುಜರಾತಿ ಶೈಲಿ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ತಾಂಚಾ 'ಗರ್ಬಾ' ನಾಚಾಚ್ಯಾ ಪಾವ್ಲಾಂಕ್ ಲಾಗ್ಗಿಲ್ಯಾನ್ ತಾಳ್ ಪಡ್ತಾತ್.

ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಾಂಗ್ವೆಂ, ಪೊಂಡಾ, ಕಾಣಕೋಣ್, ಆನಿ ಪೆಡ್ನೆ ಗಾಂವಾಂನಿ ದಾದ್ಲೆ ಹೊ ನಾಚ್ ನಾಚ್ತಾತ್. ಮಂಗೇಶಿಂತ್ ಸ್ತ್ರೀಯೊ ಗೋಪ್ ನಾಚ್ ನಾಚ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಕ್ ಗುಮಾಟ್ ಆನಿ ಶಾಮೆಲ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್, ಗೋಪ್ ನಾಚಾಕ್ ಶಹನಾಯ್, ವಾಜಂತ್ರ್ ಸಾಂಗಾತ್ ದಿತಾ. ತೋಣಿಯಾಂ ಮೇಳ್ ಹಾತಾಂನಿ ತೋಣಿಯಾ ಘೆವ್ನ್ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂನಿ ನಾಚ್‌ಚೊ ನಾಚ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ '*ದಾಂಡಿಯಾ*' ಖೆಳಾಕ್ ಸಂಬಂದಿತ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಸೂಚನ್ ದಿತಾ.

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕಾಣಕೋಣಾಂತ್ ಕುಣ್ಬಿ ಜಮಾತಿಂತ್ ತೋಣಿಯಾ ಮೆಳಾಚೆ ಆಕರ್ಷಕ್ ರೂಪ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಮಾತ್ಯಾಕ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಪದ್ದತಿಚೊ ದೊವೊ ಮುಂಡಾಸ್, ಮುಂಡಾಸಾಕ್ ರಂಗೀತ್ ಪುಲಾಂಚೊ ತುರೊ ಆನಿ ಆಬೊಲ್ಯಾಂಚೆ ಝುಲೆ ತ್ಯಾ ಪಗ್ಡಿ ಥಾವ್ನ್ ಕಪಾಲಾಂಕ್ ಗಳಂವ್ಚೆಂ ಅಶೆಂ ತಾಂಚೆಂ ಪೋಷಖ್ ಆಸಾ. ಹಾತಿಂ ರಂಗೀನ್ ತೋಣಿಯೊ

ಆಸ್ತಾತ್. ಗುಮಟ್, ಕಾಸಳೆ, ಶಹನಾಯ್, ಇತ್ಯಾದಿ ವಾದ್ಯಮೇಳ್ ಆಸ್ತಾತ್. ವಾದ್ಯ ಮೇಳಾಚೆ ವ ನಾಚ್ಯಾರಿ ಗೀತ್ ಗಾಯ್ತಾತ್. ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ದೋನ್ ಪೋಳಿಂಚೆ ಗಾಣಿಂ ಆಸ್ತಾತ್. ಕಾಂಯ್ ಗಾಣಿಂ ಅಶಿಂ ಆಸಾತ್.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಸೊಬೆ ಆಲಾ ಮಾಗ ತೋ ಮಾಹ್ಯಾ ರಾಮಲಿ
ರಾಯ್‌ಬರ್ ರಾಯ್‌ಬರ್ ಮನಾರ ಪಾಹಿ.
ಜಿಂತಾಬೆ ಜಿತಮಾರ್ ದಿನಾ ಮು
ಗುರುಸಿ ರಾಮ್ ರ್ಯಾಮ್ ಕಲಾ ರೆ
ಗುರು ಖೆಳ್‌ಯಾಚೆ ತೋಣ ದಿಲಾ ಮು
ಕೊಲೊ ನನನಾ ಸೊಂಗೆ ನನ್ನೆ,
ಕೊಲೊ ನನನಿ ಶ್ರೀಗೆ ನನ್ನೆ

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕಾಣಕೋಣ್ ಖೆರಿಜ್, ಸತ್ತರಿ, ಪೆಡ್ನೆ, ಸಾಂಗೆ, ಪೊಂಡಾ, ತಿಸ್ವಾದಿ ಹ್ಯಾ ತಾಲುಕ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಂಯ್ ಗಾಂವಾಂತ್ ಹೊ ತೋಣಯಾ ಮೇಳ್ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ್ ಚಲ್ತಾ.[47]

2.2.5 ತಲಗಾಡಿ ನಾಚ್

ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚ್ಯಾ ಖೆಳಾಂತ್ ಖೆಳ್ಟ್ಯಾ "ತಲಗಾಡಿ" ಹ್ಯಾ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಹಾಲ್‌ಚಾಲ್ ವಿಭಾಗ್‌ವಾರ್ ಫರಕ್ ಆಸಾ. ತಲಗಾಡಿ ನಾಚ್ಪ್ಯಾರಾಂಚೆ ಗಾಡಿ ಸಮುಸಂಖ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಸ, ಆಟ್ ಅಶೆ ಆಸ್ತಾತ್. ಡೋಲ್, ತಾಶಾ, ಕಸಳೆಂ ಹಿ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಂತ್ಲಿಂ ವಾದ್ಯ ತಲಗಾಡಿಕ್ ವಾಪರ್ತಾತ್. ಗುಮಟ್, ಸಮೆಳ್, ರಣ್ಬಾಜ್, ತಪ್ಲಿ ಕಾಂಯ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಠಿಕಾಣ್ಯಾಂನಿ ವಾಪರ್ತಾತ್. ಮಾಂಡಾರ್, ಮುಂಬಿರಾ ಸಾಮ್ಟ್ಯಾರ್, ಗಾಂವ್ಯಾರಾಂಚೆಂ ಘರ್ಟ್ಯಾಂ ಆಂಗಣ್ ಹ್ಯಾ ಠಿಕಾಣ್ಯಾಂತ್ ತಲಗಾಡಿ ಖೆಳ್ ಜಾತಾ.[48]

2.2.6 ಮೊರುಲೆ ನಾಚ್:

ಮೊರುಲೆ ಹೊ ನಾಚ್ ಮಯೂರ್‌ನೃತ್ಯಾಚೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸೊನ್ ಡಿಚೊಲೆ ತಾಲುಕ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸರ್ವಣ ಗಾಂವಾಂತ್ ಪರಂಪರೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಖೆಳ್ತಾತ್. ಮೊರುಲೆ ಹೊ ನಾಚ್ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಉತ್ಸವ್ ಖೆಳಾಚೊ ಏಕ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಮೊರುಲೆ ಖೆಳ್ ತಲಗಾಡಿ ಸಾರ್ಕೊ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಂತ್ ಹಾಲ್‌ಚಾಲ್, ಪದನ್ಯಾಸ್, ಅಂಗ್ಯಾಂ ಮೊರಾಚ್ಯಾ ನಾಚಾ ಪಮಾರ್ಣೆ ಆಸಾತ್. ಪೆಟೆ ವ ತಬಲ ಹ್ಯಾ ವಾದ್ಯಾಂ ಬರಾಬರ್ ನಾಚ್ತಾತ್. ಪುರ್ಣಿಂ ಹೊ ನಾಚ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಥಾಪಿ ಫಮಾರ್ಣೆ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ಹಾಂಗಾ ನರ್ತಕ್ ಪುರುಷ್ ಸಮುಸಂಖ್ಯಾತ್ ಗೋಲ್ ಉಬೆ ರಾವ್ತಾತ್. ಫಟ್ಟ್, ದೋತಿ, ಬನಿಯಾನ್, ಕಪಲಾಕ್ ಏಕ್ ಪಟ್ಟಿ ಬಾಂಧ್ನಿ, ಪಾಯಾಂಕ್ ಘುಂಗರು, ಗಳ್ಯಾಂತ್ ಫುಲಾಂಚೆ ಮಾಳಾ ಹೆಂ ಖೆಳ್ಗಡ್ಯಾಂಚೊ ವೇಶ್-ಭೂಷಣ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.[49]

2.2.7 ಸೊಮಯ್ ನೃತ್ಯ್:

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕಾಣಕೋಣ್ ವ ಸಾಂಗೆ ತಾಲೂಕಾಂತ್ ಶಿಗ್ಮೊ ಉತ್ಸವಾಂತ್ ಸೊಮಯ್ ನೃತ್ಯ್ ಪರಂಪರೆ ಪ್ರಕಾರ್ ನಾಚ್ತಾತ್. ಸೊಮಯ್ ನೃತ್ಯ್ ಕಸ್ರತಿಚಾ ಸ್ವಭಾವಾಚೊ. ಗುಮಟ್, ಸಮೆಳ್, ಝುಂಜ್ ಹ್ಯಾ ವಾದ್ಯಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಸೊಮಯ್ ನೃತ್ಯ್ ಜಾತಾ. ವೆಗ್ಳೆ ಬಸ್ಲೆಲೆ ಗಾಯಕ್ ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಗಾಣಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ನರ್ತಕಾಚೆ ಪೋಷಖ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಫುಟ್ಸ್ ದೋತಿ, ಶರ್ಟ್, ಕಮ್ರಾಕ್ ಬಾಂಧ್ಲೆಲೆಂ ಶಾಲ್, ಗಳ್ಯಾಂತ್ ಫುಲಾಂಚಿ ಮಾಳಾ, ಅಶೆ ಆಸ್ತಾತ್. ಮಾತ್ಯಾರ್ ಪಾಂಚ್ ವಾತಿಚೆಂ ಸೊಮಯ್ ದವ್ರುನ್ ನಿರ್ನಿರಾಳೆ ಹಾಲ್‌ಚಾಲ್ ಕರ್ನ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಹೊ ನಾಚ್ ಸಾಂಜೆರ್ ಕಾಳೊಕ್ ಜಾಲ್ಯಾ ನಂತರ್ ಜಾತಾ.

ಅಶೆಂಚ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಇತರ್ ಪ್ರಕಾರಾಚೆ ನಾಚ್‌ಯಿ ಆಸಾತ್. 'ಬದಪ್,' ವಿಧಿ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾಂವ್ಚೊ 'ವೀರಭದ್ರ' ನಾಚ್, 'ಹಣಪೇಟ್' ಗಂಭೀರ್ ಸ್ವರೂಪಾಚೊ ನಾಚ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಶೆಂ ಇನ್ನಿತರ್ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್‌ಯಿ ಗೊಯಾಂತ್ ಪ್ರಚಲಿತ್ ಆಸಾತ್.[50]

2.3 ಲೋಕ್ ನಾಚಾಂತ್ ಖೆಳ್ ಆನಿ ಫೆಳ್

ಖೆಳಾಂತ್, ಹಿಂದು ಖೆಳ್ ಆನಿ ಕಥೊಲಿಕ್ ಖೆಳ್ ಮ್ಹಣ್ ದೋನ್ ಥರ್ ಆಸಾತ್. ಹಿಂದು ಖೆಳ್ ಪುರಾಣ್ ಪ್ರಕರಣಾಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಕಥೊಲಿಕ್ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಬಾಂದಾವಳ್ ನಾ. ಕಲಾಕಾರಾಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ಹ್ಯಾ ಖೆಳಾಚೆಂ ಬಳ್ ಆಟಾಪ್ತಾ. ಕಥೊಲಿಕ್ ಖೆಳಾಂತ್ ತಮಾಸೊ ಆನಿ ವಿನೋದಿಚೊ ತೀಲ್ರ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಪಾತ್ರ್ ಖೆಳ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಖೆಳಾ ಮದೆಂ ಬೆಂಡಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಪದಾಂ ಆಸ್ತಾತ್. ನಾಚ್ ಆನಿ ನಾಟ್ಯ ಪ್ರಕಾರ್ ವೆವೆಗ್ಳೆ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಥೊಡೆ ಖೆಳ್ ನಾಚ್ ಆನಿ ನಾಟ್ಯ ಪ್ರಕಾರಾ ಮದೆಂ ಬಸ್ತಾತ್. ಸಾರ್ಕೆಂ ವಿಭಜನ್ ಕರುಂಕ್ ಕಷ್ಟ್ ಮಾರ್ತಾತ್. ತ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಹಿಂದು ಖೆಳ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಹ್ಯಾ ವಿಭಾಗಾಂತ್ ಯೆತಾ.

2.3.1 ಖೆಳ್ (ಹಿಂದು ವಿಧಿ):

ಹಿಂದು ಖೆಳ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕಾಣಕೋಣ್ ತಾಲೂಕಾಚಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಸೀಮೆ ಜವ್ಳಾಚ್ಯಾ ವಠಾರಾಂತ್ ಆಸ್ಥಿತ್ವಾಂತ್ ಆಸಾ. ಠರಾವಿಕ್ ಉತ್ಸವಾಂತ್ ಖೆಳ್ ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಅವಶ್ಯಕ್ ಆಸ್ಲೆಲ್ಯಾಚೆ ತ್ಯಾ ಬಾಗಾಂತ್ ಗಾಂವ್ಕಾರಿ ಎಕತ್ರ್ ಯೇವ್ನ್ ವರ್ಗಣಿ ಕಾಡುನ್ ಖೆಳ್ ಕರ್ತಾತ್. ಖೆಳ್ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಚಿ ಕಾಮಾ ಪುರುಷ್ ಕರ್ತಾತ್. ಖೆಳಾಚೆ ಸೂತ್ರ್-ಸಂಚಾಲನ್ ಕರ್ಪಿ ಲೋಕ್ ಹರ್‌ದಾಸ್ ಅಥ್ವಾ ಬಾಗವತ್ ಅಶೆ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ವಿದ್ಯಾಮಾನ್ ಕಾಳಾಂತ್ ಸೂತ್ರ್ ಸಂಚಾಲನ್ ಕರ್ಚೆ ಹರ್‌ದಾಸ್ ಗೊಯಾಂತ್ ನಾಂತ್. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್ಲೆಲ್ಯಾ ಸದಾಶಿವಗಡ್, ಬೆಳ್ಗಾಂವ್ ಗಾಂವಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಆಸ್ನೋಟಿ, ಹುಟೆಗಾಳಿ ಆಸಲ್ಯಾ ಗಾವಾಂತುನ್ ಪರಂಪರಿಕ್ ಹರ್‌ದಾಸ್ ಆಸಾತ್. ಬಿದಗಿ ಘೆವ್ನ್ ತಾಂಣಿ

ಖೆಳ್ ಕರ್ತಾತ್. ಗೊಯಾಂತ್ ಜೊಡುನ್ ಆಸ್ಲೆಲ್ಯಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗಾಂತ್ ಅಂಕೋಲಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಹೊ ಖೆಳ್ ಜಾತಾ. ಮರಾಠಿ ವ ಕೊಂಕಣಿ ಅಸೆಂ ಸಮಿಶ್ರ್ ಭಾಷೆಂನಿ ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸ್ತಾ. ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗಾಂತ್ ಬರೆಂಚ್ ಕನ್ನಡ ಸಬ್ದ್ ಯೆತಾತ್. ವಿದ್ಯಾಮಾನ್ ಕಾಳಾಂತ್ ಖೆಳಾಚ್ಯಾ ಕಾಂಯ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಲಿಖಿತ್ ಸ್ವರೂಪಾನ್ ಸಾಂಪಡ್ತಾ. ಪೂರ್ವಿಂ ಖೆಳಾಚೆ ಅವಿಷ್ಕಾರಣ್ ಉತ್ಸವ್ ಪೂರ್ತೆ ರೂಪಾನ್ ಜಾತಾಲೆಂ ಅಸೆಂ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ಖೆಳ್ ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಅಪ್ರಕಾಶಿತ್ ಪುರಾಣ್ ಕಥಾ ತ್ಯಾ ಜೀವನಾಚಾ ಭೌಗೋಳಿಕ್ ವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಸಂದರ್ಭ್ ಘೆವ್ನ್ ಯೆತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಖೆಳಾಂತ್ ಸಮೇಳ್, ತಬಲಾ ವ ಝಾಂಜ್ ಹಿಂ ತೀನ್ ವಾಜಂತ್ರಾಂ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್. ಪರಂಪರಿಕ್ ಗಾಣ್ಯಾ ಬರೋಬರ್, ಕಾಂಯ್ ನವೀನ್ ಕವನಾಂ, ಪಾತ್ರಾಂಚಾ ತೋಂಡಾಚೆ ಗದ್ಯ ಸಂವಾದ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಹಾಂತುನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೆಂ ಆಸಾ. ಕಾಂಯ್ ಗಾನಾಂ ಭಗವಾತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಪಾತ್ರಿ ತ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಹಾಲ್‌ಚಾಲ್ ಕರ್ತಾತ್. ಪಾತ್ರಾಂಚಾ ತೋಂಡಾಂತ್ಲಿ ಗಾನಾಂ ಪಿಂಪಿಣೇತ್ ಅವಾಜಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ದೆವ್ಳಾಚ್ಯಾ ಸಭಾ ಮಾಟ್ಯಾಂತ್ ವ ಕೋಣಾಯ್ಚ್ಯಾ ಅನ್ಯ ನಿಯೋಜಿತ್ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಖೆಳ್ ಜಾತಾ. ರಂಗಮಂಚ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾರ್ ಪಡ್ದೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಹೆತ್ ಆಸ್ತಾ. ಸಕಾಳಿಂ ಉಜ್ವಾಸ್ತಾ ಪರೇಗ್ ಖೆಳ್ ಚಲ್ತಾ. ವೇಷ್‌ಭೂಷಣಾಂತ್ ಭರ್ಜರಿ ವಸ್ತುರ್ ವಾಪರ್ತಾತ್. ರಂಗಭೂಷಣ್ ಜಾಸ್ತ್ಯಾರ್ ಲೋಕ್ ಕರ್ತಾತ್. ಪರ್ಜಳಿಕ್ ರಂಗಾಂತ್ ವೇಷಭೂಷಣ್ ಆಸೊನ್ ದೇವ್ ದೆವಿಕಾ ಸಾಂಗಾತಾ. ಪಾಂಡರಾ, ನೀಳಾ ವ ರಕ್ಷಸ್ ಅಸುರ್ ಅಥ್ವಾ ದುಷ್ಟ್ ಪ್ರವೃತಿಚಾ ಪಾತ್ರಾ ಸಾಂಗಾತಾ ತಾಂಬ್ಡೊ, ಕಾಳೊ ಹೊ ರಂಗ್ ವಾಪರ್ತಾತ್.

ಪ್ರಥಮ್ ಹರ್‌ದಾಸ್ ವಾದ್ಯ ಮೇಳ ಸಾಂಗಾತಾ ರಂಗಭೂಮಿ ವಯ್ರ್ ಯೆತಾ ಆನಿ ವಾದ್ಯ್‌ಮೇಳಾಕ್ ದಾಂವ್ಯಾ ಕೊಪರ್ಯಾಂತ್ ಬಸ್ತಾತ್. ಹರಿದಾಸ್ ಪರಂಪಾರಿಕ್ ಕವನಾಂತುನ್ ನಮನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ. ನಮನಾಂತ್ ಪ್ರಥಮ್ ಹನುಮಾನ್, ಗುರು, ದತ್ತಾತ್ರೆಯ್ ಇತ್ಯಾದಿ ದೇವತಾಂಕ್ ಆಹ್ವಾನ್ ಕರ್ತಾ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಖೆಳ್ ಚಾಲು ಜಾತಾ. ಖೆಳ್ ಸಂಪ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ದೇವತಾಂನಿ ರಂಗಭೂಮಿಂತ್ ಬಸೊಂಕ್ ಜಾಯ್ ಅಶೆಂ ನಮನಾಚ್ಯಾ ಸ್ವರೂಪಾಚೆ ಸಂಕಲ್ಪನ ನಮನಾಂತ್ ಯೆತಾತ್. ನಮನ್ ಸಂಪ್ಲ್ಯಾ ನಂತರ್ "ಕೊಡಂಗಿ" ಹೊ ವಿದುಷಕ್ ಯೆತಾ. ಚಿತ್ರ್ ವಿಚಿತ್ರ್ ರಂಗ ಭೂಷಣಾ ಘಾಲುನ್ ಖೆಳ್ತೆಲ್ಯಾ ವಿದುಷಕಾಚೊ ಆಗಮನ್ ಜಾತಾ. ಹರ್‌ದಾಸ್ ಆನಿ ಕೋಡಂಗಿ ಹಾಣೆಂ ಪ್ರಥಮ್ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರುನ್ ಘೆತಾತ್ ಆನಿ ಖೆಳಾಚ್ಯಾ ಕಥಾನಕಾ ಸಂಬಂಧಿ ಚರ್ಚಾ ಕರ್ತಾತ್. ಚರ್ಚೆಂತ್ ಗ್ರಾಮೀಣ್ ವಿನೋದಾಂಚಿ ಭರ್ಸಾ ಜಾತಾತ್ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂಚಿ ಫುಗಡಿ ಪ್ರಮಾಣೆಂ ನೃತ್ಯ ಜಾತಾ. ನೃತ್ಯಾಚೆ ವೆಳಿ ಜಾಣಾರಿ ಮ್ಹಣ್ತೆಲೆ ಅಶೆಂ ಗಾನಾ ಗಾಯ್ತಾತ್:-

– *“ಅಂಗಡಿ ಘಾಲಿನ್ ಫುಗಡಿ*
ಕಾಡಿನ್ ಚಿಕಣ್‌ಮಾತಿ
ಮಜ್ಯಾ ಮಾಮಾಚಿ ಬಾಯ್ಲ್ ಜಾತಿ
ಗಳ್ಯಾ ಘಾಲಿನ್ ಪಾಟಿ’

ಪುಗ್ಗಿ ನಂತರ್ ಮುಕವಾಟ್‌ಧಾರಿ ಗಣಪತಿ ಯೇವ್ನ್ ನಾಚ್ತಾ. ಕೋಡಂಗಿ ಗಣಪತಿಚಿ ಪೂಜಾ ಕರ್ತಾ. ಗಣಪತಿ ಚಲ್ತಾ. ಹರ್‌ದಾಸ್ ವ ಕೋಡಂಗಿ ಕಥಾ ಸುರು ಕರ್ಚ್ಯಾ ಸಂಬಂದಿ ಚರ್ಚಾ ಕರ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ನಂತರ್ ಪೂರ್ಣ್ ಜಾತಾ ವರೇಗ್ ಕಥಾ ಪ್ರಸಂಗ್ ನಾಟ್ಯ ರೂಪಾನ್ ಯೇತ್ ಅಸ್ತಾತ್. ಪ್ರಯೇಗ್ ಸಂಪ್ತಾ ಪರ್ಯ್ಯಾಂತ್ ಹರ್‌ದಾಸ್ ವ ಕೋಡಂಗಿ ರಂಗ್‌ಭುಮಿ ವ್ಯರ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಹರ್‌ದಾಸ್ ಕಡೆನ್ ಝುಂಜ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಪದ್ದತಿನ್ ಪ್ರಥಮ್ ವಾಜ್ತಾ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಬಲಾ, ಸಮೆಳ್ ಘೆತಾತ್. ಯುದ್ದ ನೃತ್ಯಾಂತ್ ಎಕೇಕ್ ಪಾಂಯ್ ವ್ಯರ್ ಕರುನ್ ಪಾಯಾಂನಿ ಗೋಲಾಕಾರಾರ್ ಘುಂವೊನ್ ನೃತ್ಯ್ ಕರ್ನ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಖಡ್ಗ, ಧನುಷ್‌ಬಾಣ್, ಗದಾ, ಬಾಲಾ ಅಸಲ್ಯಾ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಂಚಾ ಆಯುದಾಂನಿ ಎಕತ್ರ್ ಯುದ್ದ್ ಜಾತಾ. ಯುದ್ದಾಂತ್ ಕೋಣಿ ಮೊರ್ನಾಂತ್. ಚಾರ್ ಪಾಂಚ್ ತಾಸ್ ವಾ ರಾತ್ರ್‌ಭರ್ ಚಲ್ಲ್ಯೊ ಖೆಳ್ ಸಂಪ್ಲ್ಯಾ ನಂತರ್ ಪೋಷಖ್ ಪಾತ್ರಾಚೊ ಖೆಳ್ಗಡಿ ರಂಗ್‌ಮಂಚ್ ವ್ಯರ್ ಯೆತಾ ಆನಿ ಬಾಳ್ ಗೋಪಾಳಾಂನಿ ಕೆಲಿಲಿ ಸೆವಾ ಮಾನುನ್ ಘೆವ್ನ್ ದೆವಾಚಿ ವಿನವಣಿ ಕರ್ತಾ.

ಖೆಳ್ ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಚ್ಯೊ ಅವಿಷ್ಕರಣ ಘಟಕಾಂಚೊ ವಿಚಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಕಾಲಾ ವ ಯಕ್ಷಗಾನ ಯಾ ಗೊಮಂತಕ್ ವ ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಲೋಕ್ ನಾಟ್ಯ ಪರಂಪರೆಂತ್ "ಖೆಳ್" ಹ್ಯಾ ದೋನಾ ಮದೆಂ ಪಡ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನ್ತಾತ್. ಖೆಳಾಂತ್ ಗಾಯಾನ್ ಪದ್ದತ್ ಗೋಮಂತಿಕಿಯ್‌ಚಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ವಾದನ್ ಪದ್ದತಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪದ್ದತಿಚಿ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ನೃತ್ಯಾಂತ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಪರಂಪರ ಯೇಂವ್ಕ್ ಯಕ್ಷಗಾನಾಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ. ಗೋಮಂತಕಿಯ್ ಲೋಕ್ ನಾಟ್ಯಚ್ಯಾ ಪ್ರಕೃತಿಚೆಂ ಲಕ್ಷಣ್ ಖೆಳಾಂತ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಗೋಮಂತಕೀಯ್ ಲೋಕ್ ನಾಟ್ಯಂತ್ ವಿದೂಷಕ್ ಹಿ ಪರಂಪರ ನಾ. ಹರ್‌ದಾಸ್ ವ ಬಾಗವತ್‌ಯಾಂಚೆ ಮಾರ್ಗ್‌ದರ್ಶನ್ ಗಾಯನ್, ವಾದನ್, ನರ್ತನ್ ಹ್ಯಾ ತೀನ್ ಗೋಷ್ಟಿ ಕಡೆಂ ಘೆವ್ಯೆತ್. ಸಂವಾದ್ ವ ಸಾದರಿಕರಣ್ ಅಸಲೆಂ ಅನ್ಯ ಪ್ರಕಾರ್ ಗೋಮಂತಿಕಿಯ್ ಲೋಕ್ ಶೈಲೆಂತ್ ಚಲ್ತಾತ್.[51]

ಬೆಳ್‌ಗಾಂವ್ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಂಯ್ ಗಾಂವಾತುನ್ "ಆಟ" ಮ್ಹಣ್‌ಚೆ ಖೆಳ್ ಅಶಿ ಲೋಕ್ ಪರಂಪರ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಪರಂಪರೆಂತ್ "ದಶವತಾರ ಆಟ" ಮ್ಹಳ್ಯೊ, ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಚಿ ಮಾಹಿತಿ ಮೆಳ್ತಾ.

2.3.2 ದಶವತಾರಿ ಖೆಳ್

ಸತ್ತರಿ ತಾಲೂಕ್, ಶಾಂಗೆ ತಾಲೂಕಾಚೆ ಥೊಡೆ ಬಾಗ್, ಪೆಡ್ನೆ ವ ಡಿಚೊಲಿ ಅಸಲ್ಯಾ ಕಾಂಯ್ ಬಾಗಾಂತುನ್ ಮಂದಿರಾಚಾ ಉತ್ಸವಾಚಾ ನಮಿತ್ತಾನ್ ಪರಂಪರ ಮ್ಹಣೊನ್ ದಶವತಾರಿ ಖೆಳ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾತಾ. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಕ್ ದಶವತಾರಿ ನಾಟಕ್ ಅಶೆಂಯಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಖೆಳ್ ಖೆಳ್ತೆಲೆ ಕಾಂಯ್ ಮಂಡಳ್ಯೊ ಸತ್ತರಿ ಬಾಗಾಂತ್ ಆಸಾತ್. ಪಾಯ್‌ಪೆಟಿ,

ತಬಲಾ. ಝುಂಜ್ ಹಿಂ ವಾಜಂತ್ರಾಂ ತಾಂಚಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಆಸ್ತಾತ್. ಗಾಂವಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ನಿರಾಳ್ಯಾ ಜಾತಿ ಜಮಾತಿಚೊ ಲೋಕ್ ದಶವತರಾ ಖೆಳಾಂತ್ ಭಾಗ್ ಘೆತಾತ್. ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಚೆ ಪಾತ್ರ್ ಪುರುಷ್ ಕರ್ತಾತ್. ವೇಷ್‌ಭೂಷಣಾಂ ಖೆಳ್ ಕರ್ಚ್ಯಾರ್ಯಾ ಮುಂಡಳಿಕಡೆನ್ ಆಸ್ತಾತ್ ವ ಬಾಡ್ಯಾಚೆ ಹಾಡ್ತಾತ್.

ಖೆಳಾಚೊ ಪೂರ್ವರಂಗ್ ಆನಿ ಆಖ್ಯಾನ್ ಅಶೆ ದೋನ್ ಭಾಗ್ ಆಸಾತ್. ಪೂರ್ವರಂಗಾಂತ್ ಗಣಪತಿ, ಸರಸ್ವತಿ ಹಾಂಚೆ ನಮನ್, ಆಗಮನ್, ನೃತ್ಯ ಹೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸಾತ್. ಶಂಕಾಪುರಾಚೊ ಪ್ರವೇಶ್ ವ ಮಾತ್ಸ್ಯವತಾರಾನ್ ಕೆಲೆಲ್ಯಾ ಸಂಕಾಸುರ್ ವಧಾ ಹ್ಯಾ ಪ್ರಸಂಗಾನಿ ಪೂರ್ವರಂಗ್ ಸಂಪ್ತಾ. ಆಖ್ಯಾನಾಂತ್ ಅಪ್ರಚಾಲಿತ್ ಪುರಾಣ್‌ಕಥಾ ಸ್ಥಾನಿಕ್ ಸಂದರ್ಭ್ ಘೆವ್ನ್ ಯೆತಾತ್. ಹೊ ಭಾಗ್ ನಾಟಕಾ ಸಾರ್ಕೊ ಆವಿಷ್ಕೃತ್ ಆಸ್ತಾ. ಪೂರ್ವರಂಗಾತ್ ಹರ್‌ದಾಸ್ ಹೆ ಪಾತ್ರ್ ಸೂತ್ರಚಲನ್ ಕರ್ತಾ. ಹೊ ಭಾಗ್ ಕಾಲಾ ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾ ಪ್ರಮಾಣೆ ಚಲ್ತಾ. ಹೊ ದಶವತಾರಿ ಖೆಳ್ ಮಂದಿರಾಚಾ ಸಭಾ ಮಾಟ್ಯಾಂತ್ ವಾ ಮೋಕಳ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂತ್ ಆವಿಷ್ಕರಣ್ ಜಾತಾ. ರಂಗಮಂಚ್ ಪಡ್ದೆ ಅಸಲ್ಯಾ ಗೋಷ್ಟಿಚಿ ಗರಜ್ ನಾಂತ್. ರಂಗಮಂಚ ವೈರ್ ಮದೆಂ ಏಕ್ ಪರ್ಜಳಿಕ್ ಪಡ್ದೊ ಆಸ್ಪ್ಯಾರ್ ಜಾಲೊ. ರಾಜಾಚೆಂ ಸಿಂಹಾಸನ್, ಶೃಂಗಾರ್ ಪ್ರಸಂಗ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ರಿಯಾಂಕ್ ಹೊ ಪಡ್ದೊ ವಾಪರ್ಚ್ಯಾರ್ ಜಾಲೊ. ರಂಗಮಂಚಾಚಾ ತೀನಿ ಕುಶಿಂನಿ ಕೊಂಡಾಳೆ ಕರುನ್ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಪ್ರಮುಖ್ ಪಾತ್ರಾಂಚಾ ಆಗಮನಾಚ್ಯಾ ವೆಳಿಂ ಝುಂಜ್ ವಾ ತಬಲಾ ಹ್ಯಾ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂನಿ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರಾರ್ ವಾಜ್ಯತಾತ್. ವಾಜಂತ್ರಾಂ ಪೈಕಿ ಝುಂಜ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಆಸ್ತಾ. ಸರ್ವ್ ಥರಾಂಚೆ ಗಾಂವ್ಯಾರಿ ದಶವತಾರ್ ಖೆಳಾಚೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ್ ಆಸ್ತಾತ್.

ದಶವತಾರಿ ಖೆಳಾಚೆಂ ಪರಂಪರಿಕ್ ಲಿಖಿತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಉಪಲಬ್ದ್ ನಾ. ಆಖ್ಯಾನಾಚೆ ವಿಷಯ್ ಪುರಾಣಾಚೆ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಆಸ್‌ಲೆ ತರಿ ಪುರಾಣಾ ಬಾಯ್ಲೆ ಆಖ್ಯಾನಾಂತ್ ಯೆತಾತ್. ಏಕ್ ಆಖ್ಯಾನ್ ವಿಂಚ್ಯ್ಲಾ ನಂತರ್ ಮುಂಡಳಿಚೆ ಸರ್ವ್ ಮನಿಸ್ ಏಕತ್ರ್ ಜಮೊನ್ ಕೋಣ್ ಕೋಣಾಚೆ ವಿಷಯ್ ಘೆತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಠರಾಯ್ತಾತ್.

ಸರ್ವ್ ಪಾತ್ರಿ ಬಾರ್ಕಾಯೆನ್ ಕಥಾನಕ್ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆತಾತ್. ಎಕಾಮೆಕಾ ಕಾಂಯ್ ಸೂಚನಾ ಘೆತಾತ್ ಆನಿ ಅಶಿ ತಯಾರಿ ಜಾಲ್ಯಾ ನಂತರ್ ಖೆಳ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾತಾ. ಹ್ಯಾ ಖೆಳಾಂತ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರಾಂನಿ ಗಾಂವ್ಚೆ ಆಸಾ. ಪುರುಷ ಪಾತ್ರಾಯಿ ಗಾಯ್ತಾತ್. ಪ್ರಸಂಗಾನುರುಪ್ ಗಾಯ್ತೆಲಿ ಪಾತ್ರಿ ಎಕಾದಿ ಕವಿತಾ, ಆನಿ ಸ್ವರಚಿತ್ ಪದಾಂಯಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ವಾದ್ಯಾಂಚಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಗಾಣಾಂ ಜಾತಾತ್. ಯುದ್ಧಾಚಾ ವೆಳಿಂ ಝುಂಜ್ ವ ತಬಲಾ ಹ್ಯಾ ವಾಜಾಂತ್ರಾ ವಾಜಂವ್ಚೆಬರಿ ಹಿಂ ವಾಜಂತ್ರಾಂ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ರಿತಿರ್ ವಾಜಯ್ತಾತ್. ಯುದ್ಧ್ ಕರ್ನಾರಿ ಪಾತ್ರಿ ಝುಂಜಾಚಾ ಲಯಿಂತ್ ನೃತ್ಯ್ ಕರ್ತಾತ್. ಸುರ್ವಾತಿಂತ್ ಯುದ್ಧ್ ನೃತ್ಯ್ ಸವ್ಕಾಸ್ ಲಯಿತ್ ಜಾತಾ. ಮಾಗಿರ್ ಲಯ್ ವಾಡ್ತಾ. ಎಕಾ ಹಾತಾಂತ್ ದನುಷ್ಯಬಾಣ್, ದುಸ್ರ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ ತಲ್ವಾರ್, ಗದಾ ವ ಚಕ್ರ್ ಅಸೆಂ ಆಯುದಾಂನಿ

ಪರಸ್ಪರ್ ಯುದ್ಧ್ ಜಾತಾ. ಖೆಳ್ ಸಂಪ್ಲ್ಯಾ ನಂತರ್ ಸೂತ್ರ್‌ಚಾಲಕ್ ಬಾರತ್‌ವಾಕ್ಯ ಮ್ಹಣ್ತಾ. ತೀನ್ ತಾಸಾಂ ಪಾಸೂನ್ ಕಿತ್ಲೊಯಿ ವೇಳ್ ಖೆಳ್ ಚಲ್ತಾ.

ದಶವತಾರಿ ಖೆಳಾಚೆಂ ಸ್ವರೂಪ್ ಸುರ್ವೆರ್ ನಾಟ್ಯ ಪ್ರಕಾರಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಆಸೊನ್, ಪೂರ್ವರಂಗಾಂತ್ ಪ್ರಸಂಗ್, ಪಾತ್ರಾಂಚೆ ಸಂವಾದ್, ಅವಿಷ್ಕರಣ್ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮುಖ್ ಘಟಕ್, ಲೋಕ್-ಪರಂಪರಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಉಪ್ರಾಂತ್ ನೃತ್ಯಾಂತ್ ಬದಲ್ತಾ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸೀಮೆ ವಯ್ಲ್ಯಾ ಸಿಂದ್ ದುರ್ಗ್ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಜಾಂವ್ಚೊ ಖೆಳ್ ಹ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಮಾಣೆ ಆಸ್ತಾ. ಕಾಂಯ್ ಘಟಕ್ ವೆಗ್ಳೆ ಆಸ್ತಾತ್.[51a]

2.3.3 'ದಾಂಡಲಾಂ ಖೆಳ್':

ಮಾಡ್ಗಾಂವ್ ಲಾಗ್ಸಿಲ್ಯಾ 'ಅರ್ಲೆಂ' ಹ್ಯಾ ವಠಾರಾಂತ್ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಗಾವ್ಡೆ "ದಾಂಡಲಾಂ ಖೆಳ್" ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಇಂತ್ರುಜಾಚಾ ಪ್ರಸಂಗಿ ಖೆಳ್ತಾತ್. ಪಯ್ಲೆಂ ಮಾಂಡಾವೈರ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಘರಾಂ ಘರಾಂನಿ ಆಂಗ್ಣಾಂತ್ ಖೆಳ್ ಖೆಳ್ತಾತ್. ದಾಂಡಲಾಂ ಖೆಳ್ಚ್ಯಾ ವೆಳಿಂ ಪುರುಷ್ ನರ್ತಾಕ್ ಕಮ್ರಾರ್ ತಾಂಬ್ಡ್ಯಾ ವರ್ಣಾಚಿ ಬಾಂದುನ್ ಲಾಂಬಯಿಲ್ಲೊ ಲೇಸ್, ತಕ್ಲೆರ್ ತಾಂಬ್ಡೆ ರುಮಾಲ್ ಅಶೆಂ ವೇಷ್-ಭೂಷಣ್ ಆಸ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಖೆಳಾಂತ್ ಸಮಸಂಖ್ಯಾನ್ ಜೊಡಿಯೊ ಆಸ್ತಾತ್. ಜೊಡ್ಯೆಚಿ ದುಸ್ರೊ ಪುರುಷ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಸ್ತ್ರಿವೇಶಾಂತ್ ಆಸ್ತಾ. ಖೆಳ್ನಾರಾಂಚ್ಯಾ ಉಜ್ವ್ಯಾ ಹಾತಿಂ ಸುಮಾರ್ ಚಾರ್ ಫುಟ್ ಲಾಂಬಾಯೆಚಿ ದೋನ್ ಥಾವ್ನ್ ಅಡೇಜ್ ಇಂಚ್ ವ್ಯಾಸಾಚೆ ಗೋಲ್ ದಾಂಡೆ ವ ವಾಶೆ ಆಸ್ತಾತ್. ಗುಮಟ್, ಮ್ಹಾದಳೆಂ ಎಕ್ ದೋನ್ ಝುಂಜ್ ಹಿ ವಾದ್ಯಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಆಸ್ತಾತ್. ಗಾಯಾನ್ ಆನಿ ವಾಜಂತ್ರಾಂ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ದಾಂಡಲಾಂ ಖೆಳ್ ಚಲ್ತಾ. ದಾಂಡಲಾಂ ಖೆಳ್ ತೋಣೆಯಾಂ ಮೆಳಾಪರಸ್ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಪರಂಪರೆಂತ್ ಆಸಾ.[52]

2.3.4 ಪೊದೆರಾಂಚೊ ಫೆಳ್:

ಹಳ್ಳೆ ಥಾವ್ನ್ ಹಳ್ಳೆಕ್ ಖೆಳ್ ವ್ಹರ್ಚಿ ಪರಂಪರಾ ತೆಣ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮಜೊರ್ಡಾ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಪೊದೆರಾಂನಿ (Bakers) ಸುರ್ವಾತ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಮಜೊರ್ಡಾಚಾ ಲೊಕಾಂಕ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್‌ಪಣ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಜೆಜ್ವಿತಾಂನಿ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ತೆ ತಾಂಚೆ ಥಾವ್ನ್ ಮಾಡಾಚಿ ಸುರ್ ಫಾಲ್ನ್ ಪೀಟ್ ಪುಗೊಂವ್ಕ ಆನಿ ಉಂಡೆ ಖರ್ನೆಂವ್ಕ (to bake) ಶಿಕ್‌ಲ್ಲೆ. ಉಂಡೆ ಕರುಂಕ್ ಶಿಕ್‌ಲ್ಲೆಂಚ್ ತೆ ತ್ಯಾ ಕಾಮಾಂತ್ ಪ್ರವೀಣ್ ಜಾಲೆ ಆನಿ ಅಖ್ಖ್ಯಾ ಗೊಯಾಂತ್ ತಾಣೆಂ ಖರ್ನ್ಯೊ (Bakery) ಉಗ್ತಾಯ್ಲ್ಯೊ.

ಹ್ಯಾ ಮಜೊರ್ಡಾಚಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕುಟ್ಮಾಂನಿ, ಪಾಸ್ಕಾಂಚ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ಹಳ್ಳೆ ಥಾವ್ನ್ ಹಳ್ಳೆಕ್, ಘರಾನ್-ಘರಾಂನಿ ಹೊ ಖೆಳ್ ವ್ಹರುಂಕ್ ಸುರು ಕರ್ತಾಚ್ ಸೆಜಾರ್ಚ್ಯಾ

ಕೆಲ್ಯಾ ಆನಿ ಬೆಸ್ತಾಂ ಹಳ್ಳಿಗಾರಾಂನಿ ತಾಂಚೊ ಪಾಟ್ಲಾವ್ ಕೆಲೊ. ಹ್ಯಾ ಜೊಂವಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ಖೆಳ್ ಕಲಾಕಾರಾಂಕ್, ತ್ಯಾ ಹಳ್ಳಿಚಾ ಮುಖೆಲ್ ಸೂತ್ರ್‌ಗಾರ್ ಪಾತ್ರಾಂವ್ ಜಾವ್ನ್ ತಾಂಕಾಂ ರಾವೊಂಕ್ ಆಸ್ರೊ ದಿತಾಲೆ. ಹ್ಯಾ ಖೆಳಾಂನಿ ಜೊಗ್ಯಾಂನಿ ಆಟಾಪ್ಷೆ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಆನಿ ರಾಜಕೀಯ್ ಉಪಹಾಸಾಚೆ (satire) ವಿಷಯ್ ಆಸ್ತಾಲೆ.

ಏಕಾ ಕಾಳಾರ್ ಖೆಳ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಂನಿ ಖೆಳಾಚಿ ಹಾತ್-ಪ್ರತಿ ಪೊರ್ತುಗೇಸ್ ಸರ್ಕಾರಾಚಾ ತಪಾಸ್ಣಿ ಮಂಡಳಿಕ್ (censor board) ದಾಕೊವ್ನ್ ಅಧಿಕೃತ್ ಪರ್ವಣ್ಗಿ ಘೆಜೆ ಪಡ್ತಾಲಿ. ಘೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಪೊರ್ತುಗೇಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಮುಖಾರ್ ಖೆಳ್ ಖೆಳೊವ್ನ್ ದಾಕೊಂವ್ಚೊಯಿ ಆಸ್ತಾಲೊ. ಅಶೆಂ ಪೊದೆರಾಂಚೊ ಖೆಳ್ ಕ್ರಮೇಣ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂನಿ ಖೆಳ್ ಜಾವ್ನ್ ವಿಕಾಸಿತ್ ಜಾಲೊ.[53]

2.3.5 ಮುಸಳಾಂ ಖೆಳ್:

ಕ್ರಿ.ಶ. 980 ಇಸ್ವಿ ಥಾವ್ನ್ 1005 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕದಂಬ ರಾಜ್‌ಘರಾಣ್ಯಾಂ (Kadamba Dynasty) ಗೊಂಯಾಂ ರಾಜ್ ಕರ್ತಾನಾ, ಹೊ ಮುಸಳಾಂ ಖೆಳ್ ಗೊಂಯಾಂ ಆಯ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕಾರ್ ಆತಾಂ ಖಾತ್ರಿ ಕರ್ತಾತ್. ಕ್ರಿ. ಶ. 1310 ಇಸ್ವೆಂತ್ ವಿಜಯ ನಗರಾಚೊ ಹರಿಹರ ರಾಯ್ ಕುಂವರ್ ಆನಿ ಚೋಳ ರಾಯಾಚಾ ವಯ್ರ್ ಜೈತ್ ಜೊಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಸಂಭ್ರಮಾಚಾರಣೆ ಜಾವ್ನ್ ಚಂದ್ರಪುರ್ ರಾಜ್ ಕ್ಷೆತ್ರಾಚಾ ಶಿಲ್ಪಾಚಾ ಪ್ರವೇಶ್ ದ್ವಾರಾಕಡೇನ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಖೆಳ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣೊನ್‌ಯಿ ಏಕ್ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಆಸಾ.

ಆತಾಂ ಚಾಂದೊರ್‌ಚೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕಾರ್ನಾವಾಳಾಚಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ದಿಸಾ ಹೊ ಮುಸಳಾಂ ಖೆಳ್ ಖೆಳ್ಚೊ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಪಾಳುನ್ ಆಸಾತ್. ಯಾದವಾ ಶೈಲಿಚೆ ನ್ಹೆಸೊಣ್ ಹ್ಯಾ ಖೆಳಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ತೆಂ ನ್ಹೆಸ್ತಾತ್. ಶೆಂಬೊರ್ ತಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರೀ ಹ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ನಾಚಾ ವೆಳಾರ್ ಶಿವ-ಲಿಂಗ ಪ್ರತೀಕಾಚೆ ನಿಶಾನ್ ನಾಚಾ ವೆಳಾರ್ ಮಾನಾನ್ ಧಲಯ್ತಾತ್. ನಾಚ್ಪಿ ಪೆಟ್‌ಚೆ ದೊಂದಿ ಘೆವ್ನ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಏಕ್ಲೊ ಅಸ್ವಲಾಚೊ (Bear) ವೇಸ್ ಘಾಲ್ನ್ ಆಸ್ತಾ. ನಾಚಾಚಾ ಆಪ್ರೇಕ್ ಏಕ್ಲೆಂ ದೇವ್‌ದಾಸಿ ಚೆಡುಂ ಉದಕ್ ಆನಿ ಸಾರುಣ್ ಘೆವ್ನ್ ನಾಚ್‌ಲ್ಲೆಂ ಅಂಗಣ್ ಜಾಪ್ತಾ ಆನಿ ಧರ್ನಿ ವಯ್ರ್ ಶೆಣ್ ಪುಸ್ತಾ. ತ್ಯಾ ಕಾಮಾಕ್ ತಿಕಾ ದಸ್ತುರೆಚಿ ಪಾಪ್ತಿ ಮೆಳ್ತಾ. ಅಶೆಂಚ್ ಹೊ ಖೆಳ್, ಮೋಳ್ ಪಂಗ್ಡ್ಯಾಬರಿ ಘರಾನ್ ಘರಾ ವಚೊನ್, ಘರಾ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಅಂಗ್ಣಾಂತ್ ನಾಚ್ತಾತ್. ನಾಚೊಂಕ್ ವಚಾ ಪಯ್ಲೆಂ 'ಸೊಮಯ್' ಹಾಮುಂಕ್ ವೇರ್ಸ್ ಗಾಯ್ತಾತ್. ತವಳ್ ಘರ್ಚಿ ಯಜ್ಮಾನ್ ಸೊಮಯ್ ವ ತೆಲಾನ್ ಜಳ್ಚೊ 'ಉಮಯ್-ದಿವ್ಲೊ' ಘೆವ್ನ್ ಯೆತಾ ಆನಿ ಘರಾ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ರುಕಾಚಾ ಬೊಂಯ್ರ್ ದವರ್ತಾ. ಆತಾಂ ಹೆ ಖೆಳ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೊಕಾಂಚೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಂತ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಹಿಂದು ಪುರ್ಣಾಕಾಂಚ್ಯೊ ಕುರು ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್.[54]

ಹೊ ಖೆಳ್ ಆಯಿಂ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಫಾಲ್ಗುಣ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ (ಫೆಬ್ರುವರಿ 21

ಫಾವ್ನ್ ಮಾರ್ಚ್ 21 ಪರ್ಯಾಂತ್) ಹಿಂದು ಫೆಸ್ತ್ ಪರ್ಜೆಚಾ ದಬಾಜ್ಯಾಂತ್ ಜಾತಾಲೊ. ಹೊ ಹಿಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಧಿ ಪರ್ಮಾಣೆ ಪಾಡ್ ಸ್ಪಿರಿತ್ ಧಾಂವ್ಡಾಂವ್ಚೊ ಆನಿ ದೇವತೆಂಕ್ ಸಮಾದನ್ ಕರ್ಚೊ ಸಂಭ್ರಮ್.

ಪಿರೇಷ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಹೊ ಖೆಳ್ ಹಿಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸ್ವಭಾವ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಆತಾಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಚರ್ದೆ (ಕ್ಷತ್ರಿಯ) ಜನಾಂಗ್ ಚಡುಣೆ ಫಾಲ್ಗುನ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್‌ಚ್ ಕರೆಜ್ತ್ ಪ್ರಾರಂಬ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಸಂಭ್ರಮ್ಯಾ ಕಾರ್ನಿವಾಲಾಂತ್ ಖೆಳ್ತಾತ್. ಹೊ ನಾಚ್ ವಿಧಿ ಪರ್ಮಾಣೆ ಚಂದ್ರೇಶ್ವರ್ ತೆಂಪ್ಲಾಚಾ ಮಾಂಡ್ಯಾರ್, ಶಿವ ದೆವಾಕ್ ಗ್ರಾಣೆಂ (Invocation) ಘಾಲ್ನ್, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮಾಚಾ ಮಾಗ್ಣ್ಯಾವಿಧಿ ಪ್ರಕಾರ್ ಮಾಗ್ಣೆಂ ಕರುನ್, ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ತಾಲೊ. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಂತ್ ಚಾಂದೊರ್‌ಚೊ ದಾದ್ಲೆ ಚಾರ್ದೆ ಗಾಂವ್ಕಾರ್, ದೊತಿ ನೆಸೊನ್ ಆನಿ ಮಾತ್ಯಾಕ್ ಪಗ್ಡಿ ದವರುನ್ ಸಾಂಗಾತಾ ವರ್ತುಲಾಕಾರಾಚೆರ್ ಘುಂವ್ಗೊನ್ ಗುಮಟ್, ಡೊಲಾಕಂ, ಕಂಸಳೆಂ ಆನಿ ಝುಂಜ್ ಪ್ರಹಾರ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾಚಾ ಆವಾಜಾಕ್ ಮುಸಳಾಂ ಧರ್ನಿಕ್ ಕಾಂಡ್ತಾತ್. (ಆತಾಂಯಿ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಹಳ್ಳೆಂತ್, ಶೆತ್ಕಾರ್ ಮುಸ್ಳಾಂನಿ ಭತ್ ಕಾಂಡುನ್ ತಾಂದುಳ್ ಕರ್ಚೆಂ ದೃಶ್ಯ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.)

ಶಿವ ದೆವಾಕ್ ಗ್ರಾಣೆಂ ಘಾಲ್ಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಹಿಂದು ಪುರಾಣ ಪರ್ಮಾಣೆ, ಶಿವ ದೆವಾಚೆಂ ಆಶೀರ್ವಾದ್ ಆನಿ ಸಾತ್ ಶೆಗುಣಾಚೆಂ ದೆಣೆಂ ಮಾಗ್ಚೆಂ.[55]

ಮುಸ್ಳಾಂಚೊ ಸಂಕೇತ್, ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಂತ್, ಚಾರಿತ್ರಿಕಾರಾಂಚಾ ಅಂದಾಜೆ ಪ್ರಮಾಣೆ ಯಾದು ಕುಳಿಯೆಕ್ ದುಸ್ಪಟಾಯಿಲ್ಲೆಂ ಹಾತೆರ್ ಆನಿ ನಾಚ್ಯಾನಾ 'ಬಾರಿಕ್ ರೊವ್ನೆ' ಕರ್ಚೆಂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ರಸ-ಮುಂಡಲಾಚೆಂ ಸಮೀಕರಣ್. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಾರಂಬಾರ್ ಶಿವ ದೆವಾಚೆಂ ಗ್ರಾಣೆಂ ಘಾಲ್ಚೆಂ ಕಾರಾಣ್- ಝುಜಾಂತ್ ಜೈತ್ ಮಾಗ್ಚೆಂ ಪವಿತ್ರ್ ವರ ವಿಚಾರ್ಚೆಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಹೆಂ ನಾಚ್ ಝುಜಾ ನೃತ್ಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಂತ್ ವರ್ಗೀಕರಣ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಚಾ ಸುರ್ವೆರ್ ಎಕ್ ವೇರ್ಸ್ ಅಸೊ ಗಾಯ್ತಾತ್-

"ಎದಿ, ಎದಿ ಸಾಂಕ್ಷಿ ಸಾಬ್ರಾಂಚಿ
ತಾಂತುನ್ ಆಸಾ ಸಾಯ್ಬಿಣ್ ಬಂಗ್ರಾಚಿ."

ಸಾಬ್ರಾಂಚಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಬಾರ್ ವ ಶಬರ್ ಕುಳಿಯೆಚಿ. ಗೊವಾಕ್ ಪ್ರಾರಂಬಾರ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರೊಟೊ-ಅಸ್ಟ್ರೊಲೊಯ್ಡ್ ಜನಾಂಗಾಚಿ ಜಾವ್ಯೆತ್. ಹೊ ನಾಚ್ ಆದಿಂ ಮಾಗಾ ಥಾವ್ನ್ ಪರಂಪರೆನ್ ದೆಂವ್ಗೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಚಾ ಪದಾಂಚಾ ವೇರ್ಸಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಾದ್ಯತಾಯ್ ಆಸಾ- ದೆಖಿಕ್ ಎಕ್ ಆದ್ಲಿ ವೇರ್ಸ್-

ಗೊಂಯಾ-ಸಾನ್ ಕಾಮದೇವ್ ಎಯ್ತಾ, ದೇಖ್ ತಮಶಾ
ಅರೆ, ಗೊಂಯಾ-ಸಾನ್ ಕಾಮದೇವ್ ಎಯ್ತಾ, ದೇಖ್ ತಮಶಾ
ಹೊ ವೇರ್ಸ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಅಸೊ ಬದಲ್ಲೊ
ಗೊಂಯಾ-ಸಾನ್ ಪಿಂಗ್ರಿ ಎಯ್ತಾ, ದೇಖ್ ತೊಮಸ
ಅರೆ, ಗೊಂಯಾ-ಸಾನ್ ಪಿಂಗ್ರಿ ಎಯ್ತಾ, ದೇಖ್ ತೊಮಸ

[illegible]

[illegible]

2.4 'ದಾಲೊ' ಆನಿ 'ಪ್ರಗಡಿ'

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ಶೆತಾಂ-ಭಾಟಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಪುರ್ಸತ್ ಮೆಳ್ತಾನಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮನೋರಂಜನಾ ಖಾತಿರ್ ಪೌಷ್-ಮಾಘ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ (ಜನವರಿ-ಫೆಬ್ರುವರಿ) ಚಂದ್ನ್ಯಾ ರಾತಿ ಬಾಯ್ಲೊ ಮನೋರಂಜನಾ ಖಾತಿರ್ ನಾಚ್ತಾತ್, ಅಶೆಂ ಸರ್ವ-ಸಾಮಾನ್ಯಾಂಚ್ಯೊ ಆಲೋಚನ್ಯೊ ಆಸೊಂಕ್ ಪುರೊ. ಪುಣ್ ಸಂಪ್ರಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವೆಗ್‌ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ವಾಟರಾಂತ್ಲ್ಯಾ, ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಲೋಕ್ ನೃತ್ಯಾಂಚೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಹಿ ಆಲೋಚನ್ ಚುಕಿಚಿ ಅಶೆಂ ದಿಸೊಂಕ್ ಲಾಗ್ತಾ. ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಚಾ ಲೋಕ್ ನೃತ್ಯಾಂಚೊ ವಿಚಾರ್ ಬಾಕಿ ದವರ್ನ್ ಫಕತ್ ಬಾಯ್ಲಾಂಚಾ ನೃತ್ಯಾಚೊ ವಿಚಾರ್ ಕೆಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ಕರ್ಚ್ಯಾ ದರ್‌ಯೆಕಾ ನೃತ್ಯಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ವೆಗ್ಳಿಂ ವೆಗ್ಳಿಂ ಕಾರಾಣಾಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾತ್. ಹ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಸಂಗ್ರಹಕಿ ಬಾಯ್ ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕಾನ್ **'ರಥಾ ತುಜ್ಯೊ ಘುಡಿಯೊ'** ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ವಿವರಣ್ ಅಶೆಂ ಆಸಾ:-

"ಮದಗಾಸ್ಕರ್ ಹಾಂಗಾ ಘರಾಂತ್ಲೆ ದಾದ್ಲೆ ಮನಿಸ್ ಯುದ್ಧಾಕ್ ಗೆಲೆ, ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್, ಬಾಯ್ಲೊ-ಚಲಿಯೊ ಎಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಸತತ್ ನೃತ್ಯ್ ಕರ್ತಾತ್. ತಾಂಚೊ ವಿಶ್ವಾಸ್ ಆಸ್ತಾಕೀ ಅಶೆ ತರೆನ್ ನೃತ್ಯ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ತಾಂಚಾ ಘೊವಾಂಕ್-ಭಾವಾಂಕ್ ಯುದ್ಧಾಂತ್ ಯಶ್ ಮೆಳ್ತಾ, ದೆಕುನ್ ವಿಶೆವ್ ಘೆನಾಸ್ತಾನಾ ತಿಂ ಸತತ್ ನೃತ್ಯ ಕರ್ತಾತ್. ಕ್ಯಾಲಿಫೊರ್ನಿಯಾಂತ್ಲೆ 'ಯುಕಿ' ನಾಂವಾಚೆ, ಜಮಾತಿಂತ್ ದಾದ್ಲೆ ಝುಜಾಕ್ ಭಾಯ್ರ ಸರೊನ್ ಗೆಲೆ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ ತಾಂಕಾಂ ಜೈತ್ ಮೆಳ್ಚೆಂ, ಹ್ಯಾ ಭಾವನೆನ್ ಬಾಯ್ಲೊ ಸತತ್ ನಾಚ್ತಾತ್. ಹಿಂದುಕುಶ್ ಪರ್ವತಾಂತ್ ರಾವ್ಚಿ 'ಕಪೀರ್' ಹ್ಯಾ ಜಮಾತಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲೊ ಅಶಾಚ್ ಕಾರಾಣಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ನೃತ್ಯ ಕರ್ತಲ್ಯಾಚಿ ಮಾಹಿತಿ ಮೆಳ್ತಾ. ನೈಜಿರಿಯಾಂತ್ ನೃತ್ಯಾಚಿ ಅಶಿಚ್ ಏಕ್ ಚಾಲ್ ಆಸಾ. (ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆ ಅಂತಃ ಪ್ರವಾಹ; ಡಾ| ಪ್ರಭಾಕರ್ ಮಾಂಡೆ, ಪಾನ್ 100-101)

ಝುಡಾಂಕ್ ಬರಿಂ ಫಳಾಂ ಯೆಂವ್ಚಿಂ, ರಾನಾಂತ್ ಭರ್ಪೂರ್ ಪೀಕ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ಹ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶ್ಯಾನ್ ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ರಾನಾಂತ್ ನೃತ್ಯ್ ಕರ್ಚಾಚಿ ಚಾಲ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ದೇಶಾಂತ್ ಆಸಾ. ಸುಮತ್ರ ಆನಿ ಕಾರ್ಬೆಥಿಯಾನ್ ಹಾಂಗಾ ಬಾತಾಚಿ ರೊಂಪ್ಣಿ ಕರ್ತಾನಾ ಮಾನೆರ್ ಕೆಂಸ್ ಸೊಡುನ್ ನಾಚಾತ್ ರೊಂಪ್ ಲಾವ್ಚಾಚಿ ಚಾಲ್ ಆಸಾ. ಯುರೋಪಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ವಾಟಾರಾಂತ್ ಅಶೆತರೆಚಿ ಚಾಲ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಪಾಟ್ಲೊ ಉದ್ದೇಶ್ ಭರ್ಪೂರ್ ಪೀಕ್ ಯೆಂವ್ಚಿ ಅಶೆಚ್ ಆಸಾ. (ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆ ಅಂತಃ ಪ್ರವಾಹ; ಡಾ| ಪ್ರಭಾಕರ್ ಮಾಂಡೆ ಪಾನ್ 101)

ಹ್ಯೊ ಆನಿ ಅಶೆಚ್ ತರೆಚೊ ಮೆಳ್ಚಿ ಜಾಯ್ತ್ಯೊ ದೆಖಿ ಅಭ್ಯಾಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ದಾಲೊ-ನೃತ್ಯಾಚೆಂ ಪ್ರಯೋಜನ್ ಫಕತ್ ಮನೋರಂಜನ್ ಆಸ್ತಲೆಂ ಹೊ ವಿಚಾರ್ ಪಟನಾ.

ಮದಾಗಾಸ್ಕರ್, ಕ್ಯಾಲಿಫೊರ್ನಿಯ ವ ನೈಜೀರಿಯಾ ಹ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ಲ್ಯೊ ಭಾಯ್ಲೊ ಜ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾನ್ ನೃತ್ಯ್ ಕರ್ತಾತ್ ತಶೆಚ್ ಕಿತೆಂಸೊ ಉದ್ದೇಶ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ದಾಲೊ-

ನೃತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮುಳಾಕಡೆನ್ ಆ ಮ್ಹುಣ್' ಅಸೊ ಏಕ್ ಮನಾಂತ್ ಪ್ರಶ್ನ್ ಉಬೊ ರಾವ್ತಾ. ಇತ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಏಕ್ ಪ್ರಾಸ್ತ್ಯಾ ವಾಡ್ಡ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ತಿ ಗಜಾಲಿಚಿ ನಕ್ಕಲ್ ಕರುನ್ ನಾಚ್ಪಾಚಿ ಚಾಲ್ ಆಜಯ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಜಾತಿ-ಜಮಾತಿಂನಿ ಆಶಿಲ್ಲ್ಯಾಚಿ ಮಾಹಿತಿ ಮೆಳ್ತಾ (ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆ ಅಂತಃ ಪ್ರವಾಹ: ಡಾ| ಪ್ರಭಾಕರ್ ಮಾಂಡೆ). ದಾಲ್ಯಾಂಚಾ ಮಾಂಡಾರ್ ಬಾಯ್ಲೊ ಕರ್ತಾಲ್ಯೊ ದೋನ್ ರಗೊ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ದೋನ್ ರಗಾಂ ಮದೆಂ ಜಾತಲಿ ಗೀತ್‌ರುಪಿ ಶಾಬ್ದಿಕ್ 'ಚರ್ಚಾ' ಹಿ ಅಶಿಚ್ ಕೋಣ್ ಏಕಾ ಕಾಳಾರ್ ವಾಡ್ವ್ಯಾಂಕ್ ಜೈತ್ ಮೆಳ್ಚ್ಯಾ ಹಾವೆಶಾನ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಝುಜಾಚಿ ನಕ್ಕಲ್ ಜಿ ನೃತ್ಯ್ ಮ್ಹುಣ್' ಜಿ ಆಜಯ್ ಚಾಲಿಂಚ್ಯಾ ರುಪಾನ್ ಜಿವಿ ಉರ್ಲ್ಯಾ! ಅಸೊಯ್ ಏಕ್ ಮನಾಂತ್ ವಿಚಾರ್ ಯೆತಾ.

ದಾಲ್ಯಾಂಚಾ ಮಾಂಡಾರ್ ದರ್ ವಿಸಾ ಬಾಯ್ಲೊ ಜೊ 'ತಿಳೊ' (ದರ್ ರಾತಿ ದಾಲ್ಯೊ ಖೆಳ್ತಾಕ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಕರ್ತೆ ಪಯ್ಲೆಂ ಗಂಧಾಚೊ ಆನಿ ಮಾಂಡ್ ಸೊಪಯ್ತಾನಾ ಶೆಣಾಚೊ) ಘೆತಾತ್, ತೊ ತಿಳೊ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಘರತ್ ಆಯಿಲ್ಯಾ ಪಳ್ಣ್ಯಾಚೆಂ ಪ್ರತೀಕ್ ನ್ಹಯ್ ತರ್ ತಾಚ್ಯಾ ಮುಳಾಕಡೆನ್ ಝುಜಾಕ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಾಡ್ವ್ಯಾಂಕ್ 'ವಿಜಯ ಶ್ರೀ' ಮೆಳ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಮ್ನಾಚೆಂ ಪ್ರತೀಕ್ ಆಸುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಅಶೆಂ ದಿಸ್ತಾ. (ವಿರಾಂಕ್ ಗಂಧಾಚೊ ತಿಳೊ ಲಾವ್ಚಿ ಚಾಲ್ ಪೂರ್ವ್ ಪರಂಗತ್ ಸಾಕುನ್ ಆಸಾ.)

ಆಮೊಣೆಂ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ದಾಲ್ಯೊ-ಗಿತಾಂತ್ಲಿಂ ಕಾಂಯ್ ಗಿತಾಂ ಹಾಚ್ಯೆಂ ಲಕ್ಷ್ ವೆಧುನ್ ಘೆತಾತ್. ತಾಂತ್ಲೆಂ ಏಕ್ ಗೀತ್ ಅಶೆಂ—

ಆದನಿ ದುದನಿ ಎಕ್‌ಚ್ ಪಾನ್
ಸರ್ವಾಯ್ ರಾನ್ ಆಮ್ಚೆಂ ಕೆಳಿ ಬನ್ ರೆ
ಕೆಳಿ ಪಾನಾರ್ ಬಸ್ಲಾ ಕೀರ್
(ಉತ್ತಮ್) ಆಮ್ಚೊ ವೀರ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಲ್ಲಾ
ಗೊಂಯ್‌ಚಿ ವಾಟಿ ತಾಪಲಾ ಧುಲ್ಲಾ
ಮಾಘುಂತ್ಲೆ ವೀರ್ ಬಾದ ಪರ್ತಲಿ ರೆ

ಹೆಂ ಗೀತ್ ಪಳೆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಅಶೆಂ ದಿಸ್ತಾ ಕಿ ಮಾಘ ಮ್ಹಯ್ನ್ಯಾಂತ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರೊನ್ ಗೆಲ್ಲೆ 'ವೀರ್' ಏಕಾ ವರ್ಸಾನ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಪೌಷ್ ಮ್ಹಯ್ನ್ಯಾಂತ್ ಜೈತ್ ಮೆಳೊವ್ನ್ ಪರ್ತಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಇತ್ಲೊ ತೇಂಪ್ ತಾಂಚಾ ಯಶಾಚಿ ಕಾಮ್ನಾ ಕರುನ್ ಸತತ್ ನಾಚ್ಪಿ ಬಾಯ್ಲಾಂಚಾ ನೃತ್ಯಾಚಿ ಸಂಗತ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ದಾಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಮಾಂಡಾರ್ ಆಜ್ ಪಾಂಚ್, ಸಾತ್, ನೊವ್, ಅಕ್ರಾ ಜಿ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಸಂಪ್ರಾಂನಿ ಜಿತ್ಯೊ ರಾತಿ ಬಾಯ್ಲೊ ನಾಚ್ತಾತ್ ತ್ಯೊ ರಾತಿ ಮ್ಹಣಾಜೆ ಕೋಣ್ ಏಕಾ ಕಾಳಾರ್ ತಾಣೆಂ ವರ್ಸ್‌ಭರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ನೃತ್ಯರುಪಿ ಹೊರಣ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ರಾತಿಂಚ್ಯೊ ಪ್ರತಿಕಾತ್ಮಕ್ ರಾತಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್.[58]

ಆಜ್ 'ದಾಲೊ' ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ರುಪಾಂತ್ ನೃತ್ಯ್, ಗೀತ್ ಆನಿ ವಿಧಿ ಹ್ಯಾ ತೀನ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್.

2.4.1 ದಾಲೊ ನಾಚಾಚಿಂ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಗಿತಾಂ:

ಹ್ಯಾ ದಾಲೊ ನಾಚಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಬಾಯ್ಲಾಂಚಾ ಸೃಜನಶೀಲತೆಚೊ ಖರೆ ದಿಸ್ಪಾವ್ಲೊ ಹ್ಯಾ ಗಿತಾಂನಿ ಜಾತಾ. ಗಾಂವ್ಚೆ ದೇವ್ ಆನಿ ದೆವಾಸ್ಪೊಣ್, ಗ್ರಾಮ್ ವೆವಸ್ಥಾ, ಸಮಾಜಿಕ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಚೆಂ ಆಪುರ್ಬಾಯೆಚೆಂ ಚಿತ್ರಣ್ ಹ್ಯಾ ಗಿತಾಂನಿ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ದೆವಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ: ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಗ್ರಾಮ ದೇವಿಂಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ದೇವತಾಂಕ್ ಉಲೊ ಮಾರುನ್ ಹಿಂ ಗಿತಾಂ ಗಾಯಿಲ್ಲಿಂ ಆಸ್ತಾತ್.

ದೆಖಿಕ್: *ನಾರಳ್ ಬಾಯೆ ನಾರಳ್ ಗೆ ಹೊ*
ಸಾಷ್ಟಿ ಗಾಂವ್ಚ್ಯೊ ನಾರಳ್
(ಚಂದ್ರೇಶ್ವರ್) ದೆವ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಲೆ
ಸೊನ್ಯಾಂನಿ ಬಾಂದಿಲೆ ಮಾರ್ಗ್ [59]

ಮನ್ಶಾಂಚಿಂ ಗಿತಾಂ: ಮಾಂಡಾರ್ ಖೆಳ್ಚ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲಾಂಕ್, ತಾಂಚಾ ದೆವಾಂಕ್, ಘುಗ್ರ್ಯಾಂಕ್, ಜಾತಿಂಕ್ ಉದ್ದೇಶುನ್ ಗಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಗಿತಾಂಚೊ ಏಕ್ ವೆಗ್ಳೊ ಭಾಗ್ ಮೆಳ್ತಾ–

ದೆಖಿಕ್:

"ಆಬೊಲೆಂಚ್ಯಾ ಗೊಂಡಾ,	*(ದಶರಥ್) ಗಾಂವ್ಕಾರ್ ಆಮ್ಚೊ,*
ಬೊಂವರ್ ಲಬ್ಚಾಲಾ	*ಮಾವೊಡ್ಯಾ ಜಾತಾ*
ತುರೊ ಕಾತ್‌ವಿಲಾ ರೆ,	*ಘೊಡೊ ಪಿರ್‌ವಿಲಾ ರೆ,*
ಬೊಂವರಾನ್ ತುರೊ ಕಾತ್‌ವಿಲಾ	*ಬೊವರಾನ್ ತುರೊ ಮಾಳ್‌ವಿಲಾ"* [60]

ಘೊಡಿಂ ಗಿತಾಂ ಅಭ್ಯಾಸ್ಲ್ಯಾರ್ ದಾಲಾಂಚಿ ಪ್ರಾಚೀನತಯ್ ಲಕ್ಷ್ಯಾಂತ್ ಯೆತಾ. ಜ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಸಮಾಜ್ 'ಸಾಮೂಹಿಕ್ ಜೀಣ್' ಜಿಯೆತಾಲಿ; ಸಾಮೂಹಿಕ್ ಪದ್ಧತಿನ್ ಶೆತ್‌ಬಾತ್ ರೊಯ್ತಾಲಿ, ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಥಾವ್ನ್ 'ದಾಲೊ' ಆಸ್ತಿತ್ವಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ರುಜ್ವಾತ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೀತ್–

"ತೊರ್ ಆಶಿ ರೊಯ್ಲಿ ರಾಮಯ್ ಶೊವ್ ಗೆ ಶೊವ್
ಆಜ್ ಗಾಂವ್ಕರ್ ರಾನ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಯಾ ಮಣ್ಸ್ತಾಗೆ ಬೊವಾಳಿ
ಜಿರೆಂ ಕೊಥಂಬರಿ, ಜಿರೆಂ ಕೊಥಂಬರಿ" [61]

ರೆಗೊ ದಲಯ್ತಾನಾ ಗಾವ್ಪಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ: ದಾಲೊ ನಾಚ್ಪಾಕ್ ಉಬ್ಯೊ ರಾವ್ತಾನಾ ಬಾಯ್ಲೊ ಎಕಾಮೆಕಾಚ್ಯಾ ಕಮ್ರಾಕ್ ವೆಟಾಳೊ ಘಾಲುನ್ ದೋನ್ ರೆಗೊ ಕರ್ತಾತ್. ಕೊಣೆಂ ಖಂಯ್ಚೆ ರೆಗೆಕ್ ಉಬೆಂ ರಾವ್ಪಾಚೆಂ ತೆಂ ಧರಿಲ್ಲೆಂ ಆಸ್ತಾ. ಎಕೆ ರೆಗೆಕ್ ಉಬೆ ರಾವ್ತಾಲೆಕ್ ದುಸ್ರೆ ರೆಗೆಂತ್ ವಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ನಾ, ತಶೆಂಚ್ ಎಕದಾಂ ಮಾಂಡಾರ್ ಉಬಿಂ ರಾವ್ತಕಚ್

ರೆಗೊ ಬದಲ್ಲೆ ಪಯ್ಲೆಂ ಮುಸ್ತ್ಯಾ ವ್ಹೋಂತ್ಲ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲಾಂಕ್ ಲೆಕುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಅಶಿ ರಿವಾಜ್ ಆಸಾ.

ಪಯ್ರ್ ಪಯ್ರ್ ಜಶಿ 'ರೆಗೊ ಬದಲಪ್' ಅಶೆಂ ಮ್ಹಳೆಂ ತರಿ ಖರ್ಯಾ ಅರ್ಥಾನ್ ತೆಂ 'ರೆಗೊ ಬಾಂದಪ್.'

ಎಕ್ ರೆಗ್ ಬಾಂದಿನ್ ಗೆ,
ಗಣೇಶ ದೆವಾ ಬೆಟೆ ವಾಡಿನ್ ಗೆ [62]

ಹ್ಯಾ ಪ್ರಸಂಗಾರ್ ಗಾಪ್ಯಾಚೆಂ ಹೆಂ ಗೀತ್ ತೆಂಚ್ ಅರ್ಥ್ ಸುಚೈತಾ. ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಆನಿ ಅಂಗಾಂತ್ ಅಪುರ್ಬ್ ಶಕ್ತಿ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾಚಿ ನಕ್ಲ್ ಕರಿತ್ ವ್ಹೋಕ್ ಉಬೆಂ ರಾವಿಲ್ಲ್ಯಾಕಡೆನ್ ಮೊಲ್ತಾತ್. ಮೊಲ್ಯಾಂ ಮೊಲ್ಯಾಂ ಪಾಂವ್ತ್ ಪಟುಸ್ ಮುಸ್ತ್ಯಾಯ್ ವ್ಹೋಂಟಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಉಬೆಂ ರಾವ್ತಾತ್ ಆನಿ ಮಾಗಿರ್ ಪೇಳ್ ಮೊಡ್ತಾತ್.[63]

2.4.2 ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಚಿಂ ವಾಲೊ-ಗಿತಾಂ:

'ವಾಲೊ' ಪೆಳ್ಚಿ ಹಿಂದು ಸಮಾಜ್ ಕಾರಣಾಂತರ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಕಾಳಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ. ತಾಂಣಿಂ ಸುಮಾರ್ ಕಾಳ್ ಪರ್ಯಂತ್ 'ವಾಲೊ' ಪೆಳ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಮುಂದರಿಲ್ಲಿ. ಆಜ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕಿರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲೊ ವಾಲೊ ಪೆಳಾನಾಂತ್ ಪುಣ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಸಂಗ್ರಹಕಿ ಜಾಯ್ ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್ ಹಿಣೆ ಸಾಂಗ್ಲೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಸುಮಾರ್ 40 ವರ್ಸಾಂ ಪಾಟಿಂ ಹ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜಾಂತ್ ಹಿ ಪೆಳ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ. ಪಿರ್ಯಾಂತ್ ಮಾಹೆತಿ ಮೆಳ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ತಿಚ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಸಂಗ್ರಹಕಾಂತ್ ತಿ ಬರಯ್ತಾ. ಆನಿ ಫಕತ್ 'ನೊವ್' ಗಿತಾಂ ಮೆಳಪ್ ಶಿಕಾ ಶಕ್ಯ ಜಾಲಾಂ ಮ್ಹಣೊನ್‌ಯಿ ತಿ ಸಾಂಗ್ತಾ. ತಿಂ ಗಿತಾಂ ಅಭ್ಯಾಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಹಾಂಚಾ ಆನಿ ಹಿಂದ್ವ್ಯಾಚಾ ಗಿತಾಂಚೆ ರಚನೆಂತ್ ಅಯ್ ಆನಿ ತಾಳಾಂತ್ ಖಿಚ್ ಸಮ್ಯ ದಿಸ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ.

ಕಾಂಯ್ ಗಿತಾಂ ಆಸಾ ತಶಿಂಚ್ ಆಸಾತ್. ಫಕತ್ ಧರ್ಮ್ ಪ್ರಮಾಣೆ ತಾಂತ್ಲಿಂ ನಾಂವಾಂ ಬದಲ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಜಶ್ಯಾ, ಮಿಂಚಿ, ಬ್ರಹ್ಮ್ಯಾ, ಚಂದ್ರೇಶ್ವರ್ ಭೂತನಾಥ್ ಹ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಗ್ರಾಮದೆವಾತೆಂಕ್ ಬದ್ಲುನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ದೆವಾ ಬರಾಬರ್ ಮಾನಾಂವ್ಚೆಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ– ದೆಖಿಕ್–

ಪಿಯೆಬ್ತ್ಯಾ ಮುಳಾಂತು ಗೆ
ಮೊ ದುಪ್ ಕೊಣೆಂ ವರಯ್ಲ್ಯಾಗೆ,
ಮೊ ದುಪ್ ಕೊಣೆಂ ವರಯ್ಲ್ಯಾ
ಪಿಯೆದಾದ್ ಸಾಯ್ಬಿಣಿ ಯೆಯ್ಲ್ಯಾಗೆ
ತಿಣೆಂ ಮೊ ಬಿಜ್ಮೆಂತ್ ಕೆಲಾಗೆ,
ಮೊ ಬಿಜ್ಮೆಂತ್ ಕೆಲಾ [64]

ಅನ್ಯೇಕ್ ಗೀತ್ ಬದಲೆಲ್ಲಿ ರೀತ್:

ಪ್ರಾಚೀನ್ ಹಿಂದು ಬಾಯ್ಲಾಂಚಿ –	ಅರ್ವಾಚೀನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಬಾಯ್ಲಾಂಚಿ
ಸಾಡೆ ತಿನ್ಶಿಂ ಧಾಂಣಯೊ	ಸಾಡೆ ತಿನ್ಶಿಂ ದಾಂಣಯೊ
ರಥಾ ತುಜ್ಯೊ ಘುಡಯ್ಯೊ	ರಥಾ ತುಜ್ಯೊ ಘುಡಯ್ಯೊ
ತ್ಯಾ ರಥಾಂ ಕೋಣ್ ದೆವಾ ಬಸೆಗೆ	ತ್ಯಾ ರಥಾಂ ಕೋಣ್ ದೆವಾ ಬಸೆ ಗೆ
ತ್ಯಾ ರಥಾಂ ಕೋಣ್ ದೆವಾ ಬಸೆ	ತ್ಯಾ ರಥಾಂ ಕೋಣ್ ದೆವಾ ಬಸೆ
ತ್ಯಾ ರಥಾ ಬಸೆ ಖುಂಟಿ ಮಾಯಾ ಬಸೆ	ತ್ಯಾ ರಥಾ ಬಸೆ
ಜನಲೋಕ್ ದಿಸೆ	ಫಾತಿಮಾ ಸಾಯ್ಬಿಣ್ ಬಸೆ
ಮಾಂಡಾರ್ ರಥ್ ಖೆಳೆ ಗೆ	ಜನಲೋಕ್ ದಿಸೆ
ಮಾಂಡಾರ್ ರಥ್ ಖೆಳೆ	ಮಾಂಡಾರ್ ರಥ್ ಖೆಳೆ ಗೆ
ಸಾಡೆ ತಿನ್ಶಿಂ ದಾಂಣಯೊ	ಸಾಡೆ ತಿನ್ಶಿಂ ದಾಂಣಯೊ
ರಥಾ ತುಜ್ಯೊ ಘುಡಯ್ಯೊ	ರಥಾ ತುಜ್ಯೊ ಘುಡಯ್ಯೊ
ತ್ಯಾ ರಥಾಂ ಕೋಣ್ ದೆವಾ ಬಸೆಗೆ	ತ್ಯಾ ರಥಾಂ ಕೋಣ್ ದೆವಾ ಬಸೆಗೆ
ತ್ಯಾ ರಥಾಂ ಕೋಣ್ ದೆವಾ ಬಸೆ	ತ್ಯಾ ರಥಾಂ ಕೋಣ್ ದೆವಾ ಬಸೆ
ತ್ಯಾ ರಥಾ ಬಸೆ ಭುತನಾಥ್ ದೆವಾ ಬಸೆ	ತ್ಯಾ ರಥ್ ಬಸೆ
ಜನಲೋಕ್ ದಿಸೆ	ಸಾಂತ್ ಖುರಿಸ್ ದೆವ್ ಬಸೆ
ಮಾಂಡಾರ್ ರಥ್ ಖೆಳೆ ಗೆ	ಜನಲೋಕ್ ದಿಸೆ
ಮಾಂಡಾರ್ ರಥ್ ಖೆಳೆ [65]	ಮಾಂಡಾರ್ ರಥ್ ಖೆಳೆ ಗೆ [66]

ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಕಾಳಾರ್ ಧರ್ಮ್ ಬದಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಭಾವನಾಂ ಬದಲ್ಲಿನಾಂತ್, ನಾಚಾಚಿ ಆನಿ ಸಂಗೀತಾಚಿ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಬದಲ್ಲಿನಾಂ ಮ್ಹಣ್ಪಾಕ್ ಹೆಂ ವಯ್ಲೆಂ ಗೀತ್ ರುಜ್ವಾತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

2.4.3 ದಾಲೋತ್ಸವಾಂತ್ 'ಪುಗಡಿ'

ಗೊಯಾಂತ್, ಶೈರಾಂತ್ ವ ಗ್ರಾಮೀಣ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ಮಹಿಳಾಂ ಸೊಡುನ್ ಸರ್ವ್ ಜಾತಿ–ಜಮಾತಿಚೊ ಸ್ತ್ರೀಯೊ "ಪುಗ್ಡಿ" ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್ ನಿರ್‌ನಿರಾಳ್ಯಾ ತರೆನ್ ನಾಚ್ತಾತ್.

ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿ ವ ಧಾಲೊ ಹೆ ದೋನ್ ಉತ್ಸವ್ ಖಾಸಾ ಪುಗ್ಡೆಚೆ ಆಸೊನ್ ವಿವಿದ್ ಥರಾಂನಿ ಪುಗ್ಡಿ ಖೆಳ್ತಾತ್. ಪುಗ್ಡೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಗಾಣಾಂ ಆಸ್ತಾತ್. ಸಾಂಗಾತಾ ವಾಜಂತ್ರಾಂ ಆಸಾನಾಂತ್. ನಾಚ್ಪ ಬಾಯ್ಲಾಂ ಗಾನಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ನಗರಿ ಜೀವನಾಂತ್‌ಪುಗ್ಡೆಚಿಂ ಅನೇಕ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸಾತ್.

ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪುಗ್ಡಿ ಖೆಳ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಸತ್ರಾಪೆಕ್ಷಾ ಪ್ರಕಾರಾಂಚೊ ಸೊಧ್ ಲಾಗಲಾ. ಕಲ್ಪ್ಯಾ. ಸರ್ವ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಪರಂಪರಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾತ್. ಪುಗ್ಡಿ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ವೇಗ್-ವೇಗಳ್ ಆಸಾ. ಥೊಡೆ ಪ್ರಕಾರ್ ವೇಗಿ ಫಾಂಟ್ ನಾಚ್ತಾತ್. ಥೊಡೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಪರ್ತ್ ಪರ್ತ್ ಕರುಂಚೆರ್ ನಾಚ್ತಾತ್. ಥೊಡೆಂ ಪಾವ್ಲಾಂ (Steps). ಹಾತಾಂಚೆ ಹಾವ್-ಭಾವ್ ಆನಿ ತಾಳ್ಯೊ ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಚೆಂ ತತ್ವ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಆಯ್ಚೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಧಿ ಮ್ಹುಣ್ ಖೆಳ್ತಾತ್.[67]

2.4.3.1 'ಧನ್‌ಗರಿ ಪುಗಡಿ':

ಗೊಂಯಾಂತ್ ಧನ್‌ಗರಿ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಚಿ ಪುಗ್ಡಿ ಇತರ್ ಪುಗ್ಡ್ಯಾ ಪರಸ್ ವೆಗ್ಳಿ ಆಸಾ. ಹಿಂ ನಾಚ್ತಾ ಆನಿ ಗಾಯಾಂ ನಾಚ್ತಾಂ ಕೇವಲ್ ತೊಂಡಾಂತ್ "ಶ್..ಶ್.." ಅಶೆಂ ಆವಾಜ್ ಕಾಡ್ತ್ ದೊಗ್ ದೊಗ್ ಜಾವ್ನ್ ಎಕಾಮೆಕಾ ಹಾತ್ ಗುಂತ್ಲುನ್ ಗುಂವ್ಡಾಂ ಗುಂವ್ಡಾಂ ಮುಖಾರ್ ಪಾಟಿಂ ದಲ್ತಾತ್.[68]

2.4.3.2 'ದಾಲೊ ಪುಗಡಿ':

ಕಸ್ತೆ ತಾಲುಕ್ಯಾಂತ್ ಸ್ತ್ರೀ ಗಾವ್ಡೆ 'ದಾಲೊ ಪುಗ್ಡಿ' ಖೆಳ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ನೃತ್ಯಾಂತ್ ಅಸಂಖ್ಯಾತ್ ಗಾಯಾಂ ಆಸಾತ್. ಸಾಂಗಾತಾ ಎಕ್ ದೊನ್ ಘುಮಟ್ ವಾಜಂತ್ರಾಂ ಆಸ್ತಾತ್. ನಾಚ್ಪಿ ಸ್ತ್ರಿಯೊ ಗಾತಾತ್. ನಾಚ್ಪಿ ದಾಲೊ ಪ್ರಮಾಣೆ ದೊನ್ ರೇಗೆ ಕರುನ್ ಮುಖಾರ್ ಪಾಟಿಂ ದಲ್ತಾತ್. ಕಮ್ರೆಕ್ ಬಾಂದ್ಲೆಲೆ ಲೇಸ್ ಸುಟೆಂವ್ಚ್ಯಾ ತೆ ಎಕಾ ಹಾತಾನ್ ಘುಂವ್ಡಾವ್ನ್ ಘುಂವ್ಡಾವ್ನ್ ನಾಚ್ತಾತ್. ಗಾವ್ಡ್ಯಾಂಚಾ ಪುಗ್ಡ್ಯಾಂತ್ ವಿವಿಧ್ ರೂಪ್ ಆಸೊನ್. ಸ್ತ್ರೀ ಗಾವ್ಡ್ಯಾಂಚಾ ದಾಲೊ ಪುಗ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಪಂಕ್ತಿ ವ ಗೋಲ್ ಅಶೆಂ ದೋನ್ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸಾತ್.[69]

2.4.3.3 'ಕಳ್‌ಶಿ ಪುಗಡಿ':

ಕಳ್ಶಿ ಪುಗ್ಡಿ ನೃತ್ಯ ಅಧಿಷ್ಠಾತ್ರಿ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ದೇವತೆ ಮುಖಾರ್ ನಾಚ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಂತ್ ಗಾಯಾಂ ನಾಂತ್. ಎಕ್ ಕಳ್ಶಿ ವ ಘಾಘಾರ್ ಘೆವ್ನ್ ಎಕಾಚ್ ಲಯಾಚೆರ್ ಘುಂವಾತ್ ಜೋರ್ದಾರ್ ಪುಂಕುನ್ ನ್ಹಾಚ್ತಾತ್.[70]

2.4.3.4 'ನಾಗ್ಡಿ ಪುಗಡಿ':

ಚಿಮುಣೆ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಸ್ತ್ರಿಯೊ ನಾಗ್‌ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ (ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ 'ಘುರ್ಗೆಂ' ಜಾಂವ್ಕ್ ಇತ್ಯಾದಿ) ಮೆಳ್ಯಾರ್ ನಾಗ್ಡೆಂ ನಾಚ್ತಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಅಂಗಾಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತಿ ಅಂಗಪ್ಣ್ ಪಾಳುಂಕ್, ಘುರ್ಗೆಂ ಜಲ್ಮ್ಲ್ಯಾರ್ 'ಸಂಪ್ಯಾ ಏಸಾ ತಾಚ್ಯಾ ಪಾಕ್ಶ್ಯಾಂ ಕುಡಾಂತ್ ದಾರಾಂ ದಾಂಪುನ್ ನಾಗ್ಡಿ ಪುಗ್ಡಿ ನಾಚ್ಪಿ ದೇವತೆ ಮುಖಾರ್ ರಿವಾಜ್ ಆಸಾ.[71]

2.4.4 ಫುಗಡೇಚೆಂ ಗೀತಾಂ:

ಹ್ಯಾ ಗೀತಾಂ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಬಾಯ್ ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕಾಚಾ **'ಕಣೇರ್ ಖುಂಟಿ ನಾರಿ'** ಗ್ರಂಥಾಂತ್- ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ **'ಗಾಥಾ ಆರ್ತ್ ಸುರಾಂಚೀ'** ಬರೊವ್ಪಾಂತ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಬರಿ ಹಾಂಗಾಸರ್ ದಿಲಾಂ–

"...ಫ್ರುಗಡೀ ಹೆಂ ಗೊಂಯಚ್ಯಾ ಬಾಯಲಾಂಚೆ ಎಕ್ ಖಾಶೆಲೆಂ ಲೋಕನೃತ್ಯ್. ಚವಥ, ನಾಗಪಂಚಮ, ಶ್ರಾವಣೀ ಆಯತಾರ ಆಶೆತರೆಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ವೃತಾಂ-ಪರಬಾಂ ವೇಳಾರ ಬಾಯಲೊ ಮೋಠೇ ಉಮೇದೀನ ತೆಂ ನಾಚತಾತ. ಹ್ಯಾ ನೃತ್ಯಾಂತ ಗೀತಾಂಕ ಖುಬಚ ಮ್ಹತ್ತ್ವ ಆತಾ. ಗೀತಾಂ ಬಗರ ನಾಚಪ್ಯಾಕ ಸ್ಫೂರ್ತಿಚ ಯೆಂವಚೀನಾ. ಲಯ್, ತಾಲ, ಸ್ವರ, ಹಾಂಚೊ ಎಕ ಸುಂದರ ಮೇಳ ಹ್ಯಾ ಗೀತಾಂನೀ ಜಾಲ್ಲೊ ದಿಸತಾ.

ಆಮೊಣೆಂ ಗಾಂವಾಂತ ಮೆಳ್‌ಪೀ ಫುಗಡೇಚೆಂ ಗೀತಾಂಯ್ ಅಶೇಂಚ ಗೊಂಯಚ್ಯಾ ಫುಗಡೇಚ್ಯಾ ಗೀತಾಂಚಿ ಖಾಶೆಲೀ ಪತ ದಾಖೊವಪೀ ಜಾವನ ಆಸಾತ. ಹೀಂ ನಾಚತನಾ ಗಾವಪಾಚೀಂ ಗೀತಾಂ ಆಶಿಲ್ಲ್ಯಾನ ತಾಂತೂನ ಎಕ್ ಆವೇಗ ಆಸಾ. ಹೀಂ ಗಾಯತನಾ ಸಾಂಗಾತಾಕ ಕಸಲೇಂಚ ವಾದ್ಯ ನಾಸತಾ ಪೂಣ್ ಹಾತಾಂಚ್ಯಾ ತಾಳ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಲಯಬದ್ಧ ಸುರಾಂಚೆಂ ತಾಂಕಾಂ ಸಂಗೀತ ಆಸತಾ. ಹ್ಯಾ ಗೀತಾಂನೀ ಗುಂತಿಲ್ಲೆ ವಿಶಯ ಅಶೇಚ ಕಾಳಜಾಕ ಹಾತ ಘಾಲಪೀ, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಗಾಂವಚ್ಯೊ ದೇವ-ದೇವತಾ ಧರೂನ ಭಾವ-ಭಯಣೇಚೋ ಮೋಗ, ಘೊವಿಲ್ಯಾ ಘರಾ ಭೋಗತಲೆ ಕಷ್ಟ, ಜಾವೆ-ಜಾವೆ ಮದಲೊ ಮತ್ಸರ, ಅಶೆ ಬಾಯಲಾಂಕ ಭಾವಪೀ ವೆಗ-ವೆಗಳೆ ವಿಶಯ ಧರೂನ ಲಗ್ನಾಕ ಆಂವಡೆವಪೀ ಎಕಾದ್ರೆ ಅಂಕವಾರ ಚಲಯೆಚ್ಯೋಯ ಕೆಲ್ಲ್ಯೊ ಫಕಣಾಂ-ಮಸ್ಕರ್ಯೊ ದಿಸತಾತ. ಹ್ಯಾ ಭಾಗಂತಲೀಂ ಕಾಂಯ ಗೀತಾಂ ಆಸಾತ ತಶೀಂಚ ಗಾವಪಾಚೀಂ ಆಸಾತ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕಾಂಯ್ ಗೀತಾಂ, ಭಿತಲ್ಲೀಂ ಬಾಯಲಾಂಚೀಂ ವಾ ಥಳಾಂಚೀಂ ನಾಂವಾಂ ಬದಲೂನ ಆಪಲ್ಯಾಕ ಜಾಯ ತಿತಕೀಂ ವಾಡೊವಂಕ ಮೆಳ್‌ಟಾತ. ತಶೇಂಚ ಚಡಶೀಂ ಗೀತಾಂ ಗಾಯತನಾ ಮುಖೇಲ ಬಾಯಲೇನ ಸುರವಾತ ಕರಪಾಚೀ ಆಸತಾ, ಉಪರಾಂತ ತಿಣೆಂ ಗಾಯಿಲ್ಲೆಂ ಕಡವೆಂ ಹೆರ್ ಬಾಯಲೊ ಘೊಳಯತಾತ.

ಹ್ಯಾ ಭಾಗಾಂತಲ್ಯಾ ಖುಬಶಾ ಗೀತಾಂಚೇರ ಮರಾಠೀಚೀ ಸಯಾ ಆಶಿಲ್ಲೀ ಜಾಣವತಾ. ಜ್ಯಾ ಬಾಯಲಾಂನೀ ಕೆನ್ನಾ ಶಾಳೆಚೆಂ ತೊಂಡೂಯ ಪಳೋವಂಕ ನಾ ವಾ ಗೊಂಯ ಸೊಡೂನ ಕೆನ್ನಾ ಮರಾಠಿ ವಾಟಾರಾಂತ ಏಕ್ ರಾತ ರಾವಪಾಚೀ ಲೆಗೀತ ಕಲ್ಪನಾ ಕರುಂಕ್ ನಾ, ಅಶಾ ಬಾಯಲಾಂಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ ಘೊಳಟಲೀಂ ಹಿಂ ಮರಾಠೀಚೊ ಪ್ರಭಾವ ಆಶಿಲ್ಲೀಂ ಗೀತಾಂ ಪಳೋವನ ಖರೆಂ ತರ ಆಜಾಪ ದಿಸತಾ. ಪುಣ್ ಹಾಕಾ ಗೊಂಯಚೋ ಇತಿಹಾಸಚ್ ಕಾರಣ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಭಾಗಾಂತಲ್ಯಾ ಕಿತಲ್ಯಾ ತರೀ ಗೀತಾಂ ಕಡೆನ ಸಾಮ್ಯ ಆಶಿಲ್ಲೀಂ ಗೀತಾಂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ ಹಾದಗಾ ವಾ ಭೋಂಡಲಾಸಾರಕ್ಯಾ ವ್ರತಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಸಂಗಾರ ಗಾಯಿಲ್ಲೀಂ ದಿಸತಾತ.

ಸಾದಿಂ ಫುಗಡಿಂ, ಘೊಂವಡಿಂ ಫುಗಡಿಂ, ಬಸಕಿ ಫುಗಡಿಂ, ದೊಣ್ಟ್ಯಿಂ ಫುಗಡಿಂ, ಜೋಡಿಂ ಫುಗಡಿಂ, ಉಬಿಂ ಫುಗಡಿಂ, ವಾಂದೊ ಫುಗಡಿ. ಅಶೆ ಫುಗಡ್ಯೆಚೆ ವೆಗ-ವೆಗಳೆ ಪ್ರಕಾರ ಗಾಂವಾಂತ ಮೆಳ್ಟಾತ. ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಂಚ್ಯಾ ವೇಳಾರ್ ಗಾವಪಾಚಿಂ ಗೀತಾಂ. ತಶೀಂ ತಶೀಂ ಖಾಶೆಲಿಂ ಆಸತಾತ ದೆಖುನ್ ಹ್ಯಾ ಭಾಗಾಂತ ಗೀತಾಂ ದಿತಾನಾ ತೀಂ ವಿಂಚುನಂ ಫುಗಡಿ ನಾಚತನಾ ಗಾಯತಾತ ತಾಚೊ ಮುಖೆಲ ಉಲ್ಲೇಖ ಕೆಲಾ. ಫುಗಡ್ಯೆಚ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಂ- ಮಧೀಂ ಸಾದೆ ಫುಗಡ್ಯೆಚಿಂ ಗೀತಾಂ ಚಡ ಮೆಳ್ಟಾತ. ತೀಂ ಆನಿ ಘೊಂವಡಿ ಫುಗಡ್ಯೆಚಿಂ ಗೀತಾಂ ಆಕಾರಾನ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಸಾತ."

ದೆಖಿಕ್ ಥೊಡಿ ಫುಗಡೆಚಿಂ ಗೀತಾಂ:

(i) ಸಾದಿಂ ಫುಗಡಿಂ ನಾಚತನಾ

ನಣಂದ ಮ್ಹುಣಜೆ

ನಣಂದ ಮ್ಹುಣಜೆ ನ್ಹಣಂದ
ಉಕಡಿಲ್ಲೆಂ ಕಣಂಗ
ಖಾಯಿನ ಗೇ
ಮಟಾಮಟಾ!

ದೀರ ಮ್ಹುಣಜೆ ದೀರ
ಸಾನ್ನಿಚೊ ವೀರ
ಸಾನ್ನ ಮಾರೀನ ಗೇ
ಝುಪಾ ಝುಪಾ!

ಮಾಂಯ ಮ್ಹುಣಜೆ ಮಾಂಯ
ಭಲ್ಲೆಲೀ ಬಾಂಯ
ಉದಕ ಕಾಡೀನ ಗೇ
ಭರಾಭರಾ!

ಮಾವ ಮ್ಹುಣಜೆ ಮಾವ
ಭಲ್ಲೆಲೊ ಗಾಂವ
ಭೋವೀನ ಗೇ
ಭರಾಭರಾ!

ಜಾವ ಮ್ಹುಣಜೆ ಜಾವ
ಪಣಸಾಚೇ ಮಾವ
ಶೆಂವಟೂನ ಮಾರೀನ ಗೇ
ಭರಾಭರಾ!

(ii) ಧಾಲೊ ಫುಗಡೀ ನಾಚತನಾ

ತುಮಿ ಖಿಯಂಚ್ಯಾ ಗಾಂವಚ್ಯೊ ನಾರೀ

ತುಮಿ ಖಿಂಯಚ್ಯಾ ಗಾಂವಚ್ಯೊ ನಾರೀ ಗೇ
ತುಮಿ ಖಿಂಯಾಚ್ಯಾ ಗಾಂವಚ್ಯೊ ನಾರೀ?
ಆಮಿ ಮುಡಗಾಂವ ಗಾಂವಚ್ಯೊ ನಾರೀ ಗೇ
ಆಮಿ ಮಡಗಾಂವ ಗಾಂವಚ್ಯೊ ನಾರೀ!

....

(ii) ಭೊಂವರೀ ಫುಗಡೀ ನಾಚತನಾ

ಪಾಂಚ ಪಾಕಳ್ಯಾಂಚೆಂ ಗೇ ಫೂಲ ರುಮ್ಮಡಾಚೆಂ

ಪಾಂಚ ಪಾಕಳ್ಯಾಂಚೆಂ ಗೇ
ಫೂಲ ರುಮ್ಮಡಾಚೆಂ,
ತೆಂ ಫೂಲ ಘಡಯ
ಶೇಟೀ ಭಾಂಗಾರಾಚೆಂ
ತೆಂ ಫೂಲ ಮಾಳೂನ ಗೆಲೀ
ಮಾಮಾಂಕ ಪಾಂಯಾ ಪಡೂಂಕ,
ಮಾಂಯೆನ ಮ್ಹಣ್ಟಲೆ ಸುನೆ
ನಂದೂ ಆಯವಪಣ
ಪಾಂಚ ಪಾಕಳ್ಯಾಂಚೆಂ ಗೇ
ಫೂಲ ರುಮ್ಮಡಾಚೆಂ,
ತೆಂ ಫೂಲ ಘಡಯ
ಶೇಟೀ ಭಾಂಗರಾಚೆಂ
ತೆಂ ಫೂಲ ಮಾಳೂನ ಗೆಲೀ
ದೇರಾಕ ಪಾಂಯಾ ಪಡೂಂಕ,
ದೇರಾನ ಮ್ಹಣಾಟಲೆ ವಯನೀ
ನಂದೂ ಆಯಾವಪಣ

....

(iv) ರಗಡೊ ಫುಗಡೀ ನಾಚತನಾ

ಚೆಡವಾನ ದಾತೆಂ ಮಾಂಡಿಲೆಂ

ಆಪಟೂನ ಘುಪಟೂನ ಗೋ ಚೆಡವಾನ
ದಾತೆಂ ಮಾಂಡಿಲೆಂ,
ಘೋವ ಮೆಳನಾ ಮ್ಹಣಗೋ ಚೆಡವಾನ
ಕಪಲ ಫೊಡಿಲೆಂ!
ಫೂ! ಫೂ! ಫೂ!

2.5 ‘ಶಿಗ್ಮೊ’ ಪರಬ್ ಆನಿ ‘ಕಾರ್ನಿವಾಲ್’ ದಬಾಜೊ

ಹ್ಯಾ ಶಿಗ್ಮೊ ಪರ್ಬೆ-ಉತ್ಸವಾಕ್ ಆನಿ ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ದಬಾಜ್ಯಾಕ್, ತಾಂಚಾ ರಿವಾಜೆಂತ್ ಏಕಾಮೆಕಾ ತಾಳ್ ಪಡ್ತಾ. ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಕರೆಜ್ಮಾಂತ್ ಚಾಳೀಸ್ ದೀಸ್ ಮಾಸ್-ಸೊರೆೊ ಗಮ್ಮತಾಂ ಮಾರುಂಕ್ ಆಡ್ವಾರ್ಲ್ಯಾಂ (Lenten Fasting) ದೆಕುನ್, ಕರೆಜ್ಮ್ ಪ್ರಾರಂಬ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ, ಜಾಯ್‌ತಿತ್ಲೆಂ ಗಮ್ಮತ್ ಮಾರ್ಚೆಂ ಹಾಚೊ ಪ್ರಮುಖ್ ಉದ್ದೇಶ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತ್ಯಾಚ್ ಪರ್ಮಾಣೆ ಹಿಂದು ರಿವಾಜೆಂತ್‌ಯಿ ಆಸಲೆಂಚ್ ಸಮಾನಂತರ್ ಗಮ್ಮತಾಚೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಆಸಾ. ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆಷಾಢಾಚಾ (ಜುಲಾಯ್) ಅಮುವಾಸ್ಯೆಕ್ ಕಿತ್ಲೆಂಯ್ ಗಮ್ಮತಾಂ ಮಾರ್ತೆತ್, ಕಾರಣ್ ಮುಕ್ಲೊ ಮಹಿನೊ ಶ್ರಾವಣ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಯಾನ್, ತ್ಯಾ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ಹಿಂದು ರಿವಾಜೆ ಪರ್ಮಾಣೆ ಉಪ್ವಾಸ್ (abstinence) ಕರ್ಚ್ಯೊ ಕಾಯ್ದ್ಯೊ ಬಾಂದ್ತಾ. ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ಗಮ್ಮತಾಕ್ ಕಸಲೆಂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ನಾಂಗಿ ತಶೆಂಚ್ ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ದಬಾಜ್ಯಾಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ನಾ. ಕಶೆಂ 'ಹೊಳಿ' ಪರ್ಬೆ ವೆಳಾರ್ ಮಿಶಾಲ್ಯಾಯ್ ಕರುನ್ ರಂಗಾಳ್ ಉದಾಕ್ ಹೆರಾಂಕ್ ಶಿಂಪ್ಡಾಯ್ತಾತ್‌ಗಿ ತಶೆಂಚ್ ರಂಗಾಳ್ ಉದ್ಕಾನ್ ಭರ್‌ಲ್ಲೆ ಕಾಗ್ದಾ-ಗುಳೆ ಏಕಾಮೆಕಾ ಉಡೊವ್ನ್ ಘೆತಾತ್. ಆದಿಂ ವರ್ಸಾಕ್ ಏಕ್ ಪಾವ್ಪಿಂ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಉತ್ಸವಾ ವೆಳಾರ್ ಸಾದ್ಯಾ ಶೆತ್ಕಾರಾಂನಿ ತಾಂಚಾ ಧನಿಯಾಂಕ್ ಅನುಕರಣ್ ಕರ್ಚೆಂ, ನಕ್ರಿ ಕರ್ಚ್ಯೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ತರ್ ತೊಚ್ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರುನ್ ಕಾರ್ನಿವಾಲಾಂಚಾ ವೆಳಾರ್, ಸಾದೆ ಶೆತ್ಕಾರ್, ಭಟ್ಕಾರಾಂಕ್ ಆನಿ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಆಡಳ್ತೆದಾರಾಂಕ್ ಅನುಕರಣ್ ಕರ್ನ್ ನಕ್ರಿ ಕರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. ಶಿಗ್ಮೊ ಪರ್ಬೆ ವೆಳಾರ್, ಮೇಳ್ ಘರಾಂ-ಘರಾಂನಿ ವರ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ದಬಾಜಾ ವೆಳಾರ್‌ಯಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಗಾವ್ಡೆ ಶೆತ್ಕಾರ್ ಖೆಳಾ ಪಂಗಡ್ ಘರಾನ್-ಘರ್ ವರ್ತಾತ್. ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಮೇಳ್ ಘರಾ ಪಾಗ್ಲ್ಯಾರ್ ಯಿತಾನಾ ಘರ್ಚಿ ಮಿಜ್ಮಾನ್ ಏಕ್ ದಿವ್ಲೊ ಪೆಟೊವ್ನ್ ಪಾಂಚ್ ನಾಲ್ಂ. ಇಲ್ಲೊ ತಾಂದುಳ್, ಇಲ್ಲೊ ದುಡು ಏಕಾ ತಾಲ್ಕಾಂತ್ ದವರ್ನ್ ದಿಂವ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ಖೆಳಾ-ಪಂಗ್ಡಾಕ್ ಘರ್ಚೊ ಮಿಜ್ಮಾನಿ, ತಾಂಚೊ ದೆಖಾವೊ ಜಾಲ್ಯಾ ನಂತರ್ ತಾಂಕಾಂ ದಸ್ತುರೆಚಿ ದೇಣ್ಗಿ ದಿತಾ. ಅಶೆಂ ಹಿಂದ್ವಾಂಚೊ ಶಿಗ್ಮೊ ಪರಬ್ ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೊ ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ದಬಾಜೊ ಏಕಾಮೆಕಾ ರಿವಾಜಿ ಪರ್ಮಾಣೆ ತಾಳ್ ಪಡ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಹೆ ದೊನೀ ಲೋಕ್-ಉತ್ಸವ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಘಾಲ್ನ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣ್ ಕರ್ಚೆಂ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲಾಂ.[73]

2.5.1 ‘ಶಿಗ್ಮೊ’ ಪರಬ್

ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚೊ ನಾಚ್ ಹೊ ವಿರ್ಮ್ಯಾ ಅರ್ಥಾನ್ ಲೋಕ್ ನಾಚ್, ರಸ್ತ್ಯಾಂತ್ಲೊ ನಾಚ್, ಲೊಕಾಂಚೊ ನಾಚ್. ಹಾಂತುಂತ್ ಕೊಣೆಂಯ್ ವಾಂಟೊ ಘೆವ್ಯೆತಾ. ಹಿ ವರ್ಸಾಚಾ ವಸಂತಾಚಿ ಸುರ್ವಾತ್. ಹ್ಯಾ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಮನೋಹರ್ ಬಾಬ್ ಸರ್ದೆಸಾಯ್ ಅಶೆಂ ಸಾಂಗ್ತಾ.

ಸೊಮ್ಮ್ ರಂಗಾ-ಗಂಧಾನ್ ನಟ್ಲ್ಲಾ ಆನಿ ಆಂಬ್ಯಾಚಾ ಚಂವ್ರಾತ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಗ್ಳಾಚೆ ಸುರ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಯೆತಾತ್ ಆನಿ ಘುಮ್ಶೆ ಕಟರ್ ಘುಮ್ಶೆ ನಾದ್ ಕಾನಾರ್ ಪಡ್ತಾ. ಪಾಯಾಂತ್ ಆಪ್ಶಿಂ ತಾಲ್ ರಿಗ್ತಾ ಆನಿ ಒಂಟಾರ್ ಗೀತ್ ಸ್ಪುರ್ತಾ.

"ಮ್ಹು ಆ ಪುಲೆ ಮಾದ್ಯ ಬಾಜೆ
ಪಾಂವ್ ತರ್ಕನೆ ಲಾಗೆ'

ಅಶಿ ಸ್ಥಿತಿ ಜಾತಾ. ಶಿಗ್‌ಮ್ಯಾಚೊ ಮೇಳ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ದರ್‌ಯೆಕಾ ಗಾಂವಾಚೆಂ ಖಾಶೆಲೆಂಪಣ್. ಘರಾಂ-ಘರಾಂ ಮುಖವೆಲ್ಯಾ ಆಂಗ್ಣಾಂತ್ ಮೆಳ್ ನಾಚ್ತಾ. "ತಳಿ ಗೆ ತಳಿ ಬಾಯೆ ಆಸ್ವತಾ, ಘುರ್‌ದಾರ್ ತುಜೆಂ ಸಾಸ್ವತ." ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣಾತ್ ಘರ್ಕಾನಿಕ್ ಆಶೀರ್ವಾದ್ ದೀವ್ನ್ ಮುಖಾರ್ ವೆತಾ.

ಶಿಗ್ಮೊ ಹೆಂ ಉತರ್ 'ಸುಗ್ರೀಷ್ಮಕ್' ಹಾಚೆ ವೆಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲಾಂ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚಾ ಗಿತಾಂತ್ ಉತ್ರಾಂ ಪರಸ್ ತಲಾಕ್ ಚಡ್ ಮಹತ್ವ್. ಪರಂಪರೆನ್ ಚಲತ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚಾ ಕಾಂಯ್ ಗಿತಾಂಚೊ ಸಾರ್ಕೊ ಅರ್ಥ್ ಲಾಗನಾ. ಉತ್ರಾಂಚೊ ಅರ್ಥ್ ಸುರಾಂತ್ ಶೆಣ್‌ಲಾ. ಶಬ್ದೆ ಶಬ್ದೆಚಾ ಉಲ್ಯಾಂತ್ ಉತ್ರಾಂ ಬುಡುನ್ ವೆತಾತ್. ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚಿ ದುಂದಿ, ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚೊ ಬೊವಾಲ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಖಂಚಾಯ್ ಸಣಕ್ ಯೇನಾ' [74]

ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚಾ ಉತ್ಸವಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಬಾಯ್ ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್ ತಿಚ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಅಶೆಂ ಸಾಂಗ್ತಾ-

"ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚಿ ಪರಬ್ ಹಿ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಚಿ ಸಗಳ್ಯಾಂತ್ ಉಮೆದಿಚಿ ಪರಬ್. ತಾಂಚೆ ಬಿತಲ್ಲೆ ಮದ್-ಮಸ್ತೆಕ್ ಜಣ್ ಹೆ ಪರ್ಬೆ ಕಡೆನ್ ಬಾರ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಆಸ್ತಾ. ತಾಂಚಾ ಸಂಗಡ್ಯಾಪಣಾಚೊ, ದಾದ್ಲ್ಯಾಪಣಾಚೊ ಖರೊ ದಿಷ್ಟಾವೊ ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಜಾತಾ. ನೃತ್ಯ್ ಗಿತಾಂ ಶಿವಾಯ್ ತರ್ ಹಿ ಪರ್ಬ್ ಪುರಾಯ್ ಜಾಂವ್ಕುಚ್ ಶಕನಾ. ಹಿಂ ನೃತ್ಯ್ ಗಿತಾಂಯ್ ಅಶಿಂಚ್ ಉಚಾಂಬಳ್! ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಚಾ ಸಾಭಾವಾ ಭಾಶೆನ್, ಉತಾವಿಳ್, ಆಡಂಗಿ! ನಿಬರ್‌ಪಣಾನ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕರ್ಪಿ! ತಾಂಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಉತಾವಿಳ್‌ಪಣಾಂತ್ ಖರಿ ಬರ್ ಘಲ್ತಾ ದೋಲ್-ತಾಶಂಚೆಂ ರುದ್ರ್ ವಾಜಾಪ್. ತ್ಯಾ ವಾಜಪಾ ಶಿವಯ್ ನಾಚ್ಪಾಕ್-ಗಾವ್ಪಾಕ್ ಸ್ಫೂರ್ತ್ ಯೆವಪಚ್ ಶಕ್ಯ ನಾ. ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚಿ ಪರಬ್ ಸಗ್ಳಿ ತೀನ್ ದೀಸ್ ಆಸಲಿ ತರಿ ನಾಚ್-ಗಾಣಾಚ್ಯೊ ಖರೊ ಬಾರ್ ಪುನ್ವೆಚಾ ದಿಸಾಚ್ ಆಸ್ತಾ.

ಆಮೊಣೆಂ ಗಾಂವಾಂತ್ ಪಾಲ್ಗುನ್ ಮಹಿನೊ (ಫೆಬ್ರುವರಿ-ಮಾರ್ಚ್) ಲಗತಾಂಚ್ ಮಾಂಡಾರ್ ಖೆಳೆ ಖೆಳುಂಕ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಕರ್ತಾತ್. ಸಾತ್-ಆಟ್ ದೀಸ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ನಾಚಾಂ-ಗಿತಾಂಚೊ ಸರಾವ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ನಮಿ ದಿಸಾ ಮಾಂಡಾರ್ 'ನಮನ್' ಜಾತಾ. ನಮನ್ ಘಾಲುನ್ ಖೆಳೆ ಮಾಗಿರ್ ಶೆಜಾರಾಚ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ಖೆಳುಂಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ತಾತ್ ತೆ ಬದ್ದ್ ಪುನ್ವೆ ದಿಸಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ಯೆತಾತ್. ತೆ ದಿಸಾ ಮಾಗಿರ್ ತೆ ಪಾಂತೊಡೆರ್ ಕೊಂಬ್ಯಾನ್ ಸಾದ್ ಘಾಲಾ ಮೆರೆನ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ದರ್‌ಎಕಾ ಘರಾ ಕಡೆನ್ ವಚುನ್ ಧೂಂದ್ ಜಾವ್ನ್ ನಾಚ್ತಾತ್.[75]

ಹ್ಯಾ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪರ್ಬೆಂತ್ ವಿವಿದ್ ನಮುನ್ಯಾಚಿಂ ಗೀತಾಂ ಆಸಾತ್. ನಮನ್ ಗೀತ್, ದುಲ್ಪೊದಾಂ, ಚೌರಂಗಿ, ತಾಳ್, ತಳ್ಯಾಗೀತಾಂ, ಆರತ್-ಗೀತ್. ಹ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಬಾಯ್ ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕಾನ್ ಅಶೆಂ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ- "*ದುಲ್ಪೊದ್ ಹೆಂ ದೋನ್ ಫಾಂಯ್ ಚಾರ್ ಪ್ರೋಂಟಾಂ ಕವಸುಲ್. ವರ್ ಘುರಾಕದೆನ್ ಮೇಳ್ ಹಾಪ್ತ ಕಟ್ ಚೌರಂಗಿ ಗಾವ್ನ್ ಮುಖೆಲ್ ನೃತ್ಯಾರ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಕರ್ತೆ ಪಯ್ಲಿಂ ಪೆಲೆ ಹಾತಾಂತ್ ರುಮಾಲ್ ವಾ ತಾಳ್ ಘೆವ್ನ್ ಅಂಗ್ಣಾಂತ್ ಉಬೆಂಚ ನಾಚ್ ನಾಚ್ತಾತ್. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಹಿಂ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಗಾಯ್ತಾತ್. ವರ್ ದುಲ್ಪೊದ್ ಸೊಂಪ್ಲೆಂ ತಶೆಂ ಶಬ್ಯೆ! ಶಬ್ಯೆ! ಮ್ಹಣ್ ನಾಚಾಚಿ ಗತಿ ವಾಡೊವ್ನ್ ಆಸ್ತಾ. ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ದೆವ್-ದೆವತಾಂ ವಿಶೀಂ, ಪುರಾಣ್-ಇತಿಹಾಸ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಸ್ಥಿತಿಚೆರಯ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ಘಾಲ್ಪಿ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಮೆಳ್ತಾತ್.*"[76]

ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಉತ್ಸವಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ಗೀತಾಂಚೆಂ ವರ್ಗೀಕರಣ್ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾ:-

(1) ನಮನ್ ಗೀತ್, (2) ದುಲ್ಪೊದಾಂ, (3) ಚೌರಂಗಿ, (4) ತಾಳ್ (5) ತಳ್ಯಾ-ಗೀತಾಂ (6) ಆರತ್-ಗೀತ್.

(1) ನಮನ್ ಗೀತ್- ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಉತ್ಸವಾಂತ್ ಸಾತ್-ಆಟ್ ವಿಸ್ ಗೀತಾಂ ಗಾಯ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ನವ್ಯಾ ವಿಸಾ ಸುಂವಾರ್ ಹೆಂ ಗೀತ್ ಗಾಯ್ತಾತ್. ಘೊಡ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ಪೆಳ್ಣಿ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಲ್ಲೆ ಪೆಳ್ಣಿ ಹೆಂ ಗೀತ್ ಗಾವ್ನ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ದೆವ್-ದೆವತಾಂ ಕಡೆನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಂತ್ ಯಶ್ ಮಾಗ್ತಾತ್.

ದೆಸಿಕ್ ಗೀತ್

ಪಯ್ಲೆಂ ನಮನ್ ಘಾಲುಂ
ಚಾಂದ್-ಸುರ್ಯಾಸ್ ಬಾ
ಪಯ್ಲೆಂ ನಮನ್ ಘಾಲುಂ
ಚಾಂದ್-ಸುರ್ಯಾಸ್
ಪಯ್ಲೆಂ ನಮನ್ ಘಾಲುಂ
ಧರ್ತೆರಿ ಮಾತೆಸ್ ಬಾ,
ಪಯ್ಲೆಂ ನಮನ್ ಘಾಲುಂ
ಧರ್ತೆರಿ ಮಾತೆಸ್

(2) ದುಲ್ಪೊದಾಂ-

ದೆಸಿಕ್ ಗೀತಾಂ

(i) *ತೆ ವಾಟೆನ್*
ಕೊಣ್ ದೆವಾ ಗೆಲಾ ರೆ
ತೆ ವಾಟೆನ್
ಚಂದ್ರೇಶ್ವರ್-ಭುತನಾಥ್ ದೆವಾ ಗೆಲಾ ರೆ!
ಶಬ್ಯೆ! ಶಬ್ಯೆ!

(ii) ಪರ್ವತಾಚಾ ದೊಂಗ್ರಾ
ಫುಲೊಲಾ ಮೊಗ್ರಾ
ದೆವಾ ತುಜ್ಯಾ ನಗ್ರಾ
ಉತ್ಸವ್ ಜಾಲಾ!
ಶಬ್ಬೆ ಶಬ್ಬೆ!

(iii) ಭಲೆ ಭಲೆ ಭಮಣಾ
ಬಾಜಿ ಕರ್ಪಲಿ
ಬಾಜ್ಯೆಚ್ಯಾ ವಾಸಾನ್
ಬೊಮಲಿ ಪರ್ತಲಿ
ಶಬ್ಬೆ! ಶಬ್ಬೆ!

(iv) ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಂಗಶಿ,
ಸಾಮರಾಚಿ,
ತೆಂತು ಬಸ್ಲ್ಯಾ ದೆವತಿ ಬಾಯ್
ಭಂಗರಾಚಿ!
ಶಬ್ಬೆ! ಶಬ್ಬೆ!

(3) ಚೌರಂಗಿ:

ದೆವಿಕ್ ಗೀತ್-

ಕಾಳೆಂ ನಿಳೆಂ ಝುಡ್
ಕಾಪಶೆಚೆಂ ರೆ ಬಾ,
ಕಾಳೆಂ ನಿಳೆಂ ಝುಡ್
ಕಾಪಶೆಚೆಂ
ನಿರ್ಮಳ್ ಚನ್ನೆಂ
ಪುನ್ವೆಚೆಂ ರೆ ಬಾ,
ನಿರ್ಮಳ್ ಚನ್ನೆಂ
ಪುನ್ವೆಚೆಂ
ಬಾಯ್ರ್ ಘಾತ್ಲ್ಯಾ ದೋನ್
ಬಾಜೊ ರೆ ಬಾ,
ಬಾಯ್ರ್ ಘಾತ್ಲ್ಯಾ ದೋನ್
ಬಾಜೊ ಮು,
ಎಕ್ ರೆ ಬಾಜೆ ವರ್
ಚಂದ್ರೆಶ್ವರ್ ಬಸೆ ಬಾ,
ಎಕ್ ರೆ ಬಾಜೆ ವರ್
ಭುತನಾಥ್ ಬಸೆ

ತಾಳ್: ಪಾಲ್ಮೆಚಿ ಗೊಂಡೆ

ಮಾರವತ್ ಕಶೆ.

ದೊನಿಂಯ್ ಪಾಲ್ಮ್ಯಾಂವರ್

ಚಂದ್ರೇಶ್ವರ್ ಬಸೆ

ಚೊಯ್! ಚೊಯ್!

(4) ತಾಳ್:

ದೆಸಿಕ್ ಗಿತಾಂ

(i) ತಾರ್‍ಯಲೆಂ ವ್ಹೊಡೆಂ

ಲಾಗಲೆಂ ಚಿಕಲಾ

ತಾರಯೊ ಲಿಪಲಾ

ಚಿಪಾತಲಾ

ಚೊಯ್! ಚೊಯ್!

(ii) ಚಣ್ಯಾಂ ರೋಸ್ ಕೆಲಾ ಮಾಮಿನ್

ಚಣ್ಯಾಂ ರೋಸ್ ಕೆಲಾ ಮಾಮಾನ್

ತೊಪ್ ಲ್ಹೆವ್ನ್ ಖಾಲಾ

ಚೊಯ್! ಚೊಯ್!

(5) ತಳಯಾ-ಗಿತಾಂ

(i) ತಳಯಾ ಹಾಡ್ ಬಾಯೆ

ಆಸುತ,

ಆಯುವಪಣ್ ನಾಂದು ತುಜೆಂ

ಸಾಸುತ!

(ii) ತಳಯ ಹಾಡಲಿ ಆಯಾಂನಿ

ಉಬಿಲ್ಲಿ ಖೆಳ್ಯಾಂನಿ

ತಿಚೆಂ ಘರ್ ಭರ್ ರೆ

ಸುರ್‍ಯಾ ತಾಂದ್ಯಾಂನಿ!

(6) ಆರತ್-ಗೀತ್

ಮಾಯಾ ಲಾವ್ನುಂನಿ

ಸಂವ್ಸಾರ್ ರಚಿಲಾ ಹೊ

ಮಾಯಾ ಲಾವ್ನುಂನಿ

ಸಂವ್ಸಾರ್ ರಚಿಲಾ

ಮಾಗಿರ್ ಪಾಂಚ್ ದಿಸಾಂಚಾ ದೆವಾಂನಿ
ಶಿಗ್ಮೊ ರಚಿಲಾ ಹೊ,
ಪಾಂಚ್ ದಿಸಾಂಚಾ ದೆವಾಂನಿ
ಶಿಗ್ಮೊ ರಚಿಲಾ
ಮಾಗಿರ್ ಇಂದ್ರಜಿಚಾ ರಾಜಾ ದೆವಾ
ಖೆಳ್ಯಾ ಗೆಲಾ ಹೊ,
ಇಂದ್ರಜಿಚಾ ರಾಜಾ ದೆವಾ
ಖೆಳ್ಯಾ ಗೆಲಾ
ಮಾಗಿರ್ ಇಂದ್ರಜಿಚ್ಯಾ ರಾಣ್ಯೆನ್
ಕಾಯ್ ಹೊ ಕೆಲ್ಯಾ ಹೊ
ಇಂದ್ರಜಿಚ್ಯಾ ರಾಣ್ಯೆನ್
ಕಾಯ್ ಹೊ ಕೆಲ್ಯಾ
ಮಾಗಿರ್ ಪಾಂಚ್ ವಾತಿಂಚಿ ರಾಣ್ಯೆನ್
ಆರತ ಕೆಲ್ಯಾ ಹೊ
ಪಾಂಚ್ ವಾತಿಂಚಿ ರಾಣ್ಯೆನ್
ಆರತ್ ಕೆಲ್ಯಾ [77]

2.5.2 ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ದಬಾಜೊ

ಲಾತಿನ್ ಭಾಷೆಂತ್ 'ಕಾರ್ನೆ' *'Carne'* ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ 'ಮಾಸ್' ಆನಿ 'ಲೆವಾರೆ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ 'ಸಾಂಡ್ಚೆಂ.' [78] ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ಕರೆಜ್ಮಾ ಪಯ್ಲೆಂಚೊ ದಬಾಜೊ. ಶಿಸ್ತ್‌ಬದ್ಧ್ ನಂಯ್ ತರಿ ಗಮ್ಮತಾಚೊ ಚಿಂತುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ತಸಲ್ಯಾ ಮಿಜಾಸ್ಕೆಚೊ ದಬಾಜೊ. ಹ್ಯಾ ದಜಾಜ್ಯಾಕ್ ಗಡ್ ಕಳಿತ್ ನಾ. ಥೊಡೆ ಪಾಪ್ಪಿಂ ಫೊಕಣಾಂ, ತಮಾಶೆ ಸಭ್ಯತಾಯ್ ಮಿರ್ವೊನ್ ವೆತಾ, ಹೊ ಎಕ್ ಅಪ್ವಾದ್ ಪುಣ್ ನೇಮ್ ನ್ಹಯ್. ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಬಾಯ್ಲಾಂಕ್ ಫೆಸ್ತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತರ್ನಾಟ್ಯಾಂಕ್ ಸಂತೊಸಾಚ್ಯಾ ಉಮಾಳ್ಯಾಚೊ ಶಿಖರ್. ಕಾಲ್ಚೆ ಪೊರ್ಚೆ ಚುಕಿ/ ರಾಗ್ ಭಗ್ಸುಂಚೊ, ಫಾಲ್ಯಾಂಚೊ ದೀಸ್ ವಿಸ್ರೊಂಚೊ, ಮೊಗಾರ್ಯಾಂಕ್ ಮೊಗಾಚೊ ಬೆಜ್ ದಿಂವ್ಚೊ ಅವ್ಕಾಸ್ ಆನಿ ಸಾರ್ಕೆಂ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಜಿಣಿಯೆಚೊ ಆಮೊಲಿಕ್ ವೇಳ್– *"este doce momento"* [79]

ಕಾರ್ನಿವಾಲಾಚೊ ಉಗಮ್ ಚಾಲ್ತ್ಯಾ ಪಾತ್ಯೆಣೆಬರಿ ಕಥೊಲಿಕ್ ಫೆಸ್ತ್ ನ್ಹಯ್. ದೆವೊತ್ ಧಾರ್ಮಿಕಾಂನಿ ಸಾಂಗ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ನಾಡ್ಯಾರಾಂಚೆ ನಿರ್ಲಜಿತ್ ರಾನ್ವೊಟ್ ಪ್ರದರ್ಶನ್. ಕಾರ್ನಿವಾಲಾಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಚಾ ಆದ್ಲೆಂತಾ ಪಯ್ಲೆಂಯ್ ಅಸ್‌ಲ್ಲಿಂ. ರೊಮಾಂತ್ ಆದಿಂ ರೊಮಾಗಾರಾಂಚೊ 'ಸಾತುರ್‌ನಾಲಿಯಾ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಲೇಕ್ ಮೀತ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಖಾಣ್–ಜೆವಾಣ್ ಆನಿ ಪೀವನ್ ಸೆಂವ್ಚೆಂ ಆಕರ್ಷಕ್ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಅಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತಾಂಚಾ

ಪ್ರದರ್ಶನಾಂತ್ ತೆಪ್ಪೆ (floats), ಚಿತ್ರರಥ್ (tableaux), ವಿದೂಷಕ್ (clowns), ನಾಯಿಕಿಣ್ಯೊ (vamps), ಮಸ್ಕಿರೆಗಾರ್ (Pranksters) ಕಸ್ರತೆಗಾರ್ (Gymnasts), ಆನಿ ಪಿಸ್ಸ್ಯಾಂಚೆ ವೇಶ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಆಸ್ತಾಲೆ.

ರೋಮಾಂತ್ಲ್ಯಾ 'ಸಾತುರ್ನಾಲಿಯಾ' ಪ್ರದರ್ಶನಾಂತ್ ಪಯ್ಲೆಂಯ್ ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿ ರುಜ್ವಾತ್ ಆಸಾ. ಗ್ರೀಕಾಂನಿ ಹೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಜೆವ್ಸಾಚೆಂ (Zeus) ಬಾಪುಯ್ ದೇವ್ ಮಾನ್ಸ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಲ್ಯಾ 'ಕ್ರೊನುಸ್' ಹಾಕಾ ಅರ್ಪಿತಾಲೆ.[80]

ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಕಠಿಣ್ ಪ್ರಾಚಿತ್, ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಜೆಜ್ವಾರ್, ರುಜಾರ್ ಆನಿ ದಾನ್ ಕರುನ್ ಕರೆಜ್ಮಾಚೆ ಚಾಳೀಸ್ ದೀಸ್ ಪಾಳಾರ್ ಕರ್ತಾಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಕರೆಜ್ಮ್ ಸ್ಸುರುಚ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂಚೆ ತೀನ್ ದೀಸ್ ಖುಶೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಚಲೆಂವ್ಕ್ ಲಿಸೆನ್ಸ್ ಸಾತೆಂಲೆಂ ಗಲಾಟೆಂ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಂ.

ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಚ್ಯಾ ಆಗಮನಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಯ್ಲೆಂ. ತಾಚ್ಯಾಕೀ ಪಯ್ಲೆಂ ವಸಂತ್ ರುತುಂತ್ ಶಿಗ್ಮೊ ಪರಬ್ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಂತ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿ. ಶಿಗ್ಮೊ ಸ್ಕಳ್ಯಾರ್ ಮೊಳ್ಬಾ ದೊಣು (Rainbow) ರಂಗಾಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್. ಹೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಫಾಲ್ಗುನ್ (ಫೆಬ್ರುವರಿ–ಮಾರ್ಚ್) ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ (ಹಿಂದು ಪಂಚಾಂಗಾಚೊ ನಿಮಾಣೊ ಮಹಿನೊ) ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಮುಸ್ಳಾಂ ಖೆಳ್ ಆನಿ ಗೊಡೆ ಮೊಡ್ಣಿ ಹಿ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಹಪ್ತ್ಯಾನಿ ಸೊಜೆರಾಂಚೊ ಶಾಂತಿ ಕಾಳಾಚೊ ಸಂಭ್ರಮ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಇತರ್ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾಕ್ 'ಹೋಳಿ' ಸಂಭ್ರಮ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಸಂಭ್ರಮಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್, ದುಬ್ಳ್ಯಾಂನಿ ಗ್ರೆಸ್ತಾಂಕ್ ತಮಾಶೆ ಕರುಂಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಲಾಬ್ತಾಲ್ಯಾಬರಿ ಕಾರ್ನಿವಾಲಾಚ್ಯಾ ದಿಸಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಕಾಳ್ಯಾಂನಿ ಗೋರ್ಯಾಂ ಬರಿ, ಆನಿ ಗೋರ್ಯಾಂನಿ ಕಾಳ್ಯಾಂಬರಿ ರಂಗ್ ಪುಸುನ್, ಮಸ್ಕಿರಿ ಕರುಂಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಕರುನ್ ದಿತಾಲೆ. ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಮೊಜಾಂಬಿಕ್ ಗಾಂವಾ ಥಾವ್ನ್ ಕಾಳ್ಯಾ ಗುಲಾಮಾಂಕ್ ಹಾಡ್ತಾಲೆ.[81]

ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್, ಜೆರಾಲ್ ಅಧಿಕ್ಯಾರಾರ್ (Governor-General) ಆನಿ ತಾಚೆಂ ಕುಟಾಮ್ ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ನಿವಾಲಾಂತ್ ಭಾಗ್ ಘೆವ್ನ್, ಘರ್ಲ್ಯಾ ಜನ್ಲ್ಯಾಚೆರ್ ರಂಗಾಳ್ ಕಾಗ್ದಾ-ಗುಳಿ (*confetti*) ಉಡಯ್ತಾಲಿ (*'poudre de riz'*) ಆನಿ ಪಾಟಿಂ ಉಡವ್ನ್ ಘೆತಾಲೆ. ಜೆರಾಲ್ ಅಧಿಕ್ಯಾರಾಚ್ಯಾ ಮೆಜ್ಯಾನಿ ಸಾಂಗಾತಾ (ತಿಚಿ ಪರ್ವಣ್ಗಿ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್) ಕೊಣೆಂಯ್ ಕಾರ್ನಿವಾಲಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ನಾಚೊಂಕ್ ಆಸ್ಲ್ಲೆಂ, ಆನಿ ಹೊ 'ಟಾಂಗೊ' ನಾಚ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಫೊಲ್ಯಾಕ್ ಫೊಲೊ, ಕುಲ್ಯಾಕ್ ಕುಲೊ ಅಡ್ಕೊಂಚೊ ಅವ್ಕಾಸ್‌ಯಿ ಲಾಬ್ತಾಲೊ.[82]

ಪೂಣ್ ಶಿಗ್ಮೊ, ಹಿಂದು ಪುರಾಣಾಚ್ಯಾ ವಯ್ರ್ ಹೊಂದೊನ್ ಆಸ್ಲ್ಲೆಂ. ಮರಾಠ ರಘುಪತಿ-ನಾಚ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಲೆಂ. ಕಾರಣ್ ತೆ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಚೆ ಬದ್ಲ್ ದುಸ್ಮಾನ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಹಿಂದು ಲೊಕಾಂಕ್ ಧರ್ಮ್ ಆನಿ ಬಳ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ದಿತಾಲೆ.[83]

ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಪಾತ್ರ್‌ದಾರಿಂಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಸಂಭ್ರಮ್ ಆಜ್ ಎಕ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ರುಪಾರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರವಾಸಿ (tourists) ಖಾತಿರ್ ಖೆಳೊನ್ ದಾಕಂವ್ಚೊ ಎಕ್ ತಮಾಸೊ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲಾ.

ವಸಂತ್ ರುತುಂತ್ ಹಿಂದ್ವಾಂಕ್ ಶಿಗ್ಮೊ ಸಂಭ್ರಮ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್‌ಯಿ ತಸಲಿ ಮಜಾ ಮೆಳ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ತವಳ್ ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ಪರಿಚಯ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಜಾಂವ್ಕ್‌ಯಿ ಪುರೊ ಮ್ಹಣ್ ಅಂದಾಜ್ ಉಚಾರುಂಕ್ ವಯ್ಲಿ ಘಟನಾವಳ್ ಸಾಕ್ಸ್ ದಿತಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

2.6 ಲೋಕ್-ನಾಚಾಚಿ ಉಂಡಿ 'ದೆಖ್ಣಿ' ಪೆಂಡಿ

'ದೆಖ್ಣಿ' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ (ಡೆಕ್ಕನಿ ಶಯ್ಲಿ?) ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಥಂಯ್ ಪ್ರಚಲಿತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಹಿಂದು ಸಂಗೀತಾಚಾ ಮೊಲ್ಲಾಂಚೆರ್ ದೋನ್-ಚಾರ್ ವ ಸ-ಆಟ್ ವೆಳಾಚೆರ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಾವ್ನ್ ತೇಂಪ್ಲಾ ನಾಚ್ಪ್ಯಾಂಚಾ ಹಿಂದು ಜಿವಿತಾಚೆರ್ ಘಡ್ಲೆಲಿಂ ಪದಾಂ (The Deknni- "Song of the Deccan" or "in the Deccani style"? is a song imitating Hindu music in the musical idiom current among the christians, in two-four or six-eight time, descriptive mostly of Hindu life, with special attention paid to the temple dancers) [84]

ದೆಖ್ಣಿ ಪದಾಂನಿ, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ, ಹಿಂದು ಪುರ್ವಜಾಂಚ್ಯಾ ಜೀವನ್ ಕ್ರಮಾಚಿ ವೋಡ್, ಆನಿ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಮನೋರಂಜನಾ ಖಾತಿರ್ ಜುವಾರಿ ನ್ಹಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪೊಲ್ತಡಿ ರಾವ್ತಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಚೊ ವಿಚಿತ್ರ್ ಸವಯೊ ಪಿಂತ್ರಾಯಿಲ್ಲೆಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮಂತನಾಚ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಂನಿ ಚಡುಣೆ 1830 ಇಸ್ವೆ ಇತ್ಲ್ಯಾಕ್ ನಾಚ್ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಕುಸ್ಬೊಬಾ ದೆಖ್ಣಿ ಚಾರ್ ದಶಕಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಘಡ್ಲಾಸ್ತಲೊ, ಕಾರಾಣ್ 1869 ಇಸ್ವೆಂತ್ ತ್ಯಾ ನಾಂವಾಚೊ ಪ್ರಮುಖ್ ತುಂಡು ಝುಜಾರಿ (guerilla chief) ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಆನಿ ಲೊಕಾಂಕ್ ಪ್ರತಿರೋದ್ ಕರ್ತಾಲೊ. ದೆಖ್ಣಿ ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಪ್ರಸಿದ್ದ್ ಜಾಲ್ಲಿ ನ್ಹಯ್ ತರ್, ಆದ್ಲ್ಯಾ ಸಮಾಜಿಕ್ ಪದಾಂಚಾ ನಾಚ್ಪಾಚಾ ಸಾಲಿಚಿ ರುಪಾಂತರ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯತಾಯ್ ಆಸಾ. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ 1585 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪ್ರಾಂತೀಯ್ ಮಂಡಳಿನ್ (Third Provincial Council of Goa) ಬಾಯ್ಲಾಂಕ್, ನಾಚ್, ಖೆಳ್ ವ ದೆಖ್ಣೀಸ್ (deqhanies) ಗಾಂವ್ಕ್ ಆಡ್ಯಾರ್ಲೆಲೆಂ ಫರ್ಮಾಣ್ ಜ್ಯಾರಿ ಕೆಲ್ಲೆಂ, ಮ್ಹಣ್ತಚ್ಚ್ ಹ್ಯಾ ದೆಖ್ಣಿಚೊ ಪೂರ್ವ್‌ನಾಚ್ ಆಸ್ತಲೊ. ದೆಖಿಕ್ ***'ಅಲ್ತೊಡಿ ಗೊಂಗಾ'*** ಆನಿ ***'ಆಜ್ ಸೊಮಾರಾಚೊ ದೀಸ್'*** ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಪದಾಂನಿ ಪುರ್ವಿಲ್ಯಾ ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಗೀತಾಚಿ ಕುರ್ರು ದಿಷ್ಟಿಕ್ ಪಡ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ತಚ್ ಮಾಗಿರ್ಲ್ಯಾ ವಿಚಾರಾಕ್ ಪುಷ್ಟಿಕರಣ್ ಕರ್ತಾ. ದೆಖ್ಣಿಚೆ ಪ್ರದಾನ್ ವಿಷಯ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ರಾನಾಂನಿ ಅರ್ದಿಂ ಲಿಪ್‌ಲ್ಲಿಂ

ಆನಿ ಶೊಕಾಂನಿ ದೇವ್‌ಸ್ತುತಿ ಕರುನ್, ವಾವುರ್ಚ್ ಹಿಂದು ತೆಂಪ್ಲಾಚೊ ಹ್ರಾಗ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಕೊಲ್ಕೊಂತ್ ನಾಚ್ಪಿಣ್ಯೊ. ಹಿಂ ದೆಷ್ನಿ ನಾಚಾಚಿಂ ಕಲಾಕಾರ್ ನಕ್ತ್ರಾಂ. ತಾಂಚಿ ನಾಂವಾಂ ಜೊಯ್ತ್ರಿ, ದುಲ್ಗಿಂ, ಪೊಗ್ರೆಂ ಆನಿ ಸುಂದರಿಂ– ಅಶಿಂ ಆಸ್ತಾತ್. ತಾಂಚೆಂ ರೂಪ್ ಚವಾಪತ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಪಿಂತ್ರಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ತಾಣಿ ಆಂಗಾರ್ ಘಾಲ್ಚ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಚೆರ್ ಚಡ್ ಗಮಾನ್ ದಿತಾತ್. ಜಶೆಂ ಚವಾವತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚೆಡ್ವಾಂ ಕೆಸಾಂಕ್ ಫುಲಾಂ ಮಾಳ್ತಾತ್‌ಗೀ ತಶೆಂ ತಿಂಯೀ ಕೆಸಾಂಕ್ ಫುಲಾಂ ಮಾಳುಂಕ್ ಆತ್ರ್‌ಗ್ಯಾತ್. ತಾಂಚ್ಯಾ ಪಾಯಾಂಚ್ಯಾ ಖಿಳಿ ಘೊಂವಾರ್ಣಿ ಪಯ್ಝಣಾಂ ನೆಟಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ನಾಕಾಕ್, ನಾಕಾ–ನೊತಿಂ ಶಿರ್ಗಾಯ್ತಾತ್. ಹಿ ತಾಂಚಿಂ ಪಿರಿತ್‌ಪಣಾನ್ ಒಳ್ಕೊಂಚಿ ಗುರ್ತುಣ್. ಘೊಡ್ಯಾ ದೆಷ್ನಿ ಪದಾಂನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಖಾಣಾ–ಜೆವ್ಣಾಚಿಯಿ ಸವಯ್ ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾ. ತಾಣಿ ಖಾಂವ್ಚಿ ಜಸ್ಸಿ ಶಾಕ ಬಾಜಿ, ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ರುಚಿಕ್, ತೆಂಪ್ಳಿಂ ಆನಿ ತೊಪ್ಪಿಂ ಚಾಬ್ತಾತ್. ದೆಷ್ನಿ ಪದಾಂನಿ ಆಯ್ಕಾಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಮೊಡ್–ಉಪಾಸಾಕ್ ಕಸ್ರಿ ಪಾನಾಂ ಆನಿ ಸುಪಾರಿ. ದೊನ್ಪಾರಾಂಚ್ಯಾ ಜೆವ್ಣಾಕ್ ಲೊಣಿ ಆನಿ ತೂಪ್ ವಾಪರ್ತಾತ್ ಖಿಂಯ್.[35]

ಆಮಿಂ ಕೊಲ್ಕತಾಂ
ಅಮ್ಗೆಲ್ಯಾ ಅಲ್‌ಮುಸು
ಪಾನಾಂ – ಸುಪಾರಿ
ಪಾನಾಂ – ಸುಪಾರಿ ದಾದಾ
ಪಾನಾಂ – ಸುಪಾರಿ
ಅಮ್ಗೆಲೆಂ ಜೆವ್ಣಾಣುಂ
ತುಪ್ ಯ ಆನಿ ಲೊಣಿ
ತುಪ್ ಯ ಆನಿ ಲೊಣಿ ದಾದಾ
ತುಪ್ ಯ ಆನಿ ಲೊಣಿ [36]

ಘೊಡ್ಯಾ ದೆಷ್ನಿ ಪದಾಂನಿ ಸುಚಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ತಾಂಚೆಂ ಕರ್ತವ್ಯ ದೇವ್‌ಮಂದಿರಾಂತ್ ದೇವ್‌ಸ್ತುತಿ ಕರ್ಚಿ ಆನಿ ರಾತಿಚೆಂ ದೆವಾಕ್ ರಾಕ್ವೊಲಿ ಜಾವ್ನ್ ರಾವ್ಚೆಂ. ದೆಖಿಕ್ ಪದ್ 'ಫುಲಾಂ ಮಾಳುನ್'–

1. ಫುಲಾಂ ಮಾಳುನ್
ಕೆಲ್ಯಾಂ ಹಾವೆಂ ಸಾತೆಂ
ತಾಂತುಂ ಪಳ್ತೊ
ಎಕ್ ಚಾಂಪೆಂ

2. ಸರೊನಾಂ ರಾತಿ
ರಾವೊನ್ ಜಾಗೆಂ
ನಮಾಸ್ಕಾರ್ ಕೊರ್ತಾಂ ದೆವಾ
ತುಳಾಸಿ ಬೊಂವ್ತಿಂ

3. *ಒ ಯ ಆಮ್ಗೊ ದೇವು*
ಪೊಳ್ಸ್ ಗೆಲ್ಯಾರಿ
ಹಾಂ–ವುಂ ತಾಕಾ
ಗೊವಯ್ ದಿಯ್‌ನುಂ [87]

ತ್ಯಾ ಬಾಯ್ರ್ ತಾಣಿಂ ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ನಾಚೊಂಕ್ ತಯಾರ್ ಆಸಾಚೆ ಆನಿ ತಾಣಿಂ ನಾಚ್ ಮೆಚ್ಚಾಚೆ. ತಾಣಿಂ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಮುಖೆಲಿಕ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ದೆಸಾಯ್ ಖಾತಿರ್ ನಾಚೊಂಕ್ ಜಾಯ್. ಆನಿ ತಶೆಂಚ್ ನ್ಹಂಯ್ ಉತ್ರೊನ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸಂಭ್ರಮಾಕ್ ವೊಚೊಂಕ್ ಜಾಯ್.

ದೆಖಿಕ್ ಪದ್:
ಹಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಾ ಪೊಲ್ತಡಿ ವೊಯ್ತಾಂ
ದಾಮುಲ್ಯಾ ಲಗ್ನಾಕ್ ವೊಯ್ತಾಂ
ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾಯ್ಬಾ ವಾಟ್ ದಾಕಯ್
ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾಯ್ಬಾ ವಾಟ್ ಕಳಾನಾ
ದಾಮುಲ್ಯಾ ಮಾಟ್ವಾಂತ್
ಧಾಕ್ಟುಲ್ಯಾಂಚೊ ಫೆಳ್
ದಾಮುಲ್ಯಾ ಮಾಟ್ವಾಂತ್
ದಾಕ್ಟ್ಯಾಂಚೊ ಫೆಳ್
ಆಗಾ ಮ್ಹಜಾ ತಾರಿಯಾ ಮಾಮಾ
ಪಾರ್ವತಿಚಾ ದೊಂಗ್ರಾರ್
ಮುಜ್ಲೊ ವ್ಹಾಜೊತಾ
ಆನಿ ಮುಜ್ಲಾಚಾ ಸಾದಾರ್
ಮೊಗ್ರೆಂ ನಾಚೊತಾ
ಫೆ ಫೆ ಫೆ ಫೆ ಫೆ
ಫುರೆ ಸಾಯ್ಬಾ
ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಕಾಗೊ
ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಕಾಗೊ ... ...

ಹಿಂ ಕೊಲ್ವಂತಾಂ ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಸುಳ್ಸುಳ್ಚ್ಯಾ ಝುರಿ ಲಾಗ್ಗಿಲ್ಯಾ ದೊಂಗ್ರಾಂನಿ ಆನಿ ಥೊಡಿಂ ಪಾರೊಡಾ ಸರ್ಶಿಲ್ಯಾ ಚಂದ್ರನಾಥ್ ಪರ್ವತಾಂನಿ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಪರ್ವತಾ ಥಾವ್ನ್ ಸಕಯ್ಲ್ ದೆಂವೊನ್ ಯೆತಾನಾ ತಾಂಕಾ ವಾಟ್ ಚುಕ್ತಾ ತೆದ್ನಾ ಕೋಣ್ ತರಿ ಎಕ್ ದಾಡ್ಲೊ ತಾಚಾ ಘರಾ ಆಪೊವ್ನ್ ವರ್‍ತಾ.

ವೆಪಿರ್ ಪದ್:-

ನಾಚ್ಣೆಕ್ಯೊ: ಕೊಲ್ವಂತಾಂ ಯಾ ಆಮಿ
ಪರ್ವತಾವೆಲಿಂ
ವಾಟೊ ವಿಸ್ರೊನ್ ಯ ಆಮ್ಯಾಂ
ಮಾರ್ಗ್ಯಾಂ ಸಾಂಪ್ಡೊಶ್ಲಿಂ
ವಾಟೊ ವಿಸ್ರೊನ್
ಮುರ್ಗಾಂವ್ ಪಾವ್ಲಿಂ
ಮಾಸ್ತೊರಾ ಬಾಬಾನ್ ಯ ಆಮ್ಯಾಂ
ಆಪೊವ್ನ್ ವೆಲಿಂ

ಗಿರಾಯ್ಕಿ: ತುಮಿ ಆಮ್ಯಾಂ
ಸಿರಿಪಡ್ಯಾಂ ಗೊ
ಬೆಂದಾಂ ಉಕೊಡ್ನೆಲಿಂ "

ಏಕ್ ತೇಂಪ್ ಕೊಲ್ವಾಂತ್ ದೇವ್ಳ್. ತೇಂಪ್ಲಾಂತ್ ದೆವಾಚಿ ಪುಜಾ ಕರ್ಯ್ಯ ಬೊಟಾಚಿ ಜಾತ್ರಿ ಕರ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಏಕಾ ದೆಖ್ಣಿ ಪದಾಂತ್ ಏಕ್ ವಿವರ್ಣ್ ಆಸಾ–

ಬೊಟ್ ಮೆಲೊ, ಬೊಟ್ ಗೊಬೊರ್ ಜಾಲೊ
ಬೊಟಿಸಿ ಮೆಲಿ, ಬೊಟಿನ್ ಮಾತಿ ಜಾಲಿ "

ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚಿ ಮರ್ಯಾದ್ ವೆಗಿ ಆನಿ ಕೊಲ್ವಂತಾಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ವೆಗ್ಳೆಂ ಮ್ಹುಣ್ ಹ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾ ಪದಾಂತ್ ಕಳ್ತಾ.

ದೆಖ್ಣಿ ಪದಾಂತ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಘಡಿತಾಂ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ, ಕುಟ್ಮಾಚ್ಯಾ ರಖ್ಣ್ಯಾಂ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಟೆ ಮಾಂಯ್-ಸುನೆಚಿ ಲಡಾಯ್. ಚೊರ್ಯಾಂ ಮೊಗಾಚೆ ಆವ್ಯಾರ್, ಅಶೆಂ ಇತರ್ ವಿಷಯ್ ಸೈತ್ ಆಟಾಪ್ತಾತ್.

ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ವಿಷಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಏಕ್ಲೊ ಪ್ರಮುಖ್ ದೊಂಗ್ರ್ಯಾಚೊ ತುಂಡು ರಖ್ವಾಲಿ 'ಕಸ್ತೊಬಾ' (kaxttoba guerilla Ranno - hillman) ಹೊ 'ಇಂಡಿಯಾಚೊ ವಾರಿಸ್ಸಾರ್ ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯೊ ಆಕಾಂತ್' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಖ್ಯಾತಿಚೊ (**"hair of India and terror of Goa"**) ಹಾಣೆಂ ನಾವಾಕ್ ಘಾಲ್ಲ್ಯಾ ಬಿರಾಂಕುಳ್ ಧಾಡೆ ವರ್ಸಿಂ ಪಾರಾಕ್ರಮಿ ಮ್ಹುಣ್ ನಾಂವಾಡ್ಲ್ಲೊಲೊ. ಹಾಕಾ ಕಾರಣ್ ಏಕ್ಲೊ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಸರ್ಕಾರಾಚೊ ಗೊವಾಚಾರಿ ಬಿಬ್ರಿ ಘಟಾನ್, ಕಸ್ತೊಬಾ ಕುಟ್ಮಾಚ್ಯಾ ಏಕಾ ಬಾಯ್ಲೆಚೆರ್ ಅತ್ಯಾಚಾರ್ ಕೆಲೊ ಬಿಂಯ್. ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಕಸ್ತೊಬಾನ್ ಹಗೆಂ ದವ್ರುನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಕಾಟ್ಯಾಯ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಸುರು ಕೆಲೆ. ಪುಣ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಂಚಾಚ್ ಏಕ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಕಾ ಘಾತ್ ಕೆಲ್ಯಾನ್ ತಾಕಾ ದರ್ಸ್ 1871 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜಿವೆಸಿಂ ಮಾರ್ಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ದೆಖ್ಣಿ ಪದಾಂತ್ 'ಕಸ್ತೊಬಾ'ಚೆಂ ಪರಾಕ್ರಮಾಚೆಂ ವಿವರಣ್ ಆಸಾ."

ದೆಖ್ಣಿ ಪದ್:-

1. "ಕಸ್ತೊಬಾ
ಮಿರಾಶಿ ಇಂಡಿಯಾಚೊ
ತೆರೊರು ಗೊಂಯ್ಚೊ
ಕೊಂಪ್ಲಿಟ್ ಪೊವಾಚೊ
ಇನಿಮಿಗ್ ಬೊಟಾಚೊ!"

2. "ಆಯ್ಕ್ ಗೆ ಯ ಅಕಾ
ಆತಾಂ ಕಿತೆಂ ಸಾಂಗುಂ ತುಕಾ
ಬೆತ್ಲೆಂ ಮಜೆಂ ಅದೃಷ್ಟ್
ಬೆತ್ಲೆಂ ಮಜೆಂ ಕೊಪಾಲ್
ಬೊಗುಂಬಾ' ಅರ್ಸೆನಾಲ್!"

3. "ಅರೆ ಮ್ಹಜಾ ಹರಿ
ಮಜಾ ಪಯಾಂಚಾ ಗೆಲಾಯ್ ಕಾತಿ
ಜ್ಯಾನ್ ಹಾಂವ್ ಜ್ಯಾನ್
ಜಾತಿನುಂ ಭಂಡಾರಿ
ಕಾಪಿ ನಸ್ಲ್ಯಾರಿ ಗೊಮ್ಬ್ರಿ!"

4. "ಗೊಯಾಂ ವೆಚೆ ವಾಟೆರಿ
ವಾಂಕ್ಡ್ಯೊ ತಿಂಕ್ಡ್ಯೊ ಮೆರೊ
ಝುಜಾಚಾ ಸೆಂತಿ 'ಸಾನ್
ಬೊಟಾಚಾ ರೊಜೆನ್
ಪಾಯಾಂ ಗಾಲೆಯ್ ಸಾಂಕ್ಳೊ"

"ಅಯ್ ದಾಮಿಕೆ ಸುಂಟುನ್
ಬೊಟಾಚಿ ಗೊಮ್ಬ್ರಿ ರೆ ಕಾಪಿನ್!"

"ಬೊಟಾಕ್ ಮಾಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಯ ಆಪ್ಲೆ ಘರಾಂತ್
ಸವ್ಕಾಸ್ ಪಾವೊಯ್ಲಿ ಸಗ್ರೆ ಗಾಂವಾಂತ್
ಒಪಿಶಿ ಪಾಟೊಯ್ಲಿ ಪಿಸಿಕಲಾಂಕ್
ಕುಸ್ತೊಬಾ' ಘಲುಂಕ್ ಯ ಅರ್ಸೆನಲಾಂತ್" [91]

ಕಸ್ತೊಬಾಚಾ ಪರಾಕ್ರಮಾ ನಂತರ್, ಅನ್ಯೇಕ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಘಟನ್ ದೆಖ್ಣಿಂತ್ ಮೆಳ್ತಾ. ತೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ 1886 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂನಿ ಗೊಯಾಂತ್ ರೈಲ್ವೆ ಕಾಮ್ಗಿರಿ ಪ್ರಾರಂಬ್ ಕೆಲ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ಘಟನೆಂತ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಉದ್ಯೋಗಿಕರಣ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ಲಕ್ಷಣ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾಲೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಶೆತಾಂನಿ ಘೊಳ್ತೆಲೆ, ದುಡ್ವಾ ಖಾತಿರ್ ಗಾಂವಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಪಯ್ಸ್

ಪಾವ್ಲೆ. ಹಿಂ ಆನಿ ಇತರ್ ಘಡಿತಾಂ ಮ್ಹಣ್ಗೆ ಪೊರ್ತುಗೇಸಾಂ ವಿರೋದ್ ರಾಗ್ ಬಂಡಾಯ್, ನಾಚ್ಯಾಂಚೆ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ರುಪಯ್. ಆಣಿ ಆನಿ ಪಯ್ಲೆ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ರುಪಿಯೊ, ಟಾಂಗೊ ಆನಿ ಇಸ್ಪಿತರ್ ನಾಚಾಂ ಉಪ್ಯೋಗ್ ನಾಸ್ತನಾ ಜಾಂವ್ಕೆಂ ಇತ್ಯಾದಿ ದೆಕ್ಣಿ ಪದಾಂನಿ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾನ್, ದೆಕ್ಣಿ ಪದಾಂಚೆ ಸುರ್ವ್ಯಾತ್ ಸೋದುನ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಸುಲಭ್ ಜಾಲೆಂ.

ಘೊಡ್ಯಾ ದೆಕ್ಣಿ ಪದಾಂನಿ ಮನ್ಶಾಂತ್ಯಾ ಆನಿ ರುಖಾಂ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಆಕರ್ಷಕ್ ಆನಿ ಸುಂದರ್ ಅಲಂಕೃತ್ ರಿತಿಂನಿ ವಿವರಣ್ ಆಸಾ. ದೆಖಿಕ್ ಪದ್ 'ವಾಂಯ್ಗಿ ಕಾಜಾರ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹುಣ್'–

ವಾಂಯ್ಗಿ ಕಾಜಾರ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹುಣ್ (2)
ಮಿರ್ಸಾಂಗೆನ್ ತಾಂಪ್ಲೆ ಕೆಲಾಂ ತೊಂಡ್ (2)
ಪದ್ವಾಳ್ಯಾನ್ ವಸ್ಕಂ ಕೆಲಾಂ ಸೊಂಡ್ (2)
ಬೊಂಬ್ಲ್ಯಾನ್ ಘೆತಲಾಂ ಬೊಳೆಂಪಣ್ (2)

ಹೊ ದೆಕ್ಣಿ ಪ್ರಕಾರ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರಾಂತ್ ಮಂತನಾಚಾ ಪೆಂಗ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ನಾಚ್ಯಾ ಸಾಲಾಂತ್ ಉಬ್ಜಾಲೊ. ತ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಫೆಸ್ತಾ-ಪರ್ಬಾಂನಿ ಹೊ ದೆಕ್ಣಿ ನಾಚ್ ಪೆಳೊನ್, ದೆಕ್ಣಿ ಪದಾಂನಿ ನಾಚಾವಳ್ ಆನಿ ಸುಧಾರಣ್ ಜಾಯ್ತ್ ಗೆಲೆಂ ಮ್ಹುಣ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕಾರ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಸುರ್ವ್ಯಾತಿಚಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಅರ್ನಾಲ್ದೊ ದೆ ಮಿನೇಜಸ್, ಅಪಾವೆದೊ ಪಿಂಟೊ ಆನಿ ಅಲೆಕ್ಸಿಯೊ ಅಂಟೊನಿಯೊ ಕೋಸ್ತ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್."[12]

2.7 ದೇಶಿ ಲೋಕ್ ಸಂಗೀತ್–ನಾಚಾಕ್ ಆಸ್ತುಮಿತ್ತ ಪ್ರಭಾವ್

ದೇಶಿ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಆಸ್ತುಮಿತ್ತ ಪ್ರಭಾವ್ ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಬಾಬ್ ಮನೋಹರ್ ಸಾರ್ದೆಸಾಯ್ ಹಾಣೆಂ, ಬಾಯ್ ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್, ಹಿಚ್ಯಾ ಮನಾಲಿಂ ಗಿತಾಂ ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಕ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪಯಿಲ್ಲಿ ಉತ್ರಾಂತ್ ದೇಶಿ ಸಂಗೀತಾಕ್ ಆಸ್ತುಮಿತ್ತ ಪ್ರಭಾವ್ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕೆಲಾ ತೊ ಅಸೊ:-

"ಪಿಂಗ್ಯಾಕ್ಲಾ ರಾಜ್ವಟಿ ವಾಂಗಡಾ ಗೊಯಾಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಿ ಧರ್ಮ್ ಆಯ್ಲೊ ಆನಿ ತ್ಯಾಚ್ ಬರೊಬರ್ ಪೊರ್ತುಗೀಜ್ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಪಶ್ಚಿಮಿ ಸಂಗೀತ್ ಹಾಂಚೆ ಗೊಯಾಂತ್ ರುಜಾವಣ್ ಜಾಲಿ. ಹ್ಯಾ ಆಸ್ತಮಿ ಪ್ರಭಾವಕ್ ಲಾಗುನ್ ಏಕ್ ಜೊ ಸುರೆಲ್ ಮೆಳ್ ಜಾಲೊ ತಾಕಾಂ ಮಾಂಡೊ, ದುಲ್ಪೊದ್ ಆನಿ ದೆಕ್ಣಿ ಹ್ಯಾ ನಾಚ್-ಗಿತಾಂಚೊ ರುಪ್ಕಾರ್ ಘೆತ್ಲೊ. ಪೊರ್ತುಗೀಜ್ ಭಾಸ್, ಕೊಂಕಣಿ ಬೊಲಿ, ಗೊಂಯ್ಚೆ ಗುಮಟ್ ಆನಿ ಪಶ್ಚಿಮಿ ವಾಯೊಲಿನ್ ಹಾಂಚೊ ಏಕ್ ಚಾರ್ ಸಾದ್ಲೊ. ಮಾಂಡೊ ಹೆಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಗೀತ್. ವಿರಹನ್ ಮೊಗಾಚೆ ಬಿಂತಿನ್ ಚಪಚಪಿಲೆಂ, ತಾಕಾ ವೆದನೆಚಿ ಮಂದಗತಿ ಆಸಾ. ಪುಣ್ ಮಾಂಡ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಜಿಂ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಯೆತಾತ್ ತಾಚಿ ಗತಿ ಜಲದ್ ಆನಿ ತಾಚೊ ವಿಶಯ್ ತರತರಾಂಚೊ. ಉಂದಿರ್ ಮಾಮಾ ಪಾಸುನ್ ಲೋಕ್ ಜಿವಿತಾಚೊ ತೊ ಜಿತೊ-ಜಿತೊ

ಹಾರ್ಸೊ. ಪಾವ್ಸಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ವತ್ ತಶೆಂಚ್ ಉಮಾಳ್ಯಾನ್ ಭರಿಲ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪಿಂ ಲೌಪಿಕ್ ರಂಗ್ಯಾಳಿಂ ಹಾಸೊವ್ನಿ ಅಶಿಂ ದುಲ್ಲೊವ್ನಿದಾಂ.

ದೆಖ್ನಿ ಹೆಂ ಅಪ್ರೂಪ್ ಅಶೆಂ ನಾಚ್ ಗೀತ್. ಕಿರಿಸ್ತಾಂವ್ ಮನ್ಸಾನ್, ಕಿರಿಸ್ತಾಂವ್ ಮನ್ಸಾ ಪಾಸತ್ ರಚಿಲ್ಲೆಂ ಆನಿ ಕಿರಿಸ್ತಾಂವ್ ಚಲ್ಯೆನ್ ನಾಚಿಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಗೀತಾಚಿ ಭಾಸ್ ನಿಜಾಚಿ. ನಿತಳ್ ನಿವಳ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಬೆಸ್ ಭಾರತೀಯ್. ಪಾವಲಾಚೊ ತಾಲ್ ಭಾರತೀಯ್ ನೃತ್ಯಲಾಗಿಂ ಜುಳಟಾ. ಧರ್ಮಾಂತರ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಕಿರಿಸ್ತಾಂವ್ ಮನಿಸ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮಧ್ಲ್ಯಾ ಪಿಂದು ದಯ್ಜಾಚೊ ಉಗಡಾಸ್ ಕರ್ತಾ. ರಾಯ್ ಸಾಕುನ್ ಜುವಾರಿ ನ್ಹಂಯ್ ಹುಂಪ್ಸುನ್ ಪಲ್ತಡಿಂ ಶಿರೊಡ್ಯಾ ವಚುಂಕ್ ಸೊದ್ತಾ.

"ಪಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಾ ಪಲ್ತಡಿಂ ವತಾ,
ದಾಮುಚಾ ಲಗ್ನಾಕ್ ವತಾ"

ಪಿಂ ಪಕ್ತಾ ಗಿತಾಂತಲಿ ಉತ್ರಾಂ ನ್ಹಯ್ ತರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಾ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ಚೆಂಪ್ಸುನ್ ರವಿಲ್ಲಿಂ, ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಘುತ್‌ಕಾಳಾಂತ್ ಪರ್ತುನ್ ಘೆವುನ್ ವಚ್ಚಿ ಉಮಾಳ್ಯಾಂಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ.

ಕಾಳ್ಜಾಚಾ ಗಿತಾಂತಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಆನಿ ಸುರ್ ಆಪಶಿಂಚ್ ಪಿಂದು ಲಗ್ನಾಚಾ ಹೊಂವ್ರ್ಯಾಲಾಗಿಂ ನಾತೆಂ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ಧರ್ಮ್ ಕ್ರಿಸ್ತಿ ಜಾಲೊ ತರಿ ಚಾಲಿ-ರಿತಿ ಪಿಂದು ಜಾಲ್ಯಾತ್. ಪಿಂದು-ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಂಸ್ಕೃತಾಯೆಚೊ ಗೊಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಅಪ್ರೂಪ್ ಸಂಗಮ್ ಮೊವಾಳ್-ಮೊಗಾಳ್ ಭಾಸ್ ಹೊವ್ರ್ಯಾಂತ್ ಪಾರ್ಖಿವಾಚೊ." [93]

ಆವೊಣೆಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ಗೀತಾಂ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಬಾಯ್ ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್ ತಿಚಾ "ಮಸಾಲಿಂ ಗೀತಾಂ" ಸಂಕಲನಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ವಿವರಣ್ ದಿತಾ-

"...ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮ್ ಜರಿ ಗಳ್ಯಾಂತ್ ಪಡಿಲ್ಲೊ ತರಿ 'ಮಾನಾ'ಚೆರ್ (ವ್ಹಡಿಲ್ಲಿ ಭಯ್ಣ್) ಆಶಿಲ್ಲೆ ಪಿಂದು ಸಂಸ್ಕಾರ್ ತಾಂಕಾಂ ಭಿತರ್ಲೆ ಭಿತರ್ ಅಸ್ವಸ್ಥ್ ಕರ್ತಾಲೆ. ದೆಖುನ್‌ಚ್ ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕಿತ್ಲ್ಯಾ ತರಿ ಬಾಯ್ಲಾಂಚಾ ಗಳ್ಯಾಂತ್ 'ಮಣಿ' ತಶೊಚ್ ಉರ್ಲ್ಲೊ. ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಘರಾಂಚಾ ದಾರಾಂನಿ 'ಲಮಣ ದಿವೊ' ಪೆಟ್ತಚ್ ರಾವ್ಲೊ, ಕಾಜಾರಾ ವೆಳಾರ್ ಬಾಯ್ಲಾಂಚಾ ಕಾಂಟಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಹೊಂವ್ರ್ಯಾಂಚೊ ಸುರ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರುನ್ ಏಕ್ ವೆಗ್ಳೆಂಚ್ ವಾತಾವರಣ್ ತಯಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. ವ್ಹಕ್ಲೆ-ನವ್ರ್ಯಾಕ್ ತೆಲ್-ಹಳದ್ ಲಾವ್ಚಾಚಿ ಚಾಲ್ ಚಾಲಂತಚ್ ಉರ್ಲಿ.

ಹ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಘರಾಣ್ಯಾಂನಿ ಗಾಂವಾಂತ್ ಆಪ್ಲೊ ವೆಗ್ಳೊ 'ಮಾಂಡ್' ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲೊ. ತಾಂಚ್ಯೊ ಬಾಯ್ಲೊ ಥಂಯ್ ದರ್‌ವರ್ಸ್ 'ದಾಲೊ' ಖೆಳುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲ್ಯೊ. ದಾದ್ಲೆ ಇಂತ್ರುಜಾಚೆ ಆದ್ಲೆ ಕಾಂಯ್ ದೀಸ್ ಚೌರಂಗಿ ಗಾವ್ನ್ ಆನಿ ತಾಲ್‌ಗಡಿ ಖೆಳುನ್ ಮಾಂಡ್ ಜಾಗೊಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. ಇಂತ್ರುಜಾಕ್ ಘರ್-ಘರಾಂ ಕಡೆನ್ ತಾಂಚೊ ಮೇಳ್ ನಾಚುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ.

ವಾಲೆಂ ಪೆಣ್ತಾನಾ ವ ಮೇಳ್ ನಾಚ್ತಾನಾ ಗಾಯ್ತಾಲಿಂ ಗಿತಾಂ ಸುರ್ವಾತೆರ್ ಹಿಂದು ಸಮಾಜಾಂತ್ ಆಸಾತ್ ತಶಿಂಚ್ ಆಸ್ತಾಲಿಂ. ಹಳು ಹಳು ತಾಂತು ಮುದಿಂ ಕಿರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಾ ದೆವ್-ದೆವ್ತಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಘಿರ್ತಾಲಿಂ. ಕಿರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮಾಚಿ ವಳಕ್ ದಾಖೊಂವ್ಚಿ ಕಿತ್ಲೆಂ ತರಿ ಹಿಂದು ತಾಂತು ಮುದಿಂ ರಿಗ್ಲ್ಯಾಂ, ಗಿತಾಂಚೆಂ ಉಚ್ಚಾರ್ ಬದಲ್ಲೆ.

ಆಜ್ ಗಾಂವಾಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜಾಂತ್ಲೆ ಹೊಡ್ ವಾಲೆಂ ಪೆಳ್ನಾಂತ್. ಇಂತ್ರುಜಾಚಾ ಮೆಳಾಕ್ ತಾಲ್‌ಗಡಿ ನಾಚಾನಾತ್ ವ ಬೆಂರಂಗಿ ಗಾಯ್ನಾತ್. ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸುವಾಳ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಮಾತ್ ಹೊವ್ಯೊ, ಗುಮ್ಟಾಚಿ ಜಾಲ್ ಆಜೂನ್ ಗಾಂವಾಂತ್ ದಿಷ್ಟಿ ಪಡ್ತಾ.[94]

ಅಶೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ನಾಚ್ ಕ್ರಮೇಣ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಜಾಯಿತ್ತ್ ಆಯ್ಲಿಂ. ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಾವ್ನ್ ವಿದೇಶಿ ವಾಸ್ಲ್ಯಾಕ್‌ದಾರಾಂಚಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯಾ ಸಂಲಗ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಲೋಕ್ ಸಂಗೀತಾಕ್ ನವೆಂ ರೂಪ್ ಆಯ್ಲೆಂ. ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ನಾಚಾಚೆಂ ಸ್ವರೂಪ್‌ಯೀ ಬದ್ಲಲ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚಾ, ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾ ಆನಿ ಕಲೆಚ್ಯಾ ವಾಡಾವಳಿಕ್ ಆನಿ ಚಳ್ವಳಿಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

'ಕಳ್ಶಿ ಫುಗಡಿ'

'ಫುಗಡಿ'

ಗೊಡೆಮೊಡ್ನಿ ನಾಚ್

ಮೊರುಲೆ ನಾಚ್

ಗೋಪ್

ಧನ್‌ಗರ್ ನೃತ್ಯ್

ಮುಸಳಾಂ ಖೆಳ್

ಕುಣ್ಬಿ ನೃತ್ಯ

'ದಾಲೊ'

'ದಾಲೊ'

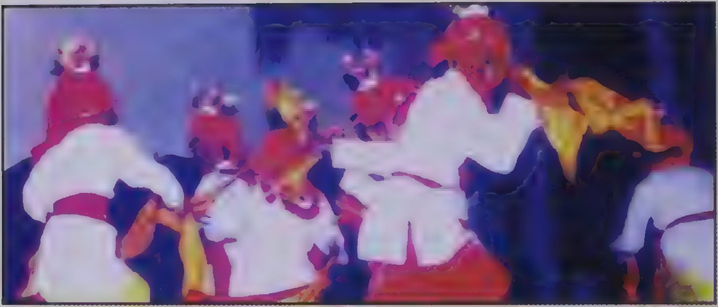

ತಲಗಾಡಿ ನಾಚ್

ತೋಣಯೊಂ

ತೋಣಯೊಂ

ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ದಬಾಜೊ (King Momo & acolytes at Carnival Float)

ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ದಬಾಜೊ

ದಶವತಾರಿ ಖೆಳ್

ಸೊಮಯ್ ನೃತ್ಯ್

ಸೊಮಯ್ ನೃತ್ಯ್

ಸಮಯ್ ನೃತ್ಯ

ಸಮಯ್ ನೃತ್ಯ

'ದಾಂಡಲಾಂ ಖೆಳ್'

'ಶಿಗ್ಮೊ' ಪರಬ್

'ಶಿಗ್ಮೊ' ಪರಬ್

ಅಧ್ಯಾಯ್ ತೀನ್

ಲೋಕ್‌ನಾಚಾಂಚಾ ಸಂಗ್ತಿರ್ 'ಮಾಂಡೊ' ನಕ್ತಿರ್

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪದಾಂಚಿ ಭಾಸ್. 10ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಜಲ್ಮಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ಆನಿ 11ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಂತ್ ಆಸ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ಗಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಚರಿತ್ರೆಚಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಭಾಗಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ ಆತಾಂ ಚರಿತ್ರಕಾರ್ ಉಪ್ತಾತ್.[9] ಏದೊಳ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ ಪಾಕ್ಯಾ ಫರ್ಮಾಣಾಕ್. ಕೊಂಕಣಿ ಪಾಕಿಕ್ ಲೋಕ್ ಸಂಗೀತಾಚೆ ಉಚಾಂಬೊಳ್ ಮೆಳ್ಗಿ, ತಶೆಂಚ್ ತಾಂಚೆ ಪ್ರವಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ಸುಚ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪದಾಂಚ್ಯಾ ನಿರಂತರ್ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಕ್ 10 ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂಚಿ ಪ್ರಾಯ್. ಹ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಪದಾಂಚೆಂ ಭಂಡಾರ್ 19ವ್ಯಾ ಆನಿ 20 ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಉಜ್ವಾಳೆಂಕ್ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಕ್ ಆಯಿಲೆಂ. ಮಿಸ್ಯಾಂರಾಯಿನ್ ಆನಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ರಿತಿನ್ ಪ್ರಯಾಸ್ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರೀ. ಸಾಕೆರ್ ತಾಚೆಂ ಸ್ವಾದ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಆಜ್ ಸಾದ್ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಘೆಂವ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾನ್ ತ್ಯಾ ಪದಾಂಚೊ ಪ್ರಯಾಸ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಮ್ಹಳೆಂಚ್ ಏಕ್ ಸಮಾಧಾನ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸೆಚ್ಯಾ ಚಡುಣೆ ಎಕಾ ಹಜಾರ್ ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾ ಚರಿತ್ರೆಂತ್, ಮ್ಹಣ್ಗಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪದಾಂಚ್ಯಾ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಂತ್, ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಗೀತಾಚಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಆನಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪರಂಪರ ಜಾವ್ನ್ ಏಕೊಡ್ಯಾ ಗಾಯನಾಚಿ ಪದ್ಧತ್ (Monophony) ಆಸ್ಲಿ. ಅಸಲಿ ಶಯ್ಲಿ ಗೊಂಯಾಂತ್ 20ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚಾ ಆಖೇರಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಉರ್ಲಿ ಆನಿ 16ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಸ್ಥಾಪಿತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವಾ ವರ್ವಿಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಬಂದ್ಯಾಂನಿ ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ ಮ್ಹಣ್ಗಿ ಕೆನರಾಕ್ ಆನಿ ಕೇರಳಾಕ್ ಪರಾಸ್ ಪಾವ್ಲಿ.

ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪೊರ್ತುಗೇಸಾಂಚ್ಯಾ ಯೆಣ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ 16ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚಾ ಸುರ್ವೆರ್, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಯುರೋಪಿ ಮುಳಾವೆಂ ಸಂಗೀತಾಚಿ ನವಿ ಶಯ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ಗಿ ಮದುರ್ ಗಾಯನ್, (harmony) ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಗೀತಾಚ್ಯಾ ಏಕೊಡೆಂ ಗಾಯನಾಕ್ ಸ್ಪಂದನ್ ಜಾಲಿ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಏಕೊಡೆಂ ಗಾಯನಾಚ್ಯಾ ಶಯ್ಲಿಕ್, ಮದುರ್ ಗಾಯನಾಚಿ ಶಯ್ಲಿ (ಮದುರ್ ಗಾಯನಾಂತ್ ಚಡಾವತ್ ತೀನ್ ವ ಚಾರ್ ತಾಳ್ ಏಕಾಚ್ ವೆಳಾರ್ ಮೆಳ್ತಾತ್ ಆನಿ ಏಕ್ ತಾಳ್‌ಸೂರ ರಚ್ತಾತ್.) ಹಾಡುಂಕ್, ಪಾಶ್ಚಾತ್ ಸಂಗೀತಾಕ್ ಥೊಡೊ ತೇಂಪ್ ಲಾಗ್ಲೊ. ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ 18ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮಾಚೆಂ ಕೀರ್ತನಾಂ ಜಾಂವ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ನಾಟ್ಯಾಂಚಿ ಪದಾಂ ಜಾಂವ್ ರಚುನ್ ಜಾಲಿನಾಂತ್.[10]

ಚಡುಣೆಂ 19ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ (ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಸಾಂಗ್ತ ಜಾಲ್ಯಾರ್ 1830 ಇಸ್ವಿ) ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಂಗೀತಾಕ್, ಪಾಶ್ಚಾತ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಅನ್ಯೇಕ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವ ಮಾಂಡಾವಳೆಚ್ಯಾ

ಜೊಡೆಂ ನಾಚಾಚೆಂ (ballroom dance) ವಾರೆಂ ಆದಾಳ್ಳೆಂ. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಗೊಂಯ್ಯಾ ಸಂಗೀತಾಕ್ ಗೂಂಪ್ ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾಲೊ, ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಯಾ ಪದಾಂಚೊ ಶಿಖರ್ 'ಮಾಂಡೊ' ಪ್ರಕಾರ್ ರಚುಂಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ಲಾಬ್ಲೆಂ. ಹಾಕಾ ತ್ಯಾ ವೆಳಾ ಸುದಾರಿತ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಗೊಂಯ್ಯಾ ಬಾಂದ್ಪಾ ಶೈಲಿ (architecture) ನಾಚ್ ಅಭ್ಯಾಸಾಕ್ ಅನ್ಕೂಲ್‌ಯಿ ಜಾಲಿ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಭಟ್ಕಾರಾಂನಿ ಬಾಂದ್ಲ್ಯಾ ವಿಸ್ತಾರ್ ಜೊಂಗ್ಲ್ಯಾಂತ್, ಎಕ್ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ಸಾಲ್ ಆನಿ ಎಕ್ ನಾಚಾಚೆಂ ಕೂಡ್, ಫೆಸ್ತಾಂ-ಪರ್ಬೆಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ಯಾಕ್ ಅಮಾನತ್ ಕರ್ನ್ ದವರ್ತಾಲಿಂ. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ 18ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಯಾ ಮಂತಸಾಚೆ ಕುಳ್ಯಾರ್, ತ್ಯಾ ವೆಳಾಚ್ಯಾ ನಾಚಾಚ್ಯಾ ರಪ್ಣೆಕ್ ಪರ್ಗೊಣ್ ಗೆಲೆಂ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾಚೊ ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್– 17ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಫ್ರಾನ್ಸಾಂತ್ ಪರಿಚಯ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ವೈಬಾವಾಚೆಂ ಜೊಡೆಂ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್– (Minuet) ಆನಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಶಯ್ಲಿಚೊ ನಾಚ್– (Contredanse) ಹಾಚೆಂ ಆನಿ 19ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚೆಂ ಲೆನ್ಸ್ಯಾರ್ (ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚೊ ಅನ್ಯೇಕ್ ಪ್ರಕಾರ್), ಮಜುರ್ಕಾ (Mazurka), ಪೋಲ್ಕಾ (Polka), ವಾಲ್ಟ್ (Waltz) ಆನಿ ತಶೆಂಚ್ 1892 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಫ್ರಾನ್ಸಾಂತ್ ಅವಿಷ್ಕಾರ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ 'ಪಾಸ್–ದೆ–ಕ್ವಾತ್ರೆ' (Pas–de–quatre) ಹಾಂಚೆಂ ಸಂಮಿಲನ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. (ಮಜುರ್ಕಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪೊಲಾಂಡಾಚೊ ಪೋಲ್ಕಾ ಬರಿಚ್ ಎಕ್ ಪ್ರಕಾರ್; ಪೋಲ್ಕಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ವರ್ತುಲಾಕಾರಾಚೆರ್ ನಾಚ್‌ಚೆಂ ಆನಿ ವಾಲ್ಟ್‌ಜ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಂಗೀತಾಕ್ ಸರಾರಾಂ ತಿದೊಡ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ನಾಚ್‌ಚೆಂ) ಅಸಲೊ ಸಂಮಿಲನ್ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಅಪ್ನಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಯಾ ನಾಚ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಗಾಪ್ಯಾಂಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪದಾಂಕ್ ಮದುರ್ ತಾಳೆ (Melodies) ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ನಾಚಾಕ್ ಸಾಂಗಾತ್ ದೀವ್ನ್ ಪೊಂತ್ ಪಾವೊಂವ್ಕ್ ಗರ್ಜ್ ಪಡ್ಲೆ. ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ನಾಚಾ ಬರಾಬರ್ ಆನಿ ಇನ್ನಿತರ್ ತೀನ್ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್– ಮಾಂಡೊ–ದುಲ್ಪೊದ್, ದುಲ್ಪೊದ್ ಆನಿ ದೆಖ್ಣಿ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಉದೆಲೆ.

3.1. ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರಾಚೆ ವರ್ಗ್

'ಮಾಂಡೊ' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಮೋಗ್, ವಿಳಾಪ್ ಆನಿ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಆನಿ ರಾಜಕೀಯ್ ಘಡಿತಾಂಚೆರ್ ಸವ್ಕಾಸ್ ಆನಿ ನಿಯಂತ್ರಿತ್ ಸ–ಚಾರ್ ವೆಳಾಚೆರ್ ಘಡ್ಲೆಲಿಂ ಪದಾಂ. *(Mando is a slow verse–and refrain song, in six–four time, dealing with love, tragedy and contemporary events. both social and political)*; ಮಾಂಡೊ–ದುಲ್ಪೊದ್, ದುಲ್ಪೊದ್ ಪದಾಂಚೊ ಸವ್ಕಾಸ್ ಪ್ರಕಾರ್ ವ ಮಾಂಡ್ಯಾಚೊ ಸರಾರಾಂ ಪ್ರಕಾರ್, *(The mando–Dulpod is a slower variety of the Dulpod or a quicker sort of mando)* ಆನಿ ಸ–ಚಾರ್ ವೆಳಾಚೊ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಮಾಂಡ್ಯಾಚಾ ಸವ್ಕಾಸ್ ತಾಳಾ ಥಾವ್ನ್ ದುಲ್ಪಾದಾಚಾ ಸರಾರಾಂ ಪ್ರಕಾರಾಕ್ ಉತ್ರೊಪ್ಣೆಚೊ *(facilitating the transition from the slow rhythm of*

the Mando to the quicker one of the Dulpod). ದುಲ್ಪೊದ್ ಸ-ಆಟ್ ವೇಳಾಚೆ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸದಾಂಚ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಚೆಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆ ಪ್ರಕಾರ್. *(The Dulpod itself, in six–eight time, is typically descriptive of everyday Goan life, particularly that of the christians)*"

3.1.1. ದುಲ್ಪೊದಾಂ/ ದುರ್ಪೊದಾಂ:

ಮಾಂಡೊ ನೆಟಾನ್ ಉರ್ಲೆಲಿಂ ತೀನ್ ಪ್ರಕಾರಾಚಿಂ ಪದಾಂಚೆರ್ ಚಡ್ತಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಜಾವ್ನ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ. ಹ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಪದಾಂಚೊ ಪಯ್ಲೊ ಸಂಗ್ರಹ್‌ಕಾರ್ ಮಿಗೆಲ್ ವಿಸೆಂತ್ ದೆ ಅಬ್ರೆವ್ (1827-1884) (MIGUEL VICENTE DE ABREU) ಹಾಣೆಂ ದುಲ್ಪೊದ್ ಪದಾಂಚೆರ್ ಗುಮಾನ್ ದಿವ್ನ್ 1866 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ 1870 ಇಸ್ವೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ 'ಉಮ್ ಕುರಿಯೊಜೊ' ("UM CURIOSO") ಮ್ಹಳ್ಯಾ ನಾಂವಾಖಾಲ್ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕೆಲಿಂ. ಹ್ಯಾ ಪದಾಂನಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಗ್ರಾಮೀಣ್ ಸಮಾಜಾಚೆಂ ಚಿತ್ರಣ್ ಪಿಂತ್ರಾಯಿಲೆಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಹ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಪಿಂತ್ರಾಯಿಲೆ ವರ್ಗ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾತ್-ಆದ್ವೊಗಾದ್ (Advocate), ಅಲ್ಫಯಾತ್ (tailor), ಬಿಯಾತಿಣ್ (pious spinster), ಬಿಕಾರಿ (beggar), ಫಿರ್ಂಗಿ–ಪಾಕ್ಲೊ (whiteman, particularly a Portuguese) ಫರ್ವೊತಿ (Forvoti-Sawyer), ಹಾರ್ವಿ (harvi–fisherman), ಇಸ್ಕ್ರಿವಾಂವ್ (iscrivaum–scrivener, notary), ಇಂಗ್ಲೆಜ್ (Englishman), ಕಲ್ವಂತ್ (temple dancer), ಮರಿನ್ಹೆರ್ (marinheir–seaman), ಮಾಸ್ಕಣಿ–ಮಾಸೊಳ್ಳೆಕಣಿ, (maskany–masollykany–fish wife), ಮಿಸ್ತಿಸ್ (mistis–mestizo), ಪಾದ್ರಿ (Padre vigar, vicar, padre cur, curate, patiu, priest, from padre-tio, uncle priest), ಪೊಸ್ಕಾರ್ ಆನಿ ಪೊಸ್ಕಣಿ (poskar and poskany – from posorkar, shop owner, merchant, male and female), ರೆಂದೆರ್ (toddy tapper), ರೆಂದೆಣ್ (rendenny - toddy tapper's wife), ರೊಪರ್ (roper–clothier), ಸೊನಾರ್ (goldsmith), ತಾಂಡೆಲ್ (ferryman) ಆನಿ ತವಯ್ ಮೇಸ್ತ್ (carpenter).

ದುಲ್ಪೊದಾಂಚೆಂ ವಿಶ್ಲೇಷಣ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ಕಲಾಕಾರಾಂನಿ (folklorists) ಮಾತ್ರ್ ಕೆಲಾಂ. ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಅಂತೊನಿಯೊ ಮಸ್ಕರೇನ್ಹಸ್ (1916–1993) ಆನಿ ಲುಸಿಯೊ ರೊಡ್ರಿಗಸ್ (1915–1973). ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ಲ್ಯಾನ್ ಹಿಂ "ಪದಾಂ ಉಲ್ಲಾಸಾಚಿಂ" (The song of joy) ಮ್ಹಣ್ ಪ್ರೊಲಾಯ್ಲ್ಯಾಂ, ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ 19ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ 20ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಚೆಂ ಜಿವಿತ್ ಉಲ್ಲಾಸಾನ್ ಆನಿ ಉಮೆದಿನ್ ಭರ್ಲೆಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಹ್ಯಾ ಪದಾಂನಿ ಪಿಂತ್ರಾಯ್ಲೆಲೆಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.

ಹ್ಯಾ ದುಲ್ಪೊದಾಂಚ್ಯಾ ಘಡ್ನುಕೆಚೊ ಕಾಳ್ ಪಾರ್ಕುಂಚ್ಯಾಕ್ ಥೊಡಿಂ ರಾಜಕೀಯ್ ಘಡಿತಾಂ ಹ್ಯಾ ಪದಾಂನಿ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್. ತಿಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಕಸ್ಕೊಬಾ ದಂಗೊ (1869). ಅಬ್ಕಾರಿ ಕಾಯ್ದೊ (1878) ರೈಲ್ವೆ ಕಾಮ್ಗಾರಿ (1881–1886) ರಾಣೆ ಬಂಡಾಯ್ (1895). (The revolt of the Rannos) ಹ್ಯಾ ಪದಾಂಚೆ ಘಡ್ನಾರ್ ಚಡಾವತ್ ಕೋಣ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳಿತ್ ಜಾಯ್ನಾಸ್ತಾಂ ಅನಾಮಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಪುಣ್ ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಪದಾಂಚೆ ಘಡ್ನಾರ್ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರ್ತೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್– ಅಜಾವೆಡೊ ಡಿಪಿಜ್ (1860–1907). ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ ದೆ ಮಿನೆಜಸ್ (1863–1917). ಕಾರ್ಮೊ ಅಬ್ರೆವ್ (fl. 1887–1894). ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ಮಿನೆಜಸ್ (fl. 1906–1910). ಗಿಜಲಿನೊ ರೆಬೆಲ್ಲೊ (1875–1931). ಮೇಸ್ತ್ ಪಿಲಿಫ್ (fl. 20ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚೊ ಪ್ರಾರಂಬ್) ಆನಿ ಪಾವ್ಲೊ ಮಿಲಾಗ್ರಿಸ್ ಸಿಲ್ವಾ (1855–1931). ಆತಾಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪದಾಂಚೆ ವೇಸ್ರ್ ಹ್ಯಾ ಘಡ್ನಾರ್ಯಾಂಚೆಚ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ, ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಹಿಂ ಪದಾಂ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಹ್ಯಾ ಪದಾಂನಿ ಫರಕ್ (variation). ಪಾಡಾವಳ್ (accretion), ಆನಿ ಕಾಲಾ ತೆಕಿದ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ (improvisation) ಜಾಯಿತ್ತ್ ಆಯ್ಲಾಂ.

ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಶಬ್ದ್ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ ಘೊಳ್ನುಕೆಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಪುರಾವೆ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಗೊಯಾಂತ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಉತ್ಸಾವಾಂತ್ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ವಿಧಿ ಪ್ರಕಾರ್ ಗೀತ್ ಗಾವ್ನ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮುಖೆಲ್ ನೃತ್ಯಾಕ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಕರ್ಚಿ ಪಯ್ಲೆಂ ಖೆಳ್ಗಡಿ ಹಾತಾಂತ್ ರುಮಾಲ್ ವಾ ತಾಳೆ ಘೆವ್ನ್ ಅಂಗ್ಣಾಂತ್ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಉಡ್ತೆಂ ನಾಚ್ತಾತ್. ಅಸಲೊ ಪ್ರಕಾರ್ ನಾಟ್ಯ-ರಂಗಾಂತ್‌ಯಿ ಆಸಾ. ಸುರ್ವೆರ್ ಪೂರ್ವರಂಗ (Ritual Form) ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪುರಾಣಾ ವಯ್ರ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ್ ಚಲ್ತಾ. ತಶೆಂಚ್ ಲೋಕ್-ನಾಚಾಂತ್‌ಯಿ ಲೊಕಾಂಕ್ ಉಮೆದ್ ಭರುಂಕ್ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಗಾಂವ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್‌ಯಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ರುಜ್ವಾತಿ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಹಾಂಗಾ ದುಲ್ಪೊದಾಚೊ ಅರ್ಥ್, ಸವ್ಯಾಸ್ ಸಂಪ್ರದಾಯೆಚ್ಯಾ ವಿಧಿ ಥಾವ್ನ್ ಲೊಕಾಂಕ್ ಹುಮೆದ್ ಭರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಪದಾಂ-ದರ್ಬಿಂ; ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಹುಮೆದ್ ಚಡೊಂವ್ಕ್ ದರ್-ಪದ್(=ದುರ್ಪೊದ್=ದುಲ್ಪೊದ್) ಮ್ಹಣೊನ್ ಗಾವ್ಚ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಂಗ್ಚೆ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಅರ್ಥ್ ಜಾತಾ.

ತಶೆಂಚ್ ಸವ್ಯಾಸ್ ಪ್ರಕಾರಾಚೊ ಮಾಂಡೊ ಗಾಯ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ಹುಮೆದ್ ಆನಿ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಯೆಂವ್ಕ್ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಗಾಂವ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ. ಹಾಂಗಾಸರ್‌ಯಿ ಸವ್ಯಾಸ್ ಪದಾಂಚಾ ಉಮಾಳ್ಯಾಂನಿ ಭರೊನ್ ಆಸ್ಲೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಉಟೊವ್ನ್ ಸಂತೊಸಾಚಾ ಲ್ಹಾರಾಂನಿ ಉಪ್ಟೆಂವ್ಕ್, ಉಡ್ತ್ಯಾ ತಾಳಾಂಚಿ ಪದಾಂ-ದರುಂಕ್ ಉಲೊ, ಮ್ಹಣ್ಜೆ ದರ್-ಪದ್ ಮ್ಹಣ್ಣೊ ಅರ್ಥ್ ಜಾತಾ. ಮಾಂಡೊ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಶಯ್ಲಿಚೊ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ದುಲ್ಪೊದ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮಾದ್ಯಮ್ ವರ್ಗಾಚೊ ಆನಿ ಭಾರತೀಯ್ ಶಯ್ಲಿಚೊ ಅನುಭವ್ ದಿತಾ. ದುಲ್ಪೊದ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಮಾಂಡೊ ಅಪೂರ್ಣ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ಮಾಂಡೊ ನಾಸ್ತಾನಾ ದುಲ್ಪೊದ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಬಸಾನಾ. ಅಶೆಂ ಮಾಂಡೊ ಆನಿ ದುಲ್ಪೊದಾಚಿ ಸೈರಿಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.

3.2. ಮೊಂಡೊ ಪವಾಂಚಿ ಪಾಟ್ ಭುಂಯ್

ಜುವಾವ್ಂ ಪಾಂಚ್ವೊ (JOAO V) ಪೊರ್ತುಗಲಾಚೊ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ರಾಯ್ (ಅಧಿಕಾರಿಚಿ ಅವ್ಧಿ- 1706–1750) ರಾಜ್ವಟ್ಕಿ ಚಲಯ್ತಾನಾ ಪೊರ್ತುಗೇಜಾಂನಿ ಬ್ರೆಜಿಲ್ ಜಿಕೊನ್ ಪಟ್ಟ್ ಆನಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಅಧಿಕಾರಿಂಕ್ ಉಸ್ಕಾಯಿಲ್ಲೆಂ, ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತ್ಯಾಚ್ ಅವ್ದೆಂತ್ 1741 ವರ್ಸಾ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್-ಭಾರತ್ ವಸಾಹತ್ ಕೊನ್ಕೆಂಕ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ತಾಂಚಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಸುಧಾರಣ್ಯಿ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಪರ್ಯಾಂತ್, ಗೋವಾ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ತೀನ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯ್ ಆಸ್ಲ್ಲೆ. ತೆ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಾಶ್ಟಿ (ಸಾಟ್ ಆನಿ ಸ ಹಳ್ಳಿ–ಸಾಲ್ಸೆಟ್) ತಿಸ್ವಾಡಿ (ತೀಸ್ ಹಳ್ಳಿ ವ ಇಲ್ಯಾಸ್ ಕುದ್ರೆ ಆನಿ (ಬಾರಾ ದೇಶ್- ಬಾರಾ ಹಳ್ಳಿ)- ಬಾರ್ದೆಜ್. ಹ್ಯಾ ತೀನ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಾಂಕ್ ವೆಲ್ಯಾಸ್ ಕೊಂಕ್ವಿಸ್ತಾಸ್ (Old conquests) ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ಆಸ್ಲ್ಲೆಂ. 1741 ಇಸ್ವಿ ಥಾವ್ನ್ 1795 ಇಸ್ವಿ ಮಧೆಗಾತ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಪಾಕ್ಲ್ಯಾನಿ ಆನಿ ಥೊಡೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯ್ ಜಿಣ್ತಿಕ್ ಮೆಳೊನ್ ಘೆತ್ಲೆ. (New conquests) ಹೆ ದೋನ್ಯಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯ್ ಆತಾಂಚೆಂ ಗೋವಾ ಜಾಲೆ. ಸಾಂ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸಾವೆರಾಚಿ ನಿರ್ಜಿವ್ ಕೂಡ್ (1506–1552) ಪಯ್ಲೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಸಂಭ್ರಮಿಕ್ ಥರಾನ್ ಪ್ರದರ್ಶನಾಕ್ ದವರ್ನ್ ಓ ಪುರ್ತುಗಿಜ್ ಪಾಕ್ಲ್ಯಾಚಿ ಜೀತ್ (Conquistador of the Orient) ಮ್ಹಣ್ ದಬಾಜೊ 1782 ಇಸ್ವಿ ಫೆಬ್ರುವರಿ 10–12 ತಾರಿಕೆರ್ ಆಚರಣ್ ಕೆಲ್ಲೊ.[98]

ಅಖ್ಖ್ಯಾ ಭಾರತ್ ದೇಶಾಂತ್ ಪುರ್ತುಗಿಜಾಂಚಿ ವಾಸ್ತುಕ್ (colony) ಜೊಡ್ಲ್ಯಾನ್ ತರಿ ತಾಕಾ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆನಿ ಭಿತರ್ಲ್ಯಾನ್ ವೈರಿ ಆಸ್ಲೆ. ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ವೈರಿಂ ಪೈಕಿ ಮೈಸೂರ್ಚೊ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ (1782–1799) ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಲೊ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಭಾರತ್ ತಾಂಚೆಂಚ್ ಏಕ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ್ ಕರ್ಸ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ನೆಪೊಲಿಯನಿಕ್ ಝುಜಾಚೆಂ ನೀಜ್ ಥಾವ್ನ್ 1799 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೋವಾ ರಿಗ್ಲ್ಲೆ. 1813 ಇಸ್ವೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್ಲ್ಲೆ.[99]

ಗೊಯಾಂ ಭಿತರ್ಲೆ ವೈರಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಗೊಂಯ್ಚೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಶಿಕ್ಲೆ ಆನಿ ಭಾರತೀಯ್ ನಾಗರಿಕತೆಚೆ ರಕ್ಷ್ಣಾರ್‌ಚ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಆದ್ಲ್ಯಾ ಝುಜಾ ಅಧಿಕಾರಿಚಾ ಸಂತಾನಾಚೆ, **ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಮೆಸ್ತಿಜೊಸ್** (Mestizos) ಮ್ಹಣ್ಚಾಚೆ ಗೊಂಯ್ಚೆ ಸೈನಿಕ್ ಆಪಳ್ತೆಂ ಚಲೊಂವ್ಚೆ ಹ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಶಿಕ್ಲೆ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಕ್ ಮುಸ್ತಿತಾಲೆ, ದೆಕುನ್ ತ್ಯಾ ಮೆಸ್ತಿಜೊಂಕ್ ಕಾಡ್ನ್ ಉಡೊಂವ್ಕ್ ಹೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಪೆಚಾಡ್ತಾಲೆ. ತ್ಯಾಚ್ ಕಾಳಾರ್ ಪೊರ್ತುಗಲ್ ರಾಯ್ ಜುಜೆ (**JOSE** from 1750–1777) ಹಾಚೊ ಪ್ರದಾನ್ ಮುಂತ್ರಿ ಮಾರ್ಕುಸ್ ದೆ ಪೊಂಬಾಲ್ (**MARQUE'S DE POMBAL**) ಹಾಣೆ 1761 ಇಸ್ವೆಚಾ ಎಪ್ರಿಲ್ 2 ತಾರಿಕೆರ್ ಏಕ್ ಆಜ್ಞಾಪತ್ರ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಏಶ್ಯಾಚ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಯುರೋಪ್ಯಾಂಕ್ ಏಕ್‌ಚ್ ಕಾನೂನ್ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಸ್ಥಾನ್‌ಮಾನ್ ಆಸ್ತಲೆಂ, ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ "ಆಮ್ಚೊ ರಾಯ್ ಮಹಾಶಯ್ ತಾಚಾ ಪ್ರಜೆಂಕ್ ತಾಂಚಾ ರಂಗಾನ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್

ಕರಿನಾ, ಬಗಾರ್ ತಾಂಚಾ ಯೋಗ್ಯಾತಾಯೆನ್" ("His Majesty Does Not Distinguish Between his Vassals By Their Color but by their Mertis") ಅಸಲೆಂ ಆಜ್ಞಾಪತ್ರ್ (Edict) ದಿಲ್ಲೊ ಮಂತ್ರಿ ಚಡ್ ತೇಂಪ್ ರಾಜ್ಯೊಟಾಂತ್ ಉರ್ಲೊನಾ ತರೀ ತಾಚಿ ಶಿಕೊಣ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂನಿ ಜಿಕೊನ್ ಧರ್‍ಲಿ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತಾ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಕ್ ಸವ್ಯಾಸ್ ಮೇಟ್ ಕಾಡಿಲಾಗ್ಲೆ. ಹ್ಯಾ ಕಾರಣಾ ವರ್ಸಿಂ ಥೊಡ್ಯಾ ಶಿಕ್ಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ "ಅಬ್ಬೆ" ಜುಜೆ ಕಸ್ಟೊಡಿಯು ಪರೀಯು (1756-

ಅಬ್ಬೆ ಫರಿಯಾ
ABBE FARIA

1819) ತ್ಯಾ ಕಾಳಾಚೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್- ಹ್ಯಾ ಆಜ್ಞಾಪತ್ರಾ ಜ್ಞಾನೋದಯಾಚೊ ಶಿಸ್ ಆನಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ 'ಮತಿ-ನೀದ' (Hypnotism) ವಿದ್ಯೆಚೊ ಪ್ರತಿಪಾದಕ್, ಪ್ರಾಂಜ್ ಮೆಸ್ಮೆರ್ (Franz Mesmer-1734-1815) ಆನಿ ಜೇಮ್ಸ್ ಬ್ರೆಯ್ಡ್ (James Braid-1795-1860) ಹಾಂಚಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್, ಮೆಸ್ಸಿಜೆಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಮೊಡುಂಕ್ ಫ್ರೆಂಚ್ ಆನಿ ಟಿಪ್ಪು ಸಾಹೇಬಾಚೊ ಆಧಾರ್ ಘೆವ್ನ್ ಗೊಂಯಾಂ ಪ್ರಜಾರಾಜ್ ಕರುಂಕ್ ಏಕ್ ಘುಟ್ಮೊಳ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್‍ಲ್ಲಿ. ತಿಚ್ ತಿ 1787 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜಾಲ್ಲಿ, ಪಿಂಟೊ ಕುಟ್ಮಾಚಿ ಘುಟ್ಮೊಳ್ *(conjuracas dos Pintos–Conspiracy of the Pinto family)* ಯುರೋಪಿಯನ್ ವಾಸ್ತುಕ್ ಉಸ್ಪ್ಯಾಂವ್ಕ್ ಏಶ್ಯಾಚ್ಯಾಂನಿ ಕೆಲ್ಲೊ ಪಯ್ಲೊ ದಂಗೊ ಮ್ಹೊಣ್ ಹಾಕಾ ನಾಂವ್ ಆಸಾ. *(The first Asian rebellion on the part of the natives to replace European colonial rule with an independent state on the European model)* ಹೊ ದಂಗೊ ಅಸೊ ನಿಷ್ಠುರ್ ಥರಾನ್ ಚೆಂಡುನ್ ಉಡ್ಯೆಲೊಗೀ, ತಾಚೊ ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಮುಕ್ಲಿಂ ತೀಸ್ ವರ್ಸಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚೆ ವಿರೋದ್ಪಣ್ ನಾತ್‍ಲ್ಲೆಂ.[100]

'ಅಬ್ಬೆ ಫರಿಯಾ' ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕಾಂಡೊಲಿಂ ಹಳ್ಳೆಂತ್ 1756 ಇಸ್ವೆಚಾ ಮೇಯಾಚಾ 31 ತಾರಿಕೆರ್ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲೊ. ತೊ ತಾಚಾ ಬಾಪುಯ್ ಕೈತಾನ್ ವಿತೊರಿನೊ ದೆ ಫರಿಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಪಂದ್ರಾ ವರ್ಸಾಂಚಾ ಪ್ರಾಯೆರ್ ಪೊರ್ತುಗಲ್ ಪಾವ್‍ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತೊ ಯಾಜಕ್ಪಣ್ ಶಿಕೊಂಕ್ ಮುಖಾರ್ ಸರ್ಲೊ. ಶಿಕೊಂಕ್ ಎಕ್‍ದಂ ಹುಶಾರ್ ಆಸ್‍ಲ್ಲೊ

ಪಾಲ್ಟ್ಯಾನ್ ಬಾಪಯ್ನ್ ತಾಕಾ ಪೊರ್ತುಗಲ್ ರಾಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಶಿಕ್ಷಾ-ವೇತನಾಚಿ Scholarship) ಮಾಂಡಾವಳ್ ಕೆಲ್ಲಿ. ರೊಮಾಂತ್ ಮೊತೊರಾಚಿ ಸನದ್ ಶಿಕ್ತಾನಾ ತಾಕಾ ಪಾಪಾ ಪಿಯುಸ್ ಸೊವ್ವ್ಯಾನ್ ಪೆಂತೆಕೊಸ್ತಾಚಾ ದಿಸಾ ಶಿಸ್ತಾಯ್ನ್ ಕೊಪೆಲಾಂತ್ ಘರ್ಲ್ಯಾಂ ದೇವ್‌ಪ್ರಜೆಕ್ ಸೆರ್ಮಾಂವ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಅಪ್ವಾಸ್ ಕರುನ್ ದಿಲೆಲ್ಲಿ. ರೊಮಾ ಥಾವ್ನ್ ಲಿಸ್ಬಾಂವ್ ಶ್ಹೆರಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್. ರಾಯಾಚಾ ಮರ್ಣಾ ದಿಥಿಚಾ ಆಚರಣೆಕ್ ರಾಣಿ ಮರಿಯಾನ್ ರಾಜ್ ದರ್ಬಾರಾಚಾ ರಾಜಾಂಗ್ಣಾಂತ್ ಧರ್ಮೋಪದೇಶ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಆಪವ್ಣೆಂ ದಿಲ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ಪುಲ್ಪಿತ್ರೆರ್ ಚಡ್ತಾಚ್ ಹೊ ತರ್ನಾಟೊ ಯಾಜಕ್ ವೇದಿ-ಬಿಂಯಾನ್ (stage-fright) ಮೊನೊ ಜಾಲೊ. ತವಳ್ ತಾಚೊ ಬಾಪುಯ್ ಥಂಯ್ಚ್ ಸಕಯ್ಲ್ ಬಸೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಹೆಂ ಪಳೆವ್ನ್ ತಾಕಾ ಧೈರ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ “***ಪಾತರ್ ರೆ ಬಾಜಿ,”*** “***ಪಿ ಸಗ್ಳಿ ಬಾಜಿ***’ ಮ್ಹಣಾಲೊ. ಹೆಂ ಆಯ್ಕೊನ್ ತಾಕಾ ಧೈರ್ ಆಯ್ಲೆಂ ಆನಿ ತಾಣೆಂ ನಿರ್ಗಳ್ ಪ್ರಸಂಗ್ ದಿವ್ನ್ ಶಾಬಾಸ್ಕಿ ಆಪ್ಲಾಯ್ಲಿ. ಪುಣ್ ಪಿಂಟೊ ಘಾಟ್ಯಾಳಾಂತ್ ತಾಚೊ ಪಾತ್ರ್ ಆಸಾ ಮ್ಹುಣ್ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಕಳ್ಳ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ 1788 ಇಸ್ವೆಂತ್ ತೊ ಪ್ಯಾರಿಸಾಕ್ ದೇಶಾಂತರ್ ಗೆಲೊ ಆನಿ ಹಾಂಗಾ ತೊ 'ಮತಿ-ನಿದೆಚಾ' **(Hypnotism)** ವಿದ್ಯೆಂತ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾವ್ನ್ ಅಬ್ಬೆ (ಅಬ್ಬೊಟ್) ಫರಿಯಾ ಮ್ಹುಣ್ ನಾಂವಾಡ್ಲೊ.[101]

ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಥರಾನ್ ಕಾಂಯ್ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ಘಾಯ್ಯಾಭರಿತ್ ಘಾತ್ಲ್ಲೆಂ. ತವಳ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಕಂತಾರಾಚೊ ಕವಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಎದ್ವಾರ್ದ್ ದೆ ಸೋಜ (1836–1905) ಆನಿ ಮಾಡ್ಗಾಂವ್ಚೊ ಡೊನಾ ಬಾರೆಟ್ಟೊ. ಹಾಣೆಂ ರಚ್‌ಲ್ಲೆಂ ಪಾಪಿಯಾಚಿ ಶೆರೊತಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಂತಾರ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ.

ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಚೊ ದುಸ್ರೊ ಹಂತ್ (phase) ಚಡ್‌ಸೊ ಗಿನ್ಯಾನಾಚೊ ಕಾಳ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಪುಣ್ ಪುರೊತ್ತ ನಹಿಂ. ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 1789 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಫ್ರೆಂಚ್ ಕ್ರಾಂತಿ ಜಾಲ್ಲಿ. (French Revolution of 1789) ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ನೆಪೋಲಿಯನಾಚಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ್ ವಿಸ್ತರಣೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಾಚೀನ್ ರಾಯಾಳ್ ನಿರಾಂಕುಶ್ ಆಡಳಿತ್ ಕೊಸ್ಳೊನ್ ಸಂವಿದಾನ್ಯಾಕ್ ಆಡಳಿತ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಸಂವಿದಾನಾತ್ಮಕ್ ಆಡಳಿತಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಪೊರ್ತುಗಲಾಚಾ ವಾಸ್ಲುಕೆಚಾ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಚುನಾವಣ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ಚುನಾವಣೆ ವರ್ವಿಂ ಗೊಯಾಂತ್ ಸುಮಾರ್ ಝುಗ್ಡ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರಚೋದಿತ್ ಜಾಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಝುಗ್ಡ್ಯಾಂಚಿ ಕಾರಣಾಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಮೆಸ್ತಿಸೊ ಆನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಮದ್ಲೆಂ ಸಂಘರ್ಷ್, ಮೆಸ್ತಿಸೊ ಆನಿ ಯುರೊಪಿಯನಾ ಮದೆಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಆನಿ ಚಾಡ್ಡ್ಯಾ ಮದ್ಲಿ ಲಡಾಯ್ ಆನಿ ದೊಂಗೊರ್ ವಾಸಿ ರಾಣೆ ಆನಿ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಸೈನಿಕಾಂತ್ಲೆ ಭಾರತೀಯ್ ಸಿಪಾಯ್ ಹಾಂಚೊ ದಂಗೊ, ನೈಸರ್ಗಿಕ್ ವಿಕೋಪ್, ಗೊಂಯಾಚೆರ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭಾವಾಚೆಂ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಆನಿ ನಿಮಾಣೆಂ ವ್ಹಡ್ಯಾ ಸಂಖ್ಯಾನ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಚೆಂ ದೇಶಾಂತರ್ ಪಯ್ಣ್. ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಚೆಂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಚಿ ಅಭಿಲಾಶಾ ಆಫ್ರಿಕಾ ಖಂಡಾಚೆರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ತ್ಯಾಚ್ ಕಾಳಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 1840 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಅಂಗೋಲಾಂತ್ ಆನಿ ಮೊಜಾಂಬಿಕ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಾಂನಿ ತಾಂಚಿ ವಾಸ್ಲುಕೆಚಿ ಸುರ್ವಾತ್ ಜಾಲ್ಲಿ.

ಗೊಯಾಂತ್ಲೊ ಚುನಾವ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ದ್ವೇಷಿ ಮೆಸ್ಟಿಜೊಂಕ್ ಬೂದ್ ಶಿಕಂವ್ಕ್ ಏಕ್ ಅಪ್ಯಾಸ್ ಲಾಬ್ಲೊ. 1822 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಚುನಾವಾಂತ್, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ **ಬೆರ್ನಾದೊ ಪೆರಿಸ್ ದ ಸಿಲ್ವ** (1775–1844) ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಾಚೊ ಪ್ರತಿನಿಧಿ (Deputy) ಜಾವ್ನ್ ವಿಂಚೊನ್ ಆಯ್ಲೊ. **(ತಾಚಾ ಜಲ್ಮಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ಪಿಂಟೊ ದಂಗೊ ಜಾತಾನಾ ತೊ 12 ವರ್ಸಾಂ ಪ್ರಾಯೆಚೊ ಭುರ್ಗೊ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ)** 1835 ಇಸ್ವೆಂತ್ ತಾಕಾ ಗವರ್ನರ್ ಹುದ್ದ್ಯಾಕ್ ನೆಮ್ಲೊಕ್ ಕೆಲೊ. ಹ್ಯಾ ನೆಮ್ಲೊಕೆ ವರ್ವಿಂ ಮೆಸ್ಟಿಜೊ ವರ್ಗ್ ಚಳ್ವಾಲೆ ಆನಿ ಉಚಾಂಬೊಳ್ ಜಾವ್ನ್ ದೆ ಸಿಲ್ವಾಕ್ ದೆಂವ್ವೆಲೊ ಆನಿ ದೋನ್ ವರ್ಸಾಂ ಪ್ಯೂಣಾಸರ್ ಥಿರಾಂತೆಚೆಂ ಆಡಳ್ತೆಂ ಚಲಯ್ಲೆಂ. **ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾಚಾ ಸಂಕಷ್ಟಾಕ್ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ಜಾವ್ನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚಾ ತಾಳ್ಯಾಚೊ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ನೆಕ್ ಜಾಲೊ.** *ಮಾಂಡೊ* – ನಾಚ್ಪಾ ಪದಾಂಚೊ ಶ್ಲೋಕ್, ಹರ್ಯೆಕಾ ಶ್ಲೋಕಾಂತ್ ಚಾರ್ ವೋಳಿ ಆನಿ ಸ–ಚಾರ್ ವೆಳಾಚೊ, ಮೊಗಾಚೊ, ವಿಳಾಪಾಚೊ ಆನಿ ಘುಡ್ನೆಕೆಚೊ ವೇರ್ಸ್ ***(The reaction of the Goans to the age's crisis was soon to be given voice in the Brahmin creation of the Mando a dance song made up of stanzas each a quatrain or a quatrain with a chorus; in six–four time, dealing with love, tragedy and events)*** ಗೊಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಚುನಾವಾ ಪೈಕಿ ದೋನ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಘುಡ್ನೆಕೊ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂತ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಏಕ್ 1854 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ದಿವಾರ್ಚ್ಯಾಚೊ ಚುನಾವ್, ಹ್ಯಾ ಚುನಾವಾಂತ್ ಚಡ್ ತಿರಸ್ಕಾರ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಮೆಸ್ಟಿಜೊ, ಜೊಕಿಂ ಗಾರ್ಸೆಸ್ ಪಾಲ್ಹಾ (JOAQUIM GARCES PALHA) ಹಾಕಾ 4 ತಾರಿಕೆರ್ ಫಿರ್ಗಜ್ ಇಗರ್ಜೆಚಾ (Nossa Senhora da Piedade) ಚೌಕಾಂತ್ ಮ್ಹಾರ್ಸ್ ಖುನಿ ಕೆಲ್ಲಿ. 1890 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಅಸ್ಸೇಕಾ ಘುಡಿತಾಂತ್ ಸಾಷ್ಟಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಚುನಾವಾ ವೆಳಾರ್ ಗವರ್ನರ್ ವಾಸ್ಕೊಗೆಯುಡ್ಸ್ (VASCO GUEDES– in office from 1889 to fl 1891) ಹಾಚಾ ಪಾಕ್ಟ್ಯಾಂನಿ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ 21 ತಾರಿಕೆರ್ ಮಾಡ್ಗಾಂವ್ ಇಗರ್ಜೆ ಚೌಕಾಂತ್ ಹತ್ಯೆರ್ ರಹಿತ್ ಜಮ್ಯಾಚೆರ್ (unarmed crowd) ಫರ್ ಮಾರುನ್, 23 ಜಣಾಂಕ್ ದಿವೆಶಿ ಮಾರ್‌ಲ್ಲೆಂ. "***ವಾಸ್ಕೊಗೆಯುಡ್ಸಾನ್ ಕೊಂಡ್ಲೆ ಪೊಂಡ್, ಮಾಡ್ಗಾಂವ್ ಜಾಲೆಂ ರಗ್ತಾಚೆಂ ಕೋಂಡ್***" ಅಶೆಂ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂತ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.[102]

ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ರಾಜ್ವೊಟ್ಟ್ಯಾಕ್ ತಿರಸ್ಕಾರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚ್ಯಾಕೀ, **ರಾಣೆ (hillmen)** ಝುಜಾರಿ ಚಡ್ ಚಳ್ವಾಲ್ಲೆ. ಚುನಾವಾ ವರ್ವಿಂ ಮೆಸ್ಟಿಜೊ – ಇರೋಪಿ–ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಆಸಿ ಚಾಪ್ಯಾಂಚಾ ಲಡಾಯೊ ವರ್ವಿಂ ಬಂಡಾಯ್ ಉಬ್ಜೊಂವ್ಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ. ತ್ಯಾ ಪೈಕಿ 1814 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಉಸ್ಪಾಚೊ ದೇಸಾಯಿ, ಜಾಂಬಾವ್ಲಿಚೊ ದೇಸಾಯಿ, 1817 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸರ್ದೆಸೈನ ದುರ್ಗಾಬಾಯ್, 1822 ಇಸ್ವೆಂತ್ ದೀಪು ರಾಣೆ, 1852–1855 ಸಾತರಿಚೆ ರಾಣೆ ಆನಿ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಕಸ್ತೊಬಾ ರಾಣೆ (1869–1871) ಹಾಂಚಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಪದಾಂನಿ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. 1912 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜಾಲ್ಲೊ ನಿಮಾಣೊ ರಾಣೊ ಬಂಡಾಯ್ ಪದಾಂತ್ ಲಿಖಿತ್ ಜಾಲಾ.

ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಭಾರತಾಚೆ ಸರ್ವಭೌಮಾನ್ ರಾಜ್ಯ ಜಾತಾನಾ ತಾಂಕಾಂ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಚೆಂ ಭೆಂ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತಾಂಕಾಂ ತಾಂಚೆಂ ಮಾಸ್ಲಿಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ನಾಕಾ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ತಾಂಕಾಂ ಆರ್ಥಿಕ್ ರಿತಿನ್ ನಿಯಂತ್ರಣ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ತಾಣೆಂ 1878 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾ ಸಾಂಗಾತಾ "ಅಬ್ಕಾರಿ ಕಾಯ್ದೊ" (Abkary Act) ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಲೆಪಿ ಕರಾರ್ (Treaty) ಕರುನ್ ರಾಜಾಯ್ ಜಾರ್ ಲಾಯ್ ಪಗಾರ್ ಕೆಲೆ. ಹ್ಯಾ ಲೆಪಿ ಕರಾರಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಅಜ್ಞಾತ್ (Unknown) ಕವಿನ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ಯಾಚೆಂ ಪ್ರೊದ್ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾ- *"(ಗೊಂಯಾ) ಪರ್ಗಳ್ಳ್ಯಾಂ ಪಣ್ ಪಯ್ಲಿಂಚೆ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ಕಸೆಂ ಮೊಗ್ರಾಂಪ್ಪೆಂ, ತಾಂಚೆ ಗೂಳ್ ರಾಯಾಳ್ ಕುಳ್ಯೆಂಚೆ, ಬ್ರಿಟಿಶಾಂನಿ ಚೊರುಂಕ್ ಚೆತ್‌ಲ್ಲೆ; (ಪಾಡ್ವೊ ವೆ ಗಾಮಾನ್ ಸೊಡುನ್ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂ, ಮೊಟ್ವ್ಯಾ ಅಫೊಂಸೊನ್ (ದೆ ಅಲ್ಬುಕರ್ಕ್) ಜಿಕ್‌ಲ್ಲೆಂ, ಸಬಾರ್ ವರ್ಸಾಂಚೆ ಪಿರ್ವೆಂ ಆಪ್ಲೆಂ, ಚಾರ್ ಲಾಖಾಂಕ್ ವಿಗ್ಲ್ಯಾನ್ ಘೆತ್ಲೆಂ.* ತ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತೆಂ ಅಪ್ರಿಯ್ (Unpopular) ಲೆಪಿ ಕರಾರ್ 1831 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬಂದನ್ ಕರ್‍ಲೆಂ.[103]

ಹ್ಯಾ ಸರ್ವ ಸಮಸ್ಯಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ನೈಸರ್ಗಿಕ್ ಆಪತ್ತ್ಯೊ ಪಯ್ರ್ ಪಯ್ರ್ ಆಯ್ಲ್ಯೊ. 18ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಗಾಂವಾರ್ ಸಿರ್ಸಿರಿ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ್ ಫಸ್ತ್ಯೊ- ಪಿಡಾ ಪಡ್ಲಿ. ತಶೆಂಚ್ 1818 ಇಸ್ವಿ, 1831 ಇಸ್ವಿ ಆನಿ 1918 ಇಸ್ವೆಂತ್ ತಿಚ್ ಪಿಡಾ ಪುನರಾವರ್ತನ್ ಜಾಲಿ ಮಾತ್ರ್ ನಹಿಂ 1827 ಇಸ್ವೆಂತ್ ರಖಿತ್-ವಾರೆಂ, ಪೂರ್ ಆವ್ರಾಯಿ ಆಯ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ಸಂಕಷ್ಟಾಚಾ ವೆಳಾರ್ ಲೋಕ್ ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಜಾವ್ನ್ ಕರ್ನಾಟಕ್ ದೇಶಾಂತರ್ ಗೆಲೊ. ಘೊರ್ರ್ಯಾ ಪಯ್ರ್ ಪೊರ್ಕುಂಟಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ 1820 ಇಸ್ವಿ ಥಾವ್ನ್ 1875 ಇಸ್ವಿ ಮ್ಹಣಸರ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ ಪ್ರಸ್ಯಾತ್ ಸ್ಟ್ರೀಕ್ ಜಾಂವ್ಯಾಂ ಫಡುಂಕ್ ಸುರು ಕೆಲೆಂ. ಹೆಂ ಪಳೆವ್ನ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಕವಿ ತೊಮಸ್ ರಿಬೇರೊ (1831-1901) ತಾಚಾ "*o sino de oiro*" ಕವಿತೆಂತ್ ಅಸೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ-ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಕವಿತೆಚೆಂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾಂತರ್)- *I have come to assist at the collapse of glory, to have to show to foreign peoples only ruins, deserts and skulls, as all the trophies of our history*" ಗೊಂಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಘುಸ್ಪಕೆಂ ಆನಿ ಸಂಕಷ್ಟಾಂ ಬರಾಬರ್ ಚಡುಣೆಂ 1835 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮಿಸ್ತಿಜೊ ಹಾಂಚೆ ಫಿರಾಂತೆಚೆ ರಾಜ್ಯೊಟ್ಟ್ಯಾಯ್ ಆಸ್ತಾನಾ ವ್ಹಡಾ ಸಂಖ್ಯೆನ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ದೇಶಾಂತರ್ ಗೆಲೆ. ತಾಚಾಕೀ ಪಯ್ಲೆಂಯ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ದೇಶಾಂತರ್ ಗೆಲ್ಯಾತ್, ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಚಡುಣೆಂ 16ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್, ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವಾಚಾ ಭಿಯಾನ್, ಆನಿ 18ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಮಾರಾಥ ಧಾಡಿ ಪರ್ಯಾಂ, ಆನಿ ಗಾಂವಾರ್ ಪಾವ್ಸ್ ನಾಸ್ತಾಂ ದುಕೊಳ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲೆ ಪರ್ಯಾಂಯಿ, ಕೆನರಾಚಾ ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ ಇಟಾಳ್ ಘುಂಯ್ಡ್ಯಾ ಕೃಷಿ ಜಾಗ್ಯಾಂಕ್ ನಿವಾಸಂತರ್ ಜಾಲೆ. ತವೊಳ್ ಬಯ್ಲಾಚಾ ಗಾಡಿಯಾಂನಿ ಆನಿ ದರ್ಯಾಂತ್ ತಾರ್ವ್ಯಾನಿ ಚಡಾವತ್ ಪಯ್ಣ್ ಕರ್ತಾಲೆ. ಪುಣ್ 19ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಪಯ್ಣಾಚ್ಯೊ ಸೌಲತ್ಯೊ ಚಡ್ಲ್ಯೊ. 1839 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಟಪ್ಪಾಲ್ ಖಾತ್ಯಾಚಿ ಸೆವಾ

ಸುರು ಜಾಲೆಂ. 1870 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಉಜೆಚೆಂ ಆಗ್‌ಬೊಟ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲೆಂ. 1880 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯಾ ಭಿತರ್ ತಾರ್ ಸೆವಾ ಆರಂಭ್ ಜಾಲೆಂ. ಆನಿ 1881-1886 ಇಸ್ವೆಂತ್ ರೇಲ್ ಮಾರ್ಗ್ ಆರಂಭ್ ಜಾಲೊ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾ, ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಆನಿ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಪಾಸ್ಸು ಕರ್ತಾ ಇತರ್ ಗಾಂವಾಂನಿ ಪ್ರಸ್ತೆ ಬಂದೊಬಸ್ತಾನ್ ದರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಆನಿ ಪರ್ಯಾಯಾನ್ ಗಾಂವಾಚ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ಚಲತ್ ಸೊಲ್ತೆಲೆಂ ಕಾಮಾಂ ಮೆಳೊಂಕ್ ಆಪಾಸ್ ಲಾಗ್ಲ್ಯಾನ್ ತ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂಕ್ ತರೇಜ್ ಯುರೋಪ್ ಆನಿ ಇತರ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ ಗಾಂವಾಂಕ್ 20ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಲೋಕ್ ದೇಶಾಂತರ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲೊ.[104]

ಪುಣ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಪಾಸ್ಸುಕ್‌ದಾರಾಂನಿ ಚುನಾವ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಯಾನ್, ಗೊಯಾಂತ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಚೊ ನವೊ ಕಾಳ್ ಉದೆಲೊ. ಆನಿ ಹ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಿಕರಣಾಚಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ತ್ವರಿತ್ ಗತಿನ್ ಜಾಲಿ. ದೋನ್ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಿಕರಣಾಕ್ ರೂಪಾಂತರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾಗರ್ಕಾತ್‌ಲೆ, ಪುಣ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ರೂಪಾಂತರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಉರ್ಬೆನ್ ಮುಕಾರ್ ಸರ್ಲೆ. ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಶೈಲಿ ಆಪ್ಣಾವ್ನ್, ಗರ್ಸ ಪಾಸ್ಸುಕ್‌ದಾರಾಂಚಾ ಪ್ರಮುಖಾಂ ಬರಿ, ತಾಣಿಂಯಿ ವ್ಹಡೆ ವ್ಹಡೆ ಬಂಗ್ಲೆ ಬಾಂದವ್ನ್, ತಾಂಚೆ ಬರಿಚ್ ಹಾಣಿಂಯಿ ನೆಸ್ಪಾ ಶೈಲಿ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ರಿವಾಜಿ-ದಸ್ತುರೆ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲೆ. **ತ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಏಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ದಸ್ತುರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ನಾಚ್ (social dancing).** ಹೊ ನಾಚ್ ಚಡುನ್ 1830 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಪ್ರಚಲಿತ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಅಸಲ್ಯಾ ನಾಚಾಕ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮಂತ್ರಾಚೊ ಲೋಕ್ ಪಿಶ್ಯಾರ್ ಪಡ್‌ಲ್ಯಾನ್, ಹೊ ನಾಚ್ ತಾಂಚಾ ಬೊಂಗ್ಲ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸುಂಗರಾಯಿಲ್ಯಾ ನಾಚ್ಚಾ ಸಾಲಾಂನಿ ಪೈಜಾವಿಕ್ ಥರಾನ್ ಸಾದರ್ ಜಾತಾಲೊ. *(The dance became a craze in Goa's ballrooms; they were performed in their mansion's largest and most lavishly appointed halls)*[105]

ನಾಚಾಕ್ ವಾಪ್ಲ್ಯ ದೊಂಪ್ರಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕಬಾಯ ನೆಸ್ತ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕಾಳ್ಯಾ ರಂಗಾಚೆ ಬಿಮ್ಸ್-ಕೋಟ್, ಜಲೆಕ್ (Jacket), ಕಾಲ್ಸಾಂವ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. ಪುಣ್ ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ತಾಂಚೆ ಸ್ವಕೀಯ್ ತೊಡೊಪ್-ಬಾಜು ನೆಸ್ಪಾಕ್ ಉರಯ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಉದೆಲ್ಯಾಂವ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಗೊಯಾಂತ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸಂಭ್ರಮಾವೆಳಿಂ ವೊವಿ ವ್ಹೋಸ್ತಿ ರಿವಾಜ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ವೊವ್ಯೆಚೆಂ ಚಾರ್ ವೋಳಿಚೊ ಪ್ರಕಾರ್, ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೊಯಿ ಸುರ್ವಿಲೊ ಆಕರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲೊ. ಉಪ್ರಾಂತ್ 'ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಪಾದೊ' ಪ್ರಕಾರಾಚಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ತಾಕಾ ಎಸ್ಟ್ರೆಬಿಲೊ (Estrebilo-ಚರಣ್) ಜೋಡ್ಕ್ ಕುಪ್ಯಾಲೆಂ.

ಅಸೆಂ ಗೊಯಾಂತ್ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ವಿವಿದ್ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್, ಕಷ್ಟ್ಯಾ-ಸಂಕಷ್ಟಾಚಾ ಘಡ್ಕಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ 'ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್' ಪ್ರಕಾರ್ ಉದ್ಭವ್ಲೊ. ಆನಿ ಚಡುನ್ ತ್ಯಾಚ್ ಕಾಳಾರ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್, ಕೊಂಕಣಿ, ಮರಾಠಿ ಆನಿ

ಶ್ರುಂಗಾರ್ಯಾ ಕವಿತ್ಯಾ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಆಸ್ಚೆಂ. ಅಶೆಂ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಕ್ ಮಿಳಾಪ್ ಥಾವ್ನ್ ಕಾಲ್-ಘಟಾಯ್ ಮೆಳೊನ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಥರಾಂ ಸಾಲ್ ಸ್ವರೂಪಾಚೆ ರೂಪಾಕ್ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ರೂಪಾಕ್ ಸಾಲ್ ಪ್ರಮುಖ್ 'ಮಾಂಡೊ' ಸತ್ತ್ರ್ ಜಾಲೆಂ.

3.3 ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪದಾಂಚೊ ವಿಕಾಸ್

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪದಾಂಚೊ ವಿಕಾಸ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಂಗೀತ್, ಕವಿತಾ ಆನಿ ಸಾಲ್ ಅಶೆಂ ತೀನ್ ವಿಭಾಗಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪಾರಂಪರಿಕ್ ಸಂಗೀತಾಚೊ ವಿಕಾಸ್ ಆಸ್ಪಾವ್ಚಿ ಹಾಂಗಾ ಪ್ರಮುಖ್ ಥಾವ್ನ್ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚಾ ವಿಕಾಸಾಕ್ ಮಹತ್ವ್ ದಿಲಾಂ.

ಪದಾಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ತಾಂತುನ್ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ಉತ್ರಾಂ ಆಸಾಪ್ನ್ ಆಸಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಭಾಸೆಚೊ ವಿಕಾಸಯಿ ತಾಂತುಂಯ್ ಘಡೊನ್ ಆಸಾ. ದೆಕುನ್ ಭಾಸೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಥೊಡೆಂ ವಿವರ್ ಜಾಯ್ ಪಡ್ತಾ.

ಭಾರತ್ ಉಪ ಖಂಡಾಚಾ ಭಾಸಾಂ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಹಾಂತು ದೋನ್ ಪಂಗಡ್ ಕರ್ಯೆತ್. ಪಯ್ಲೆಂ ಇಂಡೊ ಆರ್ಯನ್ (ವ ಇಂಡೊ-ಯುರೋಪಿಯನ್) ಹೆಂ ಪಂಗಡ್ ಭಾರತ್ ಉಪ ಖಂಡಾಚಾ ಉತ್ತರ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಫೈಲೊನ್ ಆಸಾ ತರ್, ದುಸ್ರೆಂ ದ್ರಾವಿಡಿಯನ್ ಪಂಗಡ್, ದಕ್ಷಿಣ ಥಾವ್ನ್ ಸುಮಾರ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ವಿಸ್ತಾರ್ಲ್ಯಾಂ. ಕೊಂಕಣಿ, ಇಂಡೊ-ಆರ್ಯನ್ ಪಂಗ್ಡಾಕ್ ಸೆರ್ತಾಲ್ಯಾಚಿ ದ್ರಾವಿಡಿಯನ್ ಆನಿ ಆರ್ಯನ್ ಏಕಾಮೆಕಾ ವಿಸ್ತಾರೊನ್ ಲಾಗ್ಸಾ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸಾ.

ಭಾರತಾಚಾ ಇಂಡೊ ಆರ್ಯನ್ ಭಾಸೆಂಚೊ ವಿಕಾಸ್ ತೀನ್ ಹಂತಾಂನಿ ಜಾಲಾ. ಪಯ್ಲೆಂ ಹಂತ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಇಂಡೊ ಆರ್ಯನ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಭಾಸೆಂತ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಮುಖೆಲ್ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತ್. ಹ್ಯಾ ಭಾಸೆ ಥಾವ್ನ್ ಕ್ರಮೇಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಉದ್ಭವ್ಲಿ. ದುಸ್ರೊ ಹಂತ್ ಮಧ್ಯ ಇಂಡೊ-ಆರ್ಯನ್. ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಾ ಥಾವ್ನ್ ರಚ್ಲ್ಯಾ ಅಪಭ್ರಂಶಾ ಜಾವ್ನ್ ಪ್ರಾಕೃತ್ ಭಾಸೊ ಉದ್ಭವ್ಲ್ಯೊ. ತ್ಯಾ ಭಾಸಾಂ ಪೈಕಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಿ ಪ್ರಾಕೃತ್- ಪ್ರಾಚೀನ್ ಭಾರಾಳ್ ಲೋಕ್‌ಮೆಳಾಂನಿ ಭರ್ಲೆಲಿ ಸಂಗೀತ್ ಭಾಸ್, ಹ್ಯಾ ಭಾಸೆ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ಮರಾಠಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಉದ್ಭವ್ಲೆಲ್ಯೊ. ಅಶ್ಶೆಂ, ನಗರ ಪ್ರಾಕೃತಾ ಥಾವ್ನ್ ಗುಜರಾತಿ ಆನಿ ಶೌರಶೇನಿ ಉದೆಲ್ಯೊನ್. ಹ್ಯಾ ಭಾಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಭಾರತೀಯ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಭಾಸ್ ಉದ್ಭವ್ಲಿ. ತಿಸ್ರೊ ಸ್ತ್. ಆರ್ವಾಚೀನ್ ಇಂಡೊ ಆರ್ಯನ್, ಹ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾ ಥಾವ್ನ್ ಉತ್ತರ್ ಭಾರತಾಂತ್ ದೋನ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲೆಲ್ಯೊ ಗುಜಾರಾತಿ, ಹಿಂದಿ ಆನಿ ಬೆಂಗಾಲಿ. ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣಾಚ್ಯಾ ಗಾಯಾನಾಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉದ್ಭವ್ಲೆಲಿ.[100] ಎಚ್. ಜಮ್ಯಾ-ಗಾಯನಾಕ್

ಇಂಡೊ-ಆರ್ಯನ್ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕಣಾಕ್ ಹಾಡ್ಲಿ 9ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ 16ವ್ಯಾ ಜಾದರ್ಶಿಸ್/ಜಾರ್ಜ ಹಾನಿ. ಹೆಂ ಉತ್ತರ್ಲ್ಲಿ ತಾಚಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ 1600 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ ಬಯ್ಲ್ ಪ್ರದೇಶಾ ಥಾವ್ನ್ (Valleಯಾನಾಕ್ ಜಮ್ಯಾನ್ ಸಾಂಗಾತ್ ದಿಂಸ್ಚೆಂ ಮಧುರ್

ಗಾಯನ್ (Homophony) ನೆಟಾನ್ ಉರ್‍ಲೆಂ. ಮದುರ್ ಸಂಗೀತ್ 18ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಉದೆಲೆಂನಾ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, 19ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪದಾಂ ಖಿಳ್ಳೆ ಥಾವ್ನ್ ಖಿಳ್ಳೆಕ್ ತೊಂಡ್ಪಾಠಿಂ ಪ್ರಚಾರ್ ಜಾತಾಲಿಂ.[110]

ಗೊಯಾಂತ್ ಮದುರ್ ಸಂಗೀತಾಚಿ ಪರಂಪರಾ ಪೊರ್ತುಗಲಾ ಥಾವ್ನ್ ಪ್ಸ್ರೆ. ತಪ್ಶೀಳ್ ತ್ಯಾ ಗಾವಾಂತ್ ಆಸ್‍ಲ್ಲೆಬರಿ ಆಯಿಲ್ಲಿ. 16ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಪೊರ್ತುಗೆಸಾಂತ್ ಏಕಾ ನಮುನ್ಯಾಚೆಂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಜಮ್ಯಾ ಸಂಗೀತ್ (Motet) ವಾಜಾಂತ್ರ್ಯಾಚೆಂ ಪಾಟ್‍ಬಳ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಆಸ್‍ಲ್ಲೆಂ. ಹಿ ಶೈಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸಾಂತ್ 13ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ರಚನ್ ಜಾವ್ನ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಸಂಗೀತ್ ರಚ್ಣಾರಾಂನಿ 15ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಸುಧಾರಣ್ ಕೆಲ್ಲಿ. ಹಿ ಪದ್ದತ್ ಪಪಾತ್ ಸಭೆಚೆಂ ರಚನ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಬೈಬಲ್ ವ ದೇವ್-ಸ್ತುತಿಚ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಆಸೊನ್ ಚಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಸ ತಾಳೆ ಮೆಳವ್ನ್ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ಆಸ್‍ಲ್ಲೆಂ. ಚಡುಣೆ 18ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚಾ ಸುರ್ವೆರ್ ಪೊರ್ತುಗಲಾಂತ್ಲ್ಯಾ 'ಮೊಟೆಟ್' ಪದ್ದತೆನ್, ಇಟೆಲಿಂತ್ 16ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ರಚನ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ 'ಒಪೆರಾ' ಸಂಗೀತಾನ್ ಸಾಂವಟ್ ಮಾರ್ಲಿ. ಒಪೆರಾ ಸಂಗೀತ್ ಪ್ಯಾಳ್ಯಾರ್ ವಾಜಾಂತ್ರ್ಯಾ ಆಸ್‍ಲ್ಲೆಂ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ನಾಟಕಾಚೆಂ ಚೌಕಟ್ ಆಸ್‍ಲ್ಲೆಂ ಏಕ್ ಪ್ರಕಾರ್. ಹೆಂ ಏಕ್ ನವ್ಯಾಚ್ ರಿತಿಚೆಂ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಹಾಕಾ 'ಮೊಟೆಟ್' ವ ವಾಜಾಂತ್ರ್ಯಾ ನಾತ್‍ಲ್ಲೆಂ ಜಮ್ಯಾ ಸಂಗೀತ್ ಹಾಂಕಾ ಉಪ್ಕಾರ್‍ಲೆಂ ನಾ.

ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ತೀನ್ ನಮುನ್ಯಾಚೆಂ ಗಾಯನ್ ಆಸ್‍ಲ್ಲೆಂ. ಪಯ್ಲೆಂ ಕಂತಾರ್ (Cantata) ಹೆಂ ಗಾಯನ್ ವೇರ್ಸ್ ರುಪಾರ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆನಿ ಲೌಕಿಕ್ ಗುಣ್ ಆಸೊನ್ ನಾಟಕೇತರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‍ಲ್ಲೆಂ. ದುಸ್ರೆಂ ವಾಗ್ಮಿ ಶೈಲಿ *(Oratario)* ಏಕ್ ಅರೆ-ನಾಟಕ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿತಿಚೊ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಲೌಕಿಕ್ ರಿತಿಚೊ, ಪಯ್ಲೆಂ ಏಕೊಡೆಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಜಮೊ ಸಂಗೀತ್ ವಾಜಾಂತ್ರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸವೆಂ ಗಾಂವ್ಚೆಂ. ಹ್ಯಾ ವಾಗ್ಮಿ ಶೈಲಿಕ್ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ಯಾ ಮೊಟೆಟ್ ಗಾಯನಾಚ್ಯಾಕೀ ಚಡ್ ತಾಂಕ್ ಆಸ್‍ಲ್ಲಿ ಕಾರಾಣ್ ಬೈಬಲ್ ಪ್ರಸಂಗ್, ಪೇರ್ಸಾಂತ್ ಆನಿ ವಾಜಾಂತ್ರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸಂಗೀತಾ ಸವೆಂ ಹಿಂ ವಾಗ್ಮಿ ಶೈಲಿ ಚಡ್ ಸೊಬ್ತಾಲಿ. ತಿಸ್ರೆಂ ಒಪೆರಾ. ಹೆಂ ಒಪೆರಾ, ಬಳಾಧಿಕ್ ಲೌಕಿಕ್ ಕಾಣ್ಯೆಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ಆಸ್‍ಲ್ಲೆಂ. ಪ್ರಸಂಗ್, ಏಕೊಡೆಂ ತಾಳೊ, ಉಪ್ರಾಂತ್ ದುಪದ್ ಸಾಂಗಾತಾ ವಾಜಾಂತ್ರ್ ಮೇಳ್ ಪಪ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ವಾಟಾಬಳಾಚೆರ್ ಸೊಭ್ಚೆಂ ತಪ್ಶೀಳ್ಚೆಂ ವರ್ಣಿಕ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‍ಲ್ಲೆಂ.[111]

ಇಟೆಲಿಯನ್ ಒಪೆರ್ ತೀನ್ ನಮುನ್ಯಾಚೆಂ ಆಸ್‍ಲ್ಲೆಂ. ತೆಂ ರೊಮನ್, ವೆನೆಶಿಯನ್ ಆನಿ ನಿಯಪೊಲಿಟನ್. ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಒಪೆರಾ ನಿಯಪೊಲಿಟನ್ ನಮುನ್ಯಾನ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ನಮುನ್ಯಾಚ್ಯಾ ಒಪೆರಾಚೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ರಚ್ಟಿ ಅಲೆಸ್ಸಾಂಡ್ರೊ ಸ್ಕಾರ್ಲಟ್ಟಿ **(Alessandro Scarlatti (1660–1725)** ಜಾವ್ನಾಸ್‍ಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ನಮುನ್ಯಾಚೆಂ ಒಪೆರಾ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪದಾಂಚ್ಯಾ ಪರಂಪರೆಕ್ ಒಗ್ಗಾಲ್ಲೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹೆಂ ನಿಯಪೊಲಿಟನ್ ನಮುನೊ ಪ್ಯಾಳ್ಯಾರ್ ಗಾಯನ್ ಆನಿ ಪ್ರಸಂಗ್ ಆಸ್‍ಲ್ಲೆಂ ಪ್ರಕಾರ್,

ಸಾ. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರೊವ್ಯೆನ್ಸ್ ಬಿಟರ್ ಆನಿ ಉಮಾಳ್ಯಾನ್ ಪ್ರಿಮಾಂವ್ಚಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮೊಡಾ (Moda) ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಗಾಯನ್ ಪದಾಂ. ಹೆಂ ಪದ್ ಪಿರ್ಲಿ ಗಾಯನಾಕ್ ದಿಲೆಂ. ಪುಣ್ ಹೆಂ ಬ್ರಾಜಿಲಾಂತ್ ಪಾವ್ ಪೊರ್ತುಗಾಲಾಂತ್ ಆನಿ ಪರತ್ ಉಮಾಳ್ಯಾನ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾ ನಂತರ್ ಥೊಡೆಂ ವ್ಯಂಗ್ ಸಯ್ತ್ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲೆಂ (acquiring also a touch of malice) 'ಮೊಡಿನ್ಹಾ' ('Little moda' or 'Modinha') ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ನಾಂವ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ 18ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಪೊರ್ತುಗಾಲಾಂತ್ ಪ್ರಚಾರ್ ಜಾಲೆಂ. ಹೆಂ ಪದ್ ಗಾಯ್ತಾನಾ ವಾಜಯ್ತಾಲೆ ತೆಂ ವಾದ್ಯ್ ವಿಯೊಲಾ (Viola) ಗಿಟಾರ್. ಪಯ್ಲೆಂಚ್ಯಾ ಗಾಯನಾಕ್ ಸಂಗೀತ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಆಸ್ಲೆಂ ಥೊಡೆಂ ಜಾಲೆಂ. ಹಿ ಗಾಯನಾಂ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಪಡ್ಲೆಂ ಆಮ್ಕಾಂ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ಟಾತ್. ಆಜ್ ತಿಂ ಮೊಡಿನ್ಹಾ ಪ್ರಿಜಾಂವ್ಚಿಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. 1733 ವರ್ಸಾಂತ್ ಪೊರ್ತುಗಾಲಾಂತ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಹಿ ಪದ್ ಗಾಯ್ಲೆಂ ಕವಿಚ್ಯಾ "ಒ ಜುದೆವ್" (O Judew The Jew (1705–1739) ಹೆಣೆಂ. ಹಾಂಗಾ ಸಂಗೀತಾಚಿ ಪಯ್ಲಿಂಚ್ ಪದಾಂ.

1796 ವರ್ಸಾಂತ್ 'ಜೊರ್ನಾಲ್ ದೆ ಮೊಡಿನ್ಹಾಸ್' (Jornal de Modinhas) ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಡೊಮಿಂಗೊಸ್ ಕಾಲ್ಡಾಸ್ ಬಾರ್ಬೊಸಾ (Domingos Caldas Barbosa c 1738–1800) ಹಾಣೆಂ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪದಾಂಚೆಂ ಸಂಗ್ರಹ್ ಆಸ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಪದಾಂಕ್ ಪೊರ್ತುಗಾಲಾಂತ್ಲೊ ಶ್ರೇಷ್ಠ್ ಸಂಗೀತ್ ರಚಿ ಮಾರ್ಕೊಸ್ ಪೊರ್ತುಗಾಲ್ MARCOS PORTUGAL (1762–1830) ಹಾಣೆಂ ಸಂಗೀತ್ ರಚ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಮೊಡಿನ್ಹಾ ಪದಾಂನಿ ಪಿಯಾನೊ ವಾಜಯ್ತಾನಾ ಘರಾಂನಿ ಗಾವ್ನ್ ಆಸ್ಲೆಂ, ತಶೆಂ ವಾಜಯ್ತಾನಾ ಪದಾಂಕ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಸಕ್ಲೆಂ ತೆಂ ಸಾಕ್ಕೆಂ ಕರ್ತ್ ಜಾಲಾ.

ಪಾಡಿಂವ್ಚೆಂ ಪದಾಂ ಸ್ತುದ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಕ್ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ಯಾಂಚೆ ಭಿಲ್ಲೊ ಸಂಗೀತ್ ನಾಚ್ಯಾಂ ಆಸಾತ್. ಹೆಂ ನಾಚ್, ಆದಿಂ ಪರ್ಯಾಂ ಸಂಗಿತಾ ಸಾದೆಂಸಾ ನಾಚ್ ಆನಿ ಜಾವ್ನ್ ಪಡ್ಟ್ ಆಫ್ರಿಕಾಚೆಂ ನಾಚ್ಯಾಂ ಭವರ್ ಆಸ್ಲೆಂ. ತಾಂಚೆ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ 'ಚುಲಾ' (chula); ಚರಂಬಾ (charamba) ಫೊಫೊ (fofo) ಆನಿ ಇಟಾಲಿಚೆಂ 'ಗಿಗಾ' (giga) ಆನಿ ಸ್ಪೇನಾಚೆಂ 'ಫುಂಡಾಂಗೊ' (fundango) ಮ್ಹಣ್ ತೆ ಪ್ರಕಾರ್ ನಾಚಾಕ್ ಪದ್ ಆಸ್ತಾತ್ ಜಾತಾಲೆ. ಸ್ಪೈನ್ ಭಾಶೆನ್, ಪೊರ್ತುಗಾಲ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಆನಿ ಮಾಡಿನ್ಯಾಂತ್ ಗಾಯ್ತಿತ್ ಕರುನ್ ಭವರಾಚೆ ಪ್ರಯೋಗ್ ಜಾಲ್ಯಾಸ್ಲೆಂ. ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ಸದ್ಗುಂ ಮುಸ್ಲಿಮಾನಾಂ ಲೆಕ್ತಾಲ್ಯಾ ಪದಾಂ (Moorish Songs) ಆನಿ ಅರಬ್ ಪ್ರಕಾರಾಚೆ ನಾಚ್ ಆಸ್ಲೆ. ಪನ್ಯಾಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಯುರೋಪ್ ತಾಚೆಂ ಪ್ರಕಾರ್ ತಶಿ ಭಾಸ್, ಆಫ್ರಿಕನ್ ಕರುನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಕ್ ಚಿತಾನಾ ತಾಂಚೆಂ ಪ್ರಕಾರ್ ಗುಲಾಮಾಂಕ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತೆ ಪ್ರಕಾರಾಚೆಂ ಸಂಗೀತ್ ಸಂಗೀತ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಮಿಶ್ರಣಾಗ್ಲ್ಯಾ ಜಾಲೆ. ಹ್ಯಾ ಸಂಗೀತಾಚೆಂ ಮಿಸಳಣಾಚ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಉರ್ಲೆಲ್ಯಾ ಪಾಶ್ಯಾತ್ ದೇಶಾಂಕ್ 19ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂ ಪರ್ಯಾಂತ್ ರಾಕೊನ್ ಪಡ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಕ್ ಪ್ರಚಾರಾಚಾ

ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ (*batuque*) ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾಲೆ. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾ ಪೈಕಿ ಲುಂಡುಮ್ (*Lundum*) ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಹೊ ನಾಚ್ ಪೊರ್ತುಗಲಾಕ್ 15ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಆಯಾತ್ ಕೆಲ್ಯಾರೀ ಥೊಡ್ಯಾ ತೆಂಪಾನ್ ತೊ ನಾಚ್ ರದ್ದ್ ಕರಯ್ಲೊ. ಪುಣ್ ತೊ ನಾಚ್ ತಾಣಿಂ ಬ್ರೆಜಿಲಾಕ್ ವ್ಹೆಲೊ. ಮುಖ್ಯಿ ಜಾವ್ನ್ ಆಪ್ರೊ- ಬ್ರೆಜಿಲಿಯನ್ ನಾಚಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಮುಖ್ ಬಾಹಿಯಾ (*Bahia*) ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಗಾಂವಾಕ್. ಹೊ ನಾಚ್ ಹ್ಯಾ ಬ್ರೆಜಿಲಾಚ್ಯಾ ಗಾಂವಾ ಥಾವ್ನ್ 18ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಪೊರ್ತುಗಲಾಕ್ ಆಯ್ಲೊ ಆನಿ ಥೈಂ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾ 'ಗಿಗಾ' ಆನಿ 'ಪಂಡಾಂಗೊ' ನಾಚಾಂಕ್ ನಿರ್ವಾಸಿತ್ ಕೆಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಕ್ ಮೊಡಿನಾ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಲ್ಡಾಸ್ ಬಾರ್ಬೊಸಾನ್ ಪಾಟಿಂಬೊ ದಿಲೊ.[113]

ಯುರೋಪಾಚೆಂ 'ಮೊಡಿನಾ' ಆನಿ ಆಫ್ರಿಕಾಚೆಂ 'ಲುಂಡುಮ್' ಸಾಂಗಾತಾ ಭರ್ಸುನ್ 'ಫಾಡೊ' (Fado) ಸಂಗೀತ್ ಉಬ್ಜಾಲೆಂ. ಹೆಂ ಸಂಗೀತ್ ಪೊರ್ತುಗಲ್ ದೇಶಾಚೆಂ ಗೀತ್ ಜಾವ್ನ್ ಸೌದಾದೆ (Saudade– nostalgic remembrance)– ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಚೊ ಮ್ಹಾಂ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಉಪ್ಕಾರ್ಲೆಂ. ಹೊ ಫಾಡೊ ನಾಚ್ ಬ್ರೆಜಿಲ್ ಥಾವ್ನ್ ಆಯಾತ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ, ಪಯ್ಲೆಂ ವಾಸ್ಲುಕಚೆಂ ನಾಚ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮಾಂಯ್‌ಗಾಂವಾಂಚೆಂ ಪ್ರಮುಖ್ ಪದ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲೆಂ. ತಶೆಂಚ್ ಫಾಡೊ ತರೆಚೆಂ ನಾಚ್ ಬ್ರೆಜಿಲಾಂತ್ 1760 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ 1800 ಇಸ್ವೆಂತ್ ತೆಂ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ತೆಂ ಚಡುಣೆಂ 1822 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪೊರ್ತುಗಲಾಂತ್ ಯೇವ್ನ್ ಪಾವ್ಲೆಂ.

ಪುಣ್ ಆರ್ವಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ 'ಫಾಡೊ' ಮ್ಹುಣ್ ವ್ಹಳ್ಕೊಂಚೊ ನಾಚ್ ಚಡುಣೆ 1840 ಇಸ್ವೆಂತ್ 'ಮಾಂಡೊ' ಪದ್ ಚಡುಣೆ ಘಡೊವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್) ಏಕಾ ಮೊಗಾರ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಜೊಡ್ಯಾಂನಿ– ನಾಂವಾನ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ದೆ ಪೊರ್ತುಗಲ್ ಇ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ರೊ – 13ವೊ ಕೊಂದೆ ದೆ ವಿಮಿಯೊಸೊ (13th Conde De Vimioso (1817–1865) ಆನಿ ತಾಚಿ ಪ್ರೇಯುಸಿ ಗಾಯ್ಪಿಣ್ ಮರಿಯ ಸವೆರಾ (1820–1846) ಹಾಣಿಂ ಘಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹುಣ್ ಏಕ್ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಆಸಾ. ಸುರ್ವೆರ್ ಹೆಂ ಪದ್ ದುಖಾಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಥರಾವೊಳ್ ಮನೋಭಾವ್ ವಾಡ್ಯೆಲಾಗ್ಲೆಂ. ಪಯ್ಲೆಂ ಹೆಂ ಪದ್ ವಿಯೊಲಾಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾನ್ ಗಾಯ್ತಾಲೆಂ, ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗಿಟಾರಾ ಸವೆಂ ಗಾಯ್ತಾಲೆಂ. ಸುರ್ವೆಚ್ಯಾ ಫಾಡೊ ನಾಚಾಕ್ ಆಟ್ ಥಾಪ್ ಆಸೊನ್ ದೋನ್– ಚಾರ್ ತಾಳ್ ಆನಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಕಾಳ್ ದೋನ್ ಸಮಾಸಮ್ ಭಾಗ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಲೆ. ಹೆಂ ಫಾಡೊ ಪದ್ ದೋನ್ ಥರ್. ಏಕ್ ವೇರ್ಸ್ ರೂಪ್, ಆನ್ಯೇಕ್ ವೇರ್ಸ್ ಆನಿ ದುಪದ್ (Verse and Chorus). **ಹೆಂ ಫಾಡೊ ಸಂಗೀತ್ ರೂಪ್ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಯಾಂಕ್ ಖೂಬ್ ರುಚ್ಲೆಂ, ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ತೆಂ ಸಬಾರ್ ರಿತಿಂನಿ ತಾಳ್ ಪಡ್ಚೆಂ ತಸಲೆಂ, ಪುಣ್ ಫಾಡೊ ವಿಳಾಪಾಚೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮಾಂಡೊ ವಿಳಾಪ್ ಆನಿ ತಳ್ಮಳಿಚೆಂ (Sad and profound)**[114]

ಅಸಲೆ ಸಂಗೀತ್ ನಮುನೆ ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೋವಾಕ್ ಸಾಗ್ರುನ್ ಆಯ್ಲೆ ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತ್ ವಿವಿಧಾತಾಯೆಂತ್ ಘಳಾಯ್ ನಾಸ್ತಾಂ ಹುಸಾರ್‌ಗಾಯ್ ಜೊಡ್ಲಿ. 1545 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ವಾಚ್ಪಾರ್ ಆನಿ ಗಾವ್ಪಾಕ್

ಇಸ್ಕೊಲಾಂ ಉಬಿಂ ಜಾಲ್ಲಿಂ. ತಶೆಂಚ್ 1551 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗಾಸ್ಪರ್ ಬಾರ್ಜೆವಾಸ್ (Gaspar Barzeu) ಮಿಸಾ ವೆಳಾರ್ 'ವಾಜೊ' (organ) ವಾಜಾಂತ್ರ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಗಾಯನ್ ಆನಿ ಕೊಯರ್ ಮೆಸ್ತ್ರಿಂಕ್ ಪರಿಚಯ್ ಕರುನ್ ಸಂಗೀತಾಚೆಂ ವಾತಾವರಣ್ ದಿಲೆಂ.

ಏಕಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಭಾರತೀಯ್ ವಾಟ್ಚಾಲ್ದಾರಾಂನಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಪ್ರವೀಣತಾ ಜೊಡ್ಲಿ. 1663 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪೆಲ್ರ್ಯಾ ಗೋಂಯ್ಚ್ಯಾ ಬೊಮ್ ಜೆಜುಸ್ ಇಗರ್ಜೆಂತ್, ಸಾಂತ್ ಇಗ್ನೇಶಿಯಸ್ ಲೊಯೊಲಾಚ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾ ದಿಸಾ, ಇಟಾಲಿಯನ್ ವಾಗ್ಲಿ ತ್ರಿಪಿಚೆ ಕ್ರೆಸ್ಟ್ ಸಂಗೀತ್ ರಚ್ಲಿ ಗಿಯಕೊಮೊ ಕರಿಸ್ಸಿಮಿ (Giacomo Carissimi 1605–1674) ಹಾಣೆಂ ಸಾತ್ ಕೊಯರಾಂನಿ ಮಿಸಾ ವೆಳಾರ್ ಗಾಯನ್ ಕರುಂಕ್ ಸಂಗೀತ್ ರಚ್‌ಲ್ಲೆಂ.

ಗೋಂಯ್ಚ್ಯಾ ಘುಗ್ರ್ಯಾರಂಕ್, ಗಾಯನ್ ಕರುಂಕ್, ವಾಜೊಂವ್ಕ್ ಆನಿ ವಾಜಾಂತ್ರ್ಯಾಂ ವಾಜೊಂವ್ಕ್ ಏಕ್ ತಾಲೆಂತಾಂ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ 18ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಬರಯ್ಯಾರಾಂನಿ ಬರಯ್ಲ್ಲೆಂ. ಗೋಂಯ್ಕಾರಾಂಕ್ ಸಂಗೀತಾಚೆಂ ದೆಣೆಂ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೆಯ್ಯಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ತಾಣಿಂ ಪೆಂಕ್, ಫಿಲುಟ್, ಸಾರಂಗ್, ವಾಜೊ ಆನಿ ದುಲ್ಲಿ (Duley) ವಾಜಾಂತ್ರ್ ಸವೆಂ ಗಾಯ್ಯಾನಾ ಕಳ್ಳಾಲೆಂ.

ಹೆಂ ಸಂಗೀತಾಚೆಂ ವಾರೆಂ ಆಶೆಂಚ್ 19ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ವಾವಾತ್ತ್ ಗೆಲೆಂ. 1831 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸಂಗೀತ್ ಶಿಕೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಇಸ್ಕೊಲಾಂ, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಶಿಕ್ಷಣಾಚಿ (Parochial) ಇಸ್ಕೊಲಾಚ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾರ್ ಚಲ್ತಿ ದಿಲಿ. ತಸಲಿಂ 1886 ಇಸ್ವೆಂತ್ 89 ಇಸ್ಕೊಲಾಂ ಅಸ್ತಿತ್ವಾರ್ ಆಯ್ಲಿಂ. ಹ್ಯಾ ಇಸ್ಕೊಲಾಂನಿ ಸುಮಾರ್ ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರ್ ಉಬ್ಜಾಲೆ. 1847 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸಾಸ್ಟಿಂತ್‌ಚ್ 121 ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ರಾಚೊಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸೆಮಿನರಿಂತ್ ಇಗರ್ಜೆಮಾತೆಚೆಂ ಸಂಗೀತ್ ಶಿಕೊಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. ಅಂಟೋನಿಯೊ ಸೆಬೆಸ್ತ್ಯಾಂವ್ ವಲೆಂಟೆ (r. 1872–1908) ಪಾತ್ರಿಯಾರ್ಕಾನ್ ಗ್ರೆಗೊರಿಯನ್ ಗಾಯನಾಚೆಂ ಸುದ್ರಾಪ್ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕೆಲೆಂ. ಪಾದ್ರಿಪಣಾಚ್ಯಾ ಪಾಸ್ಕೊರಾಂತ್ ಸಂಗೀತ್ ಭಾಷ್ಯಾನೊ ಉಘಡ್ಲ್ಯೊ.[115]

ಘುಗ್ರ್ಯಾಂತ್ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಕಲಿಸ್ ತರ್ಬೆತಿ ದಿಲಿ. ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಸಂಗೀತ್ ಮೆಸ್ತ್ರಿ ಜಾಪ್ಯಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪಲೆಸ್ತ್ರೀನಾ ಬಾಕ್ (Palestrina Bach) ಆನಿ ಮೊಜಾರ್ಟ್ (Mozart); ಫೆಲಿಪೆ ಲಿಸಾಂವ್ ಮಾರ್ಕೋಸ್ ಪೊರ್ತುಗಲ್ (Marcos Portugal) ಆನಿ ಸಾವೆರಿಯೊ ಮರ್ಕ್ಯಾದಾಂತ್ (Saverio marcadante) ಹಾಂಚೆಲಾಗಿಂ ಶಿಕೊಂಕ್ ತರ್ಬೆತಿ ದಿಲಿ. ಹ್ಯಾ ತರ್ಬೆತಿಂತ್ ತಾಣಿಂ ಶಿಕೊಂಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ವಾಜಾಂತ್ರ್ಯಾಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ವಾಯೊಲಿನ್, ಗಿಟಾರ್, ಮಂಡೊಲಿನ್ ಆನಿ ಪಿಯಾನೊ.

ಅಶೆಂ ಸಂಗೀತ್ ಶಿಕ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಸಾಂಜೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಂಕ್ ಸಂಗೀತ್ (Vespers) ಆನಿ ಇಗರ್ಜೆಚ್ಯಾ ಚೌಕಾಂತ್ ಸಂಗೀತ್ ಸಾಂಜ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾ ತವಳ್ ತವಳ್ ಆಸ್ತಾಲಿಂ. ಹಿಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂ ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಫಾಂತೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸೊನ್ ಗರ್ದಿಳಿ ವಾಜೊವ್ನ್ ಸಂಭ್ರಮ್ತಾಲಿಂ.[116]

3.4 ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೊ ಉದ್ಭವ್

ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೊ ಉದೆವ್ ಏಕ್‌ಚ್ ಪಾವ್ಲಿಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಸುಮಾರ್ ತೀನ್ ಶತಕಾಂತ್ ಏಕಾಮೆಕಾಂ ಗಾಯನಾಚೆಂ ರೂಪ್‌ಚ್ ಖೆಳ್ಳೆಲೆಂ. ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಚಿಂ ಫುಗ್ಡ್ಯಾಂಚಿಂ ಪದಾಂ, ಜಾಪ್ಯಾಚಿಂ ಲಗ್ನಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ ಆನಿ ಫೆಳ್ ಪದಾಂ ಪಾ. ಸಂಗೀತಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾ ಪರ್ವಿಂ ಮಧುರ್ ಗಾಯನಾ ಥೊಂ ಥೊಡಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ಖರೇರ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಜಾಲಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕಂತಾರಾಂನಿ. 19ವ್ಯಾ ಶೆತ್ಕ್ಯಾಂತ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಮಧುರ್ ಗಾಯನಾ (Harmony) ಪರ್ವಿಂ, ದೆಖಿ, ಮಿಸಾಂಪ್, ತ್ರಿಯಾತ್ರ್ ಪದಾಂ ಆನಿ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಉದೆವ್ಕ್ ಆಯ್ಲಿಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ರೋಜಿಕ್ ಗಿತಾಂನಿ (dirges) ಆನಿ ಕಾಜಾರಾಚ್ಯಾ ವೇಸ್ರಾಂನಿ ವೊವಿ ಚರಣಾಂಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕಂತಾರಾಂಚೊ ಉದೆವ್ ಜಾಲೊ. ಕುಣ್ಬಿ ಪದಾಂ ಆನಿ ಫೆಲ್ ಪದಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಮಿಸಾಂಪಾಚೆರ್ ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಓವಿ ಆನಿ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಪರ್ವಿಂ ಮಾಂಡೊ ಉಬ್ಜಾಲೊ.

ಓವಿ ಪದಾಂಚ್ಯಾ ರೂಪಾ ಥಾವ್ನ್ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೆಂ ರೂಪ್ ಉಬ್ಜಾಲಾಂ ಮ್ಹಣ್ಸುಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ದಿಸ್ತಾ. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೆಂ ಪುರ್ವಿಲೆಂ ರೂಪ್ ಚಾರ್ ಪೊಳಿಂಚೆಂ. ಪುಣ್ ಉಪ್ರಾಂತ್, ಕಾಂಯ್ ಪಾಡೊ ಸಂಗೀತಾಚ್ಯಾ ಪ್ರೇರಣಾನ್ ಜಾವ್ಪ್ರತ್ ತ್ಯಾ ಚಾರ್ ಪೊಳಿಂಕ್ ಏಕ್ ದುಪದ್ (Chorus) ಸೆರ್ವಿಲಾಂ. ಓವಿಯೆಕ್ ಆನಿ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಕ್ ಫರ್ಕ್ ಆಸ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಮಾಂಡೊ ನಾಚಾಚೆಂ ಪದ್, ಆನಿ ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವಾ ನಾಚ್ಯಾ ಸಾಲಾಂತ್ ನಾಚ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಚಡುಣೆ 1830 ಇಸ್ವಿ ಉಪ್ರಾಂತ್‌ಚ್ ಮ್ಹಣ್ಸುತ್. ಗೊಂಯ್ಚೊ ಫಿಲಿಪ್ ನೆರಿ ಶಾವೆರ್ (FILLIOE NERI XAVIER 1804–1875). ಹೊ 1846 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೊ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರ್ತಾನಾ ತವಳ್ ತೊ ತೊ ನಾಚ್ ಏಕಾಚ್ಯಾ ಜೊಡ್ಯಾಚೊ ಮಾತ್ರ್ ಆಸ್‌ಲೊ. ರಾಯ್‌ಚೊ ಫ್ರೆದರಿಕೊ ದೆ ಮೆಲೊ (FREDERICO DE MELO (1834–1888) ಸುರ್ವಿಲೊ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಲಿ, ಪೈಕಿ ಏಕ್ಲ್ಯಾ ತಾಚ್ಯಾ ಏಕಾ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂತ್– *'ಎಂಪ್ರೆಗಾದು ಜಾವ್ಚಾಕೊ' ('Empregadu Zauchako')* ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಪದಾಂತ್ ತೊ ಸಾಂಗ್ತಾ– ತೊ ಆನಿ ತಾಚೆಂ ಚೆಡುಂ ಕಶೆಂ ಮಾಂಡೊ ನಾಚಾಕ್ ಪಿಂಚೊನ್ ಆಯ್ಲಿಂ ಆನಿ ಕಶೆಂ ತಿಂ ಕೂಟೆಕ್ ಕೂಟ್ ಲಾಗೊನ್ ನಾಚ್ಲಿಂ ಮ್ಹಣ್ ವಿವರ್ ದಿಲ್ಯಾನ್ ಮಾಂಡೊ ನಾಚಾಚೆಂ ರೂಪ್ ಚಡುಣೆ ತವಳ್ ಉದೆವ್ಕ್ ಆಯ್ಲಿಂ ಮ್ಹಣ್ಸಾಕ್ ರುಜ್ವಾತ್ ಮೆಳ್ತಾ. **ಸುರ್ವಿಲೊ ಮಾಂಡೊ ಪದ್ ಗಾಯ್ಲೆಲೊ ದಾಖ್ಲೊ 1877 ಥಾವ್ನ್ 1878 ಪರ್ಯಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚೊ ಗವರ್ನರ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಅಂಟೋನಿಯೊ ಸರ್ಜಿಯೊ ದೆ ಸೋಜ ಹಾಣಿಂ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾಚಾ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ಮಾಂಡೊ ಘಡ್ಣಾರ್ ಪಾವ್ಲೊ ಮಿಲಾಗ್ರಿಸ್ ಸಿಲ್ವ (1855–1931) ಆನಿ ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ ದೆ ಮಿನೇಜಸ್ ಹಾಣಿ ಗಾಯ್ಲೊಲೊ ಮಾಂಡೊ ಪಳೆಯಿಲ್ಲೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ.**[117]

[illegible] (Cazes [illegible] 1868 [illegible]) [illegible] ಎದ್ ಮೆಟಾಂ ವಿವರುನ್ ಆಯ್ಲಿಂ.

[illegible] (*B[illegible]*) [illegible] 18[illegible] [illegible] (Courtly love) [illegible] (Minuet [illegible] [illegible] (1854) [illegible] (treaty 1878) [illegible] (1890) [illegible] (Imposition of Tax c. 1900) 1910 [illegible] (Portuguese Republic) [illegible] 1918 [illegible] (1928) [illegible] (period of crisis) [illegible] (1840 [illegible] 1950 [illegible]) [illegible] ಹಾಡ್ಚುಟಾಂ ಮಾತ್ರ್ ಉರ್ಲ್ಯಾಂತ್.

3.5. ಮಾಂಡ್ಯಾಕ್ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚೊ ಆಧಾರ್

[illegible]

ಸುರ್ವಾತೆಂತ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚೊ ಆಪಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಸಂಶೋದನಾಚೊ ಆನಿ ಲೋಕ್ ಗೀತಾಂಚೊ ಸುರ್ವಾತ್‌ಯಿ ತಸೊಚ್ ಬಾವಾನಾತ್ಮಾಕ್ ಆನಿ ಮೊಗಾಚಾ ಅತ್ರೆಗಾಚೆಂ ಮೂಳ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್. ಮೊಗಾಚೊ ಅತ್ರೆಗಾಚೊ ಗಾಂವ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಲ್ಯಾ ಬ್ರಿಟನಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಸಂಶೋಧನೆಚೊ ಸುರ್ವಾತ್ ಜಾಲೊ.

ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಅತ್ರೆಗಾಚೆಂ ಪದಾಂ ಆನಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪದಾಂಚೆಂ ಸಂಶೋಧನ್ ಬ್ರಿಟನಾಂತ್ **ತೊಮಸ್ ಪರ್ಸಿ** (1729–1811) ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾನ್ (*Reliques of Ancient English Poetry–1765*) ಸುರು ಕೆಲ್ಲೆಂ; ಆನಿ **ವಾಲ್ಟರ್ ಸ್ಕೊಟ್** (WALTER SCOTT) ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾನ್ ಮುಖಾರ್ರ್ಸುನ್ ವೆಲೆಂ. ತವಳ್ **ಜೊಹಾನ್ನ ಗೊಟ್‌ಫ್ರೀಟ್ ಹೆರ್ಡರ್** (JOHANN GOTTFRIED HERDER– 1744–1803) ನಾಂವಾಚ್ಯಾ ಜರ್ಮನ್ ಕವಿನ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪೊದಾಂ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕೆಲ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಕಾಮಾಕ್ ಸಮರ್ಥನ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ. ತಸೆಂಚ್ **ಕ್ಲಿಮೆನ್ಸ್ ಬ್ರೆನ್ಟಾನೊ** (CLEMENS BRENTANO (1778–1842). ***ಅಚಿಂ, ವೊನ್, ಆರ್ನಿಮ್*** (ACHIM VON ARNIM–1781–1831). **ಜಾಕೊಬ್ ಗ್ರಿಮ್** (JACOB GRIMM– 1785–1863) ಆನಿ **ವಿಲ್ಹೆಮ್ ಗ್ರಿಮ್** (WILHELM GRIMM- 1786-1859) ಹ್ಯಾ ಬಾಬಾವಾಂನಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕೆಲೊ. ಹ್ಯಾ ಸಂಗ್ರಹಾಚಿ ಕಲ್ಪನಾ, ಪೋರ್ಚುಗಲಾಂತ್ ಕಾದಂಬರಿ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಮೊಗಾಚೊ ಅತ್ರೆಗ್ ಪರಿಚಯ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಅಲ್ಮೇಡ **ಗಾರೆಟ್ (Almeida Garrett– 1799–1854)** ಹಾಕಾ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ತಾಣೆಂ ಪೊರ್ಚುಗಲಾಚೆಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಸಂಗ್ರಹ್ (*ROMANCEIRO*– 3 Vol., 1843–1851) ತೀನ್ ಭಾಗಾಂನಿ ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲೊ. ಗಾರೆಟಾಚೆಂ ಕಾಮ್ **ತಿಯೊಫಿಲೊ ಬ್ರಾಗ** (*TEOFILO BRAGA*– **1843–1924)** ಹಾಣೆಂ ಮುಂದರ್ರ್ಸುನ್ ವ್ಹೆಲೆಂ. ಪುಣ್ ಗಾರೆಟಾನ್ ಜಾಂವ್ಪಿ, ಬ್ರಾಗನ್ ಜಾಂವ್ಪಿ ತವಳ್ ತ್ಯಾ ಲೋಕ್ ವೇದಾಚ್ಯಾ ಪೊದಾಚೆಂ ಸಂಗೀತ್ ಬರೊವ್ನ್ ದವ್ರುಂಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ **ಸೆಜಾರ್ ಅಗೊಸ್ತೊ ಪಿರೇರಾ ದಾಸ್ ನೆವೆಸ್ (Cesar Augusto Pereira Das Neves 1841–1920)** ಹಾಣೆಂ ಹ್ಯಾ ಚಡಾವತ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪದಾಂಚೆಂ ಸಂಗೀತ್ ತೀನ್ ಗ್ರಂಥಾನಿಂ ಬರಯ್ಲೆಂ. (*Concioneiro de musicas populares– 3 Vol; 1895–1899*). **ಹ್ಯಾ ಸಂಶೋದನಾ ವರ್ವಿಂ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚ್ಯಾ ವಿವಿದಾಯೆತೆಚಿಂ 600 ಪದಾಂ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲಿಂ ಆನಿ ಹೆಂ ಪ್ರಕಟ್‌ಲ್ಲೆಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪದಾಂಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಯಾಂಕ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ.**[118]

ಭಾರತೀಯ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚೆಂ ಸಂಶೋದನ್‌ಯಿ ಕಾಂಯ್ ಕಾಳಾ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಪಯ್ಲೆಂ ಭಾರತೀಯ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಪದ್ ತಾಳ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಗೊಂಯ್ಚಿ ಸ್ಟಯ್ ಬಗಾರ್ ಕೇರಳಾಚ್ಯಾ ಮಲಯಾಳಂ ಹ್ಯಾ ಭಾಷೆಚೆಂ. ತಾಚೊ ದಾಖ್ಲೊ ರಚ್‌ಲ್ಲೊ ತಾಂಚೊ ಸಮಕಾಲಿನ್ ಆಸ್ಟ್ರೆಲಿಯನ್ ಕಾರ್ಮೆಲೈಟ್ ಪಾಪ್ಲಿನ್ ಎ ಎಸ್. ಬಾರ್ತೊಲೊಮಿಯೊ (1748–1806) ಹಾಣೆಂ ತಾಚ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಚೆಂ

ನಾಂವ್- *Viaggio alle Indie orientali 1796.* ಹಾಂತುಂ ಪಾಯಿಲ್ ಕೆಲಾಂ ಗಾಲೆಯಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಗ್ರಹಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರೇರಣೆನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪದಾಂಚೆಂ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಚರಿತ್ರೆಚೊ ವಿದ್ವಾನ್ **ಫಿಲಿಪ್ ನೆರಿ ಸಾವೆರ್ (Filipe Neri Xavier 1804 –1872)** ಹಾಣೆಂ ಸುರು ಕೆಲೆಂ. 1854 ಇಸ್ವೆಂತ್ ತಾಚಾ ಮರಣಾಪ್ರಾಂತ್- ತಾಣೆ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವೊವಿಯೊ ಸಂಗೀತಾಚಾ ಸೊಲ್ಫಾಂಚೆ ಖಿಳೆ (Press with musical Types) ನಾಸ್ತ್ಯಾನಾ ಛಾಪುಂಕ್ ಜಾಲೆಂ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲೆಂ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಏಕಾ ವರ್ಸಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗಾಲೆಯಾಚೊ ಇಷ್ಟ್ ಆನಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪದಾಂ ಸಂಗ್ರಹಾಚೊ ಸಾಂಗಾತಿ **ಜೋಕಿಂ ಹೆಲಿಯೊದೊರೊ ದ ಕುನ್ಹಾ ರಿವಾರಾ (1800–1879)** ಗೋವಾ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ತಾಣೆ ಸ್ಪಾನ್‌ವಾನ್ ಮಿಟಂವ್ಕ್ ವಾವ್ರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲ್ಯಾ. ಕಾರಾಣ್ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲಂವ್ಕ್ ಲಜೆತಾಲೆ. ಸಾವೆರಾಚೆ ಆನಿ ರಿವಾರಾಚೆ ದೇಶ್ ಫೆಪ್ **ಮಿಗುವೆಲ್ ವಿಶೆಂತ್ ದ ಅಬ್ರೆವ್ (1824–1883/4)** ಹಾಣೆಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪದಾಂಚೆಂ ಚಡಾವತ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಚಮುನೆ 1855 ಆನಿ 1859 ವರ್ಸಾಂನಿ ಛಾಪುನ್ ಕಾಡ್ಲೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೌಕಿಕ್ ಪದಾಂಚೆಂ ಸಂಗ್ರಹ್. ಸಂಗೀತ್ ಬರಯ್ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಅಬ್ರೆವಾನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲೆಂ. (*'Um Curioso' Ramalhetinho. 1866. ovis and Dulpods*) ತರೆಂಯ್ ಮಾಹೆತ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಪಯ್ಲೆ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ, **ಮರಿಯಾ ಅನಿನ್ಹಾ ದ ಸಿಲ್ವ ಕುವೆಲ್ಹೊ (Maria aninha Da Silva Coelho)** ಹಿಣೆಂ ರಚ್‌ಲ್ಲಿಂ. 1890 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಏಕಾ ಕಪ್ಪಿಲೆಟೆರ್ ಪ್ರಕಟ್ ಕರುಂಕ್. ಸಂಘಟನಾತ್ಮಕ್ ವಾವ್ರ್ ಎ. ಜೆ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ (1896): ಫ್ಲೊರಿಯಾನೊ ಬಾರೆಟ್ಟೊ (1898) ವಲೇರಿಯಾನೊ ಪಲೇರೊ (1898) ಎ. ಜೆ ಜೆಸಿನ್ ರಾಂಗೆಲ್. ಒಸ್ಕರ್ ರಾಂಗೆಲ್ ರಿಬೆರೊ (1905) ಆನಿ ಹೆರಾಂನಿ ಕೆಲೊ. 1902 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಫಿಯಾನೊ ಪೆಕ್ತ್ಯಾಪಿ **ಕಾರ್ಲೊಸ್ ಯುಜೆನಿಯೊ ಫೆರೇರಾ** ಹಾಣೆಂ ಪಿಯಾನೊ ಸಾಕಿರ್ ಮಾಂಡ್ಯಾಂಚೆಂ ಪದಾಂ ಛಾಪುನ್ ಕಾಡ್ಲಿಂ. ಚಡಾವತ್ ಮಾಂಡೊ ಘಡ್ಯಾರಾಂಚೆಂ ನಾಂವಾಂ ಮೆಳಾನಾಸ್ತಾನಾ ಅನಾಮಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್ಲ್ಯಾತ್. ಫುಡ್ ಪದಾಂ ಬರಯ್ನಾರ್ ಲುಜಿಟಾನೊ ರೊಡ್ರಿಗಸಾನ್ ತಾಚಾಚ್ ನಾಂವಾರ್ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಛಾಪುನ್ ಕಾಡ್ಲಿಂ. ಮಿಕಯೆಲ್ ಮಾರ್ಟಿನ್ಸ್ ಆನಿ ಜುಜೆ ಪಿರೇರಾ ಹಾಣೆಂ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಆನಿ ಕಂತಾರಾಂ, ತಾಚೆಂ ವಿವರಣ್ ಆನಿ ಸೊಲ್ಫಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ, ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಣ್ಯಾಂಚೆಂ ನಾಂವಾಂ ದಿವ್ನ್. 'ಮಾರ್ಗ್' (*'marg'*) (ಮುಂಬಯ್ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1954) ಗೋವನ್ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನ್ (Goan Tribune- Mumbai 1956-1957) ಆನಿ ದಿ ಬುಲೆಟಿಂ ದೊ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟೊ ಮಿನೇಜಸ್ ಬ್ರಾಗಾಂಚಾ - ಪಣಜಿ 1981 (*Boletim do Instituto Menezes Braganca*), ಹ್ಯಾ ನೇಮಾಳ್ಯಾಂನಿ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲಿಂ. ತ್ಯಾ ಬಾಯ್ರ್, **'ಸೊಂಗ್ ಒಫ್ ಗೋವಾ'**- (*Song of Goa– Mandos of Yearning*) **ಜುಜೆ ಪಿರೇರಾ** ಆನಿ **ಮಿಕಯೆಲ್ ಮಾರ್ಟಿನ್ಸ್** ಹಾಣಿಂ 2000 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ **ಜುಜೆ ಪಿರೇರಾ, ಮಿಕಯೆಲ್ ಮಾರ್ಟಿನ್ಸ್** ಆನಿ **ಅಂಟೊನಿಯೊ ದ ಕೋಸ್ತ**

[illegible] ತೆಗಾಂ [illegible] 'ಸೊಂಗ್ ಒಫ್ ಗೋವಾ' (*Song of Goa – Mandos [illegible] and Lamentation*) ದುಸ್ರೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ [illegible] ಗಾಣ್ಯಾಂಚೆ ತಾಳ್ ಘಾಲ್ಯಾತ್. ಪೂಣ್, ಪದಾಂಚೆಂ ಇಂಗ್ಲಿಶಾನ್ ವಿವರಣ್ [illegible] ದಿಲಾಂ. [illegible] (1905) [illegible] ಫಾಲೆನಾಸ್ (Phalenas) ಪುಸ್ತಕ್ಯಾಂ ಬುಕಾಂತ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ಯಾಂ ಆನಿ ದುಲ್ಪದಾಂಚೆಂ ಸಂಪಾದಕ್ಪಣ್ ಕರುನ್ ಪೊರ್ತುಗೇಜ್ ಭಾಶೆನ್ ಭಾಷಾಂತರ್ ಕೆಲ್ಯಾಂ. ತಾಣೆ ಏಕ್ 'ಒ ಮಾಂಡೊ' ('O Mando') ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಏಕ್ ಲೇಖನ್ 1906 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಲಿವ್ರೊ ಪೊಸ್ತುಮೊ (*Livro Posthumo* – 1906) ಪುಸ್ತಕಾಚ್ಯಾ ಸೆಮಾಣ್ಯಾಂತ್ ಬರಪ್ ತ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೆಂ ನಾಚ್, ತಾಚೆ ರುಪ್ ಆನಿ ಸಂಗೀತಾಚೆಂ ವಿವರಣ್ ದಿಲ್ಲೆಂ. ತೊ ಬರ್ ತೇಂಪ್ ನಾಂಚ್ಲೆಲ್ಯಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಕವಿ ಜಾತೊ ಆಸ್ಲ್ಯಾ. ತಾಚ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಚಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಬದಾವತ್ ಕಾಂಯ್ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೊ ವಿಮರ್ಸೊ ಜಾಲೊನಾ.[119]

ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೆಂ ಸಂಗ್ರಹ್, ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಣಾರ್ ತೊರ್ಕಾತೊ ದ ಫಿಗ್ರೆದೊ (TORQUATO DE FIGVEIREDO– born-1876) ಹಾಚ್ಯಾ ಮರ್ಣಾಚ್ಯಾ ಏಕಾ ವರ್ಸಾ ನಂತರ್ ಪತ್ರ್ಯಾನ್ ಸುರು ಜಾಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಜುವಾಂವ್ ಬಾಪ್ತಿಸ್ತ್ ಅಮಾನ್ಸಿಯೊ ಗ್ರಾಸಿಯಸ್ (1872–1950) ಅಂತೊನಿಯೊ ಮಸ್ಕರೇನ್ಹಸ್, ಅಗಾಪಿತೊ ಮಿರಾಂದ (AGAPITO MIRANDA – 1911–1995) ಆನಿ ಲುಸಿಯೊ ರೊಡ್ರಿಗಸ್ (1915–1973) ಹಾಣಿಂ ಕೆಲ್ಲೆಂ. ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೆ ವಿಶೇಷ್ ಗುಣ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ತಿಂ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಚಿಂ, ಮೊಗಾಚಿಂ, ಅತ್ರೆಗಾಚಿಂ ಪದಾಂ ಮ್ಹಣ್ ರೊಡ್ರಿಗಸಾನ್ ತಾಚ್ಯಾ ಲೇಖನಾಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಪದಾಂಚೆಂ ಇತರ್ ಸಮರ್ಥಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಮಾರಿಯಾನೊ ಸಲ್ಡಾನ್ಹಾ, ಮಾನುವೆಲ್ ರೊಡ್ರಿಗಸ್ ಆನಿ ಅಸಿಸ್ತೆರ್ ಲೋಬೊ. ಹ್ಯಾ ಪದಾಂಚೆರ್ ಪೊರ್ತುಗಲಾಂತ್ಲಿ ಉಮೇದ್ ಉರ್ಬೆನ್ ಭರ್ಲೆಲಿ ಕವಯಿತ್ರಿ ನಿತಾ ಲುಪಿ (NITA LUPI) ಹಿಣೆಂ ಇಂದೊ- ಪೊರ್ತುಗೀಜ್ ಪದಾಂಚೆರ್ ಏಕ್ ಪುಸ್ತಕ್ (*Musica e alma da India portuguesa*– 1956) ಬರೊವ್ನ್ ಉಮೇದ್ ಆಯ್ಲಿ. ಹೆಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೊ ಮಾಂಡೊ ಸಂಸಾರ್‌ಭರ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾಲೊ.[120]

3.6 ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೆಂ ಸಂಗೀತ್

ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಸಂಗೀತ್, ಕವಿತಾ ಆನಿ ನಾಚ್ ಆಸಾ. ತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್, ಮಾಂಡೊ ಸಂಗೀತಾಚೊ ಸ್ವಭಾವ್ ಗುಣ, ಸಾಂಗಾತಾ, ತಾಚೆಂ ರೂಪ್, ಸಂಗೀತಾಚಿ ಬಾಂದಾವಳ್, ತಾಳ್, ಸ್ವರ್ ಗುಣಾತ್ಮಕ್ ತಾಳೊ ಆನಿ ಅಲಂಕೃತ್ ಕೊಂಗ್ರ ತಾಳೊ ಹಾಂಚೊಯಿ ವಿಚಾರ್ ಕರಿಜೆ ಪಡ್ಟಾ.

3.6.1 ಪಾಂಚೊ ಪದಾಂಚೊ ರೂಪ್:

[illegible] 'ಚಂದ್ರೆಮ್ ರೆ ಉದೆಲೊ' [illegible] 1918-1964 [illegible]

1. ಚಂದ್ರೆಮ್ ರೆ ಉದೆಲೊ
ಸೂರ್ಯ್ ಕಿರ್ಣಾಂನಿ ಪಾಂಕ್ಳೊಲೊ
ಆಪ್ರೆಲ್ ವೇಳು ಕೊಪಸಾರ್ ಜಾಲೊ
ಮೊಗಾ ಬಿಂಯ್ ರೆ ತುಂ ಪಾವ್ಲೊ

2. [illegible]
[illegible]
[illegible]
ಕಸ್ಲಿ ದುಸ್ಮಾನ್ ತುಜೆರ್ ಪೊಡ್ಲಿ

3. ತುಜ್ಯಾ ಉತ್ರಾರ್ ರೆ ಪಾತ್ಯೆವ್ನ್
ಮೊರ್ಟಿಫಿಕಾರ್ ಜಾಲಿಂ ಹಾಂವ್
ರೊಡ್ತಾಂ ಮೊಗಾ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಸೊಡುನ್
ಕಾಳಿಜ್ ದೊಂಡೊಸ್ಲೆಂ ದೆಖುನ್

4. ಆದೇವ್ಸ್, ಆದೇವ್ಸ್ ಮೊಜಾ ಮೊಗಾ
ಇತ್ಲ್ಯಾನ್ ಸಂಸಾರ್ ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಕಾ
ದೊಳೆ ಮ್ಹಜೆ ದಾಂಪ್ತಾಚ್ ರೆ ಮೊಗಾ
ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ದುಃಖಾಂ ಗಳಯ್ತಾಕಾ

5. ಹಾಂವ್ ಮರ್ತಾಚ್ ಮ್ಹಜಾ ಮೊಗಾ
ಮಜೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಯೆತೊಲೊ ತುಕಾ
[illegible] ರೆ ಮೊಗಾ
ಪೆಪ್ಟೆಂ ಹಾಡಾಂ ಮೆವ್ತೆಲಿಂ ತುಕಾ

[illegible] (chorus) [illegible] (*Portuguese* **estrebilo**, *refrain or verse repeated at the end of each strophe*) [illegible] ಪ್ರೆವಂಕೊ ದೆ ಮೆಲ್ಲೊ (1834-1888) [illegible] '*ಸ್ವರ್ಗ್ ಸಿತಾರ್‌ಗೊ [illegible]*' [illegible]

ಸರ್ಗ್ ನಿತಳ್ ಗೊ ನಿರ್ಮೊಳು

1. *ಸರ್ಗ್ ನಿತಳ್ ಗೊ ನಿರ್ಮೊಳು*
   ತೆ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮೊಗಾಚ ಗೊ ದಿಸಾಂಚೊ
   ಶೆವೊಟ್ ನಾಂ ಗೊ ನೆಕತ್ರಾಂಚೊ
   ಉಲ್ಲಾಸ್ ಘಾಲ್ತಾಂ ಗೊ ಕಳ್ಜಾಚೊ

2. *ರಾತಿಚೆಂ ಗೊಪಾಂತುಂ ಗೆಜ್ಲೊಲೆಂ*
   ಕಾಳಿಜ್ ಆಮ್ಚೆಂ ಏಕ್ಠಾಂಯ್ ಗೊ ಜಾಲೊಲೆಂ
   ತುಂ ಮಾಣಿಕ್ ಗೊ ಮೊಗಾಚೆಂ
   ಕಿತೆಂ ಕೋಣ್ ಸಾಂಡುಂ ಹಾಂವೆ ವಚೆಂ

3. *ಹೆಂ ತೆರೊ ದಿಸ್‌ಗ್ರಾಸಾಚೆಂ*
   ಮಾಣಿಕಾ ಆತಾಂ ಪೆಲ್ನಿದಾದೆ ಪಳೊಂವ್ಚೆಂ
   ಮೋಗ್ ದೊವೊನ್ಸ್ ಹ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾಂತುಂ
   ಬಾಯ್ರಿ ಸರ್ಚೆಂ ಪಡ್ಲೆಂ ಗೊಯ್ಚೆಂ

4. *ಚಾರಿ ಮ್ಹನ್ಯಾಂತ್ಸ್ ಆಮ್ಚೊ ಮೋಗ್*
   ಒ ಮೋಗ್ ಇನೊಸೆಂಟಿ ಕಾಳ್ಜ್ಯಾಚೊ
   ಲೊಕಾಂಚ ಪೊಬ್ರನಿಂ ಶಿಂಪ್ಲೊಯ್ಲೊಲೊ
   ದೆವಾನ್ ನಿತಳ್ ಗೊ ದೊವೊರ್ಲ್ಲೊ

5. *ಜೊಪೊರ್ಸ್ಟ್ ಕುಸ್ತಾರ್ ಜಾತ್ ಗೊ ಮ್ಹಾಕಾ*
   ಸಾಂಡುನ್ ಮೊಗಾ ವೊಚಾ'ಮುಂ ಗೊ ತುಕಾ
   ಕೇಸಾಚಾ ಪುನೊಂ ದಿ ಗೊ ಮ್ಹಾಕಾ
   ಗೆ ಗೊ ರಿತ್ರಾತ್ ಮ್ಹಜೊ ತುಕಾ

6. *ನಿಮಾಣೆಂ ಉತೊರ್ ಸಾಂಗ್ತಾಂ ತುಕಾ*
   ತೆಂ ಉತೊರ್ ಮತಿಂತ್ ದೊವೊರಿ ತುಜಾ
   ಹಾಂವ್ ಮೆಲ್ಯಾರಿ ಮುಂ ಗೊ ಮಾಣಿಕಾ
   ದೊನೀಂ ದುಃಖಾಂ ಗಳೊಯ್ ಮ್ಹಾಕಾ

ಆದೇವ್ಸ್ ಆದೇವ್ಸ್ ಆಂಜಾ ಮ್ಹಜಾ
ಸಪ್ನಾಂತ್ ಪ್ರುಣ್ ವಿಷ್ಟಿ ಪ್ರೊಡ್ ಗೊ ಮ್ಹಾಕಾ

ದರ್ಏಕ್ ಚರಣಾಂ ದೋನ್ ಸ್ವರಾನಿ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ಆನಿ ಪುನರಾವರ್ತಿತ್ ಕರ್ಚೆಂ. ಚಪ್ತಾವ್ ಯೆಂವ್ಚೆಂ ದುಪದ್ ಗಾವ್ಪ್ಯಾನಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ಆನಿ ಪುನರಾವರ್ತಿತ್ ಕರ್ಚೆಂ. ಕಾರ್ವ್ಯಾತ್ರಿಕ್ ರಿತಿನ್ ಪ್ರಾಂದೊ ಪದಾಂತ್ ತೀನ್ ವೇರ್ಸ್ ಆಸ್ತಾತ್. ದರ್ಏಕ್ ವೇರ್ಸ್ ಏಕ್ ಸಂಗೀತಾಚೊ ಶ್ಲೋಕ್ ಆನಿ ದುಪದ್ ಆಟಾಪ್ತಾ. ಶ್ಲೋಕ್ ವ ಚರಣ್ ಕೆದ್ನಾಂಯ್

ಕಾರ್ ಫೊಳಂಚೊ ಆಸ್ತಾ. ಅಸ್ಲಾಲ್ಯೊ ದೆ ಮಿನೇಜಸ್ (1863-1917) ಹಾಚೆ ಮಾಂದೆ ಕಾರ್ ವೇರ್ಸ್ ರಚ್ನುಕೆಕ್ ಘಾಮದ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

3.6.2. ಸಂಗೀತಾಚಿ ಬಾಂದಾವಳ್ ಆನಿ ತಾಳ್

ಸಂಗೀತಾಚಾ ಬಾಂದಾವಳಿಂತ್ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೊ ಆಕಾರ್ ಪಾಕ್ ಪ್ರಕಾರಾ ಪಮಾರ್ಣೆ ಬಪ್ಲಿ ಜಾತಾ. ತಾಳಾನುಸಾರ್ ಹಾಕಾ ಸ ಘಾಪ್ ಆನಿ ದೋನ್ ಘಾರ್. ಪಯ್ಲೆ ಘಾರ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಘಾಪಾಂತ್ಲ್ಯ್ ಆನಿ ದುಸ್ರೆ ಬೆಳ್ಪ್ ಘಾರ್ ಪಂಚ್ಯಾ ಘಾಪಾಂತ್. ಬಹಾವತ್ ಮಾಂಡೆ ಪಾಂಚ್ಯಾ ಘಾಪಾಂತ್ ಉಗಡ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಚವ್ತೆ ಘಾಪ್ ಸೊಪ್ಯಾರ್ ಉರ್ಲ್ಯಾ ಪಿಂಜಾಯ್ ಘಾಪಾಂತ್ ಉಗಡ್ತಾತ್. ಗಿಜೆಲಿನೊ ರಚೆಲ್ಯೊ (1875–1931) ಹಾಚಾ 'ಸಿತಳ್ ಸಿಮ್ರ್ಳ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಆಂಜಾಚೆಂ' ಹ್ಯಾ ಪದಾಂತ್ ಮಾಂಡೊ ಉಗಡ್ತಾ.[123]

ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಥಾಪಾಂತ್-

'ಸಿತಳ್ ಸಿಮ್ರ್ಳ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಆಂಜಾಚೆಂ'

1. ಸಿತಳ್ ಸಿಮ್ರ್ಳ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಆಂಜಾಚೆಂ
ದೆವಾನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ದಿಲೆಂ
ಏಕೊ ಎಸ್ತ್ರೆಲ್ ಒರಿಯೆಂತಿಚೆಂ
ಮ್ಹಜಾ ಗೊಪಾಂ ಪಾಂಕಾರೊಲೆಂ

2. ಉಲ್ಹಾಸ್ ಯ ಹಾಂವ್ಂ ಗಾಲ್ತಾಂ ಶಾಳಾಚೆಂ
ಉಗ್ಡಾಸ್ ಕರುಂ ತುಜೊ
ಓ ಉಜ್ವಾಡ್ ಪಾರೊಲಾಚೊ
ಆತ್ರಗಾಂನಿ ರೆ ವಿಂಚಿಲೊ

3. ಆಸ್ತಾನಾ ತುಜೆಂ ಮೊಗಾಚೆಂ ಪತಿ
ಕಸ್ಲಿ ತುಕ್ ಬಿರಾಂತಿ
ಭಿಯೆಂವ್ನ್ ಕರಿನಾಕಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಪಾಟ್ಲಿ
ಪಿತಿ ಜಾತೊಲಿ ಮಜಿ ಮತಿ
ಉತರ್ ಮೊಗಾಚೆಂ
ಒಂತಸ್ಕನ್ಸ್ ಸಾಂಬಾಳಚೆಂ

ದುಸ್ರ್ಯಾ ಥಾಪಾಂತ್-

'ಮಿಪಯ್ ಮ್ಹಜಾ ಭುಗಾರ್ಯಾಪಣಾ ತುಂ'- (ಅನಾಮಿಕ್)[124]

1. ಮಿಪಯ್ ಮ್ಹಜಾ ಭುಗಾರ್ಯಾಪಣಾ ತುಂ
ನೆಣಾಂ ಯ ಆಸ್ಲೆಲಿಂ ಯ ಹಾಂವ್ಂ
ಒಸ್ಲೆಂ ದಿಸ್‌ಗ್ರಾಸೊ
ಮ್ಹಜೆಂ ಯೆತೊಲಿಂ ಮುಖಂ

2. ಕಿತುಲ್ ತೆಂಪು ರಾವ್ಲಿಂ ರೆ ಮಾಂಯ್
ತುಜಾ ಗೆ ಗೊಪಾತುಂ
ಯೆಂ ಮಜೆಂ ಕಾಳಿಜ್
ಸಪ್ರೋಕಾರ್ ಕರುಂನುಂ

3. ಸಗ್ಳ್ಯಾಂ ಮಜಾಂ' ಇಷ್ಟಾಂ' ಸಾಂಡುನುಂ
ಲೊಬ್ಡೊಲಿಂ ತುಕಾ ಯ ಹಾಂವುಂ
ಯೆ ಮಜಾ ಕಾಳಿಜಾಚೆ
ಗುಟ್ ಪಾರ್ಕಿಲಿ' ಮ್ಹಣುಂ
ಜಾಲೊಲ್ಯಾ ದಿಸಾಕ್
ರಡ್ತಾಂ ಮಜೆ ಮಾಂಯ್

ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಥಾಪಾಂತ್–

'ನಿಷ್ಪುರಾಂ ಘಾತ್ಯಾಂ ವಿಷ್ಟಾಂದೊ - (ಅನಾಮಿಕ್)[125]

1. ನಿಷ್ಪುರಾಂ ಘಾತ್ಯಾಂ ವಿಷ್ಟಾಂದೊ
ಕಿತ್ಯಾ' ಸಾಂಡ್ತಾಯ್ ಮಾಕಾ
ಉಗ್ಡಾಸ್ ಕೆಲ್ಯಾರಿ ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸಾರ್ ನಾಕಾ
ಕಸ್ಟ್ಯಾಂ ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಚಿಂತ್ಲ್ಯಾರಿ ಪಿಶೆಂ ಲಾಗ್ತಾ
ಎಯ್, ಕೋಣುಂ ಪುಣ್ ಇಷ್ಟ, ಪಾವ್ ಮಾಕಾ
ದುಕಾಂತುಲಿ ಸುಖಾಂ ಕಾಡುಂ ಮಾಕಾ

2. ಕಿತುಲಿ ತುವೆಂ ಮೊಡಿ ಕೆಲ್ಯಾರಿ ಗೊ
ಕೋಣುಂ ಚೊಯ್ನಾಂ ತುಕಾ
ಇನ್ಪಿಯೆಲ್ ಮಣುಂ ಹಾಂವೆಂ ಸಾಂಡಿಲೆಂ ತುಕಾ
ತುಜೆಂ ಒಸ್ಲೆಲಿಂ ಯೆಮ್ಕೊಡಾಂ ಕೋಣಾಂ' ನಾಕಾ
ಎಯ್ ಕಿತುಲಿಂ ಘುಗ್ರ್ಯಾಂಚಿ ಮ್ಯಾಂ ಗೊ ಪುತಾ
ಆಂಕ್ವಾರ್ ಪೊಣಾಂ ಕಿತ್ಯಾ' ಘೆವ್ನ್ ಬೊಂವ್ತಾ

3. ವಿಡೊ ತುಮ್ಕಾಂ ದಿಲೊಲಿಂ ದೆಕುನುಂ
ಕಿತ್ಯಾ' ಕಿರಿಮಿತಾಯ್ ಮಾಕಾ
ತಾಂಕೊತ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತುಮಿ ಮಾರ್ಯಾಯ್ ಮಾಕಾ
ದಿಲೊಲಿ ಪ್ರೊರೊಸ್ ಒಸ್ಲಿ ಸಿಂತಿಮೆಂತ್ ಕಾಳಿಜಾ
ಎಯ್ ಸಾಂಡುಂನುಂ ತುಮಿ ಗೆಲ್ಯಾರಿ ಮಾಕಾ
ಕಾಸ್ಸಿಗ್ ದಾಡುಂ ದೆವಾ' ಕಳೊವ್ ನಾಕಾ

4. ಅಮ್ಚ್ಯಾ ಉಗ್ಡ್ಯಾಸ್ ಕಿತ್ಯಾಗೆ ತುಕಾ
ಆಶಾ ಸಾಂಡಿ ಪುತಾ
ಮೊಗಾಚಾ ಪುಸ್ತುರಿ ತುಂ ಪೊಟ್‌ಯೆಂ ಮಾತ್ಯಾ
ಪ್ರೆಮಿಟ್ ಸೊಟ್‌ಸೊಟ್ ಕಿತ್ಯಾ ಘಾಲ್ಟುಂ ಪೊಂವ್ತಾ
ಏಯ್ ತುಮ್ಚ್ಯೆ ಪಿಸ್ಕ್ಯಾಲ್ ಜಾತಿ ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಕಾ
ಮಸ್ತ್ಯಾನ್ ಮಜೆ ಫೆಂ ಜಾಯ್ನಾಕಾ

ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ಥಾಪಾಂತ್

ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ ದೆ ಮಿನೇಜಸ್

'ಸುರುಪಾಯೆಚಾ ಮಜಾ ಯ ಆಂಜಾ'[126]

1. ಸುರುಪಾಯೆಚಾ ಮಜಾ ಯ ಆಂಜಾ
ಕಿತ್ಯಾಂ ಕೆಲೆಂ ಪಿಸ್ರುಂ ಯ ಹಾಂವ್ಚೆಂ ತುಕಾ
ಕಾಳಜಾ ಪಾರಿ ತುಂ ಮಾರಿನಾಕಾ
ಪತಿ ಜಾವ್ನುಂ ತುಂ ಪೊಂವ್ನಾಕಾ

2. ಕೊಸ್ಲ್ಯಾಚ್ ಗುನ್ಯಾಂವ್ ತುಂ ಕೊರಿನಾಕಾ
ಅಂಪ್ಪತಾಂ ಪಿಟ್-ಟಿತ್ಂ ಯ ಹಾಂವ್ಚೆಂ ತುಕಾ
ಪಾಪ್ಯಾಕ್ ಜಾವ್ನ್ ತುಂ ಪಿಂವ್ಚ- ನಾಕಾ
ಮಜಿ ಬಿಮ್ರೋತಿ ತುಂ ಘೆನಾಕಾ

3. ದೊರಿಯೆ ಶಾರಾಂಚ ' ಪ್ಟುಣ್ ತ್ಯಾ ವೆಳಾ
ಹಾಂವ್ಚೆಂ ಲೊಯ್ಲ್ಯಾಲಿಂ ಮುಂ ಗೆ ತುಕಾ
ಪಾವ್ಸ್ಲಿಂ ಪುಲೊ ತುಂ ಜಾಯ್ನಾಕಾ
ಶಿಂಪ್ಯಾನ್ ಜಿವೆಂ ಕೊರ್ತ್ಯಾಲಿಂ ತುಕಾ

4. ದಿಸ್ಪಿದಿರಾಚೆ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವೆಳಾ
ಬಾಲೊ ಪಾಂಬ್ಲೊ ಮಜಾ ಕಾಳಿಜಾ
ವಾಟೊ ದೀಪ್ಸ್ಯಿ ಪೊಳಿನಾಂ ಮಾಕಾ
ಅತ್ರಗಾಂನಿ ರಾವೊತಂ ತುಕಾ

ಯೊರೆ, ಯೊರೆ, ಆಂಜಾ ಮಜಾ
ಗೊಪಾಂತುಂ ಘೆತಾಂ ಯ ಹಾಂವ್ಚೆಂ ತುಕಾ

ಸೊವ್ಯಾ ಥಾಪಾಂತ್–

ಕೈತಾನ್ ಕುಟಿನೊ-ಚೆಂ

'ಚಂದ್ರಮ್ ರೆ ಉದೆಲೊ'- ಪದ್ ಉಗಡ್ಸ್ಯಾ.

3.6.3. ವೇಗಾಂತ್ ಫರಕ್ ಆನಿ ತಾಳ್ಯಾಚೊ ಥರ್

ಮಾಂಡೊ ನಾಚಾಚೊ ವೇಗ್, ಥಾಪಾಕ್ ಸಾದಾರಣ್ M.M=96, ಪುಣ್ ಪಾತ್ರಾನುಸಾರ್ ಥಾಪಾಕ್ 106 ಥಾವ್ನ್ 120 ಪರ್ಯಾಂತ್ ಚಡ್ಚೊ ಸಂಭವ್ ಆಸಾ. ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ ಪ್ರದರ್ಶನಾಂತ್, ಮಾಂಡೊ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ದುಲ್ಪೊದ್ ಯೆತಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ನಾಚಾಚೊ ವೇಗ್ ಪ್ರದರ್ಶನಾಚಾ ಆಖ್ರೇಕ್ ಚಡಾತ್ತ್ ವೆತಾ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಹಿ ಉತ್ರೊಪ್ಪಿ ಸುಲಭ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಮಧೆಂ, ಮಾಂಡೊ–ದುಲ್ಪೊದ್ ಸೆರ್ವಿತಾತ್. ಹೆಂ ಮೆತೆರ್ ಪದ್ ದೊಪ್ಪಾ ರೂಪಾಚೆಂ ವ, ತಿದೊಪ್ಪಾ ರೂಪಾಚೆಂ ಆಸ್ತಾ, ಪುಣ್ ಹಾಚೊ ವೇಗ್ ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರಾಚ್ಯಾಕೀ ಚುರುಕ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಥಾಪಾಕ್ M.M=106 ಥಾವ್ನ್ 120 ಪರ್ಯ್ಯಾಂತ್ ವೇಗಾನ್ ಫರಕ್ ಜಾತಾ.

ಗುಣಾತ್ಮಕ್ ತಾಳೊ:

ಮಾಂಡೊ ಪದ್ ದೋನ್ ಥರಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಯೋಗಾನ್ ಗಾಂವ್ಚೆಂ. ಪಯ್ಲೊ ಸ್ವರ್ ಪ್ರಾದಾನ್ ತಾಳೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ದುಸ್ರೊ ಸ್ವರ್ ತಾಚೊ ಗುಣಾತ್ಮಕ್. ದುಸ್ರೊ ಸ್ವರ್ ಚಪ್ಪಾವ್ ಜಾವ್ನ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾಕ್ ತೀನಾನ್ ಆನಿ ಸ ವಾನ್ ಸಮಾನಾಂತರ್ ಸಂಚಲಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ ಪುಣ್ ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಪಿಂ ವಿರೋದ್ ಸಂಚಾಲನಾನ್ ಬದಲ್ತಾ.

ಅಲಂಕೃತ್ ಕೊಂಗ್ರೆ ತಾಳೊ:

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಸಂಗೀತಾಂತ್, ತಾಳ್ಯಾಚಾ ಬಾಂದಾವಳಿಂತ್ ಎಕ್ '**ಕೊಂಗ್ರೆ**' ತಾಳೊ ಪ್ಪುನ್ ಆಸಾ, ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಗೀತಾಂತ್ 'ಗಮಕ' ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ. ಹೊ ತಾಳೊ, ಭಾರತೀಯ್ ಉಪಖಂಡಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಎಕೊಡ್ಯಾ ಗಾಯಾನಾಚ್ಯೊ ಉಗ್ಡಾಸಾನ್ ಉರ್ಲ್ಲಾ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಅಸಲೆ ಚಾರ್ ಕೊಂಗ್ರೆ ತಾಳೆ ಆಸಾತ್.[127]

3.7. ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂತ್ - ಕವಿತೆಚೆಂ ಲಕ್ಷಣ್

ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚಾ ಲಕ್ಷಣಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಕವಿತಾ, ದುಸ್ರೆಂ ಪ್ರಮುಖ್ ಲಕ್ಷಣ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯಾ ಕವಿತಾಚಾ ಲಕ್ಷಣಾಂತ್, ಜೆರಾಲ್ ಸ್ವಭಾವ್‌ಗೂಣ್, ಛಂದಸ್ಸ್, ಮೂಳ್ ವಿಷಯ್, ಉಮಾಳೆ, ಪರಿಕಲ್ಪನಾ ಆನಿ ಘುಡ್ನಾರಾಂಚಾ ಸಂವಾದಾಚಿ ಸಂಪದ್ನಿ ಆಟಾಪ್ತಾ.

ಜೆರಾಲ್ ಸ್ವಭಾವ್ ಗೂಣ್ ಸೊಭಾಯೆಚಾ ದೃಷ್ಟಿನ್ ಮಾಂಡೊ ಎಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಕಲ್ಪನ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯಾ ಕವಿತೆಂನಿ ಗೂಂಡಾಯ್ ಆಸಾ, ತಾಳಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಆನಿ ಸಬ್ದಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ತಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಸಪ್ಲೊಂಕ್ ಸಕ್ಯೆತ್, ಕಾರಾಣ್ ಸಬ್ದಾಂಕ್ ಆನಿ ಸಂಗೀತಾಕ್ ಸಂಘರ್ಷ್, ಒಪೆರಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ ಆಸಾನಾ. ತ್ಯಾ ಬಾಯ್ಸ್ರ ಸೌಂದರ್ಯಾಚೊ ಉದ್ದೇಶ್ ನಹಿಂಸ್ತಾಂ ಹಾಕಾ ಎಕ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಆಸಾ, ಹಿಂ ಪದಾಂ ಹೊಕ್ಲೆನ್ ವ ನೊವ್ರ್ಯಾನ್ ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸಂಧರ್ಬಾರ್ ಗಾಂವ್ಕ್ ಆಸಾ. ತ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಎಕ್ಲೊಟಿ ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹಾಂತುಂನ್ ಹೊಕಾಲ್, ತಾಚಾ ಪ್ರೇಮಿಕಡೆನ್

ಸ್ತ್ರೀಲ್ಯಾ ಸಂತೊಸಾನ್. ಫುಡಾರಾಚ್ಯಾ ಭರ್ವಶ್ಯಾನ್. ಬಪ್ಪ್ಯಾನ್ ದಿಲ್ಲಾ. ಇತ್ಲ್ಯಾಚಿ ಮಾಯಾಂ ವಯ್ರ್ ಪದಾಂತ್ ತಾಳೊ ದಿಲ್ಲೊ ಆಸ್ತಾ. ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಅತ್ರೆಗ್ ಗಾಂವ್ಡೆಂಯ್ ಉಲ್ವಾತಾತ್. ಕಾರಣ್ ವಿಕೊಟಾಚಾ ರಿವಾಜಾ ದಿಸ್ತಾತ್ ಪ ಸಂತ್ರಿಪ್ತಿ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ದಿಸ್ತಾತ್. ಕಾಜಾರಾ ದಿಸ್ ಹ್ಯಾ ಪದಾಂನಿ ಗಾಯ್ತಾತ್.

ಚಿಂತಾಪ್, ಉಮಾಳೆ ಆನಿ ಪರಿಕಲ್ಪನಾಂ:

ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂತ್ ಮುಳಾವಿಂ ಚಾರ್ ಚಿಂತ್ಪಾಂ ಆಸಾತ್. (1) ಅತ್ರೆಗ್- ಪ ಮೋಗ್ ಕರ್ನಾರ್ಯಾ ಥಂಯ್ ವಿಕೊಟಾ ಖಾತಿರ್ ಅತ್ರೆಗ್: (2) ವಿಕೊಟ್- ವಿಕೊಟ್ ಜೊಡ್ಪ್ಯಾ. (3) ವಿಲಾಪ್ - ವಿಕೊಟ್ ಪಸ್ಕೊನ್ ವಿಚ್ಛೆದೊನ್ ಉದೆಂವ್ಚೆಂ. ಪ ಇಪ್ಸಿತ್ ಹಾಸಿತಾಂನಿ ಬೆಜಾರಾಯ್. ದುಃಖ್ ಉಬ್ಜೊವ್ಚೆಂ. (4) ಪ್ರೊಟೆಸ್ಟ್ - ಘಡಿತಾಂಚೆಂ ವಿವರ್- ಕುಟುಂಬಿಕ್, ಸ್ತ್ರೀಯೆ ಆನಿ ರಾಜಕೀಯ್ ವಿಶಯಾಂಚೆರ್ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ. ಅಶೆಂ ಚಾರ್ ವಿಭಾಗಾಪ್ ಚಿಂತ್ಪಾಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ಚಾರ್ ನಮುನ್ಯಾಚೆ ಮಾಂಡೆ ಉದೆಲ್ಯಾತ್. ಚಿತ್ರಾಂಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ಉದೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಸಂತಿಮೊಂತಾಂನಿ ಮಾಂಡ್ಯಾಚೊ ನಮುನೊ ಕೆಲ್ಯಾ. ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡೆಂ ಪದಾಂಚಾ 'ರಸ'ಚೊ ವರ್ಗ್ 'ಕರುಣ' ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಕಾರಣ್ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂತ್ ತೀನ್ ನಮುನ್ಯಾಚೆ ಉಮಾಳೆ ಆಸಾಪ್ಯಾತ್. ತೆ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಮೋಗ್, ಫಿರ್ಗಜ್ ಆನಿ ಕಾಕುಳ್ತ್. ಆನಿ ತೀನ್ಯಿ ಉಮಾಳೆ ಏಕ್ ವ ಏಕ್ ವಿಷಯಾಂಚೆರ್ ಪ್ರಮುಖ್ಯತಾ ಘೆತಾತ್.[128]

3.8 ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್

ಮಾಂಡ್ಯಾಚೆಂ ತಿಸ್ರೆಂ ಆನಿ ನಿಮಾಣೆಂ ಪ್ರಮುಖ್ ಲಕ್ಷಣ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ತಾಚೊ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್. ಕಾರಣ್ ಹ್ಯಾ ನಾಚಾ ವರ್ವಿಂಚ್ ಮಾಂಡೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ನಾಚಾಚೆಂ ಪದ್ ಮ್ಹಣ್ ಫಾಮಾದ್ ಜಾಲಾಂ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ತಾಚೆಂ ಸ್ವಿಸಾಪ್ ಆನಿ ವಾಜಾತ್ರ್ಯಾಚ್ಯಾಂಕೀ ಪರ್ಯಾಂ. ಹೊ ಸಮಾಜಿಕ್, ಸಮುದಾಯಿಚೊ ನಾಚ್ ಕಸೊ ಉದೆಲೊ ಪರ್ಯಾಂ ಸಮ್ಜೊನ್ ಪಡ್ಯಾ.

ಸಮುದಾಯ್ ನಾಚಾಚೊ ವಿಕಾಸ್: ಕಾಮಾಕ್ ಆನಿ ನಾಚಾಕ್ ವೃತ್ಯಾಸ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್. ನಾಚಾಂತ್ ತಾಳ್ಯಾನುಸಾರ್ ಸಂಚಲನ್ ಆಸಾ. ಆನಿ ನಾಚಾಂತ್ ಮೆಳ್ಚ್ಯಾ ಸಂತೊಸಾಕ್ ಏಕ್ ವಿಶೇಸ್ ರಿತಿಚೊ ಅನ್ಬೋವ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಅಂಗಾಂತ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಪರಿಣಾಮಾಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ದೋನ್ ವಿಭಾಗ್ ಕರ್ತಾತ್ ಏಕ್ ಸಮಸ್ತ್ಯಾಚೊ ಆನ್ಯೇಕ್ ಸಮಸ್ತ್ಯಾಯ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ. ಸಮಸ್ತ್ಯಾಯ್ ನಾತ್‌ಲ್ಯಾ ನಾಚಾಂತ್ ಅಂಗ್ ಪೂರಾ ಬಿಟೊ ಜಾತಾ. ಪುಣ್ ಸಮಸ್ತ್ಯಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಯಾ ನಾಚಾಕ್ ನಾಚಾಂತ್, ನಾಚ್ತೆಲ್ಯಾ ಮತಿಕ್ ಆನಂದ್ ದಿತಾ ಆನಿ ಪಳೆತೆಲ್ಯಾ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಂಕ್‌ಯಿ ಖುಶಿ ಹಾಡ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಸಮಸ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ನಾಚಾಕ್ ನಾಚಾಂತ್‌ಯಿ ದೋನ್ ಸಂಚಲನಾಂ ಆಸಾತ್. ಏಕ್ 'ಇಸ್ಕಳೊನ್' ಆನಿ ಆನ್ಯೇಕ್ 'ತಾಂಡುನ್.' ಇಸ್ಕಳ್ ನಾಚ್

ಹಾಕಾ ಸಂಸ್ಕೃತಾಂತ್ 'ತಾಂಡವ' ನೃತ್ಯ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹೊ ನಾಚ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪುರಾಸಾಣೆಚೊ, ತಳ್ಮಳ್ಯಾಚೊ ಆನಿ ಥೊಡೆ ಪಾಪ್ಪಿಂ ಹೊ ನಾಚ್ ವಿದ್ರುಪ್ ರೂಪ್ಂ ಘೆತಾ. ಹೊ ಪುರುಷ್‌ಪಣಾಚೊ ನಾಚ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಪುಣ್ 'ತಾಂಡುನ್' ನಾಚ್ ಏಕ ನಿಶ್ಚಿತ್ ಕೇಂದ್ರಾ ಥಾವ್ನ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾತಾ. ಹೊ ನಾಚ್ ತಾಳ್ಯಾನುಸಾರ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಬದ್ಧ್, ಸಮತೋಲಿತ್, ಆಕರ್ಷಕ್ ಆನಿ ರಾಯಾಳ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹೆಂ ಅಸ್ತುರಿಯಾಚೆಂ ನಾಚ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಆನಿ ಹಾಕಾ ಸಂಸ್ಕೃತಾಂತ್ 'ಲಾಸ್ಯ' ನೃತ್ಯ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.[129]

ಹ್ಯಾ ಸಮಸ್ತ್ಯಾಚಾ ನಾಚಾಂತ್ ಚಡಾವತ್ ದೋನ್ ಥರ್ ಅಸ್ತಾತ್ ಏಕ ಅಮೂರ್ತ್ (*Abstract*) ಆನಿ ಅನ್ಯೇಕ್ ಅನುಕರಣೀಯ್ (*Mimitic*). ಅಮೂರ್ತ್ ನಾಚ್ ಚಡಾವತ್ ಉಲ್ಲಾಸಾ ಖಾತಿರ್ ವ ಉಮೇದ್ ಯೇವ್ನ್ ನಾಚ್‌ಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಪುಣ್ ಅನುಕರಣೀಯ್ ನಾಚ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಘುಡ್ನುಕೊ ಕಾಲ್ಪನಿಕ್ ಥರಾನ್ ಅನುಕರಣ್ ಕರ್ಚೊ– ದೆವಿಕ್ ನೈಸರ್ಗಿಕ್ ಘಡಿತಾಂ, ಶಿಖಾರಿ, ಶೆತ್‌ಕಾಮ್, ಝುಗ್ಡೆಂ, ಮೋಗ್, ಪುರಾಣ್ ಕಥಾ ವ ಚರಿತ್ರಾ. ಅನುಕರಣೀಯ್ ನಾಚ್ ಪರಿಣತಾಂನಿ ಕರ್ತಾನಾ ತೊ ಏಕ್ ಪರಿಪೂರ್ಣ್ ಆನಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ತ್ಯಾ ನಾಚಾಕ್ ಏಕ್ ರೂಪ್ ಯೆತಾ. ಆನಿ ತೆಂ ನಾಚ್ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ವರ್ಗಾಕ್ ಸೆರ್ವಾತಾ. ತಶೆಂ ಭಾರತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಶ್ರೇಷ್ಠ್ ವರ್ಗಾಂತ್ಲ್ಯಾ ನಾಚಾಚೆಂ ಮುಕುಟ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಭರತನಾಟ್ಯಂ ನಾಚ್. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಂತ್ ಜೀವಾಚೊ ಹಾವ್‌ಬಾವ್ ದಾಖಂವ್ಚಿ ಕಲಾ ಆಟಪ್ಲ್ಯಾ. ಭರತನಾಟ್ಯ ಚಡಾವತ್ ಎಕ್ಲ್ಯಾನ್‌ಚ್ ನಾಚ್‌ಚೆಂ ನಾಚ್. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಂಚ್ ಆಂಗಾಚ್ಯಾ ವಿವಿದ್ ವಿಶ್ಯಾಂನಿ ಬಾವಾಭಿನಯ್ ಕರುನ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಮಸ್ತಕ್, ಹಾತ್ ಪಾಯ್ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಚಿಂತಾಪ್ ಆನಿ ಉಮಾಳೆ ವ್ಯಕ್ತ್ ಕರ್ಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಮಸ್ತಕಾಚೆಂ 24, ದೊಳ್ಯಾಂಚಾ ಅಸ್ವೆಚೆಂ 6, ದೊಳ್ಯಾಂಚೆ 24, ಗೊಮ್ಟೆಚೆಂ 4, ಆನಿ 57 ಹಾತಾಚೆಂ ಸಂಚಲನಾ ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಂತ್ ಆಸಾತ್. ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಕ್ ಏಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ಯತಾ ಆಸಾ ಆನಿ ಏಕ್ ಶ್ರೇಷ್ಟ್‌ಕಲಾ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ಏಕೊಡೆಂ ನಾಚ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮಾಂಡೊ ನಾಚಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಪಾತ್ರ್‌ದಾರ್ ಆಸಾತ್. ಹೊ ನಾಚ್ ಭಾರತಾಂತ್ ಭಾರತೀಯಾಂನಿ ರಚ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ನಾಚಾಕ್ ಕಾಂಯ್ ಸಂಬಂದ್ ನಾ. ಹೊ ನಾಚ್ 11ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಯುರೋಪಾಂತ್ ವಾಡೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ಪ್ರಿಯ್ ನಾಚೆಚೆಂ ಉತ್ಪನ್ನ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಚೊ ಪ್ರಮುಖ್ ವಿಷಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಮೊಗಾಚೊ ಶೃಂಗಾರ್ ವ ಪ್ರಮುಯ್. ಲೋಕ್ ಪ್ರಿಯ್ ನಾಚಾಂತ್ ದೋನ್ ಥರ್ ಉದೆಲೆ. ಏಕ್ ವೈಯುಕ್ತಿಕ್ ಜೊಡ್ಯಾ ನಾಚ್ (*couple dance*) ಅನ್ಯೇಕ್ ಪಂಗ್ಡಾಚೊ ಸಾಮೂಹಿಕ್ ನಾಚ್ (*choral dance*) ಮಾಂಡೊ ನಾಚಾಂತ್ ಹೆ ದೊನೀ ಥರ್ ಆಸಾತ್.[130]

ಯುರೋಪಾಂತ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಜರ್ಮನಿಂತ್, ವೋಗ್ ಕರ್ಣಾರಾಂಚ್ಯಾ ಗಾವ್ಲ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಮಂತನಾಚ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚ್ಯಾ ದರ್ಬಾರ್ ಹೊಲಾಂನಿ ನಾಚ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಹೊ ಸಮಾಜಿಕ್ ನಾಚ್ ಚಡುಣೆಂ 11 ಥಾವ್ನ್ 14ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ

ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಂತ್ ತೀನ್ ಸಂಗ್ತಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ. ತ್ಯೊ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಸಂತೋಸ್, ಮೋಗ್, ಮೋವಾಳಾಯ್. ಪಯ್ಲೆಂ ತಾಂಡುನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ನಾಚ್. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಇಸ್ಕಳ್ ಜಾಲೊ. ಅಸೆಂ ಜೊಡ್ಯಾ ನಾಚಾಂತ್ ಇಸ್ಕಳ್ ಜೊಡ್ಯಾ ನಾಚ್ ಆನಿ ಶಾಂದುನ್ ಜೊಡ್ಯಾ ನಾಚ್ ಮ್ಹಣ್ ದೋನ್ ಥರ್ ಉದೆಲೆ. *(open couple dance and close couple dance).*

ಮಧ್ಯ್ ಥರಾಂಚಿ ನೃತ್ಯಾಂ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ನಾಚ್ಪ್ಯಾರಾಂನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸಂತೊಸಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾಂನಿ ರಚ್‌ಲ್ಲಿಂ. ತಿಂ ಮಂತಸಾಚ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಂಚ್ಯಾಂನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ದರ್ಬಾರಾಂನಿ ಮೋಗಾಚಿಂ ನೃತ್ಯಾಂ ಜಾವ್ನ್ ನಾಚೊನ್ ಕರುನ್ ಪ್ರವಸ್ತಿತ್ ಕೆಲಿಂ. ಅಶಿಂ ನೃತ್ಯಾಂನಿ ದೋನ್ ವಿಭಾಗ್ ಜಾಲೆ. ಮಂತಸಾಚೆ ನಾಚೊಣ್ ಆನಿ ಸವ್ಕಾಸ್ ನಾಚ್ *(slow and resposeful)* ಆನಿ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾರಾಂಚೊ ಆನಿಯಂತ್ರಿತ್ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲೆಂ ಉದ್ತೆಂ ನಾಚ್ *('after dance', fast and agitated)* ತ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ 19ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ನಾಚ್ಯಾ-ಸಾಲಾಂನಿ ಉದೆಲೊ ಪಯ್ಲೊ ಸುರ್ವಾತೆಚೊ ಮಾಂಡೊ ಗಂಭೀರ್ ನಾಚ್ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮಲ್ಹಾರಾಚೊ ಉದ್ತೊ ನಾಚ್. 14ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಮಂತಸಾಚ್ಯಾ ನಾಚಾಕ್ ನಾಚ್ಯಾ-ವೆಸಾಕ್ ಜಾವಯ್ಲೆಂ. ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಅರ್ಲೆಲ್ಲೆ ಮೋಜೆ (tight hoses) ಆನಿ ಬಾಯ್ಲಾಂಕ್ ಲಾಂಬ್ ವಗ್ಲೆ (long trains). ಪಂದ್ರಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ನಾಚಾಚೆಂ ಶಾಸ್ತ್ರ್ ರಚುನ್ ಆಯ್ಲೆಂ, ಆನಿ ನಾಚಾಕ್ ಏಕ್ ರೂಪ್ ದೀವ್ನ್ ನಾಚ್ ಶಿಕಂವ್ಚೆಂ ಏಕ್ ಉದ್ಯೋಗ್ ಜಾಲೊ. ಅಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಮಂತಸಾಚ್ಯಾ ಲೋಕಾಮಧೆಂ ಆನಿ ನಾಚ್ಪ್ಯಾರಾಂ ಮಧೆಂ ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಚ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರಾ ವರ್ವಿಂ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ಅಂತರ್ ಉದೆಲೆಂ.[13]

ಮಾಂಡೊ ನಾಚಾಚೊ ಉದ್ಭವ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಕಾರಣ್ 15ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ 'ಬಾಸಾ ಡಾಂಜಾ' *(Bassa Danza)* ಆನಿ 'ಸಾಲ್ತಾರೆಲೊ' *(Saltarello)* ನಾಚ್, 16ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ 'ಪವಾನೆ' *(Pavane)* ಆನಿ ಗೈಲಾರ್ಡ್ *(Gaillard)* ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ನಾಚಾಚೊ ಆನಿ 17ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ನಾಚಾಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ 17ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಸುರ್ವಾತಿಲ್ಲೊ ದರ್ಬಾರಾಂತ್ಲೊ ಜೊಡಿ ನಾಚ್ *(minuet)* ಆನಿ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾರಾಂಚೊ ಪಂಗಡ್ ನಾಚ್ *(contredanse)* ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹೊ ಪಂಗಡ್ ನಾಚ್ ಇಂಗ್ಲೆಡಾಂತ್ ಉದೆಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಂತ್ ದೋನ್ ಥರ್. ಏಕ್ ನೃತ್ಯಕಾರಾರ್ ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ಆನಿ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಘುಂವ್ಚೆಂ ಆನಿ ಪ್ರೋಕ್ಸಿ ಏಕಾಮೆಕಾ ತೊಂಡ್ ಕರ್ನ್ ರಾವೊನ್ ನಾಚ್ಚೆಂ *(double file)* ಹೊ ನಮುನೊ ಫ್ರೆಂಚ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾರಾಂನಿ ಆನಿ ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ಯಾಂನಿ ಆಪ್ಣಾಯಿಲೊ. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಂತ್ಲೆ ಪ್ರಮುಖ್ ವಿಷಯ್ ಮೋಗಾಚೆಂ ಝುಗ್ರ್ಯಾಂ-ಲಾಗ್ಗಿಂ ಯೆಂವ್ಚೆಂ, ಪಯ್ಸ್ ಸರ್ಚೆಂ ಪಂಗಡ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಯೆಂವ್ಚೆಂ.

ದುಸ್ರೊ ಪರಿಚಯ್ ಜಾಲ್ಲೊ ನಾಚ್ 19ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ ಉಬ್ಜೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾ ಪಯ್ಕಿ ಪಯ್ಕಿ ವಾಲ್ಟ್ಜ್ **(Waltz)**, ಪೊಲ್ಕಾ

ಆನಿ ಮಾಜುರ್ಕಾ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ ಮಿಂತನಾಚ್ಯಾ ರಾಯಾಳ್ ದರ್ಬಾರ್ ನಾಚ್ಪಾ ಸಾಲಾಂನಿ ಮಿಂತನಾಚೊ ಮೋಗ್ ಪಿಂತ್ರಾಂವ್ಚ್ಯೊ ವಿಷಯ್ ಆಟಾಪಿಲ್ಲೊ ಸಿಮಾಣೊ ನಾಚ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಚಡುಣೆ ಏಕ್ ರೆಕ್ಲ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ 1750 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ 1900 ಇಸ್ವಿ ಮ್ಹಣಾಸರ್ ವಾಲ್ಟ್ಸ್ ನಾಚಾಚೊ ಕಾಳ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ತವಳ್ ತವಳ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂನಿ ಹೊ ನಾಚ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಸ್ಥಾನ್ ಘೆತಾಲೊ. 1830 ಇಸ್ವೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪೊಲ್ಕಾ ನಾಚಾನ್ ತಾಕಾ ಸ್ಪರ್ಧೊ ದಿಲೊ. ಪೊಲ್ಕಾ ನಾಚ್ ದೋನ್-ಚಾರ್ ವೆಳಾಚೆರ್ ಜೋಡಿಯೆನ್ ಘುಂವ್ರೊನ್ ಘುಂವ್ರೊನ್ ನಾಚ್ಚೆಂ. ಹಾಂತುನ್ ಪಾಂಯ್ ವಾರ್‍ಯಾರ್ ಉಭೊಂವ್ಚೆಂ ಆನಿ ತಕ್ಲಿ, ಪೆಂಕಾಡ್ ಆನಿ ಹಾತ್ ಗರಿಷ್ಟ್ ಹಾಲಂವ್ಚೆಂ. ಹೊ ನಾಚ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಭಾರೀ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾಲೊ. ವಾಲ್ಟ್ಸ್ ಆನಿ ಪೊಲ್ಕಾ ದೊನಿ ಜೊಡಿ ನಾಚ್. ವಾಲ್ಟ್ಸ್ ನಾಚ್ ತೀನ್- ಚಾರ್ ತಾಳ್ ಹಾಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್, ಜೊಡಿ ಏಕಾಮೆಕಾ ತಾಂಬುನ್ ವೃತ್ತಾಕಾರಾಚೆರ್ ಘುಂವ್ತಾತ್ ಆನಿ ವಾರ್‍ಯಾರ್ ಧಲ್ತಾತ್. ಮಜೂರ್ಕಾ (*Mazurka*) ನಾಚ್ ಪಂಗಡ್ ನಾಚ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ (*choral dance*)[132]

3.9 ಮಾಂಡೊ ನಾಚಾಚೆಂ ನ್ಹೆಸಾಣ್ ಆನಿ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ

19ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಊಂಚ್ ವರ್ಗಾಚ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಥೈಂ ನ್ಹೆಸ್ಣ್ಯಾಚೆಂ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಜಾವ್ನ್ ಸುಧಾರಣ್ ಜಾಯಿತ್ತ್ ಆಯ್ಲೆಂ. ನಾಚ್ಪಾ ಖಾತಿರ್ ದಾದ್ಲೆ ತವಳ್ಚ್ಯಾ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ನ್ಹೆಸ್ಣ್ಯಾ ಥೈಂ ಆಕರ್ಷಿತ್ ಜಾಲೆ ಆನಿ ಬಾಯ್ಲಾಂ 'ತೊಡೊಪ್ ಬಾಜು' ನ್ಹೆಸ್ತಾಲಿಂ. (ತೊಡೊಪ್ ಬಾಜು ಭಾರತೀಯ್ ನ್ಹೆಸ್ಣ್ಯಾಚೆ ಕುರ್ಹು ಜಾವ್ನ್ ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯಾ ಶಿಲ್ಪ ಕಲಾ ಮೂರ್ತಿಚ್ಯಾ ಕಾಂತೊವ್ನೆಂನಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ತಸಲೆಂ.)

ತೊಡೊಪ್ ನ್ಹೆಸಾಣ್ ಆದಿಂ ದಾದ್ಲೆ ಆನಿ ಬಾಯ್ಲಾಂ ದೊಗೀ ನ್ಹೆಸ್ತಾಲಿಂ. ಹ್ಯಾ ನ್ಹೆಸ್ಣ್ಯಾಂತ್ ದೋನ್ ಸುವಾನಾಲ್ಲೆ ಕುಡ್ಕೆ ಆಸ್ತಾಲೆ. ಏಕ್ ಪೆಂಕ್ಟಾ ಥಾವ್ನ್ ಪಾಯಾಂಘಳ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಬಾಂದ್ಚ್ಯೊ ಕುಡ್ಕ್ಯೊ ಆನ್ಯೇಕ್ ಖಾಂದ್ಯಾರ್ ಘಾಲ್ಚ್ಯೊ ಲೇಸ್. ದಾದ್ಲೆ ತ್ಯಾ ಛಾಯ್ರ್ ಮಾತ್ಯಾರ್ ಉರ್ಮಾಲ್ ದವರ್ತಾಲೆ. ಭಾರತಾಂತ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ರಾಜ್ವಟ್ಕಿ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಶಿಂವ್‌ಲ್ಲಿಂ ವಸ್ತುರಾಂ ಉಪ್ಯೋಗಾರ್ ಆಯ್ಲಿಂ. ಬಾಯ್ಲಾಂಕ್ ಬಾಜು ದಿಲಿ ಆನಿ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಹಾತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಲಾಂಬ್ ದೊಂಪ್ರಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ದೊಗ್ಲೊ ತಾಕಾ ಕಬಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಲೆ. ತೊ ಕಸ್ಟಿ ವಯ್ರ್ ನ್ಹೆಸ್ಚೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ತಾಚ್ಯಾಕೀ ವಯ್ಲೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಪುಡ್ವೆಂ ವ ಧೊತಿ ನ್ಹೆಸಾಣ್, 1736 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ನಿಷೇದಿತ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ. 19ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ದಾದ್ಲೆ ಕಾಲ್ಸಾಂವ್ ಘಾಲ್ನ್ ತಾಚೆ ವಯ್ರ್ ಏಕ್ ಜಲೆಕ್ (jacket) ಘಾಲ್ತಾಲೆ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಾಂಬರಿಂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ರಿತಿನ್ ನ್ಹೆಸೊಂಕ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕೆಲ್ಯಾನ್ ಕಬಾಯ್ ಆನಿ ಕಸ್ಟಿ (ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್

ಸ್ಪೆಯಿನ್– ಪೋರ್ತುಗಾಲ್ ನಾತ್ಯಾರ್ ಕಾಸ್ಟಿ ಬಾಂದುನ್ ಮುಖ್ಯಾನ್ ಕಸ್ಪೆಟಿ ಲಾಂಬ್ ದೇಗ್ ಫಿತ್ಸಿ) ಸೊಡುನ್ ದಿಲಿ. ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ಭಾರತೀಯ್ ನ್ಹೆಸಾಣ್‌ಚ್ ಮ್ಹಣ್ಗೆ ಕಾಪಾಡ್ ಬಾಜು ನ್ಹೆಸೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲಿಂ.[133]

ಮಾಂಡೊ ಬಾಯ್ಲಾಂಚೆಂ ರಚನ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ತಿ **'ತೊಡೊಪ್ ಬಾಜು'** ನ್ಹೆಸಾಣ್ ಜಿರಯ್ಲಿಂ. (ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಭಾಷೆಂತ್ ಹಾಕಾ 'ಪಾನೊ ಬಾಜು' ಮ್ಹಣ್ತಾಲೆ). ಹ್ಯಾ ನ್ಹೆಸ್ಣಾಂತ್ ತೀನ್ ವಸ್ತುರಾಂ ಆಸ್ತಾಲಿಂ. ಏಕ್ **ತೊಡೊಪ್** ಮ್ಹಣ್ಗೆ ಲಾಂಬ್ ಪಾಂಯಾಥಳ್ ವಸ್ತುರ್. ಏಕ್ ಬಾಜು, ಆನ್ಯೇಕ್ **ತುವಾಲೊ**. ತೊಡೊಪ್ ವಸ್ತುರಾಚಿ ರುಂದಾಯ್ 90 ಸೆಂ. ಮೀ. ಆನಿ ಲಾಂಬಾಯ್ 150 ಸೆ. ಮಿ ಆನಿ ಹಾಕಾ 30 ಸೆ. ಮಿ. ರುಂದಾಯೆಚೊ ದೋನ್ ದೆಗಿ ಏಕ್ ಉಬೆಂ ಆನ್ಯೇಕ್ ಆಡ್ವೆಂ. ಉಬೆಂ ಆಂಗಾಚ್ಯಾ ಮದ್ಯಾನ್ ಪೆಂಕ್ಟಾ ಥಾವ್ನ್ ಪಾಂಯಾಂಥಳಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಆಡ್ವೆಂ ಸಕಯ್ಲ್ ಪಾಂಯಾಂ ಭೊಂವ್ತಣಿ. ತೊಡೊಪ್ ಪಾರಂಪಾರಿಕ್ ನ್ಹೆಸ್ಣಾಕ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಬಾಜು ಕುಡ್ಸಿಲ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ಬಾಜು ನ್ಹೆಸ್ಣಾ ವಯ್ರ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ಬಾಯ್ಲಾಂ ಆಂಗಾರ್ **'ವೊಲಿ'** ಘಾಲ್ತಾಲಿಂ.

ತೊಡೊಪ್ ನ್ಹೆಸಾಣ್ ದೋನ್ ಥರಾಂಚೆಂ. ಏಕ್ ಶೋಕ್ ಆಚರಣೆಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ (*mourning*) ಆನ್ಯೇಕ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬೆಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್. ವಿಳಾಪಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಕಾಳೆಂ ಆನಿ ಧವೆಂ ವಸ್ತುರಾಕ್ ತಾಂಬ್ಡೆಂ ಆನಿ ಕಾಳೆ ರಂಗಾಚೊ ದೆಗಿ. ಆವಯ್ ಬಾಪಯ್ ವ ಕುಟ್ಮಾದಾರಾಂ ಸರ್‍ಯಾರ್ ತಾಂಬ್ಡ್ಯಾ ದೆಗಿ ಆನಿ ಘೊವ್ ಸರ್‍ಯಾರ್ ಕಾಳ್ಯಾ ದೆಗಿ.

ಹೆಂ ತೊಡೊಪಾಚೆಂ ವಸ್ತುರ್ ನ್ಹೆಸ್ಚೆಂ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಸರೊನ್ ಥಾ ದಿಸಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಥಾವ್ನ್ ವರ್ಸಾಚೊ ದೀಸ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್. ತಾಚ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪಿದೊವಾಂನಿ ಮೊರ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ನಿಳ್ಯಾ ದೆಗಿಚೆಂ ತೊಡೊಪ್ ನ್ಹೆಸೊಂಕ್ ಆಸ್ತಾಲೆಂ. ಪುಣ್ ಕಾಜಾರಿ ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ತಾಂಬ್ಡ್ಯಾ ದೆಗಿಚೊ ತೊಡೊಪ್ ನ್ಹೆಸೊಂಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ ನಾಚ್ತಾನಾ ಸಂಭ್ರಮಿಕ್ ತೊಡೊಪ್ ನ್ಹೆಸೊಂಕ್ ಜಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಸಂಭ್ರಮಿಕ್ ತೊಡೊಪ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪಿಲುದಾಚೊ (velvet) ವ ರಶ್ಮಾಚೊ (silk) ರಂಗಾನ್ ತಾಂಬ್ಡ್ಯೊ ನಿಳ್ಯೊ ವ ಪಾಚ್ವ್ಯೊ, ಆಸೊನ್ ಸುವರ್ಣಾಚ್ಯಾ ಸುತಾನ್ ದೇಗ್ ಸಜೊವ್ನ್ ಆಸ್ತಾಲಿ. (ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಭಾಶೆಂತ್ 'ಪೊಟಾ ಕ್ವಿಮಾವ್ವೊ' (fota quimao) ಏಕ್ ದವ್ವೊ ವ ನಿಳ್ವೊ ಶಾಲ್ ಹ್ಯಾ ಫೊಟಾ-ಕ್ವಿಮಾವೊ ವಸ್ತುರಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ತಾನಾ ಘಾಲುಂಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ.[134]

ಮಾಂಡೊ ಗಾಯ್ತಾನಾ ದೋನ್ ವ್ಹಾಜಾಂತ್ರಾಂ ಸಂಗಿಂ ಘೆತಾಲೆ. ಏಕ್ ವಯೊಲಿನ್ ಆನಿ ಆನ್ಯೇಕ್ ಗುಮಾಟ್. ಪಿಸಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಪಿಯಾನೊ ವಾಜಾಂತ್ರ್ಯಯಿ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾಲೆ. ಗುಮಾಟ್ ಏಕ್ ಪ್ರಹಾರಾಚೆಂ (Percussion) ವಾಜಾಂತ್ರ್.

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮಂತನಾಚಿಂ ಘರಾಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ವಿಶಾಲ್ ಮಹಲಾಂ (Mansions). ತ್ಯಾ ಮಹಲಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಮುಖ್ ಸಭಾ – ಘರಾಕ್ ದೋನ್ ವಾಂಟೆ ಆಸ್ತಾಲೆ. ಏಕ್ ಜಿಲ್ಬೆಂ ಕೂಡ್ ಆನ್ಯೇಕ್ ನಾಚ್ಪಾ ಸಾಲ್. ಹೆಂ ನಾಚ್ಪಾ ಸಾಲಾಕ್ ಬಾರಿ ಸಜೊವ್ನ್ ಕರ್ತಾಲೆ.

ವಿಶೇಷ್ ಘರಾಚೆ ದಿವೆ (crystal chandeliers) ಸಜಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ನಾಚ್ಪಾ ಸಾಲಾಂತ್ ಉಮ್ಕಾಳಾಯ್ತಾಲೆ. ದಿವ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಸತ್ಕಾರ್ ಕೂಟಾಂ ಆಸ್ತಾಲಿಂ. ತಸಲ್ಯಾ ಸಜೊವ್ನೆಲ್ಯಾ ಸಾಲಾಂತ್ ವೊಪ್ಪೆ, ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳ್ತಾಲೆ. ತವಳ್ ಹಾತಾಂತ್ ಎಕ್ ಗುಮಾಟ್ ಕಾಣ್ಸೊವ್ನ್ ಎಕ್ಲೊ ದಾರಾಕಡೆನ್ ರಾವೊನ್ ಎಕಾಚ್ಯಾಕ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾ–ಥಾಪ್ ಮಾರ್‌ಲ್ಲೆಂಚ್ ಆಮಂತ್ರಿತ್ ಸಗ್ಳೆ ಎಕ್ಟಾಂಯ್ ಜಾತಾಲೆ. ತವಳ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಗಾರ್ ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಎಕ್ಟಾಂಯ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಜಾಹೀರ್ ಕರ್ತಾಲೊ. ಸಾಲಾಚೆ ಎಕಾ ತುದಿಯೆರ್ ಪಿಯಾನೊ ಆಸ್ತಾಲೊ. ವಾಯೊಲಿನ್ ವಾಜೊಪ್ಪಿ ಆನಿ ಖೆಳ್ಗಾಡಿ ಪಿಯಾನೊ ಸರ್ಶಿಂ ರಾವ್ತಾಲೆ. ದೋನ್ ತಾಳೆ ಎಕ್ ದಾದ್ಲ್ಯಾಚೊ ಆನಿ ಸ್ತ್ರೀಯೆಚೊ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೊ ವೇರ್ಸ್ ಗಾಯ್ತಾನಾ ಪಂಗಡ್ ಎಸ್ಸೆಂಬಿಲೊ (chorus) ಗಾಯ್ತಾಲೊ ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ ಸಹಕಾರ್ ದಿತಾಲೊ. ಅಶೆಂ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮಂತನಾಚ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಂತ್ ಪ್ರಚಾರಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾಚ್ ರಿತಿಚೊ ಮಾಂಡೊ ಚಡುಣೆ 1877 ಇಸ್ವೆಂತ್ ತವೊಳ್ಚೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಪಾವ್ಲೊ ಮಿಲಾಗ್ರಿಸ್ ಸಿಲ್ವ ಆನಿ ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ ದೆ ಮಿನೇಜಸ್ ಹಾಣಿಂ ತವೊಳ್ಚ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಗವರ್ನರಾ ಮುಖಾರ್ ಗಾಯ್ಲೊಲೊ.

ಅಶೆಂ ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ ತಸಲೊ ಗಾಪ್ಪಿ ಆಸ್ಲೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಆನಿ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚೆರ್ ಥಾಪ್ ಅಂದ್ರಾಲಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಕಾರ್ಡಾಂ ಖೆಳ್ತೆಲ್ಯಾನಿ ತಕ್ಷಣ್ ಉಟೊನ್ ನಾಚ್ಪಾ ಸಾಲಾಕ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಹಿಶಾರೊ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಎಕ್ ರಿವಾಜ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಕೀ ದಾದ್ಲ್ಯಾನ್ ಸ್ತ್ರಿಯೆಕ್ ಎಕ್ ಕಾರ್ಡ್ ದೀವ್ನ್ ಖಂಯ್ಚೊ ನಾಚ್ ತಿ ನಾಚೊಂಕ್ ಆಶೆತಾ ಮ್ಹಣ್ ಬರೊವ್ನ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ. ಹಿ ರಿವಾಜ್ ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ಯಾಕೀ ಆಯ್ಲಿ. ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಡಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ತಿ ಒಪ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ನಾಚ್ಪಾಚಿಂ ಬಾಯ್ಲಾಂ ರಾವುಲ್ಲೆ ಕಡೆನ್ ವೊಚೊನ್ ತಿ ರಾವ್ತಾಲಿ ಆನಿ ತಾಚಾ ಉಪ್ರಾಟೆಂ ದಾದ್ಲೆ ಚಡುಣೆ ಕಾಳ್ಯಾ ವ ಗೊಬ್ರ್ಯಾಳ್ಯಾ ರಂಗಾಚೆ ಸುಟ್ ಘಾಲ್ನ್ ನಾಚಾಕ್ ತಯಾರ್ ರಾವ್ತಾಲೆ. ತಶೆಂಚ್ ನಾಚ್‌ಚಿಂ ಬಾಯ್ಲಾಂ, ವಿಲುದಾಚಿಂ ತೊಡೊಪ್ ಬಾಜು ನ್ಹೆಸೊನ್, ತಾಂಚಾ ವಸ್ತುರಾಕ್ ಬಾಂಗಾರಾಚಾ ಸುತಾನ್ ನೆಟಯಿಲ್ಲಿ ಫುಲಾಂ ಆಸ್ತಾಲಿಂ ತಾಂಚಾ ಹಾತಾಂತ್ ಸುಕ್ಣ್ಯಾಚಾ ಪಾಕಾಂನಿ ಗುಂತ್‌ಲ್ಲೊ ಆಯ್ನೊ ಆಸ್ತಾಲೊ.[135]

ಮಾಂಡೊ ಸುರ್ವಾತ್ ಜಾತಾನಾ ದೋನಿ ದೆಗಾಂನಿ ನಾಚೊಂಕ್ ರಾವ್ಲೆಲಿಂ ಲಾಗಿಂ ಯೆತಾಲಿಂ ಆನಿ ಜೊಡಿ ರುಪಾರ್ ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ ವೈಬಾವಾನ್ ನಾಚ್ತಾಲಿಂ ಆನಿ ಅಶಿ ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ಪಾಚಿ ಸೊಬಾಯ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ.

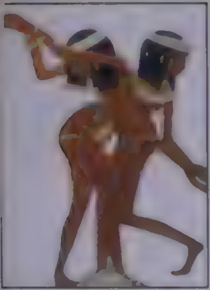

ಪ್ರಾಚೀನ್ ಈಜಿಪ್ಷಿಯನ್ ನಾಚ್

ಗ್ರೀಕ್ ನಾಚ್

ಆಫ್ರಿಕಾನ್ ನಾಚ್

ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಚ್ಯಾ ಮೂಳ್‌ನಿವಾಸಿಂಚೊ ನಾಚ್

ಟ್ಯಾಪ್ ನಾಚ್

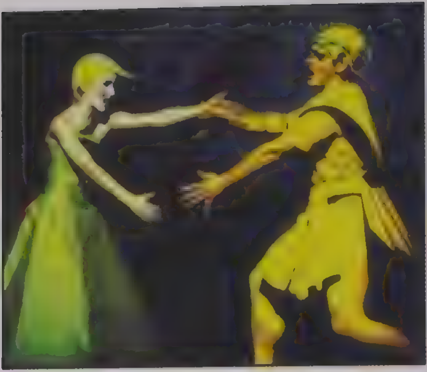

ಓಪೆರಾ

ಪ್ಲೇಮೆಂಕೊ ನಾಚ್

ವೊಲ್ಟ್ಸ್ ನಾಚ್ (Waltz Dance)

ಭಾರತೀಯ್ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ನಾಚ್

ಟ್ಯಾಂಗೊ ನಾಚ್

ಭಾರತೀಯ್ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ನಾಚ್

ಜ್ಯಾಜ್ ನಾಚ್
(Jazz Dance)

ಸಾಂಬಾ ನಾಚ್
(Samba Dance)

ಐರಿಶ್ ನಾಚ್
(Irish Dance)

ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ನಾಚ್
(First Ballet Dance)

ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್

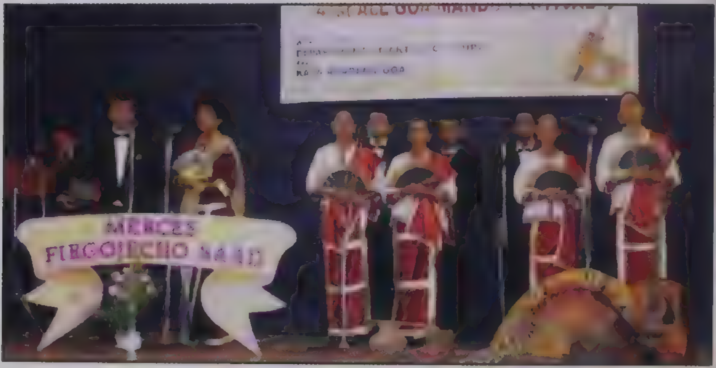

ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್

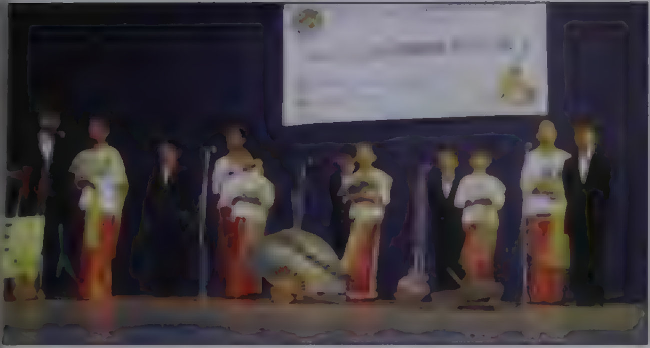

ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್

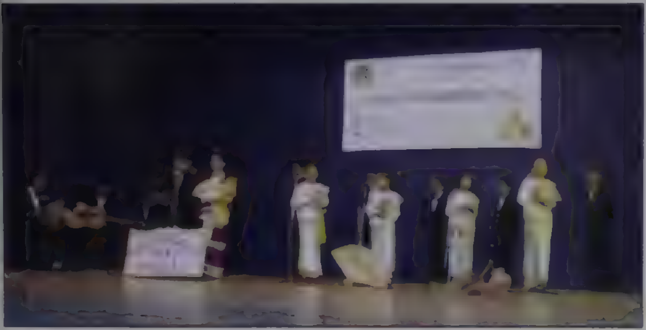

ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್

ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್

ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್

ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್

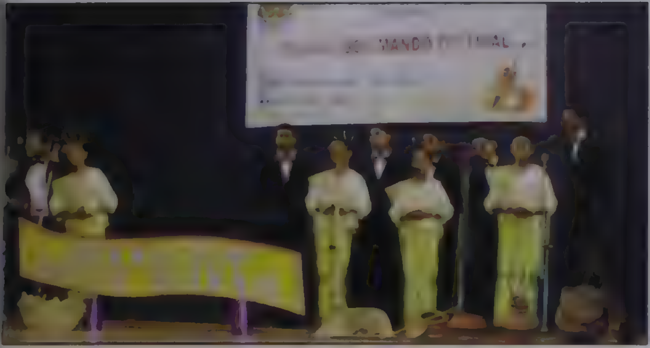

ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್

ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್

ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್

ಅತ್ರೆಗಿ, ಎಕ್ಸ್ಪಟಿ ಆನಿ ವಿಳಾಪಿ ಮಾಂಡೊ

1.0 ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೆ ಥರ್

ಮಾಂಡೆಂ ಪದಾಂಚ್ಯಾ ರುಪಾಂತ್ ಚಾರ್ ಥರ್ ಆಸಾತ್. ತಿಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಅತ್ರೆಗಿ ಮಾಂಡೆ, ಎಕ್ಸುರಿ ಮಾಂಡೆ, ವಿಳಾಪ್ ಮಾಂಡೆ ಆನಿ ಪಿರ್ಮ್ಯಾಂ ಮಾಂಡೆ. ಹೆ ವಿವಿದ್ ಥರ್ ಮಾಂಡೆಂ ಪದಾಂತ್ ಚರಿತ್ರೆಚ್ಯಾ ವಿವಿದ್ ಘಡಿತಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಉದೆಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ.

ಅತ್ರೆಗಿ ಮಾಂಡೊ

ಅತ್ರೆಗಿ ಮಾಂಡೆಂ ಪ್ರಕಾರ್ ಉದೆಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಕಾರಣ್, ಮೋಗ್ ಕರ್ಚಾರಾಂಚ್ಯಾ ಸ್ವಾಯತ್ ಕಾಣಿಯೆರ್ ತಶೆಂ ಪ್ರಚಾರಾಚೆರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಒಪೆರಾ, ಮೊಗಾಚೊ ಕಾದಂಬರಿ, ಪಾಮೊ ಸಂಗೀತ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಆನಿ ರಾಜ್ ದರ್ಬಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ನಾಚ್ಯಾ ನಾಚಾಚೆಂ ಪ್ರೇರಣ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಅತ್ರೆಗಿ ಮಾಂಡ್ಯಾಂಚೆ ಪದ್ಯಾರ್ ಆನಿ ಚಲ್ಲ್ಯಾಂಗಾರ್ ಆಪ್ ಮಾಂಡೆಂಚ್ ಉರ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್. ತಿಸ್ ತೆಕ್ಸ್ಟಾಂ ಫಾವ್ಸ್ ಕೊಂಕಣ್ ಕರಾವಳಿರ್ ಪೆರ್ಬೂಸ್ ಫ್ರಲ್ಲೆಲ್ಲ್ಯಾ ಭಾರತೀಯ್ ಆನಿ ಲಾತಿನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆ ಏಕಠಾಂ ಸಂಯೊಗ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ನಾಚ್, ಕರ್ಗಿಲ್ಲ್ಯಾ, ಬರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ವಿಭಾಗ್ಲಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪಳೆವ್ಯಾ, ತಾಳೆಂಚ್ ಪಾವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಭಾವನಾತ್ಮಕ್ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ತಾಂಚೆಂ ಮೊಗ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ತೆ ಪಳೆಯ್ತ್ ಕೊಣ್ಯಾ. ಹಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಮಾಂಡೆಂ ಭಾವನಾತ್ಮಕ್ ಆನಿ ಪ್ರಾಯೊಗಿಕ್ ಉತ್ರಾಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪರ್ ಆಪ್ ಚರಿತ್ರೆಂತ್ ಸಮ್ಜೊನ್ ಗೆಲಾಂ.

ಎಕ್ಸುಟಿ ಆನಿ ವಿಳಾಪಿ ಮಾಂಡೊ

ಮಾಂಡೆಂ ಭಗ್ನಾಂಚಿ ಆನಿ ಉಮಾಳ್ಯಾಚಿ ಥರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಏಕ್ ಪ್ರಕಾರ್. ಹಾಚಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಮೊಗಾಚೆಂ ದುಃಖ್ ಆಸಾ. ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಉಮಾಳ್ಯಾಚಾ ಚಿಂತ್ಪಾಂತ್ ಮೋಗ್ ಕರ್ಚಾರ್ ಆಸಾ.

ಮಾಂಡೆಂ ಪದಾಂತ್ ದೋನ್ ಸ್ವಭಾವ್‌ಗುಣ್ ಆಸಾತ್. ಪಯ್ಲ್ಯಾಂತ್ - ದಾದ್ಲ್ಯಾ-ಬಾಯ್ಲ್ಯಾ ಮಧ್ಲ್ಯಾ ಮೊಗಾಚೊ ಬಾಂದ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಸ್ಮಿತಾಯೆಚೊ (Melancholic–Melody) ಏಕ್-ಸಾಕ್ರೊಣ್ ತಾಳೊ, ಆನಿ ತಾಂಚೊ ಬಾಂದ್ ತುಟ್ಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಬಾಚ್ಯೊ ದುಃಖ್ ಘಡ್ಯಾಕ್ಯೊ. ಮಾಂಡೆಂ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಬಾಂದ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್, ಆನಿ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತಾಚಾ ಪಾತ್ರಾಚೆಂ. ಕಾರಣ್ ಹಾಂಗಾ ಮೋಗ್ ಕರ್ಚಾರ್ ತಾಚಾ ಪ್ರೇಯಸಿ ಪಾತಿರ್ ಆಪ್ಲೊ ಜೀವ್ ಸಮರ್ಪಿತಾ ಮ್ಹಣ್ ಪರ್ಗಟ್ ಕರ್ತಾ. ತೊ ಪ ತಿ ತಾಂಚಾ

ಕಾಳ್ಯಾಂತ್ ಅಲ್ಯಾರ್ ಉಪಿ ಕರ್ತ್ಯಾತ್ ಆಸಿ ಮೋಗಾಚೊ ಸಾಕ್ರಿಪಿಸ್ ಬೆಟಯ್ತಾತ್, ಆನಿ ಮೋಗ್ ಜಿಪಿ. ಮಾತ್ರ್ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಂತ್ ಅಸ್ಚ್ಯಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಏಕ್ ದೇವ್ ಸರ್ಗಾರಾಜಾಂತ್ ಆಸಿ ತಾಚಿ ಪ ತಾಚೊ ಮೋಗಾತ್ (beloved) ಹ್ಯಾ ಭುಮಿ–ವೈಕುಂಟಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ ಪಾತ್ರೆತಾತ್.[136]

ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೊ **ದುಸ್ರೊ ಸ್ವಭಾವ್ ಗೂಣ್ ಜಾಪ್ಯಾಸಾ, ಸುರ್ಯೊ, ಚಂದ್ರ್ ಆಸಿ ನೆಕೆತ್ರಾಂಚೊ ಉಜ್ವಾಡ್ ಆನಿ ತಾಣಂ ಪಾಂಕೊಂವ್ಚಿ ರಂಗಾಳ್** ಕೀರ್ಣಾಂ. "ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಮಳ್ಬಾರ್ ಉದೆಲ್ಲೊ ಆಮ್ಚೊ ಸಂತೋಸ್" ("The sky of those days of our joy")– ಮ್ಹಣ್ತಾ ತರ್ನಾಟೊ ತಾಚೆ ಚಲಿಯೆಕ್ ಆದೇವ್ ಮಾಗ್ತಾನಾ– ದೆಖಿಕ್ ಪದ್– "*ಸರ್ಗ್ ನಿತಳ್ ಗೊ ನಿರ್ಮಳ್. ತೆ ಆಮ್ಚಾ ಸುಖಾಚೆ ಗೊ ದಿಸಾಂಚೊ ಶೆವ್ರೊಟ್ ನಾಂ ಗೊ ನೆಕೆತ್ರಾಂಚೊ,*" – **ಪ್ರೆದರಿಕೊ ಡಿಮೆಲ್ಲೊ 1834–1888).** ಪುಣ್ ಸುರ್ಯೊ, ಚಂದ್ರ್ ನೆಕೆತ್ರಾಂಚಾ ಉಜ್ವಾಡಾಚ್ಯಾಕೀ, ಸ್ವರ್ಗರಾಜಾಂತ್ ತ್ಯಾ ಆಂಜಾಂಚೆರ್ ಪಾಂಕ್ಟ್ಯಾ ಉಜ್ವಾಡ್ ಶ್ರೇಷ್ಟ್– **"ತುಂ ಸರ್ಗಿಂಚೊ ಆಂಜ್, ತುಜ್ಯಾ ಉಜ್ವಾಡಾ ಮುಖಾರ್ ನೆಕೆತ್ರಾಂಚೊ ಉಜ್ವಾಡ್ ಮಾಜ್ಯಾತಾ. ತುಂ ಸರ್ಗಿಂ ಥಾವ್ನ್ ದೆಂವೊನ್ ಆಯಿಲ್ಯಾನ್ ಸಾಂತಾ–ಭಕ್ತಾಂಚೆ ಕುರ್ಪೆನ್ ಆಜ್ ಆಮಿ ಕಾಜಾರಾಚೊ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತ್ ಜೊಡ್ಲೊ"** ಅಶೆಂ ಪದಾಂಚೆ ವರ್ಣನ್ ಜಾತಾ. ಹ್ಯಾ ವರ್ಣನಾ ವರ್ವಿಂ ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ **ತೀನ್ ವಿಭಾಗ್ ಕರ್ಯೆತ್. ಪಯ್ಲೆಂ – ಮೋಗ್ ಎಕ್ವೊಟಾಂತ್ ಮುಂದರ್ಸ್ಪಂಚೊ, ಆನಿ ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತಾಂತ್ ಸಂಭ್ರಮ್ಚೊ. ದುಸ್ರೆಂ– ದಿಸ್ಚೊವ್ಯಾ ಕಾಜಾರಿ ಜೀವಿತಾಂತ್ ಎಕ್ವೊಟ್ ದಸ್ಯಾಟೊಂಕ್ ಜಾಂವ್ಚೊ ಘುಡ್ಲುಕ್ಯೊ, ಆನಿ ತಿಸ್ರೆಂ– ಮೋಗಾಚೊ ಎಕ್ವಟ್ ದುಖೇಸ್ತ್ ಘಡಿತಾಂನಿ ತುಟೊನ್ ವೆಚೊ ಆನಿ ವಾಯ್ಟ್ ಪರಿಣಾಮಾ ವರ್ವಿಂ ವೆಗ್ಳ್ಯಾಚಾರ್ ಜಾಂವ್ಚೊ.**[137]

4.1 ಮೊಗಾ ದ್ವಾರಿಂ ಎಕ್ವೊಟ್

ಮೋಗ್ ಘುರ್ಗ್ಯಾಪಣಾರ್‌ಚ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಇಸ್ಕೊಲಾಂತ್ ಆಸ್ತಾನಾಂಚ್ ಸುರು ಜಾವ್ನ್ ಲೈಂಗಿಕ್ ಒಡ್ನೆಗ್ ಒಳಗ್ ಜಾತಾ. ಎಕಾ ಪ್ರಕಾರಾಣಾಂತ್ 17 ವರ್ಸಾಂಚೊ ಎಕ್ಲೊ ಇಸ್ಕೊಲಾಚೊ ಘುರ್ಗೊ ಮರಿಯ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ನಾಂವಾಚೆ ಚಲಿಯೆಲಾಗಿಂ ಮೊಗಾರ್ ಪಡೊನ್ ಇಸ್ಕೊಲ್ ಶಿಕ್ಚೆಂ ರಾವಯ್ತಾ. **ದೆಖಿಕ್ ಪದ್–**

"*ಮರಿಯಾಚಾ ಲಿಗ್ಮಾಸುಂ ಮೊಗಾಕ್ ಎಸ್ತುದಾಕ್ ಲಾಯ್ಲೊ ತಾಣೆಂ ಉಜೊ*" ಅಸ್ಲೇಕಾ ಪ್ರಕರಣಾಂತ್ ಎಕ್ಲೊ ತರ್ನಾಟೊ ತಾಚೆ ಪ್ರೇಯಸಿಕ್ ಪಯ್ಲೆ ಪಾಪ್ಪಿಂ ದೆಖ್ತಾನಾಂಚ್ ತಾಚೆಂ ಆಂಜಾಳ್ ಮುಖಾಮಳ್ ತಾಣೆಂ ದೆಖ್ಲೆಂ– **ದೆಖಿಕ್ ಪದ್– "*ತುಕಾ ದೆಖ್ತಿಚ್ ತೆದೆಚಾ ವೆಳಾ ಸಂಸಾರ್ ಜಾಯ್‌ಯಿ ಜಾಲೊ ಮ್ಹಾಕಾ*"– ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ ದೆ ಮಿನೇಜಸ್–** (1863–1917). ಮೋಗ್ ಉಬ್ಜಾತಾನಾ ತಿಂ ಎಕಾಮೆಕಾ ಮೊಗಾನ್ ಆನಿ ಉಮಾಳ್ಯಾನ್ ಉಲಂವ್ಚಿ ರೀತ್ ಎಕ್‌ದಂ ಉಲ್ಲಾಸಿತ್ ಆಸ್ತಾ. ತಿಂ ಅಶೆಂ ಉದ್ಗಾರ್ತಾತ್–

ಶಾಪಿಯೆಕೆಂ ಹಾಂವ್ ಪಯೆಂವ್ಕ್ ಸಕಾ ತುಜೆಂ ಮೊಗಾಚೆಂ ಕಾಳಿಜ್ ನಾಸ್ತಾನಾ." "ತುಕಾ ಸಾಯ್‌ನಾಸ್ತಾನಾ ಏಕ್ ದಿಸ್‌ಯಿ ಹಾಂವ್ ರಾವ್ಲೊಂಕ್ ಸಕಾನಾ." "ದಿಸಾ ಮದೆಂ ಏಕ್ ಪಾವ್ ಪ್ಲಾಸ್ ತುಕಾ ಪಳೆಯ್ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಹಾಂವ್ ಪಿಸೊಚ್ ಜಾತಾಂ"- ಅಶೆಂ ತಿಂ ಗಾಣಾಂಚಾ ಸಾಕ್ರಮೆಂತಾತ್ ಏಕೆಟ್ಟಿಟ್ಟ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ರ್ ರಾಂತ್ ಭದ್ರತೆನ್ ಏಕಾಮೆಕಾಚಾ ಸಿಂಗಾಂತ್ ಘಡಾನ್ ಏಕೆಟ್ಟೆಲೊಂಕ್ ಸಕ್ತಾತ್.[1]

ಪ್ರೆಮ್ ಕಾಜಾರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಜಿಣಿಯೆಚೆಂ ಸಂತೊಸಾಚೆಂ ಭಂಡಾರ್ ನ್ಹಯ್. 'ತೆಂ ಜಿವಾಂತ್ ಮಾರಿಚೆಂ ಆನಿ ಫುತಾಂತ್ ಜಿವಾಚೆಂ'- **ದೆಖಿಕ್ ಪದ್- "*ದಿಜಾಗ್ರಾಸ್ ಚಲಿಯಾಂಚೆಂ ದಿಮೊ ಚಲ್ಯಾಂಚೆ*"** 'ಮೊಗಾರ್' (Lover) ಆನಿ 'ಮೊಗಾತ್ಯ್' (beloved). ನಕ್ತ್ರಾರ್ ಆನಿ ನಕ್ತ್ರಾಂಚೊ ಫುಲಾಳ್ ಆಸ್‌ಲ್ಯಾಬರಿ- ತಿಂ ಅಶೆಂ ಉದ್ಗಾರ್ತಾತ್- "ಆಂಬಾಬರಿ ನಿತಳ್ ಆನಿ ನಿರ್ಮಳ್ ಮುಖಾಮಳ್ ತುಜೆಂ" ತುಜೆಂ ಆಂಬಾಳ್ ಮುಖಾಮಳ್ ಪ್ಯಾಚಾ ಕಾಳ್ಯಾಂತ್ ಬಿಂಬ್ಲ್ಯಾಂ"- **ದೆಖಿಕ್ ಪದ್- "*ಸುಯಾರ್-ನೆಕೆತ್ರಾಂಚೆ ಪರಿಂ ಫ್ರೆಜಾಳ್ತಾ*"- ಗಿಜಲಿನೊ ರೆಬೆಲ್ಲೊ (1875-1931)** ತೆಂ ಪಾಂತ್ಯೆಚೆಂ ನೆಕೆತ್ರ್- ಪದ್ "ಏಪ್ರೆಲ್ ಪಾಳ್ಕೆಪೆಲೆಂ"- **ಇನಾಸಿಯೊ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ (1872-1927).** ಮೊಗಾ ಕಾಳಿಜ್ (Sweet heart) ಚಂದ್ರ್ಮಾ ಬರಿ. "*ಸುಂದರಾಯ್-ಯಿ ಚಂದ್ರಿಮಾಚಿ*" **ಅಂತೊನಿಯೊ ಜುವಾಂವ್ ದಾಯಸ್- (1857-1931).**[1]

ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಆನಿ ಫುರ್ಗಳ್ಯಾಕ್ ಸರ್ ಕರ್ಚೆಂ ನೆಣ್ಯಾರ್, ಉಪ್ರಾಂತ್ ಯೆತಾತ್ ಫುಲಾಂ, ರಂಗರಂಗಾಳ್ ಫುಲಾಂಚೆಂ ಬಿಪ್ ಇತ್ಯಾದಿ- ತಿಂ ಅಶೆಂ ಉದ್ಗಾರ್ತಾತ್- "ತುಂ ಸೆಂವಾಯೆಚೊ ಗುಲಾಬ್ ಹಾಂವ್ ಕರ್ತಾಂ ತುಕಾ ಆರಾಧನ್." "ತುಂ ಫುರ್ಗಳ್ಯಾಚೊ ಕಳೊ" ಅಶೆಂ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂತ್, ಚಲಿಯಾಚೆ ಸೆಂವಾಯೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್, ತಿಚೆ ಗಾಲ್, ಪ್ರೊಲಿ, ದಾಂತ್ ಆನಿ ಫೊಂಟ್, ಗುಲಾಬಾಕ್, ಮೊಗ್ರ್ಯಾ ಕಳ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಆಬೊಲಿಂ ಫುಲಾಂಕ್ ಸರಿ ಕರ್ಚೆಂ ಆಸ್ತಾ. ತಿಚೆ ದೊಳೆ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಯೆತಾತ್ ಪ್ಯಾಮ್ನಾಚೆ ಚಲೆ- **ದೆಖಿಕ್ ಪದ್- "*ತ ತುಜೆ ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ಚೊಯ್‌ಚ್ಯಾಕ್ ಗೊ ಯೆತಾಯ್ ಪ್ಯಾಮ್ನಾಂಚೆ ಚಲೆ*" -ಗ್ರಿಗೊರಿಯೊ ಕೋಸ್ತ- (1851-1919).** ಮೊಗಾಚ್ಯಾ ದೊಳ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಆನ್ಯೇಕ್ ಪದ್- "*ಮೊಗಾಚೆ ದೊಳೆ ಲಾಯ್ ರೆ ಮ್ಹಾರಾ*"- ಎದ್ವರ್ದೊ ಮಿನೇಜಸ್- (1862-1922). 'ಇಗರ್ಜೆಂತ್ ಮಿಸಾಕ್ ಗೆಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ತಿ ಮೊಗಾರ್ ಪಳೆತಾ, ಹಾಸ್ತಾ, ಉಲಯ್ತಾ ಆನಿ ಹರ್ಯೆಕ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಶುಭಾಶಯ್ ಪಾಟಯಿಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ ನಟನ್ ಕರ್ತಾ. ಘರಾ ಆಯಿಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಸಿದಾ ಯೆಂವ್ಕ್ ಜಿಪ್ಲ್ಯಾರ್ ಸಿದ್ದಾ ಆನಿ ಘರ್ಚ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ ಯ್ಯೊ ಲ್ಯಾನ್ ಲ್ಯಾನ್ ಪಿಶಯಾಂಚೆರ್ ತುಮಿ ಹುಸ್ಕ್ಯೊ ದಾಬಿಂವ್ಕ್ ನ್ಹಯ್, ಮ್ಹಾಕಾ ತಪ್ರೊಳ್ ತಪ್ರೊಳ್ ಅಸಲಿಂ ಸಿಂತಿಮೆಂತಾ ಯೆಂವ್ಚಿ ಅಸ್ತಾತ್'- ಅಶೆಂ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಲೆ ಮೊಗಾರಾಚಾ ತೊಂಡಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಶಬ್ದ್ ಘಾಲಯ್ತಾ- ದೆಖಿಕ್ ಪದ್- "*ಒಸ್ಲಿ ಸಿಂತಿಮೆಂತಾ ಜಾಯ್ತೆ ಜಾತಾಯ್ ಮ್ಹಾಕಾ.*"

ಚಡಾವತ್ ಮೋಗಾರಾಂನಿ (lovers) ಮೆಳ್ಚೊ ಜಾಗೊ ಪ್ರೇಯಸಿಚಾ ಜನೆಲಾಕಡೆನ್ ಚಂದ್ರೆಮಾಚಾ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್, ಇಗರ್ಜೆಕ್ ವೆತಾನಾ, ಝುರಿಚಾ ಉದ್ಕಾಂತ್ ನ್ಹಾತಾನಾ ದರ್ಯಾಂಚಾ ತಡಿರ್, ಕಾಜಾರಾಚಾ ಮಾಟ್ವಾಂನಿ ಆನಿ ಕರೆಜ್ಮ್ ಸುರು ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆ ಕಾರ್ನಿವಾಲಾಚಾ ಉತ್ಸವಾಚಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್, ಘರ್ಚ್ಯಾ ವ್ಹಡಿಲಾಂಚಿ ಪರ್ವಣ್ಗಿ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ವ ವ್ಹಡಿಲಾಂ ಘರಾ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ತಾಂಚಾ ತಾಂಚಾ ಘರಾಂನಿ, ಅಶೆಂ ಮೋಗ ಕರ್ಚ್ಯಾರ್ ವಿವಿಂಗಡ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಸೊದುನ್ ಕಾಡ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಚಲಿಯಾಂಚಾ ಘರ್ಚೆ ಜನೆಲ್, ಸರ್ವ್ ಜಾಗ್ಯಾಂ ಪಯ್ಸ್ ಜೋಪ್ ಅಪುರ್ಬಾಯೆಚೆಂ, ತಾಣೆಂ ವಿಯೊಲ ಖೆಳ್ತಾನಾ, ಆರ್ಸೊ ಪಳೆವ್ನ್ ಕೇಸ್ ಉಗಯ್ತಾನಾ– *"ಹಾಂವ್ ಆಸ್ಯಾ ಮುಖಾರ್ ರಾವ್ಲೊನ್ ಕೇಸ್ ಉಗಯ್ತಾನಾ. ಮ್ಹಜಾ ಇಸ್ಪಾಂತ್ ರಾಕ್ತಾಂಲಿ, ತಾಚೆ ಸಾವ್ಳೆಕ್ ಆಂವ್ವೆತಾಲಿಂ"*– ಅಶೆಂ ಉದ್ಗಾರ್ತಾತ್. ಅನ್ಯೇಕ್ ಬರೊ ಅವ್ಕಾಸ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಚಂದ್ರೆಮಾಚೊ ಉಜ್ವಾಡ್. ಏಕ್ ಕವಿ ಸಾಂಗ್ತಾ– *"ಚಂದ್ರೆಮಾಚಾ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಹಾಂವೆಂ ತುಕಾ ಪಳೆಲೆಂ ತುಂ ಬಾಲ್ಕಾಂವಾಚಾ ವರ್ಕಾಟ್ಯಾಲಾಗಿಂ ಉಬೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂಯ್"* ಪುಣ್ ಚಡಾವತ್ ಮಿಲಾಕತ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ಇಗರ್ಜೆಕ್ ವೆತಾನಾ ವ ಇಗರ್ಜೆಂತ್ ಮೀಸ್ ಆಯ್ಕಾತಾನಾ. ತರ್ನಾಟೊ ಉದ್ಗಾರ್ತಾ– *ಆಯ್ತಾರಾಚೆಂ ಹಾಂವ್ ತುಕಾ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಆಶೆತಾಂ, ತುಂ ಮೆಳ್ತಾನಾ ಹಾಂವ್ ಉಲ್ಲಾಸಾನ್ ಉಮಾಳ್ತಾಂ... ಮ್ಹಜೆ ದೊಳೆ ಮಿಣ್‌ಮಿಣ್ತಾತ್ (blink)*. ಪುಣ್ ಸಂಭಾಷಣ್ ಕರುಂಕ್ ತಿತ್ಲೆಂ ಸುಲಭ್ ನಾ. ಉರ್ಜೆನ್ ಭರ್ಲ್ಲೊಲೊ ಮೋಗಿ ಉಲಂವ್ಕ್ ಉಸ್ಮೊಡ್ತಾ– *"ಸಗ್ಳೊಚ್ ಉಸ್ಮೊವ್ತಾಲೊ."* ತಾಚೆಂ ದೆವ್ಪೊಸ್ಪೊಣ್ ತಿತ್ಲೆಂಗಿ, ತಾಣೆಂ ಆಯ್ಕಲ್ಲೆಂ ತೆಂ ಮೀಸ್ ತಿಕಾ ಬೆಟಯ್ತಾ– *"ಮಿಸ್ ದೆಮಿನ್ ತಿಕಾ ಬೆಟಯ್ಲ್ಲಿಲೊ"* ಪುಣ್ ಮೊಗಾರಾಂಕ್ ಗುಪಿತ್‌ಪಣಾಚೆ ಅವ್ಕಾಸ್ ಮೆಳ್ಚೆ ಉಣೆ – *"ಮೋಗಾಚೆ ಫುಟ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಏಕ್ಲೆ ದೀಸ್ ಮೆಳಾನಾ."*

ತಪ್ಸೊಳ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಝುರಿಚಾ ಉದ್ಕಾಂತ್, ದಾದ್ಲೆ, ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ಸಾಂಗಾತಾ ನ್ಹಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಅಡ್ಕಳ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ. ತಿ ಏಕ್ ರಿವಾಜ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲ್ಲಿ. *"ಆಮಿ ಸಾಂಗಾತಾ ನ್ಹಾತಾನಾ, ಆಮ್ಚೆಂ ನ್ಹಾಣ್ ನಿತಳ್ ಆನಿ ನಿರ್ಮಳ್"* ಮೊಗಾರಾಚೆಂ ಉಮಾಣೆ – *"ಮ್ಹಜ್ಯೆ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ಪಡ್ಲಾ ಉಜೊ"* ಧೆಖಿಕ್ ಪದ್– ***"ತೊ ಸೊಸುಂ' ನೊಜೊ ಮೊಗಾ ರುಂಬ್ಡೆಚ್ ಝುರಿತ್ ಬಾನ್ಸು ಗ್–ನ್ ದಿಸ್ತಾ"*** – **ಸೆಬೆಸ್ತ್ಯಾಂವ್ ಕೊಸ್ತ– ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್** – (1875–1937)

ಗೊಯಾಂತ್ ಕರೆಜ್ಮ್ ಪ್ರಾರಂಬ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂಚಾ ಆಯ್ತಾರಾ, ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಇಂತ್ರುಜಾಚಾ ಆಯ್ತಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ತೀನ್ ದೀಸ್ **'ಕಾರ್ನಿವಲ್'** ಉತ್ಸವ್ ಜಾತಾ. ಹ್ಯಾ ಉತ್ಸವಾಚಾ ದಿಸಾಂನಿ ಲೋಕ್ ಗಮ್ಮತಾಂ ಮಾರ್ತಾ ನಾಚ್ತಾ, ಪದಾಂ ಗಾಯ್ತಾ, ಮಜಾ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ಅಲಂಕೃತ್ ರಸ್ತ್ಯಾಂನಿ ಚಿತ್ರ್‌ರಥ್ ಘೆವ್ನ್ ಮೆರ್‌ವಣೆಕ್ಯೊ ಕಾಡ್ತಾ. ಕಾರಾಣ್ ಕರೆಜ್ಮಾಚಾ ಚಾಳಿಸ್ ದಿಸಾಂನಿ ಹೆಂ ಪುರಾ ಆಡ್ವಲ್ಲಾಂ ದೆಖುನ್, ಹ್ಯಾ ತೀನ್ ಉತ್ಸವಾಚಾ ದಿಸಾಂನಿ ತಾಂಚಾ ಮಾಜೆಚಿ ಆಶಾ ಪುರಾ ಜಾಗೆಯ್ತಾತ್ ಕರೆಜ್ಮಾಂತ್ ಜಿಂಜ್ವಾರ್ ಕರುನ್

ತ್ಳೆಂ ಪಳೆ ಖುಶೆನ್ ಆಂಪ್ಲೆತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ನಿವಾಳಾಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಬಾರ್ ಮೋಗ್ ಕರ್ನಾರ್‍ಯಾ, ತರ್ನಾಟೆಂ ತರ್ನಾಟ್ಯಾಂಕ್ ಎಕಾಮೆಕಾಚ್ಯಾ ಪಾಸ್ಕೆಂತ್ ಉಲೊಂವ್ಕ್, ಗಜಾಲಿ ಮಾರುಂಕ್ ಜಾಯ್ತೆಂ ಅವ್ಕಾಸ್ ಆನಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ ಲಾಭ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಮೋಗಾರ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾಂ. ಕರೆಜ್ಯಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಘರಾ ಬಸಾಚೆ ಪಡ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ತಿಂ ಅಶೆಂ ಉಚಾರ್ತಾತ್- "ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ವಿಸಾಂವ್ ತುಜ್ಯಾ ಮೋಗಾನ್ ಹಾಂವ್ ಪಿಶ್ಯಾರ್ ಪಡ್ಲೆಂ. ಪೂಣ್ ಆತಾಂ ಕರೆಜ್ಯಾಚ್ಯಾ ವಿಸಾಂವ್ ತುಂ ಮ್ಹಜೆಕಡೆ ಉಲಯ್ನಾಂಯ್ ವೆಯಿನ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ಪ್ರಾಸಾಂವ್ ಜಾತಾ. ಹಾಂವ್ ಉಪೆತ್ರ್ ವ್ಹಾಂ."

ಮೋಗ್ ಕರ್ನಾರ್ ಎಕಾಮೆಕಾಚ್ಯಾ ಪೆಂಗೆಂತ್ ನಾತ್‌ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್, ತಿಂ ನೆಕೆತ್ರಾಂಕ್ ಮೊಳೆ ಪಿಂಚಾಯ್ತಾತ್, ಪದಾಂ ಗಾಯ್ತಾತ್, ಸಂಗೀತ್ ವಾಜಯ್ತಾತ್. ತಾಂಚ್ಯಾ ಮೋಗಾರಾಂಚ್ಯಾ ತಸ್ವೀರೆಕ್ ಅತ್ರೆಗಾನ್ ಪಳೆಯ್ತಾತ್ ಕಾಗ್ದಾಂ ಬರಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ಸ್ವಪ್ನಾಂ ದೆಖ್ತಾತ್. ಮೋಗಾರಾಂಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಯೆತಾನಾ ಮೊಳ್ಬಾಕ್ ದೀಷ್ಟ್ ಲಾಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ದುಕಾಂ ಗಳಯ್ತಾತ್. **ದಿಷ್ಟಿಕ್ ಪಡ್– "ತುಜೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಯೆತ್ರಿಚ್ ಮೋಗಾ ನೆಕೆತ್ರಾಂಚಿ ಮೋಳು ಪಾಶಾರ್ ಕೊರ್ತಾಂ"**– ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ಸಾರ್ಡಿನ್ಹಾ – (1897-1958)[139]

ಮೋಗಾಚ್ಯಾ ನಿರಂತರ್ ಒಡ್ಡೆ ಘಾವ್ ದುಖ್ ಘಾಸ್ಪಾಂವ್ ಅನ್ಯೇಕ್ ರೀತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪದಾಂತ್ ಆನಿ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಮೆತೆರ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ. ಮೋಗಾಕ್ ಆಂಪ್ಲೆಲ್ಯಾ ಮೋಗಾರ್ ಉಪಾಳ್ಯಾನ್ ಉಚಾರ್ತಾ- "ಹಾಂವ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಜಾಲ್ಯಾಂವಾಂತ್ ಬೊಸೊನ್ ಅಮ್ಚೆ ಪದ್ ಗಾಯ್ತಾಲೊಂ, ಗಳೊವ್ನ್ ದುಕಾಂಚಿ ರಥುರಿ, ತುಕಾ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಮೆಳಾತ್‌ಗೀ ಮ್ಹಣ್ ಪಿಳಾವ್ ಕರಿ." ತೆದ್ನಾಂ ಮೋಗಾತ್ ಚಲಿ ಉಚಾರ್ತಾ "ಹಾಂವ್ ಮ್ಹಜೆ ಪಿಯಾನ್ ವಾಜಯ್ತಾನಾ, ತುಜೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಯೆತಾ ಮ್ಹಾಕಾ, ತಾಂಚ್ಯಾ ಮುಸ್ತಾಯ್ ಸ್ವೆಸೊನ್, ಅಮ್ಚೆಂ ಪದ್ ಗಾಯ್ತಾನಾ ತುಜೆ ಗುಣ್ ಒಳ್ಕೊನ್ ಪಿಯಾನೊಚೆರ್ ಪಡ್ತಾಲಿಂ ದುಕಾಂ."

ಮೋಗಾಚೊ ವೆಗ್ಳಿಕಾರ್ ಮೋಗಾರಾಚಿ ತಸ್ವೀರ್ ಪಳೆತಾನಾ ಅಸಿಕೀ ದುಃಖ್ ಚಡ್ತಾ- "ಪಯೊಂ ಹಾತಿಂತ್ ದರ್ನ್ ತುಜ್ಯಾ ತಸ್ವಿರೆಚೆರ್ ದೊಳೆ ಪಿಂಚಯ್ತಾಂ, ತೆದ್ನಾಂ ತುಜೆಂ ರೂಪ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ದೊಳ್ಯಾಂ ಮುಖಾರ್ ಪಿಷ್ಟಿಕ್ ಪಡ್ತಾ... ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ಪಿಂತ್ರಾಯ್‌ಲ್ಲಿ ತುಜಿ ತಸ್ವೀರ್ ಹಾಂವೆ ದವರ್ಲ್ಯಾ, ತೆಂ ತುಜೆಂ ರೂಪ್ ದೆಖೊನ್ ಮ್ಹಜೆಂ ಉಶೆಂ ದೊಳ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ದುಕಾಂನಿ ಭಿಜ್ತಾ... ತುಜ್ಯಾ ರೂಪಾಚೆಂ ಪಿಂತುರ್ ತಪ್ಲಾರ್ ದಾಡ್. ಮ್ಹಜೆ ಉರ್ಲೆಲಿ ಪಿಸ್ ಹಾಂವ್ ತುಜೆಂ ವಾಡ್ಲೆಲೆಂ ರೂಪ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಪಾಶಾರ್ ಕರ್ತಾಂ. **ದಿಷ್ಟಿಕ್ ಪಡ್– "ಉರ್ಲ್ಲಿ 'ಪಿಸ್ ಕಾಡ್ತಾಂ ಸಾಕ್ಸ್ಕಾರ್ ತುಜಾ ಚೊಯ್ಸುಂದ'– ಮರಿಯಾನೊ ಕೋಸ್ತ** – (1898–1931)

ಸಾಂಗಾತಿ ಹಾಜರ್ ನಾತ್‌ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಕಾಗ್ದಾಂ ಬರೊವ್ನ್ ಸಂಪರ್ಕ್ ದವರ್‍ತಾ. ಪುಣ್ ಸಾಂಗಾತ್ಯಾ ಕಡೆನ್ ಲಾಗ್ಸಿಲ್ಯಾನ್ ಎಕ್ವಟ್ಚೆಂ 'ಸ್ವಪ್ನಾಂ'ನಿ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾತಾ. ಸಾಂಗಾತಿ ಜರಿತರಿ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಯೇನಾ, ಸ್ವಪ್ನಾಂತ್ ತಾಕಾ ದೆಖೊನ್, ವೆಂಗೊನ್ ಉಮೊ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್ತಾತ್, ಆನಿ ದೋನಿ ಹಾತಾಂನಿ ಆರಾವ್ನ್ ದರ್ಯ್ಯಾರ್ ಗಚ್ಚೊಂತ್ಲೆಂ ಉಶೆಂ

ವಾಪರ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಹಿ ಅನಿಶ್ಚಿತತಾಯ್ ಆನಿ ಅತ್ರೆಗ್ ಕಾಜಾರಾಚಾ ಎಕ್ಸೊಟಾಂತ್ ಸಂಪ್ತಾ. ತ್ಯಾ ದೀಸ್ ತಾಂಚಾ ಜೀವಮಾನಾಂಚೊ ಸುರ್ಯೊ ತಾಂಚಾ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ಉದೆತಾ. ಪುಣ್ ಕಾಜಾರಾಚೊ ಸಂಭ್ರಮ್ ಸಾಂಜೆರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಸುರ್ಯಾಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಆಸಾನಾ, ಪುಣ್ ನೆಕೆತ್ರಾಂಚೊ ಜಿಳ್‌ಮಿಳ್ಟೊ ಪ್ರಕಾಶ್ ಆಸ್ತಾ ಆನಿ ಇಗರ್ಜೆಚೊ ಘಾಂಟಿ ಗೊಂಸ್ ಗೊಂಸ್ ಕರುನ್ ಆವಾಜ್ ಕರ್ತಾತ್– **"*ಗೊಂಸ್ ಗೊಂಸ್ ರೆ ಘಂಟಾಚೊ*" ತೊ ದೀಸ್ ಕಾಜಾರಾಚೊ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಹೊಕ್ಲೆಚೊ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ. ತಿ ಕಾಜಾರಾಚೊ ಮಾಂಡೊ** ಗಾಯ್ತಾ ಆನಿ ತಾಚಾ ನೊವ್ರ್ಯಾಚೆರ್ ಮೋಗ್ ಒತ್ತಾ– "*ನೆಕೆತ್ರಾಂನಿ ಸುಂಗ್ರ್ಯಾಯ್ಲೊಲೊ ಮ್ಹಜಾ ಪ್ರಮಾರಾಚಾ ಆಂಜಾ*" ಆನಿ ಹೊಕಾಲ್ ಸಾಂಗ್ತಾ ನೊವ್ರ್ಯಾಕ್ 'ಆಮಿ ದೊಳ್ಯಾಂನಿ ಉಲಯಿಲ್ಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾಂನಿ ಉಗ್ಡಾಸಾಂತ್ ದವರ್‍ಯಾಂ' – "*ದೊಳ್ಯಾಂನಿಂ ಸಾಂಗ್ಲೆಲಿಂ ಉತೊರ್ ಆಮ್ಚೆಂ ಸದಾಂಚ್ ಮನಾಂತುಂ ದವರ್‍ತೆಂ.*"

ಮಾಂಡೊ ನೀಜ್ ಜಾವ್ನ್ ಮೊಗಾಚ್ಯಾ ಜೊಗ್ಲಾಂನಿ ಭರ್ಲ್ಲೊಲೊ ಪ್ರಕಾರ್. (Romantic) ಕಾರಾಣ್, ಕಾಜಾರಿ ಜೊಡ್ಯಾಚಾ ಸಂಬಂದಾನ್ ಸಂತೊಸಾಚಿ ಉಚ್ಚಾರ್ಣಿ ಕೆಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್, ಕಾಜಾರಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಚೊ ಪ್ರಸ್ತಾಪ್ ಹಾಂಗಾ ಜಾಯ್ನಾ. ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸಂಬಂದಾಚೆ ಎಕ್ ಪದ್– ದೆಖಿಕ್– "*ಮೊಗಾ ಯೊ ಮೊಗಾ ಯೊ ತುಂ ಯೊ ಮಜಾನ್ ರಾವುಂ ನೊಜೊ ಮೊಗಾನ್ ಮಾರಿತಾ ಉಜೊ*"– **ಅಲೆಕ್ಸಿಯೊ ಅಂಟೊನಿಯೊ ಕೊಸ್ತಾ**– (1874–1936) ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತಾ ಭಾಯ್ರ್ ಬಾಯ್ಲ್ ಆಸ್ಯೆತ್‌ಗೀ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ವಿಚಾರಾಂತ್ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಘುಡ್ತಿ ಎಕ್ ಸಾರ್ಕಿ ಸಮ್ಮತಿ ದಿನಾಂತ್. ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತಾಚಿ ಎಕ್ ಬಾಯ್ಲ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್, ಬೊಂಬಯ್ತ್ ಎಕ್ ದವರ್ಲೆಲಿ ಬಾಯ್ಲ್ ಆಸ್ತಾ. **ದೆಖಿಕ್ ಪದ್– "*ಬಾಯ್ಲ್ ಮ್ಹಜಿ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತಾಚಿ*"** ಆನಿ ಬೊಂಬಯಾಂತ್ "*ಎಕಿ ದೊವ್ರೊಲೆಲ್ಯಾ ಡಿವರ್ತಿಮೆಂತಾಚಿ*"

ಮಾಂಡೊ ಚಡಾವತ್ ಬಾಮಣ್ ವರ್ಗಾಚ್ಯಾ ಕಾಜಾರಿ ಜೊಡ್ಯಾಚೊ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಹಾಂತುನ್ ವಿಂಗಡ್ ಜಾತಿ ಮಿಸ್ಳೊಲ್ಲ್ಯೊ ಉಣೆ. ಪುಣ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಪ್ಯಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಗಮನ್ ದಿಲಾಂ ಆನಿ ಪದಾಂ ರಚ್ಲ್ಯಾಂತ್– **ದೆಖಿಕ್ ಪದ್ "*ಕಾಸ್ತಾಂ ಆಮಿಂ ಗಲ್ಯಾರೆ ಪೊರೊ ಮೊಗಾಚಾ' ಸುಖಾಕ್ ವೆಗಿಂ ಮ್ಹಾಕಾ ವೊರೊ*" – ಜೊಕಿಂ ಸಂತಾನಾ ಮಿನೇಜಸ್**– (1898–1939)[140]

4.2. ಎಕ್ಸೊಟ್ ಆನಿ ವೆಗ್ಳ್ಯಾಚಾರ್

ಎಕ್ಸೊಟ್ ಸಬಾರ್ ಕಾರಾಣಾ ವರ್ವಿಂ ಮೊಡುಂಪ್ಯೆತಾ. ತ್ಯಾ ಕಾರಾಣಾಂ ಪಯ್ಕಿ (1) **ದೋತ್** ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಸ್ಥಾನಾರ್ ಆಸಾ. ಉಪ್ರಾಂತ್ (2) **ಅನಾಮಿಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ನಾಲಿಸಾಯೆಚೊ ಖಬ್ರೊ** (3) **ವೈಯುಕ್ತಿಕ್ ವೈರಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಕುಯುಕ್ತ್ಯೊ** (4) **ಪಯ್ಮಿಲ್ಯಾ ಗಾಂವಾಕ್ ಮೊಗಾರಾಚೆಂ ಪಯ್ಣ್**. ಹಿಂ ಕಾರಾಣಾಂ ವಯ್ರ್ ಜೈತ್ ಯೆತಾನಾ ಪುನರ್ ಎಕ್ಸೊಟ್ ಘುಡ್ತಾ.

ಆಮಿಂ ದೊಘಾಂಯಿ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಂವ್. ಕಾಜಾರ್ ಜಾತಾನಾ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಸಾಮಾನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಪಯ್ಶೆ ದೋನ್- ತೀನ್ ರುಪಯ್. ವಸ್ತ್ರ ವ ಕಾಂಕಣಾಂ. ಆರ್ಸ್, ತೆಲ್ ವ ಘುಂಯ್‌ಘಾಟ್ ರುಪಾಯ್ ಆಸ್ಲಿ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮಾಂದೆಂ ಸಾಂಡ್ಚೆಂ ಸಂಸಾರ್ ದೊತಿಚೆಂ ಪ್ರಸ್ತಾಪ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಚಂದ್ರಾಂಕ್ ಆಸಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಪಿ ದೋತ್. ಹೊಪ್ಪಾ ಪಾವ್ಸ್ಚ್ಯಾಂಕ್ ಮಾಗ್‌ಲ್ಲಿ ತಿತ್ಲಿ ದೆಳಾವ್ನ್ ಘೆಲ್ಯಾ ದೆಳಾರ್ ದೊಗಾಂ ಮಧೆಂ ವೆಗ್ಳ್ಯಾಚಾರ್ ಘಡ್ತಾಲೊ.

ಎಕ್ಲ್ಯಾಚೆಂ ಬಾಂದ್ ತುಟೊಂಕ್ ಅನ್ಯೆಕ್ ಪ್ರಯತ್ ಕಾಲಾಕ್ ನಾಲಿಸಾಯೆಚೆಂ ಪಯ್ಲೆಂ. ಎಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಘಟ್ಸ್ತಾನಾ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಸಂತೋಸ್ ಆನಿ ಹೆಂದ್ರೆಂಕ್ ದೆಸ್ಪಾಳಿ ಮುಖಿಸ್ ನಾಲಿಸಾಯೆಚೆಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಪ್ರಸಾರ್ ಕರುನ್ ಮುಕ್ಲಾಯ್ತಾತ್. ಘೊವೆ ಬಾಯ್ಲಾಂ ಎಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಘಡೊನ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಘಟ್ ಸಂಬಂದಾನ್ ದವರ್ತಾತ್. ಪೂರ್ ಹೊ ಘಾಟ್ ಪರ್ಗಟ್ ಜಾತಾನಾ ಆನಿ ತಾಂಚಾ ಪಿಸ್ಪಾಂತ್ ಪಿಕಾಳ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಆಶಾರ್ ಪಾಶಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾ, ಆಯ್ಕೊನ್ ಎಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಘಡಾನಾಸ್ತಾನಾ ವೆಗ್ಳ್ಯಾಚಾರಾಚೆ ವಾಟ್ ಚಮ್ಕಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ಯಾರ್. ಘೊವೆ ಬಾಯ್ಲಾಂ ಹ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆ ಪವ್ಣಿಂ ಎಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಘಟ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಯ್ ಆಸ್ತ. "ಆಮಿ ದೊಗಾರ್ ಪಪ್ಯಾಂವ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕಾಂಕ್ ದೊಸೊರ್ ಜಾತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್, ಲೋಕ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಣ್ತೆಂ ಪೆಗೊಳೊಂಯಿ. ಆಮಿ ಅಮ್ಕಾ ಇಜ್ಜಾಗತ್ ಪಘಾಟ್ಲ್ಯಾ ನಾಕಾ. ಅಮ್ಕಾ ದೆವಿ ಪೆಂಬಾಸ್ಚ್ಯಾಂ ಎಕ್ ಪಿಸ್ ಆಮಿ ಎಕ್ಲ್ಯಾಟ್ರ್ಯಾಂವ್" ಅಶೆಂ ಉದ್ಗಾರ್ತಿ ಮೊಗಾಚೆ ಜೋಡಿಯಿ ಆಸ್ತಾತ್.

ಘೊವೆ ಬಾಯ್ಲಾಂ ಮೊಗಾರಾಂಚೆ ಸಿಮಾಸಂತರ್ ವ ದೇಶಾಂತರ್ ಪಯ್ಣ್ ಆಸ್ತಾನಾ ವೆಗ್ಳ್ಯಾಚಾರಾಚೆಂ ಪ್ರಸ್ತಾಪ್ ಉದೆತಾ. ಹೊ ವೆಗ್ಳ್ಯಾಚಾರ್ ದೋನ್ ಘರಾಂಚೆಂ ಆಸ್ತ. ಘೊವಾ ಮೊಗಾರಾಂಕ್ ಮೊಗಾತ್ ಚಲಿಯೆ ವಯ್ರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಮೋಗ್ ಆನಿ ಆಕರ್ಷಣ್ ಉಣೆ ಜಾವ್ನ್ ಯೆತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ದೇಶಾಂತರ್ ಪಯ್ಣಾಚೆಂ ಸಿಟ್ ಪಿವ್ನ್ ವೆಗ್ಳ್ಯಾಚಾರಾಕ್ ಕೂಸ್ ಮಾರ್ತಾತ್. ಮೋಗ್ ತಸೊಚ್ ಉರ್ಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಹಾಂವ್ ಪುಡಾರಾ ಖಾತಿರ್ ವೆತಾ ಆನಿ ಪೂಣ್ ಚೊಣ್ ಪಾಟಿಂ ಯೆತಾನಾ ಮುದ್ದೊ ಹಾಡ್ನ್ ಯೆತಾಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಭರ್ವಸೊ ದಿವ್ನ್ ವೆಗ್ಳ್ಯಾಚಾರ್ ಆಂಪ್ಡೆತಾತ್. ತ್ಯಾ ವೆಗ್ಳ್ಯಾಚಾರಾಚಾ ಅಮುಲ್ಯ್ ಘಡ್ಯೆ ವ ಆದೇವ್ಸ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್– "ಆದೇವ್ಸ್ ಕರ್ಚೊ ವೇಳ್ ಆಯ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ಪುಗಾಸಾಂವ್ ಜಾತಾ. ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಪುತ್ಲ್ಯಾ, ಬೆಸ್ಕೆಚೊ ಭರ್ವಸೊ ಕೆಸಾಳ್ತಾ ಮ್ಹಳೆಪರಿ ಮ್ಹಾಕಾ ಬೊಗ್ತಾ, ಪಚ್, ಪಚ್ ರಡೊಂನಾಕಾ, ದೇವ್ ತುಕಾ ಸಂತೋಸ್ ಪಾವ್ಲೊ ಕರ್ತಲೊ"– ಅಶೆಂ ಆದೇವ್ಸ್ ಕರ್ತಾನಾ ಉಮಾಳ್ಯಾಂ ಉತ್ರಾಂ ಜಾಯ್ಸಾತ್. ದೆಖಿಕ್ ಪದ್–

"ಆದೇವ್ಸ್ ಕರ್ಚೊ ವೇಳು ಪಾವ್ಲೊ, ಯೆ ಮ್ಹಜೆಂ ಕಾಳಿಜ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾ ತಾ, ದಿಸ್‌ಪಿದಿರೊ ಕೊರ್ಚೊ ವೆಳಾ, ಒ ಸಂಸಾರ್ ಬೊಗುಂ ಮ್ಹಾಕಾ ದಿಸ್ತಾ, ಪಚ್ ಪಚ್ ರೆ ರೊಡುಂ ನಾಕಾ ದೇವು ಪಲಿಜ್ ಕೊರ್ತೊಲ್" ತುಕಾ – ತೊಖ್ಯಾರ್ತೊ ದ ಪಿಗ್ರೆರ್ದೊ– 1876-1948[141]

4.3 ಅಂತಿಮ್ ವೆಗ್ಳ್ಯಾಚಾರ್ ಆನಿ ಪರಿಣಾಮ್

ವಯ್ಲ್ಯಾ ವಿವರಿಲ್ಲ್ಯಾ ಚಾರ್ ಕಾರಾಣಾಂ ವರ್ವಿಂ, ಮೊಗಾರಾಂಚಾ ಎಕ್ಸೊಟಾಂತ್ ಸಂಕಷ್ಟ್ ಯೇವ್ನ್ ನಿರಾಶಾ ಜಾವ್ನ್ ಕಾಜಾರಾ ಜಾಂವ್ಕ್ ಅಡ್ಕಳಿ ಉಬ್ಜಾತಾತ್. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ನಿರಾಶೆನ್– "*ನಶೀಬಾನ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಎಕ್ಸುರೆಂ ರಾವೊಂವ್ಕ್ ನಿರ್ಮಿಲಾಂ, ಹಾಕಾ ಕಾರಾಣಾಂ ಆಮಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಆವಯ್ ಬಾಪಾಯ್ಚೆರ್ ಸೊಡುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ, ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜಲ್ಮಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಆಸಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ*" ಅಶೆಂ ನಿರಾಶೆನ್ ಮೊಗಾರ್ ಉದ್ಗಾರ್ತಾತ್.

ಥೊಡೆ ಆವಯ್ ಬಾಪಾಯ್ ನಿರ್ದಯಾಳ್ ಕಾಳ್ಜಾಚಿಂ ಆಸ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಮೊಗಾರಾ ಮುದೆಂ ಅಶೆಂ ಸಂಭಾಷಣಾ ಜಾತಾತ್– "*ಪಪ್ಪಾ ಆನಿ ಮಾಮ್ಮ ತುಜೆಲಾಗಿಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಸೊಡಿನಾಂತ್. ಆಮಿ ಮಾಗ್ಯಾಂ ತಾಂಕಾಂ ಸಮ್ಜೊಣೆ ಯೇಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಆಮ್ಚೆಂ ನಶೀಬ್ ಉಗ್ತೆಂ ಜಾಂವ್ಕ್, ಮ್ಹಜೆ ಪಪ್ಪಾ ಆನಿ ಮಾಮ್ಮ ಧಾರುಣ್ ಕಾಳ್ಜಾಚಿಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಪುರಾಸಾಂವಾನ್ ಮೊರಾಯ್ತಾತ್... ತುಜ್ಯಾ ಪಪ್ಪಾಕ್ ದುಸ್ರಾಜೆ ಪಪ್ಪಾ ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಹಾಂವ್ ತುಜೊ ಮೋಗ್ ಸಾಂಡ್ಪಾ ಆನಿ ದೇಶಾಂತರ್ ವೆತಾಂ... ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಬಾಪಾಯ್ನ್ ತುಜೆಲಾಗಿಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪರ್ವಣ್ಗಿ ದೀನ್ನಾ. ಮ್ಹಜಿ ಮತ್ ಪಿಶಿ ಜಾಲಿ... ಆಮಿ ಘುಟಾನ್ ಎಕ್ಸ್ಪೊಟಿತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಂ. ಪುಣ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಬಾಪಾಯ್ನ್ ಘುಟ್ ಪರ್ಗಟ್ ಕರುನ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಫಾತ್ ಕೆಲೊ... ದೇವ್ ತಾಚೊ ಆತ್ಮೊ ರಾಕೊಂದಿ ಆನಿ ಸರ್ಗಾರ್ ವ್ಹೊರ್ನ್ ಪಾವೊಂವ್ಚಿ*"– (*"ಪಪ್ಪಾ ಮೆಲೊ ರೆ ಬೊಂಗ್ಲೊಲೊ"*)

ಥೊಡೆ ಪಾಪ್ಷಿಂ ಆವಯ್ ಧಾರುಣ್ ಕಾಳ್ಜಾಚಿ ಜಾಂವ್ಚಿ ಆಸ್ತಾ. ಆನಿ ಆಪ್ಲೆ ಧುವೆಕ್ ತಾಚಾ ಮೊಗಾರಾ ಕಡೆನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಆಡಯ್ತಾ. ಪುಣ್ ಸಕ್ಕಡ್ ಆವಯ್ಯೊ ಅಶ್ಯೊ ಆಸಾನಾಂತ್. ಚಡಾವತ್ ಎಕ್ಸ್ಪೊಟಿ ಮಾಂಡೊ ಆವಯ್ಯ್ಯಾ ಮೋಗ್–ಮಯ್ಪಸಾ ವಿಶ್ವಾಂತ್ ತಿಚ್ಯಾ ಮೊಗಾಳ್ ಕಾಳ್ಜಾ ವಿಶ್ವಾಂತ್, ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಪಿ ಪುಗಾರ್ತಾತ್.

ಆವಯ್–ಬಾಪಾಯ್ಕ್ ದುಸ್ರ್ಯಾನಾಶೆಂ ತಾಂಚಾ ಜಲ್ಮಾ ನೆಕೆತ್ರಾಚಾ ನಶೀಬಾಕ್ ದುಸ್ರೊಂಚೆಂಯಿ ಆಸ್ತಾ. ಪುಣ್ ಚಡ್ ಬೆಜಾರಾಯೆಚಿ ಸಂಗತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ವಿಶ್ವಾಸ್‌ಘಾತ್ ಕರ್ಚ್ಯೊ, ಕಾರಾಣ್ ವಿಶ್ವಾಸಿಪಣ್ ಬಂಗಾರ್ ಆನಿ ಅವಿಶ್ವಾಸಿಪಣ್ ತಾಂಬೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ವಿಶ್ವಾಸ್ ಘಾತ್ ಬಂಗಾರ್ ಖಿರಯ್ತಾ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ವಿಶ್ವಾಸ್ ಘಾತ್ ಜಾತಾನಾ ಕಾಳಿಜ್ ಶಿಂದ್‌ಲ್ಲೊ ಅನುಭವ್ ಅಶೆಂ ಉಚಾರ್ತಾತ್– "*ತುಂ ಆಂಜ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲೆಂಯ್ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ದೆಂವ್ಚಾರ್ ಜಾಲೆಂಯ್... ತುಜೊ ಪಯ್ಲೊ ಮೋಗ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ರೊಂಬ್ಲೊ ಆತಾಂ ತುವೆಂ ಕಶೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಾಂಡುನ್ ವೆಚೆಂ...*"

ವಿಶ್ವಾಸ್ ಘಾತ್ ಜೊಗ್‌ಲ್ಲೆ ಮೊಗಾರ್, ವೆಗ್ಳ್ಯಾಚಾರಾಚಾ ದುಃಖಾನ್ ವ್ಹೊಳ್ವಾಳ್ತಾತ್. ತ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲ್ರ ವೆಗ್ಳ್ಯಾಚಾರಾಚಿ ದುಃಖ್, ಇಷ್ಟ್ ಸಾಂಡ್ತಾನಾ ಅನಿಕಿಯಿ ವಿದ್ರೂಪ್ ಜಾತಾ. ಪುಣ್ ಮೊಗಾರ್, ಹಿ ವೆಗ್ಳ್ಯಾಚಾರಾಚಿ ನಿರಾಶಾ ಉತ್ರಾವ್ನೆಕ್ ಪರ್ತೊನ್ ಎಕ್ಸೊಟಾಕ್ ಅತ್ರೆಗ್ತಾತ್ ಪುಣ್ ನಿರ್ಫಳ್ ಜಾತಾತ್"–"*ಪುಣ್ ಮೋಗ್ ಶೆವ್ರೊಟಾಕ್ ಪಾವ್ಲೊ ವ ವಿಶ್ವಾಸ್ ಘಾತ್ ಜಾಲೊ ತುಜೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಹಾಂವ್ ಮರೊನ್ ದುಳ್ ಜಾತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್*

ಪ್ಪಾ ಜೆ ಘೆಂ ಉಗ್ತಡೆಂ"- ಅಶೆಂ ಮೊಗಾಳ್ ಉದ್ಗಾರ್ತಾತ್- **ದೆವಿಕ್ ಪದ್- "ತುಜೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಂಗಾತಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಪಾಸುಸ್ಚೆ ಮ್ಹಜೆ ಮಾತಿ"- ಪಾವ್ಲೊ ಮಿರಾಗ್ರಿಸ್ ಪಿಂ.-** 1855-1931.

ಮೊಗಾರಾಂಚಿ ತಾಂಚಾ ಪ್ರೆಮುಖ್ತಿರ್ ಮುಖಾರ್ ಸ್ವರ್ಗ್ ಏಕ್ ಘುಡ್ವ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಖ್ತಾತ್. ಕಾರಾಣ್ ತಾಂಚಾ ವಿಶ್ವಾಸ್ ಘಾತ್ಲ್ಯಾಂ ಘಾವ್ ತಿಂ ಸ್ವರ್ಗಾರ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಉರೊಂವ್ಕ್ ಸಕ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ತಾಂಚೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಪೂಣ್ ಥೊಡೆ ಮೊಗಾಳ್, ಸ್ವರ್ಗ್ ಏಕ್ವ್ಯಾಟಾಚೆಂ ದಾಗಿಲ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜತಾತ್. "ಅಮ್ಚ್ಯಾ ಮೊರ್ನಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಆಮಿ ಏಕ್ವ್ಯಾಟಾಂತ್ ಸಕ್ತೆಲ್ಯಾಂವ್... ಹ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಸಂತೋಸ್ ಹಾಂವೆಂ ಹೊಗ್ಡಾಯ್ಲೊ. ಸ್ವರ್ಗಾರ್ ತರಿ ತುಂ ಏಕ್ ಸದಾಂ ಮೊಗಾಚೆಂ ಉಲಯ್... ಹಾಂವ್ ಏರೆಂ ಮರಣ್ ಮೆಂದೊಂಕ್ ಮಾಗ್. ತ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂ ಸ್ವರ್ಗಾರ್ ದೆವಾ ಸಾಂಗಾತಾ, ತುಕಾ ಸಾಂಗಾತ್ ಜಿಂವ್ಕ್ ಹಾಂವ್ ಆತ್ರೆಗ್ತಾಂ"... ಅಶೆಂ ಉದ್ಗಾರ್ ಆಸ್ತಾತ್.[14]

ಅಸಲೊ ಪ್ರಣಯಭರಿತ್ ಮಾಂಡೊ, ತಾಚಾ ಸೊಬಾಯೆನ್ ಆನಿ ರುಪೇಸ್ತ್ಪಣಾನ್ ಪ್ರ್ಯಾಟಿನ್ ತಶೆಂಚ್ ಭಾರತೀಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತೊ ಆತಾಂ ಚಡುಣೆ ಮಾಯಾಗ್ ಜಾಲಾ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ತರ್ನಾಟ್ಯಾಂಚೊ ಮೊಗಾಚಾ ಆನಿ ದುಃಖಾಂಚಾ ರಾರಾಂಚೊ ಸಂಸಾರ್ ಏಕ್ ಶೆಕ್ಡೊ ಭರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪಾಚ್ಯಾ ಧರ್ನಿರ್ ವಿರಾಜ್ಮಾನ್ ಜಾಲ್ಲೊಲೊ ಪತ್ಯಾನ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ಲಕ್ಷಣ್ ದಿಸಾನಾ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಬೆಜಾರಾಯ್ ಜೊಗ್ತಾ.

4.4 ಆತ್ರೆಗಿ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ :

i. ಇತ್ಲೊ ಮೋಗ್ ಕೊಣ್ ಕಿತ್ಯಾ ಉಪ್ಕಾರ್ಲೊ - ಅನಾಮಿಕ್

1. *ಇತ್ಲೊ ಮೋಗ್ ಕೊಣ್ ಕಿತ್ಯಾ ಉಪ್ಕಾರ್ಲೊ* [14]
ಸಗ್ಳೊಚ್ ಮೋಗ್ ಕಾಂಯ್ ನಹಿಂ ರೆ ಜಾಲೊ
ದೋನ್ ತೀನಿ ವರ್ಸಾಂ ಮೋಗ್ ಕರುನ್
ಮೊಟೊ ದಿಜ್‌ಗೊಸ್ತ್ ಗೆಲೊ ರೆ ಜೀವ್

2. *ಇತುಲ್ ಇಂಗ್ರಾತ್ ಕಿತ್ಯಾ ರೆ ಜಾಲೊ*
ಎಕಾಚ್ ಪರಾನ್ ಮೋಗ್ ವಿಸೊರ್ಲೊ
ಮ್ಹಜೆ ಪಾಸೊತ್ ಪಿಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಜೊಂವ್ತಾಲೊ
ಆತಾಂ ಕೊಸ್ಲೊ ದುಸ್ಮಾನ್ ಸಾಂಪ್ಡೊಲ್ಲೊ

3. *ರೊಡ್ತಾಂ ರೊಡ್ತಾಂ ರೊಡ್ತಾಂ ರೆ ಮೊಗಾ*
ತುಜೊಚ್ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಎತ್ರಿಚ್ ರೆ ಮ್ಹಾಕಾ
ದಿಜೆಸ್‌ಪೆರಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಮೊಗಾ
ತೊರಿ ಪಾಸುನ್ ಸಾಂಡಿನಾ ತುಕಾ

ಅರ್ಥ್: ಡಿಪ್‌ಗೊಸ್ಟ್ = great pain; ಇಂಗ್ರಾತ್=ಅನುಪ್ಕಾರಿ;
ದಿಜೆಸ್‌ಪೆರಾರ್= despair

ಆತ್ರಗಿ ಮಾಂಡೊ ii

ತಾಂಬ್ಡೆ ರೊಜಾಂಚೆ' ತುಜೆ ಪೊಲೆ - ಲಿಗೊರಿಯೊ ಕೋಸ್ತ (1851-1919)

144

1. ತಾಂಬ್ಡೆ ರೊಜಾಂಚೆ ತುಜೆ ಪೊಲೆ
ತಾಚಾ ಬೆಂಪಿತ್ ತುಜೆ ದೊಳೆ
ತೆ ತುಜ' ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ಚೊಯ್ಯ್ಯಾಕ್ ಗೊ
ಯೆತಾಯ್ ಬಾಮ್ಣಾಂಚೆ ಚಲೆ

2. ವಾಂಕ್ಡೆ-ತಿಂಕ್ಡೆ ಕರ್ತಾಯ್ ಮಗೆ
ಇಂಚಾನ್-ತಿಂಚಾನ್ ಮೊಟ್ಟಾಯ್ ದೊಳೆ
ತೆ ತುಜ' ಮೊಗಾಚೆ ಅಬ್ರಾಸ್ ಗೊ
ಯೆತಾಯ್ ಮಜಾ ದೊಳ್ಯಾಂಕಡೆ

3. ಕಿತುಲಿಂ ಬೆಂಪಿತ್ ತುಜೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ
ಚೊಯ್ಯ್ಯಾ' ದಿಸ್ತ' ಎಸ್ತ್ರೆಲ್ ಸರ್ಗಿಂಚೆಂ
ಆತಾಂ ಕಿತೆಂ ಕೊಣ್ ಸಾಂಡುಚೆಂ
ಯೆಂ ಮಾಣಿಕ್ ಗೊಪಾಂತುಲೆಂ

4. ತುಕಾ ಫೆವ್ನ್ ಗೊ ಗೊಪಾಂತುಂ
ಅಗ್ರಾಂ ಯ ಹಾಂವುಂ ದಿತಾಂ
ತುಜೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಯೆತೊರಿಚ್ ಗೊ
ಉಲಾಸ್ ದೆವಾಕ್ ಬೆಟೊಯ್ತಾಂ

ಅರ್ಥ್: ಬೆಂಪಿತ್=beautiful; ಅಬ್ರಾಸ್=embrace;
ಎಸ್ತ್ರೆಲ್=Star; ಮಾಣಿಕ್=Jewal

ವಿವರಣ್: 1. ತುಜೆ ಪೊಲೆ ತಾಂಬ್ಡ್ಯಾ ಗುಲೊಬಾ ಬರಿ, ತುಜೆ ದೊಳೆ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಬಾಮ್ಣಾಚೆ ಚಲೆ ಯೆತಾತ್.

2. ತುಜೆ ಕೇಸ್ ವಾಂಕ್ಡೆ ತಿಂಕ್ಡೆ ಕರ್ತಾಯ್ ಆನಿ ತಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ತುಂ ದೊಳೆ ಮೊಡ್ತಾಯ್, ತುಜ್ಯಾ ಮೊಗಾಚಿ ವೇಂಗ್ ಮ್ಹಜಾ ದೊಳ್ಯಾಂ ಮುಖಾರ್ ಯೆತಾ.

3. ಕಿತ್ಲೆಂ ಸೊಭಿತ್ ತುಜೆಂ ಮುಖಾಮಳ್ ಪಳೈತಾನಾ ದಿಸ್ತಾ ಸರ್ಗಿಂಚಾ ನೆಕೆತ್ರಾಬರಿ ಕಸೆಂ ಹೆಂ ಮಾಣಿಕ್ ಗೊಪಾಂತ್ಲೆಂ ಹಾಂವೆ ಸಾಂಡ್ಚೆಂ.

4. ತುಕಾ ಫೆವುನ್ ಗೊ ಮ್ಹಜಾ ಗೊಪಾಂತ್, ಅಗ್ರಾಂ ಹಾಂವ್ ತುಕಾ ದಿತಾಂ. ತುಜೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಯೆತಾನಾ ಮೊಗಾ, ಮಜೆ ಸುಸ್ಕಾರ್ ದೆವಾಕ್ ಬೆಟಯ್ತಾಂ.

ತುಜೊ ಮೋಗ್ ಚಿಂತ್ತ್ಯಾರೀ - ಲಿಗೊರಿಯೊ ಕೋಸ್ತ (1851-1919)

1. *ತುಜೊ ಮೋಗ್ ಚಿಂತ್ತ್ಯಾರೀ*
ದುಃಖಾಸಿ ಭರ್ತಾಯ್ ಮ್ಹಜೆ ದೋಳೆ
ತೆ ಮದ್ಯಾನಿಂ ರಾತಿ
ತುವೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಕಿತೆಂ ಸಾಂಗಿಲೊಲಿಂ ಪಳೆ

2. *ತೊಸ್ಕ್ಯಾರ್ದೊ ಹಾತ್ ತುಜೆ*
ತಿತ್ಲಿಯ್ ಖಿನೊ ತುಜೆ ದೋಳೆ
ಮ್ಹುಜ್ಯಿ ರಾತಿ ಪಾಶಾರ್ ಕೊರ್ತಾಂ
ಉಶ್ಯಾರಿ ದೊವ್ರುನ್ ಮೊಗ್ರ್ಯಾಚೆ ಕಳೆ

3. *ತುಜಾ ಆಶಾ' ಗೊ ಬುಲೊನ್*
ಹಾಂವ್ ಜಾಲೊಲೆಂ ಪೆರ್ದೊರ್ಗ್ರೊ
ತುಂ ಇಂಗ್ರಾತಿ ದೆಕುನುಂ
ಮ್ಹಾಕಾಯ್ ಆತಾಂ ಗೆಲಿ ಗೊ ಸಾಂಡುನುಂ

4. *ಉತರು ದಿಲೊಲ್ಯೆಂ ತುವೆಂ*
ಕೆದಿಂಚ್ ಸಾಂಡಿನಾಂಯ್ ಮ್ಹುಣ್ ಮ್ಹಾಕಾ
ಇಂಗ್ರಾತ್ಪೊಣ್ ಗೊ ಕೊಸ್ಲೆಂ
ಪಾಂತಾರ್ ಯ್ ಹಾಂವೆಂ ಕರುಂಕ್ ಪಿಸ್ಲೆಂ

5. *ಲೊಕಾಂಚ್ಯಾ ಪೊಬ್ರ್ಯಾಕುಂ ಲಾಗುನ್*
ಸಿಂತಿಮೆಂತು ಜಾಲೊ ತುಕಾ
ಮಿಸಾಚಾ ವಾಟೆರಿ ಮೆಳ್ಯಾರಿ
ದೆಕುನ್ ದಿಸ್ತಾ ಜಾಪು ದಿಲಿನಾಂಯ್ ಮ್ಹಾಕಾ

6. *ಜೊರೆಂ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕು ತುಕಾ*
ದೆವಾ ಲಾಗಿಂ ಮಾಗೊತುಂ ಮೊಗಾ
ಏಕು ಉತೊರು ಸಾಂಗೊಂತಾಂ
ಮೊಗಾ ತುಕಾ ಆಜ್ ದೆಕುನ್ ರೊಡ್ತಾಂ

ವೊಗೊಚ್ ಫುಗಾರ್ ಜಾತಾಂ
ತುಕಾಯ್ ಹಾಂವ್ ಆಜ್ ದೆಕುನ್ ರೊಡ್ತಾಂ

ವಿವರಣ್: 1. ತುಜೊ ಮೋಗ್ ಚಿಂತ್ತಾನಾ ಮಜೆ ದೊಳೆ, ದುಃಖಾಸಿ ಭರ್ತಾತ್. ತ್ಯಾ ಮಧ್ಯಾನೆ ರಾತಿಂ ತುವೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಕಿತೆಂ ಸಾಂಗಿಲೆಂಯ್.

2. ಮಾಸಾಳ್ ತುಜೆ ಹಾತ್ ಜಾಪ್ಸಾಸಾತ್, ತಶೆಂಚ್ ತುಜೆ ದೊಳೆ ಸುಂದರ್,
ಮೊಗ್ರ್ಯಾಚೆ ಕಳೆ ಉಶ್ಯಾರ್ ದವರುನ್ ಮಜ್ಯೊ ರಾತಿಂ ಪಾಶಾರ್ ಕರ್ತಾ
3. ತುಜಾ ಹಾಸ್ಯಾಂಕ್ ಬುಲೊನ್, ತಕ್ಲಿ ಮಜಿ ಪಿಸಾಂತುರ್ ಜಾಲಿ, ತು
ಅನುಪ್ಯಾರಿ ದೆಕುನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಅತಾಂ ಸಾಂಡುನ್ ಗೆಲೆಂಯ್.
4. ಕವಿಂಚ್ ಸಾಂಡಿಸಾ ಪ್ಶ್ನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ತುವೆಂ ಉತರ್ ದಿಲ್ಲೆಂ, ಕಸಲೆ
ಅನುಪ್ಯಾರ್‌ಪಣ್ ತುಜೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಅತಾಂ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ಪಡ್ಲೆಂ.
5. ಲೊಕಾಂಚಾ ಏಪ್ರೆಂಕ್ ಲಾಗೊನ್, ತುಕಾ ದುಃಖ್ ಜೊಗ್ಲೆಂ, ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್
ಪಿಸಾಚಾ ವಾಟೆರ್ ಮೆಳ್ಯಾರಿ, ಜಾಪಿ ದಿಂವ್ಕ್‌ನಾಯ್ ಮ್ಹಾಕಾ.
6. ಬರೆಂ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ತುಕಾ, ದೆವಾಲಾಗಿಂ ಮಾಗ್ತಾಂ ಮೊಗಾ. ಮ್ಹಾಕಾ
ಎಕ್‌ಚ್ ಉತಾರ್ ಸಾಂಗ್ತೆ ಅಸಾ ತೊಚ್ ತೊ ಮೋಗ್, ಅಜುನ್
ಪರ್ಯಾಂತ್ ರಡ್ತಾಂ ಹಾಂವ್. ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಒಗೊಚ್ ಪುಗಾರ್ ಜಾವ್
ಆಜೂನ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ರಡ್ತಾಂ ತುಜೆ ಖಾತಿರ್.

ಆತ್ರೆಗಿ ಮಾಂಡೊ iv

ಪಂದ್ರಾ ಸೊಳಾ ವೊರ್ಸಾಂ ಜಾಲಿಂ-ಅಲೆಕ್ಸ್ ಅಂತೊನಿಯೊ ಕೊಸ್ತಾ (1874–1936)

1. ಪೊಂದ್ರಾ ಸೊಳಾ ವೊರ್ಸಾಂ ಜಾಲಿಂ 146
ಮೊಗಾ ಯೆ ಹಾವ್ ವಾಡೊಲಿಂ ಘರಾಂತು
ಮ್ಹಜಿ ಮಾಮ್ಮಿ ಮಿಸಾ ವೊತಾ ರೆ
ಮ್ಹಾಕಾ ಬೊಸೊವ್ನ್ ದೊರಾಂತುಂ
2. ಪೊರೆಂಚ್ ವಾಡೊಲಿಂ ಹಾಂವ್ ಘರಾಂತು
ಹ್ಯಾ ದುಃಖಾಚ್ಯಾ ರೆ ಕೊಡಾಂತುಂ
ಅಂವ್ಸುಚ ವರ್ಸಾಚ ಪಾಶಾಂವಾಂಚ ವಿಸಾಂತುಂ
ಪೊಳ್ಳಿಂ ಹಾಂವ್ ಸುಖಾ-ಸಂತೊಸಾಂತುಂ
3. ಸಾಂಜೆಚ ಪಾಸಿ ವತೊಚಿ
ಬಯ್ಸೊತಾಯ್ ಮೊದ್ಯಾಂಚಾ ಸಾಂಝ್ಯಾರಿ
ಆನಿಂ ಶಿಲೊನಿಂ ಹಾಂವೆ ಮಾರ್ತ್ಯಾಚ್
ಯೊ ತುಂ ಸಾಲಾಚ್ಯಾ ಜೊನೆಲಾರಿ
ಮೊಗಾ ಯೊ
ಮೊಗಾ ಯೊ ತುಂ ಯೊ
ಮಜಾಸು ರಾವು ನುಜೊ
ಮೊಗಾನ್ ಮಾರಿತಾ ಉಜೊ

ವಿವರಣ್: 1. ಹಾಂವ್ ವಾಡೊನ್ ಘರಾಂತ್ ಸೊಳಾ ವರ್ಸಾಂ ಜಾಲಿಂ ಮೊಗಾ, ಮಮ್ಮಿ
ಮ್ಹಜಿ ಮಿಸಾಕ್ ವೆತಾ, ಮ್ಹಾಕಾ ದೆರಾಂತ್ ರಾವೊನ್.

2. ಹಾಂವ್ ಪಿರೇಜ್ ಪಾವೊಲಿಂ ಹ್ಯಾ ಮುಯಿಚಾ ಕಿಂಡಾಂತ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪರ್ಸಾಚಿ ಪಾಶಿವಾಂಚಾ ಪಿಸಾಂತ್ ಪಡ್ಲಿಂ ಹಾಂವ್ ಸುಖಾ ಸಂತೊಸಾಂತ್.

3. ಸಾಂಜೆಚಾ ವೆಳಾರ್ ಚೊವ್ರೊಂಕ್ ವೆತಾನಾ. ಹಾಂವ್ ಮದ್ಲ್ಯಾ ಸಾಂಕ್ವಾರ್ ಬಸ್ತಾಂ ಆನಿ ಶಿಳೊನಿ ಹಾಂವ್ ಮಾರ್ತಾನಾ ತುಂ ಸಾಲಾಚಾ ಜನೆಲಾ ಕಡೆಂ ಯೆ.

4. ಮೊಗಾಚೊ ಉಜ್ವಾಸ್ ಲಾಸ್ತಾಂ ವೆಕುಸ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಸೊಸುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ ಮೊಗಾ ಯೆ, ಮೊಗಾ ಯೆ, ತುಂ ಯೆ.

ತ್ರಗಿ ಮಾಂಡೊ v

ಏಕ್ ವರ್ಸ್ ಮುಜೊ ಜಾಲೆಂ – ಎದಾವಾರ್ದ್ ಮಿಸೆಜಸ್ (1862–1922)

1. ಏಕ್ ವರ್ಸ್ ಮಜೊ ಜಾಲೆಂ *147*
ತುಜೊ ಮೋಗ್ ಕೆಲ್ಯಾರಿ ಹಾವೆಂ
ದೆವಾಚಾ ಲಾಗಿಂ ಕೊರ್ತಾಂ ಮಾಗ್ಣೆಂ
ಹೊ ಮೋಗ್ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ತುವೆಂ
ಮೊಗಾಚಾ ಮೊಗಾ
ಸಾಂಡುನಾಕಾ
ಮೊಗಾಚೊ ಮೊಗು ವಿಸ್ರುಂ ನಾಕಾ

2. ಪ್ರೊರೆಂಚ್ ವರ್ಸ್ ಜಾಲೆಂ ರೆ ಮೊಗಾ
ತುಜೊ ಯಿ ಉಪೆತ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರಿ ಮ್ಹಾಕಾ
ಜುರಾಮೆಂತು ದಿತಾಂ ತುಕಾ
ತುಜಾ ವಿಣೆಂ ಕೊಣುಂ ನಾಂ ಮ್ಹುಗ್ ಮ್ಹಾಕಾ
ಮೊಗಾಚ್ಯಾ ಮೊಗಾ
ಸಾಂಡುನಾಕಾ
ಮೊಗಾಚೊ ಮೊಗ್ ವಿಸ್ರುಂ ನಾಕಾ

3. ಸಾತ್ ಸಮ್ದಿರಾಂ ಭಯ್ರಿ ಆಸಾ
ಚೊಯ್ಯಾ' ಅತ್ರೆಗಾನ್ ತುಕಾ
ಕೆದ್ನಾಂಚ್ ವತೊಲಿಂ ಮ್ಹುಳ್ಯಾರಿ ಮೊಗಾ
ಪಪ್ಪಾಚೆಂ ಲಿಸನ್ಸ್ ಮೆಳ್ನಾ ಮ್ಹಾಕಾ
4. ರಾತಿಚ' ನಿದೆಂತ್ ಯಿ ಹಾಂವ್ ಸಪ್ನೆತಾಂ
ತುಜೆ ರಿತ್ರಾತ್ ರೆ ದೆಕೊತಾಂ

ಉಟೊನ್ ಬೆಜು ದಿಂವ್ಸಾ' ವತಾಂ
ಜಾಗೊ ಜಾತಚ್ ಯ ಹಾಂವ್ ಪೊಟ್ಟೊತಾಂ
ಒಶೆಂ ಜಾತ್ರಿಚ್
ರಾಬುಂ ನೊಜೊ
ಕೊಸ್ಲೊ ಉಪಾವ್ ಪುಣ್ ಕೊರ್ಸೊ

ವಿವರಣ್: 1. ತುಜೊ ಮೋಗ್ ಕರುನ್ ಎಕ್ ವರ್ಸ್‌ಭರ್ ಜಾಲೆಂ. ದೆವಾಲಾಗಿಂ ಕರ್ತಾಂ ಮಾಗ್ಣೆ. ಹೊ ಮೋಗ್ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ತುವೆಂ.

2. ಆತಾಂ ನೀಜ್ ಜಾವ್ನ್ ಎಕ್ ವರ್ಸ್ ಜಾಲೆಂ ಮೊಗಾ ತುವೆಂ ಮೊಜೊ ಮೋಗ್ ಕರುನ್. ಹಾಂವ್ ಉತಾರ್ ದಿತಾಂ, ತುಂ ಸೊಡ್ನ್ ಮ್ಹಾಕಾ, ದುಸ್ರೊ ಕೋಣೆ ನಾ.

3. ತುಕಾ ಪಳೆಂವ್ಕ ಅತ್ರೆಗ್ಯಾರಿ ತುಂ ಸಾತ್ ದರ್ಯಾ ಭಯ್ರ್ ಆಸಾಯ್. ತುಕಾ ಪಳೆಂವ್ಕ ವಚ್ಯಾಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪಪ್ಪಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಪರ್ವಣ್ಗಿ ದೀನಾ.

4. ರಾತಿಚಾ ನಿದೆಂತ್ ಹಾಂವ್ ಸಪ್ಣೆತಾಂ ಆನಿ ತುಜೆಂ ರುಪ್ಣೆಂ ದೆಖ್ತಾಂ. ಉಟೊನ್ ಉಮೊ ದಿಂವ್ಸಾಕ್ ವೆತಾಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಹಾಂವ್ ಪಟ್ಬೊನ್ ಪಡ್ತಾಂ.

ಆತ್ರೆಗಿ ಮಾಂಡೊ vi

ಯೆ ತೆ ಚಂದ್ರೆಮಾಚೆ ರಾತಿಂ – ಅನಾಮಿಕ್

1. ಯೆ ತೆ ಚಂದ್ರೆಮಾಚೆ ರಾತಿಂ *148*
ಸದಾಂಚ್ ವಿಜಿತಾಂ ಕರ್ತಾಲಿಂ ತುಕಾ
ಯವ್ವೆ ರಾತಿಂಚ್ ನ್ಹಯ್ ರೆ ಮೊಗಾ
ಯೊ ರಾತಿ ಕಾಳ್ಯೊ ದೆಖುನ್

2. ಸಗ್ಳ್ಯಾ ನವ್ರ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಂಡುನುಂ
ಮೊಗಾ ತುಕಾ ಕಾಡ್ಲೊ ಹಾಂವೆಂ ವಿಂಚುನ್
ತುಜಾ ಗುಣಾಕ್ ಲಾಗೊನ್
ಆಯ್ಲೊಲಿ ಸಯ್ರಿಕ್ ದಾಡ್ಲ್ಯೊ ರೆ ಪರ್ತುನ್

3. ಹಾಂವ್ ಮೋಗ್ ಕರ್ತಾಂ ತುಜೊ
ಅರೆ ಮೊಗಾ ತುಂಯಿ ಕೊರಿ ರೆ ಮ್ಹಜೊ
ಹಾಯ್ ಉತ್ರಾಚಿ ಮುದಿ ಮೊಗಾ
ಸಿನಾಲೆಕ್ ದಿತಾಂ ಯ ಹಾಂವುಂ ತುಕಾ

1.5 ಎಕ್ಸೊಟಿ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ:

i ಸರ್ಕ್ಯಾಸು ಕಿತುಲಿ ತುಂ ಸಿತೋಳ್ - ದುಮಿಂಗೊ ಮಸ್ಕರೇನ್ಹಾಸ್ (1864–1919)

1. ಸರ್ಕ್ಯಾಸು ಕಿತುಲಿ ತುಂ ಸಿತೋಳ್ [149]
ಕನ್ಯಾಸಿಂ ಕಿತುಲಿ ಬೊರಿ
ಎಯ್, ದೊತಿ ತೊತಿ ಆನಿ ದೇಣೆಂ ಉಣೆಂ
ಕೊಣೆಂ ರೆ ಕೆಲೆಂ ಉಲೊಣೆಂ
ಉತ್ರಾಚಿ ಮುದಿ ಎಜುಸ್ತಾರ್ ಕೆಲಿ
ಪಯ್ಲಿ ಮೆಜುನ್ ಘೆತೊಲೊಂ ದೊತಿ
ಆನಿಂ ತುಜೆ ಮ್ಹಾಂ ತಿಚಿ – ಆಯ್ಕಾಲ್ಯಾರ್ ಬುದಿ
ಮಾಕಾ ಮೊಟ ಮಾರ್ತಾ ರೆ ಜಿಂತಿ

2. ಕಾಜ್ರಾಚಿ ಪಯ್ಲಿ ಚಿಟಿ ಪೊಡ್ಯಾ, ಮ್ಹಣೊನ್
ಮಜೆ ಮ್ಹಾಂಚೊ ಗೆಲ್ಯಾ ರೆ ಜಿಂಟಿ
ಆನಿಂ ಹಾಂವೆಂ ಮುದಿ ತುಕಾ ದಿಲ್ಯಾ ಪ್ರೊ_ರೆಂಟಿನ್
ಉಗ್ಡಾಸ್ ದರ್ ರೆ ಗಟ್ಟಿ
ಮ್ಹಜೆ ಮ್ಹಾಮಂ ಕಿತೆಂ ಮಗ್ಗ್ಟ್ಯಾರ
ತುಂ ವಾಯ್ಟ್ ವೊರೊನಾಕಾ
ತುಕಾ ಆನಿಂ ಮುಂ ರೆ ಮಾಕಾ ಖೊಶಿ ಜಾಲಿ
ತೆರ್ಯಾಂ ತೊಂಡು ಜಾಲೆಂ ರೆ ತಿಕಾ

ಅರ್ಥ್ : ಉತ್ರಾಚಿ ಮುದಿ ಎಜುಸ್ತಾರ್ ಕೆಲಿ = ಖಿರಾರಾಚಿ ಮುದಿ ಘಾಲಿ
ತೆರ್ಯಾಂ ತೊಂಡು ಜಾಲೆಂರೆ ತಿಕಾ = ತೆದ್ನಾಂ ತಿಚೊ ತೊಂಡ್ ದಾಂಪ್ತೆಲೆಂ.

ವಿವರಣ್:

(i) **ವಿಷಯ್:** ಹೆಂ ಪದ್ ಮೋಗ್ ಆನಿ ದೊತಿ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಆಟಾಪ್ಲಾಂ. ಹಾಂಗಾ ನೊವ್ರೊ ಲಜ್ನಾಸ್ತಾನಾ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್, ದೋತ್ ಉಣೆ ಜಾಲಿ ಮ್ಹಣ್ ತಾಚಿ ಬೆಜಾರಾಯ್ ಉಚಾರ್ತಾ ಆನಿ ಸಾಸುಮಾಂಯ್ ವಯ್ರ್ ಜಾಳ್ ವೊಂಕ್ತಾ. ತಾಚಿ ವೊಕಾಲ್ ಸೊಬಿತ್ ಆನಿ ಬರಿ ಅಸ್ಯಾರಿಯಿ ತಾಚೆ ವಯ್ರ್‌ಯಿ ಕಠೋರ್ ಜಾತಾ.

(ii) **ಭಾಸ್**– ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಬಾರ್ದೆಶಿ ಜಾಸ್ತುಟಾಚೊ ಪ್ರಕಾರ್. ಪುಣ್ ಶಾಸ್ಟಿ ರೀತ್– 'ಕಿತುಲಿ' ವಾಪರ್ಲ್ಯಾ. (ಬಾರ್ದೆಶಿ-ಕಿತ್ಲಿ) ಪ್ರಮಾಣ್ ಕೊಂಕಣಿ ಖೊಶಿ (ಪೊಶಿ); ತೆರ್ಯಾಂ (ತೆದ್ನಾಂ)

ಇನೊಸೆಂತಿ ಮಜೆಂ ವಿಡೊ - ಮೆಸ್ತ್ರ ಜಂತು

1. ಇನೊಸೆಂತಿ ಮಜೆಂ ವಿಡೊ -150
ಸಕ್ರಿಪಿಕಾರ್ ಕೊರ್ತಾಂ ತುಕಾ
ಮಜೆಂ ಕಾಳಿಜ್ ರೆ ಉಗೊಡ್ತಾಂ
ಪಯ್ಲೆಂ ಎಂತ್ರಾದ್ ತುಕಾ ದಿತಾಂ

2. ಪಪ್ಪಾನ್ ಮಮ್ಮಾನಂ ವಿಂಚಿಲೊ
ಮಕಾ ದೆವಾನು ನಿರ್ಮಿಲೊ
ಆಜ್ ಆಮಿಂ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತು ಜೊಳ್ಳೊ
ಎಕ್ಸೊಟ್ ಸಾಗ್ರಾದ್ ಆಮ್ಕೊ ಜಾಲೊ

3. ಆಜಿ ದೀಸು ಸಂತೊಸಾಚೊ
ಸರ್ಗಾರಿ ಉಜ್ವಾಡ್ ನೆಕೆತ್ರಾಂಚೊ
ಉಲಾಸ್ ಗಾಲ್ತಾಂ ಯು ಹಾಂವ್ ಮೊಗಾಚೊ
ಬೆಜ್ ದಿತಾಂ ಸಂತೊಸಾಚೊ

ಸೊಲ್ ದೊ ಸೊಲ್ ದೊ, ಮಿ ರೆ ಮಿ
ಮೊಗಾನ್ ಬೊಂವ್ಯಾ ಯಾ ಆಮಿಂ

ಅರ್ಥ : ವಿಡೊ=ಜೀವನ್/ಜಿಣಿ: ಇನೊಸೆಂತಿ=ಮುಗ್ದ್/ ನಿರಾಪ್ರಾದಿ
ಎಂತ್ರಾದ್ =entry/ಪ್ರವೇಶ್: ಸಗ್ರಾದ್-Sacred / ಪವಿತ್ರ್
ಉಲಾಸ್=ಉಸ್ವಾಸ್

ವಿವರಣ್:(*i*) ಹೆಂ ಪದ್ ಜೊಕಿಂ ಅಂತೊನಿಯೊ (ಜಂತು) ಬೆಸಾಪ್ಲಿಂ ಹಾಚಾ ಕಾಜಾರಾಚಾ ದಿಸಾ ತಾಚಾ ಹೊಕ್ಲೆ ಖಾತಿರ್ ಘಡ್‌ಲ್ಲೆಂ

(*ii*) 1. ತುಜೆ ಖಾತಿರ್ ಮಜೆ ಮುಗ್ದ್, ಜೀವನ್ ತುಕಾ ತ್ಯಾಗ್ ಕರ್ತಾ. ಮಜೆಂ ಕಾಳಿಜ್ ಉಗಡೊನ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಪ್ರವೇಶ್ ತುಕಾ ದಿತಾಂ.

2. ಪಪ್ಪಾನ್ ಆನಿ ಮಮ್ಮಾನ್ ತುಕಾ ವಿಂಚ್‌ಲ್ಲೊ. ಮ್ಹಾಕಾ ದೆವಾನ್ ನಿರ್ಮಿಲ್ಲೊ. ಆಜ್ ಆಮಿ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತ್ ಜೊಡ್ಲೊ. ಆಮ್ಕೊ ಎಕ್ಟಟ್ ಪವಿತ್ರ್ ಜಾಲೊ.

3. ಆಜ್ ದೀಸ್ ಸಂತೊಸಾಚೊ ಸರ್ಗಾರ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ನೆಕೆತ್ರಾಂಚೊ, ಮೊಗಾಚೊ ಉಸ್ವಾಸ್ ಸೊಡ್ತಾಂ, ಉಮೊ ದಿತಾಂ ಸಂತೊಸಾಚೊ.

ತಿಸ್ರಿ ಕುಂವರಿ ಮುಂ ಗೊ ತುಂ – ಅಜಾಪಿದೊ ದಿಸಿಜ್ – (1860 1907)

1. ತಿಸ್ರಿ ಕುಂವರಿ ಮುಂ ಗೊ ತುಂ
   ಪಾಯ್ಚಿ ಮಾಂಯ್ಚಿ ಏಕ್ಲಿಚ್ ಮೊಗ್ರೇದ್ ಯ ಹಾಂವ್ಂ
   ತೆ ತುಜಾ ಗುಣಾಂ ಲಾಗುನಂ
   ದಿಸ್ಪ್ರೆಜಾರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂ ಕೆಲ್ಯಾಂ ಮುಂ ಗೊ ಯ ಹಾಂವ್ಂ
2. ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಂಡುನಂ
   ಮೊಗಾ ತುಕಾ ಘೆತ್ಲಾಂ ಗೊ ಗೊಪಾತುಂ
   ಏಕ್ ಆಂಜು ಮ್ಹಣುಂ
   ಅದೊರಾರ್ ತುಕಾ ಕೆಲ್ಯಾಂ ಮುಂ ಗೊ ಯ ಹಾಂವ್ಂ
3. ಪುಳ್ಳ್ಯಾಲೆಂ ಉತೊರ್
   ಮಾಕಾ ಯ ಹಾಂವೆಂ ಕೆಲೆಂ ಗೊ ಕುಂಪ್ರಿರೆಂ
   ಸುಖ್ ಆನಿ ಸಂತೊಸ್ ಮೆಳಂಕ್
   ಅಗ್ರಾಂ ಯ ಆಮಿ ದಿವ್ಯಾಯಾ ಗೊ ದೆವಾಕ್
   ಮಕಾ ಮೋಗ್ ತುಜೊ
   ಮಜಾ ಕಾಳ್ಜಾ ಪೆಟ್ಲಾ ಉಜೊ

ಅರ್ಥ್ : ಮೊಗ್ರೇದ್ = ಪುರಸ್ಕಾರ್; ದಿಸ್ಪ್ರೆಜಾರ್ = ತಿರಸ್ಕಾರ್; ಅದೊರಾರ್ = adore/ ಆರಾಧನ್; ಪುಳ್ಳ್ಯಾಲೆಂ = ಮಾಳ್ಪ್ರಾಲೆಂ; ಕುಂಪ್ರಿರೆಂ = ಪಾಳ್ತಾಯ್

ವಿವರಣ್: (i) 1. ತಿಸ್ರಿಂ ಕುಂವರಿ ತುಂ. ಮ್ಹಜಾ ಆವಯ್ ಬಾಪಾಯ್ಚ, ಹಾಂವ್ ಏಕ್ಲೊಚ್ ಪುರಸ್ಕಾರ್. ತುಜಾ ಗುಣಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಸಕ್ಡ್ಯಾಂಕ್ ತಿರಸ್ಕಾರ್ ಕೆಲಾಂ

2. ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಂಡುನುಂ ಮೊಗಾ ತುಕಾ ಘೆತ್ಲಾಂ ಗೊಪಾಂತ್. ಏಕ್ ಆಂಜ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ತುಕಾ ಆರಾಧನ್ ಕೆಲಾಂ.

3. ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಂಚೆ ಉತರ್ ಹಾಂವೆ ಪಾಳ್ಳಾಂ. ಸುಖ್ ಆನಿ ಸಂತೊಸ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾಕ್ ದೆವಾಕ್ ಆಮಿ ಅಗ್ರಾಂ ದಿವ್ಯಾಂ.

(ii) ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೊ ಘಡ್ಣಾರ್ ಆಲೆಕ್ಸಿಯೊ, ಪ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ಶಾವೆರ್ ಅಜಾಪಿದೊ ದಿಸಿಜ್ (1860–1907). ಹಾಚಾ ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸಂಬಂಧಾನ್ ತಾಚಿ ಪಯ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಲ್ ಇಸ್ಮೆರಾಲ್ಡ್, ಬಿಮೊಂಚಾ ಪಾತಿರ್ ಚಡುಣ್ 1873 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಘಡ್ಲೆಂ ಪದ್ ಬಾಂದ್ಲಾಸಾ. ಬಿಮೊಂಚಾ ಪಯ್ಲೆಂ ರುಂಬೊರ್ಲ್ಯೆಂ, ಕುಡ್ವ್ಯಾರಿ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಘೊರೊಬ್ ಕುಟ್ಮಾಂತ್ಲೆಂ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಲೆಂ.

ಸಂದರ್ಬ್ : ಅಜಾವಿಡೊಚೊ ಬಾಪ್ಪುಯ್ ತರ್ನ್ಯಾ ಪ್ರಾಯೆರ್ ಅಂತರ್‌ಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಅಜಾವಿಡೊ ಘುಗ್ರ್ಯಾಕ್ ತಾಚಾ ಘಯ್ನಿನ್ ವ್ಹಡ್ ಕೆಲ್ಲೊ. ತಿಣೆ ಪೊರ್ಸ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಘುಗ್ರ್ಯಾಕ್ ತೀನ್ ಭಾಸಾಪ್ಲಿ ಮಾಗ್‌ಲ್ಲಿಂ.

ಪಯ್ಲೆಂ: ಪೊರೊಬ್ ಕುಟ್ಮಾಚಾ ಚಲಿಯೆಲಾಗಿಂ ಲಗ್ನ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ನ್ಹಯ್.

ದುಸ್ರೆಂ: ತಾಚಾ ಘರಾಕ್ ಎಕ್ ಸಾಲ್ ಕುಡ್ಸಿಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್.

ತಿಸ್ರೆಂ: ಕೊಣಾಯ್ಚ್ಯಾ ಋಣಾಂತ್ ಪಡಾನಾಕಾ. ಪುಣ್ ಅಜಾವಿಡೊ ಹಾಣೆಂ ಹಿ ತೀನಿಂ ಭಾಸಾಪ್ಲಿಂ ಮೊಡ್ಲಿಂ. ಪಯ್ಲೆಂ ಪೊರೊಬ್ ಕುಟ್ಮಾಚ್ಯಾ ಇಸ್‌ಮೆರಾಲ್ದಾ ಹಾಕಾ ಎಕಾ ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸಂಭ್ರಮಾ ವೆಳಿಂ ಬೆಟೊನ್ ತಕ್ಷಣ್ ಮೊಗಾರ್ ಪಡ್ಲೊ. ಇಸ್‌ಮೆರಾಲ್ದಾ ತಿಸ್ರೆಂ ದುವ್ ಆನಿ ಅಜಾವಿಡೊ ಎಕ್ಲೊಚ್ ಪುತ್ ಆನಿ ವಾರೆಸ್ದಾರ್

ಎಕ್ಲೊಟಿ ಮಾಂಡೊ iv

ಬಾರಾ ತೆರಾ ವರ್ಸಾಂ ಜಾಲಿಂ – ರೊಕಿ ಕೊರೆಯಾ – ಅಪೊನ್ಸೊ – (1859–1937)

1. ಬಾರಾ ತೆರಾ ವರ್ಸಾಂ ಜಾಲಿಂ [152]
ಬಾರಾ ದಿಸೊ ಮುಂ ರೆ ದಿಸ್ಲೆ
ಅಂವ್ಡೆ ವಿಟ್ಸೆ ಕಾಳ್ಜೆ
ಮಾರ್ತಿರಿಯೊ ರೆ ಬೊಗಿಲೆ
ದೆವಾನ್ ಚುರ್ಚುರಿ' ಆಪ್ಟೆ ಕೆಲೆ

2. ಸಾಗ್ರಾದ್ ಉತೊರ್ ಮೊಗಾ ತುಜೆಂ
ಒಂತೊಸ್ಕೊರ್ಲ್ಯಾನ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಳೆಲೆಂ
ವಾದೊಳ್– ಮೊಡ್ ಆಯ್ಲೆಂ
ವಿಗ್ನಾಂ ಲೆಗುನ್ ಆಯ್ಲೆಂ
ಅಬಲಾರೊ ನ್ಹಯ್ ರೆ ಜಾಲೆಂ

3. ತುಜಾ ಉತ್ರಾರಿ ರೆ ಪಾತ್ಯೆಲಿಂ
ಬೊವ್ರೊಶ್ಯಾನುಂ ಮುಂ ರೆ ರಾವ್ಲಿಂ
ತುಂ ಬೊರೊ ರೆ ದೆಕುನುಂ
ಗೊಪಾಂತ್ ತುಜಾ ಪಾವ್ಲಿಂ
ಆಜಿ ಪೆಲಿಜ್ ಮುಂ ರೆ ಜಾಲಿಂ

ಅರೆ ಯೊ, ಯೊ, ಯೊ, ಯೊ ರೆ ಮೊಗಾ
ಅತ್ರೆಗ್ತಾಂ ತುಕಾ

ವಿವರಣ್ *(i)* (1) ಸುಮಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಪಾಶಾರ್ ಜಾಲಿಂ, ಬಾರಾ ಜಾಂವ್ ತೆರಾ. ಪುಣ್ ತಿಂ ಬಾರಾ ವಿಸಾಂ ಬರಿ ದಿಸ್ಲಿ. ಆಮಿ ಅತ್ರೆಗೊಣ್ ನಿಸ್ತೇಜ್ ಜಾಲ್ಯಾಂವ್ ಆನಿ ಅಕಾಂತುನ್ ಜಿಯೆಲ್ಯಾಂವ್. ಆತಾಂ ದೆವಾನ್ ಆಮ್ಚೆ ವಯ್ರ್ ದಯಾ ದಾಕಯ್ಲ್ಯಾ.

(2) ತುಜೆಂ ಉತರ್ ಪವಿತ್ರ್ ಮೊಗಾ. ಹಾಂವೆ ಮ್ಹಜಾ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ವಿರ್ತೆಂ ಕಶೆಂ ಸಾಂಬಾಳ್ಲೆಂ. ವಾದಾಳ್ ಆಯ್ಲೆಂ, ಮೊಡ್ ಆಯ್ಲೆಂ ಆನಿ ವಿಗ್ಡಾಂ ಲೆಗುನ್ ಆಯ್ಲಿಂ ಪುಣ್ ಆಮಿ ದಂಡಳೊನಾಂವ್.

(3) ತುಜಾ ಉತ್ರಾರ್ ಹಾಂವ್ ಪಾತ್ಯೆಲಿಂ ಆನಿ ಭರ್ವಶ್ಯಾನ್ ರಾಕೊನ್ ರಾವ್ಲಿಂ, ತು ಜೊರೊ ದೆಕುನ್, ತುಜಾ ಗೊಪಾಂತ್ ಪಾವ್ಲಿಂ, ಆನಿ ಆಜ್ ಹಾಂವ್ ಸಂತೊಸಾನ್ ಆಸಾಂ.
ಯೊ, ಯೊ, ಯೊ ಮೊಗಾ, ತುಕಾ ಹಾಂವ್ ಅತ್ರೆಗ್ಣಾಂ

(ii) ರೋಕಿ ಕೊರೆಯ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಲಿ ಜೆನಾಪ್ಲಿಂ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ. ಹೊ ಮಾಂಡೊ, ಬಾರೆಟ್ಟೊ, ಆನಿ ಎಮಿಲಿಯಾನಾ ಕೊರೆಯಾ–ಅಫೊನ್ಸೊ, ಹಾಣಿಂ 12 ವರ್ಸಾಂ ಮೊಗಾರ್ ಪಡೊನ್, ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಘಡ್ಲ್ಲೆಂ.

ಎಕ್ಲೊಟಿ ಮಾಂಡೊ V

ಸಗ್ಳೆಂ ವಿಡೊ ಮುಂ ರೆ ಮುಜೆಂ - ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ ದೆ ಮಿನೇಜಸ್ – (1863–1917)

1. ಸಗ್ಳೆಂ ವಿಡೊ ಮುಂ ರೆ ಮುಜೆಂ - [153]
ತುಜಾ ಪಾಸುನ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಳಿಲೆಂ
ದೊಳ್ಯಾಂನಿ ಸಾಂಗಿಲೊಲೆಂ ಉತೊರ್ ಅಮ್ಚೆಂ
ಸದಾಂಚ್ ಮೊನಾಂತುಂ ದವೊರ್ಲೆಂ

2. ತುಕಾ ಚೊಯ್ಲ್ಲಿ ತೆದೆಚ್ ವೆಳಾ
ಸಂಸಾರ್ ಜಾಯ್– ಜಾಲೊ ಮಾಕಾ
ಮಜಿ ಬಿವೊರ್ತಿ ಫೆನಾಕಾ
ಕಾಜಾರಾಚೆಂ ಉತೊರ್ ದಿತಾಂ ತುಕಾ

3. ಮೊಡ್ಯಾವಾಂತುಂ ಮಜೊ ಗಾಂವುಂ
ಸಿಂಪತಿಜಾರ್ ಜಾಲೊಂ ಯ ಹಾಂವುಂ
ದೊತಿ ತೊಕ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಜಾಂವುಂ
ತುಜ'ಲಾಗಿಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾತೊಲಿಂ' ಯ ಹಾಂವುಂ

4. ಉಗ್ಡಾಸ್ ಕೆಲ್ಯಾರಿ ಮುಂ ರೆ ಮಣಕಾ
ದಾದೊಸ್ಕಾಯ್ ಬೊಗ್ತಾ ಮಜಾ ಜಿವ
ಮಾಕಾ ಪಾಟಿ ತುಂ ಕೊರಿನಾಕಾ
ದುಸ್ರ್ಯಾಚೆ ನಾಟಕಾಯ್ ಆಯ್ಕುಂ ನಾಕಾ

ಪೊರೆಂಚ್ ಉತೊರ್ ದಿಲ್ಯಾರಿ ಮಾಕಾ
ಹಾತ್-ಪಾಯ್ ಜರೊವ್ನ್ ಪೆಲಿಜ್ ಕೊರ್ತೊಲಿಂ ತುಕಾ

ಅರ್ಥ್: ಸಿಂಪತಿಜಾರ್-ಮೊವಾಳ್; ಪೊರೆಂಚ್-ಖರೆಂಚ್; ಪೆಲಿಜ್-ಸಂತೋಸ್; ವಿಡೊ-ಜಿಣೆ; ತೊಕ್ಡಿ-ಥೊಡಿ

ವಿವರಣ್: ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಅಗೊಸ್ತಿನೊ ಕುಲಾಸೊ ಆನಿ ಸಾತುರ್ನಿನೊ ಸಿಲ್ವ ಹಾಂಚಾ ಕಾಜಾರಾಕ್ ಫುಡ್ಲೊಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಅಂದಾಜ್ ಉಚಾರ್ತಾತ್. ಎಕ್ಲೊಟಿ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಭೋವ್ ಉಮಾಳ್ಯಾಂನಿ ಭರ್ಲೊಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಎಕ್ಲೊಟಿ ಮಾಂಡೊ vi

ಲಾನುಂ ಭುರ್ಗೆಪೊಣಾಂ ಸಾನುಂ : ಗಿಜೆಲಿನೊ ರೆಬೆಲ್ಲೊ – (1875–1931)

1. ಲಾನುಂ ಭುರ್ಗೆಪೊಣಾಂ ಸಾನುಂ [154]
ದಿಸೊ ಯ ಹಾಂವೆಂ ಕಾಡ್ಲೆ ಪೆಲಿಜ್ ಜಾವ್ನ್
ಆತಾಂ ಯ ಹಾಂವ್ ಘಲ್ತಾಂ ಪರ್ಗಟುನುಂ
ಮಜೆಂ ಕಾಳಿಜ್ ಕುರಾಸಾಂವುಂ
2. ಪಿತಾಂ ಕಾಳ್ಕೊಲ್ ಮ್ಹಕ ಸರ್ಗಾರಿ
ಆತಾಂ ಕಿತ್ಯಾ ಉಡೊಯ್ಲೊ ರೆ ಮಾರ್ಗಾರಿ
ಭೊರ್ವೊನ್ಸ್' ದೊವೊನ್ನ್ ದೆವಾಚೆರಿ
ಉಲ್ಲಾಸ್ ಘಲ್ತಾಂ ನೊಕೊತ್ರಾಂರಿ
3. ಪಾಪಾ ಮೊರೊನ್ ಮುಜೊ ಗೆಲೊ
ಮಮಾನ್ ಮಾಕಾ ಕಾಜಾರ್ ಮುಂ ರೆ ಕೆಲೊ
ಮೊಗಾಚ್ ಸಾಂಗಾತ್ ಸೊಡುನ್ ದಿಲೊ
ದೆವಾನ್ ಸಾಸ್ವೊತ್ ಕೆಲ್ಯಾರಿ ಪುರೊ

ಮಾಗ್ಣೆ ಯ ಹಾಂವುಂ ಕೊರಿತಾಂ ದೆವಾಕ್
ಸುಸೆಗ್ ಯ ಆಮ್ಕಾಂ ಮೆಳ್ಳಾ' ಪುಡಾರಾಕ್

ವಿವರಣ್:*(i)* (1) ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಘುಗ್ರ್ಯಾಪಣಾಚಾ ಸುರ್ವೆಲ್ಯಾ ದಿಸಾ ಥಾವ್ನ್ ಹಾಂವೆಂ ಮ್ಹಜೆ ದೀಸ್ ಸಂತೋಸಾನ್ ಪಾಶಾರ್ ಕೆಲ್ಲೆ. ಆತಾಂ ಮ್ಹಜಾ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ಕಿತೆಂ ಆಸಾ ತೆಂ ಹಾಂವ್ ಪರ್ಗಟ್ ಕರ್ತಾಂ

(2) ಹಾಚಾವಿಂ ತುವೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಸರ್ಗಾಕ್ ಆಪೊವ್ನ್ ವೆಲೆಂಯ್. ಆತಾಂ ಕಿತ್ಯಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಪಾರ್ಗಾದೆಗೆರ್ ಸೊಡ್ಲೆಂಯ್. ದೆವಾಚೆರ್ ಘುರ್ಗ್ಯಾಸೊ ದೊವ್ರೊನ್ಗ್, ಹಾಂವ್ ಉಸ್ವಾಸ್ ಸೊಡ್ತಾಂ ನೆಕೆತ್ರಾಂಚೆರ್.

(3) ಪಪ್ಪಾ ಮ್ಹಜೊ ಮೊರೊನ್ ಗೆಲಾ. ಆನಿ ಮಾಮಾನ್ ಮಾಕಾ ಕಾಜಾರ್ ಕೆಲೆಂ. ಮೊಗಾಚೊ ಸಾಂಗಾತ್ ಹಾಂವ್ ಆಶೆಲಿಂ. ದೆವಾನ್ ತೊ **ಶಾಸ್ವೊತ್ ಕೆಲ್ಯಾರಿ ಪುರೊ.**

ದೆವಾಲಾಗಿಂ ಹಾಂವ್ ಮಾಗ್ಣೆಂ ಕರ್ತಾಂ. ಫುಡಾರಾಕ್
ಆಮ್ಕಾಂ ಸಮಾದಾನ್ ಮೆಳ್ಚ್ಯಾಂಕ್

(ii) ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಶಿವ್ಣೆಗಾರ್ ಪೆದ್ರು ಸಿಕ್ವೇರಾ ಎ ಮೆಲಿಂ. ಹಾಚಾ ಕಾಜಾರಾಕ್ ಗಿಜೆಲಿನೊ ರೆಬೆಲೊ ಹಾಣೆಂ ಘಡ್ಲೆಂ. ಪೆದ್ರೊ ಏಕ್ ಅನಾಥ್ ಘುರ್ಗೊ. ಮೆಲಿಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಘಟ್ಯಾರಾನ್ ತಾಕಾ ಪೊಸುನ್ ವ್ಹಡ್ ಕೆಲೊ. ತೊ ಲ್ಹಾನ್ ಆಸ್ತಾನಾ, ಮ್ಹಗ್ಲೆ ತಾಚೆಂ ಘುರ್ಗೆಂಪಣ್ ಸಂತೊಸಾನ್ ಭರ್ಲ್ಲೆಂ. ಪೆದ್ರೊ ವ್ಹಡ್ ಜಾವ್ನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಿಶಿ ವ್ಹರ್ತಾನಾ, ತಾಚೊ ಪೊಸ್ಕೊ ಬಾಪುಯ್ ಮೆಲೊನ್ ಪರ್ಗಣ್ಣಿ ವಿಲಿನಾ. ಪೆದ್ರೊನ್ ಹಟ್ ಧರ್ತಾನಾ, ಮೆಲಿಂನ್ ತಾಕಾ ಘರಾ ಥಾವ್ನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಘಾಲೊ. ಪೆದ್ರೊಚಾ ಮಾಮಾನ್ ಕಾಜಾರಾಕ್ ಮಾತೆಂ ಮಾರ್ಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಪೆದ್ರೊನ್ ತಾಚಾ ಕಾಜಾರಿ ಜಿಣ್ಯೆಂತ್ ಸುಖ್ ಸಂತೊಸ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ಗಿಜೆಲಿನೊ ರೆಬೆಲ್ಲೊಕ್ ಹ್ಯಾ ಪಿಸ್ಯಾಂತ್ ಮಾಂಡೊ ಪದ್ ರಚುಂಕ್ ವಿನಂತಿ ಕೆಲ್ಲಿ.

ಎಕ್ಲೊಚ ಮಾಂಡೊ vii

ಸಂತೊಸ್ ಬೊಗ್ತಾ ರೆ ಜಿವಾಕ – ಗಿಜೆಲಿನೊ ರೆಬೆಲ್ಲೊ (1875-1931)

1. ಸಂತೊಸ್ ಬೊಗ್ತಾ ರೆ ಜಿವಾಕ ·155
ಉಜ್ವಾಡ್ ಪೆಟ್ಲಾ ಎ ಘರಾಕ
ದಾದೊಸ್ಯಾಯೆನ್ ಬೊಂವ್ಚಾಕ
ಮಾಗ್ಣೆಂ ಯ ಆಮಿಂ ಕರ್ಯಾಂ ದೆವಾಕ

2. ಆಂಕ್ವಾರ್‌ಪಣ್ ಬೊಲಾಂದುಂನುಂ
ಚೊಲ್ಯಾ ಕುರ್ವೆಚಾ ಮಾರ್ಗಾನುಂ
ಎಸ್ಟೊಲಾಚಿ ರೆ ಪೊಂತಾನುಂ
ಎಕ್ಟಾಂಯ್ ಆಷ್ಟಂ ಜಾಲೆಂ ಕುರಾಸಾಂವುಂ

3. ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತು ಎಕ್ವೊಟಾಚೊ
ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಪುರೊ ಉಜ್ವಾಡಾಚೊ
ಸಾಂಗಾತ್ ಕರುನ್ ಎಕ್‌ಮೆಕಾಚೊ
ಸದಾಂಚ್ ಪೆಲಿಜ್ ಕಾಡ್ಯಾ ದಿಸ

ಪರ್ಮಳ್ ಜಾಜ್ಮಿಂಚೊ
ಮೊಗ್ರ್ಯಾಂಚೊ
ಸದಾಂಚ್ ದೆವಾನ್ ಸಾಂಬಾಳುಂಚೊ

ಅರ್ಥ್ : ಬೊಲಾಂದುಂಸುಂ=ಸಂಪವ್ನ್; ಎಸ್ತೊಲ್=Stole; ಕಾಡ್ಯದಿಸ=ದೀಸ್ ಕಾಡ್ಯಾಂ

ವಿವರಣ್:(*i*)(1) ಪ್ಯಾಜಾ ಜಿವಾಕ್ ಸಂತೊಸ್ ಜಾತಾ, ಘರ್ ಉಜ್ವಾಡಾನ್ ಭರ್ತಾಂ. ದೆವಾಲಾಗಿಂ ಮಾಗ್ಯಾಂ, ಸದಾಂಚ್ ಅಮ್ಕಾಂ ಸಂತೊಸ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್.

(2) ಎಕ್ಸುರ್‌ಪಣಾಚೆಂ ಜೀವನ್ ಸಂಪೊವ್ನ್, ಕುರ್ಪೆಚ್ಯಾ ವಾಟೆನ್ ಎಕಾಮೆಕಾ ಮುಖಾರ್ ಚಲ್ಯಾಂ. ಎಸ್ತೊಲಾಚಾ (stole) ಪೊಂತಾನ್ ಕಾಳ್ಜಾಂ ಆಮ್ಚಿ ಎಕ್ವೊಟಾಯ್ಲಿಂ.

(3) ಎಕ್ವೊಟಾಚೊ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತ್ ಉಜ್ವಾಡಾಚೊ ಜಾಂವ್ಪಿ, ಆನಿ ಎಕಾಮೆಕಾಚಾ ವೆಂಗೆಂತ್, ಸಂತೊಸಾನ್ ದೀಸ್ ಆಮಿ ಸರ್‍ಯಾಂ.
ಜಾಜ್ಮಿಚೊ, ಮೊಗ್ರ್ಯಾಂಚೊ ಪರ್ಮಳ್ ಸದಾಂಚ್
ದೆವಾನ್ ಸಾಂಬಾಳುಂಚೊ

(*ii*) ಹೊ ಮಾಂಡೊ ದೊ| ಮೆಯ್ರೆಲೆಸ್ ಕೊರೆಯ ಆನಿ ತಾಚಿ ವ್ಹಕಾಲ್ ಬ್ರಾಜಿನಾ ಹಾಂಚಾ ಕಾಜಾರಾಕ್ ಚಡುಣೆ 1887 ಇಸ್ವಿ ಆನಿ 1902 ಇಸ್ವೆ ಮದೆಂ ಘಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಯುಟಲಿಸಿಯ ರೆಬೆಲೊ ಹಿಚೆಂ ಸಾಂಗಪ್. ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಬಾರಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ, ಕಾರಾಣ್ ಶೆತ್-ಕಾಮಾ ವೆಳಾರ್ ಸರ್ವ್ ಜಾತಿ-ಕಾತಿಚೆಂ ಬಾಯ್ಲಾಂ ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಗಾಯ್ತಾತ್.

4.6 ವಿಳಾಪಿ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ

i. ಸಂಸಾರ್ ಚಾರಿಚ್' ರೆ ದಿಸಾಂಚೊ : ಲುವಿಸ್ ಮಿನೇಜಸ್– (1866–1936)

1. ಸಂಸಾರ್ ಚಾರಿಚ ರೆ ದಿಸಾಂಚೊ *-156*
ಉಗ್ಡಾಸ್ ವಸ್ನಾಂ ಮೊತಿಂತುಲೊ
ತುವೆಂ ಕೆಲೊಲೆಂ ಕಸ್ಟಾಂಚೊ ಮರಿಯನಿನ್ಹಾ
ಕಷ್ಟ್-ದಗ್ದಾಂಚೊ

2. ಸೆಗ್ರೆದಾನಂ ಕೆಲೆಂ ಟ್ರಾತು
ಮುದಿಂ ಪಪ್ಪಾನ್ ಗೆಲ್ಲಿ ಗಾತು
ಕಾಳ್ಜಾ ಪಾಲೆ ಮಾರುನು ಸಾತು ಮರಿಯಾನಿನ್ನ
ಸಾಂತಿಲ್ ಸಾಂಗತು

3. ಅಂಜಾಚೆ ಪ್ರೊರಿಂ ಕೆಲೊ ಮೊಗು
ಅತ್ರೆಗಾನಿ ಗೆಲ್ಲಿ ಬೇಯ್ಬು
ಪಿಶ್ಯಾ ಪ್ರೊರಿಂ ಕೆತ್ತ್ಯಾ ಜೊಂವ್ತಾ ಮರಿಯಾನಿನ್ನಾ
ತುಂತೊನ್ ಕಾಳಿಜು

4. ಮಾಕಾ ಪ್ರೊಳ್ಟ್ಯಾಳಾಯ್ಕಿ ಸಾಯ್ಬಾ
ಕುಡಿ ಆತ್ಮ್ಯಾ ಸೈತು
ಅಸಿಂ ಇತುಲೆ ಕಷ್ಟ್ ಜೊಗ್ಲೆ ಮರಿಯಾನಿನ್ನಾ
ಗರ್ಜೆ ಪಿರೆತು

5. ಆದೇವ್ಸ್ ಆದೇವ್ಸ್ ಮುಜಾ ಮೊಗಾ
ದಿಸ್ಪಿದಿರ್ ಕೊರ್ತ್ಯಾಂ ತುಕಾ
ತೆ ಕಷ್ಟ್ ಜೊಗ್ತ್ಯಾಯ್ ತೆ ಮಾಕಾ ಮರಿಯಾನಿನ್ನಾ
ದಗ್ದ್ ಬೊಗುರ ತುಕಾ

ವಿವರಣ್: *(i)* (1) ಜಿಣ್ಯೆಚಿ ಆಪ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಸಂಸಾರ್ ಚಾರ್‌ಚ್ ದಿಸಾಂಚೊ. ತುವೆಂ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕಷ್ಟಾ-ದಗ್ಯಾಂಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಮುಜೆ ಘಾವ್ ಸೊಡ್ನ್ ವಚಾನಾ, ಮರಿಯಾ ನಿನ್ನಾ

(2) ಗುಟಾನ್ ಆಮಿ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ತಯಾರಿ ಕೆಲ್ಲಿ. ಪಪ್ಪಾನ್ ಮುದಿಂ ಮೋವ್ ಘಾತ್ ಕೆಲೊ. ಮ್ಹಜಾ ಕಾಳ್ಜಾರ್ ಸಾತ್ ಪಾಲೆ ಮಾರುನ್ ಆಮಿ ವೆಗ್ಳಿ ಜಾಲ್ಯಾಂವ್, ಮರಿಯಾನಿನ್ನಾ

(3) ಅಂಜಾ ಬರಿಂ ತುಜೊ ಹಾಂವೆಂ ಮೋಗ್ ಕೆಲೊ. ಅತ್ರೆಗಾನ್ ಹಾಂವ್ ತುಜೊ ಉಮೊ ಘೆತ್ಲೊ, ಮುಜೆಂ ಕಾಳಿಜ್ ತುಟೊನ್ ಪಿಶ್ಯಾಂಬರಿ ತುಂ ಕಿತ್ಯಾ ಜೊಂವ್ತಾಯ್ ಮರಿಯಾನಿನ್ನಾ

(4) ಮ್ಹಾಕಾ ಪೊಳ್ಟ್ಯಾಳಾಲೊ ದೆವಾ, ಕುಡಿ ಆತ್ಮ್ಯಾ ಸಯ್ತ್, ಗರ್ಜೆ ಭಯ್ರ್ ಇತ್ಲೆ ಕಷ್ಟ್ ಜೊಗ್ಲೆ ಮರಿಯಾನಿನ್ನಾ

(5) ಆದೇವ್ಸ್, ಆದೇವ್ಸ್ ಮ್ಹಜಾ ಮೊಗಾ, ತುಕಾ ಹಾಂವ್ ಸೊಡ್ನ್ ವೆತಾಂ, ಮ್ಹಾಕಾ ಜೊಗ್‌ಲ್ಲೆ ಕಷ್ಟ್ ತುಕಾಯ್ ಜೊಗುಂಕ್ ಮೆಳೊಂಪ್ಪಿ ಮರಿಯಾನಿನ್ನಾ

(ii) ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಚಮುಣೆ 1895 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಟೆ ಮಾಂಡೊ ರಚ ಲುಪಿಸ್ ಮಾಸ್ಕೆಲ್ ಮಿನೇಜಸಾಕ್ ಕಾಜಾರಾಚಿ ಪ್ರಾಯ್ ಭರ್ತಾನ ಘಡ್‌ಲ್ಲೊ ಜಾವ್ನೆತ್ ಮ್ಹಣ್ ಅಂದಾಜ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹೊ ಮಾಂಡ ಘಡುಂಕ್ ಕಾರಾಣ್ ಮರಿಯಾ ಅನಿನ್ಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಚಲಿಯೆನ್ ಮೋಗ ಕರುನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಯ್ನಾಶೆಂ ಲುಪಿಸ್ ಮಿನೇಜಸಾಕ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಘಾತ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಚಿ ಚರಿತ್ರಾ ಅಶಿ ಆಸಾ:-

ಮರಿಯ ಅನಿನ್ಸಾ ಅನ್ಯೇಕ್ಲಾ ಕಡೆನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಇಗರ್ಜೆ ಥಾವ್ನ್ ಭಯ್ರ ಯೆತಾನಾ, ಲುಪಿಸ್ ಜಾಯ್ರ್ ಜಾಗ್ಲಾಕಡೆನ್ ಉಬೊ ರಾವ್‌ಲ್ಲೊ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ ಹಾಂಕಾಂ ಪಳೆವ್ನ್ ತಾಕಾ ಘಾತ್ ಕೆಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಗುಸ್ಸ್ಯಾಂವ್ ಮಾಂಡುನ್ ವಡ್ಲ್ಯಾ ತಾಳ್ಯಾನ ಗಾಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ. ಅಸಲಿಚ್ ಚರಿತ್ರಾ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಅನ್ಯೇಕ್ ಮಾಂಡೊ, ಅಡೊಲ್ಫಿನ್ನೊ ಹಾಣೆಂ "*ತುಜೊ ಮೋಗು ಅಸ್ಲೊಲ್ ಮ್ಹಣುಂ,*" ಲುಪಿಸಾಚಿ ದೇಖ್ ಘೆವ್ನ್ ಪರ್ಗಟ ರಿತಿನ್ ಗಾಯ್ಲೆಲೊ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

'ಕಾಳ್ಜಾ ಬಾಲೆ ಮಾರುನ್ ಸಾತು ಮರಿಯನಿನ್ಸಾ' ಹೊ ಸಂಕೇತ್ ಮೆಡೊನ್ಸಾಕ್ ಸಾತ ಬಾಲೆ ಮಾರ್‌ಲ್ಲೊ ಸಂಕೇತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಆನಿ ಹೆಂ ಕಲೆಚೆಂ ಉತಾರ್ ಗೊಯಾಂತ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ವಿಳಾಪಿ ಮಾಂಡೊ ii

ಎಕ್ ದೀಸ್ ಬಾಗಿಂತ್ ಯ ಹಾಂವ್ ಗೆಲೊಲಿಂ – ಅನಾಮಿಕ್

1. ಎಕ್ ದೀಸ್ ಬಾಗಿಂತ್ ಯ ಹಾಂವ್ ಗೆಲೊಲಿಂ [157]
ಘೊಡಿಂ ಘೆತ್ಲಿಂ ಹಾಂವೆಂ ಆಬೊಲಿಂ
ತಿಂವಿಂ ಹಾಂವ್ ಘೆವ್ನ್ ಯೆತಾಲಿಂ
ಎಕಾ ಚಲ್ಯಾನ್ ಮಾಗೊನ್ ವೆಲಿಂ

2. ಆಬೊಲಿಂ ದಿತಾನಾಂ ಹಾಂವ್ ರೊಡ್ಲಿಂ
ಮಾಕಾ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂವೆಂ ಹಾಡ್ಲೆಲಿಂ
ದೊನಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಮೊತಿಂತು ಘಾಲಿಂ
ತೆದ್ನಾಂ ಆಂಕ್ವಾರ್ ಹಾಂವ್ ಆಸುಲ್ಲಿಂ

3. ಅರ್ನೆಸ್ತ್ ತುಜೆಲಾಗಿಂ ಹಾಂವ್ ಮಾಗ್ತಾಂ
ಮಜಿ ಕಾಕುತ್ತ್ ಕೊರ್ ಮ್ಹಣ್ ಆತಾಂ
ಕಾಜ್ರಾಚೆ ಆದಿಂ ದಿರ್ರೈತ್ ಮಾಗ್ತಾಂ
ದುಃಖಾನಿ ದುಃಖಾನಿ ಹಾಂವ್ ರೊಡ್ತಾಂ

ಪಳ್ಕಾ ಹಾಂವ್ ಆಯೊಲಿಂ ಹಾಡ್ತೆಲಿಂ
ತುಕಾ ದಿತೋಲಿಂ
ತುಮ್ಚೆರ್ ಘರಾ ಕೋಣಂ ಆಸಾಯ್ ರೆ
ಫುಲಾಂ ಮಾಳ್ಯೆಲಿಂ

ವಿವರಣ್: ಏಕ್ ತರ್ನಾಟೊ ಏಕಾ ಚೆಲಿಯೆಚೆರ್ ಆಸಕ್ತ್ ದಾಕಯ್ತಾ. ಪುಣ್ ತಪ್ಲೊಳ್ ತೆಂ ತಾಕಾ ಉತ್ತ್ರೇಜನ್ ದಿಂವ್ಚ್ ಉಜೆತಾ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ತೆಂ ಚುರ್ಚುರ್ತಾ. ಕಾರಣ್ ತಪ್ಲೊಳ್ ತಾಚೆವಯ್ರ್ ಆಸಕ್ತ್ ದಾಕಯಿಲ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಚೆಕಡೆ ಕಾಜಾರ್ ಜಾವ್ಚೆಂ ಕೊಣ್ಣಾ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತಾಪ್ ಆಟಯ್ತಾ.

ಕವಿತಾ ಆನಿ ಸಂಗೀತ್: ಬಹುಶಾ ಮೊಗಾರ್ ಪಡೊನ್ ಘಾತ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂಕಷ್ಟಾಚ್ಯಾಕೀ, ಮೋಗ್ ಕರುಂಕ್ ಅಪ್ಪಾಸ್ ಮೆಳ್ನಾತ್ಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟ್ ದ್ವಪ್ ಮ್ಹಣ್ ಮೊಗ್ತ್ಯಾಂ ಚಿಂತಾಪ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಚ್ಯಾಕೀ ದ್ವಪ್ ಕಷ್ಟ್-ವಳ್ಳಿ ಮೋಗ್ ಕರುಂಕ್ ಮೆಳ್ಳೆಲ್ಲ್ಯಾ. ಏಕ್‌ಚ್ ಅಪ್ಪಾಸ್ ಹೊಗ್ಡಾವ್ನ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾ... ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಏಕ್ ಶಬ್ದ್ ಉಚಾರಿಲ್ಲ್ಯಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮಾಗಿರ್... ಕೊಣು ಅಸ್ಪಷ್ಟ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೊ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಹೊ ಏಕ್ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಮಾಂಡೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯಾ ಪದಾಂತ್ ಏಕಾ ಅಂಕ್ವಾರಿ ಚೆಲಿಯೆಚಿಂ ಮೊಗ್ಯಾಂ ಜೀವ್ ನಾಜೂಕ್ ರಿತಿನ್ ಚಿಂತ್ರಾಯಿಲ್ಲಿಂ ದಿಸ್ತಾತ್. ತೆಂ ತರ್ನಾಟೆ ಜಾವ್ನ್ ಸೊಭಿತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಏಕ್ ದೀಸ್ ತಾಚಾ ಬಾಗಿಂತ್ ಥಾವ್ನ್ ಘರಾ ಚಲೊನ್ ವೆತಾನಾ ತಿಚೆಕಡೆನ್ ಘೆಂವಿಂ ಆಯೊಲಿಂ ಫುಲಾಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ. ತಪ್ಲೋಳ್ ತಿಕಾ ಏಕ್ ತರ್ನಾಟೊ ದಿಸ್ತಾ ಆನಿ ಘಟ್ಟ್ ಕಾಳ್ಜಾನ್ ಆಯೊಲಿಂ ಮಾಗ್ತಾ. ತ್ಯಾ ತರ್ನಾಟ್ಯಾನ್ ಫುಲಾಂ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮಾಗಾಜಾಯ್' ತಾಂಗೆರ್ ಫುಲಾಂ ಮಾಳ್ತೆಲಿಂ ಕೋಣ್ ಆಸಾತ್' ಬಹುಶಾ ಕೊಣಂನಾಂತ್. ತ್ಯಾ ಘಡಿಯೆ ಹಾಂವ್ ತಾಕಾ ದಿತಾನಾ 'ದೋನ್ ಶಬ್ದ್' ಮೊಕ್ಳಿಂತ್ ತಿಚಿ ಗುಂತೊನ್ ಆಯ್ಲಿ ಪುಣ್ ತಿಚಿ ಜಿಬೆರ್ ಯೇವ್ನ್ ಆಪಾಜಾನ್ ಉಚಾರ್ಲೆನಾಂತ್. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಧೈರಾನ್ ಉಚಾರಿಲ್ಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಿಚಿ ಜಿಣ್ಯೆಚಿ ಕೂಸ್‌ಚ್ ಬದಲ್ತಿ ಕೊಣ್ಣಾ. ಆಜ್ ತಿ ಅಂಕ್ವಾರ್ ಉರೊನ್ ಮೊಗಾಕ್ ಆನಿ ಕಾಜಾರಾಕ್ ಆಶೆವ್ನ್ ಆಸಾ.

– ಹೆಂ ವಿವರಣ್ ದಿತಾ ಲುಸಿಯೊ ರೊಡ್ರಿಗಸ್ 'Folk songs of Goa 1. Mando – The song of Love," Journal of the university of Bombay (january 1954)[158]

ದೋನಿ-ತೀನಿ ಮಹಿನೆ ಜಾಲೆ ಮಜಾ ಮೊಗಾ – ಸೆಜಾರ್ ಮೆಂಡಿಸ್

1. *ದೋನಿ-ತೀನಿ ಮಹಿನೆ ಜಾಲೆ ಮಜ ಮೊಗಾ* [159]
ಪ್ರೊಬಿರ್ ನಾಸ್ಲ್ಯಾರಿ ಮಾಕಾ
ಏಕಿ ಪುಣ್ ಚಿಟ್ಟಿ ದಾಡಿ ರೆ ಮಾಕಾ
ಮೊಗಾಚೆರ ಉತೊರ್ ದೀವ್ನ್ ಮಾಣಿಕ
ನಾಂ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಜೀವು ದಿತಾಂ ತುಕಾ
2. *ಜೊಬೊರ್ದಿ ಮಾಕಾ ಆಸಾ ರೆ ಪೊಸಿ*
ಮೊಡ್ಗಾವಾಂತು ರಾವ್ಚಿ
ಪಪಾಕ್ ಆಸಾ ಮುಂ ರೆ ಪೊಸಿ
ಸೆಮಿನರಿಂತು ಮಾಕಾ ಘಾಲ್ಚಿ
ಹಾಯ್, ಹಾಯ್ ಯ ಹಾಯ್ ಮೊತ್ ಜಾತಾ ಪಿಶಿ
3. *ದೋನಿ ತೀನಿ ಚಿಟಿಯೊ ದಾಡ್ಲ್ಯೊ ಮಜ ಮೊಗಾ*
ಸೆಜಾರ್ ಪಿನ್ಟಾ ಕಡೆ
ರಿಪೋಸ್ತ್ ಪಾವ್ಲಿಂ ನಾಂ ಮಜೆ ಕಡೆ
ದುಃಖಾನಿ ಬೊರ್ತಾಯ್ ಮಜೆ ದೊಳೆ
ರೆಸ್ಪೊಂದೆರ್ ಕರ್ಚಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಪೊಳೆ
4. *ಶಿ, ಶಿ, ಶಿ, ಶಿ, ಶಿ ಸೆಜಾರು ಪಿನ್ಟೊ*
ಕಿತೆಂ ತುವೆಂ ಕೆಲೆಂ
ದೆನುಂಸಿಯಾರೊ ಕೆಲೆಂ ಕೊಣೆಂ
ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ಯೆತಾ ಮಜಾ ರೊಣ್ಣೆಂ
ಮೇರಿ ಎಲೆನ್ (ಮರಿಯ ಹೆಲೆನ) ಫಪಯ್ಲಿಂ ತುಕಾ ಕೊಣೆಂ
5. *ಸಾಟೊ ಮಾಲ್ಗಿಸಾಂವ್ 'ಫುಲ್ತಾಂ ಮಜ' ಮೊಗಾ*
ದೆನುನ್‌ಸಿಯೆರ್ ಕೆಲ್ ತಾಕಾ
ಕಸ್ಲೆಂ ದಿಜ್‌ಗ್ರಾಸ್ ಮಜ ದೆವಾ
ಪೊಂಡಾಚೆ ದೆಗೆರಿ ಪಾವ್ತಾಂ ದಿಸ್ತಾ
ಸುಯಿಸಿದಾರ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಮಾಕಾ ದಿಸ್ತಾ
6. *ಯೊ, ಯೊ, ಯೊ, ಯೊ ಮಜ ಮೊಗಾ*
ಅಬ್ರಾಸ್ ದಿ ರೆ ಮಾಕಾ
ಜುರಾಮೆಂತು ದಿತಾಂ ತುಕಾ
ಕೆದ್ನಾಂಚ್ ಸಾಂಡ್ಚೊ ನಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಮೊಗಾ
ಮೇರಿ-ಎಲೆನ್ ಕಾಳ್ಜಾಚ' ಮಜಾ ಗೊಂಡ್ಯಾ

7. ಇಂತ್ರುಜಿಸ್ ಹಾಂವ್ಂ ಜೆಯಾಂ ಲಾಗೊನಾಂ
ಮಮಾಕ ಪಟಯ್ತಾಂ
ಸ್ತ್ರೆಜಿ ಜಾಕ್ಶಾ ಮ್ಹುಣ್ ಸಾಂಗೊನಾಂ
ರಗ್ತಾಂ ವ್ಹೊಂಟೊನ್ ಪಾಕಯ್ತಾಂ
ಸೆಮಿನಾರಿಂತ್ ಪ್ರೆಸ್ತಾಂ ಮ್ಹುಣ್ ಸಾಂಗೊನಾಂ

8. ರಾತಿ ಕಾಟಾರ್ ಜಾವ್ನ್ಂ ವಿಸ್ಪಿಟ್ ಎಯ್ಲ್ ಮಜಿ ಮೆಂಗಾ
ನಿದ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾಂ ಮ್ಹಾಕಾ
ಮಜೊ ಪಪ್ಪಾ ಮಾರುಂ' ಯೆತಾ
ವಿಸ್ಪಿದಿರೊ ಕೊರ್ತಾಂ ತುಕಾ
ಅದೇವ್ಸ್, ಅದೇವ್ಸ್, ಅದೇವ್ಸ್ ಮಜಾ ಮೆಂಗಾ

ಶಬ್ದ್ : ಪ್ರೆಯರ್-ಪಿಯರ್: ಪ್ರೆತಿ ಪಿತಿ. ವಿಸಾಂವಿಸಾರೆಂ-ವಿಶ್ವಾಸ್ ಘಾತ್: ಪಟಯ್ಲ್ಯಾಂ-ಮಾರ್ಲ್ಯಾಂ: ವಿಸ್‌ಗ್ರಾಸ್-ಕಠಿಣ್‌ಆಯ್. ಸುಯುಸಿಮಾರ್ ಜಿವ್ಯಾತ್. ಅಬ್ರಾಸ್–ವೆಂಗ್. ಜುರಾಮೆಂತ್–ಉತಾರ್ ದಿತಾಂ: ಇಂತ್ರುಜಿಸ್-ಯೆದ್ಯಾಳ್: ಸ್ತ್ರೆಜಿ–ವಾರ್ತಾ ಶೆಳಿಜಿ ಪಿಪಾ: ವಿಸ್ಪಿದಿರೊ – ವಿದಾಯ್

ವಿವರ್: ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಮರಿಯಾ ಹೆಲಿನಾ ಚಮಾನ್ 1890–1900 ಇಸ್ವೆ ಮಧೆಂ ಘಡ್ಲೆಲೊ ಮ್ಹುಣ್ ಅಂದಾಜ್ ಕರ್ತಾತ್.

ತ್ಯಾ ಘಡಾಚಿ ಪಾಟ್‌ಭುಂಯ್ ಅಶಿ ಆಸಾ–

ಹೊ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಲ್ಯಾ ಮರಿಯಾ ಹೆಲಿನಾಚಾ ಮೊಗಾರ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ. ತಿಚೆಂ ತಾಚಿ ಆವಯ್ ಬಾಪಯ್ ಹಾಂಚಾ ಕಾಜಾರಾಕ್ ವಿರೋದ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ತಾಕಾ ಪಾದ್ರಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಸೆಮಿನಾರಿಕ್ ಧಾಡುಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್ತಾಲಿಂ, ತೊ ಮೆಸ್ತ್ರಿಚೊ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ತಾಕಾ ಪೊಲಿಸ್ ಘಡ್ಕ್ ಲಗಯ್ಲ್ಯಾ. ಹೊ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಲ್ಲೆ ಸೆಜಾರ್ ಮೆಂಟಿಸ್, ಘರ್ಚ್ಯಾಂಚಿ ಅಪ್ಲೆ ಆಸ್ಲ್ಯಾರಿ ಮೊಗಾರ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲಿ ಚಲಿ ಮರಿಯಾ ಹೆಲಿನಾಕ್ ತಾಚೊ ಇಷ್ಟ್ ಸೆಜಾರ್ ಖಿಸ್ತಾ ಕಡೆನ್ ಚಿಟಿ ಬರೊವ್ನ್ ಧಾಡ್ನ್ ಸಂಬಂದ್ ದವರ್‌ಲ್ಲೊ. ಪುಣ್ ಹೊ ತಾಚೊ ಪಾತ್ರೆಸಾಚೊ ಇಷ್ಟ್ ಸೆಜಾರ್ ಖಿಸ್ತೊ ಹಾಣೆ ತಾಕಾ ವಿಶ್ವಾಸ್ ಘಾತ್ ಕೆಲೊ. ಪಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ತ್ಯಾ ಮರಿಯಾ ಹೆಲಿನಾ ಕಡೆನ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕಾಜಾರ್‌ಯಿ ಜಾಲೊ. ಹೆಂ ತ್ಯಾ ಮೊಗಾರಾಕ್ ಸೊಸುಂಕ್ ಜಾಲೆಂನಾ. ತಾಚೆಂ ಪೊಲಿಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಕರ್ತಾವ್ಯ್ ಪಡಿಚಿ ರಾಜ್ಯ್ ಪಾಲಾಚ್ಯಾ ಬೆಂಗ್ಳುರಾ ದರ್ಬಾರಾ ಕಡೆನ್ ರಾವ್ನೊನ್ ರಾಕಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಂ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಏಕ್ ದೀಸ್ ತಾಚೆಕಡೆ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪಿಸ್ತೂಲಿನ್ ತಾಣೆಂಚ್ ತಕ್ಲೆಕ್ ಮಾರ್ನ್ ತಾಣೆ ಜಿವ್ಯಾತ್ ಕೆಲೊ.

ತೊ ಮೆಸ್ತ್ರಿಜೊ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ತಾಚೆ ಪುರ್ವಜ್ ಪೊರ್ಚುಗೀಸ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತ್ಯಾ ನಿರ್ಭಾಗಿ ತರ್ನಾಟ್ಯಾಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬರೀ ಯೆತಾಲಿ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಮೆಸ್ತ್ರಿಜೊ ಕುಟ್ಮಾಬ್ಯಾಂಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಂವ್ಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಎಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲ್ಲಿ. ಕಾರಾಣ್ ಚಡುಕೆ **1850** ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ ಪದಾಚೆಂ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಹೊ ಮಾಂಡೊ ತಾಣೆಂಚ್ ಬರ್ಯೆಲಾ ಜಾವ್ನೆತ್ ವ ಹೆರಾಂ ಕರ್ನಾ ಬರಂವ್ನ್ಕ ಲಾಯ್ಲಾ ಆಸ್ತಲೊ. ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ಪದಾಂತ್ ತಾಚಿ ಭಾವನಾ ಉಚಾರಿಲ್ಲಿಂ ಪಳೆತಾನಾ ತೊ ತಾಣೆಂಚ್ ಬರಯ್ಲಾ ಮ್ಹಣ್ ತರ್ಕ್ ಕರ್ಯೆತಾ.[160]

ವಿಳಾಪಿ ಮಾಂಡೊ iv

ಎಯ್ ಕಿತೆಂ ಯು ಹಾವೆಂ ಕೊರ್ಚೆಂ - ಅರ್ನಾಲ್ದೊ ದೆ ಮಿನೇಜಸ್ (1863–1917)

1. *ಎಯ್ ಕಿತೆಂ ಯು ಹಾವೆಂ ಕೊರ್ಚೆಂ?*[161]
ಪುಂಯ್ ವೊಚೊನ್ ಯು ಹಾವೆಂ ಮೊರ್ಚೆಂ?
ಕೆದೆಂ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ದಿಜ್‌ಗ್ರಾಸ್ ಮುಂ ರೆ ಮಜೆಂ
ಆತಾಂ ಕೊಣಾಕ್ ಸಾಂಗುಚೆಂ?
2. *ಮಾತ್ಯಾಚಿಂ ಪುಲಾಂ ಮಜಿಂ ಬಾವ್ಲಿಂ*
ಹಾತಾಚಿಂ ಕಾಂಕ್ಣಾ ಮಜಿಂ ಪುಟ್ಲಿಂ
ತೊಂಡಾ ಉತ್ರಾಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲಿಂ
ದೊಳ್ಯಾಂಚಿ ದುಃಖಾಂ ದೆಕುನ್ ಸುಕ್ಲಿಂ
3. *ಎಯ್ ಕಿತೆಂ ಯು ಹಾವೆಂ ಕೆಲೆಂ?*
ಎಯ್ ಕಿತೆಂ ದೆವಾ ಜಾಲೆಂ?
ಉಣೆಂಪಣ್ ಇತುಲೆಂ
ಆತಾಂ ಬೊಗಿತಾಂ ಗುನ್ಯಾಂವುಂ ವಿಣೆಂ

ನಾಗೊಯ್ಲಿ ಸಾಯ್ಲಾ,
ಸಗ್ರಿ ಗಿರಾಶಿಲಿ ಮ್ಹಾಕಾ

ಅರ್ಥ: ಪುಂಯ್-ಬಿಂಯ್; ದಿಜ್‌ಗ್ರಾಸ್-ಅನ್ವಾರ್; ನಾಗೊಯ್ಲಿ ಸಾಯ್ಬಾ, ಸಗ್ರಿ ಗಿರಾಶಿಲಿ ಮಾಕಾ-ಮೋಸ್ ಕೆಲೊ ಮಾಕಾ, ಪುರ್ತೆಂ ವಿಶ್ವಾಸ್ ಘಾತ್ ಕೆಲೊ ಮ್ಹಾಕಾ

ವಿವರಣ್: ಅಕಾಲಿಕ್ ಮೋಗಾತ್ಮ ಘೊವಾಚೆಂ ಮರಣ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮೊಗಾರ್ ವಿಳಾಪ್ ಕರ್ತಾ – ಘೊವ್ ಮೊರ್ತಾಚ್ ಹಿಂದು ವಿದವ್ ಬಾಯ್ಲ್ ಕಾಂಕ್ಣಾ ಪುಟಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಬರಿ, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಬಾಯ್ಲಾಂ ಸಮೇತ್ ತವ್ಳ್ ಕಾಂಕ್ಣಾ ಪುಟಯ್ತಾಲಿಂ

ತುಜೊ ಮೋಗು ಅತ್ಮೊಲ್' ಮ್ಹುಣುನ್-ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ ದೆ ಮಿನೇಜಸ್ (1863-1917)

1. ತುಜೊ ಮೋಗು ಅತ್ಮೊಲ್ ಮ್ಹುಣುನ್
ಮೆಂವ್ಲ್ಯಾಂವ್ ಮೊಗ್ರ್ಯಾ ಸಗ್ಳೆಂಚ್ ಗಾಂವ್ಂ
ಕಾಳ್ಜಾಚ ಘಾಟ್ ತುಜೆ ಮುಜೆರಿ ಮೆಂವ್ಲೊನ್
ಯ ಅತಾಂ ಮೊರುಂ ಪಾವ್ಲ್ಯಾಂ ಯ ಹಾಂವ್ಂ

ಎಯ್. ಎಯ್. ಅಂತಸ್ಕರ್ಣಾಚೆ ಘಾಯ್ ರೆ ಮುಜೆ
ಎಯ್ ಯ ಎಯ್ ಕೊಣಾಕ್ ದಾಕೊಂವ್ಚೆ

2. ಮೊತಿ ಜಾವ್ಣಾ' ಪಾವ್ಲ್ಯಾ ಪಿಶಿ
ತುಮೆಂ ಮುಸ್ಕ್ರ್ಯಾಚೆ ಕಲಿ ಮ್ಹುಣ್ ಯ ಅಶಿ
ತುಜೆ ಮಾಯ್ಯ್ ಜುಯೊರಿ ಜುಯೊರಿ ಜಾಲಿ ಫೊಶಿ
ಎಂಡೆಜಾ ದುಕಾ ಮಿಸ್ರ್ಯಾರಿ ಮಾರ್ಚಿ

ಎಯ್. ಎಯ್. ಕಾಳ್ಜಾಚೆ ಅತಾಂ ಒಂತಿಮೊಂತೊ ಮುಜೆ
ಎಯ್, ಯ ಎಯ್ ಕೊಣಾಕ ಸಾಂಗುಚೆ

3. ಪಾಯ್ಯ್ಯಾ- ಮಾಂಯ್ಯ್ಯಾ' ಮೊತಿ ಜಾಲ್ಯಾ ತೊಂಟ
ದೆಋುನ್ ಕೊರುಂ ಪಾವ್ಲಿ ಪಾಟಿ
ಕಾಮಿಲಾಚ ತಾಗೆಂ ಯ ಅಯ್ಸೊನ್ ಪ್ರೊಟ
ಮಾಕಾ ಯೆವ್ಣಾ' ಪಾವ್ಲ್ಯಾ ವಾಳ್ತಿ

ಎಯ್. ಎಯ್. ಕುಡಿಚೆ ಯ ಅತಾಂ ಪ್ರೋಪ್ರೋಂ ಮುಜೆ
ಎಯ್. ಯ ಎಯ್. ದೆವಾನ್ ಕುರಾರ್ ಕರ್ಚೆ

4. ಆದೇವ್ಸ್ ಕೊರುಂ ನೊಜೊ ತುಕಾ
ಕಿತ್ಯಾ ಸಾಂಡುನ್ ವೊತಾ'ರೆ ಮಾಕಾ
ಮುಜೆಂ ಪಿಡೊ ಯ ಹಾಂವೆಂ ದಿಟೊಯ್ಲ್ಯಂ ತುಕಾ
ಅಡೆಲಿನ್ ಮಜಾ ಮಾಣಿಕ!

ಎಯ್, ಎಯ್, ದುಖಾಚೆ ಯ ಅತಾಂ ವಾಳೊ ರೆ ಮುಜೆ
ಎಯ್. ಯ ಎಯ್ ದೆವಾನ್ ಸೊಪ್ಲುಂಚೆ

ಅರ್ಥ್: ಫೊಶಿ–ಮಿಶಿ; ಫುರ್ಸಾರಿ–ಮಿಸ್ರ್ಯಾರಿ; ಪಿಡೊ–ಜಿಣೆ;

ವಿವರಣ್: ಹೊ ಮಾಂಡೊ ರಚ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭ್ ಆನಿ ಸನ್ನಿವೇಶ್:–ಅರ್ನಾಲ್ಡ್ಯಾಚೊ ಏಕ್ಲೊ ಇಷ್ಟ್, ಎಡೊಲ್ಲ್ಯಾ ದ ಒಯುದಾದೆ ಕೋಸ್ತ, ವ ಅಡೊಲ್‌ಒಸ್ಸ್ಯಾ (1864–1914) ಮಾಡ್ಯಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಾಚೆಂದಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಕಡೆನ್ ಗುಮಾಸ್ತ

ಜಾಪ್ತಾನ್‌ಲ್ಯಾ. ಪೆಳಾರ್ ಮರಿಯಾ ಅದೆಲಿನಾ ದ ಕೋಸ್ತ ಮ್ಹ
ಲಾಗ್ಗಿಲ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀಯೆ ಚಲಿಯೆ ಕಡೆನ್ ಮೊಗಾರ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲೊ. ಅದೊಲ್‌ಫಿನ್
ಮಹಾರ್ ಆನಿ ಶಿಕಿ. ತರ್ನಾಟೊ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತಾಚೆಕಡೆನ್ ದುಡು
ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಪರ್ಸುಂ ಅದೆಲಿನಾ ತಾಚ್ಯಾ ಮೊಗಾರ್ ಪಡಾತ್‌ಗೀ ಮ್ಹಣ್ ತಾಕಾ
ದುಬಾವ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಏಕ್ ದೀಸ್ ನವೆಂ ಬಜಾರಾಂತ್, ಪಿಂತಾ
ಕರ್‍ತಾನಾ ತಾಕಾ ತಾಚೊ ಇಷ್ಟ ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ ಮೆಳ್ಳೊ. ತಪ್ಪೊಳ್
ಅದೊಲ್‌ಫಿನ್ಸ್ಯೊ ದೆದೆಸ್ಪೂರ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಪಳೆವ್ನ್, ಅರ್ನಾಲ್ಡ್ಯಾನ್
ವಿಚಾರ್ಲೆಂ- 'ತುಜೆಂ ರಡ್ಣೆಂ ಕಿತ್ಯಾಕ್' ತಪ್ಪೊಳ್ ಅದೊಲ್‌ಫಿನ್ಸ್ಯಾನ್
ಜವಾಬ್ ದೀವ್ನ್ ತಾಚಾ ಮೊಗಾಚೆಂ ಅದೆಲಿನಾ, ವಿಶೆಂತ್, ಕತ್ರಿನ್,
ಸಂತಾನಾ ಬಾರ್ಬೋಜ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಎರೊಂದ್ ಕುಟ್ಮಾಚ್ಯಾ 37 ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾ
ಚಲ್ಯಾಕಡೆನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ತಯಾರ್ ಜಾಲಾಂ ಆನಿ ಹಿ ತಾಚಿ
ಹೊಕಲ್ ತಾಕಾ 17 ವರ್ಸಾಂಕ್ ಲ್ಹಾನ್ ಮ್ಹುಳೆಂ. ಹೆಂ ಆಯ್ಕೊನ್
ಅರ್ನಾಲ್ಡ್ಯಾನ್ ತಾಚಾ ಇಷ್ಟಾಕ್ ತಾಚೆಂ ದುಃಖ್ ಪರ್ಗಟ್ ಘರಾನ್ ಆ
ನಾಟಕೀಯ್ ರಿತಿರ್ ಪಾಚಾರುಂಕ್ ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಬರಂವ್ಕ್ ಸಹಾಯ್
ಕೆಲಿ. ಹೊಕಲ್ ಕಾಜಾರಾಚಾ ವಿಧಿ ಸಂಭ್ರಮಾಕ್ ಸಕಾಳಿಂ ತಯಾರ್
ಜಾತಾನಾ, ಅದೊಲ್‌ಫಿನ್ಸ್ಯೊ ಭಯ್ರ್ ಪಾಕ್ಯಾಂತ್ ಬಿಜೊನ್ ಮತ್ರ್ಯಾಂತ್
ಬಿಂಬಿ ಘಾಲ್ನ್ ಆನಿಕೀ ದೇಳ್ ಉತ್ರ್ಯಾಂಕ್ ನಾ ಮೊಗಾ ತುಜೊ ನಿಜೆಪ್
ಬಿಪ್ಲಿ ಮ್ಹುಣ್ ಜೋಬ್ ಘಾಲ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಪುಣ್ ಚಲಿಯೆನ್ ತಾಕಾ
ನೆಗಾರ್ ಕೆಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತಾಣೆಂ ಮಹ್ಯಾಂವ್ಯಾ ಇಸ್ಪಿರಿತೊ ಸಾಂತೊ
ಇಗರ್ಜೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ತಿಚೊ ಪಾಟ್ಲಾವ್ ಕರ್ನ್ ಗೆಲೊ. ಇಗರ್ಜೆಂತ್
ಕಾಜಾರ್ ಸಂಭ್ರಮ್ತಾನಾ, ಇಗರ್ಜೆಚಾ ದರ್ವಟ್ಯಾ ಕಡೆನ್ ಅದೊಲ್‌ಫಿನ್ಸ್ಯೊ
ಉಬಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪೇವಿಚೆರ್ ಮಿಸ್ಸಾ ಬರಿ ನಿದೊನ್ ಅದೆಲಿನಾ ಕಡೆನ್
ತಾಣೆ ನಿಮಾಣೆ ಮೊಗಾಚಿ ಮನವಿ ಕೆಲಿ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಕಾಜಾರಾಚೊ
ಸಂಭ್ರಮ್ ಮುಖಾರ್ಸುನ್ ಗೆಲೊ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಅದೊಲ್‌ಫಿನ್ಸ್ಯಾನ್
ಅಮಾಲ್ ಪಿಯೊಣೆ ಸುರು ಕರುನ್ ತಾಕಾಚ್ ನಾಶ್ ಕರುನ್ 1914
ಇಸ್ವೆಂತ್ ತೊ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲೊ.[163]

ವಿಳಾಪಿ ಮಾಂಡೊ vi

ಚಿಂತುನ್ ಕಾಜಾರ್ ಕೊರುಂ' ನುಜೊ - ಗಿಜೆಲಿನೊ ರೆಬೆಲ್ಲೊ (1875–1931

1. ಚಿಂತುನ್ ಕಾಜಾರ್ ಕೊರುಂ' ನುಜೊ [164]
ಮಿರ್‌ಮಿರ್ಲ್ಲೆ ಜೊಗ್ತಾಯ್ ತೆ ಕಾಳಿಜಾಕ
ಪೇಳ್ ಆಯಿರ್ ಮುಜೆರಿ ಮುಖಾಂಚೊ
ದೇವ ಪಾಸುನ್ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಯೆನಾಂ ಮ್ಹಜೊ

2. ಆಮಿಜಾವೆ ನಾ ಮಾಕಾ ಪಸ್ತ್ರುವ
ಎಸ್ಟ್ಯಾಬ್ ಮಜಾ ರೆ ಜಿವಾಚ
ಪೊರ್ತ್ರೆಸ್ಪಾಕಾತುಂ ಜಿವಾಚ
ಎಸ್ಟ್ರುಬ್ ದೇಪಾ ಸರ್ಕ ಮುಂ ರೆ ಮುಜ

3. ಒಸ್ಸ್ಯಾ ಘುಗ್ರ್ಯಾಪಾಂಕಾಂತುಂ
ಸುಸೆಗ್ ನಾಂ ಮಾಕಾ ಸುಸ್ಪ್ರಾಂತುಂ
ಫಾಯ್ನ್ಯಾಂವ್ ರಿಗೊಲ್ ಮುಜ ಕಾಳ್ಜಾಂತುಂ
ಜೆಂಯ್ಯ್ಯಾ ವಾಜ ಪಿಮಾಸ್ಸ್ಯಾ ಫುರಾಂತುಂ

ವಳ್ಯೆ ಜಿವಾಚೆ
ಆತಾಂ ದೆವಾ ಕೊಂಕಾಂಚ್ ಸಾಂಗುಚೆ

ಅರ್ಥ : ಆಮಿಜಾವೆ-ಇಷ್ಟಾಗತ್: ಫಾಯ್ನ್ಯಾಂವ್-ಪಾಶಾಂವ್

ವಿವರಣ್: 1. ಮ್ಹಜಾ ಕಾಳ್ಜಾಚೆ ಮಿರ್ಮಿರೆ ಚಿಂತುನ್ ಕಾಮಾರ್ ಕರುಂಕ್ ನೊಜೊ. ಮಜೆರ್ ಮುಖಾಂಚೊ ವೇಳ್ ಆಯಿಲ್ಲ ಜಾಲ್ಯಾರ್. ದೆವಾಕ್ ಪಾಸುನ್ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಯೆನಾ ಮ್ಹಜೊ.

2. ಮ್ಹಾಕಾ ಕೊಣಾಯ್ ಕಡೆ ಇಷ್ಟಾಗತ್ ನಾ. ಮ್ಹಾಕಾ ಸುಸೆಲ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಜಿವಾಚೊ ಮಾತ್ರ. ಆತಾಂ ಸರ್ಕ ಆಯ್ಯಾ ಮ್ಹಾಕಾ ವರ್ದೆರ್ಪಣಾಂತ್ ಜಿಯೆಂವ್ಚೆಂ

3. ಅಸಲ್ಯಾ ಘುಗ್ರ್ಯಾಪಣಾಂತ್ ಸುಸೆಗ್ ನಾಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಂಸಾರಾಂತ್. ಪಾಶಾಂವ್ ರಿಗ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಜಾ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ವೆಜಾಕ್ ಪಿಮಾಸ್ಸ್ಯಾ ಫುರಾಕ್.

ಪಿಶಾಚ ಮೊಂದೊ vii

ಪ್ರೊಸರ್ಭರಿತ್ ಜೊಂವ್ಯಾಯ್ ಯು ಆಮಿಂ - ಗಿಜೆಲಿನೊ ರಿಬೆಲೊ (1875-1931)

1. ಪ್ರೊಸರ್ಭರಿತ್ ಜೊಂವ್ಯಾಯ್ ಯು ಆಮಿಂ
ಆಮ್ಯಾಂ ಮೆಳ್ಳಿಂ ಸ್ಕ್ರಿಂ ದೆಂಂ
ಸೊಂತೊಸ್ ಜಾಲಾ ಸಂಪೆಪಣ
ಮಾಗ್ಲಿಂ ಕರುಂ ದೇವಾಲಾಗಿಂ
ಜೊಯ್ ಲೊಕಾ
ಪರ್ಜೊಳೆತಾ
ಯು ಆಪ್ಲೆರಿ ಉಜ್ವಾಡ್ ಪಾಂಕಾರೆಂತ

2. ಇಯ್ ವಾಟ ಪರ್ಮೊಳಾಚಿ
ಸಾಪ್ಲಿ ಸರ್ಗಿಂಚಾ ಸುಖಾಚಿ
ಜಿನ್ವಾ ಪ್ರೊರಿಂಚ' ಕಾಡ್ನ ಪಾಸ್ತಿ
ಆತಾಂ ಜೊಳ್ತಾಯ್ ದಿಯಮಾಂತಿ
ಚೊಯ್ ಲೊಕಾ
ಪರ್ಜೊಳೆತ
ಆಮ್ಗೆರಿ ಉಜ್ವಾಡ್ ಪಾಂಕಾರೊತ

3. ಆಮ್ಟಾ ಯೆತಾಯ್ ದೊಳ್ಯಾಂಕಡೆ
ಯೆತೆ ಮಿರ್ಟ್ಟಿಮಿರ್ಟ್ಟಿ ವಳ್ವಳೆ
ಕಿತುಲಿ ದಾದುಸ್ ಬೊಂವ್ತಾಯ್ ಪೊಳೆ
ಆತಾಂ' ಫೆವ್ನ್ ಮೊತಿಯಾಂಚ' ಜೊಳೆ
ಚೊಯ್ ಲೊಕಾ
ಪರ್ಜೊಳೆತಾ
ಯ ಆಮ್ಗೆರಿ ಉಜ್ವಾಡ್ ಪಾಂಕಾರೊತ

4. ಕಸಲಿಂ ದಿಜ್ಗ್ರಾಸ್ ಯ ಆಮ್ಟೆರಿ ಆಯ್ಲೆಂ
ಎಕ್ಲ್ಯಾಚ್ ದೆವಾನ್ ನ್ದಯ್ ರೆ ದಾಳ್ಳೆಂ
ಉಪಾವ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಬೊಗುಚರ' ಪೊಳ್ಳೆಂ
ಒಸ್ಲೆಂ ಯೆಮ್ಕೊಂಡ್ ಘರಾತುಂಲೆಂ
ಚೊಯ್ ಲೊಕ
ದುಸ್ಮಾನ್ ತಾಲ್ವ
ಆಮ್ಗೆರಿ ಇನ್ಫೆರ್ನೊ ವಸ್ತೊತ

ವಿವರಣ್ (*i*): (1) ಆಮಿ ಸಂತೊಸಾನ್ ಜಿಯೆತಾಂವ್. ಕಾರಾಣ್ ಆಮ್ಟೆಕಡೆ ಸರ್ವ್ ಬರ್ರ್ಯೊ ವಸ್ತು ಆಸಾತ್. ದೆವಾಕಡೆನ್ ಮಾಗ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಸರ್ವ್ ಸಂತೋಸ್ ಮೆಳ್ಟಾ. ಪಳೆಯ ಲೋಕ, ಪರ್ಜಳ್ ಯೆತಾ, ಆಮ್ಗೆರ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ಪಾಂಕ್ಲಾ.

(2) ಇ ಪರ್ಮಳಾಚಿ ವಾಟ್, ಸರ್ಗಿಂಚಾ ಸುಖಾಚಿ ಸಾಪ್ನಿ, ಆಮಿ ಕಷ್ಟ್ ಸಂಕಷ್ಟಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಜಿಯೆಲ್ಯಾಂವ್, ಆತಾಂ ಜೀವನ್ ವಪ್ರಾಭರಿತ್ ಜಳ್ತಾ. ಪಳೆಯ ಲೋಕ, ಪರ್ಜಳ್ ಯೆತಾ, ಆಮ್ಗೆರ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ಪಾಂಕ್ಲಾ

(3) ತೆ ಮಿರ್ಟ್ಸಿಮಿರ್ಟ್ಸಿ ಆನಿ ತೆ ವಳ್ವಳೆ ಆತಾಂ ಆಮ್ಟಾ ದೊಳ್ಯಾಂಕಡೆ ಯೆತಾತ್. ಪುಣ್ ಕಿತ್ಲಿ ದಾದೊಸ್ಕಾಯ್ ಆಜ್ ಜಾತಾ ಆಮ್ಕಾಂ ತಾಂಚಾ ಹಾತಾಂತ್ ಸೊಬ್ತಾನಾ ಮೊತಿಯಾಂಚೆ ದಾಳೆ.

(4) ಕಸಲೆಂ ಘುಮ್ರಾಗ್‌ಪಣ್ ಆಯ್ಲೆಂ ಆಮ್ಚೆರ್. ದೆವಾನ್ ಮಾತ್ರ್
ವಾಚಯ್ತಾ ತೆಂ. ಉಪಾಟ್ ಸೊಸ್ತಾಂ ತೆಂ ಬೊಗಿಜೆ ಪಡ್ಲೆಂ.
ಮಿಮ್ಜ್ಯಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಘರಾಂತ್ಲೆಂ.
ಪಳೆಯ ಲೋಕ, ದುಸ್ಮ್ಯಾನ್ ರಾಗಾರ್ ಪೆಟ್ಲ್ಯಾ
ಮಿಮ್ಜ್ಯಾಂತಾಚೊ ಉಜೊ ಆಮ್ಚೆರ್ ಪ್ರೊಂಕ್ಲಾ.

ರಕ್ (ii): ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಚಡುಣ 1916 ಇಸ್ವಿ ಥಾವ್ನ್ 1918 ಇಸ್ವಿ ಮಧ್ಲ್ಯಾ ಆವ್ದೆಂತ್ ಘಡ್ಲ್ಯಾ ಸ್ಥಿತಿಕ್ ಅಂದಾಜ್ ಆಸಾ.

ದರ್ಭ್ : ಗಿಜೆಲಿನ್. ಲಾನ್ ಭುಗೆರ್ ಆಸ್ತಾನಾಂಚ್ ತಾಚೊ ಬಾಪಯ್ ಸರ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾನ್. ತೊ ತಾಚಿ ಆಕಯ್ ಎಮಿಲಿಯಾಚಾ ಪತ್ರಿನ್ ಸ್ವತ್ ಜಾಲೊ. ಆಕಯ್ ಎಮಿಲಿಯ ಕ್ರೂರಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ತಾಂಕಾ ಸದಾ ಚೆಂಪ್-ಖಾಂಪ್ ದಿಸ್ಗಾಸ್ತಾನಾ ಚಡಾವತ್ ಉಪಾಶಿಂ ಘಲ್ತಾಲಿ. ತಿಚೊ ಘೊವ್ ಅಶಕ್ತ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ತಿಚಾ ಬಾವ್ಲೆಚ್ಯೊ ಪುತ್ ಜೊಕತೆ ಮೊಗಾರ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲಿ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಗಿಜೆಲಿನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಳ್‌ಲ್ಲೆಂಚ್. ಗಿಜೆಲಿನೊಚಿ ಹೊಕಲ್ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾನ್ ಮುಖಾರ್ ಸರ್ಲ್ಯಾ ಘಡ್ಯೆ ಆಪ್ಲೆ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾನ್ ಉಸಳ್ತಾಂ ಮ್ಹಣ್ ತೊ ಚ್ಯೊ ಬೆಸ್ತ್ಯಯ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಚೆಪ್ಯಾಂವ್ಲ್ಯಾಕ್ ಎಮಿಲಿಯಾಚೊ ಪಾಟಿಂಬೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಕಾರಣ್ ತಿಚಾ ಮೊಗಾರಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಘರಾ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಜಾತಾ ತಿತ್ಲೆ ಜಣ್ ಘರಾ ಉಣೆ ಆಸ್ಚ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ ಮ್ಹಣ್ ತಿ ಚಿಂತ್ತಾಲಿ. ತಿಕಾ ಚ್ಯೊ ಥಾವ್ನ್ ದೋಗ್ ಭುರ್ಗೆ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ ಬಿಜಾರ್ ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ ಪಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಪೀಕ್ ದಿವ್ನ್ ಆನಿ ಅನ್ಯೇಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಉದ್ಯಾಂತ್ ಲೊಟುನ್ ಘಾಲ್ನ್ ಜಿವೆಶಿಂ ಮಾರ್ಲ್ಯಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ತಿ ಜಗಳಗಂಟಿ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಸೆಜಾರ್ಚ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಲಾಗಿ ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ಝಗ್ಡೆಂ ಕರ್ತಾಲಿ. ತ್ಯಾ ಪಯ್ಸ್ ತಾಂಚಿ ಸಯ್ರಿಂ ತೆರ್ತುಲಿಯಾನೊ ಹಾಚ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲೆ ಕಡೆನ್ ಝಗ್ಡೆಂ ಕೆಲ್ಯಾನ್ ಗಿಜೆಲಿನೊಚೆ ಕಷ್ಟ್ ಆನಿಕೀಯ್ ವಾಡ್ಲೆ. ಅಶೆಂ ಹಾಂಚಾ ಘರಾಂತ್ ಆನಿ ಕುಟ್ಮಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಎಮಿಲಿಯಚ್ಯಾ ನಡ್ತ್ಯಾ ಪರ್ವಿಂ ಕರಂದಾಯ್ ಉಬ್ಜಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಗಿಜೆಲಿನೊಕ್ ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಸಂದರ್ಭ್ ಉದೆಲೊ.

ವಿಳಾಪಿ ಮಾಂಡೊ viii

ಜಾಯ್ತೆ ಸುಖಾನ್ ವಾಡೊಲಿಂ - ಅನಾಮಿಕ್

1. ಜಾಯ್ತೆ ಸುಖಾನ್ ವಾಡೊಲಿಂ [168]
ತ್ರಿತ್ರಿಂಚ್ ಮು ಹಾಂವ್ ವಿಸ್ಗ್ರಾಸಾದೊ ಜಾಲಿಂ
ಹಿಂ ದುಃಕಾಂ ಗೆ ರೊಗ್ತಾಚಿಂ
ತಿಂ ಮಾಮಾಂ ತುಕಾ ಗೆ ಲಗ್ತೊಲಿಂ

2. ಜಾನೊಟ್ ದಿಷ್ಟಿ ಪೊದ್ತಿರಿಚ್ ಮೊಗಾ
ಇ ಮೊಜಾ ಹದ್ಯಾಂತ್ ಪುಗಾರ್ ಜಾತಾ
ಮಾಮಾಂ ಕಿತೆಂ ತುಂ ಚಿಂತಿತಾ
ಪಪಾ ಮ್ಹುಜೊ ರೊಡೊನ್ ಬೊಯ್ಸೊಲ್ ಸಾಯ್ಲಾ

3. ಅತ್ರೆಗ್ತಾಲಿಂ ಹಾಂವ್ ಕಾಜ್ರಾಕ್
ಮಾಮಾಂ ಮಜಿ ಜಾಯ್ನಾಂ ರೆ ಸೆದೆರೊ...

ನಾಂ, ನಾಂ, ನಾಂ, ನಾಂ, ನಾಂ
ಕಾಜಾರ್ ಕೊರಿ ನಾಂ
ತುಜೆ ಅಸ್ಲೆಂಚ್ ಇನ್‌ಫೆರ್ನ್ ಎ ಸಂಸ್ರಾಂ ನಾಂ

ವಿವರಣ್: 1. ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಸಂತೊಸಾನ್ ಹಾಂವ್ ವಾಡ್ಲ್ಲಿಂ ಪುಣ್ ಅತಾಂ ಹಾಂವ
ಅಕ್ರ್ಯಾನಾಕ್ ಸಂಪ್ರೊಡ್ಲಿಂ. ಹಿಂ ರಗ್ತಾಚಿಂ ದುಃಖಾ ಮಮ್ಮಾ ತುಕ
ಲಗ್ತೊಲಿಂ.

2. ತುಂ ಸೊಭಿತ್ ಸೆಸ್ಲ್ಲಿಂ ಪಳಯ್ತಾನಾ ಮ್ಹಾಕಾ ಪುಗಾರ್ ಜಾತಾ. ಮಮಾ
ತುಂ ಕಿತೆಂ ಚಿಂತಾಯ್ ಪಪ್ಪಾ ಮ್ಹುಜೊ ರಡೊನ್ ಬಸ್ಲಾ.

3. ಕಾಜಾರಾಕ್ ಹಾಂವ್ ಅತ್ರೆಗ್ಲೊಂ, ಪುಣ್ ಮ್ಹುಜಾ ಮಮ್ಮಾನ್ ಸೊಡ್ಲೆಂ ನಾ
ನಾ. ನಾ. ನಾ. ಹಾಂವ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಯ್ನಾ. ತುಜೆ ತಸಲೆಂ ಯಮ್ಕೊಂಡ
ದುಸ್ರೆಂನಾ.

ವಿಳಾಪಿ ಮಾಂಡೊ ix

ಕಿತ್ಯಾ' ಕೊಣ್ ಸಾಂಡುನ್ ಗೆಲ್'ರೆ ಮ್ಹಾಕಾ-ಯುತಿಲ್ಸಿಯು ರೆಬೆಲ್ಲೊ (1867-1960

1. ಕಿತ್ಯಾ' ಕೋಣ್ ಸಾಂಡುನ್ ಗೆಲ್'ರೆ ಮ್ಹಾಕಾ [169]
ಐಲಿಂ ಪುಣ್ ಕುಸ್ತಾರ್ ಜಾಲಿಂ ನಾ ಮ್ಹಾಕಾ
ಬೊರೆಂ ಮರಣ್ ಮಾಗ್ ರೆ ಮ್ಹಾಕಾ
ಕಂಪನಿ ಕರುಂ ತುಕಾ

2. ಸರ್ಗಾಚಿ ದೇವಾ ಜೆಜುಚ್ಯಾ ಮ್ಹಾಕಾ
ಮೋಗಾ ದಿಲಯ್ಸಾಂ ತುಜೆ ಗುಣಾಕ
ಕಷ್ಟ್ ಹಿ ಆಮೆರ್ ಮೂಂ ರೆ ಆಮ್ಕಾ
ಮಿಯಮುಂತಿಚ್ ವರ್ಲೊರಾಚೊ
ಸರ್ಗಾಚಿ ದೆವಾನ್ ಸಗ್ರ್ಯಾರ್ ಕೊರ್ಚೋಂ

3. ಮೋಗಾಚೆ ಮುಜೆ ಮಾಮ್ಹಂ
ಕಿತೆಂ ಸಾಂಗಿಲೊಂಲಿಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಪಳೆ
ಇಂಗ್ರಾತ್ ಕಿತ್ಯಾ ಜಾಲಿ ಮುಕೊವೆ
ಮುಖಾಶಿ ಜೆರ್ಯಾಯ್ ಮುಜೆ ದೊಳೆ
ಕಿಮೊಣ್ ಪಾವ್ಲ್ಕೆಂ ಹಾಂವ್ ತುಂಕೊವೆ
ಕಷ್ಟ್ ತುಜೆ ಚಿಂತ್ಯಾಂರಿ ಮೋಗಾ
ಸಂಸಾರ್ ಮಾಕಾ ನಾಕಾ

ಪರಣ್(i):1. ತುಜೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಕಶೆಂ ಸಾಂಡುನ್ ವೆಚೆಂ? ತುಕಾ ತೆ ಕಷ್ಟ್ ಜಾಲೆನಾಂತ್? ದೆವಾಕಡೆ ಜೊಡೆಂ ಮರಣ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ಮಾಗ್ ತವಳ್ ತುಕಾ ಸರ್ಗಾರ್ ದೆವಾಕ್ ಪಳೊಂವ್ಕ್, ಹಾಂವ್ ಸಾಂಗಾತ್ ಯೆನ್.

2. ತುಜ್ಯಾ ಜೊಡ್ಯಾ ಗುಣಾಂಕ್ ಹಾಂವ್ ಮ್ಹುಜೆ ಮುಖೆಸ್ತ್ ಕಾಳಿಜ್ ದಿಲಯ್ಸಾಂ. ಆಮ್ಕಾ ದೋಗ್ ವಿಶ್ರಾ-ವರ್ಲೊರಾಚೊ, ಸರ್ಗಾರ್ ದೆವಾನ್ ಪವಿತ್ರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ

3. ಮ್ಹುಜಾ ಮೋಗಾಚೆ ಮಾಂಯ್, ಮ್ಹಾಕಾ ಕಿತೆಂ ಸಾಂಗಿಲ್ಲೆಂಯ್ ಉಗ್ಡ್ಯಾಸಾಕ್ ಹಾಡ್ಶಿಗಿ. ಮುಜೆಕಡೆ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ತುಂ ಇತ್ಲಿ ಕಠಿಣ್ ಜಾಲಿಯ್. ಮುಜೆ ದೊಳೆ ಮುಖಾಸಿ ಭರ್ಲ್ಯಾತ್, ತುಜೆಕಡೆ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಕಿದಾಳಾ ಹಾಂವ್ ಮೆಳ್ಲ್ಯಾಲಿಂ?

ತುಜೆ ಕಷ್ಟ್ ಚಿಂತ್ಯಾರಿ ಮೋಗಾ, ಸಂಸಾರ್ ಮ್ಹಾಕಾ ನಾಕಾ.

ಪರಣ್ (ii): ಹೊ ಮಾಂಡೊ 1933 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಲಿಲೆಚೊ ಘರ್ಕಾರ್ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾ, ತಿಣೆಂಚ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್. ಹೊ ಮಾಂಡೊ, ರಚ್ಲಿಲೆಚೊ ತಿಚಾ ಘರ್ಕಾರಾಕ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಸುವಾತೆರ್ ಸಮರ್ಪಿಲಾ, ಜೊ ಅಂತರ್‌ಲ್ಲೊ 1932 ಇಸ್ವಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 15 ತಾರಿಕೆರ್ ಆನಿ ರಚ್ಲಿಲ್ಯಾ ಆವಯ್, ಜಿ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲಿ 1931 ಇಸ್ವಿ ದಶೆಂಬರ್ 21 ತಾರಿಕೆರ್.

ಕಾಣ್ಯೆ ಪಾಟ್ಲೊ ಪ್ರಸಂಗ್: 'ಸೊಂಗ್ ಒಪ್ ಗೋವ' ಪುಸ್ತಕ್ ಬರಯ್ತಾರ್ ಜುಜೆ ಪಿರೇರಾ ಮಿಖಾಯೆಲ್ ಮಾರ್ಟಿನ್ಸ್ ಆನಿ ಅಂತೊನಿಯೊ ದ ಕೋಸ್ತ ಮಾಂಡ್ ರಚ್ಲ್ಯಾತ್ ಯುತಿಲ್ಸಿಯ ರೆಬೆಲ್ಲೊಕ್ 1954 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ಗೆಲ್ಲ್. ತವಳ್ ತಿ ಎಕಾ ಲಾನ್‌ಶ್ಯಾ ಎಕಾ ಕುಡಾಂತ್ ತಿಚಾ ಹಾಂತುಳ್ಯಾರ್ ನಿದೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಲಾನ್‌ಶೆಂ ಕೂಡ್ ಮ್ಹುಳ್ಯಾರ್ ಆದಿಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಚ್ಯಾ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ಬೊಂಗ್ಲ್ಯಾಚೆಂ ಉರ್‌ಲ್ಲೆಂ ಎಕ್ ಕೂಡ್. ತವಳ್ ತಿಣೆಂ ಆದಿಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ವಯ್ಯಾವಾಚೊ ಎಕ್ ದೆಖಾವ್ ಸಾಂಗುನ್ ದಾಕ್ಯಲೊ. ತಿಣೆ ತ್ಯಾ ಹಾಂತುಳ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಥೊಡೆ ಅದ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಮಾಂಡೆ ತಶೆಂಚ್ ತಿಣೆ ಘುಡ್‌ಲ್ಲೆ ಮಾಂಡೆ ಗಾವ್ನ್ ದಾಖಯ್ಲೆ ಆನಿ ತ್ಯಾ ವಯ್ಯಾವಾಚಾ ಕಾಳಾಕ್ ವರ್ನ್ ಪಾಯ್ಲೆಂ"– ಅಶೆಂ ಜುಜೆ ಪಿರೇರಾ ತಾಚಾ ಬುಕಾಂತ್ ಬರಯ್ತಾ.[170]

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಪಾಂಚ್

ಫ಼ಾರಾರ್ ಘಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ರಾನಾಂತು'

ಪಾಂಚವೆಂ ಪ್ರಕರಾಂತ್ ಚಾರ್ ಘರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ. ಪಯ್ಲೆಂ ಆತ್ರೆಗ್, ದುಸ್ರೊ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ಲಿಟ್, ಪಿಳಾಚೆ ಆನಿ ಚವ್ತೆಂ ಬಿಬ್ರಾಳ್. ಆತ್ರೆಗ್, ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ಲಿಟ್ ಆನಿ ಪಿಳಾಚಿ ಮಾಂಡಿ ಚವ್ತ್ಯಾ ಯಾಂತ್ ಭಾಸಾ ಭಾಸ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ. ದೋನ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಎಕಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಕೇಂದ್ರಾಳೆ (...al round) ಕರುನ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್. ಬಿಬ್ರಾಳ್ ಮಾಂಡೊ ಗೋಂಯ್ಚ್ಯಾ ರಾಜಕೀಯ್ ಪಾಟ್ ಪ್ಲೆರ್ ಉಬ್ಬ್ಯಾ.

ಬ್ರಾಳ್ ಮಾಂಡೊ

ಬಿಬ್ರಾಳಿ ಮಾಂಡೆ ಪ್ರಕರಾಂತ್ ಪಯ್ಲೆ ಘರ್ ಆಸಾತ್. ಪಯ್ಲೊ ಕುಟುಂಬಿಕ್, ಯ್ ಆನಿ ರಾಜಕೀಯ್ ವಿಷಯ್ ಆಸ್ಯಾತ್. ರಾಜಕೀಯ್ ವಿಷಯ್ ಮ್ಹಣ್ಸ್ತಾನಾ, ಯ್ತ್ಯಾ ರಾಜಕೀಯ್ ಪಾಟ್-ಘುಂಯ್ಟ್ಯಾರ್ ಫೊಕಸ್ ನದರ್ ಚರಯ್ಲ್ಯಾ ಪತ್ಯಾ. ಸಾಂ ತರ್ ಚಿ ರಾಜಕೀಯ್ ಪ್ರಕರಾಚೆ ಮಾಂಡೆ ಬರಂವ್ಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ಕಶೆಂ ಉಬ್ಬ್ಯಾಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಪ್ರಂವ್ಕ್ ಕಷ್ಟ್ ಮಾರ್ತಾ.

ರಾಜಕೀಯಾಚೊ ಬಿಬ್ರಾಳಿ ಮಾಂಡೊ

ಪಾರ್ಶ್ಯಾತ್ ವಾಸ್ಕೊ ದ ಗಾಮಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಪೊರ್ತುಗಲಾಚೆ ಪಾಕ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಭಾರತಾಂತ್ ಪ್ಲೆ ಆನಿ ಗೋಂಯ್ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕರುನ್. ವಾಸ್ಕುಚೆಂ ರಾಜ್ಯಾಚ್ಯಾಯ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕೆಲಿ ತ್ರ್ ಸ್ಟ್ರಾಯ್ ಭಾರಾತಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ತೆ ಸಿಮಾಣೆ ಗೋಂಯ್ ಸೊಡ್ಚ್ ಗೆಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾತ್ ವರ್ಸಾಂ ಜಾಪ್ಯಾಸಾತ್. ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ರಾಜ್ಯಪಾಲ್ ಅಫೊನ್ಸೊ ದೆ ಅಲ್ಬುಕೆರ್ಕ್ ನೆಂ ಗೋಂಯ್ಚ್ಯಾ ಗ್ರೀಸ್ತಾಯ್ ಆನಿ ಸೊಭಾಯ್ ಪಳೆವ್ನ್ 1510 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬಿಜಾಪುರ್ಚ್ಯಾ ಲ್ ಶಾಹ ಥಾವ್ನ್ ಗೋಂಯ್ ಮುಕ್ತಿಂ ಕರ್ನ್ ಘೆತ್ಲೆಂ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪಾಪಾ ಸಾ ಥಾವ್ನ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೆ ಅಧಿಕಾರ್- 'ಪದ್ರೊವಾದೊ ರಿಯಾಲ್ ಚಲೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ 'ಎಸ್ತಾದೊ ದೊ ಇಂಡಿಯ'- ಭಾರತಾಂತ್ ತಾಂಚೊ ವ್ಯಾಪಾರ್ ಆನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ್ ಚರ್ನ್ ವಾಡೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ತೆ 1961 ಇಸ್ವಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಉರ್ಲೆ.

ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಚ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಪ್ಲೆಂತ್ ಸುರ್ವೆರ್ ಥಾವ್ನ್ ಚ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆನಿ ಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಮಿಸ್ಳೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಸುರ್ವೆರ್ ಹಿಂದು ಸಮಾಜ್ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ್ ಆಸ್ಯಾಸ್‌ಲ್ಯಾರ್. 'ಸಾತಿ' ನಿರ್ಮೂಲನ್ ಕರುಂಕ್ ಪಾತ್ರ್ ಮುಖಾರ್ ಸರ್ಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರೀಯ್ ಂಚೊ ಇತರ್ ಹಿಂದ್ವೆಯ್ ದಸ್ತುರೆಂ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಕರುಂಕ್ ತೆ ಪಟಾಮುಂಕ್ ನಾಂತ್. ರ್ವೆರ್ ತಾಂಚೆ ದೋರಣ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ಲೆಟಾನ್ ಆನಿ ಮಿಸ್ಳೊನ್ ರಾಜ್ಯೊತ್ಯ್ಯಾಯ್ ಚಲಂವ್ಕ್ ಆಸ್ಯಾಸ್‌ಲ್ಲೊ.

ಗೊಯಾಂತ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಹಿಂದು ರಾಜ್ವೊಟ್ಯಾಯ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ರಾಜ್ವೊಟ್ಯಾಯ್ ಆಯ್ಲಿ ತ್ಯಾ ನಂತರ್ ಗೊಂಯ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ರಾಯಾಚಾ ಆವಳ್ತೆಖಾಲ್ ಆಯ್ಲೆಂ. ಹಿಂದು ಬಾಂವ್ಡಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಶಾಂತಿನ್ ಆನಿ ಸಮಾದಾನೆನ್ ರಾಜ್ವೊಟ್ಯಾಯ್ ಚಲಂವ್ಚೆಂ ಧೋರಣ್ ಸುರ್ವಿಲ್ಯಾ ತೆಂಪಾಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಸೀಮಿತ್ ಜಾಲೆಂ.

ಹಿಂದು ಪುರಾಣಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಗೊಂಯ್ ಇಂದ್ರಚೆಂ ವೈಂಕುಟ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಲೆಂ, ಪುರಾಣಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಗೊಂಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಪರಶುರಾಮಾಕ್ ಸಂಬಂದ್ ಆಸಾ. ಪರಶುರಾಮು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ದೇವತ್ವಾ ಪಯ್ಕಿ ವಿಷ್ಣುಚೊ ಸವೊ ಅವತಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಎಕಾ ಪಾತ್ಯೆಣೆ ಪ್ರಕಾರ್ ದರ್ಯಾಕ್ ಪರಶುರಾಮಾನ್ ಕುರಾಡ್ ಉಡೊವ್ನ್ ದರ್ಯಾ ಪಯ್ಸ್ ಸರ್ತ್ನಾ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಭುಂಯ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಕುಟ್ಮಾಂಕ್ ದಿಲ್ಲಿ ಆನಿ ಅಶೆಂ ಪುರಾಣಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಹ್ಯಾ ಭುಂಯ್ಕ್ ಗೋಮಂತಕ್ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ಪಡ್ಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಚೆ ಮೂಳ್ ನಿವಾಸಿ ಗೌಡೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಹಿಂದುತ್ವಾಚಾ ದಸ್ತುರೆ ಪರ್ಮಾಣೆ ಹಿಂದೂ ಜಣಾಂಚಿ ಶಾಂತರಿ ದೇವತೆ ಆಸ್ಲ್ಲಿ **'ಶಾಂತಾದುರ್ಗಾ'** ಜಾಲಿ ಆನಿ **'ವೇತಾಲ್'** ಆಸ್ಲ್ಲೊ **'ಈಶ್ವರ್'** ಜಾಲೊ. ವೇತಾಲಾಕ್ ಥೊಡಿಂ ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತ್ ಕುಟ್ಮಾಂ 'ಕುಲದೇವತಾ' ಮ್ಹಣ್ ಪೂಜಾ ಕರ್ತಾತ್. ತಶೆಂ ಆಸ್ತಾನಾ ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಅನ್ಯೇಕ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಪರಿವರ್ತನ್ ಜಾಲೆಂ ಆನಿ ತೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪಾಶ್ಚ್ಯಾತಿಕರಣ್.[171]

ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಪೊರ್ಚುಗೀಸಾಂಚೆ ಬಳ್ ಚಡತ್ತ್ ವೆತಾನಾ, ತಾಣಿಂ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಪಾಶ್ಚಾತೀಕರಣಾ ವರ್ವಿಂ, ವಯ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚಾ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಚಾ ಜೀವನ್ ಕ್ರಮಾಂತ್– ಗಾಂವ್ಚಿ ನೆಸ್ಣಾಂ, ಆನಿ ರಿವಾಜೆಂತ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಜಾಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ತ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂನಿ ಪೊರ್ಚುಗೀಸ್ ನಾಂವಾಂ, ಸವಯ್ಯೊ ಆನಿ ಚಾಲ್–ಚಮ್ಕಣ್ ಆಭ್ಯಾಸ್ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರಾರಂಬ್ ಕೆಲೆಂ. ತಾಂಚೆ ಇತ್ಲ್ಯಾಕ್ ತೆ ಪೊರ್ಚುಗೀಸ್ ಬಾಸ್ ಶಿಕ್ಲೆ ಆನಿ ಉಲೊಂವ್ಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಪೊವಿಯೊ ಗಾಂವ್ಚ್ಯೊ ರಾವ್ಯಲ್ಯೊ. ದುಕ್ರಾ ಮಾಸಾಚೆಂ ವಿವಿದ್ ಪಾಕ್ವಾನಾಂ–ಬಾಪಾತ್, ಇಂದಾದ್, ಸರ್ಪತೇಲ್ ಆನಿ ಲೈತಾಂವ್;

ತವಳ್ಚ್ಯಾ ರೈತಚೆ ನೆಸ್ಣಣ್

ಪಾಂವ್ ಆನಿ ಮಾಸ್ ಆನಿ ಇದ್ರಾಂತ್ ವಾಯ್ನ್ ಘೆವ್ನ್, ಮೆಜಾರ್ ಬಸೊನ್ ಗಾರ್ಪ್– ಕುಲೆರಾಂತ್ ಜೆಂವ್ಚೆಂ, ದಾದ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಖೊಮಿಸ್–ಕಾಲ್ಸಾಂವ್ ಶಿರ್ಕಾಂವ್ಚೆಂ, ಮೊಚೆ ಘಾಲ್ಚೆ, ಚೆಪೆಂ ದವರ್ಚೆಂ, ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ನಾಕಾ–ನೊತಿಂ, ಕಾಂಕ್ಣಾಂ, ಘಾಲಿನಾಸ್ತಾನಾ ರಾಂವ್ಚೆಂ, ಮಾತ್ಯಾಕ್ ಫುಲಾಂ ಮಾಳಿನಾಸ್ತಾನಾ ರಾಂವ್ಚೆಂ, ಕಪಾಲಾರ್ ತಿಲೊ ದವರ್ನಾಸ್ತಾನಾ ರಾಂವ್ಚೆಂ, ಕಾಪ್ಡಾಂ ನೆಸ್ಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ಆಂಗ್ಲಿಂ, ವಿಸ್ತಿದಾಂ ನೆಸ್ಚಿಂ ಇತ್ಯಾದಿ ಬದ್ಲವಣ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂ ಮದೆಂ ಎಕ್ ವಿಬಿನ್ನ್ ವರ್ಗ್ ಉದೆಲೊ. ಸುರ್ವಿಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿ

ಓತ್, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯೀಕರಣಾಚಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿರಾಕ್ ತಾಳ್ ಪಡಾನಾ ಪುಣ್ ನಾತ್ ಕೆಲೆಂ. ರಿವರ್ತನ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಆಯ್ತಾರಾಚೆಂ ಮಿಸಾಂ, ಫೆಸ್ತಾಂ ಆಚಾರಾಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ ಕಂಚ್ ಉರ್ಲ್ಯಾ. ಪರಿವರ್ತನ್ ಜಾಯ್ನಾತ್‌ಲ್ಯಾ ಹಿಂದು ಲೋಕಾಂ ಕಡೆನ್ ತ್ಯಾ ಬದ್ಲಲ್ಯಾ ಗರ್ಕ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಸಂಪರ್ಕ್ ಆಡ್ಯಾಲ್ಲೊ. ಅಶೆಂ ನವೆ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಸ್ವಾಂಪ್ 'ಪೊರ್ತುಗೀಸ್‌ಕರಣ್' ಜಾಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ತಾಂಚೆಂ ಆದ್ಲಿಂ ಹಿಂದು ಜಾತಿ ಆವ್-ರಂಪಾಂ ತಾಣೆಂ ದವರುಂಕ್ ಸೊಡ್ಲೆಂ. ಕಾರಾಣ್ ಹಾಂಚಿ ಆಸ್ತಿತಾಯ್ ಘಡವ್ನ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಚಿ ವಾಸ್ಸಿಕಿ ಉರೊಂವ್ಕ್ ಜಾತಿರ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ವಾಂಟೆ-ವಾಂಟೆ ಕರ್ನ್ ಗಾಲೆ. ತ್ಯಾ ಛಾಯ್ಕ್ ಸುರ್ಪಿಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ ನಿರ್ಮೂಲನ್ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತೆಪ್ರಿತ್ಯಾಚಿ ರೋಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ ಕ್ರಿಸ್ತೀಕರಣಾ ಕೆಲ್ಲೆ ವರ್ಸಾಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ನಾಪೆಕ್ ಕಾಯ್ದೊ ಆಸ್ಲ-ಭಯ್ರಿ ಭಾಷೆ ಥಾವ್ನ್ ಮೆಕ್ಳೆಂ ಕೆಲ್ಲೆ ಬರಿ ಜಾಲೆಂ ಪುರಾತ್ ಸ್ವಯ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಾಪಿಕಾಂ ಫಂಯ್ ಕೋಮ್-ಪಂಗತ್ ಉಪ್ಕಾಲಿಕ್ಲಿ ತೆಂ ಆಜೂನಿ ಆಸಾ.

ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಚಾ ಕಠೋರಾಯೆ ಫಂಯ್ ಫೆಡ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಛಟ್ರಾರಾಂನಿ ಫೆಡ್ಯಾ ತೆಂಪಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪ್ರತಿರೋಧ್ ದಾಕಯ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಮ್ಹಾಳಾ ಪೈ ವೆರ್ಣೆಕರ್ ಪ್ರಮುಖ್. ಪಕಲೇರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಹಾಣೆಂಚ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಬಿಜಾಪುರ್ಚ್ಯಾ ಅದಿಲ್ ಶಾಹಾಚಿ ಕಠೋರಾಯ್ ಸೊಸುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾಸ್ತಾನಾ ಅಫೊನ್ಸೊ ದೆ ಆಲ್ಬುಕೆರ್ಕಾನ್ ಆಪವ್ನ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ವಾಸ್ಸಿಕಿ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲಿ.

ಹೊ ಮ್ಹಾಳಾ ಪೈ ಕೋಣ್? ಕೊಂಕಣಾಖ್ಯಾನ ಪ್ರಕಾರ್. ಹೊ ಏಕ್ ಬಳ್ವಂತ್. ಮರ್ಯಾದ್‌ವಂತ್ ಆನಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಸರ್ದೆಸಾಯ್ ಸಾಲ್ಸೆತ್ಚ್ಯಾ ವೆರ್ಣೆಚೊ. ತಾಕಾ ದರಬಸ್ತ್ ಭುಂಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ, ಕಿತ್ಲಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಏಕ್ ಗೊಂಯ್ಚಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಸಾಂಗ್ಣಿ ಅಶಿ ಆಸಾ- "*ಗೊಂಯ್ಚಿ ಭುಂಯ್ ಹೆಂ ಮ್ಹಾಳಾ ಪೈಚೆಂ ಘರ್.*" ಅನ್ಯೇಕ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚ್ಯಾ ಸಂಗ್ರಹಾಂತ್ ರಿಗೊನ್ ಗೆಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ಣಿ ಅಶಿ ಆಸಾ:- "*ಮ್ಹಾಳಾ ಪೈಕ್ ಜೋರ್ ಆನಿ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಂಗ್ರಮಾಕ್ ಪೇಜ್*" ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಮ್ಹಾಳಾ ಪೈ ಆಸ್ತನ್ ಜಾಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಥಳ್ಕ್ ಪೇಜ್-(ಪಿಡೆಸ್ತಾಂಕ್ ಜೆಂವ್ಕ್ ಪೇಜ್ ದಿತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್. ಮ್ಹಾಳಾ ಪೈ ಪಿಡೆಂತ್ ಪಡ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಥಳ್ಕ್ ಪೇಜೆಚೆಂ ಜೆವಾಣ್)

ಮ್ಹಾಳಾ ಪೈನ್ ತ್ಯಾಚ್ ಬಿಜಾಪುರ್ಚ್ಯಾ ಅದಿಲ್ ಶಾಹಾಕಡೆನ್ ಸೊಲ್ಲಿಗ ಕರುನ್, ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಕ್ ದಾಂವ್ಯಾಂವ್ ಯೆವ್ನ್‌ಕ್ ಫಾಲಿ. 1534-35 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬಿಜಾಪುರಿ ಆಕ್ರಮಣ್ ಜಾತಾನಾ ಮ್ಹಾಳಾ ಪೈಚೆಂ ಮಿತ್ರಲ್ಗಣ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಕ್ ಕಳ್ಳೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಕಳ್ಚಿ ಮ್ಹಾಳಾ ಪೈ ಕೊಚ್ಚಿನಾಕ್ ದೇಶಾಂತರ್ ಜಾಲೊ. ಪಕಲೇರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕೊಚ್ಚಿನ್ ಥಾವ್ನ್‌ಚ್ ಮ್ಹಾಳಾ ಪೈನ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಕ್ ಆಪವ್ನೆ ದಾವ್ಲೆಂ.

5.2 ಪಾಕ್ಷಪಾತ್ ದೋರಣೆಕ್ ಪ್ರತಿಭಟನ್

ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ಗೊಂಯ್ಚಿ ವಾಸ್ಸಿಕಿ ದರ್‌ಲ್ಯಾ ದೀಸಾ ಥಾವ್ನ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪ್ರತಿಭಟನ್, ಪ್ರತಿರೋದ್, ದಂಗೆ, ಕ್ರಾಂತಿ ಚಾಲುತ್ಚ್

ಆಯ್ಲ್ಯಾ. ತಾಂತ್ಲೆ ಥೊಡ್ಯಾ ಕ್ರಾಂತಿಕ್ ಗೊಂಯ್ಚೆ ಥೊಡೆ ಪಾದ್ರಿಚ್ ಸೂತ್ರ್‌ದಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ್. **1654** ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪಾ| ಮಾತೆಯುಸ್ ದೆ ಕಾಸ್ತ್ರೊ ಮಹಾಲೆ ಹಾಣಂ ಪೊರ್ಚುಗೀಸಾಂಚಾ ವಾಸ್ತುಕೆಚ್ಯಾ ಗುಲಾಮ್‌ಪಣಾ ಥಾವ್ನ್ ಗೊಯಾಂಕ್ ಸುಟ್ಕಾ ದೀಂವ್ಕ್ ಬಿಜಾಪುರ್ಚ್ಯಾ ಅದಿಲ್ ಶಾಹಾಚಿ ಸಹಾಯ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ.

ಪಾ| ಮಾತೆಯುಸ್ ದ ಕಾಸ್ತ್ರು

1787 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಮುನಿಯಾರ್ಯಾಂನಿ **(clergymen)** ಫ್ರೆಂಚ್ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಂಚಾ **(Philosophers)** ವಿಕಾಸಿತ್ ಚಿಂತ್ಪಾಚೆರ್ **(liberal writings)** ಪುಮೆದ್ ಯೇವ್ನ್ ಅಕಾಸ್ಮಿಕ್ ರಾಜಕೀಯ್ ಬದ್ಲಾವಣೆಚಿ **(coup d' etat)** ಮಾಂಡ್ಣಿ ಕೆಲಿ. ರಾಜಕೀಯಾಚಾ ಪಡ್ಯಾಚೆರ್ ಎಕ್ಣುಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರತಿಭಟನ್‌ಕಾರ್ ಪಾದ್ರಿ ಪಯ್ಕಿ ಪಾ| ಪೆದ್ರೊ ಅಂಟೊನಿಯೊ ರಿಬೈರೊ, ಪಾ| ಎಸ್ತೆವಾಂವ್ ಜೆರೆಮಿಯಾಸ್ ಮಸ್ಕರೇಞಸ್ ಆನಿ ಪಾ| ಅಂಟೊನಿಯೊ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ಸಾವೆರ್ ಅಲ್ವಾರಿಸ್ ಪ್ರಮುಖ್. ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಪಾ| ಆಲ್ಬರ್ಟೊ ಮೆಂಡೊನ್ಸಾ ಹಾಣಂ ಗೊಂಯ್ ಭಾರಾತಾಂತ್ ವಿಲಿನ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ವೊಟೆಂ ಸಮರ್ಥನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಧಾರ್ಮಿಂಕಾಚಾ ದಂಗ್ಯಾಕ್ ಪೊರ್ಚುಗೀಸಾಂಚೆಂ ವರ್ಣ್‌ಬೇದ್ ಜನಾಂಗ್‌ವಾದ್ **(colour–bar)** ಆನಿ ಜುಲುಮೆಚೆಂ ರಾಜ್ವೊಟ್ಕಿ ಪ್ರಮುಖ್ ಕಾರಾಣ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ.[172]

ಎಕ್ಣುಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಪಾದ್ರಿಂ ಥಾವ್ನ್ ರಾಜಕೀಯ್ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಪ್ರತಿಭಟನಾಂಚಿಂ ಖಿಜಿಲಾಂ ಜಾಲಿಂ. ತಾಣಿಂ ಗಾಂವ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಚಳ್ವಳಿಚಾ ಚಿಂತ್ಪಾಕ್, ಸ್ವತಹ ಆಡಳಿತೆಚಾ ನವ್ಯಾ ಚಿಂತ್ಪಾ ಭರ್ರೂಪ್ ಪಾಟಿಂಬೊ ದಿಲೊ. ಹ್ಯಾ ವಿಕಾಸಿತ್ ಚಿಂತ್ಪಾಚಾ ಸಾಲಿಂತ್ ಪಾ| ಅಂಟೊನಿಯೊ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ಸಾವೆರ್ ಆಲ್ವಾರೆಸ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಸ್ಥಾನ್ ಘೆತಾ. ಹೊಚ್ ಅಲ್ವಾರಿಸ್ ಪಾದ್ರಿ ಪೊರ್ಚುಗೀಸಾಂಚಾ ವಾಸ್ತುಕೆಚಾ ಆಡಳ್ಯಾಚಾ ಜಾಂವ್ ನಾಗರಿಕ್, ಜಾಂವ್ ಫವ್ಜೆಚೆಂ, ವ ಜಾಂವ್ ಧರ್ಮ್ ಸಂಬಂದಾಚಾ ಅಕ್ರಮ್ ಮಿರಾವ್ಣೆಚೆಂ – ಹ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಲೊಕಾಂಕ್ ಭಾಷಾಣಾದ್ವಾರಿಂ ಜಾಗಯ್ತಾಲೊ ಆನಿ ರಾಜ್ವೊಟ್ಯಾಯೆಚಿ ರಿಕಾ ಕರ್ತಾಲೊ.[173]

ಎಕ್ಣುಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್, ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ್ ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವಾಚಿ ಚಿಂತಾಪ್ ಬಳಿಷ್ಟ್ ಜಾವ್ನ್ ತೆಂ ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 1910 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪೊರ್ತುಗಲಾಂತ್ ಲಪ್ಕಿಕ್ ಗಣರಾಜ್ಯ್ ಜಾತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಮುಂದರುನ್ ಗೆಲೆಂ. ತಾಚ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ದಾಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಪೊರ್ತುಗಲಾಂತ್ ಸಾಂವಿಧಾನಾತ್ಮಾಕ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಪರಿಚಯ್ ಜಾತಾನಾ ತಾಂಚಾ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ವಾಸ್ತುಕೆಂತ್‌ಯಿ ಪಯ್ಲೆ ಪಾಪ್ಸಿಂ ಸೀಮಿತ್ ಮತಾದಿಕಾರ್ ಹಕ್ಕಾಂ (limited right of franchise) ದೀಂವ್ಕ್ ಕಾಬೂಲ್ ಜಾಲೆ. ಹ್ಯಾಚ್ ಕಾಳಾರ್ ರಾಣೆ–ದಂಗೊಯಿ, ಪವ್ಜೆಚ್ಯಾ ಬಂಡಾಯ ವರ್ವಿಂ ಸ್ಫೋಟನ್ ಜಾಲ್ಲೊ.

ಅಶೆಂ 1821 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ್ ಆಡಳ್ತೆಂ ಸಂಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾಲ್ಲೆ ವರ್ವಿಂ–ಪತ್ರಾಂನಿ ರಾಜಕೀಯ್ ಬರವ್ಪಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್, ರಾಜಕೀಯ್ 'ಮಾಂಡೊ' ರಚುನ್ ಭಾಷಣಾ ದ್ವಾರಿಂ, ಆನಿ ರಾಜಕೀಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಬೆರ್ನಾಡೊ ಪೆರಿಸ್ ದ ಸಿಲ್ವಾ,

ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ಲುಯಿಸ್ ಗೋಮ್ಸ್, ಜುಜೆ ಇಗ್ನಾಸಿಯೊ ದೆ ಲೊಯುಲಾ, ಜೆರೆಮಿಯಾಸ್ ಮಸ್ಕರೇನ್ಹಾಸ್, ಅಂತೊನಿಯೊ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ಸಾವೆರ್ ಆಲ್ವಾರಿಸ್ ಆನಿ ಲುಯಿಸ್ ದೆ ಮಿನೆಜಸ್ ಬ್ರಾಗಂಜಾ ಹಾಂಚೆ ವರ್ವಿಂ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಚಿ ರಾಜಕೀಯ್ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಜಾಗ್ರತ್ ಜಾಲಿ.

ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ್ ರಾಜ್‌ಪ್ರಭುತ್ವ್ ಪೊರ್ತುಗಾಲಾಂತ್ ನಿಕುಳ್‌ಸಾವ್ನ್ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾತಚ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ರಾಜ್ ಆವಳ್ಯಾಂತ್‌ಯಿ ಸೀಮಿತ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ಮತಾಧಿಕಾರಾಚೊ ಹಕ್ಕ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಲಾಗ ಆಯ್ಲೊ. ಅಶೆಂ ಚುನಾವಣ್ ಜ್ಯಾರಿಯೆಕ್ ಯೆತಚ್ ರಾಜಕೀಯ್ ಪಾರ್ಟಿ ಉದೆಲ್ಯೊ. ಪತ್ರಾಂನಿ ಪಾಕ್ಷಿಕಾಂ ಆವಳ್ಯಾಪರಿಂ ಯೊದಿ ಆಯ್ಲ್ಯೊ, ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ವರ್ತಾರಾಂನಿ ರಾಜಕೀಯ್ ಜಾಗೃತ್ಯಾಯ್ ವಾಡತ್ತ್ ಗೆಲಿ.

ಹ್ಯಾ ಚುನಾವಣೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ವರ್ವಿಂ ದೋನ್ ಪಂಗಡ್ ಉದೆಲೆ. ಲಿಬ್ರಿಕ್ ದೇಶಾಂಚೊ ಆನಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಪೊದೊರ್ನ್‌ಪಣಾಚೊ ಪಂಗಡ್. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಥೊಂ ಥೊಂ ಗುಂಡ್ಪ–ಫರ್ಸಾಣಾಂ, ಲಡಾಯ್, ರಖ್ಣ್ಯಾಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಜಾಲಿ, ಆನಿ ನಿರ್ದೋಸಿ ದೇಶಾಂಚೆ ರಗಾತ್ ವ್ಹಾಳೊಂವ್ಕ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಚೆಂ ಏಕ್ ಘಡಿತ್ ಸಾಂಗ್ತಾಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ 1854 ಇಸ್ವಿ ನವೆಂಬರ್ 20 ತಾರಿಕೆರ್, ಮಿಡಾರ್ ಶೆತ್ರಾಚೆ ಚುನಾವಣ್ ಜಾತಾನಾ, ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಪೊದೊರ್ನ್‌ಪಣಾನ್, ಸರ್ಕಾರಿ ಪಕ್ಷಾಚ್ಯಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಚೆರ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಕಾಪ್ತಾಂವ್ (captain) ಜೊಕಿಂ ಗಾರ್ಸಿಜ್ ಹಾಣಾ ದಾಡ್‌ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್, ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ದೇಶಾಂನಿ ತಾಕಾ ಮಾರ್ನ್ ಜಿವೆಶಿಂ ಮಾರ್‌ಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ರಾಜಕೀಯ್ ಘಡಿತಾ ವಯ್ರ್ ಶೋಕಾಭರಿತ್ ಏಕ್ ಮಾಂಡೊ ಉಬ್ಜಾಲೊ–

"ಲುಯಿಜಿನಾ, ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಲುಯಿಜಿನಾ" ಲುಯಿಜಿನಾನ್ ತ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ದೇಶಾಂ ಕಡೆನ್ ತಾಚೊ ಘರ್ಕಾರ್/ ಮೊಗಾರ್, ಮಿಡಾರಾಕ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ ಪುಯ್ ಪಾವ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಪಿತ್ರೊತ್ರೊನ್ ದುಃಖಾನಿ ವಿಚಾರ್ಲೆಂ, ಆನಿ ದೇಶಾಂನಿ ತಾಚಿ ಬರ್ಜತ್ ಪಾವ್ಲೊನ್ ರಡುಂನಾಕಾ. ರಡುಂನಾಕಾ ಮ್ಹಣ್ ತಿಕಾ ಸಾಮಾದಾನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ಯಾಂತ್ ಆಯ್ಕ್ಯಾಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.[174]

ತೊ ಮಾಂಡೊ ಅಸೊ ಆಸಾ:–

1. *ಲುಯಿಜಿನಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಲುಯಿಜಿನಾ*
   ಲುಯಿಜಿನಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಮೊಗಾಚ್ಯಾ
   ಆಸಿಂಕ್ ಚಿಟಿ ಮೊರಯ್ತಾಂ ಮಿಡಾರ್ ವಿತಾಂ
   ರೊಡುಂ ನಾಕಾ
2. *ಲುಯಿಜಿನಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಲುಯಿಜಿನಾ*
   ಲುಯಿಜಿನಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಮೊಗಾ
   ಮೆರ್ಸೆ ಕಾಲಾಪುರ ಸಾನ್ ವಿವಾದೆ ವಾಟಾನ್
   ರಡುಂನಾಕಾ

3. *ದಿವಾಡೆಚೆ ಮ್ಹಾನ್‌ರೆ ತಾರಿಕ್*
ಮೊಂಗೆರಾಚೆ ಗಲಾಯ್ ವೊಳೆ
ತುಜಾ ಪೊತಿಚೆ ಪಡ್ಲೆ ಪಳೆ, ಲುವಿಜಿನಾ
ರಡುಂ ನಾಕಾ

4. *ದಿವಾಡೆಚಾ ಮ್ಹಾಣ್ ತ್ಯಾ ದೊಂಗ್ರಾರ್*
ಜ್ಯತಿನ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಾನ್ ತಿನ್ ಝುಡಾಂ
ತುಜಾ ಜೊಕಮ್‌ಚಿಂ ಕಲಿಂ ಹಾವಾಂ, ಲುವಿಜಿನಾ
ರಡುಂ ನಾಕಾ

5. *ದಿವಾಡೆಚಾ ಮ್ಹಾನ್ ತ್ಯಾ ದೊಂಗ್ರಾರ್*
ಜಾಯ್ತೆ ಆಸಾ ಕಾಂಟೆ
ತುಜ್ಯಾ ಜೊಕಂಚೆ ಕಲಾಯ್ ವಾಂಟೆ, ಲುವಿಜಿನಾ
ರಡುಂ ನಾಕಾ

6. *ದಿವಾಡೆಚ್ಯಾ ಮ್ಹಾನ್ ತ್ಯಾ ದೊಂಗ್ರಾರ್*
ಜಾಯ್ತೆಂ ಆಸಾ ಕಾಜು
ತುಜ್ಯಾ ಪೊತಿಚೆಂ ಕೆಲೆಂ ಮಾಸು, ಲುವಿಜಿನಾ
ರಡುಂ ನಾಕಾ

ವಿವರಣ್ :

1. ಲುವಿಜಿನಾ ಮೊಜಾ ಮೊಗಾ, ಹಾಂವ್ ತುಕಾ ಅನ್ಯೇಕ್ ಚೀಟ್ ಬರಯ್ತಾಂ ಆನಿ ಚಡ್ ವಿಚಾರ್ ಕಳಯ್ತಾಂ - ರಡುಂ ನಾಕಾ
2. ಲುವಿಜಿನಾ ಮೊಜಾ ಲುವಿಜಿನಾ, ಲುವಿಜಿನಾ ಮೊಜಾ ಮೊಗಾ, ಹಾಂವ್ ಮೆರ್ಸೆ, ಕಾಲಾಪುರ್ ಥಾವ್ನ್ ದಿವಾರಾಕ್ ವೆತಾಂ - ರಡುಂ ನಾಕಾ
3. ದಿವಾರಾಕ್ ವೆಚ್ಯಾ ದೋಣಿರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ತಾಂಡೆಲಾಂನಿ ತುಜಾ ಘರ್ಕಾರಾಕ್ ತಸಾಯ್ಲೆಂ. ಲುವಿಜಿನಾ - ರಡುಂನಾಕಾ
4. ದಿವಾರೆಚ್ಯಾ ದೊಂಗ್ರಾರ್, ಸಬಾರ್ ರೂಕ್‌ಝುಡಾಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಬರಿಂ, ತುಜಾ ಜೊಕಿಚೆಂ ಮಾರ್ನ್ ಪಿಟೊ ಕೆಲ್ಲಿಂ ಹಾಡಾಂ, ಲುವಿಜಿನಾ - ರಡುಂನಾಕಾ
5. ದಿವಾರಾಚಾ ದೊಂಗ್ರಾರ್ ಜಾಯ್ತೆ ಆಸಾತ್ ಕಾಂಟೆ, ತಶೆಚ್ ತುಜಾ ಜೊಕಿಚೆ ಕೆಲ ವಾಂಟೆ, ಲುವಿಜಿನಾ – ರಡುಂನಾಕಾ
6. ದಿವಾರೆಚಾ ದೊಂಗ್ರಾರ್ ಜಾಯ್ತ್ಯೊ ಕಾಜು ಆಸಾತ್, ತುಜ್ಯಾ ಪತಿಚೆಂ ತಸಯ್ಲೆಂ ಮಾಸ್, ಲುವಿಜಿನಾ – ರಡುನಾಕಾ.

ತಶೆಂಚ್ 1890 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಸಾಯಿಚಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಕ್ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ 21 ತಾರಿಕೆರ್, ಚುನಾವಣೆಂತ್ ಪಿಂಚೊನ್ ಆಯ್ಲೊ ಮ್ಹುಣ್ ಪರ್ಗಟ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಅನ್ಯಾಯ್ ಮ್ಹುಣ್ ಲೋಕ್ ಬೊಬಾಟ್ತಾನಾ ಪತ್ರ್ಯಾನ್ ಚುನಾವಣೆಚೊ ನಾಟಕ್ ಜಾಲೊ. ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಮಾರ್ಗೊವಾ ಇಗರ್ಜೆಚಾ ಚೌಕಾಂತ್ ರಾಜ್‌ಪಾಲ್ ವಾಸ್ಕೊ ಗುಯೆಡ್ಸ್ ಹಾಣೆಂ

ಗಾವ್ಲ್ಯಾ ಪದ್ಯೆಂ 23 ಜಣಾಂಕ್ ಫಾರ್ ಮಾರ್ಗ ಲಗಾವ್ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾಂ. ಹ್ಯಾ ಸಂಗಿತಾಚೆರ್ ರಚ್ಲ್ಲೆ ಮಾಂಡೆ ಆಶೆ ಆಸಾತ್ –

"ಆಪ್ರಿಲಾಚೆ ಸತ್ರಾವೆರಿ," "ಪಾರ್ಟಿವ್‌ಚೊ ಚೆಪೆ ಮುಖಾರ್ ಸರ್ಲೊ" "ಸಪ್ಟೆಂಬ್ರಾಚೆ ಎಕ್ಕಿಸಾವೆರಿ ಕಾಮಾರಾಂಚೆಂ ಪತ್ಲೆಂ ದೆರು" ಆನಿ "ಸಪ್ಟೆಂಬರಾಚೆ ಎಕ್ಕಿಸಾವೆರಿ ಮುಖ್ ಪಿಸ್ತ್ಯಾಂ ಆಯ್ಲೆಂ ರೆ ಸಾಕ್ರಿತಿ" ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ಯಾಂಚೊ ಘೊಡೊ ವ್ಹೊಳ್ ಅಶ್ಶೊ, ವ್ಹೊಳ್ಯಾತ್– 'ಕೊನ್ಸೆಚೆ ವಾಮುಸ್ ಸೊಲ್ದಾವ್ ರೆ ಆಯ್ಲೆ," "ಪೊವಾರ್ ಮಾರ್ಲೆ ಫಾರು," "ರಗ್ತಾಂಚೆ ಜಾಲೆ ವಾಳೆಂ" ಆನಿ "ನಿತಿ ನಾ ರೆ ಗೊಯಾಂತು ಪಸ್ತಿಸ್ ನಾಂ ರೆ ಸಾಕ್ರಿಂತುಂ, ಇಸೊಸೆಟ್ಸಿಚ್ಯಾ ರೊಗ್ತಾನುಂ ವಾಸ್ಕ್ಯಾ ಗುಯೆಡಿನ್ ಕೆಲೆಂ ಎಲಿಸಾಂವ್"

'ಸಪ್ಟೆಂಬ್ರಾಚೆ ಎಕ್ಕಿಸಾವೆರಿ' ಮಾಂಡ್ಯಾಚೊ ವ್ಹೊಳ್ ಅಶ್ಶೊ ಆಸಾತ್

'ಸಪ್ಟೆಂಬ್ರಾಚೆ ಎಕ್ಕಿಸಾವೆರಿ
ಕಾಮ್ರ್ಯಾಕ್ ಪೊಡ್ಲೆಂ ದೆರೊ
ತಿಸ್ರಿಂ ಸೊಲ್ದಾರ್ ಹಾಡ್ಲೆ ಮಾಡ್ಯಾಂವ್
ಪಕ್ಲೆ ಕೊಣ್ಕ್ ತಾರೊ'
'ಕೊನ್ಸಾಟ್ ವಾಜೊನ್ ಸೊಲ್ದಾವ್ ಆಯ್ಲೆ
ಪೊವಾರ್ ಮಾರುಂಕ್‌ಲಾಗ್ಲೆ'
'ಮುಕಾತ್ ಕಿತ್ಲೆ ನಾದೊ 'ರೆ ಲೊಯಾಲ್
ಪೊವಾರ್ ಮಾರ್ಲೆ ಪಾರೊ'
'ತ್ಯಾ ದಿಸಾಚೊ ಉಗ್ದಾಸ್ ಕೆಲ್ಯಾರೀ
ಸಂಸಾರ್ ನಾಕಾ ದಿಸ್ತಾ
ತಾಂಚೊ ಜಾಯೆಃ – ಆಪ್ನೆ ರೆ ಲೊಯಾಲ್
ಶಿರಾಪ್ ಘಾಲ್ತಾಯ್ ತುಕಾ' [175]

"ಕಸ್ಲಿ ಬೆರ್ನಾಡ್ ಪದ್ವಿ ತುಜಿ' ಆನಿ "ಪಣಜೆ ಫಾವ್ಸ್ ಸಬ್ರಿಕು ವೆಚಾಕು ಪಾಂಚ್ ವ್ಹೊರಾಂಚೆ ವಾಟು" ಹೆ ದುಸ್ರೆ ದೋನ್ ಎಲಿಸಾಂವಾಚೆ ಮಾಂಡೆ ಜಾಣ್ವಾಸಾತ್.

5.3 ಉಂದಿರ್ ಮ್ಹುಜಾ ಮಾಮಾ

1. ಉಂದಿರ್ ಮ್ಹುಜಾ ಮಾಮಾ
ಆಯ್ಕ್ ಹಾಂವ್ ಸಾಂಗ್ತಾ ತುಕಾ
ತ್ಯಾ ಮಾಜೊರಿಚಾ ಪಿಲಾಲಾಗಿಂ
ಖೆಳ್ ಮಾಂಡುನಾಕಾ

2. *ಗೊಮ್ಬಿ ತುಜಿ ಮೊಡಿತ್*
ಕಾನ್ ಧರುನ್ ತಾಂಡಿತ್
ತೆಂ ಮಾಜ್ರಾ ಗೆಲೆಂ ಪಿಲ್ಲಾಟ್ ತುಕಾ
ಎಕಾ ಘಾಸಾಕ್ ಗಿಳಿತ್
3. *ಉಂದಿರ್ ಮಾಮ್ ತೊ ಆಯ್ಲೊ*
ಖಾಟ್ಯೆ ಪಂದಾ ಲಿಪ್ಲೊ
ತ್ಯಾ ಮಾಜ್ರಾ ಗೆಲ್ಯಾ ಪಿಲಾನ್ ತಾಕಾ
ಎಕಾ ಘಾಶಾ ಖಾಯ್ಲೊ
4. *ಗೊಮ್ಬ್ಯಾ ಪುಡೆಂ ಉತರ್*
ಉಂದಿರ್ ಮಾಮ್ ತೊ ಕಾಬಾರ್
ತ್ಯಾ ಮಾಜೊರಿಚಾ ಪಿಲಾಲಾಗಿಂ
ಖೆಳ್ ಮಾಂಡುಂಕ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾನ್

ಎಕ್ಣಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಎಲಿಸಾಂವ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಎಕ್ ಬೆಸಾಂವ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ, ಗೊಯಾಂತ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಸಾಯೆಚೆ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ ಜಿಕೊನ್ ಯೆಂವ್ಚೆಬರಿ ಮತದಾರಾಂಚೆರ್ ಎಕ್ ಸಮೂಸ್ಸ್ಯಾಚೊ ಒತ್ತಡ್ ಆಸ್ತಲೊ. ಹ್ಯಾ ವರ್ಸಿಂ ದೋನ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಮಧೆಂ ಘರ್ಷಣ್ ಉಬ್ಜೊನ್ ಮಾರಾಘಾರ್, ರಗಾತ್ ವ್ಹಳ್ಟೆಂ, ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾಲೆಂ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಪವ್ಸ್ ವಾಪರುನ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಸಾಯೆಚೆ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ ಎಲಿಸಾಂವಾಂತ್ ಜಿಕೊನ್ ಯೆಂವ್ಚೆಂ ಸರ್ಕಾರಾಚೆಂ ದೋರಣ್ ಹ್ಯಾ ಸಕಯ್ಲ್ ವಿವರಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂತ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕೆಲ್ಯಾ-

''ಬೊಂವ್ಡ್ಯಾತ್ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾ ದಿಬೆಂ ರಂವ್ಡ್ಯಾಂ
ಬಾರ್ಬೊಸಾಕ್ ಡಿಪುಟಾದ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್''

(ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಪಾಕ್ಯೆ ಬೊಂವ್ಡ್ಯಾತ್, ಬಾರ್ಬೊಸಾಕ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಸಾಯೆಚೊ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ ಕರುಂಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಅರ್ಥ್)

ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ತವಳ್ಚ್ಯಾ ಬುದ್ವಂತ್ ಫುಡಾರ್ಯಾಂನಿ, ಸರ್ಕಾರಾಕ್ 'ಮಾಜ್ರಾಚೆಂ' ಸ್ಥಾನ್ ಆನಿ ಮತದಾರ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಕ್ 'ಉಂದ್ರಾಚೆಂ' ಸ್ಥಾನ್ ದೀವ್ನ್ ವಿವಿಧ್ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಘಡ್‌ಲ್ಲಿಂ. ಸರ್ಕಾರಾ ಕಡೆನ್ ಪೌವ್ಸ್ ಆಸಾ, ತಾಂಚೆ ಕಡೆ ಗುಳ್ಯಾಚೊ ನಳ್ಯೊ ಆಸಾತ್ ಪುಣ್ ಜಿರ್ಮತ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಮತದಾರ್ ಲೊಕಾಂಕಡೆನ್ ಹಾತಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ ಹಾತೆರಾಂಸಾಂತ್, ತಾಣಿಂ ಕಿತ್ಲ್ಯೊ ಜೊಜೊ ಮಾರ್ಲ್ಯಾರೀ ನಿಮಾಣೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಪಾಕ್ಯಾಂಚೆ ಮಾರ್ ಖಾವ್ನ್ ಘಾಯೆಚೆ ವ ಮೊರಾಜೆ ಪಡ್ತಾಲೆ. ಹ್ಯಾ ಘಡಿತಾಂ ವಯ್ರ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ 'ಉಂದಿರ್ ಮಾಜಾ ಮಾಮಾ' ನಾಂವಾನ್ ನಾಂವಾಡ್ಲಿಕ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್.

ಸಂವಿದಾನಾಚಾ ಉದಾರ್‌ವಾದಾ ವರ್ಸಿಂ, ಎಲಿಸಾಂವಾಚಾ ಅಭಿಯಾನಾಂತ್, ಕವಿಂಚಿಂ ಜೊಗ್ಣಾಂ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಚೆ ಲಿಖ್ಣಿ, ಆನಿ ರಾಜ್‌ಕಾರಾಣೆಚೆಂ ಭಾಷಣ್ ಭರ್ಪೂರ್

ಪ್ರಯೋಗ್ ಜಾಲೆಂ. ಸೀಮಿತ್ ಮತಾಧಿಕಾರಾಚಾ ಹಕ್ಕಾ ವರ್ವಿಂ (The right of the limited franchise) ದೋನ್ ರಾಜಕೀಯ್ ಪಾರ್ಟಿ ಉದೆಲ್ಯೊ. "ಪಾರ್ಟಿದೊ–ಇಂಡಿಯಾನೊ" ಆನಿ "ಪಾರ್ಟಿದೊ–ಅಲ್ಟ್ರಾಮಾರಿನೊ" ಏಕ್ ವಿರೋಧಿಂಚೊ ತಾಳೊ ಆನಿ ಅನ್ಯೇಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕಾಂಚೊ ತಾಳೊ ಹ್ಯಾ ಪಾರ್ಟಿಂಕ್ ಆದಾರ್ ಜಾವ್ನ್ 'ಅ ಇಂಡಿಯು ಪೊರ್ತುಗೀಸಾ' ಆನಿ 'ಉ ಅಲ್ಟ್ರಾಮಾರ್' ಪತ್ರಾಂ ಉಬ್ಯಾಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಪತ್ರಾಂನಿ ಟೀಕಾಚೊ ಕೊಲ್ಯೊ (critical columns), ವಾದ್-ವಿವಾದಾಚೆ ಲೇಖ್, ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ವಿರೋಧ್ ಜಾವ್ನ್ ನಿಬಂಧ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪೊರ್ತುಗಲ್ ಆನಿ ಪರದೇಶ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ವಿವಿದ್ ಖಬ್ರೊ ಹ್ಯಾ ಪತ್ರಾಂಕ್ ಗ್ರಾಸ್ ಜಾಲೆ. ಹಿಂ ಪತ್ರಾಂ ತಶೆಂಚ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಭಾಸೆಂನಿ ಛಾಪುನ್ ಯೆತಾಲಿಂ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಹ್ಯಾ ಪತ್ರಾಂಚೊ ಪಾತ್ರಾಂವ್‌ಪಣ್ ಆನಿ ಸಂಪಾದಕ್ಪಣ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಚೆಂಚ್ ಹಾತಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತಶೆಂಚ್ ಪಾಸ್ಕಿಚೆ ಘಟ್ನಾ ದುರಾವಳ್ಳೆಂ, ಆನಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಆರ್ಥಿಕ್ ಬದ್ಲಾಣ್ಯಾ ದೋರಣೆಚೆಂ, **1878 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜಾಲ್ಲೊ** ಆಂಗ್ಲೊ–ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಕೊಂತ್ರೊ (Anglo–Portuguese Treaty of 1878) ಹ್ಯಾ ಪತ್ರಾಂನಿ ತಶೆಂಚ್ ತಶೆಂಚ್ ಟೀಕೆಕ್ ಬಳಗ್ ಜಾತಾಲೆ.

ಹೊ ಕೊಂತ್ರೊ ದೋನ್ ಪಾಸ್ಕಿಚ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಂಚೆ ಆರ್ಥಿಕ್ ಸಂಗ್ತಿ, ಮುಖ್ಯ ಸುಂಕಾ **ಕಾಯ್ದೊ (customs duty), ನಾಣ್ಯಾ ವ್ಯವಸ್ಥಾ (currency), ಆನಿ ರಯ್ಲಾ ಪಾಟ್ಯಾಂಚೆ ನಿರ್ಮಾಣ್ (construction of railway tracks)** ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಆಟಾಪ್ಲೊಲೊ. **ಗೊಂಯ್ ಆನಿ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಭಾರತಾ ಮದೆಂ ಸಂಪರ್ಕ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಯಾನ್ ಚೊರಂಪಣ್ ಆನಿ ಪಾತಾವಳ್ ಜಾಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಗೊಂಯ್ಚಾ ವಯ್ರ್ ಬ್ರಿಟಿಶಾಂಚೊ ಆರ್ಥಿಕ್ ನಿಯಂತ್ರಣಾಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಚಲಂವ್ಚೊ ತಾಂಚೊ ಇರಾದೊ ಮ್ಹುಣ್ ತಶೆಂಚ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಸಮ್ಜಾಲೆ. ಹ್ಯಾ** ಕೊಂತ್ರ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಗೊಂಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ವ್ಯಾಪಾರಾಚೊ ವಸ್ತು (commodities), ನಿರ್ಯಾತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ, ರೇಲ್ ಗಾಡಿಯೆ ಮುಖಾಂತ್ರ್, ಸುಂಕಾವಿಣೆ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಭಾರತಾಕ್ ಪಾವ್ಲ್ಯೊ. ಹ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಏಕ್ ಮಾಂಡೊ ಅಸೊ ಆಸಾ:-

"ತ್ರಾತಾದ್ ಪಿಂಗ್ರ್ಯಾನ್ ಕೆಲೊ
ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಆಯ್ಲೊ
ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಕ್ ಖೊಬರ್
ಸೆಗ್ರೆದಾನ್ ಕೆಲೆಂ ಮ್ಹುಣ್ ಕೊಂತ್ರಾತೊ"

ಇತರ್ ಮಾಂಡೆ– *"ಪಿಂತ್ಲ್ಯಾರಿ ಕಾಳಿಜ್ ಪಾಪ್ರೆ ತಾ"*; *"ತೆ ಅಯ್ಲೆ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಕ್ ಮಾರ್ಲ್ಯಾಕ"*; *"ಪ್ರೊವೆಕ್ ಮಾರ್‌ಲ್ಲಿ ಚೆಪ್ನುನ್"* (they have trampled the Goans to death) *"ಪಿಂತ್ಲೆಂ ನಾ ರೆ ಕೊಣೆಂ"*– ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ಯಾಂತ್ ಎಕ್ಣಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚೆ ತೀನ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಘಡಿತಾಂ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಜಾತಾತ್ (1) 1871 ಜಾಲ್ಲೆಂ ಫವ್ಜೆಚೆಂ ವಿನಾಸ್ (The extinction of the army in 1871), **1878 ಇಸ್ವೆಂತ್ಲೊ ಆಂಗ್ಲೊ– ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಕೊಂತ್ರೊ** ಆನಿ **ಇಗರ್ಜ್ಯೊ ಆನಿ ಕೊವೆಂತಾಚೆ ಕೊಸ್ಳಾಪ್ಣಿ** (demolition of the churches and convents of old Goa) ಹ್ಯಾ ಘಡಿತಾಂನಿ ಪ್ರಮುಖ್ ಅಂಶ್

ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ದೆಸ್ಪಾಟ್. ದೆಕುನ್ 1878 ಇಸ್ವೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ್ ಖಂಡನ್ ವ್ಯಕ್ತ್ ಜಾಲೆಂ. ಕಾರಣ್ ಎಕಾ ಕುಶಿನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಜಿನ್ಸಿ ವಸ್ತು ಖಾಲಿ ಜಾತಾನಾ, ಅನ್ಯೇಕಾ ಕುಶಿನ್ ಬ್ರಿಟಿಶಾಂಚಿ ಖಾಲಿ ಜಾಲ್ಲಿ ತಿಜೊರಿ ಭರ್ತಿ ಕರುಂಕ್ ತಿರ್ವೊ ಚಡಯಿಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ವರ್ಸಿಂ ರಾಜಕೀಯ್ ವಿಷಯಾ ವಯ್ರ್ ಮಾಂಡೆ ಉಬ್ಜಾಲೆ – ಭಾಷಣಾಂ, ಬರ್ಪಾಂ ಆನಿ ರಾಜಕೀಯ್ ಫುಡಾರಿ – ಬೆರ್ನಾಡೊ ಪೆರಿಸ್ ದ ಸಿಲ್ವ, ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ಲುವಿಸ್ ಗೋಮ್ಸ್, ಜುಜೆ ಇನಾಸಿಯೊ ದೆ ಲೊಯುಲಾ, ಜೆರೆಮಿಯಾ ಮಸ್ಕರೇಞಾಸ್, ಅಂಟೊನಿಯು ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ಸಾವೆರ್ ಅಲ್ವಾರಿಸ್ ಆನಿ ಲುವಿಸ್ ದೆ ಮಿನೇಜಸ್ ಬ್ರಾಗಾಂನ್ಸಾ ಹಾಂಚಾ ರಾಜಕೀಯ್ ಪುಡಾರ್ಪಣಾ ವರ್ಸಿಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪರಾರಾಂ ರಾಜಕೀಯ್ ಪ್ರಜ್ಞಾ ರೂಪಿತ್ ಜಾಲಿ.

ತ್ಯಾಚ್ ಪರಿಂ ಥೊಡ್ಯಾ ಪಾದ್ರಿ ಬಾವಾಂನಿಯಿ ರಾಜಕೀಯ್ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಗಾಂವಾರ್ ರೂಪಿತ್ ಕೆಲಿ. ತ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂತ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ – ಪಿಲಾರ್ನೆಚ್ಯಾ ಪಾ| ಪೆದ್ರೊ ಅಂತೊನಿಯೊ ರಿಬೈರೊ ಹಾಂಚಾ ಪುಡಾರ್ಪಣಾಖಾಲ್ ಬಾರ್ದೆಜಾಚಾ ಲೊಕಾಂನಿ 1822 ತಾಂಚಿ ಹಕ್ಕಾಂ ಬಲಾತ್ಕಾರಾನ್ ಬುಡ್ವಿಲ್ಯಾಕ್ ಆವೇಶಾನ್ ಭರೊನ್ ಪ್ರತಿರೋದ್ ದಾಕಯಿಲ್ಲೊ. 1850 ಇಸ್ವೆಂತ್ ದೋಗ್ ಪಾದ್ರಿಂನಿ. ಪಾ| ಸೆಬೆಸ್ತ್ಯಾಂವ್ ಸಾಲ್ವಾದೊರ್ ಬಾಪ್ತಿಸ್ತಾ ಕಾನಾ ಆನಿ ಮೊ| ಎಸ್ತೆವಾಂವ್ ಜೆರೆಮಿಯಾಸ್ ಮಸ್ಕರೇಞಾಸ್ ಹಾಣಿಂ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಾಚ್ಯಾ 'ಕೊರ್ಟೆಸ್'– (cortes) ನೆಲಾರ್ ರಾವೊನ್ ತಾಂಚಾ ಮಾಂಯ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಹಕ್ಕಾಂ ಖಾತಿರ್ ಬಾಷಣಾಂ ಬಿಗ್ಡುನ್ ದೇಶ್ ಭಕ್ತಿಚೆ ತಳ್ಮಳೆ ಪ್ರದರ್ಶಿತ್ ಕೆಲೆ. ಪಾ| ಮಸ್ಕರೇಞಾಸ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂತ್ ಕೊರ್ಟೆಸಾಕ್ 1848 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಚುನಾಯಿತ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಆನಿ 1855 ಆನಿ 1856 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪುನರ್ ಚುನಾಯಿತ್ ಜಾಲ್ಲೊ.

ಪಾ| ಅಲ್ವಾರಿಸಾನ್ ಗಾಂವ್ಪೊ ವಸ್ತುಚ್ ವಾಪಾರಿಜೆ ಮ್ಹೊಣ್ 'ಸ್ವದೇಶಿ' ಚಳ್ವಳ್ ಪ್ರಾರಂಬ್ ಕೆಲ್ಲಿ. ತಾಣೆ ತಾಚ್ಯಾ 'ಉ ಬ್ರಾಡೊ ಇಂಡಿಯಾನೊ' ('O Brado Indiano'– ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಭಾರಾತಾಚೆಂ ರುದಾನ್) ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಪತ್ರಾರ್, ಲೊಕಾಂನಿ ಮ್ಯಾಂ ಗಾಂವಾಂತ್ ತಯಾರ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ವಸ್ತುರ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಹಾಂಗಾಚ್ ತಯಾರ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಜೆವ್ಣಾಂ–ಖಾಣಾಂ, ವಿದೇಶಿ ವಿಸ್ಕಿ ಬದ್ಲಾಕ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂನಿ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಕಾಜುಚಿ ವ ಮಾಡಾಚಿ ಪೆನ್ನಿ ಸೇಂವ್ಕ್ ಸವಯ್ ಕರಿಜೆ, ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಚಾಲ್ (Fashion) ವ ಉತ್ಪನ್ನ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರುಂಕ್ ನೊಜೊ ಮ್ಹೊಣ್ ಪ್ರಚಾರ್ ಕರ್ತಾಲೊ. ಅಶೆಂ ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕಾನ್ ಆನಿ ಇತರ್ ಭಾರತೀಯ್ ಫುಡಾರ್ಯಾಂನಿ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳ್ವಳ್ ಸುರು ಕರ್ಚ್ಯಾ ಸಬಾರ್ ವರ್ಸಾ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ಪಾ| ಅಲ್ವರಿಸಾನ್ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳ್ವಳೆಚಿ ಗೊಯಾಂತ್ ಸೊಮಯ್ ಪೆಟಯಿಲ್ಲಿ. ಪಾ| ಅಲ್ವಾರಿಸಾನ್ ತಾಚ್ಯೊ ಆಲೋಚನ್ಯೊ ಆನಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಪರ್ಗಟ್ ಕರುಂಕ್ ಸಬಾರ್ ಖಬ್ರೆ ಪತ್ರಾಂ ಸುರು ಕೆಲಿಂ. ತಿಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ 'ಉ ಪ್ರೊಗೆಸ್ಸೊ ದೆ ಗೋವಾ' ('O Progresso de Goa'– ಗೊಂಯ್ಚಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ) 'ದಿ ಟ್ಯಾಮ್ಸ್ ಒಫ್ ಗೋವಾ,' 'ಎ

ತ್ರಿಜ್' (ಪುರಿಸ್), 'ಏ ವೆರ್ದಾದೆ' (ಸತ್) ಆನಿ ಉ ಪ್ರಾಡೊ ಇಂಡಿಯಾನೊ (ಭಾರತಾಚೆಂ ಮಿದಾನ್). ಹ್ಯಾ ಪತ್ರಾಂಚಾ ಮಾತಾಳ್ಯಾಂನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಪಾಪ್ಯಾಚೆ ಗಂಭೀರಾತಾಯ್ ಮ್ಹೊಣ್ವೆತ್.[176]

5.4 'ಫಾರಾರ್ ಫಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ರಾನಾಂತು'

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಪಾಸ್ಲ್ಕೆಚ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರೆಂತ್, ಮಿಪ್ಪು ರಾಣೆ ಆನಿ ಕಸ್ಕೊಚಾ ರಾಣೆ ಹಾಂಚೆ ಸರ್ಕಾರಾ ವಿರೋದ್ ದಂಗೆ ಕರಂಚಾಯಾಚೆ ಅಧ್ಯಾಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಲೋಕ್ವೆದಾಚಾ ಪದಾಂನಿ ಆಜೂನ್ ಘೊಳ್ಟಾತ್.

ರಾಣೆ ಜನಾಂಗ್, ರಾಜ್‌ಪುತಾನಾಚಾ ರಾಜ್‌ಪುತ್ ಕುಳಿಯೆಚೆ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ಹೆ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ 'ಸತ್ತರ್–ವಾಡಿ' (ಸತ್ತರ್ ಹಳ್ಳಿ)– ಸತ್ತಾರಿ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಭುಂಯ್ ಜಾಚಾಚೆ ಆಸ್ತಿದಾರ್– ಸರ್ದೆಸಾಂಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಸತ್ತಾರಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಉತ್ತರ್–ಉದೆಂತಿಚಾ ವರಾರಾಂತ್ ಆಸೊನ್, ದೊಂಗೊರ್–ದೊಂಗ್ರಿ, ರಾನಾಂ–ಮೊಳ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ವಳ್ಯಾ–ರುಖಿರಿಂನಿ ಭರ್ಲ್ಲೆಲೊ, ಪಶ್ಚಿಮ್ ಘಾಟಾಚೊ ದೆಂವ್ಚಿ ಗಾಂವ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಕೃಷಿ ಹಾಂಚೆ ಪ್ರಮುಖ್ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ, ಪಿಸ್ಕೊಟ್ಯಾ ಗ್ರಾಸಾಕ್ ಹಿ ಪ್ರೆಜ್ ಪಾವಾನಾತ್‌ಲ್ಲಿ.

ಸತ್ತಾರಿಚಾ ನಿವಾಸಿ ಪಯ್ಲಿ, ಹೆ ರಾಣೆ ರಾಜ್‌ಪುತಾನಾಚಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಳಿಯೆಚೆ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗೊನ್ ಘೆಂವ್ಚೆ, ತಾಂಚೊ ರಾಜ್‌ಪುತ್ ಪುರ್ವಜ್ ಶ್ಯಾಮ್ ಸಿಂಗ್ ಎಲ್ಯಾಸ್ ಅಜಿತ್ ಸಿಂಗ್ ಉದಯ್‌ಪುರ್ ಥಾವ್ನ್ ದೇವ್‌ಗಿರಿಕ್ ಸ್ಥಳಾಂತರ್ ಜಾವ್ನ್ ಯಾದವಾಂಚಾ ಫಳ್ಟೆಂತ್ ಕಾಮಾಕ್ ರಿಗ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್. ಜಾಮಿನ ಸುಲ್ತಾನಾನ್ ದೇವ್‌ಗಿರಿ ಜಿಕೊನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಯ್ತಾನಾ ಶ್ಯಾಮ್‌ಸಿಂಗಾನ್ ಜಾಮಿನ ಫಳ್ಟೆಕ್ ನಿಷ್ಠಾ ಬದ್ಲಯ್ಲಿ, ಆನಿ ತಾಚಾ ಪೀರ್‌ಪಣಾಕ್ ಮೆಚ್ಚೊನ್ ತಾಕಾ ಸಂಗಮೇಶ್ವರಾ ಲಾಗಿಂ ಶ್ರೀರಂಗ್‌ಪುರ್ ಗಾಂವಾಂತ್ ಜಗೀರ್ ಇನಾಮ್ ದೀವ್ನ್ 'ಶೂರ್‌ಪೀರ್' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಬಿರುದ್ ದಿಲ್ಲೆಂ. ತಾಚಾ ಸಂತತಿಚೆ, ತಾಚಾ ಶೂರ್‌ಪೀರ್ ಬಿರುದಾಚೆ ಪ್ರಯೋಜನ್ ಘೆವ್ನ್ ಶೂರ್ ಪೀರ್ ಸಬ್ದ್ ವಿಕಾರುನ್ 'ಸುರ್ವೆ' ಜಾವ್ನ್ ತಾಂಚಾ ನಾಂವಾಕ್ ಆಡ್ ನಾಂವ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಯಾನ್ ತೆಂ ಆಡ್ ನಾಂವ್ ಆತಾಂ ತಾಂಕಾಂ ಅದಿಕೃತ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲಾಂ.[177]

ಚಡುಣೆ ಚೊವ್ಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಅಕ್ರೇಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಬರ್ಗಾಲ್ ಸಬಾರ್ ತೇಂಪ್ ಲಾಂಬ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಡೆಕ್ಕಾನ್ ಗಾಂವ್ ಸತ್ಯಾನಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಥೈಂಚೊ ನಿವಾಸಿ ಲೋಕ್ ಗಾಂವ್ ಸೊಡ್ನ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹಳ್ಳ್ಯೊ ಸಗ್ಳ್ಯೊ ಖಾಲಿ ಪಡ್ಲ್ಯೊ. ತ್ಯಾ ಸ್ಥಳಾಂತರ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಂ ಪಯ್ಕಿ **ಸಂತೊಜಿ ರಾಣಾ ಸುರ್ವೆ** ಹಾಂಚೆ ಕುಟಾಮ್‌ಯಿ ಎಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಪಾತ್ಯೆಂವ್ಸ್ ಅಸಾ. ಹೆಂ ಸುರ್ವೆ ಕುಟಾಮ್ ಶ್ರೀಂಗಾರ್‌ಪುರ್ ಗಾಂವ್ ಸೊಡ್ನ್ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಪಯ್ಣ್ ಕರ್ನ್ ನಿಮಾಣೆ **ಮೊರ್‌ಲೆಂ** ಹಳ್ಳಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಸತ್ತಾರಿ ಗಾಂವಾಂತ್ ನಿವಾಸಾಂತರ್ ಜಾಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ **ಸಂತೊಜಿ** ಎಲ್ಯಾಸ್ **ಸತ್ರೋಜಿ** ವ **ಸಂತು** ಪಿಪು ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವಾಡ್ಲೊಲೊ ಸತ್ತಾರಿಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕೆಲ್ಲೊ ಪಯ್ಲೊ ರಾಣೆ ಮ್ಹಣ್ ಎಕ್ ಅಂದಾಜ್ ಉಚಾರ್‍ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಮೊರ್‌ಲೆಂ ಹಳ್ಳೆಂತ್ ತೆ ಶಾಸ್ವಿತ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲೆಂಚ್ ತಾಂಚೆಂ ಸುರ್ವೆ ಆಡ್ ನಾಂವ್ ಗಳೊವ್ನ್, ರಾಣಾ ಶಬ್ದಾ ಥಾವ್ನ್ ರಾಣೆ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಆಡ್ ನಾಂವ್ ಘೆತ್ಲೆಂ. ಅನ್ನೇಕ್ ಸಾಂಗ್ಣೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಹ್ಯಾ ರಾಣೆ ಕುಟ್ಮಾಚೊ ಸ್ಥಾಪಕ್ ಸತ್ರೋಜಿ ರಾಣ್ಯೆ, ಸತ್ತಾರಿಕ್ ಪಂದ್ರಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಸ್ಥಳಾಂತರ್ ಜಾತಾನಾ, ಬಿಜಾಪುರ್‍ಚ್ಯಾ ಅದಿಲ್‌ಶಾಹಾನ್, ತಾಕಾ ತೆಂ ವಠಾರ್ ಜಗೀರ್ ಜಾವ್ನ್ ಇನಾಮ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಸತ್ರೋಜಿ ರಾಣೆ ಕುಟ್ಮಾಚ್ಯಾ ಸಂತತಿನ್, ಖಂಯ್ ಖಂಯ್ ವಸ್ತಿ ಕೆಲಿಗೀ ತ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ನಾಂವ್, ಆಡ್ ನಾಂವ್ ಜಾವ್ನ್ ತಾಣಿಂ ಘೆತ್ಲೆಂ– ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಾವ್ನ್, ಜುವೆಂಕರ್, ಕುಲ್ಲೆಂಕರ್, ಸಾಂಕ್ಳೆಕರ್, ಕೇರ್ಕರ್, ಸಾಲೆಲ್‌ಕರ್, ಪರಿಯಂಕರ್, ಮೊರ್‍ಯೆಂಕರ್, ಸೊನಾಲ್‌ಕರ್, ಅದ್ವೈಕರ್, ಕುಮಾರ್‌ಕೇದ್‌ಕರ್ ಆನಿ ಖಾಡಿಕರ್ ಇತ್ಯಾದಿ.[178]

ರಾಣೆ ಜನಾಂಗ್, ತಾಂಚಿ ಹಕ್ಕಾಂ ಸಮ್ಮತ್ರ್ಯೊ ರಾಕೊನ್ ವರ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಅಪ್ಪಂತ್. ತೆ ಖೆಸ್ತಾಂಪಿ ಕಾಲೆತಿಚೆ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಂಚಾ ರಕ್ಷಣಾ ಖಾತಿರ್ ಹಾತೆರಾಂ ಘೆಂವ್ಕ್ ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ತಯಾರ್. ಪಯ್ಲೆಂ ತಾಣಿ ತಾಂಚೆ ಮ್ಹಾಲಿಕ್ ಸಾಂವತ್‌ವಾಡಿಚಾ ಬೊಂಸ್ಲೆಕಡೆನ್ ಗೇಣಿ ಪಿಶ್ಯಾಂತ್ ತಕ್ರಾರ್ ಉಬ್ಜಾಯ್ಲ್ಲಿ, ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆನಿ ಥೊಡ್ಯಾ ಕಾರಾಣಾಂ ನಿಮ್ತಿಂ ತಾಂಕಾಂ ಆನಿ ಬೊಂಸ್ಲೆಕ್ ಸಮಾ ಪಡಾನಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಳ್‌ಲ್ಲೆಂಚ್ ಪುದ್ದುಗೀಸಾಂನಿ ತಾಂಕಾಂ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತೆ ತಾಂಚೆ ತಾಬೆದಾರ್ (vassals) ಜಾಲೆ. **ಪುದ್ದುಗೀಜಾಂಚೊ ಪಾಟಿಂಬೊ ಘೆವ್ನ್ ವಾಸ್ತುಕೆಚ್ಯಾ ಗಡಿರ್ ಮರಾತಾಂಕ್ ಆನಿ ಬೊಂಸ್ಲೆಂಕ್ ಗಡಿ–ಫವ್ಜ್ ಜಾವ್ನ್ ವಾಪರ್‍ತಾಲೆ. ಪುಣ್ ಭಾರತೀಯ್ ರಾಯಾಂಚೆಂ ಭೆಂ ಮಾಜ್ತ್ಯಾತಾನಾ, ಪೊರ್ಚುಗೀಸಾಂನಿ ರಾಣೆಂಕ್ ದಿಲ್ಲಿ ಭುಂಯ್–ಬಾಟ್ ದಾಬಾವಾನ್ ವಾಪಸ್ ಘೆತಾನಾ ರಾಣೆ ಉಪ್ರಾಟ್ಲೆ.** ಅಶೆಂ ತೆ 1782 ಥಾವ್ನ್ 1825 ಪರ್ಯಾಂತ್ ಪುದ್ದುಗೀಸಾಂ ವಿರೋದ್ ಚಡುಣೆ 14 ಪಾವ್ಟಿಂ ಉಪ್ರಾಟ್ಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ. 1824 ಇಸ್ವೆಂತ್ ತೆ ಉಚಾಂಬೊಳ್ ಜಾತಾನಾ ತಾಂಕಾಂ ಗಡಿಪಾರ್ ಕರುನ್ ಅಗುವಾಡ ಜೈಲಾಂತ್ 1827 ಇಸ್ವೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ದವರ್‍ಲೆಂ. ಅಸಲೆ ದಂಗೆ 1912 ಇಸ್ವೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ವಾಡ್ಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಕಾಟ್ಯಾಯ್‌ಕಾರಾಂಕ್ ಪೊರ್ಚುಗೀಸ್ ಫವ್ಜೆಂನಿ ದರ್ನ್, ಥೊಡ್ಯಾಂಕ್ ಜೈಲಾಕ್ ಕುಡಾಯ್ಲೆಂ. ಥೊಡ್ಯಾಂಕ್ ಗಡಿಪಾರ್ ಕೆಲೆಂ ಆನಿ ಥೊಡ್ಯಾಂಕ್ ಜಿವೆಶಿಂ ಮಾರ್‍ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ದೀಪು ರಾಣೆಚೊ ಬಂಡಾಯ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹೊ ಬಂಡಾಯ್ 1852 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್

855 ಇಸ್ವೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಉರ್ಲೆಂ. ದುಸ್ರೊ ಬಂಡಾಯ್ 1869–71 ಇಸ್ವೆಂತ್ಲೊ ಕಸ್ಲೊಬಾ ಣೆಚೊ. ತಿಸ್ರೊ 1895–97 ಪರ್ಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲೊ ದಾದಾ ರಾಣೆಚೊ ಬಂಡಾಯ್. ಆನಿ ಶೆಂ ರಾಣೆ ದಂಗೆ 1901 ಇಸ್ವೆ 1912 ಇಸ್ವೆ ಫಾವ್ನ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಜಾವ್ನ್ಚ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ.

ಹ್ಯಾ ಉಟಾಂವೊಣಾಯೆಚೆಂ ಪ್ರಮುಖ್ ಕಾರಾಣ್ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ದಸ್ತಾವೆಜಾ ಪ್ರಮಾಣೆ ಹ್ಯಾ ರೈತಾಂ ವಯ್ರ್ ಚಡಯಿಲ್ಲೊ ತಿರ್ವೊ, ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಜಮೀನಿಚೆಂ ಹಕ್ಕಾಂ ಆನಿ ಸವ್ಲತ್ಯೊ ಪಾಟಿಂ ಘೆತ್‌ಲ್ಯಾರ್ ಜಾವ್ಯಾಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ. ತೆ ಏಕಾ ಶೆಕ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ತಾಂಚಾ ಜಗೀರ್‌ದಾರ್ ಹಕ್ಕಾಂ ಮುಹ್ಯಾಯಿಲ್ಯಾ ವಿರೋದ್ ಪ್ರತಿಭಟನ್ ಕರ್ತಾಲೆ ಆನಿ ಆಡಾಳ್ತ್ಯಾದಾರಾಂ ವಿರೋದ್ ಉಪ್ರಾಟ್ತಾಲೆ. ಪೊರ್ತ್ಯಾ ವಯ್ರ್ ಪೊರ್ತುಗೆಜ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾಬರಿ ಪ್ರೊಳ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಪಾಲ್ ಜೆರಾಲ್ ವಿಲ್ಲಾ ನೊವಾ ದ ಒರೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚ್ಯಾ ಮಂತಣಾನ್ (The first viscount of villa Nova d' ourem) 'ಮೊಕಾಸೊ ಗೇಸ್ ರಯಿತ್ ಜಮೀನ್) ಜಮೀನಿಚೆರ್ ಸವೆಚಾ ಶರ್ತಾಂ ಘಾಲ್ ಆನಿ ದೆಸಾಯಿಕ್ ಲ್ಯಾ ಇನಾಮ್ ಭುಂಯ್ಚೆರ್ ರಾಜ್ಯಾಚೆ ಮುಟ್ಟೊಳ್ ಚಡೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ತಿರ್ವೊ ಚಡಯಿಲ್ಲೊ."

ತವ್ಳ್ಚಿಂ ರಾಣಾಂ ನಿಯಂತ್ರಣ್ ನಿಯಮಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಹ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಕಾರಾಂಕ್ ಆನಿ ರೈತಾಂಕ್ ರಾನಾಂತ್ಲೆ ರೂಕ್ ಕಾತ್ರುಂಕ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ಕುಮೇರಿಚೆ ಕೃಷಿ ಕರುಂಕ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ಆಪ್ಕಾರ್ತೆಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ತಾಂಕಾಂ ವಿಸ್ಕೊಳಿತ್ಯಾ ಗ್ರಾಸಾಕ್ ಸಂಚಕಾರ್ ಆಯ್ಲೊ, ಮಾತ್ರ್ ಯ್ ರಾಣೆಂಚಾ ಜಗೀರ್‌ದಾರಿಚ್ಯಾ ಹಕ್ಕಾಂ ಆನಿ ಸವ್ಲತೆ ವರ್ವಿಂ ತಾಂಚೆಂ 'ಮುಹಲ್' ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಸಮುದಾಯಿಚೆಂ ಜೀವನ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಬಾಯ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಕಾಂ ನೆಸ್ಚ್ಯಾ ವಸ್ತ್ರಾ ವಯ್ರ್ ವಸ್ತುರ್ ನೇಮ್ (Dress–code) ಕಾಯ್ದೊ ಜ್ಯಾರಿಯೆಕ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂನಿ ದೋತಿ ವ ಲಂಗೋಟಿ ನೆಸ್ಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ಕಾಲ್ಸಾಂವ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ, ತಸೆಂಚ್ ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ಬಾಜು ಘಾಲುಂಕ್ ಮ್ಯಾಂಯ್ ಕೆಲೆಂ. ಹಿ ತಾಕೀದ್ ಸತ್ತಾರಿ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಲೋಕಾಂಕ್ ತೀವ್ರ್ ಸಂಗ್ತಿನಿ ಉದ್ರೇಕಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಪಾವ್ಲಿ. ಪಯ್ಲೆಂ, ವಸ್ತುರ್–ನೇಮಾ ವರ್ವಿಂ ಹ್ಯಾ ಸಂಪ್ರದಾಯ್‌ವಾದಿ ಲೋಕಾಂನಿ ತಾಂಚಾ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ದಸ್ತುರೆಕ್ ಆನಿ ಧರ್ಮಾಕ್ ಶೀದಾ ಅಕ್ರಾನ್ ಮ್ಹಣ್ ತಾಂಕಾಂ ದಿಸ್ಲೆಂ: ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಫವ್ಜ್, ಗಾಂವ್ಕಾರಾಂಕ್ ಧಮಾರ್ಯಿಲ್ಲಿ, ಕಾಯ್ದೆ ಪಾಳ್ತಾತ್‌ಗೀ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಪಾರ್ಕುಂಚಾ ನಿಜಾನ್, ತಾಂಚಾ ಬಾಯ್ಲಾಂಚೆರ್ ಅತ್ಯಾಚಾರ್ ಕರ್ತಾಲಿ ಆನಿ ತಿಸ್ರೆಂ ಚಡಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ತಿರ್ವ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ, ಪಟೀಲ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲಿ ಜಮೀನ್ ಸಾಗ್ವೊಳ್ ಕರ್ಚೆಂ ಪಡೆಂ ಆಸ್ತಾನಾ, ತಾಂಚಾ ವಸ್ತುರ್–ನೇಮಾವರ್ವಿಂ ಬಾಜು ಆನಿ ಕಾಲ್ಸಾಂವ್ ಶಿವೊಂವ್ಕ್ ಜಪಾಪ್ತಾರಿ ಚಡ್ತಾವ್ ಮಾತ್ಯಾರ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತೆ ಸಗ್ಳೆ ಖುಬಳ್ಳೆ. ದೆಕುನ್ ತಾಂಕಾಂ ಸಂಬಂದ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ವಸ್ತುರಾಚೆರ್, ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಯ್ದೊ ಅರ್ನತಾ ಚಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಹ್ಯಾ ಕಾಯ್ದೆ–ಕಾನೂನಾ ವರ್ವಿಂ ತಾಂಚಾ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಭಷ್ಟಾತಾ ಆನಿ ಲೋಕ್ ಆರ್ಥಿಕ್ ಸಂಕಷ್ಟಾಕ್ ಒಳಗ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ ತಾಂಕಾಂ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕಳೊನ್ ಆಯ್ಲೆಂ. ತಶೆಂ ಹ್ಯಾ ಕಾನೂನು ಕಾಯ್ದ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಸಾಂಕ್ರಿ ವರ್ವಿಂ ಸಾತ್ತರಿಚೆ ರೈತ್, ಗಾಂವ್ಕಾರ್ ಆನಿ ದೇಸಾಯಿ ಸಗ್ಳೆ

ಉಚಾಂಬೊಳ್ ಜಾಲೆ ಆನಿ ಆವೇಶಾನ್ ಭರೊನ್ ದೀಪು ರಾಣೆಚಾ ಮುಖೇಲ್ಪಣಾಖಾಲ್ ಉಪ್ರಾಟೊಂಕ್ ಎಕ್ಸಾಂಯ್ ಜಾಲೆ.[180]

ದೀಪು ರಾಣೆ ಪ್ರಾಯೆನ್ 55 ವರ್ಸಾಂಚೊ ಆಸೊನ್ ಸಂಕೊಳ್ಚೊ ದೇಸಾಯಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಏಕ್ ಆಯಿನ್ಸ್ಲ್ ದೀಸ್ ಕಾಟ್ಕಾಯೆಗಾರ್ ಸಗ್ಳೆ ಪೊರಿಯೆಂ ದಿವ್ನಾ ಕಡೆನ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಆಯ್ಲೆ ಆನಿ ಬಾರ್ದೆಜಾಕ್ ಬಂಡಾಯ್ ವಚೊಂಕ್ ಸಂಘಟನ್ ಜಾಲೆ. ಕಾಜರ್ಾಲ್ಯಾಂ ರುಕಾ ಮುಳಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ದೆವಾಚಾ ಶಿಲಾಕ್ ಪೂಜಾ ಕರುನ್ ಝುಜಾ ಹಾತೆರಾಂ ಹಾತಿಂ ಘೆವ್ನ್ ನಾನುಜ್ ವಚ್ಚೆಳ್ಯಾ ಮಹತ್ವಾಚಾ ಖಿಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಧಾಡ್ ಘಾಲುಂಕ್ ದೀಪು ರಾಣೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಮುಖಾರ್ ಸರ್ಲೆ. ನಾನುಜ್ ಖಿಲ್ಲೊ ಸತ್ತಾರಿ ಮಹಲಾಚಾ ಮದ್ಲ್ಯಾನ್ ವೊಳ್ಚ್ಯಾ ಮದಾಯಿ ನ್ಹಂಯ್ಚ್ಯಾ ತಡಿರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಹೊ ಜಾಗೊ ರಾಣೆಂಚಾ ಆನಿ ಪೊರ್ಚುಗೀಸಾಂಚಾ ಸಬಾರ್ ಝುಜಾಂಕ್ ಥಳ್ ಜಾವ್ನ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ದೀಪು ರಾಣೆಚ್ಯಾ ಕಾಟ್ಕಾಯೆಗಾರಾಂನಿ ಆನಿ ಪೊರ್ಚುಗೀಸ್ ಪಾಕ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಏಕಾಮೆಕಾ ರಾನಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಘಾರ್ ಮಾರ್ತಾನಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಘಡಿತಾಚ್ಯಾ ಉಗ್ಡಾಸಾಕ್ ಲಾಗೊನ್ *ಲೋಕ್ ವೇದಾಚಾ ಮಲ್ಲೊವಿದ್ ಪದಾಂತ್ ಏಕ್ ಅಮರ್ ಪದ್ ದಾಖಿಲ್ ಜಾಲಾಂ.* ತೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ "*ಘಾರಾರ್ ಪಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ರಾನಾಂತು*"[181]

ದೀಪು ರಾಣೆ

'ನಾನುಜ್ ಕೊಟಾತುಂ'
'ವ್ಹೈಲಾ ರಾನಾಂತುಂ, ನಾನುಜ್ ಕೊಟಾಂತುಂ
ಪಾಕ್ಲೆ ಮರ್ತಾಯ್ ರಾಣ್ಯಾಕು
ರಾಣೆ ಮಾರ್ತಾಯ್ ಪಾಕ್ಯಾಂಕು'

ದೀಪುರಾಣೆಚೆಂ ಬಂಡಾಯ್ ಜಾತಾನಾ ತ್ಯಾ ಖಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಸೊಜೆರ್ ಉಣೆ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಸತ್ತಾರಿ ಆನಿ ತಾಚಾ ಜೊಂವಾರಿಚಾ ಮಹಲಾಂತ್‌ಯಿ ಪೌವ್ಜೆಚಿ ಸುಕ್ತಿ ಆಸೊನ್ ಅಗಳಿಕೆಚೆಂ ಬಳ್ ಅಸ್ಕತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ನಾನುಜ್ ಖಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಬಾರಾ ಸೊಜೆರ್, ಆನಿ ಏಕ್ಲೊ ಅಧಿಕಾರಿ, ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ಡಿ' ಅಸಿಜ್ ಬೆಲಿಜಾ ಹಾಚಾ ಮುಖೇಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಪಣಾಖಾಲ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಹೊ

ನಾನುಜ್ ಖಿಲ್ಲೊ

ಬೆಳಿಯಾ ಮುಖೆಲಿ ದೀಪು ರಾಣೆಚೊ ಶಿಕಾರಾಚೊ ಇಷ್ಟ್. ಏಕ್ ದೀಸ್ ಜಾನೆವಾರಿಯಾ 26 ತಾರಿಕೆರ್ ಬೆಳಿಯಾಕ್ ದೀಪು ರಾಣೆನ್ ಶಿಕಾರೆಕ್ ಆಪಯ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಆಪವ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಹೊ ಪೋರ್ತುಗೀಸ್ ಪಕ್ಷಾಚೊ ಅಧಿಕಾರಿ ತೇಗ್ ಜಣ್ ತಾಚಾ ಪಾತ್ರೆಣಿಚಾ ಸೊಜೆರಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಆಪಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ನಿಯುಕ್ತ್ ಸುವಾತೆಕ್ ಪಾವ್ಲೊ. ಹೊ ಹುಕುಮ್‌ದಾರ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಜಿಲ್ಲ್ಯೊ ಸೊಡುನ್ ಗೆಲ್ಲೊಚ್. ದಿಲ್ಲ್ಯಾಪ್ರ್ ಬೊಂವಾರಿ ರಾಕೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ರಾಣೆ ಕಾಟ್ಯಾಯ್‌ಗಾರಾಂನಿ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ವಾಟ್ ಘಾಲಿ. ಥೊಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸೊಜೆರಾಂಕ್ ಬಾಂದುನ್ ಘಾಲೆಂ ಆನಿ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಉಜೊ ದಿಲೊ. ಹಿ ಖಬಾರ್ ಬೆಳಿಯಾ ವಾಳ್ಯಾಯ್‌ಗಾರಾಕ್ ಕಳ್‌ಲ್ಲೊಚ್ ತಾಣೆ ಪೋರ್ತುಗೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಂಕ್ ಕಳಂವ್ಕ್ ಏಕೆವಾರಿ ಕೆಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತೊ ಜಿಲ್ಲೊ ಪೋರ್ತುಗೀಸಾಂಕ್ ಪಾಟಿಂ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಕ್ ಫಳಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್. ತ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಕಾರಾಂನಿ ಆನಿ ಘಟ್ಟಿರ್ ದೇಸಾಯ್ ಗಾರಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ರಾಣೆಂಕ್ ಪಾಟಿಂಬೊ ದಿಲೊ. ಅಶೆಂ ಗಾಂವ್ಕಾರಾಂಚೊ ಸಸಾಯ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲೊಚ್ ರಾಣೆಚಾ ಪಂಗ್ಡ್ಯಾಂನಿ. ಬಿಚೊಲಿಂ, ಪೆರ್ಣೆಂ, ಪೊಂಡಾ, ಏಮಾರ್‌ಪಾಶೆಂ ಆನಿ ಕೆಪೆಂ, ಲಗ್ಗ್ ಮಹಲಾಂಕ್ ವಾಟ್ ಘಾಲಿ ಆನಿ ಲುಟ್ಲೆಂ. ದೀಪು ರಾಣೆಚೆ ಸಾಂಗೊಡಿ ಆಪ ಬಾಲ್ವಂತ್ ರಾಣೆ ಆನಿ ಆಪ ಜೊಬಾಂಚೆ ಹಾಜಿಂ ತೇಗಾಂನಿ ಮೆಳೊನ್, ಪೋರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಠಾರಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಕೆ ಪೆಲ್ಲೆಂ. ಉಸಾಗಾಂವ್ ಆನಿ ಸಾಂಕೊಳೆಕ್ ಘಾಪ್ ಘಾಲಿ ಆನಿ ಲುಟ್ಲೆಂ.”

ಹ್ಯಾ ಬಂಡಾಯೆಚೆ ದಾಂಗೆ ಪೊಡುಂಕ್, ಸಾಂಕೊಳೆಚೊ ಹುಕುಮ್‌ಗಾರ್ ಆನಿ ಸತ್ತ್ರಿಚೊ ಆವಳ್ದಾರ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಪಕ್ಕೆಚಿ ಸಸಾಯ್ ಮಾಗ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ಸಸಾಯೆಚಿ ಗಂಬಿರಾಯ್ ಸಮ್ಜೊಲೆಂಚ್ ಪೋರ್ತುಗೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಂನಿ ಕಪ್ತಾನ್ ಅಂಟೊನಿಯೊ ಅಗೊಸ್ತೊ ಲಿಯಾಂವ್ ಹಾಚಾ ಹುಕುಮ್‌ದಾರಾಯಾಲ್ 60 ಸೊಜೆರಾಂಕ್ ಹಾತೆರಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ದಾಡ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ತಾಂಕಾಂ ಜೀಕ್ ಮೆಳ್ನಾ. ಪಪ್ಪೆನ್ ಸಾಂಕೊಳೆಚಾ ಜಿಲ್ಲೆಕ್ ಪಾಟಿಂ ಪರ್ತಾಚೆ ಪಡ್ಲೆಂ. ಫೆಬ್ರುವರಿ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ಕರ್ನಲ್ ಜುಜಾಂವ್ ಪೆರೇರಾ ಮೆಂಡಿಸ್ ಹುಕುಮ್‌ದಾರಾಯಾಲ್ ಅನ್ಯೇಕ್ ಪೌಜ್ ನಾನುಜ್ ಜಿಲ್ಲೊ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಕ್ ದಾಡ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಹೊ ಜಿಲ್ಲೊ ರಾಣೆಂನಿ ಸಾಂಡುನ್ ಜಾಲೊ. ಥೊಡ್ಯಾ ತೆಂಪಾನ್ ಥಿಯೊಡೊರ್ ದ ಸಿಲ್ವ ಹಾಚಾ ಹುಕುಮ್‌ದಾರಾಯಾಲ್ ಪೊಂಡಾ ಥಾವ್ನ್ ಅನ್ಯೇಕ್ ಪಾಟ್ಯಾಪ್ ದಾಡ್ಲಿ. ಪುಣ್ ತಿ ಸತ್ತ್ರಿ ಪಾವ್ತಾನಾ ಗಂಬೆಮ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಕಡೆನ್ ಸೊಲ್ವೆಲಿ. ಹಾಕಾ ಕಾರಣ್ ಚಾರ್ ವ ಪಾಂಚ್ ಯುರೋಪಿ ಸೊಜೆರಾಂ ಮುಖಾರ್ 80 ಥಾವ್ನ್ 100 ಬಂಡಾಯ್‌ಗಾರ್ ಆಸ್ತಾಲೆ. ಚಡುಣೆ ಸಗ್ಳೆ 2000 ಸರ್ಕಾರಿ ಪೌಜ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾರಿ ಸತ್ತ್ರಿಚಾ ರಾನಾಂತ್ ಪ್ರೈಲೂನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ 600–700 ಬಂಡಾಯ್‌ಗಾರಾಂಕ್ ಸಲ್ವಿಂಕ್ ಜಾಲೆಂನಾ.

ನಾನುಜ್ ಜಿಲ್ಲೊ ಸಾಂಡ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ದೀಪು ರಾಣೆಚಾ ಕಾಟ್ಯಾಯೆಗಾರಾಂನಿ ಕಾರಾಂಜೊಲ್ ರಾನಾಂತ್ ಸ್ಥಳಾಂತರ್ ಜಾವ್ನ್ ಥೊಂ ಥಾವ್ನ್ ಸಂಚಲನ್ ಚಾಂವ್ಕ್ ಒಕ್ತ್ರ್ ಕೆಲಿ. ಕಾರಾಂಜೊಲ್ ಹಳ್ಳಿ ಗೊಂಯ್ಚಿ ಗಡ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಗೊಂಯಾ ಬಾಯ್ರ್ ಥಾವ್ನ್ ಸಸಾಯ್ ಮೆಳೊಂಕ್‌ಯಿ ತಾಂಕಾಂ ಸಸಾರ್ ಜಾಲೆಂ.

ಹಿ ಕಾಟ್ಯಾಯ್‌ಗಾರಾಂಚಿ ಪುಪ್ಯಾಯ್ ಆನಿ ಪೌಷ್ಟಿಚಿ ಪ್ರತಿ ಸಂಚಾಲನ್ ವಾಡಾವಳ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಬರಿಚ್ಚ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ತಾಂಚಾ ದೆವಾಕ್, ಗೊರ್ವಾಂಕ್ ಆನಿ ಘರಾಂತ್ಲಿ ಸಾಟ್ಲೆ-ಪ್ರೋಟ್ಲೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಘೆವ್ನ್ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಭಾರತೀಯ್ ವಠಾರಾಕ್ ಪೊಳ್ನ್ ಗೆಲೆ. ತಶೆಂ ಪೊಳ್ನ್ ಗೆಲ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಪ್ರಮುಖ್, ಉಪ್ರಾಂತ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಸ್ತ್ ಆನಿ ಸಾದೆ ಸಾಪ್ಕಾರ್‌ಯಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಆಸೊಂಕ್ ಕಾರಾಣ್ ಹ್ಯಾ ರಾಣೆಂಕ್ ಆನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಕ್ ಜಾತಿಚಿ ದುಸ್ಮನ್ಸ್ಕಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ, ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಗೊಂಯ್ಚಿ ಆಡಳ್ತ್ಯಾಂತ್ ತಾಂಚೊ ಪ್ರಾಮುಖ್ ಪಾತ್ರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. **ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಪೊರ್ಚುಗೀಸಾಂಚಿ ವಾಸ್ತುಕೆಚಿ ವೃದ್ಧಿಕಾಯ್ ಬ್ರಿಟಿಶಾಂಚಾ ವಾಸ್ತುಕೆಂಚಾ ಮುಖಾರ್ ಮಾಜ್ಲ್ಯೊನ್ ಗೆಲ್ಲಿ**, ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಎಕ್ಣಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಗೊಂಯಾ ಭಿತರ್ಲಿ ಬಂಡಾಯ್ ನಿವ್ರಾಂವ್ಕ್ ಪೊರ್ಚುಗೀಸಾಂನಿ ಬ್ರಿಟಿಶಾಂಚಿ ಮಜತ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲಿ.[182]

5.4.1 ಕಸ್ತೊಬಾ ಆಕಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚೊ:

ಕಸ್ತೊಬಾ ರಾಣೆಚಿ ಬಂಡಾಯ್: ದೀಪು ರಾಣೆಚಿ ಬಂಡಾಯ್ ನಿವ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸುಮಾರ್ ಎಕ್ ದಾಕ್ಡೊ ಶಾಂತಿ ಸಮಾದಾನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ತ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮ್ಹುಣ್ಜೆ **1869** ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕಸ್ತೊಬಾ ರಾಣೆಚೆ ಬಂಡಾಯ್ ರಾಜಕೀಯ್ ವರ್ತುಲಾಂತ್ ಪಾಲೆಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ಕಸ್ತೊಬಾ ರಾಣೆಚಿ ಬಂಡಾಯ್ ನೊವಾಸ್ ಕೊಂಕ್ಸ್ತಾವಾಚಾ ವಠಾರಾಂನಿ ಕಾನೂನು ಆನಿ ಶಿಸ್ತ್ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ದೋನ್ ವರ್ಸಾಂ ಮ್ಹುಣಾಸರ್ ಪೊರ್ಚುಗೀಸಾಂಕ್ ಕಷ್ಟ್ ಮಾರ್ಲೆ. ದೆಕುನ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಚಾ ಜಿಬೆರ್ ಕಸ್ತೊಬಾಚೆಂ ನಾಂವ್ ಶಾಶ್ವತ್ ಉರ್ಲಾಂ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಚಡಾವತ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಪದಾಂತ್ ತಾಕಾ ಎಕ್‌ಚ್ ವೀರ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನ್ತಾತ್ ವ ಡಾಕು ಮ್ಹಣ್ ಪೊಲಾಯ್ತಾತ್. ದೆಖಿಕ್-'*ಕಸ್ತೊಬಾ ಮಿರಾಸಿ ಇಂಡಿಯಾಚೊ*'

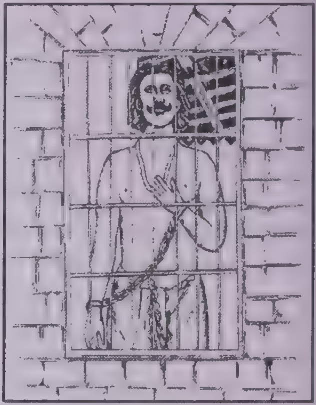

ಕಸ್ತೊಬಾ ರಾಣೆ

ದೆಖ್ಲಿ ಪದಾಂತ್ ಕಸ್ತೊಬಾ ಇಂಡಿಯಾಚೊ ವಾರೆಸ್ದಾರ್ ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಚೊ ಆಕಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ ಹೊಗಳ್ಸಿಲಾಂ.

ಕಸ್ತೊಬಾ ಮಿರಾಸಿ ಇಂಡಿಯಾಚೊ
ಟೆರೊರ್ ಗೊಂಯ್ಚೊ
ಕಂಪ್ಲಿಕ್ಸ್ ಪೊವಾಚಾ
ಇನಿಮಿಗ್ ಭಟಾಚೊ[183]

('ಕೊಂಪ್ಲಿಕ್ಸ್ ಪೊವಾಚಾ'- ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಲೊಕಾಂಚಾ ಪ್ರತಿಭಟನಾಚೊ ಸ್ಪಿರಿತ್ ಆನಿ ಆನಿಮಿಗ್ ಭಟಾಚೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಭಟಾಂಚೊ ದುಸ್ಮಾನ್).

ಕಸಲ್ಯಾ ರಾಣೆಚೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ್, ಆನಿ ಲೋಕ್ ವೆದಾಚೊ ಅಮುರ್ ಪೀರ್ ಪ್ರಗ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾರಿ. ತಾಚೊ ಜಲ್ಮ್, ತಾಚಾ ಬಂಡಯಾಚೆ ಪ್ರಮುಖ್ ಕಾರಣಾಂ ಆನಿ ಶಾಚೆ ಶಿಟ್ ಜಿಣ್ಯೆ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ, ಮಿಸ್ತೆರಾಂತ್ ಗುಟ್ಲ್ಯಾಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಸತ್ರಾವ್ಯಾಂತ್ ರಾಣೆ ಪತ್ಸ್ರಾನ್ ಉಪ್ರಾಟೊಂಕ್ ಕಾರಣ್, ವೈಯುಕ್ತಿಕ್ ಗಜಾಲಿ ಸಂಗಾತಾ ಅರ್ಥಿಕ್, ರಾಜಕೀಯ್ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವಿಷಯಾಚೊ ಶೀರ್ಲ್ ಆಟಾಪುನ್ ಆಸಾ. ರಾಣೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆ. ತಶೆಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ರಾಣ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಕ್ ಸತ್ರಾವ್ಯಾಂತ್ ಜಾತಿಚೆಂ ವೈರತ್ವ್ ಆಸ್ಲೆಂ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಶಿಕ್ಷಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ಮಹಲಾಂಚಾ ಅಡಳ್ಯಾಂತ್ ಗುಮಾಸ್ತ್ಯಾಂಚೆ ಹುದ್ದೆ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಹಾತಿ ಆನಿ ಅಶಿಕ್ಷಿತ್ ಸಾವ್ಕಾರ್ ರೈತಾಂಚೆ ಆನಿ ಸಾವ್ಕಾರಾಚೆ ಅವಾವ್ (advantage) ಘೆತಾಲೆ. ಪಾಸ್ಲ್ಕೆಚೆ ಅಡಳ್ತೆದಾರ್ ಹ್ಯಾ ಸಂಗ್ತಿಂತ್ ಮೆತೆರ್ ಜಾಯ್ನಾತ್ಲೆ ಕಾರಣ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚೊ ತಾಂಕಾಂ ಪಾಟಿಂಬೊ ಆಸ್ಲೊ. ತಶೆಂ ಜಾತಿಚೆಂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ವೈರತ್ವಾಕ್ ಅಡಳ್ತೆದಾರಾಂಚೊ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ್, ದುರಾಚಾರ್ ಆನಿ ಶೋಷಣ್ ಆನಿಕೀ ಮಾರಗ್ ಪಡ್ಲೆಂ.

ರಾಣ್ಯಾಂಚ್ಯೊ ಆನಿ ಬೊಟಾಂಚೊ ಸಬಾರ್ ಕಾಣಿಯೊ ತಪಶ್ ಪ್ರಚಲಿತ್ ಆಸ್ಲ್ಯೊ. ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಏಕಾ ಘಡಿತಾಂಚಾ ಕಾಣಿಯೆ ಪ್ರಕಾರ್ ರಾಣೆ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಘೊಷ್ಟ್ಯಾ ದುರ್ಗಳ್ಯಾಂಚೊ ಪಾಯ್ಕಿ ಭಟ್ಟರ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚಾ ಶೆತಾಂತ್ ಕಾಮ್ ಕರುಂಕ್ ವೆತಾಲೊ. ಏಕ್ ದಿಸ್ ಸಾಂಜೆರ್ ಗೋವಿಂದ ಭಟಾಚ್ಯಾ ತೋಟಾಂತ್ ಪ್ರಾಚ್ಯಾಂ ಕಾಮಾಕ್ ಗೆಲ್ಯಾ ಹನುಮಂತರಾವ್ ಅದ್ವೆಕರ್ ಕುಟ್ಮಾಚಾ ಅಸ್ಪಾಯಾಕ್ ಚೆರ್ಕ್ಯಾನ್. ಬೊಟಾನ್ ಪಳೆಲ್ಯಾಂಚ್ ತಾಂಕಾಂ ಗಾಳಿ ಸೊಡ್ನ ಬಿಲಿ ದಾತ್ರ್ಯಾ ಘಾಯ್ ತಾಂಚೆ ಪಯ್ರ್ ಹಲೈಲ್ಯಾಯಿ ಕೆಲೊ. ತೆ ವಾಟೆನ್ ಶಿಕಾರೆಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಗೋವಿಂದ ಗೋವೇಂಕರ್ ಪ್ರಾಪ್ತೆನ್ ಪ್ರಾಪಾರಿಸ್ತ್ ಹಾಣೆಂ ಪಳೆವ್ನ್ ತಾಂಕಾಂ ಬಚಾವ್ ಕೆಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಗಾಳಿ ಸೊಡ್ನ ಖಾವ್ನ್ ಹಲೈ ಜಾಲ್ಯಾ ಜಾಯ್ಲ್ಯಾನಿ ತಾಂಚಾ ಘೊವಾಕ್ ಹೆಂ ಘಡಿತ್ ಆಸಾ ತಶೆಂ ಕಳಯಿಲೆಂ. ಹೆಂ ಆಯ್ಕಾಲ್ಯಾ ಘೊವಾನಿ ಗೋವಿಂದ ಭಟಾಕ್ ದರ್ಗ ಮಾಲೊರ್. ಭಟಾನ್ ಪಾಸ್ಕ್ಟೆಂಚಾ ಅಧಿಕಾರಿಂಕ್ ದಾರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಂಚ್ ಹನುಮಂತ ರಾವಾಕ್ ಆನಿ ಅಮೃತ್ ರಾವಾಕ್ ದರ್ಗ ಕುಡ್ಲೆಂ, ತೋಪ್ಖಾನ್ಯಾಂತ್ (Arsenal) ಕಠಿಣ್ ಶ್ರಮಾಕ್ ಬಳಗ್ ಕೆಲೆಂ ಆನಿ ತಾಂಚೆ ಆಸ್ತ್ ಜಪ್ತಿ ಕೆಲಿ.[134]

ಘಡಿತ್ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರಿ, ಹ್ಯಾ ಘಡಿತಾಕ್ ವಿಂಗಡ್ ಕಾಣಿಯಾಂಚೆ ಘಾಂಟೆಯಿ ಆಸಾತ್. ಪುಣ್ ಹಾಂಗಾ ವಿಷಯ್ ಕಸಲೊಗಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಭಟಾನ್ ಹ್ಯಾ ಪಾಸ್ಲ್ಕೆದಾರ್ ನ್ಯಾಯಾಂಗಾಚಾ ಸಹಾಯೆನ್ ಘಟ್ಕರಿ ಫಿರ್ಯಾದ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹ್ಯಾ ರಾಣ್ಯಾಂಕ್ ಸಜಾ ದಿಂವ್ಕ್ ಸಕ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಘಡಿತಾ ವಯ್ರ್ ಏಕ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಪದ್ ಅಶೆಂ ಆಸಾ:-

"ಆಯ್ಕ್ ಗೆ ಆಕಾ
ಆತಾಂ ಕಿತೆಂ ಸಾಂಗುಂ ತುಕಾ
ಜಿತೆಲಾಂ ಮ್ಹಜೆಂ ಅದೃಷ್ಟ್
ಜಿತೆಲಾಂ ಮ್ಹಜೆಂ ಕಪಾಲ್
ಬೊಗುಂಬಾ ಯೆ ಅರ್ಸೆನಾಲ್

ಅರೆ ಮಜ್ಯಾ ಹರಿ
ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಪಾಯಾಂಚೆ ಗೆಲಾಯ್ ಕಾತಿ
ಜಾಯ್ಶ್ ಹಾಂವ್ ಜಾಯ್ಶ್
ಜಾತಿನುಂ ಭಂಡಾರಿ
ಕಾಪುನಾಸ್ಲ್ಯಾರಿ ಗೊಮ್ಟಿ
ಗೊಂಯ್ಚೆ ವಾಟೆ
ವಾಂಕ್ಡ್ಯಾ–ತಿಂಕ್ಡ್ಯಾ ಮೆರು
ಝುಜಾಚಾ ಸೆಂಟೆಸಾನ್
ಭಟಾಚೆ ರಜೆನ್
ಪಾಯಾಂಕ್ ಗಾಲಾಯ್ ಸಾಂಕ್ಳ್ಯಾ
ಎಯ್ ದನಿಕೆ ಸುಂಟುಂ
ಭಟಾಚಿ ಗೊಮ್ಟಿ, ರೆ ಕಾಪುಂ
ಘಟಾಕ್ ಮಾಲ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ ಯೆ ಆಪ್ಲೆ ಘರಾಂತ್
ಚೌಕಾಶಿ ಪಕೊಯ್ಸಿ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಗಾವಾಂತ್
ಒಪಿಶಿ ಪಾಟೊಯ್ಲೊ ಪಿಸಿಕಾಲಾಂಕ್
ಕಸ್ತೊಬಾ ಘಾಲುಂಕ್ ಯ ಅರ್ಸೆನಾಲಾಂತ್"

ವಿವರಣ್ 1. ಕಸ್ತೊಬಾ ವಾರೆಸ್ಕಾರ್ ಭಾರತಾಚೊ ಆನಿ ಆಕಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚೊ. ಲೊಕಾಂಚಾ ಪ್ರತಿಘಟನಾಚೊ ಮುಖೆಲಿ, ಜೊಟಾಂಚೊ ದುಸ್ಮಾನ್ -ಆಯ್ಕಗೆ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ಭಯ್ನಿ. ಆತಾಂ ಕಿತೆಂ ಹಾಂವ್ ಸಾಂಗೊ ತುಕಾ. ಮ್ಹಜೆಂ ಅದೃಷ್ಟ್ ಜೆತ್ಲಾಂ ಆನಿ ಆತಾಂ ಹಾಂವ್ ಜೈಲಾಂತ್ ಕಷ್ಟ್ ಜೊಗ್ಚೊ ನಿರ್ಭಾಗಿ ಜಾವ್ನಾಸಾಂ.

2. ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಮೊಗಾಚಾ ಹರಿ, ಮ್ಹಜಾ ಪಾಯಾಂಚೊ ಸೊಲ್ನ್ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾತ್ ಕಾತಿ. ಹಾಂವ್ ಭಂಡಾರಿ ಜಾತಿ ಪ್ಹಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಚಿ ಗೊಮ್ಟಿ ಕಾಪಿನಾಸ್ತಾನಾ ರಾಂವ್ಚೊನಾ.

3. ಗೊಂಯ್ಚೆ ವಾಟೊ ಪ್ಹುಳ್ಯಾರ್ ವಾಂಕ್ಡೆ ತಿಂಕ್ಡೆ ಮೆರೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಚಾ ಕುಯುಕ್ತೆನ್ ಆನಿ ಮುಸ್ಸುಬ್ದಾರಾಚಾ ವಾಂಕ್ಡ್ಯಾ ತೀರ್ಪಾನ್ ತಾಣೆಂ ಮ್ಹಜಾ ಪಾಯಾಂಕ್ ಸಾಂಕ್ಳ್ಯಾನ್ ಬಾಂದ್ಲೆಂ.

4. ಎಯ್. ಜೈಲಾ ಥಾವ್ನ್ ಸುಟೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂಚ್ ಹಾಂವ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಚಿ ತಕ್ಲಿ ಕಾಪ್ತೊಲೊಂ. ಕಾರಣ್ ತಾಚಾಚ್ ಘರಾಂತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಕ್ ತಾಣೆಂ ಜಿಪಿಶಿ ಮಾರ್‍ಲ್ಲಾ, ಮ್ಹುಳ್ಯಾರ್ ತಾಚಾ ಶಿಕೊವ್ಣೆನ್ ಕಸ್ತೊಬಾಕ್ ಧರ್ನ್ ಜೈಲಾಕ್ ಘಾಲ್ಡ್ಟ್ಯಾ. ಖಾತಿರ್ ಅಧಿಕಾರಿಂಕ್ ಸೊದ್ಮಾಂ ಕರುಂಕ್ ಘರ್ಮಾಣ್ ದಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂ.

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಂತ್ ಕುಸ್ತೊಬಾನ್ ಬಾಳ್ಯಾದಿಕ್ ಮ್ಹೊರ್ ಮಾರ್‍ಲ್ಯಾ. ಹೊ ಕಸ್ತೊಬಾ ಸಾಲೆಲ್ಕಾರ್ ಪಂಗ್ಡಾಚಾ ರಾಣೆ ಕುಟ್ಮಾಂತ್ಲೊ. ತೊ ಪಹಿಲ್ಯಾನ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾರಿ

ಮೀಟ್ ತಯಾರ್ ಕರ್‍ಚ್ಯಾ ಪಾನಾಂತ್ ಕಾಮ್ ಕರ್‍ತಾಲೊ. ಏಕಾ ಕಾಗದಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಏಕ್ ಸುಂಕಾಗಾರ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಕಸ್ತೊಬಾಚ್ಯಾ ಪ್ರೇಮಿಕಾಚೆರ್ ಆಕರ್ಷಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ತಾಕಾ ಫಸಂವ್ಕ್ ಕಸ್ತೊಬಾಚೆರ್, ಮೀಟ್ ಘಟಾ ಘಾಯ್ಡ್ ಚೊರ್‍ಯಾಂ ನಿರ್ಯಾತ್ ಕರ್‍ತಾ ಮ್ಹಣ್ ಘಟ್ಟಿರೊ ಅಪ್ರಾದ್ ಮಾಂಡ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಅಪ್ರಾದಾ ಪರಿಂ ಕಸ್ತೊಬಾಕ್ ತೊಪ್‌ಖಾನಾಂತ್ ಕೈದ್ ಕೆಲೊ. ಪುಣ್ ಜೈಲಾಂತ್ಲೊ ಚೊರ್‍ಯಾಂ ಸುಟೊನ್ ಪಾಯ್ಡ್ ಯೆವ್ನ್ ಗೋವಿಂದ ಘಟಾಕ್ ಪಾವಲಿಂ ಮಾರ್‍ಲೊ ಆನಿ ಸುಂಕಾಗಾರ್ ಅಧಿಕಾರಿಕ್‌ಯಿ ಘೆಪ್ಯಾಲ್ಯಾಂ. ನೀತ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ತಾಣೆ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಉಪ್ಟ್ಯಾ ಕಾಯ್ದ್ಯಾಂನಿ ಮತೆರ್ ಜಾಲೊ. ಘಟ್ಟಿರಾಂಕ್ ಆನಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಸ್ತಾಂಕ್ ಉಟ್ಲಿಂ. ಸರ್ಕಾರಿ ದಪ್ತರಾಂಚೆರ್ ಆಗಳಿಕ್ ಘಾಲಿ. ಗ್ರೇಸ್ತಾಂಕ್ ಅಪಪರಸ್ ಕರುನ್ ಪಯ್ಶ್ಯಾಂಕ್ ದಬಾವ್ ಘಾಲೊ. ಅಶೆಂ ಕರಿತ್ತ್ ಗೆಲ್ಯಾನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಬಾರ್ ಮಾಂಡ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ದುಲ್ಪೊದಾಂನಿ ಹಾಚಿಂ ಕತುರ್ವಾಂ ದಾಖಲ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್. ಏಕ್ ದಾಖಲ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಪದ್ ಅಶೆಂ ಆಸಾ–[186]

"ದರ್ಯಾಂತ್ ಮಾರುನ್ ಉಡಿ
ಕಸ್ತೊಬಾ ಗೆಲೊ ರೆ ಪಲ್ತಡಿ
ನಳಿರ್ ಜಾತಾ ನಳಿ
ಕಸ್ತೊಬಾ ಹಾತಾರ್ ಪಿರಯ್ತಾ ಗುಳಿ
ಕೊಣ್ ಸಾಂಗತಾ ಸಾಯ್ಬಾ, ಕಸ್ತೊಬಾ
ಏತಾ ಮ್ಹಣ್ ಚೊರುಂಕ್
ಕಸ್ತೊಬಾ ಚೊರುಂಕ್ ಯೆತಾ, ಚೊರುಂಕ್ ಯೆತಾ
ಮುಜ್‌ಗ್ ವಾಜೊವ್ನ್

ತಶೆಂಚ್ ಹಾಚ್ಯಾ ಪಿತ್ಯಾಂತ್‌ಚ್ ಅನ್ಯೇಕ್ ಪ್ರಸ್ಯಾತ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪದ್ ಆಜೂನ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಲೋಕಾಂಚ್ಯಾ ಜಿಬೆರ್ ಘೊಳ್ತಾ ತೆಂ

ಫರಾರ್ ಪಾರ್
"ಪಾರಾರ್ ಪಾರ್, ಜಾತಾಯ್ ರಾನಾಂತುಂ
ಕಸ್ತೊಬಾ ಏತಾಯ್ ನಾಗೊಂವ್ಕ್ಯಂ
ಶಿಂಗ್ ವಾಜೊವ್ನ್
ಆವಾಜ್ ಹೊ ಆಯ್ಕೊನ್
ಗೆಲೆ ಘರಾಂ ಸಾಂಡುನ್
ಥೊಡೆ ದಾವ್ರೊನ್ ಗೆಲೆ ರಾನಾಂನುಂ
ಥೊಡೆ ಪಡ್ಲೆ ತ್ಯಾ ಟಾಂಕಿನುಂ
ಫಂಟಾರ್ ಘಾಂಟು ಮಾರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲ್ಯಾ
ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಇಗರ್ಜೆನಿಂ"

ಹಿ ಬಳಾವಿಕ್ ಉಪ್ರಾಟ್ಟಿ ಘೊಷ್ಯಾ ತೆಂಪಾನ್ ಮಾಜ್ಸೊನ್ ಆಯ್ಲಿ. ಹಾಕಾ ಕಾರಾಣ್ ಜೆರಾಲ್ ಆಡಳ್ತೆದಾರಾನ್ (Governor – General) ಸರ್ವ್ ಲೊಕಾಂಕ್ ಹ್ಯಾ ಬಂಡಾಯ್‌ಗಾರಾಂ ವಿರೋದ್ ಎಕ್ಸೊಟೊಂಕ್ ಮನವಿ ಕೆಲಿ. ಮನವಿಕ್ ಪಾಳೊ ದೀವ್ನ್ ಹ್ಯಾ ಬಂಡಾಯ್‌ಗಾರಾಂಕ್ ಪಯ್ಕಿ ಥೊಡ್ಯಾಂಕ್ ಲೊಕಾನಿಂಚ್ ದರ್ನ್ ದಿಲೆಂ, ಥೊಡ್ಯಾಂಕ್ ಪೊಲ್ಸಿನ್ ದರುನ್ ಜೈಲಾಕ್ ಕುಡಾಯ್ಲಿಂ. ತವಳ್ ಹ್ಯಾ ಬಂಡಾಯ್‌ಗಾರಾಂ ಮದೆಂ ಲುಟ್‌ಲ್ಲಿಂ ವಾಂಟ್ಯಾನಾ ಜಿದ್‌ಬಾವ್ ಜಾವ್ನ್ ಹಾಂಚೆ ಮದೆಂ ವಾಂಟೆ–ಪಾಂಟೆ ಜಾಲೆ. ಕಸ್ತೊಬಾ ಘಾಟಾ ತೆಪ್ಸಿನ್ ಚಡ್ತಿಕ್ ಜಣಾಂಕ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಗೆಲ್ಲೊ ಪಾಟಿಂ ಯೆತಾನಾ, **ಕೊಜೆಂ ಕಂದಾಯ್ ಚವ್ಥ್ಯಾ ವಿಭಾಗಾಚಾ ಆಡಳ್ತೆದಾರ್ ಕೊನ್ಸಾಂಸಿಯೊ ದೆ ರೊಜಾರಿಯೊ** ಎ ಮಿರಾಂದಾ ಹಾಣೆಂ ದರುನ್ ಮಾರ್ಲೊ. ತಾಣೆಂ ಮಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಸಾಕ್ಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಕುಪಿ ಥಾವ್ನ್ ಮೆಕ್ಳೆಂ ಕೆಲ್ಲೆಂ ತಾಚೆಂ ಮಸ್ತಕ್, ತಾಚಿ ಬಂದೂಕ್ ಆನಿ ತಾಚಿ ತಲ್ವಾರ್ ಜೆರಾಲ್ ಆಡಳ್ತೆದಾರಾ ಮುಖಾರ್ ಹಾಜರ್ ಕೆಲಿ. ಕಾರಾಣ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಕಸ್ತೊಬಾಕ್ ಜಿವ್ರೊಚ್ ದರುನ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾರ್ ರೂ 3000/– ಆನಿ ಜಿವೆಶಿಂ ಮಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ರೂ1000/– ಪ್ರೈಸ್ ತಾಚೆ ತೆಕ್ಲೆ ವಯ್ರ್ ಬಾಸಾಯಿಲ್ಲೆಂ. ಕಸ್ತೂಬಾಕ್ ಜಿವೆಶಿಂ ಮಾರುಂಕ್, ಕಸ್ತೂಬಾಚೆಂ ಮೊಗಾರ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲೆಂ. **ಭುಲೆಂ ಭಾವಿನ್** ಹಿಕಾ ಲೊಂಚ್ ದೀವ್ನ್ ವಿಶ್ವಾಸ್‌ಘಾತ್ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕಸ್ತೊಬಾಕ್ ದರುಂಕ್ ಸಾದ್ಯ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. **ಅಶೆಂ ಲೋಕ್ ವೆದ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ವೀರ್ ಕಸ್ತೂಬಾಚೆಂ ಮರಣ್ 1871 ಇಸ್ವಿ ಜೂನಾಚಾ 13 ತಾರಿಕೆರ್ ಜಾಲೆಂ ಚಾರಿತ್ರಿಕಾರ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್.**[187]

ಪಾರಾರ್ ಪಾರ್ ಪದ್ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಂತ್ ರೆಪ್ಸೊವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂ ಮದೆಂ ದುಲ್ಲೊದಾಂತ್ ತೆಂ ಭರ್ಸೊನ್ ಗೆಲೆಂ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಹೊ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಖಂಯ್ ಖಂಯ್ ಸ್ಥಳಾಂತರ್ ಯಾ ದೇಶಾಂತರ್ ಜಾಲೊಗಿ ಥೈಂ ಥೈಂ ಹೆಂ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಪದ್ **'ಪಾರಾರ್ ಪಾರ್'** ಥೊಡೆಂ ಥೊಡೆಂ ಪ್ರತ್ಯಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಗಾಂವಾಕ್ ಪಾವ್ಲೆಂ.

ಮುಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಹೆಂ ಪದ್ ವಿವಿಧ್ ರೂಪಾಂನಿ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಘೊಳಾತ್ತ್ ಆಸಾ. ತೆಂ ಸಬಾರ್ ಜಣಾಂನಿ ತಾಂಚಾ ಪದಾಂ. ಸಂಗ್ರಹಾಂತ್ ದಾಖಿಲ್ ಕರ್ನ್ ದವರ್ಲಾಂ

ಆಜೂನ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಹೆಂ ಪದ್ ವಿವಿಧ್ ಸಂಭ್ರಮಾಚಾ ಸಂಧರ್ಬಾಂನಿ ಗಾಯಿತ್ತ್ ಆಸಾ. ದಾಖ್ಲೊ ಜಾವ್ನ್ 1966 ಇಸ್ವೆಚಾ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ 16 ತಾರಿಕೆರ್ ಕ್ಲೂಬ್ ನ್ಯಾಶಿಯೊನಲ್ ಪಣ್ಜೆ ಹಾಣೆಂ ಸಂಘಟನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತಾಂತ್ ಗಾಯನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ತಾಣೆಂ ಪ್ರಕಟಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸ್ಮರಣಿಕಾಂತ್ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ತೊ ಸಗ್ಳೊ, ಮಾಂಡೊ ಆಸೊ ಆಸಾ.[188]

(i) IInd Mando Festival - Souvenir

ಮಾಂಡೊ - ಗಾಯನ್ ಪಂಗಡ್ The Billy Rangers and Adepts Panjim

ನಿರ್ದೇಶನ್- Master Luis Remo Fernandes

ಸೂರ್ಯ ನೆಕ್ತ್ರಾಂಚಾ ಪರಿಂ

ಸೂರ್ಯ ನೆಕೆತ್ರಾಂಚಾ ಪರಿಂ ಪಜ್ಹಳೆತಾಯ್
ಮೊಗಾಚೆ ವ್ಹಡಾ ಅಂಜಾ
ತುಂ ಪೆಂಟಿತ್ ಪ್ಹುಗೊಣಿ ಮ್ಹಾ ಕಾ
ಅದೆಂವಾರಿ ಕರ್ತಾಂ ತುಕಾ |2

ಯೆ ಯೆ ಗೊಪಾಂತುಲ್ಯಾ ಅಂಜಾ
ಎಕುಟ್ ಪ್ಹುಕ್ ಪೆಟ್ ವಿ ರೆ ಮ್ಹಾ ಕಾ |2

ಅಲಂಬ್ರಾಡೊ ಫೊಲ್ ತುಜೆ ಮೊಗ್ರ್ಯಾಂಚೆ ಕಳೆ
ವಿಸ್ತ್ರಾಯ್ ಮೊತಿಯಾಂಚೆ ಪೊಂತೆ
ಪಿಚ್‌ಪಿಚೆತಾಯ್ ವ್ಹಡ ದೊಳೆ
ಕಾಳೆಜ್ ಉಜ್ಪ್ಲೆಲ್ ರೆ ತುಜೆ ಕಡೆ |2

ಯೆ ಯೆ ಗೊಪಾಂತುಲ್ಯಾ ಅಂಜಾ
ಎಕೊಟ್ ಪ್ಹುಕ್ ಪೆಟ್ ವಿ ರೆ ಮ್ಹಾ ಕಾ |2

ದುಲ್ಪೊದಾಂ

i

ಕಾಯ್ ಪೊರೆಲೊ ಕೊಸ್ಕೊ ಮೊಜೊ
ಮಾಂಯ್ಶ್ ಮ್ಹಾ ಕಾ ವಿಲೊಲೊ
ಕೊಂಕೆಂರ ಮಿನ್ಸ್ಯಾನೊ
ತಾಗೆಲೊ ದೊಂಕ್ಕೊ ಮೊಡಿಲೊ
ರೆ ಕೊಂಬ್ಯಾ ಚಾ, ರೆ ಕೊಂಬ್ಯಾ ಕೊ
ರೆ ಕೊಂಬ್ಯಾ ಚಾ, ಚಾ, ಚಾ, ಚಾ, ರೆ ಕೊಂಬ್ಯಾ ಕೊ |2

ii

ರೆ ತೊಳ್ಯಾಂತ್ ಸೈ ಮಾಸೊಳಿ
ದಾಂಡೊ ಹಾಂವೆ ಮಾರ್ಲ್ಲೊ ಪಿಟ್ಲ್ಯಾ ಚೆರಿ |2
ದಾಂಡೊ ಮಾರ್ಲ್ಲೊ ತೊ ಪಿಟ್ಲ್ಯಾ ಚೆರಿ
ಉದ್ದೊನೊ ಪೊಸ್ಲೊ ಚಿಕ್ಲ್ಯಾ ಚೆರಿ |2

iii

ಶಿರ್ಪಿ ವ್ಹಜಿ ಗಾಯ್ ಗಾ, ಜೊತಾರ್ ಬರಿ
ಜೊತು ಆಸ ತಸಿತಾಂಗಾ, ಕೊಂಬ್ಯಾ ಸದಾರಿ |2

iv

ಪೆಲ್ಯಾ ರಾನಾಂತ್ ಕಾಜಿಚ್ಯಾ ಮುನ್ಹಾಂ
ಕಾಟೆಕೊಯ್ ಕಾಪ್ತಾ ಪಿಲಾಂ } 2
ಕಾಡ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕಾಡುನಿ ಸಾಯ್ಬಾ
ತಾಂತ್ರಿಯಾಂ ಗಾಲಿ ನಾಸ್ತಾನಾ } 2

v

ಪಾರಾರ್ ಪಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ರಾನಾಂತು
ಪಾರಾರ್ ಪಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ರಾನಾಂತು
ಪಾಕ್ಶೆ ಮಾತಾಯ್ ರಾಣೆಕು
ರಾಣೆ ಮಾತಾಯ್ ಪಾಕ್ಯಾಂಕು
ಪಾರಾರ್ ಪಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ರಾನಾಂತು
ಪಾರಾರ್ ಪಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ರಾನಾಂತುಂ

vi

ಅಗೋ ಪುಲಾಂ ಬಾಯ್ ಪುಲಾಂ ಬಾಯ್
ಪುಲಾಂಚ್ಯಾ ಮ್ಹುಜೆಂ ಬಾಯ್... ಪುಲಾಂ ಬಾಯ್
ಮೊಟೆ ಮೊಟೆ ಪೊಲ್ಕಿಸ್ತ್ ಮ್ಹುಜ್ಯಾ ಬಾಯ್
ತುಕಾ ಕಿತ್ಯಾಕೊ ಜಾಯ್

vii

ಶೊ ಶೊ ಜುವಾನಾ
ವಾನಾಂ ಬೊರೊ ಪಾರ್ ಪಡೊನಾಂ
ಶೊ ಶೊ ಜುವಾನಾ
ವಾನಾಂ ಬೊರೊ ಪಾರ್ ಪಡೊನಾಂ
ಶೊ ಶೊ ಶೊ ಕಾಂತಾ ಗೋ
ಕಾಣ್ಪೆಂಣೆ ಚೊ ಮಾತ್ರೊ ಘೊವ್
ಕಾಂಡ್ವಿಣೆ ತ್ಯೊ ಗೆಲೊ ರೆ ಕಾಂಡುನ್
ಆಸುಟೆಲ್ಯೊ ಬೊಸ್ಲ್ಯಾ ಮಾಂಡುನು

viii

ಪಾಂತುಲೊ ಉಬೊನ್ ಗೆಲೊ
ಅಬೊಲ್ಯಾಂಚೊ } 2
ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಪೊಟವ್ನ್ ಗೆಲೊ
ಚಲಿಯಾಂಕ್

ix

ಅಮಾನಿ ಗಮಾನಿ ನಾಚೋ ಬಾಬಾ
ಅಮಾನಿ ಗಮಾನಿ ನಾಚೋ ಬಾಬಾ | 2
ಹೋ ಮಾಂಡೋ ಶಿವ ರೆ
ಹೋ ಮಾಂಡೋ ಶಿವ ಶಿವ | 2

x

ಯೆಲಾಪ್ಪುರ್ಯಾ ರಾನಾಂತು
ಪಿಯು ಪಿಯು ಶಿಲ್ಲಿನ್ ಗಾಲ್ತಾ ಮೋರು | 2
ಭಯ್ರ್ ಮುಜೊಗೊ ವಾಜೊತಾ
ಬಿತೊರ್ ಕುಮಾರ್ ನಾಚೊತಾ
ಬೋರಿ ಕರುನ್ ನಾಚೋ ಗೋ ಕುಮಾರ್ | 2
ರೆಜೆಕಾಂ ವಾಜೊತಾ

xi

ಪುಲು ಹಾಂವ್ ಜಾರ್ಡಿನಾತುಲ್ಲೆಂ
ಒತಾನ್ ಬಾವ್ಲೊಲೆಂ
ಭಯ್ರ್ ಪಾವ್ಸ್ ಪೊಡ್ತಾ
ಮಾದ್ವಾರ್ ಕುಯಿರ್ ರೊಡ್ತಾ
ತಾಂಬ್ಡ್ಯಾ ಕಾಪ್ಡಾಚಿ ಬಾಯೆಲ್ಲಿ ಮ್ಹಾಕಾ
ದೊಳೆ ಮೊಡಿತಾ
ಎಯ್ ಲಿಯು ಲಿಯು ಲೊ ಎಯ್ ಲಿಯು ಲಿಯು ಲೊ
ಎಯ್ ಲಿಯು ಲಿಯು ಲಿಯು ಲಿಯು ಸಂಬಾ ಲಿಯು ಲೊ | 2

(ii) ಮುಂಗ್ಳುರಾಂತ್ 1938 ಇಸ್ವೆಂತ್ (ದುಸ್ರಿಆವೃತಿ) ಜುಜೆ ರೇಗೋನ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರುನ್ ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಚಲ್ತಿಂ ಪದಾಂ ಬುಕಾಂತ್ 'ಪಾರಾರ್ ಪಾರ್' ಪದ್ ಆಸೆಂ ಆಸಾ.[illegible]

ಸಕ್ಯಡ್: 'ಪಾರಾರಿ ಪಾರ್ ಜಾತಯ್ ರಾನಾಂತ್

1. ಪೊರ್ತುಗೆಜಾ ಥಾವ್ನ್ ಪಾಕ್ಲೆ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್ ರಾನಾ ಮಾರುಂಕ್
2. ಪಾಕ್ಲ್ಯಾ ಬಿನ್ ರಾನಾಂತ್ ರಾನಾ ಬಿನ್ ಪಾಕ್ಲೆಂತ್
3. ಮಾಡಾರ್ ಬೊಂಡೆ ಉಬೆ ಶೆಂಡೆ ಪುತ್ತುರ್‌ಗಾರಾಂಕ್
4. ಪಾಯಾಂಕ್ ಚಿನೆಲಾಂ ಕಾಕ ಕುರ್ಪಾಗೊ ಬೊಳಾರ್‌ಗಾರಾಂಕ್
5. ಪಾಟ್ಸಂ ಕಾಪ್ಡಾಂ ಮೊಗ್ರೆಕ್ ಪುಲಾಂ ಇಜಯ್‌ಗಾರಾಂಕ್
6. ದೊಗ್ರಿ ಬಾಜು ಮಾತ್ಯಾರ್ ಕುರ್ವೆಂ ಉರ್ವಾಗಾರಾಂಕ್

7. ಕಾಳಿಂ ಕಾಪ್ಲಾಂ ಜುಂವ್ಯಾಂತ್ ಪಾನಾ ಜೊಂದೆಲ್‌ಗಾರಾಂಕ್

8. ಮಾತಿಯೆ ಪ್ರೊಪ್ಲಾಂ ಸುರೆಗೊಡಾಂ ಒಮ್ಮುರ್‌ಗಾರಾಂಕ್

9. ಸ್ಪಂಯ್ಕ್ ಫಾಂಟೆ ಕಾಕೆ ಶೆವ್ರೆ ಫಳ್ಳಿರ್‌ಗಾರಾಂಕ್

ಗೋಂಯ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಪಾಜಾರುನ್ ಆಯಿಲ್ಲಿಂ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚ್ಯಾ ಜಿಬೆರ್ ಗಳೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ. ಕೊಡ್ಯಾಳ್ಚ್ಯಾ **ಜೊಸೆಪ್ ಜೆ ರೇಗೊನ್** 1938 ಇಸ್ವೆಂತ್ (ದುಸ್ರಿ ಆವೃತ್ತಿ) ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರುನ್ ಚಾಲ್ತಿಂ ಪೊದಾಂ ನಾಂವಾರ್ ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲ್ಯಾಂತ್. ಹಿಂ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಹ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಚ್ಯಾ ಚಾವ್ತ್ಯಾ ಆನಿ ಪಂಚ್ಯಾ ಆಧ್ಯಯಾಂತ್ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಮಾತ್ರ್. ಹಾಂಗಾಸರ್ ದಿಲ್ಯಾಂತ್. ಹ್ಯಾ ಪಾಜಾರುನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪದಾಂನಿ ಥೊಡೆ ಶಬ್ದ್ ಮೆಕ್ಳೆ ಜಾಲ್ಯಾತ್ ಥೊಡೆ ಬದಲ್ಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಥೊಡೆ ಭಷ್ಟ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ಹಿಂ ಪದಾಂ ಅಶಿಂ ಆಸಾತ್.

i. ಆಬೊಲಿಂ ಹಾಂವ್ ಸದಾಂಚ್ ಹಾಡ್ತೊಲಿಂ

1. ತ್ಯೆ ದಿಸ್ ಭಾಗಿಂತ್ ಹಾಂವ್ ಗೆಲೊಲಿಂ
ಥಂಯ್ಸಿಂ ಹಾಡ್ಲಿಂ ದೋನ್ ತೀನ್ ಅಬೊಲಿಂ
ತಿಂವಿ ಘೆವ್ನ್ ಘಾರಾ ಹಾಂವ್ ವೆತಾಲಿಂ
ವಾಟೆರ್ ಎಕಾ ಚಲ್ಯಾನ್ ಮಾಗೊನ್ ಘೆತ್ಲಿಂ
ಸಕ್ಕಡ್: *ಆಬೊಲಿಂ ಹಾಂವ್ ಸದಾಂಚ್ ಹಾಡ್ತೊಲಿಂ*
ತುಕಾ ದಿತೊಲಿಂ
ತುಮ್ಗೆರ್ ಘಾರಾ ಕೋಣ್ ಆಸಾರೆ
ಫುಲಾಂ ಮಾಳ್ತೊಲಿಂ

2. ಅಬೊಲಿಂ ದಿತಾನಾ ದುಕಾನಿ ರೊಡ್ಲಿಂ
ಮಾಕಾ ಮ್ಹಾ ಖುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಡ್ಲೊಲಿಂ
ಮೊನಾಂತ್ ಮೊಜಾ ಉತ್ರಾಂ ಎವ್ಹೊಜಲಿಂ
ತೆದ್ನಾಂ ಅಂಕ್ಟಾರ್ ಹಾಂವ್ ಆಸ್ಲೊಲಿಂ

3. ಧನ್ಯಾಂ ದೆವಾಲಾಗಿಂ ಮಾಗ್ತಾಂ
ಮೊಜಿ ಕಾಕ್ಸುತ್ ಕರ್ ಮ್ಹಣ್ ಆತಾಂ
ಕಾಜಾರಾಚೆ ಅಟೆವಿಟೆ ಕಾಡ್ತಾಂ
ಹಿಂ ಮೊಜಿಂ ದುಕಾಂ ಹಾಂವ್ ಗಳಯ್ತಾಂ

ii. ಕಸಲೆಂ ವಿದು ಮೊಜೆಂ

1. ಸಗ್ರೆಂ ಮೊಜೆಂ ವಿದು ಚಿಂತುನ್
ರಡ್ತಾಂ ಹಾಂವ್ ದುಕಾಂಚಾ ಝುರಿನ್
ಸಂಸ್ರಾಂತ್ ಮಾಕಾ ನಾಹಿಂರೆ ಕೋಣ್
ಜಾಂವ್ಯಾಕ್ ಮೊಜಾ ಕಾಳ್ಜಾಕ್ ಭುಜಾವಣ್

ಸಕ್ವಡ್: ಕಸಲೆಂ ಪಿಸಾ ಮೊಗಾಂ
ಪಿಸಾ ಮೊಗಾಂ
ಮಾಕಾಂತ್ ಜಿಯೆಂವ್ಚೆಂ

ಸಂಸ್ಸಾರಾಚಾ ಸುಖಾಕ್ ಲಾಗೊನ್
ಪಿಸಾ ಮೊಗಾಂ ಕಷ್ಟಾಂ ಪಿಡಾಂತೂನ್
ಸೊಸಿತಾಂ ಹಾಂವ್ ಮೊಗಾ ಪಾಸುನ್
ಹೆಂ ಮೊಗಾಚೆರ್ ದೆವಾನ್ ಧಾಡ್ಲ್ಯಾಂ ಸ್ವ ಕ್ರುಸ್

ಇತ್ಲ್ಯಾನ್ ಸಂಸ್ಸಾರ್ ಸಾಂಡಾ ರೆ ನಾಕಾ
ಸಂಸ್ಸಾರಿ ಹಕ್ಕ್ ಆಯ್ಸ್ಯ್ ರೆ ಸಾಕಾ
ಮೊರ್ತಬ್ ಫುಡೆ ದೆವಾನ್ ಸಾಕಾ
ವೆಲ್ಕ್ಯಾರ್ ಫುರೆಂ ಸಗ್ಗಾಂಚಾ ಸುಖಾ

1. ದೊಗಿ ತೆಗಿ ಬಿಯಾತಿಣ್

ಸಕ್ಕಡ್: ದೊಗಿ ತೆಗಿ ಬಿಯಾತಿಣ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಪಿಮ್ಮ್ಯಾರಾಕ್

ಆಗಾ ಆಗಾ ಮಿರ್ಸಿ ದೊತೊರಾ
ಸಾಂಗ್ ಚಿಕ್ಕೆ ಪಾದ್ರ್ ವಿಗಾರಾ
ಪಾದ್ರ್ ವಿಗಾರ್ ಘಾರಾ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್
ಸಾಂಗ್ ತಾಚಾ ಕುರಾ

ಎಕ್ಕೆ ವೊರ್ಸಿ ಏಕಿರೆ ಮೊಟಿ
ದುಸ್ರಿ ದಿಸ್ತಾ ಘರಾಚಿ ಪಾಟಿ
ತಿಸ್ರಿ ದಿಸ್ತಾರೆ ಫೊಡ್ಲ್ಯಾರ್
ಜಾತಿತ್ ದೊಗಿ ತೆಗಿ

ಏಕ್ಲೆನ್ ಹಾಡ್ಲಾ ಮಾಂಡ್ಲ್ಯಾಚೊ ಕೊಪ್ರೊ
ದುಸ್ರೆನ್ ಹಾಡ್ಲಾ ಬೊಲ್ ಪ್ರೊವೆರಾಲೊ
ತಿಸ್ರೆನ್ ಹಾಡ್ಲಾರೆ ಶೆವ್ರೊ
ರೆಡ್ಯಾದ್ ಕೆಲೊಲೊ

ಏಕ್ಲೆನ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾಂ ಬೆಂತಿಕ್ ಭಾಂಗಾರಾಚೆಂ
ದುಸ್ರೆನ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾಂ ಕೊಂತ್ ರೊಜಾರಾಚೆಂ
ತಿಸ್ರೆನ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾಂರೆ ಪಾದ್ರ್ ವಿಗಾರಾಕ್
ಶೆರೂಲ್ ಸೆದಾಚೆಂ

5. *ಏಕ್ಲಿ ಕರ್ತಾ ವೊರೆಸಾಂವ್ ಮೆಂತಾಲ್*
ದುಸ್ರಿ ಕರ್ತಾ ತೇರ್ಸ್ ರೊಜಾರ್
ತಿಸ್ರಿ ಮಾರ್ತಾರೆ ಹದ್ಯಾರ್
ದುಮ್ಮ್ಯಾಂಚಿ ಫಾರ್

6. ಪಾದ್ರ್ ವಿಗಾರ್ ಫಾರಾ ವೆಚಾತ್ ಗೆಲೊ
ಥಂಯ್ ತಾಚೊ ಪ್ಯಾ ನ್ಯೆಯ್‌ರೆ ಮೆಲೊ
ಶೆವ್ಟ್ಪ್ ಪಾದ್ರ್ ವಿಗಾರಾಚಾ
ಪಾದ್ರ್ ಕುರಾನ್ ಪೆಲೊಂ

iv. ಇನ್ನೊಸೆಂತ್ ಆಮ್ಸೆಂ ಜಿಣೆ

1. ಇನ್ನೊಸೆಂತ್ ಆಮ್ಸೆಂ ಜಿಣೆ
ಸಾಕ್ರಿಫಿಕಾರ್ ಕರ್ಚೆಂ ಪೊಡ್ಲೆಂ
ಕಾಳಿಜ್ ಆಮ್ಸೆಂ ಉಗಡ್ನ್ ಪಳಯ್ಲೆಂ
ಎಂತ್ರಾದ್ ತಾಂತುಂ ಆಮಿ ಜಾಂವ್ನೆಂ
ಸಕ್ಕಡ್: ಸೊಲ್ ದೊ, ಸೊಲ್ ದೊ ರೆ ಮಿ ರ್ರೆ ಮಿ
ಮೊಗಾನ್ ರಾವ್ಯಾಂ ಆಮಿ

2. ಆಜ್ ದೀಸ್ ಸಂತೊಸಾಚೊ
ಉಜ್ವಾಡ್ ಫಾಂಕ್ಲಾ ನೆಕೆತ್ರಾಂಚೊ
ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ಆಮ್ಚಾ ಅಗ್ವಾದ್ ಮೊಗಾಚೊ
ಉಲ್ಲಾಸ್ ಭೊಗುಂಕ್ ಸುಖಾಚೊ

3. ಪಾಪ್ಪಾನ್ ಮಾಮ್ಮಾನ್ ವಿಂಚಿಲೊಲೊ
ದೆವಾನ್ ಆಮ್ಕಾಂ ನಿರ್ಮಿಲೊಲೊ
ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತ್ ಆಜ್ ಆಮಿ ಜೊಡಿಲೊ
ದೆವಾನ್ ಎಕ್ಸ್ಪುಟ್ ಸಾಗ್ರಾದ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಪುರೊ

v. ಲುವಿಜಿನ್ ಮೊಜಾ ಲುವಿಜಿನ್

1. ಲುವಿಜಿನ್ ಮೊಜಾ ಲುವಿಜಿನ್
ಲುವಿಜಿನ್ ಮೊಜಾ ಲುವಿಜಿನ್
ಹಾಂವ್ ಕೊಲ್ಲಾ ಪುರಾ ಥಾವ್ನ್ ದಿವೊಡೆ ವೆತಾಂ
ರಡೊನಾಕಾ

2. ಮೊಜಾ ಕಾತ್ರಿಚಾಂ ಬೊಯಾಂದೊ
ಮೊಜಾ ಕಾತ್ರಿಚಾಂ ಬೊಯಾಂದೊ
ಮೊಜಾ ಪೊತಿಚಿ ಖಬಾರ್ ಜಾಣ್ಯೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್
ಸಾಂಗಾ ಸಾಯ್ಬಂದೊ

3. ತ್ಯಾ ದಿವೊಡೆಚಾ ರಾನಾಂತ್
ಆಸಾತ್ ಜಾಯ್ತೆ ಗೂಂಡೆ
ಕಿತ್ಲೆ ಪೊತಿಚೆರ್ ಮಾರ್ಲೆ ದಾಂಡೆ ಲುವಿಜಿನ್
ರಡೊಂನಾಕಾ

4. ತ್ಯಾ ಮಿಸ್ತೆರೆಚಾ ರಾನಾಂತ್
ಆಸಾತ್ ಫಾತ್ರಾಂ ವೆಟಾಂ
ತುಜಾ ಪ್ರೇಮಿಚಿ ಕೆಲಿಂ ಫಟಾಂ ಉಪಕಾರ್
ರಡೊಂನಾಕಾ
5. ತ್ಯೆ ಮಿಸ್ತೆರೆಚಿ ತಾರಿಕ್
ಆಸಾಮುಂತು ಪ್ರೇಮು
ತಾಂತುಂ ಪ್ರೇಮಿಚೆಂ ಹಾಸ್ತ್ಯಾಂ ಮೋಡೆಂ ಉಪಕಾರ್
ರಡೊಂನಾಕಾ

vi. ಆದೆಸ್ ಕರ್ಚೊ ವೇಳ್

1. *ಆದೆಸ್ ಕರ್ಚೊ ವೇಳ್ ಪಾವ್ಲೊ*
ಹಾಯ್ ಮೋಜೆಂ ಕಾಳಿಜ್ ಫಾಪ್ತಾ
ದಿಸ್ಪಿದೆರ್ ಜಾಯ್ನಾ ವೆಳಾರ್
ಹೋ ಸಂಸ್ಸಾರ್ ನಾಕಾ ಸೊ ವಿಸೊಂತಾ
ಸಕ್ಕಡ್: ವೊಚ್ ವೊಚ್‌ರೇ
ರಡೊಂನಾಕಾ
ದೇವ್ ಫೆಲಿಜ್ ಕರ್ತೊಲೊ ತುಕಾ
2. *ಪ್ರೆಸ್ತಾನ್ ಆದೇಸ್ ತುಕಾ ಕರ್ತಾಂ*
ಫ್ರಾಗರ್ ಜಾವ್ನ್ ದುಕಾಂರೆ ಗಳಯ್ತಾಂ
ಇತ್ಲೆ ಮಾಡ್ತಿರ್ ಹಾಂವ್ ಬೊಗಿತಾಂ
ಆಂಕ್ವಪ್ರೆಣಾಕ್ ತುಕಾರೆ ಭೆಟಯ್ತಾಂ
3. *ಆದೇಸ್ ಆದೇಸ್ ಮೊಜಾ ಮೊಗಾ*
ಮೊಗಾಚೆಂ ಕೊನ್ಸೆಲ್ ದಿತಾಂ ತುಕಾ
ಸಂಸ್ರಾ ಲಾರಾಂ ಮಾರ್ಚಿ ವೆಳಾ
ದೆವಾಚೊ ಉಡಾಸ್ ವಿಸ್ರೊಂನಾಕಾ

vii. ತಾಂಬ್ಡೆ ರೊಜಾಡ್ ತುಜೆ ಪೊಳೆ

1. *ತಾಂಬ್ಡೆ ರೊಜಾಡ್ ತುಜೆ ಪೊಳೆ*
ದುಕಾಂನಿ ಭೊರ್ಲೆ ಮೊಜೆ ದೊಳೆ
ಪಾಪ್ಪಾಚೆಂ ಲಿಸೆನ್ಸ್ ಆಸಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಪೊಳೆ
ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಮೊಜೆಗಡೆ
ಸಕ್ಕಡ್ : ಪಾಪ್ಪಾಚೆಂ ಲಿಸೆನ್ಸ್ ಆಸಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಪೊಳೆ
ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಮೊಜೆಗಡೆ

2. *ಪಾಪ್ಪಾಚೆಂ ಲಿಸೆನ್ಸ್ ಆಸಾ ರೆ ಮಾಕಾ*
ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಚಾಕ್ ರಾಕ್ತಾಂ ತುಕಾ
ತುಂ ತರ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಯ್ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮೊಗಾ
ಮೊಜಿ ಬಿರ್ಮೊತ್ ಫುಟ್ತೆಲಿ ತುಕಾ
ಸಕ್ಕಡ್: ತುಂ ತರ್ ಜಾಯ್ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮೊಗಾ
ಮೊಜಿ ಬಿರ್ಮೊತ್ ಫುಟ್ತೆಲಿ ತುಕಾ

3. *ಪಾಪ್ಪಾನ್ ಕಾಜಾರ್ ಮಾಕಾ ಕೆಲಿ*
ಸುಖಾಚಾ ಘರಾಂತ್ ವ್ಹೊರ್ನ್ ಘಾಲಿ
ಸಗ್ರೆಚ್ ಆಂಕ್ವಾರ್ ಬೊಗ್ಲೆಕ್ ಎಕ್ಚಾಂಯ್ ಜಾವ್ನ್
ಆದೊರಾರ್ ಮಾಕಾ ಕೆಲಿ.
ಸಕ್ಕಡ್: ಸಗ್ರೆಚ್ ಆಂಕ್ವಾರ್ ಬೊಗ್ಲೆಕ್ ಎಕ್ಚಾಂಯ್ ಜಾವ್ನ್
ಆದೊರಾರ್ ಮಾಕಾ ಕೆಲಿ.

viii. *ಕುಸ್ಲೊಬಾ*

1. *ಕುಸ್ಲೊಬಾ ಮಿರಾಜ್ ಅಂತ್ರೆ ಜಂಬೊ*
ಜೆರಾಲ್ ಫೊಂಡೆಚೊ
ಕೊಂಪೊಸ್ ಪೊಬೆಚೊ
ಇನಿಮಿಕ್ ಭೊಟಾಚೊ
ಸಕ್ಕಡ್ : ಏಕ್ದಮ್ ಯೇವ್ನ್ ಸುಟೊನ್
ಭೊಟಾಚಿ ಗೊಮ್ಬಿ ಹಾವೆಂ ಕಾಪುನ್

2 *ಆಗೆ ಮೊಜೆ ಆಕಾ*
ತುಂ ಸಾಂಗ್ತ್ಯಾ ಭೊಟಾಚಿ ಆಶ್ಯಾ
ಹ್ಯಾ ಮೊಜ್ಯಾ ಹಾರಿ ಪುಟ್ಲೆಂ ಮೊಜೆಂ ಕಪಾಲ್
ಭೊಂವ್ಚಾಕ್ ಅರ್ಸೆನಾಲ್.

2. *ಆಗೆ ಮೊಜೆ ಹಾರಿ*
ಮೊಜಾ ಪಾಯಾಂಚ್ಯೊ ಗೆಲ್ಯೊ ಕಾತಿ
ಭಂಡಾರಿ ಜಾತಿ ಭೊಟಾ ಕಾಪಿನ್ ಗೊಮ್ಬಿ

4. *ಪೊಂಡೊ ಆನಿ ಲಾಕೊಬಾ*
ದೊಗಿಂ ಕುಸ್ಲೊಬಾ ಜಿವಾಂಗೊಡಾ
ಧರ್ಯಾರೆ ಸಾಂತೆನೆಲಾಕ್ ಘಾಲ್ಯಾರೆ ಪೊದೆರಾ
ವೊಚ್ಯಾಮಿ ಘರಾ

5. *ಗ್ಯೊಂಚೆ ನಿತಿ ಜಾತ್ಸ್ಯೊ ವಾಟೊ ವಾಂಕ್ಡ್ಯೊ*
ಹ್ಯಾ ಭೊಟಾಚ್ಯಾ ಬುದಿನ್
ಜುಸ್ತಿಸಾಚಾ ಸಿಂತೆಸಾನ್
ಪಾಯಾಂಕ್ ಘಾಲೊ ಸಾಂಕ್ಳಿ

ಮಾಂಡೊ ಘಡ್ಣಾರ್, ಸಾಕ್ಷಿ ಬಾಸ್ಸುಟ್ ನೇಮ್ ಆನಿ ಪುನರ್ ಸ್ಥಾಪನೆಚಿ ಚಳ್ವಳ್

6.1 ಮಾಂಡೊ ಘಡ್ಣಾರ್:

ಮಾಂಡೊ ಕಾಳಾಚೆ ಸಂಗೀತ್ ವಾಜಂತ್ರಿ

ಮಾಂಡೊ ಘಡ್ಣಾರಾಂಚೆ ಸ್ವಭಾವ್ ಗುಣ್ ಶೀದಾ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಆಮೀ ವರ್ಣನಾಂನಿ ವರ್ಣಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸಾ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪಡಾಂ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ದೋನ್ ಕುಳಾಂಚೆ ಅತಿರೇಕ್ ಪ್ರಕಾರಾಚೆ ಜಾವ್ನ್ ಹೊನ್ ಏಕ್ ಉಜ್ವಾಡಾಚೆ ಆನಿ ಕಾಳೊಕಾಚೆ. ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಉಜ್ವಾಡ್ ವಿಷ್ಟ್ಯಾಂಚಿ ಉಜ್ವಾಡ್ಯೆ ಆನಿ ಕಾಳೊಕ್ ವಿಧಾರ್ ತಾಳ್ಯಾನ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕರ್ತೊನ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯಾ ದೋನ್ ಅತಿರೇಕಾ ಮದೆಂ ತೀನ್ ಸಂಚಲನಾ ಪಾರ್ಕಾಯೆತ್. ಏಕ್ ಅಡ್ವೊಂ (horizontal) ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಾದ್ಯಾ ಉಜ್ವಾಡಾ ಥಾವ್ನ್ ಸಾಂಜೆಚ್ಯಾ ಕಾಳೊಕಾಕ್. ಜಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕುಡ್ಡೊರಿಚ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ನಾಂನಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತ್ ಕರ್ತಾನ ಅಸ್ಯೆಕ್ ಉಬೆಂ (Vertical) ಚಡುಣೆಂ ಸಾದ್ಯೆ ಥಾವ್ನ್ ಸಕಾಳಿಂಚ್ಯಾ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಜಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪೊಟಲಿಚಾ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ನಾನಿ ಉಜಾರ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಆನಿ ತಿಸ್ರೆಂ ವರ್ತುಳಾಕಾರ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಕಾಳೊಕಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಚಡ್ಣಿ ಆನಿ ಉಜ್ವಾಡಾ ಥಾವ್ನ್ ಕಾಳೊಕಾಕ್ ದೆಂವ್ಣಿ ಜಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇತರ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಘಡ್ಣಾರಾಂನಿ ಪವರ್ತನ್ ಕೆಲ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಂಕ್ ತಾಳ್ ಪಡ್ತ್ಯಾ ಹಳ್ಳ್ಯಾ, ಗೊಂಯ್ಚಿ ಪೊಟಲಿ ಆನಿ ಕುಡ್ಡೊರಿ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಕಾರಾಣ್ ಹ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ಪಾಟ್ಯಾ ಹಾಂತುಳ್ಳಿಚೊ ದೊಂಗೊರ್ ಗಾಂವ್. ಮಾಂಡೊ ರಚ್ನ್ಯಾಂಕ್ ಓಬಿರಾಕ್ ವರ್ಣ್ ಪಾಯ್ತಾ. ಕುಡ್ಡೊರಿಂತ್ ರಾನಾಂಮೊಳೆಂ. ಪೊಳೆ-ಝುರಿ. ತೊಳೊವ್ ಆನಿ ತಳೆಂ ಭರುನ್ ಆಸೊನ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹೊ ರಾನ್ಸ್ಟೊಪ್ ವಠಾರ್ ಪೊಯಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಅರೆಬಿ ದರ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ವಿಸ್ತಾರ್ಲಾ. ಹ್ಯಾ ವಠಾರಾಂತ್ ಪಾಪಾಂ ಮಾಟಿಯಾಂಚೆ ತೋಟ್ ಆಸೊನ್ ಹೊ ವಿಸ್ತಾರ್ ಸಮುತ್ರಾಚ್ಯಾ ರೆಂವಾಳ್ ವಠಾರ್ ಪೆಸಾಲ್ಲಿಚಾ ಸಂಗೀತ್ ಘಡ್ಣಾರಾಂಕ್ ಏಕ್ ಸ್ವರ್ಗ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲೊ. ಅಸಲೆಂ ನೈಸರ್ಗಿಕ್ ಸೊಭಾಯೆಚೆ ಗಾಂವ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮಂತನಾಚಾ ಕುಟ್ಮಾಚಾ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಆಸ್ಲ್ಲೊ.

ಸಾಲ್ಸೆಟ್‌ಚೆ ಮಾಂಡೆ ಗಂಭೀರ್ ಆನಿ ಸವ್ಯಾಸ್ ಚಾಲ್ತಾರ್, ಬಾರ್ದೆಜಾಚೆ ಮಾಂಡೆ ಉದ್ವೆ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ಏಕಾ ಗಾವಿ ಮಾರಿಫಾತ್ ಸ್ಪಷ್ಟಿಕರಣ್ ದಿತಾತ್, ಮ್ಹಣ್ಣೆ - '*ಸಾಷ್ಟಿಂತ್ ಗೊಟ್ಟಾಯ್ ಮಾಂಡೆ ಬಾರ್ದೆಶಾಂತ್ ವಾಡಯ್ತಾಯ್ ವಾಂಡೆ*' ಹ್ಯಾ ದೋನ್ ಪರಾರ್ ಮಧೆಂ ತಿಸ್ಯಾಡಿ ಇಲ್ಲ್ಯಾಸ್ ಗಾಂವ್ ಆಸೊನ್, ಸಾಷ್ಟಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಗಂಭೀರ್ ಆನಿ ಸವ್ಯಾಸ್ ಮೆಟಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಬಾರ್ದೆಜಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಉದ್ಯಾ ಮೆಟಾಂಕ್ ರೂಪಾಂತರ್ ಜಾತಾತ್.

ಮಾಂಡ್ಡೊ ಪದಾಂ ಘಡ್ನಾರಾಂಚಿ ನಾಂವಾಂ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರ್ರ್ಯೆತ್ - ಗೊಯಾಂತ್

- ಬೆನಾಲ್ಲಿಂ ಥಾವ್ನ್ - ಅಂತೊನಿಂನೊ ಜುವಾವ್ ಡಾಯಸ್ (ANTONIO JOAO DIAS - 1914) ಮೆಸ್ತ್ರಿ ಜಂತು / ಜುವಾವ್ ಅಂಟೊನಿಯೊ ಮೆಸ್ತ್ರೀ ಮಾಸ್ಲೆಲಿನ್ಯೊ ಆನಿ ರೊಕಿ ಕೊರೆಯು ಅಫೊನ್ಸೊ (1859-1937)
- ಚಿಂಚಿನಿಂ ಥಾವ್ನ್ - ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ಲೊಪೆಸ್ (FRANCISCO LOPES)
- ದವರ್ಲಿಂ ಥಾವ್ನ್ - ಅಂಟೊನಿಯೊ ರೊಸಾಲಿಯೊ ಡಾಯಸ್ (1894-1922) ಆನಿ ಕಾರ್ಲೊಸ್ ಟ್ರಿನಿದಾದೆ ಡಾಯಸ್ (e.1854-e.1897)
- ಕೊಲ್ವೆಂ /ಕೊಲ್ವ ಥಾವ್ನ್-ಜೊಸೆಫಾತ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ (JOSEFAT FERNANDES)
- ಕುಡ್ತೊರಿ / ಕುಡ್ತೊಲಿಂ ಥಾವ್ನ್ - ಅಲೆಕ್ಸಿಯೊ ಅಂಟೊನಿಯೊ ಕೋಸ್ತ, (1874-1936); ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ ದೆ ಮಿನೇಜಸ್ (1863 - 1917); ಅಜಾವೆದೊ ಡಿನಿಜ್ (1860-1907); ಕಾರ್ಮೊ ಅಬ್ರೆವ್ (CARMO ABREV (H. 1887-1894)); ಕಾರ್ಮಿನೊ ಕುವೆಲ್ಲೊ ದ ವೇಗ ಎಸ್ಪಿಬಿರೊ (1890-1962); ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ಸಾರ್ಡಿನಾ (1897-1958); ಫ್ರಾಂಕ್ಲಿನ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ (+ 1919); ಇನಾಸಿಯೊ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ (1872-1927) ಲಿಗೊರಿಯೊ ಕೋಸ್ತ (1851–1919) ಮಾರಿಯಾನೊ ಕೋಸ್ತ (1898–1931 ?) ಪೆದ್ರೊ ಕೋಸ್ತ (H. 1960) ರೊಸಾರಿಯೊ ಡಿನಿಜ್ (1913-?) ಆನಿ ಸೆಬೆಸ್ತಿಯಾವೊ ಕೋಸ್ತ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್ (1875 - 1948)
- ಲೊಟ್ಲಿ / ಲೊಟ್ಲುಲಿಂ ಥಾವ್ನ್ -ಅಗಾಪಿತೊ ಮಿರಾಂದ (1911-1995) ಅಲೆಕ್ಸಿಯೊ ಕೋಸ್ತ (+c. 1940); ಬೆಲಾರ್ಮಿನೊ ಮಿರಾಂದ (BELARMINO MIRANDA), ಎಡ್ವಾರ್ಡೊ ನಿಕೊಲವ್ ದೆ ಮಿನೇಜಸ್ (EDUARDO NICOLAU DE MENEZES - 1862 - 1922); ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ಅಂಟೊನಿಯೊ ಫಿಗ್ವೆರೆದೊ, ಪಾವ್ಲೊ ಮಿಲಾಗ್ರಿಸ್ ಸಿಲ್ವ (1855-1931) ಆನಿ ತೊರ್ಖಾತೊ ದೆ ಫಿಗ್ವೆರೆಯೊ (TORQUATO DE FIGUEIREDO (1876-1948)).
- ಮಾರ್ಕ್‌ಜೊನ್ / ಮಕಸಾನ ಥಾವ್ನ್ ಜೊಕಿಂ ಸಂತಾನಾ / ಜಾಕ್ ಸಂತಾನ್ ಮಿನೇಜಸ್ (1898-1939)
- ಮಾಡ್ಗಾಂವ್ ಥಾವ್ನ್ - ಲಿಗೊರಿಯೊ ಡಾಯಸ್, ಮಿಗ್ವೆಲ್ ಬ್ರಿಟ್ಟೊ ಆನಿ ಪಾಸ್ಕಲ್ ನೊರೊನ್ಹಾ (1872-1936)

ರಾಯ್ / ರಾಯಾ ಫಾಮ್ - ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ದೆ ಮಿನೇಜಸ್ (fl. 1906 - 1910). ಫ್ರೆಡರಿಕೊ ದೆ ಮೆಲೊ (1834-1888) ಜುಝೆತಾನೊ ರೊದ್ರಿಗಸ್ (+1943) ಆನಿ ವಿಸೆಂತ್ ರೊದ್ರಿಗಸ್.

ವೆರ್ಣಾಂ/ವೆರ್ಣಾ ಫಾಮ್ - ಗುಯ್‌ಲಿನೊ ರೆಬೆಲ್ಲೊ (1875-1931) ಆನಿ ಮಯ್‌ಕೆಲ್ಯು ರೆಬೆಲ್ಲೊ (1886/7-1960) ಬಾಪ್ ಆನಿ ಭಯ್ಣ್ ಕುಡ್ತರಿಚಿಂ ನಿವಾಸಿ.

ಹ್ಯಾಂ ಸರ್ವ್ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಫಾಮ್ಲ್ಯಾಂ ಸಾಷ್ಟಿ / ಸಾಳ್ಸೆತ್ಚಿಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

- ತಿಸ್ವಾಡಿ ಫಾಮ್ - ಕೈತಾನ್ ಕಾಬ್ರಾಲ್ (H 1918-1964 ?) ಆನಿ ಬಿಸಾರೆ ಬಿಯಿಸ್ ಮಾನ್ವೆಲ್ ಮಿನೇಜಸ್ (1866-1936) ಆನಿ ಫ್ರೊನ್ಸೆಸ್ಕ ಸೆಜಾರ್ ಮೆಂಡಿಸ್
- ಬಾರ್ದೇಸ್ ಫಾಮ್ - ಜುಜೆ ಮರಿಯಾ ದ ಕೊಸ್ತ(H.1922) ಸಾಂಗೊಲ್ದೆಂಚೊ ಮಿಂಗೆಲ್ ಮಸ್ಕರೇನ್ಹಸ್ (1864-1919) ಆನಿ ಜ.ಡಿ. ಸಿಕೇರ್.

ಸರಾಸ್ ಮಾಂಡೊ ಫಾಮಾರ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾರೆಯು. ತೆಗ್ ಜಣ್ ಪ್ರಸಿದ್ ಜಾವ್ನ್ ಪರ್ಣೆಲ್ಲಿಂ ನೆತ್ರಿಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಆರ್ನಾಲ್ದ್ ದೆ ಮಿನೇಜಸ್ (1863-1917) ಗುಯ್‌ಲಿನೊ ರೆಬೆಲ್ಲೊ (1875-1931) ಆನಿ ತೊರ್ಕಾತೊ ದೆ ಫಿಗ್ರೆದೊ (1876-1948). ಹ್ಯಾ ತೆಗ್ ಜಣಾಂಚಿ ವಿಶೇಷತಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಮಾಂಡ್ಯಾಚೆ ತೀನ್ ಗುಣ್ - ಪರ್ಜಳ್ (brightness); ಮಯ್ಸ್ (melancholy or sadness); ಆನಿ ಕುಸ್ವಾಯ್ (malice)

ಜಶ್ಯಾ ವೆರ್ಣೆಚೊ, ಪುಣ್ ಕುಡ್ತರಿಚೊ ನಿವಾಸಿ ಗುಯ್‌ಲಿನೊ. ಹಾಚ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ಯಾಂಕ್ ಸ್ವಭಾವ್ ಗುಣಾಂತ್ ಪರ್ಜಳ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾರ್, ತೊರ್ಕಾತೊಚ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ಯಾಂನಿ ಮಯ್ಸ್ ಆನಿ ಕುಡ್ತರಿಚ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ಯಾಂನಿ ಕುಸ್ವಾಯ್ ಆಸ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಂಗೀತ್ಗಾರ್ ಬರಯ್ಣಾರಾಂಚೆಂ ಸಾಂಗಣ್ ಜಾವ್ನಾ.[18]

6.2. ತೀನ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಣ್ಯಾಂಚಿ ಜಿಣ್ಯೆ ಚರಿತ್ರಾ

ತೀನ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ ಮಾಂಡೊ ಘಡ್ಣಾರ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಗುಯ್‌ಲಿನೊ ಆನಿ ತೊರ್ಕಾತೊ ಹಾಂಕಾ ದೋನ್ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಶಿಖರಾಂಕ್ ತಾಳ್ ಕರ್ತೆತ್. ಆನಿ ತಿಸ್ರೊ ಆರ್ನಾಲ್ದ್ ವಿವಿಧಾ ಬರೊಚ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ಉಪಾರ್ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರಿ ಪ್ರಸಿದ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹಾಂಚೆ ತೆಗಾಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ಯಾಚೆ ಜಿಣೆಸ್, ಪರ್ತೆಂಪಣ್ (Excellence) ಆನಿ ಬರೆಂಪಣಿ ಸ್ವಭಾವ್ ಗುಣ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಯಾನ್ ಹೆ ತೆಗ್ ಪ್ರಸಿದ್.

6.2.1 ಆರ್ನಾಲ್ದೊ ದೆ ಮಿನೇಜಸ್ (1863–1917)

ಆರ್ನಾಲ್ದ್ಯಾಚೆಂ ಪುರ್ವಜಾಂಚೆಂ ಘರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ, ಕುಡ್ತರಿಂ ಶೆತ್ ಬಾಗಾಚಾ ಮಾಯ್-ತಳೆಂ ತಡಿರ್ ಆಸ್ಲೆಂ. ಹೆಂ ಮಾಯ್ಚ್ಯಾ-ತಳೆಂ, ಜುವರಿ ನ್ಹಂಯ್ ಲಾಗ್ಸಾರ್ ಆಸ್ಲೆಂ. ಆರ್ನಾಲ್ದ್ಯಾಚೊ ಬಾಪಯ್ ಅಲೆಕ್ಸಿಯೊ ಸಾಂತಾನಾ ದೊ ಎಸ್ಪಿರಿತೊ ಸಾಂತೊ

ಮಿನೇಜಸ್. ಏಕ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಘಟ್ಕರ್ ಆನಿ ತಾಚಿ ಆವಯ್ ಅನಾ ತಿಯಾದೊಸಿಯ ಮುಬಾಲ್ಸಿನ ಲೂಪಿಸ್. ತಾಂಚೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಬಾಪ್ಪ್ಲೊ ಮಾನ್ವೆಲ್ ರಾವ್ತಾಲೊ. ತ್ಯಾ ತಾಳ್ಯಾಚಾ ಉದೆಂತಿಕ್ ನೊಸಾ ಸಿಞೊರಾ ದ ಕಾರ್ಮೊ (1783) ನಾಂವಾಚೆಂ ಏಕ್ ಕೊಪೆಲ್ ಆಸ್ಲ್ಲೆಂ. ಸೊಡ್ತೆರಾಕ್ ಮಾಡ್ಲಾಂವ್ ವೆಚೊ ಮಾರೊಗ್ ಆಸ್ಲ್ಲೊ. ಅಲೆಕ್ಸಿಯಸ್, ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ ಜಲ್ಮೊಂಚಾ ಪಯ್ಲೆಂ ತಾಂಚೆ ಘರ್ ಪುರ್ವಜಾಂಚಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಹ್ಯಾ ಕೊಪೆಲ್ ಆಸ್ಲ್ಲ್ಯಾ ರಸ್ತ್ಯಾಚಾ ಸೊಡ್ತೆರಾಕ್ ಸ್ಥಳಾಂತರ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ. ಅಲೆಕ್ಸಿಯೊಕ್ ಚಾರ್ ಜಣ್ ಭುರ್ಗಿಂ ದೋಗ್ ಪೂತ್ ಆನಿ ದೋಗಿ ದುವೊ, ಪುತಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಮಾಲ್ಗಡೊ ಅಮಾಸ್ಸಿಯೊ ತೊ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪಾದ್ರಿ ಜಾಲೊ, ಆನಿ ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ ನಿಮಾಣೊ ಪೂತ್. ದುವೊ ಅಲ್ಫೊನ್ಸಿನ್ಸಾ ಆನಿ ರುತಿಲಾಂತೆ. ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ 1863 ಇಸ್ವಿ ಜುಲಾಯ್ 16 ತಾರಿಕೆರ್, ಕುಡ್ತೊರಿ ಇಗರ್ಜೆಚಾ ಪಾತ್ರೊನ್ ಸಾಂತ್ ಅಲೆಕ್ಸಿಯೊ ಪೆಸ್ತಾಚಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾ ಆನಿ ಕೊಪೆಲಾಚಿ ಪಾತ್ರೊನ್ ಕಾರ್ಮೆಲ್ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚಾ ಫೆಸ್ತಾ ದಿಸಾ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲೊ. ದೆಕುನ್ ತಿ ನಾಂವಾಂ ಕುಡ್ಸುನ್ ತಾಕಾ ನಾಂವ್ ದವರ್ಲ್ಲೆಂ. ತಶೆಂ ತಾಚೆಂ ಸಗ್ಳೆಂ ನಾಂವ್– **ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ ಸೆಸಿಸ್ನಾಂದೊ ದೊ ಕಾರ್ಮೊ ವೆಸ್ಪೆರಾ ದೆ ಸಾಂತೊ ಅಲೆಕ್ಸಿಯೊ ದೆ ಮಿನೇಜಸ್**, ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಲೆಂ.

ಅರ್ನಾಲ್ಡೊನ್ ತಾಚೆಂ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಶಿಕ್ಷಣ್ ತಾಚಾ ಇಗರ್ಜೆ ಇಸ್ಕೊಲಾಂತ್ ಸಂಪಯ್ಲ್ಲೆಂ. ಧ್ಯೆಂ, ಲಾತಿನ್, ದೊತೊರ್ನ್, ಬಾಯ್ಬಲ್ ಪ್ರಸಂಗ್ ಆನಿ ಸಂಗೀತ್ ತೊ ಶಿಕ್ಲೊ. ಸಂಗೀತ್ ಶಿಕ್ಷಾಂತ್ ವಾಯೊಲಿನ್ ಆನಿ ಕಂತಾರಾಂ ಶಿಕೊಂಕ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿಂ. ತವಳ್ಯಾ ರಿವಾಜೆ ಪರ್ಮಾಣೆ ಮುಖ್ಲೆಂ ಶಿಕಪ್ ತಾಣೆಂ ರಯ್ತೂರ್ಚ್ಯಾ ಸೆಮಿನರಿಂತ್ ತಾಣೆ ಮುಂದರ್ಸ್ಲೆಂ. (Seminario de Rachol). ತಾಕಾ ವಯೊಲಿನ್ ಶಿಕಯಿಲ್ಲೊ ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಏಕ್ ಪ್ರಾಖ್ಯಾತ್ ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರ್ ಪಾದ್ರಿ. ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರ್ ರುಡೊಲ್ಫೊ ತೆಲ್ಲಿಸ್ ಹಾಂಚೆ ಕಡೆ ಥಾವ್ನಿಯಿ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ತಾಣೆ ತರ್ಜೆತಿ ಜೊಡ್ಲ್ಲಿ.

ಅರ್ನಾಲ್ಡೊನ್ ವಾಯೊಲಿನಾಂತ್ ಆನಿ ಗುಮಾಟ್ ಖೆಳ್ಟ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರವೀಣಾತಾಯ್ ಜೊಡ್ಲ್ಲಿ. ಏಕ್ ದೀಸ್ ಪ್ಟುಣ್ಜೆ ಸಾಂ ಜುವಾಂವ್ಚಾ ಫೆಸ್ತಾದಿಸಾ (feast of St. John the Baptist) ಜೆದ್ನಾ ಗೊಂಯ್ಚೆ ಭುರ್ಗೆ ಉದಾಕ್ ಭರ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಭಾಂಯ್ತ್ ಉಡೊನ್ ಮಝಾ ಜೊಗ್ತಾನಾ, ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ ಕೊಪೆಲಾಚಾ ಆಸ್ತಮೆಕ್ ಆಸ್ಲ್ಲ್ಯಾ ದೆಂಪ್ಲೆರ್ ಚಲ್ತಾನಾ ನಿಸ್ರೊನ್ ಪಡೊನ್ ಉಜ್ವೊ ಹಾತ್ ಜಕಂ ಜಾಲ್ಲೊ ತೊ ಸಮ ಜಾಂವ್ಕ್ಯಚ್ ನಾತ್ಲ್ಲೊ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕೆದಾಳಾರಿ ಉಜ್ವೊ ಹಾತ್ ನಿಟ್ ದವರುನ್ ದಾವ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ ವಾಯೊಲಿನ್ ಖೆಳ್ತಾಲೊ. ತೊ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಚಡ್ ನಿಪುಣ್ ಆಸ್ಲ್ಲೊ.

ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ ಚಡಾವತ್ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಚಾ ಮೊಗಾ ಥಾವ್ನ್ ಪ್ರೇರಣ್ ಜೊಡ್ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಪಾಂತ್ ಪ್ರವೀಣ್ ಆನಿ ಸುಸಜ್ಜಿತ್ ಆಸ್ಲ್ಲೊ. **ತವಳ್ ಬಾಯ್ಲಾಂಕ್ ಮಾತ್ಯಾಕ್ ವೊಲಿ ಪಾಂಗುರ್ಚೆ ರಿವಾಜ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿ, ಆನಿ ದಾದ್ಲೆ ಸರ್ಶಿನ್ ಯೆತಾನಾ, ವೊಲಿ ಮಾತ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ತೊಂಡಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ವೊಡ್ನ್ ಮುಖಾಮಳ್ ದಾಂಪ್ತಾಲಿಂ.** ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ

. ತಾಚಿ ಇಶ್ಟ್ ಪ್ರೇಮ್ ಹಾಂಗೆರ್ಲೆಲಿಂ ಜಾಯ್ನಾಂ ಚಲಪ್ಚ್ ಪೆತಾನಾ. ಸರಾಗಾಂ ಚಿಂಪ್. ತಾಂಕಾಂ ಪಾಟಿಂ ಘಾಲ್ನ್ ಮುಕಾರ್ ವೆಚೆಂಪ್. ಜಾಯ್ನಾಂಚಿ ತೆಂಪ್ ಕೆಂಪ್ತಾ ಖಾತಿರ್ ಏಕಾಮ್ಯಾಕ್ ಪಾಟಿಂ ಗುಂಡ್ತಾನ್ ಪಳೆತಾಲಿಂ ಖಿಂಯಾಸ್."

ಅರ್ನಾಲ್ಡ್ನ್ ಸುವಾತ್ ಜಾಯ್ನಾಂಕಡೆನ್. ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಖಾತಿರ್ ಮೋಗಾರ್ ಪ್ರಲ್ವೆ. ಪೂಣ್ ಚಡಾವತ್ ಜಣಾಂನಿ ತಾಕಾ ನೆಗರ್ ಕೆಲೆಂ. ತ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾ ವಯಿಲ್ಲಿ ಲಿಯಾಸ್ ಪರೇರಾ. ತಿ ಹಾಕಾ ಸೊಪ್ಲ್. 'ರಾಣಿ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಕಡೆನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲಿ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ತೊ ಶ್ರೀಮತಿ ಸಾವೆರ್. ಆನಿ ಫುಡೆಂ ಶ್ರೀಮತಿ ಕೋಸ್ತಕಡೆನ್ ಮೋಗಾರ್ ಪಡ್ಲೊ. ಶ್ರೀಮತಿ ಸಾವೆರ್ನ್ ಸಾಂಡ್ಲ್ಯಾನಾ. ತಿಚೆ ವಯ್ರ್ **"ಹಾಂವೆಂ ಸಾಂಗಿಲೊಲೆಂ ತುಕಾ ದುಸ್ರ್ಯಾನ್** ರಾಪ್ಟ್ ದಾಕೊಂಯ್ನಾಕಾ" ಮ್ಹಣ್ಚೊ ರಚ್ಲೊ. ತಶೆಂಚ್ ಫುಡಾರಾಂತ್ ಮರಿಯಾ ಅಂಜೆಲಿಕಾ, ಮರಿಯಾಂಜೆಲ್' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ನಾಂವಾಚ್ಯಾ ಚಲಿಯೆಕಡೆ ತಾಕಾ ಮೋಗಾಚಿ ಸಾಂಜಿ ವ್ಹಡ್ಲಿ ಜಾಲಿ. ಏಕ್ ದೀಸ್ ಚಂದ್ರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ತೊ ತಿಕಾ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಗೆಲೊ. ತಿಚಾ ಘರಾಲಾಗಿಂ ಪಾವ್ಲ್ಯಾನಾ. ತಿಕಾ. ಬಲ್ಕಾಂವಾಂತ್ ಉಬೆಂ ಆಸ್ಲೆಲೆಂ ತಾಣೆ ದೆಖ್ಲೆಂ. ತೆದ್ನಾ ತಕ್ಷಣ್ ತಾಚಿ ಆವಯ್ ಆಯ್ಲಿ. ದಾರ್ವಾಟೊ ಬಂದ್ ಕರುನ್ ಮೊಗಾರಾಚೆಂ ಮುಖಾಮುಳ್ ಲಾಗಿಂ ಘಾಲ್ನ್ ಪಳೆಂವ್ಯಾಕ್ ಅಡಾಯ್ಲೆಂ. ತಕ್ಷಣ್ ತಾಣೆ ತಿಚೆ ವಯ್ರ್ ಏಕ್ ಮ್ಹಣ್ಚೊ ರಚ್ಲೊ.

"ಚಂದ್ರಿಮಾಚಾ ಉಜ್ವಾಡಾನಂ
ಮಾಜೆಕ ದೆಕಿಲೆಂ ಮುಂ ಗೊ ತುಕಾ
ಸೂರ್ಯ ಪರಿಂ ಪೂಜ್ಜಿಲಿತೊ
ಮಾಜೆಕ ತುಜೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ದಿಸ್ಲೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ

ಚಲಿಯಾಂನಿ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಚಡಾವತ್ ನೆಗಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾನ್ ಅರ್ನಾಲ್ಡ್ನ್ ಮುಜಿಸ್ತ್ ಜಾತಾಲೊ, ಆನಿ ಅಶೆಂ ವೆಯುಕ್ತಿಕ್ ಖಂತಿ ವರ್ವಿ ತಾಚಿ ಬೋಲ್ ಉತ್ರೀಯಾನ್ ಮ್ಹಣ್ಟಿ ದುಖಾನಿ ಘರ್ಲ್ಲೆ ಆಸ್ತಾಂ ತಾಕಾ ಚಿಪ್ ಖಂತ್-ಬೆಜಾರಾಯ್ ದಿಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲಿ ತಿಯೊದೊಸಿಯ್ಯಾ ನಾಂವಾಚಿ– ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ತಾಣೆ ರಚ್ಲೆಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ಚೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ–

"ಅಂಜ್ ಮ್ಹಜಂ ತುಂ ಸಗ್ಗಿಂಚೊ
ಉಜ್ವಾಡ್ ಜಾಲಾ ನೆಕೆತ್ರಾಂಚೊ
ಆಮ್ಚೆ ಮೋಗ್ ಏಕ್ವಾಂಯ್ ಕೊಂಟೊ
ರಾಜ್ರಾಚ್ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತು ಘೆಂವ್ವ್ಯಾ."

"ನುಜೊ, ನುಜೊ ರೆ ವ್ಹಡಜಾನ್
ತುಜೆ ವಿಶೆಂ ಸಂಸಾರ್ ತಾಂಡುಂ ನುಜೊ"

ಥೊಡ್ಯಾ ಕಾಳಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಿಯೊದೊಸಿಯ್ಯಾ ಅರ್ನಾಲ್ಡ್ನ್ ಕಡೆನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಬಿಪ್ಸಾ ಜಾಲಿ, ಕಾರಣ್ ಅರ್ನಾಲ್ಡಾಕ್ 38 ವರ್ಸಾಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತಿಯೊದೊಸಿಯ್ಯಾಕ್

19 ವರ್ಸಾಂ ಮಾತ್ರ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ. ತಾಣೆ ತಿಕಾ ಕಾಗ್ದಾಂ ಬರಂವ್ಕ್ ಸುರು ಕೆಲಿಂ. ತಾಕಾ ಜಾಪ್ ಮೆಳಾನಾ ಜಾಲಿ. ಬೂಕ್ ವಾಚುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹುಣ್ ಘೆವ್ನ್ ಬೂಕಾ ಭಿತರ್ ಚೀಟ್ ದವರ್ನ್ ವಾಪ್ಸ್ ದಿಲಿ. ಜಾಪ್ ನಾ, ಇಷ್ಟಾಕಡೆನ್ ಚೀಟ್ ದಾಡ್ಲಿ ತರೀ ಜಾಪ್ ನಾ ಜಾಲಿ. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕರಣಾ ವರ್ವಿಂ ನಿರಾಶಿ ಜಾವ್ನ್ ತಿಯೊದೊಸಿನ್ನಾನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಫಿದೆಲಿಸೊ ಕೊಸ್ತ ವಿಶ್ಯಾಂತ್– ತೊ ಹೊಕ್ಲೆಚೊ ನೆಕ್ಲೆಸ್ ಘೆವ್ನ್ ದಾಂವ್ಚೊ ಮ್ಹುಣ್ ಏಕ್ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಲೊ–

"*ಕುಡ್ಟೊರಿಯಂ ಕೊಣೆಂ ರೆ ಪೊಂಬೊರೊ*" ಆನಿ "*ಕೊಪೆಲಾ ಸಕಲ್ ಆಮ್ಗೆಲೆಂ ಘೊರೊ ದೊಗಾಯ್ಚೆಂ ಘಡಿತ್ ಜಾಲೊಲಿಂ ಒರೊ*" ತಿಯಾದೊಸಿನ್ನಾಚೆಂ ಆನಿ ಪ್ಲಾಸಿದೊ ಕೊಸ್ತಾಚೆಂ ಕಾಜಾರ್ 1901 ಇಸ್ವಿ ಪೆಬ್ರುವರಿ 12 ತಾರಿಕೆರ್ ಜಾಲೆಂ. ಕಡೇಕ್ ಅಸ್ತಾಲ್ಲ್ಯೊ ಕಡೆನ್ ಎಜಿಲ್ಡಾ ಬಾರೆಟ್ಟೊ, ಮ್ಹಳ್ಳಿ, ಎಕ್ಲಿ ಸೊಭಿತ್ ಚಲಿ ಪ್ರಾಯೆನ್ ಸುಮಾರ್ ಲ್ಹಾನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಒಪ್ಲಿ. ಹಾಂಕಾಂ ಭುರ್ಗಿ ನಾತ್ಲ್ಲಿಂ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ತಾಣಿ ಸಿಪ್ರಿಯಾನೊ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯೊ, ಎಕ್ಲೊ ಪೊಸ್ಕೊ ಭುರ್ಗೊ ಘೆತ್ಲೊ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಅಸ್ತಾಲ್ಲ್ಯೊಕ್ ತಿಯೊದೊಸಿನ್ನಾ ವಯ್ರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಮಯ್ಪಾಸ್ ಉಣೆಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ. ತಾಣೆಂ ತಿಕಾ ಆನಿ ತಿಚೊ ಘೊವ್ ಫಿದೆಲಿಸೊಕ್ ನಕ್ಲಾಂ ಕರ್ಚಿಂ ರಾವೊಂವ್ಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿಂ. ಎಕ್ ದೀಸ್ ದೋನ್‌ಯಿ ಜೋಡಿ ಮುರ್ಜೊರ್ಸೆ ದರ್ಯಾದೆಗೆಚ್ಯಾ ಜೊಂಪ್ಸೆ ಘರಾಕ್ (Resort) ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಅಸ್ತಾಲ್ಲ್ಯೊನ್ ತಾಂಕಾಂ ನಾಕ್ಲಾಂ ಕರುಂಕ್ ನೆಕ್ಲೆಸ್ ಚೊರ್ಲ್ಲಾ ಮ್ಹುಣ್ ರಚ್‌ಲ್ಲೊ ಮಾಂಡೊ ಪತ್ತ್ಯಾನ್ ಗಾಯ್ಲೊ.

ಕುಡ್ಟೊರಿಯಂ ಕೊಣೆಂ ರೆ ಪೊಂಬೊರೊ
ಬರಾವೆರಿ ಅಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಯ್ ಕಾಜಾರೊ
ಮ್ಹಾಕ್ಯ – ತಿ ಕೊರಿ ತುಂ ರೊಜಾರೊ
ಚೊಯ್ಚೆ ಪುಡೆಂ ಕಾಂಟ್ಯಾಚೆಂ ಭಂಗಾರೊ

ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಆಯ್ಕೊನ್ ತಿಯೊದೊಸಿನ್ನೊನ್ ಅಸ್ತಾಲ್ಲ್ಯೊಕ್ ಭುರ್ಗಿಂ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ವಿಷಯ್ ಘೆವ್ನ್ ತ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಕ್ ಜಾಪ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ತಕ್ಷಣ್ ಎಕ್ ದುಲ್ಪೊದ್ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಘಡ್ಲೆಂ–

ಘೊವ್–ಬಾಯ್ಲಾಂ ದೊಗಾಂಯ್ ವಾಂಜುಡಿ ಸಾಯ್ಬಾ,
ಭುರ್ಗೆಂ ನಾಂ ಘರ್–ದಾರಾ
ಲೊಕಾಲಿಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಹಾಡ್ನ್ ಪೊಶಿಲಾಂ
"ಪಪ್ಪ" ಮ್ಹಣುಂ ಮ್ಹಾಕಾ

ಸೊಸ್ಲಿಕಾಯೆನ್ ಇತ್ಲೊ ತೇಂಪ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಬರೆಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲೆಂ ಮ್ಹುಣ್ ಅಸ್ತಾಲ್ಲ್ಯೊ ಪಾತ್ಯೆಲ್ಲೊ. ತಾಣೆಂ ರಚ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಎಕ್ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಚೊ ನಿಮಾಣೊ ಶ್ಲೋಕ್ ಅಸೊ ಅಸಾ:–

ಸೇಜಾ ಅಮ್ಚ್ಯಾರಿ ಅಪ್ಶ್ಯಾರಿ ಮುಖಾರಾಚೆಂ
ಸುಖಾರ್ ಸಮ್ಜ್ಯಾನ್ ತಾಂಚ್ಯಾಂಚೆಂ
ಮೊಗಾಚ್ಯಾಂ ತಾಳ್ಯಾನ್ ಕರುಂ ಏಕೆಂ
ವಿಸ್ರೊಂ ಸಾಪ್ತ ಅಮ್ಚೆಂ ಮಾದೆಂಸಿಂ

ಮೊಗಾಗ್ ಆನಿ ಕಾಜಾರ್ ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾ ವಯ್ರ್ ಅಲ್ವಾರಿನ್ಹ್ಯಾನ್ 1915 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬರ್ಲೆ ಕಾಜಾರಾಚೊ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಲೊ–

"ಬಾರಿಕಾಸ್ತ್ರಾಚಾ' ಏಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಜಾಲೆಂ ಸ್ವರ್ಗ್ ಮಾಕಾ ದಿಸ್ಲೊ" ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಜಾರಾಚಾ ವೆಳಾರ್ ತವಳ್ ತವಳ್ ಗಾಯ್ತಾಲೆ. ತ್ಯಾ ಫಾಯ್ರ್ ಅಲ್ವಾರಿನ್ಹ್ಯಾಕ್ ಮುಸ್ತ್ಯಾಚಿ ಇತರ್ ಬಾವಸಾಂ. ದ್ವೆಷ್. ಮೊಕೊರಾಚೆರ್‌ಯಿ ತಾಕಾ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಅನುಭವ್ ಆಯಿ ಕಷ್ಟಲ್ಲೆ ಪಡ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾ ವಯ್ರ್‌ಯಿ ತಾಣೆ ಏಕ್ ಚತುರ್ ಮಾಂಡೊ ಬಾಂದ್ಲಾ.

"ಏಕೆಂಚ್ ಸ್ಪಯ್ ರೆ ಅಮ್ಚ್ಯಾ ಗೆಂಯೆಂ
ದುಸ್ರ್ಯಾ ಪೆಲಿಚ್ ಮುಂ ರೆ ಚೊವ್ಲೊ
ಓ ಸಿರಾಪ್ ನ್ವಯ್ ಕೊಣಾಚೊ
ಗೆಣಾಂ ಯ ಅಮ್ಚ್ಯಾ ಜಾಲೆಲ್ಯಾ ತೆರಾಚೆಂ"
"ಸಂಸ್ಕಾರಚಿ' ಪ್ರಾಣೆಂ ಕೆಲ್ಲೆ ರೆ ಮಾಕಾ
ಸುಖ್ ನಾಕಾ"

ಅಲ್ವಾರಿನ್ಹ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಂತ್ ಸಾಂಜೆರ್, ಏಕ್ ದುರಂತಾಚಿ ಘಟನ್ ತಾಕಾ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ಳಿಂ. ಹ್ಯಾ ಘಟನಾ ವಯ್ರ್ ತಾಕಾ ತೀನ್ ಮಾಂಡ್ಯಾಂಚಿ ಏಕ್ ಉಂಚ್ಲಿ ಕೃತಿ ರಚುಂಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ಮೆಳ್ಳಿ. ("The Adolfinian Trilogy") ತಾಚೆಂ ಏಕ್ಲೊ ಇಷ್ಟ್ ಅಡೊಲ್ಫಿನ್ಹೊ ಕೊಸ್ತ (1864–1914) ನಾಂವಾಚೆಂ ಅದೆಲಿನಾ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಚಲಿಯೆಕಡೆನ್ ಮೊಗಾನ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲೊ. ಅಲ್ವಾರಿನ್ಹ್ಯಾ ಶಿರ್ಪ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂತ್ (Mercado Novo) ವಸ್ತು ಮೊಲಾಯ್ತಾನಾ, ತ್ಯಾಚ್ ರಸ್ತ್ಯಾರ್ ಅಡೊಲ್ಫಿನ್ಹೊ, ಏಕ್ಸುರೆಂ ಅಕಾಂತಾನ್ ಸ್ವಪ್ನಾನ್ ಹಾಯ್! ಹಾಯ್! ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ತಾಕಾ ಆಯ್ಕಾಲೆಂ. ತಾಚೆಕಡೆನ್ ಪಿಡೆರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಅಡೊಲ್ಫಿನ್ಹ್ಯಾನ್ ಘಡ್‌ಲ್ಲಿ ಗಜಾಲ್ ಸಾಂಗ್ಲಿ. ತಾಚಿ ಮೊಗಾಚಿ ಇಸ್ಟಿಣ್ ಅದೆಲಿನಾ ತಾಚೆಕಡೆನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾಸ್ತಾನಾ. ಏಕೆಂತ್ ಕೈತಾನೊ ವಾಲೆರಿಸ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಅನ್ಯೇಕಾ ದಾದ್ಲ್ಯಾಕಡೆನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ ದುಖಾನ್ ತಾಣೆಂ ಕಳಯ್ಲೆಂ. ತವಳ್ ಹಾಕಾ ಏಕೆ ಉಪಾಯ್ ರಚಿಲ್ಲ್ಯಾಲೊ. ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಏಕ್ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಲೊ ಆನಿ ಅಡೊಲ್ಫಿನ್ಹ್ಯಾನ್ ಪರ್ಗಟ್ ರಿತಿನ್ ಗಾವ್ನ್, ಅದೆಲಿನಾಕ್ ತಿರಸ್ಕಾರ್ ಕರ್ನ್ ತೆಂ ಸಿರ್ಫಾಗಿ ಮ್ಹಣ್ ಕಳಂವ್ಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಬಿಶಾರೆಂ ತಕ್ಲೆಂತ್ ರಿಗ್ಲೊ ಆನಿ ತಾಣೆಂ ತಶೆಂಚ್ ಕೆಲೆಂ ಆನಿ ತಾಣೆ ಮೊಗಾರಾಚೆ '**ಹಾಯ್! ಹಾಯ್!**' ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಹುಸ್ಕಾರ್ ಹುಸ್ಕಾರ್ ತ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ಯಾ ಪದಾಂತ್ ಸೆರ್ಲೆ.

ತ್ಯಾ ಕಾಜಾರಾಚಾ ದಿಸಾ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 1901 ಇಸ್ವಿ ಎಪ್ರಿಲ್ 19 ತಾರಿಕೆಚೊ ದೀಸ್ ಪಾವ್ಲಾಡಿ ಆನಿ ಥಂಡಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಜ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಅಡೆಲಿನಾ ಕಾಜಾರಾಕ್ ನೆಸ್ತಾನಾ, ಅಡೊಲ್‌ಪಿನ್ಹೊ ಬಾಯ್ರ್ ಕಾಳೊಕಾರ್ ದರ್ನಿರ್ ದಿಂಬ್ಯೆರ್ ಪಡ್ಲೊ ಆನಿ ಅಡೆಲಿನಾಕ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ದಾದ್ಲ್ಯಾಕಡೆನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ಅಲೋಚನ್ ಬದ್ಲಿ ಕರುಂಕ್ ಆನಿಕಿಯಿ ವೇಳ್ ಉತ್ರೊಂಕ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಮೊಗಾಚೆಂ ಭಿಕ್ ಮಾಗಾಲಾಗ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತೊ ತಾಂಕಾಂ ಪಾಟ್ಲಾವ್ ಕರ್ನ್, ಇಸ್ಪಿರಿತೊ ಸಾಂತೊ ಇಗರ್ಜೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಪಾವ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಕಾಜಾರಾಚೆಂ ರೆಸ್ಪೆರ್ ಆತಾಂಚಾ ದಿಸಾಂನಿ ಅಲ್ತಾರಿರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಬರಿ ಮುಖ್ಲ್ಯಾ ದರ್ವಟ್ಯಾ ಲಾಗಿಂ ಜಾತಾಲೆಂ. ತವೊಳ್ ತೊ ಮೊಗಾರ್, ಸೆರ್ವಾಲ್ಲ್ಯಾ ವೊವ್ಟ್ಯಾಂ ಮುಖಾರ್ ಥ್ಯೆಂಚ್ ಉಬಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಟಿಯೆರ್ ನಿದೊನ್, ಹಾತ್ ಖುರ್ಸಾಬರಿ ರುಂದಾವ್ನ್ ತಾಚಾ ಆರಾಧಕ್ ಅಡೆಲಿನಾಕ್ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ತಾಳ್ಯಾನ್ ಮಾಂಡೊ ಗಾವ್ನ್ ತಾಚಿ ನಿಮಾಣಿ ಮೊಗಾಚಿ ಭಿಕ್ ಮಾಗಾಲಾಗ್ಲೊ–

"ತುಜೊ ಮೋಗ್ ಆಸ್ಲೊಲ್ ಮ್ಹಣುಂ
ಮೊರ್ಗಾಂವ್ಚ್' ಬೊರ್ಸ್ಲಾ ಸಗ್ಳೊಚ್ ಗಾಂವುಂ
ಕಾಳ್ಜಾಚ' ಫುಟ್ ತುಜೆ ಮಜೆರಿ ದೊವೊರುನ್
ಯ ಆತಾಂ ಮೊರುಂ' ಪಾವ್ಲಾಂ ಯ ಹಾಂವುಂ"

"ಹಾಯ್! ಹಾಯ್! ಅಂತೊಸ್ಕರ್ಣಾಚಿ ಗಾವೆ ರೆ ಮ್ಹಜೆ
ಹಾಯ್! ಹಾಯ್! ಕೊಣಾಕ ದಾಕೊಂವ್ಚೆ"

ಪುಣ್ ಅಶೆಂ ಗಾವ್ನ್ ಬೊಬಾಟ್ಲ್ಯಾರಿ, ತಾಂಚಿ ಕಾಜಾರಾಚೊ ಸಂಭ್ರಮ್ ಮುಖಾರ್ಸುನ್ ಗೆಲೊ. ತ್ಯಾ ವರ್ಸಿಂ ಅಡೊಲ್‌ಪಿನ್ಹೊ ವೊಡ್ಲಲ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾಚೊ ಜಾವ್ನ್ ಅಮಾಲ್ ಪಿಯೊಣ್ಯಾಕ್ ಒಳಗ್ ಜಾಲೊ. ತವಳ್ ತಾಚಾ ಸಂಬಂದಿಕಾಂನಿ ಸಯ್ತ್ ತಾಕಾ ನೆಗಾರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಚಾ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಂತ್ ಅನ್ಸಾಲ್ಲೊ ದೆವಾಧೀನ್ ಜಾಲೊ.

ಅನ್ಸಾಲ್ಲೊನ್ **'ತುಜೊ ಮೋಗ್'** ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಣೆಂ ಮುಂದರ್ಸುನ್ **'ಮೊತಿಂ' ಸೊಪ್ಣಾತುಂ ನಾಸ್ಲೊಲೆಂ'** ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಲೊ. ಹೊ ಮಾಂಡೊ ತೊ ನೆಗಾರ್ಲೊಲೊ ಮೊಗಾರ್ ತಾಚಾ ಘರ್ಚ್ಯಾ ಪಾಸಾಯೆ ಥಾವ್ನ್ ದೊಳ್ಯಾಂತ್ಲಿ ದುಃಖಾಂ ಪೊಲ್ಯಾಂತ್ ದೆಂವ್ತಾಸರ್ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ವಾಟೆನ್ ವೆತಲೊ ವಾಟ್ಸುರಿ ಸಮೇತ್ ದೆಖ್ತಾಲೊ ಖಂಯ್.

ಅಡೊಲ್‌ಪಿನ್ಹೊಚೆಂ ದುರಂತ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ತಾಚ್ಯಾಚ್ ಪಿಡೆಚ್ಯಾ ದುರಂತಾಚೆರ್ ತಾಣೆ ಎಕ್ ಮಾಂಡೊ ರಚ್‌ಲ್ಲೊ– **"ಚಿಂತುನ್ ಪುಡಾರ್ ದೆವಾ ಮ್ಹಜೊ"** ಹೆ ತೀನ್ **ಮಾಂಡೆ ಅನುಕ್ರಮಾನ್, ಮನೋಸ್ಥಿತಿಚಾ ಬದ್ಲಾವಣೆನ್, ಆನಿ ಬೊಗ್ಣಾಂಚಾ ಉಮಾಳ್ಯಾನ್, ನಿರಾಶೆಚಾ ಭಿಕೆ ಥಾವ್ನ್ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಸಾಂಡ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಎಕಾಮೆಕಾ ಸಾರ್ಕೆ ಬಸ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಹಾಕಾ "ಅಡೊಲ್‌ಪಿಯನ್ ತಿದೊಡೆಂ" *(The Adolfinian Trilogy)*** ಮ್ಹಣ್ ಹಾಕಾ ನಾಂವ್ ಪಡ್ಲಾಂ.[192]

ಅರ್ನಾಲ್ಡ್ಯಾಚೆಂ ಜೀವನ್ ದುಃಖಾಚೆಂಚ್ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ತಾಚಾ ಸಾಂಗಾತಾ ...ಡೆ ಫರಕಾಂ ಮಾರ್ತೆಲಿ ಸಾಂಗಾತಿ ಆಸ್ಲೆಲಿ. ತ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಲಿಗೋರಿ ಕೋಸ್ತ (1840–1917). ತಾಕಾ ಗಾಂವಾರ್ 'ಫೋಕಾಮ್ ಲಿಗೊರಿ' ಮ್ಹಣ್ತಾಲೆ. ಹೊ ಕುಡ್ತ್ಯೊರಿಚೊ ...ಾಂಡೊ ರಚ್ಲ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಪಯ್ಲೊಂಚೊ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಅನ್ಯೇಕ್ಲೊ ಅಜಾವೆದೊ ಡಿಸಿಜ್ (1860–1907) ಹಾಣೆ ಘೊಡಿಂ ಉಂಚ್ಲಿಂ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ರಚ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಅರ್ನಾಲ್ಡ್ಯಾಕ್ ಎಕ್ಲೆಂ ...ಸ್ನಾ ರಾಂಗೆಲ್ ಮ್ಹಳೆಂ ಜಾಯ್ ಮೊಗಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಲೆಂ. ತೊ 1880 ಇಸ್ವೆಂತ್ ...ಜ್ಮ್ಲೆಂ ಆನಿ 1960 ಪರ್ಯಾಂತ್ ಜೀವಂತ್ ಆಸ್ಲ್ಲೆಂ. ತಾಚ್ಯಾ ಪಾಸೊನ್ ತಾಣೆ ...ಕ್ ಅತ್ರೆಗಿ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಲೊ– 'ಸಕೆತ್ರಾಂಚಾ ಪೊಜೊಳಾ ಪರಿಂ'

ಅನ್ಯೇಕ್ ನಿರ್ಭಾಗಿ ಸಂಸ್ಥಾಪಿತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಂತ್ 'ಬಿಯಾತಿಸ್' ದೆವೊತ್ ...ಕ್ವಾರಿಂ ಪ್ರಧಾನ್ ಪಾತ್ರ್ ಖೆಳ್ತಾತ್. ಹಿಂ ಅಂಕ್ವಾರಿ 'ಬಿಯಾತಿಸ್' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಘೊವ್ಯಾ ...ಗಾಕಾ ನಿಮ್ಹೆಂ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಆರ್ಥಿಕ್ ದುರ್ಬಳ್ಪಣ್– ದೋತ್ ದಿಂವ್ಕ್ ತಾಂಕಾಂ ನಾಶೆಂ ...ನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್–ಪ್ರಾಯ್ಶಿಂತ್ ಅವಯ್ ಬಾಪಯ್ ಪಳೊಂವ್ಕ್ ರಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಕಾರಣಾಂಕ್ ...ಗೊನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಯ್ನಾಶೆಂ ಅಂಕ್ವಾರ್ ಉರ್ತಾಲಿಂ. ಹಾಂಕಾಂ ಗಾಂವಾರ್ ದೆವೊತ್ ಬಿಯಾತಿಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಲಿಂ. ಹ್ಯಾ ಬಿಯಾತಿಸ್ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಅರ್ನಾಲ್ಡ್ಯಾಚೊ ಎಕ್ ಮಾಂಡೊ ...ಸೊ ಆಸಾ:–

"ಆಮ್ಚೆಂ ಅದ್ರುಷ್ಟ್ ಕಿತುಲೆಂ' ಪ್ರೊವ್ಡ್ ಸಾಂಗುಂ ಯೇನಾಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಉತೊರ್"– ಹ್ಯಾ ಪದಾಂಚೊ ಪಾಂಚ್ವೊ ವೇರ್ಸ್ ಅಸೊ ಆಸಾ–

"ಸಾರ್ಕೆಂ ದಾಕೊಯ್ತಾಯ್ ಅಂಜಾಚೆಂ
ಫರ್ಮಾಣ್ ಫೆವ್ಕ್ ದೆಂವ್ಚ್ಯಾರಾಚೆಂ
ಫಸ್ರಾಚೆಂ ಉಲೊಣೆಂ ಮುಂ ರೆ ತಾಂಚೆಂ
ಚಲ್ಯಾಣ್ಂಚ್ ತಕ್ಲೆ ಲಾಯ್ನಾ ಪಿಶೆಂ"
"ಪಿಟ್ಲಿವಾ ಭಾಶೆನ್ ಗುಣ್ ತಾಂಚೊ
ಸಂಸಾರ್ ಸಗ್ಳೊಚ್ ಉಪ್ಡೊರ್ತುಂ ಪ್ರೊತ್ತುಂಚೊ"

ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಪದಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಎಕ್ ದೀಸ್ ಪಾದ್ರಿನ್ ಶೆರ್ಮಾಂವ್ ಸಾಂಗ್ಲೊ ಆನಿ ಹೊ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಲ್ಯಾಕ್ ಅರ್ನಾಲ್ಡ್ಯಾಚೆರ್ ದೆವಾಚೆಂ ಬೆಸಾಂವ್ ಮಾಗ್ಲೆಂ. ತವಳ್ ಅರ್ನಾಲ್ಡ್ಯಾಕ್ ಸರ್ವಾಂನಿ ಪಳೆಯ್ಲೆಂ ಆನಿ ತೊ ತೆದ್ನಾಂ ಹುಮೆದಿನ್ ಫುಲ್ಲ್ಯೊ ತಾಣೆಂ ದೆಖ್ಲೊ.

ತವಳ್ ಬಾಟ್ಯಾರಾಂಚಾ ಬೊಂಗ್ಲ್ಯಾನಿ ದೋನ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಸಾತಾಂ ಆಸ್ತಾಲಿಂ ಎಕ್ ಇಸ್ಪಿಟ್ ಪಾನಾಂ ಖೆಳೊಂಕ್ ಆನ್ಯೇಕ್ ನಾಚ್ಯಾಸಾಲ್. ತವಳ್ ನಾಚ್ಯಾಂಚ್ಯಾಕೀ ಚಡ್ ಪಾನಾಂ ಖೆಳ್ತೆಲಿ ಆಸ್ಲ್ಲೆ. ಪಾನಾಂ ಖೆಳ್ತಾನಾಂ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚೊ ಥಾಪ್ ಆನಿ ಅರ್ನಾಲ್ಡ್ಯಾಚೊ ತಾಳೊ ಆಯ್ಕಾಲ್ಲೆಂಚ್ ಪಾನಾಂ ಖೆಳ್ಟೆಂ ಸೊಡ್ನ್ ನಾಚೊಂಕ್ ನಾಚ್ಯಾ ಸಾಲಾಕ್ ದಾಂವ್ತಾಲೆ.

ಅರ್ನಾಲ್ಡೊನ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ, ಕೊಣಾ ಖಾತಿರ್ ಗಾಯ್ತಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಪಾರ್ಕಿತಾಲೊ ಆನಿ ತಾಚಾ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಾಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ಪದಾಂ ಘಡ್ತಾಲೊ. ಎಕ್ ದೀಸ್ ಸೆಮಿನರಿ ಸೊಡ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಎಕ್ಲೊ 'ಲಿಯೊನರ್' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಚಲಿಯೆಲಾಗಿಂ ಪಾಶಾಂವಿ ಪೊಗಾರ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲೊ ಎಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂತ್ ಹಾಜರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ತಾಕಾ ಪಳೆವ್ನ್ ತಾಣೆ ಎಕ್ ದುಲ್ಪೊದ್ ಘಡ್ಲೆಂ–

'ಎಸ್ತುದ್ ಸಾಂಡುನ್ ಬೊಂವ್ತಾ ಮ್ಹಣ್
ತುಕಾ ಸಾಂಗಿಲೊಲೆಂ ಕೊಣೆಂ
ಆನಿ ಕಾರ್ತೊ ಯ ಹಾಂವೆಂ ಕಾಳ್ಜಾಂ ಗೆ ಲಿಯೊನೊರ್
ಜುರಿಡಿಕ್ ಶಿಕುಚ್ ಪುಡೆಂ'

ಅರ್ನಾಲ್ಡೊಕ್ ದರ್ಯೇಕ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ತಾಚ್ಯಾ ಗುಣಾಂ ಪರ್ಮಾಣೆ ದುಲ್ಪೊದ್ ಘಡ್ಚೆಂ ತಾಲೆಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಎಕ್ ದೀಸ್ ಅಸೆಂಬ್ ಸಾಲಾಂತ್ ಉಬೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಎಕಾ ವಾಡ್ಕುಳೆ ಚಲಿಯೆ ವಯ್ರ್ ಎಕ್ ತಾಣೆ ದುಲ್ಪೊದ್ ಘಡ್ಲೆಂ.

'ತೊಂಡ್ ಚೊಯ್ಲ್ಯರೀ ದಿಸೊತ್ ಕಟ್ಲೆ' ಒಲೆಂ
ಪೆಂಡ್ ಚೊಯ್ಲ್ಯರೀ ದಿಸೊತ್ ತೊಣಾಂ ಕುದೆಂ
ಕೊಣೆಂ ತುಜೆರಿ ಘುಲೆಂಗೊ
ತೆಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಚೆಂ ಪೊಲೆಂ'

ತಾಣೆ ಎಕ್ ದೀಸ್ ಲೊಟ್ಲಿ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಾವ್ಲೊ ಮಿಲಾಗ್ರಿಸ್ ಸಿಲ್ವ ಸಾಂಗಾತಾ, 1877 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ 1878 ಇಸ್ವೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಚೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲ್ ಅಂಟೊನಿಯೊ ಸರ್ಜಿಯೊ ಹಾಂಚಾ ಮುಖಾರ್ 'ಎಕ್ ವರ್ಸ್ ಬಾಲಾಂಡಿಲೆಂ' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಮಾಂಡೊ ಗಾಯ್ಲೊಲೊ. ಅಮನ್ಸಿಯೊ ಗ್ರಾಸಿಯಸ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಪಾವ್ಲೊನ್ ಆನಿ ಅರ್ನಾಲ್ಡೊನ್ ಹೊ ಮಾಂಡೊ ರಚ್‌ಲ್ಲೊ. ಅನ್ಯೇಕಾ ಸಂದರ್ಬ್ ತಾಣಿಂ ಮಾಂಡೊ ಗಾಯ್ಲೊಲೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ 1900 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸಾಂ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸಾವೆರಾಚಿ ಕೂಡ್ ಪ್ರದರ್ಶನಾಕ್ ದವರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್. ತವಳ್ ಕುಡ್ತೊರಿ ಥಾವ್ನ್ ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ ಆನಿ ಲೊಟ್ಲಿ ಥಾವ್ನ್ ತೊರ್ಖಾತೊ ದೆ ಪಿಗ್ಸೆರೆದೊ ಪಾಂಯ್ ವಾಟೆನ್ ಸಾಂ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸಾವೆರಾಚಿ ಕೂಡ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಮಾಂಡೊ ಗಾಂವ್ಕ್ ವೆಲ್ಹಾ ಪಾವ್‌ಲ್ಲೆ. ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಲೋಕ್ ಪಾಂಯ್ ವಾಟೆನ್, ಬಯ್ಲ್ ಗಾಡ್ಯೆರ್ ವ ಘೊಡ್ಯಾ ಗಾಡ್ಯೆರ್, ದರ್ಯಾ ವಾಟೆಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ವೊಡ್ಯಾಂನಿ ಯಾತ್ರಿಕಾಂನಿ ಪಯ್ಸ್ ಕರ್ಚೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ.

ಅರ್ನಾಲ್ಡೊ ತಾಕಾ ಜಾಯ್ನಾಂತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ 'ಪಿಕಾರ್' (ವೀಕ್ ಒಂಕ್ತಾಲೊ) ಮ್ಹಣ್ ಒಲಾಯ್ತಾಲೊ. ಎಕ್ ದೀಸ್ ಗಿಜೆಲಿನೊಚ್ಯಾ ಆವಯ್ನ್– 'ಅರೆ ಅಶೆಂ ಕಿತ್ಯಾಕ್‌ರೆ' ಮ್ಹಣ್ ವಿಚಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ತಾಣೆ– 'ತೆಂ ಮಜಾ ರಾಗಾನ್ ಆನಿ ಭುಗ್ರ್ಯಾಪಣಾನ್' ಮ್ಹಣ್ ಜಾಪ್ ದಿಲ್ಲಿ. ಅಸಲೆ ಮಾಂಡೆ ರಚ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಹಿಂ ತೊ ಗಾಂವಾರ್ ಅಪ್ರಿಯ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ಹೊ

ಪೆರಾಂಕ್ ಅಪ್ಮಾನ್ ಕರ್ತಲೊ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ತಾಕಾ ಹ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚೊ ಶಿರಾಪ್ ಬೆಸ್ತಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಲೋಕ್ ಪಾತ್ಯೆತಾಲೊ.

ಅರ್ಸಾಲೆಮ್ಸ್ ಪಿಡೆನ್ 1917 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಡಿಸೆಂಬರ್ 7–8 ತಾರಿಕೆರ್ ಅಕಾಲಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲೊ. ತವಳ್ ತಾಚಿ ಪಾಯ್ಲಿ ತಾಚೆ ಸರ್ಶಿನ್ ಆಸ್ಲಿ. ತಾಣೆ ತಾಚಾ ಕಾಜಾರಾಕ್ ರಚ್‌ಲ್ಲೊ ಮಾಂಡೊ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮುಂದರ್ನ್ ಅಸೊ ರಚ್‌ಲ್ಲೊ.

'ವೇಳ್ ಯೇವ್ನ್ ಮುಜೆರಿ ಮಯಾಂಚೊ
ಸುಂದರ್ ಸುಪ್ನಿನ್ ತಾಂಡಿಲೊ
ದೆಗಾಂಯ್ಸ್ತಿ ಕಾಳಿಜ್ ಕರುಂ ಎಕ್
ದೀಸ್ ಕಾಡ್ಲೆ ಆಮಿ ದಾದೊಸಿ"

ಅರ್ಸಾಲೆಮ್ಸ್ಚೊ ಮೊರ್ಣಾ ಘಂಡ್ ಕುಡ್ಡೊರಿ ಸಿಮೆತ್ರಿಂತ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ.

6.2.2 ಗಿಜೆಲಿನೊ ರಚೆಲ್ಲೊ (1875–1931)

ಗಿಜೆಲಿನೊಚೊ ಬಾಪುಯ್ ಪೆರ್ದ್ನೆಚೊ ಆನಿ ಆವಯ್ ಕುಡ್ಡೊರಿಚಿ. ತಿಂ 1871 ಇಸ್ವೆಚಾ ಫೆಬ್ರುವರಿಚಾ 7 ತಾರಿಕೆರ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ. ತಾಂಕಾಂ ಸ ಜಣಾಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಆಸ್ಲಿಂ. ತೇಗ್ ಚೆರ್ಕೆ ಆನಿ ತೇಗ್ ಚೆಡ್ವಾಂ. ಮಾಲ್ಘಡೊ ಪೂತ್ ಬೆಲಿಸಾರಿಯೊ, ದುಸ್ರೊ ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಸ್ತಾತ್ ಗಿಜೆಲಿನೊ, ತಿಸ್ರೊ ಯುರಿಂದಾ, ಚೊವ್ತೊ ಚೆನ್‌ಸೆರಿಕೊ, ಪಾಂಚ್ವೆಂ ಯುತಿಲ್ಡಿಯ ಸಿಮಾಣ್ಯಾ ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಚಿ ಮಾಹಿತಿ ಮೆಳಾನಾ.

ಗಿಜೆಲಿನೊ 1875 ಇಸ್ವೆಚಾ ಜನವರಿ 30 ತಾರಿಕೆರ್ ತಾಚಾ ಆವಯ್ಚ್ಯಾ ಘರಾ ಕುಡ್ಡೊರಿಂ ಜಲ್ಮಲೊ. ತಾಚೆಂ ಸಗ್ಳೆಂ ನಾಂವ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ– **ಜುಜೆ ಗಿಜೆಲಿನೊ ದೆ ಜೇಜುಸ್ ಶಿಪೊಲಿಟೊ ತೊಮುಸ್ ದೊ ರೊಜರಿಯೊ ಅಲೆಕ್ಸಿಯೊ ಯುಪೆಮಿಯಾನೊ ದೊಸ್ ಮಿಲಾಗ್ರಿಸ್ ಎ ಒಯಾದಾದೆ ರಚೆಲ್ಲೊ.** ಗಿಜೆಲಿನೊಚೊ ಬಾಪುಯ್ ಚಡುಣ್ 1886ಚ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂತ್ ಅಂತರ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಆವಯ್ ಪುತಾಚಾ ಮರ್ಣಾ ಉಪ್ರಾಂತ್‌ಯಿ ವಾಂಚೊನ್ 1931 ಇಸ್ವೆಚಾ ಡಿಸೆಂಬರ್ 21 ತಾರಿಕೆರ್ ಸರ್‌ಲ್ಲಿ. ಗಿಜೆಲಿನೊಚೊ ಬಾಪುಯ್ ಅಕಾಲಿಕ್ ಮೊರ್ಣಾನ್ ಗ್ರಾಸಿಲ್ಯಾನ್ ತೊ ತಾಚಾ ಬಾಂವ್ತಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಆಮೆಲಿಯಾ ಆಕಯ್‌ಗೆರ್ ತಾಣೆಂ ತಾಚೆಂ ಭುರ್ಗೆಂಪಣ್ ಸಂಪಯ್ಲೆಂ. ಆಮೆಲಿಯ ಆಕಯ್ ಕ್ರೂರಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಾಚಿ. ತಿ ಹ್ಯಾ ಬಾಂವ್ಡ್ಯಾಂಕ್ ಸಿಪ್ಪುರಾಯೆನ್ ವಾಗಯ್ತಾಲಿ. ಸಮಾ ಜೇಂವ್ಕ್ ವಾಡಿನಾತ್‌ಲ್ಲಿ ಬರಿ ದೋನ್ ದೊಯೊ ಶಿತ್ ಮಾತ್ರ್ ವಾಡ್ತಾಲಿ ಖಂಯ್. ತಿಕಾ ಪೆರಾಂಚಾ ರೂಕಾಂಚೆ ಓತಾಲ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತಿ ಪೆರಾಂಚೊ ಪಿನ್ನೊ (cheese) ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾಲಿ ಆನಿ ತಿಚಾ ಘಯ್ಲಿಚಾ ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಕ್ ದಾಡ್ತಾಲಿಂ ಖಂಯ್ ಆನಿ ಹಾಂಕಾಂ ಪೆರಾಂ ಖಾಂವ್ ಪಿನ್ನೊ ಖಾವ್ನ್ ಆಪ್ಣಾಂಕ್ ಸೊಡಿನಾತ್‌ಲ್ಲಿ ಖಂಯ್. ತಿಚಾ ಹರಾಮ್‌ಪಣಾ ವರ್ವಿಂ ಗಿಜೆಲಿನೊ ಭುಗ್ರ್ಯಾಚಾ ನಾಜೂಕ್ ಮೆಂದ್ವಾಚೆರ್ ಕ್ರೂರಾತೆಚಿ ಖುಣಾ ಪಡ್‌ಲ್ಲಿಂ.

ಗಿಜೆಲಿನೊ ತರ್ನಾಟ್‌ಪಣಾನ್ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ಬಂಗ್ಲ್ಯಾಂತ್, ಸಬಾರ್ ಸೆವಕಾ ಸಾಂಗಾತ, ವ್ಹಡ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ತೆರೆಜಾ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಚಾಕರ್ನಿ ಕಡೆನ್ ಚಡ್ ಮಯ್ಪಾಸ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಹೆಂ ಪಳೆವ್ನ್ ತಾಚೊ ಬಾಪ್ ಗೆನ್‌ಸೆರಿಕೊಕ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಜಾಲೆಂನಾ. ತಾಣೆ ಚಾಕರ್ನಿಕ್ ಗುಳೊ ಮಾರುಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲೆಂ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಝುಗ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಮಾರಾಮಾರ್‌ಯಿ ಜಾಲಿ. ಪುಣ್ ಚೆಡ್ವಾಕ್ ಮಯ್ಪಾಶಿಪಣ್ ಆನಿ ಮೊಗಾಚೊ ಪ್ರತ್ಯೆಕ್ ಕಳ್ನಾಶೆಂ ಗಿಜೆಲಿನೊಚಾ ಭಯ್ನಿಂ ಯುರಿಂಡಾ ಆನಿ ಯುತಿಲ್‌ಸಿಯಾಚಾ ಮುಖಾರ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಗಿಜೆಲಿನೊ ಧನ್ಯಾಚಾ ಮೊಗಾರ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಉಚಾರಿಲಾಗ್ಲಿ. ಅಶೆಂ ಆಯ್ಕಾಲೆಂಚ್ ತ್ಯಾ ದೋಗಿ ಭಯ್ನಿಂನಿ, ಏಕಾ ಕುಶಿನ್ ಉಜೊ ಲಾಯಿಲ್ಲಿ ಶೆಣಿ ಘೆವ್ನ್ ತ್ಯಾ ಚೆಡ್ವಾಚ್ ತೊಂಡಾಕ್ ರಿಗಯ್ಲಿ ಆನಿ 'ತುಜೊ ಜಾಗೊ ಚಾಕರ್ನಿಚೊ' ಮ್ಹಣ್ ತಾಕಾ ಜೆಪ್ಟಾವ್ನ್ ಜಾಗಾಯ್ಲೆಂ. ಅಶೆಂ ತರ್ನಾಟ್‌ಪಣಾ ಥಾವ್ನ್‌ಚ್ ಗಿಜೆಲಿನೊ ಮೊಗಾಚಾ ಪ್ರಕರಣಾಂತ್ ಮೆತೆರ್ ಜಾವ್ನ್ ವ್ಹಡ್ ಜಾಲ್ಲೊ.

ಗಿಜೆಲಿನೊಚಾ ಜಿಣ್ಯೆಂತ್ ಸಬಾರ್ ಸಂಕಷ್ಟ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರೀ, ತೊ ತೆಂ ಮತಿಕ್ ಘೆನಾತ್‌ಲ್ಲೊ. ತೊ ಸಂಯ್ಯ್ಮಾನ್ ಖುಶಾಲಿ, ಆನಿ ಸಂತುಷ್ಟಿತ್ ಸ್ವಭಾವಾಚೊ. ತಾಕಾ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿ ಸಂಗೀತಾಚೆರ್ ವ್ಹಡ್ಲಿ ಆಸ್‌ಲ್ಯಾನ್ ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ಪದಾಂ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆತುರಾಯ್ ದಾಕಯ್ತಾಲೊ. ತಶೆಂಚ್ ತಾಚ್ಯಾ ಭಯ್ನಿಕ್ ಯುತಿಲ್‌ಸಿಯಾಕ್‌ಯಿ ಖುಶಾಲಾಯೆಚಿಂ ಪದಾಂ ಶಿಕಯ್ತಾಲೊ, ಆನಿ ಮಾಂಡೊ ನಾಚೊಂಕ್‌ಯಿ ಶಿಕಯ್ತಾಲೊ.

ಗಿಜೆಲಿನೊನ್ ತಾಚಾ ತರ್ನಾಟ್ಪಣಾಚ್ಯಾ ಆವ್ದೆ ಬಿತರ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ಶಿಕಾಪ್ ಸಂಪವ್ನ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಶಾಳಾಚೆಂ ಶಿಕಾಪ್ *estudos elementar and complementar*, ಲಾತಿನ್ ಆನಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್. ಸಂಗೀತಾಂತ್ ತಾಕಾ ಥೊಡೆಂ ಕಾಯ್ದ್ಯ್ಯಾನುಸಾರ್ ತರ್ಭೆತಿ ಮೆಳ್ಳಿ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಣೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಪ್ಯಾಂಚಿ ಪದಾಂ ಶಿಕೊನ್, ಆನಿ ಇಗರ್ಜೆಚೆಂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಗೀತಾಚಿ ಕಲಾ ಆಪ್ನಾವ್ನ್ ಸ್ವಯಂ–ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ವಾಡೊನ್ ಆಯ್ಲೊ.

ಗಿಜೆಲಿನೊಚೊ ಮೊಗಾ ಪ್ರಕರಣ್ ತೆರೆಜಾ ಥಾವ್ನ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಉಪ್ರಾಂತ್‌ಯಿ ಮುಂದರ್ಸುನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಚಡುಣೆ ತಾಕಾ 32 ವರ್ಸಾಂ ಜಾತಾನಾ ತೊ ಜುಲಿಯೆಟಾ ಜಾರ್ರೆಟ್ಟೊ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಏಕೆ ಚಲಿಯೆಕಡೆ ಮನಪೂರ್ವಕಿಂ ಮೊಗಾರ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲೊ, ಆನಿ ತಿಚೆ ಖಾತಿರ್ ರಚ್‌ಲ್ಲೊ ಮಾಂಡೊ– *'ಇನೊಸೆಂತಿ ಮಜೆಂ ವಿಡೊ ಸೂರ್ಯಾ ಪಾಶಿಂ' ನಿತೊಳ್ ನಿರ್ಮಳ್.'* ಗಿಜೆಲಿನೊಕ್ ಮೆಚ್ವಲಿ ವಾ ನಾ ತೆಂ ಕಳಿತ್ ನಾ. ಪುಣ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಏಕ್ಲ್ಯಾ ಇಸ್ಕೊಲ್ ಮೆಸ್ತ್ರಿಕಡೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಿಚೆಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕರಣಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗಿಜೆಲಿನೊ ಕ್ಲಾರಾ ಮಿನೇಜಸ್ ಸ್ತ್ರೀಯೆಚೆಂ ಮೊಗಾ ಕಾಳಿಜ್ ಆಂವ್ಡೆಲಾಗ್ಲೊ, ಪುಣ್ ತಿಣೆಂಯಿ ಹಾಕಾ ತಿರಾಸ್ಕಾರ್ ಕೆಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ತಿರಾಸ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ದುಃಖಿ ಥಾವ್ನ್, ಏಕ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಅತ್ರೆಗಿ ಮಾಂಡೊ ರಚುಂಕ್ ತೊ ಪಾವ್ಲೊ–

ಮಯಾನ್ ನೆಕೆತ್ರಾಂಚೆ ಪರಿಂ ಪರ್ಜಳ್ತಾ

1. ಮಯಾನ್. ನೆಕೆತ್ರಾಂಚೆ ಪರಿಂ ಪರ್ಜಳ್ತಾ
ಮೊಗಾಚ' ಮಹಾ ಸುಖಾ
ಬೊನಿತ್ ಫುಲಾಂ ಮಾಕ್ ತುಂ ಮಾಹೆತ್
ಆದೊರಾರೊ ಕರ್ತಾಂ ತುಕಾ

2. ಅಂಬಾಂದ್ರಾದೆಂ ಫುಲ್ ತುಜೆ ಮೆಗ್ರಿಚೆ ಕಳ್
ಪಿಸ್ತಾಯ್ ಮೆಂತಿಯಾಂಚೆ ಝೆಲ್
ಪಿಸ್‌ಪಿಸ್ತಾಯ್ ಮಾಜೆ ದೊಳೆ
ಕಾಳಿಜ್ ಲಿಪ್ತಾಂ'ಂ ರ ತುಜ್'ಕಡೆ

3. ಏಕ್ ವೇಳಾ ಫ್ಲಾಂ ಪೆಂವ್ಸ್ ಮೇಳ್ ರ ಮಾಕಾ
ಆಂಬಾ ಮಹಾ ಯೆ ಆಂಬಾ
ಸೊಪ್ನಾಂತ್ ದೆಕಲ್ ಹಾಂವೆಂ ತುಕಾ
ಮಿರ್‌ಮಿರ್ಯಾಂನಿಂ ಉಸ್ಟೆಲ್ ಮಾಕಾ

ಯೆ ಯೆ ಗೊಪಾಂತುಲ್ಯಾ ಯೆ ಆಂಬಾ
ಏಕಚ್ ಫುಲ್ ಬೆಜು ದಿ ರೆ ಮಾಕಾ

…ಸ್: ಬೊನಿತ್ - beautiful; ಆದೊರಾರೆಂ - adore;
ಅಂಬಾಂದ್ರಾದೆಂ - amber / ಬಾಂಗ್ರ್ಯಾಳೆಂ ರಂಗ್; ಝೆಲೆಂ - Cluster
ಪಿಸ್‌ಪಿಸ್ತಾಯ್ - dazzle; ಮಿರ್‌ಮಿರೆ - Stabs of anguish

…ಉಪ್ರಾಂತ್ ಅಸಂತುಷ್ಟ್ ಗಿಜೆಲಿನ್ ಏಕಾ ಕಾಮಾರಿ ಬಾಯ್ಲ್. ಕೊಂಯ್ಚೆಂ ಪಾಪ್ಯಾಂತ್ಲೆ …ಕ್ತಿ, ಸಾಲಿಮೊಂತಾ ಕವ್ರಿಚ್ ಓಜೆಕಡೆಂ ದೊಗಾರ್ ಪಡ್ಲೆ. ತಿಚೆ ಪಾತಿರ್ ರಚ್‌ಲೆಲ್ಲೆ …ದೆಂ– "ನಿತೊಳ್ ನಿಮ್ಮಳ್ ಪಾಕ್ಟಾಂ ಆಂಬಾಚಿಂ."

…ಗಿಜೆಲಿನ್ ಸರಾಗ್ ಸಾಲಿಮೊಂತಾಕ್ ಬೆಟ್ ಕರುಂಕ್ ಯೆತಾಲೆಂ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ …ಮೊಂತಾಚೆಂ ಸಂಪಾಧ್ಲಿ ದೊಳಿ ಜಯಾತಿಂ ಇಮಾಪ್ ಆಸ್ ಇಷ್ಟ. ಬಾಯ್ಲ್ಯಾಕ್ …ಪ್ರೇತ ದುಮ್ಮೆ. ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ಹಾಂಚೆಂ ಪಿಂತ್ರ ಉಲಯ್ತಾಲಿಂ. ತಾಂಚೆಂ ಪಿಂತ್ರ …ಸ್ ಪಿರಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಜಯಾತಿಂಚೆಂ ಪಿರ್ಯಾಂತ್ ತಾಂಕಾಂ ಠಿಕ್ ಕರ್ನ್ ಗಿಜೆಲಿನಾಕ್ … ಮಾಂಡೆಂ ರಚ್ಲೆಂ– '**ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಘೊಡ್ಯಾ ರ ತಂಪಾನು**' ಜಯಾತಿಂ ಪಯ್ರ್ …ಲ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಹೆಂ ಮಾಂಡೆಂ ಚಡುಣಿಂ ಹೆಂ ಪಯ್ಲೆಂಚೆಂ ಪ್ರಸ್ತ್ರುತ್.

…ಕುಡ್ಲೊರಿಂಚ್ ಅಸಲಿಂಚ್ ದೊಗಾ ಘಡಿತಾಂ ಸಂಬಾರ್ ಘಡ್ತಾಲಿಂ. 1922 ಇಸ್ವೆಂತ್ …ಲಿನಾಕ್ 47 ವರ್ಸಾಂ ಭರ್ತಾನಾ ಏಕ್ ದುಃಖಾಭರಿತ್ ಘಡಿತ್ ಘಡ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ …ವರ್ಸಾಂಚೆಂ ತರ್ನಾಟೆಂ ಮಾರಿಯೆಂ ರೊಡ್ರಿಗಸ್ ಪಿಕ್ ಖಯಿಸ್ನ್ ಮೆಲೆಂ. ಕಾರಾಕ್ …ಮಿನೇಜಸ್ ಕುಟ್ಮಾಚ್ಯಾ ಚಲಿಯೆಕಡೆನ್ ದೊಗಾರ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲೊ, ಫುಡ್ ತಿ ಚಲಿ ಹ್ಯಾ

ತರ್ನಾಟ್ಯಾಚೊ ವೋಗ್ ಕರ್ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ. ಎಕ್ ದೀಸ್ ತ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ಎಕಾ ಜೊಂಗ್ಲ್ಯಾಂತ್ ನಾಚಾಚಿ ಸಾಂಜ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲಿ. ತ್ಯಾ ನಾಚಾಚಾ ಸಾಂಜೆಕ್ ಮಾರಿಯೊನ್ ಆನಿ ತಿಣೆಂಯೀ ಯೇಂವ್ಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಮಾರಿಯೊನ್ ಗಾಂವ್ಚೊ ದೊತೊರ್ ಅಲೆಕ್ಸಿಯೊ ಅಂಟೊನಿಯೊ ಕೋಸ್ತ (1874–1936) ಹಾಚೆಲಾಗಿಂ ತಾಚಾ ಘರ್‍ಚ್ಯಾ ಪೆಟ್ಯಾಕ್ ಜಿವೆಶಿ ಮಾರುಂಕ್ ವೀಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ನೀಬ್ ದೀವ್ನ್ ವೀಕ್ ಘೆವ್ನ್ ತ್ಯಾ ನಾಚಾಚಾ ಸಾಂಜೆರ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ. ಹೊ ದೊತೊರ್‌ಯಿ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಪಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ಸಾಂಜೆರ್ ತಿ ಚಲಿ ನಾಚಾಚಾ ಸ್ಥಳಾರ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ, ಬಗಾರ್ ತಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಂಚಾ ಜೊಲ್ಯಾಂವಾಂತ್ ವಯ್ರ್ ಬಸೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ತವೊಳ್ ಮಾರಿಯೊನ್ ಎಕ್ ಇದ್ರ್ ವಾಯ್ನ್ ಘೆವ್ನ್, ತಾಂತುಸ್ ತಾಣೆಂ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೆಂ ತೆಂ ವೀಕ್ ಸಕ್ವಾಂ ಮುಖಾರ್ ಭರ್ಸಿಲೆಂ, ಆನಿ ತೊ ಇದ್ರ್ ತಿಚಾ ಭಲಾಯ್ಕೆ ಖಾತಿರ್ ಮ್ಹಳ್ಯ್ಯಾಬರಿ ಉಬಾರುನ್ ಎಕಾಚ್ ಘೊಟಾನ್ ಪಿಯೆಲೊ. ತಕ್ಷಣ್ ತೊ ತ್ಯಾ ಜೊಂಗ್ಲ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್‍ಲೊ. ತಾಚಾ ಘರಾಚಿ ವಾಟ್ ಧರಿಲಾಗ್ಲೊ. ಪುಣ್ ವೆಚಾ ವಾಟೆರ್ ಪಡೊನ್ ಬೊಬ್ ಮಾರ್‍ತಾನಾ, ತಾಚಾ ಘರ್‍ಚ್ಯಾಂನಿ ಯೇವ್ನ್ ಘರಾ ಆಪವ್ನ್ ವ್ಹರೊಂಕ್ ಘೊಡ್ಯಾ ಗಾಡಿಯೆರ್ ಘಾಲೊ. ಪುಣ್ ಅರ್ಧ್ಯಾ ವಾಟೆರ್‌ಚ್ ಉಸ್ವಾಸ್ ಸೊಡುನ್ ಮೆಲೊ.

ಹೆಂ ದುರಾಂತಾಚೆಂ ಘುಡಿತ್ ಗಿಜೆಲಿನೊಚಾ ಕಾಳ್ಜಾಕ್ ನಾಟ್ಲೆಲೆಂ. ತಾಣೆಂ ತಾಚಾ ಘರ್‍ಚ್ಯಾ ಮುಖಾರ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಪಿ ಆನಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಗಾಪ್ಪಿ ಮಾರಿಯಾನೊ ಕೋಸ್ತ (1898–1931) ಹಾಣೆ ಚಲೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಾಸ್ಕ್ಯಾಂತ್ ಬಸೊನ್ ಮಾರಿಯೊಚಾ ಮೊರ್ನಾಚಾ ಉಗ್ಡಾಸಾಕ್ ಎಕ್ ಉತ್ತೀಮ್ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಲೊ– "*ಜಾಯ್ತೆ ವರ್ಸಾಂಚಾ ಮಜೆ ಬಾಯೆ.*" ಹಾಣೆಂ ಹ್ಯಾ ಪದಾಂತ್, ಮಿನೇಜಸಾಚಾ ಕುಟ್ಮಾಚಾ ಚಲಿಯೆಕ್ ವಾಯ್ಟ್ ಪರಿಣಾಮ್ ಯೇನಾಶೆಂ ಲಿಂಗ್ ಬದ್ಲಿಲಾ. ತಶೆಂಚ್ ತ್ಯಾ ಪಾಸ್ಕ್ಯಾಂತ್ ಬಸೊನ್ ತಾಣೆಂ "*ಸುರ್ಯಾ ನೆಕೆತ್ರಾಂಚೆ ಪರಿಂ ಪಜ್ರೊಳೆತಾ*" ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಮಾಂಡೊಯಿ ರಚ್‌ಲ್ಲೊ.

ಗಿಜೆಲಿನೊಚಿ ಜಿಣಿ ದುರಂತಾಚಾ ಘುಡಿತಾಂನಿ ರೆವ್ಡಾಲ್ಯಾರೀ ತೊ ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ಖುಶಾಲ್‌ಭರಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ತೊ ಎಕ್ ಭಟ್ಕಾರ್. ತಾಚಾ ಭಡೊತ್ರಿಂಚ್ಯಾ ಮೇಲ್ ಖಿಪಾಡ್ಡಾರಿಂತ್‌ಚ್ ತಾಚೊ ಚಡಾವತ್ ವೇಳ್ ಖರ್ಚಾತಾಲೊ. ತಾಕಾ ನಾಚ್ ಆವಡ್ತಾಲೊ, ತ್ಯಾ ಬಾಯ್ರ್ ತಾಕಾ ಮಾಸ್ಳಿ, ಪಾಗ್ಳಿ, ಕಶಿ ಕರ್‍ಚಿ, ಆನಿ ಶಿಕಾರೆಚಿ ಪಿಸಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಕಾಜಾರಾಚಾ ಮಾಟ್ವಾಂನಿ ತೊ ನಾಚ್ತಾಲೊ ಆನಿ ಮರ್‍ಘಾ ಬೊಗ್ತಾಲೊ– ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಬಾಕ್ ತಾಣೆ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲೊ ಎಕ್ಲೊಚಿ ಮಾಂಡೊ– "*ಸೂರ್ಯ ಸೊಂತಾಸಾನ್ ಉದೆಲೊ*" ಗಿಜೆಲಿನೊಕ್ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಆನಿ ಕುಣ್ಬಿ ಪದಾಯಿಂ ಆವಾಡ್ತಾಲಿಂ.

ಗಿಜೆಲಿನೊಕ್ ಶಿಕಾರಿಚಿ ಸವಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತೊ ಗೊವಾ ಬಾಯ್ರ್ ಪಾವೊಂಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ. ಬಾನಾಪ್ಲಿಂ, ಮಾಡ್ಗಾಂವ್, ಮಾರ್ಕ್‌ಜೊನ್, ಡ್ರಾಮಾಪುರ್, ನಾಗ್ವೆಂ, ಪಣಜಿ ಆನಿ ಲೊಟ್ಲಿ ಗಾಂವಾಂಕ್ ತಾಣೆ ಭೆಟ್ ದಿಲ್ಯಾತ್. ತೊ ಎಕ್ ದೀಸ್ ಮಾಡ್ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ತೊಳ್ಯಾಂ ರ್‍ಘುರಿಂತ್ ನಾಂವ್ಕ್ ಗೆಲ್ಲೊ. ಥೈಂ ದಾದ್ಲೆ ಆನಿ ಬಾಯ್ಲೆ ಸಾಂಗಾತಾ ನಾಂವ್ತೆ ಪಳೆವ್ನ್ ತೊ ಅಜಾಪ್ಲೊ ಆನಿ ತ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚಾ ವಯ್ರ್ ಎಕ್ ತಾಣೆಂ ದುಲ್ಪೊದ್ ರಚ್ಲೆಂ–

"ಏಕ ತೊಳ್ಯಾಂ ಝುರಿ' ಬಾರಿಕ್ ಗೊಗೊ" ತಾಣೆ ರಾಜಕೀಯ್ ಘಡಿತಾಂ ವಯ್ರ್ ಯಿ ಬಾಂದ್ಲೊ ರಚ್ನಾ- ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ರಾಜ್‌ಪಾಲ್ ಮಾರಿಯಾನೊ ಮಾರ್ಟಿನ್ಸ್ ಅಧಿಕಾರಾಚಿ ಆವ್ಧ್ 1925–1926) ಹಾಚಾ ಚುನಾವಣೆಚೆಂ ಘಡಿತ್- 'ಆಜ್ ಸೊಂತೊಸ್ ಕಿ ಇಂದಿಯಾಕು' ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಗಿಜೆಲಿನೊನ್ ಚಡಾವತ್ ರಚಲೆ ಮಾಂಡೆ ಕಾಜಾರಾಚೆ ಘಡಿತಾಂಚೆ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್, ಕಾರಾಣ್ ಸುಮಾರ್ ತಾಂಚಾ ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಮಾಂಡ್ಲೊ ರಚುನ್ ತಾಕಾ ಪಿನ್ಂತಿ ಕರ್ತಾಲೆ. ದೆಪಿಕ್- ಅತ್ರೆಗಿ ಮಾಂಡ್ಲೊ "ದೊವ ರೊಜಾರಿಯೊ ಕಳೊ"

ಮಾಂಡ್ಲೊ ರಚ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಗಿಜೆಲಿನೊಚಾ ಮಾಂಡ್ಯಾಂತ್ 'ಪರ್ಜಳ್' ಆನಿ 'ಸಂತೊಸ್' ಪ್ರಕಾರ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ತಾಚೆ ಜೀವನ್ ಮಾತ್ರ್ ವಿರಾರಾಯೆಚೆಂ ಆನಿ ಚಿಂತಿಚೆಂ. ತಾಚೆಂ ಪಿಂತಿಪ್ತ್ ಘುರ್ಗೆಂಪಣ್, ಆನಿ ಮೊಗಾಂತ್ ನಿರಾಶ್‌ಪಣ್ ತಾಣೆಂ ಬರಯಿಲ್ಯಾ ವಿಳಾಪಿ ಮಾಂಡ್ಯಾಂತ್ ದಿಸ್ತೆತ್- ತಾಚೊ ವಿಳಾಪಿ ಮಾಂಡ್ಲೊ 'ಪೊಶಾಲ್‌ಭರಿತ್ ಚೊಂವ್ಳ್ಯಾಯ್ ಆಮಿಂ' ಆನಿ 'ಕಾಕುಳ್ತಿ ಚೊಂಯುಯ್ ತುಮಿಂ ಮ್ಹುಜಿ' ತಾಚಿ ದುಃಖಾಳ್ ಜಿಣೆ ಪಾಚಾರ್ತಾತ್. ಅಶೆಂ ಮಾಂಡ್ಲೊ ರಚ್ಣಿ ಗಿಜೆಲಿನೊ 1931 ಇಸ್ವಿ ನವೆಂಬರ್ 20 ತಾರಿಕೆರ್, ಶೆಳ್ಚಾ ತಾಪಾನ್ ಅಂತರ್ಲೊ, ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತಾಚೆಂ ನಾಂವ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಅಮರ್ ಜಾಲಾಂ."

6.2.3 ತೊರ್ಕ್ವಾತೊ ದೆ ಫಿಗ್ವೆರೆದೊ (1876–1948)

ತೊರ್ಕ್ವಾತೊ, ಸಂಕೊಳೆ ಫಿಗ್ವೆರೆದೊಚ್ಯಾ ಕುಳ್ವಾರಾಚಾ ಕುಟ್ಮಾಂತ್ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ತೊ ಜಲ್ಮಾನ್ ಗಿರೆಸ್ತ್ ಆನಿ ಸಮ್ರಿದ್ಧ್ ಘರಾಣ್ಯಾರಾಚಾ ಕುಟ್ಮಾಂತ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ತೊ ಇಗರ್ಜೆಕ್ ವೆತಾನಾ ಘೊಡ್ಯಾ ಗಾಡಿಯೆರ್ ವೆಚೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಖಂಯ್. ತಾಂಚಿ ಕುಳ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚಿ ಆನಿ ತಾಂಚಾ ಬಾಯ್ಲಾಂಚಾ ಸಾಂಭ್ರಮಿಕ್ ತೊಡೊಪ್ ಬಾಜ್ವೆಚೊ ರಂಗ್ ತ್ಯಾ ದಿಸಾಚಾ ಮಿಸಾಚಾ ಮುಸ್ತಾಯ್ಕೆಚಾ ರಂಗಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಘಾಲ್ಚಿ ತಾಂಚಿ ದಸ್ತುರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಇಗರ್ಜೆಕ್ ಘೊಡ್ಯಾ ಗಾಡಿಯೆರ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾ ನಂತರ್, ಇಗರ್ಜೆ ಮುಖ್ಲ್ಯಾನ್ ಘೊಡ್ಯಾಕ್ ಬಾಂದುನ್ ತಾಂಚಿ ಘಮಂಡಾಯ್ ದಾಕಯ್ತಾಲೆ. ಏಕ್ ಆಯ್ತಾರಾ ದೀಸ್ ತ್ಯಾ ಇಗರ್ಜೆ ಬಾಂದ್ಲ್ಯಾಕ್ ಉಜೊ ಪೆಟ್ಲೊ ಆನಿ ಸಗ್ಳೆಂ ಬಾಂದಾಪ್ ಹುಲ್ಪೊನ್ ಬಾಂದ್ಪಾಚೆಂ ಮುಕಾಚೆಂ ಮಾತ್ರ್ ಉರ್ಲೆಂ ಆನಿ ತೆಂ ಆಜೂನ್‌ಯಿ ಆಸಾ. ಹೊ ದಯ್ಜ್ಯಾಕ್ ಶಿರಾಪ್ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತುನ್ ಥೊಡೆ ಸಾಂಕುಳೆ ಸೊಡ್ನ್ ಲೊಟ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾಂತರ್ ಜಾಲೆ. ಹೆ ಇಗರ್ಜೆಕ್ ಉಜೊ ಪಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ವರ್ಸ್ ಚಡುಣೆ 1834 ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹೆಂ ಘಡಿತ್ ಜಾವ್ನ್ 42 ವರ್ಸಾಂನಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆ 1876 ಇಸ್ವಿ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ 26 ತಾರಿಕೆರ್, ಬಾಪುಯ್ ಮಾನುವೆಲ್ ಪಿಶೆಂತ್ ದೆ ಫಿಗ್ವೆರೆದೊ ಆನಿ ಆವಯ್ ಕೊನ್ಸೆಸಾಂವ್ ಸೊಬ್ರಿನ್ಯೊ ಹಾಂಕಾ ತೊರ್ಕ್ವಾತೊ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲೊ. ತೊ ನಿಮಾಣೊ ಪೂತ್. ತಾಕಾ ದೋಗ್ ಸರ್ಗಿಯೊ ಆನಿ ಪ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ಪಾವ್ಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಭಾವ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ತೊರ್ಕ್ವಾತೊಕ್ ಚಡುಣೆ 7 ವರ್ಸಾಂ ವ 10 ವರ್ಸಾಂ ಪ್ರಾಯ್ ಜಾತಾನಾ ತಾಚೊ ಬಾಪುಯ್ ಅಂತರ್‌ಲ್ಲೊ.

ತ್ರೊರ್ಝಾತ್ರೊ, ಲ್ರೊಟ್ಲಿಚಾ ವ್ರೊಂತೆ ಎಸ್. ಸೆಬೆಸ್ತ್ಯಾಂವ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂತ್ ಶಿಕ್‌ಲ್ರೊ. ಹೆಂ ದ್ರೊಂಗ್ರಾ ಪಯ್ಲಿಂ ಕೊಪೆಲ್, ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಚೆ ಜಲ್ಮ್ಯಾಂಚಾ ಆಟ್ ವರ್ಸಾಂ ಪಯ್ಲಿಂ ಬಾಂದ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ಚೆ ತೊರ್ಝಾತೊಚೊ ಸಂಗೀತಾಚೊ ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಸಾಂತ್ಯಾಸ ದೆ ಪಿಗ್ವೆರೆದೊ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಅಂದಾಜ್.

ತ್ಯಾ ವೆಳಾಚಾ ಸಂಪ್ರದಾಯೆ ಪರ್ಮಾಣೆ ಇಸ್ಕೊಲಾಚೆಂ ಶಿಕಾಪ್ ಜಾತಚ್, ತೊರ್ಝಾತೊ ರಾಚೊಲ್ ಸೆಮಿನರಿಂತ್ ಪುಡ್ಲ್ಯಾ ಶಿಕ್ಪಾಕ್ ಪಾವ್ಲೊ. 1863 ಇಸ್ವೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆರ್ಚ್ ಬಿಸ್ಪ್ ಆಮೋರಿಂ ಪೆಸಾವೊ ಹಾಣೆಂ ಸಂಸ್ತ್ಯಾಚೆಂ ಪಾಠ್‌ಕ್ರಮ್ ಬದ್ಲುನ್ ಸಾಮಿ ಕಂತಾರಾಂ ಶಿಕೊಂವ್ಕ್ ಸಪ್ತಾ ರಚ್‌ಲ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ವರ್ಸಿಂ ತೊರ್ಝಾತೊ ತೆಂ ಶಿಕೊನ್, ತಾಣೆಂಯಿ ಥೊಡೆ ಗ್ರೆಗೊರಿಯನ್ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಗೀತಾಚೆ ತಾಳೆ ಘಡ್ಲೆ.

ತಾರ್ಝಾತೊಚೆಂ ಶಿಕಾಪ್ ಸಂಪ್‌ಲ್ಲೆಂಚ್, ತೊ ಖಾಸ್ಗಿ ಶಿಕ್ಷಕ್ ಜಾವ್ನ್ ವಾವ್ರ್ ಕರ್‍ತಾಲೊ, ಆನಿ ಅಶೆಂ ವಿವಿದ್ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ಮ್ಹಣ್ಜೆ– ಬೆನಾಪ್ಲಿಂತ್ ಗಿರೆಸ್ತ್ ಸಾವ್ಕಾರಾಚಾ ಘರಾ, ಆನಿ ಲೊಟ್ಲಿಂತ್ ಸಮೃದ್ಧ್ ಭುಂಯ್ಕಾರ್ ಅಂತೊನಿಯೊ ದೆ ಪಿಗ್ವೆರೆದೊಚಾ ಘುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಖಾಸ್ಗಿ ಶಿಕ್ಷಕ್ ಜಾವ್ನ್ ವಾವುರ್‍ತಾಲೊ.

ಬೆನಾಪ್ಲಿಂತ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಎಕ್ ಮೊಗಾರ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಘಡಿತ್ ಘಡ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಮೊಗಾಂತ್ ನಿರಾಶಿ ಜಾವ್ನ್ ತೊ ಅಮಲ್ ಪಿಯೆಂವ್ಕ್ ಶಿಕ್ಲೊ. ತಾಚೊ ಈಷ್ಟ್ ದೊ| ರೊಕಿ ಮಿನೇಜಸಾ ಪ್ರಕಾರ್ ತಾಣೆಂ ರಚ್‌ಲ್ಲೆ ಉತ್ತೀಮ್ ಮಾಂಡೆ ತೊ ತರ್ನಾಟೊ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾನಾ ಜೊಗ್ಲೆಲ್ಯಾ ಮಿಂತಿಷ್ಟ್ ಆಪ್ಲೆಂತ್. ತ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತ್ ಮಾಂಡೆ– *"ಸಗ್ಳೆಂ ಮಜೆಂ ವಿಡೊ ಚಿಂತುನ್"* (1918 ಇಸ್ವೆ ಪಯ್ಲಿ ರಚ್‌ಲ್ಲೊ) ಹೆಂ ಪದ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪದಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಚಡ್ ದುರಂತಾಚೆಂ.

'ಸಗ್ಳೆಂ ಮ್ಹಜೆಂ ವಿಡೊ ಚಿಂತುಂನುಂ'

1. ಸಗ್ಳೆಂ ಮಜೆಂ ವಿಡೊ ಚಿಂತುನುಂ
ದುಖಾನ್ ಬೊಂವ್ತಾಂ ಯ ಹಾಂವುಂ
ಸಂಸ್ರಾಂ ಮಾಕಾ ನಾಂ ರೆ ಕೋಣ್
ದಿವ್ಚಾ ಭುಜಾವ್ಣ್

2. *ಸಂಸಾರ್ ಸಗ್ಳೊ ದಿಸ್ತಾರೆ ಪೊರೊ*
ದುಖಾಚೆಂ ಕೊಂಡು
ಕೋಣ್ ಪುಣ್ ಮಾಕಾ ನಾಂ ಸಾಂಗ್ತೊಲೊ
ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಪೆಲಿಜೊ

3. ದೆವಾನ್ ಮಾಕಾ ರಚಿಲ್ ತೆದ್ನಾಂ
ಪಡ್ಲೊಂ ಯ ಹಾಂವ್ ದುಖಾಂತುಂ
ಪೆಲಿಸಿದಾದೆ ಮೆಳೊತ್ ಕೆದ್ನಾಂ
ಕಾಬಾರ್ ಜಾತ್ರಿಚ್ ಯ ಹಾಂವುಂ

4. ಉಪಾವ್ ಯ ಹಾಂವೆ ಕೊರುಂ ಕಸೊಲೊ
ದೆವಾ ಮಾತ್ಯಾಂ ಉಲೊ
ತುಂ ಪ್ರಾಣ್ ಸಾಯ್ಬಾ ಸಾಪ್ಕೆ ಮಜ ಕೊರ್ನುಂ
ಪೂರ್ ಮಾಕಾ ತುಜ ರಾಜಾಂತುಂ
ರೊಡ್ತಾಂ, ರೊಡ್ತಾಂ
ದುಃಖಾಂ ಗಳಯ್ತಾಂ
ಸದಾಂಚ್ ಫುಡಾರ್ ಮಜ ಚಿಂತಿತಾಂ

ದುಸ್ರೊ ಸಂವಾದಾಚೊ ಮಾಂಡೊ- "*ಕದಿಂಚ್ ಚಿಂತಿಲಿಂ ನಾಂ ರೆ ಹಾಂವೆಂ*" ಆನಿ ತಿಸ್ರೊ ಗಂಭೀರ್ ಮಾಂಡೊ- "ಆದೇವ್ಸ್ ಕೊರ್ಚೊ ವೇಳು ಪಾವ್ತಾ" 1890 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ದೇಶಾಂತರಾಚೆ ಚಿಪ್ತಿಡೆ."

ಆದೇವ್ಸ್ ಕರ್ಚೊ ವೇಳು ಪಾವ್ತಾ

1. ಆದೇವ್ಸ್ ಕರ್ಚೊ ವೇಳ್ ಪಾವ್ತಾ
ಎಯ್! ಮಜೆಂ ಕಾಳಿಜ್ ಪಾಪ್ತೆಲ್ತಾ
ದಿಸ್ಪಿದಿರೊ ಕರ್ಚೊ ವೇಳಾ
ಪಿ ಸಂಸಾರ್ ಬೊಂಗುಂ ಮಾಕಾ ದಿಸ್ತಾ

2. ಪ್ರೊಸ್ಸಾನ್ ಆದೇವ್ಸ್ ತುಕಾ ಕರ್ತಾಂ
ಪೂಗಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ದುಕಾನಿಂ ಯ ಹಾಂವ್ನುಂ ರೊಡ್ತಾಂ
ಜಾಯ್ತೆ ಮಾರ್ತ್ರಿರಿ ರೆ ಬೊಗಿತಾಂ
ಆಂಕ್ವಾರ್ ಪ್ರೊಣ್ ತುಕಾಚ್ ರೆ ಪಿಟೊಯ್ತಾಂ

3. ಸಗ್ಳ್ಯಾಂ ಆಮಿಗಾಂ ಸಾಂಡುನುಂ
ವೆಂತಾ ತುಂ ಪುರ್ತುನುಂ ಸೊಡುಂಕ್
ತುಜಿ ಪೆಲ್‌ಸಿದಾದೆ ಬೊವ್ಯ್ಯಾರ್
ಆತ್ರೆಗ್ಯಾನಿ ರಾಬೊತ್ಂ ಮುಂ ರೆ ಯ ಹಾಂವ್ನುಂ
ವ್ರೊಚ್ ವ್ರೊಚ್ ರೆ ರೊಡೊಂ ನಾಕಾ
ದೇವು ಪೆಲಿಚ್ ಕೊರ್ತೊಲ್ ತುಕಾ

ಅರ್ಥ್ : ದಿಸ್ಪಿದಿರೊ - farewell; ಬೊಂಗುಂ - loose;
ಮಾರ್ತ್ರಿರಿ - agony; ಆಮಿಗ್ - friend; ಪೆಲ್ಸಿದಾದೆ - fortune

ತರ್ನಾಟ್‌ಪಣ್ ಉತರ್ತಾನಾ ತೊರ್ಖಾತೊರ್ ಮಹಾತ್ಮ್ಯಕಾಂಕ್ಷಿರಾಯ್ ಉರ್ಲಿನಾ. ತಾಕಾ ವಿರ್ಚಾರ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಲೊ ದುಡು ತಾಚಾ ಖಾಸ್ಗಿ ತರ್ಜೆತಿದಾರ್ ಘುಗ್ರ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಮೆಳ್ತಾಲೊ. ತೊ ತಾಚಾ ಘರಾಚ್ ಖಾಸ್ಗಿ ಘುಗ್ರ್ಯಾಂರ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ (*'Primeiro'*) ಆನಿ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ್ (*'Segundo grao*) ಬರೊಂವ್ಕ್ ವಾಚುಂಕ್ ಶಿಕಯ್ತಲೊ.

ತೊರ್ಖಾತೊಕ್ ಸಬಾರ್ ಹುದ್ದ್ಯಾಚೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ. ತ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಥೊಡೆ ಪಣಜೆಂತ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಆದಳ್ಯಾಚೆ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ. ತ್ಯಾ ಭಯ್ರ್ ಲೊಟಲಿಚಾ ಇಗರ್ಜೆಂತ್ ಕೊಯರ್ ಮೆಸ್ತ್ರಿ ಜಾವ್ನ್, ತಾಚೊ ಪ್ರಬಾಪಿಕ್ ಮಾಮ್ ಸಂಗೀತ್ ಪಂಗ್ಡಾಚೊ ಮುಖೆಲಿ ಅಂತೊನಿಯೊ ದೆ ಪಿಗ್ರೆರೆದೊ ಹಾಣಿಂ ಹುದ್ದೊ ಸ್ವೀಕರುಂಕ್ ಆಪವ್ಣೆಂ ದಿಲ್ಲೆಂ. ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಲ್ಲೊ ಹುದ್ದೊ. ಹೆ ಹುದ್ದೆ ತಾಣಿಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾಂವ್ಕ್ ಇನ್ಕಾರ್ ಕೆಲೆ. ಪುಣ್ ತಾಣೆ ತಾಚಾ ಡಿವೊಟ್ಸಿ ಪಾಪ್ಯಾಚಾ ಕೊಪೆಲಾಚೊ ಕೊಯರ್ ಮೆಸ್ತ್ರಿ ಜಾವ್ನ್ ತಾಣಿಂ ಹುದ್ದೊ ಸ್ವಿಕರ್‍ಲೊ. ಹೊ ಹುದ್ದೊ ಖಾಲಿ ಪಡೊಂಕ್ ಕಾರಾಣ್ ತಾಚೊ ಪೂರ್ವಾದಿಕಾರಿ ಅಲೆಕ್ಸಿಯೊ ಕೊಸ್ತ ಹಾಕಾ ಕೊಪೆಲಾಂವ್ ಪಾದ್ರ್ ಪೆದ್ರೊ ಅಲ್ಕಂತಾರಾ ಲಮರ್‌ಟಿನ್ ದೆ ಕ್ವಾಡ್ರಸ್ ಹಾಣಿಂ ತಾಚೆ ವಯ್ರ್ ರಿಕಾ ಕರ್ನ್ ಮಾಂಡೊ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಕಾಡ್ನ್ ಉಡಯಿಲ್ಲೊ. ನವೊ ಹುದ್ದೊ ಸ್ವಿಕರ್‍ಲ್ಲ್ಯಾ ತೊರ್ಖಾತೊನ್ ಕೊಪೆಲಾಚೊ ಪಾತ್ರೊನ್ ಮಾಯ್ ದೆ ದೇವುಸ್ ಹಾಚಿ ಇಮಾಜ್ 1903 ಇಸ್ವಿ ಜನವರಿ 7 ತಾರಿಕೆರ್ ಉಬಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಉಗ್ಡಾಸಾಕ್ ದೆವೊತ್ ಮಾಂಡೊ ಬರಯಿಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಹುದ್ದ್ಯಾಂತ್ ತೊರ್ಖಾತೊನ್ ಕಾಯಿಂಚ್ ಗೌರವ್ ಧನ್ ತಾಣಿಂ ಸ್ವಿಕರ್ಸುಂಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ.

ಲೊಟ್ಲಿಚಾ ಇಗರ್ಜೆಚೊ ಕೊಯರ್ ಮೆಸ್ತ್ರಿ ಜಾವ್ನ್ ಹುದ್ದೆ ಸ್ವಿಕರುಂಕ್ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಇಗರ್ಜೆಂತ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಸಂಭ್ರಮಿಕ್ ಮಿಸಾಚಾ ಬೆಟೆವ್ಣೆ ವೆಳಾರ್ ಕೊಯರಾಂತ್ ತೊ ಪ್ರಾಮುಖ್ ಪಾತ್ರ್ ಘೆತಾಲೊ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ವಿಶೇಷ್ ತಾಳ್ಯಾಕ್ ಲೋಕ್ ಮೆಚ್ವಾತಾಲೊ.

ತೊರ್ಖಾತೊಕ್, ಕರೆಜ್ಮಾಚಾ ವೆಳಾರ್, ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ *'ಸ್ತಾ ಬಾತ್ ಮಾತೆರ್'* ಕಂತಾರ್ ಆನಿ ಇತರ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಜಮ್ಯಾ ಸಂಗೀತ್ (Motet) ಗಾಯನ್ ಕರುಂಕ್ ಮುಖೇಲ್ಪಣ್ ದಿತಾಲೆ. ತ್ಯಾ ಕಂತಾರಾಂ ಪಯ್ಕಿ *'ಪೊಪುಲಿ ಮೆಯುಸ್' (Populе meus)* ಕಂತಾರ್ ಕೊಂಕಣಿಕ್ ಭಾಷಾಂತರ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ *"ಪರ್ಜೆ ಮ್ಹ ಜೆ ಕಿತೆಂ ತುಕಾ ವಾಯ್ಟ್, ಹಾಂವೆಂ ಕೆಲೆಂ? ಕಸಲಿ ದೂಃಖ್ ತುಕಾ ದಿಲ್ಯಾ? ಸಾಂಗ್ ಮ್ಹಾ ಕಾ"* ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಂತಾರ್ ತೊ ಆಪುರ್ಬಾಯೆನ್ ಗಾಯ್ತಾಲೊ. ತಶೆಂಚ್ ತಾಣಿಂ ಇತರ್ ಥೊಡಿಂ ಕಂತಾರಾಂಯಿ ಘುಡುನ್ ಮಿಸಾ ವೆಳಾರ್ ಗಾಯ್ಲ್ಯಾತ್.

ತೊರ್ಖಾತೊಕ್ ಇಗರ್ಜೆಂತ್ ಗಾಂವ್ಚೆ ನ್ಹಯ್ ಅಸ್ತಾಂ, ಕಾಜಾರಾಚೊ ಮಾಂಡೊ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾಂತಿಯಿ ಆಸಕ್ತ್ ಅಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಚಡಾವತ್ ಮಾಂಡೊ ಗಾವ್ನ್ ಜಾತಾನಾ ದುಲ್ಪೊದ್ ಅನುಸರಣ್ ಜಾತಾ, ಆನಿ ಗಾಪ್ಪಿ ಎಕಾ ಪಾಟಾಪಾಟ್ ಎಕ್ ದುಲ್ಪೊದ್ ಗಾಂವ್ಕ್ ಉನ್ಮಾದಾನ್ ತಯಾರ್ ಜಾತಾತ್. ಗಾವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ನಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಗುಸ್ಪಡಾಂವ್ಕ್, ಫಸಾಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಪುರಾಸಾಣ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಮಾಂಡೊ ಗಾಪ್ಪಿ ಎಕ್ ಪಾಪ್ಪಿ ಸರಾರಾನ್ ಆನಿ ಅನ್ಯೇಕ್ ಪಾಪ್ಪಿಂ ಸವ್ಕಾಸಾಯೆನ್ ಗಾಯ್ತಾತ್. ಅಶೆಂ ಗಾಯ್ತಾನಾ ಥೊಡೆ ವ ಎಕೆಕ್ಲೆಚ್ ರಾವ್ತಾತ್ ಆನಿ ವಿರಾಮ್ ಘೆತಾತ್ ಪುಣ್ ತೊರ್ಖಾತೊ ಆಖೇರ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ರಾವೊನ್ ಗಾಯ್ತಲೊ ಆನಿ ನಿಮಾಣೆ ತಾಳೊ ವೊಳ್ತಾನಾ ಆಲೆಂ ತೊಂಡಾಂತ್ ಘಾಲ್ನ್ ಅಶೆಂ ಗಾತಾಲೊ–

ಚೊಂಯ್ ಚೊಂಯ್ ಚೊಂಯ್ ಚೊಂಯ್ಸು – ಚೊಂಯ್ಸು ಚೊಂಯ್ಸು
ಚೊಂಯ್ಸು ವೆಳ್ಳ್ ಮಜೆ ದೊಳೆ
ಸಂಜೆ ಮಾತ್ರ ಯೆಷ್ಟಿ ಜಾಲ್ಯಾ ಫಳೆ

ತೊರ್ಯಾತೊಚೆಂ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ತಾಣೆ ಆನಿ ಜಿರ್ಸಾಲ್ಯೊನ್ 1900 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಉದೆಂತಿಚೊ ಅಪೊಸ್ತಲ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವಾಡ್ಲೆಲ್ಯಾ ಸಾಂ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸಾವೆರಾಚೆ ಕೂಡ್ ಪ್ರದರ್ಶನಾಕ್ ದವರ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ತ ದೊಂಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ಮಾಂಯ್ಚೊ ರಷ್ಟ ಆನಿ ಗಾಷ್ಟಿ ಯಾತ್ರಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲ್ಲೆ.'

ತೊರ್ಯಾತೊ ಶಾಂತಿ ಸ್ವಭಾವಾಚೊ. ತೊ ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ತಾಚ್ಯಾ ಬಾಲ್ಯಾಂವಾಂತ್ ನಿತಳ್ ಪಾಯ್ಜಾಮ್ ಘಾಲ್ನ್ ಜೀಟಿ ವೊಪ್ನ್ ಬಸೊನ್ ಆಸ್ತಾಲೊ. ತಾಕಾ ವ್ಯಕ್ತಿಕಾಯ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ. ತೊ ಕಾಜಾರ್ ಜಾವ್ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಬಾಯ್ಲಾಂ ತಾಕಾ ಆಕರ್ಷಿತ್ ಜಾತಾಲಿಂ. ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಮಹಾ ಝುಜಾ ಪಿಶ್ಯಾಂತ್ ತಾಣೆ ಲಾಂಯ್ ಏಕ್ ಮಾಂಡೊ ಬರವ್ನ್ ಸ್ತ್ರೀಯೆಯ್ ಪಿಪ್ರಿ ಪತ್ರಾರ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲ್ಲೊ. ತಾಚ್ಯಾ ನಿಮಾಣ್ಯಾ ಪಿಸಾಂ ಪಿಶ್ಯಾಂತ್ ಚಿತ್ರಿಕ್ ಕಳೊನ್ ಯೆನಾ. 1947 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಆಂಜೆಲಾ ಮಸ್ಕರೇನ್ಹಸ್ ಹಾಚ್ಯಾ ಕಾಜಾರಾಕ್ ಘಡ್‌ಲ್ಲೊ ಮಾಂಡೊ ನಿಮಾಣೊ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ ಮ್ಹಣ್ ಅಂದಾಜ್ ಉಚಾರ್ತಾತ್. ತವಳ್ ಮಾಂಡೊ ಕಾಳಾಚಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಉಣಿ ಜಾವ್ನ್ ಯೆತಾಲಿ. ತೊರ್ಯಾತೊ 1948 ಇಸ್ವೆಚ್ಯಾ ಅಗಸ್ಟಾಚ್ಯಾ 1 ತಾರಿಕೆರ್ ಅಂತರ್ಲೊ ಆನಿ ತಾಕಾ ಲೊಟ್ಲಿಚ್ಯಾ ಇಗರ್ಜೆ ಸಿಮಿಸ್ತ್ರಿಂತ್ ಪುರ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ."

6.3 ಸಾಶ್ಟಿ ಬಾಸ್ಟುಟ್ ನೇಮ್:

ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಕ್ ಸಾಶ್ಟಿ ಬಾಸ್ಕಾಂಚಿ ಖಾಸ್ ಚಡ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ಸಾಶ್ಟಿಚ್ಯಾ ಬಾಸ್ಕಾಂಚಿ ಬಾಸ್ಟುಟ್ ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಲೊಟಲಿ, ಕುಡ್ತ್ರಿ, ರಾಯಾ, ಮಾಡ್ಗಾಂವ್ ಆನಿ ಬೆನಾಲ್ಲಿಚ್ಯಾ ಉಲೊವ್ಯಾಂತ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಬಾಸ್ಟುಟಾಂತ್ ನಿಮಾಣೆಂ ಅಕ್ಷರಾಂ ಗಿಳ್ಳಾಂ ವ ನಿಸ್ಪ್ರಾಂಷ್ಟಾಂ ಸದಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹೆರ್ ಕೊಂಕಣ್ ಬಾಸ್ಟುಟಾಚಾಕೀ ಹಿ ವೆಗ್ಳಿ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್‌ಲ್ಲಿ ಆತಾಂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಣ್ ಜಾತೆ ಆಸಾ. ನಿಮಾಣೆ ಅಕ್ಷರಾಂ ಮ್ಹಣ್ಟಾಂ ಸ್ವರಾಕ್ಷರ್ (Vowel) ವ್ಯಂಜನ್ (consonants) ವ ಅಕ್ಷರಾಚೆಂ ಉಚ್ಚಾರಣ್ (Syllables in pronunciation).

1) ವಾಕ್ಯಾಚೆಂ ನಿಮಾಣೆಂ ಅಕ್ಷರ್:
ಹಾಂವ್' ಕೊಲ್ಸ್' ಪೊಲ್ಲೊ, ನ ಕೊಲ್ಸ್' ಪೊಲೊ' ಹಾಂವೆಂ (ಹಾಂವೆಂ ಕೊಲ್ಲೊ, ಪೊಡ್ಲೊ / ಕೊಲ್ಲೊ ಪೊಡ್ಲೊ ಹಾಂವೆಂ)

2) ಶಬ್ದ್ ಅನುಸ್ವಾರಾಂತ್ ಆಖೇರ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ :
ತುಗೆ' ಮಾಂಯ್ಕ್ ಇಗರ್ಜೆ ಗೆಲೊ' ದೆಖಿಲೊ' ಹಾಂವೆಂ (ತುಗೆಲೆ ಮಾಂಯ್ಕ್ ಇಗರ್ಜೆಕ್ ಗೆಲೊಲಿ ದೆಖಿಲೊಲಿ ಹಾಂವೆಂ)

3) ವ್ಯಂಜನಾಂತ್ ಆಖ್ಯೇರ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ಶಬ್ದ್ ಪಯ್ಲಿ ವಿಭಕ್ತಿ (nominative Case) ಮಜಾನ್ ತುಕ' ಸಾಂಗ್' ನುಜೊ (ಮಜಾನ್ ತುಕಾ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ನುಜೊ.)
- ದುಕೊರ್ ಮೆಲಿ' ಮ್ಹುಣ್ ಆನಿ ಸುಣೆ'ಂ ಜಿವಿ'ಂ ಆಸ್' ಮ್ಹುಣ್ ಖೊಬರ್ ಆಯ್ಕಾಲಿ' ಹಾಂವೆಂ (ದುಕೊರ್ ಮೆಲ್ಲೊ ಮ್ಹುಣ್ ಆನಿ ಸುಣೆಂ ಜಿವೆಂ ಆಸಾ ಮ್ಹುಣ್ ಖೊಬರ್ ಆಯ್ಕಾಲ್ಯಾ ಹಾಂವೆಂ)

4) ಶಬ್ದ್ ಅರ್ಥ್ - ಸ್ವರಾಕ್ಷರಾಂತ್ (Semi - vowel)
ಮೊರಾಂ' ಪೆದ್ರ್' ಸಾಂಗ್ತಾಂ ಅಪ್ಣಾಂಗೆ' ಬಡ್ಕ್ಯಾನಿ ಮೆಲ್ಲೊ ಮ್ಹುಣ್ (ಮಾರಾಂಚೊ ಪೆದ್ರು ಸಾಂಗ್ತಾಲೊ ಅಪ್ಣಾಂಗೆಲಿ ಬಡ್ಕನಿ ಮೆಲೊಲಿ ಮ್ಹುಣ್)

ಅಕ್ಷರ್ ನಿಸ್ರಾಂವ್ಚ್ಯೊ ನೇಮ್ (Elision Rules)

1) ಸ್ವರಾಕ್ಷರ್ (Vowels)

ಆ	*- ಜಾಲಾ > ಜಾಲ'*
ಎ, ಯ, ಯೊ	*- ಜಾಲೆ, ಜಾಲ್ಯಾ, ಜಾಲ್ಯೊ > ಜಾಲಿ'*
ಇ	*- ಜಾಲಿ > ಜಾಲೀ'*
ಒ	*- ಜಾಲೊ > ಜಾಲ'*
ಉ	*- ದುಡು > ದುಡ್*

2) ಅಕ್ಷರಾಂ ಅನುಸ್ವರಾಂತ್ – ಅನುಸ್ವರ್ ಉರವ್ನ್ ವ್ಯಂಜನ್ ನಿಸ್ರಾಂವ್ಚೆಂ

ಆಂ	*- ಜಾಲಾಂ > ಜಾಲ'ಂ*
ಎಂ	*- ಜಾಲೆಂ > ಜಾಲಿ'ಂ*
ಇಂ	*- ಜಾಲಿಂ > ಜಾಲಿ'ಂ*
ಒಂ	*- ಜಾಲೊಂ > ಜಾಲ'ಂ*
ಉಂ	*- ಚೆರ್ದುಂ > ಚೆರ್ದ'ಂ*

3) ವ್ಯಂಜನಾಂತ್ (Consonants)

-ಚವ್ತಿ ವಿಭಕ್ತಿ (Dative)

ಆಕ್, ಏಕ್, ಆಂಕ್ - ದಿವ್ಯಾಕ್ > ದಿವ್ಯಾ', ಮಾರ್ಬ್ಯಾಂಕ್ > ಮಾರ್ಬ್ಯಾಂ'

-ಸಾತ್ವಿ ವಿಭಕ್ತಿ (Locative)

ಆಂತ್, ಇಂತ್ - ಆತಾಂತ್ > ಆತಾಂ' ಕಯ್ಲಿಂತ್ > ಕಯ್ಲಿಂ'

-ಸಾಧಾರಣ್ ರೂಪ್ (Infinitive)

ಉಂಕ್-ಚಾಕ್ - ಮಾರುಂಕ್ > ಮಾರುಂ' ಜಾವ್ಚಾಕ್ > ಜಾವ್ಚಾ'

4) *ಪ್ರತ್ಯಯ್ (Affixes)*

-ಷಷ್ಠಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ್ (Genitive)

ಚೊ. ಚಿ. ಚೆಂ - ಮೊಟ್ಯಾಚೊ, ಮೊಟ್ಯಾಚಿ, ಮೊಟ್ಯಾಚೆಂ > ಮೊಟ್ಯಾಚ್

ಲೊ. ಲಿ. ಲೆಂ - ಮೊಟ್ಯಾಲೊ, ಮೊಟ್ಯಾಲಿ, ಮೊಟ್ಯಾಲೆಂ > ಮೊಟ್ಯಾಲ್

ಮೊಟ್ಯಾ'ಲಿ, ಮೊಟ್ಯಾಲಿಂ, ಮೊಟ್ಯಾ'

-ಘಟನಾವಾಚಕ್ ಕ್ರಿಯಾಪದ್ (Past indicative)

ಲೊಂ, ಲಿಂ, ಲೆಂ - ಆಯ್ಲೊಲೊಂ, ಆಯ್ಲಿಲಿಂ ಆಯ್ಲೆಲೆಂ >

ಆಯ್ಲೊಲ್ಂ, ಆಯ್ಲಿಲಿಂ

-Future subjunctive in - ರಿ - ಜಾಲ್ಯಾರಿ > ಜಾಲ್ಯಾ'

-Post-positions in - ರಿ - ಬರಾಬರಿ > ಬರಾಬೊ' ಬಾರಬೊ';

ಅಮ್ಗರಿ > ಅಮ್ಗ'

- ಬಿತೊರಿ > ಬಿತೊ' ಮುಖಾರಿ > ಮುಖಾ'

-Post-positions in - ತೆ - ತಾಕೊಂತೆ > ತಾಕೊಂತಿ > ತಾಕೊ'

5) *ಬಿತರ್ಲಿ ನಿಸ್ರಾಷ್ಣಿ (Internal Elision)*

ಬರಾಬರಿ > ಬಾರಬೊ' - ಚೆರ್ಡ್ ಗೋವ್ಚಾಂ' ಬಾರಬೊ, ಗೆಲಾ

(ಚೆರ್ಡೊ ಗೋವ್ಚಾಂಚೆ ಬರಾಬರಿ ಗೆಲಾ)[198(a)]

6.4 'ಮಾಂಡೊ' - ಪುನರ್ ಸ್ಥಾಪನೆಚಿ ಚಳ್ವಳ್

ಗೊಂಯಾಂತ್ ಎಕ್ಣಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರಾರಂಬ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರ್, ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಚ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ದರ್ಜಾಂತ್ ಸವ್ಯಾಸ್ ಮಾಜ್ವೊನ್ ಯೆತಾಲೊ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕಾಮಾ ಖಾತಿರ್ ಗೊಂಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಾಸ್ತುಕೆಚ್ಯಾ ವಟಾರಾಂಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಮುಂಬಯ್ ಆನಿ ಇಸ್ಕಿತರ್ ಪ್ರದೇಶಾಂಕ್ ದೇಶಾಂತರ್ ಗೆಲ್ಯಾರಿ, ತಾಂಚ್ಯಾ ಮೊಗಾಚೊ ಮಾಂಡೊ ಆನಿ ತಾಚೆಂ ಲಗ್ತಿ ಸಂಗೀತ್ ಪ್ರಕಾರ್ ತೆ ಸಂಗಿಂ ಘೆವ್ನ್ ಗೆಲ್ಯಾನ್, ಸಂದರ್ಬ್ ಮೆಳ್ತಾನಾ ಮ್ಹಣ್ಜೆ, ಕಾಜಾರಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಇಸ್ಕಿತರ್ ಸಂಬ್ರಮಾಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್, ಹಿಂ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಘಾವ್ನ್, ತಾಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ತಾಣಿಂ ಜಿವ್ಂ ದವರ್ಲ್ಲೊ.

ತಶೆಂ ಮುಂಬಯಿಂತ್ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಛಾಪುನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಯಿಲ್ಯಾ ಪಿಶ್ಯಾಂತ್ 1967 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪ್ರಕಟಿಲ್ಲ್ಯಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತಾಚ್ಯಾ ಸ್ಮರಣಿಕಾಚೆರ್ ಪ್ರೊ| ಅಂತ್ಸೆರ್ ಲೋಬ್ (Prof. Antsher Lobo) ಹಾಣಿ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಲೇಖನಾಂತ್ ಘೊಡೊ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಲೇಖನಾಚೊ ಪ್ರಮುಖ್ ವಾಂಟೊ ಹಾಂಗಾಸರ್ ದಿಲಾ -

"EARLY REMINISCENCES OF GOAN MUSIC"

- by Prof. Antsher Lobo

Mando - Lovers

It was in the first decade of this century that I remember having seen ambulant guitar teachers frequenting the homes of brides - to - be to give them a course of lesson in the ***manddo*** *and the* ***vihuela de mano****. It was in the decade that Lyceum students popularised the Portuguese guitar (a modification of medieval lute or alaude) made in Calaphur.*

My early reminiscences during this period of ten years are confined to the groups of manddo-lovers, from all parts of Goa, that converged annually to the shores of Calangute, that popular summer resort, during April and May. Every evening, large singing ensembles were organised and performances held. That was my first open-air summer school of observation and study.

Printed Music

The Ave Maria Press, Bombay and the Rangel Press, Bastora, were probably the earliest in the West Zone of India to acquire staff-notation types, and this circumstance brought about the publication of printed Goan music culled from private compilations.

Janin Rangel, of Bastora, published Goan music in the issues of his periodical ***O Indispensavel*** *during 1895-6, followed by Valeriano Falleiro, of Loutolim, who published at Bastora some* ***manddos*** *known as* ***Colleccao de Cantigas Aldeianas.*** *In 1905, Janin Rangel published* ***O Trovador-Luso-Indiano****, with a preface by Pythagoras da P. Lobo, of Socorro. This collection consisted of 4* ***manddos*** *and a tiny* ***dakni*** *(dakshina deccani) in slow six eight time, known as* ***Aum Saiba poltoddi vetam*** *of just 4 tiny phrases of music.*

Years later, Carlos Eugenio Ferreira compiled and published again this short traditional daknni ***Aum Saiba*** *and called it* ***Os bailados do Concao,*** *describing in addition a dance-scheme and a pattern of dance - steps. Finally in 1940, A.B. de Braganca Pereira, in his* ***Etnografia da India Portuguesa*** *reprined some* ***manddos*** *and the same short* ***daknni Aum Saiba*** *in slow six eight time.*

About 20 years ago, F. Jacques, of Cuncolim, published his collection of ***manddos****, at the Ave Maria Press, followed by E. de Souza, of Chorao, who did likewise.*

Characteristics

Though the above long list of publications looks quite impressive by itself, undoubtedly many private collections of ***manddos*** *and* ***dhulpods*** *must have remained unpublished.*

Goan Music

In 1928, thirteen years before founding the Goan Folksong and Choral Society, I had composed and performed the orchestral and choral arrangement of ***Daknni Suite No. 1,*** *based on the known bits of traditional* ***Aum Saiba*** *and other* ***daknnis****. The* ***Daknni Suites No. 1 and No. 2*** *were similarly the syntheses of several other tunes.*

The traditional bits of the tiny ***Aum Saiba*** *were completely altered and changed from slow six-eight time into quick common time stressed on the 4th beat; they were linked to bits of another daknni and finally fused into an unknown and unpublished* ***daknni, Ge, ge geai, ga, Saiba****, to obtain a new, logical whole composition in common time.*

Later, in 1941, when the Goan Folksong and Choral Society was founded in Bombay, I composed and performed the ***Manddo-Dhulpod Sequences No. 1 and No. 2****. The audience was delighted but I was not convinced. The* ***manddos*** *chosen were musically interesting but did not possess the genuine lilt of the authentic* ***manddo****.*[198(b)]

ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಪಾಸ್ಲಿಕೆಚಾ ಅಮ್ಲಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯೊ ಲೋಕ್ ಕಾಮಾ ಖಾತಿರ್ ಆನಿ ಇತರ್ ಕಾರಣಾಂ ಖಾತಿರ್, ಗೊಯಾಂ ಬಾಯ್ರ್ ಗೆಲ್ಯೊ, 1961 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮಾಂಯ್ ಗಾಂವಾಕ್ ಪಾಟಿಂ ಆಯ್ಲೊ ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪುನರ್ - ಪರ್ಜಳೊಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರಿಲಾಗ್ಲೆ. ತಶೆಂ **1965** ಇಸ್ವೆಂತ್ **'ಕ್ಲುಬ್ ನೇಶಿಯೊನಲ್ - ಪಣ್ಜೆ' '(Clube Nacional Panjim)'** ಹಾಣೆಂ ಪಯ್ಲೊ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡುನ್ **ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಪುನರುತ್ಥಾನಾಕ್ (Cultural renaissance)** ವಾಟ್ ಕರ್ನ್ ದಿಲಿ. ಹ್ಯಾ ಪಿಶ್ಯಾಂತ್ ದುಸ್ರೆಂ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತ್ ಸ್ಮರಣಿಕಾಚೆರ್ ಏಕ್ ಲೇಖನ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲಾಂ ತೆಂ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾ.

RAISON D'ETRE...

With the objective of making a significant contribution to the cultural renaissance that we are witnessing since the liberation of Goa, the ***Clube Nacional*** *held the* ***1st Festival of Mando*** *in August last year, which despite the fact that it was rather hastily organised got quite and encouraging response from music lovers, with the participation of no fewer than eight groups.*

In this 2nd Mando Festival, which is being held today, we are having as many as fifteen groups, almost double of last year's number, grouped in four different category namely (1) Teen - agers and (2) Adults presenting traditional mandos in chamber style music, (3) Original mandos and (4) Polyphonic choirs. Four of these groups are from Ilhas, four from Salcete, four from Bardez and two from Mormugao, one group from Salsete competing in two different classes.

In the light of the experience gained in the first Festival, a set of rules and regulations was framed to govern the admission of competing ensembles, their grouping in different classes, classification and award of prizes, etc. This was a marked improvement over last year's performance, but we admit that there may still be scope for further improvement. We shall try to do better next year.

We are extremely happy to note that the seed sown by Clube National with last year's Festival has sprouted into a vigorous tree which, we are sure, will, in a not too distant future, bear abundant and choicest fruit. There is no doubt that the present efforts of the Clube Nacional will go a long way in strenghtenining the over-all revival of interest in our arts and folklore.[198(c)]

1966 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತಾಂತ್ ಗಾಯ್ಲ್ಲೊ ಮಾಂಡೊ ಆನಿ ದುಲ್ಪೊದ್ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾತ್.

TRADITIONAL MANDO AND DULPODS
Presented in chamber style

Dorieachea Lharari
Chondrimanchea uzvaddari
Heam mhojea kensache pantieru
Jurar zatam tujea re mukaru
Kor. Eo re moga choire mhaka
Mogache dolle lai re mhaka

II

Anj tum Arcanj
Kerobin adoradu
Ho ekuch amcho pacto
Juramento zait re sagrado
Kor: Eo re choire mhaka
Mogache dolle lai re mhaka.

III

Ratriko nident haum sopnetam
Utton abras diuncheak vettam
Zagim zaun hanv fottoitam
He martir tukach te bettoitam
Kor: Eo re choire mhaka
Mogache dolle lai re mhaka

DULPODS

I

Morgovam touiager, touiager }
Mezo kelam redondo } *bis*
Tanger ek cheddum nachota cheddum nachota }
Vorxem korun bendo } *bis*
Taka ek sikddo choita. sikddo choita }
Burkan gallun tondo } *bis*
Age sikddea chomaka ga chomaka ga }
Cheddum num bail rando } *bis*

II

Sogle ratti, bainkoddde - Bis
Kinim, kinim zatta kanakodde - Bis
Bailean konn aila podde - Bis
Kini, kinim, zatta kanakodde - Bis
Bailean aila muzo Tome - Bis
Mam hanv kazar zatam tejea kodde Bis
Bai tum vinchar hem pai kodde - Bis
Zaundi kinim, kinim bain kodde - Bis

III

Ai ha, ha lo, ai ha ha lo, ai ha ha ha ha samba ha lo - Bis

1975 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ 9 ವ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತಾಂತ್ ಗಾಯ್ಲೆಲೊ ಮಾಂಡೊ ಆನಿ ದುಲ್ಪೊದ್ ಹ್ಯಾ ಪಾಂ ಆಸಾತ್.

UZVADD TUM NOKETRANCHO

Uzvadd tum noketrancho,
Mojean sanddunk tuka nezo,
Retrad kaddun dovorla tuzo,
Hea amchea sukachea disacho *(bis)*

Kor : *Dusmanachi khoxi korunaka,*
Tujea vinnem sounsar maka naka *(bis)*

Kai borim sobit amchim utram,
Distat sorginchim noketram,
Tujea mogan hanv dis kaddtam,
Sopnant hanv abrasar kortam. *(bis)*

Kor. : *Dusmanachi khoxi ... ...*

Tum moga sanddxi zalear maka,
Mozo mog visrum naka,
Dusreak gopant geuno mannka,
Maka tum traisanv korum naka *(bis)*

Kor : *Dusmanachi khoxi ... ...*

DULPODAM

Mannier kensu kensar fulam, mogall tujim utram *(bis)*
Bakra Bahan utor dilam kazar zata mhunttlam *(bis)*
Amigan apounk dhaddlam moje maim,
vochonk tankona *(bis)*
Nam ek festu pasun na, nam ek cazar pasun nam *(bis)*

Ani kitem korchem maim kitem korchem
maim vochonchem chukona (bis)
Amigan vistid dhaddila more maim nesounk tankona
Nam ek festu pasun na, nam ek cazar pasun nam
Ani kitem korchem maim kitem korchem maim
nesoncho chukona (bis)
Amigan apounk dhaddiam moje maim vochonk tankona (bis)
Nam ek motor pasun nam, nam ek gaddi pasun nam
Ani kitem korchem maim
Ket kot'tam maim vocho nastana (bis)
Fulo hanv jardinantulem votan bavolem (bis)
Bakra baban borem desta maim rabum dovorlem (bis)
Noketr hanv tanteavelem kapan dampolem (bis)

Ya ya maya ya, ya ya maya ya.
Ya ya maya ya, ya ya gara ya.

ಚಡುಶೆಂ ಪರ್ಶ್ಯೇಕ್ ಪಟಾ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತಾಂ ಸಂಘಟನ್ ಕರ್ತೆಂ ಕಾಮ್ ತೆನ್ನಾ ಸುಲಭಾಯೆಚೆಂ ನ್ಹಯ್. ಹಾಂಕಾಂ ಸಭಾರ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಅರ್ಥಿಕ್ ಅಡ್ಚಣ್ ಜಾಲ್ಯಾ, ದುಸ್ರೆ ತಾಕೆಂ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಲೇಖನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ. ಪಯ್ಲೆ ತೀನ್ ಮಾಂಡೊ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತ್ ಸಂಘಟನ್ ಕರುಂಕ್ ಹಾಂಚೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಕೊಣೆಂಯ್ ಘಟಾ ಮುಖಾರ್ ಸರಾನಾಂತ್ ಆನಿ ಚಡ್ತೆಂ. ಹಾಂಚೆಂಚ್ ಆನಿ ಸಪ್ತ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತ್ ಸಂಘಟನ್ ಕರುಂಕ್ ಕೊಣೆಂಯ್ ಘಟಾ ಮುಖೆಲ್ ಘಾಗಿದಾರ್ ಜಾಲೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಾತ್ಯಾಂ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತ್ ಸಂಘಟನ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಪೆಲಾರ್ **'ಗೋವಾ ಕಲ್ಚರಲ್ ಎಂಡ್ ಸೋಶಿಯಲ್ ಸೆಂಟರ್'** ಮುಖೇಲ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಘಾಲೆಂ ಆಯ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹ್ಯಾಚ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ 41ವೆಂ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಸಂಘಟನ್ ಕೆಲೆಂ. ಪಯ್ಲೆಂಚೆಂ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತ್ ಸಂಘಟನ್ ಕರ್ತಾ, ಪೆಲಾರ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಸಿ.ಎಂ. ಎಸ್ತಿಬೆರಿಚ (C.M. Estibeiro) ಹಾಣೆಂ ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾಪ್ರಮಾಣೆ, ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತಾಚಿ ಸ್ಥಾಪಕಾಚೆರ್. ಅರ್ಥಿಕ್ ಅಡ್ಚಣಿ ಜಾಲ್ಯಾ, ಪುಣ್ ತೆಂ ಪುಣ್ ಅಪ್ಯಾಯಾಯೆಚೆಂ ಬರಾಪ್ ಆಸಾ. ತೆಂ ಆಸಾ ತಶೆಂ ಹಾಂಗಾಸರ್ ದಿತಾಂ.

Mr. Octavio Rodrigues

Organising Mando Competition for the first time in 1965 was a happy occasion and its continuation for subsequent years followed by some gaps in between, though I never bothered to know who were its organisers.

Mr. Octavio Rodrigues, a friend of mine whom I knew as one of the organisers of Mando working for a good cause and whenever he

approched me for any assistance, I voluntarily rendered it without being a member of the organisation.

In due course of time, it was learnt that due to various problems, the main being paucity of finance, the survival of Mandos was getting uncertain year after year.

No doubt this was sad news to me being a Mando lover. I enrolled as an ordinary member of the organisation and found that the savings were nil. Even to book halls for the forthcoming Mando, we had to share money from among our dolleagues. Mando Festival continued. Worked as Treasurer for two consecutive years, 1984-85. ***Fortunately former Chief Engineer of P.W.D. Mr. J.F.F. de Albuquerque and the former Chief Engineer of Electricity Department Mr. J.U. Pereira were the Chairmen, with their active support we could save some amount and the financial position improved.***

The undersigned after that had no desire to hold any Executive posts in the organisation but continued support from behind the curtain. To celebrate the 25th Mando Festival in a special way was internal concern. When time came to elect a new committee, again the target was on me to lead the Working Committee. A post of responsibility accepted with hope and trusting on my colleague members.

To select a Chairman and Vice - Chairman was a big challenge before me. ***God is always great if you work with dedication. When you want to assign any additional work of equal nature, give it to busiest person will complete the work and these are two good "Samaritans" with equal understandings. Our Honourable Minister for Law, Bab Luizinho Faleiro and a leading enterpreneur, Bab F.S. Cabral very familiar with the organisation inspite of their 99% endeavour accepted our invitation and worked for the success of the Great cause preserving our Cultural Heritage.***

Organising such Festivals would have been not possible without active participation of Mando groups and Mando lovers. We do admit that whatever honorarium we give is not to the mark, still they take it with good spirit in preserving our tradition gifted by our ancestors and let's hope to continue this Festival in years to come.

Somestank! Dev Borem Korum Muntam

C.M. Estibeiro
President

Panjim, December 4, 1991 *Working Committee, G.C.&S.C. (1991-92)*[198(d)]

ಗೊಂಯಾಂತ್ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತಾಂ ಸಂಘಟಿತ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾ 'ಗೊಂಯ್ ಕಲ್ಚರಲ್ ಎಂಡ್ ಸೋಶಿಯಲ್ ಸೆಂಟರ್' (The Goa Cultural and Social Centre) ಹಾಣ್ಯಾಂನಿ. ಹ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ 38ವ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತಾಚ್ಯಾ ಸ್ಮರಣಿಕೆಂತ್ ಏಕ್ ವಿವರ್ ಆಸಾ. ತೆಂ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾ.

The Goa Cultural and Social Centre (GCSC) was formed in January 16, 1969 and was registered with the Goverment of Goa under the Societies Registration Act, 1860 in 1971. Ever since its formation the centre has been very active in the cultural galaxy of Goa involved in organising cultural lecture series, debates, competitions, multi languages singing competitions, khell tiatrs, folklone shows, heritage exhibitions, commemorative functions such as the eminent goans day on 31st May every year involving students to research and present papers on distiguished Goans who excelled in arts, literature, science, sports etc. The Centre is the flag bearer of organising state level mando Festivals in Goa for over 30 years now..."[198(e)]

ಗೊಂಯಾಂತ್ 1965 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ ಆಜ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತಾಂಚೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ 41ವ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತಾಚ್ಯಾ ಸ್ಮರಣಿಕೆಂತ್ ದಿಲ್ಯಾತ್. ತೆ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾತ್.

MEMORABLE DATES
HISTORY OF MANDO FESTIVALS IN GOA

Series organised by dates of Festivals

1st	Clube Nacianal	29-8-1965
2nd	do	16-9-1966
3rd	Clube Nacional & Konkani Bhasha Mandal	11/12-11-1967
4th	Konkani Bhasha Mandal	14/15-12-1968
5th	Konkani Bhasha Mandal & Clube Nacional	22-12-1969
6th	Konkani Bhasha Mandal	14-1-1972
7th	Goa Cultural & Social Centre	3-1-1974
8th	do	5/6-12-1974
9th	do	6/7-12-1975
10th	do	12-12-1976
11th	do	26/27-11-1977
12th	do	3-12-1978
13th	do	3-12-1979
14th	do	14/15-12-1980
15th	do	12/14-12-1981
16th	do	10/11-12-1982

17th	do	4/5/12-1983
18th	do	30-11&1-12-1984
19th	do	11/12-12-1985
20th	do	4/5-12-1986
21st	do	9/10-12-1987
22nd	do	12/13-12-1988
23rd	do	4/6-12-1989
24th	do	10/12; 12-1990
25th	do	4/6-12-1991
26th	do	30-12-1992
27th	do	5-12-1993
28th	do	4-12-1994
29th	do	1-12-1995
30th	do	25-1-1996
31st	do	6-12-1997
32nd	do	6-12-1998
33rd	do	4-12-1999
34th	do	9-12-2000
35th	do	12-1-2002
36th	do	4-1-2003
37th	do	26-11-2003
38th	do	27-11-2004
39th	do	28-01-2006
40th	do	6-01-2007
41st	do	7/9-01-2008

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಸಾತ್

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚೊ ವಿಕಾಸ್

7.1 'ಪ್ರೊವಿ' ಚರಣಾಚೆಂ ಅಸ್ತಿತ್ವ್ ಆನಿ ಮಹತ್ವ್

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

7.2. ಚಿಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಳ್ ಆನಿ ಇಜಾಕ್ ಬಾಳ್:

[illegible]

[illegible]

ಆನಿ ಗುರು ಬಾಬ್ ಚಲ್ತಾ | ಮಾರ್ಗಾನ್ ದೇವಾ |
ಚಲ್ತಾಂ - ಬೋಲ್ತಾಂ ಪಾವಲಾ | ಶಿವಳ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ |
ಆನಿ ಬಿಕ್ಷ್-ಬಿಕ್ಷ್ ಮ್ಹಣ್ಸ್ | ಸಾದ್ ಕೆಲಾ ದೇವಾ |
ಕಂಗಣಿ ಗೆ ನಾರ್ | ಬಾಹೆರ್ ಸರ್ಲ್ಯಾ || 2 ||

ಷೊನ್ಯಾಚೆ ವಾಲ್ಯೆಂತ್ | ಘಾತ್ಲ್ಯಾ ಪಾಂಚ್ ಮುಟಿ |
ಘ್ಯಾ ಗುರು ಬಾಬಾ ಗ | ತುಮ್ಚ್ಯಾ ನಿ ಧರ್ಮ್ ||
ತಸಲಾ ಗೆ ಧರ್ಮ್ | ಘೆಯಿನಾ ಆಮಿಂ |
ಚಿಲ್ಲಯಾ ನಿ ಬಾಳ್ | ಬೋಜನಾಲಿ ಜಾಯ || || 3 ||

ಕಂಗಣಿ ಗೆ ನಾರ್ | ಮನಂತಶಿ ರಡ್ತಾ |
ಜನಾಂತ್ ನಿ ಹಾಂಸ್ತಾ | ಮನಂತ್ ಗಾ ರಡ್ತಾ ||
ಎಕ್‌ಚ್ ಮಜೊ ಬಾಳ್ | ಎಕುಚ್ ಮಜೊ ತಾನ್ಹೊ |
ಕಸೊ ವಾನ್ ದೀಂವ್ | ಹ್ಯಾ ಗೊಸಾಂಯಾಕ್ ದೇವಾ || || 4 ||

ಶಿವಳ್ಯಾ ರೆ ರಾಜಾ | ಗೆಲಾ ವಯ್ಲ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾರ್ |
ಕುಕಡಾಚ್ಯೊ | ಸಾಂಗಡಿ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾ ||
ಸಾಂಗಡಿ ಹಾಡುನ್ | ವಾಂಯನಾಂತ್ ಕುಟಿಲ್ಯಾ |
ಕಾಂದೊ ನಿ ಸಾಂಬಾರ್ | ವಾಂಯನಾಂತ್ ಕುಟಿಲ್ಯಾ || || 5 ||

ಆನಿ ಮಚ್ಬಾರ್ ರಾಂದಿಲಾ | ಕುಕಡ್ಯಾಚೆಂ ದೇವಾ |
ಉಟಾ ಗುರು ಬಾಬಾ | ಚಲಾ ಹೊ ಬೋಜನಾಕ್ ||
ತಸಲೆಂ ನಿ ಮಾಚ್ಬಾರ್ ಖಾಂಯ್ನಾ ಗೆ ಆಮಿ |
ಆಮ್ಕಾಂ ಗೆ ಜಾಯ್ | ಚಿಲ್ಲಯಾ ನಿ ಬಾಳ್ || || 6 ||

ಎಕುಚ್ ಮ್ಹುಜೊ ಬಾಳ್ | ಎಕುಚ್ ಮ್ಹುಜೊ ತಾನ್ಹೊ |
ಕಸೊ ವಾನ್ ದೀಂವ್ | ಹ್ಯಾ ಗೊಸಾಂಯಾಕ್ ದೇವಾ ||
ಶಿವಳ್ಯಾ ರೆ ರಾಜಾ | ಗೆಲಾ ವಯ್ಲ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾರ್ |
ಬೊಕಡ್ಯಾಂಚೊ ಸಾಂಗ್ಡಿ |ಘೆವ್ನ್ ರೆ ಆಲಾ || || 7 ||

ಸಾಂಗಡಿ ಹಾಡುನ್ |ವಾಂಯನಾಂತ್ ಕುಟಿಲ್ಯಾ |
ಕಾಂದೊ ನಿ ಸಾಂಬಾರ್ | ವಾಂಯನಾಂತ್ ಕುಟಿಲ್ಯಾ||
ಆನಿ ಮಾಚ್ಬಾರ್ ರಾಂದಿಲಾ | ಬೊಕಡ್ಯಾಚೆಂ ದೇವಾ |
ಉಟಾ ಗುರು ಬಾಬಾ | ಚಲಾ ಹೊ ಬೋಜನಾಕ್ || || 8 ||

ತಸಲೆಂ ನಿ ಮಾಚ್ಬಾರ್ | ಖಾಂಯ್ನಾ ಗೆ ಆಮಿ |
ಆಮ್ಕಾಂ ಗೆ ಜಾಯ್ | ಚಿಲ್ಲಯಾ ನಿ ಬಾಳ್ ||
ಎಕುಚ್ ಮ್ಹುಜೊ ಬಾಳ್ | ಎಕುಚ್ ಮಜೊ ತಾನ್ಹೊ |
ಕಸೊ ವಾನ್ ದೀಂವ್ | ಹ್ಯಾ ಗೊಸಾಂಯಾಕ್ ದೇವಾ || || 9 ||

ಚಿಲ್ಲಯ ಬಾಳಾಚೆಂ | ಕಸೊ ಕರುಂ ಗ ವದ್ |
ಆನಿ ಅಸೆಂ ಮ್ಹಣ್| ಕಂಗಣಿ ರಡ್ತಾ ವಳ್‌ವಳ್ಯಾಂ ದೇವಾ ||
ಮಾತೆನ್ ದರಿಲೊ | ಪಿತ್ಯಾನ್ ವದ್ ಕೆಲೊ |
ಶಿರ್ ಘಪ್ಲೆಂ ಶಿಂಕ್ಯಾರ್ | ಬುಣ್ ಘಪ್ಲೆಂ ವಾಂಯಣಾಂತ್ || 10 ||

ಪಾಂಯಾಂನಾರ್ ಘೆವ್ನ್। ಮಾಚ್ಯಾರ್ ಖಟಲೆಂ।
ಕಾಂಯ್ ನಿ ಸಾಂಯಾರ್। ಪಾಂಯಾಂನಾಂತ್ ಖಟಲೆಂ॥
ಆನಿ ಮಾಚ್ಯಾರ್ ರಾಂವಿಲಾ। ಚಿಲ್ಲ್ಯಾಂಚೆಂ ದೆವಾ॥
ಉಜೊ ಗುರು ಬಾಂಯ್। ಚಲಾ ಹೊ ಪೊಜನಾರ್ ॥ 11 ॥

ಕಂಕಣ ಗ ನಾರ್ ಮನಾಂತ್ ಮಚಾವ್ನ್।
ಶಿರ್ ಫೆಯ್ನ್ಯಾ ಶಿಂಕ್ಯಾರ್। ಉಜ್ ಘೆಯ್ನ್ಯಾ ಪಾಂಯಾಂನಾಂತ್।
ಅಪ್ಲ್ಯಾ ಬಾಳಾಚೆ ಕಶೆಂ ಖಟು ಗ ಮುಂಯ್।
ಪಾಂಚ್ ಸವಾಯಾಶಿಂಚಿ ಅಪ್ಣೊಂ। ಶಿರ್ ಗ ದೆವಾಯಾಲೆಂ ॥ 12 ॥

ಶಿರ್ ನಿ ದೆವ್ಲಿಂ । ಪಾಂಯಾಂನಾಂತ್ ಖಟಲಾ।
ಆನಿ ಮಾಚ್ಯಾರ್ ರಾಂವಿಲಾ। ಚಿಲ್ಲ್ಯಾಂಚೆಂ ದೆವಾ॥
ಉಜೊ ಗುರು ಬಾಂಯ್। ಚಲಾ ಹೊ ಪೊಜನಾರ್।
ಕಂಗಣ ಗ ನಾರ್ । ಚಾರ್ ಪಾನಾಂ ಗ ಕರ್ ॥ 13 ॥

ಚಾರ್ ಪಾನಾಂ ನಿ ಕೊಣಾಕ್ । ಆಮಿಂ ಅವಘೆಂ ತಿಗಾಂ ಜಣಾಂ।
ಚಿಲ್ಲ್ಯಾಂಚೆಂ ಮಾತೆ ಮಾಂ ಉಜೆ ಗ ರಾವ್ ॥
ಆನಿ ಚಿಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಳಾಕ್। ಸಾಲ್ ಫುಲ್ ದೆವಾ ॥
ಪಯ್ಲೆಂ ನಿ ಗ ಸಾಲ್। ಪಾರ್ಯಾರ್ ರೆ ಹುಬ್ಬೆ ॥ 14 ॥

ದುಸ್ರೊ ಗ ಸಾದ್ । ಅಂನಿ ನಿ ಪಡ್ಲಾ ॥
ಆನಿ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಸಾದಾಕ್ । ಬಾಳ್ ಪಾಂವ್ನ್ ಯೆಯ್ಲಾ ದೆವಾ।
ಮಿಂಯ್ ಬಾಳಾ ಗೆಲ್ಯಾ । ಮಿಂಯ್ ಬಾಳಾ ಆಸಲ್ಯಾಯ್।
ಫುಟ್ ಫುಟಿ ಬಿಡುನಿ। ಗುರು-ಮಂಚಾರ್ ಪಡಲೆಲೊಂ ॥ 15 ॥

ತುಜೊ ನಿ ಸಾಲ್। ಆಯ್ಮುನ್ ಗ ಆಯ್ಲೆಂ।
ಉಕ್ಲುನ್ ಬಾಳಾಕ್। ಪೊಟಾಶಿ ಧರಿಲೆಂ।
ಆನಿ ಮಾಂಯಿಚೆ ಮಾಚ್ಯಾರ್। ರಾಂಬುನಿ ಪೊಜನ್ ಕೆಲೆಂ ದೆವಾ।
ಚೆಂಗಾಂಯ್ ಬಿಸೊನಿ। ಪೊಜನ್ ಗ ಕೆಲೆಂ ॥ 16 ॥

ಶಿವಳ್ಯಾ ಗ ರಾಜಾ । ಮಿಶಲ್ ರಾಜ್ಯ ಕರ್ ।
ಕಂಗಣ ಗ ನಾರ್। ಮಿಶಲ್ ರಾಜ್ಯ ಕರ್ ।
ಚಿಲ್ಲ್ಯಾ ನಿ ಬಾಳಾ । ಮಿಶಲ್ ರಾಜ್ಯ ಕರ್ ।
ಆನಿ ಆಮಿ ಚಲ್ತಾಂ । ಚಲ್ತಾಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂ ॥ 17 ॥

ಹಿಂ 'ಚಿಲ್ಲಯ ಬಾಳ್' ಕಿತ್ಲಿ ಪುರಾತನ್‌ಗಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಬೈಬಲ್ ಶುಭ್ ಸಂದೇಶಾಚ್ಯಾ ಪೆಸ್ಕ್ಯಾಕ್ ಸೊಲ್ಯಾಂತ್, ಅಬ್ರಾಹಮ್ ತಾಚ್ಯಾ ಏಕ್‌ಚ್ ಪುತಾಕ್ ಇಜಾಕಾಕ್ ಮೊರಯಾ ...ಪಿರಾಕ್, ದೆವಾಚ್ಯಾ ಉಲ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಬಲಿ ದಿಂವ್ಕ್ ಆಪವ್ನ್ ವ್ಹರ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ದೋನಿ ಕಥಾಂನಿ ದೇವ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚಿ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕರ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಪ್ರಮುಖ್ ಉದ್ದೇಶ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ.

ಬೈಬಲಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಅಬ್ರಾಂವ್ಚ್ಯಾ, ಇಜಾಕಾಚಿ ಬಲಿ ಬೆಟೊಂವ್ಚಿ ದೃಶ್ಯಾಂ, ಲುವಿಸ್ ಮಸ್ಕರ್ಞೆಸ್ ತಾಚ್ಯಾ 'ಅಬ್ರಾಂವಾಚೆಂ ಯಜ್ಞದಾನ್' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಕವಿತೆಂತ್ ವಿವರಾಯ್ಲ್ಯಾಂ. ಹ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾ ಕವಿತೆಕ್ ತಾಳ್ ಪಡ್ಚೆ ಥೊಡೆ ದೃಶ್, ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ ತಾಳ್ ಪಳೆಂವ್ಚೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್

ಚಿಲ್ಲಯ ಬಾಳ್	ಇಜಾಕ್ ಬಾಳ್
1 ಚಿಲ್ಲಯ. ಕಂಗಣಿ ತಾಚ್ಯಾ ಆವಯ್ಕ್ ಎಕ್ಲೊಚ್ ಬಾಳ್.	1. ಅಬ್ರಾಂವ್ ಆನಿ ಸಾರೇಕ್ ಇಜಾಕ್ ಎಕ್ಲೊಚ್ ಪೂತ್
2 ದೆವಾಚೊ ಪ್ರತಿರೂಪ್ ಗುರು ಘರಾಂ-ಘರಾಂನಿ ಭಿಕ್ ಮಾಗೊಂಕ್ ಯೆತಾನಾ ಕಂಗಣಿ ಆವಯ್ ಪಾಂಚ್ ಮುಟಿ ಧಾನ್ ದಾಲ್ಯೆಂತ್ ಘಲ್ತಾ ಪುಣ್ ತೊ ಗುರು ತುಜೊ ಪೂತ್ ಚಿಲ್ಲಯ ಮ್ಹಾಕಾ ಬೊಜನಾಕ್ ಗೆ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ ಆನಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚಿ ಪರಿಕ್ಷಾ ಕರ್ತಾ.	
	2. ಆದಾಂವ್ ಪಯ್ಲೊ ಪುತಾವಿಶಿಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ದೆವಾಲಾಗಿಂ ಮಾಗೊನ್ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲೊ ಎಕ್ಲೊಚ್ ಪೂತ್ ಇಜಾಕಾಕ್, ದೇವ್‌ದೂತ್ ದೀಷ್ಟಿ ಪಡೊನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ: "ತುಕಾ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಎಕ್ಲ್ಯಾಚ್ ಮೊಗಾಳ್ ಬಾಳಾ ಇಜಾಕ್ ಕಾಣ್ಘೆ ಆನಿ ವಚ್ ತುಂ ದರ್ಶನಾಚ್ಯಾ ದೆಶಾಕ್ ಥಂಯ್ಸರ್ ದಾಕಯ್ತ್ಸೊ ತುಕಾ ದೊಂಗೊರ್ ತಾಚೇರ್ ಭೆಟಯ್ ಇಜಾಕಾಚಿ ಬಲಿ ಮ್ಹಾಕಾ"
3 ಹೆಂ ಆಯ್ಕೊನ್ ಕಂಗಣಿ ಆವಯ್ಚೆ ಕಳ್ವಳಿ ಕಂಗಣಿ ಗೆ ನಾರ್ | ಮನಂತಶಿಂ ರಡ್ಚಾ ಜನಾಂತ ನಿ ಹಾಂಸ್ತಾ| ಮನಾಂತ್ ಗ ರಡ್ತಾ|| ಎಕಚ್ ಮ್ಹಜೊ ಬಾಳ್ ಎಕುಚ್ ಮಜೊ ತಾನ್ಲೊ ಕಸೊ ವಾನ್ ದೀಂವ್, ಹ್ಯಾ ಗೊಸಾಂಯಾಕ್ ದೆವಾ|	
	3. ಇಜಾಕಾಕ್ ಬಲಿ ದೀಜೆ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಆಯ್ಕೊನ್ ಅಬ್ರಾಂವ್ಚೆಂ ಕಳ್ವಳಿ : "ಪುಣ್ ಹೆಂ ಕಾಳಿಜ್ ಮ್ಹಜೆಂ, ಮೋವ್ ರಕ್ತಾ-ಮಾಸಾಚೆಂ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಬಾಳಾಕ್ ಕಾತ್ರುನ್ ಘಾತರ್ ಕರುಂ ಕಶೆಂ?"

ಥಾರೆ ವ್ಹಾಗ್ರಾ:-
"ಇಜಾರ್ ದಿಸ್ತಾ ಲಿಂಬೊ
ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಎಕ್ಲ್ಯಾಚ್,
ಭಾವ್-ಭಯ್ಣಿ ನಾಂತ್,
ಘೊಗ್ರ್ಯಾ ಆವಯ್ಚ್ಯಾ ಮೋಗ್ ಸಗ್ಳೊಚ್
ತಾಚ್ಯಾ ತಾಟ್ಯೆ ಪೊಂದ್ ತೆಂ ತಿಚೆಂ
ಜಿವಾಚೆಂ ಗಾಂಯ್ಚ್,
ದೊಳ್ಯಾಂ ಆಡ್ ಜರ್ ಜಾಲ್ಯಾ,
ತಿಚೆಂ ತಿಚೆಂ ಆಕಾಂತ್!"

4. ಚಿಲ್ಲಿಯ ಬಾಳಾಚಿಂ | ಕಸೊ ಕರುಂ ಗ ವದ್
ಆನಿ ಆಶೆಂ ವ್ಹಾಗ್ | ಕಂಗಣ ರಡ್ತಾ ವಳ್ವಳ್ಯಾಂ ದೆವಾ||
ಮಾತೆಸ್ ದರಿಲೊ | ಪಿತ್ಯಾನ್ ವದ್ ಕೆಲೊ||
ಶಿರ್ ಥೆಯ್ಲೆಂ ಶಿಂಕ್ಯಾರ್| ಜುಕ್ ಥೆಯ್ಲೆಂ ವಾಂಯುನಾಂತ್"

4. ಆಬ್ರಾಂವ್ ಪುತಾಕ್ ಬಲಿ ದಿಂವ್ಕ್
ವೆಚಾ ವಯ್ಲೆಂ ಆಬ್ರಾಂವ್ಕ್ ಕಳ್ವಳಿ :
'ಹಾತಾ ವ್ಹಜ್ಯಾ, ಸಾಂಗ್ ತುಂ, ಆತಾಂ ಕಿತೆಂ ಕರ್ರ್ಯಾ?
ಪೊಸ್ಲ್ಲ್ಯಾಜ್ ವ್ಹಜ್ ತುವೆಂ, ಉಕಲ್ತ್ಲೊಯ್ ತಾಕಾ
ತುವೆಂ ರ್ಯಾನ್ ವ್ಹದ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಬಕ್ತಿಚೊ ಚಿಂತ್ ಸಯ್ತಿಯ್
ಕಾಡ್ತಾನಾ, ಮುಟಿ ಬಿತರ್ ಕಾಂಪ್ತಾ ಕೊಯ್ತಿ
ತರ್ ಹಾ| ತುಜಾಚ್ ರಗ್ತಾರ್ ಕಿತೆಂ ಕರ್ರ್ಯಾ?
ತುಂ ಸಾಂಗ್."

5. ಉಟಾ ಗುರು ಬಾಬಾ| ಚಲಾ ಹೊ ಬೊಜನಾರ್
ಕಂಗಣ ಗೆ ನಾರ್ | ಚಾರ್ ಪಾನಾಂ ಗೆ ಕರ್|
ಚಾರ್ ಪಾನಾಂ ನಿ ಕೊಣಾರ್ | ಆಮಿ ಅವಘಿಂ ತೆಗಾಂ ಜಣಾಂ
ಚಿಲ್ಲಯಾಚಿ ಮಾತೆ | ದಾರಿ ಉಬಿ ಗೆ ರಾವ್
ಆನಿ ಚಿಲಯ ಬಾಳಾಕ್ | ಸಾದ್ ಘಾಲ್ ದೆವಾ|
ಆನಿ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಸಾದಾಕ್| ಬಾಳ್ ದಾಂವ್ಪುನ್ ಯೆಯ್ಲಾ ದೆವಾ||

5. ದೇವ್ ದೂತ್ ಸಾಂಗ್ತಾ
'ಉಬಾರ್ಲ್ಲ್ಯಾಕಾ ಚೆರ್ಕ್ಯಾ-ಚೆರ್ ತುಜೊ ಹಾತ್;
ನಾಕಾ ತಾಕಾ ಅಪ್ಪುಂಕ್-ಜಾಕಾಂ ಸೊಮ್ಯಾಕ್
ಭೆತಾಯ್ ವ್ಹಾಗ್ ತುಂ;
ಆನಿ ಕರುಂಕ್ ನಾಯ್ ವ್ಹಾಗ್ ಪಾಟಿಂ
ತುವೆಂ ತುಜ್ಯಾ ಎಕ್ಲ್ಯಾಚ್ ಪುತಾಕ್"

ಅಶೆಂ ಹ್ಯೊ ದೋನಿ ಕಥಾ/ದೃಶ್ಯಾಂ ಚಡುಣೆ ಎಕಾಚ್ ಉದ್ದೇಶಾಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ದೆವಾನ್ ಮನ್ಶ್ಯಾತ್, ದೆವಾಚ್ಯಾ ಪಾತಿಯೆನಿಚೆರ್ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕರ್ಚಿ. ಹ್ಯಾ ಪರ್ವಿಂ 'ಚಿಲ್ಲಯ ಬಾಳ್' ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕವಿತಾ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ಲಿ ಬಾರೀ ಪುರಾತನ್ ಕವಿತಾ ಮ್ಹಣ್ ತೀರ್ಮಾನ್ ಕರ್‍ಯೆತ್, ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಾಸ್‌ಯಿ ಬಾರೀ ಪುರಾತನ್ ಥಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಬಾಶೆಂತ್ ಕವಿತಾ ಆನಿ ಸಂಗೀತ್ ಬಾರೀ ಪುರಾತನ್ ಥಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ದುಬಾವ್ ನಾ.

7.3 'ವೊವಿ' ಛಂದಾಸ್ಸರ್ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ ಗ್ರಂಥ್

1293 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸಂತ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಭಕ್ತ - ಕವಿನ್ ರಚ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಭಗವದ್ಗೀತಾ ವಾಕ್ಯಾನಾಚಿ ಭಾಸ್ ತೆರಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಚಾಲು ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಅದಿಕೃತ್ ರಿತಿನ್ ತಾಳ್ ಪಡ್ತಾಲಿ. ಪುಣ್ ಸುಮಾರ್ ತಿನ್ಶಿಂ ವರ್ಸಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ (ಇಸ್ವಿ 1590) ಸಂತ ಏಕನಾಥ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಮರಾಠಿ ಸಂತಾನ್ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿಂತ್ಲಿ ಸಬಾರ್ ಉತ್ರಾಂ/ಚರಣಾಂ ಅರ್ಥ್ ಕರುಂಕ್ ಸಕನಾಸ್ತಾನಾ ತಿಂ ಕಾಡ್ನ್ ಉಡವ್ನ್ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ ಶುದ್ಧ್ ಕೆಲಿ, ಮ್ಹಣ್ ಆತಾಂ ಲಭ್ಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿಚಾ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಂತ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ ಆತಾಂ ಆಸ್ಚಿ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ ತಾಚ್ಯಾ ಮೂಳ್ ರುಪಾಂತ್ ಜಾಂವ್, ಮೂಳ್ ಭಾಶೆಂತ್ ಜಾಂವ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಜಾತಾ. ಪುಣ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಕಾರಾಣ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ತೆರಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಮರಾಠಿ ಬಾಷೆಕ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಚಡ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ತ್ಯಾ ಪರ್ವಿಂ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ ಕಿತ್ಲಿ ಮರಾಠಿಗೀ ತಿತ್ಲಿಚ್ ಕೊಂಕಣಿಚಿಯೀ ಮ್ಹಣುಯೆತಾ. ಹೆಂಚ್ ಉತರ್ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ ಹರಿ ಕೇಳೆಕರ್ ಎಂ.ಎ. ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಮರಾಠಿ ವಿದ್ವಾಂಸ್ ಆನ್ಯೇಕ್ ರಿತಿನ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ತಾಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಹೆ ಪರಿಂ ಆಸಾತ್ "*ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮರಾಠಿಬ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಪಾಹಿಲಾ ತರ್ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿಚಿ ಭಾಷಾ ಆಜ್ ಆಪಲ್ಯಾಲೀ ದುರ್ಬೋದ್ ವಾಟಿಕ್ ಇತಕಂಚ್ ಕಾಯ್ ತರ್ ಸುಮಾರ್ ತಿನ್ಶಿಂ ವರ್ಸಾಂ ಪೂರ್ವಿಂಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂನಹೀ ತೀ ದುರ್ಬೋದ್ ವಾಟತ್ ಹೋತೀ. ಪ ಮ್ಹಣೂನ್‌ಚ್ ಎಕ್‌ನಾಥಾಂನೀ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರೀ ಶುದ್ಧ್ ಕೆಲಿ, ತ್ಯಾ ಕಾಳಾಚಾ ಚಾಲು ಭಾಶೆಂತ್ ಲಿಹಿಲೀ...*"

ಭಗವದ್ಗೀತಾಚೆರ್ ಬರಯಿಲ್ಲೊ ಬಾಷ್ಯಾ (commentary) ಗ್ರಂಥ್ ಸಂತ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಾನ್ 9033 ಶ್ಲೋಕಾಂನಿ ವೊವಿ ಛಂದಾಸಾಂತ್ ತೆರಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲೊ. ಗೊಂಯ್ಚೊ ಜಾಣ್ಕಾರಿ ಶ್ರೀ ಸುರೇಶ್ ಗುಂಡು ಅಮೋಣ್‌ಕರ್ ಹಾಣಿಂ ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಕೊಂಕಣೆಂತ್

ಅನುವಾದ್ ಕರುನ್ 'ರೊಸಾಳ್ ಕೊಂಕಣ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಚಡುಣೆಂ 500 ಪಾನಾಂಚೆಂ ವ್ಹಡ್ತ್ ಗ್ರಂಥ್ ರಚುನ್ 2005 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲಾ. ಶ್ರೀ ಅಮೋಣ್‌ಕಾರಾನ್ ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಗ್ರಂಥ್‌ಯೀ 2002 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕೊಂಕಣೆಕ್ ಅನುವಾದ್ ಕೆಲಾ. ಶ್ರೀ ಅಮೋಣ್‌ಕಾರಾನ್ ಭಗವದ್ಗೀತಾ ಗ್ರಂಥ್ ಆನಿ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ ಗ್ರಂಥ್ ಅನುವಾದ್ ಕರ್ತಾನಾ ವ್ಹೊಡ ಛಂದಾಸಾರ್‌ಚ್ ರಚ್ಲ್ಯಾ.

ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ ಅಧ್ಯಾಯ್ ಚವ್ಥೊ

- ಸುರೇಶ್ ಗುಂಡು ಅಮೋಣ್‌ಕರ್

ಮೂಳ್ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ	ರೊಸಾಳ್ ಕೊಂಕಣ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ
ಆಜ್ ಶ್ರವಣೇಂದ್ರಿಯಾ ಪಿಕಲೆಂ|	ಆಯ್ಕುಚ್ಯಾ ಕಾನಾಂಚೆಂ ಭಾಗ್ಯ್ ಉದೆಲೆಂ|
ಜೆ ಯೋಗೆಂ ಗಿತಾನಿಧಾನ್ ದೇಖಿಲೆಂ|	ತಾಣೆಂ ಗೀತಾ ನಿಧಾನ್* ಪಳೆಲೆಂ|
ಆತಾಂ ಸ್ವಪ್ನಚಿ ಹೆಂ ತುಕಲೆಂ|	ಆತಾಂ ಸಪನಯ್ ಜಾಲೆಂ|
ಸಾಚಾಸರಿ ಸೆಂ ||೧||	ಸತ್ಯ ಕಶೆಂ ||೧||
ಆಧಿಂಚ ವಿವೇಕಾಚಿ ಗೋಠಿ|	ಆಧಿಂಚ್ ಹಿ ವಿವೇಕಾ ಕಥಾ|
ವರಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿ ಕೃಷ್ಣ ಜಗಜೆಠಿ|	ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಜಗದೀಶ ಸಾಂಗಾತಾ|
ಆಣಿ ಭಕ್ತರಾಜು ಕಿರೀಟಿ|	ಆನಿ ತಿ ಆಯ್ಕತಾ|
ಪರಿಸತ ಆಸೆ ||೨||	ಭಕ್ತ್‌ರಾಯ್ ಅರ್ಜುನ್ ||೨||
ಜೈಸಾ ಪಂಚಮಾಲಾಪು ಸುಗಂಧು|	ಜಶೆಂ ಪಂಚಮ ಆಲಾಪಾ ಸುಗಂಧು|
ಕಿಂ ಪರಿಮಳು ಆಣಿ ಸುಸ್ವಾದು|	ವ ಸುವಾಸ್ ಆನಿ ಸುವಾದು|
ತೈಸಾ ಜಾಲಾ ಬಾಹಲಾ ಪ್ರಸಂಗು|	ಹಾಂಚಾ ಏಕ್‌ಚಾರಾ ಆನಂದು|
ಕಥೆಚಾ ಇಯೆ ||೩||	ಕಥೆಂತ್ ಹೆ ||೩||
ಕೈಸಿ ಆಗಳಿಕ್ ದೈವಾಚಿ|	ಕಶಿ ಥೋರಪಿ ದೈವಾಚಿ|
ಜೆ ಗಂಗಾ ವೋಳಲಿ ಅಮೃತಾಚಿ|	ಜಶಿಯ್ ಹಿ ಗಂಗಾ ಮೆಳ್ಳಿ ಅಮೃತಾಚಿ|
ಹೋ ಕಾಂ ಜಪತಪೆಂ ಶ್ರೋತಯಾಂಚಿ|	ವಾ ಜಪತಪಾಂ ಶ್ರೋತ್ಯಾಂಚಿ|
ಫಳಾ ಆಲಿಂ ||೪||	ಆಯ್ಲಿಂ ಫಳಾ ||೪||

*ಅರ್ಥ್ : ಗೀತಾ ನಿಧಾನ್ - ಗೀತಾಚೊ ಠೆವೊ

7.4 ವ್ಹೊಡಿ ರುಪಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾ - ಪುರಾಣ್ :

ಭಾರತಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮಿಶಿನರಿ ಪಯ್ಕಿ ಫಾ| ತೊಮಾಸ್ ಎಸ್ತೆವಾಂವ್ ಎಕ್ಲೊ. ಹೊ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಾಚಾ ವಿಲಿಯಮ್ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯಾರಾಚೊ ಸಮಾಕಾಲಿನ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ತಾಣೆಂ ಕೆನರಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ಸವಿಸ್ತ್ರಿಚೆಂ ಶಿಕಾಪ್ ದಿಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಆದಾಂವ್ ಥಾವ್ನ್

ಸೊಮಿಯಾಚೊ ಸರ್ಗ್ ಪ್ರವೇಶ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಸಗ್ಳಿ ಚರಿತ್ರಾ ಆಟಾಪ್ಷೆಂ 11, 018 ಶ್ಲೋಕಾಂನಿ, ಸೊಭಿತ್ ಆನಿ ಮಾರ್ಮಿಕ್ ಶಯ್ಲಿನ್ ಸಜಯಿಲ್ಲೆಂ **'ಕ್ರಿಸ್ತಾ -ಪುರಾಣ್' 'ವೊವಿ'** ಚರಣಾಂಚೆರ್ ಲಿಕ್‌ಲ್ಲೆಂ.

ಹೆಂ ಮಹಾಕಾವ್ಯ್ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಂತ್ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲೆಂ ತರ್‌ಯೀ, ಸಾದ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಚಾ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಶಬ್ದಾಂಚೊ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕರುನ್ ಹರ್ಯೆಕ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಸಮ್ಜಾ ಸಾರ್ಕೆಂ ಲಿಖ್ಲಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಹ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಗ್ರಂಥ್‌ಕರ್ತ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಚಾ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಂತ್ ಅಶೆಂ ಬರೊವ್ನ್ ಆಸಾ: "*............ ಪಣ ಸುಧ ಮರಾಠಿ ಮಾಧಿಮಾ ಲೋಕಾಂಸಿ ನಕಳೆ ದೇಖುನು ಹ್ಯಾ ಪುರಾಣಾಚಾ ಫಳು ಬಹುತ ಜನಾಂಸಿ ಸಫಳು ಹೋಉಂ ಕಾಯ ಕೇಲಂ .... ಕವೇಸ್ವರಾಂಚಿಯೆ ರೀತು ಪ್ರಮಾಣೇ ಆಣಯೇಕೇ ಸೋಂಪೇಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚೇ ಭಾಷೆಚಂ ಉತರೇಂ ಠಾಯಿಂ ಠಾಯಿಂ ಮಿಸರಿತ ಕರುನ್ ಕವಿತ್ವ ಸೋಂಪೇಂ ಕೇಲಂ.*"

ಹೆಂ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಕಿತ್ಲಂ ಮರಾಠಿಚೇಂಗೀ ತಿತ್ಲೆಂಚ್ ಕೊಂಕಣಿಚೆಂಯೀ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಅಸಲೆಂ ಎಕ್ ಸಾಹಿತಿಕ್ ದಿರ್ವೆಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಚ್ಯಾ ಕಾತೊಲಿಕಾಂಕ್ ಸುಕಾನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಧರ್ಮ್- ಝುರಿಚೆಂ ಉದಕ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲೆಂ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವಾಚೆಂ ಖ್ಯಾಸ್ತ್ ಉಬಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೋಕ್ ಗೊಂಯ್ ಪೊಳುನ್ ಸುಲ್ಕಾರ್ ರಾಜ್ಯಾಂಚೊ ಆಸ್ರೊ ಮಾಗೊನ್ ಯೆತಾನಾ ಕ್ರೀಸ್ತಾ- ಪುರಾಣ್‌ಯೀ ಘೆವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ ರುಜ್ವಾತಿ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ ಆಯಿಲೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೋಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಇಕ್ಕೇರಿ ನಾಯಾಕಾಂಚಾ ಆಸ್ರ್ಯಾಖಾಲ್, ವ್ಯಾಪಾರಾಂತ್, ಸಾಗ್ವಳೆಂತ್ ಮುಖಾರ್ ಆಸೊನ್ "*ತುಪಿಂ ವ್ಹೊಡ್ ಆನಿ ಕಂಳ್ಯೊ್ಂ ಜಡ್*" ಮ್ಹಳ್ಳೆಬರಿ ಸುಖಾನ್ ಜಿಯೆತಾಲೊ, ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮ್‌ಯೀ ಖರ್‍ಯಾಪಣಾನ್. ಭಕ್ತಿಪಣಾನ್ ಸಾಂಬಾಳುನ್ ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾ-ಪುರಾಣಚೆ ಆನಿ ಥೊಡೆ ಶ್ಲೋಕ್ ವಾಚುನ್ ಆನಂದ್ ಭಗ್ತಾಲೊ. **1784** ಇಸ್ವೆಂತ್ ಟಿಪ್ಪು ಸರ್ದಾರಾನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ಧರ್ನ್ ಸೆರಿಂಗ್‌ಪಟ್ನಾಕ್ ವರ್ನ್ ಬಂದಡೆಕ್ ಒಳಗ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್‌ಯೀ ಸದಾನೀತ್ ಹ್ಯಾ ಪುರಾಣಾಚೆಂ ವಚನ್ ಕರುನ್ ಕುಡಿ-ಆತ್ಮ್ಯಾಚೊ ಸ್ಪಿರಿತ್ ಜಿವಂತ್ ದವರ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಚಾರಿತ್ರಂತ್ ಲಿಖುನ್ ಆಸಾ.[203]

7.4.1. ಪುರಾಣ್ ರಚ್ನುಕೆಚಿ ಪಾಟ್ ಭುಂಯ್:

ಪಾ| ಎಸ್ತೆವಾಂವ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಾಲ್ಸೆಸಾಟ್ಯಾ ಮಿಸಾಂವ್ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಆಸ್ತಾನಾ, ತಾಕಾ ಏಕ್ ಆಲೋಚನ್ ಆಯ್ಲಿ, ಜೆಜು ಕ್ರಿಸ್ತಾಚೊ ಶುಭ್ - ಸಂದೇಶ್ ಬಲತ್ಕಾರಾನ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕೀ, ಖರ್‍ಯಾ ಸಂಪರ್ಕ್ ಸಾಧನಾಂನಿ, ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂನಿ ಸುಲಭಾಯೆರ್ ಒಳ್ಕೊಂಚ್ಯಾ ವಿಧನಾಂನಿ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಪ್ರತಿಫಳ್ ಮೆಳ್ಚೆಂ ಸಾಧ್ಯತಾಯ್ ಚಡ್ ಮ್ಹಣ್ ತಾಂಕಾಂ ಬೊಗ್ಲೆಂ.

ಭಾಸ್ ಏಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಸಂಪರ್ಕ್ ಸಾಧನ್. ತೊ ಸಾದ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಕ್ತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಶಿಕ್ಲೊ, ತಾಣೆ ಹ್ಯಾ ಭಾಶೆಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ರಚ್ಲೆಂ ಆನಿ ತೊರ್ಣಾಯ್ ಬರೊವ್ನ್ ಕಾಡ್ಲಿ. ಪುಣ್ ಆನಿಕಯ್ ಚಡ್ತಿಕ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ಜಾಯ್ ಪಡ್ಲೆಂ. ಗಾಂವ್ಪ್ರಾ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ್ ನಿಪಾಸಿ ಮರಾಠಿ ಉಲಯ್ತಾಲೆ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಭಾಶೆನ್ ಉಂಚ್ಲೆಂ ಹಿತ್ಯ್ ಆಸ್ಲೆಂ. ಶಿಕ್ಲಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ಹೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವಾಚುಂಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಸ್ ನಾತ್ಲೆಂ. ಹಿಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ತಾಂಕಾ ವಾಚುಂಕ್ ಆಪ್ತ್ಯಾರ್ದ್ಲೆಲೆಂ, ಆನಿ ತಶೆಂಚ್ ಚ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವಾಚುಂಕ್ ತಾಂಕಾಂ ಮೆಳ್ನಾತ್ಲೆಂ. ನವ್ಯಾ ಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ದೊತೊರ್ಣಿಂಚೆಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಮಾತ್ರ್ ನಿಟಂ ಆಸ್ತಾಂ, ತಾಂಚೆಂ ಮನಾಂ ಕಾಳಿಜ್ ಫಾಂಯ್ದೊವ್ನ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಸಂಭ್ರಮಾನಿ ಆನಿ ವಿರ್ಙ್ಗುಳೆಚಾ (leisure) ಳಾರ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರುಂಕ್ ಏಕಾ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ರ್ವಾರ್ಣಿಂ ಕ್ರಿಸ್ತ- ಪುರಾಣಾಚಿ ರಚ್ಣುಕ್ ಜಾಲಿ. ಹ್ಯಾ ರಚ್ಣುಕೆಚಾ ಪ್ರಾರಂಬಾಚಿ ಚರಿತ್ರ | ಎಸ್ತೆವಾಂವಾನ್ ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣೆಂ ಅಶಿ ಆಸಾ "ಏಕ್ ದೀಸ್ ತೊರ್ಣಿಚಾ ಶಿಕೊವ್ಣೆಚೊ ವೇಳ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾ ಏಕ್ಲೊ ಶಿಕ್ಲಿ ನವ್ಯೊ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ತಾಕಾ ಟ್ಲೊ ಆನಿ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣಾಲೊ *"ದೊತೊರ್ನ್ ಬರಿ ಆಸಾ ಪುಣ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಪುರ್ಸತೆಚಾ ಳಾರ್ ವಾಚುಂಕ್, ತಾಚಿ ಸೊಭಾಯ್ ಚಾಕುಂಕ್ ಆನಿ ಭೊಗುಂಕ್ ಆಸ್ಚೆ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಚ್ಯಾ ಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ನಾಂ ತರ್ ಜಾಲೆಂ ಆಮಿ ಪುರ್ಸತೆಚೊ ವೇಳ್ ಕ್ವೆಂ ಉಲವ್ನ್. ಮುಗಾರ್ ಖೆಳೊನ್ ವಿಭಾಡಿಜೆ ಪಡ್ತಲೊ. ಆಮ್ಕಾಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಮಾರ್ಗಾಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ಭಂಡಾರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾಚ್ ಭಾಶೆನ್, ಹಿಂದು ಧರ್ಮಾಂತ್ ರ್ಲ್ಯಾ ಪುರಾಣಾ ಭಾಶೆನ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಜೊಯ್ ಬರೆಂ"* ಮ್ಹಣೊನ್ ಉಗ್ತ್ಯಾನ್ ನ್ಯಾಯ್ ಉಚಾರಿಲಾಗ್ಲೊ.[204]

ಫಾ| ಎಸ್ತೆವಾಂವಾನ್ ಹೆಂ ಆಹ್ವಾನ್ ಸ್ವೀಕರಿಲೆಂ. ಹೆಂ ಪುರಾಣ್ ಬರೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಚಿರ್ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚ್ಯಾ ಲೋಕಾಂಚಿ ಬಾಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಮರಾಠಿ ಬಾಸ್ ಪ್ರಾರಂಭಾ ನ್ ಶಿಕಾಜೆ ಪಡ್ಲಿ. ತೊ ತ್ಯಾ ಭಾಶೆಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಶಿಕ್ಲೊ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ತ್ಯಾ ಶೆಚೆಂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ಲೆ ಉಂಚ್ಲೆ ಸಂಕೇತ್ ಸಮೇತ್ ಶಿಕ್ಲೊ. ಣೆಂ ಹೆಂ ಮಹಾಕಾವ್ಯ್ ಬರಯ್ತಾನಾ ವಿವಿದ್ ಅಂತರಾಚಾ ಲೋಕಾ ಪಾಸುನ್‌ಯಿ ಕೊವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ತಾಕಾ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಲ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಕಠಿಣ್ ಶಬ್ದಾಂ ವ್ಯಾಕ್ ಸದಾಂ ಉಪ್ಯೋಗಾಚಿ ಶಬ್ದ್ ವಾಪರುನ್ ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಪರ್ಯೆಕ್ಯಾಂಕ್ ಸಮ್ಜಾ ರ್ಕೊ, ಚಡುಣೆಂ 1605-1608 ಇಸ್ತ್ ಮಧೆಂ ಬರೊವ್ನ್ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಆನಿ 1616 ಸ್ವಾಂತ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಛಾಪುಲ್ಲೆಂ. ಹೊ ಕ್ರಿಸ್ತ-ಪುರಾಣ್ ಗ್ರಂಥ್ ಇತ್ಲೊ ಕಪ್ರಿಯೊಗಾಳ್ ಜಾಲೊಕೀ, ಹ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಚಿ ದುಸ್ರಿ ಆವೃತ್ತಿ ಸಾಂ ಪ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಜಿಫ್ ಸಿಸಿಚೊ ಫಾ| ಗಸ್ಪಾರ್ ದೆ ಏಸ್ ಮಿಗ್ವೆಲ್ ಹಾಚಾ ನೇತೃತ್ವಾಚೆರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಸೆರ್ದೊರ್ತಾಂನಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ 1646 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಹಾತ್- ಬರ್ಪಾಂತ್ ಬರೊವ್ನ್,

1649 ಮೂಳ್ ಪೊರ್ಚುಗೀಸ್ ನಾಂವಾಂ ಬದ್ಲಾಕ್ ಭಾರತೀಯ್ ತಕ್ಲೆ ನಾಂವಾಚೆರ್ 'ಪುರಾಣ್' ಹ್ಯಾ ನಾಂವಾಂರ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಚೆಂ ಪೊರ್ಚುಗೀಸ್ ನಾಂವಾಚೆಂ ಇಂಗ್ಲೀಷಾನ್ ಅನುವಾದ್ ಅಶೆಂ ಆಸಾ : "Treatise on the coming of the Redeemer into the world". **ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಅನಿಕೀಯ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾವ್ನ್ ಹಾಚೊ ಖಿಯ್ಸ್ ಚಡ್ಲೊ, ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಪಕತ್ ಪಾಂಚ್ ವರ್ಸಾಂನಿ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 1654 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಹಾಚಿ ತಿಸ್ರಿ ಆವೃತ್ತಿ ಛಾಯ್ರ್ ಕಾಡಿಜೆ ಪಡ್ಲಿ, ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಹೊ ಮೊಲಾಧಿಕ್ ಗ್ರಂಥ್ ರಚ್ಚುನ್ ಜಾವ್ನ್ ಬರೇ 40 ವರ್ಸಾಂನಿ ಹಾಚೊ ತೀನ್ ಆವೃತ್ತಿ ಛಾಯ್ರ್ ಆಯ್ಲೊ.**[205]

7.4.2 ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ 'ಪುರಾಣಾ'ಕ್ ಪುನರ್ ಜೀವ್:

ಕ್ರಿಸ್ತಾ-ಪುರಾಣ್ ಮಹಾಕಾವ್ಯಾಚೊ ಪಯ್ಲೊ ಪ್ರಕಟ್ಲೆ ಥಾವ್ನ್ 40 ವರ್ಸಾಂ ಭಿತರ್ ತೀನ್ ಫಳಾಧಿಕ್ ಆವೃತ್ತ್ಯೊ (Editions) ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಕ್ ಪಾಯ್ ದವರ್ತಾನಾ, ಥೊಡ್ಯೊ ಹಾತ್ ಪ್ರತಿಯೊ ಕೇವಲ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ಕೆನರಾಚಾ ಮಂತನಾಚಾ ಘರಾಂನಿ 'ಮೊಲಾಧಿಕ್ ದಿರ್ವೆಂ' ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ದರ್ವಲೆಲ್ಯೊ ಸೊಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಎಕ್‌ಚ್ ಎಕ್ ಛಾಪುಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ಭಾರತಾಂತ್, ಜಾಂವ್ ಯುರೋಪಾಂತ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ನಾ[206]

ಹ್ಯಾ ಮಹಾಕಾವ್ಯಚೊ ಆವೃತ್ತಿ ತೀನ್ ಪಾವ್ಪಿ ಛಾಪುನ್ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾರಿ, ಎಕ್‌ಚ್ ಎಕ್ ಪ್ರತಿ ಝುಳ್ಕೆಕೀ ದಿಸಾನಾ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ, ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಛಾಪುನ್ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೊಗೀ ವ ಹಾತ್-ಬರ್ಪಾನ್‌ಂಚ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲ್ಲೊಗೀ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ದುಬಾವ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ಹೆರ್ ಸಬಾರ್ ಕಾರಾಣಾಂ ಹೊ ದುಬಾವ್ ನಿವ್ರಾಯ್ತಾ. ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಸುವಾತೆರ್ ಭಾರತೀಯ್ ವಾತಾವರಣ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ದವರುಂಕ್ ಸಹಜ್‌ಲ್ಲೆಂ ನ್ಹಯ್. ದುಸ್ರ್ಯಾ ಸುವಾತೆರ್ ಪೊರ್ಚುಗೀಸಾಂನಿ ಉಬಾರ್‌ಲ್ಲೆಂ ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವಾಚೆಂ ಖ್ಯಾಸ್ತ್. ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಗಾಂವ್ಟಾ ಭಾಷೆಚೆಂ ಸರ್ವ್ ದಸ್ತಾವೆಜಾಂ ನಾಶ್ ಕರುಂಕ್ ಆದೇಶ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ 1684 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವ್ ಅಧಿಕಾರಿಂಚಾ ಹುಕ್ಮ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಉಲೊಂವ್ಕ್‌ಯೀ ಅಡ್ಯಾರ್ಲೆಲೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಹೆ ಗ್ರಂಥ್‌ಯೀ ನಾಶ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್ ಆಸ್ತಲೆ.

1784 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ಸೆರಿಂಗ್‌ಪಟ್ಣಾಕ್ ವರುನ್, ಸುಮಾರ್ 15 ವರ್ಸಾಂ ಮ್ಹಣಾಸರ್ ಮಣ್ಜೆ 1799 ಪರ್ಯ್ಯಾಂತ್ ಬಂದಡೆಂತ್ ನಿಷ್ಟುರ್ ಇಜಾ ದಿಲ್ಯಾರಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷಾಚಾ ಹಾತಾಂತ್ ಲಡಾಯೆಂತ್ ಪಡಾವ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ವಾಂಚೊನ್ ಉರ್‌ಲ್ಲೆ ಥೊಡೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಡ್ಯಾಳಾಕ್ ಪಾಟಿಂ ಆಯಿಲ್ಲೆ. **ಟಿಪ್ಪುಚ್ಯಾ ಹುಕ್ಮ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಹ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ಧರ್ನ್ ವೊರ್ತಾನಾ 'ಪುರಾಣ್' ಬಗ್ಲೆಕ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತೆ ಬಂಧಿಂತ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಹ್ಯಾ ಪುರಾಣಾಂತ್ಲೆ ಶ್ಲೋಕ್ ವಾಚುನ್ ತೆ**

ಘುಣಾವಣ್ ಜೊಗ್ರಾತ ಜಾತ್ಯಾನ್, ಪುಣಿಂ ಯೆತಾನಾಂಯ್ ಘೊವ್ಯಾಂಚಿ ಹಾತಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಪುರಾಣಾಚ್ಯೊ ಪ್ರತಿಯೊ ಆಸ್‌ಲ್ಯೊ ಜಾವ್ಯೆತ್. ಟಿಪ್ಪುಚ್ಯಾ ಪಾಸಾಂತ್ಲಿಂ ಸುಟೊನ್ ಪುಣಿಂ ಗಾಂವಾಕ್ ಯೆತಾಚ್ ಅಪ್ಪೂರ್ಪ್ ಏಕಾ ಘರಾ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ ಲಿಖಿತಾಂಚಿಂ ನಕ್ಲಾಂ ಪರ್ತುನ್ ಕಾಡ್ನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪೂರ್ವಜಾಂನಿ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಂತಿಗೊ ಆನಿ ಪುರಾಣಾಂ ಇತ್ಯಾದಿ ಉರಯ್ಲಿಂ ಮ್ಹಣ್ ಚಾರಿತ್ರಾ ಸಾಂಗ್ತಾ.

ಹ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರ ಪರ್ಮಾಣಿಂ, ಕ್ರಿಸ್ತಾ ಪುರಾಣ್ ಪಯ್ಲೆಂ 'ಮಂಗ್ಳೂರ್ ದಿರ್ವೆಂ' ಪತ್ರ್ಯಾನ್ ಛಾಪ್ಲೆಂ, ಗರ್ಜೆವಂತಾಂಕ್ ಮೆಳಾಸೆಂ ಕರ್ಚೆ ಆಲೋಚನ್ ಘೊವ್ಯಾ ಮಂಗ್ಳುರ್ಲ್ಯಾರ್ ಪಾಲ್ವ್ಯಾಂಚಿ ಮತಿಂತ್ ಆಯ್ಲಿ, ಆನಿ ತ್ಯಾ ಪರ್ವಾಣೆ 1907 ಇಸ್ವೆಂತ್, ಸಾಂ. ಎಲೋಸಿಯುಸ್ ಕಾಲೇಜಿಚಿ ಕವೇಶ್ವರ್ ಜೊಸೆಫ್ ಎಲ್ ಸಲ್ದಾನ್ಹಾ ಬಿ.ಎ. ಹಾಂಚಿ ಸಂಪಾದಕ್ಪಣಾ ಖಾಲ್ ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಪತ್ರ್ಯಾನ್ ಛಾಪುನ್ ಕಾಡ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಮಾಹತ್ಯಾಯ್ತೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಪುನರ್ ಛಾಪ್ಲ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಚ್ಯಾ ಸಂಪಾದಕಾಚಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಂತ್ (Editor's Preface) ಇಂಗ್ಲಿಷಾಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲೆ ಬರಿ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಅಸಾ ತಶೆಂ ದಿತಾಂ.

"The scheme of printing the Christian Purana had its origin in a suggestion made by Mr. J.A. Saldanha, B.A.L.L.B., Sub - Judge of Alibagh, Bombay presidency, in his learned lecture on Fr. Stephen's Work, delivered three years ago in the Catholic Union Club, Mangalore. In order to obtain as many copies of the book as possible as well as to evoke interest in the almost forgotten classic of the Konkan, he undertook a journey to Goa and along the western coast, lectures such as the one read by him before the members of the Bombay branch of the Royal Asiatic Society. In thus bestirring himself in behalf of the worthy cause, Mr. Saldanha may justly be held entitled to no small share of thankful recognition with respect to the present publication.

From the very outset the patriotic project had the fullest approbation and hearty sympathy of the very Rev. E. Frachetti, S.J., the then superior of the Jesuit Mission in Mangalore. Inquiries were directed by him to London, Lisbon and Rome, regarding any servicing copies of the 'Puranna', but though the inquires have been productive of much good in enlisting the sympathies of learned persons. And associations no evidence has been forthcoming of a single copy being extant outside India.

For want of funds, however, the undertaking had to be put off till it received the necessary material support of Mr. Simon Alvares, well-known for his public-spirited and beneficent activities in the cause of education and of social reform in South Canara.

Mr. Alvares has proved a true patron of literature by generously guaranteeing the full amount needed to have one thousand copies of the book printed by the Codialbail Press, Mangalore.......

The work, as now brought out, may be regarded as an 'editio princeps' it consideration of the total absence of printed copies of in whether in or outside India.....

My thanks are also due to Messrs. Dunbar Brothers of Parel, Bombay, Mr. Marian Saldanha an enthusiast of Puranic literature, Mr. Julian Coelho, and Rev. S.B.C. Luis, for the kind loan of their precious manuscript copies of the book, which have been of the almost utility in the work of collation. Mr. J.A. Saldanha, too has very obligingly favored me with a copy in Devnagari Characters, to which references has been made in the Introduction. ....

The Rev. Brother L. Doneda S.J. the superintendent of the Codialbail Press, merits special mention for the neat execution of an oriental work involving an unusual outlay of type and unavoidable delays. In Mr. J.J. Rego of the same Press I have found an able adjutant in proof - reading which has been of a kind much out of the common, while his suggestions at various stages of the work have tended to the improvement of the letter-press and the general get-up of the book....[207]

Joseph L. Saldanha

7.4.3 ಕವೇಶ್ವರ್ ಜುಜೆ ಸಲ್ಡಾಞ್ಞ (1869-1928)

ಜುಜೆ ಸಲ್ಡಾಞ್ಞ

ಜೊಸೆಪ್ ಲೂವಿಸ್ ಸಲ್ಡಾಞ್ಞ (ಜುಜೆ ಸಲ್ಡಾಞ್ಞ) ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಸಾಂ. ಎಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿಂತ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಾಷೆಚೆಂ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ತಾಣೆ ಹಾತ್ ಬರ್‍ಪಾರ್ ಆಸ್‌ಲೊ ಕ್ರಿಸ್ತಾ ಪುರಾಣ್, ದೋನ್ ವರ್ಸಾಂ ವಾವ್ರ್ ಕರುನ್ ರೋಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಹಾಚಾ ಸಂಪದಾಕ್ಪಣಾಖಾಲ್ 1907 ಇಸ್ವೆಂತ್ ರೊಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಪುನರ್ ಛಾಪ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಬೃಹತ್ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ 597 ಬೃಹತ್ ಪಾನಾಂ ಆನಿ 46 ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಚಿಂ ಪಾನಾಂ ಆಸಾತ್. ಶ್ರೀ ಜುಜೆ ಸಲ್ಡಾಞ್ಞ ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಚೊ ಪಯ್ಲೊ ಕವಿ ಜಾವ್ನ್, 'ಕವೇಶ್ವರ್' ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವಾಡ್ಲಾ. ತೊ ಸಬಾರ್ ಬಾಷೆಂಚೊ ಪಿದ್ವಾನ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾಷೆಚೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಕವಿ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೊ.[208]

ರಾಕ್ಣೊ ರುಪ್ಯೋತ್ಸವ್ (1939-1963) ಅಂಕೊ ಪಾನ್ 35 ಹ್ಯಾ ಕವೇಶ್ವರ್ ಜುಜೆ ಸಲ್ಡಾಞ್ಞ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಅಸೊ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಆಸಾ. .. ವಿದ್ವಾಸಂಪನ್ನ್ ಆನಿ ಕವಿ ಜುಜೆ (ಬೆಬಿ) ಸಲ್ಡಾಞ್ಞ... ತೊ ತರ್ ನಹಿಂ, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣ್ ಆಮಿ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಛಾಯ್ಸ್

ಕರ್ತೆಂಚೆ ಸಾರ್ಲೆಂ. ತಾಚ್ಯಾ ಪಿಸ್ತ್ಯಾಂತ್ ದಿವ್ಯಾರ್ಚಾ ರುಷ್ಪ್ರೀತ್ರಪ್ ಅಂಕ್ಯಾಂತ್ ಸಿಲ್ವೆಸ್ತರ್ ಮಿನೆಜ್ ಬಾಪ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ: "..... *ತಾಚೆ ಪಿಟುತ್ರ್ ಕಾತಿ, ತಾಚೆ ಬಾಸಾಂಚೆ ಜಾಗ್ಯಾಯಿರ್, ತಾಚೆಂ ಕವಿತೆಚೆಂ ವೇಗ - ಹೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಏಕ್ ವಿಶೇಷ್ ಆಶೀರ್ವಾದ್ ದೇವಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸೇವಕಾಕ್ ದಿಲ್ಲೊ. ಪುರಾಣಾ ಪಾಸ್ವತ್ ಮುಜೆ ಸಲ್ಪಾ ಗಾನ್ ಕಾಪ್ಲಿ ವಾಂಚ್ಪಿ ಕಿತ್ ಆಸ್ಸಿ ಸಂಗಾತ್. ಪುಣ್ ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊ ಮುಕ್ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಬಾರ್ಂತ್‌ಯಿ ತೊ ವಾಪುರ್ಲಾ ಮ್ಹಣ್ ಚಡಾವತ್ ಪಣಾಂಕ್ ಕಿತ್ ನಾ. ತ್ಯಾ ಚ್ಯೆ ಮುಕಾಚೆ ಅಕ್ರೇಕ್ ಅಸ್ಟ "ಪ್ಲೆಯಿತ್ ಆಪ್ ಅಮ್ರ್ತಾ ಪಾಪಾ ಸಾಯುತ್ರಿಕ್" ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಉತ್ತಿಮ್ ಶೋಧಿಕ್, ಇಂಗ್ಲೀಷಾಂತ್ ಸಯ್ತ್ ನಾಂವ್ ಪ್ಲೆಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಕವೇಶ್ವರಾನ್ ಲಾತೀನ್ ಥಾವ್ನ್ ಭಾಷಾಂತರ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ."*

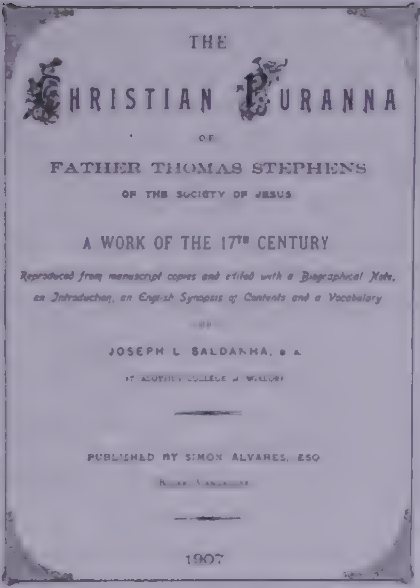
THE

CHRISTIAN PURANNA

OF

FATHER THOMAS STEPHENS

OF THE SOCIETY OF JESUS

A WORK OF THE 17TH CENTURY

Reproduced from manuscript copies and edited with a Biographical Note, an Introduction, an English Synopsis of Contents and a Vocabulary

BY

JOSEPH L. SALDANHA, B.A.

ST. ALOYSIUS COLLEGE, MANGALORE

PUBLISHED BY SIMON ALVARES, ESQ.

1907

7.4.4. ಕ್ರಿಸ್ತಾ-ಪುರಾಣ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್

ಕ್ರಿಸ್ತಾ-ಪುರಾಣ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಛಾಪುಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಸ್ಯಾಂತ್ ರಾಕ್ಣ್ಯಾಕ್ 35 ವರ್ಸಾಂ ಭರ್ಲ್ಯಾ ಉಪಾಸಾಕ್ (1938-1973) ಕಾಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ 'ಅಮುರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ' ಸ್ಮಾರಕ್ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ (ಸಂಪಾದಿ ಬಾಪ್ ಮಾರ್ಕ್ ವಾಲ್ಡರ್ ಎಂ.ಎ.) ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ - ಬರಯ್ಣಾರ್ ಪಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ಡಾಣ್ಹಾ ಪಾನ್ 178-179 ಅಸೊ ವಿವರ್ ಆಸಾ

"..... .... ಮಹಾನ್ ವಿದ್ವಾಂಸ್ ಕವೇಶ್ವರ್ ಜುಜೆ ಸಲ್ಡಾಣ್ಹಾನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾ - ಪುರಾಣ್ ರೋಮಿಂತ್, ಅರ್ಥ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಜಾಯ್ಶ್ಯಾಕೆರ್ ಜಾಗ್ರ್ತ ವಿವರ್ ದೀವ್ನ್ ಛಾಪ್ಯಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ... ಬಾಲ್ಯಾಂ ಲೋಕಾಕ್ ತಾಚೆ ಗೂಂಡಾಯ್ ಆನಿ ಊಂಚಾಯ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ಸುಲಭ್ ಜಾಲೆಂನಾ. ತೊ ತತ್ವಾರ್ ಬಹುಮುಲ್ಯಾಕ್ ಉಗ್ಡೊ ಕೆಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತ್ ಫಾ| ಲಿಯಾಂವ್ ಸಲ್ಡಾಣ್ಹಾಚಿ. ಫಿಸ್ರ್ ಫೆರ್ನಾಂದಾಚ್ಯಾ ಉತ್ತೇಜನಾಖಾಲ್ ತಾಣೆ

ಪುರಾಣಾಂತ್ಲೆ ಥೊಡೆ ಭಾಗ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಛಾಯ್ಸ್ ಕರುನ್ ಹಾಂಗಾಚಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ತಶೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪ್ರೇಮಿಂಕ್ ಉಪ್ಕಾರ್ ಕೆಲೊ. ತೆಂ ಕಾಮ್ ಜುಜೆ ರೇಗಾನ್ ಆನಿ ಹೆರಾಂನಿ ಮುಖಾರ್ ವ್ಹೆಲೆಂ, ತವಳ್ ತಾಣೆಂ ಪುರಾಣಾಂತ್ಲೆ ಥೊಡೆ ಶ್ಲೋಕ್ ವಿಂಚುನ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಛಾಪುನ್ ಅಪುಟ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ತಾಂಚೊ ಅರ್ಥ್ ವಿವರ್ ದೀವ್ನ್ ಛಾಯ್ನ್ ಕೆಲೆ. ತಶೆಂ ವಾವುರ್ಲೆಲ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿಂ ಶ್ರಿ ಫೆ. ಪಾವ್ಲ್ ನೊರೊಞ್ ಚಡ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಜಾಲಾ. ತ್ಯಾ ಸಂಬಂಧಾಚೊ ತಾಚೊ ವಾವ್ರ್ ತವಳ್ ತವಳ್ ಪತ್ರಾಂನಿ ವ್ಯಕ್ತ್ ಜಾಲಾ ಮಾತ್ರ್ ನಹಿಂ, ತಾಣೆಂಯಿೀ ಪುರಾಣಾಂತ್ಲೆ ಥೊಡೆ ಭಾಗ್ ವಿಂಚುನ್ 'ಪುರಾಣಾಂತ್ಲಿ ವಿಂಚವ್ಣಿ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ನಾಂವಾ ಖಾಲ್ ಛಾಯ್ಸ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್."

ಕ್ರಿಸ್ತ ಪುರಾಣ್

Christa Puran

ಪುರಾಣಾಚಿಂ ಗಾಯನಾಂ

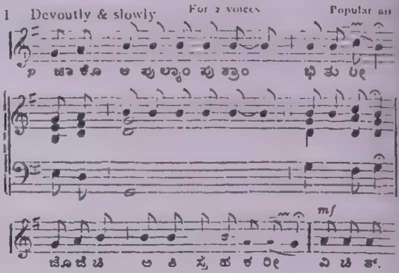

'ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಿರ್ವೆಂ' ಪತ್ರಾರ್ - ದಶೆಂಬರ್ 16, 1924 ಅಂಕೊ ಪಾನ್ 277 (ಪುರಾಣ್ ಪುಸ್ತಕಾಚೊ ನಮುನೊ) ಪರಿಕ್ಷಾರ್ಥ್ ಛಾಪೊ ಮ್ಹಣ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಪುರಾಣಾಚೆ ಥೊಡೆ ಶ್ಲೋಕ್ ಛಾಪ್ಲ್ಯಾತ್.

ಹ್ಯಾ ಪರಿಕ್ಷಾರ್ಥ್ ಪ್ರಗಟ್ಣೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕೆ.ಸಿ.ಟಿ.ಎಸ್. ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ ದಶೆಂಬರ್ 1934 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಚೆಂ ಜನನ್ ಆನಿ 1937 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪುರಾಣಾಚೊ ದುಸ್ರೊ ಭಾಗ್ ಜೆಜು ಕ್ರಿಸ್ತಾಚೆಂ ಮರಣ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯೊ ದೋನ್ ಕಡ್ತಿಲ್ಯೊ ಸಂಗೀತಾಚಿಂ ಸೊಲ್ವಾಂ ಘಾಲುನ್ "ಮನ್ಶ್ಯಾಕುಳಾಚಾ ಸೊಡ್ವೊಣೆಚಾ XIX ಶತಮಾನಿಕ್ ಜುಬಿಲೆವಾಚಾ ಉಡಾಸಾಕ್ ಆನಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜಾಂಕ್ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾಕ್ ಬಂಧಿಕ್ ವೆಲ್ಲ್ಯಾ CL ವರ್ಸಾಚಾ ಉಡಾಸಾಕ್‌ಯಿೀ ಪುರಾಣ್ ಕಡ್ತಿಲ್ ಉಪ್ಕಾರಿ ಮನಾನ್ ಭೆಟ್ಟೈಲ್ಯಾ."

ಮನ್ಶ್ಯಾಕುಳಾಚಾ ಸೊಡ್ವೊಣೆಚಾ

XIX ಶತಮಾನಿಕ್ ಜುಬಿಲೆಚಾ ಉಡಾಸಾಕ್

ಆನಿ

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜಾಂಕ್ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾಕ್ ಬಂದಿಕ್ ವೆಲ್ಲ್ಯಾ

CL ವರ್ಸಾಚಾ ಉಡಾಸಾಕ್

ಯಿ ಪುರಾಣ್ ಕಡ್ತಿಲ್

ಉಪ್ಕಾರಿ ಮನಾನ್ ಭೆಟ್ಟೈಲ್ಯಾ.

ಹ್ಯಾ ಕಡ್ತಿಲೆಚಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಭಾಗಾಚಾ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಂತ್ ಅಸೆಂ

ಬರೊವ್ನ್ ಆಸಾ: "ಸುರ್ವೆಲಿ ಸಾಂಗ್ಲಿ..... .. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣ್ - ಸುಮಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಕ್ ಪೊಡ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಆಯ್ತಿವಾರ್ ಇಗರ್ಜೆಂತ್ ಜಾಯ್ತ್ ಆಯ್ಕಾಂ. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್‌ಪಣ್ ಮತ್ಕ್ಯಾಂಚೊ ವೇಳ್ ಆಯಿಲ್ಯಾ, ವೆಳಾರ್ ಹೆಂ ಪೊಳಾಫಿಕ್ ಹಾತರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂನಿ ಘಾವಾತ್ ಜಿವ್ರೊ ದೊವ್ರುಂಕ್ ಉಪಯೋಗ್ಲಿಲ್ಲೆಂ. ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್, ತಾಂಕಾಂ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾಕ್ ಟಪ್ಪ್ಯಾನ್ ಧರ್ನ್ ವೆಲ್ಯಾ, ವೆಳಾರ್ ಆಮ್ಚೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ - ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆಮ್ತುರಾ ಸೊಂತಾಚೆ. ಘೆಣ್ತಾಂ ಪರ್ಗಟೆ ಪುರಾಣ್ ವಾಚುನ್ ಆನಿ ಆಯ್ಕೊನ್ ಫೊಳ್ ಕಾಡ್ತಾತ್. ಕಷ್ಟಾಂ ಆನಿ ಆಕಾಂತಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್, ಇಗರ್ಜೆ ಆನಿ ಪಾದ್ರಿ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆ ಕಡೆನ್, ಅಡ್ಡಣೆಚ್ಯಾ ಘಡಿಯೆರ್, ಮೊರ್ನಾಚ್ಯಾ ಘಡಿಯೆ ಪುರಾಣಾಚ್ಯಾ ವಾಚ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ತಾಂಕಾಂ ಧೈರ್ ಆನಿ ಬುಜಾವ್ಣೆಕ್ ಮೆಳ್ತಾಲೆಂ ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ ಕಷ್ಟ್ ಸೊಸುಂಕ್ ಸೊಸ್ಣಿಕಾಯ್ ಲಾಭ್ತಾಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಆಮ್ಚಿ ಗಾಂವ್ಚಿ ಚರಿತ್ರಾ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ದಾಕೊವ್ನ್ ದಿತಾ. ಪುರಾಣ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ತಾಂಕಾಂ ಸುಮೊತ್ತಿಚೆಂ ಉಬ್ಯಾತ್ ದಿವ್ಯೆಂ ಖಾಂಯೆಂ. ತಾಂತುಂ ನಿಯಾಳ್, ಮಾಗ್ಣೆಂ ಆನಿ ಸುಮೊತ್ತಿಚಿ ಚಡಾವತ್ ಶಿಕೊಣ್ ಆಟಾಪ್ನ್ ಆಸಾ.

ಹೆಂ ಸಗ್ಳೆಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣ್ ನಾಗರಿ ಬಿರ್ಸಾನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂನಿ ಬರೊವ್ನ್ ದವರ್ಲೆಲೆಂ ಆಸಾ. ಯೆಂ ಸಗ್ಳೆಂ ಪುರಾಣ್ ಸಿ. ಜುಜೆ ಸಲ್ಡಾಞಾನ್ ರೊಮಾನ್ ಅಕ್ಷರಾಂನಿ ಬರೊವ್ನ್ ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಮೈಲ್ ಛಾಪ್ಖಾನ್ಯಾಂತ್ ಛಾಪ್ನ್ ವರ್ಸಾಂ ಜಾಲಿಂ. ಹಾಚೆ ಪಯ್ಲೆಂ ಜೆಜು ಕ್ರಿಸ್ತಾಚ್ಯಾ ಜಲ್ಮಾಚ್ಯೊ, ಮೊರ್ನಾಚ್ಯೊ ಆನಿ ಜಿವಂತ್‌ಪಣಾಚ್ಯೊ ಮುಖ್ಯ್ ಸಂಗ್ತಿ ವಿಂಚುನ್ ಕಾಡ್ನ್ ಪುನಾಚ್ಯಾ ಫಿಸ್ಲ್ ಸಾಯ್ಬಾನ್ ನಗರಿ ಬಿರ್ಸಾನ್ ಆಯ್ತೆವಾರ್ ಛಾಪ್ಲ್ಯಾತ್.

ಇತ್ಲೆಂ ಪೊಳಾಫಿಕ್ ಪುರಾಣ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕಥೊಲಿಕ್ ಕುಟ್ಮಾಂನಿ ಸರಾಗ್ ವಿಸ್ತಾರಾ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಳೆಲ್ಲಿ ಆಮ್ಚಿ ಉರ್ಬೆವ್ಣೆಂತ್ ಫಿಸ್ಲ್ ಸಾಯ್ಬಾಚೊ ಅತ್ರೆಗ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಆನಿ ರೊಮಾನ್ ಯಾ ನಗರಿ ಬರಾಪ್ ಗೊತ್ತು ನಾತ್‌ಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತಿ ತೆಂ ಆಸಾ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಳಿ ತಾಂಚಿ ಅಪೇಕ್ಷಾ. ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್, ತಾಣೆಂ ಉಮೆದ್ ದಿಲ್ಯಾ, ಪರ್ಮಾಣೆ ಜೆಜು ಕ್ರಿಸ್ತಾಚ್ಯಾ ಜಿಣಿಯೆಚ್ಯೊ ಮುಖ್ಯ್ ಸಂಗ್ತಿ ಕನ್ನಡ ಬಿರ್ಸಾನ್ ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸೂಚನಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಯೆಕಾ ಕುಶಿನ್ ಮೂಳ್-ಪುರಾಣ್ ಆನಿ ಅನ್ಯೇಕಾ ಕುಶಿನ್ ವಿವರ್ - ಗಾಯನ್, ಉತ್ರಾಕ್ ಉತರ್ ಅರ್ಥ್ ದಾಕೊಂವ್ಚೆ ಅಂಕೆ ಘಾಲ್ನ್ ಛಾಪುಂಕ್ ಸುರು ಕೆಲ್ಯಾತ್. ಅಶೆಂ ಛಾಪ್ಲಿಲ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಪುರಾಣಾಚೆಂ ವಾಂಟೊ ಜಾಂವ್ ವಿವರಾಚೊ ವಾಂಟೊ ಜಾಂವ್ ಕಂಠಾರ್ ಕರಿಜೆತ್.

ಪುರಾಣ್ ಗಾಯನ್ ಕರುಂಕ್ ಸಸಾರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಕಡ್ತಿಲೆಚ್ಯಾ ಸುರ್ವೆರ್ ಸ ವಿಂಗಡ್ ವಿಂಗಡ್ ಕಂತಾರಾಚೆ ತಾಳೆ ದಾಕೊವ್ನ್ ದಿಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಸಾಂಗಾತಾಚ್ಯ ಹಾರ್ಮೊನಿಯಾಮಾಚೆಂ ಗಾಯಾನಿ ದಿಲಾಂ. ಹಾಂಚೆಂ ಪಯ್ಕಿ ಖಂಚಾಯಿ ತಾಳ್ಯಾನ್ ಪುರಾಣ್ ಯಾ ತಾಚೊ ವಿವರ್ ಗಾಯನ್ ಕರಿಜೆತ್."

ಕೊಸೆಸಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್ — ಸಂಪಾದಕ್

ದಸೆಂಬರ್ 8, 1934

ಹ್ಯಾ ದೋನಿ ಕಡ್ತಿಲ್ಯೊ ಪ್ರಕಟ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, 1952 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜುವಾಂವ್ ಜುಜೆ ರೇಗ್ ಆನಿ ಫೆಲಿಸ್ ಪಾವ್ಲ್ ನೊರೆಂಞ ಹಾಣಿಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ `ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣಾಂತ್ಲಿ ವಿಂಚೊಣ್' ಮೂಳ್ ಶ್ಲೋಕ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ತರ್ಜುಮೊ ಆಟಾಪ್ಲೊಲೊ ಏಕ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಪ್ರಗಟ್ಲಾ. `ಪರಿಕ್ಷಾರ್ಥ್ ಛಾಪೊ' ಮ್ಹಣ್ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಪಾನಾರ್ ಛಾಪ್ಲಾಂ. ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್, ಪಯ್ಲೆಂ ಅವಸ್ವರ್, ಸಾತ್ವೊ ಅವಸ್ವರ್ (ಬುಡ್ತುಗೊಲಾಚಿ ಕಥಾ) ಧಾವ್ವೊ ಅವಸ್ವರ್ (ಇಜಾಕ್ ಆನಿ ಜಾಕೊಬ್ ಪಾತ್ರಿಯಾರ್ಕಾಂಕ್ ದೆವಾನ್ ದಿಲ್ಲಿ ಭಾಸ್)

ಶ್ರಿ ಫೆ. ಪಾವ್ಲ್ ನೊರೆಂಞ್

ಜುವಾಂವ್ ಜುಜೆ ರೇಗ್

ಸತ್ತಿಸಾವ್ವೊ ಅವಸ್ವರ್ (ಧಾ ಸಿಬಿಲಾಂಚಿ ಕಥಾ) ಆನಿ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಪುರಾಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆ ಅವಸ್ವರ್, ಸಾತ್ವೊ ಅವಸ್ವರ್ (ಸೊಮಿಯಾಚೊ ಜಲ್ಮ್), ಸೊವೆ ಚಾಳಿಸಾವ್ವೊ ಅವಸ್ವರ್ (ಸಾಂ ಪೆದ್ರುಚೆಂ ರುದಾನ್) ಆಟಾಪುನ್ ಆಸಾ.

ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಸಾಂ. ಎಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿಚಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂತ್, ಹ್ಯಾ ಪಯ್ಸ್ ಕಾಣ್ಸಿಲ್ಲೆ ಗ್ರಂಥ್ ನಹಿಂ ಆಸ್ತಾಂ, ಹಾತ್ ಬರ್ಪ್ಯಾನ್ ಬರಯಿಲ್ಲೊ ಏಕ್ ಮೂಳ್ ಗ್ರಂಥ್ ಚಾವ್ಯ್ಯಾಚಾ ಕವಾಚಾಂತ್ ಘುಟ್ಲಾವ್ನ್ ದವರ್‍ಲ್ಲೊಲೊ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಹೊ ಕ್ರಿಸ್ತಾ - ಪುರಾಣ್ ಗ್ರಂಥ್ ಫಾ| ಎಸ್ತೆವಾಂವಾಚೊ ಕಾಳಾಚೊ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಆಯ್ಲಾಂ.

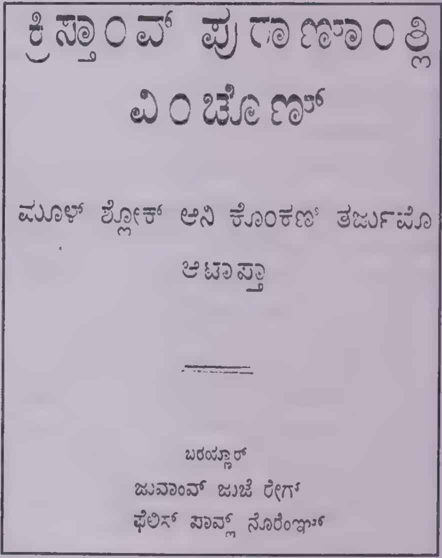

ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣಾಂತ್ಲಿ
ವಿಂಚೊಣ್

ಮೂಳ್ ಶ್ಲೋಕ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ತರ್ಜುಮೊ
ಆಟಾಪ್ತಾ

ಬರಯ್ಣಾರ್
ಜುವಾಂವ್ ಜುಜೆ ರೇಗ್
ಫೆಲಿಸ್ ಪಾವ್ಲ್ ನೊರೆಂಞ್

ಪ್ರಸ್ತಾವ್

ಪಾದ್ರಿ ತೊಮಸಾಸ್ ಎಸ್ತೆವಾಂವಾನ್ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಅಸ್ತಾನಾಸ್ತ್ಯಾಂ [illegible] ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ಪಣಾಕ್ ಪೊರ್ತೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಉರ್ದೆಸ್ ಬರ್ಯ್ಲೆಲೆಂ "ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣ್" ಸಪಿತಾ, ಕೊಂಕಣೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ [illegible] ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂಚಾಕ ಪದ್ ಕಾಳಾಥಾವ್ನ್ [illegible] ಜಾವ್ನ್ ಸ್ಲ್ಯಾ. [illegible] ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ಪದ್ನ್ ಪೊರ್ನ್ ಕೆಲಿಂಗಪಟ್ಯಾಕ್ತ್ಯೆ ಬಂದಪೆಂತ್ ಕಾಳ್ಯಾಂ ವೆಳಾರ್, ತ್ಯಾ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ [illegible] ಆಪಾಲ್ ಜಾವ್ನ್ ಸ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾ ಪುರಾಣ್ ಪುಸ್ತಕಾಚೆಂ. ಕೆನ್ನಾಂಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ಹ್ಯಾ ಪುರಾಣಾಚಿ ರುಚ್ ಲಾಗೊನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ.

ಹಿ ಅಪುರ್ಬಾಯೆಚಿ ಆನಿ ಜಾಣ್ವೆಕ್ ಕವಿತಾ ರಚ್ಲೆಲ್ಲೊ ಪಾದ್ರಿ [illegible] ಪ್ಯಾ. ವಿಲಾಯ್ತೆ ಮನಿಸ್ ತೊ, ಮಿಸ್ಯೊನಾರ್ ಜುಜೆಸ್ 1579 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಯಾಂ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಶಿಕ್ಷಿತ್ ಪಾದ್ರಿ. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವಾಡ್ತ್ಯಾಂ ಪಾತಿರ್ ತಾಣೆ ಬರೈಲ್ಲ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂಚೆಂ ಹೆಂ ತಾಚೆಂ ಪುರಾಣ್ ಪುಸ್ತಕ್ [illegible]. ಹ್ಯಾಚ್ ಪಾದ್ರಿನ್ ಬರೈಲ್ಲೆಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ದೊತೊರ್ನಿಚೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಆಸಾತರೀ ಆನಿ [illegible] ಜುಫಾನಕಲ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಿಂ. ಪಾಂಯಾಣ್ [illegible] ಮ್ಹಣ್ತೆಲ್ [illegible], 1622 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ "Doutrina Cristã" ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಪರ್ಗಟ್ ಕೆಲಾಂ.

ಸಬಾರ್ ಜಣಾಂನಿ ದಾಕ್ತ್ಯಾಲ್ಲ್ಯಾ ಜೆಂಬ್ಯಾ ಪೊಸ್ತಾಪಾಶ್ ಆಮಿ ಆತಾಂ ಛಾಪುನ್ [illegible] ಹ್ಯಾ ಸ್ಥಾನ್ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಪುರಾಣಾಂತ್ಲೆ ಥೊಡೆ ವಾಂಟೆ ಕಾಡ್ನ್, ಮೂಳ್ ಶ್ಲೋಕ್ ಆಸಾತ್ ತಶೆ ಛಾಪ್ಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಆರ್ಥಿಲ್ಯೆ ಕೊಂಕಣೆ ಭಾಶೆನ್ ತರ್ಜುಮೊ ದಿಲಾ. ಹೆಂ ಲಿಖಿತ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿನ್ ಬರಯ್ತಾನಾ ಕನ್ನಡ ಲಿಖಿಡ್ಯಾ ರೆಗ್ರೊ ಆಮಿ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ನಾಂತ್. ಮೂಳ್ ಶ್ಲೋಕ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿನ್ ಬರಯ್ತಾನಾ ಕಶೆ ಬರಯ್ಲ್ಯಾತ್ ತಶೆ ಆನಿ ತರ್ಜುಮೊ ಚಾಲ್ತಿ ಕೊಂಕಣೆ ಭಾಶೆಚ್ಯೆ ರೀತಿನ್ ಉಚ್ಚಾರ್ ಸಾರ್ಕೊ ಕರ್ನ್ ಧರಾನ್ ಬರಯ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ವಾಚುಂಕ್ ಜಾಣಾಜಾಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಕಳ್ತೆಲೆಂ.

ಹೆಚ್ಚಿ ಆಪೆಕ್ಷ ಪಾದ್ರಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕಾಥೊಲಿಕ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೊಕಾಕ್ [illegible] ಆಮಿ ಪಾತ್ಯೆತಾಂವ್. ಹಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ವಿಕೊನ್ ಪೆಟಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆನಿ ವಾಚ್ಪಿ ಆಪೆಕ್ಷ ದಾಕಯ್ತಾತ್ [illegible] ಆನಿಕೀ ಹೆರ್ ಪೊನ್ಸ್ಯಾಂ ವ ಸೊಪ್ಯಾ ಶಾಸನಾಂಚೆ ಶ್ಲೋಕ್ ಬರೊವ್ನ್, ವಾಚುನ್ ಪೆಣ್ [illegible] ಆಪ್ಲ್ಯಾತ್ ಛಾಪುಂಕ್ ಆಪಾರ್ ಮೆಳಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಆಮ್ಚೊ ಭರ್ವಸೊ.

ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಚಾ ಛಾಪ್ಯಾಕ್ ಆಧಾರ್ ದಿಂವ್ಕ್ [illegible] ಆನಿ [illegible] ದಾಕೊವ್ನ್ ಥೈರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಮಹಂತಾಂಕ್ ಆಮ್ಚೆಂ ಮನಃಸ್ಥಿಚೆಂ ಅಗಾರ್.

ಶಾಂ ಸೆಬಸ್ತ್ಯಾಂವ್ಚಿ ಫಿಗರ್ಜ್,
ಬೆಂದುರ್, ಮುಂಗ್ಳುರ್ 2,
24 ಎಪ್ರಿಲ್ 1951

ಬರ್ಯೆಣಾರ್.

ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣ್

ಸುರ್ವೆಚೆಂ ಪ್ರಾರ್ಥನ್

ಪೈಲೆಂ ಪುರಾಣ್, ಅವಸ್ಥರ್ 1, ಪರಮೇಶ್ವರಾ ಸ್ವಾಮಿಯಾಚೀ ಸ್ತುತಿ (ಶ್ಲೋಕ್ 1–16)

ಓ ನಮೋ ವಿಶ್ವಭರಿತಾ		ಓ ನಮಾನ್ ತುಕಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾನ್ ಆಸ್ತಾ
ದೇವಾ ಬಾಪಾ ಸರ್ವ ಸಮರ್ಥಾ		ದೆವಾ ಬಾಪಾ ಸರ್ವ್ ಶಾತಿವಂತಾ
ಪರಮೇಶ್ವರಾ ಸತ್ಯವಂತಾ		ಸರ್ವೆಸ್ವರಾ ಸತೆವಂತಾ
ಸ್ವರ್ಗ ಪೃಥ್ವೀಚೇಯಾ ರಚಣಾರಾ	1	ಸಗ್ರಾ ಪ್ರುಥುಮಿಚಾ ರಚ್ನಾರಾ
ತೂಂ ರಿದ್ಧಿ‌ಸಿದ್ಧಿಚಾ ದಾತಾರೂ		ತುಂ ಸಂಪನ್ನ್ ಸಂಪುರ್ಣ್ಕಾರ್ಯೆಚೊ ದಿಣಾರ್
ಕೃಪಾನಿಧಿ ಕರುಣಾಕರೂ .		ಕುರ್ಪೆಚಿ ರಾಸ್ ಕಾಕ್ಳುತ್ದಾರ್
ತುಂ ಸರ್ವ ಸುಖಾಚಾ ಸಾಗರೂ		ತುಂ ಸರ್ವ್ ಸುಖಾಚೊ ಸಾಗೊರ್
ಆದೀ ಅಂತೂ ನಾತೋಡೆ	2	ಅರಂಬ್ ಅಂತ್ ನಾ ತುಜೆ ಖ್ಯಂ
ತೋಂ ಪರಮಾನಂದು ಸರ್ವ ಸ್ವರೂಪೂ		ತುಂ ಪರಮ್‌ಸುಖೆಸ್ತ್ ಸರ್ವ್ ಸುಪಾರ್ಯೆಚೊ
ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಕೂ ಜ್ಞಾನ ದೀಪೂ		ಸವಿಸ್ತಾರೊನ್ ಆಸ್ತೊ ಜ್ಞಾನಾಚೊ ದಿವೊ
ತೂಂ ಸರ್ವ ಗುಣೀಂ ನಿರ್ಲೇಪೂ		ತುಂ ಸರ್ವ್ ಗುಣಾಂನಿ ಖತಾವಿಣೊ
ನಿರ್ಮಳೂ ನಿರ್ವಿಕಾರೂ ಸ್ವಾಮಿಯಾ	3	ನಿರ್ಮಳ್ ಅಬದ್ಲಾಪಾಜೊ ಸೊಮಿ
ತೂಂ ಅದೃಷ್ಟೂ ತೂಂ ಅವ್ಯಕ್ತೂ		ತುಂ ಅದೃಷ್ಟ್ ತುಂ ವಾಚಾವಿರಹಿತ್
ಸಮ ದಯಾಳೂ ಸರ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತೂ		ಏಕ್‌ಲೆಕ್ ದಯಾಳ್ ಸರ್ವ್ ಬೊಳ್ಳೊಂತ್
ಸರ್ವ ಜ್ಞಾನೂ ಸರ್ವ ನೀತಿವಂತೂ		ಸರ್ವ್ ಜಾಣಾರ್ ಸರ್ವ್ ನಿತಿವೊಂತ್
ಏಕುಚಿ ದೇವೋ ತೂಂ	4	ಏಕ್‌ಚ್ಚ್ ದೇವ್ ತುಂ
ತೂಂ ಸಾಖ್ಯಾತ ಪರಮೇಶ್ವರೂ		ಖರೊಚ್ಚ್ ತುಂ ಸರ್ವೆಸ್ವೊರ್ ಸೊಮಿ
ಅನಾದಸಿದ್ಧೂ ಅಪರಾಂಪರೂ		ಸಾಸ್ಣಾ ಸಾಸಾಣ್ ಥಾವ್ನ್ ಸ್ಥಾಪನಿಂ
ಆದೀ ಅನಾದೀ ಅವಿನಾಸೂ ಅಮರೂ		ನಾಶಾವಿಣ್ ಮರಣಾವಿಣ್ ಅನಂತಿಂ
ತುಜೆಂ ಸ್ತವನ ತ್ರಿಲೋಕೀಂ	5	ಥಳಿಂ ಕಾಳಿಂ ಅಂತ್ರಳಿಂ ತುಜೆಂ ವರ್ಣಣ್
ಸ್ವರ್ಗು ಸೃಷ್ಟೀ ತೂವಾಂ ಹೇಳಾಮಾತ್ರೇಂ		ಸರ್ಗ್ ಸಂವ್ಸಾರ್ ತುವೆಂ ಭೋವ್ ಸೊಂಪಿಂ
ಕೇಲಾ ಚಂದ್ರು ಸುರ್ಯು ನಖ್ಯತ್ರೇಂ		ಚಂದ್ರ್ ಸುರ್ಯೊ ನೆಕೆತ್ರಾಂಚಿ ಕರ್ನಿಂ
ತುಜೇನಿ ಏಕೇ ಶಬ್ದೇಂ ಪವಿತ್ರೇಂ		ಏಕಾಚ್ಚ್ ತುಜಾ ಉತ್ರಾನ್ ಪವಿತ್ರಿಂ
ಕೇಲಿ ಸರ್ವ ರಚಣಾ	6	ಕೆಲಿಯ್ ಸರ್ವ್ ರಚನ್
ತೂಂ ಆಣೀ ತುಜಾ ಏಕುಚಿ ಸುತೂ		ತುಂ ಆನಿ ತುಜೊ ಏಕ್‌ಚ್ಚ್ ಪೂತ್
ಆಣೀ ಸ್ಪಿರಿತು ಸಾಂಕ್ತೂ		ಆನಿ ಸ್ಪಿರಿತ್ ಸಾಂತ್
ತೇಗ್ಯ ಜಣ್ ಏಕುಚಿ ಸತ್ಯವಂತೂ		ತೆಗೀ ಜಣ್ ಏಕ್‌ಚ್ಚ್ ಸತೆವೊಂತ್
ದೇವೋ ಜಾಣಾವಾ	7	ದೇವ್ ಜಾಣಾ ಜಾಯ್ಜಾಯ್

[illegible] ತುಜಯಾ ದಯಾಳಾ ಕುಮರಾ		ತ್ಯಾ ತುಜಾ ದಯಾಳ್ ಪುತ್ರಾಕ್
ಕೃಪಾಸಿಧಿ ಅಮ್ಮೃತ್ ಸಾಕಾರಾ		ಕುರ್ಪೆಭರಿತ್ ಅಮೃತ್ ಸಾಗೊರಾಕ್
[illegible] ಸೃಷ್ಟೀಚೆಯಾ ಸ್ವಸ್ತಕರಾ		ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಂಪ್ರಾಣಿಕ್ ಸಮಾಧಾನ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಯಾಕ್
ನಮನ ಮಾಝೆಂ	8	ನಮಾನ್ ಮೋಜೊ
ನಮೋ ವಿಶ್ವಾಚೀಯೇ ದಿಪ್ತೀ		ನಮಾನ್ ಸರ್ವಾ ಉಜ್ವಾಡಾ
ನಮೋ ವೈಕುಂಠ ಸಭೇಚೇ ಕಂತೀ		ನಮಾನ್ ವ್ಯಂಕುಟ್ ಸಭೆಚಾ ಪ್ರಜಳಾ
ದೇವಾ ಬಾಪಾಚಾಂ ದಖಿಣ್ ಹಸ್ತೀಂ		ದೆವಾ ಬಾಪಾಚಾ ಉಜ್ವ್ಯಾ ಹಾತಾ
ಸಿಂಹಾಸನ್ ತೂಝೇಂ	9	ಶಿಯಾಸಣ್ ತುಜೆಂ
[illegible] ತೂಂ ಆಮಾ ಮನೀಂ ರಿಘಾವಾ ಕರಿಸೀ		ತುಕಾ ತರ್ ಆಮಿ ಆಟಾಪಿತಾಂ ಕರ್ನಿ
ಕರಿ ಅಜ್ಞಾನ್ ಪಟಳ್ ಭೇದಿಸೀ		ಅಜ್ಞಾನಾಚೊ ಕಾಳೊಕ್ ಧಾಂವ್ಡಾಯ್ನಿ
[illegible]		ಅಮೃತಾ ಸಾರ್ಕೆ ಗೊಡ್ಶಾಣ್ ದಾಕಯ್ನಿ
ಪ್ರೇಮವಂತ್ ಕರೋನಿ	10	ಮೊಗಾಭರಿತ್ ಕರೊನ್
ತೂಂ ಏಕುಚಿ ಸುತು ಪರಮೇಶ್ವರಾಚಾ		ತುಂ ಎಕ್‌ಚ್ಚ್ ಪೂತ್ ಸರ್ವೆಸ್ಪೊರಾಚೊ
ತೂಂ ಪಬ್ತು ಗಾ ಬಾಪಾಚಾ		ಸೊಬ್ದ್ ತುಂ ಬಾಪಾಚೊ
ಬಾಪಾ ಸ್ಪಿರಿತಾ ಸವೇಂ ಸರ್ವಾಚಾ		ಬಾಪಾ ಸ್ಪಿರಿತಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಸರ್ವಾಚೊ
ರಕ್ಷಣಾರು ತೂಂ	11	ರಕ್ಷ್ಯಾರ್ ತುಂ
ನಮೋ ಸ್ಪಿರಿತಾ ಪವಿತ್ರ ಪಾವನಾ		ನಮಾನ್ ಸ್ಪಿರಿತಾ ಪವಿತ್ರ್ ನಿತಳಾ
ತ್ರಿಂದಾದೀಚಿಯಾ ತಿಸರೆಯಾ ಜಣಾ		ತ್ರಿಂದಾದಿಚಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಜಣಾ
ತೂಂ ಆಪಲಿಯಾ ಸೇವಕಾಂಚಿಯಾ ಮನಾ		ತುಜಾ ಚಾಕ್ರಾಂಚಾ ಕಾಳ್ಜಾಂ
ಪ್ರಕಾಶು ಕರೀ	12	ಉಜ್ವಾಡ್ ಫಾಂಕ್ಯ
ತೂಂ ಜೀವನ ಝುರೀಚೇಂ ಪಾಣೀ		ಜಿವಿತ್ ಝುರಿಚೆಂ ತುಂ ಉದಾಕ್
ತೂಂ ಅಗ್ನಿ ಮೋ[illegible] ಆಣೀ		ಮೊಗಾಚೆಂ ತುಂ ಕೆಂದ್
[illegible]ತೆಂ ಪ್ರೇಮ ಅಂತಕರಣೀ		ಆನಿ ಅಂತಸ್ಕರ್ನಾಂತ್ ಜಿವಿತ್ ಮೋಗ್
ಅಡಲೆಯಾ ಸಾಂಥೀ	13	ದಂಡಳ್ಳೆಲ್ಯಾಂಚೊ ಸಹಾಯಕ್
ತೂಂ ಸಪ್ತ ದಿವ್ಯದಾನಾಚಾ ದಾತಾರೂ		ತುಂ ಸಾತ್ ಪವಿತ್ರ್ ದೆಣ್ಯಾಂಚೊ ದೆಣಾರ್
ತೂಂ ದೇವಾಚಿ ಅಂಗುಷ್ಠಿ ಸಾಚಾರೂ		ದೆವಾಚೆಂ ತುಂ ಖರೆಂ ಬೊಟ್
ದುಃಖ್ಯಾಂಚಾ ಭುಜವಣಾರೂ		ದುಕೆಸ್ತಾಂಚೊ ಭುಜೊವ್ಣಾರ್
ಅನಾಥನಾಥೂ	14	ನಿರ್ಗತಿಕ್ಯಾಂಚೊ ಆಧಾರ್
ತೂಂ ಜರೀ ಹೋಂಸೀ ಪ್ರಸನ		ದಯಾ ತುಂ ಕರ್ನಿ ಜರ್
ತರಿ ನಿರ್ಮಳ್ ಹೋಯೀ ಅಂತಕರಣ		ಅಂತಸ್ಕರ್ಣ್ ತರ್ ಜಾಯ್ತ್ ನಿರ್ಮೊಳ್
ತುಝಿ ಕೃಪೇ ಮಾಝೇಂ ಮನ		ತುಜ್ಯೆ ಕುರ್ಪೆನ್ ಮೊಜೆಂ ಕಾಳಿಜ್
[illegible] ಹೋಯೀ	15	ಬೊರೆಂ ಜಾಯ್ತ್
ಜೈಸಾ ಬಾಪು ತೈಸಾ ಪುತ್ರು		ಜಸೊ ಬಾಪ್ ತಸೊ ಪೂತ್
ತೈಸಾ ಸ್ಪಿರಿತೂ ಸಾಂಕ್ರು		ತಸೊಚ್ಚ್ ಸ್ಪಿರಿತ್ ಸಾಂತ್
ಏಕುಚಿ ದೇವೋ ಸತ್ಯವಂತೂ		ಎಕ್‌ಚ್ಚ್ ದೇವ್ ಸತವಂತ್
ಸಾಚ್ ಮಾನಾವಾ	16	ಸತ್ ಮಾಂದಿಜಾಯ್

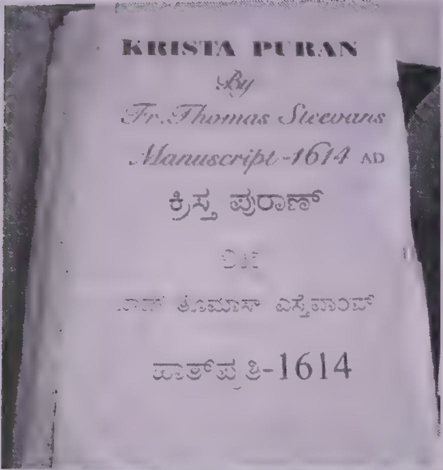

ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಎಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿಚಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂತ್, ಹ್ಯಾ ವಯ್ರ್ ಕಾಣ್ಸಿಲ್ಲೆ ಗ್ರಂಥ್ ನಹಿಂ ಆಸ್ತಾಂ, ಹಾತ್ ಬರ್ಪಾನ್ ಬರಯಿಲ್ಲೊ ಏಕ್ ಮೂಳ್ ಗ್ರಂಥ್ ಚಾವಡ್ಯಾಚಾ ಕವಾಚಾಂತ್ ಘುಟ್ಲಾವ್ನ್ ದವರ್ಲೊಲೊ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ಳಾ. ಹೊ ಕ್ರಿಸ್ತಾ – ಪುರಾಣ್ ಗ್ರಂಥ್ ಫಾ। ಎಸ್ತೆಂವಾಚೊ ಕಾಳಾಚೊ ವ್ಹಡ್ಣ್ ಕಳೊನ್ ಆಯ್ಲಾಂ.

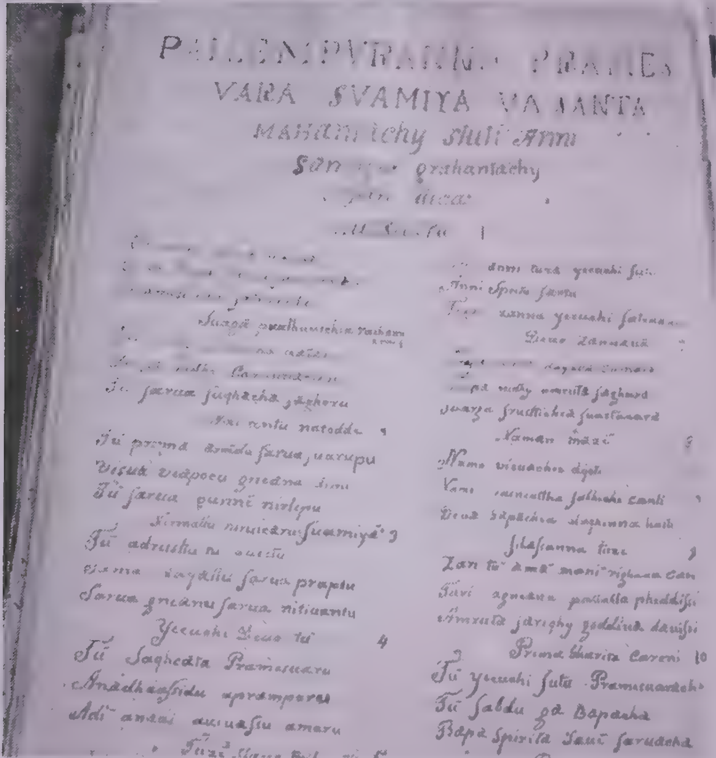

7.5 ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ 'ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊ'

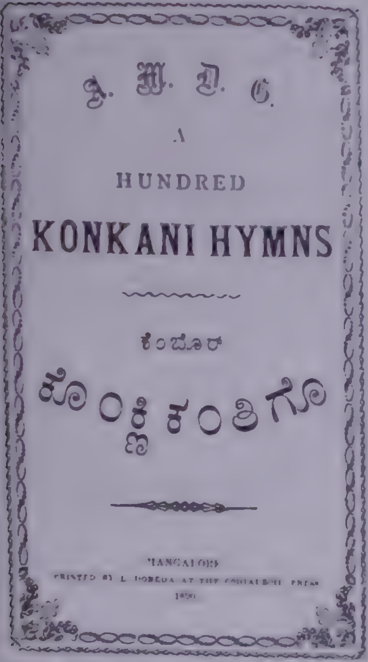
A
HUNDRED
KONKANI HYMNS
ಶೆಂಬೊರ್
ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಂತಿಗೊ
MANGALORE

ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪೋರ್ತುಗೀಸ್ ವಾಸ್ಲರ್‌ದಾರಾಂಚಾ ಶಿಕ್ಷಣ್ ನಿತಿಚ್ಯಾ ದೋರಣಾ ಪರ್ವಾಣೆಂ 1831 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂ ಉಗ್ತಾಯ್ಲಿಂ ಆನಿ ಆದ್ಲಿಂ ಇಗರ್ಜೆಕ್ ಲಗ್ತಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಪಾರೊಕಿಯಾಚಿಂ ಇಸ್ಕೊಲಾಂ. ಫಿರ್ಗಜ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಂ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವಾಡ್ಲಿಂ ಜಾಲಿಂ. ಹ್ಯಾ ಇಸ್ಕೊಲಾಂತ್ ಇತರ್ ಪಾಠ್ಯಕ್ರಮಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಗ್ರೆಗೊರಿಯನ್ ಗಾಯನ್. ಕಂತಾರಾಂ ಲಾತಿನಾಂತ್. ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂತ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣೆಂತ್ ಆಸ್ಲೆಲಿಂ.

ಜಶೆಂ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಘಾಟ್ಯಾನೀ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಸಮೇತ್. ಏಕೆಚ್ಯಾ ಆನಿ ಗವ್ಡ್ಯಾ (ಘಾಟ್ಯಾ) ತಾಳ್ಯಾಂನಿ ಗಾಂವ್ಡ್ಯಾಂ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲೆಂ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ತವಳ್ಯಾ ಕೊಯಾರ್ ಮೆಸ್ತ್ರಿಯಾನ್ ತಾಳೆಂ ಘಾಲಾನ್ ಕರೆಜ್ಯಾಚಿಂ ಕಂತಾರಾಂ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಸುರು ಕೆಲಿಂ. ತಶೆಂ ತಾಣಿಂ ತವಳ್ ರಚ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಂತಿಗೊ ಶೆಂಬೊರಾ ವಯ್ರ್ ಜಾತಿತ್ ಮ್ಹಣ್ ಚಾರಿತ್ರೆಂತ್ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಆಸಾ.

ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ಸೊಳಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮ್ ಪ್ರಚಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್, ತವಳ್ ಕೆನರಾಚೆಂ ಗಾಂವ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮಿಸಾಂವ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾ ಖಾಲ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಆನಿ ಕೆನರಾಚ್ಯಾ ಆಸ್-ಪಾಸ್ಲ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ಇಗರ್ಜೊ ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ಆನಿ ತಾಂಚಾ ಅಧೀನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕಾಂನಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಗೊಂಯ್ಚಿಂ ಕಂತಾರಾಂ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್‌ಯೀ ತವಳ್ ಪ್ರಚಾರಾಕ್ ಆಯ್ಲಿಂ.

1878 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪಾಪ್ ಸಾಯ್ಬ್ ಲಿಯಾಂವ್ ತೆರಾವ್ಯಾನ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚೆಂ ಮಿಸಾಂವ್ ಜೆಜ್ವಿತಾಂಚೆ ತಾಬೆನ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಆನಿ ತ್ಯಾಚ್ ವರ್ಸಾ ದಸೆಂಬ್ರಾಚೆ 31ತಾರಿಕೆರ್ ಜೆಜ್ವಿತಾಂಚೊ ಪ್ರಥಮ್ ಪಂಗಡ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ. ಜೆಜ್ವಿತ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂಚ್ ಮ್ಹಣ್ಗೆ 1880ಇಸ್ವಿ ಜನವರಿಚ್ಯಾ 12

ಶಾಲಿಕರ್ ಶ್ರೀಮತಿ ಮೇರಿ ಮಾಗ್ದೆಲಿನ್ ಕುವೆಲ್ಲೊನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಬೊಂಗ್ಯಾಂತ್ ತಾಣಿ ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೇಜ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲಿ. ತ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ 1882 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಮಿಸಾಂವಾಚೊ ಪ್ರೊಕುರೇಟರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಫಾ| ಆಂಜೆಲೊ ಮುಟ್ಟಿ, ಜೆ.ಸ. ಹಾಣಿ ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್ ಪ್ರೆಸ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕೆಲೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ 1886 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜೆಜ್ವಿತಾಂಚಾ ಆಡಳ್ತ್ಯಾ ಖಾಲ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚಿ ದಿಯೆಸೆಜ್ ರೂಪಿತ್ ಜಾಲಿ.

ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್ ಪ್ರೆಸ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಟ್‌ಚ್ ವರ್ಸಾಂನಿ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 1890 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಹ್ಯಾಚ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಾಂತ್ 'ಶೆಂಬೊರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಂತಿಗೊ'ಚೊ ಪುಸ್ತಕ್ ಮಾ| ಬ್ರದರ್ ಲುವಿಜ ಮೊನೆವಾ. ಜೆ.ಸ. ಪ್ರೆಸ್ಸಾಚೊ ಮೆನೆಜರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾನಾ ತಾಚಾ ಮೇಲ್ ಜವಾಬ್ದಾರೆ ಖಾಲ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲೊ. [208(a)] ಪುಣ್ ತ್ಯಾಚ್ ವೆಳಾರ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಶೆಂಬೊರಾಂ ವಯ್ರ್ ಕಂತಿಗೊ ಆಸ್ಸಾರ್‌ಯಿ ಛಾಪುಂಕ್ ಸವ್ಲತ್ಯೊ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹಾತ್ ಬರ್‍ಪಾಂತ್ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಗೊಂಯ್ಚೊ ಲೇಖಿಕ್ ಮೈಕೆಲ್ ಮಾರ್ಟಿನ್ಸ್ *'The Music and Musicians of Goa'* ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ *'Musica Sacra and its Impact on Goa - A study'* ಲೇಖನಾಂತ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.

7.5.1 ಪೊವಿ ರುಪಾರ್ ಕಂತಿಗೊ:

ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಕಂತರಾಂಕ್ ಪೊವಿ ರೂಪ್‌ಚ್ ವಾಪರ್ತೆಲೆ ಮ್ಹಣ್ಸ್ಯಾಕ್ ರುಜ್ವಾತಿ ಜಾವ್ನ್ ಥೊಡ್ಯೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಕಂತಿಗೊ ಗೊಯಾಂತ್ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಪ್ರಚಾರಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಯೊ ಹಾಂಗಾಸರ್ ದಿಲ್ಯಾತ್ [208(b)]

I ನತಾಲಾಂಚ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾಕ್ ಕಂತಿಗೊ

i. ಫಾಂತ್ಯಾರ್ ಕೊಂಬ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸಾದಾರಿ

1. *ಫಾಂತ್ಯಾರ್ ಕೊಂಬ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸಾದಾರಿ*
ಆಂಕ್ವಾರ್ ಮರಿ ಆಸ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಾರಿ
ಆಂಜ್ ಗಾಬ್ರಿಯೆಲ್ ಭಡ್ವೊ ಯೆವ್ನ್
ದಿಲಿ ತಿಕಾ ಏಕ್ ಖಬಾರಿ.

2. *ಖಬರ್ ಐಸಿ ದಿಂವ್ಕ್ ಆಯ್ಲೊ*
ಕಿ ದೇವ್ ಪೂತ್ ಸಂಸಾರಿಂ ಯೆತಲೊ
ಪವಿತ್ರ್ ಅತ್ಮ್ಯಾಚ್ಯೆ ಕುರ್ಪೆನ್
ತುಜ್ಯೆ ಕುಶಿಂ ಸಂಭವ್ತಲೊ

3. *ಹೆಂ ಆಯ್ಕುನ್ ಮರಿ ಖಾಲ್ತಿ ಜಾಲಿ*
ಹಾಂಗಾ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ದಾಸ್ ತುಜಿ
ಜಾಂವ್ ಮ್ಹಜ್ಯೆ ಥಂಯ್ ಖುಶಿ
ಸಾಂತಿಸ್ಸಿಮಾ ತ್ರಿಂದಾದಿಚಿ

4. ಹೆ ಲೋಕ್ಸ್ ಮಾಯೆಚ್ ದೇವ್ ಸಂತೊಸಾಲೆಂ
ತಿ ದೇವ್ ಪ್ರಾತ್ ಸಂಸಾರಿಂ ಯೆತಲೆಂ
ಪವಿತ್ರ್ ಆತ್ಮ್ಯಾಚೆ ಕುಪೆನ್
ತುಜೆ ಕುಶಿಂ ಸಂಭ್ರಮ್ಲೆಂ

5. ಮಾಂಗ್ರೆ ಘರಾಂತ್ ತೆಯಾ ವೆಳಾ
ರಾಯಾನ್ ಆಗಸ್ತುಸ್ ಸೆಜಾರ್ ಪ್ಸ್ತ್ರಿ.
ಜೆಂ ಕ್ರಿ ರಾಂತ್ ಆಸ್ಲಿಂ ಮಸಣ್ಡೆಯಾ
ಜಾಯಾ ಕ್ರಿ ರಾಂತ್ ಪ್ಸ್ತ್ರ್ ಆಪಾಣ್ಯಾ .

ii. ಜೆಜು ಬಾಳ್ಕ್ಯಾಕ್ ಪೆಳೆಂಯಾಂ

1. ಜೆಜು ಬಾಳ್ಕ್ಯಾಕ್ ಪೆಳೆಂಯಾಂ
ಜಯಾಂ ಜೆಂಯಿ ಕಾಮೆಂಯಾಂ
ಆಲೊಂ ಲೊಂ ಲೊಂ ಬಾಳ್ ನಿದಲೆಂ
ನಿದ್ಲ್ಯಾ ಬಾಳಾ ತುಕಾ ಕೊಣೆಂ ಜಾಗಯ್ಣ.

2. ಕುರು ಕುರು ಕಾಸಾ
ಕೆಳಿಯೆಂ ಗಲ್ಬ್ಯಾ ರಾಸಾ
ಮರ್ಗೆಜ್ಯಾ ಸುಮನಾ
ಬಾಳಾ ತುಕಾ ಪಳೆಂಯಾಂ

3. ಗೊಮಟ್ಯಾ ಬಾಳಕಾ
ಕೋಮಲ್ ಅಂಗಾ
ನಿದ್ರೆಜ್ಯಾ ಚಂಗಾ
ಅಮ್ಮಾ ಬಾಳಾ ಆಮೆನ್

II. ಕರೆಜ್ಮಾಂತ್ ಕಂತಿಗೋ

i. ಪಾಪಿಯಾ ನಿಧಾನ್ಗ್ಯಾ

1. ಪಾಪಿಯಾ ನಿಧಾನ್ಗ್ಯಾ
ಪಾಪ್ ನಾ ಸಾಂಪ್ರಿ
ಸಾಸ್ಲ್ಲಾಬ್ಯಾ ಸಾಸ್ಕ್ಯಾ, ಪಾಪಿಯಾ
ಇಂಫೆರ್ನಾಂತ್ ಪೆಶಿ

2. ಧನ್ ಆನಿ ವಿದ್ವಾಂ ತುಜೆಂ
ಹಾಂಗಾಚ್ ಪವಲ್
ತುಜೆ ಕಷ್ಟ್ ಘೆವ್ನ್ ಪಾಪಿಯಾ
ರುಪ್ತೆರ್ ರೆ ಪೆಶಿ.

3. ಹಾಂಗಾ ಪಾಪ್ ಧಾಂವ್ಯ್ಯಾರ್
ಘಂಯಾ ಉಗ್ತಂ ಬಾಯಸ್
ದೆವಾಗೆಲೆಂ ಮಾಲ್ಘಿ ಸಾಂಪ್, ಪಾಪಿಯಾ
ತುಜೆರ್ ಘೆಜಾತ್.

4. ಘಂಯ್ ತುಂ, ಪಾಪಿಯಾ
ಸಗ್ಳೊಚ್ ಕಾಂಪ್ಸಿ
ಉಪಾಯಾವಿಣ್, ಪಾಪಿಯಾ
[illegible]

ii. ಉಟಾ ಉಟಾ ಪ್ರಾಣಿಯಾ

1. ಉಟಾ ಉಟಾ ಪ್ರಾಣಿಯಾ
ಸಾಂಡಾ ಸಾಂಡಾ ಸಂಸಾರ್ ಮಾಯಾ
ಪಾಟ್ ಕರೊನಿ ತೆಯಾ
ಒಳ್ಕಾ ಜೆಜು ರಾಯಾ

2. ಅಥಿರ್ ಸಂಸಾರ್
ಅಥಿರ್ ತಾಚೊ ಆಧಾರ್
ಅಥಿರ್ ಹಂಕಾರ್
ಅಥಿರ್ ತಾಚೊ ದಳ್ಬಾರ್

3. ತಾಚೆರ್ ಪಾತ್ಯೆವ್ನ್ ರಾವ್ಲಲೆ
ಪ್ರಾಚಿತ್ ಕರುಂಕ್ ನಾ ಪಾವ್ಲೆ
ನಿದ್ರೆಸ್ತ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರಲೆ
ಜಾಗ್ರುತ್ ಜಾಯ್ನಾಸ್ತಾಂ ಸರಲೆ

4. ಜೆ ಕೊಣ್ ತಾಕಾ ಭುಲಲೆ
ನಾನಾ ಪರಿಂ ಫಟ್ವಾಲೆ
ಇಷ್ಟ್, ಇಷ್ಟ್, ಮ್ಹಣುನ್ ಚಲಲೆ
ಶೆಕಿಂ ಗುಲಾಮ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲೆ.

III. ಸಾಂತಿಸಿಮ್ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತಾಚ್ಯೊ ಕಂತಿಗೊ

i. ಸರ್ಗಿಂ ಥಾವ್ನ್

1. ಸರ್ಗಿಂ ಥಾವ್ನ್
ಜೆಜು ಸಂಸಾರಿಂ ಆಯ್ಲೊ
ನೀಚ್ ದೇವ್ ಆಸ್ತಾಂ ನೀಚ್
ಮನಿಸ್ ಜಾಲೊ.

2. ಆಸ್ತಾಂ ದೇವ್ ಸರ್ಗಿಂಚೊ
ರಚ್ನಾರ್ ಆಂಜಾ-ಭಕ್ತಾಂಚೊ
ಸಂಸಾರಿಂ ಯೆವ್ನ್ ಘೆತ್ಲೊ ರುಪ್ಕಾರ್
ಪಾತ್ಕ್ಯಾಂ ಮನ್ಶಾಂಚೊ

3. ತೆತ್ತಿಸ್ ವರ್ಸಾಂ ಪರ್ಯಾಂತ್
ಜಿಯೆಲೊ ಹ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಂತ್
ಸರ್ಗಿಂಚೆಂ ರಾಜ್ವಟ್ ಪರ್ಗಟುಂಕ್
ಮನ್ಶಾಕುಳಾಕ್

4. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

5. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

6. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

IV. ಮೊಂತಿ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾಕ್ ಕಂತಿಗೊ

i. ಚೆಪೆಚಿ ತಾಳಿ ತುಂ ಗೆ

1. ಚೆಪೆಚಿ ತಾಳಿ ತುಂ ಗೆ
ಜಲ್ಮ ಲಿಯ್ ಆಜ್
ತುಂ ಜೆಜುಚಿ ಮಾತಾ ಮುಂ
ಆಂಕ್ವಾರ್ ನೀಜ್

2. ದಾವಿದಾಲಿ ಗೋಪಿಕ್ ತುಂ ಗೆ
ಹಾತ್ಯಾರ್ ಗೋಲಿಯಾಚೆಂ
ಸಿಸ್ ಕಾಪಿಲೆಂ ತುವೆಂ ಗೆ ಮಾಯೆ
ಹೊಲೊಫೆರ್ನಿಚೆಂ.

3. ಮೊಯ್ಜೆಚಿ ಬೆತ್ಕಾಚಿ ತುಂ ಗೆ
ಬಳ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆಂ
ಸೈನ್ ವಿಭಾಡಿಲೆಂ ತುವೆಂ
ಫಾರಾವ್ಹಾ ರಾಯಾಚೆಂ

4. ವೈಕುಂಠಾಚೆಂ ಝಾಡ್ ತುಂ ಗೆ
ಫುಲ್ ಅಮೃತಾಚೆಂ
ವಿಧು ರಾಕಿಲೆಂ ತುವೆಂ ಗೆ ಮಾಯೆ
ಮನ್ಶಾಕುಳಾಚೆಂ

ii. ನವಾಲ್ ವೊರ್ತಾವಲಾಂ

1. ನವಾಲ್ ವೊರ್ತಾವಲಾಂ
ಸರ್ಗ್ ಉಜ್ವಾಡಲಾ
ಸಂತಾನ್ಯಾಚ್ಯೆ ಉದರಿಂ
ಮಾಣಿಕ್ ಜಲ್ಮ ಲಾಂ.

2. *ಗಾವ್ಯಾಂ ಸಂತೊಸೊನ್*
ಕರ್ಯಾಂ ನಮಾನ್
ಆಂಕ್ವಾರ್ ಸೊಮಿಣಿಕ್
ದಿಂವ್ಯಾಂ ಅಂತಸ್ಕರ್ಣ್

3. *ತುಜ್ಯಾ ಜಲ್ಮ ಚ್ಯಾ ವೆಳಾ*
ಸಾಂ ಜೊಕಿಮ್‌ಚ್ಯಾ ಘರಾ
ಚಂದ್ರ್ ಸುರ್ಯೊ ನೆಕೆತ್ರಾಂ
ಫಾಲ್ತಿಚ್ ಪ್ರಜಳಾ

V. ಆಂಕ್ವಾರ್ ಸಾಯ್ಬಿಣ್ ಸರ್ಗಾರ್ ಫೆಲ್ಲ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾಕ್ ಕಂತಿಗೊ

i. ಆಸುಂಪ್ಸಾಂವ್ ದೀಸ್

1. *ಆಸುಂಪ್ಸಾಂವ್ ದೀಸ್*
ನಿರ್ಮಳ್ ವ್ಹೊರ್
ಆಂಜ್ ಭಷ್ಟೆ ಗಾಯನ್ ಕರ್ತಿ
ನೋವ್‌ಯೀ ಕೋರ್

2. *ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಕೊರಾರ್ ಪಾವ್ಲಿ ಮರಿ*
ಕುಪಾಂ ಉಗ್ತಿಂ ಜಾತಿ
ಸರ್ಗಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಆಂಜ್ ದೆಂವ್ತಿ
ಕೆರೊಬಿಂ

3. *ದುಸ್ರ್ಯಾ ಕೊರಾರ್ ಪಾವ್ಲಿ ಮರಿ*
ಸುರ್ಯಾ ಪ್ರಾಸ್ ದಿಪ್ತಿ
ಆಂಜ್ ಭಷ್ಟೆ ಗಾಯನ್ ಕರ್ತಿ
ವೈಕುಂಠಿಂ

4. *ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಕೊರಾರ್ ಪಾವ್ಲಿ ಮರಿ*
ನೆಕೆತ್ರಾಂಚಿ ಮಳಾ
ಚಂದ್ರ್ ಫಾಂಕ್ಲ್ಲಾ ಮರಿಯೆ ತುಜ್ಯಾ
ಪಾಂಯಾಂಥಳಾ

ಅಸೆಂ ಸಬಾರ್ ಕಂತಿಗೊ ಆಸಾತ್. ಆದ್ಲ್ಯೊ ಚಡಾವತ್ ಕಂತಿಗೊ ವ್ಹೊಪಿ ರುಪಾರ್‌ಚ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ. ಹ್ಯಾ ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊ ಪುಸ್ತಕಾಚೊ ಎದೊಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 2004 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪಿಸಾವೊ ಛಾಪೊ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್ ಛಾಪ್ಯಾನ್ಯಾಂತ್ ಛಾಪುನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲಾ.

7.5.2 ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊ 'ಸೊಲ್ಫಾಂನಿ'

1991 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮಾ| ಬಾ| ಜೆ. ಎಸ್. ಟಿ. ರೊಡ್ರಿಗಸ್ ಬಾಪಾಂನಿ ಹಿಂ ಕಂತರಾಂ ಸಂಗೀತಾಚಾ ಸೊಲ್ಫಾಂ ಸಮೇತ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕರುನ್ ಎಕ್ ದಾಕ್ಲೊ ರಚ್ಲೊ.[208(c)] ಹೊ ಪುಸ್ತಕ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕರ್ತಾನಾ, '1928 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಫ್ರೀ ಜೆ.ಜೆ. ರೇಗೊಸ್' ಸವೊ ಛಾಪೊ ಛಾಪ್ತಾನಾ

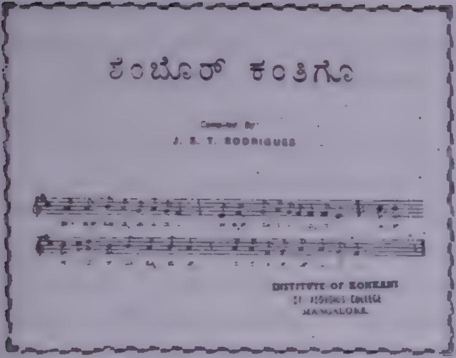

ಬರಯಿಲ್ಲೊ 'ಸುರ್ಮಿಲೊ ಸುಬ್ದ್' ಪರ್ತುನ್ ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲಾ. ತಾಂತ್ಲೆ ಥೊಡೆ ಪ್ರಮುಖ್ ವಿಶಯ್-

"ಕೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗ್ಯಾಂಚೊ ವ್ಹೊ ಬೂಕ್ ಆದಿಂ ಪಾಂಚ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಛಾಪೊ ಜಾಲಾ, ಆನಿ ಆತಾಂ ಸೊವೆ ಪಾವ್ಟಿ ತೊ ಛಾಪ್ಪುಂಚಿ ಗರ್ಜ್ ಪೊಡ್ಲ್ಯಾ. ತ್ಯಾ ಬುಕಾಚೊ ಜಾಂವ್ಕ್ ವಿಕ್ರೊ ಪೊಳೆತಾನಾ ಆಮ್ಕಾಂ ದೊಕಾರ್ ತಾಚಿ ಜೊಪ್ ಚುಟ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾರ್ ದುಭಾವ್ ನಾ. ಆನಿ ಯ್ಯೆಂ ಆಮ್ಕಾಂ ಸಮೆಸ್ತಾಂಕ್ ಸಂತೊಸಾಚೆಂ ಕಾರಾಣ್ ಜಾಯ್ನಾ ಯ್..‍. ತಪ್ಪೊಳೆತ್ನಿ ಕಂತಿಗೊ ಎದೊಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಮೊದೆಂ ಚಾಲ್ತೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ತಾಂಚಿ ಪಯ್ಲಿ ಥೊಡ್ಯೊ ಮುಖ್ಲಿ ಜಾವ್ನ್, ರಿಗ್ಲಿ ಜೆಜು. ಪಾವಯಾ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಾ, ಜೆಜು ಮೊಗಾಳಾ ಆನಿ ತಸಲ್ಯೊ - ಆಮ್ಕಾಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಅಪ್ರುಬಾಯೆಚ್ಯೊ.

ಆತಾಂಚಾ ತೆಂಪಾರ್‌ಯೀ ನೊವ್ಯೊ ಕಂತಿಗೊ ಘಡ್ತಿ ಉಬ್ಜಾ ಉಗ್ ಮ್ಹ ಕೊಂಕ್ ನಜೊ. ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ವ್ಹೆಸಾಂನಿ ಜಾಯ್ತ್ಯೊ ನೊವ್ಯೊ ಕಂತಿಗೊ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ಪುಣ್ಸ್ ಬೂಕ್ ಸುವೆರ್ ಕೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗ್ಯಾಂಚೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಆತಾಂ ದೆತ್ಯಾಂ ವಯ್ರ್ ಕಂತಿಗೊ ಆಟಪ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ತಾಚೆಂ ಮೂಳ್ ನಾಂವ್ ಬದಲ್ತೆಂ ಸಮ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಮ್ಕಾಂ ದಿಸ್ತಾಂ.

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ತೆಂಪಾರ್ ಘಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ನೊವ್ಯಾ ಕಂತಿಗಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಮುಖ್ಲಿ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಪಾವ್ರ್ ಮಿಂಗೆಲ್ ಕುಲಾಸಾಚಾ "ನೊವಿಂ ಗಿತಾಂ" ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ಕಡ್ತಿ ಲಿಂತೆಲ್ಯಾ ಆನಿ ಪಾವ್ರ್ ರಾಯ್ಮಂದ್ ಮಸ್ಕರೇನ್ಹಾಚಾ "ಲ್ಹಾನ್ ಒಪಿಸ್" ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ಬುಕಾಂತ್ಲಿ. ಕೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗ್ಯಾಂಚಾ ಪಾಂಚ್ಯಾ ಛಾಪ್ಯಾಂತ್ ತ್ಯೊ ಕುಡ್ಸುಂಕ್ ತಾಣಿ ರಜಾ ದಿಲ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಆಮಿ ಸಮೆಸ್ತಾಂನಿ ತಾಂಚೊ ಉಪ್ಕಾರ್ ಬಾವ್ಡುಂಕ್ ಫಾವೊ..

ಹ್ಯಾಚ್ ಸಂಗೀತಾಚಾ ಸೊಲ್ಫಾಂ ಸಮೇತ್ ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಬಾ| ಫೆಡ್ರಿಕ್ ಪಿ.ಎಸ್. ಮೋನಿಜ್ ಹಾಣಿಂ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ 'ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ'ಚಾ ಉತ್ರಾಂತ್ಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ಉತ್ರಾಂ

"... ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಕ್ ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಶಿಕಪ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ... ... ಪುಸ್ತಕಾಂ, ಲೇಖನಾಂ, ಪತ್ರಾಂ ಲಿಖುಂಕ್ ಕಳ್‌ಲ್ಲೆ ಘೊವ್‌ಚ್ ಥೊಡೆ. ತ್ಯಾ ನಿಮ್ತಿಂ ತೊಂಡ್ಚ್ಯಾಲಿಂ ಘರ್ಗ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಘರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಮಾಗ್ನ್ಯಾಂ ಆನಿ ದೊತೊರ್ನಿ ಮುಖಾಂತ್ರ್, ಗಿತಾಂ - ಕಂತಾರಾಂ - ಗಾಯನಾ ಮಾರಿಫತ್, ಭಾವಾಡ್ತಾಚೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ಆಮ್ಕಾಂ ತಾಣಿಂ ದಿಲೆಂ. ಆಮ್ಚಿ ಬಾವಾಡ್ತ್ ಸಾಧಾರ್ಣ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಥರಾನ್ ಆಟಾಪ್ಲಿಂ "ಕಂತಾರಾಂ, ಆಮ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ಆಟಾಪ್ತೆ ತ್ಯಾ ಕಂತಾರಾಂಚೆ ಫಾವ್ರೊತೆ "ತಾಳೆ' ಆಮ್ಕಾಂ ಮೊಲಾಧಿಕ್ ಆಸ್ತ್ ಜಾವ್ನ್ ತಾಣಿಂ ಸೊಡ್ಲ್ಯಾತ್.

ಎಕಾ ಕಾಣಾರ್, ಚಡುಣ್ 75-80 ವರ್ಸಾಂ ಫುಡೆಂ ಶ್ರೀ ಜೆ. ಜೆ. ರೇಗೊನ್ "ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊ" ನಾಂವಾಚಾ ಬುಕಾಂತ್ ತಿಂ ಗಿತಾಂ ಎಕ್ಠಾಂಯ್ಲಲೊ 8 ವೊ ಛಾಪೊ ಪಾಯ್ಸ್, ಕೆಲೊ. ಮಸ್ತ್ಯಾ ವಾತಿಕಾನ್ ಸಭೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಚಡುಣೆ ಹರ್‍ಯೇಕಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕುಟ್ಮಾಂನಿ ಹಿಂ ಗಿತಾಂ ಸದಾಂಚ್ ಗಾಯ್ತಾಲಿಂ. ಕರೆಜ್ಮಾಂತ್, ಆಸುಂಪ್ಸಾಂವಾಚಾ, ಮೊಂತಿಚಾ ಆನಿ ನತಾಲಾಂಚಾ ಫೆಸ್ತಾಂ ವೆಳಿಂ ಮ್ಹಾತಾರೆ ಥಾವ್ನ್ ತರ್ನ್ಯಾಂ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಘರ್ಚ್ಯಾ ಆಲ್ತಾರಿ ಭೊಂವ್ತಾಂ ಎಕ್ಠಾಂಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಕಸಲ್ಯಾ ಉತ್ಸುಕತೆನ್ ಆನಿ ಸೊಭಯೆನ್ ತಿಂ ಗಿತಾಂ ಗಾಯ್ತಾಲಿಂ. ಹಾಂವ್‌ಯೀ ಗಾಯ್ತಾಲೊಂ. ತೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಹ್ಯಾ ಘಡ್ಯೆ ಯೆತಾ. ಕುಟ್ಮಾಚಾ ತೆರ್ಸಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಎಕ್ ಪ್ರಣ್ಯೀ ಕಂತಾರ್ ಗಾಯ್ನಾಸ್ತಾಂ ಎಕ್‌ಚ್ ಎಕ್ ಕುಟ್ಮಾಕ್ ನೀದ್ ಯೇನಾತ್ಲಿ. ಪ್ರಣ್ ಆಯ್ಲೆ ವಾರ್ ನವೀಕರಣಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ನವಿಂ ನವಿಂ ಗಿತಾಂ ಉಬ್ಜಾಲಿಂ ಆನಿ ಉಬ್ಜತಚ್ ಆಸಾತ್. ನಿಜಾಯ್ಕೀ ತಿಂ ಬರಿಂಚ್. ಪ್ರಣ್ ನವೀಕರಣಾಂಚಾ ಹುಮೆದಿನ್ ಪರ್ನಿಂ ಗಿತಾಂ "ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊ" ಹಾಂಚಿ ವಿಸರ್ ಪಡ್ಲಿ ಆನಿ ಆತಾಂಚಾ ಕಾಳಾಚಾಂಕ್ ತಿಂ ಕಳಿತ್‌ಚ್ ನಾಂತ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಭೋವ್ ದುಖಾಚಿ ಸಂಗತ್.

*ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಗಿತಾಂ ಗಾಯಾನಾಂತ್ ವಿಶೇಷ್ ದೆಣಿಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ, ಕಂತಾರಾಂ ಶಿಕಯ್ತಾನಾ ಆನಿ ಗಾಯ್ತಾನಾ ಘುಲ್ಲ್ಯೊ ಆನಿ ಹೆರಾಂಕ್ ಪುಲಂವ್ಚ್ಯೊ ಮಾ| ಬಾ| ಜೆ. ಎಸ್. ಟಿ. ರೊಡ್ರಿಗಸ್ ಹಾಣಿಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾಂ ಕೊಂಕಣ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಚಾ '**ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೆಂಚಿ** ತಾಳ್ ಉಸ್ತುಂಕ್, ಸೊಧುನ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಆನಿ ಪುರ್ಲ್ಯೊನ್ ವಚೊಂಕ್ ತಯಾರ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ಉರಂವ್ಕ್ ಭಗೀರತ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್ನ್, ಹೆಂ ಮೊಲಾಧಿಕ್ ದಿರ್ವೆಂ ಸೊಲ್ಪಾಂ ಸಮೇತ್ ಛಾಯ್ಸ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲೆಂ. ಹಿ ತಾಚಿ ಆಲೋಚನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಕಳ್‌ಲ್ಲಿಚ್, ಮಜೆಂ ಕಾಳಿಜ್ ಉಮಾಳೊನ್ ಆಯ್ಲೆಂ ಆನಿ ಕಶೆಂ ಸುಮಾರ್ 63 ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಹಾಂವ್ ಯಾಜಕ್ ಜಾತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಮ್ಹುಜಾ ಮಾಂ-ಬಾಪ್, ಭಾವಾಂ-ಭಯ್ಣಿಂ ಬರಾಬರ್ ಆನಿ ತಶೆಂಚ್ ಇಗರ್ಜೆಂತ್ ಪವಿತ್ರ್ ಕಾರ್ಯಾವೆಳಿಂ ಹಿಂ ಗಿತಾಂ ಗಾಯ್ತಾಲೊಂ ತೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಜಿವೊ ಜಿವೊ ಮ್ಹಾಕಾ ಆಯ್ಲೊ ಆನಿ ಮಾ| ರೊಡ್ರಿಗಸ್ ಬಾಪಾಕ್ ತಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಮುದರ್ಸುಂಕ್ ಉತ್ತೇಜನ್ ದಿಲೆಂ.*

... ... ಹೆಂ ಪುರಾತನ್ ದಿರ್ವೆಂ ನವ್ಯಾನ್ ತಾಣಿಂ ಉಸ್ತಿಲೆಂ!"

ಕಾರ್ಕಳ್ — *ಬಾ| ಪ್ರೆಡ್ರಿಕ್ ಪಿ.ಎಸ್. ಮೋನಿಜ್*

8-9-1991 — *ಕ್ರೀಸ್ತ್ ರಾಯಾಚಿ ಫಿರ್ಗಜ್*

ಹ್ಯಾಚ್ ಪುಸ್ತಕಾಕ್ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ ಮಾ| ಬಾ| ಜೆ. ಎಸ್. ಟಿ. ರೊಡ್ರಿಗಸಾನ್ 'ಮ್ಹೊಜಿಂ ದೋನ್ ಉತ್ರಾಂ' ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ವಿಂಚ್ಣಾರ್ ಉತ್ರಾಂ-

"…. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲಿತುರ್ಜಿಕ್ ಕಾರ್ಯಾಂನಿ ಲಾತಿಂ ಭಾಸ್ ಸೊಡ್ನ್, ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಉಪಯೋಗ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಿಂ, ಯ್ಯೊ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಮ್ಹುಣೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯೊ ಕಂತಿಗೊ, ಸೊಲ್ಪಾಂ ಸಮೇತ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರ್ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತ್ಯೊ ಖಂಡಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಚಡ್ ತೇಂಪ್ ಉರ್ಚ್ಯೊ ನಾಂತ್ ಮ್ಹುಳ್ಳೆಂ ಸತಂ ಮ್ಹುಜ್ಯಾ ಮತಿಕ್ ಗೆಲೆಂ. ತೆದಾಳಾ ಹಾಂವ್ ಗುರ್ಪುರ್ ಫಿರ್ಗಜೆಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊಂ. ಹಾಂವೆಂ ಸೊಲ್ಪಾಂ ಸಮೇತ್ ಯ್ಯೊ ಕಂತಿಗೊ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರ್ಚೆಂ

ಕಾರ್ಯಾಂ ಆರಂಭ್ಲ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ಮ್ಹ ಜಾಕಾ ಪಯ್ಲೆಂ ದೇವಾಧಿನ್ ಮಾ| ವಿಲಿಯಾಮ್ ಪಿಕೇರಿನ್ ಥೊಡ್ಯೊ ಕಂತಿಗೊ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೊ, ಆನಿ ನತಲಾಂಚಾ ಆನಿ ಮೊಂತಿಚಾ ಫೆಸ್ತಾಂಕ್ ಮ್ಹಗ್ಲ್ಯಾನ್ ಕಿತ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಪಾಯ್ಸ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೊ. ತಾಚ್ಯೊ ಪ್ರತಿಯೊ ಆತಾಂಯೀ ಥೊಡ್ಯಾಂಕಡೆ ಆಸೊಂಕ್ ಪುರೊ..."

"ವ್ಹಡ್ 'ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊ' ಬೂಕ್ ಸೊಲ್ತಾಂ ಸಮೇತ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ತಿ ವಾಂವ್ಟ್, ಆನಿ ಪ್ಹಿನತ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾ. ತಪ್ಸೀಲ್ ಚಡಾವತ್ ಕಂತಿಗೊ ಮ್ಹಾಕಾ ಕಳಿತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಕಳಿತ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಯೀ ಸಬಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ವಾಂವ್ಟ್, ಪ್ಹಿನತ್ ಆನಿ ಖರ್ಚ್ ಮ್ಹಗ್ ಲೆಖಿನಾಸ್ತಾನಾ, ನ್ಹಂಯ್ಯುಂಚ್ ಮುಗ್ಳುರಾಂತ್ ಬಗಾರ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಫಿರ್ಗಜೆಂನಿ ಕಲ್ಯಾಣ್‌ಪುರ್, ಕುಂದಾಪುರ್, ಕಿರೆಂ, ಬಂಟ್ವಾಳ್, ಅಗ್ರಾರ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಫಿರ್ಗಜ್ಯಾಂನಿ ವೆಚೊನ್, ಥೊಡ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಕ್ ಆಪೊವ್ನ್, ಮ್ಹಾಕಾ ಕಳಿತ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಕಂತಿಗೊ ತಾಂಚೆ ಕರ್ನ್ ಮ್ಹಗೊಂಕ್ ಲಾವ್ನ್, ಸೊಲ್ತಾಂ ಆಟಾಪ್ಲ್ಯಾ ಇರಾದ್ಯಾನ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲಾಂ.."

ವಿಯಾನ್ನಿ ಹೋಂ — *ಜೆ.ಎಸ್. ಟಿ. ರೊದ್ರಿಗಸ್*
ಮಂಗ್ಳುರ್ - 575 002 — *1-10-1991*

ಹೊ ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊ ಪುಸ್ತಕ್ ಚಡುಣೆ ಪರ್ಯಾ ಕಥೊಲಿಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ಆಸೊನ್, ಹರ್ಯೆಕ್ಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳೆಬರಿ ಓಂ ಕಂತರಾಂ ಅಪ್ರುಬಾಯೆನ್ ಗಾತಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸ್ಪಷ್ಟ್. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಸಂಗೀತಾಚಿ ಅಭಿರುಚ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂಕ್ ಆಯ್ಲಿ ಆನಿ ವಾಡೊನ್ ಆಯ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ಯ್ ಲಾತ್ಯಾ ಭಾಷೆನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಮಾಗ್ಣಿಂ, ಕಂತರಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆನ್ ಬಾಷಾಂತರ್ ಜಾಲಿಂ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಾಷೆಚಿ, ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಆನಿ ಸಂಗೀತಾಚಿ ವಾಡಾವಳ್ ಜಾಲಿ ಆನಿ ಮುಖಾವ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳಿಕ್ ಕಾರಾಣ್ ಜಾಲಿ.

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಆಟ್

ವೊವಿಯೊ ಆನಿ ದೊತಿಯೊ

8.1 ವೊವ್ಯೆಚೆಂ ಮೂಳ್ ಆನಿ ಥಳ್ :

ಒವಿ ಸಬ್ದಾಚೆಂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಮೂಳ್ ವ್ರ/ವ್ರಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ವಿಂಚೊಣ್. ಕಾಜಾರಾಚಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂತ್ ವಿಂಚೊಣ್ ಆಸಾ, ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಚೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸಂಬಂದಾಂತ್ ಅಸೊ ಘೊಳ್ತಾ - ವ್ಹೊರ್ (Procession); ವೊರಾಣ್ (Wedding Party); ವ್ಹೊರೆತ್ (Bridegroom); ವ್ಹೊಕಾಲ್ (Bride); ವೊಷಿ, (wedding guests, female); ವೊಷ್ಪೆ, (wedding guests, male); ವೊಷ್ಪಿರ್ (wedding invitation) ಆನಿ ವೊವಿ (wedding song).

18ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಹ್ಯೊ ಕಾಜಾರಾಚೊ ವೊವ್ಯೊ ಗೊಯಾಂತ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಯೊ. 1736 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವ್ ಅಧಿಕಾರಿಂನಿ ಹಾಕಾ ನಿಷೇದ್ ಘಾಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ಬಾಮ್ಣಾಂಚ್ಯಾ, ಸುದಿರಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಕುಣ್ಬ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಜಾರಾಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂನಿ ವಿಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಹಾಚೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಜಾತಾಲೊ. ಮಿಗುವೆಲ್ ವಿಶೆಂತ್ ದೆ ಅಬ್ರೆವ್ (Miguel vicente De Abreu (1827–1883/4) **ಹಾಚ್ಯಾ ರಾಮಲ್ಹೆಟಿನ್ಯೊ** (Ramalhetinho (1866–1870)) **ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪದಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಗ್ರಹಾಂತ್ ವೊವ್ಯೊ ಆನಿ ದುಲ್ಪೊದಾಂತ್‌ಚ್ ಭರೊನ್ ಆಸಾತ್.**[209]

ಜುಜೆ ಪಿರೇರಾ ಆನಿ ಮಿಕಾಯೆಲ್ ಮಾರ್ಟಿನ್ಸ್ ಹಾಣಿಂ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ***'ಸೊಂಗ್ ಒಫ್ ಗೋವಾ'*** ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್– **ಒವಿ/ ವೇರ್ಸ್/ ಜೊತಿ (Ovi/ Vers/ Zoti)** ಹ್ಯೊ ಮೂಳ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಚ್ಯಾ ಕಾಜಾರಾಕ್ ಸಂಬಂದ್ ಪಾವಿಲ್ಯೊ, ಪುಣ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಇತರ್ ವಿಶಯಾಂಕ್‌ಯಿ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ಚ್ಯೊ ತಸಲ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ ಕಳಯ್ಲಾಂ. **ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಚೊ 'Zoti' ಆನಿ ಹಿಂದ್ವಾಚೊ 'Zoti' ವೆವೆಗ್ಳೊ ಆಸಾತ್. ಹಿಂದ್ವಾಂಚೊ ಜೊತಿ ಸಿಗ್ಮೊ ಫೆಸ್ತಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಭುಗ್ಯಾರ್ಂನಿ ಘರಾಂ ಘರಾಂನಿ ವೊಚೊನ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯೊ ತಸಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಕಳಯ್ಲಾಂ. ಹೊ ಜೊತಿ ಆಸ್‌ಲ್ಯೊ, ಹ್ಯಾ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಗಾರಾಂಚ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ ದೊತಿಯೊ ಜಾಲ್ಯಾತ್ ಆಸ್ತಲೊ.** ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಿವ್ಯಾಂತ್ 1916 ಇಸ್ವೆಚಾ ಜೂನ್ ಮಹಿನ್ಯಾಚ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಅಂಖ್ಯಾಂತ್ **ವೊವಿಯೊ ಆನಿ ದೊತಿಯೊ** ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಹೆ ಎಕ್ ಲೇಖನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲಾಂ. ತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ವೊವಿಯೊ ಆನಿ ದೊತಿಯೊ ಹಾಚೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಅಸೊ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಳಯ್ಲಾಂ– ***"ರೋಸ್ ಲಾಯ್ತಾನಾ ಮೊಸ್ಟ್ಯೊ ವೊವ್ಯೊ, ರೆಸ್ಪೆರಾಕ್ ವೆತಾನಾ, ಸಾಡೊ ಭೊರ್ತಾನಾ, ಪೆಟೆಕ್ ತಾಂದುಳ್ ಕಾಡ್ತಾನಾ, ಪಿಡ್ಡುಕ್ ಬಾಂದ್ತಾನಾ, ಸಾಡೊ ನೆಸಯ್ತಾನಾ, ಅಶೆಂ***

ಘರಾಪ್ರೊಳ್ ಪೊಪ್ಪೊ ಆಸಾತ್. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸೊಪ್ಯಾರ್ ಘೊಸೊನ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಮೊಡ್ಡ್ಯಾ ದೊತಿಯೊ ಯಾ ವೇರ್ಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್." [209(a)]

ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಭಾಷೆಂತ್ 'ವೆರ್ಸೊಸ್' ('verso') ಆನಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಂತ್ 'verse' ವೇರ್ಸ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪೊದಾಚೆಂ ಏಕ್ ಚರಣ್. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಪೊವ್ಯೆರ್ ವೇರ್ಸ್ ಮ್ಹಣೊನ್‌ಯಿ ಲೊಕಾಂನಿ ಪೊಲಾಯ್ಲೆಂ ಆಸ್ತಲೆಂ.

ಚವುಗೆಂ ಏಕ್ಲಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮಧ್ಯಾಂತ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಪೊವಿ ಕಾಜಾರಾ ವೆಳಾರ್ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಪದಾಂ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಂಗೀತಾಚೆಂ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಪ್ರತಿರೂಪ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ತ್ಲೆಂ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ ಒಳ್ಕೊಂಚ್ಯಾ ಪೊವ್ಯೆರ್ ಏಕ್ ಕವಿತೆಚೆಂ ರೂಪ್ ಆಸಾ. ತಿ ಚಾರ್ ಪೊಳಿಂಚಿ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್, ಆನಿ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಸುರ್ವಿಲ್ಯೊ ತೀನ್ ಪೊಳಿ ರಾಂಚ್ ಆನಿ ಪ್ರಾಸಾ ಭರಿತ್ ಆಸ್ತಾತ್. ನಿಮಾಣಿ ಪೊಳ್ ಮಟ್ವಿ ಆಸೊನ್ ಚಡಾವತ್ ಪ್ರಾಸಾ ರಹಿತ್ ಆಸ್ತಾ. ಪಯ್ಲ್ಯಾಂಚ್ಯೊ ತೀನ್ ಪೊಳಿ ಪಾಂಚ್ ಥಾವ್ನ್ ಪಂದ್ರಾ ಅಕ್ಷರಾಂ ಆನಿ ಚವ್ಥಿ ಪೊಳ್ ತೀನ್ ಥಾವ್ನ್ ತೆರಾ ಅಕ್ಷರಾಂ ಚವುಗೆಂ ಆಸ್ತಾತ್. ಸಂಗೀತಾಂತ್ 'ಪೊವಿ' ಚಾರಿ ಪೊಳಿಂಕ್ ತಾಳ್ ದಿತಾ.[209(b)]

ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್–

(i) ಸುರ್ವಿಲ್ಯೊ ತೀನ್ ಪೊಳಿ ಪ್ರಾಸಾಭರಿತ್ ನಿಮಾಣಿ ಪೊಳ್ ಪ್ರಾಸಾರಹಿತ್

1. ಅಪ್ರೊಸಾಚಿ ಪಾಟ್ಲಿ
ಕಾಸ್ಕಾರಾನ್ ಪೆಟ್ಲಿ
ರುಚಾಯ್ ಮಾಂಯ್ ಘೆಟ್ಲಿ
ಹ್ಯಾ ರೊಸಾಲಾಗಿಂ

2. ಸೊಣಾರಾಚಿ ಸಾಳಿ
ಪಿಸಾಕ್ ಪಿವೆ ಪಳಿ
ಚಂದ್ರ ಸುಯೆರ್ ಪೆಳಿ
ತುಜೆ ಪಿಷ್ಟುಕೆರ್

3. ಕರಂಗೆಳ್ ಮುಡಿ
ಉಸಳ್ ತಿ ಪಿಡಿ
ಪುಳ್‌ವ್ಹಂತಿ ಸೊಡಿ
ಆಮ್ಕಾ ಯೆಚ್ಯಾನಿ

(ii) ಘೊಡ್ಯಾ ಪೊವ್ಯಾನಿ ಚಾರಿಯ್ ಪಾಂಗ್ತಿ ಏಕಾಚ್ಚ್ ಥರಾನ್ ಆಪ್ಕೆರ್ ಜಾತಾತ್

1. ಕೊಂಪೊ ಮಾರುಂ ಮಾಸಾ
ನಾರ್ಲ್ ಪೊಡುಂ ರೊಸಾ
ಚೆಪ್ಯಾಕ್ ಪೇಳ್ ಆಸಾ
ಪೆಷ್ಕಿಂ ಸೊಪ್ಯಾರ್ ಬೊಸಾ

2. ಕಿರಾ ತುಜಾ ಮೊಂಚಿ
ಸಾಳ್ಕಿ ತಾಂಮ್ ಪಂಚಿ
ಸಾಳ್‌ರ್ ಪೆಂಚಾ ಗಾಂಫ್ಯ
ಪೊರೆತಾನ್ ಪಾಷ್ನ್ ಸಾಂಗ್ತಿ

(iii) ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಪೊವ್ಯಾನಿ ದುಸ್ರಿ ಆನಿ ತಿಸ್ರಿ ಪಾಂಗ್ತಿ ಏಕಾಚ್ಚ್ ಥರಾನ್ ಆಕೇರ್ ಜಾತಾತ್.

1. ಸಕಾಳಿಂ ಮಾಳ್ಯಿಂ ಫುಲಾಂ
ಸಾಂಚೆರ್ ಬಾವ್ಲೊಲಿಂ
ಅಲ್ಮಾ ಪಾವ್ಲೊಲಿಂ
ಯಾ ರೊಸಾಲಾಗಿಂ

2. ತಳ್ಯಾಚಾ ಬಾಂದಾರ್
ಚಿರೊನ್ ಗೆಲಿ ಕುರ್ಲಿ
ಪರ್ಗಾವಾಂತ್ ಉರ್ಲಿ
ಯೆಚ್ಯಾನಿ ಚಾನ್ ತುಜಿ

(iv) ಥೊಡ್ಯಾ ವೊವ್ಯಾಂನಿ ಪಯ್ಲಿ, ದುಸ್ರಿ ಆನಿ ಚೊವ್ತಿ ಪಂಗತ್ ಎಕಾ ಥರಾಚಿ :

1. *ತಾಂಬ್ಯಾಚಿ ಘಾಗೆ*
ತಾಪ್ಲೆಲಾಂ ಪಾಣಿ
ವೊಶಾಲ್ ನಾತಾ ನಾಶ್
ಆಜ್ ಆಂಕ್ವಾಪೊಣಿ

ಅಶೆಂ ಹೆರ್‌ಯೀ ಥೊಡೆ ಥರ್ ಆಸಾತ್.

8.2 ಗೊಯಾಂತ್ ವೊವಿಯಾಂಚಿ ಪರಿಗತ್:

ಆತಾಂ ಗೊಯಾಂತ್ ಶ್ಹೆರಾಂನಿ ಹ್ಯೊ ವೊವ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ರಿವಾಜ್ ಆಳ್ಬೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಕಾಂಯ್ ಹಳ್ಳೆಂನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಾ ಘರಾಂನಿ ಆನಿ ಗೌಡಿ/ ಕುಣ್ಬಿ ಹಾಂಚಾ ಲಗ್ನಾಂಚಾ ಕಾರ್ಯಾ ವೆಳಿಂ ವೊವ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಗೊಯಾಂತ್ ಆತಾಂ ಹ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿಂ ಪದಾಂ ಆನಿ ವೊವಿಯೊ ಗೊವಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿಚಾ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಖಾಲ್ ಡಾ| ಜಯಂತಿ ನಾಯಕ್ ಹಿಣೆಂ 1992 ಆನಿ 1993 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರುನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್. ತಿಂ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾತ್. **'ಕಣೆರ್ ಕುಂಟಿ ನಾರಿ' 'ಅವೊಣೆಚಿಂ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ', 'ಮನಾಲಿಂ ಗಿತಾಂ'– ('ಅವೊಣೆಚಾ ಕಿರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಾಮಾಜಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ'), 'ತಳಯ ಉಖಲ್ಲಿ ಖೆಳ್ಯಾಂನಿ' 'ಅವೊಣೆಚಿಂ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ', 'ರಥಾ ತುಜ್ಯೆ ಘುಡಿಯೊ' 'ಆವೊಣೆಚಿ ದಾಲೊ ಗಿತಾಂ'** ಇತ್ಯಾದಿ.

'ಕಣೇರ ಕುಂಟಿ ನಾರೀ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಬುಕಾಚಾ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಂತ್ ಗೋವಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿಚೊ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ವಿಭಾಗಾಚೊ ಮುಖೆಲಿ ಬೋವ್ ಮಾನೆಸ್ತ್ ಮನೋಹರ್ ರಾಯ್ ಸರದೇಸಾಯ ಅಶೆಂ ಸಾಂಗ್ತಾ– *"ಹಿಂ ಗೀತಾಂ ಮುಳಾವಿಂ, ಥಳಾವಿಂ, ಘರಾವಿಂ. ಬಾಯ್ಲಾಂಚೆ ಉಮಾಳೆ, ಉತ್ತರಕೆ, ಶಬ್ದಾಂಚೊ ಸಾಜ ಘುವನ್ ಹಾಂಗಾ ಉಕ್ತೀಂ ಜಾತಾತ್. ಜಲ್ಮ–ಲಗ್ನ, ದಳಪ–ಕಾಂಡಪ, ಜೆವಣ–ಖಾಣ ಹ್ಯಾ ಘುದಣುಕಾಂಚೆಂ ಖರೆಂ ಮ್ಹುತ್ರ ಬಾಯಲಾಂಕೂಚ ಕಳಪಾಚೆಂ. ಭುಗ್ಯಾಂಚೀ ತೊಖಣಾಯ್, ಪತೀಚೆಂ ಕವತೂಕ, ಶೆಜಾರ್ಯಾಂಚಿ ಟೀಕಾ, ಸೊಯರ್ಯಾ–ಧಯರ್ಯಾಂಚೀ ಮಸ್ಕರೀ ಹ್ಯಾ ಸಗಳ್ಯಾ ಭಾವ–ಭಾವನಾಚೆಂ ಚಿತ್ರಣ ತಾಂಚ್ಯಾ ಗೀತಾಂನೀ ಜಾಲಾಂ...*

ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜ ಜಸೊ ಹಿಂದು ಆನಿ ಕಿರಿಸ್ತಾಂವ್ ಹ್ಯಾ ದೋನ್ ಜಮಾತೀಂತ ವಿಭಗಲಾ ತಶೇಂಚ ತಾಂಚೆಂ ಲೋಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ದುಭಂಗಲಾಂ. ಸುದೈವಾನ ಕಾಂಯ್ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ ದೋನಯ್ ಜಮಾತೀಂತ ಸಾರ್ಕಿಂಚ್ ಹೊಲಮತಾತ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜಾಚ್ಯಾ ಲೋಕಜಿಣೆಚೊ ಎಕ್‌ಚಾರ್ ಸಾದತಾತ್. ***'ಮಾಂಡೊ'*** *ಹೊ ಗೀತಪ್ರಕಾರ್ ವೆಗಳೊ ಪೂಣ್* ***'ವೊಂವೀ' ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್ ದೋನಯ್ ಜಮಾತೀಂತ ಹೊಲಮತಾ. ಗೊಂಯಚ್ಯಾ ಲೋಕ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆ ತುಟಿಲ್ಲೆ ಧಾಗೆ ಹಾಂಗಾ ಜೊಡಿಲ್ಲೆ ದಿಸತಾತ್.***

ಹಿಂ ಗೀತಾಂ ಅಮೋಣ್ಯಾ (ಕೆಪೆಂ) ಫಾರಾಂತಲೀಂ ಆಸಲೀಂ ತರೀ ತೀಂಚ ಗೀತಾಂ ವಾ ತಸಲೀಂಚ ಗೀತಾಂ ಗೊಂಯಾಂಚ್ಯಾ ಹೆರ್ ಗಾಂವಾಂನೀ ಲೆಗೀತ ಹೊಲಯತಾತ್. ಲೋಕ ಗೀತ ಹ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನೀ ವಾಪ್ತ್ಯಾ ಫಯಾಂಚ್ಯಾ ಫಯಾಂಚ್ಯಾ ಜನಮಾನಸಾಚೊ ಛಾಪ ತಾಚೆರ್ ಪಡಟಾ. ಅಸೊ ಹೊ ಏವಲಿ ಫಾತಪ ಹೀ ಲೋಕ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ವಾತೆರ್ಯಾಪಣಾಚೆ ಆನಿ ತಿಚ್ಯಾ ಏವಸಾಣೇಚೆ ಕಾರಣ."[210]

ಹ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಗೀತಾಂಚಿ ಸಂಗ್ರಹಕಿ ಡಾ| ಜಯಂತಿ ನಾಯಕ್ ಹಿಣೆ '**ಕಣೇರ ಮಿಂಟ ನಾರಿ**' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಗೀತ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ '*ಗಾಥಾ ಆರ್ತ ಸುರಾಂಚೆ*' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಮಾತಾಳ್ಯಾಖಾಲ್ ತಿಣೆ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಅಸೆಂ ಲಿಖ್ಯಾ–

"ವೈದೀಕ ಯುಗಾಂತ ಲೋಕಗೀತಾಂಚೆಂ ಸ್ವರೂಪ್ ಕಶೆಂ ಆಶಿಲ್ಲೆಂ ಹೆಂ ನಿಶ್ಚಿತ ಪಣಾನ್ ಸಾಂಗಪ ಕಠೀಣ್ ಆಸಲೆಂ ತರೀ ವೇದ ಕಾಳಾರ್ ಪುತ್ರ ಜಲ್ಮ, ಉಪನಯನ, ಲಗ್ನ ಸಾರಕ್ಯಾ ಪ್ರಸಂಗಾರ ಗೀತಾಂ ಗಾಯತಾಲೆ ಹಾಚೊ ಉಲ್ಲೇಖ ಮೆಳ್ಟಾ. ಹ್ಯಾ ಗೀತಾಂಕ 'ಗಾಥಾ' ಮ್ಹಣ್ಟಾಲೆ ತಿಂ ಗಾವಪ್ಯಾಂಕ 'ಗಾಥಿನ್' ಅಶೆಂ ಉತರ ಉಪಯೊಗಿಲ್ಲೆಂ ಮೆಳ್ಟಾ.

ಪುರಾಣಾಂತ ಗಾಥಾಂಚೇಂ ಜೆಂ ವರ್ಣನಾ ಮೆಳ್ಟಾತ್. ತಾಂಚೆಂ ಸ್ವರೂಪ ಲೆಗೀತ ಲೋಕ ಗೀತಾಂ ಕಡೆನ್ ಮಿಳ್ಸಾರಕೆಂ ಆಸಾ. ಲಗ್ನಾ ಪ್ರಸಂಗಾರ್ ಗಾಯಲೊ ಗೀತಾಂ ಗಾಯತಾಲಿಂ ಅಸೊ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಮೈತ್ರಾಯಣೀ ಸಂಹಿತೆಂತ ಮೆಳ್ಟಾ. ಪಾರಸ್ಕಾರ್ ಆನಿ ಆಶ್ವಲಾಯನ ಗೃಹ್ಯ ಸೂತ್ರಾಂತ ಲಗ್ನ ಆನಿ ಸೀಮಾಂತೋನ್ನಯನ ಹ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕಾರಾಂಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ 'ಗಾಥಾ' ಮ್ಹಣ್ಟಾಲೆ ಹಾಚೀ ಮಾಹಿತೀ ಮೆಳ್ಟಾ.

ಲಗ್ನಾ–ಸಾರಕ್ಯಾ ವಿಧೀ ಪ್ರಸಂಗಾರ್ ಗೀತಾಂ ಮ್ಹಣ್ಚಾಚೀ ಚಾಲ್ ಚಡ ಕರೂನ್ ಸಂವಸಾರಾಂತಲ್ಯಾ ಸಗಳ್ಯಾಚ್ ಜಾತೀ–ಜಮಾತೀಂನೀ ಆಜಯ್ ಆಸಾ. ಹೀ ಚಾಲ್ ಖಂಯ್ ಪೊರನೀ, ಮ್ಹಣಜೆ ವೇದಪೂರ್ವ ಕಾಳಾಚೀ. ಜ್ಯಾ ಸಮಾಜಾಂತ ಮಂತ್ರ ನಾಸತಾತ್ ಥಂಯ್ ಹೀಂ ಗೀತಾಂ ಮಂತ್ರಾಂಚೇಂಚ ಕಾಮ್ ಕರತಾತ್ ಅಶೀ ಮಾಹಿತೀ ಮೆಳ್ಟಾ. ಆಜಯ್ ವೈದೀಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಡೆನ್ ಲಗ್ನಿಕ ನಾಶಿಲ್ಲ್ಯಾ, ಆದಿವಾಸೀ ಜಮಾತೀಂನೀ ತಾಂಚ್ಯಾ ಲಗ್ನಾ ಆನಿ ಘರಗ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಜಲ್ಮ ಸುವಳ್ಯಾಂ ವೆಳಾರ ಲೋಕ–ಗೀತಾಂಚೆ ಮಂತ್ರ ಮ್ಹಣ್ ಉಪಯೋಗಾಯಿಲ್ಲೆಂ ದಿಸತಾತ್. ಭಾರತಾಂತ ಆರ್ಯೇತರ ಸಂಸ್ಕೃತೀಂತ್ಲಿಂ ಕಾಂಯ್ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಾಂ ಉಪರಾಂತ್ ಆರ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತೀನ ಮ್ಹಣಜೆಚ್ ವೈದಿಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತೀನ ಉಬಲೂನ್ ದಿಲ್ಲೀಂ ಹಾಚೆಚ್ ಹೀ ಎಕ್ ದೆಖಿಕ್ ಮ್ಹಣೂನ್ ಜಾಯ್." ಅಶೆಂ ಪ್ರೊಮ್ಹೆಚೆಂ ಮೂಳ್ ವಿವರಿಲಾಂ.[211]

ಗೊಯಾಂತ್ ಲಗ್ನಾಚೊ ವೊವ್ಯೊ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಆತಾಂಚಿ ಪರಿಗತ್ ಡಾ| ಜಯಂತಿ ನಾಯಕ್ ಹಿಣೆಂ ತಿಚ್ಯಾ '**ಕಣೇರ್ ಮಿಂಟ ನಾರಿ**' ಸಂಗ್ರಹ್–ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ವಿವರಿಲ್ಲಿ ರೀತ್ ಅಶಿ ಆಸಾ–

"'ಲಗ್ನಾಂತಲ್ಯೋ ಹೋಂವಿಯೊ'.......... ಆಮೋಣೆಂ ಗಾಂವಾಂತ ಎಕಾ ಕಾಳಾರ್ ಪರ್ತಸ್ಪ ಆಶಿಲ್ಲ್ಯಾ ಗಾವಡೀ ಜಮಾತೀ ಮಧಿಂ ಹ್ಯಾ ಗೀತಾಂಚೊ ಆಜಯ್ ವಾಪರ ಚಡ ಪ್ರಮಾಣಾಂತ ಕೆಲ್ಲೊ ದಿಸತಾ. ಹೆರ್ ಸಮಾಜಾಂತ ಮಾತ ತೋ ಕ್ವಚೀತ ದಿಸತಾ. ಗಾಂವಾಂತ ಹ್ಯಾ ಸಮಾಜಮಧೀಂ ಲಗ್ನಾಸಾರಕ್ಯಾ ಪ್ರಸಂಗಾರ ವೈದೀಕ ಚಾಲೀ- ರಿತೀಂಕ ಖುಬಚ್ ಕಮೀ ವಾವ ಆಸಾ. ಫಾಟಲ್ಯಾ ವೀಸ ವರ್ಸಾಂ ಆದೀಂ ಕಾಂಯ ವಿಧೀ-ಪ್ರಸಂಗಾರ ಫಕತ ನಾಂವಾ ಪುರತೋಚ ತೆ ಭಟಾಕ (ವೈದೀಕ ಮಂತ್ರ-ತಂತ್ರ ಜಾಣಪೀ) ಆಪಯ್ತಾಲೆ. ತೆ ಪಯಲೀಂ ತರ್ ತಾಚೀ ಭುಮೀಕಾ ಹಾಚ್ಯಾಕೂಯ ಕಮೀ ಮ್ಹುತ್ವಾಚೀ ಆಶಿಲ್ಲೀ. ತಾಂಚ್ಯಾ ಲಗ್ನ-ಪ್ರಸಂಗಾಂನೀ ಹಿಂ ಗೀತಾಂ ವಾ ಹೋಂವಯೊ ಮಾತ ಮ್ಹುತ್ವಾಚೀ ಆಸತಾಲೀಂ. ವರ ಏಕಾ ವಿಧೀ ವೆಳಾರ, ತಿಚೆಂ ಖಾಶೆಲೆಂ ಗೀತ ಮಂತ್ರ ಕಶೆಂ ಜಾವನ ವಾವುರತಾಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಗೀತಾಂತಲ್ಯಾ ವರ್ಣನಾಚ್ಯಾ ಆದಾರಾರ ಥಾರಾಯಿಲ್ಲೀ ವಿಧೀ ವೆವಸ್ಥೀತ ಕರಪ ಜಾತಾಲೀ. ಲಗ್ನಾಚೊ ಮಾಟೋವ ಘಾಲತನಾ ಧರೂನ ಖಾಂದೋ ವವರಪಾಮೆರೆನೆಚೆ ವರ ಏಕೆ ವಿಧೀಚೆಂ ಖಾಶೆಲೆಂ ಗೀತ ಆಸತಾಲೆಂ. ಆಜ ಗಾಂವಾಂತ ತಾಂತಲೀಂ ಫಕತ್ ಥೊಡೀಂಚ ಗೀತಾಂ ಮೆಳಪ ಶಕ್ಯ ಜಾಲಾಂ. ಹೆರ ಗೀತಾಂ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಪೋಟಾಂತ ಗುಡೂಪ ಜಾವನ ಗೆಲ್ಯಾಂತ. ಆಜ ಗಾಂವಾಂತ ಫಕತ ಏಕ್ ಪಾಂಚ್-ಸ ಜಾಣೆಂ ಜಾಣ್ಟ್ಯೋ ಬಾಯಲೊ ಆಸಾತ, ಜಾಂಕಾಂ ಹಿಂ ಗೀತಾಂ ಕಳಟಾತ. ಸದ್ಯಾಚೀ ಗಾಂವಚೀ ಸ್ಥಿತೀ ಪಳಯತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಂಚೆಂ ದಾಯಜ್ ಚಲೋವಪೀ ಫುಡಲೆ ಪಿಳಗೆಂತ ಕೋಣೂಚ್ ಆಸಾತ್ ದಿಸನಾ..."

"ಲಗ್ನ ಪ್ರಸಂಗಾರ ಗಾವಪಾಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಗೀತಾಂಚೀಂ ವಾ ಹೋಂವಯಾಂಚೀಂ ರೂಪಾಂ ಗೋಂಯಚ್ಯಾ ಹೆರ ವಾಟಾರಾಂತಯ್ ಮೆಳಟಾತ. ಕಾಂಯ್ ವೇಳಾ ತಾಂಚ್ಯಾ ರೂಪಾಂತ ವ್ಹಡಲೋಸೊ ಫರಕ ದಿಸನಾ. ಖುಬದಾಂ ಫಕತ ಗಾಂವಾಂಚೀಂ ಆನೀ ದೇವಾಂಚೀಂ ನಾಂವಾಂಚ ಬದಲಿಲ್ಲೀಂ ದಿಸತಾತ..."[212]

ಡಾ| ಜಯಂತಿ ನಾಯಕ್ ಹಿಣೆಂ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಸಂಗ್ರಹ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ 'ಮನಾಲಿಂ ಗಿತಾಂ' (ಆಮೋಣೆಚ್ಯಾ ಕಿರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಾಮಾಜಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ) ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂಚಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಸಿ ವಿವರಿಲಾ: –

"...ಕಿರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮ್ ಜರಿ ಗಳ್ಯಾಂತ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲೊ ತರಿ 'ಮಾನಾ'ಚೆರ್ (ಕಿರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜಾಂತ್ ವ್ಹಡ್ಲೆ ಭಯ್ಣಿಕ್ 'ಮಾನಾ' ಮ್ಹಣ್ಚಾಚಿ ಚಾಲ್ ಆಸಾ) ಆಶಿಲ್ಲೆ ಹಿಂದು ಸಂಸ್ಕಾರ್ ತಾಂಕಾಂ ಬಿತರ್ಲೆ ಭಿತರ್ ಅಸ್ವಸ್ಥ್ ಕರ್ತಾಲೆ. ದೆಖುನ್‌ಚ್ ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕಿತ್ಲ್ಯಾ ತರಿ ಬಾಯ್ಲಾಂಚಾ ಗಳ್ಯಾಂತ್ 'ಮಣಿ' ತಶೊಚ್ ಉಲ್ಲೊ, ಜಾಯ್ಚ್ಯಾ ಘರಾಂಚಾ ದಾರಾಂನಿ 'ಲಿಮಣ್ ದಿವ್ರೊ' ಪೆಟ್ಟಚ್ ರಾವ್ಲೊ, ಕಾಜಾರಾ ವೆಳಾರ್ ಬಾಯ್ಲಾಂಚಾ ಕಾಂಟಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಹೊಂವ್ಯಾಂಚೊ ಸುರ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರುನ್ ಏಕ್ ಪೆಗ್ರೆಂಚ್ ವಾತಾವರಣ್ ತಯಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆಂ, ವ್ಹೊಕ್ಲೆ-ನವ್ರ್ಯಾಕ್ ತೇಲ್-ಹಳದ್ ಲಾವ್ಚಾಚಿ ಚಾಲ್ ಚಾಲಂತಚ್ ಉರ್ಲಿ... ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸುವಾಳ್ಯಾ ವೆಳಾರ್... ಹೊಂವ್ಯೊ

ಗಾವ್ಪಾಚಿ ಚಾಲ್ ಆಜಯ್ ಗಾಂವಾಂತ್ ಮಿಟ್ಟ ಪಡಟಾ... 'ಕಾಜಾರಾಚೆಂ ಯೇರ್ಸ್' ಪ್ರಕಾರ್ ಹೊಂವ್ಡ್ಯೊ, ಕಾಜಾರಾ ಸುಂಬಂಧಿತ್ ಪದಿಂ ಚಾಲಿ-ರಿತಿಂಕ್ ಪಾಳೊ ದಿತಾನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕಾಜಾರಾ ಸಾಟಿಂ ಬಾತ್ ಉಕಡ್ತಾನಾ, ದೋಶ್ ಕರ್ತಾನಾ, ನವ್ರ್ಯಾ-ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ರೋಸ್ ಲಾಯ್ತಾನಾ, ವ್ಹೊಕ್ಲೆ-ನೆಹ್ರ್ಯಾಕ್ ನ್ಹೆಸಯ್ತಾನಾ, ವೇಸಾಂವ್ ದಿತಾನಾ, ಸಾಪ್ಪುದ್ ಕರ್ತಾನಾ. ಪಿ ಕತ್ಯಾ ತರಿ ಪ್ರಸಂಗಾಂನಿ ಯೇರ್ಸ್ ಗಾವ್ಪಾಚಿ ಚಾಲ್ ಆಜಯ್ ಗಾಂವಾಂತ್ ಆಸಾ..."[213]

'ಕಣೇರ ಮಿಂಟಿ ನಾರಿ' - ಆಮೊಣೆಟಿಂ ಲೋಕ್‌ಗಿತಾಂ - ಸಂಕಲನ್ - ಜಯಂತಿ ನಾಯಕ್

ಅ) ಲಗ್ನಾಂತಲ್ಯೊ ಹೋವಯೊ - (ಒಂದು ಸಮಾಜಿಚೊ)[214]

ಪಿ.ಸೂ. ಪಿಂಟ್ಯಾರ್ ಥೊಡ್ಯೊ ಹೊವಯೊ ಮಾತ್ರ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ದಿಲ್ಯಾತ್

1) ದಳಟಸಾ

i. ದಾಂತಂ ಮಾಂದುಸಗೆ ದಾತ್ಯಾ ಕೆಲಿ ತಿಳೆ

ದಾಂತಂ ಮಾಂಡುನ ಗೇ ದಾತ್ಯಾ ಕೆಲಿ ತಿಳೆ
ಮಾನಾಚೆ ಉಬೆ ಗಣೇಶದೇವ
ಗಣೇಶ ದೇವ ರೆ ಜಾವ್ನಂ ನಾಕಾ ಪಯಸ
ಮಾಂಡೀ ಮೊಡುನ ಪೈಸ ಆಮಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಲಾಗೀ
ಪಿರಚ್ಯಾ ನಾಯಕಾಂ ಗೆ ತೆಲಾಚೆ ವಾಟೆ
ಮಾನಾಚೆ ಉಬೆ ಚಂದ್ರೇಶ್ವರ ದೇವ
ಚಂದ್ರೇಶ್ವರ ದೇವ ರೆ ಜಾವ್ನಂ ನಾಕಾ ಪಯಸ
ಮಾಂಡೀ ಮೊಡುನ ಪೈಸ ಆಮಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಲಾಗೀ

ii. ಕಾರ್ಯಾಚೆ ವೇಳೆ

ಕಾರ್ಯಾಚೆ ವೇಳೆ ಗೇ
ಚಂದ್ರನಾಥಾ ಉಲೊ ಕೆಲಾ,
ಭವನಾಶಾ ಮ್ಹಣ ಗೇ ತೆಳೆ
ಧೀರ ಗೇ ದಿಲಾ
ಕಾರ್ಯಾಚೆ ವೇಳೆ ಗೇ
ಜಲ್ಮೀದೇವಾ ಉಲೊ ಕೆಲಾ
ಭವನಾಶಾ ಮ್ಹಣ ಗೇ ತೆಳೆ
ಧೀರ ಗೆ ದಿಲಾ
ಕಾರ್ಯಾಚೆ ವೇಳೆ ಗೇ
ಖಂಟಿ ಮಾಯೆ ಉಲೊ ಕೆಲಾ
ಭವನಾಶಾ ಮ್ಹಣ ಗೇ ತಿಳೆ
ಧೀರ ಗೇ ದಿಲಾ

2) ಹಳದ ಲಾಯತನಾ

i) ಕಾಶಾಚೀ ಗೇ ವಾಟಲೀ

ಕಾಶಾಚೀ ಗೇ ವಾಟಲೀ
ಲೊಖಂಡಾಚೀ ಗೇ ಭಾಲೀ
ಆಮ್ಯಾ ಚ್ಯಾ ಪಾನಾನ ಗೇ ಬಾಂದಿಯಾಲೀ
ಕಾಪಶಿಣೇಚ್ಯಾ ಸುತಾನ ಗೇ ಭಾಲೀ ವೇಡಾಯಲೀ

3) ನ್ಹಾಣಯೆತನಾ

i) ಆಡೆಂ ಧರಿಲಾಂ ರುಮಡಾಕ
ಗೋಡ-ಸಾಕರೀಚೆಂ
ಶಿಂಪಣೆಂ ಲಾಯಿಲಾಂ ರುಮಡಾಕ
ಧಂಯ-ದುದಾಚೆಂ

3) ನ್ಹವರ್‍ಯಾಕ ನ್ಹೆಸಯತನಾ

i) ನ್ಹವರ್‍ಯಾ ಮಾಟವಾಂ ಉಬೊ ಕೆಲಾ

ನ್ಹಾಣೊವನ ಧುಣೊವನ ನ್ಹವರ್‍ಯಾ
ಮಾಟವಾಂ ಉಬೊ ಕೆಲಾ,
ಧೋತರ ಘಾಲತ್ಯಾ ಧೆಡ್ಯಾಕ
ನಮಸ್ಕಾರ ಕೆಲಾ

ನ್ಹಾಣೊವನ ದುಣೊವನು ನ್ಹವರ್‍ಯಾ
ಮಾಟವಾಂ ಉಬೊ ಕೆಲಾ
ಮುಕೂಟ ಘಾಲತ್ಯಾ ದೆಡ್ಯಾಕ
ನಮಸ್ಕಾರ ಕೆಲಾ

4) ನ್ಹವರೊ ಭಾಯರ ಸರತನಾ

i) ವಾಜಯ ವಾಜಯ ಗಾ ವಾಜಂತ್ರ್ಯಾನೋ

ವಾಜಯ ವಾಜಯ ಗಾ ವಾಜಂತ್ರ್ಯಾನೋ
ನ್ಹವರೊ ಭಾಯರ ಸರತನಾ,
ಆಪುಲ್ಯಾ ಆಯೀ - ಬಾಪ್ಪಾ
ನ್ಹವರೊ ಪಾಂಯಾ ಪಡಟಾ

ವಾಜಯ ವಾಜಯ ಗೊ ವಾಜಂತ್ರ್ಯಾನೋ
ನ್ಹವರೊ ಭಾಯರ ಸರತನಾ
ಆಪುಲ್ಯಾ ದೇವಾ - ಧರ್ಮಾ
ನ್ಹವರೊ ಪಾಂಯಾ ಪಡಟಾ

ವಾಜಯ ವಾಜಯ ಗಾ ವಾಜಂತ್ರ್ಯಾನೋ
ನ್ಹವರೊ ಭಾಯರ ಸರತಾ,
ಆಪ್ಪಲ್ಯಾ ಮಾವಳ್ಯಾ - ಮಾವಳಣೀಕ
ನ್ಹವರೊ ಪಾಂಯಾ ಪಡತಾ

4) ಕನ್ಯಾದಾನ ಕರತನಾ

i) ಆಯಿ - ಬಾಪ್ಪಾಚಿ ಗೇ ಪೋಟೀ

ಆಯೀ-ಬಾಪ್ಪಾಚೆ ಗೇ ಪೋಟೀ
ಜಲ್ಮ ಲೀ ಗೇ ಪುತಳೀ,
ಕನ್ಯಾ ದಾನಾ ಕೋನಳೀ
ಗೇ ಧುವೆನ ವಡಯಲೀ

ಕಾತಯಲ್ಲೆ ಬಾವಲೇವರೀ
ಧೂವ ಮ್ಹ ಜೀ ಗುಣಾ ಖಾಣೀ
ಕನ್ಯಾದಾನ ಕರೂನ ಗೇ
ರತ್ನ ಪೊಟುಚೆಂ ಓಪಿಯಲೆಂ

ಆ) ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚೀ ಗೀತಾಂ

1) ಖರ ಖರ ಕಾನಾ
ಮ್ಹ ಶೀ ಗೆಲ್ಯೊ ರಾನಾ
ಆಮುಡ ಗವಳ್ಯಾ ಮಾಮಾ
ಗೋವರ್ಧನಾ

ಖರ ಖರ ಕಾನಾಂ
ಮ್ಹಶಿ ಗೆಲ್ಯೊ ರಾನಾಂ
ಆಮುಡ ಗೊವಳ್ಯಾ ಮಾಮಾ
ಬಾಬುಲ್ಯಾಲಿಂ ಹಾಮಾ

ಖರ ಖರ ಕಾನಾಂ
ಮ್ಹಶಿ ಗೆಲ್ಯೊ ರಾನಾಂ
ಹಾಮ ದೂದ್ ದಿನಾ
ಬಾಬಾಚಿ ಭುಕ್ ಬಾಗಾನಾ!

ಖರ ಖರ ಕಾನಾಂ
ಮ್ಹಶಿ ಗೆಲ್ಯೊ ರಾನಾಂ
ಮ್ಹಷಿ ಯೇಂವ್ಕ್ ಪಾವನಾ
ಬಾಬಾಕ್ ದೂದ್ ಮೆಳನಾ

2) ಧೊಲ ಬಾಯೆ ಧೊಲ
ಅಂಗಣಾಂತ ಆಯಿಲ್ಯಾತ ಪೊಲ,
ನಾಕಾ ತುಗೆಲೆ ಪೊಲ ಪದರಾ
ದುದು ಸಾಂಗಾತಾ ಚಡ!

3) ಘುಂಗೀ ಬಾಯೆ ಘುಂಗೀ
ಆವಂಡ್ಯಾರ ಉಬೀ
ರಡಟಲ್ಯಾ ಭುರಗ್ಯಾಕ
ಕರಗೇ ವ್ಹೊಂಗೀ!

4) ನಾಗಡೊ ಬೆತಾಳೊ
ಶೆತಾಂ ವಯತಾಲೊ
ಶೆತಕಾರಾಲೆಂ ಮೂತ ಪಿವನ
ಘರಾ ಯೆತಾಲೊ

ಮನಾಲಿಂ ಗೀತಾಂ - ಆಮೊಣೆಚ್ಯಾ ಕಿರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜಾಚಿಂ ಗೀತಾಂ [215]
- ಸಂಕಲನ್- ಜಯಂತಿ ನಾಯಕ್

ಅ) ಕಾಜಾರಾಚೆ ಯೇರ್ಸ್

i) ವಾತೆಂ ಮ್ಹಣ್ಸಾ ತೆಂ ಮಾಂಡುನ್
ದಾತೆಂ ಮ್ಹಣ್ಸಾ ತೆಂ ಮಾಂಡುನ್
ದಾತ್ಯಾರ ಕಾಂಡಿಲಿ ಪಿಟಿ
ನವ್ರ್ಯಾನ್ ಮಾರಿಲಿ ಮಿಟಿ
ಪ್ರುಲಾಮೊನ್ ದುವ್ ಮುಗೆ ಆಮ್ಚಿ

ii) ಕೆಪ್ಯಾಂ ಪೊಡಿಲೆಂ ಚುಡಿತ್
ಕೆಪ್ಯಾಂ ಪೊಡಿಲೆಂ ಚುಡಿತ್
ಘುಂಕಳೆ ವ್ಹೊಯ್ಲೆಂ ವೊಡಿತ್
ಆಜ್ ನೊಶಿಬಾಂತುಲೆಂ ಫೊಡಿತ್
ಮರಿಯಾ ದುವ ಮುಗೆ ಆಮ್ಚಿ

iii) ಗೊಂಯಾಂ ವೆಚೆ ವಾಟೆ
ಗೊಯಾಂ ವಯಚೆ ವಾಟೆ
ಸೊರೊಪ್ ವೊಕಿಲಾ ಇಕ್
ಮುದಿಯೆರ್ ಝುಡ್ಪಾ ಥಿಂಕ್
ತೊಮಸ ಬಾವ್ ಮ್ಹರೆ ಆಮ್ಚೊ

ಆ) ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಚಿ ಗಿತಾಂ

i) ಕುರು ಕುರು ಕಾನಾಂ
ಮ್ಹಶಿ ಗೆಲ್ಯೊ ರಾನಾಂ
ಮ್ಹಶಿನ್ ಖಾಲಿ ಪಾನಾಂ
ಚಾರಾಚಿಂ!

ii) ಆಸ್ಕಿನ್ ಬಾಸ್ಕಿನ್
ಉದಕ್ ತಾಪಯ್ ಗೊ,
ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ಖಾಡ ಮಾಮ ಯೆಯ್ಯಾರ್
ತಾಂಬಿಯೊ ಲಿಪಯ್ ಗೊ!

iii) ಯೆದೆ ರಾತಿಚೆ, ತೆದೆ ರಾತಿಚೆ
ಪಾಕ್ರೆ ಬೊಂವ್ತಾಯ್ ಖಾಡಾಚೆ
ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಮೌಶಿಮಾನಾನ್
ಪಿಲೊದ್ ಕೆಲ್ಯಾಯ್ ಗೊಡಾಚೆ

iv) ಬುಲೂ ಬುಲೂ ಮಾಜರಾ
ಆವಯ್ ಗೆಲಿ ಗೊ ಕಾಜಾರಾ
ದೆಡ್‌ಪಡಿಚೆಂ ಮಣಸ ಕೆಲ್ಲೆಂ
ಕೊಣೆಂ ಖಾಲೆಂ ಗೊ ರಾಂಡಲಾ?

8.3 ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ವೊವಿಯಾಂಚಿ ಪಂಗತ್

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜ್, ಗೊಂಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಚಡುಣೆ 18ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚಾ ಆರಂಭಾರ್ ಕೊಡ್ಯಾಳಾಂತ್ ನಿವಾಸಂತರ್ ಜಾತಾನಾ ತಾಣಿಂ, ತಾಂಚಾ ಸಾಂಗಾತಾ, ಥೊಡಿಂ ಕಂತಾರಾಂ, ಪದಾಂ ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾ ಪುರಾಣಾಚ್ಯೊ ಪ್ರತಿಯೊ ಹಾಡ್ಲ್ಯೊ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಗೊಂಯ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಸ್ಕಾರ್, ವೊವ್ಯೊ, ವೇರ್ಸ್‌ಯಿ ಘೆವ್ನ್ ಆಯ್ಲಿಂ ಮ್ಹಣ್ ಚಾರಿತ್ರಾ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಅಶೆಂ ಸತ್ರಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಚ್ಯಾ ಅಖೆರಿ ಭಿತರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೋಕ್ ವಾಡೊನ್ ಶಾಂತಿ ಸಮಾದಾನೆನ್ ಜಿಯೆವ್ನ್ ಅಸ್ತಾನಾ 1784 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮೈಸೂರ್‌ಚೊ ವಾಗ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನಾನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಹುಕ್ಮಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಕೆನರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ

ನಿಷ್ಠುರ್ ಬಂಧಪ್ ಜಾಲಿ. ತ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂ ಅಪ್ಲೆಂ ಪೂರ್ಣಾಚ್ ಸೆರಿಂಗ್‌ಪಟ್ಣಾಂತ್ ಸುಮಾರ್ ಪಂದ್ರಾ ವರ್ಸಾಂ ಮ್ಹಣ್ಣಾಸರ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 1799 ಇಸ್ವಿ ಮೇ 4 ತಾರ್ಕೆರ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಲಡಾಯೆಂತ್ ಪತಾಪ್ ಜಾವ್ನ್ ತಾಚೆ ಗಾಂವ್ ಇಂಗ್ಲಿಷಾಂಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ ಪಡ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್, ಕಷ್ಟೊನ್, ದಗ್ದೊನ್, ನಿಷ್ಠುರ್ ಇಜಾ ಭೋಗುನ್, ಉಪ್ರಾಂತ್ ವಾಂಚೊನ್ ಉರ್ಲ್ಲೆ ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಪಾಟಿಂ ಆಯ್ಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರಿ. ತಾಣಿ ತಾಂಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸಾರಾಕ್ ವಿಸರ್ ಘಾಲಿನಾಸೆಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೊ ಸಂಸ್ಕಾರ್ ಮುಂದರುನ್ ವೆಲೊ.

ಕೊಡ್ಯಾಳ್‌ಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜ್ ಮ್ಹಣ್ಟ್ಯಾಕೀಯಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ಲಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜ್ ಮ್ಹಣ್ಕೆತ್. ಹ್ಯಾ ಸಮಾಜೆಚಿ ವಿಶೇಷತಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ತಾಂಚೊಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿ, ಗಾಣಾಂ-ಗಾಯನಾಂ, ವ್ಹೊಪ್ಪಿಯೊ-ಪದಾಂ ಆನಿ ಭಕ್ತ್-ಭಿರಾಂತ್, ತಾಂಚಾ ಕಾರ್ಯಾಂ ಸೊಭಾಣಾನಿ ಉಟೊನ್ ದಿಸ್ತಾ. ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ದೆಂವ್ನ್ ಯೇವ್ನ್ ಜೀವನಾಚೊ ಏಕ್ ಖಿರೊ ವಾಂಟೊ ಜಾವ್ನ್ ರಾವ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಹೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ಲೊಕಾಚೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾ. ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಆಧುನಿಕ್ ನಾಗರಿಕಪಣ್ ಕಿತ್ಲೆಂಯ್ ವೃದ್ಧಿ ಜಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲೆಂ ತರೀ ಬುನ್ಯಾದಿ ಥಾವ್ನ್ ವಾಡೊನ್ ಯೇವ್ನ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಚಲಂವ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹುಮ್ಟುನ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಕೊಣಾಕೀ ಮನ್‌ಯಿ ನಾ, ಆನಿ ಜಾಲೆಂಯಿ ನಾ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಚೊ ಲೋಕ್ ನಿತಳ್ ನಿರ್ಮಳ್ ನ್ಹೆಸಣ್ ನ್ಹೆಸೊನ್ ಕಾರ್ಯಾಂ-ಕಾರ್ಭಾರಾಂನಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ದಾಕಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಚುರುಕ್ ಸಮ್ಜಣಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಅದಿಂ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಪುಡ್ವೆಂ ನ್ಹೆಸೊನ್ ಬಂಧ್ ಕೋಟ್ ಘಾಲ್ನ್ ಮಾತ್ಯಾರ್ ಲೇಸ್ ರೆವ್ಡಾಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಶಹರಾಂತ್ಲೆ ದಾದ್ಲೆ ಮಾತ್ಯಾರ್ ಲೇಸಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ಉರುಟ್ ತೊಪಿ ದವರ್ತಾಲೆ. ಪ್ರಭುಂಗೆಲ್ಯಾ ವ ಮಂತಸಾಚ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಂಚ್ಯಾಂನಿ ಪಾಯಾಂಗೋಳ್ ತೊಡೊಪ್ ನ್ಹೆಸೊನ್, ಕುತಾಂವ್ ಘಾಲುನ್, ಮಾತ್ಯಾರ್ ಜರಿಚೊ ಉರ್ಮಾಲ್ ದವರ್ಲ್ಲೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಅಶೆಂ ನ್ಹೆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಂಕ್ "ಪೊರೊಬ್" ಮ್ಹಣ್ತಾಲೆ. ಸ್ತ್ರೀಯಾಂನಿ ಮಾಗಾಚಿಂ, ಸರ್ಪಳಿ ದೆಗೆಚಿಂ, ಚಿಂಚಾರೆ ಪೊಲ್ಕಿ, ಕಿರಾ ರಂಗಾಚಿಂ, ಶಿಲಾರಿ ಆನಿ ಹೆರ್ ಘರಾಂಚಿಂ ಕಾಪ್ಡಾಂ ನ್ಹೆಸೊನ್ ಲಾಂಬ್ ಹಾತಾಂಚೆ ಅಂಗ್‌ಭರ್ ಬಾಜು ಘಾಲ್ತಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಆನಿ ಧೊಪಿ ಪ್ಹೋಲ್ ನ್ಹೆಸ್ಚ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಕ್ ಮಿಸಾಕ್ ವ ಹೆರ್ ಭಕ್ತಿಕ್ ಕಾರ್ಯಾಂಕ್ ಇಗರ್ಜೆ ಭಿತರ್ ವಚೊಂಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತಾಂಚ್ಯಾ ಆಯೆಪಣಾಚೆಂ ಭಾಂಗಾರ್ ಹೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ– ಗಳ್ಯಾಂತ್ ಪಿಡುಕ್ ವ ಮಿಣಿನ್ ಸರ್ಪಳಿ, ಕಾನಾಕ್ ಕಾಪ್ ವ ಪೆಸ್ಟೆಸಾಂ, ಕಾನಾಚ್ಯಾ ಮಧೆಂ ದೆಗೆರ್ ಕಾರಾಪ್ ಆನಿ ತಾಚಿ ಸರ್ಪಳಿ ಕೆಸಾಂಕ್ ಖೊಪಂವ್ಚಿ, ಕಾನಾಚ್ಯೆ ವಯ್ಲ್ಯಾ ದೆಗೆರ್ ಭಾಂಗಾರಾಚೆಂ ಲೊಂಗ್ ಆನಿ ತಾಚಿ ಸರ್ಪಳಿ ಕೆಸಾಂಕ್ ಖೊಪಂವ್ಚಿ. ಅಶೆಂ ಚಲಿಯಾಂಕ್ ಲ್ಹಾನ್ ಪ್ರಾಯೆರ್ ಕಾನ್ ತೀನ್ ಕಡೆನ್

ತೊಪ್ರುನ್ ದವರ್ತಾಲೆ. ಹಾತಾಕ್ ಅಶ್ಯಾರ್‍ಚಿಂ ಕಾಂಕ್ಣಾಂ ವ ರುಪಿಯಾಚಿಂ ಬಾರಿಕ್ ಬೋಳಿಂ, ಆಂಕ್ವಾರ್ ಚಲಿಯಾಂಕ್ ಕಿರ್ಗಿ ಬಾಜು ನ್ಹೆಸೊನ್, ಇಗರ್ಜೆಕ್ ವೆತಾನಾ ಮಾತ್ಯಾ ಸಯ್ತ್ ವ್ಹಡ್ಲೊ ಲೇಸ್ ಪಾಂಗ್ರುಂಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಕಾಪಾಡ್ ನ್ಹೆಸೊನ್ ವೊರ್ಲ್ ಘಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಂಕಾಂ ಭಗ್ಸಾಣೆಂ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ.[216]

8.3.1 ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸಂಭ್ರಮಾಂತ್ ರೀತ್ - ರಿವಾಜ್

ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಲಾರ್ ವ್ಹಡಿಲಾಂನಿ ವಿಂಚುನ್ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕಡೆ ನೊವ್ರ್ಯಾನ್ ಆನಿ ತಶೆಂಚ್ ವ್ಹಡಿಲಾಂನಿ ಪಸಂದ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ನೊವ್ರ್ಯಾಕಡೆ ವ್ಹೊಕ್ಲೆನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಯ್ಶೆ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸೈರಿಕ್ ಘುಟ್ ಕರ್ತಾನಾ, ದೊತಿ ಪಿಶ್ಯಾಂತ್ ಇಲ್ಲೆ ಚರ್ಚೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯಿ ಎಕಾಮೆಕಾ ತಾಳ್ ಪಡ್ಚಿ ಕುಳಿ ಮಾತ್ರ್ ಗರ್ಜೆಚಿ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲಿ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪುರಾತನ್ ರಿವಾಜೆ ಪರ್ಮಾಣೆ ಎಕೆಕ್ಯೆ ಕುಳಿಯೆಕ್ ಎಕೆಕ್ಲೊ ಭಕ್ತ್ ಆಸ್ತಲೊ. ಅಸಲ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ಕುಳಿಯಾಂ ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಭಕ್ತಾಂ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಗುಮ್ಟಾಚೆಂ ಎಕ್ ಪದ್ ವ್ಹೊವಿ ರುಪಾರ್ ಅಶೆಂ ಆಸಾ:

1. *ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಶಿರೋಡೆಂ*
ಬಾರ್ದೆಸ್ತಾಂಚಿ ಶಿರ್।
ರಾಚ್ ತರ್ ಧಿರ್‌ಗಾ ಭಕ್ತಾ।
ಸೊಮಿ ಸಾಲ್ವಾದೊರಾ

2. *ದುಸ್ರ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಹಳ್ದೊಣೆ।*
ಗುಂಡ್ಯಾ ಘಾತ್ರಾಂಚೆಂ।
ಥೈಂ ಕೆಲಾಂ ವಿಸೊವ್ ರಾಣಿ।
ಸಾಂ ತೊಮ್ಯಾ ಭಕ್ತಾಚೆಂ

3. *ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಕೊಂಲ್ಗಟಿ।*
ಸಭಾ ಭವಂತಿ।
ದರ್ಯಾಂ ಮಾಜರ್ ಬೊಳಿಗಾ।
ಭಕ್ತ್ ಸಾಂತ್ ಆಲೇಸ್

4. *ಚವ್ತ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಕಾಂದೊಳೆಂ।*
ತಾರ್ವಾಂ ಆಯ್ಲಿಂ ಬಾರಾ।
ಶಿಡಾಂ ಸೊಡ್ಲಿಂ ನೊವ್ಯಾ ಶೆರಾ
ಭಕ್ತ್ ಸಾಂತ್ ಸಾವೆರಾ

5. *ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ಬಾಪಾ ನಾತ್ನೊಳೆಂ।*
ಆಂಬ್ಯಾ ಭೋವ್ ರೂಕ್।
ಥೈಂ ಭೊರ್ವೆಂ ಸುಖ್ ಅಮ್ಕಾಂ।
ಸಂತಾನ್ ಮಾಯೆಚೆಂ

6. *ಸೊವ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಸಾಳ್‌ಗಾವೆಂ।*
ತಳ್ಯಾ ಸಕ್ಲಾ ಶೆತ್।
ಪರ್ಗಟಲಿ ಮಾತಾ ಕ್ವಾ।
ಆಂಕ್ವಾರ್ ಮರಿ

7. *ಸಾತ್ವ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಆಸ್‌ಗಾವೆಂ।*
ಪಾನ್ ಬೋವ್ ನಾಗ್ವೆಲಿಕ್।
ಪಯ್ಲೊ ಇಡೊ ಧಾಡುಂಗಾ ಭಕ್ತಾ।
ಸಾಂ ಮಿಂಗೆಲಿಕ್

8. *ಆಟ್ವ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಪೊರೊಳಿ।*
ದೊಡೆ ರುಕ್ಮೆಚಿ।
ಆಪಾಪ್ಲೆ ಹುಕ್ಮೆಚಿ।
ಕಂದೊಯಿ ಮ್ಯಾ

9. *ನೊವ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಪೊಂಬ್ರುವೆ।*
ದೊಣ ರುಕುಮೆಚೆಂ।
ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಹುಕುಮೆಚಿ।
ರುಜಾಯಿ ಮಾಯಿ

ಅಶೆಂ ನೋವ್ ಉಳಿಯಾಂಕ್ ನೋವ್ ಫಕ್ತ್ ಆಸಾತ್. ವ್ಹೊಕ್ಲೆಚಿ ಪಿಂಟವ್ಣಿ ಜಾವ್ನ್ ಉತರ್ ಘಟ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ನೊವ್ರ್ಯಾಚೆ ಆವಯ್ನ್ ಆನಿ ಲಾಗ್ಗಿಲ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂನಿ ಏಕಾ ವಿಸಾ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಚ್ಯಾ ಘರಾ ವಚೂನ್ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಫುಲಾಂ ಮಾಳ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆಸ್ಲಿ. ನೊವ್ರ್ಯಾಗೆಲ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಕ್ ತ್ಯಾ ವಿಸಾ ವ್ಹೊಕ್ಲೆರ್ ಪಳೆಂವ್ಚೊ ಸಂದರ್ಭ್ ಮೆಳ್ತಾಲೊ. ಮುದಿಯೆಕ್ ವೆತಾನಾ ನೊವ್ರ್ಯಾಗೆಲ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಕ್ ನೊವ್ರ್ಯಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ವಚೊಂಕ್ ನಾತ್ಲೆಂ. ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಫುಲಾಂ ಮಾಳ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆಮ್ಚೆ ಮಧೆಂ ಆತಾಂಯ್ ಆಸಾ. ಪುಣ್ ತೀ ಪಿರಾರಾ ವಿಸಾ ಜಾತಾ. ಆತಾಂ ಸಯ್ರಿಕ್ ಘಟ್ ಕರ್ತಾನಾ, ನೊವ್ರ್ಯಾಗೆಲ್ಯೊ ಸ್ತ್ರೀಯೊ ಆಸ್ತಾತ್ ಆನಿ ತಿಂ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಪಿರಾರಾ ಆದಿಂಚ್ ಪಳೆತಾತ್.

ಆದಿಂ ಕಾಜಾರಾಚಿ ವ್ಹೊಲ್ಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾನಾ ಫಲಾಣ್ಯಾ ವಿಸಾ ಮಾಟೊವ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಆನಿ ಸಾಂಬಾರಾಚೊ ಒಟೊ ಕರುಂಕ್ ಮ್ಹಣ್ ದಾಯ್ಜ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ವಾಡ್ಯಾಚ್ಯಾಂಕ್ ಆಪವ್ನೆಂ ದೀಂವ್ಕ್ ಆಸ್ಲೆಂ. ಸಾಂಬಾರಾಚೊ ಒಟೊ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಆದಿಂ ಯೆಜ್ಮಾನಿನ್ ದಾಯ್ಜ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಘೆವ್ನ್ ರಸ್ಯಾಂಚಾ ರಾಂಧ್ಪಿಕ್ ಪುಸ್ಲಿ ಪಾಪ್ಸುನ್ ಉಜೊ ಕರುಂಕ್ ಆಸ್ಚ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಸ್ತ್ರೀಯೊ ಅಸಲ್ಯೊ ವ್ಹೋಪಿಯೊ ಗಾಯ್ತಾಲಿಂ:

1. ಅಮ್ಚ್ಯಾ ಹಿತ್ಲಾಂತ್
ಬಾಂದಿಲಾ ಬೊಂಯ್ಲ್
ದವರಾ ಕಯ್ಲ್
ಆತಾಂ ಸಾಂಬಾರಾಕ್

2. ಮೊಣ್ಣಾರಾಂಚ್ಯಾ ಚೆಪ್ಣಾರ್
ನಿಸ್ತ್ಯಾರ್ ಕೆಲಾ ಗುಜೊ
ದಾಯ್ಜ್ಯಾಂಕ್ ಘೆವ್ನ್
ಯೆಜ್ಮಾನಿ ಕರ್ ಉಜೊ

3. ಘಾಟಾ ವಯ್ಲಿ ಬೊಂಯ್ಲ್
ದೆಂವ್ಲೊಂಯಿತ್ ಸಕ್ಲಾ
ಸಾಂಬಾರಾಚೊ ಗೋಣಯೊ
ಆತಾಂ ಯೆಂವ್ ಘರಾ

4. ರಸ್ಯಾಂಚಾ ರಾಂಧ್ಪಿ
ಘಾಚಾತ್‌ಘಾಲಿ ಮೇಲ್ಯೆರ್
ಅಕಾಶಿಂ ಪರ್ಮಳ್
ಜಿರ್ಯಾ–ಸಾಂಬಾರಾಚೊ

ಮಾಲ್ಗಡ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ತೆಂಪಾ ಥಾವ್ನ್, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ಲ್ಯೊ ರಿತಿ–ರಿವಾಜಿ ಕಾಜಾರ್ ಸೊಭಾಣಾಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂತ್ ಭರೊನ್ ಆಸಾತ್. ತಶೆಂಚ್ ಕಾಜಾರಾಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂತ್ ತೀನ್ ಭಾಗ್ ಆಸಾತ್: ರೋಸ್, ಕಾಜಾರ್ ಆನಿ ಪರ್ತಾಪಣ್.

8.3.2 ರೋಸ್, ಕಾಜಾರ್ ಆನಿ ಪರ್ತಾಪಣ್

ರೋಸ್: ಲಗ್ನಾಚೊ ಆದ್ಲೊ ದೀಸ್ ರೊಸಾಚೊ. ತ್ಯಾ ದೀಸ್ ಕಾಜಾರಾಕ್ ಆಪಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಯ್ರ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ವಾಡ್ಯಾಚ್ಯಾಂನಿ ಕಾಜಾರಾಚ್ಯಾ ಘರಾ ಕುಮಕ್ ಕರುಂಕ್ ವಾ ವಾಪ್ರುಂಕ್ ವೆಚೆಂ. ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಯ್ರ್ಯಾಂಕ್ ಘರ್ಚ್ಯಾ ಯೆಜ್ಮಾನಿನ್ ಉದಾರ್-ಪಾನ್ಪೊಡ್ ದೀವ್ನ್ ಸ್ವಾಗತ್ ಕರ್ಚೆಂ. ಕಾಜಾರಾಕ್ ವೆಚ್ಯಾ ವ್ಹೊವ್ಲ್ಯಾಂನಿ ತಾಂತಾಂಚ್ಯಾ ತಾಂಕಿ ಪರ್ಮಾಣೆ ಕುಟುಂಬಾವಾರ್ ಏಕ್ ವ್ಹೋಜೆಂ ಹಾಡುಂಕ್ ಆಸ್ಲೆಂ. ಕಾಜಾರಾಕ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಚ್ಯೊ ವಸ್ತು, ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ರಾಂದ್ವಯ್, ಕೆಳ್ಯಾಂಚೆ ಘಡಾಯ್, ನಾಲ್ಪ್,

ಶಿರೊತ್ಯೊ ಇತ್ಯಾದಿ ಹ್ಯಾ ವೊಜ್ಯಾಂನಿ ಆಸ್ತಾಲ್ಯೊ. ಕ್ರಮೇಣ್ ಅಸಲಿಂ ವೊಜಿಂ ದುಡ್ವಾ ರುಪಾರ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಜಾಲಿ. ಪುಣ್ ಧುವೆ-ಜಾಂವ್ಯಾಂನಿ ವೊಜಿಂ ಬಾಂಧ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆಪ್ಲೆವಾರ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಚಾಲು ಆಸ್ಲಿ. ಸಾತ್, ನೋವ್, ಇಕ್ರಾ ವಾ ತೆರಾ ವೊಜಿಂ ಜಾಂವ್ಯಾಚ್ಯಾ ಘರಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಬಾ ವ್ಹಾಜ್ಪಾನ್ ವಾ ಬೆಂಡಾನ್ ಕಾಜಾರಾಚಾ ಘರಾ ರೊಸಾ ದೀಸ್ ಸಾಂಜೆರ್ ಯೆತಾಲಿಂ.

ಚಪಾವತ್ ಸಯ್ರಿಂ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ರಾತಿಂ ಸುಮಾರ್ ಆಟ್ ಥಾವ್ನ್ ನೋವ್ ವರಾಂ ಭಿತರ್ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ವಾ ವ್ಹೊರೆತಾಕ್ ರೊಸಾಕ್ ಬಸಂವ್ಚೆಂ. ತ್ಯಾ ದೀಸ್ ಸಾಂಜೆರ್ ಕಿರ್ಗಿ-ಬಾಜು ಆನಿ ಫುಲ್-ಭಾಂಗಾರ್ ಮಾಳ್ನ್ ವ್ಹೊಕ್ಲೆನ್ ಆಯಿಲ್ಯಾ ಸಯ್ರ್ಯಾಂಕಡೆ ಹಾತ್ ಜೋಡ್ನ್ ಬೆಸಾಂವ್ ಮಾಗೊಂಕ್ ಆಸ್ಲೆಂ. ರೊಸಾಕ್ ಬಸ್ತಾನಾ ಹೊ ಶೃಂಗಾರ್ ಕಾಡ್ನ್ ಸಾದ್ಯಾ ನ್ಹೆಸ್ಣಾಚೆರ್ ಮಾಟ್ವಾಂತ್ ಮಧೆಂ ದವರ್ಲೆಲ್ಯಾ ಬಾಂಕಾರ್ ರೊಸಾಕ್ ಬಸ್ತೆಂ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ವೊಕ್ಲೆಕ್ ಧಡಿಯೊ ಆನಿ ನೊವ್ರ್ಯಾಕ್ ಧಡೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಬಸ್ತಾಲೆ. **ಆಪ್ರೊಸಾಚ್ಯೊ ತೀನ್ ವಾಟ್ಲ್ಯೊ ದಾಯ್ಜ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ತೆಲಾಚೆಂ ಗುಳಾಮ್ ಯೆಜ್ಮಾನಿನ್ ಘೆವ್ನ್ ವೊವ್ಯಾಂಕ್ ಸರ್ವಾಂಕ್ ಆಪವ್ನ್ ರೊಸಾಚಿ ರೀತ್ ಸುರು ಕರ್ಚಿ.** ಕಾನಾಂತ್ ತೆಲ್ ಘಾಲ್ತಚ್, ಯೆಜ್ಮಾನಿನ್ ತೆಲಾನ್ ಖಿರ್ಸಾಚೊ ಘುರ್ತ್ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಚ್ಯಾ ವಾ ನೊವ್ರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕಪಲಾರ್ ಕಾಡ್ಚೊ. ವೊಕ್ಲೆಕ್ ತೆಲ್ ಘಾಲ್ತಾನಾ ಆವಯ್ಕ್ ದೂಖ್ ಉಮಾಳುನ್ ಯೆತಾಲೆಂ ಆನಿ ತಿಣೆ ಸುರು ಕೆಲ್ಲಿ ವೊವಿ ಹೆರಾಂನಿ ಮುಖಾರುಂಕ್ ಪಡ್ತಾಲಿ. ದೆವಾಚೆಂ, ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚೆಂ ಆನಿ ಫಿರ್ಗಜೆಚ್ಯಾ ಪಾತ್ರೊನ್ ಸಾಂತಾಚೆಂ ಬೆಸಾಂವ್ ವೊವಿಯಾಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ವೊಕ್ಲೆಚೆರ್ ವಾ ನೊವ್ರ್ಯಾಚೆರ್ ಮಾಗ್ತೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಬೂದ್-ಬಾಳಿಚ್ಯೊ ವೊವಿಯೊ ಗಾಂವ್ಚ್ಯೊ. ಕಾಜಾರಿ ಭೆಸಾಂತ್ ತಾಣಿಂ ಕಶೆಂ ಜಿಯೆಜಾಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಬೂದ್ ವೊವಿಯಾಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ತಾಂಕಾಂ ಕಳಂವ್ಚೆಂ ಆಸ್ಲೆಂ. ಅಶೆಂ ರೊಸ್ ಲಾಯ್ತಾನಾ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ವೊವ್ಯೆಂತ್ ಸ ವಾಂಟೆ ಕರ್ತ್ಯೆತ್.

ಪಯ್ಲೊ ವಾಂಟೊ: ದೆವಾಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಕಾಡ್ಚೊ

ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ ವೊವ್ಯೊ:

1. ಕಾನಿಂ ತಾಳ್ವೆ ತೇಲ್ ಘಾಲ್ನ್
ಬಸಯಾ ಬಾಂಕಾಂ
ಪಯ್ಲೊ ಮಾನ್ ತುಕಾ
ಸರ್ಗಿಂಚ್ಯಾ ದೆವಾ ಬಾಪಾ

2. ಕಾನಿಂ ಘಾಲೆಂ ತೇಲ್
ಕಪೊಲಿಂ ಕಾಡ್ಲೊ ಖಿರಿಸ್
ವಯ್ಕುಂಟಿಚೊ ಜೆಜು ಕ್ರೀಸ್ತ್
ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಬೆಸಾಂವ್ ದೀತ್

3. ಆಪ್ರೊಸಾಚಿ ವಾಟ್ಲಿ
ಕಾಸ್ಗಾರಾನ್ ಪೆಟ್ಲಿ
ರುಜಾಯ್ ಮಾಯ್ ಭೆಟ್ಲಿ
ಹ್ಯಾ ರೊಸಾಲಾಗಿಂ

4. ಕೊಸೆಲ್ ಮಾಯ್ ಸದ್ಗು,
ಮಯಾಯ್ ಮಾಯ್ ಫಳ್ಗಿ
ತೆಂ ಜಡ್ತ್ ಪಿಯ್ಸ್
ಅಮ್ಕಾ ಮೊಕ್ಳಿಕ್ (ಸ್ವರ್ಗಾಕ್)

5. ಪೆಯಾಲಾ ಸ್ಥಿರ
ಕರಾವ್ಂಗಿ ತಶ್
ಪೆಯಿಕ್ ಧಾಲ್ಯಾಂ ಪೆಶ್
ದೆಂವಾ ಉಜ್ವ್ಯಾಕ್

6. ರೋಸ್ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾ ಬೆಜ್ಯಾನಿಸ್
ಮನಿ ಧರ್ಲ್ಯಾಂ ತೆಂಯಾವ್
ವಿ ಮಾಯೆ ಪಿಸಾವ್
ಸಾಯ್ಬಿಣಿ ಕೊಸೊಂವ್

ದುಸ್ರೊ ಪಾಂಯ್ಚೊ: ಮೊಕ್ಳಿಕ್ / ಸ್ವರ್ಗಾಕ್ ಉಭಾರ್ ಸಾಂಗ್ತಾ
ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ ವೊವ್ಯೊ

1 ಅಮ್ಕಾಕ್ ಮಿಲ್ಗಾಗ್
ಮಾಯಿಕ್ ಮಾಜ್
ಮೆಂದೆಂ ವಿ ಮಾಜ್
ಸ್ವರ್ಗಾ ಮಿತ್ರ್ಯಾಂಕ್ ತುಮ್ಕಾ

2. ಅಮ್ಕಾ ಸ್ವಾಲ್ಗ್ಯಾನ್
ಸ್ವಾಲಿಕ್ ಗೆಲಿ ಮಾನ್
ಅಮ್ಕಾನ್ ಸೊಡ್ ಪಾನ್
ಮೊಕ್ಳಿ ಆವಯ್ ಬಾಪಾಯ್ಚ್

3. ತಶೆಂ ಮೆಜಾಲ್
ಕೊಂಬ್ಯಾನ್ ಪೆಯಿಲಾಗಾ
ಕಾಜಾರ್ ಜಾತಚ್
ಮಾಂಯ್ ಸಂಪ್ಯಾಂಕ್ ಕೆಲ್ಯಿಲಾಗಾ

4. ಬಿತರ್ ಘಾಲ್ಡಿ ಮಾಂಯ್
ಭಾಯ್ರ್ ವೆಯಿಲಾಗಾ
ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲೆಂ ಪ್ಯಾಶ್
ಆವಯ್ಕ್ ಸೊಡಿಲಾಗಾ

5. ಪಕ್ವಾಜ್ ಕಾಮ್ ಕರ್ನ್,
ಮಾಗಿರ್ ತೆಕ್ತೆ ಬಸ್
ಮಾಂಯ್ ಮಾಂಯಾಂ ಕದೆ ಪಿಯಾಲ್
ಪೊಗಾರ ಮೆಲ್ಯ್ ವ್ಹಡ್

6. ತಾಪಯಿಲ್ಯಾ ಕಾಯ್ರ್
ಕರುಂಕ್ ಪಾಲಾ ಘಾಶ್
ಮ್ಹಾತಾರಾ ಪ್ಯಾಯಿರ್
ಮಾಂಯ್ಚ್ ಕರ್ ಜಾಶ್

ತಿಸ್ರೊ ಪಾಂಯ್ಚೊ: ರೋಸ್ ಲಾಂವ್ಚ್ಯೊ ಸಂಭ್ರಮ್
ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ ವೊವ್ಯೊ:

1. ಅಪ್ರೊಸಾಚೆ ಮಾಂಡಿಯೆ.
ಭಾಗಾಲಾಚೆಂ ಘೊಂವರ್
ರೊಸಾಕ್ ಬಸ್ಲಾ ಕುಂವರ್
ಅಮ್ಕಾ ಸ್ವರ್ಗ್ ರಾಯ್

2. ಅಪ್ರೊಸ್ ಕಾಡ್ಲಾ.
ಸರ್ವಾಯ್ ಸುಂದ್ರಾಯ್
ರೊಸಾಕ್ ಬಸ್ಲಾ ಕುಂವರ್
ಅಮ್ಕಾ ಮೊಕ್ಳಿ ಬಾಯ್

3. ಅಪ್ರೊಸಾಚೆ ಪಾಟ್ಲಿ
ಮೊತಿಯಾಂಚೊ ಘೊಸ್
ಮೊಗಾಚೆಂ ರೋಸ್
ಮೊಕ್ಳಿ (ಸ್ವರ್ಗಾ) ಬಾಪಾಯ್ಚೆಂ

4. ಅಪ್ರೊಸಾಚಿ ಮಾಂಡಿ
ದಾವಿಗೀ ಉಜ್ವ
ಪಾಯ್ಕ್ ರೋಸ್ ಲಾಯ್ಲಾ
ಮೊಕ್ಳಿ ಆವಯ್ ತುಜ

5. ಆಂಕ್ವಾರ್ ಮಾಂಯ್ ಪೊತಿ ನಾರ್ಲ್ಸ್,
ಮರಿ ಮಾಗ್ದಾಲೆನ್ ಕಾಂತಿ ಕಾಯ್,
ಜೆಜು ಮರಿ ಮಾಯ್,
ತೆಗಿ ರೋಸ್ ಲಾಯ್

6. ಆಪೊಸ್ತಾಲ್ಯೆ ಬೊಶಿಯ
ಮುಯಾಂಜ್ಯೊ ಹಾರಿ
ಆಯಾವೊ ನಾರಿ
ಚೊವ್ಥಿ ರೋಸ್ ಲಾಯ್

7. ಮಾಷ್ತ್ರ ಪೊತಿ ನಾರ್ಲ್ಸ ಮ್ಹಣ್,
ಮೊರ್ಲೆಲ್ ಪೊತಿ ಕಾಯ್
ಸಾಂತ್ ಇಜಬೆಲಿ ಸಯ್ತ್
ಚೊವ್ಥಿ ರೋಸ್ ಲಾಯ್

8. ರೊಶ್ಯಾಚಿ ರಾಂಧ್ವಿರ್
ಲಾಯಾ ತರೀ ಸೊಂಟೊ
ಅರ್ಧೊ ಉರಯಾ ವಾಂಟೊ
ಭಾವಾಚಾ ಕಾಜಾರಾಕ್

9. ಬಾತಾಚಾ ರಾಶಿರ್
ಬಸೊನ್ ಆಸಾ ಕಾವ್ಳೊ
ಮುಂಡಾಸ್‌ಗಾರ್ ಮಾವ್ಳೊ
ಆತಾಂ ರೋಸ್ ಲಾಯ್ತಾ

10. ರುಜಾಯ್ ಮಾಯೆ
ಕಿತೆಂ ತುಂ ಪಯ್ಸ್
ಕದೆಲ್ ಘೆವ್ನ್ ಬಸ್
ಹ್ಯಾ ರೊಸಾಲಾಗಿಂ

ಚೊವ್ತೊ ವಾಂಟೊ: ಕುಟ್ಮಾಂತ್ ಸರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಚೊ ಆನಿ ಯೆನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಕಾಡ್ಚೊ

ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ ವೊವ್ಯೊ

1. ಮಾಟವ್ ಘಾಲಾ
ನೊವ್ರ್ಯಾನ್ ಮಾಡಿಯಾಂಚೊ
ಆಟವ್ ಕರಾ ಆಜ್
ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವ್ಯಾಜಾಂಚೊ

2. ಮೇಜ್ ಆಲ್ಮಾರ್ ಕರ್ನ್
ಮೆಜಾರ್ ದವರ್‍ಲ್ಯಾ ಗಿಂಡಿ
ಸರ್ಗಾರ್ ಘಾಲ್ಯಾ ದಿಂಬಿ
ವ್ಹರೆತಾ ಬಾಪಾಯ್ಸ್ ತುಜ್ಯಾ

3. ಸಕಾಳಿಂ ಮಾಳ್ಳಿಂ ಫುಲಾಂ
ಸಾಂಜೆರ್ ಬಾವಲಿಂ
ಆಲ್ಮಾಂ ಪಾವಲಿಂ
ಹ್ಯಾಯಿ ರೊಸಾಲಾಗಿಂ

4. ಸರ್ಗಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಪಯ್
ಕಸ್ಲಿ ತುಕಾ ತಾನ್
ಧುವ್ ದೀತ್ ದಾನ್
ತುಕಾ ಒಪಿಸ್ ಮೀಸ್

5. ಮಾಂದ್ರಿ ಕೊವ್ಳ್ಯನ್
ಮಾಂದ್ರೆಚೊ ಕಲೊ ಕೊವ್ಳೊ,
ಮಾನಾಚೊ ವೊವ್ಳೊ,
ಬಾಪ್ ಪರ್ಗಾಂವಾಂತ್ ಉರ್‍ಲೊ

6. ಮಾಡಾಚಿ ಚುಡೆತಿ
ಕಾನಾಚಿ ಕೊವ್ಳಿ
ಮಾನಾಚಿ ವ್ಹೊವ್ಳಿ
ಭಯ್ಣ್ ಪರ್ಗಾಂವಾಂತ್ ಉರ್‍ಲಿ

ಪಾಂಚ್ವೊ ವಾಂಟೊ: ಮನೋರಂಜನಾ ಖಾತಿರ್ ಚಿಡಂವ್ಚೆಂ ಆನಿ ತಶೆಂಚ್ ವೊವ್ಯೆನಿ ಜಾಪಿ ದಿಂವ್ಚೆಂ

ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ ವೊವ್ಯೊ:

(i) ಲವ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ — ವೊವ್ಯೆನ್'ಚ್ ಜಾಪ್

1. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆನ್ — ಶಿಂವ್ಯಾರಾಚಿ ಅಂಗ್ಳಿ
ಗಾಯ್ತ್ ವ್ಹಾಗ್ರಾತ್ ಕವ್ — ಶಿಂವೊಂಕ್ ಘಾಲಾಂ ಅಂಗ್ಲೆಂ
ಬಾರೀ ಆದ್ಲೊ ಲವ್ — ತುಕಾ ಕೊಣೆ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ
ಆಮ್ಚಾ ವ್ಹೊರಾಚೊ — ಬಾರೀ ಆದ್ಲೊ ಲವ್ ವ್ಹಾಗ್

2. ಪಾನಾಂ ಕೊಪೊಳ್ಸ್ — ಸಕಾಳಿಂ ಕಾಡ್ಲೆಂ ದೂದ್
ಪಾನಾಂಚಿ ಕೆಲಿಂ ಯೆನಾಂ — ಸಾಂಜೆರ್ ಜಾಲೆಂ ಧಂಯ್
ತಿ ಲವ್ ಕರ್ತಾನಾ — ತುವೆಂ ಕೆಲ್ಲೆ ಬರಿಚ್
ಹಾಂವ್ ಪಳೊವ್ನ್ ಜಾಗಾ — ತಾಣೆಂಯ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಖಂಯ್

(ii) ಬಾಪ್ಯೊಜ್ ದುವಾಳ್ಯಾಂಚಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್

1. ಆವಾಳೆಚ್ಯಾ ಯಿಕಾ ಮುಳಾಂತ್ — ಹಾತಾ ವಯ್ಲೆಂ ಮೊಂವ್
ರೊಂಪಿ ಪುವಾಳ್ಯಾಚಿ — ಬೊಟಾಂನಿ ಗಳ್ಳೆಂ
ದೆರಾಚಾ ಕಾಜಾರಾಕ್ — ತುಕಾ ಕಶೆಂ ಕಳ್ಳೆಂ
ಬಾಪ್ಯೊಜ್ ದುವಾಳ್ಯಾಂಚಿ — ದುವಾಳ್ಯಾಂಚಿ ವ್ಹಾಗ್

(iii) ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್/ ವ್ಹೊರಕಾಕ್ ನಾಡಾಂವ್ಚೆಂ

1. ಹಾಡಾಕ್ ಮಾರುಂಕ್ ಕೊಯ್ತಿ — ಯೆಜಾಯ್ ಮಾಲ್ಗಿ ಘಾಂಟ್
ಮಾಸಾಕ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಶಿಕೋ — ಮಿಲಾರ್ ಜಾಲೆಂ ಲಾಂವ್
ಮುಜಾರಿ ಜಾಂವ್ ಚೆಕೋ — ಚೆಕೋ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಜಾಂವ್
ಆಮ್ಚಾ ವರೆಕಾಕ್ — ಪಿಲ್ಯಾದ್ ಜೊಡ್ತಾಂ ಹಾಂವ್

2. ಹೊಕಾಲ್ ಆಮ್ಚಿ ಬಾಯ್ — ರೊಸಾಚಿ ಚೆಪ್ಪಾಕ್
ಆಂಬಡೆ ದಾಡಾಯ್ತಾಲಿ — ಶಿರೊತಿಗಿ ಪಾನ್
ಕಾಜಾರ್ ಜಾಯ್ನಾಂ ವ್ಹಾಗ್ — ತುಕಾ ಹೆಡಾಯ್ತಾನಾ
ಆಮ್ಕಾಂ ಹೆಡಾಯ್ತಾಲಿ — ತೆಂ ಪ್ರಾಯೆನ್ ಲಾನ್

(iv) ಯೆಜ್ಮಾನ್ ಯೆಜ್ಮಾನಿಕ್ ಆನಿ ಇತರಾಂಕ್ ಚಿಡಾಂವ್ಚೆಂ

1. ಕುಶಿನ್ ಬೊಸ್ಲಾ ಬೊಕ್ಲೊ — ಶಿತ್ ವೊತೊನ್
ಮದೆಂ ಬಸ್ಲಾ ಕೊಂಕ್ಲೊ — ಶಿತಾಕ್ ಆಯ್ಲೆ ಪೆಂಡ್
ಥೊಡೆ ಪಾಪ್ಯಾಂ ಘಾಲ್ತಾ ದೆಂಗ್ಲಿ — ಉದ್ಕಾ ವರ್ವಿ ಥಂಡ್
ವರತಾ ಬಾಪುಯ್ ತುಜೊ — ಆಮ್ಕಾ ಯೆಜ್ಮಾನಿ

2. ಮಿಲಾವಾಚಾ ಕೊಯ್ತುಲಾಕ್
ಚಿಂಚೆಚೆಂ ಘೊರುಂ
ದೆವಾಗೆಲೆಂ ಗೊರುಂ
ವ್ಹೊರೆತಾ ಆವಯ್ ತುಜಿ
ಇಗರ್ಜೆಚಾ ಕುಶಿನ್
ಆಸಾ ಘೋರ್
ಯೆಜ್ಮಾನ್ ಆಮ್ಚಿ
ಜೆಬೆಸ್ ಬಾರಿ ಜೋರ್

3. ಯೆಜ್ಮಾನ್ ಬಾಯೆ
ಕಿತ್ಯಾಕ್‌ಗೆ ವ್ಹೊಗಿ
ಆಪಯ್ಗ ಘುಗಿ
ತುಜ್ಯಾ ದಾಯ್ಜ್ಯಾಂಕ್
ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಘುರಾ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್
ಉಬೊನ್ ಗೆಲಿ ಘೊಣ್
ಮೆಳೊಂಕ್ ನಾ ದೋಣ್
ಯೆಜ್ಮಾನ್ಯಾಚಾ ದಾಯ್ಜಾಂಕ್

4. ಸೊಪ್ಯಾರ್ ಘಾಲ್ಲಿಂ ಪಾನಾಂ
ಹಾತಾಂತ್ ಧರುಂಕ್ ಯೆನಾ
ಏಕ್‌ಯಿ ವ್ಹೊವಿ ನೆಣಾ
ಆಮ್ಚಿ ಯೆಜ್ಮಾನ್
ಹೊಕ್ಲೆಚಿ ಭಯ್ಸ್
ನಾಂವ್ ಕಿತೆಂ ಮಾಡ್ತಿನ್
ಯೆಜ್ಮಾನಿಚ್ಯೆ ಪಾಡ್ತಿನ್
ಹಾಂವ್ ವ್ಹೊವಿಯೊ ಮ್ಹಣ್ತಾಂ

5. ಪಿಟ್ ಕಾಲಂವ್ಕ್ ಮೊಡ್ಕಿ
ಶಿತ್ ವಾಳುಂಕ್ ಕೊಣ್ಪೊ
ಬೊಂದೇಲಾಂತ್ ಬೊಲ್ಪೊ
ಹೊಕ್ಲೆ ಮಾಂವ್ ತುಜೊ
ಸಕಾಳಿಂಚ್ಯಾ ವೆಳಾ
ಕೊಂಕ್ಣೆ ಝುರಯ್ತಾ ಗಂಧ್
ಉದ್ಕಾ ವರ್ನಿ ಥಂಡ್
ಹೊಕ್ಲೆ ಮಾಂವ್ ತುಜೊ

6. ರೊಶ್ಯಾಚಾ ರಾಂಧ್ಣಿಕ್
ಲಾಯ್ಲ್ಲಾ ತರೀ ಸೊಂಟೊ
ಆದ್ಲೊ ಉರಯಾ ವಾಂಟೊ
ಬಾವಾಚ್ಯಾ ಕಾಜಾರಾಕ್
ರೊಶ್ಯಾಚಾ ರಾಂಧ್ಣಿಕ್
ಲಾಯ್ಲ್ಲಾ ಎಕ್ ಸೊಂಟೊ
ಮಾಳ್ಯಾರ್ ಆಸಾ ಹಾಂಡೊ
ಸಾತ್ ಹಾತೊಳ್ಯಾಂಚೊ

ಸ–ವೊ ವಾಂಟೊ: ಆಂಕ್ವಾರ್‌ಪಣಾಚೆಂ ನ್ಹಾಣ್

1. ತಾಂಬ್ಯಾಚಾ ಭಾಣೆಂ
ತಾಪಯಿಲಾಂ ಪಾಣಿ|
ವ್ಹೊಕಾಲ್ ನ್ಹಾತಾ ನ್ಹಾಣ್
ಆಜ್ ಆಂಕ್ವಾರ್‌ಪಣಂ

2. ಹಾಡ್ ಕುಂಬಾರಾ
ಆವ್ಯಾಂತುಲೆಂ ಭಾಣ್|
ಆಜ್ ನಾತಾ ನ್ಹಾಣ್
ವ್ಹೊರೆತ್ ಆಂಕ್ವಾರ್‌ಪೊಣಂ

3. ದರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಲ್ಹಾರಾ
ಸತ್ರಿ ಪುಲಯ್ ಮೋರಾ
ನ್ಹಾಂವ್ಕ್ ಆಪವ್ನ್ ವ್ಹರಾ
ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವ್ಹೊರೆತಾಕ್

4. ಆಪ್ರೊಸ್ ರೋಸ್ ಪುಸುನ್
ತೆಂಡ್ಲ್ಯಾ ಮುಳಾಂತ್ ನ್ಹಾಣಯಾ
ಎಕ್ ಉತಾರ್ ಜಾಣಾಯಾ
ತಾಂಬ್ಯಾ ಪುರ್ಪಜಾಂಕ್

ಹೆಂ ರೋಜಾರಿಚೆಂ ಸಂಭ್ರಮ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್. ಅಪ್ಸ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್. ಸಂಧ್ಯಾ ವಸ್ತಿ ಆನಿ ವಾಡ್ಯಾಚಿಂ ಲೋಕ್ ಸಗ್ಳಿ ರಾತ್ ಜಾಗೊಂ ರಾವೊನ್ ಕಾಜಾರಾಚೆಂ ಜೆವಣ್ ತಯಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಕುಮಕ್ ಕರ್ತಾತ್. ಪದಾಂ. ಆನಿ ವೇರ್ಸಾಂ ಮಾಂಡೊವ್ ಆನಿ ರಂದ್ಪಾ ಗಾಯ್ತಾತ್.

ರೊಸ್ಪ್ರಾಕ್ ಪಡಿ ಪರಿಂ ಘೊಡ್ಯೊ ವೊವ್ಯೊ:

1. ಅಮ್ಚ್ಯಾ ಪುತ್ತಾಕ್
ಮಾಂಕ್ತ ತಿಂಕ್ತ ಪ್ಲಾಟ್
ಉಮೆದಿ ಮೆ ಜಾತ್
ಘಾಲ್ಯಾಂ ರೊಸ್ಪ್ರಾಕ್

2. ಕಾಜಾರಾಚೆ ಘರಾ
ತಿತ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಗಾಯ್
ಮುರೊನ್ ಮಾರುನ್ ಘಾಲ್
ತುಜ್ಯಾ ರೊಸ್ಪ್ರಾಕ್

3. ಯೆಜ್ಯಾ ವಾಜ್ಯಾ ವ್ಹೊವ್ಯಾಂತ್
ಘಲ್ಲಿಂ ತಿಂ ದುತ್ರಾಂ
ರೊಸ್ಪ್ರಾಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ
ವ್ಹರೆತಾ ಪಡೊನ್ ವರ್

4. ಕಾಜಾರಾಚೆ ವರ
ಲೊಕಾಗೀ ರಯ್ತ್
ತೊಣ್ಸ್ ಮಾಯಿ ಸಯ್ತ್
ಪೆಜೊನ್ ಯೆತಾಂ ವ್ಹೊಡಾಂ

ಕಾಜಾರ್: ಮುಸ್ತ್ಯಾ ದಿಸಾ ಕಾಜಾರಾಚೆಂ ಸಂಭ್ರಮ್. ಕಾಜಾರಾ ದಿಸ್ ಸಕಾಳಿಂ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ವಾ ನವ್ರ್ಯಾಕ್ ನ್ಹಾಣ್ ರೊಸ್ಪ್ರಾಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಆಸಾ. ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಕಪಾಡ್ ಆನಿ ಪೆಂಡ್ಯಾಕ್ ಭಾಂಗಾರ್, ಮಾಂತ್ರಿಸಾಲ್ ಆನಿ ಫುಲಾಂ ಮಾಳಾಂಕ್ ಆಸ್ಚಿಂ. ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ವಾ ನವ್ರ್ಯಾಕ್ ರೊಸ್ಪ್ರಾಕ್ ನ್ಹಾವಯ್ತಾನಾ ತಾಂಚಿಂ ನ್ಹೆಸ್ಣ್ ಹುಂಮೆರಾ ಸಗಾಕ್ ಪಕ್ ವಾ ಮೆಜಾರ್ ವ್ಹೊವಿಯೊ ಗಾಯ್ತ್ಯಾತ್ ಆಸ್ಚಿಂ. ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ನ್ಹಾವ್ಯ್ ರೊಸ್ಪ್ರಾಕ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂ ಜಾತಾಚ್, ತಾಂಕಾಂ ವ್ಹಡಾಂ ಪೆಸಾಂವ್ ಉತಾಚ್. ಬೆಂಡಾ-ವಾಜ್ಪಾನ್ ಆನಿ ಗರ್ನಾಳಿಂಚಾ ನಾದಾನ್ ಇಗರ್ಜೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ವ್ಹೊಕ್ಲೆನ್ ಆನಿ ಧೆಡಿಯಾಂನಿ ವಾ ನವ್ರ್ಯಾನ್ ಆನಿ ಧೆಡ್ಯಾಂನಿ ಚಲೊನ್ ವೆಚೆಂ.

ರೊಸ್ಪ್ರಾಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ತಾನಾ - ದಾಯ್ಜ್ಯಾಕ್ ವೊವ್ಯೊ

1. ರೊಸ್ಪ್ರಾಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ತಾ ವ್ಹರೆತ್
ಭಾಯ್ರ್ ಘರ್ ವೆತಾ
ಪಾಯ್ಪ್ರಿಂ ಪೆಸಾಂವ್ ಮಾಗ್ತಾ
ದೆವಾ ಬಾಪಾಲಾಗಿಂ

2. ರೊಸ್ಪ್ರಾಚೆಂ ಘರ್
ಬಾಂದ್ಯಾ ಪಕೆ ಮೆಂಡಿಯೆ
ಪೆಸಾಂವ್ ಮಾಗ ಮಾಂಯಿ
ಸರ್ಗಿಂಚಿ ವಿರ್ಜ್ಲಾ ಮರಿಯೆ

3. *ವ್ಹರೆತಾ ಬಾಬಾ*
ತೊಂಪೊವ್ ಸ್ಥಿಸ್ ಮೆಂಡಿ,
ದೋತ್ ಥೊಡಿ ತರೀ
ಹೊಕಾಲ್ ಘಳಿಯೆನ್ ಪಂ

4. *ವೆತಾನಾ ವಚ್ ವ್ಹರೆತಾ*
ವಸ್ತ್ರೆಚ್ಯಾ ವಘಾರಾನ್
ಪಾಟಿಂ ಯೆತಾನಾ ಯೆ
ಕಸ್ತ್ರೆಚ್ಯಾ ಪಮಾಣಾನ್

ವ್ಹೊಕಾಲ್ ವಾ ನೊವ್ರೊ ರೆಸ್ಪೆರಾಕ್ ವೆತಚ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಮಾಟ್ವಾಂತ್ ಪೆಟಿಕ್ ತಾಂದುಳ್ ಕಾಡ್ತಾಲೆ. ಹೆಂ ಕಾಮ್ ಯೆಜ್ಮಾನಿಚೆಂ ಆನಿ ತಿಚ್ಯಾ ದಾಯ್ಜ್ಯಾಂಚೆಂ. ರಶ್ಯಾಂಚ್ಯೆ ರಾಂದ್ವಿರ್ ಆದಾನ್ ದವರ್ತೆಂ ಆನಿ ವೊವಿಯೊ ಗಾಂವ್ವ್ಯೊ.

ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್:

1. *ರಶ್ಯಾಂಚೆ ರಾಂದ್ವಿರ್*
ದವರ್ಲಾಂ ಆದಾನ್
ಮರಿ ಕರ್ತಾ ರುದಾನ್
ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪುತಾಲಾಗಿಂ

2. *ರಶ್ಯಾಂಚ್ಯೆ ರಾಂದ್ವಿಂಕ್*
ದವರ್ಲ್ಯಾತ್ ದಾಂಡೆ
ಚಡಯಾ ಹಾಂಡೆ
ಆತಾಂ ಆದಾನಾಕ್

ಉದಾಕ್ ಉಸ್ಪುನ್ ಜಾತಾಚ್ ವೊಪ್ಸ್ಂ ಮಾಟ್ವಾಂತ್ ಯೇವ್ನ್ ಪೆಟಿಕ್ (ವ್ಹೊರಾಚ್ಯಾ ಜೆವ್ಣಾಕ್) ತಾಂದುಳ್ ಕಾಡ್ತಾಲಿಂ. ತೆದಾಳಾ ಗಾಂವ್ವ್ಯೊ ವೊವಿಯೊ ಅಶ್ಯೊ:

ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್:

1. *ಪೆಟಿ ಕರ್ಚ್ಯೆ ಯೆಜ್ಮಾನಿ*
ಕಾಡ್ ಸಾಂತಾ ಖಿಸ್ತಾಚಿ ಕುರು
ಪರ್ಜೆಕ್ ಪಾವೊನ್ ಪೆಟಿ
ಅಧಿಕ್ ಉರ್

2. *ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಹಿತ್ಲಾಂತ್*
ಕೆಲ್ಯಾತ್ ಫಾಲ್ಯಾತ್ ಮುಡ್ಯೊ
ವಾಂಟುನ್ ದೀಗೆ ಕುಂಡ್ಯೊ
ತುಜ್ಯಾ ದಾಯ್ಜ್ಯಾಂಕ್

ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್, ವ್ಹೊಕ್ಲೆ-ನೊವ್ರ್ಯಾಚಿಂ ಘರಾಂ ಸಬಾರ್ ಮಯ್ಲಾಂ ಪಯ್ಸ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಕಾಜಾರ್ ದೋನ್ ದೀಸ್ ಆಸ್ತಾಲೆಂ. ಪಯ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಗೆರ್ ಆನಿ ದುಸ್ರ್ಯಾ ದಿಸಾ ನೊವ್ರ್ಯಾಗೆರ್. ನೊವ್ರ್ಯಾಗೆಲೊ ಸ್ತ್ರೀಯೊ ಆನಿ ದಾದ್ಲೆ ಸಾಡ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಗೆರ್ ವೆತಾಲಿಂ. ಸಾಡೊ ಭರ್ಚ್ಯಾ ಆದಿಂ, ಸಾಡ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ವೆಚೆ ದಾದ್ಲೆ ಆನಿ ಸ್ತ್ರೀಯೊ ಸ್ಪೆಸೊನ್ ಮಾಟ್ವಾಂತ್ ಆಯ್ತಿಂ ಜಾತಾಲಿಂ. ತಾಂಕಾಂ ಸರ್ವಾಂಕ್ ಶಿತ್-ಪೊಳೊವಾಚೆಂ ಜೆವಣ್ ವಾಡುಂಕ್ ಆಸ್ಲೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಾಡೊ ಭರ್ಚೊ. ತೆದ್ನಾ ಮ್ಹಣ್ಚೊ ವೊವಿಯೊ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ:

1. *ಸಾಡೊಚ್ ಹಾಡ್ನ್*
ದವರಿಲಾಂ ಬಾಂಕಾಂ
ಬೆಸಾಂವ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಯೆಗಾ
ಸರ್ಗಿಂಚ್ಯಾ ದೆವಾ ಬಾಪಾ

2. *ಆಂಜ್ಯಾಂನಿ ಹಾಡ್ಲೊ ಸಾಡೊ*
ಭಡ್ವ್ಯಾಂನಿ ಕೆಲಿ ಫುಡಿ
ತ್ಯಾ ಸಾಡ್ಯಾಚೆ ದೊಡಿ
ಯೆಜ್ಮಾನ್ ಪಿಡ್ಡುಕ್ ದವ್ರಿ

ಇಗರ್ಜೆಂತ್ ರೆಸ್ಪೆರ್ ಜಾವ್ನ್, ವ್ಹೊಕ್ಲೆಗೆಲ್ಯಾ ಮಾಟ್ವಾಕ್ ಪಾವ್ತಾನಾ, ನೊವ್ರ್ಯಾಗೆಲ್ಯಾ ಪ್ರೊವ್ಯಾಂಕ್ ಭಿತರ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ದೊನೀ ಪಾಡ್ತಿಂಚ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂನಿ ಮಾಟ್ವಾಚ್ಯಾ ಬಾಗ್ಲಾಕಡೆ ರಾವೊನ್ ವೆರ್ಸ್ ಮ್ಹಣುನ್ ಸಾಡ್ಯಾಚಾ ವೊವ್ಯಾಂಕ್ ಬಿತರ್ ಘೆಂವ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಅಶಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ: ವ್ಹೊರ್ ವ್ಹೊರ್ ವ ವ್ಹೊರಣ್ (ವ್ಹೊರಣ್ ಭಿತರ್ ಕಾಣ್ಗೆತಾನಾ (ಮಾಟವ್ ಧರ್ತಾನಾ)

ಬಿತರ್ಲ್ಯಾನ್

1. ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲಿ ವ್ಹೊರ್
ಆನಿ ಪೆಶಾ ಬಾಲ್ಕಾಂವ್ ವೇಳ್.
ಮುಖಾರ್ ಧಾಡ್ತಾಂವ್. ಪೆಳ್
ಆರ್ಶ್ಯಾ ವಿಯೊಲಾಚೊ

2. ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲಿ ವ್ಹೊರ್
ಆನಿ ಬೆಸಾಂವ್ ದೆವಾ-ಬಾಪಾಚೆಂ.
ಆನಿ ಬಾಂಧೊನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂ.
ವ್ಹೊರಾಕ್ ಬಾಂದೆಬಾಚೆಂ

3. ಪಯ್ಲಿ ಸಾಂತಾ ಕುರ್ಸ್
ಆನಿ ದುಸ್ರಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಬಾಪಾ.
ಆನಿ ಬೆಸಾಂವ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಯೆ
ಸಗ್ಳ್ಯಾಚಾ ದೆವಾ ಬಾಪಾ

4. ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲಿ ವ್ಹೊರ್
ಆನಿ ಆಂಗ್ಲಿ ಬೆಳ್ತಿತ್ ಮೊಂರ್.
ಬೆಸಾಂವ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಯೆತಿತ್
ಸಗ್ಳ್ಯಾಚೆ ಸೊಪಿಂ ಕೊಂರ್

5. ಫುಲಾ ಭಿತರ್ ಫುಲ್
ಆನಿ ಕೆಗ್ಳಿನಿಚೊ ಹಾತೊ.
ಆನಿ ಬೆಸಾಂವ್ ದಿಂವ್ಕ್, ಯೆತಾ
ಸಾಂತಾಸ್ಕಿ ನಾತು ತುಜೊ

6. ಘುರ್ಬೆಗೆ ಘುರ್ಮ್ಯಾಳಿ
ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ ಯೆಬ್ಯಾನಿ
ಪೂತ್ ಸುನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂತ್
ವ್ಹಡಾ ದಬಾಜಾನ್

7. ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲಿ ವ್ಹೊರ್
ಆನಿ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಗೆಲಿಂ ಬಾಳ್ಯಾಂ
ಆಂಜಾ ನಿಂಮಿಂ ಸಾಳ್ಯಾಂ
ವ್ಹೊರಾಕ್ ಉಡಯಿಲಿಂ

ಬಾಯ್ಲ್ಯಾನ್

1. ಆರ್ಶ್ಯಾ ವಿಯೊಲ್ ವರಾಂತ್
ಆನಿ ರೆಪೆಕ್ ಕಂತಾರ್ ಸಾಲಾಂತ್
ಉಜ್ವಾಡ್ ಘಾಂಕ್ಲ್ಯಾ ಘರಾಂತ್
ದೊಗಾಂಯ್ ಆಂಕ್ವಾರ್ಯಾಂಚೊ

2. ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ವ್ಹೊರ್
ಆನಿ ವರ್ಣಿಕ್ ಬಾಲಾ ಘಾರ್
ಪಯ್ಲೊ ನಮಾಸ್ಕಾರ್ ತುಕಾ
ಸಗ್ಳ್ಯಾಚಾ ದೆವಾ ಬಾಪಾ

3. ದುಸ್ರಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಬಾಪಾ
ಆನಿ ತಿಸ್ರಿ ನಮಾನ್ ಮಾಂ,
ಬೆಸಾಂವ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಯೆತಾ
ಸಗ್ಳ್ಯಾಚಿ ವಿರ್ಜಾ ಮಾಂ

4. ಆಯ್ಲೊ ದೇವ್ ಬಾಪ್
ಆನಿ ಸ್ಟೆಸ್ಲೊ ಸುವರ್ಣ್ ಕಾಪ್
ಬೆಸಾಂವ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಯೆತಾ
ಸಗ್ಳ್ಯಾಚೊ ದೇವ್ ಬಾಪ್

5. ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲೊ ವ್ಹೊರ್
ಆನಿ ಯೆಬ್ಯಾನ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಖುಶಿ
ಆನಿ ಮುಖಾರ್ ಧಾಡ್ಲ್ಯಾ, ಬಶಿ
ಸಾಂಪ್ಯಾಂ ಧುಮ್ಯಾಲಾಂಚಿ

6. ಘುರ್ಬೆಗೆ ಘುರ್ಮ್ಯಾಳಿ
ಭಾಯ್ರ್ ಯೇವ್ನ್ ಪಳೆ
ಪೂತ್ ಸುನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂತ್
ತುಜೆ ಮೊನಿ ಮೊಳೆ

7. ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂ ತಾರುಂ
ತಾರ್ವಾರ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂ ಬಿಲಾಂ
ಆಂಜಾ ನಿಂಮಿಂ ಫುಲಾಂ
ವ್ಹೊರಾಕ್ ಉಡಯಿಲಿಂ

8. ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲೊ ವ್ಹೊರ್
ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಆಜ್ಲಿಂ ಭೊಂವ್ತಿಂ
ಆನಿ ಆಂಜಾ ನಿವಿಂ ಶಿಂವ್ತಿಂ
ವ್ಹೊರಾಕ್ ಉಡಯಿಲಿಂ

9. ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲೊ ವ್ಹೊರ್
ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಬಾಯೊ
ಆಂಜಾಂ ನಿಂವಿಂ ಜಾಯೊ
ವ್ಹೊರಾಕ್ ಉಡಯಿಲ್ಯೊ

10. ವ್ಹೊರ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯೆ ವಾಟೆ
ನಾತ್ಲೊ ತುಮ್ಕಾಂ ಕಡವ್
ಆನಿ ಇತ್ಲೊ ಕಿತೆಂ ತಡವ್
ವರೆತಾ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಹಾಡುಂಕ್

11. ಯಜ್ಮಾನಿಜಾ ಹುಂಬ್ರಾರ್
ಉಬ್ಲೊ ಗಿರ್ಜ್ಯಾಂಚೊ ಮೇಳ್
ಆನಿ ಇತ್ಲೊ ಕಿತೆಂ ವೇಳ್
ವ್ಹರೆತಾ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಹಾಡುಂಕ್

12. ಇಜ್ಮೊಲಾಚ್ಯೆ ಪೇಟೆ
ಸಾಂತ್ ಆಂತೊನಿಚೆಂ ಬೀಗ್
ಆನಿ ಆತಾಂ ದಿಯಾ ರೀಗ್
ತಾಂಚಾ ವ್ಹೊರಾಣಾಕ್

13. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಉತ್ಸಾರ್
ಗೊಪಾಂ ಚಾವಿ ಪಳೆ
ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್ ದಾಳೆ
ತುಮ್ಕಾಂ ಕದೆಲಾಂಚೆ

14. ಪಯ್ಲಿ ಖಿಜ್ವೆ ಸೊಪ್ಯಾ
ಆನಿ ದುಸ್ರೊ ಖಿಜ್ಲೊ ಭರ್ಯಾಂ
ಲಾವ್ನಾತ್ ಕಂತಾರ್ ಕರ್ನ್
ವ್ಹೊರಾಣ್ ಭಿತರ್ ಹಾಡ್ಯಾಂ

15. ಬಾರಾ ಖಿಷ್ಟೆ ಭರ್ನಾ
ಆನಿ ಎಕ್ ಫಾರ್ ಸೊಡ್ಯಾ
ಲಾವ್ನಾತ್ ಕಂತಾರ್ ಕರ್ನ್
ವ್ಹೊರಾಣ್ ಬಿತರ್ ಸರ್ಯಾ

8. ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲೊ ವ್ಹೊರ್
ಆನಿ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಆಯ್ಲೆ ಚಲೆ
ಆನಿ ಆಂಜಾನಿಂವಿಂ ಕಳೆ
ವ್ಹೊರಾಕ್ ಉಡಯಿಲೆ

9. ಪಯ್ಸ್ ಥಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂವ್
ಆನಿ ಹಾಂಗಾ ಯೇವ್ನ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾಂವ್
ಆತಾಂ ದಿಯಾ ಲಾಂಪ್ಯಾಂವ್
ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವ್ಹೊರಾಣಾಕ್

10. ವ್ಹೊರ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯೆ ವಾಟೆ,
ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಆಮ್ಕಾಂ ಸಾಂಕವ್
ಆನಿ ತಸೊ ಜಾಲೊ ತಡವ್
ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವ್ಹೊರಾಣಾಕ್

11. ವ್ಹೊರ್ ಯೆವ್ಚೆ ವಾಟೆ
ಆನಿ ಆಸ್ಲೊ ಎಕ್ ಖೆಳ್,
ಆನಿ ತಸೊ ಜಾಲೊ ವೇಳ್
ಆಮ್ಚ್ಯಾ ವ್ಹೊರಾಣಾಕ್

12. ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲೊ ವ್ಹೊರ್
ಆನಿ ಪಾಂಯ್ ಆಮ್ಚೆ ವೊಳ್ಳೆ
ಆನಿ ಆತಾಂ ಸೊಡಯಾ
ಕೊವ್ಳೆ ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಂದ್ರ್ಯಾಂಚೆ

13. ವ್ಹೊರ್ ಪಾವ್ಲಾ ಆದ್ರಾರ್
ಫಾಂಟಿ ಜಾಲ್ಯೊ ಚಬ್ಕಾರ್
ವ್ಹಡ್ ಮಾಗ್ತಾ ಉಪ್ಕಾರ್
ವ್ಹೊರಾಣ್ ಭಿತರ್ ಸರೊಂಕ್

14. ವಿವಾ ವಿವಾ ವಿವಾ
ವಿವಾ ಸಾಂತ್ ಆಂತೊನಿ
ತುಜಿ ಆಲ್ತಾರ್ ಸೊಭೊಂ
ಶಿಂವ್ತ್ಯಾಂ ಮೊಗ್ರ್ಯಾಂನಿ

15. ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲೊ ವ್ಹೊರ್
ಆನಿ ಹಾಂಗಾ ವೊಡ್ಲಾ ತಾಂಬು
ಆನಿ ಆತಾಂ ದಿಯಾ ಚೆಂಬು
ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಪಾನಿಯಾಂಚೊ

ಕಾಜಾರ್ ದೋನ್ ವೀಸ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್. ಸಾಡೊ ಹಾಪ್ತ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ನೊವ್ರ್ಯಾಗೆಲಿಂ ಧೋಕ್ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಗೆರ್ ಚೆವಣ್ ಜಾತಚ್ ಪಾಟಿಂ ವೆತಾಲಿಂ. ನೊವ್ರೊ ಆನಿ ವ್ಹಾಲ್-ಭಟೆಂ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಗೆರ್ ತ್ರೈ ರಾತಿಂ ಉರ್ತಾಲಿಂ. ಮಸ್ತ್ಯಾ ಏಸಾ ಸಕಾಳಿಂ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಪಾಂವ್ತ್ ವ್ಹರ್ಚೆಂ ಕಾರ್ಯೆಂ ಆಸ್ತಾಲೆಂ. ಕ್ರಮೇಣ್ ದೋನ್ ದಿಸಾಂಚಾ ಕಾಜಾರಾಕ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಜಾವ್ನ್ ಏಕಾ ದಿಸಾಚೆಂ ಕಾಜಾರ್ ಚಾಲು ಜಾಲೆಂ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲಗ್ನಾಂಚಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂತ್ ದೆವಾಕ್ ಮಾನ್ ಆನಿ ಹೊಗ್ಳಿಕ್ ಪ್ರಥಮ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಯಾಂ. ಪಿಡ್ವೆಕ್ ಬಾಂದ್ತಾನಾ ಪಯ್ಲಿ ವ್ಹೊವಿ ಅಶಿ ಗಾಂವ್ಚಿ ಆಸ್ಲ್ಯಾ:

1. *ಯೆಜ್ಮಾನ್ ಪಿಡ್ವೆಕ್ ಬಾಂದ್ತಾ*
ದೆವಾ ಬಾಪಾಕ್ ಸಮರ್ಪುನ್
ತಾಚೆ ನಾಂವಿಂ ಘೆ ಗೆ ವ್ಹೊಕ್ಲೆ
ಆಯಾಪಣ್

2. *ದೆವಾ ಬಾಪಾ ದೆವಾ ಪುತ್ರಾ*
ದೆವಾ ಸ್ಪಿರಿತ್ ಸಾಂತಾ
ಜುಜೆಚಾ ದಿಸಾ
ಯೆಜ್ಮಾನ್ ಪಿಡ್ವೆಕ್ ಬಾಂದ್ತಾ

ಉಪ್ರಾಂತ್ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಫುಲಾಂ ಮಾಳ್ಚಿಂ–

ಪಾತ್-ಕರ್ಮಾಳಿಂ, ಕಳೆ, ಚಿಕೊಳೆ ಆನಿ ಅಬೋಲಿಂ ಮಾಳ್ತಾನಾ ವಿವಿಂಗಡ್ ವ್ಹೊವಿಯೊ ಗಾಂವ್ಚ್ಯೊ ಆಸ್ಲ್ಯೊ. ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್:

1. *ಹಸ್ತಿ-ಹಾತಾಚೆ ದಾಂತೊಣೆ*
ಕಮಾರ್ ಕಾಂತುನ್
ಸಾಮ್ಕಾರ್ ದಾಂತೊಣೆ
ಫುಲಾ ಬಾಂಗಾರಾಚೆ

2. *ಸಾಮ್ಕಾರ್ ಹಾತ್ಕಾಂತ್*
ಫುಲಾಂ ಕಸಲ್ಲ್ಯಾಂಪರಿ
ಪಾತ್-ಕರ್ಮಾಳಾ ಮಾಳಾ
ತಿಚ್ಯಾ ಕಪ್ಯಾಸರಿ

3. *ಚ್ಯಾ ಚ್ಯಾ ಕಳ್ಯಾಂನಿ*
ಕಸ್ತುರ್ ಚಾಲ್ಯಾ ಮೆಳೆ
ಅತಾಂ ಸೊವಯಾ ಶಿಂಕೆ
ಕಸ್ತುರೆಚ್ಯೊ

4. *ಫುಲ್-ಬಾಂಗಾರ್ ಮಾಳ್ನ್*
ವ್ಹೊಕಲ್ ಸೊಬಿಲೆಂ
ತಾಳ್ಯೆರ್ ಅಬೋಲಿಂ
ಫುಲಾ-ಭಾಂಗಾರಾಚೆಂ

ಫುಲಾಂ ಮಾಳ್ತಾನಾ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ತಿಚ್ಯೆ ಕಾಜಾರಿ ಜಿಣಿಯೆಂತ್ ಜಾಯ್ ಪಡ್ಚಿ ಬುದ್‌ಬಾಳ್, ಜಾಗ್ರತ್ ಆನಿ ನೊವ್ರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕುಟುಂಬಾಂತ್ ಮ್ಹೊಪಾಸಾನ್ ಚಲ್ಚ್ಯಾ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ವ್ಹೊವಿಯಾಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಕಳಯ್ತಾಲಿಂ. ಅಸಲ್ಯೊ ವ್ಹೊವಿಯೊ ಜಾಯ್ತ್ಯೊ ಆಸಾತ್. ತವಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕಾಪಾಡ್ ನ್ಹೆಸುಂಕ್ ನೆಣಾ ಆಸ್ಲ್ಲ್ಯಾ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ವ್ಹೊಪ್ಯಾಂನಿ ಸಾಡೊ ನ್ಹೆಸಂವ್ಚೊ ಆಸ್ಲೊ. ನಿಮಾಣೆಂ ಫುಲಾಂ ಮಾಳ್ನ್ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಆಪವ್ನ್ ವ್ಹರುಂಕ್ ನೊವ್ರ್ಯಾಕ್ ಒಪಾರೊ ದಿಂವ್ಚೊ.

ಫುಲ್-ಭಾಂಗಾರ್ ಮಾಳ್ನ್
ವ್ಹೊಕಲ್ ಇಂಗಾಗೀ ತಿಂಗಾ
ತ್ಯಾ ವ್ಹೊರೆತಾ ಬಾಬಾಕ್
ಹಾಂಗಾ ಯೇಂವ್ಕ್ ಸಾಂಗಾ

ತೆದ್ನಾ ಸೊವ್ರೊ ವ್ಹೊವ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವ್ಹೊಕ್ಲೆರ್ ಹಾತಾರ್ ಧರ್‍ನ್ ಆಪವ್ನ್ ಹಾಡ್ನ್ ಆಪ್ಲೆ ಬಸ್ಕೆ ಸರ್ಶಿನ್ ದೊಗಾಂಯ್ ಉಬಿಂ ರಾವ್ತಾಲಿಂ. ವಾಡ್ಯಾಚೊ ಗುರ್ಕಾರ್ ನೊವ್ರ್ಯಾಗೆಲ್ಯಾ ಯೆಜ್ಮಾನ್ಯಾಚ್ಯೆ ಅನುಮತೆನ್ ನವ್ಯಾ ಜೊಡ್ಯಾಕ್ ಬೆಸಾಂವ್ ದೀವ್ನ್ ಸೊಪ್ಯಾರ್ ಬಸಯ್ತಾಲೊ. ಜೋವ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್, ನೊವ್ರ್ಯಾಗೆಲ್ಯಾ ಆನಿ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಗೆಲ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂನಿ ಸೊಪ್ಯಾ ಮುಕಾರ್ ದೋನ್ ಪಾಡ್ತಿ ಕರ್‍ನ್ ಬಸುನ್ ವ್ಹರಾಣ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯೆ ಆಸ್ಲೆಂ. ವ್ಹರಾಣ್ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ಅಶೆಂ:

ವ್ಹೊಕ್ಲೆಗೆಲಿಂ ಶೆಂ ಜಣಾಂ,
ನೊವ್ರ್ಯಾಗೆಲಿಂ ಶೆಂ ಜಣಾಂ,
ವ್ಹೊವ್ಯಾಂ ಬಾಂದ್ಲ್ಯಾಂತ್ ತಳ್ಪಿಂ ಮೊಡ್ಲಾಂ
ತಾಂತುಂ ನಿದ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಕಾಳಿಂ ಮಾಜ್ರಾಂ

ಆಶಿ ವ್ಹೊಕ್ಲೆ ಭಾಗ್ ತುಜಿ,
ಆಶಿ ವ್ಹೊರೆತಾ ಭಾಗ್ ತುಜಿ,
ಎಕ್ ವ್ಹೊಕಾಲ್ ವಚಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್
ಚೌಗಿ ಜಣಿ ಧೆಡಿಯೊ ಜಾಯ್

ಎಕ್ ನೊವ್ರೊ ವಚಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್
ಬಾರಾ ಜಣ್ ಧೆಡೆ ಜಾಯ್
ಧೆಡಿಯೆಗೆ ಆಕಾ,
ಸೊಪ್ಯಾರ್ ಮಾಂದ್ರಿ ತುಕಾ

ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸೊವೊ ಆನಿ ಆಯೆರ್ ಸುರು ಜಾತಾನಾ ಲ್ಹಾನ್ ಪ್ರಾಯೆಚ್ಯೊ ಹೊಕ್ಲೋ ರಡ್ತಾಲ್ಯೊ. ದೆಕುನ್ ತಾಂಕಾಂ ಧಯ್ರ್ ದೀಂವ್ಕ್, ದುಖಾಂ ಪುಸುಂಕ್ ಆನಿ ತರ್ಕ್ಲಿ ನೀಟ್ ಕರುಂಕ್ ಮಾವ್ಯಾನ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಬಸ್ಚೆಂ ಆಸ್ಲೆಂ. ಘರ್ಚ್ಯಾ ಯೆಜ್ಮಾನ್ಯಾನ್ ನೊವ್ರ್ಯಾಕ್ ಜರಿಚೊ ಶೆಲೊ ಆನಿ ಯೆಜ್ಮಾನಿನ್ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಧರ್ಮ್-ಸಾಡ್ಯಾಚೆಂ ಕಾಪಾಡ್ ಆಯೆರ್ ಕರ್ಚೆಂ. ಸಾಡ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಸಾಡ್ಯಾ ವಯ್ಲೆಂ ಕಾಪಾಡ್ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಗೆಲ್ಯೆ ಯೆಜ್ಮಾನಿನ್ ನೊವ್ರ್ಯಾಗೆಲ್ಯೆ ಯೆಜ್ಮಾನಿಕ್ ಆಯೆರ್ ಕರ್ಚೆಂ ಆಸ್ಲೆಂ.

ಆಯೆರಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಗಾಂವ್ಚೆ ವೇರ್ಸ್ ಅರ್ಥ್‌ಭರಿತ್ ಆನಿ ತಾಂಚೊ ತಾಳೊ ಸೊಭಿತ್ ಆನಿ ರಂಗೀತ್, ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್:

1. ಸೊವೊ ಸುಂಗ್ರಾರುನ್
ಹಾಂತುಳಲಿ ಸುಸಿ
ಮಾಣೆಕ್ ನಿಪಾಜಾಲಾಂ
ವ್ಹೊರೆತಾ ದಾವೆ ಕುಶಿಂ

2. ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತಾ ವರ್ವಿಂ
ವ್ಹೊಕಾಲ್ ವ್ಹೊರೆತ್ ಭುರ್ಗಿಂ
ಅಗ್ರಾಂ ಮಾಗ್ತಿತ್ ಸರ್ಗಿಂ
ದೆವಾ ಬಾಪಾ ಲಾಗಿಂ

3. ಗುಲೊಬಾಂಚೊ ಜ್ಹೆಲೊ
ಉದ್ಧಾರ್ ಪಾಶಾರ್ ಕೆಲೊ
ಜಳ್ಪರಿಚೊ ಶೆಲೊ
ಮಾಂವಾನ್ ಆಯೆರ್ ಕೆಲೊ

4. ವ್ಹೊಕಾಲ್ ಆನಿ ವ್ಹರೆತ್
ಖೆಳ್ತಿತ್ ಗುಪ್ರೊಳ್ಯಾಂನಿ
ತಾಂಕಾಂ ಬಾಂದ್ಲಾ ಪಾಗ್
ದೊಡ್ತ್ಯಾ ಸರ್ಪೊಳ್ಯಾಂನಿ

ಅಸೊ ಪೇರ್ಸ್ ಗಾಯ್ತಾನಾ ಹೊಕ್ಲೆಚಿ ಆನಿ ವ್ಹೊರೆತಾಚಿ ಪಾಟ್, ಮ್ಹುಣ್ ದೋನ್ ಪಾಟಿ ಆಸ್ತಾತ್ ಆನಿ ಪೇರ್ಸಾಂನಿ ಏಕಾಮೇಕಾ ಜಾಪಿ ದಿತಾತ್.

ದಾಖ್ಲ್ಯಾರ್:

ಪೇರ್ಸ್	ಜಾಪ್	ಜಾಪಿಕ್ ಜಾಪ್
ಕೊಯ್ತೆ ಮಾರ್ಲೊ ಮಾಸಾ	ಕಾಸೆ ಕಾಸ್ತ್ರಾಚೆ	ಯೆವ್ನ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ್ಯಾ ಓಸ್ತ್ರಾಚೆ
ಉಸ್ಕ್ಯಾಲೆ ಹಾಟ್	ರುಪೆ ಸೊನ್ಯಾರಾಚೆ	ನಾರ್ಲಾಚೊ ಮಾಟ್
ಮಾಂವ್ ಆಯೆರ್ ಕರ್ತ	ಚಿಪೆ ಭಾಂಗಾರಾಚೆ	ನಿಸ್ತೆ ಲಾವ್ನ್ ಕಾಡ್
ವ್ಹರೆತಾ ಚಿಪೆ ಕಾಡ್	ವ್ಹರೆತಾನ್ ಕಶೆಂ ಕಾಡ್ಚೆಂ	ವ್ಹರೆತಾ ಚಿಪೆ ತುವೆಂ

ವ್ಹೊಕಲ್ ಆನಿ ವ್ಹೊರೆತ್ ಸೊವ್ಯಾರ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಆಯೆರ್ ಘೆವ್ನ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ಸೊವ್ಯಾಕ್ ಮುದಿಯೆಕ್ ಉಜೊ ಕರ್ತಾಲೆ ಆನಿ ಸಾಂಗಾತಾ ವ್ಹೊಕ್ಲೆರಿಯಿ ಬೆಸಾಂವಾಕ್ ರಾವಯ್ತಾಲೆ. ತೆದಾಳಾ ಸಾಸುಮಾಂಯ್ ತಿಚ್ಯಾ ಸಂದಾಂಕ್, ಜಾವಾಂಕ್ ಆನಿ ಭಯ್ಣಿಂಕ್ ಆಪವ್ನ್ ಸೊವ್ಯಾಕ್ ಮುದಿಯೊ ಶಿಂವ್ತಾಲಿಂ. ಆದಿಂ ಸಾಸುಮಾಂಯ್ನ್ ಭಾಂಗಾರಾಚಿ ಆನಿ ಫಾಗುರ್ ಮಾಂಯಾಂನಿ ರುಪಿಯಾಚ್ಯೊ ಮುದಿಯೊ ಸೊವ್ಯಾಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ರಸ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ರೇಸಾಕ್ ಶಿಂವ್ಚ್ಯೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ. ಕ್ರಮೇಣ್ ಮುದಿಯಾಂ ಬದ್ಲಾಕ್ ಐವಜ್ ಕಸರೆಂತ್ ಗುಟ್ಲಾವ್ನ್ ಸೊವ್ಯಾಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ ದಿಂವ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆಯ್ಲಿ.

(i) ಸವ್ಯಾಕ್ ಮುದಿಯೆಕ್ ಉಜೊ ಕರ್ತಾನಾ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯೊ ವೊವಿಯೊ ಅಶೆ ಆಸಾತ್:

1. *ಬಾರಾ ಭಾಂಗಾರಾಚ್ಯೊ ಸಿಂವ್ಪೊಲಿನ್,*
ಬಾರಾ ರುಪಿಯಾಂಚ್ಯೊ
ಅಶೆ ಚೊವಿಸ್ ಮುದಿಯೊ ಸಿಂವ್ಪೊಲಿನ್
ವ್ಹರೆತಾ ಮಾಂವಾಡ್ಯಾಚೊ

2. *ಬಾಪಾಯ್ಚಿ ಭಯ್ಣ್ ಸಿಂವ್ಪೊಲಿನ್*
ಮ್ಹಾರಾ ಲೆಕ್ತಾ ಆಕಯ್
ಮಾಂವಾಡ್ಯಾಚೊ ಮುದಿಯೊ ವ್ಹರೆತಾ
ಆಮ್ಹಾಂ ಸರ್ಕಾಂಕ್ ದಾಕಯ್

3. *ಲಗ್ನಾಂ ಪರ್ಬಾಂ ವೆಳಾರ್ ವ್ಹರೆತಾ*
ಮುದಿಯೊ ಬೊಟಾಂಕ್ ನೆಟಯ್
ಆಯೆರ್ ಕೆಲೆಲ್ಯಾ ಸರ್ವಯ್ ಸಯ್ರ್ಯಾಂಚೊ
ಉಪ್ಕಾರ್ ಮತಿಂತ್ ಆಟಯ್

(ii) ಸೊವ್ಯಾಕ್ ಮುದಿ ಶಿಂವ್ತಾನಾ—ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯೊ ಪೇರ್ಸ್ ಆನಿ ಜಾಪಿ ಅಸ್ಯೊ ಆಸಾತ್:

ದಾಖ್ಲ್ಯಾರ್

ವೇರ್ಸ್	ಜಾಪ್
1. ಬಾಗ್ಲಾರ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಉಬೊ ವ್ಹರೆತಾ	ತಿ ಮುದಿ ಫಾಲ್ಸ್ ವ್ಹರೆತಾ
ಮಾಂಯ್ ಆಪಯಿತಾ	ವಚಾನಾಕಾ ಮಿಸಾಕ್
ವೆಪಾ ಪಾಂವ್ಲಾಚಿ ಮುದಿ ವಜ್ರಾಚಿ	ದೀಪ್ಸ್ ಜಾಯ್ತ್ ತುಕಾ ವ್ಹರೆತಾ
ಮಾಂಯ್ ದಿತಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ	ನಪ್ಸ್ ಜಾಯ್ತ್ ಮ್ಹಾಕಾ
2. ಬಾಗ್ಲಾರ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಉಬೊ ವ್ಹರೆತಾ	ತೊ ಶ್ಟೆಲೊ ಫಾಲ್ಸ್ ವ್ಹರೆತಾ
ಮಾಂವ್ ಆಪಯಿತಾ	ವಚಾನಾಕಾ ಮಿಸಾಕ್
ಬಾರಾ ವರ್ಸಾಂಚೊ ಶ್ಟೆಲೊ ಜರಿಚೊ	ದೀಪ್ಸ್ ಜಾಯ್ತ್ ತುಕಾ ವ್ಹೊರೆತಾ
ಮಾಂವ್ ದಿತಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ	ನಪ್ಸ್ ಜಾಯ್ತ್ ಮ್ಹಾಕಾ
3. ಬಾಗ್ಲಾರ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಉಬೊ ವ್ಹರೆತಾ,	ತಿ ಪಾತೊಳಿ ಬಿಾವ್ಸ್ ವ್ಹರೆತಾ
ಮಿಪ್ಲಿ ಆಪಯಿತಾ,	ವಚಾನಾಕಾ ಮಿಸಾಕ್
ಬಾಂದಾಪ್ಯಾ ಪೊಲ್ಯಾಂಚಿ, ಪಾತೊಳಿ ಘರ್ಯಾಂಚಿ	ಪರ್ಮಳ್ ಯೆತಾ ಲೊಕಾಕ್ ವ್ಹರೆತಾ
ಮಿಪ್ಲಿ ದಿತಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ	ಫೊಟ್ ಪಾಡ್ ಜಾತಾ

ಇತ್ಲ್ಯಾರ್ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ನೊವ್ರ್ಯಾಗೆರ್ ಪಾಂವ್ಸ್ಕ ವರ್ಚಿ ಮಾಂಡಾವಳ್ ಜಾತಾಲಿ. ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಭಿತರ್ ಆಪವ್ನ್ ವ್ಹರ್ನ್, ತಿಚ್ಯಾ ಆವಯ್-ಬಾಪಯ್‌ಕಡೆ ಆನಿ ಬಾಂವ್ಡಾಂಕಡೆ ಆದೇವ್ಸ್ ಮಾಗೊಂಕ್ ಆಸ್ಲೆಂ. ದುಖಾಭರಿತ್ ಘಡಿ ತಿ. ಲ್ಹಾನ್-ವ್ಹಡ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಘರಾಕ್ ಆನಿ ಘರ್ಚ್ಯಾಂಕ್ ಆದೇವ್ಸ್ ಮಾಗ್ಚೆಂ ಬೋವ್ ಚಡ್ ಖಂಚಿತಿ ಗಜಾಲ್. ಘರ್ಚಿಂ ಸಕ್ಡಾಂ ರಡ್ತಾನಾ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಚ್ಯಾ ದೊಳ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ದುಖಾಂಚ್ಯೊ ಝುರಿ ದೆಂವ್ತಾಲ್ಯೊ.

ಕಾಳಿಜ್ ಕಡೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯೊ ವೇರ್ಸ್ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾ:

ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್:

1. *ವಚ್‌ಗೊ, ವಚ್‌ಗೊ ಬಾಯೆ*
ತುಜ್ಯಾ ನೊವ್ರ್ಯಾ ಬಿರಾಬರ್
ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಮೇಸ್ತಾಂಚೊ ಮೋಗ್
ತುಜ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ದವರ್

2. *ಎಕ್ ತೊಡ್ಸೆಂ ತಾಂದುಳ್*
ಬಾಯೆ ಆಸ್ಡುನ್ ಕಾಡ್‌ಗೊ ಕಣಿ
ತುಜ್ಯಾ ನೊವ್ರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕುಸ್ತಾರ್
ಬಾಯೆ ಆಪುಣ್ ಜಾಗೋ ರಾಣಿ

3. *ಏಕ್ ತೊಡ್ಸೆಂ ತಾಂದುಳ್*
ಬಾಯೆ ಆಸ್ಡುನ್ ಕಾಡ್‌ಗೊ ಕುಂಡೊ
ತುಜ್ಯಾ ನೊವ್ರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕುಸ್ತಾರ್
ಬಾಯೆ ಲೋಣಿಯೆನ್ ಬಾಗೋ ಉಂಡೊ

4. *ರಡೊನಾಕಾ ಬಾಯೆ*
ಆನಿ ಸುಜಯ್ನಾಕಾ ದೊಳೆ
ಆಟಾಂ ದಿಸಾಂ ಫುಡೆಂ
ತುಕಾ ಆಪಯ್ಸ್ ಯೆತಾಯ್ ಪಳೆ

ಸೊಪ್ಪೊ ಜಾವ್ನ್ ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಒಪ್ಸುನ್ ಘೆಂವ್ಚಿ ಗುಂಭೀರ್ ರೀತ್ ಸೊಬಿತ್ ಆನಿ ಅರ್ಥಾಭರಿತ್. ವ್ಹೊಕ್ಲೆಗೆಲ್ಯಾ ಕುಟುಂಬಾಚ್ಯಾ ಮ್ಹಾಲ್ಘಡ್ಯಾನ್ ಒಪ್ಸುನ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಆನಿ ನೊವ್ರ್ಯಾಗೆಲ್ಯಾ

ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾನ್ ಬಸ್ವುನ್ ಘೆಂವ್ಚೆಂ. ವ್ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಬಸ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ವೇರ್ಸ್ ಅಶೆಂ ಆಸಾ:

1. ಬಾರಾ ತೆರಾ ವರ್ಸಾಂ ಫುಲೊನ್
   ಆಜ್ ವಿಲೆ ಬಸ್ಲ್ಯಾನ್
   ಯೆಗೆ ವ್ಹೊಕ್ಲೆ, ಯೆಗೆ ಹೊಕ್ಲೆ
   ಮುಜಾರ್ ಕರೆನ್

2. ಹಾತ್ ತುಜೆ ಮೆಂದುನ್,
   ಸಕ್ಯಾಂಕ್ ಬರೆಂ ಮಾಗೊನ್
   ಯೆಗೆ ವ್ಹೊಕ್ಲೆ, ಯೆಗೆ ವ್ಹೊಕ್ಲೆ
   ಉಬ್ಯಾ ಪಾಂಯಾನ್

ಆಮಿಂ ಕಾಜಾರಾಚೆಂ ಜೆವ್ಣಾಕ್ ಜಾತಾಚ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ನಿಮಾಣೆ ಪಂಗ್ತಿಚ್ಯಾ ವೊವ್ಯಾಂಚೆಂ ಜೆವ್ಣಾಕ್ ಜಾತಚ್ ಸಕ್ಯಾಂನಿ ಮೆಳೊನ್

"ಲಾವ್ದಾತೆ ದೋಮಿನುಮ್
ಓಮ್ನೆಸ್ ಜೇಂತೆಸ್
ಲಾವ್ದಾತೆ ಏಉಮ್
ಓಮ್ನೆಸ್ ಪೋಪುಲಿ..."

ಮ್ಹಳೆಂ ಲಾತಿನ್ ಬಾಸೆನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಗೀತ್ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಆತಾಂ ಜೆವ್ಣಾಕ್ ಹೊಲಾಂತ್ ಮಾಂಡುನ್ ದವರಲ್ಲೆಂ (buffet) ಜೆವ್ಣಾಕ್ ವೊಣ್ಣೆ ಸಾಲಿನ್ ಉಬೆ ರಾವೊನ್ ಜೆವ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆಯಿಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಬಸ್ವುನ್ ಏಲ್ಯಾ ನಂತರ್ ಸಕ್ಡ್ ಮೆಳೊನ್ '*ಲಾವ್ದಾತೆ*' ಗೀತ್ ಗಾಯ್ತಾತ್. ಹೆಂ '*ಲಾವ್ದಾತೆ*' ಗೀತ್ ಹರ್ಯೆಕಾ ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಜಾರಾಕ್ ಆನಿ ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಇತರ್ ಜೆವ್ಣಾ - ಸಂಭ್ರಮಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್‌ಯೀ ಜುಕಾಸ್ತಾಂ ಗಾಯ್ತಾತ್. ಆಮಿಂ ಮೀಸ್ ಲಾತಿನಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ವರ್ಸಾಂ ಹೆಂ ಗೀತ್ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಜಾವ್ಯೆತ್. ಆತಾಂ ತೆಂ ಗೀತ್ ಕೊಂಕ್ಣೆನ್ ಬಾಷಾಂತರ್ ಜಾಲಾಂ. '*ನಾಂವಾದಾ ಸೊಮ್ಯಾ ದೆವಾಕ್*' ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಮಾತಾಳ್ಯಾ ಖಾಲ್ ಪುಸ್ತಕಾಂನಿ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲಾಂ. ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ, ಲೋಕ್ ಲಾತಿನ್ ಬಾಸೆಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. '*ಲಾವ್ದಾತೆ*' ಮ್ಹಣೊಂಕ್‌ಚ್ ಖುಶಿ ಪಾವ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ವಿಶೇಷ್.

iii. ಪರ್ತಾಪಣ್

ಹೆಂ ಪರ್ತಾಪಣ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ನೊವ್ರ್ಯಾ ದೆವ್ಳಾಕ್ ಸಸ್ರ್ಯಾನ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಆಮಿಂ ಸರಾಗ್ ಜಾತಾಲೆಂ. ಆತಾಂ ಹೊಲಾಂನಿ ಕಾಜಾರ್ ಸುರು ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹೆಂ ಕಾರ್ಯೆಂ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಅಪ್ರೂಪ್ ಜಾಲಾಂ.

ನವೆಂ ಕಾಜಾರಿ ಜೋಡೆಂ, ನೊವ್ರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಲಾಗ್ಸಿಲ್ಯಾ ಸಯ್ರ್ಯಾಂ ಬರಾಬರ್ ಹೊಕ್ಲೆಗೆರ್ ಯೆತಾ, ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಹೊಕಲ್ ಅಪ್ಲ್ಯಾ ಕುಳಾರಾ ಆನಿ ನೊವ್ರೊ ಅಪ್ಲ್ಯಾ ಮಾಂವಾಡಾ ಯೆತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಪರ್ತಾಪಣಾಕ್ ಹೊಕ್ಲೆಚ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾನ್ ರುಚಿಕ್ ಜೆವಾಣ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ನ್ ನವ್ಯಾ ಕಾಜಾರಿ ಜೊಡ್ಯಾಕ್ ಉಲ್ಲಾಸುಂಚೆಂ ಕಾರ್ಯೆಂ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ವಿಸಾ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಧರ್ಮಾ ಸಾಡೊ ಸ್ವೆಸೊಂವ್ಚಿ ರೀತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ.

ಅಶೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಚೊ ರಿತಿ–ರಿವಾಜಿ, ಸಂಸ್ಕಾರ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಬದ್ಲೊನ್‌ಚ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್. ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ದೆಂವೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ 'ದಾಯ್ಜ್' ದೀಸ್ ವೆತಾಂ ವೆತಾಂ ಅಳ್ವೊನ್ ವೆಚೆಂ ಥೊಡ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಫುಡಾರ್ಯಾಂಕ್ ದಿಷ್ಟಿಕ್ ಪಡ್ಲೆಂ. ಅಸಲೆಂ ಏಕ್ ಅರ್ಥಾಭರಿತ್ ಸೊಭ್ಣೆಂ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಚೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ಉರೊಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಜಿವಾಳ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಬಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಫುಡ್ಯಾರ್ಯಾಂನಿ, ಸಂಘ್–ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲಾಂ. ಆಯ್ತೆವಾರ್ ರೊಸಾಚಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂತ್, ವ್ಹೊರ್ಕ್ಲೆ/ ಸೊವ್ರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮಾತ್ಯಾರ್, ಬಿಯರ್ ಆನಿ ತಾಂತ್ಯಾಂ ಮಾರ್ಚೆಂ ಎಕ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ತರ್ನಾಟ್ಯಾಂನಿ ಸುರು ಕೆಲ್ಲೊ. ಪುಣ್ ಸಮಾಜ್ ಸೆವಾಕಾಂನಿ, ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ಕಾರ್ಯೆಂ ನಿರ್ವಹಕಾಂನಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್, ಹೊ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಸವ್ಕಾಸ್ ಬಂದ್ ಕರಯ್ಲೊ ಆನಿ ಪುರ್ವಿಲೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜ್ ಜಿವಾಳ್ ಕರುನ್, ನಿತಳ್ ಅರ್ಥಾಭರಿತ್ ವೊವ್ಯೊ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಸುರು ಕರಯ್ಲೊ.[216 (a)]

8.3.3 ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚಿಂ ಗಾಣಾಂ - ಜಾಂಬೊಯೊ (Lullaby Songs)

ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂತ್ ನಿದಾವ್ನ್, ಪಾಳ್ಣೆ ದಲಯ್ತಾನಾ, ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ನ್ಹಾಣಯ್ತಾನಾ, ಖೆಳಯ್ತಾನಾ ಮ್ಹಣ್ಚಿಂ ಗಾಣಾಂ ಹರ್ಯೆಕಾ ಭಾಸಾಂನಿಯೀ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಥಾವ್ನ್ ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ ಯೆತಾನಾ, ತಾಂಚಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಂಗಾತಾ, ಬಗ್ಲೆರ್‌ಯೀ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚಿಂ ಗಾಣಾಂಯೀ ಹಾಡುನ್ ಆಯ್ಲಿಂ. ಅಶೆಂ ಥೊಡಿಂ ಗಾಣಾಂ ಹೆಣೆ ತೆಣೆಂ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್, ತಿಂ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾತ್

i. ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ನಿದಾಂವ್ಚಿಂ ಗಾಣಾಂ

1. *ಧಲ್ ಗೋ (ರೇ) ಧಲ್*
ಧಲ್ ಜಾಂಬೊಯ್
ಆನಿ ಬಾಂಬ್ಯೆಂತ್ ಥಾಂಬೋಯ್ ಗೋ(ರೇ)
ಬಾಳಾಕ್ ಮ್ಹ ಜಾ

2. *ಬಾಳ್ ಮ್ಹ ಜೆಂ ಖೆಳೊಂಕ್ ಗೆಲಾಂ*
ಬಾಯ್ಲ್ಯಾ ಬೀದಿ
ಆನಿ ತಾಚೆ ರಾಕಣ್ ಕರ್‌ಗೆ,
ಮಾಯೆ ಪಿಯಾದಾದಿ

3. *ಪಿಯಾದ್ ಮಾಯ್ ಸಯ್ರಿ*
ಕೊಸೆಸ್ ಮಾಂಯ್ ಘರ್ಶಿ
ತಿಣೆಂ ಕುರ್ಪಾ ದಿಂವ್ಚಿ ಗೋ (ರೇ)
ಬಾಳಾ ತುಕಾ

4. ಬಾಯ್ ವ್ಹಚೆಂ ಪೆಳೊಂವ್ ಗೆಲಾಂ
ವಾಟೆರ್ ಪಾಲಂ ಎಕ್ಲೆಂ
ಆನಿ ದೆವಾ ಬಾಪಾನ್ ರಾಕ್ಲೆಂಗೆ
ಬಾಳಾ ತುಕಾ

ii. ಭುಗ್ಯಾಂಕ್ ಪೆಳೊವ್ಚಿಂ ಗಾಣಾಂ

1. ಬೊಬೆ ಬಾಜ್ ಬೊಬೆ ಬಾಜ್
ಬೊಬೆ ಬಾಜ್ ಬೊಬೆ ಬಾಜ್
ವೊಟ್ಟ್ರೆ ಕಯ್ಲ್ಯಾರ್
ಬಾಯೆ ತುಜೊ ಮಾಮ್ ಯೆತಾ
ಥೊಂಟ್ಯಾ ಭಯ್ಲ್ಯಾರ್

2. ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಬೊಬೆ ಭಾಜ್
ಮಾಲ್ತೆಂತ್
ಬಾಯೆ (ಬಾಬಾ) ತುಜಿ ಮಾಂಯ್ ಯೆತಾ,
ಪಾಲ್ಕೆಂತ್

3. ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಬೊಬೆ ಭಾಜ್
ಮಾಲ್ತುಲಾಂತ್
ಬಾಯೆ (ಬಾಬಾ) ತುಜೊ ಪಾಪ್ಪ್ ಯೆತಾ
ಮಾಂಚಿಲಾಂತ್

4. ಬೊಬೆ ಭಾಜ್ ಬೊಬೆ ಭಾಜ್
ಗೊಡಾಚೆ
ಘೊಡ್ಯಾರ್ ಬಸೊನ್ ಬಾಪ್ಪ್ ಯೆತಾತ್
ಬಾಯೆಚೆ (ಬಾಬಾಚೆ)

ಧಲ್ಗೊ ಬಾಯಿ ಧಲ್

1. ಧಲ್ಗೊ ಬಾಯೆ ಧಲ್
ಧಲಾ ಪೆಲ್ಯಾನ್ ಕೋಲ್
ಕೊಲಾಕ್ ಪೆಟ್ಲಾ ಉಜೊ
ಬಲಾವ್ ಗೆಲೊ ತುಜೊ

2. ಕೋಲ್ ಗೆಲೊ ಲಾಸೊನ್
ಬಾಯ್ ಆಯ್ಲೆಂ ಹಾಸೊನ್
ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮಾಮಾ ಬೊಡಯ್ತಾಯ್
ವೊಡಾಚೆ ತಾಳೆ ಝುಡಯ್ತಾಯ್

ದೊಲ್ ಬಾಬಾ ದೊಲ್

1. ದೊಲ್ ಬಾಬಾ ದೊಲ್
ಪೊದೆರಾನ್ ಹಾಟ್ಲಾ ಬೊಲ್
ಪೊದೆರ್ ದುಡು ಸಾಂಗ್ತಾ ಚಡ್
ಪೊದೆರಾ ಬೊಲ್ ಪತ್ಯಾಗ್ನ್ ವ್ಹರ್

2. ಬಾಬ್ ರಡತಾ ರಡತಾ
ಪೊದೆರ್ ಬೊಲ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಪೊರ್ತಿತಾ?
ಬಾಬ್ ರಡ್ಲ್ಯಾರ್ ರಡುಂ
ಪೊದೆರಾ ಬೊಲ್ ನಾಕಾ ವ್ಹಕಾ

iii. ಬಾಳಾಕ್ ಖಾಂವ್ಕ್ ಕಿತೆಂ ದೀಂವ್ ಚಿಂತಾ ಕರಿ ಆವಯ್

ಬೊಕ್ಲಾನ್ ಖೆಲಿ ಸಾಯ್

I. *ಜಯ್ ಗೊ ಜಯ್*
ಬೊಕ್ಲಾನ್ ಖೆಲಿ ಸಾಯ್
ಗೊಟ್ಯಾಂತ್ ಆಸಾ ಗಾಯ್ ಬಾಳಾ
ದೂದ್ ಪಿಯೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್
ದೂದಾಚೆ ಭುಕೆ
ಕಿತೆಂ ತುಕಾ ದೀಂವ್
ಕಡ್ತ್ಯಾ ದೂದಾಚೆ ಬಾಳೆ
ಸಯ್ ಲಾಂವ್
ಗಾಯ್ ಗೊಟ್ಯಾಂತ್
ದೂದ್ ತಾಟ್ಯಾಂತ್
ಆನಿ ಬಾಳ್ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂತ್ ಮ್ಹ ಜೆಂ
ನಿದ್ರ್ಯಾ ಕರಿ
ಯೆಗೆ ಯೆಗೆ ಗಾಯೆ
ಖಾಗೆ ತುಂ ಕುಂಡೊ
ಬಾಳಾಕ್ ದೀ ಉಂಡೊ
ಲೋಣಿಯಾಲೊ

iv. ಗಾಣಾಂ ಗಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಸಾಂಬಾಳ್ ಕಿತೆಂ ದಿತಾಯ್ - ವಿಚಾರ್ ಕರಿ ಆವಯ್

I. *ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಾ ಕಾ ಪಾಗ್?*
ಇತ್ಲಿಂ ಗಾಣಾಂ ಗಾಯ್ಲಿಂ ಹಾಂವೆಂ
ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಾ ಕಾ ಪಾಗ್
ಆನಿ ಬಾಂಬ್ಯೆಂತ್ ನಿದ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಳಾ
ಮ್ಹಾ ಕಾ ಬರೆಂ ಮಾಗ್
ಗಾಣಾಂ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ನಾರಿಕ್
ಕಿತೆಂ ಆಸಾ ಪಾಗ್
ತುಜಾ ರಜಾರಾಂತ್
ಆಜೆಕ್ ಆವ್ಕ್ ಮಾಗ್

ಅಶೆಂ ಸಬಾರ್ ಭುಗ್ಯಾಂಚಿಂ ಗಾಣಾಂ ಆಸಾತ್. ಥೊಡಿಂ ಥೊಡಿಂ ಹೆಸೆಂ ತೆಸೆಂ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ಟಾತ್. ಹ್ಯಾ ಗಾಣಾಂಚೆಂ ವ್ಹೊಪಿಯೆ ರೂಪ್ ಥೊಡ್ಯಾಂನಿ ಚಡ್ತಿಕ್ ವ್ಹೊಳಿ ಕುಡ್ಸುನ್ ಖಧ್ಯಯ್ಯಾಂ ಆನಿ ಗಾಣಾಂಚೊ ತಾಳ್ ದುಸ್ಸ್ಟಯ್ಯಾ. ಲೋಕ್‌ವೇದಾಂತ್ಲೆಂ ಲೋಕ್ - ಸಂಗೀತ್ ಅಶೆಂಚ್ ಜಣಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಜಣಾಂಕ್ ಪಾಶಾರ್ ಜಾತಾನಾ, ಥೊಡ್ಯೊ ವ್ಹೊಳಿ ಅಳ್ವತಾತ್, ಥೊಡ್ಯೆ ವ್ಹೊಳಿ

ಕುಡ್ನ್ ಯೆತಾತ್. ತಿ ಮುಳ್‌ರೂಪ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಂಚಾ ಮಿಸಿಸ್ ಪಂಗ್ಡಾಂ ಮಧೆಂ ಹ್ಯಾ ಪದಾಂಚೆಂ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ಯೆತಾ.[11]

8.4. ಕರ್ನಾಟಕಾಚಾ ಇತರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪಂಗ್ಡಾಂತ್ ಲೋಕ್ ಸಂಗೀತ್

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಗಿರೇಸ್ತ್ ಅಸ್ಯಾರೀ, ತಾಚೆಂ ಬಳ್ ಆನಿ ಥಳ್ ಉತ್ತರ್ ಆನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೆನರಾಚಾ ಜಿಲ್ಯಾನಿ ಆನಿ ಇತರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ವಠಾರಾನಿ ಮಾತ್ರ್ ಪಿರಾನಾಸ್ತಾನಾ ಉರೊನ್, ವೋಪಿಯೊ, ಗಾನಾಂ - ಪದಾಂ, ನಾಚ್, ನಾಟಕ್ ಆನಿ ಇತರ್ ರೂಪಾಂನಿ ಜಿವಂತ್ ಉರ್ಲ್ಯಾ.

ಪುರಾತನ್ ಆನಿ ಪಾರಂಪರಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಪಿರಾನಾಸ್ತಾನಾ ಉರ್‌ಲ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೇದಾ ಪಯ್ಕಿ - ಕುಡ್ಯಾಂಚಿ ಗುಮ್ಟಾಂ, ತೋಣಯೊ, ದೋರಿ ಖೆಳ್, ಖಾರ್ವ್ಯಾಂಚಿ, ಸಿದ್ದ್ಯಾಂಚಿ ಆನಿ ನವಾಯತಾಂಚಿ ಪದಾಂ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್

8.4.1. ಕೆನರಾಚಾ ಹಿಂದೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ವೊವ್ಯೊ

ಡಾ. ಜೋತ್ಸ್ನಾ ಕಾಮತ್ ಹಿಚೆಂ *'ಸುರಗ್ಯಾಸರ್'* ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲಗ್ನಾ ಪದಾಚೆ ಸಂಗ್ರಹ, ಬಸ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನಾನ್ 2005 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲಾಂ. ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ 'ಪ್ರಕಾಶಕಾಲೆಂ ಉತ್ರಾಂ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಮಾತಾಳ್ಯಾಖಾಲ್ ಪ್ರಕಾಶಕ್ ಬಸ್ತಿ ವಾಮನ್ ಶೆಣ್ಯೆ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ:

'ಪೂರ್ವಿಕಾಳಾದಾಪಸು ಆಮಗೆಲೆ ಮ್ಹಾಲ್ಗಡ್ಯಾನಿ 'ಲಗ್ನ' ಸಮಾರಂಭಾಚೆ ವೇಳಾರಿ ದಾರಲ್ಯಾನಿ ಆನಿ ಬಾಯ್ಲಾಂನಿಂ ಮೂಂಬಶೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಪದ್ಯಂ, ಒವ್ಯೊ, ಉಮಾಣ್ಯೊ ಸಾಂಗುನ್ ವೇಳು ಘಾವರಪಾಚೊ ಆಶಿಲೊ. ಸಾತ್ ದಿವಸಾಚೆ ಲಗ್ನ ಸಮಾರಂಭಾಕ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಚೆಲ್ಲೆಕಾರ್ ಆನಿ ಚಲಯೆಕಾರಾ ಮಧ್ಯೆಂ ಮೋಗ ಆನಿ ಸಂತೋಷ ವಾಡೋವ್ನ ಹಾಡಚೆ ಆನಿ ವ್ಹಡಿಲಾಂತ ಸಂಗ್ರಹ ಆಶಿಲ್ಲ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ಯೊ ಇತ್ಯಾದಿ ತರ್ಕಾಟೆಲ್ಯಾಂತ ವಿನಿಮಯ ಕರ್ನ್ ಘೆವಚೆಂ, ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ದಿವಚಿ ಶಕ್ತಿ, ಪ್ರತಿಭಾ ಆಶಿಲ್ಯಾನಿಂ ತೆಂ ಮಾಂಟವಾಂತ ಆಶಿಲ್ಯಾಂಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕರ್ನ್ ಮನೋರಂಜನ ಕರಚಾಕಯೀ ಥಂಯ್ ಅವಕಾಶ ಮೆಳತಾಲೊ, ಜಾವ್ನ್ ತೆಂ ವಾಗ್ಮಿ ಲಿ ಏಕ್ ಪದ್ಧತಿ ಜಾವ್ನ್ ವಾಡೊನ್ ಆಯಿಲೆಂ. ಆನಿ ತೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ಪಿಳಗಿ ತಾಕುನು ಪಿಳಗಿಕ ವ್ಹಳ್ಳೆ ಆಯಿಲೆಂ.

ವೀಸಾವೆ ಶತಮಾನಾಚೆ ಉತ್ತರಾರ್ಧಾಂತ ಕಾಲಾಚೆ ಪರಿವರ್ತನ ಜಾವ್ನ್, ವೇಳಕಾಳಾಚೆ ಲಭ್ಯತಾ ಉಣೆ ಉಣೆ ಜಾವ್ನ್ ಆಯಿಲೆ ಕಾರಣಾನಿ, ಲಗ್ನಾಚೆ ವಿಧಿ ವಿಧಾನ ಸಾತ ದಿವಸ ಆಶಿಲೆ ಆತಾಂ ಸಾತ ವರಾಂ ಭಿತರಿ ಚಲಚೆಂ ಜಾಲಾಂ.

ತಾಚೆ ನಿಮಿತ್ತಾನ ಹ್ಯಾ ದಿವಸಾಂತ ತ್ಯೊ ಒವ್ಯೊ, ಹುಮಣ್ಯೊ ತಿಂ ಪದ್ಯಂ ವಿಸರ್ನ ಗೆಲಿಯಾಂತಿ ಆನಿ ತ್ಯಾಚೆ ಸಾಂಗಾತಿ ತಿ ಪದ್ಧತೀಚಿ ನಾ ಜಾವಚಿ ದಿಸೂನು ಯೆತಾ.''

ಸಂಗ್ರಹಕಿ ಡಾ| ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ಕಾಮತ್ ಹಿಣೆ ವ್ರೊವ್ಯೆ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರುನ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ **'ಸುರಗ್ಯಾಸರ'** ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ **'ಹೋವಿ'ಚೆ ಛಂದಸ್ ಆನಿ ಖಾಸಗುಣ'** ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಮಾತಾಳ್ಯಾಖಾಲ್ ವ್ರೊವ್ಯೆಚೆಂ ಮೂಳ್ ಅಸೆಂ ವಿವರಿತಾ:-

"ಕೊಂಕಣಿ 'ಹೋವಿ' ಆನಿ ಮರಾಠಿ 'ಓವಿ' ಹಾಕ್ಕಾ ಮಸ್ತ ಸಾಮ್ಯ ಆಸ. ಪದ್ಯ ರಚನೆಚೆ ಕ್ರಮಾಂತು 'ಓವಿ' ಛಂದಸ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಂತು ಮಸ್ತ ಜನಪ್ರಿಯ ಆಸ್ಸ. 'ಓವಿ,' ನಂತರಲ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತು 'ಅಭಂಗ' ಮ್ಹಣು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜಾಲಿ. ಓವಿ ರಚನಾ ವಿಧಾನ, 'ಕರ್ನಾಟಕಚಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಕ ದೇಣಗಿ' ಅಶ್ಶಿ ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾಂಙ್ಮಯಾಚೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂಶೋಧಕ ಆನಿ ವಿದ್ವಾಂಸ ಡಾ. ರಾಮಚಂದ್ರ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಢೇರೆ ಹಾಂಗೆಲೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ! ಕನ್ನಡ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿ ಆನಿ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪುರಸ್ಕಾರ ಘೆತ್ತಿಲೆ ಡಾ. ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಹಾಂಗೆಲೊಯಿ ಹೋಚಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಖಂಚೆ ಶತಮಾನಾಂತು 'ಓವಿ'ಚೆ ಉಗಮ ಜಾಲೆ ಹೆ ಸಾಂಗ್ಚೆ ಕಠಿಣ! ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ಬಾರಾವೆ ಶತಮಾನಾ ಪೈಲೆ ಪಾಸುನ 'ಓವಿ' ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರಚಾರಾಂತು ಆಶ್ಶಿಲೊ ಮ್ಹಳೆಲ್ಯಾಂತು, ಸಂದೇಹ ನಾ.

ಚಾಲುಕ್ಯರಾಯ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ-ಕರ್ನಾಟಕಾಂತು ಶತಮಾನಗಟ್ಲೆ ರಾಜ್ಯ ಕರೀತ ಉರ್ಲೆ. ಬಾಷೆಚೊ ಕುರಡೊ ಅಭಿಮಾನ ನಾಶಿಲ್ಯಾನ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಚೆ ಹೊಡಪಣ ಸರ್ವಕಡೆ ಮಾನ್ಯ ಆಶಿಲ್ಯಾನ, ಭಾಷೆ-ಭಾಷೆಂತುಲಿ ದೇಣೆ-ಘೇಣೆ ನಿರಾತಂಕ ಚಲ್ತಾಲೆ. ತಶ್ಶಿ ಜಾವ್ನ್ ಓವಿ ಛಂದಸ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ ಕರ್ನಾಟಕಲಾಗಿ ಉಧಾರ ಗೆವ್ನ್, ಅಪ್ನಾಲೆ ಕರ್ನು ಘೆತ್ತಿಲೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ನಾ! ಚಾಲುಕ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ತಿಸರೆ ಸೋಮೇಶ್ವರಾಲೆ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1126-1138) "ಮನಸೋಲ್ಲಾಸ" ಮ್ಹಳೆಲೆ ವಿಶ್ವಕೋಶಾನಿ ಕಳನು ಎತ್ತಾಕಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರದೇಶಾಂತು ಕಾಂಡಚೆ (ಕಾಂಡಚೆ, ದಳಚೆ ವಗ್ಯೆರೆ ಘರಗುತ್ತಿ ಕಾಮ ಮ್ಹಣು ಅರ್ಥ) ವೇಳಾರ ಬಾಯ್ಲೊ ಓವಿ ಮ್ಹಣತಾತಿ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರೇಷು ಯೋಷಿದ್ಭಿಃ ಓವೀಗೇಯಾ ತು ಕಂಡನೇ...) ಚಾಲುಕ್ಯಾಲೆ ವಿಸ್ತಾರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಂತು ಕರ್ನಾಟಕ, ಕೊಂಕಣಿ ಕರಾವಳಿ ಆನಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರದೇಶ ಶಾಮಿಲು ಜಾತ್ತಾಲೆ. ತ್ಯಾ ನಿಮಿತ್ತಾನೆ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ ಪ್ರಚಲಿತ ಆಶಿಲೆ ಕೊಂಕಣಿ ಓವಿ ಆನಿ ಮರಾಠಿ ಓವಿನೆಯಿ, ಸಾಂಗತಿಚಿ ರೂಪ ಘೆವ್ನ ವಾಡ್ಡಿಲೆ ಪಾವ ! ಆಜಿಕಿಯಿ ಕೊಂಕಣಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಾಯ್ಲಾನಿ, ಭಾತ ಕಾಂಡ್ತಾನಾ, ಹೋವಿ ಮ್ಹಣಚಿ ಪದ್ಧತಿ ಆಸ್ಸ.

ಹೆಂ! ಹೆತ್ತಾ ಹೆಂ! ಹೆತ್ತಾ!
ಭಾತ್ ತಾಂದುಳ್ ಜಾತ್ತಾ
ಪೋರಿಲ್ ಘೋವ್ ಜೆವ್ನಾ ಎತ್ತಾ
ಹೆಂ ಹೆತ್ತಾ!!

ದೋನಿ, ತೀನಿ, ಚಾರಿ ಸಾಲಾಚಿ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಾಸ ಆಶಿಲೆ ಪದ್ಯ ರಚನಾ ವಿಧಾನ ಕೊಂಕಣಿ-ಮರಾಠಿ ಪ್ರದೇಶಾಂತು ಭೋ ಬೆಗಿ ಜನಪ್ರಿಯ ಜಾಲೆ. ಕರ್ನಾಟಕಾಚೆ 'ಸಾಂಗತ್ಯ' ಛಂದ ವಿಧಾನ, ಓವಿ ವಾರಿ ಆಸ. ರಾಗ ಘಾಲ್ನು ಮ್ಹಣುಕ, ಸರಳ ಜಾವ್ನ್ ಬೋಧನ

ಕೊರುಕ. ಸಾಮೂಹಿಕ ರೂಪಾನೆ ಭಜನ ವಗೈರೆ ಕರಚ್ಯಾಕ. ಓವಿ ಅಥವಾ ಹೋವಿ ಆನಿ ಸಾಂಗಾತ್ಯ ಪ್ರಕಾರು ಅಗದಿ ಅನುಕೂಲ ಜಾವ್ನ್ ವಾಡಲೊ. ಮುಕುಂದ ರಾಜ, ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ, ಏಕನಾಥ, ರಾಮದಾಸ ವಗೈರೆ ಸಂತ ಕವಿಗಲೆ ಕೃತಿ ಬಿಟ್ಟು, ಓವಿ ರೂಪಾನಂಚಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆಸ್ಸತಿ. ತಾಕಾ 'ಅಭಂಗ' ಮ್ಹಣಾತಿ.

ಫಾ| ಸ್ಟೀಫನ್ ಹಾನ್ನಿ ಬರಯಿಲೆ ಗೊಯೆಂಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಕಿರಿಸ್ತಾನ ಬಾಂಧವಾಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ 'ಕ್ರಿಸ್ತಾ ಪುರಾಣ' (ಕ್ರಿ.ಶ. 1575) ಹೋವಿ ಛಂದಾಂತು ಆಸ್ಸ. ಹಾಜಾನೆ ಕಳಸು ಏತ್ತಾ ಕಿ 'ಓವಿ' ಅಥವಾ 'ಹೋವಿ' ಛಂದ, ಕೊಂಕಣಿ ಪಟ್ಟಿ ಆನಿ ಗೋವಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತು ಪುರಾತನ ಕಾಲಾ ಪಾಸುನ ಪ್ರಚಲಿತ ಆಸ್ಸ. ಕೊಂಕಣಿ ಹೋವಿಚೆ ರೂಪ ವೇದಾಚೆ ಗಾಯತ್ರಿ ಛಂದಾಚೇ ಪ್ರತಿರೂಪ! ಮ್ಹಣತಲೆ ಆಸ್ಸತಿ. ಅತ್ಯ ಪ್ರಾಸಾನೆ ಸಜಯಿಲೆ ಸರಳ ಹೋವಿ, ಬಾಯ್ಲಾಂಲೆ ತೊಂಡಾಂತು ಆನಿ ಉದಗಾಸಾಂತು ಘುಟ್ಟಿ ಉರಲಿ. ಘರ ಗುತ್ತಿ ಕಾಮ ಕರತಾನಾ, ವಕ್ಕದ ದಿತ್ತನಾ, ಚೆರ್ಡಾಂಕ ತೇಲ ಲಾಯ್ತಾನಾ, ನ್ಹಾಣಯ್ತಾನಾ, ನಿದಯತಾನಾ, ಹೀ ಹೋವಿ ಪಳ್ಳೆಲಿ; ಆನಿ ಪದಾ ರೂಪಾನ ಪ್ರಚಾರಾ ಆಯ್ಲಿ. ಥೊಡೆ ನಮುನೆ ಅಶ್ಶಿ ಆಸ್ಸತಿ.

ಕಡುವಕ್ಕದ ದಿತ್ತನಾ – ಕಾರಾತ್ಯಾಚೇ ಬೀ
ಘುರೋನ ದೀ
ಮಾಕ್ಕಾ ನಾಕ್ಕಾ. ತುಕ್ಕಾ ನಾಕ್ಕ,
ಆಕ್ಕಾಕ ದೀ||

ತೇಲ ಲಾಯ್ತಾನಾ – ತತ್ತೆ ರಗದಿ.
ಬಾಳಾಕ ತೆಲ ರಗದಿ
ಹಾತ್ತಾಕ ರಗದಿ
ಬಾಳಾಲ್ ಫಾಟೀ ರಗದಿ||

"... ಸಾನ್ನ ಸಾನ್ನ ಗಾವಂತು ಸ್ಥಾಯಿ ಜಾಲೆಲೆ ಜನಾಂಕ, ಸಂಬಂಧಿಕಾಲೆ ಘರಚೆ ಲಗ್ನ ಆನಿ ಮುಂಜ ಅಸ್ಲೆ ಶುಭಕಾರ್ಯಾಚೇ ಚಾರಿ–ಜಾಗಾನಿ ಏಕ್ಕೆ ಮೆಳಚೆ ಸಂದರ್ಭ ಆಶಿಲೆ. ಮಹಿನಗಟ್ಲೆ ಚಲಚೆ ಲಗ್ನಾ ತಯಾರಿಕ ಮದತ ಕರಚ್ಯಾಕ ದಾಯಜಿ. ಸಂಬಂಧಿ, ಜಾಣತೆ–ನೆಣತೆ, ಬಿಜಿನ ಅಷ್ಲೆ ಗಾಂವಚಾನ ಲಗ್ನಾ ಮಾಂಟುವಾ ಘರಾ ಏವ್ನು ಪಾವ್ತಾಲಿ. ಹಾಪ್ಪೋಳ, ಪತಿ, ಪಾಣ ತಯಾರಿ, ಘರಚೆ ಸಫಾಯಿ, ಸಜಾವಟಿ, ಸಗಳ್ಯಾಂನಿ ಹಾತಹತ ಲಾವ್ನು ಕಾಮ ಕರತಶಿಲೆ. ಹಾತ ಕಾಮ ಕರ್ತನಾ, ತೊಂಡಾಮತ ಉರ್ಜಾ! ಅಸಲೆ ವೇಳಾರಿ ಕಾಜ, ಹುಮ್ಮಾಣ, ಹೋವ್ಯೊ, ಆದ್ಗತಿ ಭಾಯರ ಪಡ್ತಾಲ್ಯೊ! ಥೊಡೆ ಬಾಯ್ಲಾಲಾ ಕಡೇನ ಹಾಚೊ ಹೋಂದ ಬಿಜಾಮೊ ಉರ್ತಶಿಲೊ. ಸ್ವತಃ ಸ್ವಯಂ ಸ್ಫೂರ್ತಿನ ಹೋವ್ಯೊ ತೆನ್ನಾಚೆ ತೆನಾ ಘಡೋವ್ನ ಮ್ಹಣತಲ್ಯೊ 'ಆಶುಕವಿ' ಆಸ್ತಾಲ್ಯೊ. ಹೋವ್ಯಾನಿಚಿ ಹೋವ್ಯಾಕ ಜವಾಬ ದಿಂವಚೋ ರಿವಾಜ ಆಶಿಲ್ ಖಂಯ್! ಕೋಣಾಕ ಹೋವಿ ರಚೊಂವಚಿ ತಾಕತಾನಾ ತೀ ಬಾಯ್ಲೊ ಅಸಲೆ ಹೋವಿ ಶಿಕುನ ಕಾಡತಶಿಲೊ, ಮ್ಹಣತಶಿಲೊ, ಧುಂವಾಕ, ಸುನ್ನೆಕ ಸಾಂಗುನ ದಿತ್ತಶಿಲೊ. ತಶಿ ಜಾವ್ನು ಲಗ್ನಾ ಘರ

ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ, 'ಹೋವಿ' ಕವನಾ ಪ್ರಕಾರಾಚೆ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನ ಜಾಲ್ಯಾವರಿ, ಜಾಣತೆ-ನೆಣತ್ಯಾಗಲೆ ಆದಾನ-ಪ್ರದಾನಾಚೆ ರಂಗಸ್ಥಳಯಿ ಜಾವ್ನು ಗಾಜಲೆ!..."

"ದುಸರೊ ಅಲಿಖಿತ ನೇಮ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ, ಹೋವಿ ರೂಪಾನ ಪರಿಹಾಸ, ನಿಂದಾ, ವ್ಯಂಗ್ಯ, ಟೀಕಾ ಕೆಲ್ಯಾರಿ ಕೋಪು ಕರಚನಾ!"

"ವಿಂಗವಿಂಗಡ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಬಾಯಲಾನಿ ಮ್ಹಣಿಲೊ, ಹಜಾರಗಟ್ಲೆ ಹೋವ್ಯೊ ಆಶಿಲ್ಯೊ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಘಾಟಿ ಹೆ ವಟ್ಟು ಬಿರೊವನ ದವರಚೊ ರಿವಾಜಿ ನಾಶಿಲ್ಯಾನ ಆನಿ ಲೋಕವೇದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯಚೆ ಅಂಗ ಮ್ಹಳೆಲೆ ಜಾಣೀವ ನಾಶಿಲ್ಯಾನ, ತೆ ಕ್ರಮೇಣ ನಾಶ ಜಾತೇರ ಆಯ್ಲೆ. ಪಕ್ತ ಲಗ್ನ ಅಥವಾ ಮುಂಜಿ ವೇಳಾರಿಚೀ ಮ್ಹಣಚೀ ಪದ್ಧತಿ ಸುದ್ಧಾ ತಾಜ್ಜೆ ಅವನತಿಕ ಕಾರಣ ಜಾಲಿ. ಯೋಗ್ಯ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಹೋವಿ ಕಳ್ತಲ್ಯೊ, ಮ್ಹಣತಲ್ಯೊ ಆನಿ ರಚಯಿತಲ್ಯೊ ಬಾಯ್ಲೊ ಕಮ್ಮಿ ಜಾಯ್ತ್ ಗೆಲ್ಯೊ. ಆಧುನಿಕತೆಚೊ ಭಾಪ ಮ್ಹಣಾ, ಶಾಪ ಮ್ಹಣಾ, ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆ ಹೆ ಸುಂದರ ಮೌಖಿಕ ರೂಪ, ಪನ್ನಾಸೇಕ ವರ್ಸಾಂತ ನಾಮಶೇಷಚಿ ಜಾವನ ಗೆಲೆ."

ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್: **ಥೊಡ್ಯೊ ವೊವ್ಯೊ – ಸುರಗ್ಯಾಸರ ಸಂಗ್ರಹಾಂತ್ಲ್ಯೊ**

i. ಉಡ್ದಾ ಮೂರ್ತಾ ವೊವ್ಯೊ : "ಪಂಚಾಯತನ" ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆ ಪ್ರತೀಕ. ತಾಂತುನ್ ಉಡ್ದಾ ಮೂರ್ತು ಖಾಸ ಕೊಂಕಣಿ ಮಹತ್ವಾಚೊ ವಿಧಿ. ಪಾಂಚ ಸವಾಷಿಣಿ ಬಾಯ್ಲಾನಿ ಹೊರೆತ-ಹೊಕ್ಲಾಂಕ ಸಾಂಗಾತಾ ಫೆವ್ಗ್ ಉಡಿದು ಭರಡೊಂವಚೆ ವಿಧಾನ. ಉಡ್ದಾ ಮೂರ್ತು, ವ್ಹರಡಿಕೆ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಪ್ರಥಮ ವಿಧಿ ಜಾಲ್ಯಾನ, ವಿಘ್ನ ವಟ್ಟು ದೂರ ಕರ್ತಾಲೆ ಗಣಪತಿಕ ಆನಿ ದುಸದುಸರೆ ಕುಲದೇವಾಂಕ ಪ್ರಾರ್ಥನ ಕೆಲ್ಲೆಲೆ ಹೋವ್ಯೊ.

1. ಸಿದ್ಧಿ ವಿನಾಯಕ
ನಮನ ಕರ್ತಾ ತುಕಾ
ಸ್ವರ ದೀ ಮ್ಹಾಕಾ,
ಹೋವಿ ಮ್ಹಣಚಾಕ ||

2. ಗಣಪತಿ ದೇವಾ
ವಚ್ಚು ನಾಕಾ ಪೈಸ
ಚಿತ್ತ ದೀವ್ನು ಬೈಸ
ಕಾರ್ಯಾಲಾಗ್ಗಿ ||

3. ದಾಂತೆ ಮಾಂಡೆಯಾ,
ದಾಂತ್ಯಾ ಕರಾ ಟಿಬ್ಬೆ
ಪಾಂಚ ದೇವ ಉಭೆ
ಕಾರಣಾಕ ||

4. ದಾಂತೆ ಮಾಂಡೆಯಾ
ಉಡಿದು ಭರ್ಡೆಯಾ
ಲಕ್ಷುಮಿ ಬಸೆಯಾ
ಕಾರಣಾಕ ||

5. ದಾಂತ್ಯಾ ಲಾವ್ಯಾ ಕುಂಕುಮ,
ಉಡ್ದಾ ಲಾವ್ಯಾ ತೆಲ
ಮಾಗ್ಯಾ ಆಯ್ಯೆಪಣೆ
ದೇವಾ ಲಾಗ್ಗಿ ||

6. ಶಾಂತೇರಿ ಕಾಮಾಕ್ಷಿಕ
ರೂಪ್ಯಾಚೆ ದೊಳೆ
ನದರ ದೀವ್ನು ಪಳೆ
ಕಾರಣಾಕ ||

7. ದಾಮೋದರ ದೇವಾಕ
ಗುಜಗಾಂಜಿಚೆ ದೇಳೆ
ಚಿತ್ರ ವಿಣ್ಣು ಘಳೇ
ಕಾರ್ಯಾಲಾಗ್ಗಿ ||

8. ವರ ವೆಂಕಟೇಶಾ.
ಭಕ್ತಾಲಿ ಕರಿ ರಕ್ಷಾ
ಫುಲಿ ಕರಿ ಆಶಾ
ಯುಜಮಾನಿಲಿ ||

9. ಪಾಂಚ ಪಣ ಯೆಯಾ.
ಉಡಿದಾ ತೆಲ ವಾಯಾ
ಹೋಕ್ಲೆಕ ಬಿಸೆಯಾ
ಕಾರ್ಯಾಲಾಗಿ ||

10. ಪಾಂಚ ಹಾತ ಲಾಯಾ.
ಉಡಿದು ಭರತಯಾ
ದೆವಾಸ ಕರಶಾ ವಯಾ
ಕಾರಣಕ ||

ii. ಭಾಂಗರಾ ಸಂಬಂಧಿ 'ತೊವ್ವ್ಯೊ'

1. ಗಳ್ಯಾ ಘಾಲ್ಯಾ ಕಂಠಿ
ಕಾನಾ ಘಾಲ್ಯಾ ವಾಳಿ
ಬಾಯ್ಲು ಪೆಕ್ಕ ಕಾಳಿ
ಹೊರ್ಯೆತಾಕ

2. ಹೊಕ್ಲೆಲೆ ಹಾತಾಕ ಘಾಲ್ಲೆ
ದ್ವಾ ದ್ವಾ ಕಾಂಕಣ
ಯೆವ್ಯಾ ನಾಲೆ ಮಾತ್ಯಾಕ ಆಯ್ಲೆ
ದುಡ್ವಾ ಕಣಕಣ

3. ಪಾಯ್ಯಾ ಘಾಲ್ಯಾ ಮುದ್ಯೊ
ಚಿಣ ಚಿಣ ವಾಳೊ
ನೆಕ್ಲೆಸಾನ ಭರ್ಲ್ಲಾ ಗಳೊ
ಮಾಣಕಾಲೊ

4. ಕಾನ್ನಾ ಘಾಲ್ನಾ ಕಾಪು
ಪೊಲ್ಯಾರ್ ಪಡಲಿ ಸಾವಳಿ
ಕಾಂತಯಿಲಿ ಬಾವಲಿ
ಹೊಕ್ಕಲ ಆಮ್ಗೆಲಿ

iii. ಸೊಯರ್ಯಾಂಕ ಜರೊವಚೊ

1. ಆಮ್ಗೆಲೆ ಬಾಗ್ಲಾಂತ ಆಸಾ
ಚಂದ ತುಳಸಿ
ರಾಮ ಕರಚಾ ಆಳಸಿ
ಸೀತಾ ಮಾಯಿ

2. ನಳೆ ಬಿತ್ತರಿ ನಳೊ
ಕಾಸರಕೋಡಚೊ ನಳೊ
ಬಾಮ್ಮಣ ಮೆಳೊ ಕಾಳೊ
ಹೊಕ್ಲೆ ತುಕ್ಯಾ

3. ಗಾದ್ದೆ ಕಶ್ಯಾಕ ಜಾವ್ಯಾ
ಜೋಡಿ ಬೈಲ
ಉತ್ರ ಪ್ಲಾರಾ ರೈಲ
ಹೊರ್ಯೆತಾ ಭಾವಾಲಿ

4. ಮಾವಾ ವೈರಿ ರಾಗು
ಘೊವಾ ವೈರಿ ಮೋಗು
ಘುಡೆ ಏಕೇಕ ಸೋಗು
ಗುಣವತೀಕ

5. ರುಪ್ಯಾಚೆ ಬಾಗ್ಲಾಕ
ಭಾಂಗ್ರಾಚೊ ಆಂಕ್ಡೊ
ಮುಸುಡ ಜಾಲಾ ವಾಂಕ್ಡೊ
ಹೊರ್ಯೆತಾ ಭೈಣಲೊ

6. ಸೂಣೆ ಗೆಲ್ಲೆ ಸಾಂತೆ
ಖಾವ್ನ ಆಯ್ಲೆ ಕಾಂಟೆ
ಹುಶಾರಿ ದವರಿ ಮಾತ್ತೆ
ಹೊಕ್ಲೆ ತುಗೆಲೆ

7. ಘಾಲ್ಯಾ ಖಾಣಾ ಕೆಲ್ಲಾ
ಪೂರಿ ಆನಿ ಬಾಜಿ
ಹೊಕ್ಲೆಕ ಪಳೊವ್ನ್ ತುಕಾ
ನೀದ ಯೆನಾ ಆಜಿ

8. ಗಾಂವಾ ಭಯ್ರ್ ಘಾಲ್ಲಾ
ಸರ್ಕಸಾಚೊ ತಂಬು
ಘೊವ ಮೆಳ್ಳೊ ಲಂಬು
ಗಿಡ್ಡಿ ಮ್ಹದುಲಾಕ

iv. ವ್ಹರೇತ - ವ್ಹಕಲಾಲಿ ತಾರೀಫ್

1. ಆಮ್ಗೆಲೆ ಕೊಟಗೆಂತು
ಆಸ್ಸ ಎಕ ಪಾಡ್ಡಿ
ಬಾಯ್ಲ ಮೆಳ್ಳಿ ಗುಡ್ಡಿ
ಹೊರ್ದೈತಾಕ

2. ಫೋಡಿ ಭಿತ್ತರಿ ಫೋಡಿ
ಪತ್ರಡ್ಯಾ ಫೋಡಿ
ಹನಿಮೂನ ಚಿ ತೋಡಿ
ನವೆ ಜೋಡಿಕ

3. ರಶ್ಯಾಚಾ ರಾನ್ನಿರಿ
ಘಾಲ್ಯಾ ಎಕು ಪೊಳೊ
ಬಾಯ್ಲೆ ಮಾರ್ಲೊ ದೊಳೊ
ಹೊರ್ದೈತಾನ

4. ಕೊಚ್ಚೆ ಥಾಂಯ್ ವಚುನು
ಮಂಗ್ಳುರಾ ಪಾವ್ನ
ಚೌಕಶಿ ಕರ್ನು ಕರ್ನು
ಸೂನ ಕೆಲಿ ತುಕ್ಕಾ

v) ಸಮ್ಮಿಶ್ರ 'ಹೋವ್ಯೊ'

1) ದೇವಾಲೆ ಆಂಗಾರಿ
ಘಾಲ್ಲಾ ಪೂಲ್ಲಾ ಮಾಳೊ
ಹೊಕ್ಲೆ ಬೈಣೇರ ದೊಳೊ
ಹೊರ್ದೈತಾ ಭಾವಾಕ

2. ಗೊಟ್ಯಾ ಬಾಂದ್ಲಿ ಗಾಯಿ
ಗೊದ್ದೆಂತ ಘಾಲ್ಲೆ ತಣ
ಪಯ್ಲೆ ಯಜಮಾನಪಣ
ಮುಕುಂದ ಮಾಮಾಲೆ

3. ದೊಳ್ಯಾ ಆಯ್ಲಿ ನೀದ
ಪೊಟಾ ಲಾಗ್ಲಿ ಭೂಕ
ಘೊವಾ ಘರಚೆ ಸುಖ
ಅಣಭವಾನ ಸಾಂಕಾ

4. ಬಾವೀಸ ಖಾಂಡಿ ಉಡದಾಕ
ತ್ರೇವೀಸ ಖಾಂಡಿ ಪಿಟ್ಟೆ
ಭೂಂಯ್ ಭಾಟಾನ ಘಟ್ಟೆ
ಜಾಂವಯ್ ಆಮ್ಗೆ ಲೊ

vi) ವ್ಹಕಲೇಕ ಉಪದೇಶ

1. ಘರಾಂತ ದಿವ್ರೊಲಾಯಿ
ಪ್ರೀತಿ ಸರ್ವಾಂಕ ದಾಕೈ
ದಿಲ್ಲೆಲೆ ಘರ
ಮುಖಾರ ಹಾಡ್ಯೆಯಿ

2. ಎತ್ತನಾ ನೆಲಾರಿ
ವತ್ತನಾ ಖಾಂದ್ಯಾರಿ
ಹಾಸತ ಸಂಸಾರ ಕರಿ
ಘೋವಾ ಬರೋ ಬರಿ [218]

8.4.2 ಕುಡ್ಮಿ ಜನಾಂಗಾಚಿ ದೇಣ್ಗಿ

ಕುಡ್ಮಿ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಕೊಂಕಣ ಆದಿವಾಸಿ. ಶೆತಾಂನಿ ಕಾಮ್ ಕರ್ಚೆಂ ಬೆಳೆಂ ಪಿಕಂವ್ಚೆಂ ಆನಿ ಅಲ್ಪ್ಯಾ ಪಾಲ್ಯಾಂಚಿ ಬಕ್ರಾಂ - ಪಾಳಾಂ ಜಮಂವ್ಚಿ, ಹಾಂಚಿ ವೃತ್ತಿ. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆಂ ಯೆಣೆಂ ಕೆನರಾ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಕಿತ್ಲೆಶಾ ವರ್ಸಾಂ ಫುಡೆಂ ಕುಡ್ಮಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೆನರಾಕ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರಿಕಾರಾಂಚೊ ಅಂದಾಜ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಚಡುಣೆಂ 35.000 ಕುಡ್ಮಿ ಲೋಕ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೆನರಾಂತ್ ಸಾಂಗಾತಾ ರಾವೊನ್ ಪಂಗಡ್ ಜೀವನ್ ಚಲಯ್ತಾತ್. ಉತ್ತರ ಕೆನರಾ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಚಡುಣೆ 25.000 ಕುಡ್ಮಿ ಲೋಕ್ ಆಸೊನ್ ದೊಂಗ್ರಾ ವಯ್ರ್ ವಾಡ್ಯಾಂನಿ (ಕೂಡುಕುಟ್ಮಿ) ಹಾಂಚಿ ವಸ್ತಿ ಆಸಾ. ಶೆಂಬ್ರಾಂ ವರ್ಸಾಂ ಕೆನರಾಂತ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಚಿ ವಸ್ತಿ ಆಸೊನ್‌ಯೀ, ಸ್ಥಳೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಆಧುನಿಕತೆಚಿ ಅಪ್ಪತ್ತಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಕ್ ಆಡ್ವಳ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಸಕೊಂವ್ನಾಸಾ. ತಾಂಚೆ ಕುಟಾಮ್ ವಾಡ್ವ್ಯಾ ಆಧಾರಿತ್ (Patriarchal Family System) ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ಕೂಡುಕುಟ್ಮಿ ವಾಡ್ಯಾಂನಿ ಕುಟ್ಮಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಜಿಯೆಂವ್ಚಿ ಪದ್ದತ್ ತಾಣೆಂ ರುತಾ ಕೆಲ್ಯಾ. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ದೋನ್ ಪಂಗಡ್ ಆಸಾತ್ ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡ್ಮಿ ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮಿ. ತಾಂಚ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಘರ್ಯಾರಾಕ್ ತಾಣೆಂ ವಿಧ ಪ್ರಕಾರ್ ಮಾನ್ ದಿತಾತ್. ತಾಂಚ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪರ್ವೆಂನಿ, ಗುವ್ಡ್ಯಾಂಕ್ ಮಾನಾಚೆಂ ಜಾಗೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಯಾನ್ ಗುವ್ಡ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಾಯಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಜನಾಂಗಾಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೊ ವಿವರ್ ಆಟಪ್ಲಾ. ಹ್ಯಾ ಅಧ್ಯಾಯಾಂತ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೊ ಪ್ರೊಪಿಯೊ ಆನಿ ದೊತಿಯೆಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲೊ ವಿವರ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಟಪ್ತಾ.

8.4.2.1. 'ತೋಣಯೊ' ನಾಚ್ - ಪದಾಂತ್ 'ಪ್ರೊಪಿ' ಪ್ರಕಾರ್

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಚ್ಯಾ 'ತೋಣಯೊ' ನಾಚಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ 'ಅಮರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ' ಪತ್ರಾರ್, ಯು. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ ಹಾಣೆಂ **'ಕೊಂಕ್ಣ ಕುಡ್ಮಿ ಲೋಕ್'** ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಲೇಖನಾಂತ್ ದಿಲ್ಲೊ ವಿವರ್ ಅಸೊ ಆಸಾ-

"ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೊ ತೋಣಯೊ 1¼ ಪೀಟ್ ಪೀಗ್ ಆನಿ ಮುಟಿಂತ್ ದರ್ಲ್ಯಾ ಇತ್ಲ್ಯಾ ಮೊಟ್ಯೊ ಆಸ್ತಾತ್. ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೊ ತೋಣಯೊ ದೇಡ್ ಗೇಜ್ ಪೀಗ್ ಆಸ್ತಾತ್. ತೋಣಯೊ ಖೆಳ್ತಾನಾ ಘೊಂಟೆ ಮಧೆಂಗಾತ್ ದರ್ತಾತ್ ಆನಿ ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡುಂಬಿ ಮುಳಾಂತ್ ದರುನ್ ಖೆಳ್ತಾತ್.

ತೋಣಯೊ ಘಟ್ಟ್ ರುಕಾಚ್ಯೊ, ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಬಿಂಬೆಚ್ಯೊ, ಬಿಟಿಚ್ಯೊ ಕರ್ತಾತ್. ಎಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ದೋನ್ ಹಾತಿಂನಿ ದೋನ್ ತೋಣಯೊ ಜಾಯ್ ಆನಿ ತೋಣಯೊ ಮಾರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಎಕ್ ಸಾಂಗಾತಿ ಜಾಯ್. ಹ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತ್ಯಾಕ್ 'ಗಡೊ' ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್. ಉಜ್ವ್ಯಾ ಕುಶಿನ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲೊ ಬಾಯ್ಲೊ 'ಗಡೊ' ಆನಿ ದಾವ್ಯಾ ಕುಶಿನ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲೊ ಚಿತರ್ಲೊ 'ಗಡೆ' ಜಾತಾ. ತೋಣಯೊ ಖೆಳ್ಚ್ಯಾಕ್ ಉಣ್ಯಾನ್ ಉಣೆ ಬಾರಾ 'ಗಡೆ' ಜಾಯ್. ತೋಣಯೊ ಖೆಳ್ ಚಡಾವತ್ ಚಕ್ರಾಕಾರಾರ್ ಆಸ್ತಾತ್.

ತೋಣಿಯೊ ಖೆಳಾಂತ್ ವಿವಿದ್ ಥರಾಂಚೊ ಖೆಳ್ ಆಸಾ. ವಿವಿಂಗಡ್ ಗಾನ್ಯಾಂಕ್ ವಿವಿಂಗಡ್ ನಾಚ್ ಆಸಾ. ಕರ್ಯೆಕಾ ಗಾನ್ಯಾಕ್‌ಯೀ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ನಾಚ್ ಆಸಾ. ಗಾನ್ಯಾಂಚಾ ತಾಳಾಕ್ ತೆಕಿದ್ ಆಂಗ್ ಮೊಡ್ನಿ, ಉಡ್ನಿ, ಘುಂವ್ನಿ ಕರುನ್ ತೋಣಿಯೊ ಮಾರ್ತಾತ್.

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ಹರ್ಯೆಕಾ ಘಟನೆಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿಯೀ ಗಾನಿಂ ಘಡ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಹ್ಯಾ ಗಾನ್ಯಾಂನಿ ಪುರಾಣ್, ಸಾಮಾಜಿಕ್, ಸಂಸಾರಿಕ್, ರಾಗ್, ಮೊಗ್, ಹಾಸ್ಯ್, ವ್ಯಂಗ್ಯ್, ವೈರಾಗ್ಯ್, ಸುಖ್ - ದುಃಖ್, ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಗ್ತಿಚೆಂ ವಿವರಣ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮ್ ರುಪಾರ್ ಆಸ್ತಾ.

ಸಕಯ್ಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ಗಾನಿಂ ತೋಣಿಯಾಂಚಾ ಗಾನ್ಯಾಂಕ್ ಉದಾಹರಣ್

i) ಮೋರಾಲೊ ನಾಚ್

ಅರೇ ಅರೇ ಮೊರಾ ತುಕಾ
ದೋನುತು ದೊಳೇರೆ॥
ಅರೇ ಅರೇ ಮೊರಾ ತುಕಾ
ಸೊರ್ವ್ಯಯಾಂಗೇ ದೊಳೇರೆ॥
ಲಟೇ ಲಟೇ ಕರುನ್
ನಾಚ್ ರೇ ಮೋರಾ।
ಮೋರಾ ಭೊವ್‌ಂತ್ಯೊ
ಮೋರೀ ಗಾತ್ಯೋ॥

2. ರಾಮಾಲೊ ಭಾರ್‌ಸೊ

ರಾಮಾಲ್ಯಾ ಭಾರ್‌ಸ್ಯಾಕ್
ಚಂದ್‌ನಾಚೆಂ ಪಾಳ್‌ನೇ
ಚಂದ್‌ನಾಚಾ ಪಾಳ್‌ನ್ಯಾಕ್
ಸುವರ್ನ್ಯಾಚೊ ದೊರಿಯೊ॥
ಸುವರ್ನ್ಯಾಚ್ಯಾ ದೊರಿಯಾಂಕ್
ರೂಪಿಯಾಂಚೊ ತಾಳಿಯೊ
ಜಲ್‌ಯಿರೇ ಪಾಳ್‌ನ್ಯಾ
ಭೂಮಾಂಡಳಾ॥

3. ಭಿರುಂಭುಸೆಲೆಂ ಗಾನೆಂ

ಭಿರುಂಭುಸ್ಯೆ ವ್ಹೊವುರೇ
ಮಾಂದ್ರಿ ಘಾಲ್ ನೊವುರೆ॥
ಮಾಂದ್ರಿ ಘಾಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್
ನಿದ್ರಾ ಗೇಲ್ಯಾ॥
ವೊಳ್ಳಿ ಉಯ್ಲಿ ಪಾಕ್‌ಡೀ
ಹಾಡ್‌ಗೇ ಸೀಮ್ಲ್ಯಾ।
ಸೀಂಯಾನ್ ಜೀವ್ ಮ್ಹಜೊ
ಆಂಕ್‌ಡೇಲಾ॥

4. ಕೊಂಬ್ಯಾ ಪಾಯಾಕ್ ಕಾಂಟೊ ಲಾಗ್ಲೊ

ಪಾವ್ಸ್ ಪೊಡ್ಲಾ ಗಿಳ್‌ಯೇ
ಚಿಕನ್ ದಾಲಾಂ ಮಾಳಿಯೇ॥
ರೂಕಾ ಸಾವ್ಲೆಕ್ ಪಾಯೊ ದಿವೇಲಾ
ರೂಕಾ ಸಾವ್ಲೆಕ್ ಪಾಯೊ ದಿವೇಲಾ॥
ಪಾಯಾ ಲಾಗ್ಲೊ ಕಾಂಟೋ
ಯೋರೆ ಕೊಂಬ್ಯಾ।
ಕಾಂಟೊ ಕಾಡಿಯಾ
ದುಕ್ತಾ ಮುಂಗಾ ಸೊಯಿರ್ಯಾ॥

5. ಭಯ್ಣಿನ್ ತೆಂಡ್ಲಿಂ ಖುಂಟ್ಲಿಂ

ಆಡೊಳೆಚ್ಯಾ ಮೊಡ್‌ಳಾ
ತೆಂಡ್‌ಲೆಂ ಚಡ್‌ಲಾಂ॥
ಸೊರ್‌ವುಯಿ ಪಿಕ್‌ಲಾಂ
ತೆಂಡ್‌ಲೇಂತ್ಲೆಂ॥

6. ಭಯ್ಣಿಲ್ಯೆ ದೂವಾಳೆ

ಆವಾಳ್ಳಿಚಾ ರೂಕಾ ಮೂಳಾಂ
ಕುವಾಳ್ಳಿಚೇ ರೋಂಪಿ॥
ಬಾವಾ ತೂಜಾ ವ್ಹಾರ್ದಿಗೆಕ್
ಭಯ್ಣ್ ದೂವಾಳ್ಯಾಂಚಿ॥

ಮಾಟ್ಯಾರ್ ಪಳೆಯ್ತಾಂ
ತೆಂಪ್ಲೆಂಗೆಲ್ ಬಾಮ್ನೆ|
ಬಾಯೆನ್ ಬೆಂಬ್ಲೆಂ
ತೆಂಪ್ಲೆಂಗೆಡ||

ಮೆಂಗಾಂ ಘುಡ್ಯಾ ಚಿ ಗಾಡಿಯೆ ಬಾವಾ
ಸುವಾಂ ಹಾತೀಂಚಿ ಸಾಡೀರ್|
ಸುವಾಂ ಹಾತೀಂಚಿ ಸಾಡೀರ ಬಾವಾ
ಕುಳೇರಾಚಾ ಕುಡ್ಯಾಂಚಿ ಕಡೀರ್|

7. ಗಮ್ಮ್ಯಾ ತಾಚೆಂ ಪದಾಂ
ಕಾರಾತೆಂ ಪ್ರೊಡೆತ್ತ್ಯಾಕ್
ಚಿಪ್ಪಿಂ ನಾಡ್ಯಾರ್
ಮಾಂಯಿಚ್ ಮೆಟ್ಯಾರ್ ಸುಸೊಂ
ಕಟಿಯೆ ಗುಡ್ಯಾರ್
ಈ ಮಾತಿ ತೀಮಾತಿ
ಚಿಡೋಲಿ
ಮಾಮಾಚಿ ಘರಾಕ್
ತೆಡೋಲಿ
ಬಾತ್ ಕಾಂಡ್ರೇ ಬಾತ್ ಕಾಂಡ್ರೇ
ಬಾಯ್ಲೆಚಿ ಗುಲಾಮಾ ಬಾತ್ ಕಾಂಡ್ರೇ
ಕಾಂಡ್ಯಾಂಗೋ ಕಾಂಡ್ಯಾಂಗೋ
ಕಾಪ್ಪಿ ಸುಟ್ಟಿ ಬಾಂದ್ಯಾಂಗೋ
ಯೆಜ್ಮಾನ್ಯಾಚಾ ಘರಾಕ್
ಪೊಡ್ಲಾ ಬುರಾಕ್
ಯೆಜ್ಮಾನ್ಯಾನ್ ಸೊರೊ ದಿಲಾ
ಬಾಪ್ಪೆಂ ಉದಾಕ್
ನಾಚ್‌ಗೊ ಸೊಬಿನಾ
ವ್ಹಾಜಾ ಬರಾಬರ್ ಸೋಬಾನಾಂ
ನಾಚ್ಲ್ಯಾರ್ ಪಾವನಾ
ಪೆಂಕಾಡ್ ತುಜೆಂ ಹಾಲಾನಾಂ

8.4.2.2 ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲಿ ವ್ಹಾಡಿಗ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ್

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡ್ಮಿ ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಯಾಂರ್ ಕುಡ್ಮಿ ಪಂಗ್ಡಾಂ ಮಧೆಂ ವ್ಹಾಡಿಗ್ ಜಾಯ್ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲಿ ಚೆಡ್ಯಾಂ ಆಜೊಲಿಂ ಮಾಳಿನಾಂತ್. ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪದ್ಧತಿ ಬದ್ಲಾಕ್ ವಧುದಕ್ಷಿಣೆ ಕ್ರಮ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ಪಾಳುನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ಗೆ. ಹೊಕ್ಲೆಲೊ ಸಾಡೊ, ಸೊಳಿ, ಪಿರ್ಸುಗು, ಪೀಡ್ಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೊರೆತಾನ್ ಹೊಕ್ಲೆರ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಆಸಾ.

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ಸಾಕ್ಷಿಡೊ ಮುಖಾಂತರ್ ವ್ಹಾರ್ಡಿಗ್ ಫಟ್ ಜಾತಾ. ಚೆಡ್ವಾಲೆ ಆನಿ ಚೆಡ್ವಾಲ್ಯೆ ಮಾಲ್ಘಡೆ, ಗುರ್ಕಾರ್, ರಾಯ್ಬಾರಿ ಪರಸ್ಪರ್ ವ್ಹಾರ್ಡಿಗೆಕ್ ಒಪ್ಪೊಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ 'ಸಾಕ್ಷಿಡೊ' ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್. ಚೆಡ್ವಾಗೆರ್ ಜಾಂವ್ಚಾ ಹ್ಯಾ ಸಾಕ್ಷಿಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕ್ರಮಾಕ್ ದೋನ್ ಕಡೆಚ್ಯಾಂನಿ ವಿಡ್ಯೆ ಬಝ್ಲಿಲ್ಯಾರ್, ತುಚ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಚೆಡ್ವಾಗಾರ್ಚಿಂ ಜಾಂವ್, ಚೆಡ್ಯಾಗೆರ್ಚಿಂ ಜಾಂವ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಕ್ ಚುಕಾನಾಂತ್. ಆದಿಂ ಪಾನ್ಪೊಡ್ ಯಾ ವೀಡೊ ದೀವ್ನ್ ಸಯ್ರ್ಯಾ ಧಯ್ರ್ಯಾಂಕ್ ವೊಪ್ಪಿಗ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಸ್ಲ್ಲೆಂ ಆನಿ ಪಾಂಚ್ ದಿಸಾಂಚಿ ವ್ಹಾರ್ಡಿಗ್ ಘುರಾಕಡೆನ್ ಜಾತಾಲಿ ಖಂಯ್.

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ವ್ಹಾರ್ಡಿಗೆಕ್ ಆದಿಂ ಕೆಳಿಂಚೊ ಮಾಂಟೊವ್ ಅಗತ್ಯ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಆಸ್ಲ್ಲೊ. ವ್ಹಾರ್ಡಿಗೆಚ್ಯಾ ಚಡ್ಸ್ಯಾ ರಿವಾಜಿಂಕ್ ಗಾನಿಂ ಆಸ್ಲ್ಲಿಂ. *ರೇಗ್ ಜಾತಾನಾ, ಹಳದ್ ಪುಸ್ತನಾ, ಫಿಟಾಂ ಕಾಂಡ್ತಾನಾ, ಹೊರೆತ್ ಆಯ್ತೊ ಜಾತಾನ, ದಿಬೊಣ್ ಬಿತರ್ ಘೆತಾನಾ, ಆರ್ತ್ಯೊ ಕರ್ತಾನಾ, ದಾರ್ ಆಡಯ್ತಾನಾ, ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಒಪ್ಸುನ್ ದಿತಾನಾ, ಮುತ್ಯೆಸ್ತನಾಚಿಂ ಬಾಯ್ಲಾಂ ಗಾನಿಂ ಸಾಂಗ್ತಾಲಿಂ.* ವ್ಹಾರ್ಡಿಗೆಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಸಗ್ಳೆಂ ಹ್ಯಾ ಗಾನ್ಯಾಂನಿ ವಿವರಣ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಆಸ್ತಾಲೆಂ. ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಗಾನ್ಯಾಂಚೆ ಎಕ್ ದೋನ್ ಚರಣಾಂ ದಿಲ್ಯಾಂತ್.

ಅ) ವ್ಹಾರ್ಡಿಗೆಚ್ಯೊ ವೊವಿಯೊ

1. ಹಳದ್ ಪುಸ್ತನಾ

ಸಯಿ ಸನಿಯಾಂಚಿಗೇ ಕುದೋಳು
ರುಪೊಯಾಂಚೊ ಸೇರು|
ಪಾಂಚ್ ಓಳಿ ಹೋಳುಡುಳಿ
ತೀ ಖೊಂಡೊಂಯಾಲಿ||

ಚಾರಿಂ ಮುಲ್ಯಾಂ ಸಾತಿ ಲಾವುಂ
ಮೊಂಟೊಪು ಘಡೀಲಾ|
ಸಾಟ್ ಕೋಟು ಸೊಭಾ ಮೆಳೊಂ
ಮೊಂಟೊಪು ಘಡೀಲಾ||

2. ಆರತ್ಯೊ ಕರ್ತಾನಾ

ಹೊಕ್ಲೆ ತುಜಾ ದೇರಾಂನಿ
ಕೇಳಿಂಚ್ಯಾ ಪೇರಾಂನಿ
ಕೇಳಿಂಚ್ಯಾ ಪೇರಾಂನಿ
ಮೊಂಟೊಪು ಸೊಬೇಲಾ

ಆ) ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಚಿಂ ಗಾನಾಂ

1. ಬೊಬೆ ಬಾಜ್, ಬೊಬೆ ಬಾಜ್
ಒಟ್ಟೆ ಕಯ್ಲ್ಯಾರ್
ಮಾಮ್ ಯೆತೊಲೆರೆ ಪುತಾ
ಕುಡ್ವ್ಯಾ ಬೊಯ್ಲಾರ್

2. ಮುಸ್ಕಾ ರುಕಾರ್ ಕೀರ್ ಬೊಹಲಾ
ಸಿಮ್ಸಿ ಹಾಲಯ್ತಾ
ತರ್ನೆಂ ಪಾನ್ ಸೊದುನ್ ಖಾತಾ
ಮ್ಹಾ ಕಾ ಹೆಡಯ್ತಾ.

ಆತಾಂಚಾ ಹ್ಯಾ ಆಧುನಿಕತೆಚ್ಯಾ ಆವ್ರತೆ ವರ್ಸಿಂ ಆದ್ಲ್ಯೊ ವೊವಿಯೊಚೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಆತಾಂಚಾ ಬಾಯ್ಲಾಂಚಾ ತೊಂಡಾರ್ ವಿಸ್ರೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾನ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಚಾ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಸಂಪ್ರದಾಯೆಂತ್ ವೊವಿಯೊ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಆತಾಂ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳಾನಾ ಆನಿ ಆತಾಂಚ್ಯಾಂಕ್ ಕಳಿತ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಲೇಖಕ್ ಯಂ ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ 'ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕುಡ್ಮಿ ಲೋಕ್' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಲೇಖನಾಂತ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.[219]

8.4.3 ಖಾರ್ವಿ, ಸಿದ್ದಿ ಆನಿ ಘಟ್ಟಿಳ್ಳಿ ಸವಾಯತ್

ಖಾರ್ವಿ, ಸಿದ್ದಿ ಆನಿ ಸವಾಯತ್ ಹ್ಯಾ ತೀನ್ ಜನಾಂಗಾಂತ್ ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸಂಭ್ರಮಾ ವೆಳಾರ್ ವ್ಹೊವಿಯೆಚೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಸಕೊರ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆನಾ. ವ್ಹೊವಿಯೊ ಮ್ಹಣೊನ್ ತಾಣಿಂ ಮ್ಹಣ್ಚಿಂ ಗೀತಾಂ. ಆತಾಂ ವ್ಹೊವಿಯೊ ಉಪಾರ್ ದಿಸೊನ್ ಯೆನಾಂತ್. ತರಿ ಹ್ಯಾ ಜನಾಂಗಾಚಿ ಘೊಡಿ ರಿವಾಜ್, ಸಂಸ್ಕೃತಾಯ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ದಿಲ್ಯಾ.

8.4.3.1 ಖಾರ್ವಿ ಜನಾಂಗ್

ಭಾರತಾಚಾ ಅಸ್ತಮ್ತೆ ಕರಾವಳೆಚ್ಯಾ ಅರ್ಬಿ ಧರ್ಯಾ ಆನಿ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ದೊಂಗ್ರಾ ಮಧೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಾಂತ್ ಮಾಸ್ಳಿ ಪಾಗ್ಯ್ಯಾ ಜಾತಿಂ ಪಯ್ಕಿ ಕೊಂಕಣ್, ಖಾರ್ವಿ ಜನಾಂಗ್ ಪ್ರಮುಖ್. ಖಾರ್ವಿ ವಸ್ತಿ ಜಾಗ್ಯಾಕ್, ಖಾರ್ವಿ ಕೇರಿ ಮ್ಹಣ್ ಆಪಯ್ತಾತ್.

ಖಾರ್ವಿ ಲೊಕಾಲ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಂತ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಲಗ್ನ - ಗೀತಾಂನಿ, ತಾಂಚೆ ಜೀವನಾಚಿ ಸುಖ್ ಆನಿ ಕಷ್ಟಾಂಚ್ಯಾ ಅನುಭವಾಚೆಂ ಚಿತ್ರಣ್ ಆಸಾ. ತಾಂಚಾ ತೋಣಿಯೊ ಪದಾಂತ್ ಭಕ್ತಿ ಆನಿ ಮಿಜಿ ದಿಸ್ತ್ಯಾರ್. 'ಯೇಗೆ' ಪದಾಂತ್ ಹಾಸ್ಯ ಆನಿ ವ್ಯಂಗ್ ಆಸ್ತಾ. ಹೋಳಿ ಪದಾಂತ್ ರಾಮಾಯಣ್, ರಾಮ, ಸೀತ, ರಾವಣ ಯೆತಾತ್ ತಸೆಂಚ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಜೀವನ್ ಪದ್ದತಿಚಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಅಸೆಂ ಖಾರ್ವಿ ಲೊಕಾಲೆ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಶ್ರೀಮಂತ್ ಆಸಾ, ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ.

ಹಾಂಚೆ ಲಗ್ನ - ಸಂಭ್ರಮ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಚಾರ್ - ಪಾಂಚ್ ದಿಸ್‌ಪರ್ಯಾಂತ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಆತಾಂ ದೋನ್ ತೀನ್ ತಾಸಾಕ್ ಯೇವ್ನ್ ಪಾವ್ಲಾಂ ಖಿಂಯ್. ಆತಾಂ ಲಗ್ನ್ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪಾಂತ್ ವ ದೇವಾಲಯಾಂತ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ಸಾತ್.

ಲಗ್ನಾಚಾ ದಿಸಾ ಸಕಾಳಿಂ ಹೊರೆತಾಕ್ 'ಮುಂಜಿ' ಲಗ್ನ್ ಕರುಂಕ್ ಆಸಾ. ತ್ಯಾಚ್ ದಿಸಾ ಲಗ್ನಾಚಾ ಏಕಾ ಘಂಟ್ಯಾ ಫುಡೆಂ ಮುದಿ ಘಾಲ್ನ್ ಫುಲಾಂ ಮಾಳ್ಳಿ ರಿವಾಜ್ ಆಸಾ. ಘೊಡೆ ಕಡೆನ್ ಪಂದ್ರಾ ದಿಸಾ ಫುಡೆಂ ವ ಏಕಾ ಮಹಿನ್ಯಾ ಫುಡೆಂ ಮುದ್ದೆ ಸಂಭ್ರಮ್ ಚಲ್ತಾ.

ಲಗ್ನಾಚೆ ನಂತರ್ ಹೊರೆತಾಲೆ ಘರಾ ದಿಬ್ಣಿ ಯೆತಾ. ಘರ್‌ಚೊ ಯಜ್‌ಮಾನ್ ತಾಂದ್ಳಾ ಚಿರಾರ್ ಬೊಸೊನ್ ಚಲ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಚಲಿಯೆಕ್ ಪಾಂಯೆರ್ ಬಸೊನ್ ಘೆತಾ. ಸಾಕರ್ ಖಾವ್ನೆತಾ ಆನಿ ಹೊಕ್ಲಿಕ್ ನವೆಂ ನಾಂವ್ ದಿತಾ. ಅಸೆಂಚ್ ಲಗ್ನಾಚಾ ಪದ್ದತಿಂತ್ ದುಸ್ರೆ ದುಸ್ರೆ ಕಡೆನ್ ಭಿನ್ನ್ ಪದ್ದತ್ಯೋಯ್ ಆಸಾ. ಲಗ್ನಾಚೆಂ ಘರ್ ತೋರಣ್ ಆನಿ ಕೆಳ್ಯಾಂನಿ ಶ್ರುಂಗಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. ಘರ್ಚ್ಯಾ ಅಂಗ್ಣಾಂತ್ ಏಕಾ ಮೂರ್ತಾ ಖಾಂಬೊ ರೋಂಬಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ತಾಕಾ ನಾಲ್ಲ್ ಬಾಂದ್ತಾತ್. ಏಕ್ ದಾಂತೆ ಹಾಡುನ್ ದವರ್ತಾತ್, ಪಾಂಚ್ ರಾಂಡೊಣ್ ಘಾಲ್ನ್ ತಾಂದುಳ್ ಘಾಲ್ನ್ ಕಾಂಡ್ತಾತ್. ತವ್ಳೆಳ್ ಬಾಯ್ಲಾಂ ಬಸ್ಚಿ ರಾವೊನ್ ವ್ಹೊವಿಯೊ ಸಾಂಗ್ತಾಲ್ಯೊ, ಪುಣ್ ಹೊ ವ್ಹೊವಿಯೊ ಆತಾಂ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳಾನಾಂತ್. ತಸೆಂಚ್ ಲಗ್ನಾಚಾ ದಿಸಾ ರಾತಿಂ ಹೊರೆತ್ ಹೊಕ್ಲೆಚ್ಯಾ ಘರಾ ವ್ಹೊವಿಯೊ ಮ್ಹಣ್ಚಿ ಪದ್ದತ್ ಆಸ್ಲಿ. ಥೊಡ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ಹೊರೆತಾಕ್ ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ನಾಂಪ್ಲಿ ಪದ್ದತ್ ಆಸಾ. ರಾತಿಂ ಹಳ್ಳಿ ಉದ್ಕಾಂತ್ ಹೊರೆತ್ ಹೊಕಾಲ್ ಹಾತ್ ಘಾಲ್ನ್ ಮುದಿ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡ್ಚೊ ಖೆಳ್ ಖೆಳ್ತಾತ್. ಹೊ ಖೆಳ್ ಖೆಳ್ತಾನಾ ಬಾಯ್ಲೊ ಗೀತಾಂ ಗಾಯ್ತಾತ್.

ಲಗ್ನಾ ನಂತರ್ ಏಕಾ ಪಂದ್ರಾ ದಿಸಾಂ ಭಿತರ್ ನವ್ಯಾ ಸ್ಯೆರ್ಯಾಂಕ್ ಜೆವಾಣ್ ದವರ್ತಾತ್. ಹೆಂ ಸಯ್ರ್ಯಾ ಜೆವಾಣ್ ಬಾರೀ ಮಹತ್ವಾಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯಾ ಜೆವ್ನಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಏಕ್ ವೊವಿ ಆಶಿ ಆಸಾ.

ಯೆಯಾ ಯೆಯಾ ಯೆಣೆ ಬಾಯೆ ಕಾವುಂಚೆ ಜೆಂವುಕು
ಕಸ್ಲೆ ಕಸ್ಲೆ ರಾಂದಲೆ ಬಾಯೆ ರಾಂದೆಯೆ ಲಾಗೆ
ಬೆಬ್ಯೊ ಆನಿ ಚಣೆ ಗಾಲುನ್ ರಾಂದೇಲಾಗೆ
ಎವೆಯಿನುಪ್ರ ತವೆನುವು ಪರಿಮಳಗೆ.

ಖಾರ್ವಿ ಶಿಗ್ಮೊ : ಹೋಳಿ ಪರ್ಬೆಂತ್ ಖಾರ್ವಿಲೋಕ್ ಹೋಳಿ ನಾಚ್ ನಾಚ್ತಾತ್. ಹೋಳಿ ದಿವಸ್ ಕಾಮದಹನ - ರಾವಣಾಚೆ ದಹನ ಲಾಸೂನ್ ಸಗ್ಳೆ, ವೇಶ್ ಘಾಲುನ್ ಘರ್ ಘರ್ ವೊಚೂನ್ ತೋಣಿಯೊ ನಾಚಾತ್ ಯೆತಾತ್.

ಏಕ್ ಶಿಗ್ಮೊ ಪದ್ ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್

ಅಜ್ಜಾನು ದೆಕ್ಕಲೆ ಕೇಳು
ದೆಕ್ಕೋನು ಸೂಡಾಯರೇ
ತುಣಯಚೆ ಕೇಳುರೆ ಆಮ್ಮಿ
ದೆಕ್ಕೋನು ಸೂಡಾಯರೇ
ಸಿಗ್ಮೊ ಎಯ್ಲೊನಾ ಅಮ್ಮಾ
ಕಿತ್ಲೆಚು ಕುಶಿರೆ
ತುಣಯಚೆ ಕೇಳುರೆ ಕೇಳಾಕು
ಬಾರಿ ಕುಶಿರೆ

ತೋಣಿಯೊ : ಖಾರ್ವಿ ಲೊಕಾಚೆ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಕಲಾಂತ್, ತೋಣಿಯೊ ನಾಚ್‌ಯೀ ಏಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ತೋಣಿಯೊ ದೆವಾಚಾ ಭಕ್ತಿಚೆಂ ಏಕ್ ಪ್ರಧಾನ್ ಅಂಗ್ ಮ್ಹಣ್ ತೆ ಪಾತ್ಯೆತಾತ್. ನಾಚಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಪದಾಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಆಕರ್ಷಕ್ ಪಾವ್ಲಾಂ ಕಾಡ್ತಾತ್.

ತೋಣಿಯೊ ಪದಾಂ ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್

i. ಮುಂಡಾಸು ಮಾಯ್ರ್ಯಾ
ಬೊಲೋರೇ ಕೃಷ್ಣಾ
ಮುಂಡಾಸು ಮಾಯ್ರ್ಯಾ
ಬೊಲೋರೇ
ತುಜೆ ನಿಡ್ಯಾಕು ರಾಮಕೃಷ್ಣಾ
ತಿಳೊರೇ ಕೃಷ್ಣಾ
ನಿಡ್ಯಾಕು ರಾಮಕೃಷ್ಣಾ
ತಿಳೊರೇ

ii. ರಾಮು ರಾಮು ಬೋಲೋ
ಕೋಲೂ ಬಜಾನಾ
ಚಕ್ರೇಶ್ವರಿ ನಾವು ಗೇವುನು
ತಾಲಿ ಬಜಾನಾ
ರಾಮು ರಾಮು ಬೋಲೋ
ಕೋಲು ಬಜಾನಾ
ಮಹಾಗಣಪತಿ ನಾವು ಗೇವುನು
ತಾಲಿ ಮಾರಾನಾ

ಗುಮ್ಟೆ ಶಾಂಗ್ : ದೈವ ಭಕ್ತಿ ಆನಿ ಖುಶಿ ಖಾತಿರ್ ಹೆಂ ಗುಮ್ಟೆ ವಾಜಾಪ್ ಆಸ್ತಾ. ಹಿ ಕಲಾ ದಾವ್ಡ್ಯಾಂಚಿ. ರಾತಿಚೆಂ ಜೆವಾಣ್ ಜಾಲ್ಯಾ ನಂತರ್ ಯೆಂ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹೋಳಿ ಸಮಯಾರ್ ಹೆಂ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಜಾತಾ - ಏಕ್ ಗುಮ್ಟೆ ಪದ್ ಅಶೆಂ ಆಸಾ.

1. ಹಾಲಾಗೆಃ ವಾರಚೆ	*2. ಅಮ್ಮಿ ನಾಚ್ಯಾತ್ತ*
ಸುಳಿಗೆಃ ಸುಟಲಿ	*ಅಮ್ಮಿ ಉದ್ಯಾತ್ತ*
ಹೆ ಗಾಂವಚೆ ಪ್ರೊಂಕು	*ಅಮ್ಮಿ ನಾಚಿಯಾ*
ಅಮಚೆಸಿನಟಲಿ	*ಹೋಳಿಕು*
ಕಾರವಾರಚೆ ದಾಂತಿ	*ಅಮ್ಮಿ ರಾಂ ದೇವ*
ದಾಂತಿವರ ಬಿಸ್ತಾ	*ನಾವು ಗೆಂವ್ರುಯಾ*
ಪ್ರಕಾಶ ಪದ್ಮ ಸಗ್ಲೆ	*ಅಮ್ಮಿ ತುಳಿಸಿ ಮಾಮ್ಮಾ ಯಿಕು*
ದರಿಯಾ ಮೋದಿ	*ಮಾಗುಯಾ*

ದಾಲೊರೆ : ಹೋಳಿ ಸಮಯಾರ್ ಬಾಯ್ಲೊ ಸುತ್ತು ಫಾಲ್ನ್ ಉಬೆ ರಾವೊನ್, ಎಕ್ಲಾಲೆ ಹಾತ್ ಅನ್ಯೇಕ್ಲ್ಯಾನ್ ದರ್ನ್ ನಾಜ್ತಾತ್. ಪದಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಹಾತ್ ಪಾಟಿ ಮುಕಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. ಆನಿ ಸುತ್ತು ಫಾಲ್ತಾತ್.

ಪೋಳಿ : ಕೊಂಕ್ಣಿ ಖಾರ್ವಿ ಮಧೆಂ ಹೋಳಿ ಪರದ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ವರ್ಸಾ ಏಕ್ ಪಾವ್ಟಿ ಹೋಳಿ ಉತ್ಸವ್ ದಾದ್ಲೆ ಆನಿ ಬಾಯ್ಲೊ ಪುರಾ ಏಕ್ ಹಪ್ತೊ ವಿಜ್ರಂಭಣೆನ್ ಉತ್ಸವ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾಲೆ. ಅಶೆಂ ಹ್ಯಾ ಖಾರ್ವಿ ಲೊಕಾಂಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತಾಂಚಾ ಸಂಪ್ರದಾಯೆ ಪರ್ಮಾಣೆ ಪಾಳುನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್. [220]

8.4.3.2 ಸಿದ್ದಿ ಲೋಕ್

ಸಿದ್ದಿ ಮಧೆಂ ವಿವಿದ್ ಪಂಗಡ್ ಆಸಾತ್. ಬಾವಾರ್ತ್ಯಾರ್ ಲಾಗೊನ್ ಥೊಡೆ ಇಸ್ಲಾಮ್, ಹಿಂದು ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮ್ ಪಾಳ್ತಾತ್. ಹಾಂಚ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾಂಕ್ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ವಿವಿದಾಯ್ ದಿಸ್ತೆತ್. ಜಂಬೊರ್-ಶಿಮಾಲಿ ಆನಿ ಥಾಯಿ. ಹಾಂಚೆ ಪುಂಜೆ ಯೆಲ್ಲಾಪುರ್, ಹಳಿಯಾಳ್, ಅಂಕೋಲಾ, ಮುಂಡ್ಗೊಡ್ ಆನಿ ಸಿರ್ಸಿಂತ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಥೊಡೆ ಪುಂಜೆ ದಾರ್ವಾಡ್ ಆನಿ ಖಾನಾಪುರ್ (ಬೆಳ್ಗಾಂವಾಂ ಸರ್ಶಿಂ) ಜಿಯೆತಾತ್. ಹಾಂತ್ಲೆ ಚಡಾವತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಪ್ಪಿ ಸಿದ್ದಿ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ಹ್ಯಾ ಸಿದ್ದಿ ಲೊಕಾಂಚೊ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್. ತೆ ಗುಮಟ್, ಡಮಾಮ್ ಆನಿ ಡಪ್ಪ್ ಪ್ಪ್ರಳ್ಳಿಂ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ವಾಜಯ್ತಾತ್. ಸಿದ್ದಿಂಚಾ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಡಮಾಮ್ ಆನಿ ಡಪ್ಪ್ ತಾಂಚಿಂ ಖಾಸ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ಡಮಾಮ್ - ಡೊಲಾಚೆಂ ರೂಪ್ ತರ್ ಡಪ್ಪ್ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ಕಟ್ಟೇನ್ ಯಾ ವಾಸ್ಯಾನ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ ವಾಜಾಂತ್ರ್. ಹಾಚ್ಯೆ ಭಿತರ್ ಒತ್ತ್ರದಾ ಖಾತಿರ್ ತೀನ್ ಫಾತರ್ ಆನಿ ಉಗ್ತ್ಯಾ ದೆಗೆನ್ ಚಿತ್ಯಾಚೆಂ ಯಾ ರಾನ್ ರೆಡ್ಯಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಆಸ್ತಾ. ತಾಂಚಿಂ ಲೋಕ್ ವೆದ್ ಪದಾಂ ತಾಂಚಾ ತಾಂಚಾ ಬಾವಾರ್ತಾಚೆರ್ ಹೊಂದುನ್ ಆಸಾತ್. ತಿಂ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾತ್.

i. ಹಳ್ಳಿಚಿಂ ಗಿತಾಂ

ಪೊಡಿ ಪೊಡಿ ಆಯ್ಲೊ ನಾರ್‍ಲು
ದವ, ದವರಿಲಾ ದರ್‍ಲಿ ಖಾಲು
ಪೊಡಿ ಪೊಡಿ ಆಯ್ಲೊ ನಾಲು
ಕಾಡಿ ಕಾಡಿ ಆಯ್ಲೊ ರೋಸು
ಗಾಡಿ ಗಾಡಿ ಗಡ್ ಗಡ್ ಜಾತಾ
ಯೇಗೆ ಯೇಗೆ ಕೊಣ ಯೇತಾ
ಮಿಲಾಗ್ರಿ ಮಿಲಾಗ್ರಿ ಸಾಯ್ಬಿನ್ ಯೇತಾ
ಆನಿ ರೊಸಾಕ್ ಖಿರ್ಸ್ಣಾಕ್ ಬೇಸಾಂವ್ ದೀತಾ

2. ಜವಳಿಚಿಂ ಗಿತಾಂ

ಬಾಜಾರಾನ್ ಬಾಜಾರ್ ಹಿಂಡ್ಲೆರೇ ಪಾಕ್ಯಾ
ಹಳದ್ ದಳುಬ್ಯಾಕ್
ಬಾಜಾರಾನ್ ಬಾಜಾರ್ ಹಿಂಡ್ಲೊರೇ ಪಾಕ್ಯಾ
ಡಾಳಿ ಹಾನುಬ್ಯಾಕ್
ಯೆಕ ತರಿ ಡಾಳಿ ಹಾನ್ಲೊರೇ ಪಾಕ್ಯಾ
ನವರಿಕ್ ಬಸವುಬ್ಯಾಕ್
ಪಾಚ ತರಿ ಹೊವಳೇ ಹಾನ್ಲೊರೇ ಪಾಕ್ಯಾ
ಮಾಟವ ಗಾಲುಬ್ಯಾಕ್

3. ನವ್ರ್ಯಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ

ಯೆಲೊ ಆಮ್ಚೊ ಹೊರುಂ
ಸಗಳೊಬ್ಚ ಪಾವಲೋ ಓಣಿತ್ ಓಣಿತ್
ದಿವ್ರೊ ಲಾವಗೆ ಖಾಂಬ್ಯಾಕ್
ದಿವ್ರೊ ಲಾವಗೆ ಖಾಂಬ್ಯಾಕ್
ಘರಚಾ ಘರಚಾ ಯಜಮಾನ್ ಬಾಯಗೇ
ಯೆಲೊ ಆಮ್ಚೊ ಹೊರು
ಸಗಳೊಬ್ ಯೆಲೊ ಎಶಿತ ಎಶಿತ್
ದಿಪ್ಪ್ ಕಾಡಾ ಆದ್ದಿ, ದಿಪ್ಪ್ ಕಾಡಾ ಆದ್ದಿ
ಘರಚಾ ಘರಚಾ ಯಾಜಮಾನ್ ಬಾಯಗೇ
ಯೆಲೊ ಆಮ್ಚೊ ಹೊರು
ಸಗಳೊಬ್ಚ್ ಪಾವಲೊ ತೊರಣಾಂತ್
ಆರತ್ ಕರಗೆಬೇಗಿ ಆರತ್ ಕರಗೆ ಬೇಗಿ

4. ಮಾಟ್ಯಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ

i. ಆಮ್ಲೊ ನವರೋ, ಯಾಫುರಿ ಬಾಯ್ಲೊ
ಇಗರ್ಜೆ ಸಕಲ್, ಮಾಂವಾಡೋ ತ್ಯಾ ಚೋ
ಬಾಪರೇ ತುಜಾ ಮಾಮಾನ ವಿಲ್ಲೆ
ವಿರೆಕೀ ದಾಕಯ್

ಆಮ್ಲೊ ನವರೋ ಯಾಫುರಿ ಬಾಯ್ಲೆ
ಇಗರ್ಜೆ ಸಕಲ್ ಮಾಂವಾಡೊ ತ್ಯಾ ಚೋ
ಬಾಪರೇ ತುಜಾ ಮಾಮಾನ ವಿಲ್ಲಿ
ಅಂಗಟಿರೇ ದಾಕಯ್

ii. ಆಮ್ಗೆ ಲಿ ಹೊಕಾಲ್, ಆಮ್ಯಾ ಪಾವಲಿ
ದೇಡಿ ಕಿತ್ಯಾ ರ್ ಜಾಯ್
ರಾವತಾ ಜಾಲ್ಯಾ ರ್, ರಾವ್‌ಗೋ ದೇಡಿ
ಉದಿರ್ ಹಾಡುಂರ್ ಜಾಯ್

ಆಮ್ಗೆ ಲಿ ಹೊಕಾಲ್ ಆಮ್ಯಾ ಪಾವಲಿ
ದೇಡಿ ಕಿತ್ಯಾ ರ್ ಜಾಯ್
ರಾವ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾ ರ ರಾವಗೋ ದೆಡಿ
ಸೇನ ಕಾಡುರ್ ಜಾಯ್

5. ಕುಟ್ಮಾಂ ಸಂಬಂದಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ

ಮಯರಾಬಾ ವಾಟೆರ
ಹಾಯಚೋ ದಿವಡ್
ಮೆಟೊಗೆ ಹಾವಡ
ಮಾಯರಾಚೋ ವ್ಹಂಯ್ - ವ್ಹಂಯೋ ವ್ಹಂಯೊ

ಜಾಂವಯ ಯೇತಾ ಮನುನ
ಮಾಮಿ ಹೊಲಾ ಖುಸಿ
ಹಾಬಿ ಚಲಿ ಪಿಸಿ
ಇಸರಲಾ ವ್ಹಂಯ್ - ವ್ಹಂಯೋ ವ್ಹಂಯೋ

6. ಡಮಾಮ್ ಗಿತಾಂ

i. ಸಕಾಳಿ ಜಾವ್ನು
ಸಾಂಜೇ ಯೆತಾ
ಗೊಡಾಚೋ ಮೊಗೊ
ಹಾಂತಾ ತುಕಾ

ii. ಅರೇ ಸಕಾಳಿ ಜಾವ್ನು
ಸಾಂಚೇ ಯೇತಾ
ತುಪಾಚೊ ವ್ಹೊಗೋ
ಹಾಂತಾ ತುಕಾ

ಮಜಾ ಬಾಯ್ಲ್ಯಾ ಗರಾ	ಮಾಜಾ ಬಾಯ್ಲ್ಯಾಗಾರಾ
ದೇವಾ ಪಾವಯ್ ಮಾಕಾ	ದೇವಾ ಪಾವಯ್ ಮಾಕಾ
ಮಜಾ ಬಾಯ್ಲ್ಯಾಗರಾ	ತುಪಾಚೋ ಮೊಗೊ
ಮಿಯ್ಸ್ಯೊ ಜಾವ್ರುಚೇ ಕೇಲಾ	ನಕಾಗೋ ಮಾಕಾ

7. ಸಿಗ್ಮ್ಯೊ ಗಿತಾಂ

i. ಹಾಸ್ಕ್ಯೋನಾಗೋ ಉಸ್ಕ್ಯೋನಾ
ಉದಾಕ್ ತಾಪಯ್‌ಗೋ
ಪೊಡ್ಗ್ಯಾ ಖಾಡಿಚೊ ಜಾಂವಯ್ ಯೇಲಾ
ಚಂಬು ಲಿಪಯ್ ಗೋ

ii. ಅಸೊಚ್ ಬಾಪಡೋ ಎಕಂ
ಹುಂದಿರ್ ಆಸಿಲೋ
ಹುಂದಿರ್ ಆಸ್ತ್ಯಾನಾ
ಚುರನಿ ಪಳಾ ಕಾತಾಲೊ
ಪಳಾ ಕಾತಾನಾರೇ ತೇಕಾ
ಕಾಟೋ ಲಾಗಿಲೋ
ಕಾಟೋ ಲಾಗಿಲೋ ಮನುನ
ನಾಯ್ಯಾಗರ್ ಗೋಲೋ
ನಾಯ್ಕ್ಯರೆ ದಾದಾನ ತೇಚೊ
ಡೋಕೊ ಕಾಪಿಲೋ
ಡೊಕೊ ಕಾಪಿಲೊ ಮನುನಿ
ಸೊನಾರಾಗರ್ ಗೇಲೊ

8. ಜಾಕಯ್ ಗಿತಾಂ

ಜಾಕಮಾರಿ, ಜಾಕಮಾರಿ, ಜಾಕರಾಚಿ
ಕಂಬರ, ಮೊಡಲಾ ಪಾಕರಾಚಿ
ಜಾಯೆಕ, ಜಾಯೆನ್ ಸಿಕಯಲೆ
ಖಾಕೆತ್, ಬಾಕರಿ ನಿಪಯಲೇ
ಯೇಗೆ ಜಾಯೇ ಜಾಂವಾ
ಪಾನಯಾಚ್ಯಾ ವಾಟೆರ್ ಕಾಂವಾ
ಆಬೊಲಿಚ್ಯೆ ಪೂಲ್ ತೆವಲೋ ಮಾತ್ಯಾರ್
ಗುಂ, ಬಾಯೆ, ಗುಂ ಪಡೋಳಿ ಗುಂ[221]

8.4.3.3. ಭಟ್ಕಳ್‌ಚೆ ನವಾಯತ್

ಭಟ್ಕಳ್ಚೆ ನವಾಯತ್ ಶಾಫಿ ಕುಳಿಯೆಚೆ ಸುನ್ನಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಯ್ಪಿ ಲೋಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಆತಾಂ ಹೊ ಲೋಕ್ ಭಟ್ಕಳ್, ಹೊನ್ನಾವರ್ ಆನಿ ಮುಂಗ್ಳೂರಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕರುನ್ ಆಸಾತ್. ಹೊ ಲೋಕ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿನ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಸ್ತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ಹ್ಯಾ ನವಾಯತಾಂಚಾ ಲೋಕಾ ಮಧೆಂಯೀ ಲೋಕ್. ಸಂಗೀತ್ ಆಸುಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ. ಪುಣ್ ಆತಾಂ ತೆಂ ಲೋಕ್ ಸಂಗೀತ್ ಜುನಾಳ್ ದವರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಗಾವ್ಪಿ ಯಾ ಗಾವ್ಪ್ಯಾಂಚೊ ಪಂಗಡ್ ಝಳ್ಕಾನಾ. ತರಿಪುಣ್ ಥೊಡೆಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಘರ್ಂ ಹಾಂಗಾ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ತಾಂಚ್ಯಾ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ ಪಯ್ಕಿ "ಅಯ್ಯಾಗೆ ಸಯ್ಯಾ ನೊ" ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಗೀತ್ ಖಾಮಾದ್ ಆನಿ ಲೋಕಾಮೊಗಾಳ್ ಹಾಂತುಂ 143 ವೇರ್ಸ್ ಆಸಾತ್. ತಾಂತ್ಲೆ ಥೊಡೆ ವೇರ್ಸ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ದಿಲ್ಯಾತ್.

ಅಯ್ಯಾಗೆ ಸಯ್ಯಾ ನೊ
ಮೆಗೆ ಸಾಂಗ್ತ
ಅಲ್ಲಾ ಚೆ ಪಾಲಿಂ
ತಪ್ಪುಛಿಕ್ ಮಾಂಗ್ತ

ತೊಂಗೆ ನಾಯ್ತ್ರಿ
ಆಮಿಗೆ ಕಿವ್ತ್ರಿ
ತಾಕಾಗೆ ವಾಕಣುಂಕ್
ನಾಫಾವ್ರೊ ಇವ್ತ್ರಿ

ತೊಂಗೆ ಪೊಸ್ತಾಸೊ
ಆಮ್ಕ್ಯೊಗೆ ಧಾನಿ
ತಾಕಾ ನ್ಹಂಯ್ಯ್ ಜೊಡೊ
ಉಪಾವನಿತ್ ಕೊಣಿ

ಮಾನಾತ್ ಮೊಕಾತ್
ಆಸ್ಲಾತೆ ತೊ ಜಾಣೆ
ತಾಚೊಗೆ ಮಾಜುರ್
ನಾ ಹಳೆ ಪಾಣೆ

ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ - ಸಂಗೀತ್, ವಿವಿಂಗಡ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಯ್ಪಿ ಪಂಗ್ಡಾನಿ ಜತನೆನ್ ಎರ್ಕೊಚ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಧರ್ಮ್ ಬದಲ್ಲ್ಯಾರಿ, ಲೋಕ್ ವೇದ್ ಬದ್ಲೊಂಕ್ ನಾ. ಆತಾಂಚಾ ಹ್ಯಾ ಆಧುನಿಕತೆಂತ್, ದುಸ್ರ್ಯಾಚೊ ಆಭಾವ್ ಆನಿ ಪಾಶ್ಚಾತೀಕರಣಾಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಲೋಕ್ ವೇದಾಂತ್ಲೊ ವೊವಿಯೊ ಸಮಾರಂಭಾನಿ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾನಾ ಥೊಡ್ಯೊ ಜಿರೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾತ್, ಥೊಡ್ಯೊ ಆಳ್ವೊನ್ ವಿದ್ರೂಪ್ ಜಾಲ್ಯೊ ಪುಣ್ ಸಮಾದಾನೆಚೆ ಗಜಾಲ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲೊವ್ಪಿ ಪಂಗ್ಡಾಂ ಮಧೆಂ ನಿರಂತರ್ ಪುನರ್ ಸ್ಥಾಪನೆಚೆ ಚಳ್ವಳ್ ಜಾಲ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ, ಹ್ಯೊ ಪೊರ್ಣ್ಯಾ ತರೆರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ವೊವಿಯೊ ಉರ್ಜಿತ್

ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ ಮಾತ್ರ್ ಸ್ಟಂಯ್, ಪತ್ರ್ಯಾನ್ ಕಾಜಾರಾ ಸಂಬಂಧಿ ಸಮಾರಂಭಾನಿ ಪುನರ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಪರ್ಿಂ, ತ್ಯೊ ಮರ್ಯಾದಿನ್ ಉರ್ಲ್ಯೊ, ಗೌರವಾನ್ ಬಾಯ್ಲಾಂಚಾ ತೊಂಡಾಂನಿ ಗಾಜ್ಲ್ಯೊ ಆನಿ ಮುಖ್ಲ್ಯಾ ಜನಾಂಗಾಕ್ ಹಾತಾಂತರ್ ಜಾಂವ್ಕ ಥಾಪೊನ್‌ಯೀ ಆಯ್ಲ್ಯೊ.[222]

8.5 ಕೇರಳಾಂತ್ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚಿ ಕುರು

ಗೊಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಕೇರಳಾಂತ್ ಪಯ್ಲಿಂ ದೇಶಾಂತರ್ (migration)ಜಾಲ್ಲೊ ಕ್ರಿ. ಶ 1294 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ದಾಖ್ಲೊ ಕೇರಳಾ ರಾಜ್ಯಚೆ ಪುರಾಬಿಲೇಖಾಲಯ್ (Archives) ಇಲಾಖ್ಯಾನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಸಂಗ್ರಹಾಂತ್ ಮೆಳ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ಕೇರಳಾಚೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಚಳ್ವಳೆಗಾರ್ ಎನ್. ಪುರುಷೋತ್ತಮ್ ಮಲ್ಯ ತಾಚಾ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಸಂಗ್ರಹಾಚಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಸಾಂಗ್ತಾಂ. ಪುಣ್ ಸಂಶೋದನಾಚಾ ಅಧಾರಾರ್, ಸಾದಾರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ವ್ಹಡ್ ಸಂಖ್ಯಾನ್ ಸೊಳ್ಯಾವ್ಯಾ ಶೆಕಡ್ಯಾಚೆ ಉತ್ತರಾರ್ಧಾಂತ ಗೋಂಯಾಚೊ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕ್ ಸಬಾರ್ ಕಡೆನ್ ಕೇರಳಾಂತ್ ಯೇವ್ನ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ. ತಾಂತುನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್, ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ, ವೈಶ್ಯ ಆನಿ ಇತರ್ ಜಾತಿಚೊ ಲೋಕ್‌ಯಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ.

ದೇಶಾಂತರ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಕೇರಳಾಚೊ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಜ ಜರೀ ಲ್ಹಾನ್ ಆಸಾ ತರೀಯ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆ ಸದ್ರೆಸ್ ಹೊ ಶ್ರೀಮಂತ್ ಆಸಾ. ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕಾಂಚಿ ವಸತಿ ಜಂಯ್ ಜಂಯ್ ಜಾಲಿ ಥಂಯ್ ಥಂಯ್ ಮ್ಹಾಲ್ಘಡೆ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚೆ ಪಿಶೇಷ್ ಕರುನ್ ಬಾಯ್ಲಾಂಚೆ ಜಿಬೇರ್ ಲೋಕ್ ಗೀತ್ ಘೊಳ್ತೆ ಆಯ್ಲಿಂ.

ಹ್ಯಾ ಗೀತಾಂತುಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾಂಚೆ ದಾಯ್ಜ್, ಚಾಲ್ - ಚಮ್ಕಣ್ ತಾಂಚೊ ಇತಿಹಾಸ್ ತಾಂಚೆರ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ, ಕಷ್ಟ್-ಸಂಕಷ್ಟ್ ಆನಿ ತಾಣಿ ಅನುಭವ್ಸಿಲ್ಲೆಂ ಜೀವನ್ ಹಾಂಚೆ ಸಗ್ಳೆಂ ದರ್ಶನ್ ಲಾಬ್‌ಲ್ಯಾನ್ ಹಾಂಣಿ ಸಾಂಬಾಳುನ್ ದವರಿಲ್ಲ್ಯೊ ಲೋಕ್ ವೆದಾಚ್ಯೊ ಕಾಂಯ್ ಗೀತಾಂ, ಕಾಣ್ಯೊ, ಮ್ಹಣ್ಯೊ, ಹುಮಿಣ್ಯೊ, ಪುಸ್ತಕಾ ರುಪಾರ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ಸ್ಹಯ್ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಅಂಗಾಂಚೆರ್ ಚರ್ಚಾ ಸತ್ಯಾಂನಿ ಭಾಷಣಾಂಯೀ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಆಸಾತ್

ಪುಣ್ ಕೇರಳಾಂತ್ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂಚೆರ್ ಅಭಿರುಚ್ ಜಾಗಯ್‌ಲೆಲಿ ಪ್ರೊ. ಜುಜೆ ಪಿರೇರಾ ನಾಂವಾಂಚಾ ಪಿದ್ವಾಂಸಾನ್ ಮ್ಹಣ್ **'ಕೇರಳಾಂತ್‌ಲ್ಲಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ಗಿತಾಂ'** ಸಂಕಲನ್ ಸಂಗ್ರಹ್‌ಕಾರ್ ಪ್ರೊ. ಆರ್. ಕೆ. ರಾವ್, ಎಂ. ಎ. ತಾಚ್ಯಾ ಪುಸ್ತಾಕಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಸಾಂಗ್ತಾ-

"ಕೇರಳಾಂತ್ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂಚೆರ್ ಜನಾಂಲೆ ತಾತ್ಪರ್ಯ್ ಜಾಗಯಲೆಲೆಂ ಪ್ರೊ. ಜುಜೆ ಪೆರ್ರೆರಾ ನಾಂವಾಂಚೆ ಪ್ರಶಸ್ತ ಪಿದ್ವಾಂಸನ್. 1967 ವರ್ಸಾ ತೆ ಕೆರಳಾಚೆ ಭೋವಂಡೇಕ ಆಯಿಲ್ಲೆ. ತಾಣೇ ಕೊಚೀ ಆನಿ ಭೋವಂತಣೇ ವಚೂನ ಬಾಯಲಾಂಕ, ದಾದಲ್ಯಾಂಕ ಮೇಳುನು ಥೊಡೆ ಘ್ಯಾ ಗೀತೆಂ ಟೇಪು ಕರನು ಘೆತಿಲೆ. ಹೆ ಗೀತ್ ಪ್ರೊ. ಪೆರ್ಯೆರಾ ಮಾಗೀರ ಆಪಲೆ ಬಿರಪಾವಳಿಂತ್ ಮೆಳಯೆತಾಲೆ ಆನಿ ಭಾಷಣಾಂತ ಮ್ಹಣುನ್ ಆಯಕಯತಾಲೆ." ತಶೆಂ ಜಾಯೆತೆ ಗೀತಂ ಸಹೃದಯಾಲೆ ಮನಾಕ ಅಪಡೂನ ಗೆಲ್ಲೆ.

1966 ವರ್ಸಾ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂಕಣಿ ಪ್ರಚಾರ ಸಭಾ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾಲಿ. ಸಭೆಚೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಶ್ರೀ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಮಲ್ಯ ಹಾಣೆಂ ವ್ಹಡ ಪ್ರಯತ್ನ ಕರನು ಜಾಯತೆ ಗೀತಾ ರಿಕಾರ್ಡ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಆತಿಂ 46 ಗೀತಾಂಚೆ ಏಕ್ ಝೆಲೊ 1976 ವರ್ಸಾ ಪ್ರಕಾಶನ ಕೆಲೊ. ಮಾಗಿರ್ 1993 ವರ್ಸಾ ಪಾರಂಪರಿಕ್ ಪರುಂಪದನ. ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಾಜಚೆ ವತೀನ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಹಾಣೆಂ "ಶ್ರಾವಣ ಗೋಮುಯಾಂ ಮೋರಾಗಿ ಗೀತಕ' ಮಲಯಾಳಮ ಲಿಪೀಂತ ಉಜವಾಡಾಯಲೆಂ.

ತಾಂತುಂ ಮಧೆಂ ರಾವ್ ಮಾಮಾನ್ 1988 ವರ್ಸಾ 'ವೆಂಕಟೇಶ ಕಲ್ಯಾಣ' ಆನಿ 1989 ವರ್ಸಾ. 'ಗೊಡ್ಡ ರಾಮಾಯಣ' ಉಜ್ವಾಡಾಯಲೆಂ.[223]

ಕೇರಳ ಕೊಂಕಣ್ಯಾಂಲೀ ಮುಳ್‌ಘರಾಂಯ್ ನ್ಹಂಯ್. ಕೇರಳಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜನಾಂಗ ಕೇವಲ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತ. ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಸುಮಾರ್ ಶತಕಾಂಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜನಾಂಗಚೆರ್ ಪಡ್‌ಲ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ವಿಶೇಷ್ ರಾಂಯ್ ವಿಕಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಜಾಲ್ಯಾಂ. ಹಾಣೆಂ ಆಪ್ಲೊ ಖಾಸ್ ರೀತಿ ಸಾಂಬಾಳ್ಳ್ಯಾ, ಭಾಸ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಳಿ, ಜೆವ್ಣಾ ಖಾಣಾಚೆಂ, ಲಗ್ನಾ ಪರ್ಬೆಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಚೆಂ ವೆಗ್ಳೆಂಪಣ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಳೆಂ, ದೇವ್ ದೆವ್ಳಾಂ ಸಾಂಬಾಳ್ಳಿಂ ಆನಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್‌ಯಿ ಸಾಂಬಾಳ್ಳೊ. ಹ್ಯಾ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕಾನಿ. ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ್ ಲೋಕಾಂಚಿ ಮಲಯಾಳಿ ಭಾಸ್ ಶಿಕೊನ್ ಏಕ್ ಸಾದೊ ಉಪಾವ್ ರಚ್ಲೊ ಆನಿ ಹ್ಯಾಡಾಂಕ್ ಮಲಯಾಳಂ ಉತ್ರಾಂ ಶಿಕೊಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಏಕ್ ಅಪರೂಪ್ 'ಗೀತ್‌ಕೋಶ' ತಯಾರ್ ಕೆಲೊ. ಆತಾಂ ಹ್ಯಾ ಗೀತಕೋಶಚೊ ಲ್ಹಾನ್‌ಸೊ ಏಕ್ ಕುಟ್ಕೊ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ ಶರತಚಂದ್ರ ಶೆಣೈಕ್ ಹಾತಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಹಾಂಗಸರ್ ದಿಲಾ.

'ಘೊಂಷ್ಯಾಕ ನಾಂವ ಕುತಿರಾ - ಕುಳಿತ್ಯಾಕ ನಾಂವ ಮುತಿರಾ
ಚಿವಳೇಕ ನಾಂವ ಪಯಿರ - ಪ್ರೆಂಟಾಕ ನಾಂವ ವಯಿರ
ದಾಳೀಕ ನಾಂವ್ ಪರಿಪ್ಪ್ - ಮ್ಹಾಣಾಂಕ ನಾಂವ್ ಚೆರಿಪ್ಪ್
ದುದಾಕ ನಾಂವ್ ಪಾಲ್ - ಪಾಯಾಕ ನಾಂವ್ ಕಾಲ್
ದೊಳ್ಯಾಂಕ ನಾಂವ್ ಕಣ್ಣ್ - ರೇವೆಂಕ ನಾಂವ್ ಮಣ್ಣ್!
ನಾಂಕಾಕ ನಾಂವ ಮೂಕ್ಕ್ - ಜಿವೇಕ ನಾಂವ್ ನಾಕ್ಕ್!'[224]

ಹ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚ್ಯಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ 'ಲೋಕ್-ಸಂಗೀತ್', 'ಲೋಕ್-ನಾಚ್' ಆನಿ 'ಮೊಪಿಯೊ' ಹ್ಯಾ ತೀನ್ ಪ್ರಕಾರಾಂಚೆರ್ ಮಾತ್ರ್ ವಾತ್ ಚರಯಿಲ್ಯಾನ್ ಕೇರಳಾಚೊ ಲೋಕ್ ವೇದಾಂಚೊ ಇತರ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಹಾಂಗಸರ್ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರುಂಕ್ ನಾ.

8.5.1. ಮೊಪಿ ಛಂದಾಸಾರ್ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ

ಪ್ರೊ. ಆರ್. ಕೆ. ರಾವ್ ಎಂ. ಎ. ಹಾಣೆಂ ಸಂಕಲನ್ ಕರ್ನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ **'ಕೇರಳಾಂತಲೀಂ ಕೊಂಕಣೀ ಲೋಕಗಿತಾಂ'** ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ 'ಮೊಪಿ' ಛಂದಸ್ಸಾರ್ ರೂಪಿತ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ ಪಿಶ್ಯಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರ್ತಾ-

(i) ಗೊಡ್ಡೆ ರಾಮಾಯಾಣ: *"ಕೇರಳಾಂತಲೀ ಲೋಕ್‌ಗಿತಾಂ ಪಾಸೂನ್ ಚಿಂತನ ಕರಚೆ ವೇಳಾರ ಸರ್ವ ಪ್ರಥಮ ಲೋಕಗೀತ ಸೊಭೀತ ಸುಂದರ 'ಗೊಡ್ಡೆ ರಾಮಾಯಣ'ಚೊ ಉಗಡಾಸ ಯೆತ್ತಾ. ಹೇಂ ಲೋಕಗೀತ ಆದಿಕಾವ್ಯ ವಾಲ್ಮೀಕೀ ರಾಮಾಯಣಾಕ ಆಧಾರೂನ ರಚಲಾಂ.*

ಆಠ ಅಧ್ಯಾಯಾನೀ ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾಮಕಥಾ ಸೋಂಪತಾ. ***'ಒವೀ ಛಂದಾಚೆ ನೇಮಾರ ವಳೀಂಚೆಂ ನಿರ್ಮಾಣ ಜಾಲಾಂ.*** *ವಾದ್ಯ ಘೋಷ ಸಮೇತ ಕೊಚೀಂತ ಆನೀ ಆಸಪಾಸಚೆ ಸಾರಸ್ವತ ವಾಡ್ಯಾಂತ ಶಿಗ್ಮೋ ಆನಿ ಹೋಳಿ ಉತ್ಸವ ಜಾತಾತ. ಹೋಳಿ ಉತ್ಸವಾ ವೇಳಾರ ಕೊಚೀಚೆ ವೈಶ್ಯ ಸಾರಸ್ವತ 'ಅಮರಾವತೀ' ನಾಂವಾಚೆ ತಾಂಚೆ ವಾಡ್ಯಾಂತ್ ಹೆಂ ಲೋಕಗೀತ ಗಾಯನ ಕರತಾತ. ಹ್ಯಾ ಕಾವ್ಯಾಂತ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಕ ಸಂಬೋಧನ ಕರನ ಮ್ಹಣಚ್ಯೊ ವಳ್ಯೋಯ ಆಸಾತ.*

'ಆಯಕಾಯ ಗೆ ಬಾಯೆಲಾಂದೊ ರಾಮು ವನಾ ಗೋಲೊಗಾ'

ಅಕ್ಷರ ಜ್ಞಾನ ನಾತಿಲ್ಲೆ ಬಾಯಲಾಂ ಮಧೆಂ ರಾಮಕಥೆಚೋ ಪ್ರಚಾರ ಹಾಡಚೆ ಖಾತೀರ ಮುಖ್ಯ ಕರನ ಹೆಂ ಲೋಕಗೀತ ರಚಲಾಂ. ಅಶೀಯ ಅನಮಾನಯೇತ. ಮರಾಠಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಹ್ಯಾ ಭಾಸಾಂತ ಪಾರಂಗತ ಕವಿ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾವ್ಯ ರಸಾಚೆ ಗುಣಾಕ ಅನುಸರೂನ ಭಾಸೆಚೊ ಪ್ರಯೋಗ ಕರಚಾಕ ದಾಕ್ಷೀಕ ಆಶಿಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಕಾವ್ಯ ಸ್ವಷ್ಟಿ ಕರತಾ.

ಹೆಂ ಲೋಕಗೀತ ಕೆನ್ನಾ, ಕೊಣೆಂ ನಿರ್ಮಾಣ ಕೆಲ್ಲೆಂ, ಹೆಂ ಸಾಂಗಚೆಂ ದುಷ್ಕರ. ಹಾಂತ ಮಲಯಾಳೀ ಶಬ್ದ ಕಾಂಯನಾತ. ಕೇರಳಾಂತ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಕೊಂಕಣೀ ಮರಾಠಿ ಭಾಸೆಂತ್ ಪ್ರವೀಣ್ ಆಶಿಲ್ಲೆ. ಪೋರ್ತುಗೀಸ್ ಯೇವಂಚೆ ಫುಡೆ ಗೋಯಾಂಚಿ ಸರಕಾರಿ ಭಾಸ ಮರಾಠಿ ಆಸೂಕ ಜಾಯ. ಕೇರಳಚೆ ಮಲಯಾಳಂ ಭಾಸೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ ಕೊಂಕಣೀಚೇರ್ ಪಡಚೆ ಫುಡೆ ಹ್ಯಾ ಲೋಕ ಗೀತಾಚೇ ರಚನಾ ಜಾಲ್ಲೀ ಆಸಯೇತ.

ಕೇರಳಾಚೆ ಕೊಂಕಣೀಚೆಂ ಲಿಖಿತ ಸ್ವರೂಪಾಚೋ ಸರ್ವ ಪ್ರಥಮ ನಮುನೋ ಆಮಕಾಂ ಹ್ಯಾ ಕಾವ್ಯಾಂತ ಪ್ರಾಪ್ತ ಜಾತಾ. ಕೊಂಕಣೀ ಭಾಸ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಚೆ ಇತಿಹಾಸಚೆರ್ ಅನುಸಂಧಾನ ಕರಚೆ ಪಂಡಿತಾಂಕ ಹೆಂ ಲೋಕಗೀತ ಏಕ ಮೊಲಾದೀಕ ನಿಧೀ ಆಸಾ.

ಮಲಯಾಳಮ್ ಲಿಪಿಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸೆಚೆಂ **'ಗೊಡ್ಡೆ (ಗಡೆ) ರಾಮಾಯಣ'** (ಲೋಕ ಗೀತ) ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪೀಂತ ಲಿಪ್ಯಂತರ್ ಕರುನ್ ಪ್ರೊ. ಆರ್. ಕ. ರಾವ್ ಎಂ. ಎ. ಹಾಣೆಂ 1989 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಛಾಪುನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಯ್ಲೆಂ. ಹಿಂದಿ ಪ್ರಚಾರಕ ಶ್ರೀ ರಾವ್ ಕಾಲೇಜಿ ಥಾವ್ನ್ ನಿವೃತ್ತ್ ಜಾಲ್ಲೇಚ್, ಕೇರಳಾಂತ್ಲೆಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಪುರಾಣ್ ಕಾಲಾಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೊದುನ್ ಕಾಡ್ಚ್ಯಾ ಪರಿಶ್ರಮಾಂತ್ ಎರ್ನಾಕುಳಂಚೆ 'ಮುಂಡಶ್ಶೇರೀ' ನಾವಾಂಚ್ಯೋ ಸಾರಸ್ವತ ಕುಟುಂಬಾ ಥಾವ್ನ್ 1982ಂತ್ ಕೊಂಕಣಿಚೆಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೋಕಗೀತ ಗೊಡ್ಡೆ (ಗಡೆ) ರಾಮಾಯಣಾಚೀ ತಳತಾಂ ಶಿವಡೀ ತಾಂಚೆ ಹಾತಾಕ್ ಆಯ್ಲಿ. ಹೀ ರಚನಾ **'ವೆಂಕಟೇಶ ಕಲ್ಯಾಣ'** ಕಾವ್ಯಾ ಪಾಶೀ ಜೋಂವ್ ಪುರಾಣೀ ಆನಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಾವ್ಲ್ಲಿ. ಹೋಳಿ ಉತ್ಸವಾಕ ಲಾಗೂನ

ಕೊಡಗಿ ವೈಶ್ಯ ಆನಿ ಸಾರಸ್ವತ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಕೊಚೀಚೆ ಭಗವಂತೀ ದೇವಳಾಚೆ ಆನಿ ಬಾರಾಂಪಳಚೆ ದುರ್ಗಾ ಕ್ಷೇತ್ರಾಚೆ ಆಂಗಣಾಂತ ಗಾವ್ನ ನಾಚೂನ ಅಭಿನಯ್ ಕರ್ತಾಲೆ.

ಗೊಡ್ಡೆ ರಾಮಾಯಣ 'ರಾಮಾವತಾರಾ'ಚೆ ಸಾತ 7 ಖಂಡಾನಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕರ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಗೊಡ್ಡೆ ರಾಮಾಯಣಾಚೆ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಹಾಲ್ಯಾಗ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಹೋಳಿ ಉತ್ಸವಾಚಾ ಫೊಡ್ಯಾ ದಿಸಾ ಆಮಿ ಪ್ರಿನ್ಸ್ ದೇವಳಾಕ ದಿಸಾ ವೈಶ್ಯ ಸಮುದಾಯ್ ಸಾದರ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹಿ ಪಧಿ ಮಹಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಕೆಲಾ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ದೆಯಿರ್ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಕಣ್ಚಿ ಕೆಲಾ ರೂಪಿತ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಕೊಚಿಯ್ಯಾ ದಿ| ಶ್ರೀ ಪಿ. ಶೇಟ್ ಬಲರಾಮ್ ಹಾಂಗೆಂ. ಹೆ ಪ್ರಯತ್ನಾತ್ ಸಮಾಜ್ ಸೇವಕ್ ಆನಿ ಹರಿಕಥಾ ಭೂಷಣ್ ಗಾಯ್ಲ್ ಜಾಮ್ಯಾಸ್‌ಲ್ಲೆ. ಆತಾಂ ಹೆಂ ಗೊಡ್ಡೆ ರಾಮಾಯಣ ಸರ್ವೇಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಘ್ರಮಾಚಾ ವೆಳಾರ್‌ಯೀ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಪಯಿರ್ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಕರ್ತಾತ್.

ಶ್ರೀ ರಾವ್ ಮಾಮಾಕ್ ಸುಮಾರ್ 64 ತಳತಾಂ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾಂ. ಮುದ್ದೆಚೆಂ ತಳತಾಂ ಆನಿ ಆಮೇರಿಚೆಂ ಸುಮಾರ್ ತಳತಾಂ ನಷ್ಟ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್ ಮಲಯಾಳಂ ಲಿಪಿಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲಿ ಹೀ ರಚನಾ ಮಲಯಾಳಂ ಶಿಕ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣ್ಯಾನ್ ಬರಯಿಲ್ಯಾ ಅಶೀ ಅನುಮಾನ ಕರುಂಯೆತಾ. ಕಾವ್ಯಾಚೊ ರಚನಾ ಕಾಲ್ ಕಳನಾ. ತಥಾಪಿ ಸುಮಾರ್ 200 ವರ್ಸಾಂ ಫುಡೆಂ ಹೊ ಗ್ರಂಥ ತಳತಾರ ಬರಯ್ಲಾ ಮ್ಹಣ್ ಅಂದಾಜ್ ಕರ್ತೆತ್ ಮ್ಹಣ್ ತಳತಾಂ ಶಿವಯಿಚೊ ಪರಿಚಯ ಆನಿ ಅನುಭವ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಸಾಂಗ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಶ್ರೀ ರಾವ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.

ಋಷಿ ಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಚೆಂ ರಾಮಾಯಣಾಕ ಸರ್ವಥಾ ಅನುಸರಣ ಕರ್ನ ಹೆಂ ಲೋಕಗೀತ ರಚಲಾಂ. ಹೆಂ ಆಟ್ ಖಂಡಾಚೆಂ ಗೇಯ ಕಾವ್ಯ ಆಸಾ. ಏಕೇಕ ಘಾಂಟೀಕ ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಮಾಣೆಂ 15 ಅಕ್ಷರಾಂ ಆಸಾತ್. ಏಕ್ ಏಕ್ ಘಾಂತ 'ಗಾ'ಚೇರ ಸೋಂಪಡ್ತಾ. ಸಾರಸ್ವತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಗೆಲೆ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಂತ ಗುರುಂಕ ದೇವಾ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನ ನಿರ್ಣಯ ಕೆಲಾ. ದೆಕೂನ ಹ್ಯಾ ಲೋಕಗೀತಾಚೊ ರಚಣೀ ಏಕ ಸಾರಸ್ವತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾವ್ನೆತಾ ಮ್ಹಣ್ ಶ್ರೀರಾವ್ ಅಂದಾಜ್ ಉಚರ್ತಾ.

ಗೊಡ್ಡೆ (ಗಡೆ) ರಾಮಾಯಣಾಚೊ ಕವಿ ಅನಾಮಿ ಆಸಾ. ಶ್ರೀ ರಾವ್ ಮಾಮಾಕ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ತಳತಾಂತ್ ಕವಿಚೆ ನಾಂವ ದೃಷ್ಟಿ ಪಡನಾ ಮ್ಹಣ್ತಾ. ನಷ್ಟ್ ಜಾಲೇಲ್ಯಾ ತಳತಾಂತ ಕಥಾಚೆತ ಕವಿಚೆಂ ನಾಂವ್ ಆಸುಂಯೇತ. ಮರಾಠಿ ಶೈಲಿಚೆ ಉತರಾಂ ಕಾವ್ಯಾಂತ ದೃಷ್ಟಿ ಪಡತಾತ್.

ಕಾವ್ಯಾಂಚೆ ಬಾಸ್ ಆಧುನಿಕ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷ್ಕ ಜೋವ್ ಭಿನ್ನ ಆಸ್ಯಾರಿ ಮಲಯಾಳಂ ಭಾಸೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ ಕಾವ್ಯಾಚೇರ್ ದೃಷ್ಟಿ ಪಡನಾ. ಹ್ಯಾ ಆಧಾರಾರ್ ಸಾರಸ್ವತ ಕೇರಳಾಂತ್ ಯೇವ್ನ್ ರಾವ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿಚೇರ್ ಮಲಯಾಳಂ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡ್ಚ್ಯಾ ಫುಡೆಂ ಹೀ ರಚನಾ ಮಲಯಾಳಂ ಲಿಪಿಂತ ಬರಯಿಲ್ಲಿ ಜಾವ್ನೆತಾ.

ತಾಳತಾಂತ್ ಸಂಪಾದಲ್ಲೆ ಗ್ರಂಥಾಂತ್, ಗ್ರಂಥಾಚೆಂ ನಾಂವ್ ನಾ. ಹೆಂ ಲೋಕಗೀತ ವೇಷ ಘಾಲುನ್, ಗಾಯನ ಕರುನ್ ಅಭಿನಯ್ ಕರ್ತೆಲ್ಯಾಕ್ 'ಗೊಡ್ಡೊ (ಗಡೊ) ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಗೋಡ್ಯಾಂನಿ (ಗಡ್ಯಾನೀ) ಗಾಯನ ಕರಚೆಂ ರಾಮಾಯಣ 'ಗೊಡ್ಡೆ ರಾಮಾಯಣ ನಾವಾನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜಾಲೆಂ ಜಾವ್ನೆತ್. ಸಂಪಾದನ ಕರಿನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ತಳತಾಂತ್ ಕಾವ್ಯಾಚೆಂ ನಾಂವ್ ಆಸುಂಯೆತಾ.

ಗೊಡ್ಡೆ ರಾಮಾಯಣಚಿ ಬಾಲಕಾಂಡ ಕಥಾ

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ವಿವರ್ : ಜೋವ್ ಸಮರ್ಪಿತ್ ಪೂತ್ ಶ್ರಾವಣ ತಾಚಾ ಪ್ರಾಯ್ವಂತ್ ಕುಡ್ಡ್ಯಾ ಆವಯ್ ಬಾಪಾಯ್ಕ್ ಕಾವಡೀರ್ ಬಸೊವ್ನ್, ಆನಿ ತಿ ಕಾವಡೀ ಖಾಂದಿ ಘೆವ್ನ್ ಕಾಶೀ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಕ್ ಬಾಯ್ರ್ ಸರ್ತಾ. ಕಾಶೀ ವೆಚೆ ವಾಟೆರ್ ಅಯೋದ್ಯೆಚಾ ಸರಹದ್ದಿಚೆರ್ ಪಾವ್ತಾನಾ, ತಾಚಾ ಆವಯ್ ಬಾಪಾಯ್ಕ್ ತಾನ್ ಲಾಗ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಖಾಂದಿ ವಯ್ಲಿ ಖಾವಡಿ ಸಕಯ್ಲ್ ದವರುನ್ ತ್ಯಾ ರಾನಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಲ್ಹಾಗ್ಲ್ಯಾ ತಳ್ಯಾಕ್ ಕಮುಂಡಳು ಘೆವ್ನ್ ಉದಾಕ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಯೆತಾ. ತ್ಯಾಚ್ ವೆಳಾರ್ ಅಯೋದ್ಯೆಚೊ ರಾಯ್ ದಶರಥ ತ್ಯಾಚ್ ವಾಟೆನ್ ಜೊಂಟೆಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ, ತಳ್ಯಾಂತ್ಲೊ ಉದ್ಕ್ಯಾಚೊ ಶಬ್ದ್ ಆಯ್ಕೊನ್ ರಾನ್ಮೊಟ್ ಮನ್ಶ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಬಾಣು ಸೊಡ್ತಾ. ತೊ ಬಾಣು ಶ್ರವಣಾಚಾ ಹೃದಯಕ್ ಲಾಗೊನ್, ತೊ ರಾಮ್ ರಾಮ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಪರ್ತಾತಾ. ಹಿ ಪಿಂಗೊಳ್ಳಿ ಆಯ್ಕೊನ್ ರಾಯ್ ಸರ್ಶಿನ್ ಯೆತಾನಾ ಶ್ರವಣಾಕ್ ಪಳೆವ್ನ್ ತಾಚೊ ಅಪ್ರಾದ್ ಸಮ್ಜಾಲೊ ಆನಿ ಪಶ್ಚಾತಾಪ್ ಪಾವ್ತಾನಾ, ಶ್ರವಣ ಮರ್ನಾಚಾ ತಣೆಕ್ ಥಾವ್ನ್ ಕಮುಂಡಳುಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಉದಾಕ್ ಮ್ಹಜಾ ಆವಯ್ ಬಾಪಾಯ್ಕ್ ವರ್ನ್ ದಿಯಾ ತಿ ತಾನೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗೊನ್ ಮೊರ್ತಾ. ದಶರಥ ರಾಯ್ ತೆಂ ಉದಾಕ್ ವರ್ನ್ ಶ್ರವಣಾಚಾ ಜಲ್ಮ್ ದಾತಾರಾಂಕ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಘಡಿತ್ ವಿವರ್ಸಿತಾನಾ ತಿಂ ದುಃಖಾಚಾ ಧಕ್ಕ್ಯಾನ್ ರಾಯಾಕ್ ತಶೆಂಚ್ ಜಾಂವ್ ಮ್ಹಣ್ ಶಾಪ್ ಘಲ್ತಾತ್ ಆನಿ ತಿಂಪಿ ಮೊರ್ತಾತ್. ರಾಯ್ ಪಶ್ಚಾತಾಪ್ ಪಾವೊನ್ 'ಪುತ್ರಾ ಕಾಮೆಷ್ಟಿ' ಯಜ್ಞಾ ಕರ್ತಾ ಹ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ದಶರಥಾಚ್ಯೊ ತೇಗಿ ರಾಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯೊ, ರಾಮು, ಭರತ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಆನಿ ಶತ್ರುಘ್ನ ಹಾಂಕಾಂ ಜಲ್ಮ್ ದಿತಾತ್. ಆನಿ ಸಗ್ಳೆಂ ಅಯೋದ್ಯಾ ಸಂತೊಸಾನ್ ಸಂಭ್ರಮ್ತಾ.

ಹೆಂ ಘಡಿತ್ ಕಾಪ್ಯ ರುಪಾರ್ ಅಶೆಂ ಆಸಾ. ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ ಥೊಡ್ಯೆ ಪಂಗ್ತಿ ಮಾತ್ರ್ ದಿಲ್ಯಾತ್.

1. ಓಂ ನಮೊ ಗಣೇಂದ್ರ
ಪಾರ್ವತಿ ನಂದನ ಗಾ
ಚೌದಾಯಿ ವಿದ್ಯಾಂಚೆ ಸ್ವಾಮಿ
ತುಮಿ ಗಜಾನನಗಾ
ದುಸರೆಂ ನಮನ ಕರುಂ
ಗುರುಚೆ ಚರಣೀಂಗಾ
ತಿಸರೆಂ ನಮನ ಕರುಂ
ತಿನೀಯ ತ್ರಿಭುವನಂಗಾ

2\. ....
(ಅಸೆಂ ತೆರಾ ನಮಾನ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸಾ)

3. ಇತುಕೆ ಉಪರಿ ಏಕ್
ನವಲಾಯೀ ಜಾಲೀಂಗಾ
ಜಾಚೇಂದಾಚಿ ಕಾವಡೀ
ಶ್ರವಣಾಚೆ ಖಾಂದೀಂಗಾ
ಕಾಶಿ ಜಾತ್ರಾ ಕರುನ್ ಶ್ರಾವಣು
ಪಿಂಡುಕ ಲಾಗಲೋಗಾ
ರಾತ್ರಿ ದಿವಸ ಶ್ರಾವಣು
ಪಿಂಡುಕ ಲಾಗಲೋಗಾ

4\. ಅರೇ ಪುತಾ ಶ್ರಾವಣಾ
ತಾನ ಲಾಗಲೀಗಾ
ತಾಸ ಲಾಗೂನು ಪ್ರಾಣು
ಕಂಠೀ ಪಾವಲೋಗಾ

5\. ಪೃಷ್ಟಾ ತಳೀಂ ಶ್ರಾವಣಾನ
ಕಾವಡೀ ದೆವಿಲೀಗಾ
ಕಾಶೀರಿ ಕಮುಂಡಳು ಘೇವನು
ಪಾಣಿ ಹಾಣೆಂ ಗೆಲೋಗಾ

ಅಯಿಶೆಂ ಪಟೇಕ ತಾಣೆಂ
ಪಾಪಾಚೆಂ ಆಯುಕಿಲೇಂಗಾ
ಪಟೇಕ ಆಯುಕಿಲು ಶ್ರಾವಣ
ನಮಸ್ಕಾರು ಘಾಲೇಂಗಾ
ನಮಸ್ಕಾರು ಕರುನು ಶ್ರಾವಣು
ಉಚಾಪನು ಚಾಲಲೋಂಗಾ
ಚಲತಾಂ ಚಲತಾಂ ಏಕು
ವೃಕ್ಷ ದೆಕಿಲೋಂಗಾ

ವನಾಂತು ವನಾಂತು ಶ್ರಾವಣು
ಪಾಣಿ ಸೊಧಿತೋಂಗಾ
ಪಾಣಿ ಮೇಳುಕ ಶ್ರಾವಣು
ಕಷ್ಟ ಪೈ ಪಾಲೋಂಗಾ
ರಾತ್ರಿ ಮುಸ್ಕಾರಿ ತಾಣೆ
ಪಾಣಿ ದೆಕಿಲೇಂಗಾ
ತಟಕಾಚೆಂ ತೀರೀಂ ಶ್ರಾವಣು
ಪಾಣಿ ದೆಕಿಲೀ

6. ಹೃದಯುಚೀಂ ಶ್ರಾವಣು
ಪಾಣಿ ಭರಿತೋಂಗಾ
ಪಾಣಿ ಭರೂಚೆ ವೇಳಾರ
ಶಬ್ದು ಪೈ ಜಾಲೋಂಗಾ
ಶಬ್ದ ಭೇದೀ ರಾಯಾನ ತೋ
ಶಬ್ದ ಆಯಕಿ ಲೋಂಗಾ
ಶಬ್ದ ಸಾರಿಚೆ ತಾಣೆ
ಬಾಣ ಸಾಂಡಿಲೋಂಗಾ

....

(ಅಶೆಂ ಕಾವ್ಯ ಮುಖೇರ್ ವೆತಾ)

(ii) ಫುಗಡಿ: *ಹಾತಾಚೆ ತಾಳಾರ ಗಾಯನ ಕರಚೀಂ ಲೋಕಗೀತಾಂ 'ಫುಗಡಾಂ' ಅಥವಾ 'ಫುಗಡೀಂ' ನಾವಾನ ಕೇರಳಾಚೆ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ ಗೀತಾಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆಸಾತ. 'ಫು-ಗಡಾ', 'ಫು-ಗಡೀ' ಮ್ಹಣತ ಚೆಲಿಯಾನೀ ಅಥವಾ ಚೆಡುವಾನೀ ಗಾಯಿಲ್ಯಾನೀ. ಆನಂದಾನ ನಾಚಪಾಚೆಂ ಏಕ ಖೇಳ್ ಆಸಾ. ಹಾಂತ ದೋಗಂ ದೋಗಂ ಅಥವಾ ಅಧಿಕ ಏಕಮೇಕಾಚೆ ಹಾತ ಧರನ. ಗರ್ ಗರ್ ಫಿರತಾತ ಆನಿ ತೋಂಡಾನ 'ಫುಗಡೀ ಫು' ಶಬ್ದು ಕಾಡೂನ ತಾಳ ದರನ ಉಡಕ್ಯೋ ಮಾರನ ನಾಚತಾತ. ಹೋ ಖೇಳ ಹೋಳೀ ಅಥೋಂಪಾ ವೇಳಾರ ಸಾರಸ್ವತ ಕುಟುಂಬೀ ಲೋಕಾಂಚೆ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂ ಮಧೆಂ ಚಲತಾ. ಶೇತಕಾರ ಕುಟುಂಬೀ ಫುಗಡೀಂ ಗಾವ್ನು ಆಪಣಾಲೆ ಮಿತ್ತಾಂಕ ಆನಂದ ದಿತಾತ ಆನೀ ತಾಕಾ ಲಾಗೂನ ತಾಂಚೆ ಪರಿಹಾಸ ಕರತಾತ. ತಶೀ ಫುಗಡಾಂ ಗೀತಾಂತ ಆನಂದ ಆನಿ ಪರಿಹಾಸ, ದೋನೀಯ ಮೇಳನ ಆಸಾತ*[225]

ಶ್ರೀ ಶರತಚಂದ್ರ ಶೆಣೈನ್ ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ **'ಲೋಕಧನ' 'ಕೇರಳಾಂತುಲೊ ಕೊಂಕಣ ಲೋಕವೇದ ಏಕ ವಳಖಿ'** ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ 'ಫುಗಡೀಂ' ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಅಸೆಂ ವಿವರಣ್ ಆಸಾ:

"ವಿಶೇಷ ವಿಸಾಂನೀ ಕುಣಬೀ ಬಾಯಲಾಂನೀ ಸಾಂಚೂನ ಗಾವಂಚೀಂ ಹೀಂ ಪದಾಂ ವಿನೋದೀ, ತಿಖಟೀ, ತರಣಪಣಾಂಚೀ ಆನಿ ಭಾವನಾವಶ ಅಶೀಂ. ಪದಾಂ ಆಸತಾತ. ಇತರ ಸಮಾಜಾಪರೀ ಕುಣಬೀ ಸಮಾಜಾಕ್ ಮಾತೆಯೆಕಪಡೆ ನಾತೆಂ ಚಡ್ ಆಶಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಪದಾಂಕ ಜೀವಿತಾಚೆಂಚ್ ರೂಪ ಆಸತಾ.

'ಬಾಯುಪೆಕಾರಾ ಯೆಂ ಗಾ. ಫುಲಾ ಫೊರೆಮೋಳ್ ಘೆ ಗಾ,
ವಾಟೆಂ ನಾತೀಲೆಂ ಜೇವಂಚೆ ಕಶೀ
ಗಿಂಡೀ ನಾತೀಲೆಂ ಆವಂಚೆಂ ಕಶೀ
ಘೋವಾಲೆ ಕಪಟೆ ಪಶೀ ತೋಂಡಾ ಉಡಗೋನು ಮೋರಟೆ, ತಶೀ"

'ಅಶೀ ಘಾಂವ ತಶೀ ಘಾಂವ ತೋಂಡುಲೇಚೆ ಬೇಲಾ
ಘರಾಂ ವ್ರೋನೀ ಬಾಳಾಂ ಜಾತಾ ತೇಲಾ ಧಾಂವ ರೇ ಆತಾಂ
ತೇಲಿ ಹಾಳ್ರೆಂ ದೀವ್ಯಾ ಘಾಲೆಂ ವ್ರೊನೇ ಜಾಲೋ ಚೆಲೊ
ಚೇಲೊ ಜಾಲೋ ಮ್ಹಣ ಆನಾನ ಕೇಲೊ ಸೇರೊ!'

ಕುಣಬ್ಯಾಲೆ ವೆರಲಾಂತು ಆಸಾ ಏಕು ಮಾಡ್ಡೊ
ಕುಣಬ್ಯಾ ಬಾಯಲಿ ಮ್ಹಣತಾ ಕಿತೆಂ ಮೆಗೆಲಿ ಘೋವು ಗುಡ್ಡೊ
ದುದ್ದೀ ಬಾಳೇ ದುದ್ದೀ, ತೀ ಬಾರಾಂಪಳೇಚೀ ದುದ್ದೀ
ಯಾ ಪೋತ್ತಾನೀ ಚೆಲ್ಲಿ ಆಳ್ಳಿ ಸಗಟಾಂ ಪಶೀ ಗುಡ್ಡೀ!

'ಫುಗಡೀಂ' ಘಾಲಪಾಕ ತಶೀ ಆಮಕೆ ಧಾರಯಿಲ್ಲೆ ದೀಸ ಜಾಯೆ ಮ್ಹಣ್ ನಾ. ಸಂತೋಸಾಚೆ ವಿಸಾಂನೀ ತಿಂ ಹ್ಯಾ ಲೋಕಾಂಕ ನಿಸರ್ಗಿಕಪಣಾನ ಯೆತಾತ.

'ಜೀಂಚ ಬಾಳೇ ಚೀಂಚ,
ತೀ ದೆರಲಾ ಪಶೀ ಊಂಚ
ಆನಾ ಆನಾ, ಬಾಯೆಲೆ ಹಾಡಲ್ಯಾ
ಆನಾ ಪಶೀ ಊಂಚ!

'ಸೂರ್ಯ ಉದೇತಾ
ಮಾಣಕೂ ನಿದೇತಾ
ಮಣಕೂಚೀ ಬಾಯಲ ತೀವಯ
ಘೊಡ್ಯಾ ಶಿಂಗಾರತಾ

'ಯೆದೀ ಯೆದೀ ಫೂಲಾ ಆಂಬೂಲೀ
ಕೀರೂ ಚೊಂಚಾಯತಾ
ವಾಟೇರ ವಚ್ಯಾ ಬಾಯಲಾಂಕ ಕಿತ್ಯಾ
ಕೀರೂ ಆಪಯಿತಾ?'

(iii) ಮೋರೋಳಿ : ಹೋಳಯೆಚಾ ಮುರಥಮಲ್ಯಾ ವಿಸಾ, ಸಾಂಜೆ ಸ ವರಾಂಚೆರ ಕಾಂಯ ಕುಣಬೀ ಸುವಾಸಿಣ್ಯೊ ಕುಲದೇವಾ ದೇವಳಾಚೆ ಮುಕಾರ ಎಕಡೆ ಜಾವನ 'ಫುಗಡೀಂ'

ಘಾಲತಾಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಪಾಯಾಲಾಕ 'ಮೋರೋಳೀ' ಮ್ಹಣ ಪಾಚರತಾಲೆ. ಸಾತ ಗೋತ್ರಾಂತ ಘಾಡಾಚ ಸಾತ ಮೋರೋಳ್ಯಾಂಕ ಮಸಣಾಚ್ಯಾ ರಾಖಣೇಚೋ ಅಧಿಕಾರ ದಿಲ್ಲೊ ಆಸತಾಲೊ ಹ್ಯಾ ಚ ಸುರಕ್ಷಾ (ಸ್ತ್ರೀ) ಸ್ಥಾನಿಂಕ 'ಸಾತ ಘಮಾಣ್ಯೋ' ಮ್ಹಣ ವಳಖತಾಲೀಂ. ಮೋವ ಫುಡೆಂ ಆಶಿಲ್ಲೆ ಹೀ ಚಾಲೀ ಮಾಗೀರ ನಾ ಜಾಲೀ ಜ್ಞಾತೀಂ. ಮೋರೋಳೀ ಗೀತ. ಗೋತ್ಯಾಂ ಗೀತ ಆಮೀ ಘೊಡೆ ಪಾಕೀ ಪರಲೆ ತರೀಯ ಹಾಂಗಾಂ ಲಾಗಲ್ಲೆಂ ಆಮಪ್ಪಾನಾ ನಾಷ್ಟ ಜಾಲ್ಯಾಂತ ಏಕ್ 'ಮೋರೋಳೀ ಗೀತ್ ಅಶೆಂ-

'ಅಫ್ಘಾಂಕೆ ನಾಯ್ಘಾಂಕೆ ಘಾಮಿ ಗೇ ಮೀ
ಘಾಮಿರೀ ಮಾಂಡೀಲೋ ಪೇಳು ಗೇ ಮೋ
ಮೋರಾಂಣೇ ಮಾಂಡೀಲೋ ಪೇಳು ಗೇ ಮೋ
ಮೋರೂ ಪೇಳತಾಯ ರಾಜಾಂಗಣೇ'
ಸೋಡೀಯಾ ಸುಪೀಯಾ ಘಾರು ಗೇ ಮೋ
ಅಳ್ಳೆ ಪಳ್ಳೆ ಪಡುಂಜಯತಾ ದೇವಾಂದೋ
ಸಿಂತಾಚೆ ಕಾಯಣೀ ದೇವ ರಾನಾಂತೂಂ
ಚಾಲೀಲೆ ಚಾಲೀಲೆ ಚಾಲೀಲೆ ಗೇ
ಧುಧ್ಯಾ ಚೆಂ ಧಾರಗೇ ಪಾಂತ್ಯಾ ಚೆಂ ಧಾರಗೇ
ಚಂದಾ ಪ್ರೋರಮೋಳೀ ವೀಸೂ ಗೇ ಮೊ
ಮೋರಾಂಣೀ ಮಾಂಡಿಲೋ ಪೇಳು ಗೇಮೊ
ಮೋರೂ ಪೇಳತಾಯ ರಾಜಾಂಗಣೇ-
ತಳಯೆ ತಾಪ್ಪೋಲೆ ದೋಳೆ ಪರತೀಲೆ
ಎಳುದುಮಾಣೀಂ ಪಾಪಲಾಂ ದೂಯೀಣ ಗೇ
ಆಮಕಾಂ ಮೊರೋಳ್ಯಾಂ ಶಾಂತ ಕೋರಣಾ
ದೇವಾಂಣೀ ಆಮಕಾಂ ಮೊರೋಣ್ಯಾಂ ಶಾಂತಕೋರಣಾ'

8.5.2 ಕೇರಳಾಚಾ ಲಗ್ನಾ ಗೀತಾಂತ್ ಫರಕ್

ಮುಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಲಗ್ನಾ ವೆಳಾರ್ ವೊವ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ತೈಬರಿ ಕೇರಳಾಂತ್ ವೊವ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ತೆಂ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಸಂಗ್ರಹಕಾರಾಂನಿ ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂನಿ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ನಾ. ತಾಣಿಂ ಲಗ್ನಾ ವೆಳಾರ್ ಶೋಬಾನೆ ಮ್ಹಣ್ಟ್ಯಾತ್. ಹಿಂ ಶೋಬಾನೆ ವೊವಿ ಛಂದಾಸ್ಸಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂಯೀ ದಿಸ್ನಾ. ಹ್ಯಾ ಶೋಭಾನೆ ಗೀತಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಶ್ರೀ ಶರತ್‌ಚಂದ್ರ ಶೆಣ್ಯೆ ಹಾಣೆಂ, **'ಲೋಕಧನ'- ಕೇರಳಾಂತುಲೊ ಕೊಂಕಣೀ ಲೋಕವೇದ ಏಕ ವಳಖ'** ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ವಿವರಣ್ ಅಶೆಂ ಆಸಾ.

"ಲಗ್ನಾಚ್ಯಾ ಆಚಾರಾಂತ ವ್ಹೋರ ಉಚಾರಪ ಜಾತನಾ ವ್ಹರೇತಾ - ವ್ಹಕಲೇಕ ಎಕಲಾಂಯ ಪೆಸೋವನ ಸವಾಸಿಣ್ಯೋ ದೀವೆ ದಾಖಿಯತಾತ. ಹ್ಯಾ ವೇಳಾರ 'ಶೋಭಾನೆ

ಮ್ಹಣ್‌ಟಾತ. ಹಿಂ ಪಾರಂಪರಿತ ಗೀತಾಂ ಲೋಕವೇದಾಚಿಂ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್. ಶೋಭಾನಾಚಿಂ ಏಕೇಕ ಕಡವೆಂ ಜಾತನಾ ಮ್ಹಾಲಗಡೀಂ ಅಕ್ಷತಾಂ ಉಪಲಿತಾತ. ಮಂಗಲಾಚರಣಾಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಗೀತಾಂನೀ ದೇವಾಲೀ ಆನಿ ತಾಚೆ ಲೀಲೇಚೇ ಸ್ಮರಣ ಜಾತಾ, ವರ್ಣನಾ ಆಸತಾ.

ಹ್ಯಾ ಗೀತಾಂತ ಚಡ ಕರೂನ ಅವತಾರ ಪುರುಷಾಂಚೆ ಗೂಣ ಗಾಯತಾತ ಆನಿ ನವ ದಂಪತಿಕ ಮಂಗಳ ಮಾಗತಾತ.

"ಗೋವಾಳೇಲೆ ದೂದ ಲೋಣಿ ಚೋರೆಲ್ಯಾಕ
ಗೋಪ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಚೆ ಮಧೆಂ ನಾಚು ಕೆಲ್ಯೆಲಾಕ
ಕದಂಬಾ ಶಾಖಾ ವಯರ ಚಡುನು ಬೈಸಲ್ಯಾಕ
ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯಾಂಚೆ ಮುಕಾರ ಮುರಳೀ ವಾಜಿಲ್ಯಾಕ
ವಾಜಪ ಸಯತ ಆರ್ತಿದಾಕಯಾಯ, - **ಶೋಭಾನೆ**'

"ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಬಾಮಣಾಕ, ಬಾಲ ಮುಕುಂದಾಕ
ಜಲಾಂ ಭಿತರ ಮತ್ಸ್ಯ ರೂಪ ಘೆತಲ್ಯಾಕ
ಬಲಾ ಖಾತೀರ ಕೂರ್ಮು ಜಾವನು ವ್ಯಾಪಿಲ್ಲ್ಯಾಕ
ನೀಲ ವರ್ಣ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ರುಕ್ಮಿಣೀಕ
ಬಲ ಕೋರಸು ಆರತೀ ದಾಖಿಯತಾತ - **ಶೋಭಾನೆ!**"

ಹ್ಯಾ ತರಾಚ್ಯಾ ಇಬಿರಾ ಕಡವ್ಯಾಂನಿ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತ ಅವತಾರಾಂಚೀ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ ವಾಮನ, ನರಸಿಂಹ, ಕೃಷ್ಣ, ಬುದ್ಧ, ಕಲ್ಕೀ, ವೆಂಕಟೇಶ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಆದೀಂಚೀ ಸ್ಮರಣ ಜಾತಾ. ಲಗ್ನ ಜಾವನ ವ್ಹರೇತಾಲ್ಯಾ ಘರಾಂತ ಘರಭರವಣ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ವೇಳಾರ ವ್ಹರೇತಾಲಿ ಭಯಣಿ ತಾಂಕಾಂ ಆಡಾಯತಾ. '**ಘುಮರಾವೇಲ್ಯಾನ ವ್ಹರಪ**' ಆಡಾವನ ತೀ ತೆಂ '**ಕವಡ ದರತಾ**' ಆನಿ ಕಾಂಯ್ ಮಾಗಣ್ಯೊ ಕರತಾ. ತಿಚ್ಯೋ ಮಾಗಣ್ಯೋ ವ್ಹರೇತಾನ ವ್ಹಕಲೇನ ಮಾನ್ಯ ಕೆಲ್ಯೋ ಮ್ಹಣ್‌ಟನಾ ತಿ ಕವಡ ಸೋಡತಾ ಆನೀ ಘರಭರವಣ ಜಾತಾ. ಹೀ ಚಾಲ ಮಾಗೀರ ನಾ ಜಾಲೀ ತರೀಯ ಹೆಂ 'ಗೋವೂಳ' ಶೋಭಾನೇಚ್ಯಾ ರೂಪನ ಗಾಯತಾತ

'ನಂದ ಗೋಕುಲವಾಸು ದೇವಾಲೆ ಪುತಾಕ, ಬೀಷ್ಮ ರಾಯಾಲೆ ಧುವೆಕ
ಮೂರ್ತು ಕೋರಸು ಕೇಲೀ ವ್ಹಾರಡೀಕ
ಆದರು ಕೆಲೋ ಮಹಾಗಣಪತೀಕ, ನಾಲ್ಲು ದವ್ರೋರಸು,
ದೇವಕಾಯರೇ ಉಡಿದಾ ಮ್ಹೂರ್ತು, ಲಗ್ನ, ಕನ್ಯಾದಾನ, ದೆಡ್ಡೋ
ಘರ ಭರವಣೀ ಜಾತಾ ಸಮಯಾರೀ
ರಾಬಿಲೀ ಬಾಗಲಾರೀ ವ್ಹರೆತಾ ಭಯಣೀ - **ಶೋಭಾನೆ**

ಆನಿ ಏಕೇಕ ಕಡವೆಂ ಬಾವಾಚ್ಯಾ, ಭಾವಜೇಚ್ಯಾ, ಭಯಣೀಚ್ಯಾ ತರಪೇನ ಆಸತಾ. ಸಗಲೀಂಯ, '**ಶೋಭಾನೆ**' ಮ್ಹೂಣ ಅಖೇರ ಜಾತಾ. ಭಾವ ಸಾಂಗತಾ ಹೆಂ '**ತೂಂ ಬಾಗಲಾರೀ ರಾವಲ್ಯಾ ಇತ್ಯಾ ಖಾತೀರ?**' ಸಮಯ ಚುಕತಾ, ಘರ ಭರವಣೀ ಕೋರಸು. ವ್ಹಕಲೇಕ ನಾಂವ ಆಪೋವನ ಪೋವಾ ಚೊಳಕೆ ವಾಂಟೂನ, ತೋಂಡ ಗೋಡ ಕೋರಸು

...ತ್ತೇಲ್ಯಾ ಪಾಂವ್ಣ್ಯಾಂಯಾ' ಘರಾಣೇ ಸಾಂಗಾತಾ - 'ಏಕ ಅಮ್ಮಾ, ಪ್ರೇಟಾ ಧಾಕಲ್ಯಾ
...ಯಾಲೆಂ ಕಯ್ ಘಾವ - ಘರಾಣೇ ಅನಿ ಪಾವಂತಾ ನೇಯ - ನೇಣೇ. ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ
...ಪಾತಿಲೀ ರಾಬೆಲ್ಯಾಂ ಬಾಗಲಾರೀ. ಇತ್ಲೆಂ ಗೋ ವ್ಹಲ್ಯಾಯಿ ತುಂ ಮಾಘೆಂ ಪಾವಗೋಲ್ಯಾಪು
...ಸಿಲ್ಯಾ. ತುಕೇರ ಪಾಲೆಲೆ ಪುತ್ರೀಕ ತುಂ ವಿಸ್ರ ನೆ' ಹೀ ತಿಚೀ ಮಾಗಣೇ ಮಾನ್ಯ
ರತ್ತಾಂವ ತೀ ಕವತ ಸೋಡತಾ!

'ವ್ಹರಣ ವಚೂನ ಲಗ್ನ ಜಾವಂಕ
ಘರ ಘರಾಂಕ ಸುಮಯಾರಿ ಘರಾಣ್ಯಾನ
ಘರಲೆಂ ಕವತ ಸಾಂಗತಾಂ ಆಯಿಕ

(ವ್ಹರತಾಂವ ಘರಾಣಿ ವ್ಹರತಾನ ಗೃಹ ಪ್ರವೇಶ ಕರಚೆ ವೇಳಾರ ದಾರ ಅಡಯತಾ ...ಜಾಯ್ ಪಾಚೆ ಘರೇಕ ತಿಚೆ ಪುತಾಕ ಲಗ್ನ ಕರೂನ ದಿತಾಂ ಮ್ಹಣ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಕರೂನ ದಾರಾರ ...ನ ಪೂರಾ ಸರತಾ ಹೇಂಚ ಹ್ಯಾ ಗೀತಾಚೆಂ ವಿಷಯ್)

'ಸುನೇಕ ಘರಾಂತ ಹಾಡಚೇಂ ಏಕ ಗೀತ ಅಸಾ ಪುಣ್ ಅತಾಂ ಪ್ರಚಾರಾರ ನಾ. ಪ್ರೀಯಂ ಬಾಳಿಮಾಹಾಬೇ ಬಾಯಿ ಆಶಿಲ್ಲೀ ಮ್ಹಣ ಜಾಣವತಾ ತೆಂ ಗೀತ ಅಶೆಂ

'ಅಡೆ ಮಾಡೆ ಗಾಡಪಿಲೆ
ತಾಪೆ ಉಂಬಾರೀ
ಹಾಂತೂಳೆಂ ಜಸೇರೀ ಕಾಪಡ ತೀಂ
ಜೋಗಯ ಬೆಸಲಿಂ ತಾಪೆರೀ

ಯೋರೇ ಪುತಾ ಉಜವೆ ಮಾಂಡಿರೀ,
ಯೋ ಗೋ ಸುನೆ ದಾವೆ ಮಾಂಡೀರಿ
ಬಾಪಾನ ಕಲೀ ಗೋ ಧನರಾಶೀ
ಆಜೆನ ಕಲೀ ಗೋ ಕನಕೇಶೀ

ಅಮ್ಮಾನ ವಾಡಯಲೀ ಗೋ
ಬಾರಾಯ ವರ್ಷ
ಆಜೀ ತುಮಚೆ ಹಾತೀಂ ದಿಲೀ ಗೋ,
ಪಾಲನ ಕರಾಯವ್ರೋ

ಬಾರಿ ವೀಡೆ ಚಟುವಾಂತುಂ,
ಹಾತಿ ವ್ಹಕಲೇಕ ಮಾಂಟವಾಂತುಂ
ವ್ಹಕಲೇಲಿ ಮಾಯ ಬಾಪೂಸ
ಗಂಗೆಚೆಂ ಉದಾಕ, ಪಾಲನ ಕರಾಯ ವ್ರೋ' -

ಹೆಂ ಪುಣಿ ತಶೆಂ ಸ್ಪಷ್ಟ, ವ್ಹಯ ಆಸತಾ ವಿಂಯತರೀ ಮ್ಹಣಪ್ಯಾಲೀ ಯಾವ ಚುಕಲ್ಯಾ ...ವಾ ಬರೋವನ ಕಾಡತಲ್ಯಾಕ ಘುಸಪ ಲಾಗಲಾ ಮ್ಹಣ ದಿಸತಾ.

ಲಗ್ನಾ ವೇಳಾರ ನ್ಹಯ ತರೀಯ ತಾಚ್ಯಾ ಘಾಟಲ್ಯಾ ದಿಸಾಂನೀ ಮ್ಹೊಣಚೆ ಕಾಂಯ ಗೀತ ಆಸಾತ

‘ಫ್ರೋವಾ ಭಿತರ ಫೋವ್
ಫುಲಯಿಲ್ಲೊ ಫೋವ್ರ
ಬಾಯಲೆ ಮೋಗಾ ಫೋವ್ರೂ
ವ್ಹೊರೇತ ಆಮಗೆಲೋ!

ವ್ಹಕಲ ಬಾಯೆ ಗೋರೀ
ವ್ಹರೇತಾ ಮನಾಂತ ಗೇಲೀ-
ಕಾಜಲ ದೊಳ್ಯಾಂ ಸುಯಲೇಲೀ
ನದರ ಕಾಳೀ!’

ಅಶೆ ಫೋವ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ರೂಪಾನ ಆಶಿಲ್ಲ್ಯೋ ಹೋ ಗೀತ ಆತಾಂ ಖಂಯಚ ಆಯಾಕೂಕ ಮೆಳನಾ! ಗೀತಾಚಾ ಅಂತಾಕ ಅಶೀ -

‘ಆಮೀ ಮ್ಹಳೀ ವ್ರೋವೀ
ತಿಕಾ ಖರೀ ದಿಸಲೀ
ಖರೀ ದಿಸೂನ ಮನಾಂತೂಂ
ವ್ಹೊಕಲ ಬಾಯ ಹಾಸಲೀ!" [227]

8.5.3 ಘಟನಾ ಪ್ರದಾನ್ ಲೋಕ್‌ಗಿತಾಂ

ಕೇರಳಾಂತಲೀ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಘಟನಾ ಪ್ರಧಾನ್ ಲೋಕ್‌ಗಿತಾಂ ಆಸಾತ್. ಹಾಂಕ ‘ವಳಾರ’ ‘ಗಣಪತಿಚೊ ಲಾಡು’, ‘ಕೃಷ್ಣಲೀಲಾ’ ‘ಬೋವಾಳೀ ಗಾಯ’ ಆದಿ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ ಕಾಂಯ ಘಟನೇಚೇರ ಆಧಾರೂನ ಆಸಾತ. ಪ್ರೊ| ಆರ್ ಕೆ.ರಾವಾನ್ ಸಾಂಗ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್

“ಏಕ ಸಂದೇಶ ಕಾವ್ಯಾ ಚೆಂ ಸರ್ವಯ ಲಕ್ಷಣಾಂ ‘ವಳಾರ’ ನಾಂವಾಂಚೆ ಲೋಕ್ ಗೀತಾಂತ ಮೇಳನ ಆಸಾತ. ಕಾವ್ಯಾ ಚೀ ನಾಯಿಕಾ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಲಗ್ನ ಜಾವನ ಆಪಣಾಲೆ ಮಾಂವಾಂಚೆ ಘರಾಕ ಆಯಲೀ. ತಿಕಾ ಬಾಪಾನ ಅಂದಣ-ಪಿಂದಣ ಸರ್ವಯ ದಿಲ್ಲೆಂ, ಪುಣ ತಾಕ ಫಾಂಟಚಾಕ ಖವಲೋ ದಿಲ್ಲೊ ನಾ. ಮಾಂವಾಲೆ ಘರಕಾರೀ ಗೋಪಾಲಕ ಆಶಿಲ್ಲೆ. ಖವಲ್ಯಾ ಖಾತೀರ ಕೆನ್ನಾಯ ತಿಚ್ಯೋ ನಣಂದೋ ಜಾವ್ರೋ ಸಗಟಯ ತಿಕಾ ಹಿಣಸಾಯತಾಲೀಂ. ರುಕ್ಮಿಣೀ ತಾಚಾನ ವ್ಹಡ ದುಖ ಪಾವಲೀ. ಪರಂತು ಬಾಪಾಚೆ ಘರಾಕ ಹೆಂ ಖಬರ ಸಾಂಗೂನ ಧಾಡೂಕ ತಿಕಾ ಮೇಳ ನ್ಹೆ. ಏಕ ದೀಸ ತೀಣೆ ವಾಟೇನ ವತಲ್ಯಾ ಏಕ ವಳಾರಾಕ ದೆಕಲೋ ತಾಕಾ ಮ್ಹಳೆಂ.

‘ವಾಟೇನ ವತಲ್ಯಾ
ವಾಟೇಚೆ ವಳಾರಾ
ರುಕ್ಮಿಣೀಂ ಕುಳಾರಾ
ಬೋಲಾವಿಲಾಂ’

ಪರಂತು ವಳಾರ ತಿಚೆ ಘರ ದಾರ ಕಾಂಯ ನೆಣ. ತೋ ಜಾಪ ದಿತಾ.

'ಹಾಂವ ನೇಣಾ ವಾಟ
ಹಾಂವ ನೇಣಾ ತೀಟ
ಹಾಂವ ನೇಣಾ ರುಕ್ಮಿಣೀಂ
ಮಾಂಯ್ - ಬಾಪ'

ಆತಾಂ ರುಕ್ಮಿಣೀಂ ತಾಕಾ ಸಾಂಗತಾ

'ಏಕ ಧಾರೀ ಚಂಪಾ,
ಏಕ ಧಾರೀ ಆಂಬಾ
ತೆಂ ಘರ ರುಕ್ಮಿಣೀ
ಬಾಯೀ ಬಾಪಾ'

ಅಶಿಂ ಸಂವಾದ ರೀತಿರ ಹ್ಯಾ ಲೋಕಗೀತಾಚೀ ರಚನಾ ಆಸಾ. ಉಪರಾಂತ ವಳಾರ ರುಕ್ಮಿಣೀಚೆ ಘಳಾರ ವತಾ. ರುಕ್ಮಿಣೀಚೋ ಸಂದೇಶ ತಿಚೆ ಮಾಂಯ ಬಾಪಾಕ ಪಾವಯತಾ. ಪರಂತು ಘರಾಂತಲೀ ಕೋಣೇಯ ತಿಚೆ ಸಂದೇಶಾಕ ಲಾಗೂನ ತಿಚೆ ಘರಾಕ ವಚಾಕ ತಯ್ಯಾರ ನಾ. ಆಖಿರ ರುಕ್ಮಿಣೀಚೋ ಭಾವು ವ್ಯಾಪಾರಾ ಥಾಕೂನ ಘರಾಕ ಯೇತಾಕೂಚ ಭಯಣೀಚೋ ಸಂದೇಶು ಆಯಕೂನ ತುರಂತ ಭಾಯರ ಸರೂನ ತಿಚೆ ಘರಾಕ ಪಾವಂತಾ. ದೂರಾಸೂನ ಯೆವಂಚೆ ಭಾವಾಕ ಭಯಣ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಸ್ವಾಗತ ಸತ್ಕಾರ ಕರತಾ.

'ದೂರಾ ಜಾ ಥಾಕೂನು
ಬಂಧು ಜೋ ದೆಖೀಲಾ
ಪಾಟು ಜೋ ಸೊಡಿಲಾ
ಸುವರ್ಣಾಚೋ
ಏಕ ಹಾತೀಂ ತಾಂಬಿಯಾ
ಏಕ ಹಾತೀಂ ಪಾಡವಾ
ಪಾಯ ಧುಯತಾ
ಬಂಧುವಾ ರುಕ್ಮಿಣೀ'

ಪಾಯ ಧುಯಂಚೆ ವೇಳಾರ ಭಯಣೀಚೆ ದೊಳ್ಯಾಂತ ದುಖಾಂ ಆಯಲೀಂ ಹೇಂ ಪಳೆವನು ಭಾವ ತಿಕಾ ವಿಚಾರತಾ

'ಆಜೀ ಇತೆಂ ಜಾಲೆಂ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಭಯಣೀ?'

ತ್ಯಾ ವೇಳಾರ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಭಯಣ ಜಾಪ ದಿತಾ

'ಲಂದೂ-ಪಂದೂ
ದಿಲ್ಲೆಂ ಮುಖಿರೆ ಭಾವಾ,
ಬಿವಲ್ಯಾ ಖಾತೀರೀ
ಮಾಂಯೊ ಹಿಣಸಿಂತೀಂ'

ಮಾಂಯೋ ರೆ ಹಿಣಸಿಂತೀಂ

ನಣಂದೋ ಜಾವ್ರೋ ದಿಂತೀಂ

ಶೇಜಾರಘರಚ್ಯೋ ಬಾಯಲೋ

ವ್ಹಯ ವ್ಹಯ ಮ್ಹಣತೀಂ

ಹೇಂ ಆಯಕಚಾಕ ಭಾವಾನ ತುರಂತ ಥಂಯಂಚ ಶೆರೀಕ ಬೈಸೋವನ ಸುವರ್ಣಾಂಚೋ ಖಿವಲೋ ಆನೀ ರುಪ್ಯಾಂಚೀ ದೋರೀ ಧಾಡೋವನ ದೀವಯಲೀ. ರುಕ್ಮಿಣೀ ಆತಾಂ ಆನಂದ ಪಾವಲೀ. ಖಿವಲ್ಯಾನ ತಿಣೆಂ ತಾಕ ಘಾಂಟುಕ ಪ್ರಾರಂಭ ಕೆಲೆಂ ಗೀತ ಅಶೀ ಸಮಾಪ್ತ ಜಾತಾ.

'ಸುವರ್ಣಾಂಚೋ ಖಿವಲೋ

ರುಪಯಾಚೀ ದೋರೀ

ತಾಕ ಘಾಂಟಿತಾ

ಗೋರೀ ರುಕ್ಮಿಣೀ

ತಾಕ ಚಾಳತಾ ತಾಕ ಚಾಳತಾ

ಖಿವಲ್ಯಾ ಲಾಗಲೋ ಗೂಳೋ

ತಾಂತು ದೆಕಿಲಾ ತಿಳೊ

ಕುಂಕುಮೇಚೋ'

ರುಕ್ಮಿಣೀಚೆ ಮಾಯ- ಬಾಪ, ಕೊಣೇಯ ತಿಚೀ ಮಾಗಣೀ ಆಯಕಚಾಕ ತಯ್ಯಾರ ಜಾಲೆ ನಾ. ಪರಂತು ಭಾವಾನ ತುರಂತ ಯೇವನ ತಿಚೆ ಮಾಗಣೀ ಸಾಧ್ಯ ಕರೂನ ದಿಲ್ಲೀ. ತಿಚೀ ದುಖಾಂ ದೂರಾ ಕರೂನ ದಿಲ್ಲಿಂ. ಭಾವೂ ಆನೀ ಭಯಣಿ ಹಾಂಚೆ ಮದ್ಧೆಂ ಆಸಚೋ ಪವಿತ್ರ ಆನೀ ನಿರ್ಮಲ ಸ್ನೇಹ ಭಾವನಾ ಸಂಪನ್ನ ಗೀತಕಾರಾನ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ನಮೂನಚೇರ ಪ್ರಕಟ ಕೆಲಾ. ಮಾತ್ರನ್ಹಯ, ಆಜೀಯ ಅಂದಣಾ ಖಾತೀರ ಆತ್ಮಹತ್ಯಾ ಮೆರೇನ ಕರಚೆಂ ಖಬರ ಪ್ರತಿದಿನ ಆಮೀ ಸಮಾಚಾರ ಪತ್ರಾಚೇರ ವಿಶೇಷ ಕರನ ಸಾರಸ್ವತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜಾಂತ ಸ್ತ್ರೀಧನ (dowry) ಸಂಪ್ರದಾಯಾಕ ಪರಿಹಾಸ ಕರನ, ತ್ಯಾ ಖಾತರ ಆಮಚೆಗೆಲ್ಯೊ ಚೆಲಿಯೋ ಲಗ್ನಾಚೆ ಉಪರಾಂತ ಮಾವಾಲೆ ಘರಾಕ ಭೋಗಚೆಂ ದುಖಿ ಆನಿ ಸಂಕಷ್ಟ, ಸುಂದರ, ಸರಸ ಆನೀ ಸಂವೇದನ ಶೀಲ ರೀತಿರ ಹ್ಯಾ ಲೋಕಗೀತಾಂತ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕೆಲಾ. ಹೆಂ ಕಳಂಕ ಆಜೀಯ ಧುವನ - ಪುಸೂನ ದೂರಾ ಕರಚಾಕ ಸಮಾಜಾಕ ಜಾಲೆ ನಾ. ಮ್ಹಳೆಲೆಂಚ ಗೀತಕಾರ ಸಂಕೇತ ಕರತಾ. ಇತರ ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ಭಾಸಾಂತ ಸಂದೇಶ ಕಾವ್ಯಾಚೆಂ ನಿರ್ಮಾಣ ಜಾವಂಚೆ ಭೋ ಫುಡೆಚಿ ಕೊಂಕಣೀ ಭಾಸೆಂತ ಸಂದೇಶ ಕಾವ್ಯಾಚೆಂ ಬೀಂ ಉಪಜಲೆಂ, ಹೇಂ ಕೊಂಕಣೀ ಭಾಸಾ ಪ್ರೇಮ್ಯಾಂಕ ವ್ಹಡ ಗೌರವಾಚೆಂ ಖಬರ.[228]

8.5.4. ಕೇರಳಾಂತ್ಲಿಂ ಪಾಳಣೆ ಆನಿ ಬಾಲವಾಡಿ ಗಿತಾಂ

ಕೇರಳಾಂತ್ ಭುಗ್ಯಾಂ ಖಾತಿರ್ ರಚಲ್ಲಿಂ ಅನ್ಯೇಕ್ ಗಿತಾಂ ಆಸಾತ್. ಪುಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೆಚಿಂ ಪಾಳಣೆಗೀತಾಂ ಬೋವ್ ಅಪ್ರೂಪ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್. ಪ್ರೋ| ಆರ್. ಕೆ. ರಾವಾನ್ ಸಾಂಗ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಚಡ್ ಕರುನ್ ಮರಾಠಿ ಆನಿ ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆಂತ್ ರಚ್‌ಲ್ಲಿಂ ಪಾಳಣೆಂ ಗೀತಾಂ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕರ್ರಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ.

ಪ್ರೊ. ಆರ್. ಕೆ. ರಾವಾನ್ 'ಕೇರಳಾಂತ್ಲೀಂ ಕೊಂಕಣೀ ಲೋಕ ಗೀತಾಂ' ಸಂಕಲನಾಂತ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಂ ಥೊಡಿಂ ಜಾಳ್ ಗೀತಾಂ ಹಾಂಗಾಸರ್ ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ ದಿಲ್ಯಾಂತ್.

i. ಘರಾಂಗ್ಣಾಲಿಂ ಬಾವಲಿಂ
ತೆಂ ಹಾಂಗಾ ಕಶೀ ಪಾವಲಿಂ
ತೆಂ ಘಾಲುಂ ಮಾಗತಾ ಚೋಳೀ
ನೈಸುಂ ಮಾಗತಾ ವಸ್ತ್ರ
ಬಾವ್ಲಾಂ ಮಾಗತಾ ಫೋಳೀ
ಪೋಶಿಯೇರಿ ತುಪ
ತ್ಯಾ ಘರಾಂಗ್ಣಾಲಿಂ ರೂಪ
ರೂಪ ರೆ ತೆಂ ರೂಪ

ii. ಕಾಳೊ ಮೆಂಡೊ ಕಾಳೊ
ಕಾಕ್ಯಾಕ ಏಪ ದೋಳೊ
ಅಷ್ಟೆ ಲೆ ಘುವೆ ನಿವಳಾರ ಆಸಾ
ಕಾಳೆ ಸಿಂದೂ ತೀಳೊ
ಕಾದೊ ಮೆಂಡೊ ಚೋರು
ಕಾಕ್ಯಾಕ ಮಾರಲೊ ಮಾರೂ
ಮಾರೂ ಕಾಳೊ ಪ್ಲೀರು
ಪ್ಲೀರು ಜಾಲೊ ಘಾರೂ
ಕಾಕ್ಯಾ ಮಾರಲೊ ಪಾಕಾರ
ಕಾಕೊ ದಾವಲೊ ಪಾಕ್ಯಾರ
ಧಾವನು ಧಾವನು ಧಾವನು ಗೋ ಧುವೆ
ಪೈಸಲೊ ತೋ ರುಕಾರ

iii ಆತಾ ಮಾತಾ
ತಾಕ ನಾತಾ
ಕೇಳ್ಯಾ ಫಡೀನ
ವಾಡಿ ನಾತಾ
ಆತಾ ಗೆಲೀ ತಾಕಾಕ
ಸುಂಗ್ಯಾನ ಧರಲೊ ನಾಂಕಾಕ
ಸೋಡಿ ಮಿಜೆ ನಾಂಕ
ಧರಿ ತುಜ್ಯಂ ತಾಕ

iv. ಜೋ ಕರಿನ ಬಾಳಾಕ
ನಿಂದ ಆಯಾಲೀ ದೋಳ್ಯಾಂಕ
ಜುಂ ಕಾಡೀನ ಪಾಳ್ಗ್ಯಾಕ
ಗೋರೆ ಬಾಳಾಬ್ಯಾ
- ಜೋ ಕರೀನ... ... ...
ಗೋರೆ ಬಾಳಾಬ್ಯಾ ಆಳಿಯೆ
ಘರ ಬಾಂದೂ ಮಾಳಿಯೆ
ಘರಾಬ್ಯಾ ಸಾವಳಿ
ಪಾಳಣೆ ಬಾಂದೂ
- ಜೋ ಕರೀನ... ... ...
ಪಾಳಣ್ಯಾಚೆ ವಯರೀ
ಬಾಂದಿಲಾ ಶಿಂಗಾರೂ
ಸುಖೀ ಗೋವಿಂದೂ
ನಿದ್ರಾ ಕರೀ
- ಜೋ ಕರಿನ... ... ...

v. ಜೋಯ ಪುತಾ ಜೋಯ
ಜೋಯ ಕರೂಂ ತುಕಾ
ಪಾಳಣೆ ಘಾಲೂಂ ರುಕಾ
ಜಂದನಾಚೆ
- ಜೋಯ ಪುತಾ... ... ...

ಚಂದನಾಚೆ ರುಕಾ
ಸುವರ್ಣಾಚ್ಯೊ ದೋರಿಯೋ
ಜೂಂ ಕಾಡತಾಯ ರಾಣೀಯೊ
ಆಮಚೆ ಪುತಾ ಮಾವಸೀಯೊ
- ಜೋಯ ಪುತಾ... ... ...

ಶಿರಪುಟಾಚೀ ನ್ಹಾಣೀ
ನ್ಹಾಣಿಯಾಂ ನ್ಹಾಣೋವ್ಯಾ
ಎಕ ಉತ್ತರ ಜಾಣೋವ್ಯಾ
ಆಮಗೇಲ ಪುತಾಲೆ ಮಾವಳ್ಯಾ ಕ
- ಜೋಯ ಪುತಾ... ... ... [229]

ವೊವಿಯೊ ಆನಿ ದೊತಿಯೊಚೊ ಅಧ್ಯಾಯಾಂತ್ ಗೋಂಯ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಆನಿ ಕೇರಳ ಅಸೆಂ ಸಮಗ್ರ ಕೊಂಕಣಿ ಪಟ್ಟೆಂತ್ಲಿಂ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ ವೊವಿಯೆ ರುಪಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಹಾಂಗಾಂ ಥೊಡಿಂ ತರೀ ದೀಂವ್ಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲಾಂ. ಲೋಕ್ ಗೀತಾಂ ಆನಿಕೀಯೀ ಸಬಾರ್ ಆಸೊಂಕ್ ಪುರೊ. ಹಾಂಗಾ ಉದ್ದೇಶ್ - ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯೊ ಲೋಕ್ ಗೀತಾಂತ್ ವಿಶೇಷ್ ಫರಕ್ ನಾ, ತೊ ಎಕ್ ಜನಾಂಗ್, ತೊ ಖಂಯ್ ಖಂಯ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾರಿ, ಥಂಯ್ ಥಂಯ್ ಹಿ ಲೋಕ್ ಗೀತಾಂ ಆನಿ ಲೋಕ್ ನಾಚ್ ವರ್ನ್ ಗೆಲೊ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಿವಾಳ್ ದವರ್‍ಲಿ ಮ್ಹುಣ್ ಪಾಚಾರುಂಚೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಪೂರ್ವಿಲ್ಲೆಂ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಕಥೊಲಿಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂಚೆಂ ಕಾಜಾರ್

ಆಪ್ರೊಸಾಚ್ಯೆ ಪೊಶಿಯೆ, ಮುಯಾಂಚ್ಯೊ ತಾಳಿ, ಆಯಾಪ್ಯೊ ನಾರಿ, ಚೊವ್ಗಿ ರೋಸ್ ಲಾಯ್

ಕಾನಿಂ ಘಾಲೆಂ ತೇಲ್, ಕಪೊಲಿಂ ಕಾಡ್ಲೊ ಖುರಿಸ್, ವಯ್ಲ್ಯಾಂಟಯ್ಲೊ ಜೆಜು ಕ್ರಿಸ್ತ್, ಮೊಕ್ಲೆರ್ ಪಸಾಂವ್ ಪಿತ್

ರೋಸ್ ಕಾಡ್ಚ್ಯಾ ಯೆಜ್ಮಾನಿನ್, ಮನಿಂ ಧರ್ಲ್ಯಾಂ ತೆಸಾಂವ್, ದಿ ಮಾಯೆ ಬೆಸಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಿಣಿ ಕೊಸೆಸಾಂವ್

ಆಪ್ರೊಸಾಚಿ ವಾಟ್ಲಿ, ಕಾಸ್ಗಾರಾನ್ ಪೆಟ್ಲಿ, ರುಜಾಯ್ ಮಾಯ್ ಭೆಟ್ಲಿ, ಹ್ಯಾ ರೊಸಾಲಾಗಿಂ

ಕಾನಿಂ ತಾಳ್ವೆ ತೇಲ್ ಘಾಲ್ಸ್, ಬಸಯಾ ಬಾಂಕಾ, ಪಯ್ಲೊ ಮಾನ್ ತುಕಾ, ಸರ್ಗಿಂಚ್ಯಾ ದೆವಾ ಬಾಪಾ

ಫುಲ್-ಫಾಂಗಾರ್ ಮಾಳ್, ಸ್ನೆಹಳ್ ಸೊಬಿತೆಂ, ತಾಳ್ಯೊ ಆಯೊತೆಂ, ಫುಲಾ-ಫಾಂಗಾರಾಚೆಂ

ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಾವ್ಲೆ, ಮಾತಿಯಾಂಚೊ ಫೊಂಕ್, ಮೊಗಾಚೊ ಮೊಸ್, ಪೊಕ್ತ ಬಾಪಾಯಿಚೊ

ತಾಂಬ್ಯಾಚಾ ಘಾಗರ್, ತಾಪಯಿಲಾಂ ಪಾಣಿ, ಸ್ನೆಹಳ್ ಸ್ನಾನಾ ಸ್ನಾನ್, ಆಜ್ ಅಂಕ್ವಾರ್ ಪಣಂ

‘ತರಿಂ ವಾಃ್ ಆಂಬೊಟ್ ಸುಬ್ಬಾ ಬಾಯ್ಲ್ ಗುಮಟ್ ಮ್ಹಣ್ ಏಕ್ ಪದ್ ಆಸಾ. ಹಾಂಗಾ ಗುಮಟ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸೊಭಿತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಅರ್ಥಾನ್ ಹೊ ಶಬ್ದ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಜಾಲಾ.

9.2. ಗುಮಟ್ ವಾಜಂತ್ರಾಚೆಂ ವೃತ್ತಾಂತ್:

ಗುಮ್ಟಾಚಿ ಕಳ್ಶಿ ಕುಂಬಾರಾ ಕಡೆ ಸಾಂಗೂನ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಕರಯ್ಜಾಯ್ ಆಸ್ಲಿ. ಏಕಃ ಕಳ್ಶಿಚೆಂ ಮಾಪ್ ತಾಂತುಂ ಸೊಂಬ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ತೆ ಮೊಡ್ಕೆ ರುಪಾಚ್ಯಾ ಆಯ್ದಾನಾಕ್ ‘ಕಳ್ಶಿ’ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಅಪ್ಲ್ಯಾಚಾ ಮಾತಿಯೆನ್ ಪರಿಣತ್ ಕುಂಬಾರ್ ಕಳ್ಶ್ಯೆಚಾ ಯಾ ಮಾದಿಯಾಚಾ ಆಕಾರಾರ್ ದೋನ್ ತೊಂಡಾಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ; ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಏಕ್ ರೂಂದ್ ಆನಿ ಆನ್ಯೆಕ್ ಅಶೀರ್ ತೊಂಡಾಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಮೊಡ್ಕಿ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾ. ಅಶೆಂ ಕುಂಬಾರಾನ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಕಳ್ಶಿ ಜಿಪಿ ಆಸ್ತಾ. ತಿ ಕಳ್ಶಿ ಫುಟ್ ಜಾಯ್ನಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಘಾಲ್ನ್ ಶಿಜಂವ್ಕ್ ಆಸಾ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಇಲ್ಲೆಂ ಭಾತಣಾಚ್ಯಾ ಉಜ್ಯಾನ್ ಒಳ್ಸಂಕ್ ಆಸಾ. ತ್ಯಾ ನಂತರ್ ಆಂಬ್ಯಾಚಿ ಪಾನಾಂ ಮುಡ್ಡುನ್ ವ ಹೆರ್ ಕನೆರ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ರೂಕಾಚ್ಯೊ ಸಾಲಿ ಮುಡ್ಡುನ್ ರೋಸ್ ಪುಸ್ತಾತ್. ಅಶೆಂ ಒಳ್ಸಾಲ್ಲಿ ಕಳ್ಶಿ ಪಳೆಂವ್ಕಾಯಿ ಸೊಬಿತ್, ಘಟ್ ಆನಿ ಬರೊ ಆವಾಜ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ಬರೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಪ್ರೂರ್ಣ್ ಒಳ್ಸಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕಳ್ಶ್ಯೆಚ್ಯಾ ರೂಂದ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಕ್ ‘ಗಾರಾ’ಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ, ಮ್ಹಣ್ಜೆಂ ಅಣ್ಸಿಚ್ಯಾ ನಾರಾಚ್ಯಾ ದೊರಿಯೆನ್ ಜಿಗ್ಡುನ್ ಬಾಂದ್ತಾತ್. (ಮ್ಹಡ್ಲಿ ಅಣ್ಸಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಅಣ್ಸಾಚ್ಯಾ ಜಾತಿಚೆಂ ಕಾಟ್ ಝಾಡ್, ಹಾಚಿ ಪಾನಾಂ ಅಣ್ಸಾಚಾ ಝಾಡಾಚ್ಯಾ ಪಾನಾಂ ಬರಿಚ್ಚ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಅಣ್ಸಾಚಾ ಪಾನಾಂಚಾಕೀ ದಾಟ್ ರೂಂದ್ ಆನಿ ದೀಗ್ ಆಸೊನ್ ದೆಗಾಂನಿ ಕಾಂಟೆ ಆಸ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಓಂಯ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಹಾಕಾ ಅಣ್ಸಾ ಜಾಯ್ನಾಂತ್. ಹಾಚ್ಯಾ ಪಾನಾಂಕ್ ಬಾರೀಕ್ ನಾರ್ ಆಸೊನ್ 4 – 5 ಮೂಟ್‌ಭರ್ ನಾರ್ ಮೆಳ್ತಾ. ನಾರ್ ಜಿವೆಂಚ್ ಕಾಡ್ಯೆತ್ ಯಾ ಪಾನಾಂ ಉಕ್ಡುನ್ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಜಾತಾ. ಉಕ್ಡಿಲ್ಲಿಂ ಪಾನಾಂ ಥಾವ್ನ್ ನಾರ್ ಸುಲಭಾಯೆನ್ ಮೆಕ್ಳೆಂ ಕರ್ಯೆತಾ. ಹ್ಯಾ ನಾರಾಚಿ ದೊರಿ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಟಂಗೀಸಾ ಬರಿ ಭಾರೀ ಘಟ್ ಆಸ್ತಾ. ಹಿ ಮೊಡ್ಕಿ ಸಾಡಾರ್ನ್ ದೇಡ್ ಫೀಟ್ ದೀಗ್ ಆನಿ ಏಕ್ ಫೀಟ್ ಮೊಟಿ ಆಸ್ತಾ. ಕಳ್ಶಿ ಆಡ್ ದವರ್ಲ್ಯಾರ್ ಉಜ್ಯಾ ಕುಶಿಕ್ ಆಸ್ಚೆಂ ತೋಂಡ್ ದೇಡ್ ಗೇಣಾ ತಿತ್ಲೆಂ ರೂಂದ್ ಆಸ್ತಾ. ದಾವ್ಯಾ ಕುಶಿಚೆಂ ತೋಂಡ್ ಭಾಯ್ರ್ ಮಿರ್ಡ್ಯೊನ್ ತ್ತಳಾತಾ ಭಿತರ್ ದರ್ಚ್ಯಾ ತಿತ್ಲೆಂ ಲ್ಹಾನ್ ಆಸ್ತಾ. ರೂಂದ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ತೊಂಡಾಕ್ ಗುಮ್ಟಾಚೊ ‘ಕಟ್,’ ಮಧೆಂ ಫುಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಬರಿಂ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ವಿಭಾಗಾಕ್ ‘ಪೋಟ್’ ಆನಿ ದಾವ್ಯಾ ಕುಶಿಚ್ಯಾ ಲ್ಹಾನ್ ತೊಂಡಾಕ್ ‘ದುಮ್ಕೊ’ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ‘ಕಟಾ’ಕ್ ಗಾರಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಅಂರ್ಡುನ್ ಬಾಂದ್ಲ್ಯಾರ್ ‘ಗುಮಾಟ್’ ತಯಾರ್. ಗುಮ್ಟಾಚ್ಯಾ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾರ್ ಉಜ್ಯಾ ಹಾತಾನ್ ಥಾಪಿ ಮಾರ್ತಾನಾ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ರಿತಿಚೊ ಆವಾಜ್ ಯೆತಾ. ಅಶೆಂ ಮ್ಹಾಜಯ್ತಾನಾ ದಾವ್ಯಾ ಹಾತಾಚ್ಯಾ ತ್ತಳಾತಾನ್ ‘ದುಮ್ಕೊ’ ಧಾಂಪುನ್ ಉಗ್ತಾವ್ನ್ ಪಾರ್ಚ್ಯಾ ಮ್ಹಾಳ್ಯಾಕ್, ಸಬ್ದಾಚಾ ತರಂಗಾಕ್ ಅಪ್ಯಾಸ್ ಮೆಳ್ತಾ ಆನಿ ಗುಮ್ಟಾಚೊ ಆವಾಜ್ ಏಕಾ ನಿಯಂತ್ರಿತ್ ರಿತಿಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ತಾ.

9.2.1 ಗುಮ್ಮಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಆನಿ 'ಗಾರ್':

ಗುಮ್ಮಾಚ್ಯಾ ಕಳ್ಶೆಕ್ 'ಗಾರಾ'ಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಬಾಂದ್ತಾತ್. 'ಗಾರ್' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ? 'ಗಾರ್' ಏಕ್ ಶಿರ್ಡಾಚ್ಯಾ ಜಾತಿಚಿ ಶಿರ್ಡ್ಯಾಚಾರ್‍ಯೀ ಜಾಯ್ತೆಂ ವ್ಹಡ್ ಆಸ್ಚಿಂ, ರಾನಾಂತ್ ವಾಟ್ಯಾಂನಿ, ರೂಕಾಂಚ್ಯಾ ಬೀಳಾಂನಿ, ಫಾತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಇಡ್ಕ್ಯಾಂನಿ ರಿಗಿ ಮುಯೆಲಿ ವಾವ್ರ್ ಜಿಯೆಂವ್ಚಿ ಜಿವ್ಜಂತಾಂಚ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚಿ ಏಕ್ ಜೆವಿ. ಇಂಗ್ಲಿಷಾಂತ್ ತಾಕಾ – (MONITOR LIZARD) ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್. ಹ್ಯಾ ಗಾರಾಂ ಪೈಕಿ ದೋನ್ ಜಾತಿ ಆಸಾತ್. ಏಕ್ ಸಾದೆಂ (ಕಾಳೆಂ) ಗಾರ್, ಆನ್ಯೇಕ್ ಗೊರೆಂ ಗಾರ್. ಗೊರ್ಯಾ ಗಾರಾಕ್ 'ತುಪೆಂ ಗಾರ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಗುಮ್ಮಾಕ್ ಗಾರಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂಚ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್. ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಗಾರಾಚ್ಯಾ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾಕ್ ಘಾಯ್ತ್ಯಾ ಕುಶಿನ್ ಖವ್ಳ್ಯಾಂ ಆಸಾತ್. ಹೆರ್ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾಚಾಕೀ ಗಾರಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಘಟ್. ಗುಮ್ಮ ತಸಲ್ಯಾ ಮಾತಿಯೆಚ್ಯಾ ಸಾಧನಾಕ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ. ಗುಮ್ಮಾಚಿ ಕಳ್ಶಿ ಮಾತಿಯೆಚಿ. ಸುಲಭಾಯೆನ್ ಫುಟ್ಚೊ ಸಂದರ್ಭ್ ಚಡ್. ಗಾರಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಏಕ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಆಂವ್ಡುನ್ ಬಾಂದ್ಲ್ಯಾರ್ ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾಕ್ ಸಡಿಳ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಗುಮ್ಮಾಕ್ ಸೊಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಸಂಗೀತ್ ಸಾಧನಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಟಮ್ಕೆಕ್ (ಬಿಂಜೀರಾ) ಗಾರಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಚಡ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್.

'ಗಾರಾ'ಚೆ ಪಾಯ್ ಭಾರೀ ಬಳಿಷ್ಟ್. ಭಾರೀ ಪಾಯಾಂತ್ ಕೊಕ್ಯಾಬರಿಂ ಆಸ್ಕೊ ನಾಕೊ ಆಸಾತ್. ಗಾರ್ ನಾಕ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾನ್ ಧರ್ಣಿಕ್, ಪಾತ್ರಾಕ್, ವಾ ರುಕಾಕ್ ಏಕ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ದಾಂಬುನ್ ಧರ್ಲ್ಯಾರ್ ಸೀಟಾಯೆಕ್ ಕಿತ್ಲೆಂ ಓಡ್ಲ್ಯಾರ್‍ಯೀ ಸೊಡುಂಕ್‌ಚ್ ಸೊಡಿನಾ. ಹ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾನ್ ಚಾರಿತ್ರ್ಯಾಂತ್ ಗಾರಾವಿಶಿಂ ಏಕ್ ಸಂಗತ್ ಆಮ್ಕಾಂ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಮರಾಠಾ ಧನಿಯ್ ಛತ್ರಪತಿ ಶಿವಾಜಿ, ವೈರಿಂಚ್ಯಾ ಕೋಟ್ಯಾ ವಯ್ರ್ ಚಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಹ್ಯಾ ಗಾರಾಚ್ಯಾ ಬೆಂಡಾಕ್ (ಪೆಂಕ್ಟ್ಯಾಕ್) ದೊರಿ ಬಾಂದುನ್ ವೈರಿಂಚ್ಯಾ ಕೋಟ್ಯಾ ವಯ್ರ್ ಉಡಯ್ತಾಲೊ. ಗಾರ್ ಕೋಟ್ಯಾ ವಯ್ರ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಕ್ ಘಟ್ಟ್ ಧರ್ತಾಲೆ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಬೆಂಡಾಕ್ ಬಾಂದ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ದೊರಿಯೆಕ್ ಲಾಂಬೊನ್ ಕೋಟ್ಯಾ ವಯ್ರ್ ಚಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ. ಗಾರಾಚಿ ಶಿಮ್ಟಿ ಸಾಧಾರ್ಣ್ ತೀನ್ ಫೂಟ್ ಲಾಂಬ್ ಆಸ್ತಾ. ಗಾರ್ ಧರುಂಕ್ ಮೆಳ್ಚೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಶಿಮ್ಟಿಕ್ ಧರ್ನ್, ಸಗ್ಳೆಂ ಬೊಳ್ ಘಾಲ್ನ್ ಓಡ್ಲ್ಯಾರಿ ಓಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಹೆರ್ ಬಿಂಯ್ ಧರ್ಲ್ಯಾರೀ ಚಾಬ್ತಾ. ಪುಣ್ ಚತುರ್ ಶಿಕಾರಿಗಾರ್ ಶಿಮ್ಟಿಕ್ ಧರ್ನ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಗಾರಾಕ್‌ಚ್ ಮುಕಾರ್ ಲೊಟುನ್ ಶಿಮ್ಟಿರ್ ಲಾಂಬಯ್ತಾ. ಅಶೆಂ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಗಾರಾಕ್ ಬಳ್ ಆಸಾನಾ. ಚಡಾವತ್ ಗಾರಾಚೆಂ ಮಾತೆಂ ದಾಡಾವ್ನ್ ಮಾರ್ತಾತ್.

ಗಾರಾವಿಶಿಂ ಲೊಕಾಕ್ ಬರಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ನಾ. ಗಾರ್ ಮೆಳ್ಯಾರ್ ಅಪಶಕುನ್. ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ಬರ್‍ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ತಾನಾ ಗಾರ್ ಮೆಳ್ಯಾರ್, ಗೆಲ್ಲೆಂ ಕಾರ್ಯೆಂ ಶಾಭಿತಾಯೆನ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಗಾರ್ ಘರಾ ಭಿತರ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ನೊಜೊ. ತೆಂ ಘರಾಂತ್ ರಿಗ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಾಟ್ ಕಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ, ಗಾರ್ ರಿಗ್‌ಲ್ಲೆಂ ಘರ್ ಉದ್ಧಾರ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಎಕಾದವೆಳಾ ಗಾರ್ ಘರಾಂತ್ ರಿಗ್ಲ್ಯಾರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ತೆಂಪಾಕ್ ತೆಂ ಘರ್ ಸೊಡ್ನ್ ತಾಚ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಘರ್ ಶುದ್ಧ್ ಕರ್ನ್ ಘರಾಂತ್ ರಾವ್ಚೆತ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಆಸಾ. ರಾಸ್ ದುಕ್ರಾಚ್ಯಾ ಜೊಂಟೆಕ್ ವೆತಾನಾ ಗಾರ್ ಮೆಳ್ಯಾರ್ ಅಪಶಕುನ್, ಜೋಂಟ್ ಜಾಯ್ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಪಾತ್ಯೆತಾತ್ ದೆಕುನ್, ತ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಗಾರಾಕ್ ಕೊಣೀ ಮಾರೀನಾ.

ಗಾರ್ ಪಳೊಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ಯ್ಯಾ ತಕ್ಷಣ್ ದರ್‍ಯಾಕ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ ಫಾಟ್ ದರ್ಸ್ ದರ್‍ಯಾಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ತೆಂ ತಿತ್ಲ್ಯಾಚ್ ವೇಗಾನ್ ದಾಂವ್ತಾ. ಲಾಗಿಂ ರೂಕ್ ಮೆಳ್ಯಾರ್ ರೂಕಾರ್ ಚಡ್ತಾ. ಎಕೊಡೊ ರೂಕ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ರೂಕಾ ಭೊಂವಾರಿ ಫಾಗ್ತೆಂ (ಬೊಲೆಂ) ಫಾಲ್ನ್ ರೂಕಾ ವಯ್ರ್ ಚಡೊನ್, ಗಾರಾಕ್ ಸಕಯ್ಲ್ ಫಾಲ್ನ್ ದಾಂವ್ಡಾವ್ನ್ ಫಾಗ್ತ್ಯಾಕ್ ಶಿರ್ಕಾವ್ನ್ ಮಾರಿಯೆತ್. ಅಶೆಂ ರೂಕಾ ಥಾವ್ನ್ ಸಕಯ್ಲ್ ಫಾಲ್ತಾನಾ ಜೊಂಟೆಚೆ ಪೆಟೆ ಆಸಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತೆ ಗಾರಾಕ್ ದರ್ಚೆಂಯಿ ಸಾಧ್ಯತಾಯ್ ಆಸಾ. ಬಂದೂಕೆನ್ ಈಡ್ ಕರ್ನ್ ಮಾರ್ಚ್ಯಾಕ್‌ಯೀ ಜಾತಾ. ಪುಣ್ ಸುಣ್ಯಾಂನಿ ಧರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ, ವಾ ಬಂದೂಕೆನ್ ಮಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಗಾರಾಚ್ಯಾ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾಕ್ ಬುರಾಕ್ ಆಸ್ತಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಕ್ ಬಾಂದುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ, ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಬುರಾಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾಚೆಂ ಗುಮಾಟ್ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾನಾ ವಾರೆಂ ಭಾಯ್ರ್ ವೆತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಆವಾಜ್ ಕಳ್ಕೆ ಭಿತರ್ ಘುಂವಾನಾ.

ದಾಂವ್ಡಾಯಿಲ್ಲೆಂ ಗಾರ್ ಲಾಗಿಂ ಲಾಗಿಂ ರೂಕ್ ಆಸಾತ್ ತರ್, ರೂಕಾರ್ ಚಡೊನ್ ರೂಕಾನ್ ರೂಕ್, ಯಾ ಮನಿಸ್ ಚಡೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ ತಸಲ್ಯಾ ಫಾಂಟ್ಯಾನ್ ಫಾಂಟೊ ಪಿಂಡ್ತಾ. ಗಾರಾಚೊ ರಂಗ್‌ಯೀ ರೂಕಾಚೊ ವಾ ಮಾತಿಯೆಚೊ ಆಸ್ತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಸೊದುನ್ ಕಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್‌ಯೀ ಕಷ್ಟ್. ಧಾಂವ್ಡಾಯ್ತಾನಾ ಮಾತಿಯೆಚ್ಯಾ ಮಾಟ್ಯಾಂತ್ ರಿಗ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಾಟ್ಯಾ ಭೊಂವಾರಿಂ ಬೊಲೆಂ ಫಾಲ್ನ್ ಮಾಟೆಂ ವ್ಹಡ್ ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾರ್ ಖೊಂಡುನ್ ಧರ್‌ಯೆತ್– ಫಾತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಮಾಟ್ಯಾಂತ್ ರಿಗ್ಲ್ಯಾರ್ ಫಾತರ್ ಕಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಜಾತಾ ತರ್ ಧರ್‍ಯೆತ್. ಪುಣ್ ಖಡ್ಪಾ ಇಡ್ಯಾಂನಿ ರಿಗ್ಲ್ಯಾರ್ ದರ್‍ಯಾಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಥೊಡ್ಯಾ ಸಂದರ್ಬಾನಿ ಗಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಟ್ಯಾಕ್ ದುಂವ್ರೊರ್ ಫಾಲ್ಚೆಂಯಿ ಆಸಾ. ಧುಂವ್ರೊರಾಕ್ ಗಾರ್ ಮಾಟ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಧಾಂವ್ತಾ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾ ಬೊಲೆಂ ಫಾಲ್ನ್ ದರ್ಯೆತಾ. ದುಂವ್ರೊರಾಕ್ ಗಾರಾಚಿ ಮತ್ ಚುಕ್ತಾ. ಅಶೆಂ ಮತ್ ಚುಕ್ಲ್ಯಾರ್ ಸುಲಭಾಯೆನ್ ದರ್‍ಯಾಕ್ ಜಾತಾ. ಗಾರ್ ಧರ್ಣಿರ್ ಆನಿ ಉದ್ಕಾಂತ್ ಜಿಯೆಂವ್ಚಿ ಎಕ್ ಉಭಯವಾಸಿ ಜೀವಿ. ಎಕದಾವೆಳಾ ಗಾರ್ ಉದ್ಕಾಂತ್ ಬುಡ್ಲ್ಯಾರ್ ವಯ್ರ್ ಯೇನಾ. ತೆಂ ದೋನ್–ತೀನ್ ದೀಸ್ ಬುಡೊನ್‌ಚ್ ಆಸ್ತಾ.

ಗಾರಾಚೆಂ ಮಾಸ್ ಲೋಕ್ ಖಾತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಗಾರ್ ಮೆಳ್ಯಾರ್ ಬಾರೀ ಚಾಕಚಾಕ್ಯತೆನ್ ಗಾರಾಕ್ ಧರ್ತಾತ್, ಆನಿ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾಕ್ ಮಾರ್ ಜಾಯ್ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ

ಮಾರ್ತಾತ್. ಗಾರಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಬಾರೀಕ್ ಫುಟ್ ತಾಂತುಯೀ, ಸಾಪ್ಡೆಂ ಗಾರಾಬಾಕ್ಯೀ ತುಜೆಂ ಗಾರಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಫುಟ್. ಗಾರಾಚ್ಯಾ ಪ್ರೊಟಾಕ್ ಬುರಾಕ್ ನಾ. ಬುರಾಕ್ ತಾಚ್ಯಾ ಶಿಮ್ಡ್ಯಾ ಮುಳಾಂತ್. ಪ್ರೊಟಾ ಕುಶಿನ್ ಆಸಾ. ಮಾರ್‌ಲ್ಲೆಂ ಗಾರ್ ಪ್ರೊಟಾನ್ ಚಿರ್ಚ್ಯಾರ್ ಗುಮ್ಟಾಕ್ ಬಾಂದ್ಚ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಶಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಗಾರಾಚ್ಯಾ ಪಾಟಿರ್ ಫಾಟಿ ಕಣ್ಯಾಚೊ ಏಕ್ ಪಾಟ್ ಆಸಾ. ಪ್ರೊಟಾನ್ ಚಿರ್‌ಲ್ಲೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಗುಮ್ಟಾಕ್ ಬಾಂದ್ಚ್ಯಾರ್ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾರ್ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾನಾ ತ್ಯಾ ಪಾಟಾಚೆರ್‌ಚ್ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಫುಟ್ತಾ. ಗಾರಾಚ್ಯಾ ಪಾಟಿಚ್ಯಾ ಕಣ್ಯಾಕ್ ಏಕ್ ಬುರಾಕ್ ಆಸಾ. ಶಿಮ್ಡಿ ಕಡೇನ್ ಹ್ಯಾ ಪಾಟಿ ಕಣ್ಯಾ ವಯ್ರ್ ಕಾತ್ರುನ್ ಪಾಟಿ ಕಣ್ಯಾಚಾ ಬುರಾಕಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಏಕ್ ಇರಾಕಾಡಿ ರಿಗಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತಕ್ಲಿ ಮ್ಹಣಾಸರ್ ಸಗ್ಳಿಚ್ ರಿಗ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಇರಾ ಕಾಡಿಯೆಚ್ಯಾ ನಿಟಾಯೆಕ್ ಪೆಸ್ತಾತೆನ್ ಚಿರ್ಚ್ಯಾರ್ ಪ್ರೊಟಾಚೊ ಭಾಗ್ ಸಗ್ಳೊಚ್ ದೇವ್ ಫಾವ್ಲ್ ದೋನ್ ಗೇಣಾ ತಿತ್ಲೊ ಮೆಳ್ತಾ.

ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪದಾ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ, ಕಳ್ಶ್ಯಾ ಕಟಾಕ್ ಅಗ್ದಿ ಚಾ ನಾರಾನ್ ಬಿಗ್ಟುನ್ ಬಾಂದ್ತಾತ್. ಬಾಂದ್ತಾನಾ, ಕಳ್ಶ್ಯಾ ದುಮ್ಟ್ಯಾಕ್ ಪರ್ಗೆಂ ಲುಗಾಟ್ ಚುಮ್ಡೊ (ಮುದೊ) ಕರ್ನ್ ಸರ್ತಾತ್. ಅಶೆಂ ಕೆಲ್ಯಾನ್ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಬಾಂದ್ಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಕಳ್ಶೆ ಬಿತರ್ ವಾರೆಂ ರಿಗಾನಾ ಆನಿ ಬಾಂದ್‌ಲ್ಲೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಸಡಿಳ್‌ಯಿ ಜಾಯ್ನಾ. ಚಾಮ್ಡೆಂ ಕಳ್ಶ್ಯಾ ಕಟಾಕ್ ಸಮಾ ಚಾಬೊನ್ ಬಸ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ರಾನಾಂತ್ ಮೆಳ್ಚೆಂ 'ತೆಂಬ್ರಾಂ' (**Wild Mangosteem = Diospyros Peregrina**) ಮ್ಹಳ್ಚ್ಯಾ ಫಳಾಚೆಂ (ಕನ್ನಡಾನ್ ಹ್ಯಾ ಫಳಾಕ್ 'ಬಂಡ್ರಿ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್) ಮೇಣ್ ಸಾರಯ್ತಾತ್. ಹೆಂ ಮೇಣ್ ಆತಾಂಚ್ಯಾ 'ಪೆವಿಕಾಲ್'ಚ್ಯಾಕೀ ಘಟ್ಟ್ ಆಸ್ತಾ. ಮೇಣ್ ಸಾರಾಂವ್ಚೊ ಉದ್ದೇಶ್ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಕಳ್ಶೆಕ್ ಅಡ್ಕೊನ್ ರಾವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಹೆಂ ಮೇಣ್ ಸಾರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾಕ್ ಕೀಡ್ ಪಡಾನಾ, ವೆಗಿಂಚ್ಯಾಕ್ ಪಾಡ್ ಜಾಯ್ನಾ ಆನಿ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಸಡಿಳ್‌ಯಿ ಜಾಯ್ನಾ.

9.2.2. ಗುಮಟ್ ವಾಜಂವ್ಚಿ ರೀತ್:

ಗುಮಾಟ್ ವಾಜೊಂವ್ಚಿ ರೀತ್ ಶಿಕೊನ್ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರಿಜಾಯ್. ಉಸ್ಕ್ಯಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಗುಮಟ್ ದಾವ್ಯಾ ಹಾತಾನ್ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ಧರ್ನ್ ಉಜ್ವ್ಯಾ ಹಾತಾಚಾ ಸಡಿಳ್ ಬೊಟಾಂನಿ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾಕ್ ಬಡಯ್ಜಾಯ್. ಹಾತಾಚೆಂ ಬೊಟಾಂ ಮಾತ್ರ್ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾಚೆರ್ ಖೆಳಜಾಯ್ ಆನಿ ತೆಂಪೀ ಕಳ್ಶ್ಯಾ ಕಾಂಟ್ಯಾಕಡೆ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾಕ್ ಮಧೆಂ ಮಾರ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ಫುಟ್ತಾ. ಬೊಟಾಂಚ್ಯಾ ಮುಳಾಂತ್ಲೊ ತಳಾ ಹಾತಾಚೊ ಮಾರ್ ಕಳ್ಶೆಚಾ ಕಾಂಟ್ಯಾ ವಯ್ರ್ ಪಡನಾಯೆ.

ಗುಮ್ಟಾಂ ವ್ಹಾಜೊಂವ್ಚೊ ಪರಿಣತ್ ಗುಮ್ಟಾಂಗಾರ್, ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚೊ ಧುಮ್ಕೊ ಧಾಂಪುನ್ ಉಗ್ತ್ಯಾವ್ನ್ ವಿವಿದ್ ಸಬ್ದ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾಬರಿ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾ. ಅಶೆಂ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾನಾ ಯೆಂವ್ಚೊ ತೀವ್ರ್ ಸಬ್ದ್-

ತರಂಗ್ ಖೆಳ್ಗಾಡ್ಯಾಕ್ ಉತ್ಸಾಹಾಚ್ಯಾ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಕ್ ಪಾವಯ್ತಾ. ಹುಷಾರ್ ಖೆಳ್ಗಾಡಿ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ರಿತಿಚ್ಯಾ ಪದಾಂಕ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ತೀವ್ರತೆರ್ ಗುಮಾಟ್ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾ.

ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಗುಮಾಟ್ ವ್ಹಾಜಂವ್ಚೆಂ ಉಜ್ವ್ಯಾ ಹಾತಾನ್. ದಾವ್ಯಾ ಹಾತಾನ್ ಸಾರ್ಕ್ಯಾ ರಿತಿನ್ ವ್ಹಾಜಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಜಾಯ್ನಾ, ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಎಕ್ಲೊಚ್ ಗುಮಟ್ ವ್ಹಾಜೊಂವ್ಚೆಂಯಿ ಅಪ್ರೂಪ್. ದೋಗ್-ಚವ್ಗ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್‌ಚ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ವ್ಹಾಜಂವ್ಚಿ ರಿವಾಜ್. ಹಾಕಾ ಲಾಗೊನ್ ಕೊಣೇ ಉಲಯಿಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಕ್ ಉಲ್ಟೆಂಚ್ ಉಲಯ್ತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ '*ಉಪ್ರಾಟೊ ಗುಮಾಟ್ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾ*' ಆನಿ ಅಪ್ಲಿಚ್ ಬಡಾಯ್ ಉಲಯ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ '*ಆಪ್ಲೆಂಚ್ ಗುಮಟ್ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾ*' ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಸಾಂಗ್ಣಿ ಆಯ್ಕ್ಯಾ.

9.3 ಗುಮಟ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಎಕ್ ಪ್ರತೀಕ:

ಪುರಾತನ್ ಕಾಳಾ ಥಾವ್ನ್‌ಯೀ ಗುಮಟ್ ಎಕ್ ಪ್ರಹಾರಾಚೆಂ ಸಂಗೀತ್ ಸಾಧನ್ (Percussion Instrument) ಜಾವ್ನ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ. ಗುಮಾಟ್ ತಾಳಾ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಸುರ್ವಿಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಸಾತ್ವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಚ್ಯಾ ಎಲ್ಲೋರಾ ಶಿಲಾ ಕಾಂತೊಪ್ಣೆಚೆ ಕಲೆಂತ್ (**Sculpture at Ellora cave of the 7th century**) ಗುಮಾಟಾಚೆಂ ಚಿತ್ರಣ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಗುಮಾಟ್ ಬೋವ್ ಆದ್ಲೆಂ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಭಾರಾತಾಚ್ಯಾ ಇತರ್ ಕಡೆನ್‌ಯೀ ಉಪ್ಯೋಗಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ರುಜ್ವಾತಿ ದಿತಾತ್.[232]

ಗುಮ್ಟಾಂ ಆಜೂನ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಉರೊಂವ್ಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಕಾರಾಣ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್-ಸಗ್ಳೊ ದೀಸ್ ಶೆತಾಂತ್ ಘೊಳುನ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಪುರಾಸಾಣೆಚ್ಯಾ ಪರಿಹಾರಾಕ್ ದುಬ್ಳಿಕಾಯೆಚ್ಯಾ ಬೆಜಾರಾಯೆಚ್ಯಾ ನಿವಾರಾಣಾಕ್ ಆನಿ ಆತ್ಮ-ಸಂತೋಸಾಕ್ ಬೆಟ್ಕ್ಯೊಳೆಚಾ ವೆಳಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾನ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಬಡಯ್ಲಿಂ. ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾತೃಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಕುಡ್ಬಿ, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್, ಖಾರ್ವಿ, ಸಿದ್ದಿ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಕುಂಬಾರ್ ತಸಲ್ಯಾ ಲೊಕಾನ್, ಗುಮ್ಟಾಂಚೊ ಭರ್ಪೂರ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕೆಲಾ, ಕರುನ್ ಆಸಾ, ಆನಿ ಗುಮ್ಟಾಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉರವ್ನ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತ್ ತಾಂಕಾಂ ಫಾವೊ ಜಾತಾ.

ಓಂವಾಂಚೆ ದೀಸ್ ಸರೊನ್ 'ವಸಂತ್ ಕಾಳ್' ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾತಾನಾ ಬೆಳೆಂ ಹಾತಾಕ್ ಮೆಳೊನ್ ಮಾತ್ರೆಚಾ ಘರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಸುಗ್ಗೆಚೊ ಉಗ್ವಾಸ್ ಆಪಾಪಿಂ ಯೆತಾ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಪುನ್ವೆಕ್ 'ಸುಗ್ಗಿ ಪುನವ್' ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್. ಕೊಂಕ್ಣೆನ್ ಹೊ ಕಾಳ್ 'ಶಿಗ್ಮೊ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಬಸ್ತಿ ಪುಂಡಲೀಕ ವೆಂಕಟೇಶ ಶೆಣೈ ಅಪ್ಲ್ಯಾ 'ಕೊಂಕಣಿ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ – ತುಲನಾತ್ಮಕ ವಿಮರ್ಶೆ' ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್-ಶೀತ ಗಮನಾ ಪೂರ್ಣಿಮಾ=ಶಿಗಮೇಚಿ ಪುನವ್- ಮ್ಹಣ್ ವಿವರ್ ದಿತಾ. ಸುಗ್ಗೆಚೊ ಹೊ ಕಾಳ್ ಜನಪದ್ ಲೊಕಾಚೊ, ವಿರಾಮಾಚೊ, ಪುರ್ಸತೆಚೊ ಕಾಳ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಸಗ್ಳೆಂ ವರಸ್ ಕಷ್ಟ್ ಕಾಡುನ್, ಘೊಳೊನ್ ಸಾಗ್ವಳಿ ಕರುನ್ ಬೆಳೆಂ ಹಾತಾಕ್ ಮೆಳ್ತಾನಾ ಜನ ಜೀವನಾಂತ್‌ಯಿ ಸುಗ್ಗೆಚ್ಯಾ ಸಂತೊಸಾಚೊ ಉಮಾಳೊ ವ್ಹೊಮ್ತಾತಾ. ಹ್ಯಾ ಆತ್ಮ ಸಂತೊಸಾಚ್ಯಾ

ಆವೇಸಾನ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ವ್ಹಾಜವ್ನ್, ಗಾವ್ನ್, ನಾಚೊನ್ ಸಂತೋಸ್ ಪಾವ್ತಾತ್ ಆನಿ ಮನೋರಂಜನ್ ದಿತಾತ್. ಅಶೆಂ ಸಗ್ಳೆಂ ವರಸ್ ಕಾಮ್‌ಲ್ಲೆ ಕಷ್ಟ್ ಹ್ಯಾ ಮುಹಾಂತರ್ ವಿಸರ್ತಾತ್ ಆನಿ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಜಿಣಿಯೆಂತ್ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಭರ್ತಾತ್.

ಗೊಂಯಾಂತ್ 19ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ 'ಮಾಂಡೊ' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಏಕ್ ಪ್ರಾಯಾತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಪದಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಉದೆವ್ನ್ ಆಯ್ಲೊ. ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಗಾಯ್ತ್ಯಾನಾ ದೋನ್ ವಜ್ಯಾಂತ್ರ್ಯಾಂ ಸಂಗಿಂ ಘೆತಾಲೆ. ಏಕ್ ವಯೊಲಿನ್ ಆನಿ ಅನ್ಯೇಕ್ ಘುಮಟ್. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮುಂತಸಾಚ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ಸಾಂಜೆಚೆಂ ಸತ್ಕಾರ್ ಕಾರ್ಯಾಂ ಆಸ್ತಲಿಂ. ತವಳ್ ಹಾತಾಂತ್ ಏಕ್ ಗುಮಟ್ ಕಾಡ್ನ್ ಏಕ್ಲೊ ದಾರಾಕಡೆನ್ ರಾವೊನ್ ಏಕಾಚ್ಯಾಗೆ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚೆರ್ ಥಾಪ್ ಮಾರ್‌ಲ್ಯಾರ್ ಆಮಂತ್ರಿತ್ ಸಗ್ಳೆ ಏಕ್ಠಾಂಯ್ ಜಾತಾಲೆ. ತವಳ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಗಾರ್ ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಏಕ್ಠಾಂಯ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಪೊಪ್ಯಾಂಕ್ ಕಳಾವ್ನ್ ದಿತಲೆ. ಅಶೆಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ 'ಮಾಂಡೊ' ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಮುಂತಸಾಚ್ಯಾ ಪೊದಾಂ-ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್‌ಯಿ ಗುಮಟ್ ವಾಜಾಂತ್ರ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಸ್ಥಾನ್ ಘೆತಾಲೆಂ.

ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ರತ್ನಗಿರಿ ಥಾವ್ನ್ ಕೇರಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಹೆರಾ ಜಾತಿಂ-ಪಂಗ್ಡ್ಯಾ ಮದೆಂಯಿ ಆಸಾ. ಮರಾಠಿ ಲೋಕಾ ಮದೆಂಯೀ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಭರ್ಪೂರ್ ಆಸಾ. ನಾಮಧಾರಿ. ಕೋಮಾರಪಂಥ, ಮುಕ್ರಿ, ಪೋಪಿ, ಮುಂಬೈಚಿ 'ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಕೋಲಿ' ಜನಾಂಗಾಚೆಯೀ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಬೆಳ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡಾಚೆ ಹಾಲಕ್ಕಿ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಜನಾಂಗಾ ಮಧೆಂ ಪಿಗ್ಳೆಂ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಆಸೊನ್ 'ಗುಮಟೆ ಫಾಂಗ್' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಜಾನಪದ್ ಕಲಾಕ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್.

ಕರ್ನಾಟಕ ಆನಿ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶಾಚ್ಯಾ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ 'ಬುಡಗ ಜಂಗಾಲ' ಬುಡಕಟ್ಟು ಮುಖಾಚ್ಯಾ ಲೋಕಾಚೊ 'ಬುರ್ರಕಥಾ' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಏಕ್ ಜಾನಪದ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನಾಂತ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಸಂಗೀತ್ ವಾಜಂತ್ರ್ 'ಗುಮಟ್'.[39] ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಗೌಡಿ ಸಮಾಜ್ 'ಜಾಗರ್' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಗಿತಾಂ ನಾಟಕಾಂಚೊ ಏಕ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಖೆಳ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಜನಪದ್ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ವಾಜಂತ್ರಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಗುಮಟ್‌ಯೀ ಏಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ವಾಜಂತ್ರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಇತರ್ ಪಂಗ್ಡಾಂ ಮದೆಂ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾಂಯ್ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಲೋಕಾ ಮದೆಂ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ತಿತ್ಲೊ ಹೆರ್ ಜನಾಂಗಾಂ ಮಧೆಂ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಗುಮಟ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಏಕ್ ಪ್ರತೀಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಆನಿ ಏಕ್ ಬಳಿಷ್ಟ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಸಂಕೇತ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಜೂನ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಉರ್ಲ್ಯಾಂ.

9.4 ಕುಡ್ಮಿ ಲೋಕಾಂ ಮಧೆಂ ಗುಮಟ್:

ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್‌ಯಿ, ಕುಡ್ಮಿ ಲೋಕಾಂನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿತಿ-ರಿವಾಜಾಂ ಭಿತರ್ ಗುಮಟಾಕ್ ಉಂಚ್ಲೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಗುಮಟಾಚೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಬಳಿಷ್ಟ್ ಜಾಲಾ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಂತ್

ಆಧುನಿಕತೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡೊನ್ ಸಂಕೀರ್ಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಬ್ಬಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಲ್ಯಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂತ್, ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ತೊನಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಖೇಳ್ ಮೆಳಾಕ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಸ್ಥಾನ್ ಲಾಬ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹಿ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚಿ ಕಲಾ ಕುಡ್ಮಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಂ ಎಕ್ ಅವಿಭಾಜ್ಯ್ ಅಂಗ್ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್ಲ್ಯಾಂ.

9.4.1 ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆಚರಣೆಂತ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚೊ ಪ್ರಯೋಗ್

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆಚರಣೆಂತ್– ಹೋಳಿ ಪರ್ಬೆಕ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚೊ ಖೆಳ್ ಕರಿಜಾಯಿಬ್ಬ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ನಿಯಮ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಗುಮಟ್ ವಾಪರ್ಚಿ ಕಲಾ ಆಜೂನ್‌ಯೀ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ರಗ್ತಾಗತ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಜಿವಿ ಉರ್ಲ್ಯಾ. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ಕುಡ್ಮಿ ಲೋಕ್ ಮ್ಹಣ್ ವಳ್ಕೊಂಚ್ಯಾಕ್ ಹಿ ಕಲಾ ಎಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಕಾರಾಣ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಬಹುಶಃ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ತಿತ್ಲಿಂ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ, ಗುಮ್ಟ್ಯಾ ಪದಾಂ ಆನಿ ಗುಮ್ಟ್ಯಾ ನಾಚ್ ಆಯ್ಚ್ಯಾ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಹೆರ್ ಜಾತ್ ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾಂತ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಕುಡ್ಮಿ ಲೋಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆನಿ ಜಾನಪದ್ ಖೆಳಾಕ್ ಗುಮಟ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ಚೆ ಪರಬ್ ಹೋಳಿ. ಹೋಳಿ ಖೆಳ್ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಮಾಸಾಂತ್ ಆಖೆರ್ ಜಾತಾ. ಶಿವರಾತ್ರಿ ಥಾವ್ನ್ ಸಂವ್ಸಾರ್ ಪಾಡ್ವೊ (ಚಂದ್ರಮಾನ ಯುಗಾದಿ) ಮ್ಹಣಾಸರ್ ಕಾಳ್ ಶಿಗ್ಮೊ ಮಾಸ್. ಆದ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಸಂವ್ಸಾರ್ ಪಾಡ್ವ್ಯಾ ದೀಸ್ ಕಾಡುನ್ ದವರಿಲ್ಲಿಂ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಕಾರ್ತಿಕ್ ಎಕಾದಸ್ (ತುಳಸೀ ಪೂಜಾ) ಮ್ಹಣಾಸರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ವಾಪರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ನಿಯಮಾಂ ಪ್ರಮಾಣೆ ಅಡ್ವಾರ್ಲ್ಯಾಂ. ಕಶ್ಶಿ, ಸಾಗೊಳಿ ಲೋಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ಪಾಡ್ವ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಶಿವರಾತ್ರಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿ ಕಾಮಾಂನಿ ಪುರ್ಸತ್ ನಾಸ್ತೆಂಯೀ ಹಾಕಾ ಕಾರಾಣ್ ಆಸೊಂಕ್ ಪುರೊ. ತುಳಸಿ ಪೂಜಾ ದೀಸ್ (ಕಾರ್ತಿಕ್ ಎಕಾದಶೀ) ರಾತ್ರಿ, ತುಳಸೀ ಪೂಜಾ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ಆದ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಮಾಳ್ಯಾರ್, ಪಾಡ್ಸಳಾಕ್ ಉಮ್ಕಳಾವ್ನ್ ದವರಿಲ್ಲಿಂ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಕಾಡ್ತಾತ್. ಕುಟ್ಮಾದಾರ್ ಆಪ್ಲೆ–ಪೆಲೆ ಮೆಳೊನ್ ದೇವಾಲೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಕಾಡುನ್ 'ನೊಮೊನ್' (ಮಾಗ್ಣೆಂ) ಪದಾಂ ಗಾವ್ನ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ವ್ಹಾಜವ್ನ್ ಖೆಳ್ತಾತ್.

ತುಳಸೀ ಪೂಜಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಶಿವರಾತ್ರಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಹರ್‌ಯೇಕಾ ದಿಸಾಯೀ ಗುಮ್ಟ್ಯಾನಾಚ್, ಪದಾಂಚೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರ್ಯೆತ್, ಪರಿಣತ್‌ಯೀ ಜೊಡ್ಯೆತ್. ಹೊ ಅಭ್ಯಾಸಾಚೊ ಜಾಗೊ ಪಾಡ್ಯಾಂತ್ಲೊ ಖಂಯ್ಚೊಯೀ ಘರ್ಚೆಂ ಆಂಗಣ್ ಜಾವ್ಯೆತ್ ಯಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಜಾಗೊಯೀ ಜಾವ್ಯೆತ್. ಪುಣ್ ಶಿವರಾತ್ರಿಚ್ಯಾ ಆಮಾಸ್ಯೆ ದೀಸ್ ರಾತ್ರಿ 'ರಾಯ್ಬ್ಯಾರ್ಯಾಗೆರ್' ಮೆಳ್ಚೆಂ ಆನಿ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಖೆಳ್ ಖೆಳ್ಚೆಂ ಖಡ್ಡಾಯೆಚೆಂ.

8.4.2 ಕುಡ್ಮಿ 'ವಾಡೊ' ಆನಿ ಮೂಂಡ್

ಕುಡ್ಮಿ 'ವಾಡೊ' ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ಸಂಘಟಕಾಂನಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ರಿತಿರ್ ಸಾಮೂಹಿಕ್ ಜೀವನ್ ಸರ್ತಾತ್. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಭಿತರ್ ಸ್ವಜಾತಿಚೆ ವಿವಿದ್ ಕುಳಿಯಾಂಚೆ ಕುಡ್ಮಿ

ಪಿಕಾಚ್ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಮುಖೆಲಿ 'ಗುರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ' ಮುಖೇಲ್ಪಣಾರ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸಮುದಾಯಾಚ್ಯೊ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿ ಚಲವ್ನ್ ವ್ಹರ್ಚ್ಯಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಕ್ 'ವಾಡೊ' ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್. ಗುರ್ಕಾರ್ ನಾತ್‌ಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ತಾಕಾ ಸಹಾಯಕ್ ಜಾವ್ನ್ 'ರಾಯ್ಕಾರಿ' ಯಾ 'ಒತ್ತು ಗುರ್ಕಾರ್' ವಾ ಸಮುದಾಯಾಚ್ಯಾ ಲೋಕಾನ್ ನೆಮ್‌ಲೆಲ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿ ಚಲವ್ನ್ ವ್ಹರೊಂಕ್ ಫಾವೊ ತಸ್ಲೊ ಜಾತಾ. ಕುಡ್ಮಿ ಸಮುದಾಯಾಂತ್ ಗುಮ್ಮಾಂ ಕಲಾ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ದೋನ್ ವ್ಯತ್ತೆ ಪಂಗಡ್ 'ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡ್ಮಿ' ಆನಿ 'ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮಿ' ಮ್ಹಣ್ ಆಸಾತ್. ಶಿವರಾತ್ರಿಚ್ಯಾ ಆಮುಸ್ಯೆ ದೀಸ್ ರಾಯ್ಕಾರ್ಯಾಗೇರ್ ಗುಮ್ಮಾಂ ಖೇಳ್ ಖೆಳ್ಟಂ ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ. ಅಶೆಂ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲೆಲ್ಲೆ ಗುಮ್ಮಾನಾಚ್ ತೋಣಿಯಾ ಖೆಳಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಹೋಳಿ ಪರ್ಬೆಚ್ಯಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ದೀಸ್ (ತ್ರಯೋದಶಿ) ಪರ್ಯಾಂತ್ ಘರಾಂಚ್ಯಾ ಖೆಳ್ಯೆತ್ ಫುಡ್ ಹೋಳಿಯೆ ದಿಸಾ (ಚತುರ್ದಶಿ) ರಾತ್ರಿ ಗುರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಅಂಗ್ಣಾಂತ್ ಮೆಳೊನ್ ಗುಮ್ಮಾಂ ವ್ಹಾಜವ್ನ್ ಖೆಳ್ಟಂ ಖಿಣ್ಯಾಯೆಚೆಂ. ತಾಕಾ 'ಮಾಂಡಾರ್ ಖೆಳ್ಟಂ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾಂತ್ ಕಾರ್ಕಳ್, ಬಂಟ್ವಾಳ್ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರ್ ತಾಲೂಕಾಂನಿ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಸಾದಾರ್ಣ್ 25 ವಾಡ್ಯಾಂಕ್ 'ಕೊಂಪದವು' ಗಾಂವಾಂತ್ ಆಸ್ಚೊ ವಾಡೊ ಪ್ರಮುಖ್ ವಾಡೊ. ಕೊಂಪದವು ವಾಡ್ಯಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ಹೋಳಿ ದೀಸ್ ಫಾಂತ್ಯಾ ಉಜ್ವಾಡ್ ಜಾತಾನಾ 'ಮಾಡಿ ಲ್ಹಾಸುನ್ ಕಾಮುದಹನಾ'ಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಕರ್ತಾತ್. ಮಾಡಿ ಕಾತರ್ತಾನಾ ಗುಮ್ಮಾಂ ವಾಜವ್ನ್ ನೋಮೊನ್ ಗಾಂವ್ಚೆಂ, ಮಾಡಿ ಲ್ಹಾಸುನ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮಾಡಿಯೆ ಭೊಂವಾರಿಂ ಗುಮ್ಮಾಂ ವ್ಹಾಜವ್ನ್ ನಾಚ್ಚೆಂ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಪಾಳುನ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಸಂಪ್ರದಾಯ್. ತ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಕ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾಂಚೊ ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡ್ಮಿ ಲೋಕ್ ಘಂಟ್ಯಾರ್ ಜಮ್ತಾ. ತೊ ದೀಸ್ ಹೋಳಿ ಪುನ್ವೆಚೊ. ಹೋಳಿಯೆ ದೀಸ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮಾಂಡಾರ್ ಜಮಾನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ ಲೋಕ್ ಪುನ್ವೆ ದೀಸ್ ರಾತಿ ಜಮ್ತಾ, ಆನಿ ಖೆಳಾಚೊ ಮೇಳ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ತಾ. ಅಶೆಂ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್‌ಲ್ಲೊ ಮೇಳ್ ಪಾಂಚ್ ದೀಸ್ ವಾಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಹರ್‌ಏಕಾ ಘರಾಂಕ್ ಭೆಟ್ ದೀವ್ನ್ ಗುಮ್ಮಾಂ ಖೆಳೊಂಕ್ ಆಸಾ. ಸಾಂಗಾತಾ ತೋಣಿಯಾಂ ಖೆಳ್‌ಯೀ ಖೆಳ್ತಾತ್ ಫುಡ್ ಗುಮ್ಮಾಂಕ್‌ಚ್ ಚಡ್ ಮಾನ್. ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ದೀಸಾ ಮೇಳ್ ಮಾಂಡಾಕ್ ಪಾಟಿಂ ಯೆತಾ. ತೊ ಆಪ್ರೇಚೊ ದೀಸ್. ಮೇಳ್ ಮಾಂಡಾರ್ ಯೆತಾನಾ ಜಾಂವ್, ನೋಮೊನ್ ಗಾಯ್ತಾನಾ ವಾ ದೆವಾಕ್ ಹೊಗಳ್ತಾನಾ ಜಾಂವ್ ಗುಮ್ಮಾಂ ವ್ಹಾಜಂವ್ಚೆಂಚ್ ರಿವಾಜ್. ಗುಮ್ಮಾಂ ನಾಸ್ತಾನಾ ಹೆಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಚಲಾನಾ. ಹೆಂ ಖೆಳ್ ರಾತ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಚಲ್ತಾ. ಗುಮ್ಮಾಂ ಖೆಳಾಂತ್ ದೆವಾಕ್ ಹೊಗುಳ್ಚೆಂ ಆಪ್ರೆಚೆಂ ಕಾರ್ಯೆಂ. ಹಾಚ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗುಮ್ಮಾಂ ವ್ಹಾಜಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ನಾ. ದೇವಾಕ್ ಹೊಗೊಳ್ಚ್ಯಾನ್ ಗುಮ್ಮಾಂ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾನಾ ನೆಮ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಗಡ್ಯಾಚೆರ್ (ಪಾತ್ರಚೆರ್) ಆವೇಶ್ ಭರ್ತಾ ಆನಿ ವಾಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಲೋಕಾಕ್ ಅಭಯ್ ದಾನ್ ದಿತಾ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗುಮ್ಮಾಂಕ್ ಪೂಜಾ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆಸಾ. ನಾರ್ಲ್ ಫೆತುನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಪುಜೆಕ್ 'ಥಳ್‌ಥಂಡ್ ಕರ್ಚೆಂ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮಿಯೀ ತುಳಸೀ ಪೂಜಾ ದೀಸ್‌ಚ್ಯ್ ಗುಮ್ಮಾಂ ಕಾಡುನ್ ಖೆಳಾಚ್ಯಾ ಅಭ್ಯಾಸಾಂತ್ ನಿರತ್ ಜಾತಾ. ಪೂಣ್ ಹಾಂಚೊ ಹೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಶಿವರಾತ್ರಿ ಅಮಾಸ್ಯೆಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲಿಂ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ನವಮಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಚಲವ್ತೆತ್. ದಶಮಿ ದೀಸ್ ರಾತ್ರಿ ಮಾಂಡಾರ್ ಮೆಳೊನ್ ಎಕಾದಶಿ ದೀಸ್ ಗುಮ್ಮಾಂ ಮೇಳ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರೊನ್ ಪಾಂಚ್ ದೀಸ್ ವಾಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಗಾಂವಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ್ ಘರಾಂನಿ ಖೆಳುನ್ ಹೋಳಿ ಪುನ್ವೆ ದೀಸ್ ರಾತಿಂ ಆಖೇರ್ ಕರ್ತಾತ್. ಖೇಳ್ ಆಖೇರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ-ಮಾಸಾಂತ್ಲಿ ಆಮಾಸ್ ಮ್ಹುಣಾಸರ್ ವಾಯ್ದೊ. ಪಾಡ್ವ್ಯಾ ದೀಸ್ ಗುಮ್ಮಾಂ ಕಾಡುನ್ ದವರ್ಲ್ಯಾರ್ ಅನಿಯೆಕಾ ತುಳಸೀ ಪೂಜಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಗುಮ್ಮಾಂ ಆಪ್ಪೊಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ನಾ; ಖೆಳೊಂಕ್‌ಯಿ ನಾ – ತಶೆಂ ಎಕ್ ನಿಯಮ್ ಆಸಾ.

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೊ ಹೊ ಖೆಳ್ ಥೊಡ್ಯಾ ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧಾಂಕ್ ವಳಗ್ ಜಾಲಾ. ಖೆಳ್ಗಾಡಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾಚ್ ವಿಶೇಷ್ ರಿತಿರ್ ಸುರುಂಗಾರ್ ಜಾತಾ. ಮಾತ್ಯಾಕ್ ವ್ಹಡ್ಲೊ ರುಮಾಲ್, ರುಮಾಲ್ ದಾಂಪ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಬರಿಂ ಮಾಳುನ್ ಪೆಂಕ್ಡಾ ಭಿತರ್ ಲಾಂಬಯಿಲ್ಲೆ ಆಬೊಲ್ಯಾಂಚೆ ಝುಲೆ, ರುಮಾಲಾಚ್ಯಾ ದೆಗೆರ್ ಕಪಲಾ ಕುಶಿನ್ ಕಾನ್ ವರೆಗ್ ಆನಿ ಭಾಂಗಾಕ್ ಸುರ್‌ಂಗಾಂ, ಮೊಗ್ರ್ಯಾಂಚ್ಯೊ ಮಾಳಾ, ತುರುಫುಲ್, 'ಇಡೀ-ಅಂಗಿ' ಘಾಲ್ನ್ ತಾಚ್ಯಾ ವಯ್ರ್ ಪಟ್ಟೆ ಕಾತ್ರಿ ಶಾಲ್, ಪೆಂಕ್ಯಾಕ್ ಪೆಂಕ್ಡಾ ಪಟ್ಟೆ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ರುಪ್ಯಾಚೊ ನೇವಾಳೊ, ಕ್ಯಾಚ್ ಮಾರುನ್ ಪಾಯಾಂಕ್ ಬಾಂದ್‌ಲ್ಲೆ ಖಿನ್ಸ್ಫುಳೆ, ಖಾಂದಾರ್ ಲಾಂಬಾಯಿಲ್ಲೆಂ ಗುಮಾಟ್ ಇತ್ಲೆಂ ತಾಂಚೆಂ ವೇಷ್‌ಭೂಷಣ್. ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮಿ ರುಮಾಲಾಚ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಕಪಲಾ ಮುಕಾರ್ 'ಮೊದಣೆ' ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ಸುಕ್ಣ್ಯಾ ಫಾಕಾಂಚೊ ಗೊಂಡೊ ತುರಾಯಿಬರಿ ಮಾಳ್ಚೆಂ ವಿಶೇಷ್.

ಗುಮ್ಮಾಂ ಖೇಳ್ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಮಾತ್ರ್ ಖೆಳ್ಚೊ ಖೆಳ್. ಬಾಯ್ಲಾಂಕ್ ಗುಮ್ಮಾಂ ಖೆಳ್ಚೊ ಅವ್ಕಾಸ್ ನಾ. ಬಾಯ್ಲಾಂಲಿ ದೈಹಿಕ್ ಪ್ರಕೃತಿ ಗುಮ್ಮಾಂ ಖೆಳಾಕ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲಿ ನ್ಹಯ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಂಕಿವಂತ್ ದಾದ್ಲೆ ಮಾತ್ರ್ ಗುಮ್ಮಾಂ ಖೆಳ್ತಾತ್. ಹೋಳಿ ಪರ್ಜೆಂತ್ ಹರ್ಯೆಕಾ ದಾದ್ಲ್ಯಾನ್ ಗುಮ್ಮಾಂ ಖೆಳಾಜಾಯಿಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ನಿಯಮ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಲ್ಹಾನ್ ಚೆಡ್ವಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಪ್ರಾಯ್ ಸಾಂದ್‌ಲ್ಲೆ ಮ್ಹಾತಾರೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಖೆಳಾಚೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರ್ತಾತ್. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಾಚ್ಯಾ ಗೋಳಿ ಅಂಗಡಿಂತ್ 2005 ಇಸ್ವೆಚಾ ಮಾರ್ಚ್ 22 ತಾರಿಕೆರ್ ಹೋಳಿ ಸಮಾವೇಶ್ ಆನಿ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂತ್ ಸಾದಾರ್ಣ್ 1000 ಕುಡ್ಮಿ ಗುಮ್ಮಾಂಗಾರಾಂನಿ ಭಾಗ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೊ. ಕುಡ್ಮಿ ಜಾನಪದಾಚ್ಯಾ ಇತಿಹಾಸಾಂತ್ ಹೊ ಎಕ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ದಾಖ್ಲೊ ಜಾವ್ನ್ ಉರ್ಲಾ ಮ್ಹಣ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಹೆ ಖೆಳ್ಗಾಡಿ ಉಡುಪಿ ಆನಿ ಕುಂದಾಪುರ್ ತಾಲೂಕಾಂತ್ಲೆ ಮಾತ್ರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ. ಗುಮ್ಮಾಂ ಖೆಳಾಕ್ ಕುಡ್ಮಿ ಕಿತ್ಲೊ ಮಹತ್ವ್ ದಿತಾ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಕಳ್ತಾ. ಹಾಂಗಾ ಎಕೇಕಾ ವಾಡ್ಯಾಂತ್ ಶೆಂಬೊರಾ ವಯ್ರ್ ಗುಮ್ಮಾಂ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ.

9.4.3 ಫಾಗ್ ಮಾರ್ಚೆಂ ಆನಿ ತಳಿ ಕರ್ಚೆಂ

ಗುಮ್ಟಾ ಖೆಳಾಂಚೊ ಪಂಗಡ್ ಗಾಂವಾರ್ ಖೆಳ್ಯಾಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ತ್ಯಾರ್, ಸುರ್ವೆರ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ದೆವಾಳಾಂ ಮುಕಾರ್, ದೈವಸ್ಥಾನಾಂ ಮುಕಾರ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಖೆಳೊಂಕ್ ಆಸಾ. ತಾಕಾ 'ಫಾಗ್ ಮಾರ್ಚೆಂ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಅಶೆಂಚ್ ಗಾಂವಾಂತ್ಲ್ಯಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ/ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ್ ಘರಾಂನಿ- ತ್ಯಾ ಘರ್ಚ್ಯಾಂನಿ ಆಪಂವ್, ವ ಆಪಯ್ನಾಸ್ತಾಂ ಆಸೊಂ- ಗುಮ್ಟಾಂ ಖೆಳೊಂಕ್‌ಚ್ಚ್ ಆಸಾ. ಅಶೆಂ ಖೆಳ್ಟ್ಯಾರ್ ತ್ಯಾ ಘರಾಚೆ ಕಷ್ಟ್ ಪಯ್ಸ್ ಸರೊನ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜಾತಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಆಸಾ. ತ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ಖೆಳ್ತಲ್ಯಾಂಕ್ ತಾಂದುಳ್, ನಾರ್ಲ್, ಗೋಡ್ ಆನಿ ಆರ್ಥಿಕ್ ರೂಪಾನ್ ದಾನ್ ದೀವ್ನ್ ಮಾನ್ ಕರ್ತಾತ್. ಅಶೆಂ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲೆಂ ವಸ್ತು-ರೂಪಾಚೆಂ ಆನಿ ಆರ್ಥಿಕ್-ರೂಪಾಚೆಂ ದಾನ್, ಮೇಳಾಚ್ಯಾ ಅಪ್ರೆಚ್ಯಾ ದಿಸಾಚ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕಾರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಜೆವ್ಣಾಚ್ಯಾ ಖರ್ಚಾಕ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್.

ವಾಟ್ಯಾ ಭಿತರ್ಲ್ಯಾ ಘರಾಂನಿಯೀ ಖೆಳ್ತಲ್ಯಾಂಕ್ ತಾಂದುಳ್, ನಾರ್ಲ್, ಪಿಡೊ, ಗಂಧ್, ಕಾಣಿಕೊ, ಫುಲಾಂಚೊ ಮಾಸ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಕಡ್ಡಾಯಾಚೆಂ. ಹ್ಯಾ ಕ್ರಮಾಕ್ 'ತಳಿ ಕರ್ಚೆಂ' ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್. ಕಷ್ಟ್ ಸಂಕಷ್ಟ್ ಆಯಿಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್, ಅಪ್ಲ್ಯಾ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ್ ಸಿದ್ಧಿಕ್ 'ಖೆಳ್ತಲ್ಯಾಂಕ್ ಜೆವಾಣ್ ದಿತಾಂ' ಮ್ಹಣ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂತ್ ಆಂಗವ್ಣ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಚಾಲ್ತೆರ್ ಆಸಾ.

ಹ್ಯಾ ಗುಮ್ಟಾಂ ಕಲಾ ಸ್ವಕ್ಷೆರ್ ದೆವಾಲೊ ಅನುಗ್ರಹ್‌ಚ್ಚ್ ಕಾರಾಣ್ ಮ್ಹಣ್ ಕುಡ್ಮಿ ಲೋಕ್ ಪಾತ್ಯೆತಾತ್. ಗುಮ್ಟಾಂಕ್ ಆದಿಶಕ್ತಿ ಮಹಾದೇವಿಲೆಂ ಸಾನಿಧ್ಯ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ನ್ ಆರಾಧನ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡ್ಮಿ ಎಕ್ಲೊ ಹುಷಾರ್ ಖೆಳ್ಗಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಚೆಡ್ಯಾಕ್ ಪಿಂಟುನ್ ಮೇಳ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ 'ಬಾಂಗಾರ್ ಕಾಪಡ್' ದೀವ್ನ್ ಆದಿಶಕ್ತಿಲ್ಯಾ ಸ್ವರೂಪಾರ್ ಸಾಂಕೇತಿಕ್ ರುಪಾರ್ ತಾಕಾ ಸುರುಂಗಾರಾಯ್ತಾ. ತಾಣೆ ಅಪ್ರೆಚೊ ದೀಸ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಶುದ್ಧಾಚಾರಾರ್ ಆಸೊನ್, ದೀಸಾಕ್ ಎಕ್ ಪಾಟ್ಟಂ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಾವ್ನ್ ಜೇವ್ನ್, ಖೆಳ್ಗಡಿ ಗುಮ್ಟಾಂ ಖೆಳ್ತಾನಾ ತಾಣೆಂಯಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಖೆಳೊಂಕ್ ಆಸಾ. ಖೆಳ್ಗಡ್ಯಾಂಕ್ ಜೆವ್ಣಾಚಿ ಆಂಗವ್ಣ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಹಾಕಾ ವಿಶೇಷ್ ಸ್ಥಾನ್ ಮಾನಾಚೊ ಗೌರವ್ ಫಾವೊ ಜಾತಾ. ಹ್ಯಾ ಥರಾಚ್ಯಾ ಆಂಗವ್ಣೆಕ್ 'ಮಾಯೆಕ್ ಫುಲಾಂ ಮಾಳ್ಚೆಂ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹೀ ಆಂಗವ್ಣ್ ಜಾತಿ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ- ಲೋಕಾನ್ ದಿಂವ್ಚಿಯೀ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ಆಂಗವ್ಣೆನ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಭುರ್ಗಿಂ ಬಾಳ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಭುರ್ಗಿಂ ಜಲ್ಮತಾತ್, ಕಷ್ಟ್ ಸಂಕಷ್ಟ್ ಪರಿಹಾರ್ ಜಾತಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಆಸಾ.

ಗುಮ್ಟಾಂ ಖೆಳ್ಗಡಿ ಖೆಳ್ತಾಸ್ತಾನಾ, ತ್ಯಾ ಘರ್ಚ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಘೆವ್ನ್ ಖೆಳ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆಸಾ. ಅಶೆಂ ಖೆಳ್ಯಾರ್ ತ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಮೆಲ್ಯಾಗೆಲ್ಯಾಲೆಂ ಉಪದ್ರ್, ವಾಯ್ಟ್ ಸಕ್ತಿಚಿ ದೀಷ್ಟ್ ಜಾಯ್ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಪಾತ್ಯೆತಾತ್. ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಪರ್ಗ ಮಸ್ಣಾಂ ಯಾ ಮಾಮೂಲ್ ನ್ಹೆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಪಳೆಯಿಲ್ಯಾ ತಕ್ಷಣ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂ ಭಿಯಾನ್ ಲಿಪ್ಚೆಂ ಸಹಜ್. ಅಸಲೆಂ ಭೆಂ ನಿವಾರಣ್ ಕರ್ಚೆಂ ಹಾಚೊ ಪ್ರಧಾನ್ ಉದ್ದೇಶ್. ಗುಮ್ಟಾಂ

ಖೆಳಾಂತ್ ಘುರ್ಸ್ಯಾಂಕ್ ಫೆವ್ಸ್ ನಾಚ್ಚಾ ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಕ್ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ವಿಶೇಷ್ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ದಿತೇ ಆಸಾತ್.

ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಮೇಳ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ಆಖ್ರೇಚ್ಯಾ ದಿಸಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಖೆಳ್ಗಾಡ್ಯಾನ್ ಶುದ್ಧಾಚರಣೇರ್ ರಾಂವ್ಚಾಕ್ ಆಸಾ. ಮಾಸ್ ಮಾಸ್ಳಿ ಖಾಂವ್ಚೆಂ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಪರ್ಕ್, ಹೊಲೆಂ ಸೂತಕ್, ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಚೊ ಸಂಪರ್ಕ್ ಆನಿ ಆಸಲ್ಯಾ ಲೌಕಿಕ್ ಸುಖ್ ಬೋಗಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಪಯ್ಸ್ ಆಸೊಂಕ್ ಜಾಯ್. ವಾಡ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ಘರಾಂನಿಯೀ ಹೆರ್ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯೀ ಪೂಜಾ, ಪರಬ್, ವ್ಹಾಡಿಗ್, ಸೊಭಾಣ್ ಆಚರಣ್ ಕರುಂಕ್ನಾ. ಕುಟ್ಮಾ ಭಿತರ್ ಹೊಲೆಂ ಸೂತಕ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರಿ ಖೆಳ್ಗಾಡ್ಯಾಕ್ ತಾಚೆಂ ಆಚರಣ್ ಲಾಗು ಜಾಯ್ನಾ. ಖೆಳ್ಗಾಡ್ಯಾಕ್‌ಚ್ ಹುಷಾರ್ ನಾತ್ಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ ವಕದ್ ಕರ್ಚೆಂ ಕ್ರಮ್‌ಯೀ ನಾ. ಜನನ್ ಮರಣ್ ಸಂಭವ್ಲ್ಯಾರ್ ತಾಚೆಂ ಹೊಲೆಂ ಖೆಳ್ಗಾಡ್ಯಾಕ್ ಲಾಗು ಜಾಯ್ನಾ.

ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ಗುಮ್ಟ್ಯಾ ಮೇಳ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ಚ್ಯಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾ ಖಾಡ್ ನಿತಳ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್, ಖೆಳಾಚ್ಯಾ ಆಖ್ರೇಚ್ಯಾ ದಿಸಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಖಾಡ್ ಕಾಡುಂಕ್ನಾ, ಪಾಯಾಂಕ್ ವ್ಹಾಣೊ ಘಾಲುಂಕ್ನಾ. ತ್ಯಾ ಪಾಂಚ್ ದಿಸಾಂನಿ ಖೆಳ್ಗಾಡ್ಯಾಂನಿ ನ್ಹಾವುಂಕೀ ನಾ. ಮ್ಹಾಳ್ಳೆಲಿಂ ಫುಲಾಂ ಬದ್ಲುಂಚಾಕ್ ನಾ. ಪಾಂಚ್ ದಿಸಾಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಘರ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್‌ಲ್ಲೆ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಘರಾ ಭಿತರ್ ವಚೊಂಕ್ ಪಾಂಚ್ ದಿಸಾ ಉಪ್ರಾಂತ್‌ಚ್. ಪಾಂಚ್ ದೀಸ್‌ಯೀ ಖೆಳಾತ್ತ್ ಆಸೊಂಕ್ ಜಾಯ್. ವಾಡ್ಯಾ ಭಿತರ್ ಮರಣ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಖೆಳ್ಗಾಡ್ಯಾಂಕ್ ಖಬಾರ್ ದೀಂವ್ಕ್ ನಾ. ಖಬರ್ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಖೆಳ್ಗಾಡ್ಯಾನ್ ಮರ್ಣಾಕ್ ಯೇಂವ್ಕ್‌ಯೀ ನಾ.

ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್, ಜಾನಪದ್ ಸಮುದಾಯಾಂನಿ ಮನೋರಂಜನಾ ಖಾತಿರ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಜಾಂವ್ಚಿಂ ಆಚರಣಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಲೇಪನ್ ಘೆಂವ್ಚೆಂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ್. ನಾಚ್, ಸಂಗೀತ್, ಸಾಹಿತ್ಯಾ ತಸಲ್ಯಾ ಸಂಗ್ತಿಂನಿ ಭರ್ಲೊಲೊ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೊ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಖೇಳ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಚೌಕಟ್ಟಾ ಬಿತರ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಆಸ್ತಿತ್ವ್ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ನಿಜಾಕೀ ಮಹತ್ವಾಚೆಂ. ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಖೆಳಾಂತ್ ಮನೋರಂಜನ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಮನೋರಂಜನಾಕ್ ಪೂರಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಚರಣಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಗುಮ್ಟ್ಯಾ ಪೂಜಾಂತ್ ಎಕ್ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಮಿಸ್ಳೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆಚರಣಾಚೆಂ ರೂಪ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ವ್ಯಕ್ತ್ ಜಾತಾ. ಹೆಂ ಆಚರಣ್ ಬಾಕಿ ದವರ್ಲ್ಯಾರ್ ಕಷ್ಟ್ ಸಂಕಷ್ಟಾಂಕ್ ಒಳಗ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ ಕುಡ್ಮಿ ಲೋಕ್ ಪಾತ್ಯೆತಾತ್. ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಕಠಿಣ್ ಆನ್ಸಾರ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರೀ ಹರ್ಯೆಕಾ ವರ್ಸಾ ಚುಕಾನಾಸ್ತಾಂ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಖೆಳ್ ಖೆಳ್ತಾತ್.

9.4.4 ನಾಚಾಂತ್ ಪದನ್ಯಾಸ್ ಆನಿ ಪದಾಂ ತುಪೆಂ

ನಾಚಾಂತ್ ದೈಹಿಕ್ ಚಲನ್ ವಲನ್ ಸೀಮಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಖೆಳ್ಗಾಡಿ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚ್ಯಾ ತಾಳಾಕ್ ತೆಕಿದ್ ನಾಚ್ತಾ. ಹಾಂಗಾ–ಪದಾಂಚೊ ಲಯ್, ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚೊ ಥಾಪಿ ಆನಿ ನಾಚಾಚೆಂ ಪಾವ್ಲಾಂ ಎಕಾಮೆಕಾ ಪೂರಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಎಕಾ ಥರಾಚೊ ಆವಿರ್ಭಾವ್ ಸಂಬಂದ್ ರುತಾ ಜಾತಾ.

ಗುಮ್ಟಾಂ ಪೆಳ್ ಸಾಲ್ ಬಾಂಧುನ್, ಮುಕಾರ್ ಮುಕಾರ್ ರಾವ್ನ್, ಚಕ್ರಾಕಾರಾರ್ ರಾವ್ನ್, ಏಕಾ ಪಾಯಾನ್, ದೋನಿ ಪಾಯಾನ್, ಗಿರ್‌ಗಿಟ್ಲೆ ಬರಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ್, ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣ್ ರಿತಿರ್ ಘುಂವ್ವೊನ್, ಬಸೊನ್ ಉಟೊನ್, ಏಕಾಮೆಕಾ ವೆಟ್ಲ್ಯೊಳ್ ಘಾಲ್ನ್, ಮುಕಾರ್ ಉಡೊನ್, ಪಾಟಿಂ ಪೊತೊನ್, ಏಂಚಿ ಘಾಲ್ನ್- ವಿವಿಧ್ ರಿತಿಂನಿ ಪೆಳ್ತಾತ್. ಸಾಂಗಾತಾಚ್ ರಾಮಾಯಣ್, ಮಹಾಭಾರತ್, ಶಿವಪುರಾಣ್, ಭಾಗವತ್ ಪುರಾಣಾಂತ್ಲಿಂ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಸಾಮಾಜಿಕ್, ಇತಿಹಾಸಿಕ್, ವಿನೋದಿಕ್, ವ್ಯಕ್ತಿ ಗಿತಾಂನಿ ಭರ್ಲಿಲಿಂ ಪದಾಂ ಗಾಯ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಪದಾಂನಿ ಶೃಂಗಾರ್, ಪ್ರಣಯ್, ಭಾವಾವೇಶ್, ರಾಗ್ ರೋಸ್, ಸುಖ್‌ದುಃಖ್, ಆಚಾರ್ ವಿಚಾರ್, ವ್ಯವಹಾರ್, ಜಾಸಪದ್ ಘಡಿತಾಂಚ್ಯೊ ಸಂಗ್ತಿ ಮಿಸೊನ್ 'ಲೋಕಾನುಭವಾಚೆಂ ತುಪೆಂ'ಚ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ತಾ. ಗುಮ್ಟಾಂ ಪೆಳಾಚೊ ಪ್ರಾರಂಭ್, ಪಾಡಾವಳ್ ಆನಿ ಮುಕ್ತಾಯಾಕ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ನಿರ್ಣಯಾಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಸಾ. ಪದಾಂಚ್ಯಾ ಸುರ್ವೆರ್, ಮಧೆಂಗಾತ್ ಯಾ ಅಖ್ರೇಕ್ ಗಾ, ಗೇ, ಓ, ಯಾ, ಹೋ... ಇತ್ಯಾದಿ ಉದ್ಗಾರಾಚೊ ತಾಳೊ ಕಾಡ್ತಾಂ - ತಾಳಾಕ್, ಪದಾಕ್ ಆನಿ ನಾಚಾಕ್ ಪೂರಕ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಗೌರವ್ ಸೂಚಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ಸಬ್ದ್. ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ನಾಚಾಕ್ ತೆಕಿದ್ ಪದಾಂಚೊ ವೇಗ್, ತಾಳಾಚೊ ಭಾರ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಜಾತಾ.

9.4.5 ಗುಮ್ಟಾಂ ವಾದನಾಂತ್ ವಿವಿಧ್ ಪ್ರಕಾರ್

ಕುಡ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಗುಮ್ಟ್ಯಾ ವಾದನ್, ನಾಚ್ ಆನಿ ಪದಾಂನಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ವೈವಿಧ್ಯತಾ ಆಸೊಂಕ್ ಪುರೊ. ಪುಣ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಲಲಿತ್, ಉದ್ರೆಂ, ತೆಂಗಂ, ಥಾಗ್, ಸಮ್ಮಿಗಾಂ, ನೊಮೊನ್- ಅಶೆಂ ವಿವಿದ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸಾ. ತಾಚೊ ವಿವರ್ ಅಸೊ ದಿವ್ಯೆತ್.

(i) ಲಲಿತ್

ಗ ಯುಮುಚೆಂ ನೊಮೊನ್ ಸೂರುಯಾ ವಂಶೇ,
ರಾಮು ಜೊಲುಮೆಲೊ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಕೊಸೇ
ಗ ನಾರೇ ಸುಮಿತ್ರೇಬಾ ಕೋಸೇ
ದೇವು ಲಗ್‌ಸಿಮಿನ್ ಜೊಲುಮೊಲಾ
ಗ ದೇವೇ ಕೈಕೇಬಾ ಉದರ
ಭರೋತು ಶರತು ಜೊಲುಮೊಲಾ
ಗ ರಾಮಾ ದೊಸೋರೊಂತಲೇ ಕುಳೇ|
ಸೂಗುಮೀರ್ ಪುತುರು ಜೊಲುಮೊಲ್ಯಾ

ಹೆಂ ಪದ್ 'ಲಲಿತ್' ನಮುನ್ಯಾಕ್ ಉದಾಹರಣ್. ಲಲಿತಾಂತ್ ಏಕ್ ಮುಖ್ಯಿ ಘಟನ್ ವಿವರಾಯ್ತಾ. ಸವ್ಯಾಸ್ ಥಾಪಿ ಮಾರುನ್ ಪದ್ ಸಿಧಾಸ್ ಗತಿರ್ ವ್ಹಾಳ್ತಾ. ಪದಾಕ್ ತೆಕಿದ್ ನಾಚ್‌ಯಿ ಸಿಧಾಸ್‌ಚ್ ಆಸ್ತಾ. ನಾಚ್ ಘುಂವ್ವಿ ಫೇವ್ನ್ ಸರಾರಾಂ ಪಾವ್ಲಾಂನಿ ದೋನ್-ಚಾರ್ ಪಾವ್ಲಿಂ ಘುಂವೊಂಕ್ ಆಸ್ತಾ. ಪದಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಘಡಿತಾಕ್ ಮುಕಾರ್ನ್

ಪ್ರರೊಂಕ್ ಹೋ ಏಕ್ ಅಬ್ಯಾಸ್. ಪಯ್ಲೆಂ **ಲಳಿತ್ ರಾಮಾಯಾಣಾಂತ್ ದಶರಥ್ ರಾಯಾಕ್ ರಾಮ್ ಸಪಿತ್ ಚವ್ಗ್ ಪೂತ್ ಜಲ್ಮೊಂಚಾ ಸಂದರ್ಭಾಂತ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಘುಡಿತಾಚೆಂ ವಿವರಣ್ ಪೂರ್ನ್ ಜಾಯ್ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ 'ಉದ್ತೆಂ' ಪದ್ ಗಾಯ್ಜಾಯ್. 'ಲಳಿತಾಂತ್'** ಕಿತೆಂ ವಿವರಾಯ್ಲಾಂ ತಾಚೆಂ ಉತ್ತರಾರ್ಧ್‌ಚ್ ಉದ್ತೆಂ. **ಉದ್ತ್ಯಾಚಿಂ ಚರಣಾಂ ಲಳಿತಾಚಾಕೀ** ಮಟ್ಟಿಂ ಆನಿ ವೇಳ್‌ಯಿ ಉಣೊ ಪಾವ್ತಾ. **ತಾಳ್ ಲಳಿತಾಚಾಕೀ ಜಲ್ದಿ ಆನಿ ನಾಚಾಚಿಂ** ಪಾವ್ಲಾಂಯೀ **ಚುರುಕಾಯೆಚಿಂ.** ಸಕಯ್ಲ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಪದ್ ವಯ್ಲ್ಯಾ ಲಳಿತಾಚೆಂ ಉದ್ತೆಂ. **ಲಳಿತಾಂತ್ ಪದಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಘುಡಿತಾಕ್ ಚಡ್ ಮಹತ್ವ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಉದ್ತ್ಯಾಂತ್ ನಾಚಾಕ್ ಮಹತ್ವ್.**

ಲಳಿತ್ ಆನಿ ಉದ್ತೆಂ ಸಾಲ್ ಬಾಂದುನ್ ಖೆಳ್ಚೆಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ನಾಚಾಚೆ ಪ್ರಕಾರ್

(ii)**ಉದ್ತೆಂ:** *ರಾಮು ಜೊಲುಮೊಲೊ*
ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ನಗಾರಾ (2)
ದಯಿತಾಂ ವಧೇಯೇಚಾ
ರಾಮು ಜೊಲುಮೋಯಾಲೋ (2)

(iii)**ತೆಂಗೆಂ:** *ಈಶ್ವರಾಚಾ ಹಾತಿಂತಲೆಂ ಸಂಧಾನ್ ಸೂಟಲಾಂ*
ಸಂಧಾನ್ ಸೂಟಲಾಂ|
ಶಿರ್ ಭಾಯ್ರ್ ಸೇಸ್‌ಲಾಂಬಾ ಗಣೇಸಾಚೆಂ ಸ್ವಾಮಿ
ಶಿರ್ ಬಾಯ್ರ್ ಸೇಸ್‌ಲಾಂ ಗಣೇಸಾಚೆಂ

ಹೆಂ ದೋನ್‌ಚ್ ಚರಣಾಚೆಂ ಪದ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಮಟ್ಯಾನ್ ಏಕ್ ಘುಡಿತ್ ವಿವರಾಯ್ತಾ. ಸಂದರ್ಭ್ ಶಿವಪುರಾಣಾಂತ್ಲೊ–ಈಶ್ವರಾನ್ ಆಪ್ಲೊ ಪೂತ್ ಗಣೇಶಾಚೊ ರುಂಡು ಕಾತರ್ಚೊ. **ತೆಂಗೆಂ ಉದ್ತಾಚಾಕೀ ಸರಾಗ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಪದ್. ತಾಳಾಕ್ ತೆಕಿದ್ ನಾಚ್** ಆನಿ ಘುಂವ್ಡಿ ಉದ್ತ್ಯಾಚಾಕೀ ಚಡ್ ಜಲ್ದಿ ಆಸ್ತಾ. ಆನಿ ಆಕರ್ಷಕ್ ದಿಸ್ಚೊ ಹೊ ನಾಚ್‌ಯೀ ಸಾಲ್ ಬಾಂದುನ್ ಖೆಳ್ಚೊ. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ನಾಚಾಕ್ ಚಡ್ ಮಹತ್ವ್.

(iv)**ಥಾಗ್:**
ದೇವುಳಾ ಭೊವುಂತ್ಯೇ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಯಾತೇ (2)
ಕಳ್ಯಾ ನೀಳ್ಯಾ ವುಸ್ತುರಾಂಚೋ ವೊಳ್‌ಲ್ಯೊ ವಾತೀ (2)
ಥಳಾಚಾ ದೇವಾಂಚ್ಯಾ ಘುಡಾಂ ಜೊಳುತ್ಯೋ ವಾತೀ (2)

ಹೆಂ ಪದ್, ಥಾಪಿ ಆನಿ ನಾಚ್, ವಯ್ರ್ ವಿವರಾಯಿಲ್ಯಾ ಉದ್ತಾಚೆಂಚ್ ಅನಿಯೇಕ್ ರೂಪ್. **ಪೂರ್ಣ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ಸಂದರ್ಬಾಂನಿ ಹೆಂ ಪದ್ ಗಾಂವ್ಕ್ ನಾ. ನಿಶ್ಚಿತ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ, ದಿವ್ಯಾ ಥಳಾಂನಿ, ದೈವಸ್ಥಾನಾಂ ಮುಕಾರ್ ಯಾ ಮಾಂಡಾರ್ ದೇವಾಕ್ ಹೊಗೊಳ್ಸಿತಾನಾ ಮಾತ್ರ್ ಗಾವೈತ್. ಗುಮ್ಟಾಂ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ 'ಥಾಗ್' ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ್ ಮಹತ್ವ್ ಆಸ್ಚೊ ಪ್ರಕಾರ್.**

(v) ಶಿಮ್ಗ್ಯಾಂ:

ಯಾವಿಂರೆ ನೊವೊನ್ ಯೆಂತ್ ತಿಂಗಾ
ನಾಮಾಗೆಟ್ಯಾ ದೇವಾಂದೊ (2)
ಪಳ್ಮೆಳ್ ಪಯ್ರ್ ಯಾಲೆ ಸುಯ್ಯಾ
ದಾಲೋ ದೊಂಗು ಮಾಳಾರೇ (2)
ಶಿಮ್ಗ್ಯಾಂ ಪ್ರಾ ಪವ್ಸ್ ಪಯುತ್ಯಾಂ ಮಾರೇ
ಯಾವಿಂರೇ ನೊವೊನ್ ಗಣೇಶಾ (2)
ಗಣೇಶಾಸೊ ದಾಲ್ಯಾ ರಾನಿಯೊ
ಶಿಗ್ಮೊ ಖೇಳಂ ಮಾಟ್ಯಾ ಫಳೇ (2)
ಸೂಗೀ ಆಯೊ
ಸೂಗಿ ಜಾಯೊ
ಸೇಸ್ ಭೊರುಲ್ಯೊ
ಪಾಂಯ್ಂದಾನೀ (2)

ಹೆಂ ಪದ್ ಗಣಪತಿಕ್ ವಂದನ್ ಕರ್ನ್ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ಪದ್. ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ತೇರ್ಯಾಂ ಖೆಳ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಖೆಳ್ತಾತ್. ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಖೆಳ್ಯಾಡಿ ಮುಖೆಂಗಾತ್ ಸಾರ್ನ್ ಯಾ ದಿವ್ಸೊ ದವರ್ನ್, ಸುತ್ತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಗಡ್ಯಾ (ಜತ್ಯಾ) ಸಾಂಗಾತಾ ರಾವ್ತಾ. ಅಶೆಂ ಖೆಳ್ಟ್ಯಾ ದೋಗ್ ಖೆಳ್ಗಡಿ ಸಾಂಗಾತಾ ರಾವ್ತಾತ್ ತಾಚ್ಯಾ ಜತ್ಯಾಕ್ 'ಗಡೊ' ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್. ಪಾಂಯಾಂ ಪಡುನ್ ದೇವಾಚೊ ಉಡ್ಯಾಸ್ ಕಾಡುನ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಪದ್ ಸಭ್ಯಾಸ್ ಗಾಯ್ತಾತ್. ಪದ್ ಮುಗ್ದ್ಲ್ಯಾಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಪ್ರೇಟಿಂ ದೋನ್ ಜಣಾಂ ವಾತ್ರ್ ಗಾಯ್ತಾತ್. ಅಪ್ಲೊ ಫುಡೊ ಪಾಟಿಂ ಕೊಡುನ್ ಖೆಳ್ತಾತ್, ಮುಕಾರ್ ಮುಕಾರ್ ವೆತಾನಾ ಸಾಚಾಚೊ ಥರ್, ಪದಾಚೊ ವೇಗ್ ಚಡ್ತಾ. ಭಕ್ತಿಕ್ ಚಡ್ ಮುಹತ್ವ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಖೆಳ್ಗಡಿ ನಾರ್ನ್, ದಿವ್ಸೊ ಆಸಿ ಪಡಾಂಸಿ ದೈವಿಕ್ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಾಚೊ ಅನ್ಭೋಗ್ ಘೆತಾ.

(vi) ನೊಮೊನ್:

ಗ ಪ್ರಥಮ್ ನೊಮೊನ್
ಭೂಮಿಗೇ ಮಾಯೆ
ತೂರ್ಯು ಧರಿನ್
ಚರಣ್ ಪಾಯೇ
ಗ ಸಿಗ್ಮೋ ಮಾಸ್ ಓ...
ಗ ಸಿಗ್ಮೋ ಮಾಸ್
ಆನೊಂದು ದಾಲಾ
ಸೋಭಾಗೇ ಖೇಳುರೆ
ಖೇಳು ದೇಂವಾಲಾ
ಗ ಖೇಳೇ ಯಾಲೇ ಓ...

ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಖೆಳ್ ಪ್ರಾರಂಬ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಲಳಿತ್ ರೂಪಾರ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಹೆಂ ಪದ್ ಗಾಯ್ತಾತ್. ಪ್ರಕೃತಿಕ್‌ಚ್ಯ್ಟೆ ಆರಾಧನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಕುಡ್ಬ್ಯಾಂನಿ ಹೆಂ ಪದ್ ಭೂಮಿ ದೇವಿಕ್ ಸಮರ್ಪಣ್ ಕೆಲಾಂ. ಹ್ಯಾ ಕಲೆಕ್, ಮನ್ಶಾಚೆಂ ಆಸ್ತಿತ್ವ್ ನಿಯಂತ್ರಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಕೃತಿಚಿ ಅಪ್ರ್ಯಕ್ತ್ ಸಕತ್‌ಚ್ಯ್ಟೆ ಕಾರಾಣ್ ಮ್ಹಣ್ ಪಾತ್ಯೆಂವ್ಚೆ ಕುಡ್ಮಿ ಭೂಮಿ ದೇವಿಕ್ ಪಯ್ಲೊ ಗೌರವ್ ಅರ್ಪಿತಾ.

ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಕಾಲೇಜ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ 1996 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಪ್ರಬಂಧ್ ಸಂಕಲನಾಂತ್, ಸಿರಿಲ್ ಮಾಡ್ತಾನ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ 'ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜ್' ಲೇಖಿಪೊಳಿಂತ್, ಕುಡ್ಬ್ಯಾಂನಿ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಪದಾಂ ಥೊಡಿಂ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾತ್–

"... *ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಮಾರಿತ್ತ್ ಕುಂಡ್ಚಿ, ದಾದ್ಲೆ ಆನಿ ಬಾಯ್ಲೊ ತಾಳೊ ಕಾಡ್ತಾತ್ ಆನಿ ನಾಚ್ ಮಾರ್ತಾತ್:*

ಶಿಂತಿದಾನ್ ಪಾಯ್
ಫಾಲ್‌ರೆ ಜಾಕಿ
ಖಂಯ್ಚ್ಯಾನ್ ನಿಸ್ರೊನ್‌ರೆ ಪಡ್ಚಿ
ನೊಕಾಲೆಂ ಘುರ್‌ರೆ ಮೊಡ್ಚಿ

ಅರೆ ಜಾಕಿ ಕುಂಪಾರಿ
ತುಂ ನಿಸ್ರೊನ್‌ರೆ ಪಡ್ಚಿ
ಆನಿ ಅಪ್ಪುನ್ ಧಾಪ್ಪುನ್
ತುಂ ನೊಕಾಲೆಂ ಘುರ್ ಮೊಡ್ಚಿ"

"ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚಾ ತೊಂಡಾಕ್ ಬಾಂದ್‌ಲ್ಲೆಂ ಗಾರಾಚೆಂ ಚಾಮ್ದೆಂ ಕುಡ್ಮಿ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರವೀಣ್ ಹಾತಾಂಚಾ ಥಾಪಾಂನಿ ಹುನ್ ಜಾವ್ನ್ ಯೆತಾನಾ ಬಾಯ್ಲೊ ನಾಚಾಚಿಂ ಮೆಟಾಂ ಕಾಡ್ತಾತ್. ಪುಗ್ಡಿ ಮ್ಹಣ್ ಉಲೊ ಮಾರ್ಚೊ ಹೊ ನಾಚ್ ಥೊಡ್ಯಾಚ್ ವೇಳಾನ್ ತೀಕ್ಷ್ಣ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ನಾಚಾಚಾ ಸಂಗೀತಾಚಾ ಉಮಾಳ್ಯಾರ್ ಸ್ವತಾಕ್ ವಿಸರ್ತಾತ್."

ಕುಡ್ಬ್ಯಾಂನಿ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ದುಸ್ರಿಂ ಥೊಡಿಂ ಪೊದಾಂ:

ತೆಂಡ್ಲ್ಯಾ ತುಜೊ ಬೆಲ್‌ಗೆ ವಾಂಕ್ಡೊ ತಿಂಕ್ಡೊ ಗೆಲೊಲೊ
ವಾಂಕ್ಡೊ ತಿಂಕ್ಡೊ ಗೆಲೊಲೊ ಮ್ಹಣ್
ಸೊನಾರಾಲಾಗಿಂ ದಿಲೊಲೊ
ಸೊನಾರಾ ಬಾವ್ಡ್ಯಾನ್ ಸುತಾ ಸಂಗಿ ಕರಿಲೊ
ವೊಡ್ಡ್ಯಾ ಸಾಂದಿ ಪಡ್ಲೊ ಪಾಯ್
ಪಾಯಾಕ್ ಜಾಲೊ ಘಾಯ್
ಕಿತೆಂ ರಾಂಡುಲಾ ಪಳೆತಾಯ್
ಪಳೆ ಮೊಜೊ ಘಾಯ್

ದೊರಿ ನಾ ಕೊಳ್ಸೊ ನಾ
ಬಾಂಯ್ಯಡೆ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಉಬೆಂಗೊ?
ವಾರೆಂ ನಾ ವಾದಾಳ್ ನಾ
ಫಾಗ್ರೊ ಕಸೊ ಉಬ್ಲೊಗೊ?

ವಯ್ರ್ ವಿವರಾಯಿಲ್ಲೆ ಗುಮ್ಟಾಂ ಪದಾಂಚೆ ಆನಿ ನಾಚಾಚೆ ಫರ್ ಮಂಗ್ಳುರ್, ಕಾರ್ಕಳ್ ಆನಿ ಬಂಟ್ವಾಳ್ ಪರಿಸರಾಂತ್ಲೆ ಥೊಡೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಮಾತ್ರ್. ದುಸ್ರ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ, ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ, ವಿಂಗಡ್ ವಾಡ್ಯಾಂನಿ ಪದಾಂ ಆನಿ ನಾಚಾಂತ್ ವಿವಿಧಾತಾಯ್ ಆಸಾ. ಹರ್ಯೆಕಾ ಪದಾಚ್ಯಾ ಭಾವವೇಶಾ ಪ್ರಮಾಣೆ, ಪದಾಂನಿ ಯೆವ್ಚ್ಯಾ ಘಟಿತಾಂ ಪ್ರಮಾಣೆ ಗುಮ್ಟಾಚೊ ತಾಳ್ ಆನಿ ನಾಚ್ಯಾರೀತ್ ಬದಲ್ತಾ.

9.4.6 ಗುಮ್ಟಾಂ ಕಲಾ ಉರಯ್ಲ್ಲೆಲೆ ಕುಡ್ಮಿ ವಾಡೆ ಆನಿ ಮುಖೆಲಿ

i. ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡ್ಮಿ

–ಮಂಗ್ಳುರ್ ತಾಲೂಕು: 1) ಪರಿಯೆಗಳ್ (ಕಂಪ್ಲ); 2) ಕುತ್ತಾರ್; 3) ಕೋಣಾಜೆ (ಬೊಂಳ್ಳ); 4) ಕಾಸಪ್ಪ; 5) ಬಜ್ಪೆ ಸ್ವಾಮಿಲಪದವು; 6) ಪೆರ್ಮುದೆ; 7) ಮೂಡು ಪೆರಾರ್; 8) ಕೊಂಪದವು; 9) ಮುಚ್ಚೂರು ಕಾನ; 10) ಕಸ್ಬೇರಿ ಎಡಪದವು; 11) ಕಸ್ಬೇರಿ B ಎಡಪದವು; 12) ಮಿಜಾರು ಕಿಂದೇಲ್; 13) ಕಿಂದೇಲ್ ಸಮಾಜ ಮಂದಿರ; 14) ಕಿಂದೇಲ್ ಅಂಬೆಕಟ್ಟೆ; 15) ಪಯ್ಯಾರಬೆಟ್ಟು

–ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕು: 1) ಪುಮಾವರ; 2) ಪಂಜಿಮಾರ್; 3) ಮ್ಯಾಂದೇರಿ ಮರಕಡ; 4) ಪುತ್ತಿಗೆ ಪದವು; 5) ಪುತ್ತಿಗೆ ಬೀಡು; 6) ಕಡಂದಲೆ

–ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು: ಸಿದ್ದಕಟ್ಟೆ

–ಉಡುಪಿ: 1) ಸೂರಾಲ್ (ಕೆಂಜೂರ್ ಬಾಳೆಗುಂಡಿ); 2) ಬಾರಾಡಿ (ಕೊಂಡೆ ಜಡ್ಡು); 3) ಮುಳ್ಕಾಡ (ಕುಚ್ಚೂರು); 4) ಬುಕ್ಕಿಗಡ್ಡೆ; 5) ಹನಿಯಾಲು (ಪೆರ್ಡೂರು); 6) ಕಡಂಬಳೆ ಇರ್ವತ್ತೂರು (ಪೆರ್ಡೂರು); 7) ದೇವಸ (ಪೆರ್ಡೂರು); 8) ಶಿವಪುರ (ಹೆಬ್ರಿ)

ii. ಗೊಂಯ್ಯಾರ್ ಕುಡ್ಮಿ ವಾಡೆ:

ಉಡುಪಿ: 1) ಕ್ಯಾದಗೆರೆ; 2) ನಡಿಗೇರಿ; 3) ಕೇಶವಾಪುರ 4) ಹೆಗ್ಗುಂಜೆ (ಮಂದರ್ತಿ); 5) ಗೋಳಿ ಅಂಗಡಿ 6) ಹೋಲಿಯಾಣ; 7) ಬಿಳಬಯ್ಲ್; 8) ಸಿಂಜೂರ್‌ಬೆಟ್ಟು, 9) ಕೋಟಂಬಯ್ಲ್; 10) ಯಡ್ತಾಡಿ; 11) ನಂಚಾರ್ (ನಾಲ್ಕೂರ್); 12) ಕಜಕೆ; 13) ಕಂಡಿಕೆ (ಮಂದರ್ತಿ); 14) ಕಲಮುಗಿ; 15) ಬೀಳಂಜೆ (ಬೀಬಿಬೆಟ್ಟು); 16) ಕೂಪ್ಲ

ಕುಡ್ಮಿ ಜಾನಪದ ಕಲಾವೇದಿಕಾ (ರಿ) ಎಡಪದವ್:

ಗುಮ್ಟ್, ಖೆಳ್, ವಯ್ರ್ ವಿವರಣ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಸೊಡ್ಚ್ಯಾರ್ ಹೆರಾ ವೆಳಾರ್ ಖೆಳ್ಚ್ಯಾರ್ ಸಮುದಾಯಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿತಿ ರಿವಾಜಾಂ ಪ್ರಮಾಣೆ ಅಭ್ಯಾಸ್ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಸಮಾಜೆ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಅಸಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಕಲಾ ದಾಖಯ್ಲ್ಯಾ, ಕುಡ್ಮ್ಯಾಲೊ

ಅಸ್ತಿತ್ವ್ ಉರ್ಜಿತ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ ತಾಲೂಕಾಚ್ಯಾ ಎಡಪದವ್‌ಚ್ಯಾ 'ಕುಡ್ಮಿ ಜಾನಪದ್ ಕಲಾ ವೇದಿಕಾ' ಹಾಂಕಾ ಸೆರ್ವಾತಾ.

ಎಡಪದವ್‌ಚೊ ಗುಮ್ಟಾಂ ಕಲಾಕಾರ್ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ ಹಾಚ್ಯಾ ಮುಖೆಲ್‌ಪಣಾರ್ 1973-74 ವರ್ಸಾ ಎಕ್ ಕಲಾ ಪಂಗಡ್ ರಚನ್ ಜಾಲೊ. ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ತೀನ್ ದಶಕಾಂನಿ ಸುಸಜ್ಜಿತ್ ರಿತಿಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾನ್ ದೇಶ್‌ಭರ್ ರಾಜ್ಯ್ ಆನಿ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟಾಚ್ಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ್ ವೇದಿಚೆರ್ ಶೆಂಭರಾಂ ವಯ್ರ್ ಪ್ರದರ್ಶನಾಂ ಸಾದರ್ ಕೆಲ್ಯಾಂತ್. ಆಕಾಶ್‌ವಾಣಿ, ದೂರ್‌ದರ್ಶನಾ ತಸಲ್ಯಾ ಮಾಧ್ಯಮಾಂನಿ ಹಾಂಚಿ ಕಲಾ ಪ್ರಸಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಎಕ್ಲ್ಯಾ ಕಲಾಕಾರಾಕ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ್ (ಸ್ಕಾಲರ್‌ಶಿಪ್) ಮೆಳ್ಳಾಂ. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡಾಚ್ಯಾ ಸಂಗ್ರಹಾಂತ್ಲಿಂ 'ಗುಮ್ಟಾಂ ಆನಿ ತೋಣಿಯಾಂ ಪದಾಂ' ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಪುಸ್ತಕ್ ರೂಪಾರ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕರುನ್, 2002 ವರ್ಸಾಚಿ ಅಕಾಡೆಮಿಚಿ 'ಗೌರವ್ ಜಾನಪದ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' ದೀವ್ನ್ ಮಾನ್ ಕೆಲಾ. ಹಾಂಚೆ ಕಲಾಕಾರ್ ಅಕಾಡೆಮಿಚೆ ಸಾಂದೆ ಜಾಲ್ಲೆಯೀ ಆಸಾತ್. ಕುಡ್ಮಿ ಸಮುದಾಯಾ ವಿಶಿಂ ಸಂಶೋಧನ್ ಕರ್ತೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಹ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾನ್ ಸಂಪನ್ಮೂಳ್ ಸಂಸ್ಥೊ ಜಾವ್ನ್ ಮಾಹೆತ್ ದಿಲ್ಲಿ ಆಸಾ. ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಕುಡ್ಮಿ ವಾಡ್ಯಾಂ ಭಾಯ್ರ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಖೆಳಾಚ್ಯಾ ಪ್ರದರ್ಶನಾಕ್, ಸ್ವತಂತ್ರ್ ರಿತಿರ್ ಆಸ್ಚೊ ನೋಂದಾಯಿತ್ ಪಂಗಡ್ ಹೊ ಎಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ.

(ಹೊ ಕುಡ್ಮಿ ಲೊಕಾಂಲೊ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪರಿಚಯ್ ಆನಿ ವಿವರ್ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ ಎಡಪದವು ಹಾಣಿಂ ಒದಗ್ಸುನ್ ದಿಲ್ಲೊ.)

9.5. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಲೋಕ್ ನಾಚ್ ಆನಿ ಗುಮ್ಟಾಂ

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ, ಗೊಯಾಂತ್ ಪುರ್ತುಗೇಜಾಂಚಾ ಕಾಳಾರ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲಿ, ಆನಿ ವಿವಿಂಗಡ್ ಕಾರಾಣಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಗೊಂಯ್ ಸಾಂಡುನ್ ಕೊಡ್ಯಾಳಾಕ್ ವ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ಆನಿ ಹಾಂಚಿ ಪಿಳ್ಗ್ಯಾನ್ ಪಿಳ್ಗಿ ವಾಡೊವ್ನ್ ಸುದರೊಣ್, ಮುಂಬಯ್ ಆನಿ ಇತರ್ ಗಾಂವಾಂಕ್ ವಿಸ್ತಾರ್‌ಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜೊಂವ್ಚೆಂ.

ಗೊಯಾಂತ್ ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ, ಹಿಂದು ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾಂನಿ ವ ವರ್ಗಾಂನಿ, ತಾಂಚಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಸಮಾರಂಭಾಂನಿ ಲೋಕ್ ನಾಚಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಗುಮ್ಟಾಂ ವಾಜಂವ್ಚೆಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಬಾರ್ ಪುರಾವೆ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಆತಾಂಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂ ಮಧ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವರವ್ನ್ ಪಳೆತಾನಾ, ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಗುಮ್ಟಾಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆನಿ ಲೋಕ್‌ನಾಚ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಬರಿ, ಹಿಂದು ಪೋಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಸಾರಸ್ವಾತ್, ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಮಾಜೆಂನಿ ಹಿ ಗುಮ್ಟಾಂಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಾಂವ್, ಗುಮ್ಟಾಂಚಿ ಪದಾಂ ಜಾಂವ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ರುಜ್ವಾತ್ ಮೆಳಾನಾ.

ಆತಾಂಚೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ ವೆವೆಗ್ಳೆ ವಿವರ್ ದಿಂವ್ಚೆ ಪಡ್ತಾ. ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆತಾಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಮಧೆಂ ಪಿ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಾಂವ್, ಪೂರ್ವಿಂ ದೇಸಿಯಾಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಾಂವ್, ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಆತಾಂ ಮಾಜೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾ ಕಾರಣ್ ನಿರಂತರ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಜೆಸ್ಟ್ರಿಯಾ ರಾಜ್-ನೀತಿ ಪರಿಂ ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಪಾಶ್ಚಾತೀಕರಣ್ ಅಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪರಿಂ ಪಿ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಳ್ವೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಪುಣ್ ಪೊರ್ತುಗೇಜಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್, ವಿವಿಂಗಡ್ ಕಾರಣಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಕೊಂಕ್ಣ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕೊಂಕಣಾಕ್ ಪ್ರೊಳ್‌ಪ್ರೊಳ್ ಘೆತಾನಾ ಲೋಕ್ ನಾಚ್ ಆನಿ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ತಾಕಾ ಲಗ್ತಿ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಪದಾಂ ಘೆವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲಿಂ. ತಿಂ ಟಿಕ್ಸ್ಯಾ ಸುಶ್ಯಾನಾಚ್ಯಾ ಬಂಧ್ಪತೆಂತ್ಲಿ ನಾಶ್ ಜಾಯ್ನಾಸ್ತಾಂನಾ ಜಿವಿಂ ಉರ್ಲ್ಯಾಂ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ತಿಂ ಸುವಾರ್ ಕಾಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ಕಾಜಾರಾಂ–ಸೊಭಾಣಾಂನಿ, ಪೆಸ್ತಾಂ–ಪರ್ಭೆಂನಿ, ಜೆವ್ಣಾಂ–ಸಣ್ಣ್ಯಾಣಾಂನಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂನಿ ಉರ್ಜಿತ್ ದವರ್ಲ್ಯಾಂ. ಹ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆ ಪಯ್ರ್ ಸಂಶೋಧ್ ಕರುನ್ ಘೊಡ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮರ್ಥಕಾಂನಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ರುಪಾರ್ ಬರೊವ್ನ್, ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಉರ್ಜಿತ್ ದವರುಂಕ್ ತಪ್ರೊಳ್ ತಪ್ರೊಳ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್. ಅಜುನ್‌ಯಿ ಹ್ಯಾ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಸುವಾರ್ ಪದಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆ ಮಧೆಂ ಘೆಂ ಘೆಂ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್.

9.5.1 ತೊಣಿಯಾಂಚೊ ಲೋಕ್-ನಾಚ್

ಅಮುರ್ ಕೊಂಕಣಿ–ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಪತ್ರ್.ಇತ್ ಪ್ರಕಟಣ್ ಹ್ಯಾ ಪತ್ರಾಚ್ಯಾ 1988 ಜುಲಾಯ್ ಅಂಕ್ಯಾರ್ 'ಜೆಜಾರ್‌ಗಾರ್' ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಲೇಖಕಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಲೋಕ್ ನಾಚ್ - 'ತೊಣಿಯೊ ನಾಚ್' ಹ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಏಕ್ ಅಪೂರ್ಬಾಯೆಚೆಂ ಲೇಖನ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲಾಂ. – ತೆಂ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾ. –

"ಆಮ್ಚ್ಯೆ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ ತೊಣಿಯಾಂಚೊ ಲೋಕ್-ನಾಚ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ/ಆ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ದುಬಾವ್ ಘೆವ್ಯಾ ತೆಂಪಾ ಆಮಿಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಧ್ಲ್ಯಾ ಎಕಾ ಕೊಂಕಣಿ ಪಂಡಿತಾಕ್ ಉಲ್ಲೆಲೊ. ಆಪ್ಣ್ಯಾ ಸುವಾರ್ ಸೊಡ್ಯಾಂಚೆಂ ಫಳ್ ಜಾವ್ನ್ ತೊಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ ನಾಚಾವಿಶಿಂ ತಾಕಾ ಜಾಯ್ತಿ ರುಜ್ವಾತಿ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಪಯ್ಲೆಂ ಎಕೆ ಹಳ್ಳಿಂತ್ ತೊ ಪಾವ್‌ಲ್ಲೆ ತವಳ್, ಕೊಂಕಣಿ ಕೃಷಿಕಾಂನಿ ಖೆಳೊನ್ ದಾಕಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ತೊಣಿಯಾಂಚೊ ನಾಚ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಆಪ್ಲೊ ದುಬಾವ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಥರಾನ್ ಪರಿಹಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಪಾವ್ಲೊ.

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಶಾಳಾಂನಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂಕ್ 'ಕೋಲಾಟ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ತೊಣಿಯಾಂಚೊ ನಾಚ್ ಶಿಕಯ್ತಾತ್. ಕೃಷೆಚೆಂ ವಾ ಸಾಗುವಳೆಚೆಂ ಕಾಮ್ ಸಂಪ್ತಚ್ ವಾ ಫೆಸ್ತ್ - ಪರ್ಬೆವೆಳಿಂ ಅಸಲೊ ತೊಣಿಯಾಂಚೊ ಮನೋರಿಕ್ ನಾಚ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪೂರ್ವಜಾಂ ಮಧೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಪುಣ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ

ತಿತ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನ್ ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಕ್ ತೆ ದೀನಾಸ್ಲ್ಯಾ ವ್ಹಳಿಂ ಏರೆಂ. ಕಿತ್ಯಾಕ್, ಹ್ಯಾ ನಾಚಾ ವೆಳಾರ್ ಅಂಗ್ ಪ್ರಾಪ್ ಜಾತಾಲೆಂ. ತೋಣಿಯಾಂಚೊ ನಾಚ್ ಹ್ಯಾ ಖೆಳಾಂತ್ ಹೆಳ್ಲ್ಯಾ ಕುಪ್ಯಾ ಘಾವ್ನ್ ತೆ ಶಿಕ್ಲ್ಯಾ. ತಾಂಣಿಂ ಗಾಯಾನ್ ಕರ್‍ಯ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ಪದಾಂಕ್ ತಾಳ್ ಜಾವ್ನ್, ಸಪ್ಯಾಸಾಯೆನ್ ತರೆಂ ತುರ್ತಾನ್. ಪುಣ್ ಕ್ರಮ್ ಪ್ರಕಾರ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸರ್ವಾಂಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ತೋಣಿಯಾಂಚೊ ಏಕ್‌ಚ್ ಮಾರ್ ಆಯ್ಕತಾಲೊ. ಹರ್ಯೆಕಾ ಘರಾಚ್ಯಾ ಖೆಳಾಕ್ ತಾಳ್‌ಪದ್ಯಾಂ ತಸಲೆಂ ಪದ್ ತೆ ಗಾಯ್ತಾಲೆ. ಪದಾಂಚೆ ಸಬ್ದ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ನಾಚಾಕ್ ಆನಿ ತೋಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಮಾರಾಂಕ್ ಹುರುಪ್ ದಿತಾಲೆ. ತಾಂತ್ಲೆ ಥೊಡೆ ಶ್ಲೋಕ್ ಅಶೆ -

1. ನಾಚಾಕ್ ನೆಂತಿಂ ಪಾಯಾಂಕ್ ಜೋತಿ
ನಾಚ್‌ಗೆಂ ಪುತಾ ಭಾಗಿರಥಿ
ಘಾಂತ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾ ಯೆತಲೊ ಪತಿ
ಹಾತ್ ಪುತಾ ಆರತಿ

2. ಪಾಯ್ - ಮಾಂಯ್ ಘರಾ ನಾ
ಏಕ್ಲಿಂ ರಾವನಾ
ಕೊಳ್ಯಾ, ನಾಸ್ತಾಂ ಬಾಯ್‌ಚೆಂ ಉದಕ್
ಹಾಂವ್ ಹಾಡಿನಾ
ರಾಜು ನಾ ಕೊಳ್ಯೊನಾ
ಬಾಂಯ್‌ಕಡೆ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಉಬಿ ಹೊ
ರಾಜು ತುಟ್ಲ್ಯೊ ಕೊಳ್ಯೊ ಫುಟ್ಲ್ಯೊ
ಹಾಂವ್ ಕಿತೆಂ ಆತಾಂ ಕರುಂ ಹೊ

ಮಾರಾಂಚೊ ವೇಗ್ ಚಡೊನ್ ಯೆತಾನಾ, ಪದ್ ರಾವಂವ್ನ್ ಆನಿ ಜೋರಾನ್ ಘೊಷೊ ವೇಳ್ ಉಡ್ಯ್ಯಾ ಮಾರ್ನ್ ತೋಣಿಯೊ ಮಾರ್ತ್ಯಾ.

ಹಾಳ್ಸಾಯೆನ್ ತೋಣಿಯೊ ಮಾರ್ತಾನಾ, ತಾಕಾ ತಾಳ್ ಪಡಾಶೆಂ ಸಪ್ಯಾಸ್ ಪದ್ ಗಾಯ್ತಾಲೆ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮಾರ್ ತುರ್ತಾನ್ ಪಡ್ತಾನಾ, ಗೊಂಯ್ಯಾ 'ಮಾಂಡೊ' ಪದಾಬರಿ, ಪದ್ ಉಟ್ತೆಂ ಜಾತಾಲೆಂ. ವಾಪ್ಲ್ಯಾಕ್ ಉಂದಿರ್ ಮಾಮಾಚೆಂ ಪದ್ ಅಶೆಂ.

ಆದಿಂ ಮಾಗಾಂ ಏಕ್ ಉಂದಿರ್ ಆಸ್ಲೊ
ಹಾಂ ಹುಂ! ಹಾಂ ಹುಂ!
ಚುನ್ನಾಂಚ್ಯಾ ರುಕಾರ್ ಬಸೊನ್ ಚುರ್ಮಾಂ ಖಾತಾಲೊ
ಹಾಂ ಹುಂ! ಹಾಂ ಹುಂ!

ಹೆಂ ಪದ್ ಲಾಂಬ್ ಆಸೊನ್ ಉಂದಿರ್ ಬಾಮಾರಾಚ್ಯೊ ವ್ಯಾಸೋ ವ್ಹರ್ಸ್ ಚಲ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ತೋಣಿಯೋ ಹಾಳ್ಸಾಯೆನ್ ಆನಿ ನಿಧಾನ್ ಮಾರ್ತ್ಯಾ. ಅಖೇರ್ ಜಾತಾನಾ ಪದ್ ಉಟ್ತೆಂ ಜಾತಾ ಆನಿ ತೋಣಿಯಾಂಚೊ ಮಾರ್ ತುರ್ತಾನ್ ಪಡ್ತಾ.

1. ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ದೀವ್ನ್
ವ್ಯಾಸೋ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾತ್
ನಾಚ್‌ರೆ ಪುತಾ
ದಿಮಿ ದಿಮಿ

2. ಜೋಯ್ಲ್ ದೀವ್ನ್
ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾ
ನಾಚ್‌ರೆ ಪುತಾ
ದಿಮಿ ದಿಮಿ

3. ಕಾಣಂಗ್ ಮಿಸ್ತ್
ಪೊಣಯ್ತ್ ಹಾಪ್ಪ್ಯಾತ್
ನಾಚ್‌ರೆ ಪುತಾ
ಬಿಮ್ ಬಿಮ್

4. ಕುಣಿಬ್ಯಾ ಮಿಸ್ತ್
ಕಾಣಂಗ್ ಮಾಪ್ಪ್ಯಾಂ
ನಾಚ್‌ರೆ ಪುತಾ
ಬಿಮ್ ಬಿಮ್

5. ಕಾಂಟ್ಯಾಂ ಮಿಸ್ತ್
ಮಾಕೆರ್ ಹಾಪ್ಪ್ಯಾ
ನಾಚ್‌ರೆ ಪುತಾ
ಬಿಮ್ ಬಿಮ್

ಅಶೆಂಚ್ ಪುಣ್ ತೊಣ್ಣ್ಯಾಂಕ್ [illegible] ಸಾಮಾರ್ [illegible] ಪುತ್ತಾ. ಸುರು ಕರ್ತಾನಾ, ಏಕ್ಲೊ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ:-

ಮಾಮಾ ಮಾಮಾ
ಕಿತೆಂ ಪುತಾ
ಮಾಂಯ್ತ್ ಮಾಂಯ್ತ್ಯಾನ್
ಮಾರ್ಲೆಂ ಮ್ಹ ಕಾ

ಸುಮಾರ್ ವೇಳ್ [illegible] ತೊಣ್ಣ್ಯಾಂಕ್ ಮಾರ್ [illegible] ಏಕ್ಲೊ ತುತ್ತಾನ್ ಪುಣ್ ಮುಕಾರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ -

ಕಶೆಂ ಮಾರ್ಲೆಂರೆ
ಮಾಣ ಮ್ಹ ಮ್ಹ
ಅಶೆಂ - ತಶೆಂ
ಅಶೆಂ - ತಶೆಂ... ...(ಸಕ್ಡ್ ತುತ್ತಾನ್ "ಅಶೆಂ ತಶೆಂ ಮ್ಹ [illegible] ತೊಣ್ಣ್ಯಾಂ ಮಾರ್ತಾ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಟ್ಕ್ ಕರ್ನ್ ಧಾಂವ್ತಾತ್")

ಅಮ್ಚ್ಯಾ ಪೂರ್ವಜಾಂಚ್ಯಾ ಜಿಣಿಯೆಂತ್ ವೇಳಾರ್ ತಾಂಚೆ [illegible] ಆನಿ ವಿನೋದ್ ತಾಂಕಾಂ ಸಂತೋಸ್ ದಿತ್, ತಾಂಚೆ ಪುರಾಸಣ್ ಪಯ್ಸ್ ಸರ್ತಾಲಿ. ಆತ್ತಾಂಚ್ಯಾ ತಾಂಚೆ ಕೊಂಯ್ತ್ಯಾಕಾಟ್, ಕಂಬ್ಯೊ [illegible] ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಬರಿ ಅಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಕ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ದಿಸ್‌ಭರ್ ವಾವ್ರಾಚಿ ಪುರಾಸಣ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಗುಮ್ಟಾಂ, ತೊಣ್ಣ್ಯಾಂ, ದೊಳ್-ಗಾಣಾಂ ಆನಿ ಧೊಳ್ - ನಾಚ್ ಆಸ್ತಾಲಿಂ.[14]

ಆಜ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ [illegible] ವೇಳಾರ್ [illegible] [illegible] ಮುಗ್ದ್ಯಾನ್ [illegible] ಪುರಾಸಣೆಚ್ಯಾ ವಿರೋಧ್ [illegible] ಗುಮ್ಟಾಂ [illegible]. [illegible] ಕಾಮ್ [illegible] ಘರಾ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಅಂಗ್ಣ್ಯಾಂತ್ [illegible] ಗುಮ್ಟಾಂ [illegible] ಗಾಯ್ತಾಲೆ. ಅಮ್ಚ್ಯಾ [illegible] ಅಮ್ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಗುಮ್ಟಾಂ [illegible] [illegible] [illegible]

ಕಳ್‌ಲ್ಯಾ ಫಾರಾ ಆಪ್ಲೆಂ ಗುಮಟ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಪವ್ನೆಂ ನಾ ತರಿ ಥುಂಯ್ಸರ್ ಪಾವ್ತಾಲೆ ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ ಉಗ್ತ್ಯಾನ್ ಸ್ವಾಗತ್‌ಯೀ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ವ್ಹಕ್ಲೆಗೆಲ್ಯಾ ವ ಸೊವ್ರ್ಯಾಗೆಲ್ಯಾ ಮಾಟ್ವ್ಯಾಂತ್ ರೋಸಾಚೆ ರಾತಿ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ವಾಜ್ತಾನಾ ರೋಸ್ಯಾಂತ್ ರಾಂದ್ಪಾಚಿ ತಯಾರಾಯ್ ಜಾತಾನಾ, ರಾಂದ್ಪ್ಯಾಯಿ ಸುಟಿ ಕರ್ತಾನಾ, ಸನ್ನಾಂ ಉಕಡ್ತಾನಾ, ದುಕೊರ್ ಮಾರ್ನ್ ಸುಟಿ ಕರ್ತಾನಾ ಸಗ್ಳಿ ರಾತ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾಲೆ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ದೊಳೆ ಜೆವೆನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ. ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚ್ಯಾ ನಾದಾಕ್ ಆನಿ ಪದಾಂಚ್ಯಾ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ತಾಳ್ಯಾಕ್ ದಾದ್ಲೆ ಬಾಯ್ಲಾಂ, ತರ್ನಾಟೆ-ತರ್ನಾಟಿಂ ಆನಿ ಭುರ್ಗಿಂ ಸಯ್ತ್ ರಾತ್‌ಭರ್ ನಾಚ್ತಾಲಿಂ.

ಶಿಕಾರಿ ಕರ್ನ್ ಜೆರುಂ ವಾ ಕುಡ್ಮಿ ಮೂರ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ದೀಸ್ ಎಕಾಚ್‌ಘರಾ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚಿ ಥಾಪ್ ಆಯ್ಕ್ಯಾತ್ ತರ್ ಸೆಜ್ ಸಾಂಬಾರ್ ಥಂಯ್ ಜಮೊ ಜಾತಾಲೆ. ರಾತ್‌ಭರ್ ಹಳ್ಳಿಚೆ ತರ್ನಾಟೆ ಮ್ಹಾಲ್ಗಡ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಶಿಕೊನ್ ಥರಾವಳ್ ಪದಾಂ ಗಾಯ್ತಾಲೆ. ಎಕೇಕ್ ಪದ್ ದೋನ್ ವಾ ತೀನ್ ಘುಂಟೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಗಾವ್ನ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚೆ ತಾಳ್ ಮಾರ್ತಾಲೆ. ಚವ್ಗ್ ವಾ ಪಾಂಚ್ ಜಣ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಮಾರುಂಕ್ ಮಾಂಡ್ ಘಾಲ್ನ್ ಬಸ್ಲ್ಯಾರ್ ರಾತ್ ಮಧ್ಯಾನ್ ಜಾಲ್ಲಿ ವಾ ಫಾಂತೆಂ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಸಯ್ತ್ ತಾಂಕಾಂ ಕಳಿತ್ ಜಾಯ್ನಾಸ್ಲೆಂ. ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚೊ ಎಕ್‌ಚ್ ತಾಳ್ ಆನಿ ಸಕ್ಡಾಂಚೊ ಎಕ್‌ಚ್ ಮಾರ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಯ್ಕ್ಯಾತಾಲೊ. ಹರ್‌ಯೆಕ್ ಚರಣ್ ದೊದೋನ್ ಪಾಪ್ಟಿಂ ಗಾಯ್ತಾಲೆ. ತೀನ್ ಯಾ ಚಾರ್ ಚರಣಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಳೊ ತಾರಕಾಕ್ ವ್ಹರ್ನ್ ಗಾಯ್ತಾಲೆ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚೊ ನಾದ್‌ಯೀ ತಾರಕಾಕ್ ಪಾವ್ತಾಲೊ. ತಾಂಚೇ ಭಂವ್ತಣಿ ಘುರ್ಲ್ಯೊ ಆನಿ ಶೆಜಾರ್ಲ್ಯೊ ಲೋಕ್ ಬಸೊನ್ ಪದಾಂ ಆಯ್ಕತಾಲೊ ಆನಿ ತಾಳಿಯೊ ಪೆಟುನ್ ಭಾಗ್ ಘೆತಾಲೊ.

9.5.2 ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂತ್ ಚಾರ್ ಥಾಪಿ:

ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಕಪಿ ಚಾ.ಫ್ರಾ. ದೆ'ಕೊಸ್ತಾಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಂಗ್ರಹ್ '**ಪಣ್ತೆಚಿ ಪೆಲಿ**' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಗ್ರಾಂಥಾಂತ್ '**ಸಮಾಜಿಂತ್ ಆಳ್ವಾಲೆ** '**ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಗಾರ್**' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಎಕ್ ಲೇಖನ್ ಆಸಾ.

ತಾಂತ್ಲೆ ಥೊಡೆ ವಿಶಯ್ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾತ್:-

"... *ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚಿ ಕಥಾ ಪುರಾತನ್ ಕಾಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೊಕಾ ಮದೆಂ ರುಜ್‌ಲ್ಲಿ ಬಾಪಾಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಪುತಾಕ್, ಪುತಾ ಥಾವ್ನ್ ನಾತ್ವಾಕ್, ನಾತ್ವಾ ಥಾವ್ನ್ ಪಣ್ತುರಾಕ್, ಪಣ್ತುರಾ ಥಾವ್ನ್ ಶೆಣ್ತುರಾಕ್. ಕೇವಲ್ ತೊಂಡಾಚೆರ್ ಅಪತ್ರಿಮ್ ನಾಜೂಕ್ ಉತ್ರಾಂ ಮಾತ್ರ್ ತಾಳ್ ಲಯ್ ಬದ್ದ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಅಸ್ಸಲ್ ಕವಿತೆಂತ್ ಗುಂತುಲ್ಲಿಂ ಅಸಲಿ ಸೊಭಾಯೆಚಿ ಕಣಸ್-ಕವಿತಾ ಸಂಸಾರಾಚಾ ಖಿಂಯ್ಟ್ಯಾಯ್ ಜಾನ್‌ಪದ್ ಕಲೆಕ್ ತಕ್ಲಿ ಪೊಂದಾ ಘಾಲಯ್ತಾ.*

"ಚಾರ್ ಥಾಪಿ"

"ಗುಮ್ಟ್ಯಾಚೆಂ ಸಂಗೀತ್ ತಾಚಿ ಮೋಡ್ ಆಯ್ಕ್ಯಾತಾನಾ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಸಂಗೀತಾಚಿ ಖರಿ ಆವಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕೊಣಾಯ್ಕಿ ಸಮ್ಜಾತ್ ತರೀ ತೆಂ ಪುರಾತನ್ ಲೋಕ್ ಸಂಗೀತ್

ಮೋಗ್ ಸಾದೆಂ ಆನಿ ಪ್ರಾಂಜಳ್ ಪ್ರಾಕಾರೆಂ. ಹಾರ್ ಪದಾಗ್ಲೆ ಭಾಶಿ ತಿ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಆಸಾತ್. ಏಕಾಚ್ ಪ್ರೆಮಾಂತ್ ಜುಳಾರ್ ಗಾಯ್ಲ್ಯಾಂಗಾರ್ ತೀನ್ ಭಾಶಿ ಪೆಳಯ್ತಾ, ಪೊಳಯ್ತಾ ಆನಿ ಲೊಳಯ್ತಾ. ಪಟಿತ್ ಬಲಿದಾನಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಮೋಗ್ ಸ್ವಾಭಿಕ್ ಭಾಶ್ ಮ್ಹ್ಯಾರ್ ಲಾಗ್."

ಓ ಗಾ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ಗೊಂಯ್‌ಚ್ ಗಾ
ಪ್ರಪ್ಯಾ ಗೊಂಯಾ ಶಹರಾ ಮಾಜಿ
ಕದ್ಮಾ ರಾಯ್ ರಾಜ್ ಕರಿಪ್ರೊ
ತಾಗೇರಿ ಕಾನ್ಯಾ ಆಯ್ ಸುಂದರಿ
ಪಿಪ್ಯಾ ತೀನ್ ವೇಳಾ ಪುರ್‌ವಾನ್ ಕರಿ
ಕನ್ಯಾಕ್ ಪಿರಾಯ್ ಭರ್ತಿ ಜಾಲ್ಪ್ಯೋ
ಕನ್ಯಾ ಕಾಯ್ ರಗ್ತಾನ್ ಭರ್ಲಿವ್ರೋ
ಆವಯ್ಕ್ ಬಾಪಾಯ್ಕ್ ಘಾವಾಕ್ ತಾಚಿ
ತಿಚಾ ಲಗ್ನಾಚಿ ಚಿಂತಾ ಲಾಗಲಿ

"ನಾಮಾಂಕ್ ಭಾಶಿಂ ಪಯ್ಲಿ ತೀಂವಾ ಭಾಶ್ ಪ್ಹ್ರಾಸ್ ಅನ್ಯೆಕ್ ಆಸಾ. ಲಿಕ್ತಾ ಭಾಶ್ಯ್ ತೆಂಚ್ ಪದ್ ಮುಕಾರ್ ವೆತಾ"
ಬಾಪಯ್ ಸೊಧಿತ್
ಕುಳಿಯೆವಂತ್ ವ್ಹೋ
ಆವಯ್ ಸೊಧಿತ್ ಧನೆವಂತ್
ಭಾವ್ ಪಳೆತ್ ಮರ್ಜೆವಂತ್

"ತೆಚ್ ಸ್ವಾದಿಕ್ ಭಾಶಿಂತ್ ಹಿ ಕಥಾ ಮುಕಾರ್ ವೆತಾ"

ಅಭಿಂಗಾ ತೊ ರಾಯಿಚ್ ಮೂ
ಅಭಿಂಗಾ ರಾಯಾ ತುಜೊ ಕುಂವರ್ ವ್ರೋ
ಪೊವ್ಯ್ಯಾ ಶಹರಾಲೊ ನಾತು ವ್ರೋ
ತಾಚೆಂ ಕಾಂಯ್ ಬಾ ನಾಂವ್ ದೂರುತು

ಆತಾಂ ತ್ಯಾಚ್ ಪದಾಂತ್ ಲಿಕಯ್ತಿಲೊ ಮೋಗ್ ಬಿಟ್ಲಿತಾ. ನಾಮಾಂಕಾಯೆಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಭಾಶಿ ಉಡ್ಯಾ ಆಪಾಚಾಂತ್ ಬದಲ್ತಾತ್."

ಉಡ್ಡಿ ಫಾಪ್:
ದೂರುತ್ಯಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಸದಾಂ ಶಿಕಾರೆಕ್ ವೆಚೆಂ
ಧೊಂಜು ಘಾಲೊ ಘೆವ್ನ್ ದೂರುತ್ ಘಾಯ್ರ್ ಸರಲೊ
ಆನಿ ಘಾಯ್ರ್ ಸರಲೊ ದೂರುತ್ ರಾನಾಕ್ ಪಾವಲೊ
....

"ಹ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ತಾಳಿಯಾಂಚಿ ಥಾಪ್ ಏಕ್ ವೆಗ್ಳಿ ಆಸಾ. ಹಾಂಗಾಸರ್ ಗುಮ್ಟಾಚಾ ಮಾರಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ತಾಳಿಯಾಂಚೊ ಆವಾಜ್‌ಯಿ ಆಯ್ಕಾತಾ."

ಸಾಂ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್‌ಗಾ ಸಾವೆರಾ
ಕಾಂಯ್ ಕುರ್ಪೆ ಭರಿತಾ
ದೆವಾ ಸಾಂಗಾತಾ
ಸದಾಂ ಕಾಳ್‌ಗಾ ಸುಖ್ ಭೊಗಿತಾ

"ವಿದ್ಯಾ ಕಶಿ ಪೊಸ್ಚಾಲಿ?"

"ಆತಾಂ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಗೆಲ್ಲೊ ಹೆ ವಿದ್ಯೆಕ್ ಉಬ್ಲಾಗತಾ. ಸೊರ್ಯಾಗಾರಾಂಚಿ ಕಾಟ್ ಪೊದಾಂ ಮ್ಹಣ್ ವೊಲಾಯ್ತಾ ಆನಿ ಸಂಶೋಧನ್‌ಕಾರ್ ಮೊಡಿಂ ಉಸ್ತಿಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ ದೋನ್ ಗೀಟ್ ಹಾಂಗಾಚೆ ಆನಿ ದೋನ್ ಗೀಟ್ ಥಂಯ್ಚೆ ಕ್ಯಾಸೆಟಿಂಚೆರ್ ಗಾಂಟಾಯ್ತಾತ್."

"ಕೇವಲ್ ಪನ್ನಾಸ್ ವರ್ಸಾಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ಬೋವ್ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಸ್ಥಿತಿಯೆರ್ ಆಸೊನ್ ಪರ್ಯೆಕ್ ಕಾಜಾರಾಚೊ ರೊಸಾ ಮಾಟವ್ ಸೊಭಯ್ತಾಲಿಂ. ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ತಾಚಿ ಕವಿ ನವಿಂ ನವಿಂ ಪದಾಂ ರಚಿತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್‌ಪಣ್ ಗೊಂಯಾಂಕ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ಆದಿಂ ಹ್ಯಾ ವ್ಹಾಜ್ಪಾ ಸಾಂಗಾತಾ ನಾಚ್‌ಯಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಆತಾಂಯಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯೆ ಹಿಂದು ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ ತೊ ಜಿವೊ ಆಸಾ..."

ಗುಮ್ಟಾಂ ಕಶಿಂ ಆಳ್ಚಾಲಿಂ?

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಲಿತುರ್ಜಿಕ್ ಕಂತಾರಾಂನಿ ಮೆಳ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಾಸ್ ಚಡಿತ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಷಯ್ ಆನಿ ಭಾವನಾಂ ಗುಮ್ಟಾಂಚಾ ಗಾಯನಾಂನಿಂ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಧರ್ಮಾಚಾ ಸುತ್ತುರಾಂತ್ ಯೆರೊಪಾಚಿ ವಾಯ್ಲಿನಾಂ ಆನಿ ಒರ್ಗಾನಾ ಖೆಳ್ಳಿಂ. ಗುಮ್ಟಾಂಕ್ ಥಂಯ್ಸರ್ ಜಾಗೊ ದಿಲೊ ನಾ. ತಾಚ್ಯೊ ವೊಳ್ಚಾಯಿಲ್ಲ್ಯೊ ಕಳ್ಯೊ ಆಲ್ತಾರಿಚಾ ತುವಾಲ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಫುಡಿಯಾಂಲಾಗಿಂ ಝುಗ್ಡ್ಯಾನಾಸ್ತಾನಾಂಚ್ ಸಲ್ಪಲ್ಯೊ. ಹಿಂದು ದಿವ್ಳಾಂನಿಂ ಕೋಂಬ್ ಆನಿ ಧೊಲಿ ರಿಗ್ಲ್ಯೊ. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ದಿವ್ಳಾಂನಿಂ ಯೆರೊಪಾಚಿಂ ಸಾಧನಾಂ ಆನಿ ಲಾತಿನ್ ಭಾಸಾಂಚೆ ತರ್ಜುಮೆ ರಿಗ್ಲೆ. ಧರ್ಮ್ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಚೆಂ ಏಕ್ ಕೇಂದ್ರ್. ತ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರಾಂತ್ ತಾಚಿ ಕವಿತಾ ಯಾ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾ ರಿಗಾನಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಿಂ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಪಸಾರಾಯೆಚಿಂ ಜಾತಾತ್. ಲೋಬ್ ನ್ಹೆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಗೊರ್‍ಯಾ ಪಾದ್ರಿಂನಿ ಗುಮ್ಟಾಂಕ್ ಕಾಸ್ಪೆಗಾರಾಂಚಿಂ ವ್ಹಾಜ್ಪಾ ಸಾಧನಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಗೆಟಿ ಬಿತರ್ ರಿಗೊಂಕ್ ದಿಲಿನಾಂತ್ ದೆಕುನ್ ತಿಂ ಮಾಳ್ಯಾರ್ ಗೆಲಿಂ. ಫೆಸ್ತಾ–ಪರ್ಬೆಂತ್ ಆನಿ ಕಾಜಾರಾ–ಸೊಭಾಣಾಂಕ್ ಥೊಡೊ ತೇಂಪ್ ಉರ್ಲಿಂ. ಮಾಗಿರ್ ವಿಲಾಯ್ತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಗ್ಳೆ ಸಮಾಜಿಕ್ ಗಿಳ್ತಾನಾ ತಿಂ ಅಪಾಪಿಂಚ್ ಉಣಂ ಜಾಲಿಂ."[235]

ಅಶೆಂ ಆಯ್ಕಾತಾನಾ ಗೊಯಾಂತ್ ಫುಡ್ಸುಗೇಜ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ದೆವಾಳಾಂನಿ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ಜಾತ್ರ್ಯಾಂನಿ ಗುಮ್ಟಾಂ ವ್ಹಾಜ್ತಾಲಿಂ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ರುಜ್ವಾತಿ ಸಬಾರ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ತವೊಳ್ ಗುಮ್ಟಾಚ್ಯಾ ದೋನಿ ಕುಶಿಂಚ್ಯಾ ಗೊಮ್ಟೆಕ್ ದೊರಿ

ಬಾಂದುನ್. ಗಳ್ಯಾಕ್ ಲಾಂಬುನ್, ಗುಮ್ಟಾಂ ವಾಜಯ್ತಾಂ. ವಾಜಯ್ತಾಂ ಪದಾಂ ಗಾವ್ನ್ ನಾಚ್ತಾತ್. 1585 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪ್ರೊವಿನ್ಶಿಯಲ್ ಕೌನ್ಸಿಲಾನ್, ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ನಾಚ್ ಶಿಕೊಂಕ್ ನೊಜೊ. ದೆವ್ಳಿ ಜಿಕೊಂಕ್ ವ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಸಜೊ ಪ್ಸುಗ್ ಪವ್ಗಾಕ್ ವಿಲ್ಯಾನ್, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂ ಮುಖೆಂ, ನಾಚಾಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆಸ್ಚೊ ನಾ ಜಾಲೊ ಆನಿ ಆತಂ ನಾಚ್ ಆನಿ ನಾಚಾಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಲಾ ರುಜಾರ್ ವಾವಾವಳ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾಜೊನ್ ಗೆಲ್ಯಾನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಬಸೊನ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ವ್ಹಾಜಂವ್ಕ್ ಸುರು ಕೆಲಿಂ. ಮುಕಾರ್ಲಿಂ ಬಸೊನ್ಚ್ಚ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ವ್ಹಾಜಂವ್ಚಿಂ ಚಾಲ್ತಿರ್ ಆಯ್ಲಿಂ. ಕುಡ್ಬಿ, ಖಾರ್ವಿ, ಶಿದ್ದಿ, ಹ್ಯಾ ಸಮುದಾಯಾಂನಿ ಗುಮ್ಟ್ಯಾ ನಾಚ್ ಆಸಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ತಾಂಚಿಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ನಾಚಾಕ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಬರಿ ಆಕಾರಾರ್ ಸಾನ್ ಜಾಲಿಂ ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ ಗುಮ್ಟಾಂ ಬಸೊನ್ ವ್ಹಾಜಂವ್ಚಿಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಹಿಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ದೊನ್ ವಾಂಟ್ಯಾಂನಿ ವ್ಹಡ್ ಜಾಲಿಂ.

9.5.3 ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಪದಾಂನಿ ಚಾರ್ ಥರ್

(1) ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಥರ್-ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪದಾಂ - ಥೊಡ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಘಡಿತಾಂಚೊ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರ್ನ್. ತಾತ್ಕಾಲೀನ್ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿಂ ಪವ್ಗಾಕ್ ಥೊಡಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಕರ್ನ್ ಪದಾಂ ಘಡ್ಲ್ಯಾತ್. ದಾವಿದ್ ರಾಯಾಚಿ ಕಥಾ, ಬುದ್ವಂತ್ ಸಾಲ್ಮಾಂವ್ ರಾಯಾಚಿ ಕಥಾ, ಜೆಜುಚೊ ಜಲ್ಮ್, ಜೆಜು ಸತವಂತ್, ಸಾಂ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸಾವೆರ್, ಸಾಂ. ಜೊರೆಸ್ ಭಕ್ತ್, ಸಾತ್ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತ್, ಆಮೊರೆಚ್ಯಾ ವೆಳಿಂ, ಗೊಂಯ್ ಸಾಂಡುನ್ ಆಯ್ಲ್ಲೆ ಮಾಂಯ್, ಜೊಕ ಸಂತಾನಾಚೆ ಘರಿಂ, ಬಾದ್ರಿಸ್ತ್ಯಾಂಚಿ ಶಿರ್ ಅಸಲೆ ವಿಶಯ್ ಘೆತಾಲೆ.

ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪದಾಂ ಲಾಂಬ್ ಆಸಾತ್. ತಾಂತ್ಲೆ ಎಕ್-ದೋಗ್ ಪೇರ್ನ್ ಮಾತ್ರ್ ಹಾಂಗಾ ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್ ದಿಲ್ಯಾತ್-

1. ದೆವಾನ್ ಕಿತೆಂ ರಚಿಲಾಂ ವ್ಹೊ
ದೆವಾನ್ ಕಿತೆಂ ರಚಿಲಾಂ
ದೆವಾನ್ ರಚೊನಿ
ಭೂಮಿ ಮಾಂಡಳ್ ವ್ಹೊ
ಪಾತಾಳಿಂ ಆಯ್ಲಾಂ
ಕಿದ್ವೆಂ ಫುಲ್
ಕಿದ್ವೆಂ ಫುಲಾಚಿ
ಮಹಿಮಾ ತರಿ ವ್ಹೊ
ಕೊಣ್ ಕಾಂಯ್ ಮನಾಂತ್
ಚಿಂತ್ಯಾಕರಿ
ತಾಣೆಂ ರಚೊನಿಯಾಂ
ತಾಣೆಂ ರಚಿಲಾಂ ಮೂ
(ಹೆಂ ಪದ್ ರಚ್ಲೆಂ ವಿಶ್ಯಾಂತ್)

2. ಓಗಾ ಜೆಜು ಕ್ರಿಸ್ತಾನ್
ದಿಲಿ ಆಮ್ಕಾಂ ಭಾಸ್
ತ್ಯಾವಿನಿಂ ಗಾ ಭಾಶೆಚಿ
ವ್ಹಡ್ ಲಾಗ್ಲಿ ಆಸ್
ದೆವಾ ಪುತ್ರಾನ್ ಶಿಕಯಿಲೆ
ಸಾತ್ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತ್
ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಬಾಪಾ ಸಾಕ್ರಾಮೆಂತಾ
ಬಾಪ್ತಿಜ್ಮಾಚೆಂ ಮೂಳ್
(ಹೆಂ ಪದ್ ಸಾತ್ ಸಂಸ್ಕಾರಾಚೆಂ)

3. ದಾವಿದ್ ಆನಿ ಗೊಲಿಯಾತಾಚೆಂ ಝುಜ್
ಇಜಾನಂದನಾ ಕುಂವರಾ
ದಾವಿದಾ ರಾಯಾ
ಗೊಲಿಯಾಲಾಗಿಂ ಝುಜಾಕ್
ವಚಾನಾಕಾ ಬಾಳಾ
ದುದಾಚೆ ದಾಂತ್ ತುಜೆ
ಝುಡ್ಲೆನಾಂತ್ ಬಾಳಾ
ಸಾನ್ವಣೆಚೆಂ ಆಂಗ್ಲೆ ತುಜ್ಯಾ
ಪಾಂಯಾ ಥಳಾ
....

4. ಆಂಕ್ವಾರ್ ಸಾಯ್ಬಿಣೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್
ತೀನ್ ವರ್ಸಾಂಚಿ ಬಾಳಕ್ ಮರಿ
ತೆಂಪ್ಲಿಂ ಭೆಟೊಂವ್ಕ್ ಗೆಲಿ
ಪವಿತ್ರ್ ಸ್ಪಿರಿತಾನ್
ತಿಚಿ ರಾಕಣ್ ಕೆಲಿ
ರಾಕಣ್ ಕರಿತಾನಾ
ವರ್ಸಾಂ ಭರ್ಲಿಂ ಬಾರಾ
ದಾವಿದ್ ರಾಯಾನ್
ದಾಂಗ್ರೊ ಫೆರಾಯಿಲಾ

5. ಗೊಂಯ್ ಸಾಂಡುನ್ ಆಯ್ಲಿ ಮಾಂಯ್
ಗೊಂಯ್ ಸಾಂಡುನ್ ಆಯ್ಲಿ ಮಾಂಯ್
ರೊಜಾರ್ ಸಾಯ್ಬಿಣ್
ಮೆಶ್ಕ್ಯಾ ಕೆಸಾಂನಿ ಮಾಂಯ್
ದೆಂವ್ಲಿ ಸಮ್ದಿರಾಕ್
ಗೊಂಯ್ ಸಾಂಡುನ್ ಆಯ್ಲಿ ಮಾಂಯ್

ಪೆಕ್ಟ್ ಕಸಾಂಯಿ ಮಾಂಯ್
ಪೆಂಪ್ಲಿ ಸಪ್ಪುರಾಕ್
ಪೆಂಪ್ಲಿ ಸಪ್ಪುರಾಕ್ ಮಾಂಯ್
ಅಪ್ಲಿ ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ (2)

ಅಪ್ಲಿ ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ ಮಾಂಯ್
ಗೆಲಿ ಪೊಳ್ಯಾರಾಕ್
ಅಪ್ಲಿ ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ ಮಾಂಯ್
ಗೆಲಿ ಪೊಳ್ಯಾರಾಕ್

(ii) ದುಸ್ರೊ ಫರ್: ಸಮಾಜಿಕ್ ಪದಾಂ

ಸಮಾಜಿಂತ್ಲ್ಯಾ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿ... ತಸಲ್ಯಾ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಸಂಗ್ತಿ ವಯ್ರ್ ಆಧಾರ್ಲ್ಲಿಂ ಪದಾಂ- ಸೊಭಿಣಾಚ್ಯಾ ಮಾಂವಾಂಚೆಂ ಕಾಭಾರ್, ಮಾಂಯ್-ಸುನೆ ಮಧ್ಲೆಂ ಝುಗ್ಡೆಂ, ಕಾಜಾರ್ ಕರ್ನ್ ದಿಲ್ಯಾ ಚೆಡ್ವಾಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕುಳಾರಾ ವೆಚೆಂ, ದುಕ್ಳ್ಯಾಚ್ಯಾ ಭಾವಾಂನಿ ದುಕ್ರಾಕ್ ರಸ್ತ್ಯಾರ್ ಹಾಡ್ಚೆಂ, ತೆಂಡ್ಲ್ಯಾಚೆಂ ಕಾಜಾರ್, ಉಂದಿರ್ ಮಾಮ್, ಅಡ್ಕೆಲೊ ಬುಡ್ಕೆಲೊ, ಕಾಜಾರಾಚೊ ಮಾಟೊವ್- ಅಸಲ್ಯಾ ವಿಶಯಾಂಚೆರ್ ಹಿಂ ಪದಾಂ ಆಸ್ಪಾಲಿಂ.

1. ತೆಂಡ್ಲ್ಯಾಚೆಂ ಕಾಜಾರ್

ವ್ಹೊಗಾ ತೆಂಡ್ಲ್ಯಾಕ್ ಕಾಜಾರ್ ವ್ಹೊ
ತೆಂಡ್ಲ್ಯಾಕ್ ಕಾಜಾರ್ ಮೂ
ತೆಂಡ್ಲ್ಯಾಕ್ ಕಾಜಾರ್ ಕಾಜಾರ್ ವ್ಹೊ
ತೆಂಡ್ಲ್ಯಾಕ್ ಕಾಜಾರ್ ಮೂ

ವಾಂಯ್ಗಿಂ ವ್ಹೊಪಿರ್ ಸಾಂಗುಂಕ್ ಗೆಲಾಂ ವ್ಹೊ (2)
ಕೆಳ್ಯಾನ್ ಸೊಂಡ್ ವಾಂಕ್ಡೆಂ ಕೆಲಾಂ ವ್ಹೊ (2)
ವ್ಹೊಗಾ ತೆಂಡ್ಲ್ಯಾಕ್... ಕಾಜಾರ್ ಮೂ
ಮೊಗೆಂ ಗಾಡ್ಯಾಂತ್ ನಿದೊಲಾಂವ್ಹೊ (2)
ಪೆಂಡಾನ್ ಕಿರ್ಮೆಂ ಗಳಯಲಾಂವ್ಹೊ (2)
ವ್ಹೊಗಾ ತೆಂಡ್ಲ್ಯಾಕ್... ಕಾಜಾರ್‌ಮೂ
ಆಂಬಾಡ್ಯಾನ್ ಪೊಟ್ ಪೆಕಿಲಾಂವ್ಹೊ (2)
ತೊಪ್ಸೆಂ ರಾನ್ ಚಡೊನ್ ಗೆಲಾಂವ್ಹೊ (2)
ವ್ಹೊಗಾ ತೆಂಡ್ಲ್ಯಾಕ್... ಕಾಜಾರ್‌ಮೂ

2. ಉಂದಿರ್ ಮಾಮ್

ಆವಿಂ ಮಾಗಾ ಏಕ್‌ಗಾ
ಉಂದಿರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ
ಕೀರ್ಗ್ಯಾಚಾ ವ್ಹೊತಾಕ್ ತೊ
ಭಾಯ್ರ್ ಸರ್ತಾಲೊ

ಸುರ್ಗ್ಲಾಂಚಾ ರುಕಾರ್ ಬಸೊನ್
ಸುರ್ಗ್ಲಾಂ ಖಾತಾಲೊ
ಖಾತಾಂ ಖಾತಾಂ ಪಾಯಾಕ್ ತಾಚಾ
ಕಾಂಟೊ ತೊಪಲೊ

3. ಆಡ್ಕುಲೊ ಬುಡ್ಕುಲೊ

ಚರಣ್: *ಆಡ್ಕುಲೊರೆ ಬುಡ್ಕುಲೊ*
ತೆಲಾ ತುಪಾಚೊ
ಬಾಯೆಕ್ ಎಕ್ ಬಾಬು ಜಾಲಾ
ಪಿಂಗ್ಗಿ ರುಪಾಚೊ
ಆಂಗ್ಣಾದಾರಾರ್ ಸುಂಗ್ಗಾರ್ ಕರಾ
ಇಂದಾ ಸೊಪಾಚೊ
ಬಾಯೆಕ್ ಎಕ್ ಬಾಬು ಜಾಲಾ
ಫಿಂಗ್ಗಿ ರುಪಾಚೊ
ಫಾರಾರ್ ಫಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ರಾನಾಂತ್ (2)
ಪುರ್ತುಗೆಜಾ ಥಾವ್ನ್ ಪಾಕ್ಕೆ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್
ರಾನಾ ಮಾರುಂಕ್ (2)
ಮಾಡಾರ್ ಬೊಂಡೆ ಉಬೆ ಶೆಂಡೆ
ಪುತ್ತುರ್‌ಗಾರಾಂಕ್
ವೊವ್ವೊವ್ವೊ ಆಡ್ಕುಲೊರೆ ಬುಡ್ಕುಲೊ ತೆಲಾ ತುಪಾಚೊ...
ಪಾಯಾಂಕ್ ಚಿನೆಲಾಂ ಚಿಂಚ್ಯೆ ಪುಲಾಂ
ಬೋೞಾರ್‌ಗಾರಾಂಕ್ (2)
ಪಾಚ್ವೆಂ ಕಾಪ್ಡಾಂ ಮೊಗ್ರೆ ಪುಲಾಂ
ಇಜಯ್‌ಗಾರಾಂಕ್ (2)
ಆಡ್ಕುಲೊರೆ ಬುಡ್ಕುಲೊ ತೆಲಾ ತುಪಾಚೊ

4. ಆಪ್ಲೆ ಧುವೆಕ್ ಸಯ್ರಿಕ್ ಯೆತಾನಾ ಬಾಪಾಯ್ಚಿಂ ಬೊಗ್ಣಾಂ

ಸಯ್ರಿಕ್ ಯೆತಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಧುವೆಕ್
ಸಯ್ರಿಕ್ ಯೆತಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಧುವೆಕ್
ಕಾಜಾರ್ ಕರ್ತಾಂ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಚಲಿಯೆಕ್
ಕಾಜಾರ್ ಕರ್ತಾಂ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಚಲಿಯೆಕ್
ಸಯ್ರಿಕ್ ಯೆತಾ ಗೊಂಯಾಂತುಲಿ ವೊ
ಸಯ್ರಿಕ್ ಯೆತಾ ಗೊಯಾಂತುಲಿ ಮೊ
ಸಯ್ರಿಕ್ ಯೆತಾ ಗೊಂಯಾಂತುಲಿ ವೊ
ಸಯ್ರಿಕ್ ಯೆತಾ ಗೊಂಯಾತುಲಿ ಮೊ

ಫಾಯ್ಸರ್ ಸಾಂ. ಫ್ರಾಸ್ಕಾಚೆಂ ನಾಂವ್ ಗಾ
ಫಾಯ್ಸರ್ ಸಾಂ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಸಾವೆರಾಚೆಂ ನಾಂವ್
ತೆಂ ಕಾಂಯ್ ಮೊಗ್ರೆ ಕಳ್ಯಾಂಚೆಂ ಗಾಂವ್ ಗಾ
ತೆಂ ಕಾಂಯ್ ಮೊಗ್ರೆ ಕಳ್ಯಾಂಚೆಂ ಗಾಂವ್
ತೆಂ ಮೊಗ್ರ್ಯಾ ಕಳ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ಗಾ
ದಿತಾಂ ಮ್ಹುಜೆ ಧುವೆಕ್
ತ್ಯಾ ಮೊಗ್ರ್ಯಾ ಕಳ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂತ್ಗಾ
ದಿತಾಂ ಮ್ಹುಜೆ ಧುವೆಕ್

(iii) ತಿಸ್ರೊ ಥರ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಘಟಿತಾಂ

ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಘಟಿತಾಂಚ್ಯಾ ಪದಾಂಚ್ಯಾ ನಮುನ್ಯಾಂಕ್ ಟಿಪ್ಪು ಸರ್ದಾರ್, ದುಸ್ಮಾನಾಚ್ಯಾ ಮೊಹಿಮಿಂ, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚ್ಯಾ ಧಯ್ರಾ ವಿಶಿಂ ಹಿಂ ಪದಾಂ ಆಸ್ತಾತಿಂ. ಏಕೇಕ್ ಘಟಿತ್ ಗಾಂವ್, ಸಗ್ಳಿ ರಾತ್ ಕಾಣ್ಯೆ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಸಾಂಗ್ತಾತ್ ಪಿರಾಯೆತಾಯ್. ಕಾಲ್ಪನಿಕ್ ಘಟಿತಾಂ ಘರೊನ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರಿ ಹ್ಯಾ ಪದಾಂನಿ ಪ್ರತ್ಯಾಂಚಿ ಯುದ್ಧಾಂತ್ಲ್ಯಾಯ್ ಕಳ್ತಾತ್. ಮ್ಹಾಲ್ಗಡ್ಯಾಂನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಗಾಂವ್ತ್ ಚಾಕ್ರ್ಯಾಯೆನ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಪಕ್ವಾನ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಪದಾಂ. ಹ್ಯಾ ಪದಾಂನಿ ಆಸಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೊ ಸುವಾಸ್, ಅಲಂಕಾರ್, ವಿವಿಧತಾಯೆನ್ ಭರ್ಲೆಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚೊ ಶೃಂಗಾರ್. ಮ್ಹಾಲ್ಗಡೆ ಆಶಿಕ್ ಆಸ್ಲೆಲೆ ಜಾಂವ್, ಪುರೊ ಪುಣ್ ಆಪ್ಣಿ ನಾಸ್ಲ್ಲೆ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಚಿಂತಿತ್.

(iii) ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಘಟಿತಾಚೆಂ ಪದಾಂ:

ಆದಿಂ ಮಾಗಾ ಆಸ್ಲೊಗಾ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ (2)
ಹೈದರಾಲಿಚೊ ಪುತ್ಗಾ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ (2)
ರಾಜ್ಯಾಟ್ ತೆಂ ಚಲಯ್ತಾಲೊ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ನಾಗಾ ಥಾವ್ನ್ (2)
ಮೈಸೂರ್ಚೊ ವಾಗ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಬಿರುದ್ ಘೆವ್ನ್ (2)
ಆದಿಂ ಮಾಗಾ ಆಸ್ಲೊಗಾ... ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್
ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಮನಿಸ್ಗಾ ಬಿರೊ
ತಾಚ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಟಾಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ಆಸ್ಲೆ ಆಸ್ರೊ
ತಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿ ಶಿಪಾಯಾಂವ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಏಕ್ಲೊ
ಟಿಪ್ಪುಚಾ ಸೈನ್ಯಾಚೊ ತೊ ಸರ್ದಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೊ
ಪಯ್ಲೆಂ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂಕ್ ತೊ ವಿರೋದ್ ರಾವ್ಲೊ
ದುಸ್ರೆಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪರ್ಜೆಕ್ ಫೊಸುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ
ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ ತಾಣೆಂ ಘಾಲ್ಗಾ ವೆಡೊ
ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಕ್ ಘಾಲೆಂ ಮೊಡೊ

ತಂತ್ರಿ ಕುಜ್ಞೇರ್ ಟಿಪ್ಪು ರಾಯಾಚೊ
ಬಾಲ್ತು ಚೆಟ್ಲೆ ಮ್ಹಳ್ಳೆಲೊ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಎಕ್ಲೊ
ಟಿಪ್ಪು ರಾಯಾಕ್ ತಾಣೆಂ ಕಾಡಿಯೆರ್ ಘಾಲೊ
ವೀಸ್ ತಾಣೆಂ ಆಮ್ಕಾಂ ಘುಟ್‌ಗಾ ತಾಚೊ

(iv) ಚವ್ತೊ ಥರ್: ಗುಮ್ಟಾಂ ಪದಾಂ ಕಾಣಿಯೊ ರುಪಾರ್ :

ಗುಮ್ಟಾಂ ಪದಾಂತ್-ಕಾಣಿಯಾಂಚಿ ಪದಾಂ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಅಸಾತ್

1. ದೂರ್‌ತ್ಯಾ ರಾಯಾಕ್
ಸೊಬಿನ್ ಬಾಯ್ಲ್
ಸೊಬಿನ್ ರಾಣಿಯೆಕ್
ಸಾತ್ ಜಣ್ ಭಾವ್

2. ಘಾಟಾ ವಯ್ಲೊ ಅಭಿಂಗರಾಯ್
ದೆಂವ್ಲೊ ಅಂಗಡಿ
ಕೆಳಿಂ ಉಂಡೆ ಖಾವ್ನ್ ತೊ
ಪೊಟ್ ರಗಡಿ[236]

9.5.4 ಗುಮ್ಟಾಂ ಕಲಾಚೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಪೊಸ್ಣಾರ್ (Exponents)

ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಗಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್, ಗುಮ್ಟಾಂ ಕಲಾ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್‌ಯಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಪುಣ್ ತಾಚಿ ಚರಿತ್ರಾ ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಬರೊವ್ನ್ ದವರಿನ್‌ತ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಂಚಿ ಒಳಕ್ ಆನಿ ಝುಳಕ್ ಆತಾಂ ಲಭ್ಯ್‌ನಾ. ಪುಣ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾ 150 ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಕಲಾ ಪೊಸ್ಣಾರಾಂಚಿ ನಾಂವಾಂ ದಿ| ಬೆನೆಟ್ ಪಿಂಟೊನ್ ತಾಚ್ಯಾ 2003 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ *'Konkani Bards and Musicians of Kanara'* ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ತಿಂ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಅಸಾತ್:

ಎಕ್ಲ್ಯಾಸಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಕಲೆಂತ್ ಪ್ರವೀಣ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಜೊಂದೆಲ್‌ಚೆಂ ನೊರೊನ್ಹಾ ಕುಟಾಮ್, ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ದಾಮ್ಯಾಂವ್ ಸಾಲ್ವಾದೊರ್ ನೊರೆಂಞ್, ತೊ 1862ತ್ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲೊ ಆನಿ ತಾಚೆ ತೇಗ್ ಪೂತ್ ರೊಮನ್, ಸಂತಾನ್ ಆನಿ ಲೊರೆನ್ಸ್ ಜೆ 1896, 1898 ಆನಿ 1903 ಇಸ್ವಿ ಅನುಕ್ರಮಾನ್ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲೆ.

ಡೆನಿಸ್ ಆಲ್ಬುಕರ್ಕ್ ಆನಿ ತಾಚೊ ಪೂತ್ ಆರ್ಚಿ ಆಲ್ಬುಕೆರ್ಕ್. ಹ್ಯಾ ದೊಗಾಂಚಿ ನಾಂವಾಂ ಬೆಂದೂರಾಂತ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿಂ. ಡೆನಿಸ್ ಆಲ್ಬುಕೆರ್ಕ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ್ ಶಾಳೆಂತ್ ಸಹಾಯಕ್ ಮುಖೆಲ್ ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ.

ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಉದರ್ಗತೆಕ್ ತೊ ಬರೊ ವಾವುರ್ಲಾ. ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಚ್ಯೆ ಸಂಸ್ಕೃತೆ ಆನಿ ರಿತಿ-ರಿವಾಜಾಂ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ತಾಣಂ ಡ. ವಿನೋದ್ ಪೈ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಲಿಪ್ಲೆ ನಾಂವಾನ್ ಜಾಯ್ತಿಂ ಲೇಖನಾಂ ಬರಯ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಪುಸ್ತಕಾಂಯಿ ಪ್ರಗಟ್ಲ್ಯಾಂತ್.

ಹ್ಯಾ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಫೊಸ್ಲ್ಯಾರಾ ಪಯ್ಕಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಜೊಸ್ಸ್ಯಾಂವ್ ಪಿಂತ್. ಆನಿ ತಾಚೊ ಭಾವ್ ಪಾವ್ಲ್ ಪಿಂತ್. ಜೊಸ್ಸ್ಯಾಂವ್‌ಚೊ ಪೂತ್ ಜುಜೆ ಪಿಂತ್. ಗುರ್ಪುರ್-ಕೈಕಂಬಾಚ್ಯಾ ಲಾಗ್ಗಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೌಡುರ್ ಥಾವ್ನ್ ಇಜಯ್ ಯೇವ್ನ್ ನಿವಾಸಂತರ್ ಜಾಲ್ಲೊ. ಜುಜೆ ಪಿಂತಾಚೊ ಪೂತ್ ಲಿಪ್ಸ್ ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವಾಡ್ಲಿಕ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಸಿಪ್ರಿಯನ್ ಉರ್ಬಾನ್ ಪಿಂತ್ ಆನಿ ತಾಚೊ ಪೂತ್ ಪ್ರೊ| ಬೆನೆಟ್ ಪಿಂತೊ ಇಜಯ್ಚ್ಯೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವಾಡ್ಲ್ಯಾತ್. ಲಿಪ್ಸ್ ಮೇಸ್ತ್ರಿನ್ ಬಾರಾ ವರ್ಸಾಂಚೆ ಪ್ರಾಯೆರ್ ಥಾವ್ನ್ ಚಡುಣೆಂ 45 ವರ್ಸಾಂ ಇಜಯ್ ಇಗರ್ಜೆಚ್ಯಾ ಗಾಯನ್ ಪಂಗ್ಡಾಚೊ ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಜಾವ್ನ್ ಸೆವಾ ದಿಲ್ಯಾ. ತಾಣೆ ಸಬಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪದಾಂ ಆನಿ ಮಿಸಾಚಿಂ ಕಂತರಾಂಯಿ ಘಡ್ಲ್ಯಾಂತ್. ತೊ ಏಕ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ವಾಯೊಲಿನ್ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ತಾಣೆ 1945 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಬ್ರಿಜ್ಜೆ ಜಾಜ್ ಬೆಂಡ್ ಆರಂಭ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ತೆಂ 1971 ಪರ್ಯಾಂತ್ ಚಲೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ. ತೊ ಏಕ್ ಮುಖೆಲ್ ಸಂಗೀತ್ ನಿರ್ದೇಶಕ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ನಿರಂತರ್ 20 ವರ್ಸಾಂ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನಾಟಕ್ ಸಭೆನ್ ಖೆಳಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಚಡುಣೆ ಪರ್ಜಿಕ್ ನಾಟಕಾಕ್ ಸಂಗೀತ್ ನಿರ್ದೇಶನ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಸುಯೋಗ್ ತಾಕಾ ಲಾಬ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ತಾಚೊ ಪೂತ್ ಬೆನೆಟ್ ತಾಚ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ತೊ 1990 ಇಸ್ವೆಂತ್ ದೆವಾಧಿನ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಚೊ ಪೂತ್ ಬೆನೆಟ್ ಪಿಂತೊ ಇಜಯ್ ಇಗರ್ಜೆಚ್ಯಾ ಗಾಯನ್ ಮುಂದಾಳಿಚೊ ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಜಾಲೊ. ಬೆನೆಟ್ ಪಿಂತೊನ್ ಸಬಾರ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಸಂಭ್ರಮಾಂನಿ ಸಂಗೀತಾಚ್ಯಾ ನಿರ್ದೇಶನಾಚೆಂ ಮುಖೆಲ್ಪಣ್ ಘೆವುನ್ ಸಬಾರ್ ಗಾವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ನಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಘಾಲ್ನ್ ಸಂಗೀತಾಚೆಂ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ದೀವ್ನ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಶಾಭಾಸ್ಕಿ ಜೊಡ್ಲ್ಯಾ. ತಾಣೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಯ್ರ್ ಸಬಾರ್ ಸಂಸೊಧಿಕ್ ಲೇಖನಾ ಬರೊವ್ನ್, ನಿಮಾಣೆ ತೀನ್ ಲಿಪಿಂನಿ ಆನಿ ತೀನ್ ಭಾಸಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ಸಂಗೀತ್ಗಾರಾಂಚೆ ವಿಸ್ತಾರ್ ಮಾಹೆತ್ ಆಟಾಪ್ಚೊ ಗ್ರಂಥ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ನ್ ಹಂತಾರ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 2002 ಇಸ್ವಿ ದಸೆಂಬರ್ 17 ತಾರಿಕೆರ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ 45 ವರ್ಸಾಂ ತರ್ನ್ಯಾ ಪ್ರಾಯೆರ್ ದೆವಾಚ್ಯಾ ಆಪವ್ಣ್ಯಾಕ್ ಖಾಲ್ ಜಾವ್ನ್ ಹ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಕ್ ಅಂತರ್ಲೊ ಆನಿ ದೊಳ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾ ನಕ್ತ್ರಾಂ ಪುದೆಂ ಪಳೆಂವ್ ಜಾಲೊ. ತಾಚ್ಯಾ ಮರ್ಣಾಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಚ್ಯಾ ಮಿಸಾ ವೆಳಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 2003 ಇಸ್ವಿ ದಸೆಂಬ್ರಾಚ್ಯಾ 14 ತಾರಿಕೆರ್, ತಾಣೆಂ ಸಂಸೊದ್ ಕರುನ್ ಪ್ರಗಟ್ನೆಕ್ ಬಾಕಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಗ್ರಂಥ್ ***'Konkani Bards and Musicians of Kanara'*** ತಾಚೊ ಇಷ್ಟ್ ದೊ| ಮೈಕಲ್ ಲೋಬೊನ್ ಸಂಪಾದುನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲೊ. ಬೆನೆಟ್ ಪಿಂತೊನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಂಕ್ ದಿಲ್ಲಿ ದೇಣ್ಗಿ ಲ್ಹಾಘಸಿಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.[33]

ಹ್ಯಾ ಕಲೆಂತ್ ಅಸ್ಸೇಕ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಕುಟಾಮ್ ಝಳ್ಯಾತಾ ಇಜಯ್ಸಾಂ ಪಿರೇರಾಗೆಲೆಂ. ಸೀರ್ಮಾರ್ಗಾಚಾ ಕಿಲೆಯ ಥಾವ್ನ್ ಅಲೆಕ್ಸ್ ಪಿರೇರಾ ಆನಿ ತಾಚೊ ಪೂತ್ ಜೋಕಿಂ ಪಿರೇರಾ ಇಜಯ್ ಯೇವ್ನ್ ನಿವಾಸಾಂತರ್ ಜಾಲೆ. ಅಲೆಕ್ಸ್ ಪಿರೇರ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಪದಾಂಕ್ ಫಾಮಾದ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಅಲೆಕ್ಸ್ ಪಿರೇರಿಚ್ಯಾ ರಗ್ತಾಂತ್ ವ್ಹಾಳೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ಪದಾಂಚೆಂ ದೆಣೆಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸುಪುತ್ರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಜೋಕಿಮ್ ಪಿರೇರಾ ಥಂಯ್ ದೆಂವ್ಲೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಣೆಂ ತೆಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ಕಲೆಚೆಂ ದೆಣೆ ಪುಲಯ್ಲೆಂ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಜೋಕಿಮ್ ಪಿರೇರಾಚ್ಯಾ ಪುತಾಕ್ ಜೊಯೆಲ್ ಪಿರೇರಾಕ್‌ಯಿ ದಿಲೆಂ.

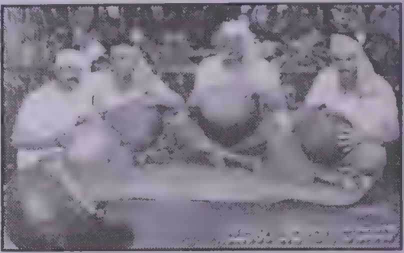

ಜೋಕಿಮ್ ಪಿರೇರಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಥೊಡೆಂ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್, 1965ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಸಂಗೀತ್ ನಾಟಕ್ '*ಆಮ್ಚೆಂ ದಾಯ್ಜ್*' ಹಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಗುಮ್ಟಾಂ-ಪದಾಂಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಂತ್ ಅಪ್ಲ್ಯಾ ಬಾಪಯ್ ಅಲೆಕ್ಸ್ ಪಿರೇರಾ ಸವೆಂ, ಗುಮ್ಟಾಂ ವಾಜವ್ನ್ ಅಪ್ಲ್ಯಾ ದೆಣ್ಯಾಂಚೆ ಝಳಕ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಕೆಲ್ಲಿ. ತಾಚ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂನಿ, ಸಂಭ್ರಮಾಂನಿ ಆನಿ ಸೊಭಾಣಾಂನಿ ಮುಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ತಶೆಂಚ್ ಇತರ್ ಕಡೆನ್ ಗುಮ್ಟಾಂ-ಪದಾಂಚೆಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ದೀವ್ನ್ ಜೋಕಿಮ್ ಪಿರೇರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಜಾಲಾ. ಹಾಂಕಾಂ ಜನಪದ್ ಶೆತಾಂತ್ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿ' ಥಾವ್ನ್ 1998-99 ವರ್ಸಾಚೊ ರಾಜ್ಯ ಪುರಸ್ಕಾರ್, 1999 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕುಂದಾಪುರಾಂತ್ ಚಲ್ಲೆಲ್ಯಾ ಕಥೊಲಿಕ್ ಯುವ ಸಂಚಾಲನ್ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಮಹಾಸಭೆ ವೆಳಾರ್ '**ಗುಮ್ಟಾಂಚೊ ರಾಯ್**' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಬಿರುದ್ ಆನಿ ಸಬಾರ್ ಸನ್ಮಾನ್ ಲಾಭ್ಲ್ಯಾತ್. 2000 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡಮಿನ್ ತಾಚಾ ಗುಮ್ಟಾ ಪದಾಂಚೆ ಸಂಗ್ರಹ್ '*ಗೊಂಯ್ ಸಾಂಡುನ್ ಆಯ್ಲಿ ಮಾಂಯ್*' ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲಾ. *ಹಾಚೊ ಪೂತ್ ಜೊಯೆಲ್ ಪಿರೇರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತ್ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಫಾಮಾದ್ ಸಂಗೀತ್ ನಿರ್ದೇಶಕ್ ಜಾವ್ನ್ ನಾಂವಾಡ್ಲಾ.* ಜೊಯೆಲಾನ್ ಸಬಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂತ್ ಸಂಗೀತ್ ದಿಲಾಂ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್: ದಿಗ್ದರ್ಶನ್‌ಯಿ ದಿಲಾಂ. ಅಶೆಂ ಇಜಯ್ಚ್ಯಾ ಪಿರೇರಾಗೆಲೆಂ ಕುಟಾಮ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಕಲೆಂತ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್.

ಅಶೆಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ಖ್ಯಾತಿಚೆ ಮಾನಾಯ್ ಸಬಾರ್ ಜಣ್ ಆಸಾತ್. ತ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಬಜ್ಪೋಡಿಂತ್ಲೆ ಬೆಂಜಮಿನ್ ಮಿನೇಜ್ ಆನಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್, ಇಜಂಯ್ಚೊ ಜೋನ್ ಫೆರ್ನಾಂದ್, ದೆರೆಬೈಲಾಂತ್ ಲೊರ್ಸು ಮೇಸ್ತ್ ಆನಿ ಅಂಜು ಬಾಯ್, ಪಳ್ನೀರಾಂತ್ ಮೊರಾಸಾಗೆಲೆ ಬಾತ್ತಾಮ್ ಆನಿ ಜಿಲ್ಲಾಮ್, ನಾಗುರಿಂತ್ ಬಾಲ್ತು ಕೋಸ್ತ್, ಉರ್ವಾಂತ್ ಮೊತಿಯಾ ಗೊಸಾಲ್, ಹೆ ಪ್ರಮುಖ್.

ತಶೆಂಚ್ ಉಳ್ಳಾಲಾಂತ್‌ಯಿ ಗುಮ್ಟಾಂ ಖ್ಯಾತಿಚೆ ಸುವಾರ್ ಮಾನಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ತ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಜಾಜೆಲ್ ಡೋಜ್, ತಾಚೊ ಪೂತ್ ಚಾರ್ಲಿ ಡೋಜ್ ಆನಿ ನಾತು ಕ್ರಿಸ್ಟಿ ಡೋಜ್ ಅಶೆಂ ತೀನ್ ತಕ್ಲ್ಯಾಂ ಧಾಂವ್ಲ್ಯಾ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚೆ

ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಾಗಿ ಜಿವಿ ದವರ್ಲ್ಯಾ. ತ್ಯಾಚ್ ಪರಿಂ ಸಿದ್ದೆಲ್‌ಚೊ ರಾಫಾಯೆಲ್ ರೇಗ್ ಹಾಂಚೆಕಡೆ ಏಕಾ ಕಾಳಾರ್ 26 ಗುಮ್ಟಾಂ ವಿಳ್ಯಾದ್ಯಾಂಚೊ ಪಂಗಡ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಸಂಭ್ರಮಾಂನಿ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಮುಖೇಲ್ಪಣಾರ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚೆಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಸಾದರ್ ಜಾತಾಲೆಂ. ತಶೆಂಚ್ ಉಳ್ಳಾಲಾಂತ್ ಇತರ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಕಲಾಕಾರ್‌ಯಿ ಸುವಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ.

ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಕಲಾಕಾರ್ ಆನಿ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಕಳಿಚೆ ಪ್ರೋಸ್ತಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಬರಿ ಇತರ್ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ಪುಗ್ನೆ, ಕುಡುಪು, ಕಿನ್ನಿಗೊಳಿ, ಕೌಡೂರು, ಬಂಟ್ವಾಳ್, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ಪಜೀರ್, ಅಮ್ಮೆಂಬಳ್, ಮುಡಿಪ್, ಮೂಡಬಿದ್ರಿ, ನಾರಾವಿ, ನೆಲ್ಲಿಕಾರ್, ಬಿಮ್ಮೂರ್, ಪೆರಾರ್, ಪುತ್ತೂರ್, ವೇಣೂರು, ಅಮ್ಮುಂಜೆ, ಕಟೀಲ್, ಕೊಡ್ಯಾಲ್, ಕುಪ್ಪೆಪದವ್, ಪೊಂಗರ್ಸಾವ್, ಮೂಡುಬೆಳ್ಳೆ, ಪಾಲಡ್ಕ, ಪೆರುವಾಯಿ, ಸಿದ್ದಕಟ್ಟೆ, ವಿಟ್ಲ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಗಾಂವಾಂನಿ ಸುವಾರ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚೆ ಪ್ರೋಸ್ತಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಆನಿ ತಾಂಣಿಂ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚೆ ಕಲಾ ಆನಿ ಪದಾಂಚಿ ಪಾಟಾವಳಿಕ್ ವೆಲ್ಯಾ ಪಿಳ್ಗ್ಯಾಕ್ ಪಾಸಾರ್ ಅತಾಂ ಸುವಾರ್ ಪ್ರಾಂವ್ ಪಾವಯ್ಲ್ಯಾತ್. ಮಾತ್ರ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಹ್ಯಾ ಸುವಾರ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಕಲಾಕಾರಾಂನಿ ಕೊಂಕಣ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಜಿವಂತ್ ದವರ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಜ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪದಾಂ ಆನಿ ಸಂಗೀತಾಚಾ ಪಾಟಾವಳಿಕ್ ಕಾರಾಣ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಧೈರಾನ್ ಸಾಂಗ್ಯೆತ್.

9.6 ಸಿದ್ದಿ ಲೋಕಾ ಮಧೆಂ ಗುಮ್ಟಾಂ:

ದಕ್ಷಿಣ್ ಆಫ್ರಿಕಾ ಮುಳಾಚೊ ಸಿದ್ದಿ ಸಮುದಾಯ್ ನೀಗ್ರೋಯಿಡ್ ಸಂತತಿಚೆಂ ವೈಶಿಕ್ ಲಕ್ಷಣ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಜನಾಂಗ್. ಕಾಳ್ಯಾ ರಂಗಾಚೆಂ ಬಲಿಷ್ಟ್ ಆಂಗ್‌ಪಾಂಗ್, ರುಂದ್ ಆನಿ ದಾಟ್ ಓಂಟ್, ಮುಟಿಯಾಳೆ ಕೇಸ್, ಮಟ್ಟೆಂ ನಾಕ್, ಲಾಬ್‌ಯಾಳೊ ಸ್ವಭಾವ್- ಹ್ಯಾ ಚಿಹ್ನಾಂನಿ ಸಿದ್ದಿ ಲೋಕಾಕ್ ಸುಲಭಾಯೆನ್ ವಳ್ಕುಯೆತ್. ಹೊ ಲೋಕ್ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡಾಚ್ಯಾ ಹಳಿಯಾಳ್, ಯೆಲ್ಲಾಪುರ್ ಆನಿ ಮುಂಡ್‌ಗೋಡ್ ಪಟ್ಟಾಂತ್ ಚ್ಡಾ ಸಂಖ್ಯಾನ್ ವಸ್ತಿ ಕರುನ್ ಆಸಾ. ಸಿದ್ದಿ ಸಮುದಾಯಾ ಮಧೆಂ ಹಿಂದೂ, ಮುಸ್ಲಿಂ, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್- ಅಸೆಂ ತೀನ್ ಧರ್ಮಾಚೆ ಸಿದ್ದಿ ಆಸಾ ತರೀ ಚಡಸೊ ಲೋಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲಯ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ.

ಹ್ಯಾ ಲೊಕಾ ಮದೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಜಾನಪದ್ ಸಂಗೀತ್, ನಾಚ್ ಆನಿ ಸಂಗೀತ್ ಸಾಧನಾಂ, ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಕರ್ತಿ ಲೋಕ್ ಕಲಾ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸಿದ್ಧಿ ಲೊಕಾನ್ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಕರ್ತೊ ಫುಗ್ಡಿ ನಾಚ್ ಎಕ್ ಪ್ರಭಾವಿ ಕಲಾ. ಸ್ತ್ರೀಯೊ ಸುತ್ತು ರಾವೊನ್, ಹಾತಾಂನಿ ಕೊಳ್ಸ್ಯೊ ಘೆವ್ನ್, ಕೊಳ್ಶ್ಯಾ ಭಿತರ್ ಫುಂಕುನ್ ವಿವಿಧ್ ಥರಾನ್ ಪಾವ್ನಾಂ ಕಾಡುನ್ ನಾಚ್ತಾತ್. ಕೊಳ್ಸ್ಯೊ ಘೆನಾಸ್ತಾಂಯೀ ಖಾಲಿ ಹಾತಾಂನಿ ತಾಳಿಯೊ ಪೆಟಿತ್ತ್ ನಚ್ಚೆಂಯೀ ಆಸ್ತಾ. ಅಶೆಂ ಖೆಳ್ತಾನಾ ಪದಾಂ ಗಾವ್ನ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾತ್. ಗುಮ್ಟಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ತಾಳ್ ವ್ಹಾಜೊಂವ್ಚೆಂಯೀ ಆಸ್ತಾ.

ಕುಡ್ಯಾಂಚಿಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ದುದಿಯಾಚ್ಯಾ ಆಕಾರಾಚಿಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಸಿದ್ಧಿ ಲೊಕಾಚಿಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ಕೊಳ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆಕಾರಾರ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಗುಮ್ಟ್ಯಾಕ್ ಗಾರಾಚಿಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಧಾಂಪ್ಚೆಂ ಸಗ್ಳ್ಯಾನೀ ರೂಡಿರ್ ಆಸಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಸಿದ್ಧಿ ಮದೆಂ ಬೊಂಟೆಂತ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಯಾ ರಾನ್ ಬೊಕ್ರ್ಯಾಚಿಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಬಾಂಧ್ಚೆಂಯಿ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಸಿದ್ಧಿ ಮಧೆಂಯೀ ಗುಮ್ಟಾಂ ವ್ಹಾಜಂವ್ಚಿಂ ದಾದ್ಲ್ಯಾನಿ ಮಾತ್ರ್. ಪುಣ್ ದಾದ್ಲೆ ಗುಮ್ಟಾಂ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾನಾ, ದಾದ್ಲೆ, ಬಾಯ್ಲಾಂ, ಭುರ್ಗಿಂ, ಪ್ರಾಯ್‌ಭೇದ್ ನಾಸ್ತಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ನಾಚ್ಚೆಂ ಹಾಂಚೆಂ ವಿಶೇಷ್. ಸಗ್ಳೊ ದೀಸ್ ಘೊಳುನ್ ಯೇವ್ನ್ ರಾತಿ ಜೆವಾಣ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪದಾಂ ಗಾಯ್ತ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ವ್ಹಾಜಂವ್ಚಿ ಸಿದ್ಧಿ ಲೊಕಾಚಿ ಹಿ ಎಕ್ ಸಾಮುದಾಯಿಕ್ ಲೋಕ್ ಕಲಾ. ಸಿದ್ಧಿ ಸಮಾಜಾಂತ್ 'ಡಮಾಮ್' ಆನಿ 'ಡಪ್ಪ್' ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ಆನಿ ದೋನ್ ಪ್ರಮುಖ್ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾಂ ಆನಿ ತಾಕಾ ಸಹಜ್‌ಲ್ಲೆ ನಾಚ್, ಪದಾಂ ಆಸಾ ತರೀ ಹಾಂಗಾ ಗುಮ್ಟಾಂಚಿ ಮಾತ್ರ್ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕೆಲಾ.

ಸಿದ್ಧಿಯಾಂಚಿ ಪದಾಂ:

ಪುಗ್ಡಿ ಗಿತಾಂ:

1. ಯಾವೋ ರಂಗಾ
ರಂಗಾನಿ ಗೋ
ಆನಿ ಉಬಾನಿ ಪುಗಡಿ
ಗಾಲ್ತಾ ಮುಗೋ
ತುಜೋ ಮಾಂವ ಆಸಾ
ಮನುವ ಲಜನಕಾಗೊ
ಆನಿ ಸುಂದರ ಪುಗಡಿ ಗಾಲ್ತಾ ಮುಗೋ
ಆನಿ ನಾಜುಕ ಪುಗಡಿ ಗಾಲ್ತಾ ಮುಗೋ
ಗುಲಾಬಿ ಹೊನ್ನಿಚಾ ಹೊಟ್ಯಾತ ಕಾಯ್
ಚಿರಮುರೆ, ಚಿರಮುರೆ, ಬೈಮುಂಗಾಗೋ
ಚಿರಮುರೆ, ಚಿರಮುರೆ, ಬೈಮುಂಗಾಗೋ
ಜೊಪಯ್, ಜೊಪಯ್, ಜೊಪಯ್, ಜೊಪಯ್

2. ಅಹೋ ಗೌರ, ಗೌರ ಮುಗೋ
ಅಹೋ ಗೌರ, ಗೌರ ಮುಗೋ
ಬಸುನ ಪುಗಡಿ, ಗಾಲ್ತಾ ಮುಗೋ
ಅಹೋ ಗೌರಾ, ಗೌರಾ ಮುಗೋ
ಉಟುನ ಪುಗಡಿ, ಗಾಲ್ತಾ ಮುಗೋ
ಪಿರುನ, ಪಿರುನ, ಪುಗಡಿ, ಗಾಲ್ತಾ ಮುಗೋ
ಅಹೋ ಗೌರಾ ಗೌರಾ ಮುಗೋ
ಅಹೋ ಗೌರ ಗೌರ ಮುಗೋ
ಗೋ ಯೆಲಾ ಮನುನ, ಲಜುನಕಾಗೋ
ಲಜು ನಕಾಗೋ ಲೆಂಯಾ, ಲಜು ನಕಾಗೋ
ಬಾಗುನ, ಬಾಗುನ, ಪುಗಡಿ, ಗಾಲ್ತಾ ಮುಗೋ
ಅಹೊ ಗೌರ ಗೌರ, ಮುಗೊ
ಪಿರುನ, ಪಿರುನ ಪುಗಡಿ, ಗಾಲ್ತಾ ಮುಗೋ
ಜಾಂವಯ್ ಯೇಲಾ, ಮನುನ ಲಜುನಕಾಗೋ
ಮಾಮಾ ಯೇಲಾ ಮನುನ ಲಜುನ ಕಾಗೋ
ಲಜು ನಕಾಗೋತಿಂಯಾ, ಲಜನಕಾಗೋ

ಸಿದ್ದಿ ಲೋಕ್ ಹಿಂ ಪದಾಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಖಾಸ್ಗಿ ಶೈಲೆಚ್ಯಾ ತಾಳ್ಯಾನ್ ಗಾಯ್ತಾ. ಹಿ ಕಲಾ ಸಾದರ್ ಕರ್ಚೆ ಕಲಾಕಾರ್ ಪಂಗಡ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್, ಹಿಂದೂ ಆನಿ ಮುಸ್ಲಿಂ- ಹ್ಯಾ ತೀನ್ ಧರ್ಮಾಂತ್ ಆಸಾತ್. ಹ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಯಲ್ಲಾಪುರ್ಚ್ಯೆ ಮಿಂಗೆಲ್ ಆಂತೋನಿ ಸಿದ್ದಿ ಆನಿ ಪರಶುರಾಮ್ ಗಿರ್ಗೊಲಿ ಸಿದ್ದಿ- ಹಾಂಕಾಂ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಕ್ರಮಾನುಸಾರ್ 2001 ಆನಿ 2003 ವರ್ಸಾಂಚೆಂ ಗೌರವ್ ಜಾನಪದ್ ಪ್ರಶಸ್ತೆಚೆಂ ದೀವ್ನ್ ಮಾನ್ ಕೆಲಾ. ಹ್ಯಾ ಲೋಕಾನ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಕಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಗಿರೆಸ್ತ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ 'ಸಿದ್ದಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಕಲಾ ಮೇಳ್' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಲಾ ಪಂಗಡ್ ಆಸಾ ಕರುನ್, ಸರ್ವಾಜನಿಕ್ ಸಂಭ್ರಮಾಂನಿ, ಹಾಂಚ್ಯಾ ಲೋಕ್ ಕಲಾಚಿ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ದಿತಾತ್. ಸಿದ್ದಿ ಸಮಾಜೆಂತ್ಲಿಂ ಜಾನಪದ್ ಗಿತಾಂ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ಪಾವಂವ್ಚ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾನ್ ಸಿದ್ದಿ ಸಮಾಜೆಚೊ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಜೆ. ಹರ್ನೋಡ್ಕರ್- ಹಾಣೆ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ *'ಸಿದ್ದಿ ಲೋಕ್-ಗೀತ್'* ಸಂಗ್ರಹಾಚೊ ಪುಸ್ತಕ್ 2007 ವರ್ಸಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕೆಲಾ.[18]

9.7 ಕೊಂಕ್ಣಿ ಖಾರ್ವಿ ಲೊಕಾ ಮದೆಂ ಗುಮ್ಟಾಂ:

ಸಮಾಜೆಂತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ಜೀವನ್ ಪದ್ದತೆಂತ್ ಮಾಸ್ಳಿ ಪಾಗ್ಣಿಯೀ ಏಕ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಜೀವನ್ ಪದ್ದತ್. ಅಸಲ್ಯಾ ಮಾಸ್ಳಿ ಪಾಗ್ಚ್ಯಾ ಸಮುದಾಯಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಸಾಹಸಿಕ್ ಪ್ರವೃತ್ತೆಚೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲಂವ್ಚೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಖಾರ್ವಿಯೀ ಏಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಪಂಗಡ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಉಚ್ಚಾಂಜ್ಞೊಳ್ ಸಮ್ಪ್ರಿರಾಂತ್ ಬುಡೊನ್ ಮಾಸ್ಳಿ ಪಾಗ್ತಿ ವಿದ್ಯಾ ಹಾಂಕಾಂ ಜಲ್ಮಾ ಥಾವ್ನ್ ಕಳಿತ್ರ್ ಅಸಾ. ಮಾಸ್ಳಿ ಧರ್ಚೆಂ, ವಿಕ್ಚೆಂ, ಸುಕೊಂವ್ಚೆಂ, ದೊಣಿ ತಯಾರ್ ಕರ್ಚೆಂ, ಜಾಳಾಂ ವ್ರೊಳ್ಚೆಂ, ಹೋಡೆ ತಯಾರ್ ಕರ್ಚೆ- ಅಶೆಂ ಮಾಸ್ಳೆಕ್ ಸಂಬಂದಿತ್ ವಿವಿದ್ ಉದ್ಯೋಗಾಂನಿ ಪ್ರಾಯ್ ಆನಿ ಲಿಂಗ್ ಭೇದ್ ನಾಸ್ತಾಂ, ಖಾರ್ವಾಂನಿ ಸಮ್ಪ್ರಿರಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ನಂಯ್ತ್ ಆನಿ ತಳ್ಯಾಂತ್ ಮಾಸ್ಳಿ ಧರ್ಚೆಂಯಿ ಅಸ್ತಾ.

ಭಾರಾತಾಚಾ ಅಸ್ತ್ರಮ್ತಿ ಕರಾವಳಿರ್ ಅರಬಿ ದರ್ಯೊ ಆನಿ ಸಯಾದ್ರಿ ದೊಂಗ್ರಾ ಮದೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕಣ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಮದೆಂ ಮಾಸ್ಳಿ ಪಾಗ್ತಿ ಸಬಾರ್ ಜಾತಿ ಅಸಾತ್. ತಾಂತುನ್ ಕಾರ್‌ವಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಮುಂಗ್ಳುರ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ದರ್ಯಾಂತ್ ಮಾಸ್ಳಿ ಪಾಗ್ತ್ಯಾ ಜನಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಅಸಾ. ಭಾರತಾಚೆ ಅಸ್ತ್ರಮ್ತೆ ಕರಾವಳಿಚೆ, ರತ್ನಗಿರಿ, ಸಾವಂತವಾಡಿ, ಗೊಂಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಅರ್ಬಿ ದರ್ಯಾಚೆ ಮುಂಗ್ಳುರ್ ಕರಾವಳಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಹೊ ಲೋಕ್ ಅಸಾ. ರತ್ನಗಿರಿ, ಮುಂಬಯ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕ್ ಚಡ್ ಜಾವ್ನ್ ಮರಾಠಿ ಉಲಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ಗೊಂಯ್‌ಂತ್ ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲಯ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಕಾರ್ವಾರಾಂತ್, ಹೊನ್ನಾವರಾಂತ್, ಭಟ್ಕಳ್, ಗಂಗೊಳ್ಳಿ, ಕುಂದಾಪುರ, ಮುಂಗ್ಳುರ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕ್ ತಿ ತಿ ಭಾಸ್ ಉಲಯ್ತಾತ್. **ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಖಾರ್ವಿ ಮ್ಹುಣ್ ಆಪೊವ್ನ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿ ಬಾಸ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ.** ತಶೆಂ ಮ್ಹುಣೊನ್ ಹೆರ್ ಭಾಷೆಚೆ ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕ್‌ಯಿ ಅಸಾತ್. ಖಾರ್ವ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ ಕುಂದಾಪುರಾಂತ್ ಕನ್ನಡ ಉಲೊವ್ಪಿ 'ಕೆಮ್ಮಣ್ ಖಾರ್ವಿ' ಆನಿ ಕಾರಾವಾರಾಂತ್ 'ಹರಿ ತಂತ್ರ' ಮ್ಹುಣ್ ಆಪಂವ್ಚೆ ಉಪ–ಪಂಗಡ್ ಅಸಾ. ಹೆ ಲೊಕಾ ಮದೆಂ ಆನಿ ಖಾರ್ವಿ ಮದೆಂ ಖಂಚೊಯಿ ಸಂಬಂದ್ ನಾ.

ಡಾ| ನಾ. ಡಿ'ಸೋಜಾ ಖಾರ್ವಿ ಲೊಕಾಚೆ ಇತಿಹಾಸಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಸಾಂಗ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್– ಗುಜರಾತಾಂತ್ 'ಖಿರ್ವ' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಎಕ್ ಗಾಂವ್ ಅಸಾ. ಆನಿ ಹೊ ಲೋಕ್ ಥಂಯ್ಚಾನ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ತಾಂಕಾಂ 'ಖಾರ್ವಿ' ಮ್ಹುಣ್ ನಾಂವ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ. ತೆ 'ಖಾರ್' (ಮೀಟ್) ಉದ್ಕಾಂತ್ ಮಾಸ್ಳಿ ಪಾಗ್ತೆ ಲೋಕ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಂಕಾಂ ಖಾರ್ವಿ ಮ್ಹುಣ್ ಆಪಯ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಎಕ್ ವಾದ್ ಅಸಾ.

ಖಾರ್ವಿ ಜಿಯೆವ್ನ್ ಆಸ್ಚಿ ಪರಿಗತ್ ತಾಂಚಾ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಅಭಿವೃದ್ದೆಕ್ ಪೂರಕ್ ಜಾಲ್ಲಿ ನ್ಹಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಸಮಾಜೆಚೊ ಹೆರ್ ಲೋಕ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚ್ಯೊ ಫೆಸ್ತಾಂ–ಪರಬ್ ಹೊ ಲೋಕ್‌ಯಿ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾ. ಸೂತಾ ಪರಬ್, ಪಾಲ್ಕಿ ಪೂಜಾ, ಚೌಥಿ, ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸಾ, ದೀಪಾವಳಿ ಪರಬ್, ತುಳಸಿ ಪೂಜಾ, ದಸರಾ–ನವ್ಮಿ, ಸತ್ಯ ನಾರಾಯಣ ಪೂಜಾ... ಇತ್ಯಾದಿ. ಶಿವರಾತ್ರಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಯೆಂವ್ಚಿ 'ಹೋಳಿ' ಖಾರ್ವ್ಯಾಂನಿ ವ್ಹಡಾ ಅಭಿಮಾನಾನ್ ಆನಿ ವಿಜ್ರುಂಭಣೆನ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚಿ ವಿಶೇಷ್ ಪರಬ್.

ಹೋಳಿ ವ ಶಿಗ್ಮೊ ಮ್ಹುಣ್ಚ್ಯಾ ಪರ್ಬೆಂತ್ ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕ್ ಕಾಮದಹನ– ರಾವಣಾಚೆ ದಹನ ಲಾಸೂನ್ ಸಕಾಳಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಘರ್ ಘರ್ ವೇಶ್ ಘಾಲುನ್ ತೋಣಿಯೊ ನಾಚತ್

ಪೆತಾತ್. ಘೊವ ಕರೆನ್ 'ಮಾಟಿ ರಾಸ್ತಿ' ರಿವಾಜ್ ಆಸಾ. ತ್ಯಾ ಮಾಟಿಯೆರ್ ಸುಕೆಂ ತಣ್ ರೆವ್ಯಾಳ್ಯ, ಪೊವ್ಣಾಂ ಬಾಂಧುನ್, ದೇವಾಳಾ ಮುಕ್ಯಾ ಸಿರ್ಪಾಳ್ಯ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ತಿ ಪುರ್ಸ್ಯಾತ್. ದೋನ್ ಸಗ್ಳೆ ಪಮೋಡ್ಯ ತೇ ಮಾಟಿಯೆರ್ ಪೂಜಾ ಕರ್ತಾತ್ ಆನಿ ಮಾಟಿಯೆರ್ ಉಜೊ ಲಾವ್ನ್ ರಾಸ್ಯಾಂಕ್ ತ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಪದಾಂ ಗಾವ್ನ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ವೆಳ್ಚಿಂ ವಿಶೇಷ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಆಸ್ಯಾ, ಸಾಂಗಾತಾ 'ತೋಣಯೊ' ಆನಿ 'ವಾಟೊಳ್' ಪುಸ್ತ್ಕೆ ಜಾಗಪಟ್ ಬೆಳ್ಯಾಯಿ ಬೆಳ್ಯಾತ್. ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ವ್ಹಾಜವ್ನ್, ಪದಾಂ ಗಾವ್ನ್ ನಾಚ್ತ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಸಮಾಲ್ಯಾ ಘಡ್ಯಾ (ಪಾತ್ರಿ) ವಯ್ರ್ 'ಭಾರ್' ಯೆತಾ (ಆವೇಶಾನ್ ಭರ್ತಾ).

ಹೋಳಿ ವೆಳಾಂತ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್, ತಾಳ್ ಆನಿ ಸಾನ್ ದೋಲಿಯೀ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾತ್. ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ವ್ಹಾಜಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ವೆಳ್ಯಾಕ್ ರಿತಿಂತ್ ವೈವಿಧ್ಯತಾ ಆಸಾ. ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಪದಾಂ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಂತ್ಲಿಂ ರಾಮಾಯಣ ತಸಲ್ಯಾ ಪುರಾಣಾಂತ್ಲಿಂ. ಹ್ಯಾ ಪದಾಂನಿ ಧರ್ಮ್, ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಸಂಗ್ತಿ, ಹಾಸ್ಯ ವಿಷಯಾಂಯಿ ಆಸಾ.

ದೆವಿಕ್ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚೆಂ ಏಕ್ ಪದ್:

1. ಆದಿ ಶಕ್ತಿ ಮಹಾತಾಯಿ
ರವುಳ್‌ನಾಥ ಮಹಾಮಾಯಿ
ಆದಿ ಶಕ್ತಿ ಮಹಾತಾಯಿ
ರವುಳನಾಥ ಮಹಾಮಾಯಿ
ಶೃಂಗೇರಿ ಶಾರದಾಂಚಿ
ನಮಸುಗಾ ಶರಾಗಾ
ಶೃಂಗೇರಿ ಶಾರದಾಂಚಿ
ನಮಸುಗಾ ಶರಾಗಾ
ಸರ್ವ ವಿಘ್ನ ನಿವಾರಕ
ಸಕಲ ಸಿದ್ಧಿ ವಿನಾಯಕ
ಸರ್ವ ವಿಘ್ನ ನಿವಾರಕ
ಸಕಲ ಸಿದ್ಧಿ ವಿನಾಯಕ
ಶರಣು ಕರತಾ ನಾಚುತಾ
ಶರಣು ಶರಣು ಗಾಯೇಗಾ
ಶರಣು ಕರತಾ ನಾಚುತಾ
ಶರಣು ಶರಣು ಗಾಯೇಗಾ
ಗುಮ್ಟೆ ಮಾಂಡು ವಾಜುತಾ
ದೇವಾಲೆ ಮುಕಾರು ನಾಚುಗಾ
ತಳ ತಳ ರಸತಳ
ನಮಸುಗಾ ಬೆಳೆಗಾ

2. ಆಮ್ಮಿ ನಾಚ್ಹಾತ್ತು ಆಮ್ಮಿ ಉಡ್ಹಾತ್ತು
ಆಮ್ಮಿ ನಾಚಾಯಾ ಹೋಳಿಕು
ಆಮ್ಮಿ ರಾಂ ದೇವ ನಾವು ಗೆಂವ್ರುಯಾ
ಆಮ್ಮಿ ತುಳಸಿ ಮಾಮ್ಮಾಯಿಕು ಮಾಗುಯಾ
ಆಮ್ಮಿ ನಾಚ್ಹಾತ್ತು
ಆಮ್ಮಿ ಸಿಗ್ಮೇ– ಪೊರ್ಸ್ಪೆಕು ನಾಚುಯಾ
ಆಮ್ಮಿ ಗಾರಾನು ಗಾರಾ ನಾಚುಯಾ
ಆಮ್ಮಿ ರಂಗುನೆ ಗಾಲುನು ಗೇವ್ರುಯೊ
ಆಮ್ಮಿ ತೆಮ್ಮರೆ ರಂಗು ಗಾಲುಯಾ
ಆಮ್ಮಿ ನಾಚ್ಹಾತ್ತು
ಆಮ್ಮಿ ಗುಮ್ಟೆಕೆ ಗೇವ್ರುನು ಕೇಳುಯಾ
ಆಮ್ಮಿ ತುಣಯಾಚೆ ಕೇಳು ದೊಕ್ಕೆಯಾ
ಆಮ್ಮಿ ದೇವಳಕ್ಕು ನಾಚ್ಹಾನು ನಾಚೆಯಾ
ಆಮ್ಮಿ ನಾಚ್ಹಾಚು ಉಡ್ಹಾತ್ತು ಕೇಳುಯಾ

ಖಾರ್ವಿ ಸಮಾಜ್ಯಾಂತ್ ಜಾನಪದ್ ಉರಂವ್ಕ್ ಸೆವಾ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕುಂದಾಪುರ ಖಾರ್ವಿ ಕೇರಿಚ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾರಂಗ ಮಿತ್ರ ಮಂಡಳಿಕ್ 2001 ವರ್ಸಾ ವಿಶೇಷ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೀವ್ನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಗೌರವ್ ದಿಲಾ. ತಶೆಂಚ್ ಸುರೇಶ್ ತಾಂಡೇಲ್ ಹಾಚೊ 'ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕ್ ಗೀತ್' ಸಂಗ್ರಹಾಚೊ ಪುಸ್ತಕ್ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ 2007 ವರ್ಸಾ ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲಾ.[239]

9.8 ಲೋಕ್‌ವೇದಾಂತ್ ವಿಕಾಸ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾಂ

ಹ್ಯಾ ವಿಭಾಗಾಂತ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಸಂಗೀತ್ ವ್ಹಾಜಾಂತ್ರಾ, ಜಿಂ, ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬೆಕ್ ಸಂಭ್ರಮಾಂಕ್ ಆನಿ ಆಚರಣಾಕ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾಚಿ ಚಡಾವತ್ ವ್ಹಾಜಾಂತ್ರಾಂ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಸಂರಚಿತ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ ಆನಿ ಥೊಡಿಂ ವಿಸಾಸಾಚಾ ಹಂತಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ಪ್ರಾಚೀನ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಪ್ರಾಕೃತಿಚಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಂತ್ ತಾಳ್, ಸ್ವಾಭಾವಿಕ್ ಥರಾನ್ ಜಿಕುನ್ ದರುಂಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆ, ತಾಚಿ ಖುಶಾಲಾಯ್ ದಾಕೊಂವ್ಚ್ಯಾಕ್, ಆನಿ ತಾಣೆ ಆಕಾಂತ್‌ಚಾ ದೇವಿಕ್, ಶಾಂತ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಅನುಭವಾನ್ ನಾಚ್ಲೊ ಆನಿ ತಿ ವಿದ್ಯಾ ಕ್ರಮೇಣ್ ಶಿಕ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಹುಮೇದಿನ್ ತಾಣೆ ವಿವಿದ್ ಸಂಗೀತಾಚಿಂ ವ್ಹಾಜಾಂತ್ರಾಂ ರಚ್ಲಿಂ.

ಪ್ರಾಚೀನ್ ಮನಿಸ್. ತಾಳ ಸಾರ್ಕೆಂ ನಾಚೊಂಕ್. ಪಾಯ್ ಧರ್ನ್ ತೆಂಕ್ತಾಲೊ. ಹಾತಾಂನಿ ತಾಳಿಯೊ ಪೆಟ್ತಾಲೊ. ಫೊಟಾಕ್ ವ ಪಡ್ದ್ಯಾಕ್ ವ ಘುಮಾಕ್ ಮಾರುನ್ ತಾಳ ತೆಕಿದ್ ನಾಚೊಂಕ್ ಪಯಾಪ್ತಾಲೊ. ಕ್ರಮೇಣ್ ಹಿ ಕ್ರಿಯಾ ತಾಣಾ ನಾಚಾ ತೆಕಿದ್ ತಾಳ್ ಮಾರುಂಕ್ ಪ್ರಕಾರಾಚಿಂ, ವಾರ್ತ್ಯಾಚಿಂ ಆನಿ ಸರ್ಕೆಚಿಂ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾಂ ತಯಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ಲಾಬ್ಲಿಂ.

ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ನಾಚ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆನಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಉತ್ಸವಾಚೆಂ ಪ್ರಾಥಮಿಕ್ ರೂಪ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಭಾರತಾಂತ್ ಸಂಗೀತಾಚಾ ಉಗಮಾಕ್ ದೇವ್ ಆನಿ ದೇವಿಕ ಭಕ್ತಿ ಕಾರಣ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಸಾಬಾರ್ ಸಂಗೀತಾಚಿಂ ವಾಜಂತ್ರಾಂ ದೇವಿಕ್ ಕಳಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿಂ ಜಾವ್ನೆತ್. ತ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣೆ ಗೊಯಾಂತ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಾಂತ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಮುಖ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾಂ ಹೆಕಿ

(1) **ಗುಮಾಟ್** ಪಯ್ಲೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಘೆತಾ. ಹಾಚೊ ಪಿವರ್ ಏದೋಳ್‌ಚ್ ಪಿತಾ. ಆತಾಂ ಇತರ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾಂಚಿ ವಳಕ್ ತ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾ.

(2) **ಮ್ರಾದಲೆಂ:** ಮ್ರಾದಲೆಂ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಪ್ರಕಾರಾಚ್ಯಾ ವಾಜಾಂತ್ರಾ ಪೈಕಿ ಸುರ್ವೆಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹೆಂ ವಾಜಾಂತ್ರ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಗಾಂವ್ಡ ಸಮುದಾಯಾಚ್ಯಾ ಜಾಗೊರ್ ಪ್ರದರ್ಶನಾಂತ್ ಆನಿ ಕಾಜಾರಾಚಾ ನಾಚಾಚ್ಯಾ ಕಂತಾರಾಂಕ್ (ಪೊದಾಂಕ್) ಗುಮಾಟಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಸಹವಾದನ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಮ್ರಾದಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ನಾಂವ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಭಾರತಾಚಾ 'ಮದ್ದಳೆ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಚ್ಯಾ ಸಂಗೀತ್ ವ್ಹಾಜಾಂತ್ರಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ. ಹೆಂ ನಾಂವ್ 'ಮೃದಗಂ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ನಾಂವಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲೆಂ ಜಾವ್ನೆತ್. ಗೊಯಾಂತ್ ಮ್ರಾದಲೆಂ ತಾಚಾ ಮೂಳ್ ಸ್ವರೂಪಾಂತ್ ಆಸಾ. ತೆಂ ಜಾಡ್‌ಲ್ಯಾ ಮಾತ್ಯೆಚೆಂ ಲಾಂಬ್ ವಾಟ್ಕುಳ್ಯಾ ಆಕಾರಾಚೆಂ ವಾಜಾಂತ್ರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ತೆಂ 50-70 ಸೆ. ಮೀ. ಲಾಂಬ್ ಆನಿ 25-30 ಸೆ. ಮೀ. ರುಂದಾಯೆಚಿಂ ದೋನ್ ತೊಂಡಾ ಆಸಾತ್. ಹ್ಯಾ ದೋನಿ ಉಗ್ತ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂಕ್ ಗಾರಾಚೆಂ ಜಾಪ್ಲೆಂ ಸುತಿ ನಾಡ್ಯಾನ್ ಬಾಂದ್ತಾತ್. ಪೆಳ್ಗಿ ಹ್ಯಾ ಮ್ರಾದಲೆಂ ಹಾತಾನ್ ವ ಬೊಟಾಂನಿ ಬೊಡೊವ್ನ್ ಪಿಪಿದ್ ಆವಾಜ್ ಉಬ್ಜಯ್ತಾತ್.

(3) **ಶಾಮೆಳ್:** ಹೆಂ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್‌ಯಿ ಗುಮಟಾ ಸಾಂಗಾತಾಚೆಂ ಸಹ ವಾದನ್. ಶಾಮೆಳಾಚೆಂ ಥಳ್ ಕೈರ್ (Khair) ರುಕಾಚ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಕಾಂತಾಯಿಲ್ಲೆಂ ಆಸ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ವಾಜಾಂತ್ರಾಚಿ ಉಂಚಾಯ್

25-40 ಸೆ.ಮೀ. ಪರ್ಯಾಂತ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಆಸ್ತಾ. ಥಳ್-ಮದ್ಯೆಚ್ಯಾ ಆದಾರಾರ್ ಶಾಮೆಲ್ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾಚಿ ತೀನ್ ವರ್ಗ್ ಕರ್‍ಯೆತ್- ದಾಕ್ಟೆಂ, ಮದ್ಯಮ್ ಆನಿ ಹೊಡ್ಲೆಂ ಶಾಮೆಲ್. ರುಕಾಚಾ ಥಾವ್ನ್ ಕಾಂತಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಥಳಾಕ್ ಬೊಕ್ಡ್ಯಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಸುತಿ ನಾಡ್ಯಾನ್ ದೋನ್ ರಂಗಣಾಂ (Rings) ದವ್ರುನ್ ಎಕ್ ತುದಿಯೆರ್ ಆನಿ ಎಕ್ ಥಳಾರ್ ದವ್ರುನ್ ಅಂದ್ರುನ್ ಬಾಂದ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ವ್ಹಾಜಾಂತ್ರಾಚಾ ತೊಂಡಾಚೆಂ ವ್ಯಾಸ್ 15 ಥಾವ್ನ್ 25 ಸೆ.ಮೀ. ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್ತಾ. 30 ಥಾವ್ನ್ 35 ಪರ್ಯಾಂತ್ ಲಾಂಬ್ ಆಸ್ಚಾ ದೋನ್ ಬೆತಾಂನಿ ಬೊಡೊವ್ನ್ ಶಾಮೆಲ್ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್ ಖೆಳ್ಟೆಂ. ಆತಾಂತಾಂ ಲೋಹಾಚಿಂ ರಂಗಣಾಂ ಆನಿ ಇಸ್ಕುರಾಂನಿ ಶಾಮೆಲಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಅಂದ್ರುನ್ ಬಾಂದುನ್ ಜಾಯ್‌ತೊ ಅವಾಜ್ ಉಟಯ್ತಾತ್.

(4) ಜೊಡ್-ಶಾಮೆಲ್: ಜೊಡ್ ಶಾಮೆಲ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆಕಾರಾಚಾ ಆನಿ ನಾದಾಚಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ದೋನ್ ಶಾಮೆಲಾಚಿ ಎಕ್ ಜೋಡಿ. ವಯ್ರ್ ವಿವರಿಲ್ಲ್ಯಾ ಶಾಮೆಲಾಕ್ ಆದಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ತೊಂಡಾಚೆಂ ಬೊಕ್ರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾನ್ ಅಂದ್ರಿಲ್ಲೆಂ ಅನ್ನೆಕ್ ಶಾಮೆಲ್. ವ್ಹಾಜೊಪ್ಪಿ ಹ್ಯಾ ದೋನಿ ಶಾಮೆಲಾಂಕ್ ದೋನ್ ಬೆತಾಂನಿ ಎಕ್ ಬೇತ್ 45 ಸೆ.ಮೀ. ಸೀಟ್ ಆನಿ ಲಾಂಬಾಯೆಚೆಂ ಆನಿ ಅನ್ನೆಕ್ ತುದಿಯೆಕ್ ಬಾವ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಬೆತಾನ್ ಬೊಡೊವ್ನ್ ವಿವಿದ್ ತಾಳೊ ಉಬ್ಜಯ್ತಾತ್.

(5) ತಸೊ: ಗೊಯಾಂತ್ 'ತಸೊ' ಎಕ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ ತಾಳ್ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯಾ ವಾಜಾಂತ್ರಾಚೆಂ ಥಳ್ ಪಿತುಳ್ ವ ತಾಂಬ್ಯಾಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ. ಹಾಚೆಂ ತೊಂಡಾಚಿ ವ್ಯಾಸ್ ಚಡುಣೆ 35 ಥಾವ್ನ್ 40 ಸೆ. ಮೀ. ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸೊನ್ ಬೊಕ್ರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾನ್ ಅಂದ್ರುನ್ ಬಾಂದ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ವಾಜಾಂತ್ರಾಚಿ ದೀಘಾಯ್ 25 ಥಾವ್ನ್ 30 ಸೆ. ಮೀ. ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್ತಾ. ವ್ಹಾಜಾಂತ್ರಾಕ್ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಲೋಹಚೆ ಇಸ್ಕುರ್ ವ ಸುತಿ ನಾಡೊ ಅಂದ್ರುನ್ ಅವಾಜ್ ನಿರ್ವಾಹಣ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹೆಂ ಗಳ್ಯಾಕ್ ಉಮ್ಕಳಾವ್ನ್ ದೋನ್ ಬಾರಿಕ್ ಬೆತಾಂನಿ ಬೊಡೊಂವ್ಚೆಂ ಹೆಂ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್. ಚಡಾವತ್ ಹರ್‍ಯೆಕ್ ಫೆಸ್ತಾಂ-ಪರ್ಬೆಂನಿ, ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನ್ ಶಿಗ್ಮೊ ಫೆಸ್ತಾ ವೆಳಾರ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್. ಗೊಯಾಂತ್ ಚಡಾವತ್ ಹರ್‍ಯೆಕಾ ದೆವ್ಳಾಂನಿ ಪಂಚವಾದ್ಯ (ಪಾಂಚ್ ವಾಜಂತ್ರಾಂ) ಸಂಗೀತ್ ಆಸ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಪಂಚ ವಾದ್ಯಾಂತ್ ಹೊ 'ತಸೊ' ಎಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ಸಹ-ವಾದನ್ ಜಾವ್ನ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್.

(6) ಧೊಲ್: ಗೊಯಾಂತ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಸಂಗೀತಾಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ಚೆಂ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ದೊಲ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಫೆಸ್ತಾಂಕ್ ಆನಿ ಸಂಭ್ರಮಾಂಕ್ ಎಕ್ ವಿಶೇಷ್ ಆಕರ್ಷಣಾಚಿಂ ವಾತಾವರಣ್ ಉಬ್ಜಯ್ತಾ. ವಿವಿಂಗಡ್

ಸಂಗೀತಾಚೆ ತಾಳೆ ಪ್ರಮಾಣೆ ಸಬಾರ್ ಥರಾಂಚೊ ಢೋಲ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹೆಂ ಪ್ರಾಚೀನ್ ವಾಜಂತ್ರ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಜಮಾತೆಕ್ ಭರ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಲೋಕಾಂಕ್ ಉಮೇದ್ ಉಬ್ಜಯ್ತಾ. ಢೋಲ್ ನಳಿಯೆ ಆಕಾರಾರ್ ಆಸೊನ್ ರುಕಾಡಾನ್ ಕರ್ಚ್ಯೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹಾಚಿ ಲಾಂಬಾಯ್ ಚಡಾವತ್ 40–60 ಸೆ. ಮೀ. ಆಸೊನ್ 20 ಥಾವ್ನ್ 35 ಸೆ. ಮೀ. ಪರ್ಯಾಂತ್ ವ್ಯಾಸ್ ಆಸ್ತಾ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ವತಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ವತಾರಾಕ್ ಆನಿ ಸಂದರ್ಭಾ ಥಾವ್ನ್ ಸಂದರ್ಭಾಕ್ ಹಾಚಿ ಗಾತ್ರ್ ಆನಿ ಆಕಾರ್ ವಿವಿದ್ ರಿತಿನ್ ಬದಲ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಢೋಲಿಚ್ಯಾ ದೋನೀ ತೊಂಡಾಂಕ್ ಬೊಕ್ರ್ಯಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ದಾಟ್ ದೊರಿಯೆನ್ ಅಂದ್ರುನ್ ಬಾಂದ್ತಾತ್.

(7) **ಡೋಲಾಕಿ:** ಡೋಲಾಕಿ ಢೋಲಿ ಪರಿ ಸ್ತ್ಯಾನ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್. ವಿಪ್ರಾಂನಿ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಪೂಜಾ ವಿಧಿ ಸಂಸ್ಕಾರಾಕ್ ಆನಿ ಸಂಗೀತ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂಕ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್. ಆಸಲ್ಯೊ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯೊ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯೊ ಢೋಲಿ ವರ್ಸಾನ್ ವರ್ಸ ಸಂಭ್ರಮ್ಯಾ ಶಿಗ್ಯೊ. ದಸರಾ ಆನಿ ಹಳ್ಳೆಂನಿ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾಂ. ಮಾತ್ಯಾರ್ ವ್ಹಾವ್ನ್ ವ ಆಡಯ್ಯಾರ್ ಲಾಂಯೊನ್, ಆನಿ ಆಡಂಯೊ ದೋಗಾಂನಿ ಖಾಂದ್ಯಾರ್ ವ್ಹಾವ್ನ್ ತೋರ್ ಬೊಡಿಯೆಂನಿ ವೆಳ್ಳೆಂ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

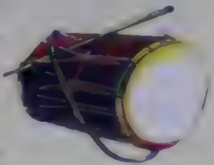

(8) **ನಗರೊ:** ನಗರೊ ಅರ್ಧ್ಯಾ ಗೋಲಾಕಾರಾಚೆಂ ಆನಿ ಆಶೀರ್ ಅಡಿಯೆಚೆಂ ವಾಜಂತ್ರ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್. ವೇದಿಕ್ ಕಾಳಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ದುಂದುಭಿ ಆನಿ ಭೇರಿ ಮ್ಹಣ್ ಆಪಯ್ತಾಲಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ. ಹ್ಯಾ ವಾಜಂತ್ರಾಕ್ ಬಾರೀ ಮರ್ಯಾದ ಆಸ್ಲಿ ಆನಿ ಹೆಂ ವಾಜಾಂತ್ರ್ ಝುಜಾ ವೆಳಾರ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾಲಿ. ಹ್ಯಾ ಝುಜಾ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾಕ್ ವಿಶೇಷ್ ಮಾನ್ ಆನಿ ಗವ್ರವ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾನ್, ಹೆಂ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್ ಝುಜಾ ವೆಳಾರ್ ವಾಜೆಂತ್ ಫೆಂವ್ಡೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಝುಜಾಂತ್ ಸಲ್ವಣ್ ಆಪ್ಲಿಂವ್ಕ್ ಮ್ಹಣ್ಚ್ ಅರ್ಥ್ ಆಸ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ವ್ಹಾಜಾಂತ್ರ್ ಪಿತುಳ್ಳೆಂ ವ ತಾಂಬ್ಯಾಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ಹಾಕಾ ಬೋಯ್ಲ್ಯಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಬಾಂದ್ತಾತ್. ಹಾಚೆಂ ವ್ಯಾಸ್ ಚಡಾವತ್ ಚಾವ್ನ್ 80–100 ಸೆ. ಮೀ. ಆಸೊನ್ ದೀಘಾಯ್ 80 ಥಾವ್ನ್ 90 ಸೆ. ಮೀ. ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ವ್ಹಾಜಾಂತ್ರಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಲೋಹಾಚಾ ಚಕ್ರಾನಿ ಆನಿ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ವಾಟ್ಯಾನ್ ಅಂದ್ರುನ್ ಬಾಂದ್ತಾತ್. ನಾಗರೊ ವಾಜಂತ್ರ್ ಬರೊ ಅವಾಜ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ತೋಣೆಯಾಂನಿ ಬಡಯ್ತಾತ್. ಪ್ರಮುಖ್ ಹಿಂದು ವಿಪ್ರಾಂನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಥರಾನ್ ಹೆಂ ವಾಜಂತ್ರ್ ವಾಜಯ್ತಾತ್ ಮಾತ್ರ್ ಸ್ಥಯ್ ಹೆಂ ವಾಜಂತ್ರ್ ದವ್ರುಂಕ್ ಏಕ್ ನಗರ್‌ಕಾನಾಯಿ ರಚ್ತಾತ್. ದಿವ್ಸಾಂನಿ ಹೆಂ ವಾಜಂತ್ರ್ ಚಾರ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ವಾಜಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ಚಡಾವತ್

ಜಾವ್ನ್ ಶಿಗ್ಮೊ ಆನಿ ದಿವ್ಯಾಂಚಾ ಜಾತ್ರಾ–ಫೆಸ್ತಾಂನಿ ದೇವಳಾಚ್ಯಾ ಮೆರವಣ್ಕೆನಿ, ದೇವ್ ವ್ಹರ್ತಾನಾ ನಾಗರೊಚಾ ಫುಡಾಕಾರಾರ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್.

(9) ಘೂಮ್: ಘೂಮ್ ನಗರೊ ಬರಿಚ್ ಎಕ್ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್. ಮೊಯ್ಲಾಚೆ ಚಾಮ್ಡೆ ಅರ್ಧ್ಯಾ–ಗೋಲಾಕಾರಾಚೆರ್ ರುಕಾಪಾಂತ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಮೊಡ್ಕೆಕ್ ಲೋಹಾಚಾ ಚಕ್ರಾನಿ ಆನಿ ಇಸ್ಕುರಾಂನಿ ಅಂದುರ್ಸಿನ್ ಬಾಂದ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ವಾಜಂತ್ರಾಚಾ ಪೊಟಾಕ್ ಬಾಂದ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಚಕ್ರಾಚಾ ಇಸ್ಕೊರಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಹಾಚೊ ಅವಾಜ್ ನಿಯಂತ್ರಣ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹಾಚಿ ದಿಗಾಯ್ 80 ಥಾವ್ನ್ 90 ಸೆ.ಮೀ. ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸೊನ್ ಅಡ್ವೆಂ ಮಾಪ್ 90 ಥಾವ್ನ್ 100 ಸೆ. ಮೀ. ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್ತಾ. ಹೆಂ ವಾಜಂತ್ರ್ ಶಿಗ್ಮೊ-ರೊಮತ್ ಆನಿ ಮೇಳ್ ಸಂಭ್ರಮಾಂನಿ 30 ಸೆ. ಮೀ. ಲಾಂಬಾಯೆಚ್ಯಾ ಗಟ್ಟ್ ಬೊಡಿಯೆ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಖೆಳ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ವಾಜಾಂತ್ರಾಚಾ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾಕ್ ಉಂಚ್ಲೊ ಅವಾಜ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ನಾರ್ಲೆಲ್ ತೇಲ್ ಪುಸ್ತಾತ್. ಹೆಂ ವಾಜಂತ್ರಾಕ್ ದೋನಿ ಕುಶಿಂನಿ ಲೋಹಾಚಿಂ ರಂಗಣಾಂ ಆಸೊನ್ ಹ್ಯಾ ರಂಗಣಾಂ ಖಾತಿರ್ ರುಕಾಡಾಚೊ ದಾಂಡೊ ರಿಗವ್ನ್ ಸಾಗ್ನಿತಾತ್. ಹೆಂ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್ ಖೆಳ್ಚೆಂ ಬಾರೀ ತ್ರಾಸ್‌ದಾಯೆಕ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಖೆಳ್ಗಡಿ ಥಾಳಿ ಕರ್ನ್ ಖೆಳ್ತಾತ್.

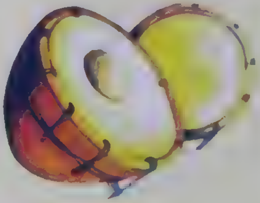

(10) ಚೌಘುಡೊ: ಚೌಘುಡೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ದೋನ್ ನಗರೊಚಿ ಎಕ್ ವಿಭಿನ್ನ್ ಜೊಡಿ. ದಾಕ್ಟೊ ನಗರೊಕ್ ದಿಲಿ, ಧಿಲ್ ಯಾಜಿಲ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಪಯ್ಲ್ಯಾರ್ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾಕ್ ಡೊಬೆ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಡೊಬೆ ಆನಿ ಜಿಲಾಚ್ಯಾ ಜೊಡ್ಯೆರ್ ಚೌಘುಡೊ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹಿಂ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾಂ ಎಕಾಮೆಕಾ ಮುಖ್ ಕರ್ನ್ ದವರ್ನ್ ದೋನಿ ಹಾತಾಂನಿ ಬೊಡಿಯೆನಿ ಖೆಳ್ಚಿಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ದಿವ್ಯಾಂನಿ ಚಾರ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಚೌಘುಡೊ ಖೆಳ್ಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪರಂಪರಿಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್‌ಕಾಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ದಿವ್ಯಾಚಾ ಪ್ರವೇಶ್ ದ್ವಾರಾಚಾ ಮಾಳ್ಯೆರ್ ಹೊ ಚೌಘುಡೊ ಖೆಳ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಕುಡಾಕ್ 'ಸೆಜೊ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

(11) ಪಾಖ್ವಾಜ್: ಪಾಖ್ವಾಜ್ ಉತ್ತರ್ ಭಾರಾತಾಚ್ಯಾ ಮೂಳಾಚೊ, ಹೆಂ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್ ಮೃದಂಗ್ ತಸಲ್ಯಾ ವ್ಹಡ್ ಮದುರ್ ಅವಾಜಾಚೆಂ ಪ್ರತಿರೂಪಕ್, ಹೆಂ ದೋನ್ ತೊಂಡಾಚೆಂ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್ ಬಾರೀ ಪ್ರಾಚೀನ್, ದ್ರುಪದ್ ಧಾಮರ್ ತಸಲ್ಯಾ ಕಠಿಣ್ ಸ್ವರಾಚಾ ಸಂಗೀತಾಕ್ ಸಾಂಗಾತ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ತಸಲೆಂ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಗೊಂಯ್ಚೊ ಲೋಕ್ ತಾಂಚಾ ಪೌರಾಣಿಕ್ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ವೆಳಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ದಶಾವ್ತಾರಿ ಕಾಲೊ, ಗೌಲನ್ ಕಾಲೊ, ದಶಾವ್ತಾರಿ

ನಾಟಕ್, ಕೀರ್ತನ್ ಆನಿ ಭಜನ್ ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾನಿಂ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ಚೆಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ವಾಜಂತ್ರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹೆಂ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಆಕಾರಾಚ್ಯಾ ರುಕಾಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ 75 ಥಾವ್ನ್ 90 ಸೆ. ಮೀ. ಪರ್ಯಾಂತ್ ಲಾಂಬ್ ಆಸ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ವಾಜಂತ್ರಾಚ್ಯಾ ದೋನಿ ತೋಂಡಾಂಕ್ ಮೆಕ್ರ್ಯಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಆಂದ್ರೂನ್ ಬಾಂದ್ತಾತ್. ಪೂರ್ವಿಚ್ ಪೆಳ್ಗಾಡ್ಯಾಕ್ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಸಂಗೀತಾಚ್ಯಾ ತಾಳಾಚಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಗರ್ಜೆಚಿ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ದೇವ್ಳಾಂತ ಸಂಕುಳಾನಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಸಂಗೀತಾಚಾ ಪ್ರದರ್ಶನಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ವಾಜಾಂತ್ರಾಚೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಚಲ್ತಾವತ್ ಆಸಾ.

12. ಮೃದಂಗ: ಮೃದಂಗ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ್ ಆನಿ ಆದುನಿಕ್ ವಿಕಾಸ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಚ್ಯಾ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾ ಪಯ್ಕಿ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ದೇವ್ಳಾಂನಿ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಹ್ಯಾ ವಾಜಂತ್ರಾಚೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್. ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೋಕ್ ದೆವ್ಳಾಕ್ ಸೆವಾ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಮೃದಂಗ ಪೆಳ್ಗಾಡ್ಯಾಂಕ್ ಕೃಷಿ ಕೆಲ್ಲೆ ಜಾಗೆ ದಿತಾಲೆ ಮ್ಹಣ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ದಸ್ತಾವೇಜಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಕಳೊನ್ ಆಯ್ಲಾಂ. ಮೃದಂಗ ವಾಜಂತ್ರ್ ಸಬಾರ್ ರಿತಿಂನಿ ಪಖ್ವಾಜ್ ಬರಿಚ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ದೋನಿ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾಚಿ ವಾಪಿ ಕೂಸ್ ಚಮ್ಡೆ ಏಕ್‌ಚ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಉಜ್ವಿ ಕೂಸ್ ಏಕಾಮೆಕಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಆಸಾ ಆನಿ ವೆಳ್ಚಿ ರೀತಿಯಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಆಸಾ.

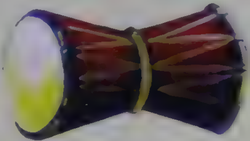

13. ಡಮರು: ಡಮರು ಏಕ್ ಲ್ಹಾನ್‌ಶೆಂ ವಾಜಂತ್ರ್. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಗೊಸಾವಿ ಜಾಂಗ್ ಹೆಂ ವಾಜಂತ್ರ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್. ಡಾಮರು ವಾಜಂತ್ರ್, ಕಲೆಚೊ ಆನಿ ವಿನಾಸಾಚೊ ದೇವ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯಾ 'ಶಿವ' ದೇವಾಚೊ ಸಾಂಗಾತಿ. ಪ್ರಾಚೀನ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ತಾಕಾ 'ಡಾಕ್ಕ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಡಮರುಚಿ ಲಾಂಬಾಯ್ 30 ಥಾವ್ನ್ 40 ಸೆ.ಮೀ. ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸಾ. ದೋನಿ ತೋಂಡಾಂಕ್ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಸುತಿ ನಾಡ್ಯಾನ್ ಆಂದ್ರೂನ್ ಬಾಂದ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಡಮರುಚಾ ಮದ್ಲ್ಯಾ ಆಶೀರ್ ಪೆಂಕ್ಯಾಕ್ ಏಕ್ ದಾಕ್ಲೊ ಚೆಂಡು ಸರಿಯೆನ್ ಬಾಂದ್ತಾತ್. ವೆಳ್ಗಾಡಿ ಹೆಂ ವಾಜಂತ್ರ್ ಉಜ್ವ್ಯಾ ಹಾತಾಂನಿ ದರ್ನ್ ಹೆಶೆಂ ತ್ಶೆಂ ಘುಂವ್ಡಾಯ್ತಾ ಆನಿ ಆವಾಜ್ ಉಟಯ್ತಾ.

14. ಡಫುರಾ: ಡಫುರಾ ಏಕ್ ಉಗ್ತೆಂ ಗೋಲಾಕಾರಾಚ್ಯಾ ರುಕಾಡಾಚೆಂ ಫಸ್ಕೆಂ ಆಸ್ಚೆಂ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್. ಹಾಚೆಂ ಫಸ್ಕೆಂ 30 ಥಾವ್ನ್ 40 ಸೆ. ಮೀ. ಆಸೊನ್ ಆಡ್ವೆಂ ಮಾಪ್ 10 ಥಾವ್ನ್ 12 ಸೆ.ಮೀ. ಪರ್ಯಾಂತ್ ರುಂದಾಯ್ ಆಸ್ತಾ. ಏಕಾ ಕುಶಿನ್ ತಾಕಾ ಮೆಕ್ರ್ಯಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಬಾಂದ್ತಾತ್ ಆನಿ ಅನ್ಯೇಕ್ ಕುಸ್ ಉಗ್ತಿ ದವರ್ತಾತ್. ಹಾಚ್ಯಾ ಫಸ್ಕೆಕ್ ತೀನ್ ವಾ ಚಾರ್ ಬಾಂಚಿ ಆಸೊನ್ ಥೊಡಿಂ

ಲೋಹಾ ಕುಶ್ಕೆ ಹ್ಯಾ ಖಾಂಚಿ ಬಿತರ್ ರಿಗೊವ್ನ್ ದವರ್ಲ್ಯಾನ್, ಹೆಂ ವಾಜಂತ್ರ್ ಹಾಲಯ್ತಾನಾ ಖಿಣ್ಖಿಳ್ಯಾಂಚೊ ಆವಾಜ್ ಉಟಯ್ತಾ. ಹೆಂ ಡಯರಾ ದಾವ್ಯಾ ಹಾತಾನ್ ದರ್ಜೆಂ ಆನಿ ಉಜ್ವ್ಯಾ ಹಾತಾಚಾ ತಳಾತ್ ಆನಿ ಬೋಟಾಂನಿ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾಕ್ ಮಾರ್ನ್ ತಾಳಾಂತ್ ಫರಕ್ ಕರ್ತಾತ್. ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮುಸ್ಲಿಂ ಪಕೀರಾನಿ ಆನಿ ರಾತಿಬ್ ದಾಕೊವ್ನಾರಾನಿ ತಾಂಚಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಆನಿ ದೆವೊಸ್ಪೊಣಾಚಾ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ನಾಚಾಕ್ ಹೆಂ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹೆಂ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್ ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಫಕೀರಾಂನಿ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹಾಕಾ ಫಕೀರ್ – ಡಯರಾ ಮ್ಹಣ್ಯೀ ನಾಂವ್ ಪಡ್ಲಾಂ.

15. ಜಘಾಂಟ್: ಜಘಾಂಟ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಜಯಘಂಟ ಮ್ಹಣ್ ಉಲ್ಲೇಖ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ತೆಂಚ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ ಮ್ಹಣ್ ಎಕ್ ಅಂದಾಜ್ ಆಸಾ. ಹೆಂ ಕಾಶೆಂ ಆನಿ ಪಿತುಳೆನ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಅಂಗ್ ಸಮತಟ್ಟ್ ಆಸೊನ್ ಗೋಲಾಕಾರಾಚೆಂ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯಾ ಲೋಹಾಚೆಂ ವ್ಯಾಸ್ 25 ಥಾವ್ನ್ 30 ಸೆ. ಮೀ. ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸೊನ್ ಹಾಚಿ ದಾಟಾಯ್ ದೆಗೆಂನಿ 7 ಥಾವ್ನ್ 10 ಮಿ. ಮಿ ಆಸೊನ್ ಮಧೆಂ 20 ಥಾವ್ನ್ 22 ಮಿ. ಮಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸಾ.

ಹ್ಯಾ ಜಘಾಂಟ್ ದರ್ಜ್ಯಾಕ್ ಯಾ ಉಮ್ಕಾಳಾಂವ್ಯಾಕ್ ದೆಗೆಕ್ ಲಾಗಿಂ ಲಾಗಿಂ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ದೋನ್ ಬುರಾಕಾಂಕ್ ಸುತಿ ನಾಡೊ ರಿಗವ್ನ್ ದವರ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ವಾಜಾಂತ್ರಾಕ್ ಮಾರ್‍ಯಾಕ್ ಚಡುಣೆ 20 ಸೆ.ಮೀ ಲಾಂಬ್ ಆನಿ 2 ಸೆ. ಮೀ ಮೊಟಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ರುಕಾಡಾಚಿ ಬೊಡಿ ಆಸ್ತಾ. ಗಾಂವ್ ದೇವಾಕ್ ಪುಜಾ ಕರ್ತಾನಾ, ಸಂಸ್ಕಾರ್ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಮೆರವಣ್ಕೆಕ್ ಹೆಂ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್.

16. ಘಾಂಟ್: ಘಾಂಟ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಹಿಂದು ದೆವ್ಳಾಂನಿ ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಇಗರ್ಜೆಂನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಗೀತಾಚಾ ಪರಂಪರೆಕ್ ಎಕ್ ಪವಿತ್ರ್ ಆಯ್ದ್ ಜಾವ್ನ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್. ದೆವ್ಳಾಕ್ ಬಿತರ್ ರಿಗ್ತಾನಾ, ದೆವ್ಳಾಚಾ ಮುಖ್ಲ್ಯಾ ದರ್ವಾಂತಾ ಕಡೆನ್ ಉಮ್ಕಾಳಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಿವಿದ್ ಗಾತ್ರಾಚಾ ಘಾಂಟಿಯಾನಿ ಅವಾಜ್ ಉಟಯ್ತಾತ್. ತಶೆಂಚ್ ಇಗರ್ಜೆಚಾ ತೋರಿನಿ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ಗಾತ್ರಾಚಿ ಘಾಂಟ್ ಉಮ್ಕಾಳಾವ್ನ್ ಇಗರ್ಜೆಚಾ ವಿವಿದ್ ಸಂಸ್ಕಾರಾಚಾ ವೆಳಾಂನಿ ಮಾರ್ತಾತ್. ದಿವ್ಳಾಂನಿ ಆರತಿಚಾ ವೆಳಾರ್ ಕಶೆಂ ಲ್ಹಾನ್‌ಶಿ ಘಾಂಟ್ ಮಾರ್ತಾತ್‌ಗೀ ತಶೆಂಚ್ ಇಗರ್ಜೆಂನಿ ಮಿಸಾಚಾ ಬಲಿದಾನಾ ವೆಳಾರ್‌ಯಿ ಲ್ಹಾನ್‌ಶೀ ಘಾಂಟ್ ಮಾರ್ತಾತ್.

17. ಕಂಸಲೆಂ: ಕಂಸಲೆಂ, ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಾಶೆಂಚೊ ದೋನ್ ಥಲಿಯೊ. ಹ್ಯೊ ದೋನ್ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯೊ ಥಾಲಿಯೊ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ತಾಳ್ ಸಾಂಬಳ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಾವ್ನ್ 'ಸುನ್‌ವರಿ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪಾರಂಪಾರಿಕ್ ಜಾನಪದ್ ಸಂಗೀತ್ ವಾದ್ಯ ವೃಂದ್

ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಫಳಿಯ್ಯಾಂಚಾ ಮಧ್ಯಾ ಬುರಾಕಾಕ್ ಸುತಿ ಘಾಲೊ ಆಸ್ತಾ. ತ್ಯಾ ಘಾತ್ಯಾಕ್ ವರ್ನ್ ಧೆಲ್ಲ್ಯಾರಿ ಹ್ಯಾ ಫಳಿಯೊ ವಾಜಯ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಕಂಸಳೆಂ ಫಾಳಿಯೊ ಗುಮಟ್ ಆನಿ ಶಾಮೆಲ್ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾಚ್ಯಾ ಆವಾಜಾಕ್ ತಾಳ್ ಮೆಳ್ಯಾಂಕ್ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾತ್. ಪ್ರಾಚೀನ್ 'ಕೊಣಾರ್ಕ್' ಕಾತ್ರ್ಯಾಂನಿ ಬಾಯ್ಲಾಂ 'ಕಾಂಸ್ಯ-ತಾಳ' ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ಕಂಸಳೆಂ ತಸಲೆಂಚ್ 'ಜಾಂಜ್' ವ್ಹಾಜಂವ್ಚೆ ಚಿತ್ರ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕಾರ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್.

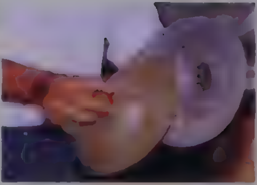

18. ಜಾಂಜ್: ಹಿಂ ಜಾಂಜ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ದೋನ್ ಬಿಡಿ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾಂ ತಾಳ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಯಾಕ್ ವಾಪರ್ಚಿಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಹಿಂ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾಂ ಆಂಗ್ ಸಪಾಟ್ ಆನಿ ವಾಟ್ಕುಳ್ಯಾ ಆಕಾರಾಚಿಂ ದೋನ್ ಗೋಲ್ ಜಾವ್ನಸೊನ್ ಹ್ಯಾ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾಚ್ಯಾ ಮಧ್ಯಾ ಬುರಾಕಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ದೋನಿ ಫಳಿಯಾಂಕ್ ಎಕ್ ಸುತಿ ಘಾಲೊ ಬಾಂದ್ತಾತ್. ಹಿಂ ಜಾಂಜ್ ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾಂ 'ಭಜನ್,' 'ಕೀರ್ತನ್,' 'ಆರತಿ' ಆನಿ 'ಸುನ್ವರಿ' ಅಸಲ್ಯಾ ಭಕ್ತಿಕ್ ಸಂಗೀತ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂಕ್ ಚಡ್ ಜಾವ್ನ್ ವಾಪರ್ತಾತ್.

19. ತಾಳ್: ಹಿಂ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್ 'ಜಾಂಜ್' ಪರಿಚ್ ಪೂಣ್ ಮಧೆಂ ದಾಟ್ ಜಾವ್ನ್ ಶಂಕಾಕಾರಾಚಿಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ವ್ಹಾಜಂತ್ರಾಚ್ಯಾ ಮಧೆಂ ಬಾಂದುಲ್ಲ್ಯಾ ಘಾಡೊ ದೋನಿ ತಾಳಾಂಕ್ ಎಕ್ವಟಾಯ್ತಾ. ಹೆಂ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್ ಘಟ್ ದರುಂಕ್ ದೋನಿ ತಾಳಾಂಚಾ ಲಾಗಿಂಚ್ ದಾಕ್ಟಿ ರುಕಾಡಾಚೆ ಕುಡ್ಕೆ ಆಸ್ತಾತ್. ಗೊಂಯಾಂತ್ 'ಭಜನ್' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಭಕ್ತಿಕ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಚಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಆನಿ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ಸಾಂತಾಂಚಾ ಭಕ್ತಿಕ್ ಕೀರ್ತನಾಂನಿ ಹೆಂ ತಾಲ್ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್ ಚಡಾವತ್ ವಾಪರ್ತಾತ್.

20. ಚಿಪ್ಳ್ಯೊ: ಹೆಂ ಭಕ್ತಿಕ್ ವ್ಹಾಜಂತ್ರ್. ದೋನ್ ರುಕಾಡಾಚೆ ಚಡುಣೆ 8 ಥಾವ್ನ್ 14 ಸೆ. ಮೀ. ಲಾಂಬಾಯೆಚೆ ಕುಡ್ಕೆ. ಹಾಚಾ ತುದಿಯಾಂಕ್ ಬಿಡಿ ಕುಡ್ಕೆ ಉಬ್ಯಾಳಾಯ್ತಾತ್. ಹೊ ಚಿಪ್ಳ್ಯೊ ದರ್ಯ್ಯಾಕ್ ಮಧೆಂ ದೋನ್ ರಂಗಣಾ ಆಸ್ತಾತ್. ಹೆ ರುಕಾಡಾಚೆ ಕುಡ್ಕೆ ಎಕಾಮೆಕಾ ಲಾಗ್ತಾನಾ ತುದಿಯೆರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಬಿಡಿ ಕುಡ್ಕೆ ಆನಿ ರುಕಾಡಾಚ್ಯಾ ಕುಡ್ಕ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಏಕಾ ಥರಾಚೊ ಆವಾಜ್ ಉಬ್ಜ್ತಾ.

21. ಶಾನಯ್: ಶಾನಯ್ ವ ಶಹನಾಯ್ ದೋನಿ ಏಕೆಚ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ, ಪಾರ್ಶ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚೆಂ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಆನಿ ಜೋಸ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ಯಾತ್ ಪೂಕ್ತಿರ್. ಶಾನಯ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂನಿ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕರ್ಚೆಂ ವಾಜಂತ್ರ್ ಜಾಲ್ಲೆ

ಪರ್ಬಿಂ ಹಾಕಾ 'ಮಂಗಲ ವಾದ್ಯ' ಮ್ಹಣ್ ಆಪಯ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಉಪಕರಣಾಚಿ ಲಾಂಬಾಯ್ ಚಡುಣೆಂ 45 ಥಾವ್ನ್ 60 ಸೆ. ಮೀ. ಪರ್ಯಾಂತ್ ಅಸ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಉಪಕರಣಾಕ್ ಒಟ್ಟು 9 ರಂದ್ರಾಂ ಆಸೊನ್, ತಾಂತ್ಲೆ 7 ವಯ್ಲ್ಯಾ ಕುಶಿನ್ ಆಸಾತ್ ಆನಿ ದೋನ್ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ಕುಶಿನ್ ಆಸಾತ್. ಹೆಂ ಪುಂಕ್ತೆರ್ ಚಡಾವತ್ ಹಿಂದು ದಿವ್ಳಾಂನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಪೂಜಾ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕಾರ್ ಪ್ರದರ್ಶನಾಂನಿ, ಕಾಜಾರಾಂ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಮಾರಂಭಾಂನಿ ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಉಪಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ದಿವ್ಳಾಂಚ್ಯಾ ಚೌಘಡ - ವಾದನ್ ಆನಿ ಪಂಚ ವಾದ್ಯಾಂತ್ಲೆಂ ಹೆಂ ಎಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಪುಂಕ್ತೆರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

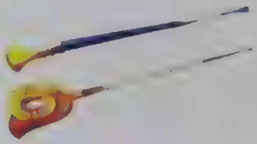

22. ಸೂರ್ತ ವ ಸೂರ್: ಶಾನಯ್ ಸಾಂಗಾತಾ ತಾಕಾ ಸಂಗೀತ್ ಸೂರ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಆನ್ಯೇಕ್ ಪುಂಕ್ತೆರ್. ಹ್ಯಾ ಉಪಕರಣ್ ಬರೇ ತೀನ್ ರಂದ್ರಾಂ ಆಸಾತ್. ತೆ ಮೇಣಾನ್ ಪುರ್ತೆ ರಾವಯ್ತಾತ್ ವ ಅರ್ದೆಕುರೆ ಕರ್ನ್ ಜಾಯ್ ತಸೊ ಅವಾಜ್ ಉಟಯ್ತಾತ್.

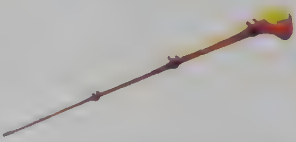

23. ಕೊರ್ನೊ: ಹೆಂ ಎಕ್ ಸಾದೆಂ ಕೋಂಬ್. ಚಡಾವತ್ ಎಕ್ ಲಾಂಬ್ ರುಕಾಡಾಚಿ ನಳಿ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಕುಶಿನ್ ವಾಡಾತ್ತ್ ವೆತಾ ಆನಿ ತುದಿಯೆರ್ ಎಕ್ ಖಿಡಿ ಘಾಂಟಿ ರುಪಾರ್ ಅಸ್ತಾ. ಹೆಂ ಎಕ್ ಸರಳ್ ಸೀಟ್ ತುರ್ಬೆಂತ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸೊನ್ ಪವಿತ್ರ್ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕರ್ಚೆಂ ಪುಂಕ್ತೆರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹೊ ಕೊರ್ನೊ ಕೆದಾಳಾರಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಪುಂಕ್ಚೆಂ. ಹೊ ಕೊರ್ನೊ ವಾರ್ಷಿಕ್ ಶಿಗ್ಮೊ ಪರ್ಬೆ ವೆಳಾರ್ ವ ದಿವ್ಳಾಂನಿ ಸಂಭ್ರಮ್ಚ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾಂನಿ ಆನಿ ಜಾತ್ರಾಂನಿ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್.

24. ಬಾಂಕೊ: ಬಾಂಕೊ ದೊಡೆಂ ದೊಡುಲ್ಲಿಂ ಆನಿ ವ್ಹಡ್ಲೊ ಅವಾಜ್ ಕರ್ಚಿ ಪಿತುಳ್ಚಿ ನಳ್ಯೆ ಸ್ವರುಪಾಚೆಂ ಪುಂಕ್ತೆರ್. ಹೆಂ ಇತರ್ ಪ್ರಹಾರಾಚ್ಯಾ ವ್ಹಾಜಾಂತ್ರಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಫುಂಕ್ಚೆಂ ವಾದ್ಯ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ಚಡಾವತ್ ದಿವ್ಳಾಂನಿ ಗ್ರಾಮೀಣ್ ಫೆಸ್ತಾಂ-ಪರ್ಬೆನಿ, ಶಿಗ್ಮೊ ಮೆರವಣ್ಕ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ಜಾತ್ರಾಂನಿ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್.

25. ಶಿಂಗ್: ಹೆಂ ಉಪಕರಣ್ ಪಿತುಳ್ಚೆಂ ಬಾವ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ತುರ್ಬೆಂತ್‌ಚ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಹ್ಯಾ ಉಪಕರಣಾಂತ್ ಲೋಹಾಚೊ ಚಾರ್ ವ ಪಾಂಚ್ ನಳಿಯೊ ವಾಡಾತ್ತ್ ವೊಚೊನ್ ತುದಿಯೆರ್ ಘಂಟಿ ಆಕಾರ್ ಅಸ್ತಾ ಆನಿ ಅನ್ಯೇಕ್ ಕುಶಿನ್ ಪುಂಕುಂಕ್ ಪುನೆಲ್ ಸ್ವರೂಪಾರ್ ಲಾಸ್‌ಶೆಂ ಎಕ್ ಚುಂಪ್ ಅಸ್ತಾ. ಹೆಂ ಪುಂಕ್ತೆರ್ ದಿವ್ಳಾಂಚ್ಯಾ ಮೆರವಣ್ಕ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ಇಸ್ನಿತರ್ ಜಾನಪದ್ ಸಂಸ್ಕಾರ್ ಸಂಭ್ರಮಾಂನಿ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್.

26. ಕಾಳ್: ಕಾಳ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ರಾನ್ವಟ್ ರೆಡ್ಯಾಂಚೆಂ ಶಿಂಗ್‌ಟ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಅಶಾಂ ತೆಂ ಪಿಂಗಟ್ ಧರಾಂಕ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಉಪಕರಣಾಂಚಿ ಲಾಂಬಾಯ್ ಚಡುಣೆಂ 30 ಥಾವ್ನ್ 40 ಸೆ. ಮೀ. ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್ತಾ.

ಹೆಂ ಪ್ರಕ್ರಾರ್ ಖಂಯ್ ಖಂಯ್ ಲೋಕ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪಿಶಾಚಾ ವೆಳಾರ್ ಉಪಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್. ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಸೆಯೆಂಚೆಂ ಪಿಂವ್ಕ್ ಜಮಾತ್ ಆಪೊವ್ನ್ ಆನಿ ಸಾಂಬ್ರಾಯಿಕ್ ನಾಚಾಕ್ ಆನಿ ಫೆಸ್ತಾಂಕ್ ಉಪಯೋಗ್ ಕರ್ತಲೆ.

27. ಸುರ್‌ಪಾನ್ಯೊ: ಸುರ್‌ಪಾನ್ಯೊ ಗೊವ್ಳ್ಯಾಂಚಿ ಫ್ಲುಟ್. ಹೆಂ ವಾಸ್ಳ್ಯಾಚೆಂ 60 ಥಾವ್ನ್ 70 ಸೆ. ಮೀ. ಲಾಂಬ್ ಆಸ್ಚೆಂ ವಾದ್ಯ ಪ್ರಕ್ರಾರ್. ಹ್ಯಾ ವಾಸ್ಳ್ಯಾಕ್ ಮದ್ಲೆಂ ಬಂದ್ ಆಸ್ತಾ.

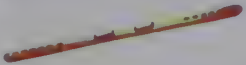

ಹ್ಯಾ ಬಂದಾಂತ್ ತಳ್ಳ್ಯಾ ವಾಟಾಚಾ ಕೊಳ್ಯಾಚೆಂ ಪಿವರೆಂ ಮೆಣ್ ಬಸಯ್ತಾತ್. ವಾಶಾ ಮೊಣಿ ಕುಶಿನಿ ಸ ಸ ರಂದ್ರಾಂ ಆಸ್ತಾತ್. ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ಬೊಟಾಂ ರಂದ್ರಾಂ ವೆಳೆಂಕ್ ವಾಪರ್ತಾತ್. ಸುರ್‌ಪಾನ್ಯೊ ಪ್ರಕಿ ನಾಕಾ-ರಂದ್ರಾಂನಿ ವಾರೆಂ ಫೆವ್ನ್ ತೊಂಡಾಂತ್ ಪ್ರಕ್ತಾತ್. ಸುರ್‌ಪಾನ್ಯೊ ಫ್ಲುಟ್ ಅಂಗುಟ್ಯಾನಿ ಉಬೆಂ ಧರುನ್. ದೋನಿ ಹಾತಾಂಚ್ಯಾ ತಿತಿನ್ ಬೊಟಾಂನಿ ರಂದ್ರಾಂ ತಾಪೆಂತ್ ಫೆತಾತ್. ಹೆಂ ಪ್ರಕ್ರಾರ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಭ್ರಮಾಂನಿ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ದಸರಾ ಆನಿ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ನಾಚಾಂನಿ ಧಾಂಗಾರ್ ಸಮುದಾಯ್ ವಾಪುರ್ತಾತ್. ಸುರ್‌ಪಾನ್ಯೆಚೊ ನಾದ್ ನಾಚಾಕ್ ಆನಿ ಮಧುರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

28. ಕೊಂಡ್–ಪಾನ್ಯೊ: ಹಿ ಏಕ್ ವಾಸ್ಳ್ಯಾ ಫ್ಲುಟ್. ಚಡುಣೆ 20 ಥಾವ್ನ್ 20 ಸೆ. ಮೀ. ಪರ್ಯಾಂತ್ ಲಾಂಬ್ ಆಸೊನ್ ಉಬೆ ತಾಳೆ ಕಾಡ್ತಾ. ಪುರಾತನ್ ಕಾಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ದೊಂಗ್ರಾಂನಿ ಜಿಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಗೊವ್ಳ್ಯಾಂನಿ ವಾಪರ್ಲ್ಲಿ

ಹಿ ಫ್ಲುಟ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸ ಥಾವ್ನ್ ಆಟ್ ಬೊಟಾಂ ರಂದ್ರಾಂ ಸಿಟಾಯೆನ್ ಹ್ಯಾ ಫ್ಲುಟಿಕ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಹಿ ಫ್ಲುಟ್ ಏಕಾ ಕುಶಿನ್ ಬಂದ್ ಆಸೊನ್, ಅನ್ಯೇಕ್ ಕುಶಿನ್ ಪ್ರಕಿಷ್ಯ್ ರಂದ್ರ್ ಆಸಾ. ಬೆಳ್ಳಾಚಿ ಹೊ ಕೊಂಡ್ ಪಾನ್ಯೊ. ದೋನ್ ಅಂಗುಟ್ಯಾನಿ ಅಪ್ಲೆಂ ಪ್ರಕ್ ತಿಕ್ಕರೆ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ಮಾಳ್ಯೆನ್ ಧರುನ್ ದೋನಿ ಹಾತಾಂಚ್ಯಾ ತಿತಿನ್ ಬೊಟಾಂನಿ ಫ್ಲುಟಿಚಿಂ ಬೊಟಾಂ-ರಂದ್ರಾಂ ತಾಪೆಂತ್ ಫೆವ್ನ್ ಜಾಯ್ ತಶೆಂ ಸ್ವರ್ ಕಾಡ್ತಾತ್.

29. ನಾಗ್‌ಶೆರ್/ ನಾಕ್ಸುರ್: ಸಂಗೀತ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ವಾಶಾ ಪ್ರಗಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹೆಂ ಪ್ರಕ್ರಾರ್ ಬೋವ್ ಪುರಾತನ್ ಕಾಳಾಚೆಂ. ಹ್ಯಾ ನಾಕ್ಸುರಾಕ್ ಬೊತ್ತ್ಲ್ಯಾ ಆಕಾರಾಚೆಂ ಮುಟ್ಕಂ ಆಸೊನ್

ತಾಚ್ಯಾ ಮದ್ಲ್ಯಾನ್ ದೋನ್ ಬೆತಾಂಚಿಂ ಪಿಪೆರಿಂ ರಿಗೊವ್ನ್ ಮೆಣಾನ್ ಬಸಯ್ತಾತ್. ಎಕಾ ಬೆತಾಕ್ ಚಾರ್ ವ ಪಾಂಚ್ ಬೊಟಾಂ-ರಂದ್ರಾಂ ಆನಿ ಅನ್ಯೇಕಾ ನಳಿಯೆಕ್ ಎಕ್‌ಚ್ ರಂಧ್ರ್. ಚುಂವಾಕ್ ಎಕ್ ದಾಕ್ಟೆಂ ಪಿಪೆರೆಂ ಆಸ್ತಾ. ಆತಾಂ ಹೆಂ ನಾಕ್ಸೆರ್ ತೊಂಡಾಂತ್ ಪುಂಕ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ನಾಕಾ-ರಂದ್ರಾನಿ ಪುಂಕ್ತಾಲೆ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಹಾಕಾ 'ನಸಯಂತ್ರ' ಮ್ಹಣ್ತಾಲೆ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕಾಲ್‌ಕ್ರಮೇಣ್ ತೆಂ ನಾಕ್ಸೆರ್ ಮ್ಹಣ್ ಜಾಲೆಂ. ಹೆಂ ನಾಕ್ಸೆರ್ ಚಡಾವತ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ದಾಂಗಾರ್ಯಾನಿ ತಾಂಚಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಧರ್ಭಾಂನಿ ವಾಪಾರ್ತಾತ್.

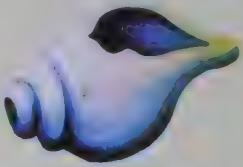

30. ಶಂಕ್: ಶಂಕ್ ಮಸ್ತ್ಯಾಕುಳಾನ್ ಪಯಿಲ್ಲೆಂ ಸೊದುನ್ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ವಾರ್ಯಾ ಪುಂಕ್ತೆರ್. ಹೆಂ ಶಂಕ್ ವಿಷ್ಣು ದೇವಾಚಿ ನಿಶಾನಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹೆಂ ಶಂಕ್ ಪುಂಕ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಹಾಚಾ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ್ ವರ್ತುಲಾಕಾರಾಕ್ ಪುಟ್ ಯೆನಾಸೆಂ ಎಕ್ ಲಾನ್‌ಶೆಂ ರಂದ್ರ್ ಕಾತ್ರುಂಕ್ ಆಸಾ. ಹೆಂ ಶಂಕ್ ಪುಂಕ್ತಾನಾ ಹಾಚಾ ವರ್ತುಲಾಕಾರಾಂನಿ ವಾರೆಂ ಗುಂವೊನ್ ಎಕ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಆವಾಜ್ ಉಬ್ಜಾತಾ ಆನಿ ಬಾರೀ ಪಯ್ಸ್ ಪರ್ಯಾಂತೀ ಆಯ್ಕಾತಾ. ಹೆಂ ಶಂಕ್ ದಿವ್ಯಾಂನಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಭ್ರಮಾಂನಿ ಆನಿ ಮೆರವಣ್ಕೆಂನಿ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್. ತ್ಯಾ ಬಾಯ್ರ್ ಗೊಸಾವಿ ಸಮುದಾಯಾಚಿ ಇಜ್ಮೊಲ್ ಮಾಗ್ತಾನಾ ಉಪಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್. ತಶೆಂಚ್ ಸ್ವಾಮಿಜಿಚಾ ಯೆವ್ಕಾರಾಚಾ ಪರ್ಗಟ್ಣೆ ವೆಳಾರ್‌ಯಿ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್.

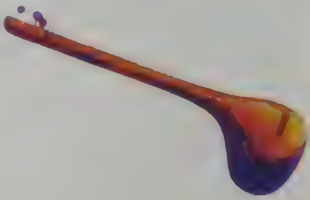

31. ತಂಬೊರಿ: ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾನ್ ತಾಂಚಾ ಸಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ್ 'ಭಜನ್' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾ ವೆಳಾರ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕರ್ಚೆಂ ಎಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಸಾದೆಂ ಸರ್ರೈ ವಾಜಂತ್ರ್. ಗಾವ್ಪ್ಯಾಕ್, ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಸುರ್ರೈರ್ ತಾಳ್ಯಾಕ್ ಆದಾರ್ ದಿತಾ. ಹಿ ತಂಬೊರಿ ಎಕಾಚ್ ರುಕಾಡಾಚ್ಯಾ ಕುಡ್ಕ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಕಾಂತಯಿಲ್ಲಿ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ. ಸರ್ರ್ಯೊ ತಾಚಾ ಆಂಗಾಕ್ ಲಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾರೀಕ್ ಫಳಿಚೆರ್ ಶಿರ್ಕಾಯ್ತಾತ್. ಹೆಂ ದುದ್ಯಾ ಆಕಾರಾಚೆಂ ದೋನ್ ಸರ್ರೈಚೆಂ ಸರ್ರೈ ವಾಜಂತ್ರ್ ಆವಾಜಾನ್ ಬಳ್. ಖೆಳ್ಗಾಡಿ ಹೆಂ ವಾಜಂತ್ರ್ ಗೊಮ್ಟೆ ಬೊವಾರಿಂ ಆಡ್ವೆಂ ದವರ್ನ್ ಹಾಚ್ಯೊ ಸರ್ರ್ಯೊ ವಳು ಖಿಂಟುನ್ ಮದುರ್ ಆವಾಜ್ ಉಟಯ್ತಾತ್.[240]

Dec. 16-22,
1995 ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಚಲ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಶ್ವ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮ್ಮೇಳನಾಚಾ ಪುರ್ಶಾವಾಂತ್ ಗುಮಟ್

ಶಿಗ್ಮೊ ಉತ್ಸಾವ್

ಕುಡ್ಮ್ಯಾ ಮಧೆಂ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂಚೊ ಖೆಳ್

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಚೊ ಗುಮ್ಟಾಂ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್

ಕೊಡ್ಯಾಳ್ ಕುಡ್ಮಿ
ಆನಿ
ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಮಿ

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಚ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆಚರಣೆಂತ್ ಗುಮ್ಟಾಂಚೊ ಪ್ರಯೋಗ್

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಚೊ ಮುಖೆಲಿ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲ್ ಗೌಡಚ್ಯಾ ಘರಾ ಉಮ್ಯಾಕೊನ್ ದವರ್‍ಲ್ಲಿಂ ಗುಮ್ಟಾಂ

ತಿಸ್ರೊ ವಾಂಟೊ

ಪತೊರ್ವ್ಣಿಚಿಂ–ಪಾನಾಂ

ತಿಸ್ರೊ ವಾಂಟೊ

ಶೆವೊಟ್ಲ್ಯಾಚಿಂ ಪಾನಾಂ

(Concluding Pages)

೧. ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಅಧ್ಯಾಯನ್

(Comparative Study)

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ಕುಳಾರ್ ಆನಿ ಕುಳ್ಯಾರ್ ಗೊಂಯ್ ಪ್ರದೇಶ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕ್ರತೆಚೆಂ ಮೂಳ್ ಆನಿ ಫಳ್, ತ್ಯಾಚ್ ವಠಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಉದೆಲ್ಲೆಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಸಂಸಾರ್ಭರ್ ಪಾವ್ಲೆಂ ಆನಿ ಪಸ್ರಲೆಂ. ಭಾರತ್ ದೇಶಾಂತ್ ಲೋಕ್-ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ಲೋಕ್-ನಾಚ್ ಪುರಾತನ್ ಕಾಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಹರ್ಯೆಕಾ ಜಾತಿ-ಕುಳಿಚ್ಯಾ ಆನಿ ಭಾಶೆಚ್ಯಾ ಲೋಕಾಂಚ್ಯಾ ಮೊಗ್ಯಾಂನಿ. ಉಮಾಳ್ಯಾಂನಿ ತಾಳ್ಯೊ- ಭಾಸ್ ಥಾವ್ನ್, ಸೊಲ್ಲ್-ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನ್ ವಿಕಾಸ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಚಿ. ಗೊಂಯಾಂತ್ಯೀ ತಶೆಂಚ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಲೋಕ್ವೆದಾಚೊ ಪ್ರಮುಖ್ ವಾಟ-ಕಡೆ ಪಾವ್ತಾನಾ, ಲೋಕ್-ನಾಚ್ ಆನಿ ಲೋಕ್-ಸಂಗೀತ್ ಪ್ರಕಾರ್ ವೈಭವಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಪ್ರಭಾವಾಚ್ಯಾ ಶಿಖರಾರ್ ಆಸ್ತಾನಾ, ಪೊರ್ತುಗೇಸಾಂಚೆ ಯೆಣೆ ಜಾಲೆಂ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕುಳಿಯೆಂತ್ 'ಮೋಗ್' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ವಾಶಾವಿ ಕರ್ಚೆಂ ಆಪುಣ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾನ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕ್ರತೆಚ್ಯಾ 'ಸೊಲ್ಕಡಿ'ಯೆಕ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕ್ರತೆಚೆಂ ಪೊಸ್ ಪಡ್ಲೆಂ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕ್ರತೆಚ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಚೆ *'Juras De Amor'* ಮ್ಹಣ್ಜೆ, ಮೋಗ್ ಕರ್ಚೆ ಆನಿ ಮೋಗ್ ಕರುಂಕ್ ಶಿಕ್ಚಿ ವೃತ್ತಿ ಆನಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಂಗೀತ್ ಪ್ರೇಮೀ ಲೋಕಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾ-ಮನಾಂತ್ ಶಿರ್ಲಿ ಆನಿ ವಾಡ್ಲಿ. ಲೋಕ್- ಸಂಗೀತಾಚೊ ಆಕಾರ್ ಬದ್ಲುಲೊ ಪುಣ್ ಲೋಕ್ ನಾಚಾಚೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಬದ್ಲ್ಯಾಲೆ. ಪ್ರೈವ್ ರೂಪ್ ಆಲ್ಯಾಂದ್ಲೆನಾ ಪುಣ್ ಧರ್ಮ್ ಬದಲ್ತಾನಾ ವೆಳಾಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಸುರ್ವೆರ್ ಮೊಗ್ರೆ ಕಳಿಚ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಳಾನ್ ಫುಲ್ಲ್ಲೆಂ ಮೊಗ್ರೆಂ. ತಾಚ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ಅವ್ತಾರಾಂನಿ, ಕಾಳ್ಯಾಂತಿಸ್ ಆಸ್ಲ್ಲೆಂ. ಕೊಲ್ಯಾಂತ್ ಜಾಲೆಂ ಆನಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಧರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕ್ರತಿಚ್ಯಾ ಭರ್ಸೊಣೆ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕ್ರತಿಚೆಂ ಪ್ರತೀಕ್ ಜಾವ್ನ್ *'ಹಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಾ ಪೊಲ್ತಡಿ ವೊಯ್ತಾಂ'* ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಲೋಕ್ ಪದಾಚೆಂ ರಬ್ಬಾರ್ ಜಾಲೆಂ.

೧.೧ ಹಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಾ ಪೊಲ್ತಡಿ ವೊಯ್ತಾಂ:

'ಹಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಾ ಪೊಲ್ತಡಿ ವೊಯ್ತಾಂ' ಹೆಂ ಏಕ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಭಾವಿಕ್ ಲೋಕಾಂಚೆಂ ಲೋಕ್ವೇದ್ ಪದ್. ಹ್ಯಾ ಪದಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಂಚೆಂ ಆಂಗ್ ಪಿರ್ಗಾಳಾಯ್ಲಾಂ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತಾ ಥಂಯ್ ಮೋಗ್ ಪಿಸ್ಸಾಯ್ಲಾಂ. ಸಂಸ್ಕ್ರತೆ ಥಂಯ್ ವೊಡ್ಟಿ

ಘಾಡಯ್ಲ್ಯಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಾಸ್ ಸೊಡ್ನ್ ಪಿಂಗ್ರಿ ಭಾಸ್ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್, ಹೆಂ ಪದ್ ಗಾಯ್ತ್ಯಾಂ ಗಾಯ್ತ್ಯಾನಾ; ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೆಚಾ ಗ್ರೇಸ್ತ್ಕಾಯೆ ಥಂಯ್ ಪಾಟಿಂ ಪರ್ತಯ್ಲ್ಯಾಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತಾಚಿ ರೂಚ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಿಕಾಂಕ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಹೆರಾ ಭಾಷಿಕಾಂಕ್‌ಯೀ ಚಾಕಯ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ಸ್ತಾಚ್, ಹ್ಯಾ ಪಿಕಾಳ್, ರೊಸಾಳ್ ಪದಾಂ ಪಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಾರಿತ್ರ್ಯಾಚ್ ಶಿರ್ಕಾಲ್ಯಾ, ಚಿಡ್ಕಾಲ್ಯಾ ಆನಿ ಆಟಪ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ ಪದಾಂಚಿ ಉತ್ರಾಂಚ್ ಬೊಟ್ ಜೊಕುನ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್.

ಹೆಂ ಪದ್ ವೊವಿ ರುಪಾರ್ ಆಸಾ, ಕಾರಾಣ್ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಿಂ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಪದಾಂ ವೊವಿ ರುಪಾರ್‌ಚ್ ಆಸ್ತಾಲಿಂ. ವೊವಿ ರೂಪ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆ ಸ್ವರೂಪ್ ಆನಿ ಆಸ್ಮಿತಾಯ್. ವೊವಿ ರುಪಾರ್ ಚಾರ್ ವೊಳಿಂಚೆಂ ಚೌಕಟ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಸಂಗೀತ್ ಪ್ರೇಮಿಂಕ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರಿ ಸಬಾರ್ ಜಣಾಂಕ್ ಹಾಚಿ ಮಾಹೆತ್ ನಾ. ಹೆಂ ಪದ್ ರಚ್ಣುಕ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಗೊಂಯಾಂ ಭಾಯ್ರ್ ಹ್ಯಾ ಪದಾಚ್ಯಾ ಆಕರ್ಷಣಾ ವರ್ವಿಂ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ್ ವಿಕಾಸ್‌ಯೀ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಪದಾಚೆಂ ವೊವಿ ರೂಪ್ ವಿದ್ರೂಪ್ ಜಾಲೆಂ. ಕಾರಾಣ್ ವೊವಿ ರೂಪಾಚಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನಿ ಹೆಂ ಪದ್ ಕಶೆಂ ಗಾಯ್ತಾತ್ ತಶೆಂ ಬರೊವ್ನ್ಂಚ್ ಗೆಲೆ. ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್ ಸಾಂಗ್ಚೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್ '*ಹಾಂವ್ ಸಾಯ್ಬಾ*' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ದೆಖ್ಣಿ ಪದಾಕ್ '*ಫೆ ಫೆ ಫೆ ಫೆರೆ ಸಾಯ್ಬಾ*' ಮ್ಹಳ್ಳೊ, ಶ್ಲೋಕ್ ಮುಂಬಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್-ಸಂಗೀತ್ ಪ್ರೇಮಿನಿ ಚಿಡ್ಕಯಿಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಪ್ರಾ| ಅಂತ್ಸೆರ್ ಲೋಬ್ ತಾಚ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಲೇಖನಾಂತ್ (ಅಧ್ಯಾಯ್ 6.4) ಸಾಂಗ್ತಾ, ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್, ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಪದಾಂ ಜ್ಯಾ ವಠಾರಾಂತ್ ರಚ್ಣುಕ್ ಜಾತಾತ್ ತ್ಯಾ ವಠಾರಾಂತ್‌ಚ್ ಉರ್ನಾಂತ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಖಂಯ್ಸರ್ ಪಾವ್ತಾ ಥಂಯ್ಸರ್ ತಿಂ ಪದಾಂ ಪಾವ್ತಾತ್, ಸಂಗೀತ್ ಪ್ರೇಮಿಂಚಾ ಉಮೆದಿನ್ ತಾಕಾ ಚಡ್ತಿಕ್ ವೊಳಿ ವೊಳೆಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ತಾಕಾ ಆಕರ್ಷಣ್ ಆನಿಕ್‌ಯೀ ಚಡಯ್ತಾತ್. ಹಿ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚಿ ಸೊಬಾಯ್.

ಹೆಂ ಪದ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಆಜೂನ್‌ಯೀ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂಚಾ ತೊಂಡಾರ್ ಆಪುರ್ಬಾಯೆನ್ ಘೊಳ್ತಾ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮೊಗಿಂಕ್ ಆಕರ್ಷಣ್ ಹಾಡಾಯ್ತಾ ಆನಿ ಹೆರಾ ಭಾಷಿಕಾಂಕ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್ಕಾಯ್ ದಾಕಯ್ತಾ. ಸಬಾರ್ ಜಣಾಂನಿ ತಾಂಚಾಂ ಪುಸ್ತಕಾಂನಿ ಬರವ್ನ್ ದವರ್ಲ್ಯಾಂ ಆನಿ ಥೊಡ್ಯಾಂನಿ ತೆಂ ಛಾಪುನ್‌ಯ್ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾಂ. ಪುಣ್ ಜ್ಯಾ ಲೊಕಾಂನಿ ತೆಂ ಬರಯ್ಲ್ಯಾಂ, ತೆಂ ಕಶೆಂ ಗಾಯ್ತಾತ್, ತಶೆಂ ಲಾಂಬಾಯೆಕ್ ಬರೊವ್ನ್ಂಚ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಚಾರ್ ವೊಳಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ದೋನ್ ವೊಳಿ ಜಾಲ್ಯೊ. ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್

"ಪಾರ್ವತಿಚಾ ದೊಂಗ್ರಾರ್ ಮುಜ್ಲೊ ವಾಜೊತಾ"
ಆನಿ ಮುಜ್ಲ್ಯಾಚಾ ಸಾದಾರ್ ಮೊಗ್ರೆಂ ನಾಚೊತಾ

ಹೆಂ ಪದ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ವರವ್ನ್ ಪಳೆಯ್ತಾನಾ ಆನಿ ಉತ್ರಾಂಚೆ ತಾಳ್ ಆಂದಾಜ್ ಕರ್ತಾನಾ ತಾಚ್ಯೊ ವೊಳಿ, ಚಾರ್ ಕರ್ನ್ ಬರಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಸಾರ್ಕ್ಯೊ ಜಾತಾತ್ ತಶ್ಯೊ ದಿಸ್ತ್ಯೊ

"ಪಾರ್ವತಿಚಾ ದೊಂಗ್ರಾರ್
ಮುಜ್ಲೊ ವ್ಹಾ ಜೊತಾ
ಆನಿ ಮುಜ್ಲಾಚಾ ಸಾದಾರ್
ಮೊಗ್ರೆಂ ನಾಚೊತಾ"

ಹಾಂಗಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪ್ಹೊಳಿ, ದುಸ್ರ್ಯಾ ಆನಿ ಚವ್ಥ್ಯಾ ಪ್ಹೊಳಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಪಯ್ತ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ದಿಸ್ತಾತ್. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ಪ್ಹೊಳಿ ದೋನ್ ನ್ಯಾಯ್ ಜಾವ್ ಪ್ಹೊಳಿ ಮ್ಹಣ್ ಅಂದಾಜ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ತಶೆಂ ಹೆಂ ಪದ್ ಪ್ಹೊಳಿ ರೂಪಾಚಾ ಚೌಕಟ್ಟಾಚೆರ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಬಸ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್.

೧.೨ 'ಶಿಗ್ಮೊ' ಪರಬ್ ಆನಿ 'ಕಾರ್ಸಿವಾಲ್' ದುಬಾಜೊ

ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರ್ಮಾಣೆ 'ಹೋಳಿ' ಪರಬ್ ವ 'ಶಿಗ್ಮೊ'. ಏಕ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ ಆಚರಣೆಚೊ ಕಾಳ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲಾ. ಚಡಾವತ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಶೆತ್-ಕಾಮ್ ಆನಿ ಕೃಷಿ, ಜೀವನಾಧರಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಯಾನ್, ಕೃಷೆಚೆಂ ದೋನ್ ವೆಳೆಂ ಜಾತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ, ಜೂನ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ಪಾವ್ಸ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾತಾನಾ ಪಯ್ಲೆಂ ವೆಳೆಂ 'ಎಣೆಲಾಚೆಂ' - ಜೂನ್ ಜುಲಾಯ್, ಅಗಸ್ಟ್, ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ದುಸ್ರೆಂ ವೆಳೆಂ 'ಸುಗ್ಗಿಚೆಂ' - ಒಕ್ಟೋಬರ್, ನವೆಂಬರ್, ಡಿಸೆಂಬರ್, ಜನವರಿ - ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲೆಂಚ್ ಕೃಷಿಕಾಂಕ್ ತಿಸ್ರೆಂ ವೆಳೆಂ 'ಕೊಳ್ಳೆಂ' ಕರುಂಕ್ ಚಡಾವತ್ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ಉದಾಕ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ತಾಂಕಾ ವುರ್ಸತೆಚೊ ವೇಳ್ ಮೆಳ್ತಾಲೊ. ಹ್ಯಾ ವೆಸ್ವ್ಳೆಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಕೃಷೆಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಚಿ ಪುರಾಸಣ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಮನೋರಂಜನಾಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ತಶೆಂ ಫೆಬ್ರುವರಿ-ಮಾರ್ಚ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ದೇಶ್‌ಭರ್ 'ಹೋಳಿ' ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪರಬ್ ಆಚರ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಕೃಷಿಕ್ ಕುಡ್ಬಿ ಲೋಕ್ ಶಿಗ್ಮೊ ಆಚರ್ತಾಲೆ. ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಪಾವ್ಸಳಾಕ್ ಉಪ್ಯಾಕಾಯಿಲ್ಲಿ ಗುಮ್ಟಾಂ ಕಾಡ್ತಾಲೆ. ಆನಿ ಪದಾಂ ಗಾವ್ನ್ ಅಂಗ್‌ಭರ್ ನಾಚೊನ್ ಪುರಾಸಣ್ ಕಾಡ್ತಾಲೆ. ಹ್ಯಾ ಆಚರಣೆಕ್ ದೋನ್ ಉದ್ದೇಶ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಬರಿ ದಿಸ್ತಾತ್.

ಏಕ್ - ರಬ್ಬ್ಯಾರಾನ್ ಧರ್ತೆರಿ ಮಾತೆಕ್ ಸಾರ್ಕೊ ಪಾವ್ಸ್ ದೀವ್ನ್ ಕೃಷಿ ಕರುಂಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಯಾಕ್ ದೇವಾಕ್ ಅರ್ಗಾಂ ದಿಂವ್ಚಿಂ, ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್,

ದುಸ್ರೆಂ - ಕೃಷಿಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾನ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಪುರಾಸಣ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಮನೋರಂಜನಾಚೊ ಏಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಆನಿ ಸಾರ್ಕೊ ವೇಳ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಮಿ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂನಿ ನಿರ್ಣಯ್ಲ್ಲಿಲ್ಲೆ ಬರಿ ದಿಸ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಪದಾಂನ್‌ಯೀ ಪಯ್ಲೆಂ ದೇವಾಕ್ ಅರ್ಗಾಂ ದಿಂವ್ಚಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್.

ದಖಿಲ್ : (ಅಧ್ಯಾಯ್ 2.5.1 ಆನಿ 9.4.5 ಶಿಗ್ಮೊ ಪರಬ್)

(ಗೊಯಾಂತ್)

ಪಯ್ಲೆಂ ನಮನ್ ಫಾಲುಂ
ಚಾಂದ್-ಸುರ್ಯಾಸ್ ಬಾ
ಪಯ್ಲೆಂ ನಮಾನ್ ಫಾಲುಂ
ಚಾಂದ್ ಸುರ್ಯಾಸ್

ಪಯ್ಲೆ ನಮಾನ್ ಘಾಲುಂ
ಧರ್ತೆರಿ ಮಾತೆಸ್ ಬಾ
ಪಯ್ಲೆಂ ನಮನ್ ಘಾಲುಂ
ದರ್ತೆರಿ ಮಾತೆಸ್

(ಮುಂಗ್ಟುರಾಂತ್)

ಗ ಪ್ರಥಮ್ ನೊಮೊನ್
ಭೂಮಿಗೆ ಮಾಯೆ
ತೂರ್ಯು ಧರಿನ್
ಚರಣ್ ಪಾಯೆ
ಗ ಸಿಗ್ಮೊ ಮಾಸ್ ಓ...
ಗ ಸಿಗ್ಮೊ ಮಾಸ್
ಓನೊಂದು ದಾಲಾ
ಸೊಭಾಗ್ಯೆ ಖೆಳುರೆ
ಖೇಳು ದೇಂವಾಲಾ
ಗ ಸಿಗ್ಮೊ ಮಾಸ್ ಓ...

ದೆವಾಕ್ ಅರ್ಗಾಂ ದಿತಚ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗಮ್ಮತಾಕ್ ಮನೋರಂಜನಾಚಿಂ ಪದಾಂ ಆಸ್ತಾಲಿಂ.

ದೆಖಿಕ್: *ತೆಂಡ್ಯಾ ತುಜೊ ಬೆಲ್ಗೆ..* (ಅಧ್ಯಾಯ್ **9.4.5**)

ಹ್ಯಾ ಆಚರಣ್ ವರ್ವಿಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಗ್ರೇಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಬಾಷೆಚೆಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್‌ಯೀ ವಾಡೊನ್ ಯೆತಾಲೆಂ. ಅಶಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಆಸ್ತಾನಾ, ಹ್ಯಾ ಪಾಟ್ - ಭುಂಯ್ಚೆರ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಪೊರ್ಬುಗೀಸಾಂಚೊ ಪ್ರವೇಶ್ ಜಾಲೊ.

ಪೊರ್ಬುಗೀಸಾಂನಿ ಗೊಯಾಂತ್ ಧರ್ಮಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೀ ರೊಂಬಯ್ತಾನಾ ಲೋಕಾನಿ ಧರ್ಮ್ ಬದ್ಲಿಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಬೆಟ್ಸೊಳೆಚ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಫೆಸ್ತಾಂ - ಪರಬ್ ಆಚರಣೆಕ್ ಆಂಪ್ಡೆತಾಲೊ. ಶಿಗ್ಮೊ ಪರ್ಬೆ ತಸಲೆಂಚ್ ಎಕ್ ಆಚರಣ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ದಿಲೆಂಸಾಂ ತರ್ ಲೋಕ್ 'ಶಿಗ್ಮೊ' ಆಚರಣ್‌ಂಚ್ ಕರ್ತೊಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಆಡಳ್ತೆದಾರಾಂಕ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಕಳ್‌ಲ್ಯಾನ್ ತಾಣಿಂ ತಸಲೆಂಚ್ ಆಚರಣೆಚೊ ಎಕ್ ಸಮಾಸಾಂತರ್ 'ಕಾರ್ನಿವಾಲ್' ದಬಾಜೊ ಕರ್ತ್ಯೊ ಅಪ್ಯಾಸ್ ಕರುನ್ ದಿಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಅಂದಾಜ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾತಾ. ಕಾರಾಣ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮಾಚ್ಯಾ, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರೀತಿಚ್ಯಾ ವೊಳೆರಿಂತ್ ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ನಿವಾಲಾಚೊ ಪ್ರಸ್ತಾಪ್ ನಾ. ಅಸಲೊ ಎಕ್ ಪ್ರಸ್ತಾಪ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮುಂಗ್ಟುರಾಂತ್‌ಯೀ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ 'ಕಾರ್ನಿವಾಲ್' ಆಚರಣ್ ಕರ್ತೆ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ. ಹೊ 'ಕಾರ್ನಿವಾಲ್' ದಬಾಜೊ ಫಕ್ತ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಸಾ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್,ಭಾರತಾಂತ್ ಇತರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆಸ್‌ಲ್ಯಾ ಖಂಚಾಯ್ ವಠಾರಾಂನಿ ಹೊ ದಬಾಜೊ ಆಚರಣ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳಾನಾ.

೧.೩ ಲೋಕ್ - ನಾಚಾಚೆ ಉಂದಿ - 'ದೆಖ್ಣಿ' ಪೆಂದಿ

ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಗೊಂಯ್ ಪ್ರವೇಶ್ ಜಾತಾನಾ, ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಪ್ರತಿರೂಪ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಲೋಕ್-ನಾಚ್ ಆನಿ ಲೋಕ್-ಸಂಗೀತ್ ಪರಂಪರಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾಂಚಾ ಆನಿ ಬಾಯ್ಲಾಂಚಾ ಜೀವನ್ ಶೈಲೆಂತ್ ವಗೊರ್ನ್ ಆನಿ ಬಾಂದೊವ್ನ್ ಗೆಲ್ಲೆಂ. ತಾಂಚಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬೆಂಕ್, ಸಂಗೀತಾಚಾ ಸವೆಂ ಲೋಕ್-ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಸಂಗೀತಾಚಾ ಪ್ರಮುಖ್ ನಾಚ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆಲ್ಯಾ ದೆಖ್ಣಿ ನಾಚ್‌ಯೀ ಏಕ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಬಾಯ್ಲಾಂಯೀ ನಾಚ್ತಾಲಿಂ ಆನಿ ನಾಚಾಕ್ ದೆಂವ್ತಾಲಿಂ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಕ್ ಸಬಾರ್ ಪುರಾವೆ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಪ್ರಮುಖ್ ಪುರಾವೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ 1585 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ರಾಜ್ಕೊಟ್ಯಾಚಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಪ್ರಾಂತೀಯ್ ಮಂಡಳಿನ್ ಬಾಯ್ಲಾಂಕ್ ನಾಚ್, ಖೆಳ್ ವ ದೆಖ್ಣಿಸ್ ಗಾಂವ್ಕ್ ಆಡ್ವಾರಲ್ಲೆಂ ಫರ್ಮಾಣ್ ಜ್ಯಾರಿ ಕೆಲ್ಲೆಂ.(ಅಧ್ಯಾಯ್ 2.6) ಚಾರಿತ್ರ್ಯಾ ಪಾನಾಂನಿ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ಹ್ಯಾ ಆಡ್ವರ್ಲೆಲ್ಯಾ ಫರ್ಮಾಣಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮ್ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ದೆಖ್ಣಿ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ತಾಂಚಾ ಜೀವನ್ ಶೈಲೆಂತ್ಲೊ ಹುಮ್ಕುನ್ ಉಡೊಂವ್ಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ರಗ್ತಾಗತ್ ಜಾಲ್ಲೆ ನಾಚಾ-ಶೈಲಿ ಆಸ್ತಾಯ್ ಪ್ರಬಾವಾಚಾ ಧರ್ಮಾನ್ ಪಿಂಗಡ್ ಏಕ್ ಘಾಂವ್ ಘೆವ್ನ್ ಭಾರತೀಯ್ ಶೈಲಿಚೆಂ ನ್ಹೆಸಾಣ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ತೊಡೊವ್-ಬಾಜು ಶಿರ್ಕಾವ್ನ್ ಮಾಂಡೊ ನಾಚೊಂಕ್ ಆಯ್ತೆ ಜಾಲೆಂ. ಪುಣ್ ಹೊ ನಾಚ್ ಮಂತ್ರಾಚಾ ಕುಟ್ಮಾಚೊ ಜಾಲ್ಲೆ ಪರ್ಬೆಂ, ಸಾಧ್ಯಾ ಆನಿ ದುಬ್ಳ್ಯಾ ಲೋಕಾಂನಿ, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಾಚೊ ದಾಲೊ ಆನಿ ಫುಗಡಿ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಲೋಕ್ - ಗೀತಾಂಚಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಉತ್ರಾಂ ಬದ್ಲುನ್, ದೇವ್ ಬದ್ಲುನ್, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಚೊ ದಾಲೊ-ಗಿತಾಂ ಫುಗಡಿ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಮ್ಹಣ್ ಪಿಂಗಡ್ ಘಡುನ್ ಹಾಡ್ಲೊ.

ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ (ಅಧ್ಯಾಯ್ 2.4.2) 'ಮಿಂಟಿ ಮಾಯಾ' ಬದ್ಲಾಕ್ 'ಫಾತಿಮಾ ಸಾಯ್ಬಿಣ್' ಜಾಲಿ. 'ಭೂತನಾಥ್' ದೇವಾ ಬದ್ಲಾಕ್ 'ಮಿರಿಸ್ ದೇವ್' ಜಾಲೊ. ಹಾಕಾ ಕಾರಣ್ ಇತ್ಲೆಂಚ್, ಮಿಂಯ್ಡೆಯ್ ರಗ್ತಾಗತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಜೀವನ್ ಶೈಲೆಂತ್ ರೊಂಬೊನ್ ಗೆಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ತಿತ್ಲ್ಯಾ ಸುಲಭಾಯೆರ್ ಹುಮ್ಕುನ್ ಉಡೊಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಕಳ್ತಾ. ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ಹಿ ವಾಸ್ತು ಸ್ಥಿತಿ ಸಮೊಣ್ವ್ನ್ ಘೆವ್ನ್ ಹಿಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೊ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮಾಚ್ಯಾ ದೇವಾಚೆಂ ನಾಂವಾಂ ಘೆವ್ನ್, ಗಾಂವ್ಕ್ ಆನಿ ನಾಚೊಂಕ್ ಪರ್ವಣ್ಗಿ ದಿಲ್ಯಾಸ್ತಲಿ. ತಾಂಚೆ ಫರ್ವಣ್ಗಿ ನಾಸ್ತಾನಾ ಅಶೆಂ ಗಾಂವ್ಕ್ ಆನಿ ನಾಚೊಂಕ್ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಸಾಧ್ಯ್ ನಾತ್ಲ್ಲೆಂ. ಅಶೆಂ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಧಾವ್ನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ಸವ್ಯಾಸ್ ತರೀ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ರೂಪಾಂತರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ವೇಳ್ ಆನಿ ಅವ್ಕಾಸ್ ದಿಲೊ. ಅಶೆಂ ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತಾಂಚಾ ಜೀವನ್ ಶೈಲಿ ಥಾವ್ನ್ ಸವ್ಯಾಸ್ ಮರೊನ್ ಗೆಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆಜ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೋಕ್ ಗೊಯಾಂತ್ ದಾಲೊ ಗಿತಾಂ ಗಾಯ್ತಾಂತ್, ಫುಗಡಿ ನಾಚಾನಾಂತ್.

೧.೪ ಲೋಕ್ ನಾಚಾಂಚಾ ಪಂಗ್ತಿರ್ 'ಮಾಂಡೊ' ನಕ್ತಿರ್

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಆನಿ ನಾಚಾಂತ್ ಅಭಿರುಚ್ ಆನಿ ವೊಡ್ಲಿ ಆಸ್ಲ್ಲಿ. ಥಂಯ್ ವಿವಿಧ್ ಪ್ರಕಾರಾಚಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಧಿನಿ ವಿವಿಧ್ ಲೋಕ್-ವಾಜಂತ್ರಾನಿ ದಿವ್ಯಾಂ ಮುಖಾರ್, ಮೆರವಣ್ಕೆನಿ ಆನಿ ವಾಡ್ಯಾಚಾ ಉಬಾರ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಂಡಾನಿ ಲೋಕ್-ಸಂಗೀತ್, ಲೋಕ್-ನಾಚ್ ಆಸ್ತಾಲೊ. ದಾಲೊ ಉತ್ಸವ ವೆಳಾರ್, ಶಿಗ್ಮೊ ಉತ್ಸವ ವೆಳಾರ್, ಪುಗಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಚ್ ದುಬ್ಳ್ಯಾ ಆನಿ ಸಾದ್ಯಾ ಕೃಷಿಕಾಂಚಾ ವರ್ಗಾಚಾ ಲೊಕಾ ಮಧೆಂ ಆಸ್ತಲೊ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಥಂಯ್ಚ್ಯಾ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂಚಾ ಆನಿ ಬಾಯ್ಲಾಂಚಾ ಜೀವನ್ ಶೈಲೆಂತ್ ಹೊ ನಾಚ್ ಆನಿ ಸಂಗೀತ್ ಪ್ರಕಾರ್ ರಗ್ತಾಗತ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲ್ಲೊ. ಪುಣ್ ಥಂಯ್ ಮಂತನಾಚೊ ಲೋಕ್ ಆದಿಂ ಹೊ ಉತ್ಸವ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ವೆತಾಲೊ. ಹ್ಯಾ ಮಂತನಾಚಾ ಲೋಕಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಚಡಾವತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ವರ್ಗಾಚೆ ಆಸ್ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ತೆ ಉತ್ಸವ್ ಕರ್ಯೆತಾಲೆ ಶಿವಾಯ್ ಸ್ವತಹ ಪಾತ್ರ್ ಘೆನಾತ್ಲ್ಲೆ. ಆತಾಂಚಾ ಕಾಲಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ಯೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ - ಭಟ್ ವರ್ಗಾ ಮಧೆಂ ಲೋಕ್ - ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಲೊ ಜಾಂವ್ ನಾಚಾಂತ್ ಪಾತ್ರ್ ಘೆತ್ಲ್ಲೊ ಜಾಂವ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳಾನಾ.

ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ವಾಸ್ತುಕೆಚಾ ನಂತರ್ ಹೊ ಮಂತನಾಚೊ ಲೊಕಾಂನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮ್ ಸ್ವೀಕರ್ಸಿತಾನಾ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ವೆಂಗ್ ಮಾರಿಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನಾಚ್ ಆನಿ ಸಂಗೀತ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಕ್ ವಾಟ್ ಸಲೀಸ್ ಜಾಲ್ಲಿ. ಸಾದ್ಯಾ ಲೊಕಾಚೊ ನಾಚ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಕ್ ವೊಡ್ಪೊಣ್ ಸೊಡಿನಾತ್ಲ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್, ಮಂತನಾಚೊಚ್ ಜಾಲ್ಲೆ ವರ್ಗಿ ತೊ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಕ್ ಅತ್ರೆಗ್ಲೆ. ಅಶೆಂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶೈಲಿ ಆನಿ ಭಾರತೀಯ್ ಶೈಲಿ ಎಕಾಮೆಕಾ, ಭರ್ಸೊನ್ ಆನಿ ಮೋಳ್ನ್ ನವೊ ಎಕ್ ನಾಚ್ ಉದೆಲೊ.

ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ಯೀ ವಾಡ್ಯಾಚಾ ಮಾಂಡಾರ್ ನಾಚ್ ಜಾತಾಲೊ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ವಾಜಾಂತ್ರ್ ಜಾವ್ನ್ ಗುಮಟ್ ವಾಜಾಂತ್ರ್ ವಾಪರ್ತಾಲೆ. ಹೊಚ್ ಸಬ್ದ್ 'ಮಾಂಡ್' ಹ್ಯಾ ಮಂತನಾಚಾ ಲೊಕಾಂನಿ ನವ್ಯಾ ಶೈಲೆಚ್ಯಾ ಜೋಡಿ ನಾಚಾಕ್ 'ಮಾಂಡೊ' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಶಬ್ದ್ ದಿಲೊ ಆನಿ ತೆಂಚ್ ಗುಮಟ್ ತಾಣಿಂ ವಾಪರ್ಲೆಂ. ದಾದ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನೆಸಾಣ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಲೊ ಕೊಟ್-ಭುಟ್ ಶಿರ್ಕಾಯ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ಭಾರತೀಯ್ ಶೈಲೆಚಿ ತೊಡೊಪ್ - ಬಾಜು ಆಪ್ಣಾಲಿ. ಹಾಕಾ ಕಾರಾಣಾಂ ಸಬಾರ್ ಆಸ್ಯೆತ್. ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಕ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಸುವಾತೆರ್ ಆಮ್ಚೊ ಗಾಂವ್, ಆಮ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಮ್ಚೊ ಲೋಕ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಜ್ಞಾನ್ ಆನಿ ಪರಿಜ್ಞಾನ್ ಆಸ್ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಕಿತ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲ್ಯಾರ್ಯೀ ***'ಆಮ್ಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ'*** ಪುರ್ತೆಂ ಸಾಂಡುಂಕ್ ತಾಂಕಾಂ ಮನ್ ಆಯ್ಲೆಂ ನಾ. 'ಮಾಂಡೊ' ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಾಜಂತ್ರ್ 'ವಾಯೊಲಿನ್' ಆನಿ 'ವಾಜೊ' ಹಾಡ್ಲೆಂ, ಪುಣ್ ತಾಣಿಂ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಪಳೆಯಿಲ್ಲೆಂ, ಖೆಳ್ಲ್ಲೆಂ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಭಾರತೀಯ್ ಪ್ರಹಾರಾಚೆಂ ಲೋಕ್ -ವಾಜಾಂತ್ರ್ 'ಗುಮಟ್' ಸಾಂಡುಂಕ್ ತಾಂಕಾಂ ಮನ್ ಆಯ್ಲೆಂ ನಾ. ಗುಮಟ್ಯೀ ಎಕ್ ವಾಜಾಂತ್ರ್ ಹ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ಶೈಲೆಚ್ಯಾ 'ಮಾಂಡೊ' ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಚಡ್ಕೊನ್ ರಾವ್ಲೆಂ.

೧.೪.೧ ದುರ್ಪೊದಾಂ, ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಆನಿ ಪದ್ ಶಿವ

ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಶಬ್ದ್ ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಉಬ್ಲ್ಯಾ, ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಯ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಸಬಾರ್ ಜಣಾಂಚಾ ಮತಿಂತ್ ಏಕ್ ಚೂಕ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಆಸಾ. ಪುಣ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಯೆವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ಕುಡ್ಬ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಉತ್ಸವಾಂತ್ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಪ್ರಯೋಗಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ (ಅಧ್ಯಾಯ್ 2.5.1)

ದುಲ್ಪೊದಾಂಚೊ ಪ್ರಮುಖ್ ಪರಿಕಲ್ಪನ್ ಕಿತೆಂಗಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್. ಸುಮ್ಯಾಸ್ ವೆಳಾ ಥಾವ್ನ್ (ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಗಿತಾಂ ಥಾವ್ನ್) ಖುಶಾಲ್ಯಾಯೆಚ್ಯಾ ವಾತಾವರಣಾಕ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಸರಾರಾಂ ವೆಳಾಕ್ ವಚೊಂಕ್ ನಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರೇರಣ್. ಕುಡ್ಬ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಉತ್ಸವ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾತಾನಾ ನಮೊನ್ ಗೀತ್ ಗಾಯ್ತಾತ್. ಹೆಂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಗೀತ್ ಸುಮ್ಯಾಸ್ ವೆಳಾಚಿರ್ ಆಸ್ತಾ. ಪುಣ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಗಮ್ಮತಾಚ್ಯಾ ವಾತಾರಣಾಕ್ ಪತ್ರೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ನಾಚ್ಪ್ಯಾಂಚೊ ವೇಗ್ ಚಡೊಂವ್ಕ್ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಕಾಪ್ತಾಲಿ. ಹಾಂಗಾ ಅರ್ಥ್ ಸುಮ್ಯಾಸ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಗಿತಾಂ ಥಾವ್ನ್ ನಾಚ್ಪ್ಯಾಂಚೊ ವೇಗ್ ಚಡವ್ನ್ಯಾಂಕ್ ಗಮ್ಮತಾಚಿಂ ಪದಾಂ ದರ್ವ್ಯಿಂ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಗಾಪ್ಯಾಂಕ್ ಸರಾರಾಂ ಪದಾಂ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಏಕ್ ಒಶಾರೊ. ಹೆಂಚ್ ಚಿಂತಪ್ ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್‌ಯೀ ಆಯ್ಲೆಂ. ಕಾರಾಣ್ ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಮೊಗಾಚೊ ಆಕರ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಸುರ್ವೆಲಿಂ ಪದಾಂ ಮೋಗ್ ಉಜ್ವೊಂವ್ಚಿಂ. ದುಃಖ್ ವಾಟಾರ್ಚಿಂ ಸುಮ್ಯಾಸ್ ವೆಳಾಚಿರ್‌ಚ್ ಆಸೊಂಕ್ ಜಾಯ್ ನಾಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ ಸೊಭ್ ನಾ. ಪುಣ್ ಮೊಗಾಚಿಂ ಆನಿ ದುಃಖಾಚಿಂ ಪ್ರಕರಣ್ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಗಾಯ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ನಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್, ಗಾಪ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಜಮ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಲೋಕಾಂಕ್ ಬೆಜಾರಾಯೆಚ್ಯಾ ಆನಿ ದುಃಖಾಚ್ಯಾ ವಾತಾವರಣಾ ಥಾವ್ನ್ ಖುಶಾಲ್ಯಾಯೆಚ್ಯಾ ವಾತಾವರಣಾಕ್ ಪತ್ರೊಂವ್ಕ್ ಪ್ರೇರಣ್, ಉಮೆದ್ ಆನಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾವ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ದೊಡ್ಯಾ ವೆಗಾಚಿಂ ಹಾಸ್ತಿಂ ಉಬ್ರಿಂ ಪದಾಂ ದರ್ವ್ಯಿಂ. ಹೆಂ ಪದಾಂ ದರ್ವ್ಯಿಂ ಪ್ರಕರಣ್ ಲೋಕಾಂಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ ಉತ್ರಾಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ವೆಳಾಂತ್ ದರ್+ಪದ್= ದುರ್ಪೊದ್ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ದುಲ್ಪೊದ್ ಜಾಲೆಂ.

ತಶೆಂಚ್ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಮ್ಹಣ್ಟಾನಾ, ಏಕಾ ಪದಾ ಪಾಟಾಪಾಟ್ ನಿರಂತರ್ ಪದಾಂ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಆನಿ ಗಾಪ್ಯಾಂಕ್ ಪದಾಂ ಶಿವೊಂವ್ಕ್, ಪದಾಂನಿಚ್ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಏಕ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಆಸಾ. (ಅಧ್ಯಾಯ್ 5.4.1) ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ - ಮಾಂಡೊಪದ್ '*ಸೂರ್ಯ್ ನೆಕೆತ್ರಾಂಚಾ ಪರಿಂ ಪರ್ಜಳ್‌ತಾಯ್*' ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ಯೆತಾನಾ '*ಕಾಯ್ ಬೊರೊಲೊ ಕೊಮ್ಲೊ ಮೊಜೊ*' ಪದ್ ಸುರ್ವಾತ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಪದಾ ಪಾಟಾಪಾಟ್ ದುಸ್ರೆಂ ಪದ್ '*ರೆ ತೊಳ್ಯಾಂತ್ ಸೈ ಮಾಸೊಳಿ*' ಆನಿ ತಿಸ್ರೆಂ ಪದ್ '*ಶಿರ್ಜೆ ಮ್ಹು ಜೆ ಗಾಯ್‌ಗಾ ಜೊತಾಕ್ ಬರಿ*' ಮ್ಹಣೊನ್ ಚವ್ತೆಂ ಪದ್ '*ಅಮುಸಿ ಗಮುಸಿ ನಾಚೊ ಬಾಬಾ*' ಪದ್ ಮ್ಹಣ್ಟಾನಾ ಗಾಪ್ಯಾಂಕ್ ಪಾಟಾಪಾಟ್ ಪದಾಂ ಶಿವೊಂಕ್ ಉಲೊ ಅಸೊ ದಿಲಾ-'*ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಶಿವ ರೆ, ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಶಿವ ಶಿವ್* ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಪದಾಂ ಮುಖಾರ್ಸುನ್ ವರಾ, ಆನಿ ಅಶೆಂ ಮಾಂಡೊ ನಾಚಾಕ್ ಪದಾಂ ಶಿವೊವ್ನ್ ಶಿವೊವ್ನ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾವ್ ದಿಯಾ

ಮ್ಹಳ್ಯೊ, ಅರ್ಥ್ ಜಾತಾ ಸೊದ್ಸ್ಯಾರ್, ಮಾಂಡೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ ಮೊಳ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಪಿಂದ್ಸ್ಯಾಚೊ ದೇವ್ 'ಶಿವ' ಯೇಂವ್ಕ್ ಕಾರಾಣ್ ನಾ.

೧.೪.೨ 'ಪಾರಾರ್ ಪಾರ್ ಜಾತಯ್ ರಾನಾಂತು'

'ಪಾರಾರ್ ಪಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ರಾನಾಂತು', *'ಪಾಕ್ಶೆ ಮಾರ್ತಾಯ್ ರಾಣ್ಯಕು'* ಆನಿ *'ರಾಣೆ ಮಾರ್ತಾಯ್ ಪಾಕ್ಶಾಂಕು'* - ಅಸಲಿಂ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಪದಾಂತ್ಲಿ ಉತ್ರಾಂ ಆಯ್ಕಾತಾನಾ, ಹ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಕಿತೆಂ ಪುಣಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಘೊಮೊಸ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಂಸೊದ್ ಕರ್ತೆಲ್ಯಾಂಚಾ ಮತಿಂತ್ ದುಬಾವಪಿಣೆ ರಿಗ್ತಾ. ತರಿ ಸಾದೆ ಮನಿಸ್ ಹಿ ಚರಿತ್ರಾ ಆಟಾಪ್ಶೆಲಿಂ ಮಲ್ಲೊಡಾಂ ಗಾಯ್ತಾನಾ ದೊಳೆ ದಾಂಪುನ್ ಗಾಯ್ತಾತ್.

ರಾಣೆ ಜನಾಂಗಾಚೆಂ ಧಯ್ರ್ ಪಳೆವ್ನ್ ತಾಂಕಾಂ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ವಾಸ್ಲುಕೆಚಿ ಗಡಿ ರಾಕೊಂಕ್ ಸೊಲ್ಲೊ ಕೆಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಚಾರಿತ್ರೆಚಾ ಪಾನಾಂನಿ ಆಯ್ಕಾತಾಂವ್. ತೆ ಧಯ್ರಾಧಿಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಂಕಾಂ ಅನ್ಯಾಯ್ ಜಾತಾನಾ ತೆ ರಾಜ್ವೊಟ್ಕಿ ವಿರೋದ್ ಉಪ್ರಾಟ್ಲೆ ಆನಿ ಝುಜ್ಲೆ. ವಿದೇಶಿ ರಾಜ್ವೊಟ್ಕಿ ವಿರೋದ್ ಝುಜ್ಚೆಂ, ಎಕ್ದಂ ದೇಶಾಚಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೆ ಖಾತಿರ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಝುಜ್ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಭಾರತಾಂತ್ 1857 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಶಿಪಾಯ್ ದಂಗೊ (Sepoy Mutiny of 1857) ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ 100 ವರ್ಸಾಂ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 1755 ಥಾವ್ನ್ 1912 ಪರ್ಯಾಂತ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಚಾ ವಾಸ್ಲುಕೇ ವಿರೋದ್ ರಾಣೆ ಬಂಡಾಯ್‌ಗಾರ್ ಸಬಾರ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಉಪ್ರಟ್ಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ ಹೆಂ ಝುಜ್ ಚಿಲ್ಲರ್ ದಂಗ್ವೊಳ್ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಲ್ಲುನ್ ಉಡೊಂವ್ಕ್ಯೀ ಜಾಯ್ನಾ. **1857 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಶಿಪಾಯ್ ದಂಗ್ವೊಳಾಕ್ ಜರಿತರಿ ದೇಶಾಚೆಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರಾಯೆಚಾ ಝುಜಾಚೊ ಬಿಲ್ಲೊ ಲಾಯ್ತಾತ್ ತರ್, ಹ್ಯಾಯಿ ರಾಣೆ ಝುಜಾಕ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೆಚೊ ಬಿಲ್ಲೊ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಲಾಂವ್ಕ್ ನೊಜೊ? ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ತಾಂಚಾ ಮತಿಂತ್ ವಾ ಸಂಘಟಕಾಂಚಾ ಕಾರ್ಯವೊಳೆರಿಂತ್ ದೇಶ್ ವಾ ಗಾಂವ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೆಚೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಯಾ ಹೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಪುಡೆಂಚ್ ಹಿ ದಂಗ್ವೊಳ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಚಾರಿತ್ರಿಕಾರಾಂನಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರಾಯೆಚ್ಯಾ ಝುಜಾಚೊ ಬಿಲ್ಲೊ ಲಾವ್ನಾ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ. ಪುಣ್ ವಿದೇಶಿ ರಾಜ್ವೊಟ್ಕಿ ಆನಿ ವಾಸ್ಲುಕೆ ವಿರೋದ್ ಝುಜ್ಚೆಂ ಆನಿ ಭಾರತಾಂತ್ ಇತರ್ ಕಡೆನ್, ಉಪ್ರಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲಿ ದಂಗ್ವೊಳಾಚೆಂ ಪರಿಕಲ್ಪನ್ ಎಕ್‌ಚ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.** ಹ್ಯಾ ರಾಣೆ ಬಂಡಾಯ್‌ಗಾರಾಂಚಿ ದಂಗ್ವೊಳ್ ಇತ್ಲಿ ಕಠೀಣ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಗಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಪದಾಂನಿ ತಿತ್ಲ್ಯಾಚ್ ರಿತಿನಿ ತಿ ಚಿತ್ರಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾ - ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ "*ಕಸ್ತೊಬಾ ಮಿರಾಸಿ ಇಂಡಿಯಾಚೊ ಟೆರೊರ್ ಗೊಂಯ್ಕೊ*" ಅಸಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ರಾಣೆಂಚಿ ದಗ್ವೊಳ್‌ಯಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಆನಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರಾಚಾ ಚಳ್ವಳೆಚಿ ಪಾಟ್ ಭುಂಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಮ್ಹಣ್ ವರ್ಗೀಕರಣ್ ಕರ್ಯೆತ್.

೧.೪.೩ ಲಿಯು ಲಿಯು ಸಂಬಾ ಲಿಯು ಲೊ

ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಆಯಿಲ್ಯಾ, ಘರಿಂಚ್ಚ್ ಇತರ್ ಗಾಂವಾಸಿಯಿೀ ವೃಗ್ಣೆ ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಅಂಗೊಲ, ಮೊಜಂಬಿಕ್ ಆನಿ ಇನ್ನಿತರ್ ಕಡೆಸಿಯ್ ತಾಂಚಿ ರಾಜ್ವೊಟ್ಯಿ ಆನಿ ವಾಸ್ತುಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಯಾನ್ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ನುಕ್ ಜಾತಾನಾ, ಇಟೆಲಿಯನ್ ಒಪೆರಾ ಸಾಂಗಾತಾ, ಯುರೋಪಿ ನಾಚ್ ಆನಿ ಆಫ್ರಿಕಾಚೊ ನಾಚ್ ಘರ್ಸುನ್ *ಚುಲಾ, ಚರುಬಾ, ಪೊಪ್ಪೊ, ಗಿಗಾ* ಆನಿ *ಪಾಂಡಾಂಗೊ* ನಾಚ್ ಉದೆಲ್ಲೆ. ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಪೊರ್ತುಗಲ್, ಸ್ಪೆಯ್ನ್ ದೇಶಾ ಬಾಪೆಸ್. ತಾಂಚಾ ದೇಶಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಆಫ್ರಿಕಾನ್ ಆನಿ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಸುರುಪ್ ಘರ್ಸುಣೆಚೆ ಪ್ರಯೋಗ್‌ಶಾಳ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತಾಣೆಂ ಮುಸುಲ್‌ಮಾನ್ ಲೊಕಾಂಚಿ ಪದಾಂ ಆನಿ ಆರಬ್ ಆಫ್ರಿಕಾಚೆಂ ನಾಚ್ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಫ್ರಿಕಾಚಾ ಗುಲಾಮಾಂಕ್ ಲಿಸ್ಬಾಂವಾಂಕ್ ಹಾಡ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಆಫ್ರಿಕಾಚೆ ನಿಗ್ರೋ ಸಂಗೀತ್ ಆಯ್ಕೊನ್ ತೆ ಮಂತ್ರ್ ಮುಗ್ದ್ ಜಾಲೆ. ಅಶೆಂ ಯುರೋಪಾಚೆಂ *'ಮೊಡಿನಾ'* ಆನಿ ಆಫ್ರಿಕಾಚೆಂ *'ಲುಂಡುಮ್'* ಸಾಂಗಾತಾ ಘರ್ಸುನ್ *'ಪಾಡೊ'* ಸಂಗೀತ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಅಶೆಂ ಪಾಡೊ ಮ್ಹಣ್ ಒಳ್ಕೊಂಚೊ ನಾಚ್ ಚಡುಣೆ 1840 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಯಾಂತ್ 'ಮಾಂಡೊ' ಮ್ಹಣ್ ಒಳ್ಕೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಮಾಂಡೊ ಆನಿ ದುಲ್ಪೊದ್ ಪದಾಂನಿ ಇತರ್ ವಿಶೇಶಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯಾ ಪದಾಂಚಿ ಉತ್ರಾಂ ಚಿಡ್ಕೊನ್ ರಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಾಧ್ಯತಾಯ್ ಆಸಾ. ಅಶೆಂ ಎಕಾ ದುಲ್ಪೊದ್ ಪದಾಂತ್ ಅಶಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಘೊಳ್ತಾತ್

ಎಯ್ ಲಿಯು ಲಿಯು ಲೊ ಎಯ್ ಲಿಯು ಲಿಯುಲೊ
ಎಯ್ ಲಿಯು ಲಿಯು ಲಿಯು ಲಿಯು ಸಂಬಾ ಲಿಯುಲೊ

ಹಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಆಯ್ಕಾತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ಕುರು ಹಾಂತುಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಆಜೂನ್‌ಯೀ ಗೊಯಾಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಆನಿ ಇತರ್ ಕಡೆನ್ ದುಲ್ಪೊದ್ ಪದಾಂನಿ, ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರ್ ಆನಿ ಗಾಪ್ಪಿ, ಹಿ ಉತ್ರಾಂ ಗಾಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ಮುಖಾ ಜೊಗ್ತಾತ್ ಹಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಸಂಗೀತಾಚಿ ಸೊಭಾಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

೧.೪.೪ ದರ್ಬಾರಾಂತ್ಲೊ ಅಮೊರ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ಮೋಗ್

ದರ್ಬಾರಾಂತ್ಲೊ ಅಮೊರ್ (Courtly Love) ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ವಯ್ರ್ ಮಾಂಡೊ ಉಬ್ಜಾಲೊ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಮಂತನಾಚ್ಯಾ ಜೊಂಗ್ಯಾನಿ ಎಕ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ನಾಚ್ಯಾಸಾಲ್ (ballroom dance hall) ನಿರ್ಮಿತ್ ಜಾಲೆಂ. ಹಾಕಾ ಸಬಾರ್ ಕಾರಾಣಾಂ ಆಸ್ಯೆತ್.

ದರ್ಬಾರಾಂತ್ಲಿ ಕುಳಿ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ ತಾಂಕಾಂ ಸಾದ್ಯಾ ಕೃಷಿಕಾಂಚಾ ಮನೋರಂಜನೆಚಾ ಗೊಷ್ಟೆಂತ್ ಆನಿ ಗಮ್ಮತಾಯೆಂತ್ ಮೆತೆರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಕಾರಾಣ್ ತಾಂಚೊ ಗಂಭೀರಾಯೆಚೊ ಸ್ವಭಾವ್, ವೊಡ್ಪಣಾಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಆನಿ ಸಾದ್ಯಾಪಣಾಚೊ ಅಭಾವ್ ತಾಂಕಾಂ ದೊಸ್ತಲೊ. ಸಾದ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಾ, ಜಾಗೊರ್, ದಾಲೊ, ಶಿಗ್ಮೊ ಇತ್ಯಾದಿ ಖೆಳಾ-

ಫೆಳ್ಳಾಂತ್ ತಾಂಕಾಂ ಪಾತ್ರ್ ಘೆಂವ್ಕ್ಯಿ ಮನ್ ನಾತ್ಲ್ಲೆಂ,ಕಾರಾಣ್ ತಾಂಚೆಂಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ಮನೋರಂಜನಾಚಿಂ ಕಾರ್ಯಿಂ ವೆಗ್ಳಿಂ ಆಸ್ತಾಲಿಂ. ಸಾದ್ಯಾ ಲೊಕಾಚೊ ಖೆಳ್ ಜಾಗೊರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್. ತಾಂಚೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಅನುಕರಣಾಚೆ ಖೆಳ್. ತಿಯಾತ್ರ್ ಆಸ್ತಾಲೆ. ಪೊರ್ಜುಗೀಸಾಂಚ್ಯಾ ಯೆಣ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ದರ್ಬಾರಾಂತ್ಲೊ ಮೋಗ್, ದರ್ಬಾರಾಂತ್ಲೊ ಜೊಡಿ ನಾಚ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಕರ್ತುಬಾಂ, ರಿವಾಜ್ಯೊ, ಪಾಶ್ಚ್ಯಾತ್ಯಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ವಾತಾವರಣಾಂತ್ ವಿಲೀನ್ ಜಾತಾನಾ, 'ಮಾಂಡೊ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯೊ, ಮಂತನಾಚೊ ಮೊಗಾಚಾ ಅವ್ತರಾಚೊ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಉಬ್ಜಾಲೊ. ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಾಷೆಕ್ ಉಪ್ಕಾರ್‌ಚ್ ಜಾಲೊ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಪೊರ್ಜುಗೀಸಾಂನಿ ಗೊಂಯ್ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲೆಂಚ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆನಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಪರಿವರ್ತನ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಗೊರೆ, ಸಾವ್ಳೆ, ಆನಿ ಕಾಳೆ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಜಾತಿ-ಕಾತಿ-ಚೆರ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವರ್ಗೀಕರಣ್ ಕರುನ್ ವಂಶಾಡಳಿತ್ (heirarchy) ಉರ್ಜಿತ್ ದವರ್ಲೆಂ. ತಾಣೆ ರಚ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವಂಶಾಡಳಿತಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಹಂತಾರ್ (top echelons) ರೈಯ್ನೊಸ್ (Reinois) ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾರ್ ರಾಯಾಳ್ ಕುಟ್ಮಾಚೆ ಸಾಂದೆ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ. ಹೆ ಪೊರ್ಜುಗೀಸಾಂಚಾ ವಾಸ್ಲುಕ ಆಡಳ್ಯಾಂತ್, ಪರ್ಜೆಚೆ (civil), ಪವ್ಜೆಚೆ (military) ಆನಿ ಧರ್ಮಾಚೆ (ecclesiastical) ಉಂಚ್ಲೆ ಹುದ್ದೆ ಆಪ್ಣಾಯ್ತಾಲೆ. ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಹಂತಾರ್ 'ಕಾಸ್ತಿಕೊಸ್' (Casticos) ಪೊರ್ಜುಗಿಸಾಂಕ್ ಭಾರತಾಂತ್ ಜಲ್ಮಾಲಿಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಆನಿ ತಾಂಚಿ ಸಂತತ್; ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಹಂತಾರ್ 'ಮೆಸ್ತಿಕೊಸ್' (Mesticos) ಆನಿ 'ಮುಲಾಟೊಸ್' (Mulattos) ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಯುರೋಪಿ ಆನಿ ಭಾರತೀಯಾಂಕ್ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲಿ ಆನಿ ಯುರೋಪಿ ಆನಿ ಆಫ್ರಿಕಾಚ್ಯಾಂಕ್ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲಿ ಸಂತತಿ. ಚೊವ್ಥ್ಯಾ ಹಂತಾರ್ 'ನಾಚುರೆಸ್'(Naturae's) ಮೂಳ್ ನಿವಾಸಿ ಗಾಂವ್ಕಾರ್ (natives) ಆನಿ ತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ತಾಂತುನ್ 'ಕೆನರಿನ್ಸ್' (ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಜಾಲ್ಲೆ) ವೆಗ್ಳೆ, ಆನಿ 'ಜೆಂಟಿಯೊಸ್' (gentile's) ಹೆರಾ ಧರ್ಮಾಚೆ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಹಿಂದೂ ಆನಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್ (non-believers) ವೆಗ್ಳೆ, ಆನಿ ನಿಮಾಣ್ಯಾ ಹಂತಾರ್ ಆಫ್ರಿಕಾ ಥಾವ್ನ್ ವೊಡ್ನ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲೆ ಗುಲಾಮ್ ವ ದಾಸಿ ಲೋಕ್ : ಅಶೆಂ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಮಾಜೆಂತ್ ತವ್ಳೊಳ್ ಕಾತ್ ಕಿತ್ಲಿ ಕಾಳಿಗೀ ತಿತ್ಲೆಂ ಕನಿಷ್ಟ್ ತಾಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ.

ಹ್ಯಾ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಸ್ಥಿತೆಂತ್ *ರೆಯ್ನೊಸ್* ಆನಿ *ಕಾಸ್ತಿಕೊಸ್* ಪೊರ್ಜುಗೀಸ್ ಭಾಸ್ ಉಲಯ್ತಾಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, **'ಮೆಸ್ತಿಕೊಸ್' ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪದಾಂಚೊ ಮಾಂಡೊ ನಾಚಾಕ್ ಬಾಗಿದಾರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂ ಪದಾಂ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲಯ್ತಾಲೆ ಅಶೆಂ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್ ಪ್ರಕರಣಾ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೆಚೆಂ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಾಡವಳ್ ಜಾಲಿ. ದರ್ಬಾರಾಂತ್ಲೊ ಅಮೊರ್ (ಮೋಗ್) ಉದೆಲ್ಯಾವರ್ವಿಂ ದಾದ್ಲ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲಾಂಚೊ ಜೊಡಿ ನಾಚ್ ಶಿಖರಾಕ್ ಪಾವ್ಲೊ, ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಆನಿ ದುಲ್ಪೊದಾಂ ರಚಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಗೀತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಹಂತಾಚಾ ಲೊಕಾ ಮಧೆಂಯೀ ನಾಂವಾಡ್ಚಿಕ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳಿಕ್ ಎಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಕಾರಾಣ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ಯೆತ್.**

ಹೊ ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ 1850 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ 1950 ಇಸ್ವಿ ಪ್ರ್ಯಾಸರ್ ಪ್ರ್ಯೆಕ್ಷ್ ಏಕ್ ಶೆಕ್ದ್ಯಾಬರ್ ಫುಲ್ಲೊ. ಫುಡ್ ಪ್ರಶಾಂತ್ ಮುಂತಸಾಚ್ಯಾ ಬಿಂತ್ಯೆನ್ ಆನಿ ಕರ್ಮೆನ್ ಜಿಣ್ಯಾಂತ್ಲೊ ಮಾಂಡೊ. 19ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಆನಿ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ್ ಕೊಸಳ್ತಾನಾ, ವ್ಹಡಾ ಸಂಖ್ಯೆನ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಚಾ ದೇಶಾಂತರಾಚಾ ಗೊಂದೊಳಾಯೆ ವರ್ವಿಂ, ಮಾಂಡೊ ನಾಚ್ ಕೊಸೊಳ್ಳ್ಯಾರಿ ಆಡಾಂವ್ಕ್ ಜಾಲೆಂ ನಾ. ಆಜ್ ತೊ 'ಮಾಂಡೊ' ಮೊಗಾಕ್ ಫಾತ್ ಕರುನ್ ಉರ್ಲ್ಯಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಚಿಪ್ಯಾಂಬಿ ಜಾಲಾ.

ಫುಡ್ ಜೆ ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರ್, ದೇಶಾಂತರಾಚಾ ಗೊಂಧ್ಳಾಂತ್ ಸಂಸಾರ್‌ಭರ್ ಗೆಲೆ ಆನಿ ಥಂಯ್ಸರ್ ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ಪದಾಂಯೀ ವರ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತಾಚಿ ರುಚ್ ಹೆರಾಂಕ್‌ಯೀ ದಿತಾಂ ದಿತಾಂ ಸಂಗೀತ್ ಮೊಸ್ತ್ರೀ ಜಾಲೆ, ಅಶೆಂ ಭಾರತ್‌ಭರ್ ಆನಿ ವಿದೇಶಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾ ವಾಡಾವಳೆಕ್ ಆನಿ ಚಳ್ವಳೆಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲೆ.

೧.೫ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ 'ವೊವಿ' ವೊಳೆರಿಚೆ ಮೊಪ್ಪಿ

'ವೊವಿ' ಪ್ರಕಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆ ತಿತ್ಲಿಚ್ ಪ್ರಾಯೆಚಿ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಾಷೆಚೆಂ ಸುರ್ವೆಲಿಂ ಕವಿತಾ ರಚುನ್ ಜಾತನಾಂಚ್ ವೊವಿ ರುಪಾರ್ ಜಾಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ ಸಂತ ನಾಮ ದೇವಾನ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕವಿತಾಚೊ ಏಕ್ ಪ್ರಾಸ್ಯಾತ್ ವೇರ್ಸ್ 'ಪಾವ್ ಗಾ ದಾತಾರಾ' ವೊವಿ ರುಪಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಚಾರಿತ್ರ್ಯಕಾರಾಂಕ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲಿ ಏಕ್ ಪ್ರಾಸ್ಯಾತ್ ರುಜ್ವಾತ್. ಫುಡ್ ತಾಚ್ಯಾ ಕೀ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ಜಾವ್ನ್ ತ್ ಚಲ್ಲಿಯ ಬಾಳಾಚಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಕವಿತಾ. ತಿ ವೊವಿ ರುಪಾರ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ತ್ಯಾಚ್ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ ಗ್ರಂಥ್. ಹೊ ಪುರ್ವಿಲೊ ವೊವಿ ರುಪಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಕವಿತಾಚೊ ವೊವ್ಯೊ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಾ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಯೆಚೊ ಪ್ರಾಚೀನ್ ರುಜ್ವಾತಿ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

೧.೫.೧ ವೊವಿ ರುಪಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಾಡಾವಳ್

ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಚೆ ಹೆ ಸಗ್ಳೆ ಕೊಂಕಣಿ ಗ್ರಂಥ್ ಆನಿ ಕವಿತಾ ವೊರವ್ನ್ ಪಳೆತಾನಾ ವೊವಿ ರೂಪ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಥಾವ್ನ್‌ಚ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಜಾಲಾಂ. ಹ್ಯಾಚ್ ಆದಾರಾರ್ ಪಾ| ಎಸ್ತೆವಾಂವಾನ್, ಕ್ರಿಸ್ತ-ಪುರಾಣ್ ರಚ್ಲೆಂ ಆನಿ ತೆಂ ಬೋವ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಜಾಲೆಂ. ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್‌ಯೀ ತಾಚ್ಯೊ ಥೊಡ್ಯೊ ಆವೃತ್ತಿ ಉದೆಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ವಾಡಾವಳೆಕ್ ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ಬುನ್ಯಾದ್ ಪಟ್ಟಿ.ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ರುಜ್ವಾತಿ ಲಾಭ್ತಾತ್.

ತ್ಯಾಚ್ ಪರ್ಮಾಣೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಕಂತಿಗೊ ರಚ್ತಾನಾಂಯ್ ವೊವಿ ರೂಪ್‌ಚ್ ವಾಪರ್ತಾಲೆ. ಥೊಡಿಂ ಕಂತಾರಾಂ ಆದ್ಲೆ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವ್ಹಡಿಲ್ ವ ಮಾಲ್ಘಡೆ, ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಚಡ್ ಶಿಕಾಪ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಮತಿಂತ್ ಸುಲಭಾಯೆರ್ ಜಿಕುನ್ ಧರ್‌ನ್ ಗಾಯ್ತಾಲೆ. ಆಜೂನ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತಿಂ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಕಂತರಾಂ ಮತಿಂ ಪಡ್ಯಾ ಪಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಜಿಕುನ್ ದರ್ಲ್ಲೆಲಿಂ ವಿಸ್ರೊನ್ ವೊಚುಂಕ್ ಆಯ್ಯನಾಂತ್. ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ '*ಸಗಿಂ*

ಥಾವ್ನ್, ಜೆಜು ಸಂಸಾರಿಂ ಆಯ್ಲೊ, ನೀಜ್ ದೇವ್ ಆಸ್ತಾಂ ನೀಜ್, ಮನಿಸ್ ಜಾಲೊ' ಅಸಲಿಂ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಚಿಂ ಸಬಾರ್ ವೊವಿ ರುಪಾಚಿಂ ಕಂತರಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೊಕಾಂನಿ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಕಂತಾರಾಂ ಪಯ್ಕಿ ದೊ| ರಾಯ್ಮಂಂದ್ ಮಸ್ಕರೇಞಸ್, ಘುಡ್‌ಲ್ಲಿಂ '*ಸಕ್ಕಡ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳ್ಯಾಂ*' ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಕಂತಿಗ್ ವೊಂತಿ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾ ದಿಸಾ ಗಾಂವ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆಜೂನ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಭಾವಡ್ತಿ ಲೋಕ್ ಭೋವ್ ಅಪುರ್ಬಾಯೆನ್ ಆನಿ ದೆವೊಸ್ಪಣಾನ್ ಸಾಂಬಾಳ್ತಾ. ತಾಂತ್ಲೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಎಕ್ ವೇರ್ಸ್ ಆಸೊ ಆಸಾ. '*ವೊಡ್ತಾಂ ಪಿತ್ಲಾಂನಿ ಸೊದ್ಯಾಂ. ಫುಲಾಂ ಎಕ್ಟಾಂಯ್ ಕರ್ಯಾಂ, ತಾಂಚೊ ಎಕ್ ಮುಕುಟ್ ಗೊಂತ್ಯಾಂ. ಆನಿ ಮಾಯೆಕ್ ದಿವ್ಯಾಂ*' ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ದಾಕ್ಟುಲಿಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಮರ್‍ಯೆ ಮಾಯೆಚ್ಯಾ ಪಾಯಾಂ ಥಳಾ ಫುಲಾಂ ಉಡೊಂವ್ಚೆಂ ರಂಗಾಳ್ ದೃಶ್ಯ್ ದೊಳ್ಯಾಂ ಮುಖಾರ್ ಆಜೂನ್ ಪಾಕ್ಳತಾ.

ಅಸಲಿಂ ಕಂತಾರಾಂ ಚಡಾವತ್ ಜಾವ್ನ್ ಲಾತೀನ್ ಭಾಷೆ ಥಾವ್ನ್ ಆನಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆ ಥಾವ್ನ್ ತರ್ಜುಮೊ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಾಷೆಕ್ ಎಕ್ ವೊವಿ ರುಪಾಚೆಂ ಚೌಕಟ್ಟ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಉದ್ದೇಶ್ಯಾಚಿಂ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಾಡಾವಳ್ ಜಾಲಿ ಮ್ಹಣ್ಯಾಕ್ ಅಡ್ಕಳ್ ನಾ.

ಅಖ್ಯಾ ಕೊಂಕಣ್ ಪಟ್ಟ್ಯಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಗೊಂಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಮಂಗ್ಳುರಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಅಸಲಿಂ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಕಂತರಾಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮರ್ಥಕಾಂನಿಂ ಫುಡುನ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಮುಖಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ ಮಿಸಾಂ ಆಯ್ಲಿಂ ಆನಿ ಆಸೆಂ ದಿಯೆಸೆಜಿಚಿ ಆಡಳ್ತ್ಯಾ ಆನಿ ಮಿಸಾಚಿ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಧಿಕೃತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವಾಡೊಂಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಕಾರಾಣ್ ಜಾಲೆಂ.

೧.೫.೨ 'ವೊವಿ' ರುಪಾಂತ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ರೂಪಾಂತರ್

ಲಗ್ನಾ ವೆಳಾರ್ ವೊವಿಯೊ ಮ್ಹಣ್ಚಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್‌ಯೀ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಪುಣ್ ಚಡುಣೆ ಮಧ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ತಿ ವಿವಿಧ್ ಕಾರಾಣಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಇಲ್ಲಿಶಿ ಮಜ್ಬೂನ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಆತಾಂತಾ ತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಪರ್ತುನ್ ಪಾಲೆಲ್ಯಾ.

ಹ್ಯೊ ಲಗ್ನಾ ಸಂಬಂಧಿತ್ ವೊವ್ಯೊ ಖಂಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ ಸಂಸೊದ್ ಕರೀತ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಥೊಡಿಂ ಪ್ರಮುಖ್ ಲಕ್ಷಣಾಂ ಉಟೊನ್ ದಿಸ್ತಾತ್.

ಪಯ್ಲ್ಯಾನ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಖಂಚೆಯ್ ಶುಭ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾತಾನಾ, ದೆವಾಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಕಾಡ್ತಾತ್. ಮುಳ್ ನಿವಾಸಿ ಲೋಕ್ ತಾಂಚಾ ಖಂಚಾಯ್ ಪರ್ಬೆ ಫೆಸ್ತಾಂ ಸಂದರ್ಭಿಂ ಪಯ್ಲೆಂ ದೆವಾಕ್ 'ಸೊಮೊಸ್' ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಗಾಯನ್ ಕರ್ತಾತ್. ತಶೆಂಚ್ ಹೆರ್ ಜಾತಿ ಕಾತಿಂಚೆ ಆನಿ ವಿವಿಂಗಡ್ ಧರ್ಮಾಚೆಯೀ ದೆವಾಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಪಯ್ಲೊ ಕಾಡ್ತಾತ್. **ಹೆರ್ ಭಾಶೆಂನಿ 'ಬರೊ ದೀಸ್' 'ನಮಸ್ಕಾರ್' 'Good Morning' ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ 'ದೇವ್ ಬರೊ ದೀಸ್ ದೀಂವ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ವಾಯ್ನಾಚೊ ಗ್ಲಾಸ್ ಉಕಲ್ತಾನಾ ಸೈತ್, ಪಿಂಗ್ರಿ'ಬರೆಂ ನಶೀಬ್' (Good Luck) ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಿಕ್ 'ದೇವ್**

ಬರೆಂ ಕರುಂ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ತಶೆಂಚ್ ರಾತಿರ್ ಜೆವ್ಣಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಇಂಗ್ಲಿಷಾಂತ್ 'ಬರಿ ರಾತ್' (Good Night) ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆರ್ 'ದೇವ್ ಬರಿ ರಾತ್ ದೀಂವ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಅಶೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆರ್ ದೋನ್ ಪಯ್ಲೆಂ ದೆವಾಕ್ ಉಗ್ಡಾಸ್ತಾತ್.

ದುಸ್ರ್ಯಾನ್ ಲಗ್ನಾ ಸಂಬಂದಿತ್ ಆನಿ ಇತರ್ ಲಾಯಿಕ್ ಶುಭ್ ಕಾರ್ಯಾಂನಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮೂಳ್ ನಿವಾಸಿ ಲೋಕ್ ಆದಿಂ ಘಾವ್ಚ್ಯೊ 'ವೋವಿ' ಮ್ಹಣ್ತಾಲೊ. ವೊವ್ಯೊ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಕಾರ್ಯಾಕ್ ದೆವಾಕ್ ಆಪಂವ್ಚಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಚಲ್ತಾಲಿ.

ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ (ಅ) ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜೆಚಿ ಎಕ್ ವೋವಿ ಘೆಂವ್ಚಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್

ದಾಂತೆಂ ಮಾಂಡುನ್ ಗೇ ವಾತ್ತ್ಯಾ ಕೆಲೆ ತೀಳೆ
ಮಾನಾಚೆ ಉಬೆ ಗಣೇಶ ದೇವ
ಗಣೇಶ ದೇವ ರೆ ಮಾವ್ರೆಂ ನಾಣಾ ಪಯಸ
ಮಾಂಡೀ ಮೆಂಡುನ ಪೈಸ ಆಮಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಲಾಗಿಂ

ತಾಂಚ್ಯಾ ಶುಭ್ ಕಾರ್ಯಾಕ್ ದೆವಾಚೊ ಸಾಂಗಾತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾಕ್ ತಾಣಿ ಗಣೇಶ್ ದೆವಾಕ್ ಮಾಂಡೀ ಮೆಂಡುನ್ ಬೊಸೊಂಕ್ ಆಪಯ್ಲೆಂ ದಿಸ್ತಾತ್. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಚ್ಯಾ ವಾಸ್ಲಿಕೆ ವರ್ಗಿಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್‌ಪಣ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಶಬ್ದ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೆಂತ್ ಚಿಕ್ತಾಲೆ ಆನಿ ತ್ಯಾ ವರ್ಗಿಂ ತಾಣಿಂ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ವೊವ್ಯಾಂತ್ ಥೊಡಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಜಾಲಿ. ದೇವ್‌ಯೀ ಬದ್ಲೆಲೊ ಪುಣ್ ವೊವ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ರಾವಯ್ಲೆಂ ನಾ -

ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ - (ಆ) ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಚಿ ಲಗ್ನಾ ಸಂಬಂದಿತ್ ವೋವಿ

1. ರುಜಾಯ್ ಮಾಯೆ	*2. ಜೊಸೆಪ್ ಮಾಯೆ*
ಕಿತೆಂ ತುಂ ಪಯ್ಸ್	*ಕಿತೆಂ ತುಕಾ ಯಿವೆಂ*
ಕದೆಲ್ ಘೆವ್ನ್ ಬಸ್	*ಕದೆಲ್ ವಿಲಾಂ ನವೆಂ*
ಹ್ಯಾ ರೊಸಾಲಾಗಿಂ	*ಮಾಯೆ ಸಿಯಾಸಕ್*

ಹ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾ ವೊವ್ಯೆಚೆಂ ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜೆಂತ್ಲ್ಯಾ ವೊವ್ಯಾಂತ್ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ರೂಪ್	**ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ಲ್ಯಾ ವೊವ್ಯಾಂತ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ರೂಪ್**

ವೋಳ್ ಎಕ್

'ಮಾನಾಚೆ ಉಬೆ ಗಣೇಶ ದೇವಾ'	*'ರುಜಾಯ್ ಮಾಯೆ'*

ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ರೂಪ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ವೋವಿ ಮ್ಹಣ್ಚಿ ಪದ್ಧತ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಘಾವ್ನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಮೂಳ್ ನಿವಾಸಿ ಮಧೆಂ ಹಿಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ವಾಸ್ಲಿಕೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಧರ್ಮ್ ಬದ್ಲುನ್, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಮೂಳ್ ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತಕ್ಷಣ್ ಹುಮ್ಕುನ್ ಉಡೊಂವ್ಕ್ ಜಾಲೆಂ ನಾ. ಕಾರಣ್ ಬಿಂಬೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತಕ್ಷಣ್ ಮೊರೊನಾ ಥೊಡೊ ಕಾಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ತಿ ಜಿವಿಚ್ ಉರ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್

ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಮುಖೆಲ್ಯಾನಿ, ದೇವ್ ಬದ್ಲುನ್ ವೊಪಿ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಪರ್ವಣ್ಗಿ ದಿಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ಕಾರಾಣ್ ಜಾತಾ. ನ್ಹಯ್ ತರ್ ಜಾಲೆಂ, ಇತ್ಲ್ಯಾ ಕಠಿಣ್ ರಾಜ್ವೊಟ್ಕೆಚ್ಯಾ ಆಡಳ್ತ್ಯಾ ಮುಧೆಂ ತಾಂಚೆ ಇತ್ಲ್ಯಾಕ್ ದೇವ್ ಬದ್ಲುನ್ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಇತ್ಲೆಂ ಧೈರ್ ತಾಂಕಾಂ ಅಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಪಾತ್ಯೇಂವ್ಕ್ ಕಷ್ಟ್ ಮಾರ್ತಾ.

ವೊಳ್ ದೋನ್

‘ಗಣೇಶ ದೇವಾರೆ ಜಾವ್ನು ನಾಶಾ ಪಯ್ಸ್’ *‘ಕಿತೆಂ ತುಂ ಪಯ್ಸ್’*

ದೆವಾಕ್ ಆಪಯ್ತಾನಾ, ದೇವ್ ಪಯ್ಸ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಎಕ್ ಸಮ್ಜಣಿ ಆಸ್ತಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆನ್ **‘ಖಂಯ್ ತುಂ ಪಯ್ಸ್’** ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಖಂಯ್ಚ್ಯಾಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿ,ಲಾಗಿಂ ಯೆತಾನಾ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಉತ್ರಾಂ ತಿಂ. ದೆವಾಕ್ ಆಪಂವ್ಚೆಂ ವ ಆಪಯ್ಲೆಂ ಆನಿ ತೊ ಲಾಗ್ಗಿಂ ಆಯ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ಚಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ. ದುಸ್ರ್ಯಾ ಸುವಾತೆರ್ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ಜಾತಿಚಾ ಶುಭ್ ಕಾರ್ಯಾಕ್ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಜಾತಿಚೆ ಪುರೋಹಿತ್ ಯೆನಾತ್‌ಲ್ಲೆ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್, ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ಜಾತಿಚಾಂಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತ್ ಜಾಂವ್, ಮಂತ್ರ್ ಜಾಂವ್ ಶಿಕೊಂಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ತ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ತಾಂಚಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಾಚಾ ಮಂತ್ರಾಂ ಬದ್ಲಾಕ್, ವೊಪಿ ರುಪಾರ್ ತಾಂಚಾ ಶುಭ್ ಕಾರ್ಯಾಕ್ ದೆವಾಕ್ ಆಪಂವ್ಚಿ ವಾಟ್ ತಾಣಿ ಸೊದುನ್ ಕಾಡ್ಲಿ, ಆನಿ ದೆವಾಲಾಗಿಂ ಸಂಪರ್ಕ್ ದವರುಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್ತಾಲೆ, ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ವೊಪಿಯೊ ರೂಪಿತ್ ಜಾಲ್ಯೊ ಆಸ್ತಲ್ಯೊ.

ವೊಳ್ ತೀನ್

‘ಮಾಂಡೀ ಮೊಡುನ್ ಬೈಸ’ **‘ಕದೆಲ್ ಘೆವ್ನ್ ಬಸ್’**

ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಹಿಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರ್ಮಾಣೆ ಪಾಯಾಚಿ ದೊಂಪರ್ ದೊಡುನ್ ಧರ್ನಿರ್ ಬಸ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಅಸ್‌ಲ್ಲಿತಿ ಆತಾಂಯೀ ಆಸಾ. ತ್ಯಾಚ್ ಪರ್ಮಾಣೆ ತಿಂ ದೆವಾಕ್‌ಯೀ ತಾಂಚಾ ಕಾರ್ಯಾಲಾಗಿಂ ದೊಂಪ್ರಾಂ ಮೊಡುನ್ ಬಸೊಂಕ್ ಆಪಯ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಪೊರ್ಚುಗೀಸ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ನಂತರ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಿ ರುಖಳಕ್ ಜಾಲಿ,. ಪಿಂಗ್ರಿ ಭಾಷೆಚೆ ಶಬ್ದ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಾಷೆಕ್ ಚಿಡ್ಕೊನ್ ರಾವ್ಲೆ,. ಅಶೆಂ ಧರ್ನಿರ್ ದೊಂಪ್ರಾಂ ದೊಡುನ್ ಬಸ್ಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರ್ಮಾಣೆ ಕದೆಲಾರ್ ಬಸ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆಯ್ಲಿ. ಹಿಂದು ಕೊಂಕ್ಣೆ ಕದೆಲಾಕ್, ಕುರ್ಚಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಚೆ **‘ಕದೆಲ್’** ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ದಸ್ತುರೆ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ದೆವಾಕ್ **‘ಕದೆಲ್ ಘೆವ್ನ್ ಬಸ್’** ಮ್ಹಣ್ ವೊಪಿ ರುಪಾರ್ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆಂ. ಅಶೆಂ ‘ವೊಪಿ’ ಪ್ರಕಾರ್ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಆಸೊನ್ ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಥಾವ್ನ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ವೊಪಿ ಪ್ರಕಾರ್ ಬಂದ್ ಪಡ್ಲೊನಾ ಬಗಾರ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಥಾವ್ನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ರೂಪಾಂತರ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ ವಾಡೊಂಕ್ ಕಾರಾಣ್ ಜಾಲೆಂ ಆನಿ ಪ್ರೇರಣ್‌ಯೀ ಲಾಬ್ಲೆಂ.

೧.೫.೩ 'ವೊವಿ' ರೋಸಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೊ ಪೋಸ್

ಲಗ್ನ ಸಂಬಂಧಿತ್ ರೋಸಾಚೆಂ ಕಾರ್ಯೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಆತಾಂ'ತ್ರಾಂ ವೊವಿಯೊ ಮ್ಹಣೊನ್ ಜಾರೀ ಗದ್ಯ ಥಾಯೆನ್ ಕರ್ತಾತ್. ಆದಿಂಚ್ಯಾ ಹಿ ರಿವಾಜ್ ಆಸ್ಲಿ. ಪುಣ್ ಚಡುಣೆಂ ಮದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಹಿ ರಿವಾಜ್ ಪಯ್ಸಾಂಚ್ಯಾ ಆದ್ವಳೆನ್‌ಗೀ ವ ವೆಳಾಚ್ಯಾ ಅಭಾವಾನ್‌ಗೀ ವ ಜಾಗ್ಯಾಚ್ಯಾ ಅದ್ವಸೇನ್‌ಗೀ ತಿಕ್ಕೆಲೆ ಮಾಜ್ಯೆನ್ ಗೆಲ್ಲಿ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಶಿಕ್ಷಾಚೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಉದೆವ್ನ್ ಬರಾಪ್ ಚಡ್ತಾನಾ, ಥೊಡ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪ್ರಚಾರಾಂನಿ ತೆಂಪ್ರಾಶಿಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಹ್ಯೊ ವೊವಿಯೊ ಬರವ್ನ್ ಕಾಡ್ಲ್ಯೊ ಆನಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ರುಪಾರ್ ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲ್ಯೊ. ಹಾಲಿಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಉದ್ಯೋಗಚೆ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಚಡ್ತಾನ್ ಲೋಕಾಂ ಕಡೆನ್ 'ಗುಲೆ' ಹಾತಾಳೆ. ಪತ್ಯಾನ್ ರೋಸಾಚೆಂ ಕಾರ್ಯೆಂ ರುಚ್ತಾನಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಸಂಘಟಕಾಂನಿ, ರೋಸಾ ವೆಳಾರ್ ಹ್ಯೊ ವೊವಿಯೊ ಕ್ರಮಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಮ್ಹಣೊಂಕ್. ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್ ದಿಲೊ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಿ ರಿವಾಜ್ **ಜಿವಾಳೊಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲೆಂ.**

ಹರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಧರ್ಮಾಂಚ್ಯಾ ಲಗ್ನ ಸಂಬಂಧಿತ್, ಕಾರ್ಯಾಂನಿ, ರೋಸಾಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್, ಹಳದ್ ಪುಸ್ಸೆಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಆಸಾ ಪುಣ್ ಆದಿಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಬರಿಂ ಆತಾಂ ತಾಂಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಕ್ರಮಾಂತ್ ವೊವಿಯೊ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ರಿವಾಜ್ ಉಣೆಂ ಜಾಲ್ಯಾ, ಏಕಾ ಉತ್ರಾನ್ ಸಾಂಗ್ **ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.**

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಲಗ್ನ-ಸಂಬಂಧಿತ್ ರೋಸಾಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂತ್ ವೊವಿಯೆಚಿ ಆತಾಂ ಪಿತಪ್‌ಟ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ಬಾಯ್ಲಾಂ ಸಗ್ಳಿಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಯೆತಾತ್. ಸೊಪ್ಯಾ ವ ಹೊಕ್ಲೆ ಬೊಂಪ್ಲಿ ರಿಂವ್ಡೆಕ್ ಘಾಲ್ತಾತ್ ಆನಿ ಏಕಾ ಪಾಟಾಪಾಟ್ ವೊವಿಯೊ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ವೊವಿಯಾಂಕ್ ವೊವಿಯೆನ್‌ಂಚ್ ಜಾಪ್ ದಿತಾತ್ ಆನಿ ಥಂಯ್ ಜಮ್ಲೆಲಿ ಹರ್ ವೊವಿ ಚಿತ್ ದಿವ್ನ್ ಆಯ್ಕಾತಾತ್. ದಾದೊಸ್ಯಾಯ್ ಬೊಗ್ತಾತ್. ಆನಿ ವೊವಿ ಮ್ಹಣ್ಲ್ಯಾಂಕ್ **ಪ್ರೇರಣ್ ದಿತಾತ್.**

ಹ್ಯಾ ವೊವಿ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ರೀತಿ ರಿವಾಜೆಚ್ಯಾ ವಾಡಾವಾಳಿ ವಿಶಿಂ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮರ್ಥಕ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಘಟಕ್, ಚಡನ್ ಚಡ್ ಉದೆಲೆ. ಬಾಯ್ಲಾಂ ಮಧೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಜಾಗ್ರ್ಯಾಯ್, ಆತುರಾಯ್ ಚಡೊನ್ ಆಯ್ಲಿ. ಆಶೆಂ ಹ್ಯಾ 'ವೊವಿ' ರೋಸಾಂತ್ ಪರೋಕ್ಷ ರಿತಿನ್ ತರಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚೊ ಪೋಸ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಸಂತೋಸ್ ಜಾತಾ, ಆನಂದ್ ಬೊಗ್ತಾ.

೧.೫.೪ 'ವೊವಿ', ಧರ್ಮ್ ಆನಿ ಮನೋರಂಜನ್

ಲಗ್ನ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಆನಿ ಇತರ್ ಶುಭ್ ಕಾರ್ಯಾಕ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯಾ ಮುಂತ್ರಾಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ವೊವಿಯೊ ಮ್ಹಣ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಏದೊಳ್‌ಚ್ ರುಜು ಜಾಲಾಂ. ಮ್ಹಣ್ತಾತ್‌ಚ್, ವೊವಿ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್, ದೇವಾಕ್ ಆಪವ್ಣೆ ಆಸಾ, ಕಾರ್ಯಾಜಾಗಿಂ ದೇವ್ ಕಡೆಲ್ ಘಾಲ್ನ್ ಬಸ್ತಾ, ಕಾರ್ಯಾಕ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ಪಾಂಕಯ್ತಾ 'ಬೆರುಬಲ್ಯಾ ಶ್ವರಾ.

ಕರಾವ್ ಗೀತ್ರನ್. ಜೆಜುನ್ ವಾಪ್ಲಾಂ ಮೇಣ್ ರೊಸಾ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಕ್ ದೆವಾಕ್ ಪಯ್ಲೆ ಮಾನ್ ಮೆಳ್ತಾ - 'ಕಾನಿಂ ತಾಳ್ಸೆ ತೇಲ್ ಘಾಲ್ತ್, ಬಸಯಾ ಬಾಂಕಾಂ ಪಯ್ಲೆ ಮಾನ್ ತುಕಾ, ಸರ್ಗಿಂಚಾ ದೆವಾ ಬಾಪಾ' ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಕ್ ದೆವಾಚಿ ಕುರ್ಪಾ ಲಾಭ್ತಾ - 'ಕೊಸೆಸ್ ಮಾಂಯ್ ಸಬ್ರು, ರುಜಾಯ್ ಮಾಂಯ್ ಘರ್ರಿ, ತಿಸ್ಕೆ ಕುರ್ಪಾ ದಿಂವ್ಚಿ ಅಮ್ಕಾಂ ಹೊಕ್ಲೆಕ್/ ವ್ಹೊರೆತಾಕ್' ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಕ್ ದೇವ್ ಬೆಸಾಂವ್ ದಿತಾ - 'ರೋಸ್ ಕಾಡ್ಚ್ಯಾ ಯೆಜ್ಮಾನಿನ್ ಮನಿಂ ವರ್ಸಾಂ ತೆಸಾಂವ್ ದಿ ಮಾಯೆ ಬೆಸಾಂವ್. ಸಾಯ್ಬಿಣಿ ಕೊಸೆಸಾಂವ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ ಹ್ಯಾ ವ್ಹೊವಿಯಾಚ್ಯಾ ವ್ಹೊರೆಸಾಂವಾಂತ್, ದೆವಾಕ್ ಆಪಂವ್ಕ್, ಉಜ್ವಾಡ್ ಪಾಂಕೊಂವ್ಕ್, ಬೆಸಾಂವ್ ದೀಂವ್ಕ್, ದೆವಾಚಿ ಕುರ್ಪಾ ಮಾಗೊಂಕ್ ಬಾಯ್ಲಾಂ ವ್ಹೊವಿಯೊ ಮ್ಹಣ್ತಾಂತ್, ದೆವಾಲಾಗಿಂ ಮಾಗ್ತಾತ್, ಪ್ರಾರ್ಥನ್ ಕರ್ತಾತ್ ಆನಿ ವಿನಂತಿ ಕರ್ತಾತ್. ಹೆಂಚ್ ಎಕ್ ಸಾಹಿತಿಕ್ ಆನಿ ಕಾವ್ಯಾಳ್ ಮಾಗ್ಣಿಂ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ ಕಾರ್ಯಾ ಫುಡೆಂ ಮಾಗ್ಣಿಂ ಜಾಲೆಂ. ತರ್‌ಯೀ ಅಜ್‌ಕಾಲ್ ರೊಸಾಚೊ ಸಂಭ್ರಮ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಫುಡೆಂ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮಾಜೆಚೆ ಮುಖೆಲಿ ರೊಸಾಚಾ ಮಾಟ್ವಾಕ್ ಯೇವ್ನ್ ಆಯ್ತೆಂ, ಸಿದ್ದ್ ಆಸ್ತೆಂ ಮಾಗ್ಣೆ ಶಿಕಯ್ತಾತ್. ಹಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಕರುಂಕ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ ಆತಾಂಚಾ ಕಾಳಾರ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಚಿಂತ್ಪಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ವ್ಹೊವಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಫಕತ್ ಎಕ್ ಮನೋರಂಜನ್ ಆನಿ ಗಮ್ಮತಾಯೆಚೆಂ ಪ್ರಸಂಗ್ ಜಾಲಾಂ. ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಮಂತ್ರಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ವ್ಹೊವಿಯೊ ರಚಿತ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ., ಕಾರಾಣ್, ಆತಾಂಚಾ ಜನಾಂಗಾಕ್ ಕಳಿತ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ತಾಂತುನ್ ಮಾಗ್ಣೆ ಆಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂಯೀ ಸಮ್ಜಾಣಿ ನಾ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ತ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಘುರ್ಬಿಂ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಆಯ್ತೆಂ ಆಸ್ತೆ ಮಾಗ್ಣಿಂ ಶಿಕಯ್ತಾತ್. ವ್ಹೊವಿ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಮಾಗ್ಣಿಂ ಆಸಾ. ವ್ಹೊಕ್ಲೆ ನೊವ್ರ್ಯಾಂಕ್ ಬೂದ್‌ಬಾಳ್ ಆಸಾ, ಆನಿ ಮನೋರಂಜನೀಯ್ ಆಸಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ತ್ಯೊ ವ್ಹೊವಿಯೊ ಭಕ್ತಿನ್ ಆನಿ ಗೌರವಾನ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಮಾಗ್ಣಿಂ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ, ಪುನಾರಾ ವರ್ತನ್ (repeat) ಜಾತಾ ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ವ್ಹೊವ್ಯೆಂತ್ ಮಾಗ್ಣೆ ಆಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪರಿಜ್ಞಾನ್ ಸರ್ವ್ ಕಾರ್ಯಾಚಾ ವ್ಹೊವ್ಯಾಂಕ್ ವ್ಹೊವಿ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ಕಳೆಯ್ಲ್ಯಾರ್, ತಿಂ ಮಾನಾಸಿಕ್ ಥರಾನ್ ವ್ಹೊವಿ ಮಾಗ್ಣ್ಯಾಚಾ ಸ್ಥಿತೆಕ್ ತಯಾರ್ ಜಾತಾತ್ ಆನಿ ಭಕ್ತಿನ್ ಆನಿ ಗೌರವಾನ್ ವ್ಹೊವಿಯೊ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಆಯ್ತಿಂ ಜಾತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಫುಡೆಂ ಕಾರ್ಯಾ ನಿರ್ವಾಹಕಾಂನಿ ಹಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ವ್ಹೊವ್ಯಾಂಕ್ ಪಯ್ಲಿಚ್ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಬರೆಂ.

೧.೬ ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಚಿ ಗಾನಾಂ - ಮ್ಹೊಳಿ, ಶೆಳಿಯೊ ಆನಿ ತಾಂಬಿಯೊ

ಅಮ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣ್ ಪಟ್ಟೆಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಚಾ ರತ್ನಾಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೇರಳಾಚಾ ಎರ್ನಾಕುಳಾಮ್ ಕೊಚ್ಚಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಪೆಲೂನ್ ಆಸಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ತಾಂಚೆ ಮೂಳ್ ನಿವಾಸಿ ಮಾಲ್ಬಡೆ ಗೊಂಯ್ ಪ್ರದೇಶಾ ಥಾವ್ನ್ ನಿವಾಸಾಂತರ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ರುಜ್ವಾತಿ ಜಾವ್ನ್ ತಾಂಣಿ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ಗಿತಾಂ ವ ಗಾನಾಂ ಎಕಾಚ್ ಮುಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲಿಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾತ್. ವೆಳಾ ಕಾಳಾಚ್ಯಾ ಅಪ್ಸೆನ್ ಆನಿ ದೇಶ್ ಪ್ರದೇಶಾಚಾ ಅಂತರಾನ್ ಥೊಡಿಂ ಬದ್ಲಲ್ಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತಾಚೆಂ ಮೂಳ್ ರೂಪ್ ತಶೆಂಚ್ ಉರ್ಲಾಂ.

೧.೬.೧ ಕುರು ಕುರು ಕಾನಾ

ದೃಷ್ಟಾಂತ್:-

ಗೊಯಾಂತ್

ಹಿಂದು ಸಮಾಜ್	ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜ್
ಕುರು ಕುರು ಕಾನಾ	*ಕುರು ಕುರು ಕಾನಾಂ*
ಮ್ಹಾಶೀ ಗೆಲ್ಯಾ ರಾನಾ	*ಮ್ಹಾಶಿ ಗೆಲ್ಯಾ ರಾನಾಂ*
ಆಮಾಡ ಗವಳ್ಯಾ ಮಾಮಾ	*ಮ್ಹಾಶಿನ್ ಖಾಲಿ ಪಾನಾಂ*
ಗೋವರ್ಧನಾ	*ಬಾರಾಬಿಂ*

ಕುರು ಕುರು ಕಾನಾ ಗೊಯಾಂತ್ ಹಿಂದು ಸಾಮಾಜೆ ಥಾವ್ನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಕ್ ಉತರ್ಲಾನಾ. ದೇವ್ ಉತರ್ಲ್ಯಾ ಪ್ಣುಣ್ 'ಮ್ಹಾಶಿ ಗೆಲ್ಯಾ ರಾನಾ' ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಪ್ರೊಕಿಂತ್ ಮ್ಹಾಶಿ ತಶೆಂಚ್ ಉರ್ಲ್ಯಾ. ಹಾಂತುನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ (culture) ತಕ್ಷಣ್ ಮೊರಾನಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಂಕೇತ್ ವಾಕಯ್ತಾ.

೧.೬.೨. ಮ್ಹಾಶಿ ಬದ್ಲಾಕ್ ಶೆಳಿಯೊ

ದೃಷ್ಟಾಂತ್:-

ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್

ಹಿಂದು ಸಮಾಜ್ (ಜಿಎಸ್‌ಬಿ)		ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜ್
ಕರು ಕುರೆ ಕಾನಾ	*ಮೂಳ್ ಗಾನ್ - ಸಾಂಬಾರ್ಡೊ*	*ಕುರ್ ಕುರ್ ಕಾನಾ*
ಮಹೆಶ್ಯಾ ಗೆಲ್ಯಾ ರಾನಾ		*ಮ್ಹಾಶಿ ಗೆಲ್ಯಾ ರಾನಾ*
ಆಂಬುಣ ಹಾಡರೇ ಮಾಮಾ		*ಬಾಳಾಚಿ ನಂದನಾ*
ಗೋವರ್ಧನಾ		*ಆಪಯ್ಲ್ ಹಾಣ್ಗಾ ಮಾಮಾ*

ಪರಿಷ್ಕೃತ್

ಕುರು ಕುರು ಕಾನಾ

ಶೆಳಿಯೊ ಗೆಲ್ಯೊ ರಾನಾ

ಮರ್ರೆಬ್ಯಾ ನಂದಾನಾ

ಬಾಳಾ ತುಕಾ ಖೆಳೊಯಾಂ

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ದೇಶಾಂತರಚ್ಯಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ ಯೇವ್ನ್ ಘುಗ್ಯಾಂಚಿಂ ಗಾನಾಂ ಗಾಯ್ತಾನಾ ,ಹಿಂದು ಸಮಾಜೆಂತ್ ತಾಂಚೊ ದೇವ್ ತಸೊಚ್ಚ್ ಉರ್ಲೊ. ಪುಣ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಗೊಂಯ್ಚೆಬರಿ ದೇವ್ ಉತರ್ಲೊ ಪುಣ್ ಮ್ಹಾಶಿ ತಶೆಂಚ್ಚ್ ಉರ್ಲ್ಯಾ. ಹೆಂ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚೆಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ಲೆಂ ಮೂಳ್ ರೂಪ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಗಾನಾಂತ್ ಥೊಡಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಜಾಲಿ. ಕಾರಾಣ್ 'ಶೆಂಭೊರ್ ಕಂತಿಗೊ' ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ 'ಜೆಜು ಬಾಳ್ಯಾಕ್ ಖೆಳೊಯಾಂ' ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಏಕ್ ಕಂತಿಗ್ ಆಸಾ.

ಹ್ಯಾ ಕಂತಿಗೆಚ್ಯಾ ಪುಸ್ತ್ಯಾ ಚರಣಾಂತ್ '*ಕುರು ಕುರು ಕಾನಾ', ಶೆಳಿಯೊ ಗೆಲ್ಯೊ ರಾನಾ, ಮರ್ಯೆಚಾ ಪಂವನಾ ಬಾಳಾ ತುಕಾ ಖೆಳೊಯಾಂ* ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಕಂತಿಗೆಂತ್ - ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚ್ಯಾ ಮೂಳ್ ಗಾನಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಮ್ಹಶಿ ನಿಕ್ಳಾವ್ನ್ ಶೆಳಿಯೊ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾತ್. ಹ್ಯಾಚ್ ಪರ್ಮಾಣೆ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಫೊಪ್ರಾಂನಿ ಲೋಕ್‌ಪೆದ್ ಗಾನಾಂ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರ್ನ್ ಪ್ರಕಟಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಹ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕಂತಾರಾಂಚೆಂಚ್ ರೂಪ್ (Version) - *ಕುರು ಕರು ಕಾನಾ, ಶೆಳಿಯೊ ಗೆಲ್ಯೊ ರಾನಾ, ಮರಿಯೆಚಾ ನಂವನಾ, ಬಾಳ್ ನಿದ್ರಾ ಕರಿ* - ಮ್ಹಣ್ ಆಸಾ.

ಮನ್ಶಾತಿಂಚಿ ಸಾರ್ಕಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಚಾ ಕೃಷಿಕ್ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂನಿ ಹ್ಯಾ '**ಕುರು ಕುರು ಕಾನಾ**' ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಗಾನಾಂತ್ '*ಮ್ಹಶೀ ಗೆಲ್ಯೊ ರಾನಾ*' ಮ್ಹಣ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಬರಯಿಲ್ಲೆಂ. **ಕೂರ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ದೊಂಗೊರ್** ಆನಿ **ಕಾನಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕೊನ್ಸೊ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ದೊಂಗ್ರಾಚಾ ಕೊನ್ಶ್ಯಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ರಾನಾಕ್ ಮ್ಹಶಿ ಗೆಲ್ಲ್ಯೊ.** ಹ್ಯಾ ಮನ್ಶಾತಿ ಪಯ್ಕಿ ಮ್ಹೊಸ್ (She - Buffello) ಆನಿ ರೆಡೊ (He -Buffello) ಎಕ್ ಜಾತ್ ಆನಿ ಗಾಯ್ (cow) ಆನಿ ಪಾಡೊ (Bull) ಅನ್ಯೇಕ್ ಜಾತ್. ಶಿಂಗಾ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಜೂಣ್ ಪಾಡ್ಯಾಕ್ ಭಯ್ಲ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹಿಂ ಜೊಯ್ಲಾಂ ಗಾಡಿಯೆಕ್ ಬಾಂದ್ಲ್ಯಾರ್ ಜೊಯ್ಲಾಚಿ ಗಾಡಿ ಜಾತಾ. ಹೊ ಜೊಯ್ಲ್ ಶಬ್ದ್ ಕೊಂಕಣಿ ಆನಿ ತೀನ್ ಜೆಳಿಂ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಶೆತಾಕ್‌ಯೀ (ಗಾದ್ಯಾಕ್) ಜೊಯ್ಲ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಕಾರಣ್ 'ಗದ್ದೆ' ಆನಿ 'ಬಯಲು' ಶಬ್ದ್, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹೊ ಶಬ್ದಾಂಚೊ ಗೊಂದೊಳ್ ಜಾಲಾ.

ಹ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ಪೆದ್ ಗಾನಾಂತ್ ತರ್ಕ್ ಕರ್ಚೊ ವಿಶಯ್ '**ಮ್ಹಶಿ ಗೆಲ್ಯೊ ರಾನಾ**' ಹೊ ವಿಷಯ್ ಸಾರ್ಕೊ. ಕಾರಣ್ ಚರ್ಲೆಲ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹೊಶಿಕ್ ರಾನಾಕ್‌ಚ್ ಆಂಬೊಡಿಜೆ ಪಡ್ತಾ. ಥಂಯ್ ತಾಕಾ ರಾನ್ ರೆಡೊ (ಖಾಟಿ) ಜೊಡಿಯೆಕ್ ಮೆಳ್ತಾ ಆನಿ ತಾಚೊ ಉಚಾಂಬೊಳ್ ಸ್ವಭಾವ್ ರಾಂತ್ ಜಾತಾ. ಜೆತ್ಲೆಹೆಮಾಂತ್ ಜೆಜು ಜಲ್ಮಾತಾನಾ, ದೇವ್‌ದೂತಾಂನಿ ತ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಮೈದಾನಾಂನಿ ಶೆಳಿಯೆಂಕ್ ಚರೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಗೊವ್ಳ್ಯಾಂನಿ ಶುಭ್ ಸಂದೇಶ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತೆ ಘಾಳಿಯಾಂನಿ ಗುಟ್ಲಾವ್ನ್ ಖಾಪ್ಲೆಂತ್ ನಿದಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಜೆಜುಕ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಗೆಲೆ. ಹ್ಯಾ ಧರ್ಮಾಚಾ ಸತಾ ಪರ್ಮಾಣೆ '*ಜೆಜು ಬಾಳ್ಕಾಕ್ ಖೆಳೊಯಾಂ*' ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಗಾನಾಂತ್, ತವೊಳ್ ಶೆಳಿಯೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಮ್ಹೊಶಿಕ್ ನಿಕ್ಳಾವ್ನ್ ಶೆಳಿಯಾಂಕ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ಹಿ ಪ್ರೋಳ್ ಸಾರ್ಕಿ ಬಸಾನಾ ಕಾರಣ್ ಶೆಳಿಯಾಂಕ್ ಕೊಣೀ ರಾನಾಕ್ ಆಂಬೊಡಿನಾಂತ್, ಆನಿ ರಾನಾಕ್ ಆಂಬೊಡ್ಲ್ಯಾರ್, ವಾಗ್, ವಾಗಟ್, ಶಿಂಪ್, ಆಸ್ವೆಲ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ರೂರ್ ಮನ್ಶಾತಿ ಶೆಳಿಯಾಂಕ್ ಭಖಾಂವ್ಕ್ ಆಸಾತ್. ಶೆಳಿಯಾಂಕ್ ವಿಶಾಲ್ ಮೈದಾನಾಂನಿ ಚರಂವ್ಚೆಂ ಆನಿ ಚರಯ್ತಾನಾ ಗೊವ್ಳಿ, ತಾಂಚಿ ರಾಕ್ವೊಣ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹಾಚಿ ಸಾರ್ಕಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನಿ ಹ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಗಾನಾಂತ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ಬಾಳ್ಕ್ಯಾಂಕ್ ನಿದಯ್ತಾನಾ ಆಜೂನ್‌ಯೀ ಶೆಳಿಯೊ ಗೆಲ್ಯೊ ರಾನಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಲೋಕ್‌ಪೆದ್ ಗಾನಾ ಘಡ್ಲೆಲ್ಯಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂನಿ ಸಾರ್ಕಿ ಸಮ್ಜಣಿ ಆನಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಆಸೊನ್ ಘಡ್‌ಲ್ಲಿಂ ಗೀತಾಂ ಗಾನಾಂಚೆ ತೆಂ ಆದ್ಲೆಂ ರೂಪ್ ಬದ್ಲುಂಕ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ ತಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಬದ್ಲತಾ ಆನಿ ಸೊಭಾಯ್ ಕೊಸಾಳ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಕ್ ರುಜ್ವಾತ್ ಜಾವ್ನ್ ಹಿಂ ಗಾನಾ ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ ಘೆವ್ಯೆತ್.

೧.೬.೬ ತಾಂಬಿಯೊ ಆನಿ ಚೆಂಬು

ದೃಷ್ಟಾಂತ್ (ಕೊಂಕಣ್ ಪಟ್ಟೆಂತ್)

ಗೋಯಾಂತ್

ಆಸ್ಕಿನ್ ಬಾಸ್ಕಿನ್
ಉದಾಕ್ ತಾಪಯ್ ಗೊ
ಪ್ವಿತ್ಯಾ ಬಾಪ ಮಾಮಾ ಯೆಯ್ತ್ಯಾರ್
ತಾಂಬಿಯೊ ಲಿಪಯ್ ಗೊ

ಪಿಟ್ಳ್ ಪಿಗ್ಳ್ಯಾ ಗಾಣಾಂ	ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್
ಹಾಸ್ಕಿನಾಗೋ ಉಸ್ಕಿನಾ	*ಆಸ್ಕಿನಾಂಗೊ ಪಾಸ್ಕಿನಾ*
ಉದಾಕ್ ತಾಪಯ್ ಗೋ	*ಉದಾಕ್ ತಾಪಯ್ ಗೋ*
ಹೊಡ್ತ್ಯಾ ಬಾಪಾಯ್ಚೊ ಜಾಂವಯ್ ಯೇತಾ	*ಬಾಳ್ ಆತಾಂ ವ್ಹಡ್ ಯೆತಾ*
ಚೆಂಬು ಲಿಪಯ್ ಗೋ	*ಚೆಂಬು ಲಿಪಯ್ ಗೊ*

ಗೋಯಾಂತ್ 'ಆಸ್ಕಿನ್ ಬಾಸ್ಕಿನ್' ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾ ಮುಖಾಂ 'ಆಸ್ಕಿನಾಂಗೊ ಪಾಸ್ಕಿನಾ' ಜಾಲೆಂ. ಗೋಯಾಂತ್ ಸ್ತ್ರೀ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ 'ಮಾಣಾ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್. ಆಸ್ಕಿನಾಕ್ 'ಗೊ' ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಲಾಗೊಂವ್ಕ್ ನಾ ಪುಣ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಚೆಡ್ವಾಂಕ್ 'ಗೊ' ಮ್ಹಣೊನ್ ಆಪಯ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಆಸ್ಕಿನಾಕ್ 'ಗೊ' ಪ್ರತ್ಯಯ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ ಆನಿ ಗೋಯಾಂತ್ಲೆಂ 'ಬಾಸ್ಕಿನ್' ಕಾಲ್ ಕ್ರಮೇಣ್ ತೊಂಡ್ವಾಳಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಉತರ್ತನಾ 'ಪಾಸ್ಕಿನ್' ಜಾಲೆಂ. ಗೋಯಾಂತ್ಲೆಂ 'ಪ್ವಿತ್ಯಾ ಬಾಪ ಮಾಮಾ ಯೆಯ್ತ್ಯಾರ್' ಪಿಟ್ಳ್ ಪಿಗ್ಳ್ಯಾ ಗೀತಾಂತ್ 'ಹೊಡ್ತ್ಯಾ ಬಾಪಾಯ್ಚೊ ಜಾಂವಯ್ ಯೇತಾ' ಮ್ಹಣ್ ಪ್ರೋಳ್ ಬದ್ಲೆಂ. 'ಪ್ವಿತ್ಯಾ ಬಾಪಚೊ ಮಾಮ್' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ವಾಕ್ಯ್ ಸಹಜ್ ರಿತಿನ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಬಸ್ತಾ ಕಾರಣ್ ಮಾಂಯ್ಚ್ಯಾ ಬಾವಾಕ್ ಪ್ರಾಯ್ ಜಾವ್ನ್ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ಬಾಪ್ ಆಸ್ತೆಂ ಸಹಜ್ ಪುಣ್ 'ಹೊಡ್ತ್ಯಾ ಬಾಪಾಯ್ಚೊ ಜಾಂವಯ್ ಯೇತಾ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ವಾಕ್ಯ್ ಸಹಜ್ ರಿತಿನ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಬಸಾನಾ, ಕಾರಣ್ ಜಾಂವ್ಯಾಕ್ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ಬಾಪ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಥರಾನ್ ಆಸಾನಾ, ಕಾಂಯ್ ಅಪ್ರೂಪ್ ಏಕ್ಯಾ ದೊಗಾಂಕ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್. ತೆಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಸಾರ್ಗ್ಲಿ ಜಾಯ್ತ್. ಹಾಂಗಾ ಜಾತಾ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಗೋಯಾಂತ್ ಪಿಟ್ಳ್ ಲೋಕಾಂನಿ ಆಯ್ಕಲ್ಲೆಂ ತೆಂ ಗೀತ್ ಗೊಂಯ್ ಥಾವ್ನ್ ದೇಶಾಂತರ್ ಜಾತಾನಾ ವೆಲ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ಬಾಪಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಪುತಾಕ್ ತೊಂಡ್ವಾಳಿಂ ಉತರ್ತಾನಾ ಮೂಳ್ ವಾಕ್ಯ್ ಸುವಾಸ್ ಬದ್ಲೊನ್ 'ಮಾಮ್' ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಕಡೆನ್ 'ಜಾಂವಯ್' ಆಯ್ಲೊ. ಹಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಜಾತಾನಾ ತಾಣೆ ತಾಚಾ ಅರ್ಥಾಕ್ ಚಡ್ ಮಹತ್ವ್ ದಿಂವ್ಕ್ ನಾ. ಕಾರಣ್ ಲೋಕ್ ವೇದಾಚಾ ಉತ್ರಾಂಚೊ ಅರ್ಥ್ ಕೊಣೆ ಪಾರ್ಖುಂಕ್ ವ್ಹೆಚಾನಾ ತೆಂ ಆಸಾ ತಶೆಂ ತೊಂಡ್ಪಾಟ್ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ಸುರ್ವಾಂಚಿ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಸವಯ್. ಅಸಲಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಚಡಾವತ್ ಹರ್ಯೇಕಾ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಗೀತಾಂನಿ ಘಡ್ತಾ. ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ಗಾಣ್ಯಾಂತ್ ಏಕ್ ಏಕತ್ಯಾಚಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಆಸಾ, ಆನಿ ತಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ 'ತಾಂಬಿಯೊ' ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಕಡೆನ್ 'ಚೆಂಬು' ಮ್ಹಳೆಂ ಸಬ್ದ್. ತಾಂಬಿಯೊ, ಸಬ್ದ್, ತಾಂಬೆ, ತಾಂಬ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಅಪ್ರುಟ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಬ್ದ್

ಘಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಗೋಂಯ್ ಸಾಂಡುನ್, ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ ಯೆತಾನಾ ಥಂಯ್‌ಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಾಸ್ ಹಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತಾಣಿಂ ಸವ್ಯಾಸ್ ವಸ್ತಿ ಕೆಲ್ಯಾ ವಠಾರಾಚಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಭಾಸ್ ಶಿಕಾಚೆ ಪಡ್ಲಿ. ತಶೆಂ ಶಿಕ್ತಾನಾ ಭಾಸೊ ಭರ್ಸಾತಾತ್ ಆನಿ ಶಬ್ದ್ಯಿೀ ಆದ್ಲಿ ಬದ್ಲಿ ಜಾತಾತ್. 'ಚೆಂಬು' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಸಬ್ದ್ ತುಳು ಭಾಸೆಚೊ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ತುಳು ಉಲಯ್ತಾನಾ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಭಾಷೆಚಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಾ ಸಬ್ದಾಚಾ ಉಗ್ಡಾಸಾಚ್ಯಾ ಅಭಾವಾನ್ 'ತಾಂಬಿಯೊ ಲಿಪಯ್‌ಗೊ' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಮೂಳ್ ವಾಕ್ಯ್ ಬದ್ಲೊನ್, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಭಾಷೆಚಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ 'ಚೆಂಬು ಲಿಪಯ್ ಗೊ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ವಾಕ್ಯ್ ಆಯ್ಲೆಂ. ಹಿ ಬದ್ಲಾವಣೆಚಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಹಜ್. ಕಾರಾಣ್ ಆತಾಂಚಿ ಭುರ್ಗಿಂ ಇಸ್ಕೊಲಾಂತ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ತಾತ್ ಆನಿ ಘರಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲಯ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ದೋನಿ ಭಾಸೊ ಉಲಂವ್ಚ್ಯಾ ವಠಾರಾಂತ್, ಖಂಯ್ಚಿಯ್ ಬಾಸ್ ಅಪುಟ್ ಉಲಂವ್ಕ್ ಕೊಣಾಯ್ಕಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಕಷ್ಟ್ ಮಾತ್ರ್ ಆನಿ ಭಾಷೆಚೊ ಶಬ್ದ್ ಭರ್ಸುನ್ ಉಲೊಂವ್ಚಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಹಜ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ.

೧.೬.೪ ಸುವರ್ಣಾಚೊ ದೊರಿಯೊ

ದೃಷ್ಟಾಂತ್

ಕೇರಳಾಂತ್

ಚಂದನಾಚೆ ರುಕಾ
ಸುವರ್ಣಾಚ್ಯೊ ದೋರಿಯೋ
ಜೂಂ ಕಾಡತಾಯ ರಾಣೀಯೊ
ಆಮಚೆ ಪುತಾ ಮಾವಸೀಯೊ

ಮುಂಗ್ಯುರಾಂತ್

ಚಂದನಾಚ್ಯಾ ಪಾಳ್‌ಣ್ಯಾ
ಆಣ್ಣಾಂಚ್ಯೊ ದೊರಿಯೊ
ತುಜ್ಯಾ ಚಂದ್ರಾ ರುಪಾಕ್
ಬಾಳಾ ಜಯೊ ಜಯೊ

ಚಂದನಾಚ್ಯಾ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾ
ರುಪಿಯಾಚಿ ದೊರಿ
ಜೊಂಪೊಯ್ತಾ ಸರ್ಗಿಂಚಿ
ಆಂಕ್ವಾರ್ ಮರಿ

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮಾಜೆಚೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ಗಿರೆಸ್ತ್, ಆಸ್ತ್‌ಬದಿಕ್ ದರಬಸ್ತ್, ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಆನಿ ದುಬ್ಳೊ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್‌ಯೀ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ, ಪುಣ್ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚಿಂ ಗೀತಾಂ - ಗಾನಾಂ ರಚ್ಲುಕ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ಜೆರಾಲ್ ಫರಾನ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಹಾಂಗಾ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಆನಿ ದುಬ್ಳೊ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಸವಾಲ್ ನಾ. ದುಸ್ರ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಚಡಾವತ್ ವ್ಹಡ್ವಿಕಾಯೆನ್ ಜಿಯೆತಾ, ವ್ಹಡ್ವಿಕಾಯ್ ಉಲಯ್ತಾ, ಸೊಪ್ಣ್ಯಾರ್, ಲ್ಯಾಸ್‌ಪಣ್, ಉಣೆಂಪಣ್ ದಾಕಯ್ನಾ. ಹಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಚಿ ಸವಯ್.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಚಿ ಜಿಣಿ ಆನಿ ಕಾಣಿ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚ್ಯಾ ವ್ಹೊವ್ಯೆ ಆನಿ ವೇರ್ಸಾಂನಿ ಪಾರ್ಕುಂವ್ಯೆತ್. ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಕ್ ಚಂದನಾಚ್ಯೊ (Sandalwood) ರೂಕಾಚಿಂ ಪಳಿಂ, ಸುವರ್ಣಾಚೊ

(ಭಾಂಗಾರಾಚೊ) ದೊರಿಯೊ, ವ ರುಪಿಯಾಚೊ ದೊರಿಯೊ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಘರ್ಚ್ಯಾ ರಾಚಿ. ಅಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಆನಿ ಪಳ್ಯಾರಾಯ್ಯಾ ಸ್ವಪ್ನಾಂತಿರ್ ಹೊಂದೊಣ್ ಬಿಟಾಂ. ತಾಂಬ್ಯಾಚಿಂ, ಪಿತುಳೆಚಿಂ, ರುಪ್ಯಾಚಿಂ ಆನಿ ಭಾಂಗಾರಾಚಿಯೀ ಪಾಳ್ಣಿಂ ಆಸ್ತಾಲಿಂ. ಏಕ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಗಾಣ್ ಅಶೆಂ ಆಸಾ. "ಸುಮ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂ, *ರುಪಿಯಾಚೊ ದೊರಿಯೊ, ಬೊಪ್ಪ ವಗ ಮರಿಯ, ಬಾಳಾಕ್ ಝೊಂಪೊಯ್ ಕಾಡ್ತಿತ್."*

ಹ್ಯಾಚ್ ಪರ್ಮಾಣೆ, ಬಾಯ್ಯಾಂಕ್ ಬಾಂಗಾರಾಚೆ ನಗ್, ಮೆಸ್ತ್ರಾಚಿಂ ಫಿಕಾಂ - ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ ಪ್ರೊಪ್ರೆ "*ಸೊನಾರಾನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಭಾಂಗಾರ್, ದವರ್‍ಲ್ಯಾಂ ತಾಟಾಂತ್, ಸಾದೊ ಭರ್‍ಲಾಸಾ ಯೆಜ್ಯಾನ್, ಸೊಂಪ್ಪ ಮಾಟ್ಯಾಂತ್*"; ರಸ್ತ್ಯಾಚಿಂ ಸಾಡೆಂ - "*ರಸ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸಾವ್ಕಾರ್, ಭಾಂಗಾರಾಚೊ ಪಾಲಿಂವ್, ಸಗ್ಳೊ ಪಾದೊ ಗಾಜಂವ್, ಮೊಕ್ಳೆ ಪ್ಪ ಪ್ರಿರ್*"; ಭಾಂಗಾರಾಚಿಂ ತಾಂಬ್ರೆಂ - "*ಭಾಂಗಾರಾಚ್ಯಾ ತಾಂಬ್ರೆರಾಕ್, ರುಪಿಯಾಚಿ ಕಣ್, ತಾಂತುಂ ಆಸಾ ಧನ್ ಮೊಕ್ಳೆ ಆಯಾಪಣ್; ಬಾಂಗಾರ್ ತುಕುನ್ ಪಿಲಾಂ ಯೆಜ್ಯಾಸಿನ್, ಕಂಪಾ ವಜ್ರಾಚಿಂ ಮುದ್ಯಾಂ, ಆಸ್ಲ್ಲಿಂ ಮುದ್ಯಾಂ ಹ್ಯಾ ಯಿ ವ್ಹಾಜಾಂ ವಯ್ರ್;*" ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಂಚ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ಕಾಸ್ಯಾಚಿಂ (Bronze) ಪಾಟ್ಲ್ಯಾಂ, ರುಪ್ಯಾಚಿಂ (Silver) ಪಾದ್ರ್ಯಾಂ ಆನಿ ಪಿತುಳ್ಚಿಂ (Brass) ಗಿಂಡ್ಯಾಂ ಆಸ್ತಾಲಿಂ - "*ಅಷ್ಟ್ರಸಾಚಿ ಪಾಟ್ಲಿ, ಕಾಸ್ಗಾರಾನ್ ಘಟ್ಲಿ, ರುಪಾಯ್ ಮಾಂಯ್ ಘಟ್ಲಿ ಹ್ಯಾ ದೊಸಾಂತಾಗಿಂ, ಅಷ್ಟ್ರಸಾಚಿ ಬೊಕ್ಯಾಂತ್, ಮೊತಿಯಾಂಚೊ ಘೊಸ್, ಮೊಗಾಚೊ ದೋಸ್ ಮೊರತಾ, ಬಾಪಾಯಿಚೊ*". ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಂಚ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ತಾಂಬೆ ತಾಂಬ್ಯಾಕ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಸ್ವಭಾವಿಕ್ '*ತಾಂಬ್ಯಾಚಿ ಘಾಗರ್, ಉಜಾರ್ ತಾಪಯ್ತಾಂ, ನ್ಹಾಂವ್ಕ್ ಆಪಯ್ತಾಂ, ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮೊಕ್ಳಕ್*'ಹೊರೆತಾತ್: ಅಸೆಂ ಆಸ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ಲೋಕಾಂ ಕಡೆನ್ ವಜ್ರ್, ಬಾಂಗಾರ್, ರುಪೆಂ, ಕಾಸೆಂ, ಪಿತುಳ್ ಆನಿ ತಾಂಬೆಂ, ತಾಂಬ್ಯಾಕ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಚಮುಗೆ ಸ್ವಭಾವಿಕ್ ಜಾಮ್ಸ್‌ಲ್ಯಾನ್, ಲ್ಯಾನ್‌ಪಣ್ ಆನಿ ಉಣೆಂಪಣ್ ಅಸ್ಚ್ಯಾಬಾಯಿಕ್. ಥೊಡ್ಯಾಂನಿ ಘುಗ್ರ್ಯಾಂಚಿಂ ಗಾಣಾಂ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರ್‍ತಾನಾ, ಥೊಡ್ಯಾ ಗಾಣಾಂನಿ '*ಚಂದನಾಚ್ಯಾ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಕ್, ಆಸ್ಕಾಂಚೊ ದೊರಿಯೊ*' (ದೃಷ್ಟಾಂತ್ ತೀನ್) ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಗಾಣಾಂಚಿ ಏಕ್ ಪ್ರೋಳ್ ಪಾಯಿಲ್ ಕೆಲ್ಯಾ. ಆಸ್ಕಾಂಚೊ ದೊರಿಯೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ?(ಆಸ್ಕಾಂಚೊ ದೊರ್ ಕಾಪ್ಸ್ ಗುಮುಟಾಕ್ ಬಾಂದ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಯ್ಕಲಾಂ ಪುಣ್ ಆಸ್ಕಾಂಚೊ ದೊರಿಯೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜನಾ) ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಕ್ ಆಮಿ ಭಾಂಗಾರಾ ಮ್ಹಣ್ ಆಪಯ್ತಾಂವ್, ಪ್ರತ್ರಿಕಾಯೆನ್ ನೆಟಯ್ತಾಂವ್. ಚಂದನಾಚೊ ಪರ್ಮಳಿಕ್ ಆನಿ ಮೋಲಾಧಿಕ್ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂಕ್ ಸುವರ್ಣಾಚೊ ವ ರುಪ್ಯಾಚೊ ದೊರಿಯೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪಾತ್ಯೆಯೆತ್, ಆಸ್ಕಾಂಚ್ಯೊ ದೊರಿಯೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ ಅರ್ಥ್‌ಚ್ ನಾ. ಅಂಬ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಕಾಂಯ್ ಒಪ್ಪೊವ್ಯೆತ್, ಚಂದನಾಚ್ಯಾ ಮೋಲಾಧಿಕ್ ಪಳ್ಣ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ತೆಂ ಪಾತ್ಯೆಂವ್ಕ್ ಕಷ್ಟ್ ಮಾತ್ರ್. ಥೊಡೆಂ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚಿ ಸಮ್ಜಣಿ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿಂ ಅಸಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ ಸೆರ್ಮಾನ್ ಲೋಕ್ ವೇದಾಚಿ ಸೊಭಾಯ್ ಪಿಡಾಪ್ತಾತ್. ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ಮುಳ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚಿಂ ಗೀತಾಂ ಗಾಣಾಂ ತಿದ್ವ್ಯಾಂಕ್, ಕಳ್ಯಾಂಕ್ ವ ಕೊಸ್ಕಾಂವ್ಕ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ ಅಸಲಿಂ ಅಸಾಹುತ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ್.

೧.೬.೫ ಪದೆರ್ ಆನಿ ಬೊಲ್

ಗೊಯಾಂತ್	ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್
ದೊಲ್ ಬಾಯೆ ದೊಲ್	*ದೊಲ್ ಬಾಬಾ ದೊಲ್*
ಆಂಗಣ್ಣಾಂತ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಬೊಲ್	*ಪೊದೆರಾನ್ ಹಾಡ್ಲಾ ಬೊಲ್*
ನಾಕಾ ತುಗೆಲೆ ಬೊಲ್ ಪದೆರಾ	*ಪೊದೆರ್ ದುಡು ಸಾಂಗ್ತಾ ಚಡ್*
ದುಡು ಸಾಂಗ್ತಾ ಚಡ್	*ಪೊದೆರಾ ಬೊಲ್ ಪತ್ಯಾರ್ನ್ ವ್ಹರ್*

ದೊಲ್ ಬಾಯೆ ದೊಲ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಗೀತ್ ಗೊಯಾಂತ್‌ಚ್ ರಚ್ಲ್ನೆಕ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ, ಕಾರಾಣ್ ಉಂಡೆ/ಪಾಂವ್ ಭಿರ್ಸಿಂವ್ಚೆಂ ವೃತ್ತಿಪರ್ ಜಣಾಂಕ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಪದೆರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಗೊಯಾಂತ್ ಪೊರ್ತುಗೀಸಾಂಚೆ ಜೆರಾಲ್ ಅಡಳ್ತೆದಾರ್ ಲೊಕಾಂಕ್ ಅವಡ್ನಾತ್‌ಲ್ಲೆ ತಾಂಕಾಂ ಬದ್ಲಿತಾನಾ ವ ಪಾಟಿಂ ಆಪಯ್ತಾನಾ, ಗೊಂಯ್ಚೆ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ರಚ್ಪಿ ಆನಿ ರಾಜಕೀಯ್ ಫುಡಾರಿ ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಅಡಳ್ತೆದಾರಾಂಕ್ ಕಳ್ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಬರಿ *'ತೆ ಪದೆರ್ ಗೆಲೆ, ತೆ ಪಾಂವ್ ಗೆಲೆ'* ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಏಕ್ ಪ್ರಾಖ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ಣಿ ವಾಪರ್ತಾಲೆ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹಾಂಗಾ ಪದೆರಾಚೊ ಬೊಲ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತು. ಘುಗ್ರ್ಯಾಂಕ್ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂತ್ ದಲಯ್ತಾನಾ, ಆವಯ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ: *ಆಂಗ್ಣಾಂತ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಬೊಲ್, ನಾಕಾ ತುಗೆಲೆ ಬೊಲ್ ಪದೆರಾ, ದುಡು ಸಾಂಗ್ತಾ ಚಡ್.* ವಿದೇಶಿ ಖೆಳಾಚೊ ವಸ್ತು ಮಾರಗ್, ತೊ ಆಮ್ಕಾಂ ನಾಕಾತ್, ಆಮಿ ಆಮ್ಚೊ ಗಾಂವ್ಚೊ ಖೆಳಾಚೊ ವಸ್ತು ಘೆಂವ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ ಬಾಳಾಕ್ ಸಮ್ಜಾಯ್ತಾ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಫಾ| ಅಂತೊನಿಯಾ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೊ ಸಾವೆರ್ ಆಲ್ವಾರಿಸ್ ಹಾಣೆಂ ಗೊಯಾಂತ್ 'ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳ್ವಳ್' ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕೆಲ್ಲಿ. ಮಾಗಿರ್ ಮುರ್ಗಿ ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತು ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾಕ್‌ಯೀ ಬರ್‍ಯೊ ಆನಿ ಸವಾಯೆಚೊ ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತು ಘೆತ್ಲ್ಯಾರ್, ಗೊಂಯ್ ಸುದಾರ್ತೆಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ತೊ ಲೊಕಾಂಕ್ ಜಾಗಯ್ತಾಲೊ. ಲೋಕ್‌ಮಾನ್ಯ ತಿಲಕ್ ಆನಿ ಇಸ್ನಿತರ್ ಭಾರತೀಯ್ ಫುಡಾರಿಂನಿ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳ್ವಳ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಕಿತ್ಲೆಶ್ಯಾಗೀ ವರ್ಸಾಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಫಾ| ಆಲ್ವಾರೆಸಾನ್ ಸ್ವದೇಶಿ ವಸ್ತು ಘೆಜೆ ಆನಿ ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತು ಬಹಿಷ್ಕಾರ್ ಕರಿಜೆ ಮ್ಹಣ್ ಲೊಕಾಂಕ್ ಶಿಕೊಣ್ ದಿಲ್ಲಿ. ಗೊಯಾಂತ್ ತವಳ್ ಖಬ್ರಾಳಿ ಮಾಂಡೊ ರಚ್ನೆಚೊ ಕಾಳ್, ತ್ಯಾಚ್ ವೆಳಾರ್ ಹೆಂ 'ಪದೆರ್ ಆನಿ ಬೊಲ್' ಗೀತ್ ರಚ್ನೆಕ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಾಧ್ಯತಾಯ್ ಆಸಾ. ಹೆಂಚ್ ಗೀತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ದೇಶಾಂತರ್ ಜಾತಾನಾ ಘೆವ್ನ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ ಆನಿ ಅಶೆಂ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್‌ಯೀ ಹೆಂ ಗೀತ್ ಬಾಯ್ಲಾಂಚಾ ತೊಂಡಾರ್ ಘೊಳ್ತಾ, ಆನಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಸಂಗ್ರಹಕಾರಾನಿ ತೆಂ ಛಾಪುನ್ ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲಾಂ. ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಘೊಳ್ಚ್ಯಾ ಹೊ ಗೀತಾಚೆಂ ರೂಪ್ ವೆಳಾ ಕಾಳಾಚಾ ಅಂತರಾನ್ ಚಿಕ್ಕೆಶೆ ಬದ್ಲಲಾಂ. ಹ್ಯಾ ಗೀತಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಸಮ್ಜಾನಾಸ್ತಾನಾ ಅಶೆಂ ಜಾಲಾಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ. 'ಆಂಗ್ಣಾಂತ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಬೊಲ್' ಮ್ಹಣ್ಚೆಕಡೆ 'ಪೊದೆರಾನ್ ಹಾಡ್ಲಾ ಬೊಲ್' ಮ್ಹಣ್ ವೋಳ್ ಬದಲ್ಲ್ಯಾ, 'ನಾಕಾ ತುಗೆಲೆ ಬೊಲ್ ಪದೆರಾ' ಮ್ಹಣ್ಚೆಕಡೆ 'ಪೊದೆರಾ ಬೊಲ್ ಪತ್ಯಾರ್ನ್ ವ್ಹರ್' ಮ್ಹಣ್ ವೋಳ್ ಬದಲ್ಲ್ಯಾ, ಆನಿ ದುಡು ಚಡ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ವೋಳ್ ತಶಿಚ್ ಉರ್‍ಲ್ಯಾ. ಸಮು ಪೊರೊವ್ನ್ ಪಳೆತಾನಾ ಗೊಯಾಂತ್ ಘೊಳ್ಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಗಾನಾಚ್ಯಾ ರೂಪಾಂತ್ ಮೆಳ್ಚೊ ಅರ್ಥ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಘೊಳ್ಚ್ಯಾ ರೂಪಾಂತ್ ಯೇನಾ.

ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಗೀತ್ ಘಡ್ನಾರ್ಯಾಂಚಾ ಮತಿಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಅರ್ಥ್ ಕಾಲ್‌ಕ್ರಮೇಣ್ ತೆಂ ಗೀತ್ ಬದಲ್ತಾನಾ ಅರ್ಥ್‌ಯೀ ಕೊಸಾಳ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ಹೆಂ ಗೀತ್ ಏಕ್ ದೃಷ್ಟಾಂತ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೆವ್ಯೆತಾ.

೧.೬.೬ ಬೊಂಬೆ ಭಾಜ್ ಒಟ್ಟೆ ಕಯ್ಯಾರ್

ದೃಷ್ಟಾಂತ್

ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜ್	ಕುಡ್ಮಿ ಸಮಾಜ್
ಬೊಂಬೆ ಬಾಜ್ ಬೊಂಬೆ ಬಾಜ್	*ಬೊಂಬೆ ಬಾಜ್. ಬೊಂಬೆ ಭಾಜ್*
ಪೊಟ್ಟೆ ಕಯ್ಯಾರ್	*ಒಟ್ಟೆ ಕಯ್ಯಾರ್*
ಬಾಯೆ ತುಜೊ ಮಾಮ್ ಯೆತಾ	*ಮಾಮ್ ಯೆ ತೊಂಲೊರೆ ಪ್ರುತಾ*
ಘೊಂಟ್ಯಾ ಭಯ್ಯಾರ್	*ಕುತ್ತ್ಯಾ ಬುಯ್ಯಾರ್*

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಬೊಂಬೆ ಬಾಜ್ ಬೊಂಬೆ ಬಾಜ್ ಪೊಟ್ಟೆ ಕಯ್ಯಾರ್, ಬಾಯೆ ತುಜೊ ಮಾಮ್ ಯೆತಾ ಘೊಂಟ್ಯಾ ಭಯ್ಯಾರ್. ಆಸ್ಸಾರ್. ಕೊಂಕಣಿ ಕುಡ್ಮಿ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಕುತ್ತ್ಯಾ ಭಯ್ಯುರ್ ಮ್ಹಣ್ ಬದ್ಲಾಂ. ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಗಾನಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್ ರೂಪ್ ತಶೆಂಚ್ ಆಸ್ತಾರಿ ಏಕಾ ಜಾತಿ ಪಂಗ್ಡಾ ಥಾವ್ನ್ ಅನ್ಯೇಕಾ ಜಾತಿ ಪಂಗ್ಡಾಕ್ ಉತಾರ್ತಾನಾ ಥೊಡೆ ಶಬ್ದ್ ಬದಲ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಹಾಂಗಾ ಭಾಸಾಬಾಸ್ ಕರ್ಜೆ ವಿಷಯ್- ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಏಕಾ ಸಮುದಾಯೆಚೊ ಗಾಂವ್ ಬದ್ಲ್ಯಾರಿ, ಧರ್ಮ್ ಬದ್ಲ್ಯಾರಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ತಾಂಕಾಂ ಸಕ್ಡಾಂಕ್ ಏಕ್ಯಾಂಯ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ಏಕ್ ಸಮಾಜ್ ಮ್ಹಣ್ ದಾಕೊವ್ನ್ ದಿತಾ.,ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ಹ್ಯೊ ರುಜ್ವಾತಿ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

೧.೭ ಲೋಕ್ ವಾದ್ಯಾಂತ್ 'ಗುಮಟ್' ರಾಯಾಚಿ ಕಾಣಿ

ಆದಿಂ ಮಾಗಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂಚಾ, ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚೆಂ, ಪ್ರಧಾನ್ ವಾಜಾಂತ್ರ್ ಗುಮಟ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್, ಆಧುನಿಕತೆಚಾ ಆವ್ರತ್ತೆನ್, ಆನಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾಚಾ ಪ್ರವೃತ್ತೆನ್ ಗುಮಟಾಕ್ ಗಿಳುನ್‌ಚ್ ಸೊಡ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ಕುಡ್ಮಿ ಲೊಕಾನಿ ತಾಕಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಧಿಚೊ ಮಾನ್ ದಿಲ್ಯಾನ್ ಕುಡ್ಮಿ ಲೊಕಾಂಚಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂತ್ ಆನಿ ಇತರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಜಾತಿ - ಕಾತಿಂಚಾ ಆನಿ ಧರ್ಮಾಚಾ ಜೋಡ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಸಂಗೀತ್ ಪ್ರೇಮಿಕಡೆನ್ 'ಗುಮಟ್' ಸಂಗೀತ್ ವಾಜಾಂತ್ರ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಜೂನ್ ಉಪ್ರ್ಯೋಗಾರ್ ಉರ್ಲಾಂ.

೧.೭.೧ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಪ್ರತೀಕ -ಎಕ್ ಉಗ್ಡಾಸ್

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಪ್ರತೀಕ ಗುಮಟ್ ಮ್ಹಣೊನ್, ಜಾಹೀರಾತ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ, ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ 1995 ಇಸ್ವಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ 16-22 ತಾರಿಕೆರ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಶ್ವ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮ್ಮೇಳನಾಚೊ ಪುರ್ಶಾಂವ್ ಕಾಡ್ತಾನಾ. ಪೊಡ್ಲೆಂ ಗುಮಟ್ ಕರ್ನ್ ತಾಕಾ ಪ್ರಾದಾನ್ಯ್ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ದಿಲ್ಲಿ. ಗುಮಟಾಕ್ ಹಾಚ್ಯಾಕೀ ಪಯ್ಲೆಂ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿಗೀ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲ್. ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಕಶೆಂ

ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಘರಾಂಚ್ಯಾ ಪಾಪ್ಸಾಲಾಂತ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಉಮ್ಟಾಳ್ತಾಲಿಂಗೀ ತಶೆಂಚ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಂಚ್ಯಾ ಘರ್ಚ್ಯಾ ಪಾಪ್ಸಾಲಾನೀಯ್ ಉಮ್ಟಾಳ್ತಾಲಿಂ. ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಘರಾಣ್ಯಾಂನಿ ಗುಮ್ಟಾಂಚೊ ಭರ್ಪೂರ್ ಪ್ರಯೋಗ್ ಜಾತಾಲೊ. ಹಳ್ಳ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ವ್ಹೆರಾಂನಿ ಗುಮ್ಟಾಂ ಖೆಳ್ಗಡಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳ್ತಾಲೆ ಆನಿ ಕೊಣೆ ಎಕ್ಲ್ಯಾ ಪುಡಾರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಘರ್ಚ್ಯಾ ಜಲಾಂಗ್ಣಾಂತ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ವಾಜೊವ್ನ್ ಪದಾಂ ಗಾಯ್ತಾಲೆ, ಖುಶಾಲಾಯೆ ಖಾತಿರ್, ಗುಮ್ಟಾಂ ಘಾಪಿಟೆರ್ ಪಾಪ್ಲಾಂ ಕಾಡುನ್ ರಾತ್ ಪಾಶಾರ್ ಕರ್ತಾಲೆ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಘರಾಣ್ಯಾಂನಿ ಗುಮ್ಟಾಂಚಿ ಕಲಾ ಆಳ್ವೊಂಕ್ ಹ್ಯಾ ಕಲೆಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ನಾತ್ಲ್ಲೆಂಚ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಕಾರಾಣ್. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಧಿ ಮ್ಹಣೊನ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆಚರಣೆಂನಿ ಗುಮ್ಟಾಂ ವಾಜೊಂವ್ಚೆ ಕಷ್ಟಾಯ್ ಕೆಲ್ಯಾನ್ ತಿಂ ಆಜೂನ್‌ಯೀ ತಾಂಚ್ಯಾ ಘರ್ಚ್ಯಾ ಪಾಪ್ಸಾಲಾಂತ್ ಉಮ್ಟಾಳ್ತಾತ್. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂನಿ ಆದ್ಲಿಂ ಘರಾಂ ಪ್ರೊಪ್ಸ್ನ್ ನವಿಂ ಆಧುನಿಕ್ ಘರಾಂ ಬಾಂದ್ತಾನಾ, ಮಾಳ್ಯಾ ವಯ್ಲಿಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ಕಾಡ್ನ್ ಮಾಡಾ ಮುಳಾಕ್ ಉಡಯ್ಲಿಂ ಬಿಂಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಪುಣ್ ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಆನಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಪುನರ್ ಜಿವಾಳಾಚ್ಯಾ ಚಳ್ವಳೆ ವರ್ವಿಂ, ಥೊಡ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಆನಿ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚ್ಯಾ ಸಮರ್ಥಕಾಂನಿ ತಿಂ ಪತ್ತ್ಯಾನ್ ಉಪ್ಯೋಗಾಕ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ದಿಲೆಂ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್, ಸಾರಸ್ವಾತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್, ಕುಡ್ಮಿ ಖಾರ್ವಿ, ಸಿದ್ದಿ ಆನಿ ನವಾಯತ್ ಅಶೆಂ ಸಬಾರ್ ಜಾತಿ - ಕಾತಿ ಆಸಾತ್. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿ ಆನಿ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಚಿ ಪ್ರಕರಣ ಅಶಿಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಸಾರಸ್ವತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಚ್ಯಾ ವ ಹಿಂದು ಮೆಲ್ಜಾತಿಚ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂನಿ ಗುಮ್ಟಾಂಚೊ ಪ್ರಯೋಗ್ ಜಾಲ್ಲೊ ದಿಸಾನಾ. ಗೊಯಾಂತ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ದಿವ್ಜಾಂನಿ ಆಜೂನಿಯ್ ಹೆರ್ ಜಾತಿಚ್ಯಾಂನಿ ಗುಮ್ಟಾಂ ವಾಜೊಂವ್ಚಿಂ. ಹಾಕಾ ಕಾರಾಣಾಂ ಸಬಾರ್ ಆಸ್ಪೆತ್. ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಚೆ ಜಾತಿ ಪದ್ದತ್‌ಯೀ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಗೀತಾಂಚೆ ಪ್ರಮುಖ್ ರಚ್ಣಿ ಆನಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ವಾಜಂತ್ರಾಚಿ ಪ್ರಮುಖ್ ಪೊಸ್ಕಿ, ಜಾತಿ ಪದ್ದತಿಂತ್ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚೆ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಮೇಲ್ಜಾತಿಚ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚ್ಯಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಲೆಕ್ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್‌ಯೀ ಆಸಕ್ತ್ ದಾಕೊಂವ್ಕ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ.

ಪುಣ್ ಹಾಂಗಾ ಏಕ್ ಸವಾಲ್ ಉಬ್ಜಾತಾ, ಪ್ರೊಪಿಯೊ, ಗುಮಟ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ಜಾತಿಂಚಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಲಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೊಕಾಂನಿ ತಿಂ ಕಶಿಂ ಅಪ್ಣಾಯ್ಲಿಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲ್ ಉಬ್ಜಾತಾ. ಪೊರ್ಚುಗೀಸಾಂನಿ ಗೊಯಾಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮ್ ಪಾಚಾರ್ತಾನಾ, ಪಯ್ಲೆಂ ಮೇಲ್ಜಾತಿಚ್ಯಾಂಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಘೆತ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ, ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸರ್ವ್ ಜಾತಿ - ಕಾತಿಚ್ಯಾಂಕ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮಾಂತ್ ಘೆತ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಜಾತಿಚ್ಯಾಂನಿ ಹಾಂಚಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಲಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮ್ ಅಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್‌ಯೀ ಮುಂದರ್ಸಿಲಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಮೇಲ್ಜಾತ್ ಆನಿ ಮಧ್ಯಮ್ ವರ್ಗಾಚ್ಯಾ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ತಾಂಕಾಂ ಇತರ್ ಧರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಮನೋರಂಜನಾಚೆ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಆನಿ ಆಶ್ರಯ್ ನಾತ್ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಹ್ಯಾ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ್ ಕನ್ಪೆಡ್ತರ್ ಕ್ರಿಸ್ತಿ ಲೊಕಾಂ

ಘುಂಗ್ರಾಂ ಸೊರ್ಗಾರ್, ತಾಂಚೆ ಕಲಾ ಶಿಕ್ಲಿ. ದೇವ್ ಬರ್‍ಯಾನ್ ಪ್ರೊಮೊದಿಂ ರಚ್‍ಲ್ಲ್ಯಾ. ಗೀತಾಂ ಆನಿ ಗಾಯನಾಂ ರಚ್ಲಿಂ. ತೆಂದಾಳ್ಯಾ ನಾಚ್ ನಾಚ್ಲೆ, ಗುಮ್ಟಾಂ ವಾಜಯ್ಲಿಂ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಕಲಾ ಜಿವಾಳ್ ದವರ್ಲಿ. ಅಶೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೋಕಾಂನಿ ಲೋಕ್ ವೇದ್ ಕಲಾ ಜಿವಾಳ್ ದವರ್ಲ್ಯಾನ್, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ್ ತ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಮಾಣಾರ್ ವಾಡ್ಲೆಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮೋಗಿ, ಚಳ್ವಳಿಕಾರ್, ಸಮರ್ಥಕ್ ಆನಿ ಬರೊವ್ಪ್ಯಾಂಚಿ ಸಬಾರ್ ಉದೆಂವ್ಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಂ ಮ್ಹಣ್ಯಾರ್ ಕಾಯ್ದೊ ದುಬಾವ್ ನಾ.

೨. ಅಧ್ಯಾಯಾಂಚಾ ರಚ್ಣುಕೆಚಿ ಆಟಪ್ಣಿ

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಗಂಥಾಚ್ಯಾ ಮಾಂಡಾವಳಿಂತ್, ಲೋಕ್-ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ಲೋಕ್- ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಮಾತ್ರ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಹ್ಯಾ ಲೋಕ್ - ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಆಂತ್ರ್ಯಾಲ್ಲ್ಯಾ ನಾಟಕ್ ಫುಲ್ಲೊ ಹೆರ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಸೂತ್ರಧಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾ. ತ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಹ್ಯಾ ಆಧಾರಾಚೆರ್ ಗ್ರಂಥಾಚೆ ಅಧ್ಯಾಯ್ ರಚ್ಲ್ಯಾತ್.

೨.೧ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆರಂಭ್ ಆನಿ ಲಾಯಿಕ್ ಪ್ರಾರಂಭ್

(ಅಧ್ಯಾಯ್ ಏಕ್: ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಸಂಗೀತಾಚೊ ಆಕರ್)

ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕಾಂಚೆಂ, ಲೋಕ್ ಸಂಗೀತ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಘೆತಾನಾ, ತಾಚೊ ಆಕರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ತಾಚೊ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆರಂಭ್ ಆನಿ ಲಾಯಿಕ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಘೆಜೆ ಪಡ್ತಾ. ಲೋಕ್ ಸಂಗೀತಾಚೊ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಉಗ್ತಾನಾ, ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲಾಂ ಆನಿ ಸವಾಲಾಂ ಆಧಾರಿಂ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಯೆತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಸವಾಲಾಂಕ್ ಜವಾಬ್ ಜಾಯ್ ಜೊಡುನ್ ಘೆವ್ನ್ ತರ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಅಧ್ಯಾಯಾಂತ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚೆಂ ವಿವರಣ್ ಸಲೀಸ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜೊನ್, ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಅಧ್ಯಾಯಾಂತ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜಾಂವ್ಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲಾಂ. ಹ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೇದಾ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಕ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾಂ ನಂತರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆ ಕುಳಾರ್ ಆನಿ ಕುಳ್ಯಾರ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಪಾವ್ಲೆಲ್ ಥಂಯ್ಸ್ರ್ ಆದಿವಾಸಿ ಲೋಕಾಂಚ್ಯಾ ರೀತಿ-ರಿವಾಜಾಚೆಂ ಮೂಳ್ ಉಗ್ತೆಂ ಪಡ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಚರಿತ್ರೆಚೊ ಅಭ್ಯಾಸ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಗೀತಾಚೊ ಉದ್ಭವ್ ಆನಿ ಪ್ರಭಾವ್ ಆನಿ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಪಾಟ್-ಭುಂಯ್ ಘೆವ್ನ್ ಪಯ್ಲೊ ಅಧ್ಯಾಯ್ ರಚ್ಲಾ. ಹೊ ಅಧ್ಯಾಯ್ ಮುಖ್ಲ್ಯಾ ಅಧ್ಯಾಯಾಂಕ್ ಏಕ್ ತಾಂತ್ರಿಕ್ ಥಳ್ (Technical Base) ಜಾವ್ನ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ರೂಪಿತ್ ಕೆಲಾ.

೨.೨ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರಾಚೆಂ ಅವಲೋಕನ್

(ಅಧ್ಯಾಯ್ ದೋನ್: ಲೋಕ್ ಉತ್ಸವಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್)

ಹ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಅಧ್ಯಾಯಾಂತ್ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರಾಚೆಂ ಅವಲೋಕನ್ ಕೆಲಾಂ.

ಗೊಯಾಂತ್ ಜೋಪ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಮೂಳ್ ನಿವಾಸಿಂಚಾ ಲೊಕಾಂಚಿ ವಸ್ತಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಗಿರೆಸ್ತ್ ಜಾಲಾ. ಹ್ಯಾ ನಿರ್ನಿರಾಳ್ ನೃತ್ಯಾಂಚೊ ಅಪಿಷ್ಕಾರ್ ಅಧ್ಯಾಯನ್ ಕರುನ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂಚಿ ಥರಾವೊಳ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ನೃತ್ಯಾಂ ಹಾಂಗಾಸರ್ ವಿಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ತಾಚ್ಯೊಪ್ರಸ್ತುತ್ ತಸ್ವಿರೊಯ್ ತಲಾಸ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್.

ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಹಿಂದು ಧರ್ಮಾಚೊ ಮಾತ್ರ್ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸ್‌ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಪೊರ್ತುಗೀಸ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ನಂತರ್ ಧರ್ಮಾಚಾ ಬದ್ಲವಣೆನ್ ಹಿಂದು ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ವೆವೆಗ್ಳೆ ಜಾಲೆ. ತಸೆಂ ಹಿಂದು ಖೆಳ್ ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಳ್ ಉಬ್ಜಾಲೆ. ಹ್ಯಾ ಖೆಳಾಂತ್ ಆನಿ ಫೆಳಾಂತ್ ನಾಟಕ್ ಪ್ರಕಾರ್, ಮ್ಹಣ್ಟೆ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಭಾಷೆನ್ ಖೆಳ್-ತಿಯಾತ್ರ್ಯಾಯೀ ಸಂಯೋಗ್ ಜಾತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಹ್ಯಾ ಖೆಳ್ - ತಿಯಾತ್ರಾಂಕ್ ಹಾತ್ ಲಾವ್ನಾ. ಕಾರಾಣ್ ನಾಟಕ್ ಪ್ರಕಾರ್, ಖೆಳ್ - ತಿಯಾತ್ರ್ ಆನಿ ತಿಯಾತ್ರ್ ಮುಖಾರಿಂ ತಯಾರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಚೊವ್ಚ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಕ್ ಅಮಾನಾತ್ ಕರ್‍ನ್ ದವರ್‍ಲಾ. ತ್ಯಾ ಬಾಯ್ರ್ ತಿಯಾತ್ರ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಚೌಕಟಾ ಭಿತರ್ ಯೇನಾ ಮ್ಹಣ್‌ಯೀ ಥೊಡ್ಯಾಚೊ ವಾದ್ ಆಸಾ.

ಹ್ಯಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಅಧ್ಯಾಯಾಂತ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಆನಿ ತಾಚೆ ಅಪಿಷ್ಕಾರ್ ಜಾಲ್ಲೆ ನಿರ್ನಿರಾಳ್ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್, ಮುಖ್ಲ್ಯಾ ಅಧ್ಯಾಯಾಂಕ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಶಿಖರ್ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯಾ `ಮಾಂಡೊ` ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರಾಕ್ ಎಕ್ ಪೂರ್ವ್ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ತಶೆಂಚ್ ಹಿಂದ್ವಾಚೊ ಶಿಗ್ಮೊ ಪರಬ್ ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೊ ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ದಬಾಜೊ ಮುಂತಸಾಚಾ ವರ್ಗಾಚ್ಯಾಂಕ್ `ಮಾಂಡೊ` ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ರಚ್ನುಕೆಚಿ ಪಾಟ್ ಭುಂಯ್ ಜಾವ್ನ್ ರೂಪಿತ್ ಕೆಲಾ.

೨.೩ ಕಾಸ್ತಿಕೋಸ್, ಮೆಸ್ತಿಕೋಸ್ ಆನಿ ಮುಲಾಟೋಸ್

(ಅಧ್ಯಾಯ್ ತೀನ್ : ಲೋಕ್ ನಾಚಾಂಚಾ ಪಂಗ್ತಿರ್ 'ಮಾಂಡೊ' ನಕ್ತಿರ್)

ಗೊಯಾಂತ್ ಮೂಳ್ ನಿವಾಸಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಕ್ ತಾಂಚೆಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ. ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್, ಜಾಗರ್, ಜಾಗೊರ್, ವಿವಿಧ್ ಖೆಳ್ ಪ್ರಕಾರ್, ಶಿಗ್ಮೊ ಪುಗಡಿ, ದಾಲೊ ಇತ್ಯಾದಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂಕ್ ತ್ಯಾಚ್ ವರ್ಗಾಚೊ ಲೋಕ್ ಜಮ್ತಾಲೊ. ಹ್ಯಾ ಖಾಶೆಲ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚೊ ಲೋಕ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಜಾಲ್ಲೆಂಚ್ ಶಿಗ್ಮೊ ಪರ್ಬೆ ಬದ್ಲಾಕ್ ಕಾರ್ನಿವಾಲ್ ದಬಾಜೊ ಆಯ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಮಧ್ಯಮ್ ವರ್ಗಾಚಾ ಲೊಕಾಂಕ್ ಮನೋರಂಜನಾಚಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ., ಆನಿ ಪಾತ್ರ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್‌ಯೀ ಲಾಬ್ತಾಲೊ. ಪುಣ್ ತವೊಳ್ ಮಂತನಾಚಾ ಕುಟ್ಮಾಚೊ. ಲೋಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪುಡ್ತುಗೇಜ್ ರಾಯಾಳ್ ಕುಟ್ಮಾಚೆ ಸಾಂದೆ, ಪರ್ಜೆಚೆ ಆನಿ ಪವ್ಡೆಚೆ ಉಂಚ್ಲೆ ಹುದ್ದೆ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲೆ ವೊಡ್ವಣಾಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ರೈಯ್ಸೆಸ್ ವರ್ಗಾಚೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಆನಿ ಕಾಸ್ತಿಕೋಸ್, ಮೆಸ್ತಿಕೋಸ್ ಮುಲಾಟೊಸ್, ಹಾಣಿಂ, ಹಾಂಚೊಚ್ ಎಕ್ ವರ್ಗ್ ರಚ್ಲೊ, ತೆಣೆ ತೆ ಪುರ್ತೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ವರ್ಗಾಚೆಯೀ ನ್ಹಯ್, ಹೆಣೆಂ ಪುರ್ತೆ

ಭಾರತೀಯ್ ನೃತ್ಯ್.ಹ್ಯಾ ವರ್ಗಾಕ್ ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಟಾಪ್ತೆಲಿಂ ಮನೋರಂಜನಾಚಿಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂ ಒಗ್ಗಾಣಾಂ ಜಾಲಿಂ. ತಾಂಚಾ ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟಾಂ ವರ್ವಿಂ ತಾಂಚಿಂ ತಾಂಚ್ಯಾಚ್ ಶೈಲಿಚೋ ಮ್ಹಣ್ಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೋ ಲೇಪ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಘಡೂನ್ ಹಾಡ್ಲೆ. ಅಶೆಂ ಆಯಿಲೆಂ ಘಾವ್ನ್ ಘೊಳೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಲೋಕ್ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರಾಚಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಘಾವ್ನ್, ಏಕ್ ಉಂಚ್ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ನಾಚ್ ಆಟಾಪ್ಲೆಲೆ. 'ಮಾಂಡೊ' ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಉದೆಲ್ಯಾನ್. ತಾಂಚಾ ಘೊಂಗ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ನಾಚ್ಯಾ ಸಾಲಾಂತ್ ಸ್ಪ್ಯಾನಿಶ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಘರಾಣ್ಯಾಂತ್ಲಿಂ ತರ್ನಾಟೆ ಆನಿ ತರ್ನಾಟಿಂ ಮಾಂಡೊ ನಾಚೊಂಕ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳ್ತಾಲಿಂ. ಹಾಂಗಾ ತಾಂಚೆ ಏಕಾಮೆಕಾ ಒಳೊಕ್ ಜಾತಾಲಿ, ಆನಿ ಮೊಗಾರ್ ಪಡೊನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಲಾಭ್ತಾಲೊ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಚಲಿಯಾಂಕ್ ಮಾಂಡೊ ಗಾಂವ್ಕ್ ಕಳ್ಚಾಯ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಬರ್‍ಯಾ ತಾಲೆಂತ್‌ವಂತ್ ಗಾವ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಪಾರ್ಕುನ್ ಮುಖ್ಲಿ ಪಡೆಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಮಿಯಟೂಕ್‌ಯೀ ಆದಾರ್ ಜಾತಾಲೊ ಹ್ಯಾ ಮಿಲನಾಚಾ ಮಾಂಡಾವಳ್ ವರ್ವಿಂ ಹೊಕ್ಲೆ-ನೊವ್ರ್ಯಾಂಚಿ ವಿಂಚೊಣ್ ಸುಲಭ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್. ಸ್ರೀಕಲ್ಯಾ ಮ್ಹಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಚಿ ಗರ್ಜ್ ಪಡಾನಾತ್‌ಲ್ಲಿ. ಅತಾಂಚಾ ಕಾಳಾರ್ ತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಚೆಂ ನಾಚ್-ಮಿಲನ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಚಲೆ - ಚಲಿಯಾಂನಿ ಸ್ರೀಕಲ್ಯಾ ಮ್ಹಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಕ್ ಸೊಡುನ್ ವಚಜಾಯ್ ಆನಿ ತಾಣಿಂ ಹಕ್ಕಾನ್ ವಿಚಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ದುಡು ಪರಿಕ್ ಕರಿಜಾಯ್ ಪಡ್ತಾ. ಮ್ಹಣ್ಟಾಚ್ ಆಸಲ್ಯಾ ನಾಚ್-ಮಿಲನಾಚೆಂ ಸಹ-ಮಿಲನ್ ತಾಂಚಾ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಆನಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಜೀವನಾಂತ್ ಅತಾಂಚಾ ಸ್ವದೇಶಾಂನಿ ತುಲನ್ ಕರ್ತಾನಾ, ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲಿಂ ಕಳೊನ್ ಯೆತಾ.

೨.೪ ಮೋಗ್ ಕರ್ನಾರ್‍ಯಾಂಚೆ ಪ್ರಣಯ್ ಪ್ರಕರಣ್

(ಅಧ್ಯಾಯ್ ಚಾರ್: ಅತ್ರೆಗ್, ಎಕ್ವಟ್ ಆನಿ ವಿಳಾಪಿ ಮಾಂಡೊ)

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಾ ಸಂಯೋಗಾನ್ ಆನಿ ತವಳ್ ಪ್ರಚಾರಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಒವೆರಾ, ಆನಿ ರಾಜ್ ದರ್ಬಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ನಾಚ್ಯಾ ಸಾಲಾಚ್ಯಾ ಪ್ರೇರಣೆನ್ ಮೋಗ್ ಕರ್ನಾರಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಣಯ್ ಪ್ರಕರಣಾಚ್ಯಾ ಜೊಂಪ್ತಾಂನಿ 'ಮಾಂಡೊ' ಪ್ರಕಾರ್ ಉಬ್ಜ್ಯಾಲೊ. ತವಳ್ಳ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಘಡ್ಣಾರಾಂಕ್, ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೊ ವಿವಿಧ್ ರೂಪ್ ಆನಿ ಸ್ವರೂಪ್ ಕಳಿತ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿಂ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ ಪೂರ್ಣ್ ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಬಾಂದ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರೂಪಾಕ್ ಬದ್ಲಲ್ಯಾನ್, ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂತ್ ವಿವಿದ್ ಥರ್ ಉಬ್ಜ್ಯಾಲೆ. ಪ್ರಾರಂಭಾರ್ ಮೋಗಾಚೆ ಅತ್ರೆಗ್, ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮೋಗ್ ಕರ್ನಾರ್‍ಯಾಂಚೊ ಎಕ್ವಟ್ ಆನಿ ಬಾಂದ್ ತುಟ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ವಿಳಾಪ್ ಅಶೆಂ ಥರ್ ಉಬ್ಜ್ಯಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಚಾರಿತ್ರಿಕಾರಾಂನಿ ಆನಿ ಸಂಶೋಧಕಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರಾಚಾ ವಿವಿದ್ ರೂಪಾಂಕ್ ಗಡಿ ಘಾಲ್ಯೊ.

ಮೋಗ್ ಮ್ಹಣ್ಟಾಚ್, ತಾಂತುನ್ ಅತ್ರೆಗ್, ಎಕ್ವೊಟ್ ಆನಿ ವೆಗ್ಳಾಚಾರ್ ಜಾತಾನಾ

ಪಿಶಾಪ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಪಾಪಿಂ ಆಟಾಪ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಮಾಂಡೊ ಘುಡ್ನಾರಾಚಾ ಸಿಂತ್ರಿಮೆಂತಾನಿ ಅನ್ಸ್ಪೋಗಾಂನಿ ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ ಲಾಬ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರೇರಣಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರಾಚಿ ಪಿಪಿದ್ ಆಕಾರ್ ಉಬ್ಜಾಲೆ. ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಘುಡ್ನಾರಾಂಚ್ಯಾ ಜೊಗ್ಣಾಂನಿ ಆನಿ ಪ್ರೇರಣಾಂನಿ ಆಪುರ್ಬಾಯೆಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕವಿತಾ ಉದೆಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಜಾಲೆಂ. ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಶ್ರೇಷ್ಟ್ ಜಾಲೊ. ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಏಕ್ ದಿಶಾ ಲಾಬ್ಲಿ.

ಜೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತಾಚೆ ಮೊಗಿ, ದೇಶಾಂತರ್ ಆನಿ ನಿವಾಸಾಂತರ್ ಜಾತಾನಾ, ಹೊ ಆಪುರ್ಬಾಯೆಚೊ, ಸಂಗೀತಾನ್ ಪಿಕ್ಲೊಲೊ ಉತ್ತುಂಗಾಚಾ, ಶಿಖರಾಕ್ ಪಾವ್‌ಲ್ಲೊ ಮೊವಾಳ್, ಮೊಗಾಳ್ ಆನಿ ರೊಸಾಳ್ ಮಾಂಡೊ ತಾಂಚಾ ಸಂಗಿಂ ಗೆಲೊ, ತಾಂಚಾ ಜಿಣ್ಯೆಂತ್ ಜಿರ್ಲೊ. ಅಪ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾನಾ ಸಪ್ಯಾಕ್ಸ್ ತರಿ ಪುಲೊನ್ ಆಯ್ಲೊ, ಆನಿ ತಾಂಚಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂ ಬಾಳಾಚೆರ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲಿತ್ ಆಯ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತಾಚಾ ವಯ್ರ್ ಅಭಿರೂಚ್ ಉದೆಲಿ, ನವೆ ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರ್ ಉದೆಲೆ, ಪದಾಂಗಾರ್ ಜಲ್ಮಾಲೆ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತಾಚೆರ್ ಆತುರಾಯ್ ಉಬ್ಜಾಲಿ, ಕಾಂತಾಳ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚೆರ್ ಮೋಗ್ ಉದೆಲೊ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಮಾನ್ಯತಾಯೆಕ್ ಪಾವ್ರುಂಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮರ್ಥಕ್ ಆನಿ ಚಳ್ವಳೆಗಾರ್ ಉದೆಲೆ.

೨.೫ ಪಾಕ್ಲ್ಯಾಂಚಾ ಪಿತುಳಿಕ್ 'ಮಾಂಡೊ' ಪದಾಂಚೊ ಪಿಲೊದ್

(ಅಧ್ಯಾಯ್ ಪಾಂಚ್ 'ಘಾರಾರ್ ಪಾರ್ ಜಾತಾಯ್ ರಾನಾಂತು')

ಗೊಯಾಂತ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಾ ಆಪ್ರತೆನ್ ಆನಿ ದರ್ಬಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಮೊಗಾಚಾ ಪ್ರಪ್ರತೆನ್ ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಉಬ್ಜೊಲೊ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಬರೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಹಪ್ಯಾಸಾನ್, ಆತ್ರೆಗಿ, ಏಕ್ಸೊಟಿ ಆನಿ ಪಿಳಾಪಿ ಮಾಂಡ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಚೊವ್ತೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾವ್ನ್ 'ಖಬ್ರ್ಯಾಳಿ' ಮಾಂಡೊ ಜಲ್ಮಾಲೊ.

ಹೊ ಖಿಬ್ರ್ಯಾಳೊ ಮಾಂಡೊ ಖಿಪ್ರೆಂವ್ಕ್ ಸಬಾರ್ ಕಾರಾಣಾಂ ಆಸೈತ್. ಪುರ್ತುಗೀಸ್ ಪಾಸ್ಲ್ಲಕ್ ದಾರಾಂಚಿ ಕಠೋರಾಯ್,ಆನಿಂ ನಿಷ್ಠುರಾಯ್ ತಾಂಚಿಂ ನೆಸ್ಣಾಂ, ಚಾಲ್-ಚಾಮ್ಕಣ್, ಪಿಪಿಂಗಡ್ ವರ್ಗ್, ತಾಂಚಿಂ ಖಾಣಾಂ-ಜೆವ್ಣಾಂ, ನಾಚ್ ಸಂಗೀತಾ ಖಾತಿರ್ ಸಂಪಿಲನಾ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರಾಣಾಂ ವರ್ವಿಂ ಕುಟುಂಬಿಕ್ ಖಿಪ್ರೊ ಉದೆಲೊ. ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಿ ರಾಜ್ವೊಟ್ಟ್ಯಾಯೆಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಆಡಳ್ತ್ಯಾಂಚಾ ಅವ್ಯವಸ್ಥಾ ಆನಿ ಪ್ರಮಾದಾ ವರ್ವಿಂ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂನಿ ತಾಂಕಾಂ ವಿರೋದ್ ಕರುಂಕ್ ಪ್ರತಿಭಟನಾಚಿ ವಾಟ್ ಧರ್ಲಿ. ಪುಣ್ ಹಿ ಪ್ರತಿಭಟನಾಚಿ ವಾಟ್ ಕಷ್ಟಾಂಚಿ, ಪಾಸ್ಲ್ಲಕ್‌ದಾರಾಂಕ್ ಪಾಕ್ಲ್ಯಾಂಚೆ ಬಳ್ ಆನಿ ಆಧಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತೆ ಪಿತುಳ್ ಕರ್ತಾಲೆ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾಚೆ ದೊಂಕ್ಲೆ, ಮೊಡ್ತಾಲೆ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಹಿ ವಾಟ್ ಸೊಂಪಿ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹುಣ್ ಕಳ್‌ಲ್ಲೆಂಚ್ ತಾಣೆಂ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚೊ ಪಿಲೊದ್ ಕರುನ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಕ್ ಜಾಗೊಂವ್ಚಿ ವಾಟ್ ಧರ್ಲಿ. ಅಶೆಂ ರಾಜಕೀಯ್ ಮಾಂಡೊ ಉಬ್ಜೊಂಕ್ ಕಾರಾಣ್ ಜಾಲೆಂ.

ರಾಜಕೀಯ್ ವಿಪ್ರಿ ಮಾರಿಫಾತ್ ರಚ್ಚುರ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂನಿ, ದೋನ್ ಉದ್ದೇಶ್ ಆನಿ ಧ್ಯೇಯ್ ಸಕಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ಪಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಜ್ಯಾ ವಿಪ್ರಾಳ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂನಿ, ಲೋಕಾಂಕ್ ಜಾಗಯ್ಲಾಂ,ಆನಿ ದೋಂಕ್ಳುನ್ ಉಟಯ್ಲಾಂ. ಸಮೂಹ್ ಮಾಧ್ಯಮ್ ರಚೆತ್ ಜಾವ್ನ್, ಪಮ್ಯಾಂನಿ ಪ್ರತಿಭಟನ್ ಉಬ್ಜೊಂವ್ಕ್, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್ ಆನಿ ಪ್ರೇರಣ್ ಲಾಬ್‌ಲ್ಯಾನ್, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಚಿಾ ಝುಜಾಕ್ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ್ ರಿತಿನ್ ತರಿ ಪಾಟ್-ಥುಂಯ್ ಲಾಬ್ಲ್ಯಾ.

ದುಸ್ರ್ಯಾನ್, ಜ್ಯಾ ವಿಪ್ರಾಳಿ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚಾ ವ್ಹೊಳಿಂನಿ ರಾಜಕೀಯ್ ಘಡಿತಾಂಚಿ ಪ್ರಕರಣಾ ದಾಖಿಲ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್. ಆತಾಂಚೆ ಬರಿ ಸಾಮೂಹಿಕ್ ಮಾಧ್ಯಮಾಚೆಂ ಪತ್ರಾಂ ಆನಿ ಇಸ್ಟೆತರ್ ವಿಪ್ರಿ ಮಾಧ್ಯಮಾಂಚೆಂ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ನಾತ್ಲ್ಯಾರೀ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಘಡಿತಾಂ ಜ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂನಿ ದಾಖಿಲ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಚಾರಿತ್ರಕಾರಾಂಕ್ ಆನಿ ಚಳ್ವಳಿಕಾರಾಂಕ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ವಾಸ್ಲುರ್‌ದಾರಾಂಚಾ ಚಾರಿತ್ರ್ಯಾಚೆಂ ಘಡಿತಾಂ ವಿಶ್ಲೇಷಣ್ ಕರುನ್ ಅಧ್ಯಾಯನ್ ಕರುಂಕ್ ಸಹಾಯ್ ಆನಿ ಪ್ರೇರಣ್ ಲಾಬ್ಲಾಂ. ತ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಮಜ್ಕೂರಾಂನಿ ಆಟಾವಿಲ್ಲ್ಯಾ ಘಡಿತಾಂ ವಯ್ರ್ ಅಸಕ್ತಿದಾರಾಂಕ್ ಸಹಾಯ್ ಲಾಯೆನ್ ಸಂಶೋಧನ್ ಚಲ್ತಾ. ಶಿಬಿರಾಂ ಉಬಿಂ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್. ಪಾಸಾವಾಸ್ ಜಾತಾತ್. ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಶಿಕ್ಷಾಕ್ ಏಕ್ ವಿಷಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಚಲ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂಚೆರ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಾಪ್ರಬಂದಾಕ್ ದೊತೊರ್ ಸವ್ ಲಾಯೆನ್ ಗ್ರಂಥಾಂ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಭರಾವ್ಣಿಬರಿತ್ ವಾಡಾವಳ್ ಜಾಲ್ಯಾ.

೨.೬ ನಿಸರ್ಗಾಚ್ಯಾ ಸೊಭಾಯೆಂತ್ ಮಾಂಡೊ ಘಡ್ಯಾರಾಂಚಿ ನಿಸಣ್

(ಅಧ್ಯಾಯ್ ೫ : ಮಾಂಡೊ ಘಡ್ಯಾರ್. ಸಾಕ್ರಿ ಪಾಸ್ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ನೆಮ್ ಆನಿ ವ್ಹಡರ್ ಸ್ಥಾನೆಚಿ ಚಳ್ವಳ್)

ಹ್ಯಾ ಏಕಾ ಅಧ್ಯಯಾಂತ್ ತೀನ್ ವಿಷಯ್ ಆಟಾಪ್ಲ್ಯಾತ್ ಹೆ ತೀನ್ ವಿಷಯ್ ವಿವಿಂಗಡ್ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ಲ್ಯಾರಿ, ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂ ಮಧೆಂ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸಾ. ಬಾರ್ದೇಸ್, ತಿಸ್ವಾಡಿ ಆನಿ ಸಾಲ್ಸೆಟ್, ಹೆ ತೀನ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಗಾಂವ್ ಚಾರಿತ್ರ್ಯಾಂತ್ ವಿವಿಂಗಡ್ ವಾಸ್ಲುಕ್‌ದಾರಾಂಕ್ ಅನ್ಯೇವ್ವ್ಯಾಂಕ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲಿ ಫಳಾಭರಿತ್. ಪಾಚ್ವ್ಯಾ ಕ್ರಷೆಂತ್ ಬಿರ್‌ಲ್ಲಿ ಭಂಗ್ರಾಳಿ ಗಾಂವ್. ಪತ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಪ್ರಮುಖ್ ಗಾಂವಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಸಾಲ್ಸೆಟ್ ನಿಸರ್ಗಾಚ್ಯಾ ಸೊಭಾಯೆಂತ್ ಭರ್ಲ್ಲಿಲೊ . ಪಾಚ್ವ್ಯಾ ಹಾಂತುಳ್ಳ್ಯಾಚೊ ದೊಂಗೊರ್ ಗಾಂವ್. ರಾನಾಂ-ಮೊಳಿಂ, ವ್ಹೊಳಿಂ -ರುಖಿ, ತಳಿಂ-ತೊಳೊಪ್; ಮಾಡಾ- ಮಾಡಿಯಾಂಚಿಂ ತೊಟಾಂ -ಭಾಟಾಂ, ಭಾತಾಚಾ ಕಣ್ಸಾನಿ ಅಲ್ಲ್ಯಾಂಡ್ಲ್ಲಿಂ - ಪಾಚ್ವಿ-ಶೆತಾಂ, ಬಿಂಚಾಯ್ ಸ್ವಭಾವಾತ್ರ್ ಚಿಂತ್ರಾಕ್ ಆಪಾಳ್, ಪರಾಸ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಥೈಂ ಕವಿ, ಸಾಹಿತಿ ಆನಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಘಡ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಜಲ್ಮಾಲೆ.ತಾಣೆಂ ಹ್ಯಾ ನಿಸರ್ಗಾಚಾ ದೊಂಗ್ರಾಕ್ ಚಡೊಂವ್ಕ್ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂಚಿ ನಿಸಣ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲಿ. ಸಾಲ್ಸೆಟ್‌ಚೆ ಮಾಂಡೆ ಹ್ಯಾಚ್ ನಿಸರ್ಗಾಚ್ಯಾ ಪಾಟ್ ಥುಂಯ್ಕ್ ಲಾಗೊನ್

ಸಮ್ಮಾಸ್ ಆನಿ ಗಂಭಿರ್ ಜಾಲೆ ಆನಿ ಹ್ಯಾಚ್ ಕಾರಾಣಾಕ್ ಲಾಗೊನ್ *'ಸಾಷ್ಟಿಂತ್ ಗೊಟ್ಟಾಯ್ ಮಾಂಡೆ, ಬಾರ್ದೆಶಾಂತ್ ದಾಡಯ್ತ್ಯಾಯ್ ದಾಂಡೆ,* ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಗಾದ್ ತೊಂಡ್ಯಾಟ್ ಜಾಲಿ.

ಸಾಷ್ಟಿ, ಗಾಂವಾಂತ್ ಸುರ್ವಿಲಿಂ ಸ-ಸಾಟ್ (66) ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ ದೇಶಾಂತರಿ ಕುಟ್ಮಾಂ ನಿವಾಸಾಂತರ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಮ್ಹಣ್ ಚಾರಿತ್ರಾ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ಧಾರಾಳ್ ಉದ್ಯಾಚೊ ಆಸ್ರೊ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಪ್ರಾಚೀನ್ ಮೂಳ್ ನಿವಾಸಿಂಚ್ಯಾ ಕೃಷೆಚೊ ಸುರ್ವಿಲೊ ಘುಂಯ್ -ಘಟ್ ಗಾಂವ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್‌ಯೀ ಸಾಧ್ಯತಾಯ್ ಆಸಾ. ಸಾಷ್ಟಿ ಗಾಂವ್ಚಿ ಬಾಸ್ಸುಟ್ ಹ್ಯಾ ಚಿಂತ್ಪಾಕ್ ಆಧಾರ್ ದಿತಾ.

ದಾಖ್ಲ್ಯಾಕ್ ಚಾರಿತ್ರೆಚಾ ಆಧಾರಾರ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಮಿಳ್ ಭಾಸ್ ಬೋವ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಭಾಷೆಂತ್ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಾಚಾ **'ಮೆಯ್‌ಯೆಳುತ್ತುಗಳ್** ಮ್ಹಾಂಪಾವಳಿಂತ್ **'ಕ'** ವರ್ಗಾಂತ್, **'ಚ'** ವರ್ಗಾಂತ್, **'ಟ'** ವರ್ಗಾಂತ್, **'ತ'** ವರ್ಗಾಂತ್ ಆನಿ **'ಪ'** ವರ್ಗಾಂತ್, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಚಾ ಪಾಂಚ್ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ದೋದೋನ್‌ಂಚ್ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಾಂ ಆಸಾತ್, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ್ ಕ-ಗ, ಚ-ಜ, ಟ-ಡ, ತ-ದ, ಪ-ಬ, ಉಚ್ಚಾರ್ ಕರಿಜಾಯ್ ಪಡ್ತಾ. ಹ್ಯಾಚ್ ಪರ್ಮಾಣೆ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸಾಷ್ಟಿ ಬಾಸ್ಸುಟಾಂತ್ 'ಕ' ಉಚ್ಚಾರಾ ಬದ್ಲಾಕ್ 'ಪ' ಉಚ್ಚಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ ಖೆಳ್ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ 'ಪೆಳ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಆನಿ ಖಿಂಯ್ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ 'ಪುಂಯ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ನಿಮಾಣಿಂ ಸ್ವರಾಕ್ಷರ್ ಆನಿ ವ್ಯಂಜನಾಂ ಗಿಳ್ತಾತ್ ವ ಉಚ್ಚಾರಾಂತ್ ನಿಸ್ರಾಯ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಕ್ ಕಾರಾಣಾಂ ಸೊಧ್ಚಿಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಹ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಕಾಲಾ ಥಾವ್ನ್ ಮೂಳ್ ನಿವಾಸಿಂಚಿ ವಸಾಹತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಹಿ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಕಾಲಾಚಿ ಉಚ್ಚಾರ್ ಪದ್ಧತಿ ಜಾಂವ್ಕ್‌ಯೀ ಸಾಧ್ಯತಾಯ್ ಆಸಾ. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಹಾಂಗಿಂ ಉಲೊಂವ್ಚಿಂ ವ ಉಲಯಿಲ್ಲಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಬೋವ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಮ್ಹಣೊನ್‌ಯೀ ತೀರ್ಮಾನ್ ಕರ್ಯೆತಾ. ಅಶೆಂ ಹ್ಯಾ ಉಚ್ಚಾರ್ ಪದ್ಧತಿಚಾ ಆಧಾರಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಬೋವ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಥಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ಹೊ ಎಕ್ ಪುರಾವೊ ಜಾವ್ನ್ ಘೆವ್ಯೆತಾ.

ಮಾಂಡೊ ಪುಸರ್ ಸ್ಥಾಪನೆಚಿ ಚಳ್ವಳೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಗೊಯಾಂತ್, ಆಸಲೊ ಪ್ರಣಯ ಭರಿತ್ ಮಾಂಡೊ, ಎಕ್ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಭರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಭಾಂಗ್ರಾಳ್ಯಾ ಧರ್ನಿರ್ ವಿರಾಚ್‌ಮಾನ್ ಜಾಲ್ಲೊಲೊ ಪತ್ರ್ಯಾನ್ ತ್ಯಾಚ್ ದೊವ್ಲೊತೆನ್ ದೆಂವ್ಲೊನಾ ತರೀ, ಗೆಲೆತ್ಯಾ ಚಾಳಿಸ್ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತಾಂ ಸಂಘುಟನ್ ಕರುನ್ ಗೊಂಯ್ಕಾರಾಂಕ್ ಆದ್ಲೊ ದರ್ಬಾರ್ ಆನಿ ಕಾರ್ಬಾರಾಂಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡ್ಲಾ.ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತಾಂಚಾ ಸಂಘುಟನೆ ವರ್ವಿಂ, ಮಾಂಡೊ ಖೆಳ್ಗಾಡಿ, ಸ್ಪರ್ಧ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಮಾತ್ರ್ ಮಾಂಡೊ ನಾಚಾಚಿ ಆನಿ ಗಾಂವ್ಚಿ ನಿಮಾಣ್ಯಾ ಫುಡಿಯೆಚಿ ತಯಾರಾಯ್ ಕರ್ತಾತ್ ಶಿವಾಯ್ ಪೂರ್ಣ್ ಪ್ರಮಾಣಾರ್ ತಯಾರಾಯ್ ಕರಿನಾಂತ್.ಮ್ಹಣ್ ವಯ್ಲ್ಯಾ ವಯ್ರ್ ದಿಸೊನ್

ಮಿತಾ. ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ ಸಾಂಗ್ಚೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಹ್ಯಾ ಸ್ಪರ್ಧ್ಯಾಂತ್ 'ಗುಮಟ್' ವಾಜಂವ್ಚಿ ರೀತ್ ಪಳೆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಕಳ್ತಾ. ಗುಮಟ್ ವಾಜೊಂವ್ಚ್ಯಾಂಕ್ ತರ್ಬೆತಿ ದಿತೆಲೆಚ್ ಆತಾಂ ನಾಂತ್‌ಚ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್. ನಾಂವಾಂ ಖಾತಿರ್ ವಾಜೊವ್ಪಿ ಗುಮಟ್ ದರ್ಜ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಸಂಗೀತಾಚಾ ತಾಳಾಕ್ ವಾಜಯಿಲ್ಲೆಬರಿ ಕರ್ತಾತ್. ಹೊ ಮಾಂಡೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತಾಚಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಂತ್ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಪೂರ್ಣ್ ಪ್ರಮಾಣಾರ್ ಯೆಂವ್ಚೆಬರಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾಂಡೊ ಸಂಘಟಕಾಂನಿ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿಕೀ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾರ್ ಪಾವ್ಪೊಂಕ್ ಆಧಾರ್ ಜಾಯ್ತ್.

೨.೩ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆಂ ಪ್ರೇರಣ್ ಏಕ್ ಕಾರಣ್

(ಅಧ್ಯಾಯ್ ಸಾತ್: ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚೊ ವಿಕಾಸ್)

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಪುರಾತನ್ ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ರುಜ್ವಾತಿ ದಿತೆಲೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕಾರ್, ಥೊಡ್ಯಾ ಪಾತ್ರಾಚಾ ಕಾಂತೊಯ್ನೆಕ್ ತಾಂಚ್ಯೊ ದೀಷ್ಟಿ ಸೀಮಿತ್ ಕರ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳೆಚ್ಯಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಆನಿಕಯೀ ಥೊಡ್ಯೊ ರುಜ್ವಾತಿ ಆರಯ್ಲ್ಯಾತ್. ಸವ್ಯಾ ಅಧ್ಯಾಯಾಂತ್, ಸಾಕ್ಷಿ ಜಾಸ್ಲುಟ್ ನೇಮ್, ಪುರಾತನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚಿ ಏಕ್ ರುಜ್ವಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ದರ್ಶ್ಯಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್. ಸಾತ್ವ್ಯಾ ಅಧ್ಯಾಯಾಂತ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪೆಡ್ನೆ ಮಹಲಾಂತ್ ಘೊಳ್ಚೆ, ವ್ಹೊವಿ ರುಪಾರ್ ಆಸ್ಚಿ 'ಚಿಲ್ಲಯ ಬಾಳ್' ಕವಿತಾ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಪುರಾತನ್ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ಅನ್ಯೇಕ್ ರುಜ್ವಾತ್ ದಿತಾ. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮಾಚಾ ಬೈಬಲ್ ಶುಭ್ ಸಂದೇಶಾಚ್ಯಾ ಪೊರ್ನ್ಯಾ ಸೊಲ್ಯಾಂತ್ಲಿ, ಅಬ್ರಾಂವ್ ಆನಿ ಇಜಾಕಾಚಿ ವೃತ್ತಾಂತ್ ಆನಿ ಚಿಲ್ಲಯ ಬಾಳಾಚಿ ಕವಿತಾ ತುಲನ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್, ಇಜಾಕ್ ಬಾಳಾಚೆಂ ವೃತ್ತಾಂತ್ ಕಿತ್ಲೆಂ ಪುರಾತನ್‌ಗೀ, ತಿತ್ಲೆಂಚ್ ಪುರಾತನ್ ಚಿಲ್ಲಾಯ ಬಾಳಾಚಿ ಕವಿತಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ಸಾಂಗ್ಯೆತಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ತ್ಯಾಚ್ ಘರ್ಮಾಣೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್‌ಯೀ ತಿತ್ಲಿಚ್ ಪುರಾತನ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಹ್ಯಾ ಆಧಾರಾಚೆರ್ ತೀರ್ಮಾನ್ ಕರ್ಯೆತಾ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ಅಸ್ಮಿತಾಯ್ ವ್ಹೊವಿ ರೂಪ್ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾರ್ ಕಾಂಯ್‌ಚ್ ದುಬಾವ್ ನಾ. 1293 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸಂತ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಭರ್ತ್ ಕವಿನ್ ಕವಿತಾ ರಚ್‌ಲ್ಲಿ, ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ ಆನಿ ಫಾ| ತೊಮಾಸ್ ಎಸ್ತೆವಾಂವಾನ್, 11,018 ಶ್ಲೋಕಾಂನಿ ಮಾರ್ಮಿಕ್ ಶಯ್ಲೆನ್ ಸಜಯಿಲ್ಲೆಂ 'ಕ್ರಿಸ್ತ - ಪುರಾಣ್' 'ವ್ಹೊವಿ' ಚರಾಣಾಂಚೆರ್‌ಚ್ ಲಿಕ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ವ್ಹೊವಿ ರುಪಾಕ್ ಪ್ರಾದಸ್ತ್ಯಾತಾಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ದೀಷ್ಟಿರ್ ಪಡ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ದೋನ್ ಗ್ರಂಥಾ ಪಿಶ್ಯಾಂತ್ ಮರಾಠಿಕ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಕ್, ವಾದ್ ಆಸೊಂಕ್ ಪುರೊ. ಪುಣ್ ಬಾರಾವ್ಯಾ ತೆರಾವ್ಯಾ ಆನಿ ಚವ್ದಾವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಕ್ ಆನಿ ಮರಾಠಿ ಭಾಶೆಕ್ ವಿಶೇಷ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ವಾದಾಕ್ ಅರ್ಥ್‌ಚ್ ನಾ. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ 1270 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸಂತ ನಾಮದೇವಾನ್ ಬರಯಿಲ್ಲಿ ಕವಿತಾ ಹಾಕಾ ಏಕ್ ಸಾಕ್ಸ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಹರ್ಯೆಕಾ ಭಾಷೆಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಕಶೆಂ ಪಯ್ಲೆಂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಪ್ರೇರಣ್ ಲಾಬೊನ್ ವಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂಗಿ ತಶೆಂಚ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್‌ಯೀ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪ್ರೇರಣೆನ್ ವಾಡೊನ್ ಆಯ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ಪ್ರಧಾನ್ ಕಾರಾಣ್ ಆನಿ ರುಜ್ವಾತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಕ್ರೀಸ್ತಾ ಪುರಾಣ್. ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಇತ್ಲೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಲೊಕಾ ಮೊಗಾಳ್ ಜಾಲ್ಲೊಕೀ ಹಾಚ್ಯೊ ಪ್ರತಿಯೊ ಮೆಳಾನಾಸ್ತಾನಾ ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಸಬಾರ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಮುದ್ರಿತ್ ಜಾಲೊ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಲಿಪ್ಯಾಂತರ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ ಭಾಷಾಂತರ್ ಜಾವ್ನ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾ ವಾಡಾವಳಿಕ್ ಕಾರಾಣ್ ಜಾಲೊ. ತ್ಯಾಚ್ ಪರ್ಮಾಣೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮಾಚಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಂತಾರಾಂಚೊ 'ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊ' ಪುಸ್ತಕ್ 1890 ವರ್ಸಾ ಥಾವ್ನ್ 2004 ವರ್ಸಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 114 ವರ್ಸಾಂನಿ ತಾಚೆ ವೀಸ್ ಛಾಪೆ ಜಾಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ ಹ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕಂತರಾಂಚಾ ಕವಿತೆ ಮುಖಾಂತ್ರ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತ್, ಕವಿತಾ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವಾಡೊಂಕ್ ಆನಿ ಫುಲೊನ್ ಯೇಂವ್ಕ್ ಬಳಾಧಿಕ್ ಏಕ್ ರುಜ್ವಾತ್ ಆನಿ ಕಾರಾಣ್ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕಾಂಯ್‌ಚ್ ಅಡ್ಕಳ್ ನಾ.

೨.೮ ತುಟಿಲ್ಲೆ ಧಾಗೆ ಜೊಡಿಲ್ಲೆ ದಿಸ್ತಾತ್

(ಅಧ್ಯಾಯ್ ಆಟ್: ವೊವಿಯೊ ಆನಿ ದೊತಿಯೊ)

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂಚಿ ಆಸ್ಮಿತಾಯ್ ವೊವಿಯೊ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಗೊಂಯ್ಚೆ ಜೇಷ್ಟ್ ಸಾಹಿತಿ ಮನೋಹರ್ ರಾಯ್ ಸರ್ದೇಸಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ *'ಹೋಂವಿ' ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್ ದೋನಯ್ ಪಮಾತೀಂತ ಪೋಲಮತಾ ಗೋಂಯಾಚ್ಯಾ ಲೋಕ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ತುಟಿಲ್ಲೆ ಧಾಗೆ ಹಾಂಗಾ ಜೊಡಿಲ್ಲೆ ದಿಸತಾತ್*". ಶೆಣಯ್ ಗೊಂಯ್ ಬಾಬ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂಚೊ ಬೊಲೊ ಸ್ವಾಭಾವ್ ಪಳೆವ್ನ್ ತೆಂ ಕೆದ್ನಾಯ್ "*ತುಮಿ ವೊವಿಯೊ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಬಸನಾಕಾತ್ ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಂಯ್ ಭಾಶೆ ಖಾತಿರ್ ಝುಜೊಂಕ್ ಆಯ್ತೆ ಜಾಯಾ ಮ್ಹಣ್ತಾಲೊ.*' ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ದೊ| ಜಯಂತಿ ನಾಯಕ್ ತಿಣೆ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರುನ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ, ಅಮೊಣೆಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಚಾ ಗಿತಾಂ 'ಮನಾಲಿ-ಗಿತಾಂ' ಮ್ಹಳ್ಯ್ಯಾ ಪುಸ್ತಾಕಾಂತ್ ಅಶೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾ - "*ಕಿರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮ್ ಜರಿ ಗಳ್ಯಾಂತ್ ಪಡ್‌ಲ್ಲೊ ತರಿ 'ಮಾನಾ'ಚಿರ್ ಆಶಿಲ್ಲೆ ಹಿಂದು ಸಂಸ್ಕಾರ್ ತಾಂಕಾಂ ಭಿತರ್ಲೆ ಭಿತರ್ ಅಸ್ವಸ್ಥ್ ಕರ್ತಾಲೊ. ದೆಖುನ್‌ಚ್... ಕಾಜಾರಾ ವೆಳಾರ್ ಬಾಯ್ಲಾಂಚಾ ಕಾಂಟಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಹೊಂವ್ಯಾಂಚೊ ಸುರು ಭಾಯ್ರ್ ಸರುನ್ ಏಕ್ ವೆಗ್ಳೆಂಚ್ ವಾತಾವರಣ್ ತಯಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆಂ...*"

ಹ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ದೃಷ್ಟಾಂತಾಂ ವರ್ವಿಂ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ಫ್ ವೊವಿಯೊ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂಚ್ಯೊ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್, ಕುಣ್ಬಿ, ಗೌಡಿ, ಖಾರ್ವಿ ಇತ್ಯಾದಿ ತಶೆಂಚ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮ್ ಆನಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಧರ್ಮ್ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲೊ ಲೋಕ್, ಅಶೆಂ ಸರ್ವ್ ಜಾತಿ ಕಾತಿ ಯೆತಾತ್. ಹಿಂದು ಧರ್ಮಾ ಥಾವ್ನ್ ಪುಡ್ತುಗೀಸಾಂಚಾ

ಕಾಳಾರ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮ್ ಆಪ್ಲಾಯ್ಲ್ಯಾರೀ, ಪೊವಿಯೊ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯೊಂ ಹಿಂದು ಸಂಸ್ಕಾರ್ ತಶೊಚ್ಚ್ ಉರ್ಲ್ಯೊ. ಹೆಂ ಪಳೆವ್ನ್ 1736 ಇಸ್ವೆಚ್ಯಾ ಎಪ್ರಿಲ್ 14 ತಾರಿಕೆರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವ್ ಅಧಿಕಾರಿಂನಿ ದಿಲ್ಲೆಂ ಆಪ್ಣ್ಯಾರೊಣ್ ಫರ್ಮಾಣಾ ಪರ್ಮಾಣಂ (By a decree of the Inquisition dated 14 April, 1736) ಪೊವಿಯೊ ಗಾಂವ್ಚೆಂ, ಕಾಜಾರಾಚೊ ವೇಸ್ ಇತ್ಯಾದಿ... ಉಗ್ತೆ ಜಾಂವ್ನ್ ಜಾಯ್ ಆಸ್ಲ್ಲೆಂ. ತಶೆಂ ಜಾಲೆಂ ನಾ. ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವಾ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಕೊಂಕಣೆ ದುಸ್ಮಾನಾಂನ್ಚೆಂ ಕಾಮ್ ಜಾರಿಯೆರ್ ಹಾಡ್ಲ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಪೊವಿಯೊ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ರಾವಯ್ಲೆಂ ನಾ. 1774 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಇಂಕ್ವಿಜಿಸಾಂವ್ ತತ್ಕಾಲಿಕ್ ಕಯ್ದ್ ಜಾತಾನಾ, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂಚಿ ಹಿಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಯ್ರ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತ್ ಆನಿ ಆತುರಾಯ್ ಪಳೆವ್ನ್, ಪುರ್ತುಗೀಸಾಂನಿ, ನವ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ತಾಣೆಂ ಧರ್ಮ್ ಸಂಬಾಳ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ದೇವ್ ಬದ್ಲುನ್ ಪೊವಿಯೊ ಮ್ಹಣೋಂಕ್ ಪರ್ವಣ್ಗಿ ದಿಲಿಗಾಯ್ ಕಿತೆಂ? ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ಉದೆತಾ. ಕಾರಾಣ್ ಹಿಂದು ಸಮಾಜೆಂತ್ ಪೊವಿಯೊ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ಪದ್ಧತಿ ಆತಾಂ ವಿಸೊರ್ನ್ ಯೆನಾ, ಪುಣ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಪೊವಿಯೊ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ರಿವಾಜ್ ದಿಸಾನ್ ದೀಸ್ ಬಳಾಧಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ಚ್ ವೆತಾ. ಕಿತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಪೊವಿಯೊ, ಪೊವಿಯಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್ ಖಿಂಯ್ಚೆಂ ಆನಿ ಕೊಣಾ ಥಾವ್ನ್ ಹ್ಯೊ ಪೊವಿಯೊ ಕಸಲ್ಯಾ ಕಾರಾಣಾ ಖಾತಿರ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಯೊ, ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಆತಾಂಚಾ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ಕಳಿತ್ ನಾ.

ಆತಾಂ ಲೋಕಾಂ ಕಡೆನ್ ದುಡು ಚಡ್ಲಾ. ತಾಂಚೆಂ ಕಾಜಾರಾ ಸೊಭಾಣಾ ಗಜ್ಲಿನ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಆದ್ಲೊ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿ ಎಕ್ ಮನೋರಂಜನ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಬರಿ ರೋಸಾಚೆಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಕರ್ಚೆಂ, ವೊಜೆಂ ಹಾಡ್ಚೆಂ, ಪೊವಿಯೊ ಗಾಂವ್ಚ್ಯೊ, ಇತ್ಯಾದಿ ಚಡಾತ್ ಗೆಲಾಂ. ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್, ಪೊವಿಯೊ ಶಿಕಂವ್ಚೆಂ ಸಂಘಟನಾಂ, ಪೊವಿಯೊ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ವೊಷ್ಯೆಂಗಾರ್, ವೊಜೆಂ ಹಾಡ್ಚೆ ಪಂಗಡ್, ನವೆ ನವೆ ಉದೆಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಹೊ ಎಕ್ ದಂದೊ ಜಾವ್ನ್ ಗೆಲಾಂ. ಹಾಂತುನ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಹರ್ಕತ್ ಜಾಂವ್ ಕರ್ತರೆ ಜಾಂವ್ ಕಾಂಯ್ ನಾ. ಬರೆಂಪಣ್‌ಚ್ ಚಡ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆ, ಚಾಯ್ಲ್ಯಾಂ, ಭುರ್ಗಿಂ ಪೊವಿಯೊ ಶಿಕ್ತಾತ್, ಪೊವಿಯೊ ಗಾಂವ್ಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್ತಾತ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಚಿ ರಿವಾಜ್ ಮ್ಹಣ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಾಶೆಚೆರ್ ಮೋಗ್ ದಾಕಯ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೋಕಾ ಥಂಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸೆಚ್ಯಾ ಮಾನ್ಯಾತಾಯೆಕ್ ಜಾಗರಣ್ ಜಾಲ್ಯಾ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಾಡಾವಳ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ದೋನ್ ಉತ್ರಾಂ ನಾಂತ್.

೨.೯ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ದಾಯ್ಜ್- ದಿರ್ವೆಂ

(ಅಧ್ಯಾಯ್ ನವ್ : ಲೋಕ್ ವಾದ್ಯಾಂತ್ 'ಗುಮಟ್' ರಾಯ್)

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಲ್ಯಾ ಪುರ್ವಜಾಲೆಂ ದಿರ್ವೆಂ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ದಾಯ್ಜ್ ಆನಿ ಪ್ರತೀಕ್ 'ಗುಮಟ್' ಮ್ಹಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಗುಮಟ್ ವಾಜಯ್ತಾತ್ ಆಸಾತ್. ಆದ್ಲ್ಯಾಂ

ಕಾಳಾರ್, ತೆಂ ಪರ್ವಪ್ಹಾಲೆಂ. ಪುಣ್ ಆಧುನಿಕ್ ಕಾಳಾರ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ್ ವಾಡಾತ್ತ್ ವೆತಾನಾ, ವಿವಿದ್ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ವಾಜಾಂತ್ರಾಂ ಹಾತಿಂ ಮೆಳ್ಲಾನಾ, ಹ್ಯಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಚಾ ವಾಜಾಂತ್ರಾಕ್ ಖಿಯ್ಸ್ (Demand) ಆಸಾಗೀ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲ್. ಖಿಯ್ಸ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರೀ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂ ಜಾಯ್ ತಶಿಂ ಬಜಾರಾಂತ್ ಮೆಳ್ತಾತ್‌ಗೀ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಅನ್ನೇಕ್ ಸವಾಲ್. ಎಕ್ ಬರೆಂ ಗುಮಟ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಪರಿಣತ್ ಕುಂಬಾರಾ ಕಡೆನ್ ಆಮ್ಕ್ಯಾ ರಿತಿನ್ (Specially) ಗುಮಾಟಾಚಿ ಕಳ್ಳಿ ಕರುಂಕ್ ನಿರ್ದೇಶನ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್. ತ್ಯಾ ನಂತರ್ ಗಾರಾಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಜಾಯ್ .ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ತೆಂ ಕಸಬ್ ಕರ್ತೆಲ್ಯಾ ಕಡೆನ್ ಸಂಪರ್ಕ್ ಕರುನ್ ತಾಂಚೆಂ ಥಾವ್ನ್, ತೆಂ ಚಾಮ್ಡ್ಯಾಚಿ ವಿಲೆವರಿ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್. ಅಶೆಂ ಇತ್ಲಿ ರಾಟಾವಳ್ ಕೊಣಾಕ್ ಜಾಯ್?. ಬಾಜಾರಾಕ್ ಗೆಲೊ, ಆಧುನಿಕ್ ತಾಂತ್ರಿಕತೆನ್ ಆಟಾಪ್ಲೆಲೆಂ ವಾಜಾಂತ್ರ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ, ಅಶಾ ಥಾಂಬ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ಹಾಚ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಗುಮಾಟಾ ತಸಲ್ಯಾ ಪ್ರಹಾರಾಚಾ ವಾಜಾಂತ್ರಾಕ್ ಖಿಯ್ಸ್ ಉಣೊ ಜಾಂವ್ಕ್ಯೊ ವಾಜ್ಬಿ.

ತಶೆಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಆಜ್‌ಕಾಲ್ ಖಂಚೆಯ್ ವಸ್ತು ಬಜಾರಾಂತ್ ಮೆಳಾನಾಂತ್ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ತೆಂ ಲೊಕಾಂಚೆರ್ ಆನಿ ಸಂಘಟನ್‌ಕಾರಾಂಚೆರ್ ಹೊಂದುನ್ ಆಸ್ತಾ. ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂಚಾ ಕಾಜಾರಾಚಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ರೊಸಾಚೆಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್. ಪ್ರಾಚೀನ್ ಕಾಳಾರ್ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚಾ ಹಿಂದು ಲೊಕಾಂಚಾ ಶುಭ್ ಕಾರ್ಯಾಕ್ ದೆವಾಚೆಂ, ವ ದೇವಿಚ್ಯಾ ವರದಾನಾಚೆಂ ಮಂತ್ರ್ ಉಚಾರುಂಕ್ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚೊ ಪುರೋಹಿತ್ ಯೆನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ತ್ಯಾ ಮಂತ್ರಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ಹ್ಯೊ ದೆವಾಕ್ ಆಪಂವ್ಚೊ ವೊವಿಯೊ ಉಬ್ಜಾಲ್ಯೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆತಾಂಚಾ ಕಾಳಾರ್ ಭಟ್/ ಪೂಜಾರಿ ಯೆತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತ್ಯಾ ವೊವಿಯಾಂಚೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ವಿಸ್ರೊನ್ ಗೆಲ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ಹಾತ್. ಲಗ್ನಾಚಾ ಘರ್ಚೆ ಸಯ್ರೆ ದಯ್ರೆ ಪಾದ್ರಿ/ಮಾದ್ರಿ ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಕ್ರಮಾಂತ್ ಯೇವ್ನ್ ಮಾಗ್ಣೆ ಕಂತರಾಂ ಶಿಕಯ್ತಾತ್ ತರಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆಚ್ಯಾ ಲಗ್ನಾಸಂಬಂದಿತ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂನಿ ವೊವಿಯೊ ಪುಲಾತ್ತ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್. ವೊವಿಯೆಚೆಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಬಳಾಧಿಕ್ ಜಾಯಿತ್ತ್ ವೆತಾ. ಹಾಕಾ ಕಾರಣಾಂ ಸೊಧ್ಚಿಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಆಜ್ ಕಾಲ್ ವಿವಿದ್ ನವೀಕರಾಣಾಕ್ ಲಾಗೊನ್ ನವ್ಕರಿಚೆ ಸಂದ್ರಾಪ್ (job opportunities) ಚಡ್ಲ್ಯಾತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಲೊಕಾಂಕಡೆನ್ ದುಡು ಭಂಗಾರ್ ಚಡ್ಲಾ, ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಹ್ಯಾ ನಿರಂತರ್ ನವ್ಕಾರಿ ವಾವ್ರಾಚ್ಯಾ ಒತ್ತಡಾ ವರ್ವಿಂ ಮನೋರಂಜನಾಚೆ ಅವ್ಕಾಸ್ ಉಣೆ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ದೆಕುನ್ ಲಗ್ನಾಚಾ ಸಂದರ್ಬಾರ್ ಪುಣಿ ಕಾಂಯ್ ಥೊಡೆಂ ಮನೋರಂಜನ್ ಆಸೊಂದಿ ಮ್ಹಣ್ ಗಮ್ಮತಾಕ್ ವೊವಿಯೊ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ, ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಪಯ್ಶ್ಯಾಂಚಾ ಅಭಾವಾಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ವೊಪ್ಚ್ಯಾ ರಿವಾಜಿಚೆಂ ನಕ್ಲಾಂ ಕರುನ್, ವ್ಪೊಜಿಂ ಹಾಡ್ಚಿಂ, ಇತ್ಯಾದಿ ಮೇಳ್ ಚಲ್ತಾ. ಅಸಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂನಿ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಬರಿ ಗಂಭಿರಾತಾಯ್, ಗಡೀಸ್ (Seriousness) ಚಿಂತಾಪ್ ನಾ. ಹ್ಯಾಚ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ವೊವಿಯೋ ವ್ಪೊಜಿಂ ರಿವಾಜಿ ಸಾಂಗಾತಾ 'ಗುಮಟ್' ವಾಜೊಂವ್ಚಿ ರಿವಾಜ್‌ಯೀ ಚಡ್ಯಾಯ್ಲ್ಯಾರ್

ಗುಮ್ಟಾಂಚೊ ಖಿಯಸ್ ಅಪಾಟಿಂ ಚಡ್ತಾ. ಆಜ್‌ಕಾಲ್ ಲಗ್ನಾ ಸಂಭ್ರಮಾಚ್ಯಾ ತಯಾರಾಯೆಕ್ ಲಾಗೊನ್ ವಿವಿದ್ ಸಂಘಟನಾ/ಸಂಸ್ಥೆ ಉಬ್ಜಲ್ಯಾತ್. ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ ಖಾಣಾ-ಜೆವ್ಣಾಚಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕರ್ತೆ ಜೆವ್ಣಾಳಿ (caterers), ಫುಲಾಂ - ರೆಥುಲ್ಯಾಂನಿ ಸುರ್ಬಾರಾಯ್ ಕರ್ತೆ (Decorators) ಉದ್ಯೋಗಿ, ಹೊಕ್ಲಾಂಕ್ ಸುಂಗ್ಡಾರಾಂವ್ಚಿಂ ಸೊಭಿಗೃಹ್ಯಾಂ (Beauty Parlours), ವೀಜ್ ದಿವ್ಯಾನಿ ಅಲಂಕಾರ್ ಕರ್ತೆ ವಿಜ್ಮೆರಿ (Electricians) ಸ್ಥಿರಿಕೆಚೊ ವ್ಯಾಪಿಸ್ಯೆ, ವೊಪಿಯೊ ಗಾಂವ್ಚಿ ಬಾಯ್ಲಾಂ. ವ್ಹೊಡ್ಲಿಂ ವರ್ತೆ ಪಂಗಡ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಬರಿ ಸಂಗೀತ್ ಪಾಜಾಂತ್ರಿಚೊ ವರ್ಗ್‌ಯೀ ಆಸ್ತಾ. ಥೊಡ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಸಂಗೀತ್ ಪಾಜಾಂತ್ರಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಸಂಗೀತಾನ್ ಕಿಂಕ್ರಾಟ್ ಮಾರ್ತಾತ್. ತೆಂ ಆಯ್ಕೊಂಕ್‌ಯೀ ಬಾಯ್ಲಾ ಸಮ್ಜಾಯೀನಾ ಆನಿ ಸೊಸುಂಕ್‌ಯೀ ಜಾಯ್ನಾ. ಅಸಲ್ಯಾ ವೃತ್ತಿಕಾಯೆಚಾ ನಿಜಾನ್ ಕರುಂಡಾಯ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ಅಪ್ಪುರ್ಬಾಯೆಚಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪದಾಂ ಬೆಂಡಾ ತೊಂಯೊರಾನ್, ಗುಮ್ಟಾಂಚ್ಯಾ ಥಾಪಿನ್ ಆನಿ ಮದುರ್ ತಾಳ್ಯಾನ್ ಗಾಯ್ಲಿಂ ತರ್, ಸಕ್ಡಾಂಕ್ ಮತಿಕ್ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಆನಿ ಆನಂದ್ ಜೊಗ್ವಿ ಸಂದರ್ಭ್ ಚಡ್. ದೆಕುನ್ ಆನಿ ಮುಖಾರ್ ತರೀ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಾ ಸಮರ್ಥಕಾಂನಿ, ಚಳ್ವಳೆಕಾರಾಂನಿ ಆನಿ ಸಂಘಟಕ್‌ಕಾರಾಂನಿ, ವೊಪಿಯೊ ಜಾಯ್, ವ್ಹೊಡ್ಲಿಂ ಜಾಯ್ ಪ್ರತ್ಯೆಕ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸಂಗೀತ್ ಪಂಗ್ಡಾಂತ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಆಸೊಂಕ್ ಜಾಯ್ ಆನಿ ಗುಮ್ಟಾಂಚಾ ಥಾಪಿನ್ ಪದಾಂ ಉಕ್ಲಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಪ್ರತ್ಯೆಕ್ ಸಾಂಗ್ತ್ಯಾರ್ ಅಪಾಟಿಂ ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರ್ ಖಿಂಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಪೂಣ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ತರಾಸ್ ಕರ್ತಿತ್ ಆನಿ ಲಗ್ನಾಚಾ ವೊವ್ಯಾಂಕ್ ಧಾದೊಸ್ ಕರ್ತಿತ್. ಅಶೆಂ ಗುಮ್ಟಾಂಕ್ ಖಿಯಸ್ ಚಡ್ತೊಲೊ ಆನಿ ಗುಮಾಟ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಪ್ರತೀಕ್ ಪ್ರತ್ಯೆಕ್ಯಾಕ್ ಆಧಾರ್‌ಯೀ ಜಾತೊಲೊ, ಆನಿ ಖರೊ ಅರ್ಥ್‌ಯೀ ಲಾಭ್ತೊಲೊ.

೩. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ವರೊವ್ಣಿ

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳೆಚ್ಯಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಚಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ನೋವ್ ಅಧ್ಯಯಾಂಚಿ ಸಾರ್ಕಿ ವರೊವ್ಣಿ ಕರುನ್ ಪಳೆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಲೋಕ್- ಸಂಗೀತಾ ಥಾವ್ನ್ ಲೋಕ್ - ನಾಚಾಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲಾಂ ತಶೆಂಚ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಧಿ ಥಾವ್ನ್ ಲಾಯಿಕ್ ಖುಶಾಲಾಯೆಕ್ ತಾಂಚಾ ಹರ್‍ಯೇಕೀಯ್ ದಿಸಾಸ್ ದಿಸಾಚಾ ಕರ್ತುವಾಂಕ್, ದೆವಾಕ್ ಆಪಂವ್ಚೆಂ, ದೆವಾಚೆಂ ವರದಾನ್ ಆಶೆಂವ್ಚೆಂ, ವಾಜ್ಪಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾಚ್ ಕಾರಾಣಾಕ್ ಲಾಗೊನ್, ದೆವಾಕ್ ಆರಾದನ್ ಖಾತಿರ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಗೀತ್ ಉಬ್ಜಾಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ಟ್ಯಾರ್ ಆತಾಂ ಸಬಾರ್ ರುಜ್ವಾತಿ ಮೆಳ್ಟಾತ್.

೩. ೧ ಸವ್ಕಾಸಾ ಥಾವ್ನ್ ಸರಾಂರಾಕ್

ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿತಿ - ರಿವಾಜಿ ಫರ್ಮಾಣೆ, ಖಿಂಚಾಯ್ ದೇಶಾಚ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಧಿಂತ್, ಸುರ್ವೆರ್ ದೆವಾಕ್ ವ ರಚ್ಣಾರಾಕ್ ಧರ್ತೆರೆಚಾ ದೇವಿಕ್ ಸಷ್ಟಾಂಗ್ ನಮಸ್ಕಾರ್, ಆನಿ ಆರಾಧನ್. ದೆವಾಲಾಗಿಂ ಕಾರ್‍ಯೆಂ ಯಶಸ್ವಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ಮಾಗ್ಚೆಂ ಎಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಧಿ.ತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ದೆವಾಲಾಗಿಂ ಪ್ರಾರ್ಥನ್ ಕರ್ತಾನಾ, ಸವ್ಕಾಸಾಯೆನ್, ಗಂಬೀರಾಯೆನ್ ಸಂಗೀತಾಚಾ ಆಲಾಪಾನ್, ಮಾಗ್ಚೆಂ ಕರ್ಚೆಂ ರುಡಿರ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಸರ್ವ್ ಜಾತಿ- ಕಾತಿಂಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಚಾ ಮಾಗ್ಣ್ಯಾಂನಿ ಸುರ್ವೆರ್ ಗಂಬೀರಾಯ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ತಾಂಚೆ ಲೋಕ್ ವೆದ್ ನಿಯಾಳ್ತಾನಾ ಕಳ್ತಾ.

ಉಪ್ರಾಂತ್ ಲೊಕಾಂಚಾ ಖಾಸ್ಗಿ ಖುಶಾಲ್ಕಾಯೆ ಖಾತಿರ್, ಕುಡಿಚಿ ಪುರಾಸಾಣ್ ಆನಿ ಮತಿಚಿ ಬೆಜಾರಾಯ್ ಪಯ್ಸ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್, ಹಿಂಚ್ ಲೋಕ್ ವೆದ್ ಪದಾಂ, ನಾಚಾಂಚಿ ಪಾವ್ಲಾಂ ಕಾಡ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಸರಾಂರಾಂ ಜಾತಾತ್. ಹಿಚ್ ರೀತ್ ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್‌ಯೀ ಆಯ್ಲಿ. ಹಿ ಆದ್ಲಿ ರೀತ್ ಸಾರ್ಕಿ ಆನಿ ಸಮ್ಜೊಣಿ ಬರಿಚ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಆದ್ಲಿಂ ಸವ್ಕಾಸಾಯೆಚಿಂ ಕಂತಾರಾಂ ಇತ್ಲಿಂ ಅಪುರ್ಬಾಯೆನ್ ಘುಡ್ಲ್ಯಾಂತ್‌ಕೀ ಆತಾಂಯೀ ಲೋಕ್ ಗಾವುಂಕ್ ಆತ್ರೆಗ್ತಾತ್, ಆನಿ ಉಗ್ಡಾಸಾನ್ ನಿಯಾಳ್ತಾತ್. ಆದಿಂ ಮಾಗಾ ಥಾವ್ನ್ ಕಂತಾರಾಂಕ್ ಗಂಭಿರಾಯೆನ್ ಸಜಯಿಲ್ಲಿ ರೀತ್ ನೆಣಾಸ್ತಾನಾ ,ಆತಾಂಚಾ ಕಾಳಾರ್ ಸಂಗೀತಾರ್ ಉಡ್ಟ್ಯಾ ತಾಳ್ಯಾಂನಿ ಕಂತರಾಂಚಿ ತಾಳಿ ಬಸಯ್ತಾತ್. ತಿಂ ಗಾಯ್ತಾನಾ ಮತಿಂತ್ ದೆವೊಸ್ಪಣಾಚಿ ಗಂಭೀರಾಯ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್, ನಾಚ್ಪಾಚೊ ಕಿಡೊ ಮತಿಂತ್ ರಿಗ್ತಾ, ಆನಿಂ ಮತಿಂತ್ ಏಕಾಗ್ರತಾ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ಗುಸ್ಪೊಡ್ - ಗೊಂದೊಳಾಯ್ ಉಬ್ಜಾತಾ. ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚಾ ಸೊಬಾಯೆಕ್ ಆನಿ ಆತಾಂಚಾ ಕಂತಾರಾಚ್ಯಾ ಘುಡ್ಣಾರಾಂಕ್ ಇತ್ಲೆಂಚ್ ಫರಕ್.

೩.೨ ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಕಾಲ್ಪನಿಕ್ ಚಿಂತಾಪ್

ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ತೊಂಡ್ಪಾಟ್ ಜಾವ್ನ್ ಕಿತೆಂ ದೆಂವೊನ್ ಆಯ್ಲ್ಲಾಂ, ತೆಂ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ವ ಗಾಂವ್ಚೆಂ, ಎಕಾ ಪಾರಂಪರಿಕ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಸೊದುನ್ ಕಾಡ್ಚೆಂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದೆಂವ್ಕ್ ನಾ. ಲೋಕ್ ದೇಶಾಂತರ್ ವ ನಿವಾಸಾಂತರ್

ಜಾತಾನಾ. ಜಾಲ್ಯಾ ವೆಳಾಚಾ ಅಂತರಾ ವರ್ವಿಂ ಏಕಾ ಪರಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ಅನ್ಯೇಕಾ ಪರಾರಾಕ್ ಲೋಕ್‌ವೇದಾಚಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಇಲ್ಲೊಂಶೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಆಸೊಂಕ್ ಪುರೊ ಪುಣ್ ಹಾಂತುಂನ್ ಕಾಲ್ಪನಿಕ್ ಚಿಂತಾಪ್ ಜಾಂವ್ ಘಟ್ನಾಕ್ ಜಾಂವ್ ಆಸಾನಾ.

ಲೋಕ್ - ಸಂಗೀತಾ ಥಾವ್ನ್ ಲೋಕ್ ನಾಚ್ ಉದೆಲ್ಯಾರಿ, ಹ್ಯಾ ನಾಚಾಂತ್‌ಯೀ, ನಾಚ್ಚಿ ರೀತ್ ಜಾಂವ್, ನಾಚಾಕ್ ಪಾವ್ಲಾಂ ಕಾಡ್ಚಿ ರೀತ್ ಜಾಂವ್ ಚಡುಣೆ ತದ್ರೂಪಿ. ವಿಶೇಷ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ್ ಆಸಾನಾ. ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ಲೋಕ್ ನಾಚಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್, ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ರಚ್ನಾಕ್ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಆನಿ ವಿವಿಧ್ ಘಟ್ನಾರ್ಯಾಂನಿ, ತವೆಳ್ಯಾ ಪರಿಸ್ಥಿತೆಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ ಘಡ್‌ಲ್ಯಾನ್ ಹಾಂತುನ್ ಕಾಲ್ಪನಿಕತಾ ಆಯ್ಲಿ. ಕಾಲ್ಪನಿಕ್ ಚಿಂತಾಪ್ ಆಯ್ಲೆಂ. ನವಿಂ ನವಿಂ ಪದಾಂ ಘಡೊನ್ ಆಯ್ಲಿಂ.

ಪುರ್ತುಗೇಜಾಂನಿ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ದುಸ್ಪೊಟಾಯ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆ ವಯ್ರ್ ಏಕಾ ಸಮೂಹ್ಯಾಚೊ ಕಾಳೊಕ್ ಯೇವ್ನ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಾಸ್ ಕೊಣ್ಯಾಕ್ ಪಡ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಉಟ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರಾ ವರ್ವಿಂ, ಮಂತಸಾಚಾ ಕುಟ್ಮ್ಯಾಚ್ಯಾಂಕ್, ಹ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆ ವಯ್ರ್ ಆತುರಾಯ್ ಉಬ್ಜೊವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಉಲೊಂವ್ಕ್ ಚಡ್ಟಡ್ಲ ಅತ್ರಗ್ಗ ಆನಿ ಗಾಂವ್ಕ್ ಅತ್ರಗ್ಗ. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಕೊಣ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಮುಸ್ಯಾಕ್ ಆಯ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂನಿ ಕಾಲ್ಪನಿಕ್ ಚಿಂತಾಪ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾ ವಾದಾವಳಿಕ್ ಏಕ್ ಸಂದರ್ಭ್ ಆನಿ ಸಂದ್ರಾಪ್ ಲಾಬ್ಲೊ.

೩.೩ ಸಂಗೀತಾಚಾ ಕೊಪ್ಶ್ಯಾಂತ್ ವೊವ್ಯಾಂಚಿ ವೊವಿ

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ - ಸಂಗೀತಾಂತ್ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್‌ಯೀ ಏಕ್ ತದ್ರೂಪಿ ಜಾಂದಾವಳಿಚೆಂ ರೂಪ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಯ್ಲೆಂ ಆನಿ ತೆಂ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ವೊವಿ ಪ್ರಕಾರಾಚೆಂ ರೂಪ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಚಾರ್ ವೊಳಿಂಚೊ ವೇರ್ಸ್. ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಲೊಕಾಂಕ್ ಶಿಕಾಪ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಹಿ ಚಾರ್ ವೊಳಿಂಚಿ ವೊವಿ ವೇರ್ಸಾಚಿ ಜಾಂದಾವಳ್ ಉಗ್ಡಾಸ್ ದವ್ರುಂಕ್ ಸುಲಭ್ ಜಾತಾಲಿ. ತ್ಯಾ ಬಾಯ್ರ್ ಹ್ಯಾ ವೊಳಿಂಚೊ ಪ್ರಾಸ್, ಲಯಬದ್ಧ್ ತಾಳ್ ಆನಿ ತಾಳೊ, ಲೊಕಾಂಕ್ ಆತುರಾಯೆನ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ದಿತಾಲೊ. ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಚಿ ವೊವಿ ರೂಪಾರ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ದೆಖ್‌ಲ್ಲೊ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಗ್ರಂಥ್ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ ಜಾಂವ್, ಕ್ರಿಸ್ತಾ - ಪುರಾಣ್ ಜಾಂವ್ ಲೋಕ್ ಗಾಯ್ತಾಂ ಗಾಯ್ತಾನಾ ಆನಿ ಮ್ಹಣ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಮತಿಂತ್ ಉಗ್ಡಾಸ್ ದವ್ರುಂಕ್‌ಯೀ ಲೋಕ್ ಸಕ್ತಾಲೊ ಆನಿ ಹೆರಾಂಕ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಹೆಂ ಸುಲಭಾಯೆಚೆಂ ಸೂತ್ರ್ ವ ಹಾತಾಂತರ್ ಕರುಂಕ್ ಏಕ್ ಅಪುರ್ಬಾಯೆಚಿ ವೊವಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧರ್ಮಾಚಿಂ ಆದ್ಲಿಂ ಕಂತಾರಾಂ ವೊವಿ ರೂಪಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ತಿಂ, ಆಜೂನ್‌ಯೀ ಲೊಕಾಂಚಾ ತೊಂಡಾರ್ ಘೊಳ್ತಾತ್ ಆನಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಸ್ವರೂಪಾರ್ ಉರ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್ ಆತಾಂಚಾ ವ ಆಧುನಿಕ್ ಕಂತಾರಾಂಕ್ ಸ್ಪರ್ಧಾ ರಹಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ತ್ಯಾಚ್ ಪರ್ಮಾಣೆ ಕಾಜಾರಾಚಾ ಸಂಭ್ರಮಾನಿ ಪ್ರಯೋಗ್ ಕರ್‍ನ್ಯೊ ವೊವಿಯೊ ಆನಿ ದೊತಿಯೊ. ಹೊ ವೊವಿಯೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಂಚೊ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೊ ಎಕ್ ವಾಂಟೊ ವ ಫಾಂಟೊ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಸ್ಮಿತಾಯೆಚಿ ವೊಫ್ಷಿ, ಜಾವ್ನ್ ಅಮರ್ ಉರ್‍ನ್ಯಾ. ಆದ್ಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಂಚಾ ಲಗ್ನಾ - ಸಂಭ್ರಮಾ ವೆಳಾರ್, ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಾವ್ನ್ ರೊಸಾಚಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂತ್ ವೊವಿಯಾಂಚೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಹ್ಯಾ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಆವ್ತಾರಾಚಾ ಕಾಳಾರ್‌ಯೀ ಮಾಂಯ್ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚೊ, ಮೋಗ್ ಕರುಂಕ್, ಎಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಲಾಬ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಜಾಂವ್ಚಿ ನಾ.

೩.೪ ಘುಟಕ್ ರಾಜ್ಯಾಕ್ ಮಾಂಡೊ ಜಣತೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್

ಪುಡ್ತುಗೇಜಾಂಚಾ ಕಾಳಾರ್, ಮಂತನಾಚಾ ಕುಟ್ಮಾಚ್ಯಾಂನಿ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಕಾಸ್ತಿಕೋಸ್, ಮೇಸ್ತಿಕೋಸ್ ಆನಿ ಮುಲಾಟೋಸ್ ಜಮಾತೆಂನಿ ಗಮ್ಮತಾಯೆ ಖಾತಿರ್ ಎಕ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಣತ್ (Special Tribe) ಮ್ಹಣ್ ವಿಂಗಡ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲೆ. ತೆ ಸಾದ್ಯಾ ಲೊಕಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ, ತಾಂಚಾ ಖುಶಾಲ್ಕಾಯೆಚಾ ಸಂಭ್ರಮಾಂನಿ ಭರ್ಸಾನಾತ್‌ಲ್ಲೆ. ಗೊಂಯ್ ಸುಮಾರ್ ಸಾಡೆ-ಚಾರ್ಶಿಂ ವರ್ಸಾಂ ಪುಡ್ತುಗೆಜಾ ಖಾಲ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಹ್ಯಾ ಜಣತೆಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ತೆಣೆಂ ಭಾರತೀಯ್ ನ್ಹಯ್ ಆನಿ ಹೆಣೆಂ ಪಾಶ್ಚ್ಯಾತ್‌ಯೀ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಬರಿಂ ಜಾಲ್ಲಿ.

1947 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಭಾರತಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ ಲಾಬ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ಗೊಯಾಂತ್ಲಿ ಹಿ ಪುಡ್ತುಗೇಜ್ ಫೌವ್ಜ್ ಕಾಡ್ನ್ ಉಡೊಂವ್ಕ್ ಚೊವ್ದಾ ವರ್ಸಾಂ ಲಾಗ್ಲಿಂ, ಮ್ಹಣ್ಜೆ - 1961 ಇಸ್ವೆಂತ್, ದಸೆಂಬ್ರಾಚಾ 18 ತಾರಿಕೇರ್, ಭಾರತೀಯ್ ಪವ್ಜೆನ್ ಗೊಂಯ್ ಸ್ವಾದೀನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ. ಗೊಂಯ್ ಸ್ವಾದೀನ್ ಕರ್‍ತಚ್ ತೆಂ ಲ್ಹಾನ್ ಪ್ರದೇಶ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಶೆಜಾರಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಆನಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೊ ಪ್ರದೇಶ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್‍ತಾಲೆ. ತವೊಳ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಮರಾಠಿ ಭಾಸ್ ಉಲೊವ್ಪಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಗೊಂಯ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಕ್ ವಿಲೀನ್ ಕರುಂಕ್ ಥೊಡೆ ಪೆಚಾಡ್ತಾಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಪುಡ್ತುಗೇಜಾ ಕಾಳಾರ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲಿ ಹಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಮಾಂಡೊ ಗಾವ್ಪ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಸಂತತಿಚಿ ಜಣತ್ ಗೊಂಯ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ ಉರೊಂವ್ಕ್ ಅತ್ರೆಗ್ತಾಲಿ. ಭಾರತ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ತವೊಳ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾನ್ ತಾಂಚೊ ರಾಜಕೀಯ್ ಪುಡಾರ್ ವಿಂಚುನ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಲೋಕ್ ಮತಾಚಿ ರೀತ್ ವಾಪರ್‍ಲಿ. ಅಶೆಂ 1966ದಶೆಂಬರ್ 1 ತಾರಿಕೆರ್ ಲೋಕ್ ಸಬೆನ್ ಲೋಕ್‌ಮತ್ ಅಡ್ತಿಗ್ 1966 ಜ್ಯಾರಿಯೆಕ್ ಹಾಡ್ಲಿ. ಹ್ಯಾ ಪರಿಗತೆಂತ್ ಹ್ಯಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಮಾಂಡೊ ಗಾವ್ಪಾಂಚಾ ಸಂತತಿಚ್ಯಾ ಜಣತೆನ್ ತಾಂಚಿ ಆಸ್ಮಿತಾಯ್ ಉರೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಆದ್ಲಿಂ ದರ್ಬಾರಾಯ್ ಆನಿ ಸರ್ಬಾರಾಯ್ ಸಾಂಡ್ಲಿ, ಪೊರ್‍ತುಗೀಸ್ ಭಾಷೆಕ್ ಪಾಟ್ ಕರ್ನ್ "*ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಆಮ್ಚಿ ಮಾಂಯ್, ಆಮ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಜಾಯ್*" ಮ್ಹಣ್ ಘುರ್ಚ್ಯಾ ಪಾಕ್ಯಾರ್ ಲಜ್ ಸಾಂಡುನ್ ಬೊಬಾಟ್ ಮಾರ್‍ಲಿ.

ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕರಣಾ ವರ್ವಿಂ, ಎಕ್ ಗಜಾಲ್ ಸಾರ್ಕಿ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಯೆತಾ ತಿ, ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ 'ಮಾಂಡೊ' ಮನೋರಂಜನಾ ಖಾತಿರ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಎಕ್ವಟ್‌ಲ್ಲಿ ಹಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಣತ್,

ಗೊಂಯ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್ ವಿಲೀನ್ ಜಾಯ್ನಾಶೆಂ, ಗೊಂಯ್ ಘಟಕ್ ರಾಜ್ಯ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪರೋಕ್ಷ ರಿತಿನ್ ತರಿ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡ್ಲಿ. ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್ 'ಮಾಂಡೊ' ಪ್ರಕಾರಾನ್, ತಾಚಾ ಕಾಲ್ಪನಿಕ್ ಚಿತ್ರಾ ಧರನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಿ ವಾಡಾವಳ್ ಕೆಲಿ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಗೊಂಯಾಂಕ್ ಘಟಕ್ ರಾಜ್ಯಾಚೊ ದರ್ಜೊ ಮೆಳೊಂಕ್ ಹ್ಯಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಣತೆಚೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಆನಿ ದಬಾವ್ ಪಡ್‌ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ಭರ್ಪೂರ್ ಪ್ರಯೋಜನ್ ಜಾಲಾಂ.

ಅಶೆಂ ಹ್ಯಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಮುಖ್ ವಿಷಯ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ - ಲೋಕ್ ಸಂಗೀತ್, ಲೋಕ್ ನಾಚ್, ಮಾಂಡೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಆನಿ ವೋವಿಯೊ ಆನಿ ದೊತಿಯೊ - ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂನಿ ಧರ್ಲೆಲಿಂ ಪರೋಕ್ಷ ಘಡಿತಾಂ ಹ್ಯಾ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ನದ್ರೆವ್ಣೆಂತ್ ಆಟಾಪುಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲಾಂ.

೪. ಗ್ರಂಥಾಚಿ ಸಂಪ್ಣಿ

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳೆಚೊ ಪಯ್ಲೊ ಗ್ರಂಥ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕರ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳ್ ಎಕಾಚ್ ಸೂತ್ರಾರ್ ಕಶಿ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಚೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಏಕ್ ಕಠಿಣ್ ತಕ್ಲಿ ಪ್ರೊಪಾವಪ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಕೊಂಕಣಿ ಮರಾಠಿ ವಾದ್-ವಿವಾದಾಚೆರ್ ಸೂತ್ರ್ ಮಾಂಡ್ಚೆಂ ಆನಿ ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ 1987 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಗೊಯಾಂತ್ ಘಟಕ್ ರಾಜ್ಯಾಚೊ ದರ್ಜೊ ದಿಲ್ಲೊಚ್, ಹೊ ವಾದ್ ತ್ಯಾ ಅರ್ಥಾನ್ ಸಂಪ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ತೀರ್ಮಾನ್ ಕರುನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳೆಚೊ ಪಯ್ಲೊ ಗ್ರಂಥ್ ಸಂಪಯ್ಲೊ. ಪೂಣ್ ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಚಾ ಹಾತಾಕ್ ಮೆಳ್ತಚ್ ತ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಚೆಂ ಸೂತ್ರ್ ಪೂರ್ಣ್ ಅರ್ಥ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾಂ ತೊ ಗ್ರಂಥ್ ಅಪೂರ್ಣ್, ತಾಂತುನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆಟ್ವೆ ವೋಳೆರಿಂತ್ ರಿಗ್‌ಲ್ಯಾಚಿ ಮಾಹೆತ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಗಾಜ್ ಕೆಲಿ. ವಾಟೆನ್ ವೆತೆಲ್ಯಾ ಹರ್ಯೆಕ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ರಾವೊನ್ ತೊಂಡ್ವಾಶಿಂ ಜಾಪ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾನ್ಂಚ್ ಜಾಪ ದೀಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ದುಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್ 'ಜಾಗರಣ್' ಭಾಯ್ರ್ ಕಾಡ್ಲೊ. ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಚಾ ಹಾತಿಂ ಪಾವ್‌ಲ್ಲೆಂಚ್, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ್ ಕ್ಷೇತ್ರ್ ಪೂರ್ಣ್ ಕರ್ ಮ್ಹಣ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಹಿತಚಿಂತಕಾನಿ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲೆಂ ಆಸಾ. ಪೂರ್ಣ್ ಕರುಂಕ್ ಆಸಾ. ಪೂಣ್ ತಾಚ್ಯಾಕೀ ಪಯ್ಲೆಂ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಚೆ ಇತರ್ ವಿಷಯ್ ಆಸಾತ್. ತೆ ಪಯ್ಲೆಂ ಯೇಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ನ್ಹಯ್ ತರ್ ಜಾಲೆಂ, ತೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ದೆಕುನ್ ಹ್ಯಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಪುರ್ನಿಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಚೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ವಿವರುಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲಾಂ.

೪.೧ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಂತ್ ವಿಂಚೊಂವ್ಣ್

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಚ್, ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂಯಿ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ಜಾಯ್. ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಆಧ್ಯಾಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ - ಸಂಗೀತಾಚೊ ಆಕರ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಸುರ್ವಾತ್, ವ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಸೊದುನ್ ದಿಲೊ. ಸಂಗೀತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ, ನಾಚ್

ತಾಚೊ ಪಾಟ್ಲಾವ್ ಕರ್‍ತಾ. ಅಶೆಂ ಲೋಕ್- ಸಂಗೀತಾಚಾ ಆಕರಾ ಸವೆಂ
ಪ್ರಕಾರ್‌ಯೀ ಹಾಡ್ಲೊ. ಗೊಯಾಂತ್ ಲೊಕಾಂಚಿ ವಸ್ತಿ ಪ್ರಾಚೀನ
ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಲೋಕ್ ನಾಚಾಚೆಂ ತುಪೆಂಚ್ ಆಸಾ. ಖಂಯ್ಚೆಂ ಸೊಡ್ಚೆಂ
ಮ್ಹಣ್ ಕಳಾನಾ. ತರೀ ಜಾತಾ ತಿತ್ಲೆಂ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರುನ್ ಚಡಾವತ್
ಹ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ನಾಚೈಲ್ಯಾತ್. ತ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಮ್ಹಣ್ಟಾನಾ
ಕ್ಷೇತ್ರ್ ಆಸಾ, ಮ್ಹಣ್ಣ್ಯೊ, ಹುಮಿಣ್ಯೊ, ಸಾಂಗ್ಣ್ಯೊ ಇತ್ಯಾದಿ ಆಸಾತ್.
ಎಕಾಚ್ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಆಟಾಪುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಗ್ರಂಥಾಕ್ ಎಕ್ ಸೂತ್ರ್
ಲೋಕ್-ನಾಚಾಚಾ ಪಂಗ್ತಿರ್ ಪರ್ಜಳ್ಚೊ 'ಮಾಂಡೊ' ಹಾತಿಂ ಘೆತ
ನಾಚ್ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಮಾಂಡೊ ಪದಾಂ - ದುಲ್ಪೊದಾಂ, ತಾಚೊ ಉ
ಪ್ರಭಾವ್ ಆನಿ ಅಭಾವ್ ಸಗ್ಳೆಂ ಆರಾಯ್ಲೆಂ, ನೆರಾಯ್ಲೆಂ ಆನಿ ವಿವ

೪.೨ ಲೋಕ್- ಸಂಗೀತಾಂತ್ ವೊವಿ ಪ್ರಕಾರ್

ಲೋಕ್ - ಸಂಗೀತ್ ಆಕರ್ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಕಾಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಸ್ತಿತಾನಾ
'ವೊವಿ' ಚರಣಾಚೆಂ ಲಕ್ಷಣ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾಲೆಂ. ವೊವಿ ಪ್ರಕಾರ್ ಆದಿಂ ಥ
ಮತಿಂತ್ ರೊಂಬೊನ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಚಡುಣೆ ಹರ್‍ಯೆಕಾ ಲೋಕ್-ನಾಚ್ ಗಿ
ವ ಲೋಕ್ ನಾಚ್ - ಪೊದಾಂತ್ ಜಾಂವ್ ಹೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ್
ಕಳೊನ್ ಆಯ್ಲೆಂ ದೆಕುನ್, ವೊವಿ ಪ್ರಕಾರ್ ಏಕ್ ಸೂತ್ರ್ ಮ್ಹಣ್ ಘ
ಪ್ರಕಾರಾಚೆರ್ ದೀಷ್ಟ್ ಚರಯ್ಲಿ, ಸಂಶೋದನ್ ಕೆಲೆಂ, ತ್ಯಾ ವೊವಿ ವೇಸ
ವಿಕಾಸ್, ಕಾಜಾರಾ ಸಂಭ್ರಮಾ ವೆಳಾರ್ ಮನಾಂವ್ಚ್ಯೊ ವೊವಿಯೊ ಆನಿ
ಚಳ್ವಳೆಚೊ ವಿಷಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೆತ್ಲೊ. ವೊವಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಾಜಾ
ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ಗಾಂವ್ಚ್ಯೊ ದೋನ್ ವೊಳಿಂಚೊ ಎಕ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೊ
ಚೂಕ್ ಸಮ್ಜಣಿ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ವೊವಿ ವೇರ್ಸಾಚೆಂ ಮೂಳ್ ಉಸ್ತಿತಾನಾ
ಸಂಶೋಧನ್ ಮ್ಹಣ್ಟಾನಾ, ಸಾರ್ಕೆಂ ವರವ್ನ್, ಸಮ್ಜೊವ್ನ್ ಪಳೆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಶಿ
ಆಯ್ಕಾಲ್ಲೆಂ ಪಾತೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಸಾರ್ಕಿ ಸಮ್ಜಣಿ ದಿಂವ್ಚೆಂ
ಕರ್ತವ್ಯ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜೊವ್ನ್, ಜಾತಾ ತಿತ್ಲೆ ವಿವರ್ ಆಟಾಪುಂಕ್ ಪ್ರ

೪.೩ ವೊವಿಯೊ - ವೇರ್ಸಾಚೆಂ ಜ್ಞಾನ್ ಆನಿ ವಿಜ್ಞಾ

ಹಾಚ್ಯಾದಿಂ ವೊವಿಯಾಚೆಂ ಸಂಗ್ರಹ್ ಪರ್ಗಟ್ ಕರ್‍ತಾನಾ ಥೊಡ್ಯಾನಿ
ವಿಜ್ಞಾನಾಚೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ಗಿನ್ಯಾನ್ ನಾಸ್ತಾಂ ತ್ಯೊ ದೋನ್ ವೊಳಿಂಚೊ ಮ್ಹಣ್
ಪುಣ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ವರವ್ನ್ ಪಳೆಯ್ತಾನಾ ತ್ಯಾ ಪ್ರಾಸ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಚಾರ್ ವೊ
ಕಳಿತ್ ಜಾಲ್ಲೆಂಚ್, ಹರ್‍ಯೆಕಾ ಲೋಕ್ - ಗಿತಾಂತ್ ಹಾಚೊ ಚಾರ್ ವೊ
ದಿಸ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಚಡಾವತ್ ಲೋಕ್ - ಗೀತಾಂಚೊ ಪ್ರಮುಖ್ ಎಕ್
ವೊಳಿ ಹ್ಯಾ ಗಂಥಾಂತ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಪ್ರಯತನ್ ಕೆಲಾಂ. ತ್ಯಾ ಬಾಯ್ರ್ ತಾ

೪.೬ ಸಂಪವ್ಣೆಂತ್ ಎಕ್ ಚಿಂತಾಪ್

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚ್ಯಾ ಸಾಂಕ್ಣೆಂತ್ಲೊ ಹೊ ತಿಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್ ಸಂಪಲ್ಲಾಸಾ. ವಾಚ ಗಮನಾಕ್ ಎಕ್ ಚಿಂತಾಪ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಅಪೇಕ್ಷಿತಾಂ. ಹ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊ ಸಂಗೀತ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ - ನಾಚ್ ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂಚೆರ್ ಮಾತ್ರ್ ಗಮನ್ ದಿಲ ಇತರ್ ವಿಷಯ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ - ನಾಟಕ್, ಮ್ಹಣ್ಣ್ಯೊ, ಹುಮಿಣ್ಯೊ, ಸಾಂಗ ಗಾದಿ ಉತ್ರಾಂ ಇತ್ಯಾದಿ ಮುಖ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂನಿ ಹಾತಾಳುಂಕ್ ದವರ್ಲ್ಯಾತ್. ಕಾರಣ್ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಲೋಕ್ ನಾಚ್ ಆನಿ ಲೋಕ್ ಸಂಗೀತ್ ಎಕ್ ಪ್ರೊಪಿ ಮ ಸೂತ್ರಾಚೆರ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾನ್ ಸಗ್ಳೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ವೇದ್ ಎಕಾಚ್ ಗ್ರಂಥ ಮಾಂಡುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಹ್ಯಾಚ್ ಆಧಾರಾಚೆರ್ ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಹ್ಯಾ ಹಾತಿಂ ದರ್ ಸೂತ್ರಾಚಾ ಆಧಾರಾರ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚೆ ವಿಷಯ್ ಅಸಿಕಿ ಸಬಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾನ್ ಭಲಾಯ್ಕಿ ಬರಿ ಉರ್ಲ್ಯಾರ್ ಮುಖ್ಲ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂನಿ ದೀ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್ತಾಂ. ವಾಚ್ಯಾಂನಿ ಬರ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾನ್ ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಘೆಂವ್ನ್, ಗುಂಡಾಂ ವಾಚುನ್, ಮುಕ್ಲೆ ಗ್ರಂಥ್ ರಚುಂಕ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್ ದಿಂವ್ನ್ ಅಶೆಂ ವಿನಂತಿ ಕರ

ಚವ್ತೊ ವಾಂಟೊ

ಪುಸ್ತಕ್–ಋಣ್ ಪಾನಾಂ

ಕೃತಜ್ಞತಾ
(Acknowledgements)

[illegible]

1. ಗೊಂಯಾಂತ್

1.1 ಕಲಾ ಅಕಾದೆಮಿ ಗೊಂಯ:

[illegible] (Programme & Development Officer) [illegible]

ತ್ಯಾಚ್ ಪರಿಂ ಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ನಿರ್ದೇಶಕ್ ಜಾವ್ನ್‌ಸ್‌ಲ್ಲೊ **ದೊ| ಪಾಂಡುರಂಗ್ ಫಾಲ್‌ದೇಸಾಯಿ** ಹಾಂಣಿ ಸಂಸೊದ್ ಕರುನ್ **ದೊ| ನಂದಕುಮಾರ್ ಕಾಮತ್** ಹಾಂಣಿ ಸಂಪಾದಕ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಆನಿ **ವಸಂತರಾವ್ ಡೊಂಪೊ ಎಡ್ಯುಕೇಶನ್ ಎಂಡ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಫೌಂಡೇಶನ್** ಹಾಂಣಿ ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲ್ಲೊ ***'ಕಲೈಡೊಸ್ಕೊಪಿಕ್ ಗೋವಾ- ಎ ಕಲ್ಚರಲ್ ಅಟ್ಲಾಸ್'*** (Kaleidoscopic Goa : A Cultural Atlas) ಹೊ ಗ್ರಂಥ್ ಅಪ್ಲಾಂವ್ಕ್ ತಾಣಿ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಹಾಯ್ ಕೆಲಿ ಜಾಲ್ಯಾನ್. ಸಬಾರ್ ಪಾಜಾಂತ್ರಾಂಚಿ ರಂಗಾಳ್ ತಸ್ವಿರೊ ಮೆಳೊಂಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಆಧಾರ್ ಜಾಲೊ.

1.2 ಗೋವಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪಣಜಿ

ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿಚಿ ಸಳಾವಳ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಶೋಧಿತ್ ಗ್ರಂಥ್ ಬರಂವ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಾರಂಭಾ ಥಾವ್ನ್‌ಂಚ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚೊ ಪಯ್ಲೊ ಗ್ರಂಥ್ ಬರಯ್ತಾನಾ, ತವಳ್ ಅಕಾಡೆಮಿಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ವಕೀಲ್ ಉದಯ್ ಬೆಂಬ್ರೆ ಆಶಿಲ್ಲೆ. ತಾಣೆಂಯಿೀ ಮ್ಹಾಕಾ ಬರ್ಪೂರ್ ಸಹಾಯ್ ಕೆಲ್ಯಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳೆಂತ್ಲಿ ದರ್‌ಎಕ್ ಘಟನಾ, ತವಳ್ ಅಕಾಡೆಮಿಚೊ ಸಹಾಯಕ್ ಸಚಿವ್ ಶ್ರೀ ಕಮಾಲಕರ್ ದತ್ತಾರಮ್ ಮಹಳ್ಳಿ ಹಾಣಿಂ ಮ್ಹಾಕಾ ದಿಲ್ಲೆಲಿಂ ತ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ದುಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್ ಬರಯ್ತಾನಾಂಯಿೀ ಆನಿ ಆತಾಂ ತಿಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್ ಬರಯ್ತಾನಾಂಯಿ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಆನಿ ಅಕಾಡೆಮಿಚ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಲಯಾಕ್ ಹಾಂವೆಂ ಸಬಾರ್ ಪಾಷ್ಟಿಂ ಭೆಟ್ ದಿಲ್ಯಾ. ಹ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಆತಾಂಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಶ್ರೀ ಪುಂಡಲೀಕ್ ನಾಯ್ಕ್, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ್ ದೊ| ತಾನಾಜಿ ಹರ್ಳನ್‌ಕರ್, ಆನಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಸಂಶೋದಕಿ ದೊ| ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್ ಹಾಣೆಂಯಿೀ ಮ್ಹಾಕಾ ಬರ್ಪೂರ್ ಸಹಕಾರ್ ದಿಲಾ.

ದೊ| ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್ ಹಿಣೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ವೆದಾ ವಿಷಯಾಂತ್ ಸಂಶೋದ್ ಕರುನ್ ಸಬಾರ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲ್ಯಾಂತ್. ತ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ, ಹ್ಯಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಕ್ ತಿಚಿ ಮಜತ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಭೋವ್ ಚಡ್ ಗರ್ಜೆಚಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ತಿಣೆ ಬರಯ್ಲೆಲೆ ಚಡಾವತ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ - ***'ಆಮೊಣೆಚಿಂ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ'* - *'ಮನಾಲಿಂ ಗಿತಾಂ'; 'ಆಮೊಣೆಚಿಂ ಲೋಕ್‌ಗಿತಾಂ -'ಕಣೇರ್ ಖುಂಟಿ ನಾರಿ'; ಆಮೊಣೆಚಿಂ ಧಾಲೊ ಗಿತಾಂ - ರಥಾ ತುಜ್ಯೊ ಘುಡ್ಯೊ***, ಇತ್ಯಾದಿ ತಿಚೆ ವಯಕ್ತಿಕ್ ಸಂಗ್ರಹಾಂತ್ಲೆ ಪುಸ್ತಕ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಉಲ್ಯಾಕ್ ಪಾಳೊ ದೀವ್ನ್ ಗೊಂಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಟಪ್ಪಲಾರ್ ತಿಣೆ ಪುಂಕ್ಯಾಕ್ ದಾಡುನ್ ದಿಲ್ಯಾತ್, ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚೊ ವಾವ್ರ್ ಕರ್ತೆಲ್ಯಾಂಚೆರ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆ ವಯ್ರ್ ತಿಕಾ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಉರ್ಬಾ ಆನಿ ಹುಮೇದ್ ಪರ್ಜಳಿತ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕಾಯಿಂಚ್ ದುಬಾವ್ ನಾ.

1.3 ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮರ್ಥಕ್ ಆನಿ ಫುಡಾರಿ

ಗೊಂಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮರ್ಥಕ್ ಚಳ್ವಳೆಗಾರ್ ಫುಡಾರಿ ಆನಿ ವಾವ್ರಾಡಿ ಸಬಾರ್ ಆಸಾತ್. ಚಡಾವತ್ ಫುಡಾರಿ ಆನಿ ಚಳ್ವಳೆಗಾರಾಂಚಾ ಘರಾಂನಿ ಪುಸ್ತಕಾಂಚೆಂ ಭಂಡಾರ್‌ಚ್ ಆಸಾ, ಆನಿ ಗೊಯಾಂತ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಚಡಾವತ್ ಪುಸ್ತಕ್ ತಾಂಚಾ ಗ್ರಂಥ -

ಭಂಡಾರಾಂತ್ ಆಸ್ಸಾತ್. ತ್ಯಾ ವರ್ಸಿಂ ತಾಂಕಾಂ ಪುಸ್ತಕ್ - ಪ್ರಕಟ್ನೆಚ್ಯೊ, ಛಾಪ್-ವೆಚ್ಯೊ ಗಜಾಲಿ ತೊಂಡ್ಪಾಟ್ ಆಸ್ಸಾತ್. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಪಂಚೈಯ್ ಪುಸ್ತಕ್ ನಿರ್ಣಪ್, ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಆಸಾತ್‌ಗೀ ನಾಂತ್‌ಗೀ ಮ್ಹಣೊನ್ ಶ್ರೀ ನಾಗೇಶ್ ಕಾಮ್ರ್ಯಾಲಿ ಕಡೆನ್ ವ ವಕೀಲ್ ಉದಯ್ ಬೆಂಬ್ರೆ ಕಡೆನ್ ಫೋನ್ ಕರುನ್ ಸಮ್ಜೊಂವ್ಚೆಂ. ತೆ ತಕ್ಷಣ್ ಸಾಂಗ್ಯಾತ್ ಆನಿ ನಿರ್ಣಪ್ಪಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಹಾಂವೆಂ ವಿಚಾರ್ಲೆಲಿ ಗ್ರಂಥ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ತಪ್ಸಿಲಾರ್ ದಾಡುನ್ ದಿತಾತ್. ಅಶೆಂ ಸಬಾರ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಹಾಂವೆಂ ತಾಂಚೆ ಕಡೆನ್ ಹ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ವಿಚಾರ್ - ವಿನಿಮಯ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಆಸಾ ಆನಿ ತಾಣಿಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಹ್ಯಾ ಗ್ರಂಥ್ ಬರೊಂವ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಂತ್ ಸಹಾಯ್ ದಿಲ್ಲೆಲಿ ಆಸಾ.

ಹ್ಯಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಕ್ ರಂಗಾಳ್ ತಸ್ವಿರ್ಯೊ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರುಂಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಿಷದೆಚೊ ಸಮಿತಿ ಸಾಂದೊ ಭರತ್ ನಾಯ್ಕ್ ಹಾಣೆಂಯೀ ಲೋಕ್-ನಾಟಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಪಾವಿಲ್ಯೊ ತಸ್ವಿರ್ಯೊ ಗೊಂಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ತಪ್ಸಿಲಾರ್ ಮ್ಹಾಕಾ ದಾಡುಂಕ್ ದಿಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಗ್ರಂಥ್ ಬರಂವ್ಚ್ಯಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಹುಮೆದಿಕ್ ಪಾಟಿಂಬೊ ದಿಲಾ.

ತೊಮಾಜಿನೊ ಕಾರ್ದೊಜ್. ಗೊಂಯ್ಚೊ ಏಕ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ರಾಜಕೀಯ್ ಪುಡಾರಿ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಂತ್ ಆಮಿ ದೋಗಿ ಸಮಿತಿ ಸಾಂದೆ ಜಾಲ್ಯಾನ್. ಆಮಿ ಕೆದ್ನಾಂಯ್ ಏಕಾಮೆಕಾ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳ್ಟಿಂ ಮ್ಹಣ್ ಆಸಾ. ಏಕ್‌ದೀಸ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಏಕಾ ಕಾಫಿಯೆ ಹೋಟೆಲಾಂತ್ ಆಮಿ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾನಾ. ಗೊಂಯ್ಚೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ತಿಯಾತ್ರ್, ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚಾ ಪರಿದೆ ಭಿತರ್ ಯೆತಾಗಿ ನಾಂಗಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ವಾದ್ ಉಟ್ಲೊ. ಕಾರಣ್ ಶ್ರೀ ವಿನಾಯಕ್ ವಿಷ್ಣು ಖೆಡೆಕಾರ್, ಹಾಣೆ ಆನಿ ಗೋವಾ ಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ *'ಲೋಕ್ ಸರಿತಾ'* ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಗ್ರಂಥಾಂತ್. **'ತಿಯಾತ್ರಾಚೊ ಆತ್ಮೊ 'ಲೋಕ್‌ವೆದ್'** ಮ್ಹಣ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ತಿಯಾತ್ರ್ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚೆಂ ಏಕ್ ಘಟಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂವೆ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ತಾಣೆ ಪ್ರತಿರೋಧ್ ಕೆಲೊ. ಉಪ್ರಾಂತ್ 2008 ಇಸ್ವಿ ಜನವರಿ 20 ತಾರಿಕ್ ಆಯ್ತಾರಾಚ್ಯಾ ನವಹಿಂದ್ ಟೈಮ್ಸ್ ದಿಸಾಳ್ಯಾಚೆರ್ - *ಗೊಂಯ್ಚೊ ತಿಯಾತ್ರ್* **ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ನಾಟ್ಯ ಪ್ರಕಾರ್ ನ್ಹಯ್** (Goan Tiatr - Not a Folk Drama) ಮ್ಹಣೊನ್ ಏಕ್ ಲೇಖನ್ ಬರಯ್ಲೆಂ ಆನಿ ತಾಚಿ ಪ್ರತಿ, ತಿಯಾತ್ರಾಚ್ಯೊ ತಸ್ವಿರ್ಯೊ ಆನಿ ತಾಣೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಯಾ **'ಕಲಾ ಮೊಗಿ ಕಾಂದೊಲಿಂ'** ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಸಂಘಟನೆಚ್ಯೊ ದೋನ್ ಸ್ಮಾರಕ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಟಪ್ಸಿಲಾರ್ ದಾಡುನ್ ದಿಲ್ಯೊ.

ಗೊಂಯ್ಚೊ ವಿಲ್‌ಮಿಕ್ಸ್ ವಿಲ್ಸನ್ ಮಜಾರೆಲೊ (wilmix wilson Mazarello) ಹಾಣೆಂ ***'ಕೊಂಕಣಿ ತಿಯಾತ್ರಾಚಿಂ ಶೆಂಬೊರ್ ವರ್ಸಾಂ' (100 years of Konkani Tiatro)*** ಪುಸ್ತಕ್ ಬರೊವ್ನ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಕಲಾ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆನ್ (Directorate of Art & Culture - Govt. of Goa, Panaji) ಪ್ರಕಟ್ ಕೆಲಾ ಮ್ಹಣ್ ಆಯ್ಕ್ಯಾಲೆಂಚ್, ಗೊಂಯಾ ವಚೊನ್ ತಾಂಚೆಂ ಧಪ್ತರ್ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡುನ್ ತೊ ಗ್ರಂಥ್ ಘೆತ್ಲೊ ಆನಿ ಹೊ ತಿಯಾತ್ರಾಚೊ ವಾದ್ ವಿಷಯಾಚೆರ್ - ಕೊಂಕಣಿ ತಿಯಾತ್ರ್

ಗೊಂಯ್ಚೆಂ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ (*"Konkani Tiatro", the Folklore of Goa* ಮ್ಹಣೊನ್ 2008 ಇಸ್ವಿ ಮಾರ್ಚ್ 9 ತಾರಿಕೆಚ್ಯಾ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ **'ಹೆರಾಲ್ಡ್'** ಪತ್ರಿಕೆಂತ ಅನ್ವೇಕ್ ಲೇಖನ್ ಬರೊವ್ನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ತಾಚಿ ಪ್ರತಿ ದಾಡುನ್ ದಿಲಿ. ಅಶೆಂ ಗೊಂಯಾಂತ್‌ಚೆ ತಿಯಾತ್ರ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ವಾದ್-ವಿವಾದ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ, ಹಾಂವೆಂ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚೆಳ್ವೆಳೆಚ್ಯಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಲೋಕ್‌ವೆದಾಚೆಂ ಏಕ್ ಘಟಕ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯಾ ಲೋಕ್ - ನಾಟ್ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ ಲೋಕ್ - ನಾಟ್ಯ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಮ್ಹಣ್ ವೆಗ್ಳೊ ಕರುನ್ ಮುಖ್ಲ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಕ್ ಅಮಾನತ್ ಕರುನ್ ದವರ್ಲೊ. ಮುಖಾರಿಂ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಚೆಳ್ವೆಳೆಚ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಲೋಕ್ ನಾಟ್ಯ ಪ್ರಕಾರ್, ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ತಿಯಾತ್ರ್ ಆನಿ ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯಾ ನಾಟಕ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂತ್ ಸವಿಸ್ತಾರ್ ವಿವರ್ ಆಸ್ತೊಲೊ

1.4 ಅಪ್ರೂಪ್ ಸೈರ್ಯಾಂಚಿ ಸಸಾಯ್

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮುರ್ಥಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಒಳ್ಕೊಂಚೆ ಸಹಿಂಸ್ತಾಂ, ಘೊಡೆ ವಾವ್ಡಿಂ, ವಳ್ನಾತ್‌ಲೆ ಅಪ್ರೂಪ್ ಸೈರೆಯಿೀ ಸಸಾಯ್ ದಿತಾತ್. ತ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಏಕ್ ವಿಶೇಷ್ ಘಡಿತ್ ಘಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ವಿವರ್ಸುಂಕ್ ಹಾಂವ್ ಹಾಂಗಾ ಅಪೇಕ್ಷಿತಾಂ.

ಹಾಂವ್ ಕೆದಾಳಾರಿ ಗೊಂಯಾ ಗೆಲ್ಯಾರ್, ಪಣ್ಜೆಚ್ಯಾ ಸಾಂತಿನೆಜ್‌ಲಾಗಿಂ ಆಸ್ಚ್ಯಾ 'ಕಾರಿತಾಸ್' ಹೊಟೇಲಾಂತ್ ರಾಂವ್ತೆಂ. ತೆಂ ಹೊಟೆಲ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ದಿಯೆಸೆಜಿಚೆಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್, ಸಸ್ತಾರ್ ಆನಿ ಆಯ್ತಾರಾ ಚಡಾವತ್ ಧಂಯ್ ಶಿಬಿರಾಂ ಚಲ್ತಾತ್ ಆನಿ ರಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕೂಡಾಂ ಮೆಳ್ತಾನಾಂತ್. ಏಕ್ ದೀಸ್ ತಶೆಂಚ್ ಜಾಲೆಂ ಹಾಂವ್ ಹಾ ಹೊಟೆಲಾಕ್ ಪಾವ್ತಾನಾ, ಹೊಟೇಲ್ ಭರ್ತಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತವ್ಳ್ ತ್ಯಾ ಹೊಟೆಲಾಚೆ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ್ ಶ್ರೀ ವಿಲ್ಲಿಯಂ ಹಾಣೆಂ ಥಾಂಯ್ಸ್ತ ಲಾಗ್ಸಾರ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ 'ಬೆಲಾ ಗೋವಾ' ಹೋಟೆಲಾಂತ್ ರಾವ್ಸೊಂಕ್ ವಿಲೆವಾರಿ ಕರುನ್ ದಿಲಿ. ಹ್ಯಾ ಹೊಟೆಲಾಚೊ ಧನಿ ಶ್ರೀ ಜೊ ಮಿನೇಜಸ್ ಪ್ರಾಯ್ಸ್ತಾಂತ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಆನಿ ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಭಾಸೊ ಉಲೊಂವ್ ಜಾಣಾಂ, ಕಾರಾಣ್ ತೊ ಲ್ಹಾನ್ ಆಸ್ತಾನಾ ತಾಣೆಂ ಘರಾ ಉಲೊಂವ್ಚಿ ಭಾಸ್ ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ ಖಂಯ್. ಹ್ಯಾಂವ್ ತ್ಯಾ ಹೊಟೆಲಾಂತ್ ರಾವ್ಲೊಂ ಸಾಂಜೆ ವೆಳಾರ ತಾಚೆಲಾಗಿಂ ಕಿತೆಂ ಬರೆಂ ಉಲಯ್ತಾನಾ, ತಾಕಾ ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಭಾಸ್ ಉಲೊಂವ್ಕ್ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಆನಿ ವಾಚುಂಕ್ ಯೆತಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಳ್‌ಲ್ಲೆಂಚ್. ಹುಮೆದಿನ್ ಮ್ಹಜೆಕಡೆ ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಭಾಷೆಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ದಸ್ತಾವೆಜಾಂ ತಾಕಾ ದಾಕಯ್ಲಿಂ. ಆನಿ ತಾಚೆ ಕಡ್ನ ವಾಚುನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಂತ್ ತಾಚೊ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ವಿವರ್ ಸಮ್ಜೊನ್ ಘೆತ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ದಸ್ತಾವೆಜಾಂ ಪಯ್ಕಿ **ಮೊ| ಸೆಬೆಸ್ತಾಂವ್ ರುಡೊಲ್ಫ್ ದಾಲ್ಗಾದೊ** ಹಾಣೆಂ ಪುರ್ತುಗೇಜ ಭಾಶೆನ್ 1922 ಇಸ್ವೆಂತಂ ಬರಯ್ಲೆಲ್ಯಾ *'ಫ್ಲೊರಿಲೆಜಿಯೊ ದೆ ಪ್ರೊವೆರ್ಬಿಯೊಸ ಕೊಂಕಣೇಸ್'* ***(Florilegio de Proverbios concanis)*** **-** ಕೊಂಕಣಿ ಮ್ಹೊಣ್ಣ್ಯಾಂಚಾ ಗ್ರಂಥಚೆಂ ಲಾಂಬ್‌ದೀಗ್ ಪ್ರಸ್ತಾವನ್ ವಾಚುನ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣೆಕ್ ತರ್ಜುಮೊ ಕರುನ ಸಾಂಗ್ತಾನಾ ಆನಿ ಹಾಂವೆ ಬರೊವ್ನ್ ಘೆತಾನಾ ಮದ್ಯಾನ್ ರಾತಿಂ ಜಾಲ್ಲಿ ಆನಿ ಮ್ಹಾಕಾ

ಪ್ರಾಸಾಣೆನ್ ಆನಿ ನಿವೆನ್ ದೊಳೆ ಆಡ್-ಆಡ್ ಜಾತೆಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತಾಚೆ ಉರ್ಬಾ ಆನಿ ಹುಮೆದ್ ನಿಮ್ಣೆಕ್ ಸಾತ್ಲಿ. ಆನಿಕೀ ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ದಸ್ತಾವೆಜಾಂ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಹಾಂವ್, ಹಾಂವ್ ತುಕಾ ಕೊಂಕ್ಣೆನ್ ತರ್ಜುಮೊ ಕರುನ್ ದಿತಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಹುಮೆದಿನ್ ಸಾಂಗ್ತಾನಾ, ಆಯ್ಕುತೆಲ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಪೊಟ್ ಭರ್ನ್ ಜೆವ್ಲ್ಯಾಬರಿ ಜಾತಾಲೆಂ.

ಒಕ್ತಾವಿಯೊ ದ ಕೋಸ್ತ ರೊದ್ರಿಗಸ್ - ಹೊ ಮಾನೆಸ್ತ್ ಗೊಂಯಾಂತ್ ವರ್ಸಾನ್ ವರ್ಸ್ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತ್ ಸಂಘಟನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಸ್ಥಾನ್ ಘೆತಾ. ಕಾರಾಣ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತ್ 1965 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸಂಘಟನ್ ಜಾಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ತಾಚ್ಯಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ವರ್ಸಾಚಾ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 1967 ವರ್ಸಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಜ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತಾಚೊ ಪಾಟಿ ಕಣೊ ಜಾವ್ನ್ ತೊ ವಾವ್ರ್ತಾ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚ್ಯಾ ಮ್ಹಜಾ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಕ್ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಮಾಹೆತ್ ಆರಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಮುಖ್ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಕವಿನ್ ವಿಚಾರ್ ವಿನಿಮಯ್ ಕರ್ತಾನಾ, ತಾಣೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ದಾಕೊವ್ನ್ ದಿಲೆಲ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿ ಶ್ರೀ ತೆಂಮುಟಿಂ ಕಾರ್ದೊಜ್. ಹಾಂಕಾಂ ಮಾಂಡೊ ವಿಷಯಾಂತ್ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಆಸೊನ್. ಥೊಡಿ ಮಾಹೆತ್ ತಾಣೆಂ ದಿಲಿ ಆನಿ ಒಕ್ತಾವಿಯಾ ದ.ಕೋಸ್ತ ರೊದ್ರಿಗಸಾಚೊ ವಿಳಾಸ್ ದಿಲೊ. ತಾಣೆಂ ಸಾಂಗ್ಲೆಬರಿ ತಾಕಾ ಪ್ರೊಟೊನ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ. ತಾಂಚೆ ಕಡೆನ್ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತ ಥಾವ್ನ್ 40ವ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್, ತಾಚೆ ಸ್ಮರಣ್ ಅಂಕೆ (Souvenir) ತಾಣೆಂ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ದವರ್ಲೆಲೆ ಮ್ಹಾಕಾ ದಾಕಯ್ಲೆ ಆನಿ 2007 ಇಸ್ವಿ ಜನವರಿ 6 ತಾರಿಕೆರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ 41ವ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತಾಕ್ ಆಪವ್ಣೆಂ ದಿಲೆಂ. ಜನವರಿಂತ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಿಷದೆಚ್ಯಾ ಸಮಿತಿಚೆ ಜಮಾತ್ ಕೇರಳಾಚಾ ಕೊಚ್ಚಿಂತ್ ಆಸ್ಲಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ. ಕೊಚ್ಚಿ ಥಾವ್ನ್ ಶೀದಾ ಪಣ್ಜಿ ಪಾವೊನ್, ಹಾಂವೆಂ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತ್ ಮಿರ್ವ್ನ್ ಪಳೆಯ್ಲೆ ಆನಿ ತಾಣೆಂ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರುನ್ ದವರ್ಲ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತಾಚಾ ಸ್ಮರಣ್ ಅಂಕ್ಯಾಚ್ಯಾ ಜೆರೊಕ್ಸ್ ಪ್ರತಿ ಕಾಡುನ್ ಘರಾ ಹಾಡ್ಲ್ಯೊ. ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯಾಚೆ ಹಾಂವ್ ಆನಿ ಶ್ರೀ ಗೋಕುಲ್‌ದಾಸ್ ಪ್ರಭು ಮೆಳೊನ್, ಮಾಂಡೊ ವಿಷಯಾಂತ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಸೊಧ್ಯಾಂ ಕರ್ತಾನಾ - ಜುಜೆ ಪಿರೇರಾ, ಮೈಕಲ್ ಮಾರ್ಟಿನ್ಸ್ ಆನಿ ಅಂಟೊನಿಯೊ ದ ಕೋಸ್ತ ಹಾಂಚೆ - 'ಸೋಂಗ್ ಆಪ್ ಗೋವಾ', ಆನಿ ಪ್ರತಿಮಾ ಕಾಮತ್ ಹಾಂಚೊ 'ಫಾರರ್ ಫಾರ್', ಇಂಗ್ಲೀಷಾನ್ ಬರಯ್ಲೆಲೆ ಪುಸ್ತಕ್ ಘೆವ್ನ್ ಪುರ್ತೆ ವಾಚ್ಯಾರಿ ಮಾಂಡೊ ಫೆಸ್ತ್ ರೂಪ್ ರೂಪ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಸಂತೋಸ್ ವರ್ತೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

2. ಕೇರಳಾಂತ್

ಕೇರಳಾಂತ್ ವಚೊನ್ ಎಕ್ಲ್ಯಾನ್ಂಚ್ ಸಂಸೊಧ್ ಕರ್ಚೆಂ ಕಷ್ಟಾಚೆಂ. ಸರ್ವ್ ಲೋಕ್ ಥಂಯ್ ಮಲಿಯಾಳಿ ಉಲಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ಅಧಿಂ ದಸ್ತಾವೆಜಾಂ ಮಲಿಯಾಳಿ ಬಾಸೆನ್ಂಚ್ ಆಸಾತ್. ಪೂಣ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ದೇವ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಸಬಾರ್ ಗ್ರಂಥ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತೆ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡ್ಚೆಂ ಆನಿಕೀಯೀ ಕಷ್ಟಾಚೆಂ. ಪೂಣ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ನಶೀಬಾಕ್ ಶ್ರೀ

ಗೋಕುಲ್‌ದಾಸ್ ಪ್ರಭು ಕೊಚ್ಚಿಂತ್ ಶಿಕಾಪ್ ಜಾವ್ನ್, [illegible]
ಬ್ಯಾಂಕಾಂತ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಜಾವ್ನ್ ಕಾಮ್ ಕರ್ನ್ಯೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪ್ರಚಾರಿ. ಕನ್ನಡ [illegible]
ಲಿಪಿ, ರೋಮಿ ಲಿಪಿ ಆನಿ ಮಲೆಯಾಳಿ ಲಿಪಿ ವಾಚುಂಕ್ [illegible]
ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಿಷದೆಚೊ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್. [illegible]
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೊ, ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿಚ್ಯಾ [illegible]
ಜಿಕ್‌ಲ್ಲೊ ದುಭಾಶಿ ಸಾಹಿತಿ, ಮುಂಗ್ಳುರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಚೆಪ್ಯಾಂತ್ [illegible]
ಎಕ್ ಸಗ್ಳಿ ಮಾಳಯ್ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ್ ಕರ್ಸ್ ಸೊಭಾಯ್ಲ್ಯಾ. [illegible]
ಚಳ್ವಳೆಚೊ ದುಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್ ಜಾಗರಣ್ ತಯಾರ್ ಜಾತಾನಾ [illegible]
ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸುಕೃತಿಂದ್ರ ಓರಿಯಂಟಲ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ [illegible]
ಗ್ರಂಥಲಯಾಂತ್ ದೀಸ್‌ಭರ್ ರಾವೊನ್ ಸಂಸೊದ್ [illegible]
ಲಿಪಿಂತ್ಲೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ವಾಚ್‌ಚೆಂ ಆನಿ ಹಾಂವೆಂ ತೆಂ ಕನ್ನಡ [illegible]
ಘೆಂವ್ಚೆಂ ಅಶೆಂ ತಾಣಿಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಭರ್ಪೂರ್ ಸಹಾಯ್ ಕೆಲಾ. ತಾಂಚ್ಯಾ [illegible]
ಪುಸ್ತಕಾಲಯಾಂತ್ ಕೇರಳಾಂತ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ [illegible]
ಮೆಳ್ಳ್ಯಾತ್. ವಿಚಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ತವಳ್ ತಕ್ಷಣ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ [illegible]
ವಿವರಣ್ ದಿತಾ. ತ್ಯಾಚ್ ಪರ್ಮಾಣೆ ಹಾಂವೆಂ ವಿಚಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ [illegible]
- **`ಕೇರಳಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಗೀತಾಂ'** - ಸಂಕಲನ್ ಪ್ರೊ| ಆರ್. ಕೆ. [illegible]
`ಲೋಕ್‌ಧನ್' - ಕೇರಳಾಂತ್ಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಏಕ್ ಪ್ರಾಕ್ [illegible]
ಶರತ್ ಚಂದ್ರ ಶೆಣೈ : **`ಶ್ರಪೋಣ್'** - ಗೊಡ್ಯಾಂ ಹೊರಾಣೆಂ ಗೀತಾಕ್ [illegible]
ಏಕ್ ಲೋಕ್ ಗೀತ್ - ಸಂಪಾದಕ್ ಪಿ.ಜಿ. ಕಾಮತ್ [illegible] ಗೊದ್ದ್ರ [illegible]
- ಎನ್. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಮಲ್ಯ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಪ್ರಚಾರ [illegible]
ಸವಿಾರ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ. ಪುಸ್ತಕಾಂಚೆ ಪ್ರತಿಯೊ ಮ್ಹಾಕಾ [illegible]
ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಮ್ಹಾಕಾ ವಾಚುಂಕ್ [illegible]
ಶೆಂಬೊರಾಂನಿ ಪಾನಾಂ ಸರಾರಾಂ ವಾಚುಂಕ್, ಸವಯ್ [illegible]
ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ ಬ್ಯಾಂಕಾಂತ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ [illegible]
ತೆ ಸಗ್ಳೆ ಗ್ರಂಥ್ ತಶೆಂಚ್ ಗೊಂಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲಿ ಸರ್ವ್ ಗ್ರಂಥ್ ಕನ್ನಡ
ಲಿಪ್ಯಂತರ್ ಕರಯ್ಲಿ ಆನಿ ವಾಚ್ಲೆ. ಅಶೆಂ ಲಿಪ್ಯಂತರಾಚ್ಯಾ [illegible]
ಹಿಣೆಂ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ ಸೊಬಿತ್ ಥರಾನ್ ಬರವ್ನ್ [illegible]
ವಿವರ್‌ಯೀ ಸಾಂಗೊನ್ ದಿತಾಲಿ. ತಿಚೊ ವಾವ್ರ್ ವಾಖಣ್ಣ್ಯಾಕ್ [illegible]

3. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್

ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಪ್ರುಣ್ತ್ಯಾನಾ, ಮುಂಗ್ಳುರ್ ಶ್ಹೆರ್ ಸೊಡ್ಯಾರ್ [illegible]
ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಸ್ತಾವೇಜಾಂ ಮೆಳ್ಚಿಂ ಜೋವ್ ಅಪ್ರೂಪ್. ಹಾಂವ್ [illegible]

ಕಾರ್ವಾರ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ಸಬಾರ್ ವಾಚ್ಪಿಂ ವಚೊನ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯಾಂನಿ ಸೇವಾಂ ಚಲಯ್ತಾತ್. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಆಸ್ಚಿಂ ದಸ್ತಾವೇಜಾಂ ಪುಸ್ತಕಾ ಮೆಳೊಂಕ್ತಾತ್.

ಮಂಗ್ಳುರ್ ಶ್ಹರ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧಾಸಾ. ಏಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ್ ಆಸಾ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಸಾಂ ಎಲೋಯ್ಸಿಯುಸ್ ಕಾಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರಸ್ತುತ್. ತಶೆಂಚಿ ಸಂಶೋಧನ್ ಆನಿ ಶಿಕ್ಪಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ್ ಆಸಾತ್. ಪುಣ್ ತಾಂತುಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ಏಕ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಲ್ಹಾನ್ಸೊ ವಿಭಾಗ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಸಾ. ತ್ಯಾ ವಿಭಾಗಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಥೊಡೆ ಗ್ರಂಥ್ ಆಸಾನಾಂತ್. ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚ್ಯಾ ಕೆಂದ್ರೆಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಆಧಾರ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಸಾಂ. ಎಲೋಯ್ಸಿಯುಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚ್ಯಾ ಅಧೀನ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ್. ಆತಾಂ ಥಂಯ್ ಗುಮಾಸ್ತ್ ಜಾವ್ನ್ ವಾವ್ರುಂಚೊ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ. ಹಾಣಿ ಬರಿ ಹುಮೆದ್ ಆಸಾ. ಆನಿ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ್ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ರಿತಿನ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಳ್ಯಾನ್. ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಪುಸ್ತಕ್ ವ ಗ್ರಂಥ್ ತಕ್ಷಣ್ ಲಭ್ಯ್ ಜಾತಾತ್. ಅಶೆಂ ಪುಸ್ತಕಾ ಸಬಾರ್ ಜೊಡ್ತ್ ಆನಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಪುಸ್ತಕ್ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳಿಚೆಂ ಗ್ರಂಥ್ ರಚುಂಕ್ ಸುಲಭ್ ಜಾಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಯೆಂ ಮಾಹ್ಯಾಂ. ತಶೆಂಚ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪತ್ರಾಂಚೆ ಆಡ್ಲೆ ಅಂಕೆ ಬರೆ ಕರ್ನ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಳ್ಯಾತ್ ಪುಣ್ 'ರಾಕ್ಣೊ' ಕೊಂಕ್ಣಿ ಹಫ್ತ್ಯಾಳ್ಯಾಂ ಪತ್ರಾಚೊ ಸಂಗ್ರಹ್ಯ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ತ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ 'ರಾಕ್ಣೊ' ಪತ್ರ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಜ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಅಂಕೆ ಬರೆ ಕರ್ನ್ ಬಾಂದ್ಪುನ್, ಫೈಲ್ ಫಾಲ್ಸ್ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ದವರ್‍ಲ್ಯಾತ್. ಅಶೆಂ ಹ್ಯಾ ದೋನ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚೆ ಪ್ರಮುಖ್ – ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚೆ ಚೆಂನ್ಸಿಪ್ತ್. ಅದ್ಲೆ ನಿರ್ದೇಶಕ್ ಡಾ| ಪ್ರಶಾಂತ್ ಮಾಡ್ತಾ. ಡಾ| ವಿಲ್ಯಮ್ ಡಿಸೋಜಾ ಆನಿ ಆತಾಂಚೊ ನಿರ್ದೇಶಕ್ ಡಾ| ನ್ಯೂಟನ್ ಬಿ.ಸಿಲ್ವಾ ಆನಿ ರಾಕ್ಣ್ಯಾಚೊ ಅದ್ಲೊ ಸಂಪಾದಕ್ ಡಾ| ಎರಿಕ್ ಕ್ರಾಸ್ತಾ ಆನಿ ಆತಾಂಚೊ ಸಂಪಾದಕ್ ಡಾ| ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ರೊಡ್ರಿಗಸ್ ಹಾಣಿಂ ಪುಸ್ತಕಾ ಭರ್ಪೂರ್ ಸಹಕಾರ್ ದಿಲಾ.

ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯ್ ಸ್ವಯ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾಂ. ಧಾಂವ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮರ್ಥಕಾಂ ಕಡೆನ್ ವೈಯಕ್ತಿಕ್ ಆನಿ ಹಾಚ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯ್ ಬರೆಂ ಕರ್ನ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಳಿಂ ವಳೊವ್ನ್ ಮೆಳ್ತಾತ್. ತ್ಯಾ ಪಯ್ಕಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊಚೆಂ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಸ್ಥಾನ್ ಘೆತಾ ಪ್ರಸ್ತುತ್. ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಲಯಾಂತ್ ಪುಸ್ತಕಾ ಸಬಾರ್ 'ಅಪ್ರುಪ್' ದಸ್ತಾವೇಜಾಂ ಮೆಳ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಗ್ರಂಥಾಚ್ಯಾ ಕಾಮಾಕ್ ಉಪ್ಯಾರಾಕ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಪಯಲ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಕ್ ಜಾಂವ್, ದುಸ್ರ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಕ್ ಜಾಂವ್ ಆನಿ ಆತಾಂ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಕ್ ಜಾಂವ್, ತಿಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪುಸ್ತಕಾಲಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಗರ್ಜೆಚೆ ಪುಸ್ತಕ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾಂ ದಾಖ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಆಸಾತ್. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಗ್ರಂಥಾಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಏಕ್ ದಾಖ್ಲ್ಯಾಂತ್ ದಿಂವ್ಚಿಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್. ಜೆ.ಸ. ಸ್ವಾಮಿ ಸುಬ್ರಾಯಾಚೊ 'ಆಮ್ಚೊ ಮುಮುಗೆಲ್ಯಾ' ಪುಸ್ತಕ್.

ಆಲ್ಬುಪಾಯಿ ಆನಿ ಇನ್ನಿತರ್ ಪುಸ್ತಕ್ ವಾಚ್ತಾನಾ, 1914 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಛಾಪುನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಸ್ವಾಮಿ ಸುಪ್ರಿಯಾಚ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂನಿ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ತರ್ *'ಮಾ| ಲುವಿಸ್ ಜುವಾಂವ್ ಸೋಜ್ ಬಾಪಾನ್ ಬರಯ್ಲೆಲಿಂ ವಜ್ರಾಳಿಂ, ಮಾಣ್ಕುಲಿಂ, ಸುಪುರ್ಲೆಂ ಲ್ಹಾನ್ಶೆಂ ಪುಸ್ತಕ್...'* ಮ್ಹಳ್ಳೊ ವಿಷಯ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ಗಮನಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂಚ್ ತ್ಯಾ ಬುಕಾಂಚೆ ಸೊಧ್ನಾ ಸುರು ಕೆಲಿಂ. ಹಾಂವೆಂ ಶ್ರೀಮತಿ ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ ಕಡೇನ್ಯೀ ವಿಚಾರ್ಲೆಂ. ತವಳ್ ತಿ *"ಲ್ಹಾನ್ಶೆಂ ಏಕ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಹಾಂವೆಂ ಪಳೆಯಿಲ್ಲ್ಯಾಬರಿಂ ಜಾಲಾಂ, ಸೊಧ್ನಾಂ ಕರ್ತಾಂ. ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಸಾಂಗ್ತಾಂ"* ಮ್ಹಣಾಲಿ. ದೋನ್ ದಿಸಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ 1914 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಮಾ| ಲುವಿಸ್ ಜುವಾಂವ್ ಸೋಜಾಚೆ ವಜ್ರಾಳೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ತಿಣೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಹಾಡ್ನ್ ದಿಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಗಾದಿ, ಹುಮಿಣ್ಯೊ, ಗಾಣಾ, ವೊವ್ಯೊ, ವೇರ್ಸ್ ಆನಿ ಪದಾಂ ಆಟಾಪುನ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾನ್ ತ್ಯಾ ಕಾಳಾಚೆ ಸಬಾರ್ ವಿಷಯ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯ್ಲೆ. ಗೊಂಯ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಮುಂಬಯಿಂತ್ ಗಾದಿ ಆನಿ ಹುಮಿಣ್ಯೊ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕೆಲ್ಯಾ, ರೋಮಿ ಆನಿ ದೇವ್ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಚ್ಯಾ ಸಾಹಿತಿಂನಿ, 1922 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಲೊ 'ದಾಲ್ಗಾದೊ'ಚ್ಯೊ ಪುಸ್ತಕ್ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರ್ತಾತ್ ಶಿವಾಯ್, ತಾಚ್ಯಾಕೀ ಪಯ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ಜೆ 1914 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಚೊ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳಾನಾ. ಅಶೆಂ ಲ್ಹಾನ್ ಲ್ಹಾನ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ, ದಸ್ತಾವೆಜಾಂ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾರೀ ತಿಂ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ದವರ್ಚಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊನ್ ರುತಾ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಮ್ಹಜ್ಯಾ ತಸಲ್ಯಾ ಸಂಶೋಧಕಾಕ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ರಿತಿನ್ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಹಾಂವ್ ಸಂತೊಸ್ ಪಾವ್ತಾಂ.

ತರೆಂಚ್ ಏಕ್ದೀಸ್ ವೊವ್ಯಾಂಚಿ ರಾಣಿ ಎಸ್ತೆಲ್‌ಬಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ರಾಕ್ಣೊ ಪತ್ರಾರ್ ಶ್ರೀಮತಿ ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊನ್ ಬರಯ್ಲೆಲೆಂ ಏಕ್ ಲೇಖನ್ ವಾಚ್ಲೆಂ. ತಿ ಮ್ಹಜಿ ಆದ್ಲಿ ಶೆಜಾರಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಿಚಿ ಮ್ಹಾಕಾ ಒಳಕ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿ. ಮ್ಹಜ್ಯಾ ದುವೆಚ್ಯಾ ಕಾಜಾರಾಕ್ ವೊವ್ಯೊ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ತಿಕಾ ಹಾಂವೆಂ ಆಪಯಿಲ್ಲೆಂ. ತಿಣೆ ವೊವ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ಚಿ ರೀತ್. ವೊವ್ಯೆಂಕ್ ಜಾಪಿ ದಿಂವ್ಚಿ ರೀತ್ ಜೋರ್ವ್‌ಚ್ ಆಪುರ್ಬಾಯ್ ಆಸ್ಲ್ಲಿ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳೆಚೊ ಮ್ಹಜೊ ತಿಸ್ರೊ ಗ್ರಂಥ್ – ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಏಕ್ ಅಧ್ಯಾಯ್ ವೊವ್ಯೆ ವಯ್ರ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರುಂಕ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾನ್ ಹಾಂವ್ ಖುದ್ದ್ ತಿಕಾ ವಚೊನ್ ಭೆಟ್ಲೊಂ ಆನಿ ವೊವ್ಯೆಕ್ ಜಾಪಿ ದಿಂವ್ಚಿ ರೀತ್ ಕಶಿ ಮ್ಹಣ್ ತಿಚೆಕಡೇನ್ ಶಿಕೊನ್. ವೊವ್ಯಾಂಚೊ ಜಾಪಿ ಆನಿ ಜಾಪಿಕ್ ಜಾಪಿ ಬರೊವ್ನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯೊ. ಅಶೆಂ ತಿಚೆ ಥಾವ್ನ್ಯೀ ಹ್ಯಾ ವೊವ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಾಯಾಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಭರ್ಪೂರ್ ಆಧಾರ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ.

4. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ತಾಚೆಂ ಪ್ರಧಾನ್ ಶ್ಹೆರ್ ಮುಂಬಯ್ ಪ್ರಮುಖ್. 1974 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಪದ್ವಿ ಶಿಕಾಪ್ ಜಾಲ್ಲೆಂಚ್ ಏಕಾ ಇಷ್ಟಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಹಾಂವ್ ಮುಂಬಯ್ಯಾ ಕುರ್ಲ್ಯಾ ಪಾವ್ಲ್ಲೊಂ. ಥಂಯ್ ಏಕ್ ಹಪ್ತೊಭರ್ ರಾವೊನ್ ಪಾಟಿಂ ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೊಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹಾಂವ್ ಮುಂಬಯ್ ಪಾವ್ಲ್ಲೊಂ 2000 ಇಸ್ವೆಚ್ಯಾ ಮೇ

ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್. ಹ್ಯಾಚ್ಯೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳೆಚ್ಯಾ ಸಂಶೋಧಿತ್ ಗ್ರಂಥಾಚ್ಯಾ ತಯಾರಾಯೆರ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಹ್ಯಾಣೆಂ ಪಂಚ್ವೀಸ್ ವರ್ಸಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್. ಹಾಂವ್ 1989 ಇಸ್ವೆ ಥಾವ್ನ್ 1993 ಇಸ್ವೆ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಮಂಡಳ್ ಕರ್ನಾಟಕ (ರಿ.) ಹ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ವರ್ಸಾಂ. ಹ್ಯಾ ಕಾಳಾಂತ್ ಆಮಿ ಕಾರ್ವಾರಾಂತ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟಾಚೆಂ ಆನಿ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಮಟ್ಟಾಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ್ ಸಂಘಟನ್ ಕರ್ತಾನಾ, ಮುಂಬಯ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಫುಡಾರಿಂಚೆ. ಪಳೆವ್ನ್ ಆನಿ ಉಲವ್ನ್ ವ್ಹಳಕ್ ಜಾಲ್ಲಿ. ಅಶೆಂ 1995 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕೊಚ್ಚ್ಯಾಳಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಿಶ್ವ ಸಮ್ಮೇಳನ್ ಜಾತಾನಾ ಆಮ್ಚೆಂಯಿ ತಾಂಚಿ ವ್ಹಳಕ್ ಲಾಗ್ಶಿಲ್ಯಾನ್ ಜಾಲಿ. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಯಾನ್ 1997 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಮುಂಬಯಾಂತ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಿಷದೆಚೆಂ 21 ವೆಂ ಅಧಿವೇಶನ್ ಜಾತಾನಾ ಪಿ.ಎಂ.ಬಿ. ರೊಡ್ರಿಗಸ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ ಯೇವ್ನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಉಲೊವ್ನ್ ವೆಳ್ಳಿಲೊ. ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತೊ ಫಳ್ನೀರ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾ ಘರಾಂಚ್ಯಾ ಘರಾ ರಾವ್ತಾಲೊ. 21 ವ್ಯಾ ಅಧಿವೇಶನಾಕ್ ವಾಂಗ್ಡ್ಯಾ ಕರುಂಕ್ ತಾಣೆ ಮ್ಹಜಿ ಸಹಾಯ್ ಘೆತ್ಲಿ, ತಶೆಂ ತಾಕಾ ಮ್ಹಜೆ ವಯ್ರ್ ಏಕ್ ವಿಶೇಸ್ ಅಭಿಮಾನ್ ಆಸ್ಲೊ.

'ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳ್' ಗ್ರಂಥಾ ಖಾತಿರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಚೆಂ ದಸ್ತಾವೇಜಾಂ ಸೊಧ್ಯಾಂ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಮುಂಬಯ್ ಭೆಟ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಮ್ಹಣ್ ಏಕ್ ಆಶಾ ತಾಕಾ ಆಸ್ಲಿ. 2000 ಇಸ್ವೆಚ್ಯಾ ಮೇ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ತೊ ಕೊಚ್ಚ್ಯಾಳಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ. ವೆಳಾರ್ ಮ್ಹಜಿ ಆಶಾ ಕಳಯ್ಲಿ. ತಾಣೆಂ ತಕ್ಷಣ್ ಮ್ಹಾಕಾ 'ಮ್ಹಜೆ ಘರಾ ರಾವೊನ್ ... ತುಂ ಮುಂಬಯ್ ಯೇ' ಮ್ಹಣೊನ್ ತಾಚ್ಯಾ ಘರಾಚೊ ವಿಳಾಸ್ ದಿಲೊ.

ತ್ಯಾಚ್ ವರ್ಸಾಚ್ಯಾ ಜೂನ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ಮುಂಬಯ್ ವಚೊಂಕ್ ಹಾಂವ್ ರೈಲಾರ್ ಬಸ್ಲ್ಲೊಂ. ರೈಲ್ ಮುಂಬಯ್ ಪಾವ್ತಾನಾ ಚಾರ್ ಪಾಂಚ್ ವೊರಾಂ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ವೊತ್ಲ್ಯಾ ಕಶಿಶ್ ಪಾವ್ಸಾಕ್ ತಗ್ಲ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ರೈಲಾ ವಾಟೆನ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಬುಡ್ಲ್ಯಾನ್ ರೈಲ್. ಕುರ್ಲಾ ಪಾವ್ತಾನಾ ರಾತಿಚೆಂ ಸಾಡೆ ಇಕ್ರಾ ವೊರಾಂ ಮತ್ರಂ ರೈಲ್ ಥರ್ಸ್ ಸಾಂತಾಕ್ರೂಜ್ ಪಾವ್ತಾನಾ ರಾತಿಚೆಂ ಬಾರಾ ವೊರಾಂ ಉತ್ರೊನ್ ತ ಕಶೆಂಯ್ ನಿಮಾಣ್ಯಾ ಬೊಂದ್ವೆಚಿ ಬಸ್ ಥರ್ಸ್ ಪಿ.ಎಂ.ಬಿ.ಚ್ಯಾ ಗಾಂವಾಕ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾಂ. ಬಸ್ ರಾವ್ಲ್ಲ್ಯಾಚ್ ಕಂಡೆಕ್ಟರಾನ್ ಬೊಟ್ ಜೊಕುನ್ ವಾಟ್ ದಾಕಯ್ಲಿ. ಆನಿ ತ್ಯಾ ವಾಟೆನ್ ಸೀದಾ ಮುಕಾರ್ ವ್ಹಚ್ ಮ್ಹಣಾಲೊ. ಹಾಂವ್ ಚಲೊನ್ ವೆತಾಂ ವೆತಾಂ ಪಾಯಿಕ್ ಬಿರ್ಸರೊ ಪಾವ್ಸ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾನ್, ವಾಟೆರ್ ನರ್ ಮನಿಸ್ ನಾ. ರಾತಿಚೆಂ ವೊರಾಂ ದೇಡ್ ಜಾತಿತ್. ದೊಗ್ ವಾಟ್ಸುರಿ ಪಟಿ ಮ್ಹಾಕಾ ವಾಟ್ ದಾಕೊಂವ್ಯ್ಚಿ ಮ್ಹಣ್ ಮುಖ್ಯಾನ್ ಚಲೊನ್ ವೆತಾಲಿ. ಹಾಚ್ಯಾ'ದಿಂ ಮುಂಬಯಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚ್ಯಾ ಮಾನ್ಯತಾಯೆ ಖಾತಿರ್ ವಾವ್ರುನ್ ಸ್ವರ್ಗಸ್ತ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಫುಡಾರಿಂಚೆ ಆತ್ಮೆ ಮ್ಹಾಕಾ ವಾಟ್ ದಾಕಯ್ತಾಲೆ ಕೊಣ್ಣಾ. ಮ್ಹಣ್ ತವಳ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಭೊಗುಂಕ್ ನಾ. ಪುಣ್ ಆತಾಂ ಚಿಂತಾನಾ ತಶೆಂ ಭೊಗ್ತಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಹಿ ನಿಮಾಣಿ ಗತ್ ಹ್ಯಾ ರಾತಿರ್ ಯೇಜೆಗಿ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತುನ್ ಕಾಷ್ಟೆನ್ ಆನಿ ಬಿಂಯಾನ್ ಮುಕಾರ್ ವೆತಾನಾ ಪಿ.ಎಂ.ಬಿ.ನ್ ರಾಂಧ್ವೆಂ ಚಾಂದ್ ಸೊಸೈಟಿಚೆಂ ಅಂಗಾಣ್ ಕಶೆಂಯ್ ವಿಚ್ಛಾರ್ ಪಡ್ಲೆಂ.

ಅಶೆಂ ನಿಮಾಣೆ ತರೀ ಜಿ.ಎಂ.ಬಿ.ಚ್ಯಾ ಘರಾ ಪಾವ್ತಾನಾ ಆತಿಚಿಂ ಪ್ರೊರಾಂ ದೋ
ಪ ಅಡೇಜ್ ಜಾತಿತ್. ತದವ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಕಾರಣ್ ಕಳಯ್‌ಲ್ಲೆಂಚ್ ತಾಣೆಂ ಮ್ಹಾ
ಸುದಾರ್ಶಿಲೆಂ. ದುಸ್ರ್ಯಾ ದಿಸಾ ಬೆಂಗ್ಳುರಾಚ್ಯಾ ಕೆ.ಸಿ.ಎ.ಂತ್ ರಾವ್ತಾಚಿ ಏಲೆವಾರಿ ಕೆಲಿ. ಅ
ಮುಂಬಯಿಂತ್ ಆಸ್ತಾನಾ, ಎಕೇಕ್ ದಿಸಾ ಎಕೆಕ್ಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಘರಾ ರಾವ್ತಾಲೊಂ ಪ ತಾಂ
ಮೆಳೊನ್ – ಮ್ಹಜೆ ಜೆ.ಬಿ. ಮೊರಾಯಸ್, ಜೆ.ಬಿ. ಸಿಕ್ವೇರಾ, ಸಂಗೀತ್ಗಾರ್ ಡ
ಡಿ'ಸೋಜ, ಪಿಕ್ಟರ್ ಕೊನ್ಸೆಸ್ಸೊ, ರೊನ್ಸ್ ಬಂಟ್ವಾಳ್, ಪಯ್ಣಾರಿ ಪತ್ರಾಚಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಸ
ಡಿ'ಕೋಸ್ತ, ಸಹ-ಸಂಪಾದಕ್ ಫೆಲಿಸ್ಸ್ ಎಂ. ಡಿ'ಸೋಜ, ದಿವ್ಯೊ ಪತ್ರಾಚೊ ಸಂಪಾದ
ಲೊರೆನ್ಸ್ ಕುವೆಲ್ಲೊ ಹಾಂಚೆ ಕಡೆನ್ ವಿಚಾರ್ - ವಿನಿಮಯ್ ಕರ್ತಾಲೊಂ. ಕೊಂಕ
ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ದಸ್ತಾವೆಜಾಂ ಎಕ್ಟಾಂಯ್ ಕರ್ತಾಲೊಂ. ತವಳ್ ಪಯ್ಣಾರಿ ಪತ್ರಾ
ದಫ್ತರಾಕ್ ಆನಿ ದಿವ್ಯೊ ಪತ್ರಾಚ್ಯಾ ದಫ್ತರಾಕ್ ವಚೊನ್, ಪತ್ರಾಚ್ಯಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಅಂಕ್ಯಾ
ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳೆಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಲೇಖನಾಂ ತವಳ್ ಸಗ್ಳಿ ರಾ
ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕಿನಾಸ್ತಾನಾ ಜೆರೊಕ್ಸ್ ಪ್ರತಿ ಕಾಡುನ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಜ್ ಪರ್ಯಾಂತ್
ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡ್ಲಿಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ವ್ಹಡ್ತೊ ಸಂತೊಸ್ ಭೊಗ್ತಾ.

2006 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಹಾಂವ್ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಿಷದೆಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾ
ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪರ್ತುನ್ ಪಿಕ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಮುಂಬಯ್‌ಕ್ ವಚೊನ್ ಮುಂಬಯ್‌ಚ
ಗ್ರಂಥಾಲಯಾಂನಿ ಭೆಟ್ ದೀವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳೆಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚ
ಸಂಸೊದ್ ಕರ್ಯಾಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಮ್ಹಾಕಾ ಆವ್ಕಾಸ್ ಮೆಳೊಂಕ್‌ಚ್ ನಾ. ಹೊ ಚುರ್ಕು
ಮ್ಹಾಕಾ ಆತಾಂಯೀ ಆಸಾ.

ಹಾಂವೆಂ ತವಳ್‌ಚ್ ಪಯ್ಣಾರಿ ಪತ್ರಾರ್ ಆಯಿಲ್ಲಿಂ ಲೇಖನಾಂ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ
ವಾಂಚ್ಲೊಂ. ಆತಾಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ಸಾದ್ಯ್‌ಚ್ ಜಾತೆಂ ನಾ. ಕಾರಣ್ ಸಂಪಾದಕಿ ಶ್ರೀಮ
ನೆಲ್ಲಿಬಾಯ್ ಸಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪಯ್ಣಾರಿ ಬಂಧ್ ಪಡ್ಲೊ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಂಯ್, ಯೆದೋ
ಥಂಯ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ದಫ್ತರಾಂತ್ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ದವರ್ಲೆಲೆ ಪಯ್ಣಾರಿಚೆ ಅಂಕೆ ಖಂಯ್ ಆಸಾ
ಮ್ಹಣ್ ಕೊಣಾಯ್ಕಿ ಕಳಿತ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ಚಡುಣೆ ಪನ್ನಾಸ್ ವರ್ಸಾಂ ಚಲ್‌ಲ್ಯಾ
ಪಯ್ಣಾರಿ ಪತ್ರಾಚೆ ಅಂಕೆ ಖಂಯ್ ತರೀ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯಾಂತ್ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ದವನ್
ಮುಖಾರಿ ಸಂಸೊದ್ ಕರ್ತೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಲಭ್ಯ್ ಕರ್ನ್ ದವರ್ಲ್ಯಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಚ್ಯಾ ಫುಡಾರಾ
ಬರೆಂ ಜಾಯ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಅಪೇಕ್ಷಿತಾಂ.

ಅಶೆಂ ಹಾಂವೆ ಸಗ್ಯ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಬೊಂವೊನ್ ದಸ್ತಾವೇಜಾಂ ಎಕ್ಟಾಂಯ್ ಕೆಲೆ
ವಿವರ್ ದಿಲೊ. ಕಾರಣ್, ಮ್ಹಜಿ ಭಲಾಯ್ಕಿ ಸಾಂಗ್ತೆ ತಿತ್ಲಿ ಬರಿ ನಾ. ಮುಖಾರಿಂ ಗ್ರಂಥ
ರಚುಂಕ್ ಭಲಾಯ್ಕಿ ಬರಿ ಉರ್ತೆಲಿ ಮ್ಹಳ್ಳೊ, ಭರ್ವಸೊಯೀ ಮ್ಹಾಕಾ ನಾ. ಅಶೆಂ ಮ್ಹಾ
ಹರ್ಯೆಕಾ ಮೆಟಾಂ ಮೆಟಾಂನಿ ಸಹಾಯ್ ಕರ್ನ್, ಸಸಾಯ್ ದೀವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳ
ಗ್ರಂಥ್ ರಚುಂಕ್ ಆಧಾರ್ ಆನಿ ಸಹಕಾರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವಾಂಕ್ ಹಾಂವ್ ಸರ್ವಾಂಕ
ಏಕಾ ಉತ್ರಾನ್ **'ದೇವ್ ಬರೆಂ ಕರುಂ'** ಮ್ಹಣ್ತಾಂ.

ದೇವ್ ಬರೆಂ ಕರುಂ.

ಗ್ರಂಥ್ - ಋಣ್

ತಪ್ಶೀಲ್ ಮಾಂಡಾವಳ್

I ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚೆ ಗ್ರಂಥ್

1. ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಂತ್ಲೆ ಗ್ರಂಥ್

i. ಕಂತರಾಂ, ಗೀತಾಂ ಪದಾಂ ಆನಿ ಕವಿತಾ

- **ಶೆಂಬೊರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಂತಿಗೊ**
  (A Hundred Konkani Hymns - 1890
  Printed by L. Doneda at the codialbail press. Mangalore)
- **ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊ**
  (Compiled by J.S.T. Rodrigues -
  ಫೊಂಪ್ಸೆ ಇಗರ್ಜ್, ಗುರ್ಪುರ್ 10-02-1968)
- **ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊ**
  ವಿಸಾವೊ ಛಾಪೊ – 2004
  ಮಂಗ್ಳುರ್ ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಬೈಲ್ ಛಾಪ್ಖಾನ್ಯಾಂತ್ ಛಾಪುನ್ ಪರ್ಗಟ್ ಕೆಲ್ಲೊ.
- **ಲುವಿಸ್ ಮಸ್ಕರೇನ್ಯಾಚೆಂ - ಆಬ್ರಾಂವಚೆಂ ಯಜ್ಞದಾನ**
  ಬರಯ್ಣಾರ್- ಲುವಿಸ್ ಮಸ್ಕರೇಂಞ್
  ಸಂಪಾದಕ್ - ವಿಲ್ಯಮ್ ದ ಸಿಲ್ವ
  ಪ್ರಗತಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮಂಗ್ಳುರ್ - 575 002.
  ಲುವಿಸ್ ಮಸ್ಕರೇಂಞ್ ಜಲ್ಮಾ ಶತಾಬ್ದಿ ಸಮಿತಿ ತರ್ಫೆನ್ - 1987
- **ಕ್ರಿಸ್ತಾ ಪುರಾಣ್ - K.C.T.S. ದಶೆಂಬರ್ 1931**
  ಮಂಗ್ಳುರ್ ಕೊಡಿಯಾಲ್‌ಬೈಲ್ ಛಾಪ್ಖಾನ್ಯಾಂತ್ ಛಾಪ್ನು್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲ್ಲೆ.
- **ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಪುರಾಣಾಂತ್ಲಿ ವಿಂಚೊಣ್ - 1952**
  ಮೂಳ್ ಶ್ಲೋಕ್ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ತರ್ಜುಮೊ ಆಟಾಪ್ತಾ
  ಬರಯ್ಣಾರ್ : ಜುವಾಂವ್ ಜುಜೆ ರೇಗ್
  ಫೆಲಿಸ್ ಪಾವ್ಲ್ ನೊರೊಂಞ್, ಮಂಗ್ಳುರ್
- **ಚಾಲ್ತಿ ಪೊದಾಂ - ಜೊಸೆಪ್ ಜೆ. ರೇಗೊ**
  ದುಸ್ರಿ ಆವೃತ್ತಿ - 1938
- **ಮೊತಿಯಾಂ - ಚಾ.ಪ್ರಾ.ಚಿಂ ಪದಾಂ**
  ಸಂಪಾದಕ್ ಶ್ರೀ ಫ್ರೆಡ್ ಕುಮಾ ಕುಟ್ಕಿರಾಡ್
  ಪ್ರಕಾಶಕ್ ಮಾಂಡ್ ಸೊಭಾಣ್ 1993

- ಕುರು ಕರು ಕಾನಾ
  ಸಂಗ್ರಹಕಿ : ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ
  ಪ್ರಕಟ್ಣಾರ್ : ಆಕಾಶ್ ಪ್ರಕಾಶನ್ - 15 ಅಗೋಸ್ತ್ 1997
- ಗೊಂಯ್ ಸಾಂಡುನ್ ಆಯ್ಲಿ ಮಾಂಯ್
  (ಮುಂಗ್ಳುರಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ಪದಾಂ)
  ಸಂಗ್ರಹಕ್ : ಜೊಕಿಂ ಪಿರೇರ್, ಇಜಯ್
  ಪ್ರಕಾಶಕ್ : ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾದಮಿ - 2001
- ಕುಡ್ಮ್ಯಾಲಿಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ಆನಿ ತೋಣಿಯೊ ಪೊದಾಂ
  ಸಂಗ್ರಹಕ್ - ಯಂ ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ
  ಪ್ರಕಾಶಕ್ : ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾದಮಿ - 2001
- ಸಿದ್ದಿಲೋಕ್ – ಗೀತ್ ಸಂಗ್ರಹ್
  ಸಂಗ್ರಹಕ್ : ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಜೆ. ಹರ್ನ್ನೋಡ್‌ಕರ್
  ಪ್ರಗಟ್ಣಾರ್ : ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ ಅಕಾದಮಿ – 2007
- ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕ್ - ಗೀತ್ ಸಂಗ್ರಹ್
  ಸುರೇಶ್ ತಾಂಡೇಲ್, ಹೊನ್ನಾವರ್
  ಪ್ರಗಟ್ಣಾರ್ - ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ ಅಕಾಡಮಿ - 2000
- ಚಿತ್ಪಾವನೀ ಗಿತ್ತ
  ಸಂಪಾದಕಿ - ಪ್ರಕಾಶಕಿ - ಎಂ. ಸುಚೇತಾ ಜೋಶಿ

ii. ವೊವಿಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್

- ವೊವ್ಯೊ ಆನಿ ಪೊದಾಂ
  ಪಾದ್ರ್ ಲುವಿಸ್ ಜುವಾಂವ್ ಡಿ'ಸೋಜ್
  ಪಾರಿಸ್ 30 ಜೂನ್ 1914
- ಸಾಂಭಾರ್ಡೊ (ವೊವ್ಯೊ, ವೇರ್ಸ್ ಆನಿ ಪದಾಂ ವಿಭಾಗ್)
  ಗ್ರಂಥ್‌ಕರ್ತ್: ಜೋನ್ ಬಾಪ್ತಿಸ್ತ್ ಲೋಬ್, ಮಂಗ್ಳುರ್
  1983/1990/1994
- ವೊವಿಯೊ ಆನಿ ವೇರ್ಸ್
  ಸಂಪಾದ್ಪಿ - ಆಲ್ಬನ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನ್
  ಪಯ್ಲೊ ಛಾಪೊ - ಜನೆರ್ 1987
  ಪ್ರಕಾಶಕ್ : ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೇಜ್, ಮಂಗ್ಳುರ್
  ದುಸ್ರೊ ಛಾಪೊ : ಅಗಸ್ಟ್, 1998 ಸಂಪಾದ್ಪಿ - ಆಲ್ಬನ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನ್
  ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೇಜ್, ಮಂಗ್ಳುರ್

ತಿಸ್ರೊ ಭಾಗೊ-ಜನವರಿ 2006 - ಸಂಪಾದ್ಪಿ ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗ್
ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೇಜ್, ಮಂಗ್ಳುರ್

- **ಅಮ್ಚಿಂ ಆದ್ಲಿಂ ಕಾಜಾರಾಂ**
  ವಿ. ಡಿ'ಸಿಲ್ವಾ, ಕಾಂಜೂರ್‌ಮಾರ್ಗ್ (ಕೊರ್ಡೆಲ್)
  ದಿವೊ ಪ್ರಕಾಶನ್ ಮುಂಬಯ್
  6.4.2002
- **ಸುರಗ್ಯಾಸರ**
  (ಕೊಂಕಣಿ ಲಗ್ನಾ ಪದಾಂಚೆ ಸಂಗ್ರಹ್)
  ಡಾ| ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ಕಾಮತ
  ಪ್ರಕಾಶನ - ಬಸ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ 2005
- ಅಲ್ಲು ಬಾಯಿ - ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಶಾಸ್ತಿರ್
  ದುಸ್ರೊ ಭಾಗ್ - 1996
- **ಜೆಜ್ವಿತ್ ಸ್ವಾಮಿ ಸುಪ್ರಿಯಾ**
  ಪ್ರಗಟ್ಣಾರ್ : ವಿವೇಕ ಪ್ರಗತಿ ಹಳಿಯಾಳ್
- ಬಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲೊ ವ್ಹೊರ್ - ವೊವಿಯೊ ವೆರ್ಸಾಂ ಸಂಗ್ರಹ್
  ಸಂಗ್ರಹಕ್ : ಐರಿನ್ ರೆಬೆಲ್ಲೊ (ಡಿ'ಕುನ್ಹಾ)
  ಆಧಾರ್ ಓಲ್ವಿ ಡಿ'ಸೋಜ (ಮೊರಾಸ್)
  ಪಗಟ್ಣಾರ್ : ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮಂಗ್ಳುರ್
- ಕಾಸಿಂ ಘಾಲಿಂ ತೇಲ್ (ಅಮ್ಚಿಂ ಕಾಜಾರಾಂ ಆದಿಂ ಆನಿ ಆತಾಂ)
  ಸಂಪಾದ್ಪಿ: ರೊನಿ ಕ್ರಾಸ್ತಾ
  ಪಯ್ಲೊ ಭಾಗೊ ನವೆಂಬ್ರ್ 1999
  ಪ್ರಕಾಶಕ್ :ಮಾಂಡ್ ಸೊಭಾಣ್ ಪ್ರಕಾಶನ್, ಮಂಗ್ಳುರ್

iii ನೆಮಾಳಿಂ ಆನಿ ಸ್ಮರಣಿಕಾ

ನೆಮಾಳಿಂ

- **'ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ'**
  ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಷಣ್ಮಾಸಿಕ್ ಪ್ರಕಟಣ್
  ಪರ್ಗಟ್ಣಾರ್ :ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ, ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್, ಮಂಗ್ಳುರ್
- **ಪುಸ್ತಕ್ : 1 ಅಂಕೊ: 1 ವರ್ಸ್ : ಜನವರಿ 1981**
- **ಪುಸ್ತಕ್ : 1 ಅಂಕೊ : 2 ವರ್ಸ್ ಜುಲಾಯ್ 1981**
  (ಲೇಖನ್: ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆನಿ ತಾಚೆಂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಉದರ್ಗತೆಂತ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಅಧ್ಯಾಯನಾಚೊ ಪಾತ್ರ್)
  ಲೇಖಕ್ : ಸಿರಿಲ್ ಮಾಡ್ತಾ

- ಪುಸ್ತಕ್ : 3 ಅಂಕೊ : 2 ವರ್ಸ್ ಜುಲಾಯ್ 1984
- ಪುಸ್ತಕ್ : 4 ಅಂಕೆ 1 ಆನಿ 2 ವರ್ಸ್: ಜುಲಾಯ್ 1985
- ಪುಸ್ತಕ್ : 5 ಅಂಕೆ 1 ಆನಿ 2 ವರ್ಸ್ :ಜನವರಿ ಆನಿ ಜುಲಾಯ್ 1986
- ಪುಸ್ತಕ್ : 6 ಅಂಕೆ 1 ಆನಿ 2 ವರ್ಸ್: ಜನವರಿ ಆನಿ ಜುಲಾಯ್ 1987
- ಪುಸ್ತಕ್ : 7 ಅಂಕೊ: 1 ವರ್ಸ್ 1988

  ಲೇಖನ್ : ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ಲ್ಯೊ ರಿತಿ - ರಿವಾಜಿ

  ಲೇಖಕ್ : ಪೆಜಾರ್‌ಗಾರ್
- ಪುಸ್ತಕ್ 7 ಅಂಕೊ : 2 ವರ್ಸ್ ಜುಲಾಯ್ 1988

  ಲೇಖನ್ : ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ಲೆ ಲೋಕ್ ನಾಚ್ ಆನಿ ಗುಮ್ಟಾಂ

  ಲೇಖಕ್ : ಪೆಜಾರ್‌ಗಾರ್
- ಪುಸ್ತಕ್ : 8 ಅಂಕೊ : 1 ವರ್ಸ್ ಜನವರಿ 1989

  ಲೇಖನ್ : ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ಲೆ ಲೋಕ್‌ನಾಚ್ ಆನಿ ಗುಮ್ಟಾಂ
- ಪುಸ್ತಕ್ : 14 ಅಂಕೊ : 1 ವರ್ಸ್ : ಜನವರಿ 1995

  ಲೇಖನ್ : ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಸಂಗೀತ್

  ಲೇಖಕ್ :ಪ್ರೊ| ಬೆನೆಟ್ ಪಿಂಟೊ
- ಪುಸ್ತಕ್ : 15 ಅಂಕೊ : 1 ವರ್ಸ್ ಡಿಸೆಂಬರ್ 95 ಜನವರಿ 1996

  ಲೇಖನ್ : ಖಾರ್ವಿ ಲೊಕಾಚಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ್

  ಮಾ|ದೊ| ಆವೆಲಿನ್ ಆರ್ ಡಿಸೋಜ ಜೆ.ಸ.
- ಪುಸ್ತಕ್ : 15 ಅಂಕೊ : 2 ವರ್ಸ್ : ಜುಲಾಯ್ 1996

  ಲೇಖನ್ :ಹಳಿಯಾಳ್ ತಾಲೂಕಾಂತ್ಲೆ ಸಿದ್ದಿ

  ಲೇಖಕಿ : ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ
- ಪುಸ್ತಕ್ : 16 ಅಂಕೊ : 1 ವರ್ಸ್: ಜನವರಿ 1997

  ಲೇಖನ್ : ಗೊಂಯಾಚೆ ದೇವ್ ಆನಿ ಪುರಾಣ್‌ಕತಾ

  ಲೇಖಕ್ : ಡೊ| ಮನೋಹರ್ ರಾಯ್ ಸರ್ದೇಸಾಯ್
- ಪುಸ್ತಕ್ : 16 ಅಂಕೊ : 2 ವರ್ಸ್ ಜುಲಾಯ್ 1997

  ಲೇಖನ್ : ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪದಾಂ ಶೆತಾಂತ್ಲೊ ಸುರ್ವಿಲೊ ಪಾಪ್ರ್

  ಲೇಖಕ್ : ಬೆನೆಟ್ ಪಿಂಟೊ
- ಪುಸ್ತಕ್ : 17 ಅಂಕೊ : 2 ಜುಲಾಯ್ 1998

  ಲೇಖನ್ : ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚಿಂ ಗಾನಾಂ

  ಲೇಖಕಿ : ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ
- ಪುಸ್ತಕ್ ಆನಿ ಅಂಕೊ 37 ವರ್ಸ್ 2002

ಲೇಖನ್ : ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕುಡ್ಮಿ ಲೋಕ್

ಲೇಖಕ್ : ಎಂ. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ

- ಪುಸ್ತಕ್ ಆನಿ ಅಂಕೊ 41 ವರ್ಸ್ 2004
  ಲೇಖನ್ : ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲಿ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪುನವ್
  ಲೇಖಕ್ : ಯಂ. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ
- ಪುಸ್ತಕ್ ಆನಿ ಅಂಕೊ : 44 ವರ್ಸ್ : 2005
  ಲೇಖನ್:ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಚೆಂ ವ್ಯಾಕರಣ್ ಬರಯಿಲ್ಲೊ ಪಯಿಲ್ಲೊ
  ದೇಶಿ ಭಾಶಾ
  ಪಂಡಿತ್ - ರುಡೊಲ್ಫ್ ದಾಲ್ಗಾದೊ
  ಲೇಖಿಕ : ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ
- ಪುಸ್ತಕ್ ಆನಿ ಅಂಕೊ: 45 ವರ್ಸ್ : 2006
- ಪುಸ್ತಕ್ ಆನಿ ಅಂಕೊ : 46
  ಲೇಖನ್ : ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ಶಾಸ್ತ್ರ್
  ಸಂಪಾದಕ್ ದೆ| ಫ್ರ| ಬೆನೆಟ್ ಪಿಂಟೊ
- ಕೊಂಕ್ಣಿ ವಿರ್ಮೆಂ 1916 ಜೂನ್ ಮಹಿನೊ ದುಸ್ರೊ ಅಂಕೊ
  ಲೇಖನ್ : ವೊವಿಯೊ ಆನಿ ದೊತಿಯೊ
  ಲೇಖಕ್ : ವೊಪ್ಲೊ

ಸ್ಮರಣಿಕಾ

- ಅಮರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ
- ರಾಕ್ಣ್ಯಾಕ್ 35 ವರ್ಸಾಂ ಭರ್‌ಲ್ಯಾ ಉಡಾಸಾಕ್ 1938-1973
  ಸಂಪಾದ್ಪಿ : ಮಾರ್ಕ್ ವಾಲ್ಡರ್ ಎಂ. ಎ.
  ರಾಕ್ಣ್ಯಾ ಪ್ರಕಾಶನಾಚೆಂ 14ವೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ 1974
  ಲೇಖನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜ್
  ಲೇಖಕ್ : ಸಿರಿಲ್ ಮಾಡ್ತಾ

iv ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್

- ಸಂಗೀತ್ ದೇವ್‌ಸ್ತುತೆಚಿ ಚಾಕರ್
  ದೇವ್ ಸ್ತುತೆಂತ್ ಸಂಗೀತಾಚೊ ಪಾತ್ರ್
  ಮಾ| ರೊನಾಲ್ಡ್ ಸೆರಾವೊ
  ಸೆವಕ್ ಪ್ರಕಾಶನ್ 2006
- ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜ್ ಪ್ರಬಂದ್ ಸಂಕಲನ್ 1996
  ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೇಜ್ ಮಂಗ್ಳುರ್

- **ಕೊಂಕಣಿ ಸಿರಿ 2006**

  ಸಂಪಾದನ್ ಮಾ|ಬಾ|ದೊ| ಯುಜಿನ್ ಲೋಬೊ ಜೆ.ಸ.

  ಆನಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಸ್ಟೆಲ್ಲಾ ಡಿಕೊಸ್ತಾ

  ಪ್ರಕಾಶನ್ : ಕೊಂಕಣಿ ಅಧ್ಯಾಯನ್ ಕೇಂದ್ರ್

  ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ್, ಮಂಗ್ಳುರ್

- **ಪಣ್ತೆಚಿ ಪೆಲಿ 2005**

  ಬಾ.ಪ್ರಾಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಂಗ್ರಹ್

  ಭಾಗ್ - ೧ ಸಂಪಾದಕಿ -ನಂದಿನಿ

  ಪ್ರಕಾಶನ್ : ಕ್ಲಿಫರ್ಡ್ ಸೋಜ್

- **ಕಾರ್ಯೆಂ ಸೊಭಾಣ್**

  ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕಾಂಚೆಂ ಹಾತ್ - ಪುಸ್ತಕ್

  ಬರಯ್ಣಾರ್ : ಶ್ರೀ ಜೋರ್ಜ್ ಕಾಸ್ತೆಲಿನೊ, ಸಕ್ರ

  ಪ್ರಗಟ್ಣಾರ್ : ಮಂಗಳ ಜ್ಯೋತಿ

2. ದೇವ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲೆ ಗ್ರಂಥ್

1. ಗೊಂಯಾಂತ್ಲೆಂ ಲೋಕ್ – ಸಾಹಿತ್ಯ್

- **ಲೋಕ್ - ಸಾಹಿತ್ಯ್**

  ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಮಂಜರಿ (ನದರ್ ಆನಿ ನಿಯಾಳ್)

  ಲೇಖಿಕ : ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ತಾಡ್‌ಕೊಡಕರ್

  ಪ್ರಕಾಶಕ್ : ಕೆದರ್‌ನಾಥ್ ಸುದೀರ್ ತಾಡ್‌ಕೊಡ್

  ಪಣಜಿ ತೀಸ್‌ವಾಡಿ, ಗೊಂಯ್

- **ತಿಯಾತ್ರಾಚೊ ಇತಿಹಾಸ್**

  ಬರವ್ಪಿ : ಪ್ರಕಾಶ್ ಥಳಿ

  ಉಜ್ವಾಡಾಪ್ಪಿ: ಗೋವಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ 1993

- **ಕೊಂಕಣಿ ಸರೊಸ್ವೊತಿಚೆಂ ಇತಿಹಾಸ್**

  ಪ್ರೊ| ದೊ| ಒಲಿವಿನ್ಹೊ ಗೋಮ್ಸ್

  ಕೊಂಕಣಿ ಸರಸ್ವತ್ ಪ್ರಕಾಶನ್ 1989

- **ರೊಸಾಳ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ 2005**

  ಸುರೇಶ್ ಗುಂಡು ಅಮೊಣ್‌ಕರ್

  ಕೊಂಕಣಿ ಮರಾಠಿ ಸೇತು ಪ್ರಕಲ್ಪ

  ಗೀತ್ – ಪ್ರಸಾರ್ ಸ್ಥಾಪನಾ ಗೊಂಯ್

- **ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಾಯ್ - 2003**
  ಪ್ರಕಾಶಕ್ : ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶಾ ಮಂಡಳ್, ಗೊಂಯ್
- **ಲೋಕ್ ವೇದ್ - ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ನಿಬಂಧ್ - 1998**
  ಲೇಖಕ : ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್
  ಪ್ರಕಾಶಕ್ : ಗೊಂಯ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ - 1998
- **ಸ್ವರಾ ಸಂದ್**
  ಲೇಖಕ : ಶಕುಂತಲ ಭರಣೆ ಗೊಂಯ
  ಶಂಕರ್ ಪ್ರಕಾಶನ್ - 1995
- **ನಾದ್ ಬ್ರಹ್ಮ್**
  ಲೇಖಕ : ಶಕುಂತಲ ಭರಣೆ ಗೊಂಯ
  ಪ್ರಕಾಶಕ್ : ಗೊಂಯ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ 2006
- **ಗೊಂಯ್ಚ್ಯಾ ಲೋಕ್ ಕಲಾ**
  ಲೇಖಕ : ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್
  ರಾಜಹಂಸ್ ಪ್ರಕಾಶನ್ 2004

ii ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ

- **ಮಾಂಡೆಲಿ ಗಿತಾಂ**
  ಆಮೊಣೆಚ್ಯಾ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸಮಾರಂಭಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ
  ಸಂಕಲನ್ - ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್
  ಉಜ್ವಾಡಾಪ್ - ಗೊಂಯ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ 1993
- **ಕಾಕೇರ್ ಮುಂಟ ನಾರಿ**
  ಆಮೊಣೆಚಿಂ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ
  ಸಂಕಲನ್ -ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್
  ಉಜ್ವಾಡಾಪ್ - ಗೊಂಯ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ- 1992
- **ಶೆಳಯು ಉಜಿಲ್ಲಿ ಪೆಣ್ಯಾಂನಿ**
  ಆಮೊಣೆಚಿಂ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಂಚಿಂ ಗಿತಾಂ
  ಸಂಕಲನ್ - ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್
  ಉಜ್ವಾಡಾಪ್ - ಗೊಂಯ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ - 1992
- **ರಥಾ ಮುಜ್ಯೊ ಫುಡಯೊ**
  ಆಮೊಣೆಚಿಂ ದಾಲೊ ಗಿತಾಂ
  ಸಂಕಲನ್ -ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್
  ಉಜ್ವಾಡಾಪ್ - ಗೊಂಯ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ 1992

- ದಾಲೊ
  ಶ್ಯಾಮ್ ವೆರೆಂಕರ್
  ಕೊಂಕಣಿ ಟೈಮ್ಸ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಶನ್ ಗೋವಾ 1984

2. ಕೇರಳಾಂತ್ಲಿಂ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ
   - ಗೊಡ್ಡೆ ರಾಮಾಯಾಣ - ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಗೀತ್
     ಸಂಪಾದ್ಲಿ ಆನಿ ಲಿಪ್ಯಂತರ್ ಕರ್ಲಿ - ಪ್ರೊ| ಆರ್.ಕೆ. ರಾವ್. ಎಂ. ಎ.
     ಉಜ್ವಾಡಾಪ್ಲಿ- ಕೊಂಕಣಿ ಲಾಂಗ್ವೆಜ್ ಇನ್ಸ್‌ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಬುಕ್ ಸಿರೀಸ್
     ನಂ 7-198
   - **ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ 1976**
     ಸಂಗ್ರಹಕ್ - ಎನ್ ಪುರುಷೋತ್ತಮ್ ಮಲ್ಯ
     ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ - ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶಾ ಪ್ರಚಾರ್ ಸಭಾ, ಕೊಚ್ಚಿ, ಕೇರಳ
   - ಶ್ರವೊಣ - ಗೋಡ್ಯಾಂ ಪೊರಾಣೆ ಗೀತಕ
     ಕೇರಳಾಂತ್ಲೆಂ ಎಕ್ ಲೋಕ್ ಗೀತ
     ಸಂಪಾದಕ್ - ಪಿ.ಜಿ. ಕಾಮತ್ ಎಂ. ಎ.
     ಕೇರಳ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದಮಿಚೆಂ ಪ್ರಕಾಶನ್ 1994
   - **ಕೇರಳಾಂತ್ಲಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಗೀತಾಂ - 1995**
     ಸಂಕಲನ್ - ಪ್ರೊ| ಆರ್.ಕೆ. ರಾವ್ ಎಂ. ಎ.
     ಉಜ್ವಾಡಾಪ್ಲಿ - ಕೊಂಕಣಿ ಲಾಂಗ್ವೆಜ್ ಇನ್ಸ್‌ಟಿಟ್ಯೂಟ್
     ಫಲಾರಿವಟ್ಟಂ ಕೊಚ್ಚಿ, ಕೇರಳ
   - **ಲೋಕದನ**
     ಕೇರಳಾಂತ್ಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ ವೇದ ಏಕ ವಳಕ್ - 2004
     ಶರತ್ ಚಂದ್ರ ಶೆಣೈ

3 ರೊಮಿ ಲಿಪಿ - ಮಾಂಡೊ ಆನಿ ದುಲ್ಪೊದಾಂ
   - **Souvenir of the 2nd Mando Festival**
     organized by Clube Nacional Panjim
     at the cine treatro Nacional Panjim
     on the 16th September, 1966
   - **Third Mando Festival - Souvenir**
     Sponsored by clube Nacional
     and Konkani Bhasha Mandal

- **Sovo Mandea Utsov - 1992**
  Konkani Bhasha Mandal
- **8th Mando Festival 1974**
  Souvenir - Sponsored by
  Goa Cultural & Social Centre
- **9th Mando Festival**
  organized by : Goa cultural & Social centre 1975
- **12th Mando Festival**
  organized by Goa cultural & social centre
- **Souvenir - 13th Mando Festival**
  organized by : Goa Cultural Social Centre
- **Souvenir - 14th Mando Festival**
  organized by : Goa Cultural & Social Centre
- **15th Mando Festival**
  organized by : Goa cultural & Social centre
- **17th Mando Festival**
  organized by Goa cultural and social centre
- **18th Mando Festival**
  Goa cultural & Social Centre
- **20th Mando Festival**
  under the auspices of Goa cultural & social centre
- **25th Mando Festival - Silver Jubilee - 1991**
  Goa Cultural & Social Centre Panjim
- **30th Mando Festival**
  organized by Goa Cultural & Social Centre
- **31st Mando Festival**
  Goa Cultural & Social Centre
- **35th Mando Festival Jan 12, 2002**
  Goa Cultural & Social Centre
- **38th Mando Festival**
  organized by Goa Cultural & Social Centre - 2004
- **39th Mando Festival**
  organized by Goa Cultural & Social Centre 2006
- **40th Mando Festival**
  organized by Goa Cultural & Social Centre 2007
- **41st Mando Festival**
  organized by Goa cultural and social centre 2008

- **Kala Mogi Candolim**
  25 vorsam Tiatrache savant 2005
- **Kala Mogi Candolim**
  Celebrates 50 years of the staging of Joao cardoza's Tiatr orgurtti Jivit - Kala Akademi Panjim 2007

III ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಂತ್ಲೆ ಗ್ರಂಥ್

I. Konkani Folk Songs & Folk Dance

- **Mussoll Dance of Chandor**
  The dance of the christian Kshatriyas by-Zenaidar Marenas 2002
  Published by : The clarissa Vaz Moranas
  Konkani Research Fellowship Endowment Fund
- **A Sheaf of Deknnis - Konkani Folk Songs 1967**
  by - Jose' Pereira & Micael Martins
  Published by The Konkani Cultural Association Bombay
- **Song of Goa - Mandos of Yearing 2000**
  by - Jose' Pereira an Micael Martins
  Published by Aryan Books Internatinal
- **Song of Goa - Mandos of Union and Lamentation**
  by - Jose' Pereira, Micael Martins
  & Autonia da Costa 2003
  Published by - Arya Books International New Delhi
- **'Farar Far' -**
  Local Rosistance to Colonial Hegemony
  in Goa 1510 - 1912 by Pratima Kamat
  Published by Institute Menezes Braganza Panaji - Goa 1999
- **Folk Songs of Goa Mando Dulpods & Deknnis**
  by Jose' Pereira, Micael Martins & Antonio da costa
  Published by : Aryan Books International 2005
- **Mando and its presentation**
  (The Goan Cultural Heritage)
  by C.G.M. Agapito de Miranda

2. Historical Books

- **'Abbe Faria'**

  The life of a Pioneer Indian Hypnotist and His Impact on Hyphnosis by Luis S. R. Vas

  Published by Bradway Book Centre

- **Goa**

  by - Olivinho J. F. Gomes

  Published by : National Book Trust India 2004

- **Wind of Fire**

  The Music and Musicians of Goa

  by Mario Cabral ESA'

  pramilla & Co., Publishers - New Delhi 1997

- **Konkani Bards and Musicians of Kanara**

  Bennett Pinto 2003

- **100 years of Konkani Tiatro**

  Compiled by : Wilson Mazarello

  Govt. of Goa - Directorate of Art & Culture Panaji Goa 2000

- **The Documents of Vatican II**

  Translated from the Latin Translation

  Editor : V. Rev. Mgr Joseph Gallagher

  Guild Press - New York

- **The Compact History of Catholic Church**

  by - Alan Schreck

  St Pauls 2004

- **Silver Jubilee of Tiatr Competition**

  Kala Academy Goa

- **Report of Activities 2006-2007 of Kala Academy Goa**

- **Kaleidoscopic Goa**

  A Cultural Atlas 2004

  by Dr. Pandurang Phaldesai

- **Illustrated Family Encyclopedia 2005**

  The Dorling Kindersley Londan

- **Kristapurana**
  A Chirstian Hindu Encounter
  A Study of incultration in the Kristapurana of
  Thomas Stephens S.J. 1549-1619
  by Nelson Falcao SDB 2003
- **The Christian Puranna**
  of Father Thomas Stephens of the Society of Jesus
  A work of the 17th century 1907
  by - Joseph L. Saldanha, B.A.
  St. Aloysius College Mangalore
- **Church History Vol II**
  by Chirstopher O' Mahoni
  Published by Pontifical Institute of Theology
  & Philosophy - Alwaye Kerala 1974
- **The Mangalorean Catholic Community**
  A. Professional History / Diretory
  by Michael Lobo 2002

III ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಚೆ ಗ್ರಂಥ್

- **ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ದೀಪಿಕೆ 2000**
  ಡಾ| ವಿ. ಎಸ್. ಸಂಪತ್ಕುಮಾರಾಚಾರ್ಯ
  ಪ್ರೊ. ವಿ. ರಾಮರತ್ನಂ
  ಪ್ರಕಾಶಕರು - ಡಿ.ವಿ. ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ
  ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ ಪುರಂ - ಮೈಸೂರು
- **ಜಾನಪದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ 1978**
  ಸಿ.ಸಿ.ಎ. ಪೈ ಎಸ್. ಜೆ
  ವ್ಯಾಸಂಗ ವಿಸ್ತರಣ ಪ್ರಕಟನ ವಿಭಾಗ
  ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ
- **ಕಾವ್ಯಗಾಯನ ಕಲಾ ಸಂಗ್ರಹ -ಗಮಕ ಕಲೆ**
  ಗಮಕಿ ಎಂ. ರಾಘವೇಂದ್ರ ರಾವ್
  ಪ್ರಕಟಣೆ - ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರು
- **ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು**
  ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು IIIಸಂಪುಟ

- **ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಕಲೆಗಳ ಕೋಶ**
  ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ 1996
- **ಕರ್ನಾಟಕ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಸಂಪುಟ I - 1998**
  ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ

IV ತುಳು ಭಾಷೆಚೆ ಗ್ರಂಥ್

ತುಳು ನಿಘಂಟು - ಸಂಪುಟ III - 1995
ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ ಉಡುಪಿ

V ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಚೆ ಗ್ರಂಥ್

'ಲೋಕ ಸರಿತಾ'
ಗೋಮಂತಕೀಯ ಜನಜೀವನಾಚಾ ಸಮಗ್ರ ಅಭ್ಯಾಸ
ಲೇಖಕ್ : ವಿನಾಯಕ ವಿಷ್ಣು ಖೆಡೇಕಾರ್
ಪ್ರಕಾಶಕ್ : ವಿನಾಯಕ ಖೆಡೇಕಾರ್
ಸದಸ್ಯ ಸಚಿವ್ ಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪಣಜಿ ಗೋವಾ

IV ಪುರ್ತುಗೇಜ್ ಭಾಷೆಚೆ ಗ್ರಂಥ್

- **Florilegio de proverbios Concanis**
  Academia dar Sciencias de lisboa
- **Traduzidos, Explicados, Comentados**
  & comparados com or de linguas Asiaticas
  & Europieas por
  Mansenhor Sebastiao Rodolfo Dalgado - 1922
- **O Mando ... reflexo da alma goesa**
  Rev. Dr. Lucio de Veiga Coutinha
  (2nd Mando Festival Souvenir 1966 Goa)

ಆಧಾರಾವ್ಳೊ್

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಏಕ್

1. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ದೀಪಿಕೆ – ಡಾ| ಏ. ಎಸ್. ಸಂಪತ್ಕುಮಾರಾಚಾರ್ಯ ಪ್ರೊ. ಏ. ರಾಮರತ್ನಂ - ಪಾನ್ - 17
2. ಸಂಗೀತ್ ದೇವ್‌ಸ್ತುತೆಚಿ ಚಾಕರ್ನ್ - ದೇವ್‌ಸ್ತುತೆಂತ್ ಸಂಗೀತಾಚೊ ಪಾತ್ರ್- ಮಾ| ರೊನಾಲ್ಡ್ ಸೆರಾವೊ - ಪಾನ್ - 17
3. 'ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ' – ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ಆನಿ ಸಂಸೊದಾಚೆಂ ಶಣ್ಮಾಸಿಕ್ ಪ್ರಕಟನ್
   – ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಶಾಸ್ತ್ರ್ – ದೆ| ಪ್ರೊ| ಬೆನೆಟ್ ಪಿಂಟೊ
4. 'Wind of Fire' – The Music and Musicians of Goa –By Mario cabral ESA -Page - 25
4a. ತೆಂಚ್
5. Folk Songs of Goa – Mando–Dulpods & Deknnis by Jose' Pereira, Micael Martins & Antonio Da Costa - Page - 35
6. ತೆಂಚ್
7. ಮೊತಿಯಾಂ– ಚಾ. ಫ್ರಾ. ಚಿಂ ಪದಾಂ – ಪ್ರಕಟನ್ 1993
8–19. Song of Goa – Mandos of Yearning – by Jose' Pereira and Micael Martins – Types of Konkani Song
20. Wind of Fire – The Music and Musicians of Goa– chapter sixteen – Musica Sacra and its Impact on Goa – A study by Micael Martins - Page - 239
21. ಸಂಗೀತ್ ದೇವ್‌ಸ್ತುತೆಚಿ ಚಾಕರ್ನ್ – ದೇವ್‌ಸ್ತುತೆಂತ್ ಸಂಗೀತಾಚೊ ಪಾತ್ರ್ – ಮಾ| ರೊನಾಲ್ಡ್ ಸೆರಾವೊ - ಪಾನ್ - 27
22. ತೆಂಚ್
23-30. Musica Sacra and its Impact on Goa– A study by Micael Martins 'Wind of Fire' – The Music & Musicians of Goa
31-33. Song of Goa– Mandos of yearning– by– Jose– Pereira & Micael Martins - Page - 20
33a. The Burden of the Cross – Wind of Fire - The Music & Musicians of Goa - Page - 55
34. Song of Goa – Mandos of Yearning Jose' Pereira & Micael Martins - Page - 22
35. ತೆಂಚ್
36-42. Kaleidoscopic Goa – A cultural Altlas by Dr. Pandurang Phaldesai

43. ಲೋಕ್ ಸರಿತಾ - ಗೋಮಾಂತಕೀಯ್ ಜನಜೀವನಾಚೊ ಸಮಗ್ರ್ ಅಭ್ಯಾಸ್ - ವಿನಾಯಕ ವಿಷ್ನು ಖೆಡೆಕಾರ್ -ಕಲಾ ಅಕಾದೆಮಿ - ಗೋವಾ
44. ತೆಂಚ್
45. ತೆಂಚ್
46. Wind of Fire - The Music of Musicians Revelry: A case study of the Flok Performers.
47-52. ಲೋಕ್ ಸರಿತಾ - ಗೋಮಾಂತಕೀಯ್ ಜನಜೀವನಾಚೊ ಸಮಗ್ರ್ ಅಭ್ಯಾಸ್
53. Wind of Fire- The Music and Musicians of Goa- Mario Cabral ESA - Some Goan Folk Songs and Dances - Page 82-83
54. Wind of Fire...... Rhythm and Revelry: A case study of the Folk Performers- by Vnayak V. Khedekar.
55. Mussoll Dance of Chandor- The Dance of the Christian Kshatriyas- by Zenaides Morenas. - Page 297
56. ತೆಂಚ್
57-64. ರಥಾ ತುಜ್ಯೊ ಘುಡ್ಯೊ- ಆಮೋಣೆಚಿಂ ದಾಲೊ ಗೀತಾಂ: ಸಂಕಲನ್- ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್; ಪ್ರಕಾಶಕ್- ಗೋವಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ: ಪ್ರಸ್ತಾವಿಕ್- ಧಾಲಾಚಿಂ ಕುಳ್ ಸೊದ್ತಾಂ ಸೊದ್ತಾಂ............
65. ತೆಂಚ್ - ಪಾನ್ 26
66. ತೆಂಚ್ - ಪಾನ್ 153
67. ಲೋಕ್ ಸರಿತಾ- ಗೋಮಾಂತಕೀಯ್: ಜನಜೀವನಾಚಾ ಸಮಗ್ರ ಅಭ್ಯಾಸ್ - ಲೋಕ್ ನೃತ್ಯ್- ವಿನಾಯಕ ವಿಷ್ನು ಖೆಡೆಕರ - ಕಲಾ ಅಕಾದಮಿ ಗೋವಾ
68-71. Wind of Fire- The Music and Musicians of Goa- Rhythm and Revelry: A case study of the Folk Performers- Vinayak V. Khedekar
72. ಕಣೇರ್ ಖುಂಟಿ ನಾರಿ- ಆಮೋಣೆಚಿಂ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ- ಪ್ರಸ್ತಾವಿಕ್- ಗಾಥಾ ಅರ್ತ್‍ಫ ಸುರಾಂಚಿ- ಸಂಕಲನ್ ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್- ಪ್ರಕಾಶಕ್ ಗೋವಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ- ಪಾನ್ ತೆವೀಸ್
73. Wind of Fire- The Music and Musicians of Goa- Chapter Eighteen- Rhythm and Revelry: A case study of the Folk Performers- by Vinayak V. Khedekar - Page. 303
74. ತಳಯ ಉಬಿಲ್ಲಿ ಖೆಳ್ಯಾಂನಿ- ಆಮೋಣೆಚಿಂ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ-ಸಂಕಲನ್- ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್; ಪ್ರಕಶಕ್- ಗೋವಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ
75. ತೆಂಚ್- ಪ್ರಸ್ತಾವಿಕ್- ಶಬ್ಯೆ ಶಬ್ಯೆ ತಾಲಾರ್- ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್

76. ತೆಂಬ್

77. ತಳಯ ಉಖಲ್ಲಿ ಖೆಳ್ಯಾಂನಿ ಆಮೋಣೆಚಿಂ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ; ಸಂಕಲನ್- ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್; ಪ್ರಕಾಶಕ್- ಗೋವಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ

78-83. Wind of Fire- The Music and Musicians of Goa - by Mario Cabral ESA - Page 91

84-92. Folk Songs of Goa Mando-Dulpods & Deknnis by Jose Pereira, Micael Martins & Antonio da costa

93. ಮನಾಲಿಂ ಗೀತಾಂ- ಆಮೋಣೆಚ್ಯಾ ಕಿರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜಾಚಿಂ ಗೀತಾಂ; ಸಂಕಲನ್- ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್; ಪ್ರಕಾಶಕ್- ಗೋವಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ; ಪಯಿಲಿಂ ಉತ್ರಾಂ- ಮನೋಹರ್ ರಾಯ್ ಸರ್ದೆಸಾಯ್- ಮುಖೆಲಿ, ಲೋಕ್‌ವೇದ್ ವಿಭಾಗ್; ಗೋವಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ

94. ತೆಂಬ್- ಪ್ರಸ್ತಾವಿಕ್ ಅಸ್ವಸ್ಥಾ ಮನಾಚೆ; ಉಮಾಳೆ- ಜಯಂತಿ ನಾಯ್ಕ್

ಅಧ್ಯಾಯ್ ತೀನ್

95. 'Song of Goa'- Mandos of yearning- Jose Pereira and Micael Martins and - 'Folk Songs of Goa' - Jose Pereira, Micael Martins & Antonia da costa and - Mando Dulpods & Deknnis

96. 'Folk Songs of Goa' - Jose Pereira, Micael Martins & Antonio da costa

97. ತೆಂಬ್

98-100. 'Song of Goa' - Mandos of yearning - Jose' Pereira & Micael Martins

101. *Abbe*' Faria - The life of a Pioneer Indian Hypnotist and His Impact on Hypnosis - Prologue

102. 'Song of Goa' - Mandos of yearning- Jose Pereira & Antonio da costa

103-104. ತೆಂಬ್

105. 'Song of Goa' - Mandos of union and Lamentation - Jose Pereira, Micael Martins & Antonio da costa -

106-135. 'Song of Goa' - Mandos of yearning -Jose Pereira and Micael Martins

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಚಾರ್

136-142 Song of Goa - Mandos of Union and lamentation - by Jose' Pereira, Michael Martins & Antonio da Costa
143-148 Song of Goa - Mandos of Yearning - Jose' Pereira and Michael Martins. Index of Mandos
149-170 Song of Goa - Mandos of Union and Lamentation - by Jose' Pereira, Michael Martins & Antonio da Costa

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಪಾಂಚ್

171- 174 'Farar F'ar' - local resistance' to Colonial hegemony in Goa - 1510 - 1912 - by Pratima Kamat
175 2nd Mando Festival Souvenir organised by *'clube Nacional'* Panjim. O Mando.... Rev. Dr. Lucio De Veigas continho.
176 'Farar Far' - Local resistance to colonial hegemony in Goa - 1510 - 1912 - by Pratima Kawat.
177-187 `Farar Far' - Rane martai Pakleanku, Pakle Martai Ranneanku - The revolts of Dipu Rane and Kushtoba
188 2nd Mando Festival organised by - *'clube Nacional'* - Panjim at the *'sine Teatro'* National Panjim on the 16th September 1966 at 6 p.m. souvineer
189 ಕೊಂಕ್ಣಿ, ಇಂಗ್ಲೆಜ್ ಆನಿ ಇತರ್ ಭಾಸಾಂನಿ ಚಾಲ್ತಿ ಪದಾಂ - ಜೊಸೆಪ್ ಜೆ. ರೇಗೊ II Edition - 1938 ಪಾನ್ 64

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಸ

190 Song of Goa - Mandos of yearning -Jose Pereisa and Micael Martins
192-195 A song of Goa- Mandos of Union & Lamenadon Appendix 1 - Song of Goa- Mandos of Union to and Lamentation - gose Pereira, Micael Micael Martins & Antonio Da Casta, Appendex - 2, Lives of the Three Major composess.
196 Song of Goa - Mandos of Yearning - Jose' Pereira and Michael Martins - Page 156
197-198 Song of Goa - Mandos of Union and lamentation - by Jose' Pereira, Michael Martins & Antonio da Costa - Page 180
198(a) Song of Goa - Mandos of Union and lamentation - by Jose' Pereira, Michael Martins & Antonio da Costa - Rules of saxtti Elision.

198(b) Third Mando Festival Sovenir `Early Reminiscences - of Goan Music' - by Prof. ANTSHER LOBO

198(c) 2nd Mando Festival Souvenir - *"Raison d'etre..."*

198(d) 25th Mando Festival Souvenir - President C.M. Estibeiro's Appeal to the Mando Lovers.

198(e) 38th Mando Festival - Goa Cultural & Social Centre

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಸಾತ್

199 Konkani Bards and Musicians of Kanara - by Prof. Bennet Pinto - Page 26

200 ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂಜರಿ (ನದರ್ ಆನಿ ನಿಯಾಳ್) – ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ತಾಡ್‌ಕೊಡ್‌ಕರ್

201 ಲುಪಿಸ್ ಮಸ್ಕರೇಞಾಚೆಂ ಆಬ್ರಾಂವಚೆಂ ಯಜ್ಞದಾನ - ಬರಯ್ಣಾರ್ ಲುವೀಸ್ ಮಸ್ಕರೇಞ

202 ರೊಸಾಳ್ ಕೊಂಕಣಿ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ - ಸುರೇಸ್ ಗುಂಡು ಅಮೊಣ್‌ಕರ್ - ಪ್ರಕಾಶನ್ - ಕೊಂಕಣಿ - ಮರಾಠಿ ಸೇತು ಪ್ರಕಲ್ಪ್ ಗೀತಾ ಪ್ರಸಾರ್, ಮ್ಹಾಪ್ಸಾ ಗೊಂಯ್.

203 'ಅಮರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ'-ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಷಣ್ಮಾಸಿಕ್ ಪ್ರಕಟನ್ - ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಲೇಖನ್ - ವಿ.ಜೆ.ಪಿ. ಸಲ್ದಾಞ ಆನಿ A history of Konkani Literature - by Manohar Rai Sardesai

204 Kristapurana - A Christian Hindu Encounter by Nelson Falcao S.D.B.

206 The christian Purana of Father Thomas Stephens of the Society of Jesus - A work of the 17th century reproduced from manuscript copies and edited with a biographical note, an introduction by Joseph L. Saldanha B.A. - St. Aloysius College Mangalore.

207 ತೆಂಚ್ - Editor's Preface

208 The Mangalorean Catholic Community - A professional history / Directory by Michael Lobo - Pages 642-644.

208(a) ಶೆಂಬೊರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಂತಿಗೊ A Hundred Konkani Hymns Printed by L. Doneda at the Codialbail Press, Mangalore - 1890

208(b) ತೆಂಚ್

208(c) ಶೆಂಬೊರ್ ಕಂತಿಗೊ - Compiled by J.S.T. Rodrigues - 10-2-1968

209 Song of Goa - Mandos of Yearning by Jose Pereira and Michael Martins - Page 46

209(a) ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಿರ್ವೆಂ 1916 ಇಸ್ವಿ ಜೂನ್ ಮಹಿನೊ ದುಸ್ರೊ ಅಂಕೊ-ವೋವಿಯೊ ಆನಿ ದೊತಿಯೊ

209(b) Konkani Bards and Musciaus of Kanara - by Bennett Pinto Development of Konkani Poetry - Page 26

210 ಕಣೇರ ಖಿಂಟೀ ನಾರಿ - ಆಮೋಣೆಚಿಂ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ - ಸಂಕಲನ್ : ಜಯಂತಿ ನಾಯಕ್ ಪಯಿಲೆಂ ಉತ್ರಾಂ ಮನೋಹರ ರಾಯ್ ಸರದೇಸಾಯಿ - ಮುಖೇಲಿ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ವಿಭಾಗ ಗೋವಾ, ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ

211 ತೆಂಬ್ - ಗಾಥಾ ಆರ್ತ ಸುರಾಂಚೀ - ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಕ್ - ಜಯಂತಿ ನಾಯಕ್

212 ತೆಂಬ್ - "ಲಗ್ನಾಂತಲ್ಯೋ ಹೋಂವಯೊ"

213 'ಮಾನಾಲಿಂ ಗಿತಾಂ' - ಆಮೋಣೆಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜಾಚಿಂ ಗಿತಾಂ ಸಂಕಲನ್ ಜಯಂತಿ ನಾಯಕ್-ಪ್ರಕಟನ್ ಗೋವಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾದೆಮಿ

214 ಕಣೇರ ಖಿಂಟಿ ನಾರಿ - ಆಮೋಣೆಚಿಂ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ ಸಂಕಲನ್ ಜಯಂತಿ ನಾಯಕ್ - ಲಗ್ನಾಂತಲೊ ಹೋಂವಯೊ

215 ತೆಂಬ್ - ರಾಜಾರಾಚೆ ಯೇಸ್ರ್

216 ಅಮರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪತ್ರಾಂಚೊ ಆಧಾರ್

216(a) ಅಮರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆಂ ಪಣ್ಯಾಸಿಕ್ ಪ್ರಕಟನ್ ಹ್ಯಾ ಪತ್ರಾಂಚೊ ಆನಿ 'ಸಾಂಬಾಡೊರ್' - ಗ್ರಂಥಕರ್ತ್ ಜೋನ್ ಬಾಪ್ತಿಸ್ತ್ ಶೋಬ್ ಗ್ರಂಥಾಚೊ ಆದಾರ್ ಆನಿ ಇತರ್ ವೊವಿಯಾಂಚಾ ಪುಸ್ತಕಾಂಚೊ ಆಧಾರ್

217 ತೆಂಬ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜ್ ಪ್ರಬಂಧ್ ಸಂಕಲನ್ - ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ, ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್, ಮಂಗ್ಳುರ್ - 575 003.

218 'ಸುರಗ್ಯಾಸರ' - ಕೊಂಕಣಿ ಲಗ್ನಾ ಪದಾಚೆಂ ಸಂಗ್ರಹ್ - ಡಾ| ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ಕಾಮತ - ಪ್ರಕಾಶಕ್ - ಬಸ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಬಂಟ್ವಾಳ

219 ಅಮರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ - ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕುಡ್ಮಿ ಲೋಕ್ - ಲೇಖಿನ್ ಯಂ. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜ್ ಪ್ರಬಂದ್ ಸಂಕಲನ್ - ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್ ಮಂಗ್ಳುರ್ ಆನಿ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಚಿಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ಆನಿ ತೋಣಿಯಾಂ ಪದಾಂ-ಸಂಗ್ರಹಕ್ ಯಂ. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ

220 ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕ್ ಗೀತ್ ಸಂಗ್ರಹ್ - ಸುರೇಶ್ ತಾಂಡೇಲ್, ಹೊನ್ನಾವರ - ಪರ್ಗಟ್ಣಾರ್ - ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ್.

221 ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜ್ - ಪ್ರಬಂಧ್ ಸಂಕಲನ್ ಆನಿ ಸಿದ್ದಿ ಲೋಕ್ - ಗೀತ್ ಸಂಗ್ರಹ್- ಸಂಗ್ರಹಕ್ : ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಜೆ. ಹರ್ನೋಡ್‌ಕರ್ ಪರ್ಗಟ್ಣಾರ್ - ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ ಅಕಾಡಮಿ - ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ್

222 ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜ್ ಪ್ರಬಂದ್ ಸಂಕಲನ್-ಲೇಖಿನ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ

ಲೋಕ್ ಸಂಗೀತ್ - ಬೆನೆಟ್ ಪಿಂಟೊ
223 ಕೇರಳಾಂತ್ಲಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ - ಸಂಕಲನ್ ಪ್ರೊ|ಆರ್.ಕೆ.ರಾವ್‌ಎಂ.ಪ
ಅವತರಿಕಾ ಪಿ.ಕೆ. ಕಾಮತ, ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಕೇರಳ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕೊಚ್ಚಿ -
224 'ಲೋಕ ಧನ' - ಕೇರಳಾಂತುಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕವೇದ ಏಕ ವಳಖ - ಶರ
ಚಂದ್ರ ಶೆಣ್ಯೆ
225 ಕೇರಳಾಂತ್ಲಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ ಸಂಕಲನ್ ಪ್ರೋ| ಆರ್.ಕೆ. ರಾವ್ ಎಂ.ಪ
226 'ಲೋಕಧನ' ಕೇರಳಾಂತುಲೊ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕವೇದ ಏಕ ವಳಖ್ - ಶರತಚಂ
ಶೆಣ್ಯೆ
227 ತೆಂಚ್
228 ಕೇರಳಾಂತಲೀಂ ಕೊಂಕಣಿ ಲೋಕ್ ಗಿತಾಂ ಸಂಕಲನ್ ಪ್ರೋ| ಆರ್.ಕೆ.ರಾವ್.ಎಂ. ಪ
229 ತೆಂಚ್

ಅಧ್ಯಾಯ್ ನೋವ್

230 ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು - ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ III - ಸಂಪುಟ
231 ತುಳು ನಿಘಂಟು ಸಂಪುಟ III - ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ
ಉಡುಪಿ - 1995.
232 ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಕಲೆಗಳ ಕೋಶ - ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಹಂಪಿ - 199
233 ಕರ್ನಾಟಕ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಸಂಪುಟ 1 ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾ
ಅಕಾಡೆಮಿ - 1998
234 ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ - Vol 7 No. 2 July 1988 - ಆಮ್ಚೆ ಸುಸ್ಕೃತೆಂತ್ಲೆ ಲೋಕ್‌ನಾಚ
ಆನಿ ಗುಮ್ಟಾಂ - ಪೆಜಾರ್‌ಗಾರ್
235 ಪಣ್ತೆಚಿ ಪೆಲಿ - ಚಾ. ಪ್ರಾ ದೆ'ಕೊಸ್ತಾಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಭಾಗ್ - ೧ ಸಂಪಾದ
ನಂದಿನಿ - ಸಮಾಜಂತ್ ಆಳ್ವಾಲ್ಲೆ ಗುಮ್ಟಾಂಗಾರ್ - ಪಾನ್ 57-60
236 ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪತ್ರ್ Vol 8 No. 1 Jan 1989, ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಾಯ್ಜ್ ಸಂಕಲನ
ಆನಿ ಗೊಂಯ್ ಸಾಂಡುನ್ ಆಯ್ಲಿ ಮಾಂಯ್ ಪುಸ್ತಕ್
237 Konkani Bards and Muscians of Kanara - by Bennett Pinto
238 ಸಿದ್ಧಿ ಲೋಕ್ ಗೀತ್ ಸಂಗ್ರಹ್ - ಸಂಗ್ರಹಕ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಜೆ. ಹರ್ನೋಡ್‌ಕರ
ಪರ್ಗಟ್ನಾರ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
239 ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕ್ ಗೀತ್ ಸಂಗ್ರಹ್ -ಸುರೇಶ್ ತಾಂಡೇಲ್, ಹೊನ್ನಾವರ್, 'ಗುಮಟ್
ಲೇಖಿಸಾ ವೊಳ್ - ಗುಮ್ಟಾಂ ಕಲಾಕರ್ ಗೋಪಾಲ್ ಗೌಡ ಎಡಪದವ್, ಕೊಂಕ
ದಾಯ್ಜ್ - ಪ್ರಬಂದ್ ಸಂಕಲನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ, ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೇಜ್ ಮಂಗ್ಳುರ್
ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪಣ್ಣಾಶಿಕ್ ನೆಮಾಳೆಂ - ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕುಡ್ಮಿ ಲೋಕ್ - ಲೇಖಿನ್ ಯ
ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ
240 Kaleidoscopic Goa A Cultural Atlar - by Dr. Panduranga Phaldesa

ಅರ್ಥಾವೊಳ್

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಏಕ್

ಲಲಿತ್‌ಕಲಾ	–	fine art
ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ್	–	architecture
ಶಿಲ್ಪ್	–	sculpture
ಚಿತ್ರ್‌ಕಲಾ	–	art of Painting
ಲಯ್	–	Rhythm
ತಾಳ್	–	Musical time or measure
ಸಿಗ್ನಲ್	–	Signal
ಆಕರ್	–	ಉತ್ಪತ್ತಿ/ Source/ origin
ಪ್ರಾಕಾರ್	–	ಏಕ್ ಸಾಹಿತಿಕ್ ರೂಪ್
ಸ್ವರ್	–	Sound/ voice
ನಾದ್	–	Tone/ Resonance
ಲೋಕ್‌ವೇದ್	–	Folklore
ಜಾನ್‌ಪದ್	–	Folklore
ಪಳೆಯುಳಿಕೊ	–	Fossils
ಹುಮಿಣ್ಯೊ	–	Riddles
ಭೌತಿಕ್ ವಸ್ತು	–	Physical objects
ಕಲಂಪ್	–	Rust
ಪೆಲೆ	–	Fellow
ಗೋಪಾಲಕ್	–	Cowherds
ಕುದ್ರೊ	–	Island
ಜುವೆಕಾರ್	–	Islanders
ಜಹಾಗೀರ್‌ದಾರ್	–	Feudatories
ವ್ಹೊಡೆಂ	–	Boat
ಹಿಕ್ಮತ್	–	Strategy
ತಾರಿಯಾ	–	Boatman
ಫೆಳ್	–	ಶೆಳ್
ಕೊಂಗ್ರೆಂ	–	ಮುದಿಯಾಳೆಂ
ಘುಂಟ್ಯೆಂ	–	ಖುಂಟ್ಯೊ
ದೊಂಗ್ರ	–	ದೊಂಗ್ರಾರ್
ಆದ್ವೆಂತ್	–	Advent

ವಳೆರಿ – Bibliography
ಆಯಾತ್ – Import
ಅಪ್ರೂಸ್ – ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ವಿವರ್
ಎಕೊಡೆಂ ಗಾಯನ್ – Monophonic
ಪ್ರಹಾರಾಚಿಂ – Percussion
ಮದುರ್ ಸಂಗೀತ್ – Harmony
ಜಮೊ ಗಾಯನ್ – Polyphony
ಮುಖೆಲ್ ತಾಳ್ಯಾಚೆಂ ಜಮೊ ಗಾಯನ್ – Homophony
ಪವಿತ್ರ್ ಗಿತಾಂ – Psalms
ಕೊಲ್ಸೊ – Coal
ಧಗಿ–ವರ್ತುಲ್ – Trophical region
ಚತುರ್ದರ್ಶಕ್ – Kaleidoscopic
ಉತ್ಕ್ರಾಂತಿ – Upheavals
ಆಳ್ವೆಂ – Estuaries
ಪಾಲ್ಕೆಂ – Valley/ lowland
ಅನುವಂಶಿಕತಾ – ethnography
ಅಭಿದಾನ್ – Title
ಪಸ್ತ್ರೀಲಾಂ – Fossils
ಮಾಣ್ಕೆಂ – ನಂಯ್‌ಚಿ ಪಲ್ತಡಿ ತಡ್
ಶಿಂದಾಳ್ಕಿ – ಚೆಡ್ವೊ
ಪಾತೊ ಕುಮಾಂವ್ – ಬಾಜು ತೊಡೊಪ್
ಒಪೆರಾ – ವೆದಿ ನಾಟಕ್
ಒಸೊ – ಝುರ್
ದಾಂಣಯೊ – ದೊಣೆಯೊ
ನಿರ್ನಿರಾಳ್ – Various
ಚವ್ಕೊನಿ – Square

ಅಧ್ಯಾಯ್ ದೋನ್

ಆವಿಷ್ಕಾರ್ - Expression/ manifestation
ನಿರ್ನಿರಾಳ್ - ವಿವಿಧ್
ಪದನ್ಯಾಸ್ - Dance Steps ಹಾಲ್-ಚಾಲ್
ವಾದ್ಯ - ವಾಜಂತ್ರಾಂ
ಧನಗರ್ ಜಮಾತ್ - Shepherd- Community
ಝುಗೊ - ದಗ್ಲೊ

ರುಮಾಲ್ - ತುವಾಲೊ
ಪೋಷಾಖ್ - ವೇಷ-ಭೂಷಣ್
ಒಳ ಜಾತಿ - Sub-Caste
ಸಂಪ್ರದಾಯ್ - Tradition
ರಿವಾಜ್ - Custom
ಪಾತ್ಯೇಣಿ - Conviction
ಸಂಸ್ಕೃತಿ - Culture
ಆಯಾತ್ - Import
ನಿರ್ಯಾತ್ - Export
ಪ್ರಭಾವ್ - Influence
ನಿಷೇದ್ - Ban
ಆಟ್ಮ್ಯೊಳ್ - Synthesis
ಖೆರಿಜ್ - Differant/ Separate/ diotivet/ special/ additional
ಕಸ್ರತ್ - Acrobaties
ಸೊಮಯ್ - ದಿಷ್ಟಿ
ಬಿದಗಿ - A gift to a departing visitor
ಆವಿಷ್ಕಾರಣ್ - ಆವಿಷ್ಕಾರ್
ಅಸ್ತ್ಯ - ಹೆರಾಂಬಾ
ತೀರ್ಲ್ - ಪ್ರಮುಖ್ ಅಂಶ್
ಕೊಪಾರ್ಯಾಂತ್ - ಏಕ್ ಕೊನ್ಸ್ಯಾಂತ್
- A corner
- An angle
ಭರ್ಣ್ಣ - Stuffing/filling
ಗರಾಣೆಂ - ಗ್ರ್ಯಾಣೆಂ/Invocation
ಗಡೆಂ - Odd/ದೊಡೆಂ/ಸಾಂಗಾತಿ
ಗಡೊ - ಪಾತ್ರ್/ಪಾತ್ರಿ/ಪಾತ್ರ್‌ಧಾರಿ
ಗೆಳೆಂ - Even
ಮಾಸೆರ್ - ಗೊಮ್ಸ್ರಿರ್
ರೆಗೊ - ವ್ಹೋಳಿ
ಸೂರ - Note in Music
ರಾಗ್ is Hindustani Music
ಕಡ್ವೆಂ - ಚರಣ್
ವಿಶ್ಲೇಷಣ್ - Analysis

ಕರೆಜ್ಮ್	-	Lent
ಜಿಂಜ್ವಾರ್	-	Abstinence
ಖೆಳೆ	-	ಖೆಳ್ಗಾಡಿ
ಮೊಗಾರ್	-	Lover
ಬೆಜ್	-	Kiss
ನಕ್ರ	-	Redicule
ತೆಪ್ಲೊ	-	Hoats
ಚಿತ್ರ್‌ರಥ್	-	Tableaux
ವಿದೂಷಕ್	-	Clowns
ಮಸ್ಕಿರೆಗಾರ್	-	Pranksters
ಲಿಸೆನ್ಸ್	-	Licence
ನಕ್ತಿರ್	-	ನೆಕೆತ್ರ್
ಮೊಡ್-ಉಪ್ವಾಸ್	-	Breakfast
ಪೆಂಡಿ	-	Sheaf

ಅಧ್ಯಾಯ್ ತೀನ್

ಎಕೊಡೆಂ ಗಾಯಾನಾಚಿ ಪದ್ದತ್	–	Monophony
ಮದುರ್ ಗಾಯನ್	–	Harmony
ತಾಳ್‌ಸೂರ	–	Chord
ತಾಳೆ/ ನಾದ್	–	Sound
ಜೊಡೆಂ ನಾಚ್	–	Ballroom dance
ಬಾಂದ್ಪಾ ಶೈಲಿ	–	Architecture
ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಲೋಕ್‌ವೆದ್ ಶಯ್ಲಿಚೊ ನಾಚ್	–	Contredance
ಅದ್ವೊಗಾದ್	–	Advocate/ Lawyer
ಅಲ್ಪಿಯಾದ್	–	Tailor
ಬಿಯಾತಿನಿ	–	Pious Spinster
ಫಿಂಗಿ್–ಪಾಕ್ಲೊ	–	Whiteman, particularly a portuguese
ಪರ್ವೊತಿ	–	Sawyer
ಹಾರ್ವಿ	–	Fisherman
ಇಸ್ಕ್ರಿವಾಂವ್	–	Notary
ಕೊಲ್ವೊಂತ್	–	Temple dancer

ಮರಿನ್ಹೈರ್	–	Seaman
ಮಸ್ಕ್ಯನಿ	–	Fish wife
ಮಿಸ್ತಿಸ್	–	Mestize
ಪಸ್ಕ್ಯನಿ	–	Female merchant
ರೆಂದರ್	–	Toddy tapper
ರೆಂದ್ಣಿ	–	Toddy tapper's wife
ರೊಪರ್	–	Clothier
ಸೊನಾರ್	–	Goldsmith
ತಾಂಡೆಲ್	–	Ferryman
ತವಯ್ ಮೇಸ್ತ್	–	Carpenter
ಫರಕ್	–	Variation
ವಾಡಾವಳ್	–	Accretion
ದುಲ್ಪೊದಾಂ/ ದುರ್ಪೊದಾಂ	–	ದರ್+ಪದಾಂ
ವಾಸ್ತಿಕ್	–	Colony
ಆಜ್ಞಾಪತ್ರ್	–	Edict
ಘುಟ್ಮೊಳ್	–	Conspiracy
ಮತಿ–ನಿದೆ ವಿದ್ಯಾ	–	Hypnotism
ಶಿಕ್ಪಾ–ವೇತನ್	–	Scholarship
ರಾಜಾಂಗಣ್	–	Court
ಪುಲ್ಪಿತ್ರ್	–	Pulpit
ವೆದಿ–ಭೆಂ	–	Stage–fright
ಹಂತ್	–	Phase
ಲೆಖಿ ಕರಾರ್	–	Treaty
ಸಿಸಿರಿ	–	Cholera
ಝುಡ್–ವಾರೆಂ	–	Storm
ಉಬೆಚ್ಯೊ ಆಗ್‌ಬೊಟಿ	–	Steamship
ತಾರ್ವ್ಯಾ–ಪಯ್ಣ್	–	Navigation
ಕಬಾಯಿ	–	White knee-length robe
ತೊಡೊಪ್	–	Sarong like loin cloth- roughly 90x150 cm- with two borders- each about 30 cm wide- one hori zontal (along the lower edge of the cloth) and the other

		vertical (in the middle of the body), from the waist to the feet.
ಫಾತೊ–ಕುಮ್ಪಾಂವ್	–	In its ceremonical form, the torhop – bazu, was lined with bands of silk and velvet and embroidered with ribands of gold thread.
ನಾದ್/ ತಾಳೊ	–	Meody- consists of a succession of single tones of varying pitch
ತಾಳ್/ ಲಯ್	–	Rhythm- in the duration of these tones and the stress placed on some of them
ಜಮೊ ಗಾಯನ್	–	Polyphony
ಜಮ್ಯಾ-ಗಾಯನ್	–	Homophony- ಏಕೊಡೆಂ ಗಾಯನಾಕ್ ಜಮ್ಯಾನ್ ಮದುರ್ ನಾದಾನ್ ಸಾಂಗಾತ್ ದಿಂವ್ಚೊ
ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಜಮ್ಯಾ ಸಂಗೀತ್	–	Motet
ಸಾಂವಟ್	–	Overshadow
ಕಂತಾರ್	–	Cantata
ದುಪದ್-ಎಸ್ತ್ರೆಬಿಲೊ	–	Chorus
ನಾಲಿಸಾಯ್	–	Malice
ವಾಜೊ	–	Organ
ಹಾವೇಸ್	–	Craze
ಥಾಪ್	–	Beat
ಭಾರ್	–	Stress
ಎಸ್ತ್ರೆಲ್	–	ನೆಕೆತ್ರ್
ಪಾರೊಲ್	–	Lighthouse
ದಿಸ್‌ಗ್ರಾಸೊ	–	Disaster
ಗುನ್ಯಾಂವ್	–	Blame
ರೂಪ್	–	Form
ಸಂಗೀತಾಚಿ ಬಾಂದಾವಳ್	–	Musical Structure
ಸ್ವಬಾವ್‌ಗೂಣ್	–	Characteristics
ಛಂದಸ್	–	Meter

ಪೊಷ್ಣೆ – Invitees
ವಿಸ್ಕಳೊನ್ – Expanded
ಲಾಂಗುನ್ – Close
ಸಮತೋಲಿತ್ – Balanced
ಆಕರ್ಷಕ್ – Charming
ಅಸ್ತ್ರಿಯಾಂಚೆ – Feminine
ಅಮೂರ್ತ್ – Abstract
ಅನುಕರಣೀಯ್ – Mimitic
ಜೊಡ್ಯಾ ನಾಚ್ – Couple dance
ಸಾಮೂಹಿಕ್ ನಾಚ್ – Choral dance
ಅಮೊರ್ – ಮೋಗ್/ Love
ಜಕೆಟ್ – Jacket
ತೊಡೊಪ್ – ಪೆಂಕ್ಟಾ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಪಾಯಾಂಥಳಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ನೆಸ್ಚೆಂ ವಸ್ತುರ್
ಕಬಾಯ್ – ದಾಂದ್ಯಾಂಕ್ ಹಾತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಲಾಂಬ್ ದೊಂಪ್ರಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ನೆಸ್ಚೊ ದೊಗ್ಲೊ
ದೆಗಿ – Borders
ವೆಲುದ್ – Velvet
ರೆಶ್ಮ್ – Silk
ಮಹಾಲ್ – Mansions
ಗೊಬ್ರ್ಯಾಳೊ ರಂಗ್ – Grey colour
ಆಯ್ನೊ – Fan
ಚರಣ್ – Verse/ ವೇರ್ಸ್

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಚಾರ್

ಸ್ವಭಾವ್‌ಗುಣ್ - Character
ಖಿನ್ನತಾಯ್ - Melancholic
ಮೊಗಾತ್ಮ್ - beloved
ಮೊಗಾರ್ - Lover
ಇಂಗ್ರಾತ್ - Ungrateful / ಅನುಪ್ಕಾರಿ
ತೊಸ್ಕ್ಯಾಡೊ - ವಾಡ್ಕುಳೊ / ಗೋಲಾಕಾರ್
ಪೆರ್ಡೆರೊ - ತಕ್ಲಿಸಾತ್ಲೊಲೊ
ಫೊಬ್ರೊ - ಖಿಬ್ರೊ

ಪ್ರುಗಾರ್ - restless
ಅನಾಮಿಕ್ - anonymous
ಪಿನ್ನೊ - lovely/fine
ಪ್ರೊರೆಂಬ್ - ಖರೆಂಬ್
ಅಪೆತ್ - affection/ಮೋಗ್
ಜುರಾಮೆಂತ್ - ಉತಾರ್
ಸುಪ್ರುರ್ - ದರ್ಯೊ
ಲಿಸೆನ್ಸ್ - Licence
ರಿತ್ರಾತ್ - image/ರುಪ್ಣೆಂ
ಬಿಜ್ - ಉಮೊ/kiss
ಪಿದೊ - ಜೀವನ್/ಜಿಣಿ
ಇನೊಸೆಂತಿ - ಮುಗ್ದ್/ನಿರಾಪ್ರಾಧಿ
ಎಂತ್ರಾದ್ - entry/ಪ್ರವೇಶ್
ಸಗ್ರಾದ್ - Sacred/ಪವಿತ್ರ್
ದಿಸ್‌ಪ್ರೆಜಾರ್ - despise/ತಿರಸ್ಕಾರ್
ಮೊರ್ಗಾದ್ - ವಾರೆಸ್ದಾರ್
ಪುಳ್ಯ್ಯಾಲೆಂ - ಮಾಲ್ಗಡ್ಯಾಲೆಂ
ಆದೊರಾರ್ - adore/ಆರಾಧನ್
ಕುಂಪ್ರಿರೊ - honoured/ಗವ್ರವ್
ಉಲಾಸ್ - ಉಸ್ವ್ಯಾಸ್
ಪೆಲಿಜ್ - ಸಂತೋಸ್/happiness
ಎಸ್ತೊಲ್ - Stole
ಸೆಗ್ರೆದ್ - Secret/ಘುಟ್
ಟ್ರಾತು - Plan
ಪಿರೆತು - ಭಯ್ರ್
ದಿಸ್ಪಿದಿರೊ - ಪಿದಾಯ್
ಬೊಲಾಂದುನ್ - ಸಂಪವ್ಣ್
ದಿರೈತ್ - Right
ಪ್ರೊಬರ್ - ಖಬರ್
ಪ್ರೊಶಿ - ಖುಶಿ
ದಿಸುಂಸಿಯಾರೊ - ವಿಶ್ವಾಸ್ ಘಾತ್
ಪಪಯ್ಣೆಂ - ಮಾರ್ಲ್ಲೆಂ
ದಿಜ್‌ಗ್ರಾಸ್ - ಕಿರ್ಮ್ಯೊಳಾಯ್ / ಅನ್ವಾರ್

ಸುಬೆದಾರ್	- ಜೇಪ್ಪಾತ್
ಅಬ್ಬಾಸ್	- ವೆಂಗ್
ಇಂತ್ರುಜಿಸ್	- ಯೆವ್ಜಣ್
ನ್ಯುಮೊನಿ	- ವಾರ್‍ಯಾ ಶೆಳಿಚಿ ಪಿಡಾ
ಆಮಿಜಾದೆ	- ಇಷ್ಟಾಗತ್
ಕುಂಪ್ರಿರೊ	- ಮಾನ್ಯತಾಯ್
ಸುಶೆಗ್	- Peace
ದಿಸ್‌ಗ್ರಾಸ್‌ದೊ	- Disgrace /ಅಕ್ಮಾನ್

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಪಾಂಚ್

ಪರಣೇಲ್	- Inonically
ಫಿಜಿಲ್	- Outbreak
ಕಾಪಿತಾಂವ್	- Captin
ತ್ರಾತಾದ್	- Treaty
ಕೊಂತ್ರಾತೊ	- Contract
ಪ್ರೊವಾಕ್	- ಗೊಂಯ್ಚಿ ಗಾಂವ್ಕಾರ್ / ಕ್ರಿಸ್ತಾಮಾನ್ಯ್ ಲೋಕ್
ಕ್ರುಜ್	- ಖುರಿಸ್
ವೆರ್ದಾದೆ	- ಸತ್
ಬ್ರಾಡೊ	- ರುದಾನ್
ತಾಬೆದಾರ್	- Vassals
ಮೊಕಾಸೊ	- ಗೇಣ್ ರಹಿತ್ ಜಮೀನ್
ವಸ್ತುರ್ - ನೇಮ್	- Dress - Code
ಅಗಳಿಕ್	- Attack
ಖಿಲ್ಲೊ	- Fort
ದಳ್ವಾಯ್‌ಗಾರ್	- Commander ಹುಕುಂದಾರ್
ಸಹಾಯ್	- help. / Support / assistance
ಪಾಟ್ಲಾಮ್ / ಫಾವ್ಜ್	- Military force
ಪುಡ್ಯಾಯ್	- leadership
ವಾಸ್ತ್ವಕಿ	- Colonial Rule
ಟೆರೊರ್	- Terror / ಆಕಾಂತ್
ನೊವಾಸ್ ಕೊಂಕ್ವಿಸ್ತಾವ್	- New Conquests
ಮಿರಾಸಿ	- ವಾರೆಸ್ದಾರ್

ಇನಿಮಿಗ್	- ದುಸ್ಮಾನ್
ತೀರ್ಲ್	- Main factor/ಚಿತರ್ಲೊ ಭಾಗ್/ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ ವಿವರ್
ಅದಾವ್	- Advantage
ತಪ್ಶಿಲ್	- Detail
ತೋಪ್ ಖಾನೊ / ಅರ್ಸೆನಾಲ್	- Arsenal
ಪಿರ್ಯಾದ್	- Petition
ಸೆಂಟೆಸಾನ್	- Sentence / ಫಯ್ಸಾಲ್ / ತೀರ್ಪ್
ಝುವಿಜ್	- judge / ನ್ಯಾಯದೀಶ್

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಸ

ಖಿಷ್ಪೊ	- Cheese
ಶೆಣಿ	- dried cow-dung cake
ಕೊಪೆಲಾಂವ್	- chaplin
ಬಾಸ್ತುಟ್	- dialect
ಪ್ರೊಸೆಲ್‌ಭರಿತ್	- ಖುಶಾಲ್ ಭರಿತ್
ಬೊಂಪಿತ್	- beautiful
ಅಬ್ರಾಸ್	- embrace
ಮಾಣಿಕ್	- jewel
ಅಲಾಂಬ್ರಾದೊ	- Amber / ಭಂಗ್ರಾಳೊ ರಂಗ್
ಜೊಲೆ	- Cluster
ವಿಸ್‌ವಿಸ್‌ತಾಯ್	- Dazzle
ದಿಸ್ಪಿಡಿರೊ	- farewell
ಬೊಂಗುಂ	- lose
ಮಾರ್ತಿರಿ	- agony
ಆಮಿಗ್	- friend
ಪೆಲ್ಸಿದಾದೆ	- fortune
ಭಂವ್ಡೆ–ಘರ್	- Resort
ವೆಸ್ತಿಮೆಂತ್	- Vestments

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಸಾತ್

ಆವೃತ್ತಿ	- Edition
ಪ್ರ / ಪ್ರ (ಸಂಸ್ಕೃತಾಂತ್)	- ವಿಂಚೊಣ್
ಪ್ರೊಸ್ಸಿಸಾಂವ್	- Procession

ವ್ಹೊರಾಣ್	- Wedding Party
ವ್ಹೊರೆತ್	- Bridegroom
ವ್ಹೊಕಾಲ್	- Bride
ವ್ಹೊಷಿ	- Wedding guests - female
ವ್ಹೊಷೆ	- Wedding Guests - male
ವ್ಹೊಷಿಕ್	- Wedding Invitation
ವ್ಹೊಪಿ	- Wedding Song
ವೆರ್ಸೊಸ್	- ವೇರ್ಸ್ / ಚರಣ್
ಗಾಥಾ	- ಗೀತಾಂ
ಗಾಥಿನ	- ಗೀತಾಂ ಗಾಪ್ಪಿಣೊ
'ಮಾಶಾ'	- ವ್ಹಡ್ಲಿ ಭಯ್ಣ್
ದೇಶಾಂತರ್	- Migration
ಪುರಾಬಿಲೇಖಾಲಯ್	- Archives
ಕಡವೆಂ	- ಚರಣ್

ಅಧ್ಯಾಯ್ ಆಟ್

ಕಣೇರಿಚೆಂ ಫುಲ್	- ಹೆಂ ಫುಲ್ ದವೆಂ, ಘುಮಘುಮಿತ್ ಪರ್ಮಳಾಚೆಂ - ದವ್ಯೊ ರಂಗ್ ಹೊ ನಿತಳಾಯೆಚೊ, ಪಿರೆಪಣಾಚೆಂ ಪ್ರತೀಕ
ಅಮ್ಯಾಚೊ	- ಅಂಬ್ಯಾಚೊ
ಕೂರ	- ದೋಂಗರ
ಕೊಸಾ	- ಕೋನ್ಸೊ
ಒಲೊದ್	- ಗೋಡ್ ಘಾಲುನ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಪೊಳೆ / ಮೊಗಾಚೆಂ ಆಪವ್ಣೆಂ
ಮಣಸ	- ಗೋಡ್, ಸೊಯ್ ಆನಿ ಬಾಜಿಲ್ಲ್ಯಾ (ಮಾಂಡಾಸ) ತಾಂದ್ಳಾಚ್ಯಾ ಕಣ್ಯೆಂಚೊ ಕೆಲ್ಲೊ ಶಿರೊ
ಭಾರ್ಸೊ	- ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಕ್ ನಾಂವ್ ದವರ್ತೆಂ ಆನಿ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂತ್ ದವರ್ತೆಂ
ಭಿರುಂಭುಸಲೆಂ ಗಾಣೆ	- ಗಿರ್ಬುಜೆಚೆಂ ಪದ್
ತಾಂಬಿಯೊ	- ಚೆಂಬು / ತಾಂಬ್ಯಾಚೆಂ ಲ್ಹಾನ್ ಕೊಳ್ಸ್ಯಾಂ ಕಾರಾಚೆಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ
ಜಾಂಬೊಯೊ	- ಪಾಳ್ಣೆಂ ಗಿತಾಂ

ಪುರಾಬಿ ಲೇಖಾಲಿಯ್	-	Archives (a place where public records and historical documents are kept)
ಸ್ತ್ರಿಧನ	-	dowry /ದೋತ್

ಅಧ್ಯಾಯ್ ನೋವ್

ದುಮ್ಕೊ	-	ಗುವಮ್ರಾಚ್ಯಾ ದಾವ್ಯಾ ಕುಶಿಚಾ ಲ್ಹಾನ್ ತೊಂಡಾಕ್ 'ದುಮ್ಕೊ' ಮ್ಹಣ್ಚಾತ್
'ಗಾರ್'	-	ಎಕ್ ಶಿರ್‍ಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಜಾತಿಚಿ ಶಿರ್‍ಲ್ಯಾಚಾಕ್‌ಯೀ ಜಾಯ್ತೆಂ ವ್ಹಡ್ ಆನಿ ರಾನಾಂತ್ ಮೂಟ್ಯಾಂನಿ, ರೂಕಾಂಚ್ಯಾ ಬೀಳಾಂನಿ, ಪಾತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಇಡ್ಯಾಂನಿ ಕಿಡಿ ಮುಯಿೊ ಖಾವ್ನ್ ಜಿಯೆಂವ್ಚಿ, ಜಿವ್ಹಾಳಿಚ್ಯಾ ವರ್ಗಾಚಿ ಎಕ್ ಜೀವಿ. ಇಂಗ್ಲೀಷಾಂತ್ ಹಾಕಾ - (Monitor Lizard) ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್
ಬೆಂಡ್	-	ಪೆಂಕಾಡ್
ಪಾಕ್ತೆಂ	-	ಬೊಲೆಂ
ಪಿಂಡ್	-	ಉಡ್
ತಿಗರಿ	-	Potter's Wheel
ಈಡ್	-	aim
ಪಿಂಡ್ತಾ	-	ಉಡ್ತಾ
ಚುಮ್ಡೊ	-	ಮುದೊ
ಶಿಗ್ಮೊ	-	ವಸಂತ್ ಕಾಳಾಂತ್ ಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಪುನ್ವೆಕ್ ಸುಗ್ಗಿ ಪುನವ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್. ಕೊಂಕ್ಣೆನ್ ಹೊ ಕಾಳ್ ಶಿಗ್ಮೊ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ - ಶೀತಗಮನಾ ಪೂರ್ಣಿಮಾ = ಶಿಗಮೋಚಿ ಪುನವ್, ಶಿವರಾತ್ರಿ ಥಾವ್ನ್ ಸಂವ್ಸಾರ್ ಪಾಡ್ವೊ (ಚಂದ್ರಮಾನ ಯುಗಾದಿ) ಮ್ಹಣಾಸರ್ ಕಾಳ್ ಶಿಗ್ಮೊ ಮಾಸ್.
ಪಾಡ್ಸಳೊ	-	ಮಾಳೊ
ಸಾನ್	-	ಲ್ಹಾನ್
ಸಾಂದ್‌ಲ್ಲೆ	-	ಭರ್‌ಲ್ಲೆ
ಆವಿರ್ಭಾವ್	-	Inter relate

ಪದನ್ಯಾಸ್ - Dauce steps / ಹಾಲ್ - ಚಾಲ್

ವ್ಹಾಡಿಗ್ - ಕಾಜಾರ್

ಒಲೆಂಸೂತಕ್ - ಸುದ್ದ್ ಕರ್ಚೆಂ

ವೊಂಟಿ ಭರ್ರ್ತೆಂ - ಗುರ್ವಾರಿಕ್ ಧಾಡ್ತೆಂ

ಬೆಂಡಾಕ್ - ಪೆಂಕ್ಯಾಕ್

ನೇವಾಳೊ - ಮುಂಜ್

ಮುತ್ತೈಸ್ತನಾಚೆಂ - ಆಯಪಣಾಚೆಂ

ಸೊಳಿಯೊ - ಬಾಜು

ಪಾಗ್ತಿಂ - ಬೊಂಟೆಚೆಂ ಜಾಳ್

ಭಾರ್ಸೊ - ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ನಾಂವ್ ದವರ್ತೆಂ ಆನಿ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂತ್ ಘಾಲ್ತೆಂ

ಸಟಿ - ಬಾಳಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲೊ 16 ವೊ ದೀಸ್

ಬೇಟ್ - ಬೋಂಟ್

ಮಾಂಡ್ - ಉಬಾರ್ಲ್ಲೆಂ ಥಳ್

ನೊವ್ರಿ - ಹೊಕಾಲ್

ಪೊಡ್ಚಾನ್ - ಕಸರ್

'ಸಾಕ್ಷಿಡೊ' - ಸಾಕ್ಷ್ + ಇಡೊ

ವಿಡೊ - ಪಾನ್ವಿಡ್

ರೇಗ್ - ಕೆಲ್ಸಿ ಯೇವ್ನ್ ಹೊರೆತಾಂಚೆ ಖಾಡ್ ಬೋಡ್ ನಿತಳ್ ಕರ್ತೆಂ ಕ್ರಮ್

ಭಿರುಂಭುಸಲೆಂ ಗಾನೆಂ - ಗಿರ್ಬ್ಬುಜೆಚೆಂ ಪದ್

ರಂಗಣಾಂ - Rings

ಭಾರ್ - ಆವೇಶ್

ಸೆಜೊ - ಚೌಘೊಡೊ ವಾಜಾಂತ್ರ್ ಖೆಳ್ಯಾಕ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಕೂಡ್

ಘಸ್ಕೆಂ - Frame

ಒಪೆರೆಂ - Reed

ಪೂಂಕ್ತಿರ್ - Aerophone category Instrument

ಚುಂವ್ - Mouth piece

ಗೊಪಿಣ್ - ಫಾತರ್ ದವರ್ನ್ ಮಾರ್ಚೆಂ ಖಿಬೆಂ

ವಿಜ್ನೆರ್ - Electrician

ಕೊಂಡಾಳೊ - Spiral Round

ಜಣತ್ - Special Tribe

ಖಿಯಸ್ - Demand

ಆಮ್ಯಾಖಿ - Specially

ಗಡೀಸ್ - Serious